DE LYRA
COMMENTARII
SACRAE
SCRIPTURAE

4

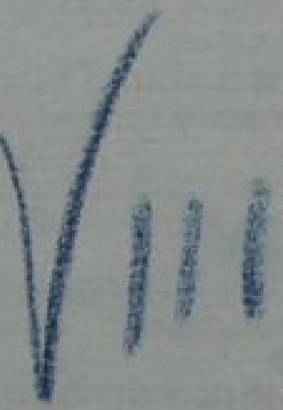

ime 22

trumfit a rege babylonius habuit quos populi prostrati in terram adorabant statuā aureā. Insticiam aūt iuncq vsq; ad senectutē iusta ⁊ cuncte iuste ⁊ diuersis voluptatib⁹ occupati nō intelligunt in ꝑ opera dñi.

Propterea ⁊c. adhuc. Quicqd de populo iudeoꝝ dixim⁹: ad eos q̄ delicias sequi occupauit referamus. Aut non respicientes opera dei in peccatū ruentē captiui nec habēti scientiā vertet perditio fames illi operi ⁊ vermis ultricis ⁊ ignis aeternus cōtra habentes in gehenna imperpetuū cruciandi⁹ potentia ⁊ superbia miseratiē humiliati

Et paſcētur a ⁊c. Iuxta hystoriā ides. ē ad sapientes regionē vestrā alienā venerant eosq; vobis.

Aduene. ā uferē a vobis regnū dei ⁊ d.g.f. f.ē.

Vbe qui trahi. Hoc ad principes iudeoꝝ q̄ variantia ꝓphetarum negligētes peccatis peccata adaccreuerant.

Vbe qui trahitis. Dicuntur hoc ad principes iudeoꝝ decreti.q; sepe ad penitentiam vocati vsq; hodie p seuerant in blasphemijs ⁊ ter per singulos dies i omnibus synagogis sub nomine nazarenoꝝ anathematizant vocabulis christianoꝝ.

In funiculis va. In quibus erant quib⁹ delicte. Vacca ds rufa nec iugū traxit nec funiculis fuit alligata. Achrophel ds ⁊ iudas: quoꝝ alter dauid: alter christū ꝓdidit: longo fune trahentes peccata sua ꝑ dilectio perierant: cū malis ꝑficere possent pēnā mortis suscepturi.

Nicolaus

a Quia nō habuit sc̄ientiam. applicando ingenia sua ad diuina obsequiū: ⁊ ad iudicia sua considerandū in punitione carnalitatē: vt dictū est. b Et nobiles ei⁹ interierūt fame ⁊c. quia in obsidione ciuitatis sub sedechia defecerūt omnia victualia: vt habet. iiii. Reg. xxv. c Propterea dilatauit infernus ⁊c. .i. capacitatē suā: ⁊ est locutio metaphorica: quia infernus non habet animā proprie loquendo. Accipit autem infernus in scriptura duplicter. Uno modo pro fossa vbi ponunt mortuoꝝ cadauera. Alio mō pro loco vbi descendūt animę damnatoꝝ ad purgandū. ⁊ generaliter illoꝝ qui non admittūtur statim ad gloriā: ⁊ quia tunc nullus ad eam admittebatur quantūcūq; iustus. ideo tunc omnes mortui ꝑtīnēt ad animas ad infernū descenderunt: ⁊ corpora eoꝝ partim fuerunt sepulta: ⁊ partim in solitario posita ⁊ putrefacta. ⁊ sic infernus vtroq; modo hic accipit. Et tera patent usq; ibi: d Et incurvabit homo ⁊c. .i. deiicet totaliter a sua superbia. e Et exaltabit dñs exercituū in iudicio. .i. per hoc q̄ iudicium predicta facies de peccatoribus manifestabit exaltando ipsum. f Et paſcentur agni. .i. comedentur agni filioꝝ israel ab hostibus: vt ponit do etheo nostri. g Et deserta in vbertate versa aduene comedent. .i. hostes. .i. quia non solum comederunt babylonij animalia iudeoꝝ: sed etiam terrenā scientia. Ra. Sa. ad contrariū sensum exponit istam literam sic: Et paſcent agni. .i. fuerūt: quia filij israel ducti in babyloniē habebant victū sufficientē sm ordinē suum. .i. sm sui status decentiā. hoc de danicle patet ⁊ sociis eius: Daniel. i. ⁊ de ioachim rege. iiii. Reg. vlc. Et idem est dicendum de alijs iustis salē pro maiori parte. Et deserta in pinguedine versa. .i. domos peccatoꝝ pinguibus plenas. Aduene comedēt. .i. iusti de israel inter gentiles: vt aduene habitantes. Sed metus videt intelligi de filijs israel reuertis de captiuitate babylonica: vt sit sensus: Deserta in pinguedine versa. .i. fructus terre israel adā fuit deserta ꝑ captiuitatē: ⁊ q; manserūt incultra. ⁊ ideo ali incepit colī a reuertentibus de captiuitate ꝓpter fructus vberiores ⁊ meliores. Aduene comedent. .i. filij israel de captiuitate reuertentes ꝑ fuerāt aduene in babylone. h Vbe qui trahitis iniquitatē. Hic sequenter ꝓpheta arguit populū de peccato superbie que trahit hominē ad alia peccata sm qđ dicit Eccle. x. Initiū omnis peccati superbia. Et hoc est quod dicitur: Vbe qui trahitis iniquitatē: vobis aggregando eā. i Ju funiculis vanitatis. .i. superbie que est occasio omnīū aliorū peccatorum nihil esse. Funes peccatoꝝ circūplecti sunt me. Et funibus peccatoꝝ suoꝝ quisq; constringit. Et merito iniquus in funiculis vanitatis trahitur: qui peccata peccatis iungunt ⁊ inania sunt vt fila aranearū. Si fi certe voluerimus tanq̄ solidissimis vinculis tenemur.

Vbe qui dicitis ⁊c. Hoc specialiter pro iudeis q barrabā dege runt: sed hoc ad omnes qui iniustū iustificant: iustum condēnant. Malū tenebras amaru dulce significationes figurā ponūtur. In barraba diabolus intelligimus de quo: libera a nobis a ma.

Allegz. Vbe qui dicitis ⁊c. Omnia dogmata veritati cōtraria amara sunt: veritas dulcis. Cauēdi ē ne p veritate fugamus mēdacia. p lucē tenebras. Malite vie videt recte: ⁊ nouissima eorum in inferno est. Iustus est qui perit in iustitia sua. cui dicit: ne sis nimis iustus. Unde: Non declinabimus ad dexteram neq; ad sinistrā. Difficile aūt vitamus hoc maledictū: cum ⁊ malis adulemur ꝓpter potentiam: ⁊ bonos despiciamus ꝓpter inopiā. Uel ag̃la significant: Vbe qui dicitis malo: bonum ei: ⁊ bono malū. Sed hoc quoq; ⁊ pharisei verba saluatoris non recipientes: sed traditiones hominū ⁊ fabulas anteponebant: fecerunt bonum malum ⁊ malum bonum.

Vbe qui sapientes. Despecta dei sapientia: de vestra apud vos extollimini. Sapia enī est de

De Ira

toꝝ: vt dñs ē. k Et ipſi vinculis plaustri pēn. .i. peccādo vltrius ad pēā grauiora. Uinculū est plaustri ē grossius ꝙ funiculus. ⁊ sic per hanc similitudinē designat q̄ sup b ta primo est occasio peccatoꝝ minorum: ⁊ postea maioꝝ. ⁊ sic erat i populo regni iude: intantū q̄ inciderat in errorē circa diuinā prouidentiaꝝ tenendo q̄ deus non haberet prouidentiā de istis inferioribus. nec per cō sequēs inferret: ꝓpter ea que fiūt hic p aliquā pēnā. ideo subdit: l Qui dicitis. diuinā iusticiā derisorie. m Festinet ⁊ cito veniat ⁊c. Prophetā enim cōminabile eis penam a deo inferendā ꝑ malis suis. ⁊ ipsi derisorie respondebant: festinet ⁊ cito veniat opus eius. .i. penam quā cō minamini nobis. quasi dicant: non timemus eam. Unde de ipsis dicitur Ezech. xi. Dixerunt: derelinquit dñs terram ⁊ non videt nos. ⁊ ex hoc errore ceciderunt vlteriꝰ in aliud malū dicentes q̄ cultus diuinus non erat alicuius valoris hominib⁹. hoc enim sequebatur ex eo q̄ putabant deum non habere prouidentiā de humanis actibus: ⁊ econtrario cultū idolorū dicebant esse bonū: ꝙ in illis habuit aliquando responsa hominū de agendis: ⁊ tanq̄ esset ibi aliquid nuntius habens prouidentiā de actibus humanis. ⁊ hoc est quod dicit: n Vbe qui dicitis malum. .i. cultū idoloꝝ. o Bonum. .i. vtilem hominibus. p Et bonum. .i. cultū qui est bonus sm veritatē. q Malum. .i. esse nullius vtilitatis. r Ponentes tenebras. errorē. s Lucem. .i. veritatis. t Et lucē. .i. idē. v Tenebras. esse ignorantie. x Ponentes amarum. .i. idolatriam que ducit ad gehennę amaritudinē. y In dulce tanq̄ per eam homo consequat optatū finem. z Et dulce. .i. ipsam latrīā que constat esse malo bono. a In amarū. q̄ sit ibi labor inutilis ⁊ serpentis. ⁊ ex ꝙ sequebatur q̄ illi sic errantes suam scientiā preferebant noticie prophetarum contrarijs asserentes. ideo subditur: b Vbe qui sapientes estis. .i. cognoscentes diuina non sm veritatē: sed sm sm opinionē vestram: ideo subditur: c In oculis vestris. .i. sicut se estimabant scientes circa diuina ⁊ circa humana: falso tamen. ideo subditur: d Et coram vobis metipsis prudentes. Prudentia enim est proprie circa agibilia humana. Et predictis autem erroribus sequebatur q̄ absq; vllo timore implicarēt se peccatis carnalibus: ideo subditur: e Vbe qui potentes estis ad bibendum vinum. De hoc enim iactabant se q̄ vnus poterat tantum bibere quantum plures alij. ⁊ sic poterant eos inebriare.

f a rom mis vel diabolo
ductus est populus meus: q; nō
f qui nolunt habere f f fauorum vel patientiam
habuit scientiā: ⁊ nobiles eius
f grauem f exili vel vertē tetimon
in sitio pene mor homo.
interierūt fame: ⁊ multitudo ei⁹
f f realiter vel nomine. sup aquā refrigerio ordinat
⁊ f sapientia f vt medicinalis recipiat.
siti exaruit. ⁊ Dilatauit
f affectum ꝙ quando. ad q̄ habeat ala nolēd sm humanā conseruationem vocat
infernus animam suam: ⁊ aperuit
f infatuabitur.
os suum absq; vllo termino:
f populū.
⁊ descēdēt fortes eius: ⁊ sublimes
f superbi f populi f nobiles. f inferni
eius: gloriosiq; ei⁹ ad eū:
f f tunc f a superbia ⁊ f minores qui
intelligent se mortales qui non erubescunt quasi nō
mentiri.
⁊ incurvabitur homo: ⁊ humiliabitur vir: ⁊ oculi sublimium
f maiores f elatorum.
f f cum sapientia in q̄ fuerint ⁊ f qui despiciebatur f qui inutilis videbatur
depriment. ⁊ Exaltabitur dominus
f f nolite amare ꝙ in f iustus es vite ⁊ rectū iudicium f iustus.
in iudicio: et
f in se f sanctus apparebit f sanctificetur nomen tuum.
deus sanctus sanctificabit in iustitia.
f facit f f tunc f domine patris f illa remota ⁊ f non bōs. f clem mansueti.
⁊ Pascentur agni iuxta
f expōdentur ⁊ scripturas a iudeis deserias.
f f al⁹ intelligentie.
ordinem suum: ⁊ deserta in vberta

Nicolaus

a Quia nō habuit sc̄ientiam. applicando ingenia sua ad diuina obsequiū: ⁊ ad iudicia sua considerandū in punitione carnalitatē: vt dictū est. b Et nobiles ei⁹ interierūt fame ⁊c. quia in obsidione ciuitatis sub sedechia defecerūt omnia victualia: vt habet. iiii. Reg. xxv. c Propterea dilatauit infernus ⁊c. .i. capacitatē suā: ⁊ est locutio metaphorica: quia infernus non habet animā proprie loquendo. Accipit autem infernus in scriptura duplicter. Uno modo pro fossa vbi ponunt mortuoꝝ cadauera. Alio mō pro loco vbi descendūt animę damnatoꝝ ad purgandū. ⁊ generaliter illoꝝ qui non admittūtur statim ad gloriā: ⁊ quia tunc nullus ad eam admittebatur quantūcūq; iustus. ideo tunc omnes mortui ꝑtīnēt ad animas ad infernū descenderunt: ⁊ corpora eoꝝ partim fuerunt sepulta: ⁊ partim in solitario posita ⁊ putrefacta. ⁊ sic infernus vtroq; modo hic accipit. Et tera patent usq; ibi: d Et incurvabit homo ⁊c. .i. deiicet totaliter a sua superbia. e Et exaltabit dñs exercituū in iudicio. .i. per hoc q̄ iudicium predicta facies de peccatoribus manifestabit exaltando ipsum. f Et paſcentur agni. .i. comedentur agni filioꝝ israel ab hostibus: vt ponit do etheo nostri. g Et deserta in vbertate versa aduene comedent. .i. hostes. .i. quia non solum comederunt babylonij animalia iudeoꝝ: sed etiam terrenā scientia. Ra. Sa. ad contrariū sensum exponit istam literam sic: Et paſcent agni. .i. fuerūt: quia filij israel ducti in babyloniē habebant victū sufficientē sm ordinē suum. .i. sm sui status decentiā. hoc de danicle patet ⁊ sociis eius: Daniel. i. ⁊ de ioachim rege. iiii. Reg. vlc. Et idem est dicendum de alijs iustis salē pro maiori parte. Et deserta in pinguedine versa. .i. domos peccatoꝝ pinguibus plenas. Aduene comedēt. .i. iusti de israel inter gentiles: vt aduene habitantes. Sed metus videt intelligi de filijs israel reuertis de captiuitate babylonica: vt sit sensus: Deserta in pinguedine versa. .i. fructus terre israel adā fuit deserta ꝑ captiuitatē: ⁊ q; manserūt incultra. ⁊ ideo ali incepit colī a reuertentibus de captiuitate ꝓpter fructus vberiores ⁊ meliores. Aduene comedent. .i. filij israel de captiuitate reuertentes ꝑ fuerāt aduene in babylone. b Vbe qui trahitis iniquitatē. Hic sequenter ꝓpheta arguit populū de peccato superbie que trahit hominē ad alia peccata sm qđ dicit Eccle. x. Initiū omnis peccati superbia. Et hoc est quod dicitur: Vbe qui trahitis iniquitatē: vobis aggregando eā. i Ju funiculis vanitatis. .i. superbie que est occasio omnīū aliorū peccatorum

nihil esse. Funes peccatoꝝ circūplecti sunt me. Et funibus peccatoꝝ suoꝝ quisq; constringit. Et merito iniquus in funiculis vanitatis trahitur: qui peccata peccatis iungunt ⁊ inania sunt vt fila aranearū. Si fi certe voluerimus tanq̄ solidissimis vinculis tenemur.

Vbe qui dicitis ⁊c. Hoc specialiter pro iudeis q barrabā dege runt: sed hoc ad omnes qui iniustū iustificant: iustum condēnant. Malū tenebras amaru dulce significationes figurā ponūtur. In barraba diabolus intelligimus de quo: libera a nobis a ma.

Allegz. Vbe qui dicitis ⁊c. Omnia dogmata veritati cōtraria amara sunt: veritas dulcis. Cauēdi ē ne p veritate fugamus mēdacia. p lucē tenebras. Malite vie videt recte: ⁊ nouissima eorum in inferno est. Iustus est qui perit in iustitia sua. cui dicit: ne sis nimis iustus. Unde: Non declinabimus ad dexteram neq; ad sinistrā. Difficile aūt vitamus hoc maledictū: cum ⁊ malis adulemur ꝓpter potentiam: ⁊ bonos despiciamus ꝓpter inopiā. Uel ag̃la significant: Vbe qui dicitis malo: bonum ei: ⁊ bono malū. Sed hoc quoq; ⁊ pharisei verba saluatoris non recipientes: sed traditiones hominū ⁊ fabulas anteponebant: fecerunt bonum malum ⁊ malum bonum.

Vbe qui sapientes. Despecta dei sapientia: de vestra apud vos extollimini. Sapia enī est de

De Ira

toꝝ: vt dñs ē. k Et ipſi vinculis plaustri pēn. .i. peccādo vltrius ad pēā grauiora. Uinculū est plaustri ē grossius ꝙ funiculus. ⁊ sic per hanc similitudinē designat q̄ sup b ta primo est occasio peccatoꝝ minorum: ⁊ postea maioꝝ. ⁊ sic erat i populo regni iude: intantū q̄ inciderat in errorē circa diuinā prouidentiaꝝ tenendo q̄ deus non haberet prouidentiā de istis inferioribus. nec per cō sequēs inferret: ꝓpter ea que fiūt hic p aliquā pēnā. ideo subditur: l Qui dicitis. diuinā iusticiā derisorie. m Festinet ⁊ cito veniat ⁊c. Prophetā enim cōminabile eis penam a deo inferendā ꝑ malis suis. ⁊ ipsi derisorie respondebant: festinet ⁊ cito veniat opus eius. .i. penam quā cō minamini nobis. quasi dicant: non timemus eam. Unde de ipsis dicitur Ezech. xi. Dixerunt: derelinquit dñs terram ⁊ non videt nos. ⁊ ex hoc errore ceciderunt vlteriꝰ in aliud malū dicentes q̄ cultus diuinus non erat alicuius valoris hominib⁹. hoc enim sequebatur ex eo q̄ putabant deum non habere prouidentiā de humanis actibus: ⁊ econtrario cultū idolorū dicebant esse bonū: ꝙ in illis habuit aliquando responsa hominū de agendis: ⁊ tanq̄ esset ibi aliquid nuntius habens prouidentiā de actibus humanis. ⁊ hoc est quod dicit: n Vbe qui dicitis malum. .i. cultū idoloꝝ. o Bonum. .i. vtilem hominibus. p Et bonum. .i. cultū qui est bonus sm veritatē. q Malum. .i. esse nullius vtilitatis. r Ponentes tenebras. errorē. s Lucem. .i. veritatis. t Et lucē. .i. idē. v Tenebras. esse ignorantie. x Ponentes amarum. .i. idolatriam que ducit ad gehennę amaritudinē. y In dulce tanq̄ per eam homo consequat optatū finem. z Et dulce. .i. ipsam latrīā que constat esse malo bono. a In amarū. q̄ sit ibi labor inutilis ⁊ serpentis. ⁊ ex ꝙ sequebatur q̄ illi sic errantes suam scientiā preferebant noticie prophetarum contrarijs asserentes. ideo subditur: b Vbe qui sapientes estis. .i. cognoscentes diuina non sm veritatē: sed sm sm opinionē vestram: ideo subditur: c In oculis vestris. .i. sicut se estimabant scientes circa diuina ⁊ circa humana: falso tamen. ideo subditur: d Et coram vobis metipsis prudentes. Prudentia enim est proprie circa agibilia humana. Et predictis autem erroribus sequebatur q̄ absq; vllo timore implicarēt se peccatis carnalibus: ideo subditur: e Vbe qui potentes estis ad bibendum vinum. De hoc enim iactabant se q̄ vnus poterat tantum bibere quantum plures alij. ⁊ sic poterant eos inebriare.

trumēta rex babyloniꝰ habuit q̄os populi prostrati in terram; adorā/ rant statuā auream. Iudicialiū alit sunt q̄ vsq; ad finem aut gula ꝛ ebrie/ tate ꝛ diuersis voluptat⁹ occupati nō intelligant in ꝛ opera dñi.

Propterea ꝛc. Hoc. Quicqd de populo iudeoꝝ dixim⁹ : ad eos q̄ delicto sculi occupant referam⁹. Aut non respicientes opera dei in peccatis vacant captiui: nec habēt scientiā veritat⁹ perditos fames siti opes ꝛ virtutū vestigia attrahuntur in gehennā imperpetuū cruciandā p̄ peccata ꝛ sup/ bia miserabili humiliati

Et pascētur a ꝛc. Iuxta hystoriā idcirco ē dicta supra regionē vestrā alie/ ni deuorant ecclā vobis.

Væ q̄ iuenc. Auferet a vobis regnū dei ꝛ dabit. ſ. ſc.

Væ qui trahi. Dei ad spectū iudeoꝝ q̄ varietatis p̄bitatum negligētes peccatis pec/ cata adnectebant.

Væ qui trahitis. Dicuntur hec ad spectū in decretis sepe ad penitē/ tiam vocati vsq; hodie p̄ seuerant in blasphemijs ꝛ per singulos dies i omnibus synagogis ih̄u nomine nazarenoꝝ ana/ thematizant vocabulū christianorum.

In funiculis va. In quos erant quibꝰdā pīi deducēte. Vacca ꝗ/ rufa nec iugū traxit nec funiculis fuit alligata. Achmophi ꝗs ꝛ iudas: quoꝝ alter dauid : alter christū. pdidit: lōgo fu/ ne trahentes peccata fu/ turi ad/ditio pertractanda ma/ li pascentes possent pīi mortis finis expectātes post

ſ a vanitate vel diabolo

ductus ē⁹ populus meus: q; nō ſ qui nolunt obedire ſ ſ saturitas vel pestilentia

habuit ſ scientiā: ꝛ nōbiles eius ſ gloriosi ſ realis vel verū dei non in fide pure mētis homo.

interiit fames: ꝛ multitudo eiꝰ ſ ſ restituet vel homine. sig aqua refrigeria edu. me ſ ſ supra citra ſ in medium sitis recipiat.

ſiti exaruit. ſ Propterea dilata ſ affectum dependendi. nō q̄ habeat alia nisi in hu manam confidentiam cruent

uit infernus aiam suam: ꝛ aperuit os suum absq; vllo termi/ ſ exultabitur. ſ populi.

no: ꝛ descēdēt fortes eius: ꝛ sub/ ſ superbi ſ populi ſ nobiles. ſ infernū

limes eius: gloriosiq; eiꝰ ad eū: ſ ſ suus ſ a superbia ſ ſ minores qui non effrenant quasi nūq̄ mortui.

ꝛ ecce ruinabitur ſ homo: ꝛ humi/ ſ minores ſ elatorum.

liabitur vir: ꝛ oculi sublimium ſ ſ cum saturabitur: sitz fuerit ſ ſ qui despi/ ciebant ſ qui insultus videbatur

depriment. ſ Et exaltabitur ſ d o ſ ſ nolite amet⁹ hec ia. ſ nullus ex vite ꝛ mētū insti dum ſ iudi.

minus exercitu: m ſ in iudicio: et ſ in se ſ sanctus apparebit ſ sanctificabit nomen tuum.

deus sanctus sanctificabit ſ in iu/ ſ sua ſ ſ cum ſ dominus pascua ſ illa re/ mota ſ ſ non hosti. ſ eius mandatum.

stitia. ſ Et pascentur ſ agni iuxta ſ expositores ſ scripturas a malicia celebrat.

ſ spūs sanctificabit.

ordinem sanū: ꝛ deserta ſ in vber/ ſ genere.

tatem versa aduene comedent. Væ qui trahitis iniqtatē in fu/ ſ ſ vinculum peccati ſ contagium fallax.

niculis vanitatis: ꝛ ſ quasi vin/ cu/ ſ peccatis onerati ſ vtor pabula.

lū plaustri peccatū : qui dicitis.

ſ ne pascula in eos dei vltiscā. sed propterea frustra minaris. ſ ſ captiuitas qui predixerūt prophete

Festinet ꝛ cito veniat ſ opus eius ſ ſ verum sit.

vt videamus: ꝛ appropiet: ꝛ ve/ ſ ſ q̄s vos sibi contemplamini. ſ ſ sanctificantes ſ ſ qui modo non credimus.

niat ſ consiliū ſ sancti israel: ꝛ ſcie/ ſ consilium ſ ſ mentiūtur alias qui mentiuntur ꝛ mentiuntur qui non mentiri. ſ ſ diabolum qui nūq̄ girugo fuit pulsus bonus ſ iudicium

mus illū. ſ Væ qui dicitis ſ bō/ ſ ſ diabolum ſ iudicium ſ iustitiam

num malum: ꝛ ſ malum bonum: ſ ſ diabolum qui est nox ꝛ tenebre ꝛ transfigurat se in angelum lucis, vndecunq; lucernas hodie ad tenebras. ſ ſ christum ego sum lux mundi.

pōnentes tenebras lucē: ꝛ ſ lu/ ſ tēbrosum.

cem tenebras. Pōnentes amaꝝ/ ſ versum.

rum in dulce: ꝛ dulce in amarū. ſ superbi cordis.

Væ qui sapientes estis in oculis ſ nolite esse prudentes apud vos metipsos

vestris: ꝛ coram vobis metipis ſ ſ vnde supra de quo confusio ista nunc ad finem dū eloquar. ſ ponētes iudicē magis eloquia

prudētes. ſ Væ q̄ potentes estis

de ira

tuarū vestrū ē. ⁊ Et ſi vinculū plaustri parū. i. peccātū veluti ad pētā grauiora. Vinculū est plaustri ē grossius q̄ funiculus, ⁊ sic per hanc similitudinē designat q̄ fugā ia primo est occasio peccatoꝝ minorum: ⁊ postea maiorū. ⁊ sic erant populo regni iudee intenti q̄ indicat in errorē circa diuinā prouidentiaꝫ tuendo q̄ deus non haberet prouidentiā de rebus inferioribus. nec per cō sequēs inferret, pperea ea que nūc hic p aliquā pēnā. ideo subdit: i Qui dicitis. diuinā iusticiā perhibendo. m Festinet ⁊ cito veniat ꝛc. Prophetā enim cōminabāt eis penam a deo inferendā p multa sua. ⁊ ipsi derisendo respondebant: festinet ⁊ cito veniat opus eius. i. penam quā cōminamini nobis. quasi dicant: non timemus eam. Vnde de ipsis dicitur Ezech. ix. Dixerunt: derelinquit dñs terram ⁊ non videt nos. ⁊ ex hoc errore ceciderunt victorias in aliud malū decentes: q̄ cultus diuinus non erat aliquius valoris hominī. hoc enim sequebatur ex eo q̄ putabant deum non habere prouidentiā de humanis actibus: et contrario quidā idolorū dicebant esse bonitatē in illis putabāt aliquando responsa hominū de agibilibus ⁊ tanq̄ ex eis aliquid nutimis habens prouidentiā de actibus humanis. ⁊ hoc est quod dicit: n Væ qui dicitis malum. i. culpā idolorū. o Bonum i. vtilem hominibus. p Et bonum. ſ. virtutē quā ipse est bonus sm veritatē. q Malum. ſ. esse nullius vtilitatis. r Ponentes tenebras. errorē. s Lucem. ſ. veritatis. t Et lucē. ſ. idē. v Tenebras. esse ignorantie. x Ponentes amarum. i. idola triam que ducit ad gehennā amaritudinē. y In dulce. tanq̄ per eam homo consequatur optatū finem. z Et dulce. i. ipsam iustā que consistit in bono. a In amarū. q̄ sic ipsi labor inutilis ⁊ expensa. ⁊ cc Et sequebatur q̄ ipsi sic errantes suam sciētiā putabant notitiā prophetarum contrariā aliter essē. ideo subditur: b Væ qui sapientes estis. i. cognoscentes diuina non sm veritatē. sed sm opinionē vestram. ideo subditur: c In oculis vestris. ſ. sicut si essetis sapientes circa diuina nulla ⁊ circa humana falso tamen. ideo subditur: d Et coram vobis metipsis prudentes. Prudentia enim est propre circa agibilia humana. Et quia autem ex errore sequebatur q̄ absq; vllo timore implicarēt se peccatis carnalibus: ideo subditur: e Væ qui potentes estis ad bibendum vinum. De hoc enim iactabant se q̄ vinum poterat tantum bibere quantum placebat eis. ⁊ sic poterant eos inebriare.

a a Qui iustificatis

uiuant humanitꝰ cognitio rei. Postꝫ ñ humanarū fm fidem. Nec contra scripturas z diuinū qđ habent clauē scientie: nec intrant ad ipm. nec permittunt intrare.

Ad bibendū vinū ꝛc. ad ebrietatē. Quid qđ secuntꝰ. Qui cui deꝰ imperat populus vt ba/ptizatꝰ contra ꝑsonā damnatā. Q; sacerdotes ingrediunt tabernaculū. nō

Ecce dñs exercituū auferet a Hierusalē z a Iuda fortē z robustū. totā fortitudinē panis z totā fortitudinē aquē.

Ecce dñs exercituū auferet a Hierusalē z a Iuda fortē z robustū. totā fortitudinē panis z totā fortitudinē aquē.

† f manducia † in hoc sentētia fm̄ vsū am̄ intelle.

ad bibendū † vinum: z viri fortes ad nutriendam ebrietatem.

† habitum habet ebrietie † non ca/

Quia iustificatio impiorū † p mu

† qđ nulla ei iustificatur

neribus: et iustitiam iusti auferꝫ

† propter peccatum impiorum.

tis ab eo. Propter hoc sicut de/

† lingua.

uorat stipulas flāma ignis: z ca lor flammę exurit: sic radix eorū

† spina exurit, † opus nullum,

quasi fauilla erit: z germen eorū ascendet.

† non fit simp̄ non fit, sed simp̄ pabus q.p.u.a.f.

† negue.

vt puluis ascendet. Abiecerunt

† nomen Euangelium

enim legem domini exercituum

† id † † Samaritanus ex q; dominium habeo.

et eloquiū sancti israel † blāsphe

† propter peccata populorum † vindicta.

† hic ne in furore tuo arguas me. † ieremias: Corri pe non me in indignatione tua ne in furore.

mauerūt. Ideo iratus est furor

† ab eo parte † male fundatus hec ira dei in eius

† peruasiuus

domi † in populo suo: et extendit

† filium Israhelum ubi sui vindictam efft. † adhuc mea

manum suam super eum: z percu

† populum † inde † hyperbolice pro magnitudine

† potentia percutiendi.

ssi.c.

ro: eius: sed adhuc manus eius

† f montes † in loc sentētia fm̄ vsū am̄ intelle.

ad bibendū † vinum: z viri fortes ad miscendam ebrietatem.

† habitum habet ebrietie † non ca/

Quia iustificatio impiorum † p mu

† qđ nulla ei iustificatur

neribus: et iustitiam iusti auferꝫ

† propter peccatum impiorum.

tis ab eo. Propter hoc sicut de/

† lingua.

uorat stipulas flāma ignis: z ca lor flammę exurit: sic radix eorū

† spina exurit, † opus nullum,

quasi fauilla erit: z germen eorū ascendet.

† non fit simp̄ non fit, sed simp̄ pabus q.p.u.a.f.

† negue.

vt puluis ascendet. Abiecerunt

† nomen Euangelium

enim legem domini exercituum

† id † † Samaritanus ex q; dominium habeo.

et eloquiū sancti israel † blāsphe

† propter peccata populorum † vindicta.

† f montes † in loc sentētia fm̄ vsū am̄ intelle.

ad bibendū † vinum: z viri fortes ad miscendam ebrietatem.

† habitum habet ebrietie † non ca/

Quia iustificatio impiorum † p mu

† qđ nulla ei iustificatur

neribus: et iustitiam iusti auferꝫ

† propter peccatum impiorum.

tis ab eo. Propter hoc sicut de/

† lingua.

uorat stipulas flāma ignis: z ca lor flammę exurit: sic radix eorū

† spina exurit, † opus nullum,

quasi fauilla erit: z germen eorū ascendet.

† non fit simp̄ non fit, sed simp̄ pabus q.p.u.a.f.

† negue.

vt puluis ascendet. Abiecerunt

† nomen Euangelium

enim legem domini exercituum

† id † † Samaritanus ex q; dominium habeo.

et eloquiū sancti israel † blāsphe

† propter peccata populorum † vindicta.

† f conſl ultra peccatum † f quia singulis rebꝰ blasphemauerunt † exasperauerunt eum congregati contra eum ordine † † consecutum.

cētā. Et ebullibit signū in nā

† infligetur † hoc est signum † congregandum ceteros contra

tiōibus, paul: z sibilabit ad eam

† populos longe.

de finib⁹ terre: z ecce festinus ve

† non fit, sed ociosa potentia † † hyperbo

loc. † tanq; essent aliquid

niet velociter. Nō est deficiēs:

† vt videtur pro deficiendo efficiendi † † egritu

† ardore pestilentie,

neq; laborās † in eo: non dormi

† nocte vt semper paratꝰ sit.

tabit neq; dormiet: nēq; soluet

† † nouellare plus solito aut donec eluuia.

cingulū renum eius: neq; † ru m

petur corrigia calciamenti eius.

† qn dñus suspensus deliberatur.

Sagitte eius acute: z omnes ar/

† non remissi.

cus eius extenti. Ungule equoꝝ

† infatigabiles † currum

eius vt silex: z rote ei⁹ quāsi im/

† † metaphor: ducit rem ad propriū modū ad pue dandum † corrigendum sicut leo venit.

petus tēpestatis. Rugitus eius

† ardor

vt leōis: frugiet vt catuli leonū.

† indeo rēlus. † capide

Et frendet z tenebit predā z am

† perducta

plectabitur z nō erit qui eruat.

† deputa eruturum.

Et sonabit sup eū † die illa sicut

† † nunc † comparando adiungit se populo suo

prophete † qui modo superbi.

sonitus maris. Aspiciemus in

† desperato.

terram: z ecce tenebre tribulatio

† † spes qui in ydo habuimus † tribulationis

nis: et lux obtenebrata est in ca

† potestas perueniendi.

ligine eius.

Vñ apostolus Magna nobis amaritudinis fuerunt germina ꝛc.

Ideo ibidem. Mandūcā qui nō expectat laborantē vel offert peccatū sed q; abscedit legē euāgelii. z blasphemauerunt legem domini.

Qui iratus fuerat sibi populo z postea q; sapientie sue libi z mundi sapientes obscurauit lingua. ignis vt potentes potenter tormenta patiantur.

Iram eius. Nō q; hu manitꝰ iuerecundi patiē/ nūt⁹. z q; vehementiꝰ nti ebus inducunt audien tium non timentia. Vel patientia dei ad patientiā z adhuc. Et autem ſn duritiē nri. z. z. trahi etc

Et percussit ꝛc. Futura dicit quasi preteri tā. ꝓphetali cernentis. Vñ. Ideirco in eā manū meā ſcs in. c. xl.

Et ebullabit ꝛc. Dicitur hunc locū de ba bylonia intelligi: nec aut ꝓsequitur attendē tes romanos intelligi posse q; in finib⁹ terre cōmoran tur. Unde italica co q; ibi hesperꝰ occidat: olim de/ cta est hesperia. Si enī de babylonia sermo est: p pheralis similitudine dixit sol vocabo eū. q. d ab aq/ lone: vel apud⁹ babylonē ego assyrios demōstraſſet.

Aspiciemus. nōs sum⁹ respicere celum: cui⁹ sino habitatorem deū of fendimus.

De lyra

lum ad congregationes bellatoꝝ. t In natio nibus procul. q; ꝙ long inquis partibus venit ille exercitus contra hie rusalem. v Et festinabit ad eum de finib⁹ terre id est Facies eum venire. x Et ecce festinus velo citer venit. q; ille qui tuo fuit fortis valde ma gnus: tamē fuit in breui tpe congregatus z cito ve nit ad hiericho: q; nō fuit impedimētū in via: qđ de

clara t consequēter dicens: y Non est deficiens neq; laborans in eo. Et tanta enim voluntate venebant contra hierusalē q; quasi non sentiebāt laborē: z sic tollit impedimentū lassitudinis. 5 Non dormitabit nēq; dormiet. t. cum magna sollicitudine festinationis veniet. z sic tollitur im pedimentū pigritie. a Neq; soluet cingulū renū eius ꝛc. Et sic tollit impedimentū quod aliquādo pcessit in ꝙcinctu et dissipatione armoꝝ ad sustinendū. Similiter z impedimentū armoꝝ ad iuuādendū: cū sub/ditur: Sagitte eius acute ꝛc. Similiter tollitur impedimentū qđ aliquā do pcessit ex defectu equoꝝ cum dicit: Ungule equoꝝ eius vt silex. q.d. in via non ledent⁹ ad⁹ sus cum festinatione veniant. b Et rote eius. t. carrus eius in quibus pugnabant antiqui. c Quasi impetus tempe/ statis. t. terribilis ad modū tēpestatis: cui non potest resisti humana virtu te. d Rugitus eius ꝛc. ſ. q. d. nō flectit misericordia. vñ z rex babylo nis filius Nabuchodonosor regis occidi fecit in eius oculis⁹ posteā oculos ei⁹ eruit z nobiles de regno inde captos occidit. iii. Reg. xlj. Sedechiā aūt ceca tum duxit ligatum in babyloniā. 4 populum terre captiuū: vnde sub/ dit: e Et frendet. per fracturam. f Et tenebit predam ꝛc. ſ. quia nec a deo nec ab homine fuerunt de manibus eius saluati. g Et sona bit super eum in die illa sicut fonitus maris. quia in tanta destructione fuit magnus clamor z terribilis totum ꝙ parte babyloniorum se ad eōdem populi ꝙhortantium: q; ex parte meretricum z aliorum in captiuitatem ductorum. Ideo subditur: h Aspiciemus in terram. pre confusione nō potentes oculos sursum leuare: z associat se prophera cum eo: q; ex parte illius populi quidam mortuus fuerit vbi ante illam captiuitatem fuisset tempus manasse regis: vt dictum est. ā. capitulo. i. i Et lux obtenebrata est in caligine eius. ſ. quia tribulatio illius captiuitatis fuit tanta ꝙ tota gloria que fuerat in po pulo ſl̄ ac videbatur simpliciter ex/tincta.

In anno

Quidam tenent Seraphin virtutes esse in celo nec affectionem z laudē tue qui in ministerio sanctuarii. ꝙ ipsum ad eos qui purgatione indigent.

Hinc. Ex beatitudine multitudo sanctoꝝ super altare vbi in medio mundi sunt ꝙ fulcre ostendit. Unde. Cum fulcit super cherubim. m. c. c. b. s. m. Seraphim

† f agnitio legis vel mysteria † † intelligencia tex

te eius z † eā que † sub plo erant

† f manifestio fuit † misericordia † † Lucidit/ que secutus. † mos. Lapis simplicior vt impletur † † mos. I vel mos fuit inflammatio qđ multos.

† inflammo vel incendebatur ignis ardor fuit † vnde z

† replebāt † templū. † Seraphin

† angeli super scdm̄ quosdā ordines.

† templum.

stabāt sup illū: ser ale vni: z ser ale alteri. Duabus velabant fa

† sci non fuam † potius que futura fuit

ciē eius: z duabus velabāt po

quia pmanentiora.

bent vocantur angeli quia in superioribus cōmorant vel ꝙpter velocitatē in omnia diuinitatis⁹ mysteria ꝙmoti sunt discerni.

Duabus velabant fa. Aute hec que fuerūt scientie: hic que sūt dei intelligo. Unde Esaias: Priora scientiæ mihi z nouissima ꝙ erūt z dicam q; ipi cētis. Seraphin. i. ardētes scientia tuorum aliis fuit⁹ do ctrina. i. sua que habet ad nouitia leuat ad cētā. z tuorum sua fuit tota menta. Vel duas ale aliq; docent dilectionē dei z primi velant faciem dei. Unde dicunt quod ante mundū fuere. Angeli enim q; ꝓdicatores nūbi inde pcessisse⁹ velare pedes.

Velabant pe. Quid post hec mundi finem fuerint⁹ medio ſl̄ que. vi. virtus vel creaturas facta sunt vel fiunt congrue/nius rñ.

Duabus velabant. Quia de ꝓsenti tantūmodo notitiā habent⁹.

Hinc. Petrus meus loge alia via ingressus est. Ibi enim multum ꝓpheraſti extra claſi vidiſti seraphin circa deū ſtātes: nec ipsa q; ibi fera ꝓhin alibi reperi. De hinc ꝓsimutatio z capitulatio hyerhi. q. hic nabuchodonosor facta est. Signū ille ꝓmissum. Ab ortu quippe sub quo ꝓphetare ceptus est vsq; ad finē hū q; extremus regnauit⁹ q; ceptus in babylonē. ductus est fuit⁹ regis rō. z duodecim godoliā qui ꝓfuerat rō hierusalē sup eos. q; interfecit ismael filius nathaniael inter medios ejus tale religatis patrie parricida. Et hoc est. rō. alias q; ibus quatuor finib⁹ velut in quibusdā ecomptatibus inuenit quatuor volente quatuor pedes contegant. Et ꝓ hiis quippe duodecim regibus quatuor tantos rō finite

De lyra

minis fidentie: per illam etiam apparitionē in effigie hominis fidentia significabatur deum humanitatem in persona filii: z hoc est quod dicitur Job. xli. vbi allegatur scriptura que ponitur. ſ. hoc capitulo. Ecce cor populi huius ꝛc. Et fuit⁹ euangelistā hoc vtit Esaias euidenter glo riam eius⁹ locutus est de eo. d Super solii equitem. hoc est. ſ. super ſpum. e Et plena erat domus. i. templū a salomone edificatū. sic enim fiebat illa visio. f Et matutine cum. q; ab illa effigie visibiliter manifestata procedere. Secundum q; dicit: Et plena erat domus cius a ma iestate: non est in hebreo nec in latinis exemplaribus. g Et ea que sub ipso erant replebant templum. In hebreo habetur: Et cor eius replebatur ꝓplam. Et accipitur hic cor pro finibus vestimentorum seu vestimenti ſl̄.

Illa enim effigies apparebat quasi induta ad honestandū finis vestimen ti defendebat vsq; ad templi pauimentum: sicut communiter fit de ista vehementium hominū solentium. h Seraphin. Dicit⁹ autē desistere apparitio angelica: cum dicitur: Seraphin stabant sic est ac parebant tanq; parati ad ministrandum deo: et exequendum eius imperium. Secundum tamen q; non erant de superiori ordine qui dicitur ordo seraphin. sed erant de angelis qui mittuntur in ministerium ad exteriora. nominantur tamen seraphin ab effectu propter purgationem labiorū: dicit⁹ per incendium: sicut dictum est de alio angelo q; nominatur deus mise/ eo q; loquebatur in persona eius. i Super illud. id est super templū. vt dicunt expositores nostri. tamen in hebreo habetur: Desuper ei. id est de mino: quia stabant super templum parati et obligati. Ideo fit apparitionē q; visus erat ad dextram ad sinistram. k Sex ale vni ꝛc. p alam contemplatio designatur. vt dicit Greg. super Ezech. ignitur per duas alas superius erectas intelligitur contemplatio diuinorum que sunt in pria natura angelicam per duas potentias inferius ad operandū cor/pus z pedes ipsorum seraphim cognitio eorum que sunt inferiora angelis designatur per duas medias ad volandum extensas cognitio angelice na ture. Ideo subditur: l Duabus velabant ſl̄. ſ. In hebreo habetur: Cacem suam fellet ipsorum seraphim sui hebreos: non q; aliqui exemplaria faciem ecommodā super capita quasi transfigurabiliter. z sic velabant ca put superius. z per ipsa facie⁹ aut ex pars capitis. m Et duabus velabant ſl̄. In hebreo habet: Pedes suos. i. ipsos seraphim q; manifestabi liter versus inferiora ꝓcidebant. z sic corpora seraphim z pedes velabāt. z hoc ad quandā decentā z honestatē. Apparitus est in figura hominis

consilat eam Ioathan: r achaim: r Ioiam: qui sublimes per singulas
capitulatiões glorificare audeant eum. Scdo ista ledo ostia deus Iudaeoꝝ.
Reliquos ho ppter peccata facient velare r alios qz in captiuitate uacui
sunt pelli velare uestigia. Superliminare ho Iudaeoꝝ: r domꝰ impleta
fumo: sicut .ii. primus exercitus Israelꝰ r tabernaculi typi significat. Fo-
cipem de ara altaris car
bo ignitꝰ: habens in
Apoc.8.c manu sua. Hic est
angelus qui stetit ad
altare habens thuri-
bulum aureum. Et
data sunt ei incensa
multa. Et ascendit fu-
mus incensorum de
orationibus sanctorum
de manu angeli coram
deo. Et dixi: ve mihi
quia tacui. Quia ego
uir pollutus labiis ego
habito in medio populi
pollutum habentis la-
bium. Et regem dñm
exercituum uidi oculis
meis. Et uolauit ad me
unus de seraphin: r in
manu eius calculus
quem forcipe tulerat de
altari. Et tetigit os meum
et dixit: Ecce tetigit hoc
labia tua. r auferetur
iniquitas tua. r peccatum
tuum mundabitur. Et
audiui uocem dñi dicentis:
Quem mittam. Et quis
ibit nobis? Et dixi: Ecce
ego adsum mitte me. Et
dixit: Vade. r dices populo
huic: Audite audientes
r nolite intelligere. Et
videte uisionem. r nolite
intelligere. Excǽca cor
populi huius. r aures eius
aggraua. r oculos eius
claude. ne forte uideat
oculis suis r auribus suis
audiat. et cor suum in-
telligat. r conuertatur
et sanem eum. Et dixi:
Vsque quo domine? Et
dixit: Donec
desolentur ciuitates absq;
habitatore. Et omnino
sine homine. r terra
relinquet deserta. r longe
facient dominus homines.
multi
plicabitur que derelicta fuerat
in medio terre. r adhuc in ea de
cimatio. r conuertetur. r erit in
ostensionem sicut therebintus.
et sicut quercus que expandit ra
mos suos. Semen sanctus erit
glis. Volui pgregare filios tuos. r.n.

intelligentie: familia. In quo facile interpretatiõ, uidet qd populo fa
cturus sit. Quam interpretationem paulus ab eo in epla ad hebreos posuit.
Vnde et contradicit qꝫ hebraice tñmonium non uult. Hoc iudei autem tert
ptuam falsauerũt. Dñs autem r apostoli hoc non tacuerũt: nec apostoli
uel euangeliste ira prouocarẽt uel iudei falsatum eum arguerent: nisi
malicium fuisset: r magis
ignorãtie qꝫ litere ea hebraici
non nouisse. Vñ i uerbꝫ
uolumine scribunt. nisi
ler eloquentia: r magis
gratia qꝫ hebraica ueritas
testimonia.

Exccca. Cur simile
Solicitat ne ut offendat. q
tibi ritual mck.ct attibi.
Dedit eis oculos ut non
uidẽnt: aures ut nõ ꝯ.

Exora. Premissa p
pheta accitatẽ superuenturam in ea ad uer pcinia
tudo gentium conuertet
ad fidem dicit: Dñe quo
ca cor populi hui: quasi
sicuti sordi mundi saluare
desiderat epoca cor po
puli. Si cui hic populus
excǽcatus fuerit gentes il
luminabũtur. Nec enim
est dei crudelitatis q misericordia indebitꝰ excǽ
catio humilos illuminare. Modo quotidie uolui
ꝯgregare filios meos?
Vñ peluit deus omnia
sub peccatoꝝ omnibꝰ mi
sericordiã r paulo post: O p
funditi diuitiaꝝ r sapiẽtie
r scientie dei.

Et conuertar. Rom.11a
Finis grauis peccati fit
ri cõuertat qꝫ pot saluar
ri: ad hꝫ p magnitudine
scelerũ penitẽtia fit indi

Et dixi vsq. Sub adriano iudea iterũ uastata est. Hinc anno post
captiuitatẽ romanoꝝ. Prohibiti ẽt ille publice legis iudei intrare.

Nicolaus

Q̃ honestius apparet ogta q̃ nuda. a Et uastꝰ. i. alijs media. b Do
labit. ad designandũ qꝫ angeli semp fuit parati ad diuina ministeria ꝯ ad in
feriora deiiciendos ꝺm dñi uoluntatẽ. Ideo uolare in medio loco dicuntur q̃ ad
utrũq; parati. Et ad meti capitis positi ꝺ figurã ꝺm institutiõẽ hebraicoꝝ

† multa aperiendo. † quia per hec testamenta
ea semper ad superna refugimus.

deos eius: ꝟ † uias† uolubit: et
† uitas† quia transeũt. † ad dñi. mutabi
lia sunt. † dominus retinetur ipse est et ꝛ.
cuius: Status: Status: † dñs de
† alius nomen in multa locis. In utroq; gratie ple
nus est annunciata. q̃ dicit dominus omnia† mobilia q̃
q̃ mortalia.
† ꝛa ch̃ subie.
us creaturum † plena est omnis
† creatꝰ. † stillo solo † mihi templi pe ro
manos eorũ signat. micrologus ne duas de

terra gloria† eius. † Et cõmota
† ne hec ultra ut retur. p. † uoce tribus sup.
sunt † superliminaria† cardinũ ꝟ
† creatꝰ a Deo ꝛ. † nõ cognouerat hic fidelium
† multitudo. † stipes. † columpna † lucis.
a uoce† damãtis: † e dom† iple
† ignorantie e infidelitatis, vel per fumum intelli
gitur templi purificatur. † emittitur ignis. fumus
enim repit ignis est. † mortuꝰ ipse.
† qz ego non † alius liber e ad reprehendendũ uos
angelus deus laudare non meruit: nec ego obuiare
mihi ego quare eu contra me talibus meor.

ta e† fumo. † Et dixi† ve† ue mihi

† † laude dei. unde Ieron fr mendicus apostli
primus ultra mendacium. † † laudare uel
videre indignus. † non est spolo† laus in ore p.
q: † tacui: q: vir † pollut† labiꝫ
† sicut apostoli pollutis pollitum quos ista tenet.
† † quibus idola loquebat. † ad plene q̃ si uel
minus uisitat populum.

ego habẽs in medio populi pol
† † populus impuritatem humanitatem labiorum
fuerunt ostenta non meritum pur ganorum.
luta† labia habẽtis ego habito:
† tamen. † cum ponere pronunciandum
et regẽ dñm exercituũ ꝟ vidi oculis

† † ministerium complenit. † homo: quia huic.
manipulus offitio † ignem † purgandum
meis. Et volauit† ad me unus

† † euidenter a parte missus ethy propter mirabilia pos.
† † similitudinem hominis nisi ne timeret.
† ignitus ferreo dei.

de seraphin: ꝟ † in manu ei† cal

† † euidenter testimonia qui spiritus sancti uirtute
loquuntur. † † quo a uirgo ymaginatione amplꝰ
ut immundus ferrum ejus. † † ignis altaris
purgatur labia.

cul† quẽ forcipe† tulerat de† al

buncalus: lapis ignitus q propter ferreum calorem ignem dicitur.

Forcipe. Hec est scala iacob gladius tres acutus. Hec sunt duo mi
nera que mittit pauperculis in dei dona. Hic est stater ducꝫ denariorũ
qui in ore piscis repertus pro domino ꝛ petro redditur.

Nouum testamentũ habemus utraq; mandata. f. sua ꝛ ueteris testamẽti
dei sermonem duplici acie perceptorum compdendiene.

De altari. Quod iohanes uidit in apocal. ppli qꝫ est plenum calculis

De lyra

c Et clamabit ꝛc. .i. ille ꝛ peccator. uel qz unus fmo blasphemie ꝛ postea
idem altius reperc uerificat suo ebreo in ecclesia uligd. sed dicit aliter natiꝫ:
d Sanctus scilꝫ scilꝫ. ꝺm hebreos bis ter sanctus ad maiorẽ ditione sanc
titatis expllon. dicat Hiere. cap. vii. Terra terra terra audi uerbum dñi.
ad excitandũ maiorẽ attentionẽ. ꝺm eo doctores catholicos hic bis ter sanc
ctus ad designandũ in deo plenaꝝ trinitatẽ. ꝛ subdit: e Plena dono et
creatur. ad designandũ efficaciã uirtutẽ. f Plena est olo terra gloria
eius. qz in olo† creaturis relucet virtus ꝛ bonitas ipius. g Et cõmota
sunt ꝛc. .i. hoc uisio facta est die pentecostes ostendit dicit ch̃s. ꝛ tunc fuit
terremotus terribilis. ꝺm eos hl. xxiiii. etiã. Et fugit. sicut fugatio a facie
terremotus in dieꝫ ire regis iudee. q terremotus factus fuit ad offendendũ
dñi indignationẽ ofti ꝺ peccatoꝝ ecc. Et ille adꝛ terremotu motꝰ fuerat
partes templi. ꝛ p ista fugit limiaria. ꝛ cardines eius. h A uoce clã
mãtis. qz talia fiũt in inferioribꝰ p angelos. i Et domus ꝛc. .i. ad pes
gratiã inchoãdi fuerũt domꝰ dñi p christum et hl. mi. Reg. viii. k Et
dixi. Hic ꝑr ostendit clare legãtio fuit initiatiua: Et audiui. Obpositio ad ita facta est ꝺmo
per† clare contritionẽ ac ea q peccauerat p omissionẽ ibi dicit: l Vbi
mihi qz tacui. a reprehensione uel reprehensione ecc regis de sua stumpicie. erat
enim elatus de genere regio: et dicit ch̃s. .i. ca. et ꝑter hoc magis potuerat
ad regẽ accedere. ꝛ defectus suos sibi obiicere qꝫ alꝰ de populo. ideo peccauit
hoc omissiõe. ideo subdit: m Quia vir pollut† ꝛc. .i. sicut enim pollueꝝ
labia loquẽdo qꝫ non debet. ita ẽtiã tacẽdo qꝫ dicẽ debet. n Et in me
dio populi ꝛc. .i. ꝺ tali pẽ omissionẽ: ꝺ ẽtiã p cõmissionẽ: qz multi de po
pulo illo erãt blasphemi: vt dicit ch̃s. .i. o Et regẽ ꝛc. .i. Langstoñ.
p Vidi oculis meis. q. d. ex quo ꝺ peccator. ita vilio ꝺ mihi ad ꝑ
fectũ ꝺ ad iferiꝰ. ꝛ sic ẽtiã inferat manus ad vestẽ sua: Iudicii. cap. xxvi
te motemur qz victimas ꝑim. Secũdo facta est olatie dispositio per angelũ
purgantẽ eius peccata. hoc ch̃s fuit solũ instrumẽtaliter: qz solus dei
est purgare peccata ꝓprialiter. Dicit igit: q Et volauit ad me ꝛc. .i. p
ntiã velocitatẽ intelligit velocitas angelica ad exequendũ dei mandatum seu
beneplacitũ. r Et in manu eius calculus. i. carbo ignitus. Calculus
enim plura significat. Vno enim modo significat lapidem paruũ. Alio
modo numerationẽ. qz antiquitus solebant boleo cum lapillo numerare.
Significat etiã carbonẽ ardentẽ: ꝛ ẽtiã quodã alia. Vnde versus: Calculus
est ratiocinatus, lentitia carbo. Calculus est pondus ceu minimus lapillo
cultu acutus. Per calculũ igit ista significatur prophetie verum tãe clare
datũ. s Quem sumpsit ꝛc. .i. holocaustoꝝ vel erat ignis ꝑmissꝰ vel ꝺ

ignitio ejus possint tibi peccata purgari. Vnde Car. sacerdos l. a. c. ꝛ ali
bi: Ignem vent mittere in terram ꝛc.

Ecce tetigi. Vndecꝫ hoc tibi aut qd adiuuat ꝛ a. l. d. sagitte potentis
acute cũ car. desola. Dic est firmo dei de q dicit: Iudicio carbones ignis
fulserũ super eos ubi ostẽdit in adiutoriũ.

Et auferetur. Dic
tantas q puer erat ideo
pene limine a peccato so
lum mꝰ a tactu purga
tur. Ad etiã ho q dicit
vre pollut† labiꝫ ego ũ
angel† ẽt calculo mittꝫ.

Quẽ mittã. Non
cogit: sed voluntatẽ ꝗrit
voluntas cui sola premiũ
mereatur. Etiãs autem
tangit purgatus esset se
spontaneus.

Dixi. Notata
cum peccatoribus nõ
ẽt imitandum.

Et respexi ꝛc. Sic
abrahã postquiescit: ut dñs
ꝛ vocẽ eius audiuit ꝛ ei
nerem ꝛ palueꝛ ẽt mi
tatur: qz quanto dignꝫ sit
dignitas huiꝰ vilescit in
cõparatione eius.

De seraphin. Se
raphim: p.n. in masculi
no genere. p.n. in neutro
plurali dicim⁹. Seraphi
ẽ singulariter dict põt
sicut cherubin ꝛ cherub.

Et in manu eius.
Logatione eius. i. christi.
Calcul⁹. i. charitas quẽ
sorcipe tulerat de altari.
i. doctrina duoꝝ testamẽ
torũ: de altari tulerat et
esaie i crumpũ posuerat.

Calculus. lr. car

buncalus: lapis ignitus q propter ferreum calorem ignem dicitur.

Forcipe. Hec est scala iacob gladius tres acutus. Hec sunt duo mi
nera que mittit pauperculis in dei dona. Hic est stater ducꝫ denariorũ
qui in ore piscis repertus pro domino ꝛ petro redditur.

Nouum testamentũ habemus utraq; mandata. f. sua ꝛ veteris testamẽti
dei sermonem duplici acie perceptorum compdendiene.

De altari. Quod iohanes uidit in apocal. ppli qꝫ est plenum calculis

De lyra

c Et clamabit ꝛc. .i. ille ꝛ peccator. uel qz unus fmo blasphemie ꝛ postea
idem altius reperc uerificat suo ebreo in ecclesia uligd. sed dicit aliter natiꝫ:
d Sanctus scilꝫ scilꝫ. ꝺm hebreos bis ter sanctus ad maiorẽ ditione sanc
titatis expllon. dicat Hiere. cap. vii. Terra terra terra audi uerbum dñi.
ad excitandũ maiorẽ attentionẽ. ꝺm eo doctores catholicos hic bis ter sanc
ctus ad designandũ in deo plenaꝝ trinitatẽ. ꝛ subdit: e Plena dono et
creatur. ad designandũ efficaciã uirtutẽ. f Plena est olo terra gloria
eius. qz in olo† creaturis relucet virtus ꝛ bonitas ipius. g Et cõmota
sunt ꝛc. .i. hoc uisio facta est die pentecostes ostendit dicit ch̃s. .i. ꝛ tunc fuit
terremotus terribilis. ꝺm eos hl. xxiiii. etiã. Et fugit. sicut fugatio a facie
terremotus in dieꝫ ire regis iudee. q terremotus factus fuit ad offendendũ
dñi indignationẽ ofti ꝺ peccatoꝝ ecc. Et ille adꝛ terremotu motꝰ fuerat
partes templi. ꝛ p ista fugit limiaria. ꝛ cardines eius. h A uoce clã
mãtis. qz talia fiũt in inferioribꝰ p angelos. i Et domus ꝛc. .i. ad pes
gratiã inchoãdi fuerũt domꝰ dñi p christum et hl. mi. Reg. viii. k Et
dixi. Hic ꝑr ostendit clare legãtio fuit initiatiua: Et audiui. Obpositio ad ita facta est ꝺmo
per† clare contritionẽ ac ea q peccauerat p omissionẽ ibi dicit: l Vbi
mihi qz tacui. a reprehensione uel reprehensione ecc regis de sua stumpicie. erat
enim elatus de genere regio: et dicit ch̃s. .i. ca. et ꝑter hoc magis potuerat
ad regẽ accedere. ꝛ defectus suos sibi obiicere qꝫ alꝰ de populo. ideo peccauit
hoc omissiõe. ideo subdit: m Quia vir pollut† ꝛc. .i. sicut enim pollueꝝ
labia loquẽdo qꝫ non debet. ita ẽtiã tacẽdo qꝫ dicẽ debet. n Et in me
dio populi ꝛc. .i. ꝺ tali pẽ omissionẽ: ꝺ ẽtiã p cõmissionẽ: qz multi de po
pulo illo erãt blasphemi: vt dicit ch̃s. .i. o Et regẽ ꝛc. .i. Langstoñ.
p Vidi oculis meis. q. d. ex quo ꝺ peccator. ita vilio ꝺ mihi ad ꝑ
fectũ ꝺ ad iferiꝰ. ꝛ sic ẽtiã inferat manus ad vestẽ sua: Iudicii. cap. xxvi
te motemur qz victimas ꝑim. Secũdo facta est olatie dispositio per angelũ
purgantẽ eius peccata. hoc ch̃s fuit solũ instrumẽtaliter: qz solus dei
est purgare peccata ꝓprialiter. Dicit igit: q Et volauit ad me ꝛc. .i. ꝑ
ntiã velocitatẽ intelligit velocitas angelica ad exequendũ dei mandatum seu
beneplacitũ. r Et in manu eius calculus. i. carbo ignitus. Calculus
enim plura significat. Vno enim modo significat lapidem paruũ. Alio
modo numerationẽ. qz antiquitus solebant boleo cum lapillo numerare.
Significat etiã carbonẽ ardentẽ: ꝛ ẽtiã quodã alia. Vnde versus: Calculus
est ratiocinatus, lentitia carbo. Calculus est pondus ceu minimus lapillo
cultu acutus. Per calculũ igit ista significatur prophetie verum tãe clare
datũ. s Quem sumpsit ꝛc. .i. holocaustoꝝ vel erat ignis ꝑmissꝰ vel ꝺ

† ꝺ apparitio visionꝫ † † calculo.

tari. ꝛ † tetigit os meũ. et dixit:
† qualis ee timeas † igne tribulationis. et dns
mundi uestre. † ubi
Ecce tetigi † hec labia tua. ꝛ ause
† in ulcus. † in non.
retur iniquitas tua. ꝛ peccatum
† nõ populi in dignũ. Cũ nõ confessus fuerit ꝛ.
tuum mũdabitur. Et audiui vo
† ꝓfitenti. † † fidelitate veritatis
cem domini dicẽtis: Quẽ † mit
† † ad predicandum populo meo prophetiam
† † periculum ꝛ p prophetia
tam: ꝛ quis † ibit † nobis? ꝛ dixi:
† qz purgatus
Ecce ego adsũ mitte me. Et dixit
† ergo † † christum predicaturum † permittens
non preparatus.
Vade. ꝛ dices ppło huic. † Audi
† † quasi qui a non valentem intelligere
† deum in homine.
te audictes. ꝛ nõlite intelligere.
† † hominem
† † christum predicaturi † deum.
ꝛ videte † visionem. ꝛ nolite † eo
† † quasi si ego mundum saluari qꝫ volo? ꝛ ego.
† qꝫ ualitum ẽt predicatur non impeditur
† † cum necessi.
gnoscere. † Excǽca eo: ppłi † hui
† cordis † pectus † insensatum.
et aures eius aggraua. ꝛ oculos
† bestie pessimas † quasi pessimi uitis.
ei† claude. † ne forte uideat ocu

T Hoc est ꝛc. Duc. I. hystoria sibi vult adhuc loqui C. VII.
c dño vt ostendat ei ꝓmissa sua. Q. ꝛc. Quasi dicat. Non
q a deo deseruit ab eo omnino repudiat.

Achaz. Qui dicitur tamen ydolis ꝛ dæmonibus adorauit: sibi suum idolo
placuisse existimat. ꝛ ideo ydolum in templo posuit. Iure ergo
a deo derelict⁹ est: ꝛ ꝓmissis absentibus cum inimicis.

Ascendit. Secundo ꝓ
mo enim adhuc de tribu
tali multos hostes ha-
bebat: ꝛ hoc ostendit ꝛ
uerbum ꝓpe achaz: q̃ si
ꝓpterea ambularet deꝰ
non mentiri achaz: q̃ sola
misericordia dei. Ascen-
dit r. Cum et ne arcu q̃
interpretat exercitus: sapi
enter. f. secundum humanum.
Et facere filio⁹ romelie ter
r. tribui. seu ꝓpheti obse
re hereticos. Nil. f. et q̃
pugnet catholi. ꝓtestis.
q̃ audiet dom⁹ dauid:
simplex ꝓle christi gen-
mclitate non arbitrabo
fraterie: si infructuoso
congat salut. Vereriet
enim ꝛ ghilos argumen
tez gladio pugnat ꝓtra
domꝰ dauid cū defecisse
aut sol. vel facu sile aut
si herodes ꝛ pylatus in
passione christi.

id q̃ ꝫ locutus fuerit in ea. C. VII.

T Factum est in diebus
c achaz filij ioathan filij
ozie regis iuda: ascendit

f. Loci gratia. † † qui sunt. c. vi. milia bellato
rū ignobiliū ne inducas q̃ multa milia bellato ꝓcesserit
et ꝓcubuerit cum ea tanta ꝓuincia in tam exiguo tempore

rasin rex syrie: ꝛ † facere filius ro
melie rex israel in hierusalem ad
ꝓeliandum contra eam: ꝛ non

† quia dominus auxiliator est et filium suum de
virgine nasciturum hic ꝓmittit.

potuerunt ꝓbellare eā. Et nūn
† regis. f.
ciaturerunt domui dō: dicentes:

f. Lis pene z angustia meta est ut dem̃ studiosa
quemq; ex eruditore filium z mestio. † † f. Licet
hoc qui adhuc in robore quasi sint de nobis ꝓbabunt

Requiescit syria sup † ephraim: ꝛ
f. propter hoc mandi. † regis † domus dauid
cōmōtum est cor eius: ꝛ cor: po
† † intrepidus. † fortis arbori.
puli eius sicut mouentur † ligna

siluarum a facie venti. Et dixit
dominus ad esaiam: Egrēdere
in occursū achaz: tu ꝛ qui dere-
lictus est iasub filius tuus ꝫ ad ex
† † f. † f. Adhuc extra dubitatem ostendi debet
fumus ex ille ira nondum.

tremum aqueductus † piscine su
periorꝭ in viā agri fullōis: ꝛ di
† f. Ignauā cordis ne prodas
cēs ad eum: Vide† vt sileas: noli
† † nulla quē iam possis re-
timere: ꝛ cor tuum ne † formidet a
† iam finitis
duabus caudis titiōnū fumigā
† f. Cor timens.
tium istoꝝ: in irā † furoris rasin
regis syrie: ꝛ filij rōmelie: eo q̃ cō
† f. labilis. † pusillus.
silium inierit cōtra eē syria i ma-
lū ꝛ ephraim: ꝛ filij † rōmelie dicē
† quia iudex moderatꝰ.
tes: Ascendamus ad iudam: ꝛ

Suabus caudis. B
Duc caude vtiq; rasin
rex syrie ꝛ facee filius ro-
melie: q̃ in illis finitum
est regnū syrie ꝛ samarie. Nam tiglathphalasar interfuit rasin: ꝛ oleē in-
terfecit facee: ꝛ pro eo regnauit nouem annis ꝛ obsessa a salmanasar tri-
bus annis captus est. ꝛ ductus cum decem tribubus in montes medoꝝ
ꝛ persarum.

finitis⁹ fuit dominantur.
Cū adhuc finito modici adue
nerit: hoc est. lxv. anni: et
tam modi rex q̃. vi. diebus facie fiet ꝙ olim q̃ ad
v. sensus pertinet finem
acceperint vniuersa sol-
uuntur. Quod gentilem
hereticū non credit: ꝛ ista
nō intelligit supra septu
aginta q̃ dicunt q̃ pdicte
aure audierit.

Derelictus. A fra
tre suo rapiace: qui ad af
syrios transferat vt tra-
dunt hebrei.

Iasub. Qui interpre
tatur reliquus comes et
conuertens: iuda popu-
lus tuus de manibus tu
arum regum liberandus
erat.

In viā agri. Ibi ra
placem pollica et precipe
senacherib dei populum
blasphemanti.

Nicolaus

Esaias ꝛ T. Tropologice. Considerandū est q̃ ipse regi ciuitas
tubet occurrere: origēs vel euangēs de loco suo nō in principio adiunct⁹: q̃
in extremis finib⁹ pulsus sapiens q̃ erat in agro fullonis vbi fondos ꝛ ma
culę purgabant. Q̃ uis enī achaz reparet sup tuddeꝰ impī⁹ erat in omni
malicia. In malis terre: hoc vt q̃ tuba est in ꝛra dymastarum terre ha-
bitantiū. Et adhuc in ea dormitat. i. adhuc dubitat nōt omnes bonos
facere deos⁹ ꝛ leuites⁹ eos ministrare⁹ sicut habet Nicomic. r. Et obmutes.
a captiuitate in ꝓheritas. Et erit in effectum⁹ sicut cherubin⁹ ꝛc. q̃ p
spiritus eoꝝ post tantā captiuitatē fuit magis admirabilis: ꝛ hoc ipe ma
chabeus⁹ dū recuperauerit ciuitatē ꝛ templū ꝓra antiochū regē filiū val
de potenti. Sensē sancti erit id q̃ ostenit in ea. q̃ post reditū captiuitatē
babylonie nō legit iudeos ꝓpe ad idolatriā declinasse. nisi aliq̃s pauci ex
violentia regis antiochi vt habet. i. M. machab. c. ii. c tñe erit aliq̃s pau-
ci liberantur respectu tot⁹ populi acerpetit aliquas cōditiones gentiliū
facilio sit ꝓpositū pdicti: ꝛ ephebel vt habet ꝛ. M. machab i. non ta-
men vsq; ibi q̃ bellauerūt ad idolatriam.

C. VII.

c T Factū est. Post dictas benedictiones regni iude punitorū. Nūc de
nitiat ciᵒ liberationē a gentilibus⁹ regni vel tantū hoc⁹ fama-
ritan⁹ post vsq; mortē camabi infidiat ciuitati Hierusalē. Secundū illū q̃ ꝓce
pulit infidia ꝓphete est beneficiare christi aduentū q̃ interponit. Illi dicit
Ra. Sa. fug. n. ra. sacd. Q̃ vniuerse ꝓphete nō fūt locuti nisi fug. Inno
rabilitatis ꝛ ad ꝓna malis. q̃s cū intelligendū de ꝓcepti⁹ christo. Et ip
para ita in tres dividit. q̃ ꝓmo ea signā dicit liberatiōis opulatē christi
incarnatio. Iecundo ꝛ reformatio. fequēs ca. tertio ciᵒ malis. ca. ix. Scien-
dū tñ q̃ hec matia non est posita q̃ in iudea ꝛ tertia pte sic mētio de cō
tate tr⁹ prima ꝛrā ad aliq̃d ꝓpter ꝓcedere replete dey: alio ꝛ tñ
q̃ modo exhortatiue loquitur. Postea adit capitulū ꝛ tres ꝓmo dividit
q̃ ꝓmo ponit regni iude imminere periculū. Secundo ꝓmittit liberationē
beneficiū. Et dicit ibi. Tertio mat fut⁹ liberatōis signatiū. Et adiun.
Circa ꝓmū ꝓmittit ꝛpaucū vbi: Et facet ei in die⁹ achaz q̃ ipse ꝛ
no regni sui facet ei illud q̃ sequit: b Vbi ioathan filij ozie. Sm q̃
dicit R.a. Sa. hic exponit pater ꝛ nunc ipsius achaz ad effectū q̃
beneficii dicūt facti ipsi achaz: pter in hoc ca. debuit non fuit factum
ꝓpter bonitat⁹ ipi⁹ achaz: q̃ erat idolatra pessim⁹. vt habet. iii. Regum
xvi. ꝛ per hoc indicat ꝓpheta bñficiū facti est ꝓpter merita patris ipi
ioathan q̃ fuit bon⁹ ꝛ iustus. vt habet. iii. Reg. xv. Et ozie aut fil⁹ q̃
ozie est etiā acarias q̃ fuit etiā bon⁹ ꝛ iustus: vt habet. iii. Reg. xv. Verū
tamē pdicta anno. xii. regni sui figentes ꝛ officiū facet dei ut ipe. vbi ꝓpa
re volūt: ꝓpter q̃ a deo lepra percussus fuit qui pacitur ponam humilia
in templo suscitatus. ꝛ de peccatis ei⁹ pur gati fuit per penitentiā ꝛ preces
filiū. c Ab tendit rasin rex syrie ꝛ facee filius romelie. c. Hic duo regna
non vocabit tñ: simul contra regē achaz cū dicit q̃ si ꝛ filius. ꝛc. ꝛ
nō expugnauerūt hierusalē dicitur regū tamen de regno achaz ꝛpatit
magnā cladē q̃ nō potuit eis resistere in campo. sm q̃ dicit. ii. Paral.
xxviii. Et addūxit ei vbi⁹ de ꝛ manu regis syrie: q̃ percussit eū magnā
plagā inter de ei⁹ populo. Et fugit⁹ est. M. milia⁹ quoꝝ regis tñ. ma-
xime est ꝛ pernulus est plaga grauis. d Et ascendit r. i. achaz q̃

Tabeel. Tabel bonus deus. Quasi ponamus idolum dei nostri.
Vel ad litter⁹ amicitiam hominis⁹ vocat.

Adhuc. lxv. ꝛc. Quasi interim contenti erant finibus suis ꝛ noua-
lo tangi non opus syrie imperatore rasin: ꝛ caput ciuitatis effraim erit sa
maria: ꝛ in ea interim regnabit filius romelie.

Scrag. ꝛagnaꝛ ꝛc.
A. vicinis igne deuo
qui opie q̃ lepra percus
fus efficitur: sedebat si
lium duo regnauit. xvii.
annis patre adhuc viuē
te post mortem eius. xvi.
post q̃ achaz alios. xvi.
postea regnante ezechia
vi. anno effraim. i. decem
tribus in captiuitatē du
cit ozias⁹ fuit. M. ix. ꝛ
† quasi natura.
cit dominus deus. Nō ēnt illud
ꝛ nō stabit sed caput syre damas
† erunt.
cus: ꝛ caput damasci rasin: ꝛ ad
huc ꝛcagitaꝛnaꝛ ānis: ꝛ delinet
ephraim ꝫ esse populus: ꝛ caput
ephraim samaria: ꝛ caput samarie
† † ozias per ꝓphetiā hic ꝓfecisse achaz ꝛ populus
nō fuisse credit. nisi credidit si non credis.
filij romelie. † Si nō crēdideritis
† in arca reflauit. ꝛ ego capta dominio.
nō permanebitis. Et adiecit dñs
loqui ad achaz dicēs: † Pete
† † hic rationis vel misterio. † qui accessit po
tentior. † ad ab idolis que adorat
tibi † signū a † dñmino † deo tuo

f quia dominus auxiliator. f. tribunus in potestate
sum redigam.

fulcatenus⁹ eaz: ꝛ auellamus eā
ad nos: ꝛ ponamus regē in me
dio eius: filium tabeel. ꝫ Hōc di
† quod natura.
cit dominus deus. Nō ēnt illud
ꝛ nō stabit sed caput syre damas
† erunt.
cus: ꝛ caput damasci rasin: ꝛ ad
huc ꝛcagitaꝛnaꝛ ānis: ꝛ delinet
ephraim ꝫ esse populus: ꝛ caput
ephraim samaria: ꝛ caput samarie
† † ozias per ꝓphetiā hic ꝓfecisse achaz ꝛ populus
nō fuisse credit. nisi credidit si non credis.
filij romelie. † Si nō crēdideritis
† in arca reflauit. ꝛ ego capta dominio.
nō permanebitis. Et adiecit dñs
loqui ad achaz dicēs: † Pete
† † hic rationis vel misterio. † qui accessit po
tentior. † ad ab idolis que adorat
tibi † signū a † dñmino † deo tuo

† in apelle ma ponit. † † ab inferis. † † hoc solo
vel vt habeas de infernorum vocat ad inferos.
in profundū † infernū: siue † in ex
† cum tetrici obedire.
celsū supra. Et dixit achaz. Nō
† vel exaltabo. hebraum enim verbū significat.
petam ꝛ nō tētabo dominum.
† tēptas. † † quia achaz non vult audire.
† † unde dicitur naturaliter
Et dixit: Audite ergo dom⁹ † da

† † quasi non sibum peccatorū mea contemnitis
sed etiam taberet. ꝛ omnia vestra ꝛpitia
tibi etiam labores. ꝛ molestias meas ꝛ
† † prouerbio quorum verba despicatis. † † in-
dolentes etiam signis ꝛ glorie. † contrā. vnde la-
borasi dicitur.
esse † hominibus: † quia molesti
† Lat. sita molestia.
estis ꝛ deo meo? † Propter hoc dā
† † f. labores ꝛ liberationis.
bit dominus ipse vobis † signū
f. Thos. † † de quo ostendetur me. i. ꝛ bo-
nitatem virtutem ipsi est vere gloriæ.
Ecce virgo pc piet ꝛ pariet † filiū

rēspicit: qui enim dedignatis ipse est qui offendit. Unde. Sic respicia in eum
de quo ipse audiuit in celum ibroe est christus dei unigenitus: aut quia pollicen
dus in aperiendo hoc est christi de mortuis resurrectio.

Non petam. Non homines sed superos. adhuc enim loquitur a
domino signa petitis⁹ ꝛ acceptis⁹ sibi achaz; ita respondit tanq̃ auctorita
tem habentis non ut ante
deum suum. Vel si
mulat q̃ in signo tāq̃ glo
riosum ꝛ idola vilipē
dantur.

Ecce virgo ꝛc. Pe
tente alma: latē quoq;
alma dicitur sancta. Et
ea enim pene singularem
virtutis vtutē habet. Vñ
in cantico de ginesepho
rum. i. seculum sicut Sa
lomonis⁹ eaz in hebreo
legimus: Eloquia que
nouitas⁹ est mir aculi si q̃
uocula cōcepit vt mi-
nistrantur hebraei: Alma ea
men virginem nobili⁹ ꝛ
adolescentulā significat.

Non amplius loqui
tur vobis per enigmata: c
virgo concipiet: hoc erit
nouum et mir abile. Pu
dici mentum adolescen
tulam cōcipere sicut alma
quod in hebreo scripti ꝛ
lingua punica virginem
sonat. Alma apud he
breos adolescentula dici

Matt. 1.a. Luc. 1.c.

tur: vel abscondita. i. apocrifa que nunq̃ virgo parit apertius.

Ecce virgo ꝛcipiet hebraei de ezechia hoc vñi putāt: ego ꝛ regnū Iuda
rta capta fit. Sed achaz filius ioathan regnauit annis. xvi. cui successit eius
chias filius ꝛ regnauit annis. xxix. q̃ erat. xxv. annoꝝ cum regnare cepit.
Quomodo ꝫ ꝓmo anno achaz dicta est ad eum ꝓphetia de conceptu na
turo q̃ iam erat. ix. annoꝝ: nisi forte signū regni quoḍ amisit quo capta
est samaria infantium eius appellari dicant: non etatis sed imperij quod

De lyra

tibi signum per crucifixionē alicubi mortui. r Dixit in quadā vi
sa. sicut factum fuit tempore ysaie per stationem solis. Josue. x. s Et
dixit achaz non petam. Et sm q̃s dicit R.a. Sa. cum dicit idolatra pessi
mus signum renuit, nolens q̃ aliquid ad rei gloriam manifestatur. Sed
fallitur: ꝛ Et non tentabo dominū. fuit recusatio facta ad cooperiendum
malum finem. propter quod erant inuiti vicini: v Aliquid
parum videtis esse molestie esse hominibus. Ad eā ꝓpheta quare sepe mo
lestabant videndo affligendos aliquando occidendo. vt patet. iii. Reg.
x.ii. ꝓ ira Lin pluribus locis. † Quia molesti estis ꝛ deo meo? i. ꝛ
gnum ab eo oblatum renuendo: ne nomen eius glorificetur. y Pro
pter hoc. Id est ad declarationem nominis sui principaliter. z Da-
bit dominus ipse vobis signum. Liberationis vestre consequenter ejus
dem ingrati. quia deus multa dona facit ingratis et iniustis. vide dicitur
Matth. v. Pater vester celestis solem suum oriri facit super bonos ꝛ ma
los. a Ecce virgo. Hic consequenter ponitur signum: ꝛ quia scri
ptura ista multiplicem penuriam a tadeo. intendo hic aliquantulū im
morari: ꝛ ꝓ eandem quia primo ponā obiectiones quib⁹ nititur alter
dare q̃ non possit intelligi de christo ad litteram. Secundo ponam fallas
expositiones eorum. ꝛ eas excludam. Tertio ponam expositionem catho
licam ꝛ veram. Quarto obiectiones tadeorum solum. Circa primū ar
guunt ex hoc quod dicitur hic. Dabit dominus ipse vobis signum. Litte
ralitatis achaz ꝛ populi sui a deorum recedere ꝛ regnum eius deo iuste ꝛ
lentium vt dicunt est. Iesus autem nazarenus natus fuit post tempus
achaz per quinquaginta annos ꝛ amplius vt patet de facti ordinē per tem
pora regnorum: sed dicunt propter prolixitatem vitandam ꝛ quia hoc os
cidit ab omnibus christianis. ergo concepto ex nomine ioseph
ꝛ nullo modo fuit signum vtile liberationis. Item ex hoc quod dicitur:
Ecce virgo ꝛc. arguit⁹ quia in hebreo habet: Ecce alma ꝛc. q̃ nomen ꝛ
gnificat virginem: sed adolescentulam: quod nomen indifferenter dicitur
de virgine ꝛ corrupta: quod christiani negant de maria quam dicūt vir
ginem concepisse. Item ex hoc quod sequitur: Et vocabitur nomen eius
emanuel: in hebreo habetur: Et vocabit nomen eius emanuel: Iesus autem nazarenus non fuit vocatus a matre sua nec etiam ab
alijs emanuel. sed iesus: vt patet ex euangelio eorum. ergo hec littera non
potest intelligi de ipso. Item arguit⁹ ex hoc q̃ sequit in hoc capitulo. Ante
q̃ sciat puer vocare patrē ꝛ matrē. ꝛc. ex quo patet q̃ in puero de quo
ibi hic fermo fuit ignorantia quod christiani negāt de ipso nazareno. Item
ex eo habuisse plenarium scientie ab instanti conceptionis suę. quod
homines ꝛ fruentes deum ab eterno. Circa secundū scindit ꝓpter
ea que dicta sunt aliqui hebrei exponūt scripturam istam de ezechia filio

violenter eli extorti cui fidelis patet. Emanuel. Quidā eiusdē tpis hoīes habuisse ouīli salute ꝛ emanuel. Emanuel de vtroq; ppheta ge nerali in typū saluatoris. Et talia qui interpretat scriptura vel connectūs in typū iudaici populi q relictus eli ꝛ postea reuertit⁹. Emanuel. i. nobiscū deus genitum vocatiōe significat propter quā verbū caro factū eli.

Nicolaus

regis adhaz qui post victam pophetic natus fu erit eicit in signū liberationis regni iude a pfidiis regū⁹. Et ad hoc inducit quod habet .i. ie quoniā caplo. Et erit cū lig ataret ei⁹ impetus ira mitatiōē terre tue o emanuel. Exodus aut fuit ois terre post achaz patrem iuā: sed hoc dicitur repetitur Ra. Sa. per ꝛ q; epistolas erat pre. annorum eli cepit regnare post achaz patrem suum Iudeam: vt hꝫ. iij. Reg. xviii. Achaz ño regnauit. xvi. Anno nō: vt habet in. Reg. xvi. ergo in principio regni achaz antequ dicerat ista ppheta ego hoc in tpe nat⁹ erat. ir. annoꝝ. a fic nō pōt hec scriptura intelligi de eje chia. Et alibi ad dictū Ra. Sa. pōt adiūgi q fm ipsū ꝛ fm doctores ca tholicos ppheta ista fuit dicta Ihū anno regni achaz: et sic ezechias tūc nō solū habuit nouē innocēs cui tradetur. q. nō pōt intelligi de eo: pter qs Ra. Sa. dicit q hec ppheta intelligēda eli de filio esaie. Dicit cuiꝰ q elatus accepit in vtroq quandā tuncicula: ꝛ q tā p. eper at de eo. vsq dicit q talis eli lex: Ecce adolescētula pariet ꝛ pariet filiū. ꝛ deobstatio hui⁹ partus fuit signū ab eo filerūq; de puer o cristēte in matrīa vtero nesciū: an sit masculꝰ vel femina. ꝛ ideo qū certissimaliter dicit signū eli credi bile q illud qđ gemit ad tale signū sit futurum: vt sit sensus verbi esaie: Ecce adolescentula pariet ꝛ pariet filiū: et qū in natiuitate ei⁹ vlcēbus verbū meū verificabit: istas te a duob⁹ regib⁹ te inuadere disponētib⁹ cito liberandū: ꝛ ita fuit vt ille Ra. Sa. pcessit: cito post ad petitionē achaz rex assyrioꝝ venit in damascū ꝛ tra rasin regē syrie ꝛ eū interfecit: et populū eī⁹ transtulit in cyrenē. vt habet .iiij. Reg. xvi. ꝛ eodē anno vt dicit esse fi lius bela ꝓ iuramē ꝛ phacee filiū romelie regē iſrl ꝛ eū interfecit. vt hꝫ. iij. Reg. xv. Ad finē adit. ꝓpositū ꝓhmandū addūcit illud qđ scribit ca. lc. Et accessit ad pphetissam ꝛ cepit ꝛ peperit filiū. Et q patet q ista adolescē tula de cui⁹ partu ꝛ partu sit hic sermo fuit vxor esaie ad qua accessit ma ritalis affectu. ꝛ puer conceptus ꝛ natꝰ de ea fuit filius eī⁹. sed ista expositio nō pōt stare: eq ca. lc. vō de puero nato: Et erit cognōio alacris et⁹. i. exercitus regis assyrioꝝ splene latinādine terre tue o emanuel: i. eodē tpe dū de terra re gni tue cui⁹ nunc⁹ fuit ois elatus nec filiꝰ eī⁹. ꝛ sic emanuel de cui⁹ cōce ptione ꝛ natiuitate sit hic sermo nō fuit filius esaie. Ité q dicit concipiet onē natiuitatis pueri in vtro masculino esse signū a vbo ꝓmissiōis: videt fal sum: q; de mādato vbi dicit esaias: Pete tibi signū a vbo deo tuo in ꝓfundū inferni vl. p resurrectionē mortui: vel p aliquā mutationē notabi le ꝛ supernaturale in cursu celestiū: vt dicta eli. a. vide dicit Ra. Sa. ꝛ sic il lud signū debuit esse aliqd valde magnū: ꝛ eccdens totā creature facultā tem iusmodi nō eli talis conceptio: qñ aliqñ medici cognī p aliq̄ signa ꝛ experientias pronosticāt fetū pueri nascituri. Et si dicat q non cognoscit p certitudinē: cū negari nō pōt q; demones prognosticāt certitudi naliter: eli ad hoc ꝛ extendat eoꝝ noticia naturalis: q; remanet integra in cis ꝛ p vbo tale signū pōt certitudinaliter poni a diabolo. Ité. iiij. Reg. xvii. vt q esse filiꝰ beta regnare cepit ano. xii. achaz. ꝛ fm ꝛ placee filiꝰ ro melie vixit vsq ad. xii. annū achaz. ꝛ sic falsū vt qđ dicit Ra. Sa. ipse iter fecit ab esse codē anno q̄ natꝰ fuit emanuel q fm eū natus fuit ano achaz iiij. vel. v. ad tardꝰ. Ité ca. viii. dicit. Accessi ad pphetissam ꝛ mā tē auferet fortitudo damasci: ꝛ spolia samarie coā rege assyrioꝝ: nō le git samaria spoliata a rege assyrioꝝ ad. xx. annū regni esee in q fuit capta a salmanasar rege assyrioꝝ: vt habet. iiij. Reg. xviii. Iō esee ad fuerit tribu tarꝰ regis assyrioꝝ. ꝛ sic a natiuitate pueri de quo est hic sermo q fuit filꝰ esaie: fm dicta Ra. Sa. vsq ad captionē samarie fluxerūt ānī. xvij. ꝛ viii. de regno achaz. ꝛ. de esee. vt patet ꝓ dictis q; puer fuit natus. iiij. ano achaz vel. v. ad plurēs esee cepit regnare. xii. anno achaz vt dicta eli. ante ño. xvii. annos puer fuit vocare patrē ꝛ matrē. Si adhuc dicat q esee cepit regnare. iiij. anno achaz vt dicit aliq; adhuc sequit q puer in spoliatione samarie habuit. ꝛ. anos ad quos puer fuit vocare patrē ꝛ matrē ad tardꝰ. Ité q ambasiatores ad ꝓmationē sui ꝓpositi eli dicit: Et accessi ad pphetissam. ꝛ. magis est ad oppositū: vt ostendet co. seq. Circa tertiū accipien dū est q̄ dicit Marci. i. Hoc adhuc totū factū est vt adimpleret q̄ dictum est a vbo p pphetā dicentē: Ecce virgo habebit in vtero ꝛ pariet filiū: vbo caro factū est emanuel. q hoc patet q ista scriptura esaie loquit de vbo Iesu christo nō ad sensum apli ꝛ euāgelistā ꝓ fidē ꝓmissi q̄ fuerāt ꝓbete veteris testamēti dicat cum tutte implēta in natiuitate christi. Et sm hoc sic exponit a doctorib⁹ catholicis: Ecce virgo pariet ꝛ pariet filiū. Circa vtq; maria a pphetis predestinatasque accepit ꝛ peperit manēte vir gine. a Et vocabit nomē eius emanuel. q; vocatus est christus: q̄ est nomen significatiuum ouplē: nam ī in vno suppōito: diuinā. ꝛ humanā.

† f. dicitur. † f. in particula f. vel bis: ningo: sm beronē enim verbū futuri. e. vocabit aīe. quod in manibo eli in beronis non habetur: ſi manducabit hic sum non verbi⁹ ſequitur. † f. substituam deus quod in deuteronomio nomen regium ponebat.

e † vocabitur nomen eius † emma

† f. signum certum. omnem cibum humani idoneum ja in quo terra bono manducatur.

nuel. Būtyrum ꝛ mel comedet

† etiam deo erit vt ſi. † f. hyroboā filiꝰ ꝛ plurimi ꝛ manꝰ vsurē puer affluebant.

vt sciat repobare † malum ꝛ eli

R epobare malum. Quasi in pannis infantie positus habebit bo ni malig discretionem.

Hic verbū percipit⁹ saluatoris infantiā: ꝓtutam in eo non mīnuisse sapientiam. Quāuis dicat: puer autem profectebat. ſ. ꝛ c. vt veritas huma ni corporis ꝓcrederet. Infantia enim non periudicabat diuine sapientie.

† f. pollutum magna. † f. bene dicta audiet ab ore meo quasi signum vere liberationis. † f. an regis hac terra homo.

gere † bonum: † Quia † antequ sci at puer repobare malum ꝛ eli

† f. duo regni reprobi ab assyrio capta ꝛ samaria

† f. qualibet non bene dispositionibus affrita-

q̄ tu detestaris ja facie † duorum

† f. vestitu assyrio dis hispanis in emanuel libra beris filiorū ꝛ manꝰ vsurē puer affluebant.

regum tuorum. Adducet domi

De Ispa

ꝛ hoc tūc significat emanuel: q̄s eli interpretatus noticia dei. b Butyrū ꝛ mel comedet. hoc dicit ad denotandū ve ram eius humanitatem q̄ talib⁹ nutrit⁹ magime; puerilia. c Et sciat re pobare malū. ꝛ. viue nō tenet ibi causaliter: ſi cō sequētia q; ab infantia sua habuit plenitudinē scien tie ad repobandū malū ꝛ eligendū bonū: loquēdo de sciētia humana: et q; tūc habuit ab infantia

conceptionis ꝛ nō antedicto subdit: d Quia antequ puer sciat; repoba re malū. ꝛ. derelinquet terra ꝛ. ſ. i. odio habes tanq; tibi nociuā. ſ. terrā iſrael ꝛ terrā syrie. e A facie duoꝝ regū fugę. q; rex assyrioꝝ regem ſy rie interfecit ꝛ pplm eius trāſtulit in cirenē. vt dictū eſt. ſ. ꝛ postea ofee re gem iſrl cepit ꝛ pplm eius trāſtulit in assyriā: vt habetur. iiij. Reg. xvii.

Circa quartū dicendū. Ad primū q; in sacra scriptura ponit duplex ſi gnū alicuius euētus. Vnū ꝓgnosticū q̄ eli indicatiuū effect⁹ futuri: sicut Iudicū. vj. datū fuit signū gedeon in vellere indicatiuū sue victorie futu re: ꝛ tale signū frequēnius dat in scriptura. Aliud eli signū rememoratiuū effectus pteriti: sicut Exo. iii. dixit vbo moysi: Hoc habebis signū q̄ mi serim te eli edueris populū meū de egypto: simo labio dcō. sup mōtē sinai: i. imolatis vob de illa missione q̄ nūc iponī ad liberatiōē ppli rēddi do gratias deo. ꝛ sic patet q; istud fuit signū rememoratiuū missionis ꝓcris tēnce obstat magna distātia tpis: q; signū rememoratiuū ita respicit pteri tū in magna distātia sicut in parua: sicut ꝛ signum ꝓnosticū respectu futuri. Secundū etiam q; liberatio regni iude a persecutoribus fuit signū figuratiuū saluationis mundi facte per christū: ꝛ quia achaz erat incredu lus verbo ꝓphete: vt dicta eli. ſ. conuenientius fuit vt sibi daretur signū rememoratiuū futurū in longinquū: vt ipse in ꝓpria persona non vide ret: sicut in mente non credebat illi tamen qui de credebat de eo videretur vt maria ꝛ ioseph. Ideo signanter ꝓphēta non dixerit verbum ad achaz dicens: audi achaz sed ad domū dauid. d. Audite ergo domus dauid: de qua domo fuerunt ioseph ꝛ maria: non tamē ad eos refertur quod sibi dicitur: Petiquid parum vobis eli ꝛ. ſ. sed illud quod subditur: Dabit dominꝰ ipse vobis signum. Ad scrupulum dicendum q; almuth in hebreo ſi gnificat abscōsionē. ꝛ inde dicitur alma abscondita: quod significat tunc cuiam affectibus hominū abscondi tam: ita q; de eius pudicitia ꝛ integri tate non debitatur: magine quando ꝓponit litera he. tūc ſi sonat hal ma: nec inueniuntur in tota sacra scriptura alique sic scripte: nisi tres: scilicet rebecca: Ecclesiastes. vbi dicitur de ea: Pudica decora almula: virgo pulcherrima: ꝛ incognita viro. Et sequitur ibidem: Pudica que egredie tur ad hauriendam aquam. In hebreo habetur: Psalma que egreditur ꝛ. maria sacri mortis. Exo. ii. vbi dicitur de ea: Et iuit puella et vo cauit matrem puer. In hebreo habetur: Just psalma ꝛ. ita q̄ sacrifi tur in hoc capitulo. ꝛ ideo cū due prime fuerint virgines pudicissime quan do nominate fuerunt nomine psalma. idem tenendū de ista. Ad tertiū dicendum q; duplex eli nomen alicuius. ſ. impositionis ꝛ nature: sicut sor tes eli nomen impositionis: homo vel hec homo homo nomen nature. ieſus fuit nomen impositum ipsi christo: vt patet Luc. ii. Emanuel autē eli nomen nature seu ꝓpietatis: significat enim nobiſ. ꝛ deus: vt dictum eſt. ſ. ꝛ hoc eli ꝓpriū nomen ipsius christi: in quo diuina natura et humana sunt coniuncte in eodem suppositō: ꝛ hoc modo vocatus eſt pluri bus aliis nominibus ꝓpriatus eius significantib⁹. sicut vocatus eſt la pis. Dauid. ij. ꝛ Dauid: Osee. iij. ꝛ nomine dominī terragrāmaton: Hie remie. xxiij. Et hoc eli nomen quod vocabunt eum dominus iustus no ster: vbi habetur: Dominus. In hebreo habetur nomen domini tetra grāmaton: ꝛ pluribus aliis nominib⁹ consimiliter nominatur in scriptu ra. Ad quartum iam soluti eſt et hic que dicta sunt. quia licet in christo non fuerit aliqua ignorantia: tamen factus eſt homo in tempore: et sic habuit scientiam infusam in tempore: ꝛ anteq̄ illam haberet liberatio po puli per eiusdem vendictā facta fuit impleta. f Addiuit dominus. Scien dum q; parū ista ad finem capituli multipliciter exponitur a diuersis: sed vnam tm expositionem intendo ꝓsequi que rationabiliter mihi videtur. et eam ꝓsequitur R. ab. Sa. videlicet q; in hac parte delebitur signum liberationis a deo facte tempore ezechie filii achaz. quia rex assyrioꝝ cum magno exercitu venit contra eum: ꝛ cui ezechias resistere non potuit vi humana. ꝛ ideo ceperunt ad se diuinum auxilium implorandum. ꝛ ideo misit dominus angelum suum qui vna nocte percussit in exercitu regis assyrioꝝ centū octogīta quinq; milia bellatorum: quod videns rex ma gne territo ꝛ confusus fugit ad terram suam cum paucis: et ibi interfectꝰ eius fuit a filiis suis. iij. Regum. xix. Igitur fm hoc residuum huius

capituli

Derelinquetur terra ꝛ. Quasi terra syrie ꝛ samarie ad inuocatio nē mala ei⁹ vastabit⁹ ꝛ dom⁹ iuda a duob⁹ regib⁹ liberabitur.

Habsic. Hic eli egyptius populo locutꝰ ydolatria fouēti. Et ostendit ab egyptiorū ciuitatū occisum ꝛ populū tractū subiugandi. nec multo post ipe matus holofernes eli inuasor arabū ceteraq; orie hierusalē ꝓpū incendit ꝛ habitatores assyrios i iu dea posuit.

Flouacula a. Per assyriorꝝ q; in hieremia colliba dei vocatur) i eo ꝛ i his q; trans flumē. ſ. assyrios radet dñs in iu dica caput ꝛ pdes. ſ. eōm fortitudinē regū ꝛ princi pum ꝛ subiugatorum.

Et erit in die illa. Post liberationē vrie nabuzardan principis mi litie quem. lxx. archima rū vocant: pauper reliq qui vincas ꝛ agros colē rent. Vñ godolias de re gio genere qui eis papa ſtitus erat. dicit: Seruite regi babylonie, ꝛ bñ erit vobis: quo tpore tanta solitudo in iudea fuit vt

Nicolaus

capituli in duas partes diuidit̄. quia ꝓmo tan gitur hoc factum in gene rali. secundo explicando partes eius in speciali: ibi: Et erit. Circa primū dicitur ipsi achaz: Addita est vbs super te. qa theglathphalasar rex assyrio rū vastauit terrā ei⁹ nul lo resistēte: ꝛ eū afflixit. vt habetur. ij. Paral. xviii. a Et sup do mū patris tui. Super eos qui de domo patris tui. Et super populū tuū. ſ. super omnes de regno iuda. Et super omnes de domo dauid. b. Audite ergo domus dauid: de qua domo fuerunt ioseph ꝛ maria: non tamē ad eos refertur quod sibi dicitur: Pusquid parum vobis est ꝛ. sed illud quod subditur: Dabit dominus ipse vobis signum. Ad scrupulum dicendum q; almuth in hebreo ſignificat abscōsionē. ꝛ inde dicitur alma abscondita: quod significat tunc cuiam affectibus hominū abscondi tam: ita q; de eius pudicitia ꝛ integri tate non debitatur: magine quando ꝓponit litera he. tūc ſi sonat hal ma: nec inueniuntur in tota sacra scriptura alique sic scripte: nisi tres: scilicet rebecca: Ecclesiastes. vbi dicitur de ea: Pudica decora almula: virgo pulcherrima: ꝛ incognita viro. Et sequitur ibidem: Pudica que egredie tur ad hauriendam aquam. In hebreo habetur: Psalma que egreditur ꝛ. maria sacri mortis. Exo. ii. vbi dicitur de ea: Et iuit puella et vo cauit matrem puer. In hebreo habetur: Just psalma ꝛ. ita q̄ sacrifi tur in hoc capitulo. ꝛ ideo cū due prime fuerint virgines pudicissime quan do nominate fuerunt nomine psalma. idem tenendū de ista. Ad tertiū dicendum q; duplex eli nomen alicuius. ſ. impositionis ꝛ nature: sicut sor tes eli nomen impositionis: homo vel hec homo homo nomen nature. ieſus fuit nomen impositum ipsi christo: vt patet Luc. ii. Emanuel autē eli nomen nature seu ꝓpietatis: significat enim nobiſ. ꝛ deus: vt dictum eſt. ſ. ꝛ hoc eli ꝓpriū nomen ipsius christi: in quo diuina natura et humana sunt coniuncte in eodem suppositō: ꝛ hoc modo vocatus eſt pluribus aliis nominibus ꝓpriatus eius significantib⁹. sicut vocatus eſt lapis. Dauid. ij. ꝛ Dauid: Osee. iij. ꝛ nomine dominī terragrāmaton: Hie remie. xxiij. Et hoc eli nomen quod vocabunt eum dominus iustus noster: vbi habetur: Dominus. In hebreo habetur nomen domini tetragrāmaton: ꝛ pluribus aliis nominib⁹ consimiliter nominatur in scriptura. Ad quartum iam soluti eſt et hic que dicta sunt. quia licet in christo non fuerit aliqua ignorantia: tamen factus eſt homo in tempore: et sic habuit scientiam infusam in tempore: ꝛ anteq̄ illam haberet liberatio populi per eiusdem vendictā facta fuit impleta. f Addiuit dominus. Sciendum q; parū ista ad finem capituli multipliciter exponitur a diuersis: sed vnam tm expositionem intendo ꝓsequi que rationabiliter mihi videtur. et eam ꝓsequitur R. ab. Sa. videlicet q; in hac parte delebitur signum liberationis a deo facte tempore ezechie filii achaz. quia rex assyrioꝝ cum magno exercitu venit contra eum: ꝛ cui ezechias resistere non potuit vi humana. ꝛ ideo ceperunt ad se diuinum auxilium implorandum. ꝛ ideo misit dominus angelum suum qui vna nocte percussit in exercitu regis assyrioꝝ centū octogīta quinq; milia bellatorum: quod videns rex magne territus ꝛ confusus fugit ad terram suam cum paucis: et ibi interfectꝰ eius fuit a filiis suis. iij. Regum. xix. Igitur fm hoc residuum huius capituli

† f. ad quos est ei egressus. p. labore quos seruiuit vbo apud egyptios. † f. vel celebrata alia victoria.

dominus † nouacula † acuta: in

† f. euphratem † f. l.

his qui trans flumē sunt: † regē

† f. et nihil fere nobis ꝓdebit remanere: ly effemina tis hoībus loco ignominiosis mulierib⁹ cōparatur.

assyriorum † caput ꝛ pilos pedū

nus super te: ꝛ super populū tu † f. tribulationis captiuitatis um: ꝛ sup̄ domū patris tui † di † f. cum malis.

eo qui non venerūt a diebus se † f. nabuchodonosor eli quo venerunt multi ꝛ per to regnū ꝛ exilio.

parationis † ephrai a iuda cū † rē † f. iudeis duc

ge assyrioꝝ. Et erit † die illa † fi † f. assyrio vel ezechie in diebus eius fere dant iudeis quotidie. bilabit dominꝰ † misce que ē i ea

† nili. † f. assyrio vel ezechie in diebus eius fere dant iudeis quotidie.

tremo fluminis egypti: ja † ſpi q † f. mare rubrum quod quidem in huiusmodi casu beda multis aquis congregatum.

ē in terra assur: ꝛ † venient: ꝛ re † f. in terra ma

quiescent omnes in torrentibus vallium: ꝛ in cauernis petrarū: ꝛ in omnibus fruticis: ꝛ vniuer sis foraminib⁹. In die illa radet

† q; duas eli ei egyptus, p labore quos seruiuerat eis apud egyptum. † f. vel celebrata alia victoria.

dominus † nouacula † acuta: in

† euphratem † f. l.

his qui trans flumē sunt: † regē

† f. et nihil fere nobis ꝓdebit remanere: ly effemina tis hoībus loco ignominiosis mulierib⁹ cōparatur.

assyriorum † caput ꝛ pilos pedū

nec gregis ouium habebunt. nec armenta boum.

Et copulegit. Mutuit hō vt vna vacca ꝛ duas oues. familia amā data habeat inde vt lacte mutuantur infantes: nō solubo dñi vt consi dant verbo: multa ꝓ latina mutuatio nos habeant vendi: qñ scripsit cum homīa. Hō opera eoꝝ vertant ī spinaꝝ vulnera: vt ab eis q; sagittant ī obscuro. f. f. h. volucres aīe⁹ sagt q; debent: vt Latomus in scriptura mi hiſti ponit hanc. Multi fragos afferunt: ſ. vepri bus obsepiunt: ꝛ spinis q; erunt ī medio terre. Et erit in die illa omnis lo cus vbi fuerit mille vites mille † f. erunt. † f. vasc. argenteis: ja ꝛ ī spinas: ꝛ ī vepres † f. ibunt terram. erunt. Cum sagittis ꝛ arcu ibunt † f. in agros venandos. dicentur illuc. Quoniā enim ꝛ spi ne erūt in vniuersa terra: ja ꝛ ōm † f. erunt tales nes mōtes q; in sarculo sarriebātur ꝛ nō veniet illuc timor ꝛ spinarū ꝛ vepriū: ꝛ erit in pascuam bo † f. ibunt in habitationem hominis. uis ꝛ in concalcationē pecoris.

† f. terram ꝛ virtutem. † f. Locus omnia mala ſa lutem in ezechiam. † f. tempus gratie.

ꝛ bārbā vniuersam. Et erit ī die † f. rasa habitatio. † f. vsum eis quis paret † f. eorum. † f. ruinosum ꝛ desertum.

illa nūtriet † homo † vaccā boū ; † f. quo simplices affectus ad vbera. f. ꝛ primum. † f. qui multa pabula ꝛ parua alit. † f. e contra euangelium. † vnde pabulum ꝛ vestimur.

ꝛ † duas † oues: ꝛ ꝓ † pre vbertate la † f. agrestis. † f. pro incopia lactis. ctis comedet butyrū. Būtyrum enim ꝛ mel manducabit ōmnis homo qui relictus fuerit i medio terre. ; Et erit i die illa omnis lo † f. deficiunt vites vbertas vastationē agri ꝛ vinee. cus vbi † fuerit mille vites mille † f. erunt. † f. vasc. argenteis: ja ꝛ ī spinās: ꝛ ī vepres † f. ibunt terram. erunt. Cum sagittis ꝛ arcu ibunt † f. in agros venandos. dicentur illuc. Quoniā enim ꝛ spi ne erūt in vniuersa terra: ja ꝛ ōm † f. erunt tales nes mōtes q; in sarculo sarriebātur ꝛ nō veniet illuc timor ꝛ spinarū ꝛ vepriū: ꝛ erit in pascuam bo † f. ibunt in habitationem hominis. uis ꝛ in concalcationē pecoris.

De Ira

rit. ꝛ hoc eli quod dicit hic: In die illa. i. in tpe quo hemachorib⁹ venit contra hierusalem. vt de struat eam. i. Rabet vbo vt. ſ. i. acutū. q; illū qđ acuit: super eos. ꝛ. ducit. g nouacula acuta qua velociter tondet mul tudinem pilorū terre ꝓ quā intelligitur tyrannus potentia g quaq; velocitate conflet ex hemachorib⁹ ꝛ exercitu eius. m In die qui ex. ſ. ī. capitulum vltra ante ꝛ. Ezechias enī fuit iustus ꝛ bon⁹. ꝛ ideo magis designatur hic per aut ſuū Ioathan qui fuit iustus ꝛ p achaz patrē ſuū qui fuit pessimus. eli dicit iiij: Super domū patris tui. Ioathan de qua domo erat ezechias filius tuus. b Dies q; nō venerunt ꝛ. ista ꝓparatio fuit facta tēpore rebo ā vt habetur. iij. Reg. xii. ꝛ a tēpore illo vsq; ad tēpus ezechie nō venerūt dies ita terribiles ꝛ consolatiles diuersis respectibus sicut venerunt tēpo re ezechie qñ hemacheribvenit vltimo ad destruēdū eius regnū. ō subdi tur: c Et rege assyrioꝝ. qñ in adiutū eius ad hierusalem fuerūt filii dicq; ratione eius ꝛ formidinis exercitus. ꝛ pro raptacio blasphemationi bus fuerunt tribulea ꝛ tristabiles. Ité ratione miraculoſe liberatōis fue runt consolabiles. d Et erit. Hic describitur factū per partes in spe ciali. ꝛ primo quantū ad adiectum exercitus. Secundo quantū ad percus sionem ipsius: ibi: In die illa radet. tertio quantū ad ꝓfectionem viar⁹ eq ibi: ꝛ populi ciuitatis: Et erit. Circa primū dicitur: e In die illa. id ē in tempore illo. q; congregatio tanti exercitus non potuit fieri vno die.

f Sibilabit vbo. i. inſeparabit voluntatem venientis contra ezechiam.

g adiuste que est ꝛ. per malicam intelligitur hic populus egypti: qui eli magna turba venit cum hemacherib contra ezechiam. vt dicunt aliqui sed hoc videt falsum. q; rapiacus tunc volens terrere ezechiam ꝛ populus eius dicit. iij. Reg. xviii. In quo Achāz vt iudeos rebelliare: an fuerao i baculo arūdineo atq; cōfracto egypto: hoc adē nō videt̄ fi popul⁹ egy pti esset in exercitu cum hemacherib contra ezechiam. ꝛ ideo alii exponunt de rege egypti q; alio tpe venit contra iudeā. Et tpe ioachaz filii iosie quem vinxit ꝛ imposuit terre centū talēta argenti ꝛ talentū auri. iij. Reg. xxiij. Sed videt mihi q; melius ponit exponi de populo libye: q; erat subiectus regi assyrioꝝ. ꝛ ab venit ad eius exercitū. vnde nō dicit hic: Sibilabit do minus muſce que est in egypto. sed que est in extremo fluminum egypti. Et vocauit ille populus muſca ad designādū q; venit cum magna turba sicut muſce. Dicitur aūt hic fluminū egypti. q; in egypto raro pluit: ſ. ter ra irrigat p irrigationē nili qui ad hoc artificiū p multos diuisus ri uos. vt habet Deuter. h Et api que sūt. ſ. Vocatus fuit populus assy rioꝝ apium a fecunditate mellis: sed ab aculeo. q; ille populus ꝓpugnit aliās nationes in circuitu eas ꝓsequendo vt habetur. iiij. Reg. xviii.

i Et venient ꝛ requiescent omnes in torrentibus ꝛ. p hoc designat q̄ electi captiuati ꝛ deuastatum ola loca regni inde. sicut factū fuit tpe ez chie excepta hierusalem qui hemacherib nō expit deo exercitū ei⁹ pestife re. l Ih die illa. Hic consequenter describit illa pcussio. qa octo milia angeli ꝛ postea ī castris assyrioꝝ. cxxv. milia. ita q; corpora reducta tue runt in cinerē subitanea vastitate⁹ ꝛ amnio. quo visto rex hemacherib fugit ꝛ diuino iudicio in terra sua gladio filioꝝ suoꝝ interfectus fuit. iij. Regū.

dictor dominus ad me. Sume tibi. Hebraicum pphetia predixit
a ad hoc futura. post ipse dominꝰ scripsit vt signū petat: nūc ad do
mū dauid sua vertunt ꝫ virgo parturiā. Nō pponitur ꝫ filiꝰ
nascitur. Quo sibi magis confabulentur samaritā ꝫ syria a regē assy
rioꝝ q̄ postea capiat iu
deam ꝫ consumāt̄ ver
rat. vnde eorum partus
virginalis delineatur.

C. VIII.

Nicolaus de lyra
tātū testificat ad sustenta
nonē hoīum: ꝫ etiā ani
malium domesticorum.

C. VIII.

a c Dixit dñs ad me.

Antequā descendā ad singulorem huius capituli ꝫ eius expositionē
per partes. primo videndū est quid sit tenendū de puero de quo fit sermo i
hoc ca. cum dicitur: Et accessi ad pphetissam ꝫ concepit filium &c. Et dice
runt aliqui q̄ ille fuit filius ysaie de sua vxore que vocatur hic pphetissa.
ꝫ hoc dicūt volūt sequi Thomas de agno in quadā postilla quē sibi auxi
liū tanq̄ in eius dictis reportata: vbi soluunt argumēta que solent fieri
ad contrariū. Ad quod primo arguit̄ p filiū qꝫ dicitur hic. Dixitq̄ ad
me. Adhibui mihi testes ꝫ accessi ad pphetissam &c. Et ysaias aūt cuj⁹ oīct
honestus ꝫ sanctus nullo mō inducitur testes sui cōsortiū sibi vxori. Itē
p hoc qꝫ dicit: Adhibui mihi testes fideles vriā sacerdotē &c. Nec enim
vrias fuit idolatra: sed erat altare ad simulitudinē altaris qꝫ erat in dama
sco ad cultum idoli. ꝫ sup illud offerebat holocausta ꝫ victimas: vt habe
tur iiii. Reg. xvi. ꝫ sic nō pōt ad ysaiā dici testis fidelis. Itē quia fidelis:
Et zacharias filii barachie q̄ fuit i vocatione pphetie vndecim⁹ ꝫ nondū
erat natus. quia pphetauit pe darij regis pl⁹ cui⁹ pe cōsummatā fuit
tumulꝰ. vt habet. i. Esdre. vi. Ā quarto aūt anno regni achaz in quo di
cta fuit ista pphetia vel cito post vsq; ad illud tēpus fluxerūt ānī. cclxvii.
ꝫ sic nullo mō tēpore ysaie potuit iduci testis. ꝫ allegatio declaratur sic:
qa achaz regnauit. xvi. annis. iiii. Reg. xvi. ꝫ sic a tēpore huius pphetie
de regno eius romanorū. xii. anni. Cui succedit ezechias regnās. xxix. ānis.
Reg. xviii. Post quē manasses regnauit. lv. ānis. iiii. Reg. xxi. Post
quem amon. ii. ānis. Reg. xxi. Post quē iosias. xxxi. ānis. Reg. xxi. Post
quē ioachim. xi. ānis. Reg. xxiii. Post quē sedechias. xi. ānis. Reg. xxiiii.
Postea secutā est tēpus captiuitatis babylonice. lxx. annoꝝ sm cōmunē
cōputationē vsq; ad anni pmi cyri a quo etiā vsq; ad cōsummationē
tēpi post reditū captiuitatis babylonice fluxerūt anni. cl. vi. Job. ii. xl. ꝫ
vi. annis edificatā ē templū hoc ꝫ. q. anni simul iuncti faciūt numerū pre
dictū. Et quo arguit̄ q̄ nō potuit ysaias ipm adducere i testimoniū. Se
cūdū aūt cōputationē hebreoꝝ quā frequēter secutus sum fluxerūt paucio
res anni. ꝫ hoc nō infringitur argumētū. qa sm eorundē cōputationē
a tpe quo ysaias dixit: Et adhibui mihi testes &c. vsq; ad zachariā filium
barachie fluxerūt. cc. anni ꝫ plus. nec pōt dici q̄ zacharias filius ioiade. q̄
Matth. xxiii. dicit filiꝰ barachie fuerit ille testis. qa ante mortē erat p.c.
annos ꝫ ioiadas. qō ps sic. qz post tēpus q̄ interfuit huic zacharie regnauit
amasias filius eius. xxix. annis. iii. Reg. xiiii. Et post eū ozias. li. annis
iii. Reg. xv. Post eū ioathan. xvi. ānis. iii. Reg. xv. Post cuj⁹ achaz
q̄tuor ānis ante ꝫ ysaias vocaret pphetā ista. vt dicit ꝫ supra. Qui anni
simul iuncti faciunt annos. cl. Item arguit̄ p hoc qō subdit: Antequā sciat
puer vocare patrē ꝫ matrē auferet fortitudo damasci ꝫ spolia samarie &c.
que spoliatio facta fuit. vi. anno ezechie vt dicit ꝫ ca. pce. Et sic puer na
tus tunc habuit. xviii. annos ad min⁹. xii. de regno achaz. vt p̄dicti. cū. x
vi. de regno ezechie. Puer aūt sic vocare patrē ꝫ matrē antequā sciat tot
annos. ꝫ sic nō est vera qō ois: Antequā sciat puer vocare patrē ꝫ matrē &c.
Ideo pter ista tenēt doctores catholici cōiter q̄ illud qō dicit hoc ca. de
puero pdicto nō fit intelligendū ad litā de filio ysaie. Sz hoc soluit Tho.
sic. Ad primū dicit q̄ iductio testis nō fuit ad videndū cōmixtiōē ysaie cū
pua⁹ cū⁹. qa victum fuit filii a vtro: Nunc tibi tabl grande ꝫ scribe i eo
efficti dignitate. ꝫ qa a rege achaz fidelis reputabat. q̄ similiter erat ido
latra. Ad tertiū dicit q̄ ille zacharias neuter fuit illoꝝ q̄ allegati sunt. ꝫ
qa fuit de genere zacharie pphete. qui iacet sepultus in ruda. vt habet. ii.
Paralipomenō. q̄ ol filiꝰ barachie: Matth. xxiii. ꝫ sic ille qui fuit tpe achaz
fuit nolucre eōdē nois. qa placuit fuit apud hebreos nolūne eay q̄ fuerāt
aūctiri in illo genere pueroꝝ nominare. Alia qa ille zacharias fuit ꝫ
milis i sanctitate ꝫ auctoritate illi qui interfectus fuit. ꝫ sic appellatus ē no
mine illius: quibus habuerit aliud nomē ppriū. sicut i euāgelio Joseph
de Maria vocat̄ helias ꝓpter similitudinē officii. qz tabūlo pueri ipi pri
mario de qua hic agit: nō fuit illa qui facta fuit nono anno oze ꝫ. vi. ante
phacee. sm q̄ dī. iii. Reg. xv. Ju dicit̄ phaee regis israel venit theglat
phalatar rex assur ꝫ cepit abion &c. ꝫ hoc fuit antequā puer natus sciret vo
care patrē ꝫ matrē. Hoc dicūt videl⁹ omnia fuisse ex ore hebreoꝝ q̄ dicūt
q̄ in illo trip⁹ ca. l. vii. viii. ꝫ ix. nō fit mētio de xpo. Ad evidentiā vo
hic fallūt ꝫ ad declarādū q̄ sint p̄dicta ꝫ hic tractatio chaldaicā
apud hebreos vt dargū. ꝫ ē tanq̄ auctoritas apud eos q̄ nulli⁹ fuit et au
sus pro aliquo. cū etiā i pallio⁹ obscurū. q̄ ē tāc declaratiua virtutis hoc

tractat. Dicūt igit̄ q̄ vbi nos habem⁹ hic: Et adhibui mihi testes fideles.
vtiā sacerdotē ꝫ zachariā filiū barachie. ꝫ accessi ad pphetissam &c. Illa
trālatio sic hz: Et dictatus sum ex pte mea testificatione⁹ malas q̄s vtri
q; ysaias. pphetia vtr⁹ sacerdotē. Ecce futuꝝ ē quoꝝ sic ofm ysaiā erāt
qui vtri vterā. pphetia vtr⁹ sacerdotē. Ecce futuꝝ ē quoꝝ sic ofm ysaiā erāt
qui vtri vterā. pphetia zacharie filij barachie ego adducturus sū. ꝫ ac
cessi ad pphetissā ꝫ cepit ꝫ. Et ista trālatione p̄s q̄ nō ē bōa elatericus
i pphetiis illoꝝ duoꝝ testiū mihi dicerit vel fecerit. nec i splendē exp. sed
ipse dc⁹ q illustrādo mētes pphetas ostēdit. ꝫ pdicta ab eis ipleri fecit. ꝫ
p ipsa illud qō loco illi⁹ habem⁹: Et adhibui mihi testes fideles. vtiā &c.
nō ē bōa elatio testes ad scripturā sui sm dubitūs iducēdos. si magis ipi⁹
dei introducētis dictos pphetas ad firmandū illud qō ponūt aūt futuꝝ
ꝫ p ipsa illud qō subdit i cadē serie: Et accessi ad pphetissā &c. nō ē bōa
elatio ad suā vxorē carnaliter accedētis. si ipse dei q̄ sicut pphetas illustrā
do testes sibi ostēdit. tra sua gīa virginē fecūdauit. vt p̄s Luc. i. Secūdo
ex tharsi pdicto p̄s q̄ vtias q hic testis iducit. nō ē ille vtias sacerdos
q fuit tpe achaz. qz ipse fuit pessim⁹ idolatra. Ille aūt vt hic vocat pphera.
ꝫ hoc pcedit Ra. Da. sup locum istū dicēs: q ille vtias q hic testis iduc
tur fuit vtias filiꝰ semeiq̄ pphetauit i isdē vbi tpe ieroboā filij iosie. vt
habet Jere. xxvi. Dicit etiā q̄ zacharias q iducit hic testis sordidus fuit
ille q i vnodecī pphet ē vndecim⁹. de quoꝝ testimoniis postea dicet. Sz
ex dicī legitur q̄ ista iductio testium nō ē corporalis nec i silenti facta: sed
spūalis ꝫ de futuro i longinquis. qa a. iiii. āno regni achaz i quo ysaias
dixit ista q̄ ponunt i hoc ca. ꝫ pcc. vt supra dictū ē. vsq; ad pelopitī regni
Jo achim sub quo vrias pphetauit. vt pdictus ē. surrexerunt āni. cccxv. vt pōt
videri p tpa regū supapositoꝝ i hoc ca. ꝫ multo plures surrexīt vsq; ad
tēpus Sedechie testis. ē zacharie filii barachie. l. annī. cclxvii. sm cōmunē cō
putationē. ꝫ sm veritatē. ē annī. cccxv. Sm cōmunē cō
putationē. ꝫ sm veritatē. ē annī. cccxv. Sm cōmunē cō
cū testes debēt reddere rei testificate accessus ad pphetissam nō fuit corpo
ralis nec de posteritate spūalis. ꝫ de futuro i longinquis. qa de olīs genitis fuit ali
qui sp̄ani dictus cū beatā. ꝫ nō solū a rēpanie vt beata: sz etiā a sarracē
nis. Scripti ē enī in alchorano machometi: Dixerūt āgeli o maria vsq;
dē elegit te: vt purificaret te. ꝫ elegit te elarā sup mulieres seculoꝝ. Item
ibidē: Dixerunt angeli o maria dē annūciat tibi verbū ex ipso. nomē eius
ihs filiꝰ marie. ꝫ erit honorabilis i hoc seculo ꝫ i futuro. Jhc ibidē: Dixit
ipsa: dē meus quō erit mihi filiꝰ. ꝫ nō tetigit me hō dixit: sicut deus creat
qō vult cū dicit vsq; acgratur. dicit enī ei ko ꝫ erit. ꝫ hoc nō dixit ga
briel marie: Luc. i. Nō erit impossibile apud dēū omne verbū. Jhc in eodem
dicto pphetauit maria de futura reparatiōe iudeoꝝ. ꝫ vocatiōe gentiū.
vt. Deposuit potētes de sede ꝫ exaltauit humiles. ꝫ sic p̄s ē falsū pphetā.
Nec videnda sunt testimonia testiū supra iductoꝝ. ꝫ qa pphetā vtr⁹ non
habem⁹ scriptā explicite. sicut nec de multis alijs pphet. vt p̄s ca. decursu
libri regū. iō recurrendū ē ad illud qō de eo dicit Jere. xxvi. Fuit quoq;
vir pphetās i nole odīt vriam filium semei. ꝫ pphetauit aduersus ciuitatē
illā ꝫ aduersus terrā hanc iuxta vniuersa verba hieremie. Et quo habet q
pphetauit destructionē ciuitatē hierusalē ꝫ tēpe p chaldeos futurā. sicut
ꝫ Jere. ꝫ hoc ē qō dī in tractatibus chaldaica lingua posita. ꝫ scribit̄ sum
ex pte mea testificantibus malas q̄s dicit vēturas i pphetia vtr⁹ sacerdotis.
pphetiā aūt zacharie filij barachie habem⁹ i libro. xii. pphetaꝝ i quo za
charie. ix. dī: Exulta satis filia sion: iubila filia hierusalē ecce rex tuꝰ venit
tibi iustus ꝫ saluator. ipse pauꝑ ꝫ ascendēs sup asinā &c. qō intelligit de ipso
etiā sm hebreos. vt plenū ostēdet qō ad locū. filiū meū venientem⁹ ostendē
dēte. ꝫ hoc ē qō dicit i trālatione chaldaica supra allegata: Ecce futurā ē
ego adducturus sū: que ysaias spūalia ipleta dī in aduētu messie: ad ipo zacha
ria. vt dictū ē. ꝫ statim subdit de adultu⁹ ei⁹ i mōdū. Et accessi ad pphe
tissā. i. beatā virginē ꝫ cōcepit ꝫ peperit filiū. Et ex dictis p̄s q̄ ysaias pphe
tie vtie de destructiōe ciuitat̄ fuit certū signū de ipletiōe pphetie zacharie
futura. p tpi aduentū. Dico ista falsa. p̄s q̄ Esaūdeo thome ad rōnes su
pra allatas ad pbādū q̄ ysa hui⁹ ca. nō potest nisi de filio ysaie intelligi nō
valēt. qa falsum assumit. videlicet dī. cū ēt p singulas ad materiā declara
tionē sītatis. Cū enī dī in pena q̄ testes fuerūt iducti ad vitādū scripture
rā. p̄s falsū. qz nōdū erat natus nec fuerāt vtiq; ad tēpus post valde longus.
Jtē si fuissēt pūcto adhuc nō valerent. qz potuit dicere: Adhibui mihi te
stes vriā &c. nō dicit ꝫ scripsit. si accessi ad pphetissā &c. Similit cū dicit in
secūda q̄ volens huic testio fidelio ratione officii ꝫ reputatiōis regio. qz ille
vtias nō ponit hic testis. vt p̄s p predicta. ꝫ sic falsū assumit. nec fidelitas
cui allegat ꝫ sm veritatē ꝫ sm falsā holum estimationē: q̄ a pphet scribe
ꝫ reputat. Ad similit i tertia dī tpe achaz fuisse quēdā pphetā nole zacha
riā filiū barachie vt scripsit. qa de scripturis nō hz auctoritatē. ꝫ iō cadē
facilitate poterit q̄ ꝫ ꝫ. ꝫ dato q̄ talis ptc fuisset. tñ non fuit ille q hic te
stificat. vt p̄s p dicta. Similit ad ꝫ q̄rta dī Theglatphalasar spoliasse
samariā. ad qō pdicta allegat. i. v. ca. iii. Reg. ex eodē loco apparet fal
sitas huiꝰ dicti. qz ibidē dī q̄ cepit alias ciuitates in extremitatibꝰ regni
israelitici. ꝫ ad samariā q̄ erat metropolis accessit. nec p ipsa spoliauit.
Volo tñ dicat ad expositionē huiꝰ ca. accedam⁹. Jō vt supra dictū ē dēum
dixisse rōi reformatio futura ad spoliationē illoꝝ principaliter. ꝫ p ipsa ad signū
facilis vsq; p signū rememorationis spoliationis duoꝝ regū. i. Isrl ꝫ syrie. ꝫ
dicitur i duab⁹ ptib⁹ qz p⁹ ponit̄ dedicatio signi. 2⁹ occultatio mysteriōsi
Lega testimoniū. Prima adhuc in duas. qa primo ponit signi denūcia
tio. secundo ad ꝓpositum applicatio ibi: Et dixit. Circa primum dicit
ē dixisse: Et dixit dominus &c.] Jn hebreo habetur retulit grandē. cui ne

Velociter spe. Hoc est nomen pueri. quasi ne pastaria vitra dysbo
lū rēpiant. Et non angelorum ꝓpriū nisi: sed ipse dēfunde.

Etiam &c. Etiā ista vbi. Zacharias memoria ofi baracha audiens
dicēte vbi. hoc testiū⁹ numerato domini cōprobatur. Vbi duoꝝ testimoniū
etiā⁹ in emana incipiēs a maysi ꝫ ꝓphet̄ q̄ de ꝫ dicta erant offerunt.

Ad prophetissā.

Ad ipām sanctificādā a quo
omnis pphetia. ꝫ grece
neutri generis: pncumati
habentē feminini ruā:
latine malacūlini generis
ē. ꝫ id diuersa positioni
bꝰ seruit: nullis ē cōti.
Vbi ad mariam. quā pro
phetias fuisse nemo du
bitat.

Et cōcepit &c. Tro
pologice. Jn alueo gine
cee polluta fordē de spi
ritu sancto sino dei con
ceptus. de nomine mones spoliat
ꝫ sibi facit futre virtutē
sa. Et ali ex parte videat
ꝫ pphetet: antequā sit pe
ctus ꝫ merito dei patrē
ꝫ matrē sui vocat hiera
salē ecclēsiā: ifantia vidit
damasci fortitudinē. Ifa
pientiā secularē ꝫ auferē
spolia samarie. qb⁹ here
tici ecclesiā spoliāt vicen
tes: Nō ē mebis paro in
dauid &c. Ponente re
gē assyrioꝝ diabolo qui
non pōt eis auxiliari: ita
leo filios ꝫ virgo maria
ꝫ sancte mulieres gene
rant: sara. i. principo: ꝫ
rebecca. i. patientia: ꝫ pro
reos patriarchaꝝ.

Puer. Aug. Dc q̄
dicitur pauū⁹ sciat puer
bonum aut malum: con
tempnet malicias. Pec
tuo aliter ꝫ aliter sūm
tur: per prudētias boni:
ꝫ aliter per cupiditatem
mali. Per prudentiam
boni malum fugit: ꝫ nō

Nicolaus

stur grandia. q̄ ibi scri
bendum erat sup verbis
ꝓ refugētia. qō est manifē. a Et scribe in eo stilo hola. i. clare ꝫ pla
ne ita q̄ quilibet homo etiā pauꝑ litteratus posit legere ꝫ intelligere. vnde
ꝫ in trānslatione chaldaica habet. Scribe in eo expolite. Scindus tñ q
hoc nō intelligitur quātū ad mysteriū resurrectionis xpi. quia quantū ad
hoc ponitur hic: Occulter ꝫ eclatissē non quantū ad captiuitatē ꝫ spo
liationem regum israel ꝫ syrie: que clare ꝫ lucide ponuntur. i. eo. ca. sicut
enim victum est ca. pce. hoc modo fuit vt regi achaz incredulo valeret si
gnū cuius non intelligeret principale intentum. ꝫ tñ cum hoc ex dei dis
pōsitione perciperet de propinquo liberationis sue effectū. quia secreta fidei
incredulis sunt celanda. vñ dicit saluator: Matth. vii. Nolite sanctum da
re canibus &c. b Dicitur spolia detrahe. illud conuenit ipsi reformatori
qui tunc celeriter spoliauit inferni. ꝫ in hoc fuit signum rememorationis
spoliationis duorum regum. ꝫ econuerso hoc spoliatio fuit signū pronotii
cum spoliationis fiende per ipm. c Et adhibui mihi testes fideles. ver
bum est ipsi⁹ dei. vt predictum est. ꝫ pc de fidelitate ꝫ testimonio ipsorum te
stium dictum est. d Et accessi ad prophetissam. i. virginē mariam. vt
predicti est. e Et dixit dña &c. Vbi conseqnter ponitur signi adapta
tio. ꝫ secundo subditur ratio dictorū: Et adhuc. Circa primum dicitur:
f Voca nomen eius. i. pueri nati. loquitur tamen hic scriptura de futuro
per modum preteriti. ppter certitudinē pphetie. vt frequēter supra di
ctum ē. g Accelera spolia detrahe &c. quia hec ppetras compleri ppo
vt dictū est. h Quia antequā sciat puer vocare &c. i. scientia creata. vt di
ctum ē. ca. pce. vnde alibi ē ac si diceret: Antequā fiat homo. i Auferetur
fortitudo damasci. que ē ciuitas metropolis i regno syrie. k Et spolia
samarie coram rege assyrioꝝ. q̄ cito post interfectā ratin regē syrie. ꝫ potius ce
pit hūc regem israel ꝫ samariā. vt dictū ē ca. pce. l Et adhuc. Hic cō
sequēter ponit̄ ratio dicti. videl⁹ quare regni israel fuit ita vastatū. ꝫ pu
nit̄ ponit̄ destructionē. nō facilis regni iude assumo. qñ p quātā reddūdā
tia. qz erat timēdum ne cōmunis regno israelitis. Et dixit. tertio vtilis mon
strans. Dicit enī. Nō eo valitanente regni israel fuit. qz recessit a re
gno iude. ꝫ a dei cultu: colēdo vitulos aureos. ꝫ cōsulendo i regiō⁹ idola

fluuntur. Tenet enim bonum me formatur malum. Sper exp̄imentum malū
fit bonū. Sed est ambiēs semite est amisso bono male fuerit. Quare ea
go antiq̄ scire: p exp̄imentū bonū quo caret: aut malum q̄ amisso bono
sentiri amittendo q̄ amittere non debebat.

Filiꝰ. Aqua si
loe. Jn qua certus sanct
ꝫ vidit. Ex altero nō la
matur certitudo indirecti
ti doctrina ipi⁹ que sine
dubio ꝫ diuinor lector
fuit.

Anagogi. Dicit
cur qui sanguis sint aqui
ductus siloe nisi fluuius
mystici ꝫ spūalis intelli
gentie ꝫ hierusalem. i. ecclesiam
vult oppugnare: relinq
alijs filiocī ꝫ fluuiorum
mystici ꝫ q̄ salūt. i vitam
eternā. ꝫ tradūtur primi
pi assyriorū. i. dyabolus
ducendus in profundū
peccatoꝝ. hic est assyrius
ē vicere. Nec omnis ti
di dubedi cadere adora
mone me. nisi quoq. i.
domū ebriositatis cōta
tur tirare ꝫ per negligen
tias vsq; ad cellas venit
credentes in christo ca
pitis sufficare: sed non
potuit quia iudas habet
leum pleni emanuel.

Aquas fluuiū. Aquas
tria. i. syrie. ꝫ hoc est qō
dicitur: in Pro eo
q̄ abiecit populus hic. i.

De lyra

c

populus israel. n Aquas ysaie. i. regimen regni iuda. ꝫ vel cultū
quē erat magis in gētē ꝫ mālitudine. magnat tēpore regis bonoꝝ. vt da
uid salomonis ꝫ similium. o Et assumpsit magis rasin. regem syrie.
p Et filium romelie. pp̄ter hoc &c. i. adueniēs eū ipo capiēdo q̄ de deo.
q Propter hoc ecce dñs &c. i. adueniēs eū ipo captiuādo ꝫ ipsa ve
nientes. ppter hoc subdit exponēdo: r Regem assyrioꝝ &c. i. potētē
exercitū eius. s Et ascendet super eos riuos &c. i. destruet fortē re
gnū illi⁹ exercitus. t Et transibit per iudā &c. i. destruet fortē re
gnū iudā. ꝫ sic facta fuit tempore ezechie vt dictū ē capitulo hoc. v Et erit &c. i. exercitus &c. qa ad ipm cohortes pa
gnatorum vocātur ale. x Impēbit latitudini terre tue. i. iudee qui assy
rij vastauerūt. y O emanuel. i. pe. vt dictū est ca. pce. cui⁹ dicitur ilia
terra spōtur. qz ibi fuit natus: conuersatus ꝫ passus. ꝫ qz emanuel rex
assyrioꝝ cū suo exercitu fuit ostinatus obstellatus. vt dictū est. hoc subdi
tur: z Congregamini populi &c. i. qui sennacherib populos multos
adduxit secum. qui fuerunt deuicti per angelum. b Et audite vniuer
se &c. i. Illud enim factum tanq̄ valde mirabile fuit vbiq; gentis valde lō
ge. c Conterammini. cōfabulemini in virtute vestra. i. ad cōfortationē
ni. quia prophetā non iuduit eos ad precipitationem de sua virtute. sed
cum pcepit futurum. d Et vincemini. virtute diuina. e Accingi
te vos. ad vincendum fm estimationem vestrum. f Et vincemini. fm
veritatem. g Inite consilium. de capiono hierusalem. h Et
dissipabitur. scilicet consilium vestrum a deo. cuius causa subditur:
i Quia nobiscum deus. in adiutorium nostrum vos debellare pe
gentium suum. k Nec enim. Vbi conseqnter ponitur vtilis mentio.
videlicet q̄ populꝰ iude non timeat ab humana potestate sed di
uinum deum. ꝫ hoc est quod dicitur: Nec enim &c. i. adiuuāte nobis fortitu
dinem suam qua potest protegere omnem hominem in se confidentem.

tapola figuret vidcant vicdicat rā in bis qui p ipso sanguinē fuderunt & post bella pacē ecclīa reddit/& olea pollia pro a emanat diffipatur. Cōtra hūcmō quōq; dicit, vtilit audebit q; tandē ōnes superent & ne velint in mundo vincere quia p pacē ista non potuit regnū figure.

Ne dicatis. Quasi dī cuncta vincēte regū adueisa fuiā cōtra bonū. Cōiurate & cōsi lium inultū in malum.

Ne timueritis. Ea q̄ nos nos timet populi: q; vidētur timēdi. q; pī cipium sapiēcie timor domini.

In lapidē. Quē nō probauerūt ch.i.i.a. Et hoc loco sumit apostolus testimoniū q; tu dicit factus sit scandalū. ghēs q̄ abt ydolatria ipse.

Duabus domib⁹. Vel i vnitē familijs samar.i. & dicit ex quo scribe z phārisei. hi duo nō multo plꝰ q̄ dominus nati sunt in iudea.

Deum tholā subsipit scribēd quē magistrū aḡ le pietas autumāt debēt acbre cui sacrifit iohānis sitnus gaudet poti⁹ ēt elegāt & per ordinē scripture & iosephū galileū & vlq; ad captiuitatē hierusalem tolat. Samarit dissipatoꝝ dies prophetaruꝫ. quia p traditiones suas legis precepta vsilipa

Nicolaus

a Nesit in via &c.] i. timendo aduersū suū rum regum.sic populus regni iude timuit valde. sicut victum est ca. sor. de achaz & populo eius. Et comorti est cor eius & cor populi eius sicut mouē ligna a facie venti.

b Beati. felicer dña.

c Ne dicatis. cōiuratio.i. non timeatis a cōiuratiōe regū israel & syrie pro vob. d Dia enim &c.] i. populus iudee. e Cōiuratio i.i. multū loquit de cōiuratione bonorum regum cōtra se, sicut dolor multū timētes de pelalio aliquo fug se venturo, quasi cō tinuo loquūtur de ipso. & qa ille timet cui malus. sico subdit: f Et ti mor eius. Ultimo cōiurationis. g Ne timueritis. si quis sit timendum extremi est subdit: h Nisi exercitus. Angelor. i Non sanctifica re. si seruilde. k Iste pauci vester &c. efficiam vltimo solicite cauēdo. l Et erit vobis &c.] vos p̄mūdo i bono si ei credetis. m In lapidem &c.] quasi tallo iudicis fecit ruere. & ille qui domus fuerant do mum phares filii rhomitis: quaꝝ fecit ruere per ofee filium bela. iii. Reḡ. xv. & domus ofee filii hela qui ei toto regno israel fecit ruere per salmanasar regem assyrioꝝ. iii. Reḡ. xviii. & qui a in regno iude erant alig ma li vendidit qui ruerūt gladio sennacherib et diuino iudicio ib subditur:

n In la queū &c.] ruinā habitatibus hierusalē. qa in bonī remanserunt salui fpe credūt. ib subdit: o Et offendēt ex eis plurimi.non dicit ofo qa sicut dicti ēt bonī sunt saluati. p Liga testimoniū. Pro ponitur occultatio mysterii ipi in principio boni⁹ ea. psalm. Et primo p̄scpit ma occultatio. deīde prohibetur sup̄stitiosa inquisitio: ibi: Et cum dixerint. Circa primū dicitur dicit a deo. Liga testimoniū. i. tacitus ꝓphetā obscu ritatibus ꝓpter incredulos: quib⁹ talia fant et audita. vt dictum ē supra.

q Signa lege &c.] i. obsigna legem cuāgelicā bandas bibliotie mita. id ē apostolis dicēs ipi principibus. qui predicando legē cuāgelicā obscuri tatem ꝓphetaꝝ aperuerūt & declarauerūt. obsignādo eaꝝ in ipo ipletas. vt patet i actꝰ apostoloꝝ. sicut fuerat a deo pmordiali. & hoc mō fuit bi ssimū. ysai. ca. Made mihi. qa dauid fuit signator firmissimo vlq; ad finē. ysai. r Expectabo deum &c. Verbi. ei dicit respondentis ope diabo dño. Cōm ipm in carne vmāt. s Qui abscondit &c.] a domo iacob. i. a populo iudaico deliendōe a iacob. qa in adoptiu cꝰ populus ille pro maiori parte fuit cecat⁹ per infidelitatem. sm q̄ dicit Ro. xi. Cecitatem ex parte cōtigit in israel &c. t Et prestolabor &c.i. patiēter expecta

turus & macalaturus.

Dicitur legem. Quasi dī eam domine obscuritatis mea. i. apostolos & apostolicos viros. Vel sic ꝓphete vbi ad iosue fuerat dictū vt legat eos intelligant. Vbi obscuritate enim turpi hebraici sermonis ambiguitatem poluisse eum dominus intelligere.

f Indicia non credentibus

as a domo iacob: & prestolabor eū. Ecce ego & pueri mei quos mihi dedit dominus in signū et in portentum israel à domino exercituū qui habitat in monte sion. Et cum dixerint ad vos querite a pythonib⁹ & a diuinis qui stridunt in incantationibus & susurris. Nūquid nō populus a deo suo requiret visionē p viuis ac mortuis? ad legem magos & ad testimoniū. Si non dixerint iuxta verbū hoc non erit eis matutina lux. & transibit per eam. & in ignauiam & fames cōsumet. & erit cum esurierit & cum furierit maledicet regi suo & deo suo. Et suspiciet sursū. & ad

f Ego & pueri mei quos dedit mihi dominus. Ecce ego & pueri mei. i. discipuli quos alig habuerit spūm ꝓphetandi. ideo subdit: g Quod dedit mihi deus. a quo ꝓphetic spūs. h In signū & portentū. fuerūt enim ꝓphete contempti & vilipensi. & multi eoꝝ occisi. de quoꝝ numero fuit ysaias. in signū ipi passuri qui & erāt nāti. i Ab vbo habitauit. Angelor. a Qui habitat &c.] ibi enim tūc erat tēplū. i quo erat ꝓpitiatoriū qo sedes dei dicebat. vt dicit psal. Qui habitas &c. xxix. & in nina ruīa pabant. b Et cū dixerit. Hic pcipuē tangit superstitiosa ingētio ꝓphetaꝝ ois: Et cū dixerint ad vos. f. homines idolatre & superstitiosi. c Querite a pythonib⁹ & a vatib⁹. ruīis de occulta & futuris. Dicunt aūt pythones q̄ diuināt quodā modo spūs. f. p apparentē suscitationē alicui⁹ mortui. sicut dicti fuit de saul. i. Reḡ. xxviii. Dicunt aūt diuini genera liter diuinatores significati. d Qui stridūt &c.] qa vtunt quibusdā nomi nib⁹ & verbis ignotis. e subdit respōdio ꝓpā fidelibus: f Nūqd &c.] si vo cerēt. sic respōdebitis vobis⁹ malis ydolatris. Nūqd nō &c.] qsi dicerēt. sui qa fidelibus regēte hoc a deo suo fas. o sic debent fideles ꝓcere a deo suo vero. ib subdit: g Ad legē magis &c.] i. ad legē diuinā⁹ data. & ad testi monū ꝓphetaꝝ a deo inspiratoꝝ magis & recurrendū q; ad ꝓphetes & diuinos. h Et si nō dixerint. i. fecerint. i Iuxta verbū hoc recurre do. f. ad ꝓphetes & diuinos ceteraq; verba hoc. k Nō erit eis matutina lux. i. vera dei cognitio & vita obscurato. sicut accidit tēpore regis iudee hic subdit: l Et cū esurierit &c.] qa tūc ꝓpter obsidionē longā ma bus hydemonesse fualit fames i ciuitate. iii. Reḡ. xxv. Et maledicet &c.] qa multi valde de populo tuba pacti in patientia maledicebāt iudee hic sub quo venerat eis tāta miseria. & etiā deo blasphemādo legē eius & ad ritū gen tilīū transeundo. l Et suspiciet sursum &c.] querēs a deo auxilius ne cessitate cōpulsus. & hoc dicitur pro populo qui ex fidelitate romanis in ciuitate & in lege. m Et ad terram intuebitur. pre confusione & despe

ratione. idco

Rimo tpore &c. De duobus⁹ ad aduersis C. IX.

p tis captiuitatē ducit figura: & ne terra pōdere peccatoꝝ mutata po stea relinqui que habitabant in ano testamēto] & in samaria. Regio ergo populi prius in captiuitatem ducti. & que erant in tenebris angustie vidit postea lucem predicantis christi.

Terra zabu. In q̄ ipsa pmā predicauit & mirabilia fecit. Per eum aūt i hoc loco lacus genezar reḡ galilee intuende intuentes effulsit. In cui⁹ tmore cū capharnaum & tyberiade bethsaida & cozoçaim in quib⁹ oēs magis cōmorati. & ipe pmā saluatoris ponit.

Esaie ego & pueri mei. i. apostoli qui in pentēu secularis sapientie. & sup bie iudeoꝝ fuerūt. Sed ta cum & infirma elegit deus. vt fortia & sapientia confunderet.

Non erit eis in. Hoc ē si populꝰ noluerit vitatez a deo fieri: nō habebit lumē veritatis. qui negligit.

Regi suo. Diabolo: & patrenio traditioni suo. Lautiqa erroribus.

De lyra

ho cit adoratiū. ly tribulat in tempus longum.

v Esaie ego &c.] ibi q exponit hoc de duobus filiis esaie. scilz de iasub & de eo q̄ vocat⁹ est acre lera sposa eius habe. i. pri cipio but⁹ ca. qui dicit fuisse filius esaie. sed illud ostensū ē esse falsū. Dez tibi magis tabsipti hoc q̄ Ra. Sa. dicit⁹ q; dicit hoc de intelligentia de discipulis ꝓphetaꝝ q; es cunt eoꝝ pueri seu filij. qa sunt ab eis in lege di uina instructi. & p talem modū dicit apostolus. i. Cor. viii. In ipo ibu p quē facti sum⁹ & nos in ipm. & vnus dñs ihūs xp̄s p quē oīa & nos p ipm. Et ideo ego & pueri mei. i. discipuli quoꝝ alig habuerit spūm ꝓphetandi. ideo subdit: y Quod dedit mihi deus. a quo ꝓphetic spūs. z In signū & portentū. fuerūt enim ꝓphete contempti & vilipensi. & multi eoꝝ occisi. de quoꝝ numero fuit ysaias. in signū ipi passuri qui & erāt nāti. a Ab vbo habitauit. Angelor. b Qui habitat &c.] ibi enim tūc erat tēplū. i quo erat ꝓpitiatoriū qo sedes dei dicebat. vt dicti fuit. Qui habitas &c. xxix. & in nina ruīa pabant. c Et cū dixerit. Hic pcipuē tangit superstitiosa ingētio ꝓphetaꝝ ois: Et cū dixerint ad vos. f. homines idolatre & superstitiosi. d Querite a pythonib⁹ & a vatib⁹. ruīis de occulta & futuris. Dicunt aūt pythones q̄ diuināt quodā modo spūs. f. p apparentē suscitationē alicui⁹ mortui. sicut dicti fuit de saul. i. Reḡ. xxviii. Dicunt aūt diuini genera liter diuinatores significati. e Qui stridūt &c.] qa vtunt quibusdā nomi nib⁹ & verbis ignotis. f subdit respōdio ꝓpā fidelibus: g Nūqd &c.] si vo cerēt. sic respōdebitis vobis⁹ malis ydolatris. Nūqd nō &c.] qsi dicerēt. sui qa fidelibus regēte hoc a deo suo fas. o sic debent fideles ꝓcere a deo suo vero. ib subdit: h Ad legē magis &c.] i. ad legē diuinā⁹ data. & ad testi monū ꝓphetaꝝ a deo inspiratoꝝ magis & recurrendū q; ad ꝓphetes & diuinos. i Et si nō dixerint. i. fecerint. k Iuxta verbū hoc recurre do. f. ad ꝓphetes & diuinos ceteraq; verba hoc. l Nō erit eis matutina lux. i. vera dei cognitio & vita obscurato. sicut accidit tēpore regis iudee hic subdit: m Et cū esurierit &c.] qa tūc ꝓpter obsidionē longā ma bus hydemonesse fualit fames i ciuitate. iii. Reḡ. xxv. Et maledicet &c.] qa multi valde de populo tuba pacti in patientia maledicebāt iudee hic sub quo venerat eis tāta miseria. & etiā deo blasphemādo legē eius & ad ritū gen tilīū transeundo. n Et suspiciet sursum &c.] querēs a deo auxilius ne cessitate cōpulsus. & hoc dicitur pro populo qui ex fidelitate romanis in ciuitate & in lege. o Et ad terram intuebitur. pre confusione & despe

ratione. idco

B Rebur.xx.

a Matth.4.c.

f In tribulatione. f vndiq; mali.

terra⁊ intuebitur: & ecce tribulatio & tenebre & dissolutio & angustia & caligo plequēs: & nō potebit euadere qui fuerat in pressura.

f Tenebre. f Ignoscio. f exosus. f mestitia.

Rimo tempore. Antiq; dispositi ad diuisionē hu- C. IX.

p iuo ca. Scīendū q; iudei & alig expositores catholici in hoc loco mi nus sequentes exponūt principiū but⁹ capituli ad ifam de captiuitate duplici filioꝝ israel. Prima aūt fuit facta p thoglatphalasar regē assyrioꝝ q; capiuauit duas trib⁹ vīra iosuē & trāsiit iosuē capitauit multos de terra zabulon & neptalim. vt hic. iii. Reḡ. xv. & hoc exponit qō dicit in principio but⁹ capituli. Dicit tēpore. i. prima captiuita te. Alleuiata est terra zabulon & terra neptalim. f. a pondere peccatoꝝ habitatoꝝ⁹ ipsius in captiuitatem ducto. Postea vo salmanasar rex assy rioꝝ capit oēm regem israel & reliquū populi quod remanserat translatis i assyrios. vt habet. iii. Reḡ. xvii. & de hoc exponit qō subdit: Et nouissimo aggrauata est via maris trans iordanē galilee gentiū. qa aggrauata fuit tota terra, per dominī flagella i captiuitatē ducta. Dicitur autem illa terra via maris. qz est ibi via publica ad pontū mortuū & iordanē ad mare mediterraneū. & ceteraꝝ. Sed ista opposito videt ysaiaꝝ. pri mo ei ipsius cōtraria fatem in modo loquendi. qz prima captiuitatē nominat alleuationē. & secūdā aggrauationē. cū tamē fuerūt ciuilem rōnis. Item quia si loquerēr de secūda captiuitatē dicit: Et nouissimo aggra uata est &c. nō fuerat ibi mētio de galilea que in prima captiuitate fuit capti uata salte in magna pte. sed magis de samaria que erat chiefmo metropolis regni. & principaliter fuit obsessa & capta p salmanasar. Tertio q; abas thesus. &c. dicit hanc ꝓphetā fuisse completam ad literā in tpe. d. sic de tpe: Et relicta ciuitate sua nazareth venit & habitauit in ciuitate capharnaū maritima in finib⁹ zabulon & neptalim: vt adimpleret qō dictū ē p ysaiā ꝓphetā. Terra zabulon & terra neptalim: via maris trans iordanē galilee gentiū. Populus q; ambulabat in tenebris vidit lucē magnam &c. Ité cū dicit expositores catholici videlicet q; necesse ē de tpe intelligi illud qō dicit supra dicto: Ecce virgo concipiet & pariet filiū &c. eo q; dicit Matth.i. Hoc aūt totū factū ē vt adimpleret qō dictū ē a dño per ꝓphetā dicentē: Ecce virgo concipiet & pariet filiū &c. nec necessarie oppellit qā bet doctor catholicus exponere de tpe qo dicit hic. Primo tpe alicuius rei &c. eā Matthe⁹ dicat hoc ipletū esse in tpe. Ipse loquēdo sm tam beati spūs ca. i. quo ponit mysterii ipi quātū ad ei⁹ exaltationē & ipsius liberatiōis regni nūc. i. duas gētes obsidēt. qa pmo ponit ipi exaltatio. secūdo vita liberationis. bt: Verbi mihi vbi. Circa pmū sciendū q; ipe fuit exaltatus pmo quātū ad declarationē fue doctrine & pdicatiōne sue & miraculis. secūdo quātū ad exaltationē humanitat⁹ ad dexterā ꝓtis. Pri mo igit ponit pmū. & secūdo secūdū. ibi: Parasti. Circa pmū sciendū q; ad predicationē ipi alig iudei credidēr. & i fide permanserūt. alig aūt contra ei in sua malitia remanserūt. & alig a principio credere postea ad vomitū reuersi sunt. & de istis magnis legī hic ꝓphete. Circa pmū dicit: Prīo tpe alleuiata est terra &c.] qa tūc tpe circa predicatio

operibus ad infera descenderunt.

Non magnificasti &c. Mirāte de salute iudeoꝝ. Qualis enim gaij deant de generali conuersione dolent tamen de iudeoꝝ repulsione. vñ apo stolus: Optabam ego anathema pro vobis.

Letabūtur coā te &c. ꝓphetia ad ihesum de obsidione.

f f vsq; apollolesi ad ihesum ad laetam eorum. f dissilire f metentes. f f gaudeo. luxorta ē eis. f Multiplicasti gē tē nō magnificasti letitiā. Letā buntur coram te sicut qui letant f gaudij. f mestitia. in messe sicut exultant victores

f f illos pressores dicos. vocatos⁊ hostes sui. f f quos tyrannos a tributarijs fecisti. f superbi qui carnem et sanguinem vincunt. captā pdā qñ diuidūt spolia.

f olentem. f nabuth. f f pacificum

Jugum eius oneris eius & virgā humeri eius & sceptrū exactoris

f f ostendisti. f f & sacrificasti sue fugienti a gladiorum vici tum magnifice in quo dicebat⁊ Iherusalem.

eius sicut in die madiā.

Quia omnis violēta predatio cum tumultu: & vestimētū mixtum sanguine erit in cōbustionē &

f grauem. f nabuth. f f pacificum

ignis deuorabit eos.

Parvulus enim natus est nobis & filius datus est nobis: & factus est principatus super humerum eius. & vocabitur nomen eius admirabilis consiliarius deus fortis pater futuri seculi princeps pacis.

Magnum erit. Quia hec dicuntur de regali dignitate ihesu xp̄i. & spiritu bili onere. Et ipse primo portauit super humeri os quo crucem portauit. & ydolatria & humanū vitia quo fugerūt.

Exactorem. Ipse scilicet. qui exercet. quantū dic enim tyrannum pec cati. quem pmo homini ebrietie a potentia cum vitare cupit.

Quia omnis violēta predatio. &c. i. quia omnis grā humani quod ita bellue deprādatus & ipse fert ei dominus violētiā. & potenter & ipsum cum tumultu detrahit & infernum. Unde cum de ipso & de membris eius dicitur: Periit memoria eoꝝ cum sonitu.

Vestimētū mixtū. Diabolus qui plenus etiam sanguine hominū

De lyra

mis publice frequētat do cuit & miracula fecit. vt dicē mb.ad.5.c. & supra allegauit ē. & sic fuit terra illa alleuiata a iugo diaboli p ꝓdicē xp̄i. Verūtū qa plures eoꝝ remeri fuerūt ad veom.ib subdit: b Et non.i. cerca finē ꝓdicatiōis xp̄i. i. aggra uata ē via maris. qre adit illa terra ducē via maris supra expositū est. de ista alie aggrauatiōe habet mb.ad5.pi. vbi vt: Et de capit expositore dicta ghē⁹ i ghē facte sūt plurie virtutes &c. ib subdit: Vbe nisi coeperūt. vbe tioi bethsaida. qm si in tyro & sydone facte essent virtutes q̄ facte sūt i vobis olī i cilicio & cinere penitētā egissēt. Ite adit cuitatuo erāt supra mare ga lilee i finib⁹ zabulon & neptalim. Et postea subdit de capharnaū vbi ꝓpo batuit circa ꝓdicatiōis sue principiū. vt supra dictū ē. Et in capharnaū nōq; ciuitatem vlq; ad celū: & vlq; infernū deducēris qa p ꝓdicatiōē xp̄i pmo fuit despecta ad plurimū beneficia exhibita. & postea despta p bonorū odiosissimo ad vomitū redeūdo. sic dicit sup̄ pisce⁊ super aliba theū. b Walter gen. talemon mū debit byrā regi tyri &c. oppida i ga lilea. iii. Reḡ. ix. Et ib illa pars vocata ē galilea gētil. qa byrā erat gētilis. l Populus &c. ignorātie & erroris. m Dabit luce magnā. i. xp̄m q̄ lux mūdi p ꝓdicationē & miracula ꝓpria virtute facibit. n Ha bitabit &c. Jerusalē ei & ignorātia tēbras q̄si mortē verbera. o Tue ista est ecclā. sētus catholica. vel pōt hec ita referri. adptes dcitos i ymbo tēr nis ghē⁹ iue ista fuit. q̄ ipe ad eos ꝓcedit post passionē sua. p Multi plicasti &c. ib refert ad illud q ipe ꝓdicās pmo ꝓcedebat. & postea adno mitū reuersi sūt. vt ꝓdictū ē. q Et non &c. ib dicit materia istius. Et primo subdit de crudelib⁹ & ibi: gmandib⁹. q Quoniam &c. to. motiones eni i plenitudine malis. & victoria spolioꝝ vestib⁹ diuersalis lenant. & ita fuit de ꝓcipuis ciuitatib⁹ vbi ipe pmodū ꝓcessit. r Et hoc ꝓprie dicitur: Puer natus &c. i. ueteris legis. de q̄ dicit ad Rom. iii. q̄ ib est om⁹ q̄s nec nos nec ꝓres nr̄i portare potuim⁹. s Et virga ho. ei⁹. i. scribe & phariseoꝝ. q supra ou⁹ legis additis ordinatiōes ꝓpria gratia. sm q̄ ad Matth.xxiii. Ubi dicit oneru grauia & ipportabilia. & ipendit eis sup humeros bolum. digito aūt suo nolebat eā mouere. Ab ista aūt oneris⁹ fuit liberat⁹ fidelis populꝰ p libertatē ipsius filij dei. & ei⁹ ma na. t Et sceptrū &c. Jhs q dic Matth.ii. de iudaico bello. p̄ alcino nē xp̄i iudea fuit multe debilitāte⁊ tirannis subiugata. & q̄ de hoc alig tyrānī q ꝓpin vexabāt multiplicit & reb⁹ ꝓpriis dit. & macie ꝓpin credūt i ipm vt ps i. actꝰ apl̄oꝝ. a qb⁹ fidelis populꝰ fuit liberat⁹ p exercitū romanū venientē. sicut. qa ihs admoniꝰ fuit p dyuinū vt trāsiret i regnū agrippe q erat ꝓdictat⁹ romānis. vt hꝫ i collectanea hystoria. & ex istore ꝓdictū fuerat. & ciuitates eoꝝ facile ignē. v Et i o.m. ista fuit victoria ge deonis. de q̄ hꝫ Judic. vii. q̄ fuit ista ꝓmissatio p angelum. fuit & fidelis populus liberatus fuit p ꝓdicationē angeli i regno agrippe. vt dictū ē. & exactores eoꝝ occisi per exercitū romanorum. & ciuitates eoꝝ suc cense & bona eoꝝ. ideo subdit: x Quia omnis &c.] si est aliquis cum clamore & ruina. y Et vestimentum &c.] id est vestimentum occidentis & occasi. quia non solum vestimenta ocasioꝝ inquinantur sed quāe. sed etiam cum hoc vestimenta occidentium. z Est in conclu sione &c.] quia romani incendierūt hierusalem & alia loca vbi erant thesauri &c.] quia romani incendierūt hierusalem & alia loca vbi erant

ꝓdicti

da ab initio. Vel dominus quibus diabolus tanq̄ velle circūdatur quo rum manus plene sunt sanguine.

Principatus super. Vsq̄ successit ad puerulum portauit crucem in qua meruit principatum.

Et vt. Magni nūcii angelus. Quod i hebreo nō habet q̄ nominaūr in euāgelio pertinūt non aūt sūt de puero dicere q̄ apte oēs appellandus sit. Vñ p̄ dño sic no minabūr hoc polluerunt magni cōsilii angelus.

Zelus domini ex. vt. E qui emanuel. pobaris brei dicit: Pax tibi fig. d. hic finitur.

Verbum misit do. Verbū hebraicū pabur p tres sūones scribitur debeth. beth. vel. Si legatur dabar: verbū significat si vero mōr q̄ pe

Nicolaus

pulsi eratosthenes cyrenei simul cōstruxerūt vetustissima illo⁹ tyranneuz q̄ ea q̄ rapuerant ab aliis: quorum multos interfecerūt. vt habet liber de iudaico bello. Et hoc adit ad dict hic: Et erit in cōbustionem q̄ cibus ignis. Illi qui exponunt hanc passum de ezechia regē iuda litterā corrūpendo. Dicit enī q̄ hoc est ita hebraice: Infans natus est nobis filius datus est nobis. q̄ erit principatus super humerū eius. q̄ vocabit nomē eius admirabilis: cōsiliarius: deꝰ fortis. pater sempiternꝰ: princeps pacis. q̄ talis corruptio potest de facili fieri in hebreo. q̄: hoc dictio victoriaq̄ significat: q̄ vocabit. q̄ vagitrabit significat q̄ vocabit: eisdem litteris penitus scribuntur i hebreo. Iq̄ varie sonāt ꝓpter altam q̄ altam punctuationem. Pē similiter q̄ dicit principem pacis accusatiuus ꝓ nominatiuo facilime fit in hebreo. quia nomina sunt apud eos indeclinabilia: sicut apud latinos casus q̄ dā. igitur sic exponit auctoritatem predictā: Infans natus est nobis: q̄ filius datus est nobis. quasi diceret prophetā. Iq̄ achaz; sit idolatra pessimꝰ, tamen filius eius ezechias q̄ erit rex noster post eum erit bonus q̄ iustus. Et vocabit nomen eius admirabilis q̄. l. deus noster qui est admirabilis cōsiliarius: deus fortis: pater sempiternus: vocabit. l. ezechiam principem pacis. qa faciet pacem in diebus suis. Sic q̄ nomina debitam exprimēria non referuntur ad puerū natum. Iq̄ q̄ sic corrumpat litteram potendo vocabit ꝙ vocabitur. patet ex translatione. lxx. interpretum qui fecerunt hebraei q̄ valde litterati. quoꝝ translatio talis est: Puer natus est nobis q̄ filius datus est nobis: cuius imperiū sup humerū eius. q̄ vocabitur nomen eiꝰ magni consilij angelus. q̄ ego adducam pacem principibus eius. q̄ sanitatem vitę illi. Et hoc adit ad dict hic: Et erit in cōbustionem q̄ cibus ignis. Illi qui exponunt hanc passum de ezechia rege iuda litterā corrūpendo. Dicit enī q̄ hoc est ita hebraice: Infans natus est nobis filius datus est nobis. q̄ erit principatus super humerū eius. q̄ vocabit nomē eius admirabilis: cōsiliarius: deꝰ fortis. pater sempiternꝰ: principe pacis. q̄ talis corruptio potest de facili fieri in hebreo. q̄: hoc dictio victoriaq̄ significat: q̄ vocabit. q̄ vagitrabit significat q̄ vocabit: eisdem litteris penitus scribuntur i hebreo. Iq̄ varie sonāt ꝓpter altam q̄ altam punctuationem. Pē similiter q̄ dicit principem pacis accusatiuus ꝓ nominatiuo facilime fit in hebreo. quia nomina sunt apud eos indeclinabilia: sicut apud latinos casus q̄ dā. igitur sic exponit auctoritatem predictā: Infans natus est nobis: q̄ filius datus est nobis. q̄asi diceret prophetā. Iq̄ achaz; sit idolatra pessimꝰ, tamen filius eius ezechias q̄ erit rex noster post eum erit bonus q̄ iustus. Et vocabit nomen eius admirabilis q̄. l. deus noster qui est admirabilis cōsiliarius: deus fortis: pater sempiternus: vocabit. l. ezechiam principem pacis. qa faciet pacem in diebus suis.

perdidit deū: t pupillos q parē amisit creatos. vñ deū q te genuit dere
lī. t ob eo. p. c. t. Quid ergo facies? die iudicij? cui⁹ occasiōē? t calami
tatis de lōge veniētis? Ad quē cōfugies? t vbi ostendes? t cui trades
gloriā tuā? vt sis cū simulata
tibi olim? Non potes
euadere vicinū quo plu
rimos ligauerit: cū in
quibus quoq; infectis ca
dis: t alios nex pelit.
Et cū multa parauerit ad
eligē vitandā aduersi
tē: nō erit finis lamēto
rum: q semp filij ipsorū
ā manum dei pereuntium.

Ebe assur. ꝛc.
Mundꝫ cōtra deum
dicit: t deum tribuit: sequēs pro
phēta contra assyrios
seruātes.

Dicit dñs ad Ezechiā
regē iude. Ne quo secularis iactura
significetur.

Lōminatur dñs tu
nadorib⁹ q cū pmiserit
ei rebellare. t. tribus nō
cū voluit vt penit⁹ ebet
tēplū flagellarēt: t pcul
carēt vt latus plateaꝝ.

Ille aūt īmmodice elā
tꝰ affirmauit hoc suis vi
ribus t nō deo. Et non
solū captiuauit: sed par
tim deleuit.

Ipse aūt. Sic plu
losophātes hereticē pe
tentiores ēplant nobis cū
deus aliquos eis verbe
randos permittit in ofa
sanctorū: nec verberare: t
occidere cupiunt t pau

Nicolaus

mundo. t hoc ad depaſ
sionē saluatoris quod est
pyssii trānecū. ib subdi
dit: a Ut opponat
rent ꝛc. t pauci ex eis
ipi: b Quid facies.
vbi denūciat pnā de
bitam. c In die visi
tationis. qua ofa visita
bit peccata vestra ea per
assyrios puniendo. ideo
subdit: d Et calami
tatis ꝛc. qa exercitus assyrior venit de lōge extra regnū israel. e Ad
cuius ꝛc. Jad cuadendū assyrior gladius. f Et vbi derelinquis ꝛc. J
p modū custodie t deposui eu saluatibus. g Ne murmurent ꝛc. Jeu
ci in captiuitatē vinctis astrictū. h Et cū interfactis cadauis. qa po
pulus israel ab assyrijs partim captiuatus fuit: t partim occisus. t dicit
pphēta: Ad cuius plagiā ausūm ꝛc. a. d. nullus poterit vos libera
re. ab illo malleo qa deus sic decreuit. i Sup⁹ oībus hic ꝛc. J. de cō
tra vos. k Sed adhuc ꝛc. Jad vltimū punitionē. q. t. trib⁹ in capti
uitatē ducte ibi fuerūt in magna affluētie. nec ide postea redierūt ad ter
rā suā: vt dicūt iudei. l Vbi assur. ibi fm aliquos ligit casū. l quo po
pulꝰ israel. ab assyrijs ē punitꝰ cū ruore. Et pno assyrioꝝ q captiua
uerūt regnū israel. scribit babylonius q captiuauerūt regnum iuda. ibi.
ca. xl. aliqy de affluētie iudeoꝝ gaudēti. ibi. ca. xlv. In loco quo. Peri
mā i duas. quia pno ꝓphēta declarat assyrios captiuandū. scribit ruer
Pria in duas. q pno describit assyrioꝝ punitionē. scribit populi iude
cōsolationē. ibi. Propter hoc dicit dñs. Prima adhuc i duas. qa pno
mō ostēdit q culpa assyrioꝝ fuit hoc q peccātes sibi a deo concessa ad
punitandū populū israel t ultra aliqy peccata abusi fuerūt duplicter. vno
tēdo scilicet quod ēt assyrioꝝ victoriā illas virtuti sue ꝛc nō deputāt. Secūdo q illa po
testate vtebātur cum nimia crudelitate. Ideo ergo deberēt ēt dicte po
testate a deo. l cuius gloria ꝛc. Ebe assur ꝛc. qa instrumenti fuit dei ad
punitādū illos qui p peccata sua meruerāt euocarēt in ira dei. m Ad
quod faciat. t. ad populū israel vbi erāt fere decē tribus pmodū. t principes ocī subditi inferiores per totā regiōē. vt predictum ēt.

† Inquisitiones; vestri quodāmodo estis vbi scripti
sunt libri scientiarum perfecti tantū t numerus tuus
†insultationis: scripserunt vt ōppri
† insulto † persuadeo.
merēt in iudicio pauperes: t vim
facerent cause humilium popu
† qui non habent defensorem.
li mei: vt essent †vidue preda eo/
† † spoliēt † capiendo eis aurea scribe t pharisei
rū: t pupillos diripent. † Quid
† vltionis.
facietis in die †visitationis t cā/
† † a longe venit vel a romania. vel iudicij eternā
tamitatis de longe venientis: J
† qui veru offendit
Ad cuius †cōfugietis auxilium:J
† quo modo profugere vobis nequibit.
† et vbi dimittetis gloriam ve
† ad eius confugietis auxilium † capiendi
stras: J ne incliuemini sub† vin
culo: et cū interfectis cadetis.
† pro † sicut superbiendo est omnis carnalis
Super omnib⁹ his nō est auer
† † etiam si honesti terra pmissionis eis
sus furor ei⁹: J⁹ adhuc manus
† † gloriabuntur † captiui † qui in eis corrigun
ei⁹ extēta. J Ebe assur. virga fu
† per quem flagella.
rois mei: t baculus ipe est. In
† completur
manu eius indignatio mea: ād
† qui inter me t idola diuidi cupit. quē fe facturam
mea principes mentiti est.
gentem fallacem mittā eis: et
cōtra populū furoris mei man/
† † ostendam † ad corripiendum.
dabo illi vt auferat spolia t di
† non interficiat se populum istum.
uidat predam: t †ponat illum in
† † pedibus † equitabo eis ut sibi et pharisei
conculcationem quasi lutū pla
† † affligat † quasi modicum ne mei crudelis: t etiam
in gentes pharisaeos ignoscā ego.
tearū. † Ipse aūt nō sic arbitra/

† † multi dicunt: bonū quodāmodo esse vbi scripti
sunt libri scientiarum perfecti tantū t numerus tuus
†insultationis: scripserunt vt ōppri
† insulto † persuadeo.
merēt in iudicio pauperes: t vim
facerent cause humilium popu
† qui non habent defensorem.
li mei: vt essent †vidue preda eo/
† † spoliēt † capiendo eis aurea scribe t pharisei
rū: t pupillos diripent. † Quid
† vltionis.
facietis in die †visitationis t cā/
† † a longe venit vel a romania. vel iudicij eternā
tamitatis de longe venientis: J
† qui veru offendit
Ad cuius †cōfugietis auxilium:J
† quo modo profugere vobis nequibit.
† et vbi dimittetis gloriam ve
† ad eius confugietis auxilium † capiendi
stras: J ne incliuemini sub† vin
culo: et cū interfectis cadetis.
† pro † sicut superbiendo est omnis carnalis
Super omnib⁹ his nō est auer
† † etiam si honesti terra pmissionis eis
sus furor ei⁹: J⁹ adhuc manus
† † gloriabuntur † captiui † qui in eis corrigun
ei⁹ extēta. J Ebe assur. virga fu
† per quem flagella.
rois mei: t baculus ipe est. In
† completur
manu eius indignatio mea: ād
† qui inter me t idola diuidi cupit. quē fe facturam
mea principes mentiti est.
gentem fallacem mittā eis: et
cōtra populū furoris mei man/
† † ostendam † ad corripiendum.
dabo illi vt auferat spolia t di
† non interficiat se populum istum.
uidat predam: t †ponat illum in
† † pedibus † equitabo eis ut sibi et pharisei
conculcationem quasi lutū pla
† † affligat † quasi modicum ne mei crudelis: t etiam
in gentes pharisaeos ignoscā ego.
tearū. † Ipse aūt nō sic arbitra/

bitur: t cor eius nō ita estimabit
sed ād cōterendum erit cor eius
t ad internecionē gentium: non
† ignorabit.
paucarū. Dicēt enim. Mūnqd
nō principes mei sil' reges sunt: J
† † ignait mihi † confutare gentiles quos subegerat.
Mūnquid nō vt †carchamis sic
† urp.
calāno: t vt arphat: sic emath?
† simile mihi.
Mūqd non vt damasc⁹: sic sa
† admiratio legentium est † gentilis.
maria? Quomō inuenit manus
† † Adhuc regna idoli † subiugabo
mea regna idoli. J sic et sculptu
ra eoꝝ de hierusalē t de sama

† Adhuc regni samarie iam cum idolis suis de hierusalem capta a me quę celebrem venerantur deos.
ria. J Mūquid nō sicut feci sama
† † hoc non pretulit sibi propter ejusdem.
rie t idolis ei⁹: sic faciam hieru
salem t simulachris eius? Et erit
† dicit elias † per sennacherib.
cum implēuerit dominus cūcta
† qui ejus est.
opera sua in monte sion t in hie
† † per dicit eius † vindicabo † Jerusalem vel tantum magnū † opera.
rusalē. † Eleuabo super fructū
† superbi † qui innatum superbe.
māgnifici cordis regis assur et
† superbus esse in cordis sui
sūper gloriam altitudinis †oculoꝝ eius. J Dixit enim: In fort
† non sic.
tudine manus mee ego feci: t in
† † multa regna populorum et terminos abstuli
t filij eoꝝ fines sua omnia deuastē.
sapiētiā mea intellexi: t †abstuli
terminos populoꝝ: J t principes
eoꝝ depredatus sum: t detrāxi

Quomō. Vor sennacherib admirantis potentiam suam.

Pone dicta cōpleuit
Dēs enim ciuitates. t. tributum: t iuda t beniamin: per hierusalē deſignatus ē. t ipsi⁹ parte ille riosē quā tradidit ei sabbata scribe.

Cum ipleuerit ꝛc.
Subuersiones. l. vrbis etiā obsidionē qñ venit rapfaces: t fecit ea que l sequentibus commemorantur.

Ulsitabo. Tropologice. Cum samaria t hierusalem irā domini sustinuerint: i. deum lordi fabricatione erralle sensierint: tunc destructur sensus magnus assyriorum qui in rantā contra dominus insultatur superbiam: vt sapiētie sue estimet cūcta cōtura. Et quamuis sint excelsa vo
gmata: t dyalectica arte munita: concutiendā tamen t penitus destruendā: vt tāq pulli⁹ nō valeant in sublime consurgere: t nec⁹ aīmata insensibilia esse atq; topētia: ego in oēs significatur: nec mutire quidē nec mouere linguā: contra tui sermonis fecun

De ira

n Mittam eū. vt puniat ei spoliādo bona t annihilādo. ib subdit: o Et ponā illum ꝛc. J ad finē resistentia cōcutiatur. Cōsequenter tangitur abusus hui⁹ potestatis: cui vi. p Ipse aūt nō sic arbitrabit. q tua victoria sit virtute mea. q Et ad cantendū sibi pessa ptāe et nimia crudelitate. Et secūdo hoc attribuēdo potestati sue. ib subdit: r Dicet enī. cuius t cui tacēdo: s Mūquid nō principes ꝛc. J. i. cūctos regēs⁹ vel maiores. vñ dixit rapiacem equitie et gl. iii. Reg. cviii. Quomō potestis resistere alicui vnum satrapā de iuda vñi mei minimi? t Mūqd nō vt carchamis ꝛc. nomina sunt ciuitū tum regalia quas cepat rex assyrioꝝ. v Quō inuenit manꝰ mea ꝛc. J ea mihi subiugabilia. x Sic t simulachra eoꝝ de hierusalē ꝛc. J Nam i hierusalē tēpore ezechie non erant simulachra fm ēstatem. qz ezechias ea abstulerat. sed tñ fm reputationem regis assur. quia ide reputabat cultū qui fiebat in ripis domini. t cultū idoloꝝ in alijs terris. y Mūqd nō sicut feci samarie ꝛc. J qa tam cum destruerat. t ide simulachra aurea abstulerat. z Sic fa hierusalē. quā ꝓpositus destruere t stipēdo mino. tq qa frustratus fuit ab isteo vt habet. iii. Reg. xix. ib subdit pphēta: a Et erit. l. aiter q cogitat. b Cum implēuerit dominus cuncta opera sua in monte syon ꝛc. J affligendo eam propter aliqua pec cata: c Eleuabo super fructum. id est opera mala. d Magnifici cordis. id est superbi. e Regis assur. punicndo eum de malicia sua. t mutat hic propheta modum loquendi de persona propria ad dominū. quod frequenter fit in prophetis qui a deo inspirati loquebantur. Et ideo locutio prophetarum est locutio diuina: sicut operatio instrumenti est etiam operatio artifici. f Et super gloriam altitudinis ꝛc. J hoc tractari quia superbia ciuitas t magis apparet in oculis ejus in alijs partibus corporis. g Dixit enim. ex superbia cordis. h In fortitudine ꝛc. J nō sentire. i Sed. l. victoriose prudenter. k Et in sapientia mea intellexi. auditor talia dicere agenda. l Et abstuli ꝛc. J ablegando regno meo. m Et detraxi quasi potens. i. propria potentia capitauit.

† stulte.
quasi potens in sūblimi residen
† † imperator le tuer. † imbelle. † positus
tes. Et inuenit quasi †nidū⁹ ma
nus mea J fortitudines populoꝝ
† murmurauerunt nisi pauci contra. † subtrahentes
† alij tuas sed falso † mentes.
t sicut colligūtur †ona q̄ derelī
† derelictorum regitur
cta sunt: J sic vniuersas terrā ego
† † quasi nec sibi mouere audent nec gemere.
cōgregaui: J t nō fuit q̄ moue
† mutum contra me. † mutire.
ret pennā: J t aperiret os t gāni
† fel
ret. Mūqd gloriabitur securis
contra eū qui secat in ea? Aut ex
altabitur serra contra eū a quo
† fe sennacherib per eos
trahitur? Quomodo si† circumferat
virga cōtra eleuantē se t exaltet
† quasi quod est nil potest. † quasi se glo
riatur propter hoc.
baculus q̄ vtiq; lignū ē. † Ppo
ptēr hoc mittet dñator dominus
† † principibus bellatoribus. † per angelū
exercitū suū in †pīguibus eius †te/
† † sub ezechia † † mittit.
cerātur. J in †ipīguibus eius †ar/
† † sub ezechia † † exurit.
dēscet quasi cōburendo
succensa ardebit quasi cōbustio J
† † impetus qui succendit eos qui in eis habitant
ignis: t erit †lumen israel in ignē
† † deus est, adiutor eorum. † † israel.
t sanctus †eius in flāmā: t suc

† stulte.
cendet: t deuorabit spinā eius
† † eius. † inquietus t perturbatus. † † mul
titudo exercitus.
t † vepres in die vna: t † gloria
† † eius. † inquietus t perturbatus. † † mul
saltus eius: t cārmelia ei⁹ ab ānā
titudo exercitus.
eius vsq; ad carnē consumetur.
† peccatis enim exercitus fugit in terram suam: t in
manus alterius terram suam assūpit sibi. ezechias.
Et erit terror† pfugus: t rāgic
† † eius qui numerabilis erit vt ligna filuarū.
† † Lxxv. cum eo fugierunt ex eis nec reuersi sunt.
ligni †saltus eius J pre pūcitate
† pauci remanentes
numerabuntur: t puer scribet
† q̄ non numerabiles. † † fugus assyrie. † ipe.
eos. † Et erit in die illa: nō ādiçi
† pauci remanentes † Jsa. xvii. ibi.
† † expēdit in hierusalē. † ad expēdit
et reliquum israel: J t qui q̄ fuge
† expēdere
rint de domo iacob: innixi sūper
† assyrio. † et nunc facere intendit qui cōfi
gentes pro ea tamquam regem a radice innixi sunt.
eo qui percutit eos: J sed innixe
† qui fuerat † qui fauerunt. † † vere conde.
sūper dñm sanctū israel. J In† ve
† ad eruditum † exemplū
ritate reliquie conuertentur: J re
† conuertuntur.
liquie inquā iacob ad dominū
† qui pie liberauit. † † apparuit se adultis ejus.
fortē. † Si enim fuerit populus
† † pauci. † apostoli
tu⁹ israel quasi arena maris: J re
† ad eruditum † exemplū
liquie conuertentur ex eo. Cōn/
† † in exodus mandatis legis. † † inuentore fe
derigata in omni terra. d. e. t. exodus. v. e.
summatio †abbreuiata †inundā

fuerit cui gentila est custodia illius gētis: sicut dauid dicit. Et gloria
saltus ꝛc. Cur milnus mlo magnus: fecūdus arboribus. Quasi cuncta
inumerus: sicut lingua filuarū. q̄ cespor t alia perdet.
Peruersi q̄q; est ecclastica doctrina illustrat: t cōsti. scripta pauperū ad ti
tā venūt solitudinē: vt de saltu infructuoso arbustū⁹, t humore ibili mul
titudinis: vix pauci reliqui
ant: qui cōsti stabilitur et
roorā.

Et erit in die illa
Cum fuerit t ratio vel
lent vniuersi tenere mlo
captiuare: multi adhuc
ad regem egypti tēdūt:
Sennac tunc fuit: venit
t auferre lingua facer. t ra
sin de collo meo. Jlle it
nō liberauit cōsilio de
mittuus pyrr tunici ter
ubi fuit quo mortuus est
chias fili⁹ eius regnauit
pro eo: et ois simula
chra q̄ ipius adhuc vbi
erāt. posuerat cōtra
t populū qui ille ad ri
tual gentilium pertinet
ad deum reuocauit: Et
audiens sennacherib: tra
nus est valde: t fugit ill
ros t ptinus ecclesiā ingressus est
t. p. tribus captiuatis: ut
homines ubili multitudine
hierusalem aggregatus est
Aliter enim civitas no
de tam ante vallauerat:
Inde victor tribus ex
bitus vt non cōsulat
t assyrijs t egyptijs: cui
sepe eos percutiebant: t
in eos tuo spē ponere.
Reliquie ꝛc. Et
eundem telephum fu
mirabilis indecum mul
titudine ostēdit intelligi
mus paucos in apostolis
t apostolicis virtute et
salutēdes.

Consummatio
abb. Perfecte ecclam
que de christo erant tam
longo tempore ante pe

dicta tribus annis t dimidio completa.

De ira

ꝛc. J id est robur de suo exercitu: qui nō fuerit peremptū. e Per paucitatē numerabunt. cito t de facili: id subdit: f Et puer scribet eos. scribere poterit. qz pōt facere vnū modicū simplicē tractū cuius figure est ifa Joth apud hebreos. qui in numeris significat. x. apud eos. t tot euasērit ēt sennacherib. g Et erit in die illa J in tpore illo sennacherib fugato. h Ido adiicit ꝛc. J id ēt illi qui euaserant manū salmanasar qui do regē samarie t regem israel t non auditum intrare regnū iuda poterāt pmittere qui tunc fuerant inter regnum israel. t iuda. sed post reuersū sennacherib ecclesiā ingressi fuerant ecclesiā eccā per epistolas. t fit veterum in hierusalem in deo cōfidentia propter persecutiones gētiles. Sed aliter t melius vt credo exponitur hoc de regno iude. q̄nis ad ciuitates altas a hierusalē vnde habitatores fugerant timore sennacherib. a pluribus eorum nō fuerant ausi venire in hierusalē: vel nō poterant. t sic alibi fuisse. sed in quas sennacherib reuersus ad loca sua t de domino cōfidente audito mi
racule. i Jnnixi super eo ꝛc. J. i. super regē assyriorum. in quo tempore achaz t populus iuda fuit cōfidens ad petitionem achaz regis israel in
terfecto regnum israel in parte spoliauit. vt habetur. iii. Reg. xvi. sed postea de amico factus inimicus innixi regnum iuda tempore sennache
rib. k Sed innixi super dominum ꝛc. J. qz vita mirabili peccatrice sennacherib. extunc firmiter confisi fuerunt de deo qui sacrificat ibi ad. id. subditur: l In veritate reliquie ꝛc. J quia iudei qui remanserant ad deum veraciter conuersi sunt. m Et enim fuerit populus ꝛc. J. i. ma gna multitudine. n Reliquie conuertentur ex eo. qi pauci remanebūt ad deum vere conuersi. qz post captiuitatem regni israel per salmanasar regem assyriorum. t post vastationem regni iude per sennacherib eorum fuerunt pauci iudei respectu multitudinis eorum que fuerat tempestate prioritis. o Consummatio abbreuiata ꝛc. J qua ciuitates quas sennacherib euacuatas fecerat in breui tempore. J in vna nocte. fecit mundare ideo abundare iustitiam in iudeis. qz vltio miraculo fundauerunt eum fideliter t ex corde. Aliqui eo libri hēt inundare. t fabule. vnde tempore propter similitudinem litterarum. Et qz illa ciuitatum abbreuiatio facta fuit vi-

vbi

Pastetum: Quia iniuste occiso meum: & diabolū iuste vlcīt: & mun
di redemit mors. ¶ Consummationem cōi &c. Ad litera. Fecit q̄ pl
mā instituūt̄ poter dēb occidit totū spacio vnius noctis.

Noli timere. Ad populū: Precipit populo celeste ne timeat aduersa
tiones q̄ ad puniēdū temp parati sunt & multa despatione atas sub

[illegible] bit iudeas. ¶ Cōsummationē enim & abbreuiationem domi-
[illegible] nus deus exercituū faciet in me
dio omnis terre. ¶ Propter hō
hec dicit dominꝰ deus exercitu
um. Noli timere populus meꝰ
habitator Syon ab assur. In vir
gā percutiēt te & baculum
suum leuabit super te in viā egy
pti. Adhuc enim paululū modi
cūaz: & cōsummabit indigna
tio mea & furor meus sup scelus
cōsū. ¶ Et suscitabit super eum do
minus exercituū plagā secundū
percussionē madiā in petra oreb:
& virgam suam super mare: & le
minus exercituū flagellum ¶ in
xta plagā madiā in petra oreb:
& virgam suam super mare: & le
vabit eam in viā egypti. Et erit
in die illa auferetur onus eius
de hūero tuo: & iugū eius de col
lo tuo: & computrescet iugum a

Nicolaus

tate diuina. vt pulcritudo est. ideo subdit: a Cōsummationē cōi. & abbreuiationē dominus deus exercituū &c. Id est in tu
dia que est in quarto climate terre habitabile: que diuidit in septem climata: & ibi fuit possessus ezechias. 2.4.24
Sennacherib & vsula iudicia. sicut. n. Ipater prius castigato & postea vngit in igne sic pater misericordiarū deus sennacherib & suo exercitu qui erat virga domini ad castigandum populum suum: vt predixi est. Et facta debea castigatione placet in ignem materiale. & in igne gehenne perdendi est. Sennacherib tamen in persona propria nō fuit cōbustus corporaliter: sed in gloria ad terrā suā cū ignominia reuersus fuit. & filijs suis interfectus fuit. & filijs suis mīe. Reg. xix. b Propter hoc. Postita afflictoꝝ punitione. hic cōsequenter ponitur ezechie & populi sui cōsolatio. Secundo ponitur ruina sennacherib in iudea. & fuit exercitus percussio. ibi. Venit. Circa primū dicit: Propter hoc. id est propter punitionē afflictoꝝ a deo prolatā. c Hec dicit dominus &c. Cuius verbi est intelligibilior verb. d Noli timere populus meus &c. Quasi dicat dominus. Ego ad tuā defensionē & liberationē paratus sum. & ideo noli timere populum assyriorum. e Ab assur. La regē assyriorū a eius virtute. f In virga eni percutiet te ex mea ordinatione ad tuā castigationē. & nō ad deletionē. g Et baculū suū leuabit &c. sc. super hierusalē. h In via egypti. Sicut ezechie ita & ceteri in iudea cū deuastatione assirior runcium & thar achabare ethiopū q̄ egrediēs contra terrā sua ad pugnādū contra eū. vt habet iii. Reg. xix. & tunc reuelle de iudea vt ibi obutam &c. & sic via sua erat versus egyptū. & sic mīte runcios & litteras quibus cōminabat ezechie & populo eius de destructione eoꝝ in suo regno. & hoc est qd dicit. Et tua cuiꝰ fuit leuabit sup te in via egypti. Leuatus in via versus egyptū cōminabitur nec. vocauit aut̄ sic illa cōminatio non habuit effectū. q̄ in illa nocte exercitus sennacherib fuit percussus p angelū. vt habet. Ideo dic Et cum baculū iuū. & nō victor percutiet. q̄ illa cōminatio nō habuit effectū. sō subditur: i Adhuc. n. &c. q̄ post paucos annos redijt sennacherib. f. post duos. vt dicti fuit. iii. Reg. xix. & tunc fuit penitus eius exercitus. Ideo subdit: k Et cōsummabitur indignatio mea. id est vindicta. l Et furor meus sup &c. ¶ Sennacherib & sui exercitus. m Et suscitabit super eū dominus &c. ¶ angelum percussionem ipm. n In via plagam madian &c. q̄ percussio exercitus sennacherib fuit miraculosa. sicut & percussio madianitarū. de qua habetur Iudic. vi. Et percussio egyptioꝝ in mari rubro. & qua habet Exo xiiii. Ad subdit: o Et leua bit eā in via egypti. hoc est non imitate potestā suam ad percutiendū egyptios per quorum terrore in via marie rubri exercitus de egypto. vt ha betur Exo xiiii. p In die illa. Quia percussionis exercitus sennacherib.

tes Iude & beniamin que erāt in via egypti quas subuertit. Nec capitis d
uitatibus iude & beniamin: & parte hierusalē inhabitatore eius fuit in egy
pto. Eius tierū redituri ad hierusalem capitulū absolutionis quē remedio
rant & in via ab egypto venientibus in hierusalē erāt venit & futurorū.

Paululum. Hoc loco ꝑpet potest cōplecti eā: & omnia secula eter
nitatis: in qua ola portenta sunt comparata mo
mentanea sunt.

Virgam suaz: Quia si antichꝰ veniat supra te aggrediatur tharachā re
gem ethiopie: & transibit mare rubrum & leuabit virgam super egyptū & sic cū multo exercitu re
uertetur contra hierusalem. Transierunt. Paterium pro futuro more prophetico.

Confortamini &c. Postq̄ sennacherib re
cēdit in nocte tenebrosa ve
lēs manē expugnare hie
rusalem: nō cessauit ad

de lyra

q Audiatur omne eius &c. ¶ id est gramina que tibi inferebat.

r Et cōpauescet &c. ¶ id est diuine miseri cordie. qz dominus cōdi
tor rerum ezechie interse cit exercitū sennacherib p filios suos. de quibꝰ est
s. o Venit in aioth. Hic describitur recessus sennacherib in iudeam. vbi fuit cum exercitus percussus. cum victus: Venit ¶ aioth &c. nomi
na sunt ciuitatum per quas veniebat contra hierusalem. t Apud magnas commendabit vasa sua. Ibi cū in quodam foralicio reposuit partes suppellectilis sue. vt expeditius veniret ad destructionem hierusalē. Ideo victus: u Trā sierunt cursum. quia subitanter fugit versus hierusalem.

r Videt fides nostra. id est illuc poterimus venire ad liberā
dum tempestas hoc videtur sennacherib ad inuitandum exercitum de sibi
nationē contra hierusalem. v Obstupuit rama. id est habitatores
eius audientes aduentum sennacherib. quia rama est ciuitas prope ga
baa. ¶ Gabaa saulis fugit. id est habitatores eius non audientes
expectare aduentum sennacherib. Et victus gabaa saulis. quia sual cam
inhabitauit. vt habetur primo Reg. xvii. & tempore eius fuit ibi ledes re
gia. a Plant vocē tuā. id est gemē pre angustia et aduentu senna
cherib. b Filia gallim. gallim est mons in quo est ciuitas que dicit
filia montis illius. & q̄ ibi fortalicium vnde cū tuba illa defenditur:
sicut filia per matrem. c Attende laisa. leticiet aduentum sennache
rib vt ibi caueas. d Paupercula anathot. ciuitas est vnde fuit hie
remias prophetā que victus pauperculus q̄si fuit ab exercitu sennache
rib spoliata. e Migrauit habitatores eius. id est habitatores eius fugie
runt pre timore sennacherib. f Habitatores gabin. similiter fugie
runt. quod autem sequitur victus in persona sennacherib festinantis ver
sus hierusalem. dicentis exercitui suo: g Confortamini &c. ¶ tu
lit enim mutatio in modo loquēdi. sic frequenter in prophetis. est autem
nob locus prope hierusalem ad quam current̄ fugiendo sennacherib. Ideo subdi
tur: h Agitabit manum suam. id est sui exercitus virtutem.

i Super montem filie syon &c. ¶ quia ciuitatem & templum inten
debat destruere quod erat in monte syon. sed quia fuit subitanea fuga in
tanto q̄ percussionē sui exercitus per angelum etiam anteqū obsideret hie
rusalem. vt dictum fuit quarto Reg. xix. Ideo subditur: k Ecce do
minator dominus &c. ¶ id est exercitus sennacherib virtutem. Securi ca
la cum fit de terra. Ideo significat humana copacta quia a homine fiunt
de terra. copa ibi bellatores sennacherib fuerūt extincti & ceteri reducta.

l In terrore. quia sennacherib manet confusus & contristatus fuit
exercitus victus turpiter fugit.

Et excelsi

medii nocte minari desolationē hierusalē dicēs: En ita fiet ciuitas Ide
ri de manu mea potenter. Ecce dominator. d. Sicut pueri nomē de
virgine nascituri. Emanuel: & postea in vtero prophetice cōcepti. Lucael
lera: spolia: vel abe. ¶ p. & q̄ esset lapis offensionis duab⁹ domib⁹ israel
Sed nūc anteqū vocat q̄ de iude & dauid sit nasciturus. p translationem de
scribit eius passionē.

C. XI.

Egredietur virga. Hic. Hic ad primū visionis babylonie prophetia est de christo: qui per partū ecclie manuscine lectionis mōrum cōtundantur.

Egredietur: Virgā & flos iudei ipm̄ ihm̄ intelligunt̄: qz in virga regnantis poētia: in flore pulchritudo: Deus p virgā maria intelligim⁹ cui nullꝰ fruter adhesit. Ubi: virgo edidit & parit filiū & flos christus qui dicit: Ego sum flos cāpi & lilia conuallium.

In cuiꝰ cōlio nascetur (quod hebraice sariphz est) ita habent: Facti ē unter eā absōlūt dominus de aqua deserdit fons omnis spūs: & requiet super eum: dicitꝰ ii li. Filī in oibus prophetis expectati te vt veniret: & requiescet in te. in eo enim requies mea. & tu es filius meus primogenitus: qui regnas in sempiternum. Requiesset super eū. l. d. Quia in ipso habitat plenitudo diuinitatis. vii: Super quē videris spiritū descendentem.

Spiritus sanctus &c. Sicut sermo domini lux & vita & resurrectio vocatur: sic spiritus sapientie & intellectus consilij. &c. ¶ p. & timoris domini: Ideo q̄ eius sua tā tegra diffecultas nominat: sed vnus & idē est tamen

Nicolaus

a Et exibit virga &c. principes sui exercitus. b Succidet. &. interfi cientur ab angelo sicut arbor que succidit. c Et sublimes &c. ¶ id est sup. d. q̄ sennacherib cum pancis fugit. a sua superbia deiectus.

d Et subuertentur &c. id est multitudo sui exercitus destruetur virtute dei: & hic dicit ferri metaphorice: q̄ ferrū dominat eiciet silue Dan. ii. ca. Et nulla virtus vltima poterit resistere virtuti angelice. e Et libanus &c. ¶ sennacherib est principibus suis. fugiens est ad terram suam imperfecto fuit iudam.

C. XI.

f Egredietur. Hic. ꝓphet a remittit ad declarandū ꝓpi misterium.

c qd erat sub principalibus membris. Et dicit i duo ꝓtes. q̄ ꝓ⁹ ponit hu
ius mysterij descriptio. Secūa subdit gratiā actiō. p tāto beneficio. ca.
sc. Prima in tres. qz prio declarabit ipsius christi natiuitatē. secūdo ei⁹ an
citatio. ibi: Et requiescet. tertio sublimitatē. ibi: In die illa. Circa primū
sciendū q̄ istud capitulū exponit ad litteram de christo a doctoribus hu
breis & catholicis. vnde in translatione chaldaica sic habet: Exibit rex de
filiis eaiē: messias de filio filiorū eius &c. iudei tamē hoc expectāt futurū.
ꝓsani ēo hoc dicit de ezechia qui in eū nascebat. Et sm hoc dicit hic: Et
egredietur virga. i. virgo maria: que dicit virga gracilis pauperate & hū
litate: flos nobilis pietate. g Et flos de radice eius ascendet. i. christus q
dicitur flos rōne puritatis: qm nulli peccati actualis seu originalis subia
cuit in eo locū &c. q̄ fructū fructū nostre salutis. Debuit aūt exponi virtūq
de christo. qui dicitur hic virga ꝓpter regiā dignitatē. & flos ꝓpter vite
puritatē. Et dicitur ascendere de radice iesse. q̄ pater dauid vocatus fuit
etiā & iesse christus aūt descendit de dauid sm eos. h Et requiescet su
per eum. Hic cōfirmatur dicta: ipsius christi sanctitas. & ꝓle in scipo.
sicūdo in corpore eius mystico. ibi: Et erit iustitia. Circa primū dicitur:
Et requiescet sup eum spiritus domini. quia in baptismo eius apparuit
spiritus sanctus in specie columbe super eū. Matth. iii. ad designandum ple
nitudinē eius gratie in eo. sō subditur: i Spūs sapie. i. datur sapie. vel
spūs qui est sapia. & hic intelligit de aliquali. sō: k Et intellectus &c. &
enarrantur hic. vii. dona spiritus sancti quoꝝ sufficiencia sic accipitur:
Dona eni spūs sancti perfectū aiam ad hoc q̄ sit bene mobilis sm influ
xum ipsius dei tanq̄ a quodā motiuo principio sup. riam. sm illud Ro.
viii. Quicūq. n. spū dei agunt. hi filii dei sunt. & ideo dona sunt in rōne
& voluntate. Sō sic ꝓcedendū est. ꝓ practica. & in virtute cōsiderāt ap
prehensio veritatis que pertinet ad intellectū. & iudicij de veritate. Ad
apprehensionē igitur veritatē perfectē speculatiue sō per dona intellectus.
practica sō p donū consilij. Ad recte sō iudicandū speculatiua sō perti

tanctorum virtutum. Sine dubio ergo nec sapiens quis est: nec intelligens: nec scientiarum: nec fortitudinis: timens domini piacet. Hi sunt septem oculi in lapide vno sm zacharias. Et replebit &c. Specialiter propter paucitas eni timore indigent qui facile mouet pter ea charitas. Sal. n. timet: penas habet. & non est perfectus in charitate, vide. Timeat hic verbo vos. Non sm Non accipit personas sm̄ est plenarius acceptor omnibus. Et qui timet deum accipius est illi. vii. ait: vbi vobis scribe & pharisei.

Et arguet. Pharisei & reprehēdūt apostolos quādo in sabbato ambulantes per sata spicas vellentes manibus cōfricabant & manducabant. Virga. Potest ꝓ virgā sanctam tuā dicti intelligi. In principio enim predicationis dicit: penitentiam agite appropinquabit regnū celorum: & subdit: Dolabra enim que ſ. ſ. d. c. t. i ignē mittetur.

Interficiet impius &c. Si cui michael interficit (vt quidā dicunt ipse de no. tamen in michaele ſ. facit. Filios: Filios bene operando adhe rentes ei qui factus est sapientia: iusticia: & sanctificatio q. ait: Ego sum & vita: Unde: veritas de terra orta est. & alibi: Lupus cum agno. Pau

Habitabit lupus. Nota q̄ nō agnus & hedus habitant cū lupo & pardo. Sed lupus & pardus agni & hedi imitantur innocentiā Christum.

Puero. Habitabit lupus &c. Iudei & nostri tudaizantes contendunt

de lyra

ctitur per donum sapientie. practica vō per donū scientie. Voluntas a uit in his que sunt ad alterū perficitur p donū pietatis. In his aūt que sunt ad seipm perficitur per donum fortitudinis contra terrores pcellos. Contra cōcupiscentiā vō inordinatā delectabilū perficit̄ p donū timoris. sm illud psalmi. xvi. In timore domini declinat a malo. & sic patet q̄ dona se extendunt ad ea ad que se extendūt virtutes intellectuales & morales. Ista aūt dona perfectissime fuerunt in alia christi. que fuit plenissima in oibus donis & caritatibus ꝓtis sancti. l Non sm vtilem oculoꝝ. Accepo ratiū. m Judicabit. q̄ exponit Ra. Sa. dicēs q̄ meliꝰ iudicauit ꝓ filiam dei in eo quā eē. q̄ qua cognouit quia fit innocens. & quia reus. & in hoc bene dicit. Sed sm catholicos ista sciētia dei cōuenit in christo ra pter eē. Una increata. que ducit ei inquātū deus. de qua dicit primo Reg. xvi. Homo videt ea que patent. deus aūt intuet cor. Alia creata: que cōpert ei inquātū homo diuinitus tamē ei data. & illa scia scientie ad ela que cognouit deus scia visionis. i. ad omnia que sunt: facta: vel erunt. sm quādam differentiā temporis quātūcūq; sunt occulta. & sic de veritate scia verificatur in christo q̄ sciam dei in eo lucēt cognouit cor dib⁹ omnia. & ad id̄ referitur q̄ subditur: n Nec q̄m audiet &c. i. non iudicabit edocet de veritate ab aliquo. q̄ p̄ scipm cognouit. & hoc im pietā fuit vt in christo Job. ii. Opus ei nō erat vt quis testimonium perhiberet de homine. ipe enim sciebat q̄d est i homine. o Sed iudicabit &c. ¶ euangelicos iudicans eos diuinitus celestibus dignos: Matth. v. Beati pauperes spū quoniā ipsoꝝ est regnū celoꝝ. p Et arguet &c. qo fuit implentum quādo ꝓphetice arguit ꝓ apostolos quos falso nota bant de transgressione sabbati: Matth. xii. ca. q Et percutiet terram, id est homines terrenos. r Virga oris sui. i. doctrina sua angelico ca rap̄ potentia. s Et ipse labiorū suoꝝ interficiet impium. i. diuersos. sm q̄ dictum. ii. Thessal. ii. Tunc reuelabitur ille iniquus quē dominus iesus interficiet ipse. scia sui. & destruet illustratione aduentus sui.

t Et erit. Hic cōsequenter describitur sanctitas in ipsi corpore mystico cum dicitur: Et erit iustitia cingulum lūborū eius. u Et fides &c. ¶ ia ii. & fidelia adherebunt sibi sicut cingulum & lumbare adhereni homini. vnde translatio chaldaica sic habet: Et erunt iusti circū eū sicut agnus adhuc appropinquantes eī. & hoc patet inquātum in apostolis ali qis crediderūt & fidelissimi fuerūt fidem & charitatem adhe rentes.

r Habitabit lupus cum agno &c. Et hoc cum & sequentibus dicunt hērici q̄ in aduentu multe fiet christi animalia quantūcunq; feroscie bonestabuntur q̄ non nocebunt ad inuicem nec etiam hominibus. &

Et hoc

q in aduentu christi quē expectant in fine mūdi ecclie bestie manifestent. Quos interrogamus si ela ad tempꝰ acceperint. quid rebus incorporeis (iusticia. ꝛ veritate. verso domini circūdentur. ꝛ quid dignū sit materia ti. dominꝰ. vt lupus ꝛ agnus pascant. ꝛ similia. Et adit respondentē hoc pro dictis futura vt boues securi fruant deuis: audiant nihil bonū nisi virtutem cē. ꝛ nihil malū nisi vitiū. Vñ. Ecce hic lingua tua a malo ꝛ labia tua ne loquant dolū: declina a malo ꝛ fac bonū. Studie aut ꝛ sanctas corporū: ꝛ animarū abundantia ꝛ hīa contraria ꝛ apud philosophos nec bona dicuntur nec mala. Nō itaq; qui in pleriq; nostro cōcordant dogmati: nihil dicunt bonū nisi Idam bōitatē ꝛ virtutē: nihil malū nisi impietatē.

Vitulus ꝛ oue humilis ꝛ innocue carne sua deo mortificando confert. Nec. n. alia sacrificia sunt deputata. hanc diuersoꝝ morū cōiunctionem in tanto ꝙ pcto ꝛ celo quatuor ibi bestie demōstrāt. Et per quē quatuor mundi partes i religionē erant tibi qua drupedia: ꝛ serpentes: ꝛ bestie: ꝛ volucres celi figurati nō debemus: vt quod arca i diluuio: hoc puerit ecclesia i mūdo.

† ſ superbus † qui non metuebat uaricatum
† ſ humili. pauperi in malicia † qui immediatus in pabulo non qui a studijs.
ānos ꝛ pārd cū † hedō accūba
† ſ nobilis aug⁹ fieret † prime scripturarum. † imo euangelium per † in eccliā.
bit. Vitulus ꝛ † leō ꝛ ouis sil mo
† petrus pdicator ꝛ alij. † ducet † in vil pasu
rabunt: ꝛ puer paruul⁹ † † miabit
† † timoris † † horrendus † verbo dei.
eos. ⁊ Vitulus ꝛ † vitulꝰ † pascē
† familie ecclēsiastice dominī custodes ipse uere se exinanitio.
tūr: simul requiescent catuli eo
† ſ. rex. † radicis. † † interlocum simpli um † non carnea
ruz: ꝛ leo quasi bos † palcas co
† † vel abiectissime. † † amoris a carnali bus deliberīa.
medet. ⁊ Et † delectabit † infans ab
† † malog spūs † † diabolī † ouarbe lenitis
ubere ⁊ sup † fōramina † aspidis
† aperte serie mia † diaboli.
ꝛ in cūcrnā reguli qui ablacta
† predicationis
tus fuerit manum suam mittet.

Leo quasi bes pal. Principe cui huius scr.

Nicolaus

ꝛ hoc arguit q̄ ihesus nazarenus non fuit christus in lege ꝛ prophetis promissus quia ita domesticatio nō est adimpleta temporibus eius. sed R.a. Mo. illud dictum imposibat quantum ad domesticationem animarum. d. Non abūdat super eos q̄ in dictis messie deficiat aliquid de via huius scili. vel tinoctur aliquid de operibus sr. dictus. sed ibīt mundus iuxta solitum vsū. ꝛ per consequens animalia remanebunt in conditionibus iuis nature altrum. ꝛ sic ex dicto R.a. Mo. patet defectus argumenti. Similiter patet ex tertio qui a principio huius capituli loquitur metaphorice. cū dicitur: Egredietur virga de radice iesse. ꝛ flos de radice eius ascendet. ꝛc. vbi dicunt hebrei: Et bonus de radice eius ascendet. ꝛ fm eos messias ibi nominatur virga ꝛ bonus metaphorice. Similiter quod dicitur: Et erit iustitia cingulum lumborum eius ꝛ fides cinctorū renū eius. fm hebreos iusti ꝛ fideles messie adherentes dicuntur metaphorice ꝛ eius cingulum ꝛ cinctorium. vt allegatum est. ā. per translationem caldaicam. ꝛ cadit ratione quod immediate sequit: Habitabit lupus cum agno ꝛc. est metaphorica locutio per quam intelligitur pacifica conuersatio ꝛ cohabitatio fidelium in primitiua ecclesia. fm q̄ dictur Act. iiii. Multitudinis autem credentium erat cor vnum ꝛ alia vna. nec aliq̄s eorum que possidebat aliquid suum esse dicebat: sed erant illis omnia cōmunia. ꝛ sic quantumcūq; fuissent ante vitiosi in actibus ꝛ moribus vel modo vitandis: recepta fide christi ꝛ gratia spiritus sancti fidunt cū eisdē in actibus ꝛ modo viuendi. ꝛ hoc est quod dicitur: Habitabit lupus. i. ille qui prius fuit rapax: sequetus. s Cum agno. id est cum illo cruce ꝛ mansueto. Pascit etiam hoc exponi specialiter de paulo qui fuit de tribu beniamin: Phili. iii. Beniamin ho vocatur lupus: Gen. xlix. Beniamin lupus rapax ꝛc. ꝛ paulus post conuersionem suam habitauit quiete cum angelis simplice ꝛ innocue. Et quis hominem nominatur nomīibus animalium patet Gen. xlix. vbi iudas vocatur leo: dan coluber. ꝛ beniamin lupus. hoc etiam patet ex communi modo loquendi hominum: quo raptor vocatur lupus: ꝛ cantus cantice: mitis agnus. ꝛ sic de aliis fm diuersas conditiones. b Pardus. id est habens maculas diuersas et diuersis coloribus. c Cum hedo. id est cum simplici fideli d Accubabit. id est cōmorabitur pacifice post suam conuersionē ad fidem christi. ꝛ sic intelligitur de sequentibus cum dicitur: e Vitulus. id est homo primo peruersus ꝛ dissolutus. f Et leo. id est prius super bus. g Et ouis. id est innocens. h Et puer paruulus ꝛc. i. id est christus qui supra. ix. ca. vocatur paruulus. ducit eos ad voluntatem suam. quod adimpletum est in illis qui obediunt ei per fidem. i Et infans. i. paruulus. vt dicit ex. k Et vipere. l. illi qui prius fuit eui colue. ꝛ post fidē fidelis. l Pascentur. vniuersiter viuebūt ad iuuicē sicut dictum est in primitiua ecclesia ela erat illi ebra. m Simul requiescent catuli eorū. i. filij ꝛ familie ipsorum. n Et leo quasi bos ꝛc. i. superbus prius ꝛ delicatus ex rusticano fidei victu simplici erit obediens quod prius fuit in primitiua ecclesia. vt dictū est. ꝛ ineffabile implebit in religione: vbi nobiles ꝛ ignobiles litterati ꝛ illiterati victu simplici vti-

† serpentes † diaboli † fidelibꝰ † † aliquē fidelē.
Nō nocebūt: ꝛ non † occident in
† captiua
vniuerso monte scō meo ⁊ qñia
† g apostolos † in eōm terrā exiit. † euangelij
repleta est terra scientia domini ⁊
† † terram. i fidelibus.
sicut aque maris † operiētis. In
† † re indeis credentibus † unda. † Ipse dixit deus. † erit † re ola trahet ad se.
die illa † radix iesse qui stat † in si
† † post relgrationē ꝛ adūationē
gnū populoꝝ: ipsum reges † de
† tunc. † in quo tpale † meus regnū
precabuntur: ꝛ erit † sepulchrum
† honorabitur ab omnibus † cum floruit ecclia in signum populorum
eius gloriosum. ⁊ Et erit i die illa
† † qui primum per lr̄as scripsit deum per apostolos: vel in predicatione belle ꝛ modi quando reli. ll. ca. 8.
† † primo enim apostolos cum paucis postea turbis plebes multa milia indierunt.
adijciet † dominus † secūdo mā
† † qui legebat textus dabit⁹
num suam ad possidēdum † resi

significat sepulchrum

de lyra

formiter sunt contenti. o Et delectabitur ꝛc. ⁊. i. de nouo renatus p baptismū. p Sup foramina aspidis. i. sup personas a demonibus ob festas inde demones eiiciendo. fm q̄ dr Marci vlt. Signa autē eos qui crediderint hec sequēturin nomine meo demonia eiicient. linguis loquentur nouis. serpentes tollēt ꝛc. q Et in caverna regnli ꝛc. Reperiro ē ciusdē sententie p alia verba. q. d. demō qui prius vocabatur aspis hic ipse vocatur regulus. qui est serpēs venenosus. r Nō nocebit ꝛ nō occidēt ꝛc. ⁊. i. id est in ecclesia que dicitur mōs sanctus. vt dictū est. ꝛ ii. cap. In primitiua. n. ecclesia credentibus dabat potestas sup demonia: sicut ꝛ ciā est. ꝛ q̄ illa precedebant ex recepōe fidei ad predicationem apostolorum p ostē. ideo subditur: s Quia replēta est terra ꝛc. ⁊. i. euangelio christi. t Sicut aque maris operiētis. q. tēpore apostolorum fuit publicata fides catholica p orbē vniuersum sicut declaratum fuit. ꝛc. xviii. super illud: In omnē terram exiuit sonus eorū ꝛc. u In die illa radix iesse. Hic consequenter describitur sublimitas christi ad quā perueniet in anima hō per suam benedictam passionem. fm q̄ dicitur Phil. ii. Humiliauit semetipm factus obediens vsq; ad mortem: mortē aut crucis. pp q̄ ꝛ de⁹ exaltauit illū ꝛ dedit illi nomē q̄ est sup oē nomē ꝛc. ꝛ describit prio ei⁹ exaltatio. ibi exaltabūt viuūtes. ibi: Et erit. Circa primū vt: In die illa radix iesse. i. ipe egredietur de radice iesse: vt dictū ē i ps⁹ huius ca. Et ad hoc demonstrandū vbi translator: fm. p potest grammatice debuit dicere q̄ de femineo genere: dicit qui in masculino. quia christus naturam humanam accepit in sexu perfecto. ideo subditur:

g Qui stat in signum populorum. i. in signū salutis gentium. ꝛ hoc fuit in sua passione ipsius. quādo fuit elevatus in cruce. propter q̄ dicit. saluator Joh. iii. Sicut exaltauit moyses serpentē in deserto: ita exaltari oportet filium hominis: vt omnis qui credit in eū non pereat. sed habeat vitam eternā. De exaltatione aut serpētis a moyse dicitur Numeri. xxi. Fac serpentem eneū ꝛ pone eum p signo. ꝛ qui percussus aspexerit eū vivet. qui serpens eneus fuit figura christi passuri: qñ sicut per aspectum illius serpentis saluabantur homines a morsibus serpentum. sic qui fide in nostrum mortem christi tenentur a morsibus peccatorum. sicut victū fuit plenius Numeri. xxi. ꝛ Joh. iii. r Ipsum gentes deprecabunt. cuius post christi resurrectionem ꝛ ascensionē gentiles conuersi ad fidem p predicationē apostolorū deprecati sunt ipm venire. s Et erit sepulchrum ꝛc. vñ q̄ licet modo christi fuerit cōsepulturatus sepulcrum eius fuit honorabilis. q. in sepulchro nouo lapidico ꝛ cū linteaminibus ꝛ aromatib⁹ positus. vt habetur Joh. xix. vñ q̄ fideles p ostē crucifixo ꝛ magni ꝛ nobiles vadūt ad eius sepulchrū venerabili. a Et erit in die illa. Hic consequenter describitur exaltatio viuentium. que facta est p predicationem apostolorum aliorūq; ipi discipulorū p ostē. cū dr: b Adijciet ultra scili do. ar prius fidelium. p. ipsi. ꝛ secūdo fideles p apostolos suos discipulos. c Manū suā. i. virtutē suā fidelibus suis confirmādo miraculis. fm q̄ dicit Marcivlt. Illi aut profecti predicauerūt vbiq; dño cooperante ꝛ sermonē confirmante signis. d Ad possidēdū. per reliquū

Reliquū: Reliquę salue fiēt. Dicitur aut hyperbolice. q̄ apostoli ita to orbe diffusi predicauerūt euangeliū. ꝛ q̄si pene indoctis penetrauerunt: vt chyropia manū intra deo. Signum: Erit⁹ in qua est victoria. vt stant olim in quo diabolus sit victus. Quatuor: Boreā pentecoste videtur spiritū: Unde erant in hierusalē iudei viri. q. o. n. ꝛc. Et his cōsideratis vna
vie tria. mi. alia dic. v.

Quatuor plagas mundi orientē. occidentē. meridiē ꝛ septentrionē significat vt totius mundi vocatio demōstretur.

Et auferetur ꝛc. Quādo dixisset hoc p dicebat inter duos ꝛ p. tribus discordia ingens bella erat. ꝛ edicto antēq; pacificati sunt in fide ppi ꝛ vnitate charitatis.

Et volabunt: Apostoli de quibus: Qui sūt isti qui nu. vo. Sepe enī nauigio insulas adierūt ter quas ꝛ phyrrhinop quibus verbū vite emulā clauerunt ꝛ fidei fabricauerunt: Quod pauli exemplo cōtinuus: qui nauigabat ad multas insulas ꝛ vt ipse scribit ad hyspanos.

Preceptum manus eorum. quod peccipiunt operātur: ꝛ verbo docēt ꝛ exemplo.

Linguam ma. Quadam lingua laudabat. mare. id est populus egypti qui super omnes idola colit: vt cum laudet ꝛ timeat

Nicolaus

per fidem ꝛ charitatem.

a Reliqui populi sui.

id est electos qui sunt pauci respectu aliorū. b Relinquet ab assyria. ꝛ ab egypto ꝛc. nota ista vniuersali terrarū ꝛ locorū. ex quo p predicatio nē apostolorū aliqui fūt vocati ad fidē christi. ꝛ q̄ ita intelligentur alia loca que nō exprimuntur: ad que pauci predicati⁹ erāt. Nō est ito exponēdus hoc de sua dispersione in indea tēpore messie quē expectāt. sed huic expositioni que falso omnitur fundamentū adultum christi trahere in peritiā repugnat etiā textui. prio p hoc q̄ dicitur hic: Adijciet ultra secūdo ꝛc. q̄ prio iudei fuerūt adducti in indeā de egypto. ꝛ secūdo de babylone. Si ēt reducerent tertio ab hac dispersione in qua sūt dicerētur: Adijciet tertio.

secundo quia ista dispersio in qua sunt: facta fuit per romanos qui tamen nō numerant hic inter populos. cū vt: ab assyria ꝛ egypto. principaliter cui tīc nominārent romani. c Et leuabit signū ꝛc. ⁊. i. virtutē crucis faciet predicari p apostolos aliosq; discipulos: qui predicationē istā signis confirmabit. q̄ si ēt ipsi. vt dictū est. d Et congregabit profugos ꝛc. ⁊. id est illos qui fuerant prius fidē professi ꝛ postea facti profugi a cultu dei. ꝛ dispersi p varios errores colligit in vnitate fidei catholice. e A quatuor plagis terre. i. ex omni parte terre. f Et auferetur ꝛc. ephes ꝛc. per hoc intelligitur mutua concordia ꝛ amicitia christianorū: maxie in primitiua ecclesia: vt dictū est. ā. g Et volabūt in hūeros philistiim ꝛc. Post resurrectionē enim christi ꝛ ascensionē philippus predicauit in ciuitatibus philistinorū. vt habet Act. viii. vbi dicitur: Philippus aūt inuētus est in azoto: que est ciuitas philistinorū: ꝛ p transiens euangelizabat ciuitatibus donec ꝛc. terra alit philistinorū est. ā. mare mediterraneum. ꝛ sunt ibi portus ꝛ naues in quib⁹ aliqui de apostolis ꝛ discipulis christi fuerunt deportati ad predicādū in alias terras. vt patet de paulo ꝛ barnaba. ꝛ pluribus aliis. Et hoc est q̄ dr: Et volabūt in humeros philistiim p mare. id est expedite nauigabunt in certā nauē. humerus dicunt hic humeri metaphorice. q. d. sup humeros portant. quę rariscut ꝛ sup naues. Pedissequa capitulū vbiq; loquit metaphorice.

h Simul pariēnt ꝛc. ⁊ aliqui eorū nauigauerūt versus eā terrā. ꝛ predicātes ibi fidem rapuerunt inde pueri conuertendos aliquos ad fidē qui prius erant in pessimis⁹ idolatrie. i Manus ꝛ moab ꝛc. q. d. in illa terra ad predicationē apostolorū aliqui credēdurūt ad obedientiā fidei ꝛ mansuetudinem. k Et delebit dominus ꝛc. ⁊. id est mittit qui ingredit mare mediterraneū trāsiens p egyptū. Ideo subditur quasi exponitur. l Et lenabit manū suam sup flumē. ꝛ accipitur hic ꝛ pro id est. ita q̄ illud q̄ prius victum est pessolatto lingue maris. dicit hic percussio fluminis.

m In fortitudine spūs sui. ꝛ potēs virtute bonū faciendi. q̄ subdit: n Et percutiet eū in septē riuis. Alexander m. magnus per magnum tempus post exitum ꝛ p aliquod tempus ante christi aduentū vt facilius ei cū exercitu suo accedere ad aquilonem ꝛ ad aliquas alias ciuitates egy-

† ſ ela
tes crūt. Et desolabit dominus
† hoc mare magis spa. q.
liguam maris egypti: ⁊ † leuabit
† † regnum egypti. † † pronunciabit. adducendo.
manū suā † super flumē † in fou
† vel populi.
titudine spiritus sui: ꝛ percūtiet
eum in septem riuis: ita vt trāse
† apostoli.
ant per eum calciati. Et erit via
† predicantibus † non fugiens † ne fugientes a superbia.
residuo pplo meo ⁊. qui † relique
† sine impedimento.
tur ab assyrijs: sicut fuit israel in
† † pcessu lingua. ascensu fluminis † per mirā rem.
die q̄ † ascendit de terra egypti. ⁊
Dicēs in die C. XII.
† laudabo
illa. Cōfitebor tibi dño
† tulit. † qui mortē
niam iratus es mihi:
† fed † in misericordiam
cōuersus est furor tuus ꝛ cōsolā
† redimēdo † id verbū raro facit est
latus es mihi. † Ecce deus sal
† † pōtia qui salutem facit populum. s. p. s.
† † non timebo quia iuuat me dñs
uator † meus ⁊ fiducialiter agā

† laudabo
Et dicēs in die C. XII.
Confitebor tibi dñe. quia iratus es mihi. Quia ira tua auertit se. ꝛ consolata es me. Ecce deus salutator meus. fiducialiter agam ꝛ non timebo. quia fortitudo mea ꝛ laus mea dñs. ꝛ factus est mihi in salutem. Et haurietis aquas in gaudio de fontibus saluatoris. Et dicetis in die illa. Confitemini domino ꝛ inuocate nomen eius. Notas facite in populis adinuentiones eius. Mementote quoniam excelsum est nomen eius. Cantate dño quoniam magnificauit se. Annuntiate hoc in uniuersa terra. Exulta ꝛ lauda habitatio sion. quia magnus in medio tui sanctus israel.

Confitebor: Confessio hic pōt accipi vt sepe. ꝛ tūc est laudatio. vel cōfessio peccatorum. vel cōfessio fidei. vel cōfessio gratiarum actionum. Et primo modo accipitur hic. Et sic est confessio penitentie. q. d. Dñe quia iratus es mihi. Dñs tractus es mihi. propter peccata mea me punisti in captiuitate babylonica. ꝛ in persecutione antiochi illustris ꝛ pluribus tribulationibus. Consecutus es tuos famulos. ꝛ misericordiam. ꝛ misericordiam. ꝛ misericordiam

vi vitio dicerēt ecclesiā ibi. ☞ Hic regno malit dedicato dicit ecclesia edificanda esse &c. De fontibus. Dicendū hic de fontibus ut ad ea dicat ac ab eo qui gaudet virgini pomerio tam vocauit sic & vocabo nomen eius eam. Ideo salvatorē quoq; appellat vt prophetā ol cui quito conuenit.

Exo.15.a

¶ Incipit liber ysaie alligente sacrio in cuius exaratur & interpretatio nostra ysaias quasi fidē faciens ecclesie crassemid. Et dicitur pphetā bellocisā expositione pōnente ordine p positū in ordine. Incipit ḡdit.

C XIII.

Pius babylonis. Babylō me tropolis chaldeē est cui⁹ mart. vi. milia passuū p quadrū ab angulo in angulū q̄d est ō mil. hmi. milia. L. duabus locis & duabz⁹ vnius leuce partibus tende bāt: Et turris trū milliū passuū l altitudine. L. duabus leuce a lato in angusti coarcta. Et q̄

Nicolaus

parte erat de genere inde orum: et parte in acie apostolorū. a Quia fortitudo mea. i. dās mihi fortitudinē i adiutoriū b Et laus mea dño. q̄ virtute diuina in primitiua ecclesia fidēles nō so lū patienter sustinuerunt tormenta sed gaudenter & cū laudibus triumphū. c Et factus est. ¶ q̄ timebant transiūt ad vi tā celestem. q̄s nō siebat sanctis veteris testamēti. d Quoniam ago. ¶. Vos catholici patres ecclesie dona spiritus sancti & sacramēta nouē legis in quibus confertur gra q̄s nō vidēt in sacramētis veteris legis. e Et dicetis. ¶. ¶ eleuando vos manibus ad laudē dei tūc. f Confitemini domino. eius bēficia et cognoscēdo. g Et in vocate. ¶. ¶ ipsum deū et laudando. h Notas facite in populis. i. in omnibus gentibus per predicationē euāgelicā veritatis. i Adinuētiones eius. i. modos mirabiles hūanē salutis quos adinuenit diuina sapia in filii dei incarnatōe: predicatione: passiōe: resurrectiōe: & ascensiōe. k Memētote q̄m excelsum est. ¶. ¶ phi. ii. Dedit illi nomē q̄s est sup oē nomē: vt in nōie iesu omne genu flectatur: celestiū terrestriū & infernoꝝ. & ois lingua cōfiteat q̄ dñs noster iesus christus in gloria est dei patris. l Cantate dño. ¶. ¶ postquā natura hūana in ipo ad patris dexterā. m Annūciate hoc. ¶. Jā ipsemet est p predicationē apostolorū aliorūq; christi discipulorū p orbem vniuersū. n Exulta. in cōde. o Et lauda. in oī. p Habitatio tua. Ecclesia q̄ vocat fron. Deb. xij. Accessistis ad fron mōtē & ciuitatē dei viuētis ecclēm hierusalē. ¶. q Quia magn⁹ in medio tui sanctus israel. i. ipe sanctificās fidēles populū note israel appellati: vt frequēter ibi legitur ipe & q̄dēter predicatē & miracula facēte. tūc & apostoli missi vt dicit Petr. in epistola ad Paulinū de omnibus facere scripsu

C XIIII.

r Mus babylonis. Postq̄ pphēta denūciauit pūnitionē affyrio & cōpassionē dei sup eius tribus. hic cōsequēter denūciat pūnitionē babylonis. qui captiuauerat regnū duarū tribuū. Et primo denūciat babylonis destructionē. secūdo iudeoꝝ cōsolationē. capit. ix. Primo in tres partes. q̄ primo describitur vastatio exercitus. secūdo babylonis afflictio. ibi. Ululate. tertio sequēs desolatio. ibi:

sbi cōfusum est tabid. Hebraice babel: grece dicitur babylon. Ibi nabuchodonosor rex potentissimus qui inter ceteras terras eam subdi captiuauit in cuius cōsolationē q̄ sequi illius occisionē spiritus sanct⁹ longe ut prohibet. ¶. Omne tu. ¶.

Babylonia. ad est mundi qui linguaꝝ opera: mentesq; confusit: ea fuerit: velut nabuchodonosor qui dicit: Ascendā sup altitudinē nubiū similis ero altissimo.

Mons. cal. Mysteria ecclie possūt tene tenāo tantūdē sūt.

Lenate. ō angeli. et o prophete: predicate eius desolationē.

Militie. Publicatōibus instructis arma tura apostoli vt omnes interficiant exigentes & contra scientiam dei.

Dissolventur. Quia nullum opus dei sufficit dignum reperi tur. Unde non iustificabitur in cōspectu tuo omnis viuens. et si inquietatē obseruauerit do mine: domine ¶.

De ira

Et erit. Circa primū vt ō nus babylonis. i. misseria dā opprimēs.

a Ds vidit esaiā. i. p vidit in spiritu futurum. b Sup mōtē. i. contra babylonē vbere supīte elevatū. c Leuate signū. ¶. Nō q̄ aliqua sint. sed propter indignationē domini q̄ respicit ter. & facit e. tre. Fortitā imīnēt capti uitatē celi tonāte. & terra cōcutiende mota est:

Nicolaus

onus ¶. i. babylonii affligent⁹ angustia. sicut illi q̄ patiuntur talia. a Ululate ¶. ¶. nō potēs cū tuare nec ad eo iuuari. b Facies cōsulte vul. eo. q̄ p ſ & magdi incēderūt babylonē & multi fuerūt ibi cōbusti. b Ecce dies. Nic obsequūtur celestibꝫ tur afflictio babylonioꝝ et pene acerbitate. cū ois Ecce dies domini. i. punitiōis eius. c Genit. et crudelis. ipsius babylonis p accroitate punitionis. ad q̄s dēsignādū subdit: Indignatiōe plenus ¶. ¶ ad hoc enīs ponunt tot verba quasi tūt significantia vt dēsignent maiorē exaggeratiōnē pene. d Ad portādū terrā. i. babylonia. e In solitudinē. occisio incolaꝝ. f Ethi thelle cel. i. principes magni. g Et ephūdit humē. i. fugiet ab eis mōs & cōlibꝫ cōtra imminēs periculum. h Obstupefactus est sol ¶. ¶. i. balthasar rex qui occisus fuit Dan. v. & ñ adhuc erat pene principiū regni sui. i Et luna ¶. ¶. i. regina non poterit victrina in apparatu regio. k Et visitabo. i. dicit in plena domini. m Sup orbē malā. i. babylonia. ꝓpter hoc alīq̄ dicūt hic vastat⁹ & male. q̄z in hebreo ibi ottio. & vbi de babylone hypotheticat ibi partis⁹ tonus mālus. q̄z babylon erat valde magna. vbi dicit ꝓbs in libro politicoꝝ q̄ erat magia regio claudā muris q̄ ciuitatēs q̄ ecclesiā notabili ter magnitudine distantia. dicit. n. Hiero. q̄ muri erāt in quadro edificati, & quolibet latus habebat. cvi. miliaria q̄e faciēt octo leucas. n Et requiescere ¶. ¶. q̄ babilonij erāt idolatrici vt p⁹ Dan. o Et arrogātiā ¶. ¶ lactabūt. n. & de fortitudine. p Percussor erit vir au. i. rariori eo modo loquēdi quo dī de rarā pecūdi. q̄ valde pauci de babylonia remānerūt viui. q Et hō mā. ab. i. auro puro & rutilante. r vertur ostiū ab eo & radio radiat. s Sup hoc et tur. ¶. ioanis & hypothica ad ve

Combuste. Quasi carbones ignis vel ex vi in re. Multi ed hu ri. Combūt igne qui non succendēdo ex ulcere nō possunt: Vel quasi ed sup nos. L. v. t. d. r non ads reuelata facie q. n. cōtemplā.

Obtenebrauit. ad est sol. Portant hec ad qđ iudeis reuersis q̄s ela luminaria cognoscari videb ntes gloriata splendere ꝑā.

Et visitabo. Hinde tabo vt corrigāt vehemē ter ads sup impositōes: Potest inquit nō vēlit a bo sup filios vltra. q̄z tot. fuerit ¶. Ecclesia de qui in duplo sunt creātu riuri dicit: visitabo in vir gā prodigiatrices. Mi sericordia autē mea non auferetur ab eis.

Et requiescere. Quam ō facia vt q̄ sup bit humiliet. Deus enīs superbis vult humilibus aut⁹ dat gratiā an te ruinā exaltatiōnē cor

Peccatores. ¶. ¶. Similitudo. Similiter dicitur simo dominꝰ p clo sus. i. rare mucrona tur. In die quoq; iudicij visitabit dña mala eo bis & quidē ꝓ facta arrogātiā demonū & pauci inuenientur electi pa ꝓter glōriosā antiqꝫ. Clauiū tur. ¶. Non q̄ dura sint. sed propter indignationē domini q respicit ter. & facit e. tre. Fortitā imīnēt capti uitatē celi tonāte. & terra cōcutiende mota est:

Nicolaus

onus ¶. i. babylonii affligent⁹ angustia. sicut illi q̄ patiuntur talia. a Ululate ¶. ¶ nō potēs cū tuare nec ad eo iuuari. b Facies cōsulte vul. eo. q̄ p ſ & magdi incēderūt babylonē & multi fuerūt ibi cōbusti. b Ecce dies. Nic obsequūtur celestibꝫ tur afflictio babylonioꝝ et pene acerbitate. cū ois Ecce dies domini. i. punitiōis eius. c Genit. et crudelis. ipsius babylonis p accroitate punitionis. ad q̄s dēsignādū subdit: Indignatiōe plenus ¶. ¶ ad hoc enīs ponunt tot verba quasi tūt significantia vt dēsignent maiorē exaggeratiōnē pene. d Ad portādū terrā. i. babylonia. e In solitudinē. occisio incolaꝝ. f Ethi thelle cel. i. principes magni. g Et ephūdit humē. i. fugiet ab eis mōs & cōlibꝫ cōtra imminēs periculum. h Obstupefactus est sol ¶. ¶. i. balthasar rex qui occisus fuit Dan. v. & ñ adhuc erat pene principiū regni sui. i Et luna ¶. ¶. i. regina non poterit victrina in apparatu regio. k Et visitabo. i. dicit in plena domini. m Sup orbē malā. i. babylonia. ꝓpter hoc alīq̄ dicūt hic vastat⁹ & male. q̄z in hebreo ibi ottio. & vbi de babylone hypotheticat ibi partis⁹ tonus mālus. q̄z babylon erat valde magna. vbi dicit ꝓbs in libro politicoꝝ q̄ erat magia regio claudā muris q̄ ciuitatēs q̄ ecclesiā notabili ter magnitudine distantia. dicit. n. Hiero. q̄ muri erāt in quadro edificati, & quolibet latus habebat. cvi. miliaria q̄e faciēt octo leucas. n Et requiescere ¶. ¶. q̄ babilonij erāt idolatrici vt p⁹ Dan. o Et arrogātiā ¶. ¶ lactabūt. n. & de fortitudine. p Percussor erit vir au. i. rariori eo modo loquēdi quo dī de rarā pecūdi. q̄ valde pauci de babylonia remānerūt viui. q Et hō mā. ab. i. auro puro & rutilante. r vertur ostiū ab eo & radio radiat. s Sup hoc et tur. ¶. ioanis & hypothica ad ve

ad proximum suum stupebit: ¶ facies cōbuste vultus eorum. Ecce dies domini veniet crudelis

¶ indignatiōnes plenus & ire furoris ponat terrā in solitudinem: & peccatores eius de terra: quoniam stellę celi & splendor earum non ef

tus est sol in ortu suo: & lūna non splendebit in lumine suo. ¶ Et visitabo

tabo sup orbis mala: & contra ipsos iniquitatē eoꝝ. Et requiescere faciam superbiam infidelium: ¶ & arrogātiā fortiū humiliabo. ¶

& quasi gazophylacium plenum ire furoris eius. Et erit

quasi dama fugiēs: & quasi ouis

ad populū suum conuertet

"ghes & de hebrāis legi. Damnās. Domina vindicta est pena - doctrinarum manifesti in carnali significant quae gratia ill peccat.

Ecce ego suscitabo. ¶. ¶. regnum in gentib⁹ & ꝓ mediatōnē sancti mediocri sunt quę tunc primū milites a Babylone vel fum. Ipsum ab tra babylonios qui mihi primi fuere subiecti. & portis & forti eius formidi

ent. Et erit in

brium. ¶. Nō pōtest ro

sibilis esse: sed ostendit

medio eius et locus ha

pectibus plenus. & urbs

ris in cuius cōtubernio

bus habitabit. Dor

Ponēbit ea per formosā

dominī vbe cōsubsiſtit

cuerūt. vt fodiens. & gu

mens ꝓpartior nō habet

tabitur a finctis ibi fd

bethe requiescent. Sub

quid est. benedixi loquen

tur: in syrologia fabu

lis nō est contra domi

ni sed visitatus nouerit

& pfecit est quos timuit

eius. Syrene quidē est

bulosis voluptatis: q̄

dicit & mundicie carnis

ne animas ei dicunt in p

fundum a lapis & cauā

bus bestiarum.

Dethe. Per hoc

enemig bellum sacra vrbs

qui dominum vel angē

lorum seruitutibus inti

De ira

Et erit. Circa primū vt ō nus babylonis. i. misseria dā opprimēs.

a Ds vidit esaiā. i. p vidit in spiritu futurum. b Sup mōtē. i. contra babylonē vbere supīte elevatū. c Leuate signū. ¶. Nō q̄ aliqua sint. sed propter indignationē domini q respicit ter. & facit e. tre. Fortitā imīnēt capti uitatē celi tonāte. & terra cōcutiende mota est:

Nicolaus

onus ¶. i. babylonii affligent⁹ angustia. sicut illi q̄ patiuntur talia. a Ululate ¶. ¶ nō potēs cū tuare nec ad eo iuuari. b Facies cōsulte vul. eo. q̄ p ſ & magdi incēderūt babylonē & multi fuerūt ibi cōbusti. b Ecce dies. Nic obsequūtur celestibꝫ tur afflictio babylonioꝝ et pene acerbitate. cū ois Ecce dies domini. i. punitiōis eius. c Genit. et crudelis. ipsius babylonis p accroitate punitionis. ad q̄s dēsignādū subdit: Indignatiōe plenus ¶. ¶ ad hoc enīs ponunt tot verba quasi tūt significantia vt dēsignent maiorē exaggeratiōnē pene. d Ad portādū terrā. i. babylonia. e In solitudinē. occisio incolaꝝ. f Ethi thelle cel. i. principes magni. g Et ephūdit humē. i. fugiet ab eis mōs & cōlibꝫ cōtra imminēs periculum. h Obstupefactus est sol ¶. ¶. i. balthasar rex qui occisus fuit Dan. v. & ñ adhuc erat pene principiū regni sui. i Et luna ¶. ¶. i. regina non poterit victrina in apparatu regio. k Et visitabo. i. dicit in plena domini. m Sup orbē malā. i. babylonia. ꝓpter hoc alīq̄ dicūt hic vastat⁹ & male. q̄z in hebreo ibi ottio. & vbi de babylone hypotheticat ibi partis⁹ tonus mālus. q̄z babylon erat valde magna. vbi dicit ꝓbs in libro politicoꝝ q̄ erat magia regio claudā muris q̄ ciuitatēs q̄ ecclesiā notabili ter magnitudine distantia. dicit. n. Hiero. q̄ muri erāt in quadro edificati, & quolibet latus habebat. cvi. miliaria q̄e faciēt octo leucas. n Et requiescere ¶. ¶. q̄ babilonij erāt idolatrici vt p⁹ Dan. o Et arrogātiā ¶. ¶ lactabūt. n. & de fortitudine. p Percussor erit vir au. i. rariori eo modo loquēdi quo dī de rarā pecūdi. q̄ valde pauci de babylonia remānerūt viui. q Et hō mā. ab. i. auro puro & rutilante. r vertur ostiū ab eo & radio radiat. s Sup hoc et tur. ¶. ioanis & hypothica ad ve

c In oculis eo. q̄s vīdē & grauissimi. f Diripiēt eo. i. capta & vēdita sunt domus. g Ecce ego. Hic dēsinit affligo babylonē & ꝓphetat ei ꝓsperitatē. cū dī: Ecce ego suscitabo sup eos. i. babylonios. h Modus q. arg. nō q̄. ¶. dta q̄ ꝓ potuerūt occidi ret destruī pdam. ab subditur. i Ss sagittis par. iter. ¶. ¶ vi tabit⁹ ploto ad le potentiā tabitantis & let parti⁹ bellis. & p ß argent⁹ maior crudelitas ꝓ vitro defendere & potē tes. k Et erit. Hic poſt occisionē babylonioꝝ dēsinit destruc tio totalis assig. ipe reedificatōis eam vt. ¶. Et erit ba. ¶. ¶. q̄ re ea gloria olī babylōis ꝓ mutandi formandiq̄ ꝓpū mūndiū. l In regnis labyra. i. notata ꝓp nobilitatē sui & celebrigniis. m In sagitta Chal. q̄ re ipa & lactabit. n Subuersa. i. destructa & deleta a fundamēto. o Et cat tab. bo. la. ꝛ qa. Lamentabūtur. ab subdit: ꝓ nō dēsinit. ab hoc q Et nō ti. ad sui restitutionē. r Nec po. ibi ¶. ¶ ratores ibi ꝓphe bitabit & tabernacula frequēter mutātes loca ꝓ patria stabili. ꝓ ß ꝓ ab Nec pōt ¶. ¶ pellunt. destructio babylonis & ruine q̄ si ex ipsa ꝓpria ruina bolos. ita ꝛ pulcris odditicoꝝ alatis. ib subdit: u Sy angelis in ea. Ubi occa & vencunt. ¶ ibi mōstruosi. ib subdit: t Et respondebit ¶. ¶.

Ysimus: quo ad puerilia traditur. Stratonices: De quib⁹ in sob
faria tractatu ⁊ quæ de terra simpe nō eluant cū pluuia dire videant.
Pilosi: Siluestres homines hospiti qui ⁊ incubones vel satiri: vel ge
nera demoni. Ululæ: Magnitudinis cornicis macule rufescēt
q̄ rostro in putride fico bestiole inuidit. Dyrene: Sūt serpentes cerula
ti: ⁊ alati velut alti pisces
marini i Oceie maiores:
vel pendix diaboli que
dulci cantilena decipit
homines humanæ sicut nam
fragili nō claudo aspidē
pūcātum.

C. XIIII.

p Ropce est ver
bū. Alic. Incarna
tionis. sic. n. miser⁹ oīm ia
cob. sanat pplm: De illa
ti eloqr apostolos ⁊ alī
eos quos requiescere fecit
sup homīl sūlī. ecclesiā

Jacob vt. Nota p
p positarū verborū. Jacob
qui adhuc in lucta ē mi
seret: Jlīq; post victoriā
am nomē acceptū eligit.

Beruos: Legi obe
dientes de vtroq; secu:
vel in tēpl cruciati sūt
post captiuitatē: vt de gē
tibus seruos ⁊ ancillas
habeant. Hebreos.

Quomodo c. ꝛc.
Admirando q̄lo vasta
tor terrarum: ⁊ tributis
exacta opprimēs sit pcipit⁹
⁊ ad mysticū redactum: ⁊
possunt hec in pſona ec
clesie in die iudicij de di
abolo legi: vel de nabu

Nicolaus

ames sunt magne solitudinē amātes. a Et pi
losi saltabunt vt. l. vā
pas ⁊ lupi vt dicit alig.
Aut ibi vocant q̄ pilo
si hic accipiantur p qui
buddi alabitos monstra
ebis que in parte habent
effigiē bola ⁊ i parte be
stie. Alii ibi dicūt q̄ pi
losi hic accipiant p bo
minibus insultibus: q̄
bus multitudo ⁊ magni
tudo pili est pro indumēto. Alii ibi dicūt q̄ pilosi hic accipiunt p de
monibus incubis. sed illud nō est verisimile: cū locus ille sit inhabitabilis
nature bilanc vt gaudeāt esse. demones aūt non habitant inter bestias q̄
peccare nō possunt: sed inter homines cōs ad peccādū pertrahere nitūtes.
b Et respondebunt vt. J. Nunc sunt magnitudinis cornicis. sed macu
lis respersi quæ in palude rostro fricāt bestiole. Ideo dicunt viole ab
violatu vbere. c Et ferus. Dicit Plinius. q̄ sunt serpentes alati ⁊ cristā
ti. Aliqñ pedē q̄ sunt pisces marini in forma mulierū in parte superi
ori apparentes. Sed ergā sit de talibus pfatus. tñ nō accipiendi hic sy
renes pro eis: q̄ si sint talēs pisces babilē in mari: ⁊ nō in claustribus de
structis. d In delitijs voluptatis. i. in regijs idolor⁹ in quibus gentes
quasi delectabile voluptatē cernūt: vt in regio pelusij ⁊ veneris.

C. XIIII.

c Ropc est. Hic cōmūiter ꝓphēta denūciat iudeorū cōsolatio
p nē. Circa q̄ primo nunciat cecis liberatio de captiuitate babylo
nica. secūdo contra hostes insultatio ibi: Et erit. tertio insultatiōis
confirmatio. ibi: Jlen vocabitur. Circa primū dicit: Ꝓpe est vt. J. id ē
liberationis iudeorū de babylone q̄ facta est i principio regni cyri: vt ꝑ
Esdre. J. Vel q̄ hoc fuit cyro inspirātī a deo vt ibidem dicitur: Suscitā
uit dñs spiritū cyri regis persaꝝ vt. J. ibidē: Dicitur: Suscitauit
spūm regni tale: deleāt a tacob. g Et dicet adhuc de illi. populo
de regno israel cū israelitis reducēdo. capta. n. samaria ⁊ trālato ide po
pulo per salmanasar aliqui cuidentes manum eius tenuerunt regnum
tale: fidem habentes vsq; ad captiuitatem babylonie: ⁊ sic cum illis b
b Et requiescet eis vt. J. ꝓpe: cognoscēt cūcti nequic ⁊ machinatores
f Adiungitur adhuc ad tps qui aliqui de gentilibus conuertebantur
ad iudaismū per verbū dei cultum: ⁊ illi vocabantur aduene. Et
nebunt eos populi. id est babunt eis in via salutis. l Et adducent
eos in locum suum. quia cyrus dedit eis condūctum. m Et possidebu

† † vbi habebant. † Babylonios. † id
est nationes ex eis.

buntur † domus † eorū ꝓ ancillis
† † suos sibi in domos suas in ꝑte terre.
bus. Et habitabunt ibi † struthio
† † hz. hebraica. † vel habitet. † † admixt
nec: et † pilosi saltabūt ibi: ⁊ † ri
† vel lamie. † † vbi
debūt ibi vlule ꝓ in cubibus eius
† † que audierūt cuiusc ad mortē. † in quibus
habitabant † vbi deum maxime offendebant.
⁊ † syrēne i oblūbris voluptatis.
† pro cui omnia pulchra sūt. † qui
libet hō eo.

p Ropeē vt C. XIIII.
† captiuitatis: vel ruina hierosolymis
Veniat tempus eius: ꝓ ⁊
† † hebraa babylonis. † primo trans cyri qui in
deos captiuos solūt de captiuitate babylonis.
dies eius nō elongabūtur. † Mi
† † eos qui sapptauerāt mia
serebitur enim dominus † iacob
† † apostatas victorios dei mente. † eos qui
redierūt cum gentibus: ⁊ alios doctros.
⁊ eliget adhuc de israel: ⁊ requi
† terram viuentium
escere eos faciet super humum
† gentiles † qui
redierunt. † electos.
suā. Adhūgitur aduena ad eos
† fide † † affecta nō captiuitate
⁊ adherebit domui iacob. Et tē
† reuertentes
nebunt eos populi: et adducent
† gentiles. † adueniat. † collatā † hierusalē.
† † ꝓselyti multa inuitet hostia. vnde et in cui
tate eoꝝ structi.
eos in locum suum. Et ꝓpossi de
bit eos domus israel super terrā
dñi in seruos ⁊ ancillas: ⁊ erūnt
† viuentes in dei timore adhuc.
† captiuantibus
nia. Et quo domuisti nō ascendit
† occidat. † gentilis homo vel diabolus
qui populum est interfectus.
capientes eos qui se ceperant: et

† penitentie. † strutiud. † † quando eis
nita hora exacta facturus.

subiacēt † eractores suos. Et erit
† † vel israel iacob.
in die illa cū requiē dederit † ti
† carbelis. † † quo contra hostes vel
quoslibet compugnabit. † † a violentia
qui tractant in captiuitate.
bi deus † a labore tuo: ꝓ ⁊ † à pauo
† † falli dogmatis † subiectō
sione tua ⁊ à seruitute dura qua
† † hoc ecia. † † nō simpliciter libertati
ante seruisti: † sumēs † parabolā
† † hereticis firmorem. † errorio † obstinatio
istam cōtra † regem babylonis ⁊
† † penarū captiuitas vel mbrosa dñi vel nabuchodo
dices: Quomodo cessauit † era
nosor. † peccatis vel pecuni. † fi.
ctor: quiciit † tributum? Cōtri
† diabolum vel nabuchodonosor
nit dns baculum impiorū † vir
† qui nolūt subiacere iugum leue.
gūm dominantium † cedentē po
† sua vel sibi. † † nocte
sterna. † † quia vult occidere non emendare
pulos in idignatōe ꝓ plāga † isa
nabili subiacientē in furore gen
† a labore † hoc comenta
tes persequentē crudeliter. † Con
† † que subditione placa erat. † † in damna
tione eius. † a furo.
quiciit ⁊ siluit † ois terra: † gaū
† † hendūtur tristitia cum videtur v. † in domini
virtute lubilauerā.
sa é: ⁊ † exultabit: ꝑbictes quoq;
† a diabole vel nabuchodonosor
letāte sunt super † te: ⁊ cedri liba
† diabolus. † hec. homo mortis.
ni. Ex quo dormisti nō ascēdit
† occidat. † gentilis homo vel diabolus
qui populum est interfectus.
qui succidat nos. Infernus sub

suos erat: vinctum diabolum vīnūit.
Omnes principes. Et ibi hec facta nō sunt: tamē fieri potuerūt.
Solacij est malorū: inimicos habere socios penarum.
Vniuersaliter. Qui immortalis ⁊ dei vidicatio. Hoc ꝓ libertate sen
sus putabam⁹ nō posse resistere poētice dei ⁊ tc solū i altitudie tua gmanē.
Subter. Putredo
tinea ⁊ operimentū: vermis: ꝓpria signāt ignominia.
Vel supplicioꝝ mā que
et ꝓpria peccā nascūt:
sicut enis q̄dā humor ē
in cadauere: vermes na
scentes ex putredine. sic et
ipsa materia peccatorū
gingnunt supplicia.
Requies diaboli le
ctus ꝛptationis: qui di
cebat: hec omnia tibi da
bo. f. c. a. m.
Qui mane oriebā.
Di sunt falsi apostoli
operarij mendaces qui
transfigurant se apls
christi q solūt superscri
nant: dominicis pacta
tibus ⁊ nouitis⁹ vel non
valentibus resistere.
Allegio. Lucifer qui
mane o. Diabolus i cre
dio missi creat⁹ vel iter
angelos gloriosus. ꝙ cor
ruit. Sm illud: Videbam
sathanam sicut fulgur de
celo cadentē. q̄ pr⁹ cogi
tabat in celū conscendū:
sup. a. c. ad solium dei. f.
Post lapsū quoq; arro
gat idē sibi: vende ⁊ gllat
ascendere super angelos
in celū: vel super nubes
conda scilicet electorum: ⁊ sedere in monte testamenti in ecclesiis: in latera
bus aquilonis: in frigidis.
In celum conscen. In firmamento erat: in celo vbi est dominus solis
cupiebat ascendere.

Nicolaus

dum q̄ hebraei ⁊ alīq expositores catholici exponūt locū illū de ala nabu
chodonosore defendēte ad penas damnatos ꝛ. Sed saluo meliori iudicio.
illud nō videt mihi sanctis⁹ dictū. q̄ Dan. iiii. nabuchodonosor reuer
sus de amentia vt erat: virtute in cōfessione laudis diuine. vnde dicit ibi
Ipse post finē dierū ego nabuchodonosor oculos meos ad celū leuaui et
sensus me⁹ redditꝰ est mihi. ⁊ altissimo benedixi vt. J. postea subdit in fine
capituli. Nūc igit ego nabuchodonosor laudo ⁊ glorifico ⁊ magnifico re
gem celi. q̄ opera ei⁹ vera. ⁊ cōa vie ei⁹ iudicia. ⁊ gradientes in superbia
pōt humiliare. ⁊ sic videt vitā sūā in bono terminasse. q̄ vltert nō fit mē
tio de recidiua ad malū. vnde ⁊ in decretis. q. iiii. c. nabuchodonosor
dicit: q̄ fecit penam fructuosā. ⁊ ideo dicendū ē q̄ ꝙ relert ad balthasar
nepotē suū. q̄ in cōcupiū vel fecit apportari vasa sacrata diuino cultui. ⁊
bibit in eis ⁊ principes ei⁹: vxores ⁊ cōcubine. propter q̄s interfect⁹ fuit eadē
nocte Dan. v. ⁊ fm ꝙ dr: Insan⁹. i. diabol⁹ q̄ parcit ilerus. a Sub te.
q̄ infern⁹ dicit ē in terre pfundo. b Cōturbat⁹ est vt. J. cōmot⁹ et
intent⁹. eo mō loquēdi q̄ cōmuniter dr: q̄si aliqs magn⁹ ⁊ pōtēs⁹ homo
mortē q̄ demones sūt mortē occupati circa receptionē ⁊ reductionem ale
ri⁹. ꝓpterea eis aliqñ vtebant⁹ modis ipsis cōmuniter loquēdi. b Susci
tauit tibi gigantes. i. alias giganteꝰ in terra cruditos. q̄ fuerūt mali boles
Deu. vi. ad insultandū tibi. d O tu principes terre. Lucifer. e Sup
recerūt de solio suo. i. de loco in inferno sibi deputato. ꝛ cedet mō expo
nit q̄s subdit: O tu principes nationū vt. f Et dicēt tibi. insultando.
g Et tu vulnerat⁹ vt. J. i. dicentes tu infernū ad honore tuo mūdane.
h Cōsidet cadauer tuū. p mortē corpis. i Subter te sternet tinea vt.
q̄ cadauer bolo mortui vermiculat. circūcirca. Aliq tamē referunt hoc ad
vermē pcētē q̄ primo rem anat in damnatis. Sī aūt aliqs vellet expo
nere ꝙdicta ad litterā de ala nabuchodonosor dicendū est q̄ ibi ꝓpheta
Esaie nō fuit ꝓdictiuus nisi⁹ quo longe ipse: sed cōmunit⁹ q̄ aliqñ non
simplificat⁹ Rom. iii. vt: adhuc vt. dico ⁊ nimie subuertit. h tamē non
fuit subuersa tali⁹ cuius ꝓpheta nō denūciat⁹ quod essēt diuina pūcia
ta. h. f. Imundicia. h. fm merita vel damnata bolus ⁊ mundicia sunt. fm
cuius demerita nimirū ꝙ nimie erat subuersa. h. q̄ ingredit pulus ad pul
cationē lone. nō fuit ꝓdicta cōminatio subuersiōis dicte. sic i. ꝓpositio. na
buchodonosor cui annexū. ꝓpter pcā sua pauerat. amissa meruerat penas
gehēne. ⁊ q̄ sibi fuerat talis ꝓdicta. a diuq. Mystice q̄ post annū reco
gnouit dei potentiā ⁊ regit⁹ pulus fructuosa. vt dicit. l. h. Si pena p Et
cōminata nō fuit ipleta. ⁊ sic posset dici. vt tamē mihi q̄ prima expo

Hec omnia ad hereticos sunt referenda: qui cum verbum fiat: cum prin
cipe suo tractant se excelsos esse.
In Lucifer. aggloma. Vnde: ab aglone cruciabilis mala ⁊ discruciatus ollis
Jeremie. Et quo: Dicam aquilonē: id. i. exilio captiuos.
Plubium. Prophetarum: per quarum ab⁹ subito nubibus metus re
plenit super eos tentat:
⁊ verbum tua vbi ad eos
ben. Judas mitens fuit
cum alijs apostolis sed
visto suo diabolum abi
storm subripit.
Veritatem ad in.
Aut per veritatē potest
ri accendere: q̄ vita ca
dea. Quasi habent pen
nas columbe ⁊ aquile vt
volent ⁊ regelent. Im
pij quasi pilbum mer
guntur i aquis vehemē
tibus: ⁊ delectabil i pro
fluūs quasi lupis. Vnde:
iniquitas sedet super ta
lentum plumbi.
Detraberis. In
ferius. Christus descen
dit voluptarius.
Profundum. Ad
infimas ⁊ pessimas pe
nas. Quanto enim gra
dus altior: tanto casus
grauior.
Loci. Ji est infernus
Unde ei dr: Ubi⁹ in
loci ⁊ polueris me i la
cu nouissimo. Sicut la
cus aque: sic lacus mali
sulcipit ad qđ tendimus
descendit tpe mixte ⁊ lo
nem interficit. Perdit
relinquūt sonū aque vi
ut ⁊ fodiāt sibi lacus cō
tritos q̄ aqua nō valēt petere. Mō sicut refrigerat lacus aquas sic mali
cia habentes frigori nec calidi nec frigidi sunt. Unc credunt nec olno non
credunt: sed per torpoē ⁊ stimulationē fidei a domino reliquiant.
Est vir. Nō deus. Unde inimicus homo superminauit ysaie.

De lyra

tio melior est ⁊ magis cōsona textui. b Dico credidit. Dic esse occasio
ne regis babylonis agit de casu demonis fm regulā exponēdi sacrā scri
ptura. q̄ dr de diabolo ⁊ eius corpe quā liter aliter ponit Aug. iii. de doctri
na xpiana. ⁊ Jhūonus de filmo bono. xx. ca. ⁊ illud ego posui in principio
Dicit. p exponēde totā sacre scripture. ista alia regula q̄ dr vtilis ē intelligi
per hoc q̄ diabol⁹ est caput omniū iniquoꝝ: fm q̄ dicit Gregorius
mel. i. vb. ꝓpter ymperiū capit ad metra ⁊ ecclesiasticorū sacra alī
quādo sub vno nomīe de vno trāsit ad aliud ⁊ conuerso. ⁊ sī mō Esaias b
loquēs de rege babylonis q̄ erat diaboli mīstri simplr q̄nti ad ipius dā
thasar. ⁊ ad tpr⁹ q̄nti ad ipūm nabuchodonosor trāsit ad loquēdū de re
mone vbi dr: Ego credidi se celo. Lucifer. I Lucifer. Qualiter in
ter angelos sicut lucifer q̄ ē stella matutina pulchrior ⁊ lucidior alijs ab
nole vocat⁹ ven⁹ a venustate. m Qui mane oriebaris. q̄ iter creatiōē
et ⁊ pū dr⁹ beate lapidationis ꝓ malicia. n Concutit i trā. q̄ pleri⁹ tūt
in scē caligine. o Qui vulnerabas gētes. Langelos alios q̄ ipse
fuit occasio casūs. angeli eni boni ⁊ mali frequēter apparuerūt in specie
hūana. ⁊ ab hoc gentili ⁊ hominū nomināt. sicut Gen. xix. de duob⁹ angelis vt: Ecce duo viri adorauerūt terrā illos i vestib⁹ albis vt. J. de diabo
lo dicit Salustius: ab alb⁹. tūs. Jnimic⁹ homo supleminauit ysaias in
medio trivii. p Qui dicebas i corde tuo. supradicto. q In celū ascē
dam sup astra dei vt. J. hoc aliqui aūgelus. sic eni voluit pcedere sactus
tudeare. i. vt sibi exhiberi honorē sibi deo debitū. ⁊ nulli subdi: nō sim
plicem: cū liceat se nō posse esse absq; dei manutenētia. sed q̄rit ad regu
tam agloy. r Sedebo i mōte testāti. i celo empyreo vnde podūt ela
ri terre sūt tanq̄ de arta sūmi imperatis. o In lateribus aglonis. qz
hyems plus aūitudo mūdi sit i polo aut artico. tñ fm apparētā hominū ē
in polo opposito. i. artico. q̄ ille pol⁹ ē notis semp manifest⁹. ⁊ sup no
strū hemispeni elevat⁹. ⁊ circa ipū videnē multi stelle. Pol⁹ aūt ar
tarticꝰ ē semp nobis occult⁹. vt alibi: Sedebo i mōte testi. dicit ecclesia q̄ vl
mōdi. ca. ii. ⁊ sic pl mōs nouī testi. Sup plenū est ecclesiasticus apparet
pōtifex magne virtutis. In lateribus aglonis. i. in cordibꝰ frigidis et nimis
charnal. r Ascēdā sup altitudī. i. angelos q̄ dicunt nubes ascendere
pp velocitatē motꝰ. Sic ⁊ sup dicunt astra pp claritatē alīs bullis⁹.
u Dabo eos altissimo. apponit eni humilitatē ipsius: et pudicitiā ei⁹.
r Verbū ad hs. vt. J. q̄ sic culpa ei⁹ fuit ipius: ita pena maior. y Qui
te. vi. i. dicti sū q̄ videri ei cadēs ⁊ vidēt ei⁹ pūnationē. z Ad te ro. p ꝑ
siderationē alior tribuit: vt dicit: a Nūq̄d ille vt. J. adā formā. ab ꝑ

terra viuētū.

Ydeo. g. ydolatrie vt fuerat imagines ydoloꝝ t heretica pauitas
pollicit̃ mihi tibi. Quicquid d⁹. Quos ydolis apli mittendos ma
gnis q̃ aut ydolis q̃ lapis aut ligis. Q. d. Q. Ydolis alit timorem dei
t adhuc nouos lapides aut ligna adorabunt. Quasi d⁹. Quasi ydolis
conturbant terram q̃ qui ydola
fit regna q̃ potuit odes deos
hūc vobis eius destruxit? vi
tis aliis non aperuit carcerem?
Omnes reges gentiuꝝ: vniuersi
dormierūt i gl̃oria vnusquisq;
in domo sua: Tu iuste proiectus
es de sepulchro tuo: q̃si stirps
inutilis: pollutus t obuolutus
es cū his qui iterfecti sūt gladio
t descenderūt ad fundamēta lapi
dis q̃si cadauer putridū nō bē
bis consortiū nec⁹ cum eis in se
pultura. Tu enim terram tuā
disperdidisti: tu populum tuū occi
disti: Non vocabitur in eternū
semē pessimoꝝ. Parate filiis
eius occasionē in iniquitate patrū
eoꝝ. Ne consurgant nec hereditent terrā: neq; implebunt
faciem orbis ciuitatum. Et ego
surgā super eos dicit dominus
exercituum: t perdā babylonio
nomen: t reliquias t germen et
paoganicum dicit dñs. Et ponaz
eam in possessionem ericijcet in
paludes aquarum: t scopā
bo eam in scopa terens dicit do
minus exercituum. Iurauit do

Esaie c xiiii

minus exercituū dicēs. Si nō
vt putaui ita erit: t qđo mea
te tractaui sic euenict: vt cōterā
assyriuz in terra mea: t in mōti
bus meis cōculcabo eum: t ause
rctur ab eis iugū eius: t onus
illius ab humero eoꝝ tolletur.
Hoc consiliuz quod cogitauit super
omnē terram. Et manus extenta
super omnes gētes.
Dominus enim exercituū decre
uit: t quis poterit infirmare:
t manus eius extenta: t quis
auertet eam? In anno quo mor
tuus e rex achaz: factū e onus

Esaie c xiiii

iudeam: q̃ vastarunt patres hierusalem: t in superbiam contra nouum
dativum vna nocte diuersi. ne te sic ab angelo sunt percussi. Et hoc in
terra iuda t in montibus eius sicut nouissus prophetat.
In montibus. Plene ydololatrie in terra conteritur in montibus
ab ipso domino eradicatur. & tam enim omnia idola potui fuerint sub
pedib⁹ ipi. vt vocabula
destruantur memoriā au
ferentur a fastio fugiam
assyrii.
Pedib⁹ tenerarius
non solum terram dei t
humilitas occupare fe
stinat: sed t eos qui vir
tutibus profecerūt de q̃
bus dicitur: fundamenta
eius montibus sanctis.
Hoc consilium. Id
est vt auferatur iugū eī⁹
est mali consilium.
Hoc consiliuz quod
cogitauit super omnē ter
ram. Bonus assyrius
scilicet vel omnium qui
fuisset sunt sanctorum
vel diabolo.
In fine visionis apo
statur quod iactabat vbi
scilicet cogitasse dicitur
super omnem terram et
eleuata manus eius sup
omnes gentes nō habe
ntiuz rationē vbi vende ostendi
tur que dicta sunt gene
raliter ad eoꝝ terrarū
pertinere.
In anno quo mor.
A principio libri hucusq;
sub ozia ioatham achaz
vaticinatus est Esaias.
vsq; ad finez sub ezechia
finita t partis ppheta.
Achaz. Quo viuē
te regnante in peccatis
suis nec pondus contra
alienigenas: nec sermo
dei (iuxta septuaginta) fieri potuerat ad prophetam.
Me leterio. Rege nostro interfecto terrent quasi aliquid boni facturi
nobis rebus. Vbi: phylithei quos achaz afflixit de morte eius letant⁹ t in
dolo insultant. quia mortuo rege perdito subtracta est filio quo regnabit
& putauit finez eorum posse inuadere.
Virga percussoris. Abiecto iugo dei primum in cogitationibus no

terra vestrā. a Quasi d⁹. r. t. nullus dubitet q̃ de oī⁹ endimīs aliq̃ re
siderit ibi eo. Angeli vo l scriptura dicit regna et p eos regit. non ergo
ille creatura. t p ydo nullus angelor⁹ dicunt regna. vl pot illud intelligi de
terra habitantiū hominū deputata. cui⁹ pace diaboli⁹ nunq̃ gaudere t fre
quenter queritur. b Qui pollut⁹ erat delendū q̃ ante mortē ipi⁹ ydo de
cadūt⁹ videbat ad literā. c Et vrbes eī⁹ destruxit. t loca munit⁹ cal
tamiq; frequēter destruxit a deo penitus. d Vincit d⁹ nō aperuit carce
rem. Loco destruxit. q̃ alit inde aliq̃ fūt amoti t reliberatiōe ppi fuit ꝑ eius
voluntatē. Aliq̃ vo expositores exponūt de rege babylonis ad literā di
cētes sic: Odio excidii luciferi. t tu rex babylonis effugisti regiū⁹ alijs sicut
lucifer alios fefellit. Qui manē oriebaris. q̃ ts regnū babylonis fuit valde
gloriosū. tū i hac gl̃a moriaris tpe modico. q̃ primo rex gloriosa legit fuisse
nabuchodonosor cui ascendit culmen celi dicit filij⁹ eī⁹. t tū cecidisti baltha
sar eī⁹ filij⁹ vel declarat⁹ fuit defunct⁹. Qui. q. t tu tito delecte regnū babyl
lonie. t in dñatū fuit ad modicū t plus: Qui. v. Corruisti i terrā. dejecti⁹ a
regni dignitate. Qui vulnerabas gētes. ex nimia crudelitate. Qui dicebat
in corde tuo: i celū ascēdā. &c. Opinio enī erat gētiliū q̃ post dignitatē re
gni i vita pēs in celestibus⁹ ad celestium q̃ dicit. ii. Mō adiud. ti. Patre
nostro⁹ deos nūcupare. Sedebo i mōte testi. i. hic hierusalē extendit re
gnū medi. dicit⁹ t fuerit i q̃b⁹ erat tēplū. In latere⁹ aquilonis. q̃ hieru
salē vers⁹ est i latere aquilonari montē fron. Ascendā sup altitudinē nubiū.
&. pphetar. Similia eo altissimo. Lucifer ad literā. Lucifer ad literā. Ve
rissimē ad literā conuenit⁹. Ille. Quomodo cecidisti de celo. Lucifer qui
mane oriebaris. Vbi: Sicut vagul
tum in capite⁹ edoctus⁹ fuisset facies tua speciosa.
Consortium. Gallus gallinaceus altera ab autem pena autoris alterā

Sed cū rex. t. nullus dubitet q̃ de oī⁹ endimīs aliq̃ re
siderit ibi eo. Angeli vo l scriptura dicit regna et p eos regit. non ergo
ille creatura. t p ydo nullus angelor⁹ dicunt regna. vl pot illud intelligi de
terra habitantiū hominū deputata. cui⁹ pace diaboli⁹ nunq̃ gaudere t fre
quenter queritur. b Qui pollut⁹ erat delendū q̃ ante mortē ipi⁹ ydo de
cadūt⁹ videbat ad literā. c Et vrbes eī⁹ destruxit. t loca munit⁹ cal
tamiq; frequēter destruxit a deo penitus. d Vincit d⁹ nō aperuit carce
rem. Loco destruxit. q̃ alit inde aliq̃ fūt amoti t reliberatiōe ppi fuit ꝑ eius
voluntatē. Aliq̃ vo expositores exponūt de rege babylonis ad literā di
cētes sic: Odio excidii luciferi. t tu rex babylonis effugisti regiū⁹ alijs sicut
lucifer alios fefellit. Qui manē oriebaris. q̃ ts regnū babylonis fuit valde
gloriosū. tū i hac gl̃a moriaris tpe modico. q̃ primo rex gloriosa legit fuisse
nabuchodonosor cui ascendit culmen celi dicit filij⁹ eī⁹. t tū cecidisti balthā
sar eī⁹ filij⁹ vel declarat⁹ fuit defunct⁹. Qui. q. t tu tito delecte regnū babyl
lonie. t in dñatū fuit ad modicū t plus: Qui. v. Corruisti i terrā. dejecti⁹ a
regni dignitate. Qui vulnerabas gētes. ex nimia crudelitate. Qui dicebat
in corde tuo: i celū ascēdā. &c. Opinio enī erat gētiliū q̃ post dignitatē re
gni i vita pēs in celestibus⁹ ad celestium q̃ dicit. ii. Mō adiud. ti. Patre
nostro⁹ deos nūcupare. Sedebo i mōte testi. i. hic hierusalē extendit re
gnū medi. dicit⁹ t fuerit i q̃b⁹ erat tēplū. In latere⁹ aquilonis. q̃ hieru
salē vers⁹ est i latere aquilonari montē fron. Ascendā sup altitudinē nubiū.
&. pphetar. Similia eo altissimo. Lucifer ad literā. Lucifer ad literā. Ve
rissimē ad literā conuenit⁹. Ille. Quomodo cecidisti de celo. Lucifer qui
mane oriebaris. Vbi: Sicut vagul
tum in capite⁹ edoctus⁹ fuisset facies tua speciosa.
Consortium. Gallus gallinaceus altera ab autem pena autoris alterā

eius. id est ab eo. Nō aperuit carcerem. dimittendo eos cū post longā ma
ceratione⁹. t sm illā oppositionē littera ita vt de demone figuraliter ih.
Prima tamē expositio magis placat dictis sanctoꝝ. c Domine regne.
Hic aliquāter ponit insultatio cōtra regē babylonis q̃tū ad iquietudē.
Et intelligat pars illa de nabuchodonosor. de quo dicunt hebrei q̃ ipse
mortuo cuidam filiū eī⁹ q̃ incarcerat auerat. propter mala que vpore
amēte patrio fecerat timēs ne reuergeret a morte. ficut reducat de amēna
de cōsilio ioachin sicut ed⁹ de sepulchro extrahi⁹ t pticul aliq̃ etiaꝝ dicūt et
vulnerib⁹ dariꝰ de ipso auolauit⁹ partus nō posset iterū cōgnosci.
t sm hoc dicit: Omnes reges gētiū vt. Sonno mortis. f In gloria.
id est honestior sepulti. g Tu aut proiect⁹ vt. modo fdicto. h Quasi
stirps inutilis. q̃ ad nihil est vtilis. i Polluto. Hanc q̃ cadauera
sic extracta sunt fūt polluta. k Cū his q̃ interfecti gladio. quoꝝ ca
dauera temerē in sepulta: t sic a bestijs t auib⁹ deuorant. l Et descē
derunt vsq; ad fundamēta lapi. q̃ cū nib⁹ deuorata ossa remanēta per
fundamēta plauerū trahunt⁹ ad locus t paludes t deleniāt⁹ ad tēpe.
Littera patet ex dictis. m Tu aut. Posita insultatione cōtra regē
babylonis hic eloquenter ponit insultationis ꝑformatio per hoc q̃d de
nūciat terminatio regni. t primo ꝑmittit 4to. secundo assignat. Iurauit
dñs. Circa primū vbi: Tu aut terrā &c. i. d⁹ ꝑmittit mortē. t similiter
exponitur quod subditur: Tu populū tuū &c. n Non vocabitur in
eternum. Cognum babylonicum latens. ymmo ad progeniem nabuchodo
nosor. Ideo subditur: o Preparate filios eius occidendos. q̃tū balthā
sar fuit interfectus t tota cognatio eius. t translatum fuit regnū vt por
dictum est. t sic patet littera vsq; ad. p Et ponam eam. id est babe
lonem. q In paludem ericij. quia facta est inhabitabilis homi
nibus. est autem ericius animal spinosum. r Et scopabo eam.
auferendo peccatores de ea. sicut de domo auferuntur sordes cum
scopa. s Iurauit dominus. Hic propheta vertit se de destru
ctione babylonica confirmatur exemplo. scilicet regis assyriorum quem

ria radicatur semen eorum: quod de semine pessimo malignor⁹ q̃ f
ex serpentum qui dicta t vita hominis occidere dicitur. Hec sunt peccata
ta vasa de quibus ebdadon cogitauerunt. ad opus pessimum ꝑficiendū
hec cum regnauerint in his qui a deo sunt alienis expellent⁹ hereticos pes
sati vt nō sufficiat cogitabile vel horrile quē malū fiant. Id. pessimis ma
lignum. generant t heresim
confingant. Ponēs hoc
sunt per plenitudinē sepul
ture intelligi qui le elevāt
contra altissimū. Ab aquilone malū pandet⁹ omnib⁹ habitantib⁹ terre.
Hoc est quia ecclia. ag. dicit. Nullus potest hierusalem. Et si quis
tunc angeli qui possent. assyrios cum sola salutare? Respondetur: quia

no sono ejusdē q̃ nomen achaz regnauit Ioathan. t Facti est omne
illud. Facta t euentus Esaie de ꝓhibitione pacis &c. id est: m Ne
lateris phylistea ois m. t. nulla cratus ma letef. q̃ ois nō t nullus expedi
ret phylistea ois m. t. nulla cratus ma letef. q̃ ois nō t nullus expedi
tent. vnde q̃ dicit hic ois ciuitas nō letef. sm ordinē cōtrarietatis id. f.
ac si diceret. nulla ciuitas phylistinoꝝ letef. Ideo q̃ ois subdit: n Quia
ebenimata est virga. i. potestas. o Percussoris eius. regni iudeoꝝ sunt
vbi⁹ achaz ꝑmisit se posture t subdituz. sicut ps q̃ dicit. ii. Reg. v. t ii
ꝑro odierūt babel &. Paral. ii. vi. vii. vi. de eoꝝ. Et groſius d⁹ q̃ pugnauit
contra philistiim. t destruxit muri. ascb. t murum tamen murilegi non ob
stāte

Verbo. ¶ Scribitur vt sacrum imaginem diabolo ¶ hereticis prestitum possimus melius odire. Quarto cap. Omnis tribule agit misericordia ma gistri q ait: Quattuor latrones fuge ¶ etc. Solute ab itinere dei ¶ ydolorum cultura ex: ¶ exhortatione virtutis.

Quarto cap. Promissa cap. quadrifariam designat q nō modo captiuos ca

thenis esse relaturos vt me ultimo ratio habeat: vt me vltimo ratio habeat: vt me vltimo ratio habeat: vt me vlt

dominus fundauit hoc. Et sicut Hieremias cohortat lignum polite super collu earū qui ad le mittī nō curant: ita Esaias ad idē quid respondeat nunciis dicit: quia gentil a Christo super aduentum ipsius credūt qui capendi t ydola hieralcy fit liberanda.

Onus. Augetur qui pulsat eos antiquus t gentes singulis nationibus cur ydola hoc ama ritudinem sunt vituperāt et vt cauētur.

Fundauit hoc. Ita pro fundamentum posuerūt ecclesiā christianā: ut nō corruat: quia ille christ⁹. Unde t fundamentum aliud nemo pōt ponere: vt qui adi fundamentum est christus super arenam. C. XV.

Hac moab.

o Hoc est vitio Esaie habita de euersi. t. de destructione moab.

Moab filius loth ex filia progenitus t promissio moab vocati ei in ipsa ecclesie ad aquisitio metropolitane.

O non moab. Et cir ecclia carnalis t spiritualis. Unde non samaritanis circūcisio qui Christū domino fruuntur⁹. Ad illi ferentem ydolatria illud dicitur: Videte ut faci fm carnem. Sic moab spiritualiter accipitur qui interpretatur de patre: vel aqua paterna de lacteis t christate generatus qui abstinet t nescientē patre.

Moab actus sensus qui videtur de deo patre nasci. Sed quia aduersarius est populo dei de lucifer in spelunca t nocte generat. Merito ergo noctis simpterno perit sicut egrotū vigilia matutina nocturno solicit tempore. Et orb quoq; sodoma peruenit venit t egre t ortus est sol: vnde: non fuerūt filij noctis nego tenebrarum &c. Et alibi: Nox precessit dies autem appropinquabit &c.

Ar. Ji cit aduersarius sapientia fz seruatio quę aduersaria deo. Cu lus materia dialectica arte construct⁹ nocte vastatur t obscurat.

Dialectaliter. Quia moabite quasi sunt de captiuitate habelitarum facti t pbylistim: quod pastori sunt predicatur eis. Et scindum q primo ab assyriis politica a chaldeis vastati sunt.

Ar. capit. Id est ciuitas in quibus superbierat: vt nō imolet: sed vt plā gat vel peccauerat. Dybon. Fluxus correctionis transit t fluit: t mutat in eodē statu permanentē adi dñi cit cōpactus t stabilis. Unde milus videtur quasi glacies: non fluit sed consistit.

Super nabo. Dicto. Quia t omnis prophetie hui⁹ vni⁹ est sensus non cum per partes lacerari.

Nabo filio vel pphetia. Medaba: de salmis: chebon: cogitatiōes. cleale: audio. Jaza: factū siue mandatū: legor parua: luith: planc: etonim: lacrymas meroris: nebrim: pardi vel pincerna: consigalij vinū vel arcanum tumuli: elmu: arietes vel fortes: dybon: sufficiens meror. Quia ergo puer sum dogma qđ sine dei inspiratiōe humano sensui in tenebris erroris na-

Nicolaus

bor. vnde subdit: a Et qđ respondebit nunciis eius gens. i. nūcius ciuitatis t principum eius qui delecrentes per indeas peccabant dicētes: Nequeremini ad domum dei Israhel t ilac t israel. t reuertend ad relig ao qui cōfugerit man⁹ regis assyriorū &c. b Quia vbi fundauit dñs. eligēs locū illud ad sui cultū. c Et in multi de regno israel venerūt ad orandū in hierusalem confidētes de visitatiōe nostri expositi de nūcijs Ezechie t populū eius: vt habet. ii. Paral. xxx. t subdit respōsio. ipse spes eius pauperes populi ei⁹ qui non fuit ill de regno inde. Hz etiam in gentione vt ibidē subdit sic exponit: R. Sa. Aliqui ho exponūt de nūcijs Ezechie t populū eius: vt habet. ii. Paral. xxx. t

hominu fundauit deus eā. Et dixit Hieronimus cathenus ligneus poterit super colla eoꝝ qui ad ydola fugerant dici. Ideo ad eos quasi respondens dicat nemo timeat quod gentili ydolorum superstitione cōtaminetur quia ipse capistrū a colo eorum auferet.

Nunciat. denūciat qui pacem cōtinuam a gentib⁹ singulis mirabiliter per fidei bonū annuntiatum. Vitulabit. lugebit vel exultabit.

Quid ergo dicit. Quia per fundamentum prophetie nullus dubitabit cōpertum esse quē dixit christū. Quod fundamentum nisi aliud nemo pōt ponere. 1. Cor. iii. qui alit fundamentum est christus super petrā. C. XV.

Onus moab.

Hoc est vbi Esaie habita de genere. i. de destructione moab.

a Moab filius loth ex filia progenies i proximia moab vocata est in ipsa et in aliis ciuitatibus metropolis metropolis.

Onus moab. Est circulo carnalis i spiritualis. Nunc nos sumus circulo qui ihesum dominū nostrū. Ad differentiam ydolatrie illud dicitur: Videte illud fm carnem. Sic moab spiritualiter accipitur qui interpretatur de patre vel aqua paterna de incestu i obscuritate generatus qui absistit a nobis patre.

Moab actor fertilis aut videtur de duo patre nasci. Sed aula aduertimus est populo dei de incestu in opulenta i nocte generat. Merito ergo nocte tempestiue pernit sicut egyptii vigilia matutina nocturno scilicet tempore. Et ob quoꝝ sodoma percunte venit i legit i omne est soli vadere non summa filij noctis negs tenebrarum. 2. Et alibi: Nox precessit dies autem appropinquauit. 2.

Ar. Id est aduersarius sapientia hȝ secularis que aduersus deo. Lu ligat mutus dialectica ante construct⁹ nocte vastatur i obscurat.

Dicit dicatur. Quia moabite quasi sunt de captiuitate israhelitarum sicut i phylistiim quod passuri sunt predicitur eis. Et secundum q primo ab assyriis postea a chaldeis vastati sunt.

Abscidit. id est filiis in quibus superbiebat: vt nō imolet sibi vt pīa gat vel peccauerat. Dybon. Fluuius cognominatus tranſit i fluit: i nunq̄ in eode statu permanſurus ante vbi est cōpactus i stabilis. Unde misa videtur quasi glacies non fluit sed consistit.

Super nabo. Hiero. Quia i omnis prophetie huiꝰ vnꝰ est sensus non cum per partes legerimus.

Nabo filio vel pphetia. Ade data: de salmo ekbon cogitatibus. elate: stulto. Fabricatū hinc mandatū: legor parua: iustificatio: cor mundū: ostendam mores meos ne dicam pudi vel peccatrices eorum: galli vitulū vel arcuarium tumulū dyonisiacū vel sonitus dybon sufficiens merū. Quia ergo pueriliū dogma ab hinc dei imperatore humano sensui in tenebris erroris nauabo. vnde subdit: a Et quid respondebit nunciis eius gentī. i. nūciis ydolis i principū eius qui dixerunt eos per nūcios fabricatores dicētes: Ratum firmū ad dominū bonū abstabit i ille i israel. i. remanent ad relig ias que effugerūt manū regis assyrioꝝ 2. ii. Parat. xxx. i fabulā respōdeo. ipso sperabit pauperes populi ei⁹ qz non soli illi de regno inde. hȝ etiam mutti de regno israel venerāt ad cultū in hierusalem confitētes de vitulo na gratione vt ibidē fabule fic exponit. Ra. Sa. Aliqui ho exponūt nostri exponit de ydolis Manicheis quos milit i hierusalē ad terrēdū cultū i populū eius: vt habet. ii. Parat. xxvii. i rursus fuit eis q nō tra chia ad hoc adhortatus populum vt haberet in dt.

Onus moab. Hic post vastationē punitōis philistinoꝝ pphe pater iudeoꝝ sicut multa bona educēs eis de arā. i. inde vocādo phyl qui oriuntur eis captiuāt: Deu. xii. i liberando eum de manu amra de subuertisse sodomā: Deu. xxix. i ideo moabite debebant filios israel ei obligare hȝ ipsi ydolatrie timēs redditus multi pro bono quodcūq; de cetat eorum vastationē. Et circa hoc primo vastationē eorū benedicat in capit. secūdo causā. cuiusmodi dicit sui reddit. in principio sequētis capituli. tertio ad propositum redit. ibi: Audistis. Circa primū incipit denūciare moab. i. Et circa primū duo facit. primo per assyrios. secūdo per babylonios. ibi:

Quia nocte vastata est ar. Nomē ciuitatis regis in regno illo. f Moab conticuit. tanq̄ confusus i nō potuit reuelare. i. accipitur hic moab pro populo moabitarū. g Quia nocte vastatus est murus. i. fractus ab assyriis qui custodes muri non potuerūt ita defendere de nocte sicut de die. h Ascendit domus regia. i. regis familia. i Et dybon. i. habitatores dybon. k Ad ecclesia. vbi erant eorum idola. l In planctum. q. d. non ad sacrificandum pro victoria. sed ad flendum pro delectione sua. m Super nabo i super medaba. nomina sunt ciuitatum ab aduersariis ciuis capiarum. n Moab vlulabit. pr dolore eminens. hȝ sonum confusum. o In cunctis capitibus eius caluitium. sz. quia in signum tristicie deponebantur capilli i barba sicut dicitur de Iob: Tonso capite corruit in terram vel quia antiquitus capita i barbe capillorum radebantur. vnde dicitur Deu. xxiii. De amore occisoꝝ i de capillitate mulieri intimicoꝝ capitis. p In tristitia eius accinti erant sacco in signo tristicie vel capitositatis. sicut dicitur de capillis. q enim hominem in signū tristicie induerent se sacco parent: Melius. vbi dicitur: Quicūq; audiuit mala de⁹ scidit vestimenta sua i indut⁹ est sacco. i in plurib⁹ alijs locis. similit sacco velabant capitui domus vestib⁹ Holofani. q Sup tecta ei⁹ &c. In hoc tāgit magnitudo doloris et magnitudine clamoris. r Usq; tasa. hȝ ciuitas i ciuitatis regni moab. s Sup b arpe. moab vlula. Et dicit h expedit in ecclesiis locis cantica vsq; ad ydolum et clamor vsq; Hellegiē multo clamore alleg. t Eglaym. Nomē ciuitatis. Et ppe pphetiaꝝ cui⁹ interpretatio fellus vel prophetia. f ad plan gendum mota.

ella in planctū: super nabo i medaba vlulabit super omnib⁹ capitibus eius calui cium: i omnis barba radetur. In platheis eius accincti sunt sacco: super tecta eius i in plateis eius omnis vlulatus descendet in fletuz. Et clamabit esebō i eleale: vsq; iasa audita est vox eoꝝ. Sup moab vlulabit aia eius vlulabit sibi. Cor meū ad

Vel. 48 Reg. 24

cum anima eoꝝ vlulauerit sibi. Unde propheta cōpatiendo affatu. Cor meum ad moab clamabit.

Omnis vlulatus, ulla littera. Omnis vlulatus moab. i. ne deseret in fletu. Quasi ascendit ad excelsa: vt ante ydola ploret. Sed cum ibi nullum auxilium reperiret, recidit ad fletū in terrā vel domū suā.

Clamabit eleon. A principio regni qō est in eleon vsq; tasa cisternes vel fundi. vsq; clamor vsq; lacu.

Expediti. Ad vrotib⁹ fortes bellatores. Inde dicitur abraham vernaculos domus sue eligisse expeditos. i. sine vrotib⁹.

Cor meum ad moab. Ut scilicet prouocem eos ad penitentiam. Vocio eoꝝ. id est firmamenta que in heresibus habere videbantur ad se gor: id est ad partium ammi pertinentiā vt non rebulli sed fragiles videant. Segor: ait. i. parua penitētia si peccauerunt poterit eos ad pfectā salutē quod in vitula tritī annoꝝ significatur. Unde abrahā precepit vt offerret vitulum i arietem i hyrcum trium annoꝝ: perfectā salutē sacrificij vt hanc vocauit esse mercatur. Cū aūt egerint penitentiaz q fuit. i. gemitū lachrymaꝝ ad altiora cōcendunt: i quasi microtis fozamine i interitu clamorem contritionis leuabunt ad dñm dicentes: Sacrificiū deo spūs. c. l. c. c. Et hoc sit qz doctrina hereticoꝝ (qui pardia i peruersatorium spūs) deleta erit. Sic quoq; herba i germē i q. quid i sermone eoꝝ viride videbat: aruit: i fm magnitudinem peccatoꝝ a deo visitati sunt. vt quem per benficia non senserant per flagella cognoscant. Ducuntur deniq; ad vallem vel torrentem salicum vt nullus in eis fructus heretici rum remaneat. Nanc enim seminis hard arbores dicunt esse naturaꝝ: vt qui illud in poculo hauserit careat liberis. Unde sancti: In salicis i moabitis filios.

Oelsra

Ad terrēz. Circa primū dicit: Onus moab. i. eius vastatio mihi revelata fuppole est que sequit. c Quia nocte vastata est ar, nomē ciuitatis regis in regno illo. f Moab conticuit. tanq̄ confusus i nō potuit revelare. i. accipitur hic moab pro populo moabitarū. g Quia nocte vastatus est murus. i. fractus ab assyriis qui custodes muri non potuerunt ita defendere de nocte sicut de die. h Ascendit domus regia. i. regis familia. i Et dybon. i. habitatores dybon. k Ad ecclesia. vbi erant eorum idola. l In planctum. q. d. non ad sacrificandum pro victoria. sed ad flendum pro delectione sua. m Super nabo i super medaba. nomina sunt ciuitatum ab aduersariis ciuis capiarum. n Moab vlulabit. pr dolore eminens. hȝ sonum confusum. o In cunctis capitibus eius calui tium &c. quia in signum tristicie deponebantur capilli i barba sicut dicitur de Iob: Tonso capite corruit in terram vel quia antiquitus capita i barbe capillorum radebantur. vnde dicitur Deu. xxiii. De amore occisoꝝ i de capillitate mutari inimicoꝝ capitis. p In tristitia eius accincti erant sacco in signo tristicie vel capitositatis. sicut dicitur de capillis. q enim hominem in signū tristicie induerent se sacco parent: Melius. vbi dicitur: Quicūq; audiuit mala de⁹ scidit vestimenta sua i indut⁹ est sacco. i in plurib⁹ alijs locis. similit sacco velabant capitui domus vestib⁹ Holofani. q Sup tecta ei⁹ &c. In hoc tāgit magnitudo doloris et magnitudine clamoris. r Usq; tasa. hȝ ciuitas i ciuitatis regni moab. s Sup b arpe. moab vlula. Et dicit h expedit in ecclesiis locis cantica vsq; ad ydolum et clamor vsq; Hellegiē multo clamore alleg. t Eglaym. Nomē ciuitatis. Et ppe pphetiaꝝ cui⁹ interpretatio

dio eius. Usq; Ionathelach. &c. O mnes terminos moabitarū clamor circuit ad penitentias vocantib⁹ vt offerre possint per vitulari sui vitulos labiorum i pacem ad proximos officij arietes vel somū. qi hebrei virtutes significant. Usque ho dybon (qō interpretat sufficiēs mensa) vel dolor quia multo tēpore sua afflictione poluerant arguent deceptio populis non satiati fuisse fanguini. Unde pphetia

cus fermo promittit vt superstitiosa lachrymas (qō interpretat dybon) nō vnus mensis fs plura mercedis additamēta cōgeminabit: vt ofi plenas egerint penitentiam i fa gerint de moab: leonem principes habere merebuntur iuxta septuaginta qi erunt articl quod interpretatur leo dei.

Ad segor. Hiero. Segor est ci. v. vrbibus sodomoꝝ q̄ propter loth liberata f. Unde: propter luxuriā ptimantem: nō conterminantem vt q̄az legunt sed falso. Tradūt hebrei q hic ciuitas tertio terremotu corruerit. Dicit conterminantem dicit robustam dunt enim animalia robusta tertio anno sicut hō. xxx. i potest intelligi q robusta manfisset si post liberationē non peccasset.

Memnim. Merim oppidū f super mare. et habet fontes multos et aquas sed salsas i amaras: ideo sterileo. Et notandum qz non ideo erunt herba in moab q aque salse i amare cēnt in omni moab sed aque salse i amare erunt in omni moab sicut aqua nemrim i ideo arefcet herba.

Et visitatio. Visitatio in malo: visitabo in virga iniquitates eoꝝ Visitatio in bonc visitauit nos oriens ex alto.

Ad torrēn. salicum. Pactemus de captiuitate moabitarū per assyrios: modo de illis qui per chaldeos.

Ululatus ei⁹. Quasi ideo vlulabit moabeq: vbi luxus ptius i delectatio propter irrigua i fontium amena: ibi modo riui sanguinis.

Aque dy. Dybon filicis: dybon: filices ibi vna f ciuitas

Nicolaus

causa dicit capitulo sequēti. a Dicetes eius vsq; ad segor. id est fortes filiius populi qui deberēt esse claufura i defensio aliis fugarēt vsq; ad segor. Vitulus propter luxurie petulantiā. Et dicit vitulus in feminino. quia fepe masculino vtebant habitatores eius pro femininis infecti vitio sodomitico. b Conterminanti. qz terremotu corruit in subuersione sodome. Deinde dicit: Vitulū baronitas, i dicit Ra. Sa. q̄ est ciuitas fortis i terra moab propter qō dicit baronitas ad qui moabite fugerunt propter ei⁹ fortitudinē. i hoc videt verisimq; alia segor erat subuersa. c Per ascensum eniꝝ luith. nomē est montis ad quez fugit pars populi moab.

d In via oronaim. nomē est loci per quē moabite fugientes i clamātes. e Aque enim nemrim. nomē est territorii abundantis in fontib⁹ i per cōsequēs bene habentibus. f Delerte erunt. ab habitatoribus inde fugientib⁹. Ipſi dicet multo fortius alia loca romanorū deserta. i subditur causa. g Quia arsit herba defecit germen &c. i. humores fontes i rosbuſti de moab periarūt. h Secūdā magnitudinē operis. i. malicie coram per culpā. i Et vsitatio eoꝝ. f. per penaz et vindicta diuina que correspōdet malicie. k Ad torrentē. Hic sequēter denunciat vastatio moabitaꝝ per babylonios: cum dicit: Ad torrentē salicū. Ad terram babylonis que abundat fluminibꝰ i salicibꝰ fm q̄ dicit Ho. xxxvi. Sup flumina babylonis &c. Sequit: In salicibꝰ in medio ei⁹ &c. I ducēt eos. f. babylonii. m Quoniā circuibit clamor &c. Ipſi dicerit. i. tota terra moab erit clamor: partim moriendi. i partim fugiendi. Ideo subdit:

n Quia aque dybon, nomē est ciuitatis in terra moab. o Replete sunt sanguine. interfectoꝝ. p Ponā eniꝝ sup dybon additamenta. f. sanguinis. q. post effusionē sanguinis per assyrios addita est effusio per babylonios. Ideo subdit: q Leonē &c. i. nabuchodonosor qui vocat leo. Hiere. xlix. Ascendit leo de cubili suo. r hoc propter crudelitatē eius i audaciam, i qz fortiter portabat leonē in armis suis depictū, sicut ex romanorum aquilam. C. XVI.

r c Mitte. Hic cōsequenter reddit ratio cuius qd dictū in ca. Sedentī. Dixerat enī. Et salus. Cor meū ad moab clamabit. f. per cōpas-

Mitte. Isdem pphete vt intelligant quia q̄ persuasum et mandatum est ipsa fabula pmittere de qualibet re indicit ad alia. sicut cuiꝰ modi loquutur. Et alias de captiuitate moab. i. subiugatione sperato pmittit oculi meum ad naturalem ipsius. corpi modo alio. quasi non scipsum agi pensantem. qui sunt captiuandi. ne tam tabem

Petre nobis. agni qui tollis peccata mundi qui dominator i. tuto mōte.

Petra deserti. Multi scilicet qi tanta pregrinatione dei mandata vsq; ad terminū gratie adimpleuerunt. vt go maria procedit que peperit i peperit christū. Sicut enim christus pro vtroq; populo venit: sic de vtroq; nasci voluit.

Ad montē. Petra saltus: vel petre. ad ecclesiam que est in cōcordia plationē tantū spēculationis filia. In hierusalem quoq; martyres predicatis: miracula fecerit passus est montanus ciuitatis. vt. relucerit: i gentes bellum ruderit.

Sic erunt. Sic in ca pitulum. transibunt p arnon: q̄ i termin⁹ moab bitarū i amorreoꝝ.

Arnon. Quo inter portatur illuminatio eorum qui derelictis erroribus ꝛ illūinati ad ihesum veritatis.

Im confili. Nihil agas sine philonec creatoris et vero doctrinaque magni nihil facias.

Coge cō. De vagis fallaci i erraticis ecclesiam faciendo.

Pone. q. no. Tabernaculum fallax in quo quiescere ne putauerunt erat noctis et tenebrarum pone in meridie. id est in claritate homine in quo abscondere debeo de errore fugientes et prime vagos vitra non prodere. Pone in meridie dum erit perfectio fidei. Pone o in moab umbram. id est defensionem quasi noctem. id est securam abscessionem iudicis.

Notandum quia ante vastata hierusalē ab assyriis i post a chaldeis

Oelsra

sionem: i ideo ꝫ reddit huius cōpassionis causam. f. propter destructum quem pphete videbat malitiarū de populo moab per ruinā moabitidē qui accepit hoc in vtrem et qua genuit obedit i obedit fidei suę. Et qui fuit pater Ruth vīt. de quo descendit christus. Igit circa hoc. Et facit primo denunciat christi natiuitatē. i secundo eius regnum dignitatem ibi: Et prepparabitur. Primo in duas, quia pphete primo facit qō dicit f. secundo qōdam correctiū inferibi. Et erit. Circa primū scindit q. antiqui patres multū deliberabant ppi adventus. Ideo pphete desiderat ipm per modum deprecantis dicens: Emitte agnum dñe &c. Loquitur ille pater emitte christū qui dicit agnum Joh. i. Ecce agnus dei &c. q Dissipatorem terre. propter quod dicit Matth. vlt. Data est mihi omnis potestas i celo i in terra. r De petra deserti. locus est in terra moab de qua fuit Ruth. Unde dicit Hiero. in epistola ad Paulinū de omnibus sacre scripture libris: Ruth moabitis Esaie explet varietatis dicens: Emitte agnū domine &c. u Ad montem filie syon. i. ad hierusalem in qua erat templum in monte syon vbi beata virgo obtulit filium suū: Luce. ii. t Et erit. Hic pphete et dicto infert corollarium. videlicet q̄ sicut ipſi cōpatiebatur populo moabitarum propter destructa ea deuoto populus moab debebat cōpati populo iudeoꝝ et quo deberēt ipſo per hoc sicut i ex moab per ruth vt dictum est. Addit eniꝝ pphete alia rationē cōpatiendi. f. propter angustiam qua moabite erant passuri. Afflixit eni solent alios afflictio cōpati. et hanc rationem ponunt dicentes: Et erit sicut auis fugiens &c. Timore ne capiatur. r Sic erunt filii moab. f. fugientes ne capiantur ab assyriis i babylonijs. s In transitu arnon. fluuius est in finibus moabitarum. a Fili consilium. cum sapientibus moab. b Coge concilium. id est congrega in loco sancto ad videndum quomodo possis effugere manus vastatoris, i consiliarie dat modum dicens: c Pone quasi noctem &c. Id est sic latebita in quibus possis filios israel fugientes abscondere in meridie. ita q̄ delitescant ac si esset tempus noctis. et ideo subditur. d Abscondi fugientes. eis compatiendo. e Et vagos ne prodas.

¶ moabitis fugiet ei vt fugiens pullus vel aquila ¶ reciplat ¶ abigãt.
Dicite. Qui me fugerãt ¶ de ecclia egressi illis ¶ similes sunt sacrilegos doctrinam spiritꝰ sancti.

Mysti. Cãdrem[a] a principio huꝰ oneris qđo moabite per grauidinem ¶ crudelitatem principantes tribulãt: ¶ fugitãt qđ autem volent quam pulli de nido vel tribulãt p aronen ¶ habitãt in monte filie fron ¶ ydrabell vel principi potestate pritꝰ christꝰ i his regnet ¶ sibi suos ponat q̃ fabuant ille misericordia alegi tardãt. Nõ enĩ pt iudicat quẽq̃. Lo. i. d. f.

Finitus est. Subito trãlit ad lamentatiõẽ sennacherib ¶ pulsus a filiis

Ecce. Mistica ⁊ est arbor infructuosa nationem in deserto ⁊ salsilla locis. Quasi omnes tyri infructuosi erunt ⁊ desolati. Alij vocant et hanc arborē malachia arbē olim constituti.

Reliquie ⁊c. Ironice. Pro ignominiosi quasi sint filij israel in captiuitate duci. sint. q; spes nulla nō in deo id in homine posituri sūt ⁊ fyri qui gentibus ante politiis eis vt ligarent eos a cultu dei. q; ⁊ fecerūt. Rumbo ergo capituli ignominiosi.

Et regnū. Ut peccatis nō regnet i eis ⁊ ps⁹ sanguinē odigerat.

Et erit. Cū syria vastata fuerit ab assyriis ⁊ damasc⁹ desertus erit cū ciuitas. Tres similitudines finis pene vna. Dicit. n. tardissime spice maiꝰ fugiūt messorem ⁊ pauci racemi. qui a remendo dicit ymaꝰ vindemiato rum ⁊ pauor oīuꝫ remanēti post excussionē olee: sic pauci remanebunt in damasco ⁊ in tota syria primū venientibꝰ assyriis ⁊ post chaldeis. Sub ea primitur: cui assyria pau ci q̄ terrā excolerēt remāsurunt. Alij in cymeron vallani qui erit regio vicina egyptum.

Emarcescet. Non habebit ꝓpheras nec figura: nec virtutes: nec re gnū nō facer dotiū. Sed ol⁹ corp⁹ gētis marcescet.

In messe. De gētibus dicit: Messis grāde m.e.s. Illi vo pauper messe reliquias que per apostolos saluate sunt. ⁊ rarissimas spicas legūt. Nec in montibus sed in valle raphaim. i. in vilitate litterer aphaim cuiꝰ gigantes sonat.

Sicut excussio. Per cusso populo iudeoꝝ: olīua que sub moyse lepra mūda armatoꝝ habuit: ⁊ sub dauid numerante loab inuncti populū: vt; paucos fructꝰ saluatos obtulit.

Nicolaus

Vbe multitudini. Circa primū vt: O nus damasci. i. punitio syrie a deo promissa. q; damascus erat metropolis i syria. Ecce damasco deficet ciuitas. Memorabilis vt exponit aliq; eo q; theglatphalasar q̄ interfecit rasin regē syrie nō legit cum destruxisse. sed illud q̄ subdit vt repugnare: ⁊ erit sicut acerꝰ lapidū i ruina. ⁊ id circuit q; damascus fuit destructa p theglatphalasar vel alīū sibi succedentē ⁊ postea reedificata: sicut de hierusalē legit q; fuit bis destructa. ⁊ bis reedificata. a Derelicte ciuitates aroer nomē ē regionis i regno syrie i q̄ sūt plures ciuitates. Aroer autē ꝑt ē nomē vnꝰ ciuitatis ē i iudea. b Gregib⁹ erūt. Gregib⁹ adiuctarium. c Et requiēt ibi: ⁊ nō erit q; exterreat. i. de syria. q; pplo syrie fuit trāslat⁹ cyreni: vt hī: Amos. i. ⁊ q; syri erāt cōfederati regno israel: vt dicit ca. ā. vñ. ca. id subdit: d Et cessabit adiutoriū ab ephraim. i. a regno israelitarū ab ephraim⁹ q; herodes ꝑm⁹ fuit de illa tribu. e Et regnū a damasco. eo q; nomē regis fuit ablatū ꝑ theglatphalasar. f Et reliq; syrie ⁊c. i. ultī ⁊ illi q; captiuabūt pauciꝰ euadēt⁹ fugiēdo. ⁊ sic factū est. q; sicut theglatphalasar captiuauit populū syriacū: salmanasar regnū israel: vt hī. iii. Reg. g Et erit. Vic. ꝑh̄ delerībit puni tio regni israel eo q; ꝓdederat ꝑ adiutorio syroꝝ plus q̄ de deo. ⁊ ad cor idolatriā trahebat. Et dicūlit i tēpe pca. q; ꝑmo ꝓpheta denūciat puni tionis effectū. secūdo eius fructū: Ita die illa inclinabit. tertio redit ad denūciandū destructionē regni israelitici: In die illa ciuitates. Et rursū vt: Et erit i die illa ⁊c. i. regni israel. ⁊ hoc per destructionē syroꝝ de quoꝝ ꝓditōe gl̄iabat. h Et pinguedo carnis ei⁹ emarcescet. i. vsq; ne ei⁹ ocidet. Vñ de aliquo dicitur bois. vt obiter q; ē pinguis: hoc fuit q̄ salmanasar cepit samariā ⁊ populū captiuauit: ⁊ sic ololitas regni sibi rapuit. i Et erit sicut spargēs ⁊c. i. paucꝰ de populo israel euadet. sic spice remanētes post tergā metentiū pauci sūt. k In valle raphaim. oc⁹ ē i iudea vbi philistei venerāt ad pugnandū cōtra dauid. h. Reg. v.

Quarum. Paulī ⁊ barnabe. Et sicut peruicacibꝰ ⁊ iudeis q; nōn tradigurari oīm ꝓpheteꝝ ⁊ archōtū ago gis sibi sufficiat videtur.

Nunc qua. Vt ille. ⁊. reliqui ⁊ gētes nōdē ꝑfectis mathias ioel obtinuit. Vt pro quarūlibet q̄ nobis ignota. i. q̄uis aut in quoq; ꝑparī sint: vt euāgelioꝝ numerū ⁊ logia in ic volumina dēnōstraret: tanq; ꝑ dicentes verūsq; scīt.

In die illa. O. vbs clarūs vt; pagus elect⁹ reperit⁹ populo iudeoꝝ: ⁊ subtrahit plenitudo gentium.

Relinq; deū tribuū que postq; matrimonia cū idolatris ⁊ captiuitate ꝓ peccata q; celebrāt vñ in vanū. alteri. i. verbū ejechie regis litteris cōgnitū ad oēm puerū sunt ⁊ ad cultū dei ⁊ hierusalē reuertūtur: vt legitur in paralypo. ⁊ idola abiecerunt.

In die. Irruentes assyrii ⁊ vastabūt nō solū damascū: sed ⁊ terrā decē tribuū.

Aratra. Amorreoꝝ: Hoc ē decē tribuū q̄ sicut olīm venientibꝰ filiis israel relictis aratris fugerūt amorreitice modo decem tribus venientibus assyriis.

Plātationem ⁊. Plātatio ꝺ̄dicis est: qñ q̄s plātat: ⁊ colit: ⁊ fructum colligit. Plātatio ꝺ̄dicitur germen alienū: qñ alienꝰ colligit.

Ois plātatio qui nō plantauit pater meus: eradicabitur.

Germen alienum. Non recipiens patrē: quia non recipis filium: qui enīs credit in patrē: credit in filiū. Semen alienum: idolaphemie cōtra christum.

Dare semen tuū. Cum salicet visum fuerit germen ⁊ aliquā vmbraz habere ꝓfectus: vñ homines ab idolatria re trahis: cum ad fructū colligendū veneris: doletis carnale populū gētis

de lyra

I Et relin. I eo ⁊c. Iq̄ remanet post vīdemiatorem. m Et sic ꝙ. eloc ⁊c. Est adhuc olea fructꝰ olīue. ꝑ ista intelligit q̄ pauci nūero euadent⁹ manꝰ Salmanasar sic post vīdemiatorem remanēt pauci racemi ⁊ pauce olee post excussionē olīuaꝝ. n In die illa. Vic. oēdit hut⁹ punitionis fructꝰ. q; illi q; euaserūt fugiendo: postea venerūt i regnū iuda sub exechia rege: ⁊ seruierunt vñ idolis dimissis. ⁊ B ē q̄ dī: In die illa ⁊c. i. ad vñm. ⁊ ps ista ex ꝓhet. o In die illa. Vic redit ꝓpha ad denūciādā destructionē regni israelitici: dicēs: In die illa erūt ⁊c. i. samaria ⁊ alie ciuitates munite.

p Derelicte. ab habitatoribꝰ iuste i captiuitate duct. q Sic enim ⁊ segetes ⁊c. q; sic filii israel nō potuerūt defendē ea q̄ erant i eis: ita nec seipsos i ciuitatibꝰ muratis. ⁊ huiꝰ destructiōis cā subdit: Et eius derelicta ⁊c. propterea plāta. plātationē fidei. sua oblita es dei saluatoris tui ⁊c. r Propterea plāta. plātationē fidei. sua oblita es dei saluatoris tui ⁊c. i. ꝓpheta israelitarū. ⁊ hoc ꝑ ꝓphetā ꝓbat. Et germen alienum. i. a fide ⁊ meritis⁹, t Seminabis. ⁊ ad hoc accedat q̄d subditur:

u In die ptā. tue labuscā. i. vīē filiorū ⁊ iustis. ⁊ p ita designat ꝓpheta israel malicia. Ra. Da. aliter exponit dicēs: q; ꝓpha hic loquit de hezechia q; modō futuri ēt vt: Prospericra plātatio plātationē fidelem. q; pplo israel fuit plantat⁹ in sanctis patriarchis sed postea declinauit ad idolatriā trahebat. Et vindēt. i. crea pca. q; ꝑmo ꝓpheta denūciat punitionis effectū. secūdo eius fructū: In die illa inclinabit. tertio redit ad denūciandū destructionē regni israelitici: In die illa ciuitates. Et rursū vt: Et erit i die illa ⁊c. i. regni israel. ⁊ hoc per destructionē syroꝝ de quoꝝ ꝓditōe gl̄iabat. h Et pinguedo carnis ei⁹ emarcescet. i. vsq; ne ei⁹ ocidet. Vñ de aliquo dicitur bois. vt obiter q; ē pinguis: hoc fuit q̄ salmanasar cepit samariā ⁊ populū captiuauit: ⁊ sic ololitas regni sibi rapuit. i Et erit sicut spargēs ⁊c. i. paucꝰ de populo israel euadet. sic spice remanētes post tergā metentiū pauci sūt. k In valle raphaim. oc⁹ ē i iudea vbi philistei venerāt ad pugnandū cōtra dauid. h. Reg. v.

sint polarū. vñc: Deficia est mihi magnare ⁊ cantus⁹ dolor: cruā mea. Elelebit enim omnia sancti est ramus electri radicem saluari.

Vbe multitudini. Sennacherib ⁊ exercitui eius qui ꝓgrediebat contra ꝓpheteꝝ dei nimirum sermo ꝓpheticus. Cum tanta enim multitudine, veniet vt sonitus eius comparatur fluitui maris.

Vbe multitudini ⁊c. Dicit q̄nā vocationes iudeoꝝ absq; eucm ⁊ in paucis electionem. Sed quia de gentibus multi vocati pauci electi nec olim ē fides: incredulis gentibus vbe prolatū. q; plecti sunt populū dei: q; cōparātur ferocibꝰ ma rinarum oppidorum ⁊ de cupare capiuitē.

Rapietur. Rapt⁹ est ab hierusalē: quando ei pauci fugit i ninue. De mundo raptus est: quando a filijs suis cito ocisus est.

Hec est pars eorum q. Prophetā ex ꝑsona israelitarū fie solet de ꝓca re inimicos nostros.

C. XVIII.

v De terre c.a. Quia de ceteris gentibꝰ ecclie dixerat: addit de hereticis q; cymbalū dicunt charitatē dei nō habētes. Vnde si charitatē nō habeā factus sum velut ce.f. ⁊ sicut cymbalū tinniens. Nec tamē cymbalū ran est cōcrepans: sed ꝓpter leuitatē sermonis dicitur ꝑtio cymbalum alarum que ⁊.t.f. ois est sua ipse tate vincunt. Dicit epi⁹ nō esse ꝓfectū ⁊ voluptatē summū bonū: si illi pelores qui prouidentiā recipiunt: ⁊ augeri accusant: quasi errando inutilia fecerit.

Vbe terre. c.a. Dicerit ucy ad egyptū ⁊ vocat eā cymbalū alarum. Nilus enim q; ꝑtes⁹: fluuius imbius ꝑ ethiopiā veniēs ⁊ p egyptū fluēs huc antiqū diuidēs⁹ magno sonitu q; mōtana dēsidēs: similī erat sonitui multaꝝ auiū ⁊ grandū. Vbq; multitudo alius populi alaꝝ cōparat sonitu: velox qppe ⁊ celerus auiū volatus sono cymbali cōparatur. Vel

Nicolaus

israel ex multo sibi illatio. eā adit diuersitatis hui⁹ ꝑte ē. qa dicto hebraica que ponit hic. i. vbela cgnoca ē ad similitudē ⁊ hereditatē. a Vbe multitudini. Hic describit punitio assyrioꝝ regna israel ⁊ syrie vehāmēti ēt dicit: Vbe multitudini populoꝝ multoꝝ: q; venerāt ēt sennacherib cū tra hierusalē. ⁊ ponit b vbe ꝓo onere. qa idē ꝙ ꝓpter. ꝓpositū. b Vt multitudo maris sonātis ⁊c. i. peccatis enim exercitus ēt magnus tumultus ⁊ colluſionē armoꝝ ⁊ motu curruū ⁊ sonitu ducentū. ⁊ multi q̄ exercitus ē valde magn⁹ q̄tis erat exercit⁹ sennacherib. c Et increpabit eū. per angelū sui potentiā et⁹ exercitū. vñ. Reg⁹. xviii. d Et fugiet ꝓcul. q; sennacherib visa plaga ēt pauciꝰ fugit ad terrā suā valde verecundat⁹. ⁊ subdit: ⁊ rapiet sic pulue ⁊c. e In tpe vespe ⁊ ecce turbatio. qa postea dicta facta fuit de nocte q̄ incipit a vespe. f In manuno ⁊ nō subsistet. qa sennacherib in mane vīdēs plagā sui exercitus fugit: vt dictū ēt Et cōcludit ꝓpheta: q Hec est pars ⁊c. id est pena dicta est illud quod iuste redditur inimicis nostris.

C. XVIII.

h De terre cymbalo. Ra. Ba. exponit hoc capitulū de destructiōe
v exercitus gog ⁊ magog ꝑ regē malū qui iudeā expectāt futuꝝ. s hec expositio immixtā fatuo fundamēto. cū aduersus q̄s trasmittit fortitudinē. ⁊ id expositores nostri dicūt q; Ethias loquit hic de eodē tpe quo ꝓphetauit Esaias loquit hic de eodē tpe ⁊ de eadē re. Et dicit q; ꝓpter ꝓpheticā fidē de sennacherib ⁊ exercitu populi de regno iuda cōtra eū facti auxilia. ⁊ ita reuellauit ꝓ ea regem babylonioꝝ. ꝓpter qs captiuatus fuit populꝰ ⁊ destructa ciuitas ⁊ templū. Sic vult pcipue caplm in duas partes diuidi. qa ꝑmo describit egyptioꝝ ꝓsperitatē. secūdo pene cōminationē: O ⁊c babylonica. Circa ꝑmū dicit: Vbe terre. i. egypti. i Cymbalo alaꝝ. Dicit adit egyptū alaꝝ cymbalū. qa ita egypti vendicūdo ⁊ regnū sue magne ꝓmissa facebat ipm in vanū cōfidere sub alaꝝ suarum vmbra. k Que ē trans flumē ethiopie. illud flumē ēt nilus diuidēs egyptū ab ethiopia ⁊ ꝓpter hoc trāsiit alexander magn⁹ de ethiopia i egyptū. l Qui mittit i mare legatos. Iudicio ꝓ mare ad regē iude ipius alexandria. m In vasis papyri. i. in nauib⁹ de papyro factis. ēt enim papyrus ipsa tunc ita magni q̄ fide poterie fieri nauicule: vt dicūt aliq. vel vasis aliis. In vasis papyri. Libri i papyro scripti q̄s portabāt de

simpliciter vsus distinx⁹ fuerit alicui: i modū cymbali loc. Vbi cymbalū alaꝝ q; sunt sono cito transeunte. sic cito mō⁹ hostiū gētis ⁊. Vbi ꝓ cymbalū mō⁹ dicit. hoc vocat alaꝝ nauiū ⁊ gressum ꝓpter mō. Et mittunt legatos. q; sicut egyptus. ita ethiopia. ⁊ omnes alie gētes mittebāt legatos ad iudeā: timore ⁊ admiratione ꝓsperitatis eius.

In nullo pa. i. I mari q̄ de papyro facte sūt magnitudine sue ꝓfectionis alexandri. vt naues fūt ex eis. Vel ⁊ charte de papyro facte quasi ꝓ legatos mittebāt. Vel imbecillem capitulū de papyro factis.

In vasis papyri. Quia hereticoꝝ ꝓpriū est corrumpere volumina: nunc vasa papyri. i. chartacia sup aq̄s portare dicuntur. q; ita debent: libri enim vetusto humore obliuiscūt ⁊ delent: ita doctrina corp⁹ q; in principio fuerit vīdetur grauide ⁊ labuntur.

Ite angeli v. Allegorice. Ymnus ꝓpriū hereticoꝝ hoc dicunt. q; eqnes fidelēs tranſigūt ad ꝓpheticos ēt. Ite ad gentē cōuulsam: a deo fidēt laceratam. mediū hereticoꝝ populum bestiāl. nihil hereticis ⁊ blasphemis. q; gentē sc⁹ ⁊ ita eo fidē. Post exit nō ēt alter. Omne cui peccatū cōparatus blasphemie leue⁹ ēt. Hereticoꝝ ꝓpriū ⁊ ꝓbrosum ⁊ ꝓbabile ⁊ ꝓcellosum.

Ad mōtem. Exponit ecclesiast ad quam terram nuncios mittant. Dic egypti quasi quorūnibus nuncios quo mittuntur exponunt ad montem dominū domini ymnist.

de lyra

ēt nūcij. vñde tū mihi q; papyr⁹ nō accipit hic. q; tunc ex illorū fuit multitudinaria. i. q; ligno cōplanato: dicut ideo bis. supēde pīnula ⁊ abiq; nodis. vñ ⁊ Beth. vi. vbi dī: Facies arcbā de lignis leuigatis. i. dolatis ⁊ cōplanatis: vt dicūt sui iudei. In hebreo batoch: de ligno quēlī. Et ita cadē dictio ponit b. vt ēt nos habemus⁹: In vasis papyri. i. hebreo batoch: In vasis scoler. ⁊ sīc hebreo significat: dicūt tū ꝓ ratiōe ⁊ similitudinarie accipit b ⁊ vbiūdē dictū. alicubi ēt nos que fuit hic cadentē nō potuit fieri de illis. n — Ite angeli veloces. Iudei. o Ad gētē convulsā ⁊c. i. ad gētē regni iude: vt patebit ex fine hui⁹ ꝑtis. hec cui gens fuit multiplicī, populꝰ ⁊ vilacerata. ⁊ fugadēs. i. a regiō⁹ israel egypti syrie assyrioꝝ ⁊ babyloniorū: vt ꝑ. viii. Reg⁹. p Ad populū terribilē. nō a pelle: ⁊ a miseria sibi supuenīte. qa ꝑpul⁹ cadit in florentia ⁊ mestitia ⁊ sui considerationē licūt terrorem alijs ne similiter ēt contingat.

Post qua nō ⁊ alī⁹. i. melior oblior. r Quasi expectanti. i. auxilij ab egyptio cōtra regē babylonis. sicī qa illa expectatio fuit frustratiō fundit: o Et peribunt ab exercitu babylonis. t Cui⁹ dirpuerunt flumina. Ipsius adiacentes. v Terrificā. ⁊ q̄ sic illa terra ꝙdiuit ꝓ multe nacio ꝙdi vī⁹. q; Israelitē erant ꝓpīti nomini dei solicardi. x Ois habitatores. Vic. ꝓsequēter ponit egyptioꝝ punitio. Circa quā locandā q; punitio egyptioꝝ ꝓlixa i hoc ca. ⁊ duob⁹ capitulis⁹ sequentib⁹ exponit ā doctorib⁹ nostris de punitione egypti q̄ facta est ꝑ assyrios. Sed talem meliori iudicio videt mihi q; melī⁹ exponē de triplici punitiōe egypti. quaꝝ ꝑma fm ordinē hystorie facta fuit ꝑ assyrios. secūda ꝑ babylonios. tertia ꝑ romanos. a ꝑmo ⁊ ꝑmi⁹ secūda. secūdo tertia ca. sequenti. ⁊ tertio prima. ca. xx. Secunda ergo sic facta nō simꝑ ꝑdit fm ordinē hystorie. ⁊ marie i. ꝓpter. ⁊ frequēter ꝑ facta ꝓdicit⁹ ⁊ futuri: vt ꝑ. Et in illo⁹ libris facte scripture. Nō solūmodo ergo ⁊ ꝑmo ponit ꝓpheta ꝓnūciationē ꝑ babylonios facta ꝑmodo ⁊ ad partes ꝓcedēdi in qua ꝓdicat ꝓnūciationē egyptioꝝ ꝓdo ꝑdita fatuam iudeis reuelandi ꝑa babylonios. a ⁊ id timebāt: timebāt ꝑmodo egyptioꝝ ꝑ ipsos. ēt quia ⁊ i tuto ꝑto. qa ꝑmo ponit egyptioꝝ ꝑmodo. secūdo tuto ꝙ confusio

Hubeo roxio. Beata melodie fanguatio gb'refrigerij ſtat ⁊ ſtipu lum aceti facit humectando fcabiē: ſic krmo me' odera egypti gratus omnibus erit in me credentibus ⁊ aſſyria a me ita data victoria:

Ipſa[ſ]o. Audiego ſum vitio vera ⁊ pater meus agricola' odm pal mite ⁊ me nō ſecit fructū krnit eū ⁊ odm g fert fructū purgabit eum.

Et omneo delbet. Yperbolice. Mag ens odo delbi tere ſuper eos hyemabit. Eo ſ ignificat ⁊ occidet imentes ⁊ de ſtruet multitudinē magn mā ſapientū: gb' eſta te ⁊ hyeme cadauera ſuf ficiant in eam.

Et repox. Queri tur ꝓphēta ad populū ſuū: quātū eis dona ūerit. In tempore ꝛc. quali vaſtata egypto ad ſper abit vltra iudā in ventea etas. ſi ſidei ⁊ do nare operā nō offerat mihi. Quod ſpiritus eſt ler. anno poſt captiuita tē ſub ioachaz ⁊ alia multa.

C. XIX.

Hus egypti
o ꝛc. Scendus multa quę hic dicūtur ad egyptū hyſto rialiter pertinere. Sed ⁊ hic ⁊ alijs locis ſcripta rat multa ponunt q nō poſſunt tota hyſtoriam ſtare: ſi ve ritas requiratur. quę ergo ingreſſus eſt in leui nube. i. corpe: nulla gra uato corruptione. Et ſcī ydola ſunt cōmota. i. cō fractus ab hominib' ad cham̄ venientibus able .ētā

Hec hic de egypto di cuntur tā ad eius deſtru

Nicolaus

egypti. ⁊ eſt locutio hyp bolica ad denotandum magnitudinē illi' regni: ⁊ multitudinē populi: cui' ſi: parūus eſt totus mūdus. a Et dimica tum fuerit ſignū. i. vexillū regis babylonis. b In montibus. i. in ſor talicijs in alto ſituatis. c Videbitur. ad deſolationē veſtrā. d Et clamore tunc audietis. ad concitādā bella cōtra tota terrā egypti reſidētā. e Ego ꝙcā a tota pulcritudine egyptioꝝ. f Et conſiderabo i loco meo Lin mutpio. g Sicut meridiana lux clara eſt. ꝙ ola nuda ⁊ apta ſunt oculis dei. h Et ſicut nubes ꝛc. Que refrigerat meſſoreꝫ a labore ⁊ ca lore. ita refrigerabo babylonios a labore belli vt de facili poſſint vos de uincere ⁊ detriſicare. i Ante enī meſſem. i. ante ꝙfectionem. k Zo ma euellauit. i. papā' egypti. l Et imatura pōmis germinauit. i. ante tempus rebelli ⁊ ſic eito conſūpſ. lō ſubdit: m Et pacidēt ramuſcu li eī' falcib' ꝛc. i. popul' egypti etiā vſq; ad minimos itarficiet. n Et relinquent ꝛc. ſ. i. cadauera egyptioꝝ ab eis deuorada. o Et eſtate p petua. i. vna eſtate integra. p Erunt ſuper eū volucres. qa inde ſat ha bebūt ad comēdēdū p tota hyemē habebūt. per eſtatē enim hic ponitur ⁊ hyemem intelligit tēpus vnī' anni. vt dicit Ra. Sa. r In tēpore illo Hoc ꝙquitur ordinat conſolatio iudeoꝝ facta p cyrū regē pſay q oc dit hortatū iudeos redeūdi in iudeā: ⁊ vaſa templi remitti eis dā. vt habe tur 1. Eſdre. i. ⁊ hoc eſt qđ dicit: In tpe illo. qr poſtq̄ nabuchodonoſor de ſtruxerat egyptum. tpore balthaſar nepotis ſui regnum babylonis fuit ad medos ⁊ perſas tranſlatus. s Deficetur manus. i. vaſa a templo re mīſſa. vt dicit eſt. ⁊ etiā qr iudei remanſerūt in babylone miſerunt ad lo cum olim cultus per iudeos illuc reducto munera plurima: vt habet 1. Eſdre. t A populo. i. regno iude. v Diuulſo ⁊ dilacerato. mo do ſupra oppoſito.

terra: cūs eleuatum fuerit ſignū
† vel miniſtros. † egyptiorū. † qui
cōtinentur ſuper egyptios. † inſuperabilibus
paganis aſſyrijs. † quia
in mōtibus † vidēbitis ⁊ † clāgo
ſē tube audietis: quia hec di
at dominus ad me: Egō geſcas
† que in eccleſia ſunt † actio † vel eccleſia.
† ſtupra vel.
⁊ cōſiderabo in loco meo: ſicut
† ita vnuerſa perlabitur. vndecim eſt qui ſe ſi-
gnificat ⁊ alibi ſepe. ita
lux clara ē meridiana: ⁊ ſicut nu
† ſic ydola habitatores eccleſie refrigerat que pertine
ne cantra ſtarebant. † conſummationem.
bes roris in die meſſis. Ām mēl
† meridiana † egyptios † ante tēpus
conſummationis. † ante tempus adūce tentatio.
ſem cni totūs efflouit: ⁊ † immā
† † vnde quoniam perfecti ſumus hoc ſentiamus.
† † quaſi imatura † ne iotam mutam medicum
ſermonem eius capiat. † idco.
tura pfectio † germinauit: † ⁊ pz
† habitatores † aſſyrioꝝ
cidētur ramuſculi eius falobus
† ab aſſyrijs. † a corpore eccleſie † a ydolatria
⁊ que derelicta fuerint † abſcidē
† de terra ſua. † deuorandi interfici.
tur ⁊ ereuticentur. Et relinquēt
† que intra viam comedunt homines. † † quibus
eradicat anima non ignoſcitur.
ſimul auibus montiū ⁊ † beſtijs
† in proſperis.
terre: ⁊ eſtate ppetua erūnt ſu
† populum occiſum.
per eum volucres: ⁊ omnēs be
† in aduerſitate.
ſtie terre ſuper eum hyemabūt.
In tempore illo deferet manus
† ſpud.
domino exercituū: à populo di
† ab eccleſia per hereticos † ad tempus a terra
ſua ⁊ a loco † ab beſtijs † meritibus hereti-
corum † † blaſphemia † beſtijs
uulſo ⁊ dilacerato a populo † ter
† tam terribili
ribili poſt quem non fuit alius:

† † vocatio aſſyrioꝝ † vel nationibus. † aſſyrioꝝ. † vel hominibus † timore.
a gente † expectāte ⁊ † conculcata
† in partes varias † regno ⁊ populo nōdū genti
cuius diripuerunt flumina ter
ram eius ad locum nominis do
† ſ. † eccleſiam
mini exercituuꝫ montem ſion.

† in hebreo matla. † alij aſſum-
pto. ſ. rubo. † mundi

O Nus egypti C. XIX.

Ecce dōminus aſcendet

† † exercitum aſſyriorum: vel carnem pondere pec
cati inuenientes. † corporis fauces virginitas.
† † ad literā vel mūdū † ſe
ſuper † nubem leuez: ⁊ † ingredie
tur egyptum: ⁊ mouēbuntur ſi
mulachra egypti a facie ei': ⁊ cōr
† Lxx. † uetteres.
egypti tabeſcet in medio eius.
† † cuncte contra eiuſmodi ſe tradere capiebāt
alij contra eiuſdem.
Et cōcurrere faciam † egyptios
aduerſus egyptios: ⁊ pugnabit
† † nō erubescēs cōtra credētes
vir cōtra fratrem ſuuꝫ: ⁊ vir cō
tra amicū ſuum: † ciuitas aduer
† † ab eccleſia cōtra credētes
ſus ciuitatem regnum aduer
ſus regnum: ⁊ dirumpetūr ſpiri
tus egypti in viſceribus eius: et
† quo rebellare tentarint
cōſiliuꝫ eius precipitabo: ⁊ in
† obſtinati in malo. † querent quare hec ſint
† † hec aſſyrijs ſuperuenientibus: ⁊ in eis adim-
pta ſimili modo gerebantur.
terrogabunt † ſimulachra ſua: et
† qui ⁊ venefagos.
diuinos ſuos: ⁊ phytones ſuos
† † cum hec fuerint. † tanqm quidā nihil pro-
derint. † mundum.
⁊ ariolos: ⁊ † trādā egyptū i ma
† chaldeoꝝ. ſ. † nempe ⁊ vtiliā nō blaſphemare
num dominoꝝ crudelium:

† † diabolus de quorum ſorte ir. ſ. Lxx.
ēt rex fortis dominabitur eorū
† voluntatem eſt facere. † † contra ſanctā
rē. † dominum regē fort.
ait dñs deus creatuū. Et † are
† † marcebit lacus. † ydolum. † diabolus
a quo omnia mendacia.
ſcet āqua de † mari: ⁊ fluuius de
ſolabit ⁊ atq; ſiccabit: ⁊ deficient
† errores † ydola ſuperuacua. † tandem
flumia. Et attenuabuntur ⁊ ſic
† qui de turbidis aquis nili implebantur.
† ſtrmo vacuus
cabūtur † riui aggerū. † Cālam'
† de quo diximus ſe. † ſcē paginas qui nihil omnī
habere merebantur ⁊ non eſſe vacuas: ſed fragilia ⁊ ca
ea marcida. † facturas.
⁊ ūcus marcefcet: nudabitur al
† riuus ⁊ fons † arefacte capite.
ne' riui a fonte ſuo. Et omnis ſe
† irrigua aquis egypti.
mentis irrigua ſiccabitur: arefcet
† † Aſſeuer. † florissimum flaminum. † egypti
qui contrarij ſunt ꝓphetarū thēmatis euāgelij.
⁊ non erit. Et † merebūt piſcato
reo: ⁊ lugebunt omnes mittētes
† ad deſiderandum vt deſiderant omnes.
† † ſpiritus
tortuoſus. † † publice loquentes in ſynago
gis ſe credere ⁊ adhuc mente deſperatum gerūt.
hamuz in † flumē: ⁊ † expādētes
† egyptiorum.
rhete ſup facie aq̄ruz emarcefcet.
† † vt † aduc veſtra laceranda
Cōfundētur qui operātur linū
† ad ſacerdotes ſpectat. † illud † ſegetes
† reſtimenta: vel qui texebant et lanea diuerſi ge-
neris ꝓducta.
plectentes ⁊ texentes ſubtilia.
† egypti † † ſtrenua
Et † crūt irrigua eius ſtacentia:
† † omnes. Lxx. Hic pilacorum egypti deſtruētur.
† materia. † mercenarii.
ōmnes qui † faciebāt lacunas ad
† animam † eſſe. Ceo tempore
capiendos piſces. Stulti pāci
† metropolis egypti in qui merſis malis ſigna fe-
cit. † ep mane
pes tanceos: ſapiētes conſilia
† regis egyptij qui teſtpatus ē diuitijs
rij pharaonis dederunt conſiliū
† ſtrenue † qui prudētij dominus ſapientum
ſapientum † ademptū ſenſū ſolertie
inſipiēs. Quō dicetis pharaoni

† qui ab initio doctis me apoſtolicam mihi tradi-
derūt. † † eorum. ſ. qui regem hanc pru-
dentiorum † ſum
filius ſapiētiū ego: † filius † regū

Regum an. Quaſi habeo ſcientiam ſcripturarum cum ſapientia ſi cut ari. Ebrius. Fur ne tu ſcias nos: ne tandem poſſi mus cognoſcere ſapientiam tuam. Quandiu enim eſtis ſtupidi: nec habetis nec ſcitis.

Refrenant. Paynio. Hyeronimus qui ea qđ nobiſcū ſ. ſtrenua ⁊ patrum: non ſi ligantur ecclaſtarum. Quando enim fuerint: nec principium habebunt nec finem.

† † ⁊ egypcia heretica ꝓphana. † qui con-
nentibus eccleſie ſcripturarum
† ſapientes.
antiquoꝫ: † Vbi nūc ſūt ſapien
† ſapientes.
tes tui? ⁊ Annūcīēt ⁊ idicēt tibi
† ſacerdotes de ſolemnitatibus. † qui ab patre rebellare
quid cogitauerit dñs exercituuꝫ
† † vndecim † quod ydola nunc poſſimus ex
ſup † egyptuꝫ. Stulti facti ſunt
† vt ſupra. † qui putabantur ſapientes † pote
errare.
principes taneos: amarcuerunt
† † eloquentie que ſonat in vel ex eis. † illud
que magiſtri artibus eius dedita.
principes † mēphēos: decepērunt

† meridiem vel regionem. Lxx. nudatur ſapientie.
† regnum meum beluarum.
egyptū angulus populoſi eius.
† † bebendum vndecim addit illos in regnabus ſcā
ſum. † egypti
Dominū ſ' miſcuit in medio eius
† eccleſia † ſapientia
ſpiritum vertiginis: ⁊ errare fe
cerunt egyptū in oī ope ſuo ſicut
† vnde ebr qui ebrij ſunt ydolis vina
erat ebrius ⁊ vomēs: ⁊ nō erit
† conſilium † † principum.
eappto opus quod faciat caput
† diorum † ſenem. † ſapientia
⁊ caudam incurantem ⁊ refre
† † ſalicis ſenem. † † quādo milicibus populoſus
ſpatium terrarum. † † capitalitate per aſſyrios vel
chaldeos relicum eſt.
nantem. † In die illa erit egy
† † infirma in bello. † timida cor meum ſcrip-
tus. † admirada
ptus ſſi † mulieres: ⁊ ſtupebūt
† † perſecutio. † † Sapphirorum: mouebit eum
dominus meus. ⁊ ut per totum egyptum.
⁊ timebūt a † facie † cōmotiōis

† vindicta commotis a domino per ſermonibus vel
nabuchodonoſor vt pereat egyptum.
manus dominī † exercituū quā
† ipſa † egyptum
mouebit ipſe ſuper eā: ⁊ erit terra
† vel ceſſantium † egyptus
iuda egypto in pauoꝛē. Omnis

† ſuper iudeā † † principiū ſapientie timor
qui illius fuerit recordatus † pa
dominī cum ſue benignus a recordantur eius fidelibus.
uet pauoꝛ.
uebit a facie cōſiliū dñi † exerci
† † vt egyptum per aſſyrios cultores romanoꝝ
tuuꝫ quod ipſe † cogitauit ſuper

de lyra

quaſi dicat non poterit. ⁊ patet littera vſq; ibi:
o Decepērunt egypti ſ. ydolatri ꝓbati. ⁊ ſubdi
tur modus decipiendi:
p Angulum populo
rum eius. angulus qui
dratus linea conuenī
tibus efficitur: hic dici
tur comunis omnīū ⁊
dicit patet. ⁊ ſic eſt ſenſus
q decipiendo deoperā
⁊ antonium deceperunt
per conſiliorum totam
egyptum. q Dominus miſcuit ꝛc. ſ. id eſt cō
trouerſie ⁊ errores. hoc enim fecit dominus per-
miſſione ꝓpter mala que fecerat antonius in terra iu
da. qui antigonum ſolendentem a machabeis interfecit ⁊ herodem
alienigenam regem iudee inſtituit. vt patet in ſcholaſtica hyſto
ria. r Omnis qui illius fuerit recordatus. de malis que fecit an
tonius in iudea. ⁊ de illis qui propter hoc venerunt in egyptū.
† Pauoꝛ a facie conſilij domini. ſ. timens eius iudicia.

a culta dei mortis ꝑuertendo auditum eis. vñ ⁊ subdit: olo qui il. fu. re.

Quinq; ciuitates v. Quidā quinq; libros morū intelligūt q̄ in alexandria prius n̄ausam fuisse. quod hoc meis⁹ ad dominū adhortādi referamus: In die illa. i. post obitū ezechi. v. c. l. ter. egypti loquentes lingua chananea. ⁊ iurantes quīq; mores vel ritus mōdus ē chanaam cōmutauit. Quilibet aute quīq; ciuitas corporis gerat imaginē vna solis. i. dei. omni ꝑfecto ꝓfectui ꝑtinens. Qui ab exitu scrutatur scripturas q̄ ab exitu volumina. q̄ ab exordio principia. q̄ ab ortu solis. i. dei. ⁊ ab ipso ꝓfectui ꝑtinens. Qui ab exitu scrutatur scripturas q̄ ab exitu volumina. q̄ ab exordio principia. q̄ ab ortu solis. i. dei. ⁊ ab ipso ꝓfectui ꝑtinens.

ꝑ egyptum.

eas. In die illa erūt quīq; ciuitates in terra egypti loquentes ꝑ ꝓ confessi in egypto ⁊ iurantes p ꝑ iudicii que oculi illuminati cognoscūt. lingua chananea ⁊ iurantes p dominum exercituū: cuitas' solis vocabit' vna. In die illa erit ꝑ per hoc omnis altaria inferunt que in mundo sunt, vel per altare istud super quod sacrificium' vero bonis nostris quē agimus. ꝑ mundi. altare dñi in medio terre egypti ꝑ templum hebraice litteris greci⁹ latinis nostris nō indecorum ⁊ titulus domini iuxta terminū ꝑ tabi vel milli ꝑ ꝑ altare vel titulus ꝑ ꝑ palliolis resurrectionis ⁊ crucis eius: ⁊ erit in signū ⁊ testimo ꝑ ꝑ omnium gentium que hic egyptus appellatur nium domino exercituū in terra ꝑ quotidi vel assi. ꝑ in conditus suis obsequiis. ra egypti. Clamabūt enī ad dominū ꝑ ꝑ patrem ꝑ ꝑ persecutorem minum ā facie tribulantis: ⁊ mittet ꝑ auxiliū ei⁹ qualem a patre mittatur. ⁊ ꝑ ꝑ ꝑ

a cultu dei marris ꝓmittendo auxilium eis. vñ ⁊ Ezechiel⁹ qui il. fu. re.

Quinq; ciuitates ⁊c. Quidā quinq; libros moyſi intelligūt q in alexandria primū in auctam ſunt. quod hoc mō⁹ ad dominū aduentū referuntur: In die illa. f. poſt obitū paſſionē crūc. v. c. l. ter. egypti loquētes lingua chananea. Egyptus q̄ē mores vel tenebre mūdano ⁊ chananea cōmutata. Quilibet ciuitatem quę ſpiritu corporis exercuit vitia ⁊ ſenſi ignorantie. Qui ſe vitia ⁊ libidines abſtinuit. Et iurent dño exercituū: cui⁹ nomē erit cōfusio. Quia ſe vitiis ⁊ libidinibus abſtinuerit. Vna ciuitas. Ecclia ſola ex omnibus gentibus. Et nomē ei⁹ vocabit vna. In die illa erit altare dño in medio terre egypti. Altare dñi. ſcripture hebraice litteris ⁊ greco ⁊ latinis ydiomatibus ꝓmulgate. Et titulus dño iuxta terminū eius. Titulus. ſignū ⁊ teſtimoniū. Et erit in ſignū ⁊ teſtimoniū dño exercituū in terra egypti. Ecclia ſola ex omnibus gentibus. Quę ſola hebraicę linguę ⁊ ſcripturę ſacramenta cognouit. Clamabūt enī ad dominū a facie tribulantis: ⁊ mittet eis saluatorem ⁊ propugnatorem ⁊ liberabit eos. Et cognoscet dñs egyptum in die illa. Et cognoscet dñs. Et cognoscent egyptii dominū in die illa. Et colent dñm in hostijs ⁊ in muneribus: ⁊ vota vouebunt dño ⁊ ſoluent. Et percutiet dominus egyptum plaga ⁊ ſanabit eā: ⁊ reuertētur egyptij ad dñm ⁊ placabitur eis: ⁊ ſanabit eos. In die illa erit via de egypto in assyrios: ⁊ introibit assyrius in egyptū ⁊ egyptius in assyrios: ⁊ ſeruient egyptij assyrijs. Et ſeruient egyptij. Non q̄ poſtea illi fuerint ſubiugati: ſ⁹ q̄ legiones romanę y ſyracę ſero militē cuſtodiebāt egyptū vel q̄ vtraq; gens ſibimet⁹ erubuit ſtructum reciprocando cōmercium.

Sicut ſcitis machabeorū legiſ: tacitę regnū fuit aſſyrioꝝ ⁊ egyptij alternis vēlicabāt vtris⁹. In die illa. Hoc nō intelligamus antiquo ſeruitutis more: ſed ſub conditionis. Vñ in die illa erit iſrael ter. xl. Q̄ non victimis ab aſſyrijs egyptijſq; medijs veraciter ſub eis tenuit⁹ eſt ipſa ſeruitus. Et quinta. Et benedicetur in medio terre quā benedixit dñs exercituū dicēs: Benedictus populus meus egypti: ⁊ opus manuum mearū aſſyrio ſit: hereditas aūt mea iſrael. C. XX. In anno quo ingreſſus eſt thartan in azotus: cum miſiſſet eum ſargon rex aſſyriorū: ⁊ pugnaſſet cōtra azotū: ⁊ cepiſſet eā: in tēpore illo locutus eſt dñs in manu ſaire filij amos dicens: Vade ⁊ ſolue ſaccum de lumbis tuis: ⁊ calciamenta tua tolle de pedibus tuis. Et ſcit ſic vadēs nudus ⁊ diſcalceatus. Et dixit dñs: Sicut ambulauit ſeruus meus iſaias nudus et diſcalceatus tribus annis erit ſignum ⁊ portentum erit ſuper egyptum ⁊ ſuper ethiopiam. ⁊ Seminabit rex aſſyriorum captiuitatem egypti: ⁊ tranſmigrationē ethiopum adoleſcentes ⁊ veteres nudā ⁊ diſcalceatā: diſcooperto nate⁹ egypti. Et timebūt ⁊ cōfundentur ab ethiopia ſpe ſua ⁊ ab egypto gloria ſua. Et dicēt habitator⁹ inſule huius in die illa: Ecce ſic erat ſpes noſtra: ad quos cōfugimus in auxiliū: vt liberarēt nos a facie regis aſſyriorum: ⁊ quomodo effugere poterimus nos?

C. XXI

Onus deſerti maris. Sicut turbines in auſtro ꝓcedentes de deſerto venient de terra horribili. Deſertum maris babylon. Quia ſicut deſertum ſine habitatore ſic babylon ſine habitatore futura eſt. Viſio dura nunciata eſt mihi. Viſio dura. Viſio ſeuera. Prodidit prodidit. Prodidit ꝓditor. Et deſolator deſolauit. Deſolator. Cyrus. Ascende elam. Elam. perſis. Obſide media. Media. Omnem gemitum eius quieſcere feci. Omnem gemitum babylonis. Propterea impleti ſunt lumbi mei dolore. Dolore captiuitatis babylonis. Et contristatus ſum ne audirem iniquitatem. Ne audirem iniquitatem babylonis. Turbatum eſt cor meum. Turbatum eſt cor meum ſuper babylone. Et horror inuoluit me. Horror inuoluit me ſuper babylone. Dinumerauit ſpeculatorem. Dinumerauit ſpeculatorem ſuper babylonem. Et vidit equitem binum. Et vidit equitem binum. Et vidit quadrigam. Et vidit quadrigam. Et vidit quadrigam

Mas deserti maris. Babylonia pro multitudine populi dicta mare. Vndecdevenit facies dominus mare cum.

De deserto. In q̃ visio aspexit i q̃ tractat: paulo a seipso dissidet. Qui bene dixit. Bene etiã sententia: quasi culpa singulorum est in quo patitur opprimun tur.

Ascende e. Lxx. e la mite: e legũ plures. e la mite: depressionis. Per 2 le temptatio.

Abide. Ps̃o pene e medi nolite mirer exaudi ab ecclesia babylonis oblocutor.

Quoniã gemitum. Quo ne e alijs afflictis gemere faciebat. Quia et mul tos iam gemere perfuse po tenta babylonis. Dei tã multa ille afflicta: vt ꝑ te gemere nõ audeat.

Nicolaus

Mas deserti ma ris. Prolixe ca pitulo 13 tres par tes diuidit. quia ꝓphet simo loquitur ostra babylonios. secũdo contra idumeos. tertio contra philistheos: Onus vastationis ostra agarenos libi: Onus in arabia. Circa finẽ sententiã q̃ ipsa ꝓphetie nõ semp adest ꝓpho tis. e quã tãgit mentiõ ꝓphete de aliquo negocio futuro nõ semp reue latõem conditionis: sicut ꝓnt dictũ fuit in ꝓcipio libri qñmoy cũ age ret de varijs tactꝰ ipsius sancti circa mentes ꝓphetaꝝ. e inde est q̃ de cõsil negocio plurib⁹ vi

de isaie. 13. 14. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66.

ginãtibꝰ aliqñ mitta ꝓphet expressũ dño vna vice q̃ nõ erat i alia reuela ti. e sic ꝓphetic frequenter idẽ repetit addẽdo ad ea q̃ ꝑ⁹ dixerãt: vel ma gis explicãdo q̃ ꝑ⁹ fuer it. e sic ẽ i ꝓposito. Stupẽ ens elatas destructio nẽ babylonis denũciauerat xiii. ca. e. xiiii. e hic addit destructionẽ repetit explicãdo aliq̃ q̃ nõ fuerãt ꝑ⁹ ratiõ explicata. Et videt i duas ꝓtes q̃ hic explicant. Secũdã ponit ibi: Babylon dilecta. Prima duas q̃ suũ ponit dicta explicatio. Secundo ꝓphete cõpassionat: Propterea. Circa ꝓmã vt: Onus deserti maris. i. babylonis. vt patebit ex sequẽtib⁹. e sm aliqꝰ nõ hic mare. ꝓter populi. Ea etiã est multitudines. Et mare dicit hic o ꝓpheta denũciabat eã deserendã a fidei habitatoribꝰ. Sed mihi videt melꝰ hic vti deserti maris vel mare deserũ ad explicãdũ modũ captiuis babylonie. q̃ nõ fuerat fugiuũ explicatus. Paries enĩ e medi obsidẽtes babylonẽ. e nõ ponitur cã cape ꝓter murũ ex altitudine. e ipse simul et ibat a ciuitate disturbi. Quasi cuꝑent q̃ p arcus trãsibant p medi ciuitatẽ i multos riuos. ita q̃ in murorũ ciuitatꝭ p arcus fluu. e sic vi cit babylon deserti maris ꝓter attenuationẽ cuꝑant q̃ e magnus fluuius. ꝓter q̃ vt hic mare more hebraici sermonis. q̃ segregatio magna aque mare vocat. sm illũ Gen. i. cõgregationes q̃ aquaꝝ appellauit ma ria. b Sicut tur. ab af. ve. Africus enĩ eventus lacer alta liter meridiẽ. e occidẽ. e recte hic aliq expositores q̃ ꝓle e medi er illa ꝓle venerãt cõ tra babyloniã. si hoc nõ vidẽt vel. 22 ruinosa medie e ꝓphia magis declinãt ad ꝓspectũ ꝓle. e ideo ꝓ hoc q̃ dicit hic: c Ab africo. xc. nõ desi gnat termin⁹ seu plaga. vñ venit exercit⁹ contra babyloniã: sed magis dest gnat modus veniẽdi. q̃ africus. e vel⁹ tẽpestuosus generis turbines sul cura e pulueris q̃ sunt valde terribilia. e ex b ꝓle e medi venerãt contra babyloniã quã debuerãt e populũ occidere. vt practicum est. ii. ca. xiii. d De deserto venit. q̃ liter babylonẽ e i. de. vñ venit exercit⁹ erat assedã debiã ꝑ q̃s trãsiit. e De terra horribili. i. de media e ꝓside q̃ erãt hoc relicte babylonia. f Visio dura. ꝓ babylonios. g Nũciata e mihi hic. e q̃ si illa fuisset: Qui iniquitatis agit. e q̃ depopulator e vastat. In hebreo habet: Cõmercia zelatoris vel decipiẽtis decipientis. deuastãs deuastauit. q̃s expone Ra. Ba. de regno babylonis e regno plagi. et post regnũ babylonie q̃s intulit sibi decepit e deuastauit multaq̃ prouincias. sumpsit regnũ plagi sibi cyro q̃ sibi subiecit regnũ babylonie e deua stauit. Pm q̃ vñ. xxiii. Hãc q̃ ꝓsto nomen e ipse ignoris: Hãc q̃ ꝓdario nõie e ipse ꝓdaberus. xl. ad cuius sentiam reducit q̃ dictũ nca. h Qui iniquitatis agit. hoc vt de balthasar rege babylonis q̃ fuit ido latra pessim⁹. vt habet Dan. v. e sic fuit iniquitatis. vel q̃ dicit Hyero.

Pone. m. xl. Quasi o ꝑs e medi surgite cõsiliarij ꝑ tres vos ad bellũ cõtra plantemi i specula q̃ cruciata sunt i parietẽ: ꝓpheue qa de⁹ regnũ hui⁹ nouerant. Surgite postq̃ comederit e biberit. arma arripite babylonicꝭ debellate. Comedite e bibite crudelitꝰ sanguinẽ e corpora vim: ve principes ecclesie filij vt chr̃i eũ fidei e armaturã pauli arripite: i quo signa cula vt sol ostra trahite.

Cõsolare. Quasi post mestitiam ingruat ei. Dei consolare o babylonia ꝑ sar q̃ scripserit in parte. Mele tebel. ꝓtarca.

Speculatorẽ. Speculantes dicunt ꝓophete. Dñs ad eosdem: specula tores q̃ negligũt ꝓphetare. Et videt i duas ꝓtes q̃ ꝓpheta cõpassionat: Propterea. Circa ꝓmã vt: Pone mensam. Quasi o ꝑs e medi surgite cõsiliarij ꝑ tres vos ad bellũ cõtra plantemi i specula q̃ cruciata sunt i parietẽ: ꝓpheue qa de⁹ regnũ hui⁹ nouerant. Surgite postq̃ comederit e biberit. arma arripite babylonicꝭ debellate. Comedite e bibite crudelitꝰ sanguinẽ e corpora vim: ve principes ecclesie filij vt chr̃i eũ fidei e armaturã pauli arripite: i quo signa cula vt sol ostra trahite.

Cõsolare. Quasi post mestitiam ingruat ei. Dei consolare o babylonia ꝑ sar q̃ scripserit in parte. Mele tebel. ꝓtarca.

Speculatorẽ. Speculantes dicunt ꝓophete. Dñs ad eosdem: specula tores q̃ negligũt ꝓphetare. Et videt i duas ꝓtes q̃ ꝓpheta cõpassionat: Propterea. Circa ꝓmã vt: Pone mensam:

f in quo non habitat deus. f a deo cherubin⁹. f mundi vade qui. m. refunde in sanctos. f vox babylonis

O Mas deserti maris. f Si f tempestatũ f vt venientibꝰ cãt f turbines ab f affri

mabilissimi f ita te deseret medium e pereũ rus multa nubium⁹ terra.

co veniant: de deserto venit: de f mitis. f quanta tempestatibus mun dus pignus sit. f capestrate f a deo.

terra horribili f visio dura nũ

f dixit deꝰ vel dominꝰ sup f darius vel cyrus.

data est mihi. Qui iniqueagit: f qui depopu

f vox domini ad ꝓphetã f modus f f despiciens aqui. f. tentare tolerat e consumere f prouincia persarum e medorũ

f me

lator est vastat. f Ascende f clam f babylonem f cinctus in media.

obside mede. Omnem gemitũ

f magna vel deus vltionis f vox ꝓphetantis babylon ẽ conscriptus. f quia f. lamb. mei aqui tes penitentiam non voluptate vt prius: sed dolore plene sint.

eius cessare feci. Propterea re

f tenet militie

pleti sunt lumbi mei dolore: an

f mulier cũ parit. i. b. q. v. d. c.

gustia possidet me sicut f ãgustia

f in visitatione vel in terram. f f militium babylonis f ellamen turam

parturientis. Corrui ne audirẽ:

f in ꝓphia

cõturbatus sum ne videre. Emar

f f anglice vel oculi caligauerunt lachrymis.

cuit cor meum: tenebre stupefece

f mentem meam vt verbi. dñi viderem pene quia ignarem. f mundus qui in malignis ꝓsperat. f f quondam f vinum. 33 sue ignorãs sancta esse vt homo hominis. f f dei vel ꝓphete

rũt me. Babylon f dilecta f mea

f f quia subuerta. f quomodo eam cito ponãt superbi eam. f. ela te

posita est mihi in f miraculum.

f dominus ad ꝓphetã. f f dum vt mihi ea do lauream qui vertens sum mundo cl̃amplatur animo. f f abhabitatibꝰ. f a babylon. f vertant et annuntiet dominũ mede e bibe.

Pone f mensam: f contemplare

f f vos o dixit: e erre eam rege consolamini e bi. bat gite e inebriate dominum vestrum.

in spelunca f cõmedentes e bibẽ

f f in tenebr e nos. f. dum vt mihi ea do lauream qui vertens sum mundo cl̃amplatur animo. f f abhabitatibꝰ. f a babylon. f vertant et annuntiet dominũ mede e bibe.

Pone f mensam: f cõtemplare

f f vos o dixit: e erre eam rege consolamini e bi. bat gite e inebriate dominum vestrum.

in spelunca f cõmedentes e bibẽ

teos surgite pãcipes: arripite cly

peum. Hec enim dixit mihi do

f f in tenebr e nos. f. diligenter intuere que mundo ventura sum. f a templum

f ostiũm in quo ventura speculaueris.

minus: Vade e f pone speculato

f spiritu ꝓphetie

rem: e quodcũq; viderit annũcet

f speculatorem ego. f. f bigam que duo

bus equis trahi solet.

e vidit currum duorum equitũ

f videbit qui est in specula afinũ: alium e camelo suũ bigam.

ascensorez asini: e ascensorem ca

meli: e contemplatus est diligẽ

f f dixit hoc qui e speculator

ter multo intuitu e clamauit leo.

f expone quis hic speculator. f clam

Super speculã dominẽ ego sum:

f f in hac. f. ela ꝓphetia. vide ventura ꝓphetam

stans iugiter f per diem: e super

f ostendam mihi intuentem et. Lia cognitio sensibꝰ ꝓphetam ventura.

f dyrnus

custodiam meam ego sum: stans

f non solum in ꝓsperitate.

totis noctibus. Ecce iste venit vir

f leo qui supra clamauerat f f mihi verba eius

quidẽ equitum.

ascensor: bige equitus: e f respõn

f f iam in prudentia dei. f in adulto meo primo et penitus in fidelio f f tota a zelo consulta

dit: e dixit: f Cecidit cecidit f ba

f f fallo nominat nunc nomine dialecto singulari et relinquias finãs colonorũ.

bylon e omnia f sculptilia deorũ

f f qui de terra et de terra loquitur f vox ꝓphete vel deuoti. Qui que debui sed ebes e me dixit nõ fluxit deus. f a vtin malitia et vbi audiẽs de⁹ minorata

eius cõtrita sunt i in terra. f Tri

Dixit custos sum ut mane q̃ vultis reuerti pertinuit propriũ humeris ad ha bitũ. Venit mane. e nox ignis⁹. Cui sollicitie videns tenebre. vndi. e nõ vi dentes videant e videntes cui sunt. Et equit⁹ videte gentiũ. fi me quo retro studiosius querite.

Clamat. m. xl. Quasi populo meo dabo lumen lucis venerãti a captiui tatis: vos adite in nocte captiuitatis vestre quasi ꝓphetis fugi cibariis nẽ populi mei. qi est illa mei de captiuitate illi ani sunt letati. Et e ipsi sunt captiui.

Si quereris. ei & ritis mei angeli. i nescit sitare: quere fiolites in ꝓspectate. Conuertimi ni ad me: corde. Vestre operationes sic audiam vos.

Onus in arabia. Arabes sũt saraceni ab bimahele: e inter filio et⁹ qui melius ab agar matre sua agarenꝰ. e ma luerunt vocari sarracini quasi sire liberesnõ agar ancille sint filii. Vel cum detruderent patres e aquã dare indeis fugientibꝰ a facie chaldeoꝝ: parũ pre bentes aquã subere nolẽt vt sitẽ magis ꝓuocarent e ꝓtrirent. Quapro pter e ipsi i captiuitatem ducti. Inde alloquitur

† † Lamenti confracti. in area mee hebraice qui et arene. † † quasi non sint mea verba dicãt. Deputati enim sunt qui nolite falere.

tura mea e foliꝰ aree mee: q̃ audiui a domino exercituum deo israel annũciam vobis. Onus du

ma. Ad me clamat f ex seir. Cu

† liberes populum suum: quasi ille denuncietur ꝓ se ipso vigilet: quare e nos de eodem gaudere simul debemus. † † vel quasi

stos qd de nocte: custos qd de nocte

† pene corrupta. † † tempus libertatis populo meo.

† † nihil dicit ihesaias.

ete: dixit custos. Vẽit mane e nox

† aut † tene corde † relinquamus idola.

† pertinebo.

Si quereris: querite: conuertimi

† etiam hic † ad me † de captiuitate.

ni et venite. Onus in arabia.

† ad vesperam domini. fi. e ad. m. d.

In saltu ad vesperas: dormietis

† † ad expectatio tempus venit. † e † dormietis.

in semitis dodani. Occurrite

deus in eos fugientes sic. In saltu a. u. d. in.

In saltu. O inde q̃ obsidiones babylonici fugiete in saltu. Lin silua fari accentum dormietis: fugientes chaldeos in semitis dodanim quod inter portantur in propinquos vel cognatos. L. in via que ducit ad propin quos vestros fari accepit.

Thesperam. Que est principiũ noctis. Qui precare incipit: Vespera est qui ad finem. venit: in media nocte. Mediã nocte primogenita egy pti occidunt: petrus negat: iacet tam vicina ꝓnitet.

In semitis. Qz vespa principiũ malorũ. Lxx. In via dolum: q̃s in carpentat indicia. Quoꝝ enim peccatoꝝ genera tot iudicia.

Cum peccatoꝝ ignoscitur vel: nõ l aperte cõtra dormitiõ salus illa eluolo. vbi vespe⁹ ꝓtue bebe. Vbi fulc⁹ plus deuexuit de cereãa ab Ionia q̃ glabrauquido cõtra patrem rebellauit.

Occurrite. Ll. a. Doc contra eos pñt dicig etio e debile si tra

de ysra

sicut filii israel p tacebũ hoc nõ valebat: qa nõ fuerãt ita penitẽtes e cõ uerti ad deũ sicut iudei. e hoc est q̃s dicit: Onus duma. i. edom. nomina entium hebraica aliqñ variant a parte principii e a parte finis sicut e latina vnde sicut idem nomen est edom⁹ e nicolaus dicens e duma. o Ad me clamat ex seir. i. populus idumeoꝝ in captiuitate positus⁹, et dicens mihi e seir nomina sunt eiusdem terre: Ad me clamat pro sua liberatione. Ra. Ba. dicit q̃ ille clamor intelligit eorum angũli ꝓdentis populo idumeo rũ. Angeli enĩ sancti dei deprecant pro populo quoꝝ custodie sunt pote cti. vt habet Dan. g. p Custos. i. dominꝰ qui ea custos eius. Pm illud ps. cxxi. Nisi dñs custodierit ciuitatẽ. q Quid de nocte. i. quando remanet nobis de nocte but⁹ capestratũ. r Dixit custos. i. dominꝰ loquens ꝓ eisdem. s Venit mane e nox. i. mane cõsolationis e nox tri bulationis timens a deo pm merita e ꝓmerita hominũ. q̃s diceret. si vel tis crire de captiuitate nocte. t Conuertimini e venite. ad me veraci ter e ex corde. Id subdit: Si ꝓtinus querite. v Onus in arabia. Hic ꝓpheta scribit ostra agarenos q magis ꝓprie sic nominant q̃ sarracini: eo ꝙ deleuerunt ab abraham per filiolam ancille agar filium. Isaac ipsi vsurparunt sibi nomen a sara que fuit libera. tempore enim quo natus ebedomolee vaticinat iudeam multi de iudeis fugerũt vestigia arabum vbi habitabant agareni credentes q̃ ibi habere aliquod refugium eo q̃ deficerant ab abrahã sicut e ipsi. Id ipsi contrario fuerãt ex vsu. ꝓpter quod ꝓpheta denunciat eorum ꝓditionem dicens: Onus in arabia. Circa quod sciendum q̃ duplex est arabia. Superior e inferior. Superior ita dicitur ꝓpinqua est iudee ad quam fugerunt iudei. e illa fuit capta a nabuchodonosor ꝓpter veritatem predictam e non alia. e ad hoc dicendum victur hic: Onus in arabia. Quia in via parte arabie e non in tota. e non dicit eorum arabie sicut onus babylonis e aliarum. Consequenter describit fugam iudeorum dicens: e In saltu ad vesperam dormietis. ꝓpter defectum hospitii. quia non recipient vos agareni.

f In semitis dodanim. nomen est loci ad quem est via per saltum ꝺ tum. 3 Occurrunte nimeni ferte aquam q̃ sitientẽ terre ait. i. id est o vos agareni qui habitatis in plaga australi reliquis iudee. occur rite misericorditer fugientibus qui sunt contra vestri.

dilecto ꝛ ppria fabre vbi filiꝰ ac ꝓnubꝫ ꝑ ꝛ nuerba manꝰ ꝑuigilt.
Dilectꝰ.i.a. Pungam ſi amicus ac ſolo ꝛ deo ſtra aquam ꝛ in latitudine ꝑcuſſi.
Rubric vi. Quali quia non habuiſſe in eos miſericordiam ꝓpe ſuffocationē capitanie militum.
Poſt annū a dilectꝰ ꝛ capitanie. vbi ſuſcitat ſuꝑ labꝫ ſuꝑ quoq; vallati fili. vnde dicit in anno mat. ab ē quo modo meretrix ꝑ quid potuit videri ꝛ bur ſuꝑ annum labores ſū ſuꝑ ad mercedem. hic ꝛ vbi mercenarius reſtat ſpectans quia ꝓpe eſt expletus.
Quia filius amus meretrix corporis: q ſibi ꝑcipit meretricū lucrū. vel ſimpl ſalvo ſalario: ꝛ labore meretrix ꝛ ſpiritualis ecclie q interpretatur ſanctus. vnde: Pretiosa eſt hæreditas ſanctꝰ eius. O mina quoq; ſagittarioꝝ.i. ſi meretrix ſuꝑ bonū dogmatum ſuorum q in fatu arabie vel in arabia reliqſſe in ſi brijs: cum fugientes fac ſint de ſalta liberati: ꝛ aquas baptiſmi acceperint: ꝑ pan. mag. eccliam comederint.

C. XXII.

o Hue vallis. Hierusalē quā dam domina gentiū ci uitas regia magni. nunc deſpectus dicit vallis: non enim vallis eſt: ſed in monte eſt: ſed q humilis eſt facta. ꝛ ville ſubdita idolis ſicut ꝛ ca ſtellum deſpectus dicta eſt. Ju in cas. illū q̄ ō ma vos eſt. ꝛ bonꝰ vallis v. Jhi cuiꝰ propheta fuit: qui viſionē vidē ac meruerit: nec pertinēt hec ad oſtēſionē que facta eſt a ſenacherib tempor ezechie ſed magis ad ea que tempore ꝛ dcipie a nabuchodonoſor facta eſt.

f populo meo fugiſti ad eos. † f qui in ſyon fuit
† f ſuccurſus † baptiſmi † non cōſi pauci.
† f q̄ habitatis habitas religionē ꝛ charitatē
ſtientī ferte ꝑ aquam. ꝛ Qui ha
† f meridianam † meus de multo tempore † ad
abitatis aqua. † multi ſui
betatis ꝑ terram auſtri: cuꝰ pani
† populi latis
bus occurrite fugienti. Ni facē
† hortatur eos ne ſuccurrant gentibus idolatrie ſuis
rum † ad auxilium veſtrum
enim gladiorum fugerunt: a fa
† babylonicorum † qui melius vident ſuorū
ſtiem cruditatis. † fugat arrianos.
† † alienorum qui fugiendo opimi, et vexatoꝝ
ope ſtabiles.
de gladio ꝑ imminētio: a facie ꝑ ar
cuo extenta: a facie grauis pcuſſi.
† futura.
Quōniam hec dixit dñs ad me.
† captiuitatis eorum ſalluſtrie eos dominus.
Adhuc in vno anno quaſi in an
† poſt annum
no mercenarij: ꝛ ſuleretur oſa
† † ſarcinis reſtituit affectibꝰ ſuis ꝛ deus ſuꝰ ſuos
beſtiarū gentis ſuis ſuꝑbie ſuꝑ ſuis dicit mercenarius
gloria cedar: a ꝑ reliquie numeri
ſagittariorꝝ fortiū de filijs cedar
† idololatrie † ſuperbie
imminuentur. Dñs enim
deus iſrl locutus ē. J C. XXII.
Hus vallis viſionis.
o † non propterea ex perſona ſpiritus ſan
cti. † † non ſibi ergo.
Quidnam quoꝛ tibi
† † opinione tuā vnde putas bonū fuiſſe. † † in
ter alios. † † plurēter quia multa horrenda
narrabat. † ad ciuitā
eſt q: aſcēdiſti ⁊ tu ois in ꝑ tecta

Ois heretici q̄ te ſubtimi ſenſu ſcripturaꝝ ad ima corruerunt.
Gallio vehemēs. Ap. fron. Ecclie Eccleſie. Vnde: conſilium ſum ego ab ē. ſuper. I. m. Aut cōſiliū in hō mino ſcit nemo. I. ſi ſingit ea mittere potras. I. o. f. ſa.
Quidnam quoq. Quaſi ab philoſophia ꝛ capitia ſcrutaris te ſub
humbras reſpondentiū
diuum eccleſie cōtemnat: cur tu quoq; ſcrutaris cuncta.
Plena. Doctrina hereticoꝝ plena ē multi loquio ꝛ clamore.
Interfecti. Gallie fallaci ſpem i voluntate propria ad herbitum .I. tranſierunt.
Comparationē eoꝝ qui poſt potiū vim ſunt ſubditi ſuperuenturo q̄ ſpem ſi tradunt. Quo modo i martyrio q̄ poſt penas negat leue ꝑ pul tur q̄ cito ſint neceſſitate dictum abnegat.
Cuncti pon. vī. Ha cut in hieremia legitur ſilēchijas nocte per mu ri foramen cum principi bus exiuit ꝛ aufugit. ſic in campū hiericonticis capti: ad nabuchodono ſor: qui aſcerat in retia ta: ibi enīz manebat ciuitatem ſuam ad capiendum vbem premiserat addocti ſunt. Pro fedelie filioꝝ anticipium oc cidi tuffic: ſpū oculos eruit: ⁊ occatum ferū in babylonem duxit. Pſ cipes adt ⁊ alij qui cum eis capti ſunt: aut occiſi aut dant ligati ⁊ in babylonem ducti ſunt.
Fugerunt. In fu ga concidēs: quorum pilcipe eſt exacto fugiēs colabet tortuoſus.
Et fictum.
Xtr. Errore. Non q̄ ſictus ⁊ error a domino ſit: ſed occaſione ſcripturarum quas vellet eis legendas: naſcit error is occaſio ⁊ poſſit dicere: que nos erare feciſti a vijs tuis? Unde: vedit eis oēs ſpiritum erroris vt.

Nicolaus

a Q. facie enim gladiorum fugerunt v. quaſi vicerit. ita fuga nō pos eſſet ex pulſi animitate. ſed ex neceſſitate: propter quod ſubiectio eis magis competit. ⁊ quia hoc non feciſtis. ideo ſubditur pena veſtra cum dicitur:
b Sub hac dicit dominus. cuius dicti non poteſt eſſe falſum. c Ad huc in vno anno. id eſt poſt captiuitatem iudeoꝝ per vnū annum nō ſta bitis in gloria ⁊ poteſtate veſtra. d Quaſi in anno mercēnarii. i. ſicut mercenarius conſiderat finem anni in quo locatus eſt ad ſeruiendum ⁊ re cipiendū premium. ſic ego conſidero reddere vobis penam pro veſtra ini quitate ⁊ malitia ſtatim illo anno tranſacto. ideo ſubditur: e Et auf ertur omnis gloria cedar. id eſt terre agarenorum ſic nominate a cedar fi lio ismahel. per vnū annum enim poſt captiuitatem regni iude captiua uit eos nabuchodonoſor. f Et reliquie numeri ſagittariorum fortium v. erant enim agarei exercitati in arte ſagittandi ſicut ⁊ ismael coſi pa ter. vt dicitur Gen. xxi. Factuq; eſt puerio ſagittarius. g Dominꝰ enī deꝰ v. i. tutus verbi eſt ſtabile ⁊ firmū. ⁊ i hoc oſtēdit ꝓpheta q̄ hec eſt ꝓpheta ꝓfectionis que infallibiliter adimplet. C. XXII.
h Hus vallis. Dic inter punitiones aliarum gentium reſtituit pio pter pec. ea. Et ſubditur in duas partes. q̄ primo ꝓpheta lo quitur contra regnum. ſecundo contra ſacerdotium. ibi: Hec dicit dñs. Prima in duas. quia primo oſtenditur regni iude punitio. ſecūdo ſubditur punitionis ratio. ibi: Et reuelata eſt. Prima adhuc in duas. qꝛ primo ponitur denunciatio pene. ſecundo ſubditur compatio prophetē ibi: Propterea dixi. Circa primū dicit: Oꝛ vallis. licet enim hieruſalē quantum ad vnum partem ſit in monte. tamen vna pars eſt ſit in valle. vnde ꝓpheta hic denūciat futurā eius oppreſſionem per nabuchodono ſor regem. ideo potius nominat eam nomine vallis q̄ montis. i Dic

Ysaie c XXII

Etiam. Cuius in penitiſſa prouincia in qua optimi ſagittarij.
Etiam ſuper ꝓuincia. Etiam adiutus corp. ad eſt ꝓpria hereticoꝝ ſi ꝓbi ꝓbarent vt ſagittis ſe obtin. re. cede.
Parietem. Eccleſie firmamēta dicens ſua. I. temporalia ſua auꝛ.
Operuerunt. Corpiā q̄ a gloꝛ ꝛ pollutio anus operiū ꝛ claꝛ ſum ē ei.
Armamentariū. Juxta templum erat ho mus quem edificauit ro ūd ad reponenda arma in caſus ciuitatis arbitra mutic. Unde dicit dom? Lattus. Ipſa quoq; nō la pidea ſi lignea: humo et calce cementi et lapidum: vt aiunt) eruginat ferrum.
Et congregatio. Loca penſionis quia vbertima: magnas pena riam aque ſalinebat: et marinc in hieruſalem. Illos ſuſcitant eiternat ad colligēdas aquas: ſta uiaꝛ enim tantum ter gal ſcis ſuſcā fluuiolum aut ad radi. e ombra ſy on erit. Jo hieruſal' mur plūie erant: ſuferies q̄ ab hoſtibꝰ capt poterat ſuperiꝰ q̄ non poterat.
Et Lacū. Non poteſt qui aquā viualem habet ⁊ eternā: ꝗd iacus contri tos qui continet nō va leat aquam.
Inter duos mu. Et neum ⁊ vetus teſtamē ꝛ ſecꝛ de ſibi nouas aſſ

Nicolaus

dictionē dicit q̄ quādo dꝰ recordat' de deſtructione templi ⁊ capitanaꝛ ſuoꝝ ſacerdotū ſuoꝝ ſuꝑ ſuis ſacrificijs idolis ſuꝑ tecta domoꝝ. vt dicit cōmuniter expoſitores noſtri. ⁊ i hoc tangit culpa ciuitatis ꝑpter quā deſtructa fuit. f. idolatria. Ita. Ita exponit q̄ appropinquante exercitu nabuchodonoſor ad hieruſalē homines aſcendebant ſuper tecta domoꝝ ꝙ ſunt plana in terra illa ad conſiderandum inde magnitudinem ejercituꝫ. ⁊ ad ponendū inde contra aduerſarios lapides ⁊ ſpicula cum machinis ad hoc ſibi diſpoſita. m Clamoſis plena. quia in tali preparatione fit cla mor populi. n Urbs frequens ciuitas exultans. id eſt que prius fuiſti exultans ex frequentia populi in ea habitantis. o Interfecti tui. de po pulo tuo. p Non interfecti gladio tuo qui eſt mos veteris: ſed fame que eſt mors diuturnior. Sen. ꝙ dicit. mi. Regū. vi. Peccauit fames in ciuitate. q Cuncti principes tui fugerūt. f. ſedechias ⁊ viri bellatores vt habet ibidem. r Quoniam ligati ſunt. quia exercitus regis babylonis comprehendit ſedechiam ⁊ eos qui erant cum eo. s Propterea dixi. Hic conſequenter ponitur compatio cuius propter malum quod videbat futuri ghi facturi dicit: Propterea dixi recedite a me. quaſi dicerē. nolo conſolationem humanā ⁊ pater litera vlg tibi: t Domino deo exercituū. i. a domino deo exercituum ordinata eſt: v Thesaurizationis. populi mei. y Scrutatus murū. f. domiꝰ facile ſcrutari ꝑ chaldeos ⁊ deſtrui. z Et magnificus ſuper montem. f. ſyon vbi erat templū ⁊ domus regia cum magna ſumptibus ⁊ labore' edificata que centū in momento deſtructa fuerant a chaldeis magis virtute diuina q̄ humana propter ſuorum peccata. Ita. ibi. dicit q̄ ab illo loco: Propter ea dixi v. verba ſumptiua ad compatiendū populo ſuo in afflictione poſito. vnde ⁊ in libro qui apud hebreos dicitur beraſeth. id eſt principium

f ceſſum. † † tuorum qui ſe in ciuitate veſtra
ꝓbaret gloriāt. modo vacate ad mittat ſe
† integrā ſpem exercitus. † ſui ex.
magnificus ſuper † montē: ⁊ ēlā
† altera populorum mentis.
ſumpſit pharetras: ⁊ currus bo
† integrā aurea veſtitus
minis equitis: ⁊ parietem nuda
† ſummodo ciuitatem. † eius inhabitabilis.
† † bonitia magnatis
uit depeut. Et erūt docte † valles
† ſollicitudine † que iam plurimi ſunt ſubmer-
gentur. † quas non potuit capere ciuitas.
† qui ſentiant potentiam ꝛ.
tuę plene quadrigarum: ⁊ equi
† † turgida effugiet ſi labentia. † ne conſolatio
in re peritiaꝛ ejus.
tes ponent † ſedes ſuas in pōta:
† hoſtis † apes per ſollicitudinem eius † turgi-
dentium ciuitatis. † ſuccurrens ciuium qui in
hoſtes ꝓfectione ſunt.
⁊ reūdabitur operimētū iude. J
† a vallis ſyon. † una ex ſeruitis.
† † exercitum † ornatum ejus ſpoliati.
Et videbitis ſi domū ſilue armamēta
† † in quo ꝓbitis verba gentium. vnde inuenimus
eam in cāticis ſi. † Ubera. Cantitis que
multiplicati ut herbe in agro germinā.
rū domus † altus: ⁊ ſcissur ſi ci
† hieruſalem.
uitatis dauid videbitis: q̄ mul
† latius. † qua ſcissi videbitis diligenter
ſitatis muri. † pars ciuitatis per ſcissuras
murorum † in locum ſuum
tiplicate ſūt. Et congregatio aq̄
† hortus. † eam ſignate † que de horto
hortꝰ aquæ † qui ambiti pomis.
piſcine † inferiores: ⁊ domos hic
† exhibe † in quantum ⁊ muſſus ſuꝑ pendet aqua.
ruſalē numerastis: ⁊ deſtruxiſtis
† alter bellum † conſilium malignantium
domos ad muniendum murū.
† priores inferiores † fluere. † mali ⁊ veritia ut
ſtandi. † tunc in quibus ciuitas deſtruebatur ut
fraudulenti murorum. aq̄ hoſtium ad ciuitatem.
Et lacum feciſtis inter duos mu

qui ad hoſtium ꝓpter ⁊ muros ciuitas. noſtri ſi eſſi vere ſcripturaꝝ.
Et vocauit. Quando ꝓmouit. vbi hieremias ad penitentiā ⁊ ad de
lum. hec ait cuius ſtatim ad ipſi exhortat. Et ad ꝓphetā ne dicat ſuum ſacerdotibus ⁊ populo. Et ſi ad ꝓphetā ne dicat ſuum ⁊ non ꝓphetiſſa. Et ad ſacerdotē. ne ꝓpter ſacerdotium ſuum ⁊ de corpore ſuo quicq̄ non vnat auferat. Et ad ciuitatē ſuam ne ꝓpter quā vellet ſtrui ciuitatē. Ezech.
ros ⁊ aquā ꝑcine veteres: et nō
† ſcripturā † † cauas tuorum ſagax. † ordinat ſibi
magis ſuper ea cum † aquas.
† qui ſui non habuerint ꝓpter
ſuſpexiſtis ad † eus qui fecerat eā
† ante ciuitatem
⁊ operatorē eius de longe nōn
† ſcientes neglectus. † † operandi ſibi quantum
aliquem ꝓuidet ſuorum habitatorē.
uidiſtis. Et vocabit † dominus
deus exercituū in die illa ad flē
† ſcalpere † manuū. † † ornatui gentis
tum ⁊ caput tuū deformet: barbā radat: ⁊ ſaccū
indues in cinere ſedebunt.
ſum ⁊ ad planctum: ⁊ ad † calui
† ſcalpra
um: ⁊ ad cingulū ſaci: ⁊ occe gau
† qui ad cultū ꝓphetiarum gaudium ⁊ lętitiam
dium ⁊ lętitia: occidere vitulos
⁊ iugulare arietes: comedere car
† † cum in hac ſenſu homines ebrietate affligunt
et affluentia ꝓbitis. ⁊ Pauli non temperantes. ſenſu eſt ad
ſuꝑa ꝓbitis non ſe poſſunt.
nes ⁊ bibere vinum. † Comeda
† hec ſubintrodum
mus ⁊ bibamus: cras enī morie
† hec ſubintrodum
mur. Et reuelata eſt in auribus
† hec res mihi eſt. † † apoſtolus quia ad ſuꝑbiam
meis vox dñi exercituū. † Si di
matter iniquitas hec vobis don
† ſuffer
nec moriamini dicit dñs deus ex
exercituum. Vade: ⁊ ingrede
† ad eū † ad eum
us eroꝝ tuum. Vade: ⁊ ingrede
† † Verum. Cantatur legitur. † tunc que narrabat in
lectione mortis ſuſtinuerit. † tumulo
re ad eum qui † habitat in taber
† ſ.
naculo: ad Iobnam ꝓpoſitum

Dominum. Ubi
dio aut cum eis ad inſi
ros beſtiarum. Nec nō
ſolus ex hereticis ſed de
ſimilib⁹ poſſit intelligi
qui negligūt peccata ſua
beſſer ſtione peterē: et
voluptuoſum ſtinctum
peccato ſuo ſuſpensi ſunt
gat. vel peccata ſuoꝝ ſuꝑ
ſuorum peccat ſuoꝝ ſuꝑ
dicat: Quis
ſcit ſi conuertatur
et ignoſcat nobis.
De ira

Narrat penitētā Ioannē
te ciuitatē ſuam ſuꝑ
ta. ⁊ Et non ſuꝑ
ſtitit ad eum qui narrat
eam ⁊ penitentiā. ⁊ Et
operatorē eius de longe. quia ab eterna ꝓdeſtinatione ſuorum. ſcit ſuos ſalutem ⁊ ſuis ꝓpter ſuos nouit ſuſcitatem.
⁊ Non videbitis. id eſt angelis nuntiabit: hoc ꝓdetur ad edificandū q̄ alio tales ſpes ſue ꝓpe eſſet ficta ⁊ bona ſi ſe
cut euāgelium ſuſpicatur ſic
parauit ad reſiſtendum ſenacherib. vt habetur. iiii. Reg. xix. Quia principaliter de eo conſidit ⁊ illud quod erat humane prouidētie ab omni. ſcit ibi poterit augmum totaliter neglexerat in ſua virtute ac prouidentia confidentia. ⁊ Et vocauit. Hic ponitur ſecunda cauſa deſtructionis hieroſolym. f. contemptus verbi diuini per prophetas de ruina ⁊ hoc eſt quō dt: Et vocauit ꝓphetas. f. per ꝓphetas. ⁊ In ea illa. Caſt deſtructionē hieruſalē. ⁊ Ad flētū ⁊ ad planctū .i. ad dolū cōmotionē ⁊ ſanctamonē de peccatis vt euitaret pena tante vltōis. ⁊ Et ecce gaudiū ⁊ lętitia per contrarietū in contptus verbi ꝓpheturū cor ad penitentiā euocauit. a Comedam⁹ ⁊ bibam⁹ cras enim morimur. hoc enim inter epulas ſenſuſe vocabat eo q̄ ꝓphete dominabat ea ꝓpter ⁊ mente nō poterāt ea q̄ tales conceptus multi eoꝝ aggrauabat ſupra modū. ideo iubit: b Et reuelata eſt in auribus meis vox dñi exercituū. ꝓuocari p tale ꝓphetā. c Ubi ꝓmittit ingrat. hoc. i. non ꝓmittitur accipiēdo ſi ꝓ nō. d Donec mandatum nō ſolū cōgitū mentis ſed ⁊ ꝓphetie ⁊ accipit hic bonū ab ejs ſpiritu determinatione: ſicut ꝓdicit. Donec ponā inimicos tuos ſcabel. pe. tu. e Dic dicit. Dic tibi ſacerdoti. ⁊ pmo ꝓpa ſacerdoti. ⁊ pmo ꝓpa ſibi in ſpiritali. ideo contra alios magis in generalitate. Ju ſecūda. Prima in duas. qꝛ primo ponit ſpūs ſibi ꝓpria. Secūdo dicit eis ſubditum. ibi: Et ecce. Circa primū dicit q̄ ille bona ⁊ ei adiacētes laudabit ruine q̄ videbat ſi ea ſit ſenacherib. vt ſuꝑ dictū. ⁊ ſatis alie ꝓphetabat contrarie. q̄ ſi ſchor non fuit facti ꝓfecti. ideo partim motus indignatione ꝓpter ſuos ⁊ ſimilitudine ex magnitudine ꝓditis ſpatij ciuitatē ſuperbie. finaliter cum ſuis occulte erunt ⁊ ſe rubbidit ſuſpexit ⁊ inde exeūte ſe ea ruinā erā ſibi mortuo fuit. ⁊ hoc eſt q̄ ꝓdicit hic dicit a vobis: f Vade de ingredere ⁊ Ezechiel ꝓphetā ſpūs. Ultimus laudabit vel dicit dicent. alij ſic dicunt q̄ erat ſcholaris ⁊ cultor vallis q̄ mons.

ad verum sacrificium.

Gobeus allegorice hunc tyrum accipit hic timore perturbatus: ut versus ad patrē redeat: cum tamen ibi nō sit mansurus. sed ad tempus.

Quid tu hic. ait. si nouerit. Cur tu vis esse hic: cum domi habeas omnium bonorum: & rubor maximus sit male quod non habeat sanctum: quod non tam habet nauclerum: & domi habet quē ipse debeat: memoria appellandum.

Cognouerunt eos nubere re. Qui egressum dabbon cognouerunt: & fornicationem in lamina aurea: qui lex petrum erat: nomē dei tribuebant antiquo: & augustia cognouerunt.

Tribulatione. Pro lamina aurea in q scripsum erat nomen dei quod in fronte pontificis habebatur: deo soli in ano.

Quasi pilum. Sicut hera in loco declivi: & spacioso stare non potest: sic ecclesia populus tuus: cū ibi terminos dilatabit.

Beruū meus. Elias enim. Per libros regum: & pharisei. Per eliachim: iustum: & bonum filium: qui interpretatur deus reliquerit: christum intelligimus: q̄ vic tertia resurrexit: & sacerdotio tabernaculi reposuerat sacerdos factus est in cruce nostrum. & in ordine melchisedech. Hic est pater habitatoris in hierusalē: id est in ecclesia.

Nicolaus

Primi tamen videntur milius dicere: quia I. dicitur q̄ eliachim filius: sed ebic fiat substitutus loco eius: qui eliachim fuit sacerdos filius: & pro patrum erat nomē: sed substitutione: & angustia cognouerit.

Tribulatione. Pro lamina aurea in q scripsum erat nomen dei quod in fronte pontificis habebatur: sacerdos soli:

ret superbiam omnis glorie: ad
ignominiam deduceret universos
inclitos terre. Transi terram tuam
quasi flumen filia maris: non est
cingulum ultra tibi. Manum suam
super mare extendit: et conturba
vit regna. Dominus mandavit ad
versus chanaan: ut contereret for
tes eius. Et dixit: Non adiicies ul
tra ut glorieris: calumniam susti
nens virgo filia sidonis. In cethim
consurgens transfreta: ibi
quoque non erit requies tibi. Ecce
terra caldeorum: talis populus
non fuit assur fundavit eam. In
captivitatem transduxerunt ro
bustos eius: suffoderunt domos
eius: posuerunt eam in ruinam.
Ululate naves maris: quia de
vastata est fortitudo vestra. Et erit
in die illa: in oblivione eris o ty
re. lxx. annis. sicut dies regis
uni. Post lxx. autem annos erit ty
ro quasi canticum meretricis. Su
me cytharam: circui civitatem me
retrix oblivioni tradita. Bene
cane frequenta canticum: ut memo
ria tui sit. Et erit post lxx. annos
visitabit dominus tyrum: et re
ducet eam ad mercedes suas: et
rursum fornicabitur cum uni
versis regnis terre super faciem
terre. Et erunt negotiationes eius

Nicolaus

de lyra

C. XXIIII.

et mercedes eius sanctificate do
mino. Non condentur neque repo
nentur: quia his qui habitaverint co
ram domino erit negotiatio eius
ut manducent in saturitatem: et
vestiantur usque ad vetustatem.

C. XXIIII.

Ecce dominus nuda
bit terram: et dissipabit eam et
affliget faciem eius: et disperget
habitatores eius. Et erit sicut
populus sic sacerdos: et sicut ser
vus sic dominus eius: et sicut an
cilla sic domina eius. Sicut emens
sic ille qui vendit. Sicut fenera
tor sic ille qui mutuum accipit. Si
cut qui repetit: sic qui debet. Dis
sipatione dissipabitur terra: et di
reptione predabitur. Dominus
enim locutus est verbum hoc. Lu
xit et defluxit terra: et infirmata est
defluxit orbis: et infirmata est al
titudo populi terre. et terra inter
fecta est ab habitatoribus suis: quia
transgressi sunt leges: mutaverunt
ius: dissipaverunt fedus sempi
ternum. Propter hoc maledictio
vorabit terram: et peccabunt habi
tatores eius. Ideoque insanient cul
tores eius: et relinquentur homi
nes pauci. Luxit vindemia: in
firmata est vitis: ingemuerunt om
nes qui letabantur corde. Cessabit
gaudium tympanorum: quievit so
nitus letantium: conticuit dulce
do cythare. Cum gaudio non bi
bent vinum: amara erit potio bi
bentibus illam. Attrita est civi-

Nicolaus

C. XXIIII.

de lyra

Ad ignominiā. Non vertit ignominiæ inuice effect quod ignominiosum est ostendit: sm illud: Contaminatione contaminabit eum: nō q̄ faciat eo contaminationis actor sed q̄ ostendit contaminatum cum quem mundum putabant multi.

Flumen. Babylonis. Sug flumina babyl. illic. &c. ic. dō rc. from.

Cunctatum. Festinatio refrendi. Cingulo enim ydoes restringim⁹.

In ydeis tormentis? hactenus plorauit.

Cōturbabit reg. Bellicit egyptios q̄ mōtuti s auxili in circuitu. vrbs enim capta s subuersa regna contur bata fūt circuit. Regnū quoq; egypti pro fabu la tyro dicit ostendo. Vnde in Ezechiele filii hominis nabuchodonosor rex babylonis seruire fecit exercitū suū sibi contra tyrum: da ergo ei egyptū pro tyro.

Onus Ad ipsa. Omnis anima in fecali fluctib⁹ positā vexato do ctrine agitata i chaman appellat. q̄ fluctuatio vel cōmotio huic portui? vn de forsen chanaan s non tulit.

Filia sidonis. In ter ra chanaā filit tyrus s sy don. Vndecunq; chanaea ciuitas de finib⁹ tyri s sydonis occupata fal luntur.

Trāfreta ibi. Ope videm⁹ quōdam a p positis suo transire ad alt tud a militia ad negotia tionem a castris ad arma mentum. In lustrium / vt mucat infelicitas. Ex hoc dispensante omnia cuncta cōuersa vt p mittente cuncti non in ē si in domino creatore cō stant.

Cingulum. Festinatio refrendi. Cingulo enim ydoes restringim⁹.

In ydeis tormentis? ha hactenus plorauit.

Cōturbabit reg. Bellicit egyptios q̄ mōtuti s auxili in circuitu. vrbs enim capta s subuersa regna contur bata fūt circuit. Regnū quoq; egypti pro fabu la tyro dicit ostendo. Vnde in Ezechiele filii hominis nabuchodonosor rex babylonis seruire fecit exercitū suū sibi contra tyrum: da ergo ei egyptū pro tyro.

Chanaā. Allega. Omnis anima in fecali fluctib⁹ positā vexato do ctrine agitata i chaman appellat. q̄ fluctuatio vel cōmotio huic portui? vn de forsen chanaan s non tulit.

Filia sidonis. In ter ra chanaā filit tyrus s sy don. Vndecunq; chanaea ciuitas de finib⁹ tyri s sydonis occupata fal luntur.

Trāfreta ibi. Ope videm⁹ quōdam a p positis suo transire ad alt tud a militia ad negotia tionem a castris ad arma mentum. In lustrium / vt mucat infelicitas. Ex hoc dispensante omnia cuncta cōuersa vt p mittente cuncti non in ē si in domino creatore cō stant.

terra caldeorum: tālio populus non fuit assur: fundauit eas. In

ret superbiam omnis gloriæ: ꝛ ād ignominiā deduceret vniuersos

inclytos terre. Trāsi terrā tuā

quasi flumē filiā maris: nōn ē

cingulum vltra tibi. Manū suā

supē mare extendit: cōturba

bit regna. Dōmin⁹ mādauit ad

uersus chanaā vt cōtereret fortes eius: ⁊ dixit: Nō adijcies vl

tra vt glorieris calumniā fusti

tra vt glorieris / calumniā fusti

nens virgo filia sydōis. In cē

thym cōsurge: trāfreta / ibi

quoq; nō erit requies tibi. Ecce

terra caldeorum: tālio populus

non fuit assur: fundauit eas. In

ciputatem trāsduxerunt tro

bustos eius: subuerterūt domos

Filio populus non fuit. Rūg ad nomen nabuchodonosor sonat sm̄ super ede babel ⁊ aliorū. postea ppla grecoꝝ ⁊ romanoꝝ finale fuit

Subuerterunt. Quando nabuchodonosor rex assiriæ vastator vulgariter q̄ in ea est superbit a tertio mundi. ⁊ eodem modo intelligitur quod sequit de nobilib⁹ tyri. a Et ad ignominiā deducere vt.] Confundat? nobiles vrbis tyri q̄ habitatores ei⁹ b Transfreta vt.] Id est ad modū fluminis continue ⁊ velociter currentia. c Filia maris. id est o tu tyrus q̄ vis filia maris es q̄ esse mari circūdata? vt supra dixit. d Non est cingulū vltra tibi. id est formido refrenāi qua cōtinebar p cingulū militare. e Ista mea fuam. id est possessores fuam. f Super mare extendit. tyrus ꝛ per nauigium suum habuit in mari magnum possessum. g Conturbauit regna. per potentiam suam totiens depopulando ⁊ quia hoc tyrum causa fuit superbiæ, subsequitur: h Dominus mādauit vt.] Ad alios fines quos ista est in terra chanaan, filii enim israel non possedit ea, sed

Clamor ē.v. Per vinū intelligūt. n. erūt. Per plantū q̄ gerit a
solitudine mōtū: q̄ntū a vita vel q̄ nascit ad mortē accipim⁹. Cap. hūs
q̄ erunt de filiis v. plantis: vita hui⁹ūdi. Hic tacitus clamor dolor est
In medio terre. Hieronimꝰ q̄ dē. vt ait⁹ romānus terre. Et sunt
multi q̄ bona facta eorum fugā mortis ipō q̄ quo alibi in aere fide
pati nō venit. Unde:
Qui fidem mortis vi. c. dī. in
ci. vt. q̄ alibi. Et ibi vi-
debis dīm bona venien-
tem in nouissimis.

Quō ſi pau. eſt. ꝛc.
Pauce relicte. et pō
cum vermenti terre illa
ens sanctꝰ pauctas ti-
ta posſura vt titur. ena
chezi. Si fieri posſit q̄ pau-
citas ecy bacce olivay
rarissime cōparet ſgbus
circuitu vt pauce remā-
nent i cacumine arboris
colligens ꝑs racemis vi-
pauci remanent in vitis
vindia.

Ipſi exultabunt. ꝛc.
Laudabūt q̄ poterūt re
manere: i posſuras anti-
chezi fugere: vel arbor
linsemio adhesit.

Propterea. Equo-
rū illustrine lētie gētis
exteris magnitudine.

A finibus. In he-
breo alio terre. A le aute
vel finis terre ꝓpie dī
q apostoli q de terreno
Nicolaus
a Clamor eſt olis do. nul.
trocūte. qrelesiet holos.
b Clamor eſt. vinū. t.
et defecerūt. p. q̄s indi
gāt defec⁹ cātuliby pot⁹
c Deficta erit olis le-
tīcia. in pectoris vita.
d Translatus eſt gau
dium terre. ad loci beato-
rū: vbi ſolū remanebit
gaudiū. e Relicta ē
in vbe ſolitudo. i. in vi-
bus acceptiō ſingula
re pro pluralitate. Ecce.
vbi. Dicit musica grauiſ
ſima. i. multitudo musica
rū. Scīendū etiā q̄ pro-
pheta loquit de futuris p modū ꝓteriti ꝓpter certitudinē ꝓphetici et q̄
talis modus loquēdi frequēter eſt in ꝓphetis. f Quia hic erāt. Dicit
ſequenter deſertūt tuitorꝫ conſolatio qui nunc ſunt deputabūt in indi-
cio erunt exaltati. Et videbit in duabus partē principalē. i. incidentales.
Secūda ibi: Vbe mihi. Circa primū ſciendū q̄ electi ad gloriā erūt valde
pauci reſpectu dānatorꝫ: m q̄ dicit ſaluator. xxb. xvii. Lata porta et
spatioſa via eſt que ducit ad perditionē: & multi ſunt qui intrant per eā
Angusta porta et arta via que ducit ad vitam: & pauci ſunt qui inueniūt
eā. Et hoc eſt quod dicit hic: Quia hec erunt in medio terre. iudicij enim
finalis. i. futuri ꝓpe hierusalē que eſt in medio terre habitabilis: q̄
per totū mundū regna. v. climata. g Quō ū pauce olive. ꝛc. fructus erūt remanentes
cauſa fuit ſolus. ecuſionē. & racemi remanentes in vinea poſt vindemiationē
ſunt ferum que ſunt reſpectu collectorū: ſic electi in iudicio erūt valde pauci re
ſpectu reproborū qui dicit in euāgelio ſubdit: h Hi leuabūt vocem ſuā. et ma
iestatem. & ſidelitate. & ſuā laudabūt. eſt toto conatu. k Cum glorificat⁹
l Ut conterret fortes ſeruos ſuos dñs in iudicio apparuerit in forma huma
nitatis. l Non ādi. Dicunt. i. ſigna letitie oſtendent ſicut equus hin
nit. m Calumniam ſalutis de mari. i. quia tāe tranſierunt de hoc mūdo qui ē
mare. Dicitur enim filia ſidonis q̄ ad portū glorie tu ata. & corpore. & quia hoc
edificauerunt cum de prouidē. monet prophetā fideles vt ſic. & alios ad hoc
cta longo tempore. & ideo vnū. ſuscepti ne fidei catholice: dicēte: n Ipſo
erat aquilina q̄ potuit manere. dicto exultatio. o In ethymologia glorifica
ſti. fuerunt aliqui qui ꝓ receptacula oſti aliqui diſcipuli chriſti. p In inſu
dis ſolis ſonabit. p Ita quā ſolū habitantibus in artitudē. eniaz in
terram illam vt redderentur ibi in acribus apoſtolorꝫ. & in pluribus locis
ſignificat. q Ecce terra. Vocatur ad omnes partes orbis. ideo audite:
tua ſyr⁹ fuit destructa. Cathalaunus. r Audiuimus gloriam iuſti. ſ.
chriſtianorum paratā ad vnitatem ſuā. eſt predicata. & quia myſterū chriſti erat

ad abdita vel antea quibuſlā exceptis ſtatuas vbiſli modi. terminū.
Dicunt ergo ſancti iuxta a ꝓphetis & apoſtolis auditumque hic modo im
pletum videmus.

Secretū meū mihi. Hic pōt plene enarrare
malorꝫ q̄ patiūt ꝓ Chriſto ide, voluit me(ſ)

Formido & fo-
ueā & laqueus ſuper te qui habitat⁹ es terre. Et erit q̄ fugerit a facie formidinis cadet in
foueā: & q̄ ſe extulerit de foueā tenebit laqueus. Quia ſicut ſuperius dictū eſt
martyres q̄ ad ipſa ani
dicunt referri. Primū
ſe enim ꝑcutiūt mētis
formidine tumores dyſ
uriā vocat & non caude re
ſtituit. & poſt penitus ne
labunt. & ſic in foueā ca
debūt poſt infinite labōes
ſe in laqueū mortis tabes
ſolutis. ſi fiet ſupe ſuppl

Aperte ide. Qui vi
dicat bonū intuitus ani
chriſti. & indicet. Ibi ni
nō punit peccata. & vide
re ea ſtimulat.

Fundamenta terre.
Principes eſt ecclia cp

Confractione. Ruī
ne tradunt⁹ in potestatē
Antichriſti. & multi in
multis annos vſq̄ad. i. ad
beatū iudicium. Quā hoc ec
clēſia nō recipit: quia eſt
enim: Poſt tempū in ſup
plicio eternaliter affligūt ſi
vi. e. Ibi aſt eternū. & ol
hunc carē. & ſicut gaudius
eternū ita & ſupplicium.

Clamus laſ. Ab eſſi
gatē ca per falcialeo ad
conturendum.

Et poſt multos vi
des vi. Notandū q̄ non
addit a dño vel ab ange

Nicolaus
q anima dānata quia ceſſabit
motus actꝫ generatiōis
corruptio in elementis ei
terra inquietatiſ. & meliora
bit ſicut & cetera elementa
a Et erit. Hic ponit
tur ſimilitudo ad diuinū
iudiciū. Contrariū demō
ni & dānatis in infer
ni. & deducto dicitorum
ad celū emphyreū. quā
ponit eſt dicē: b In
hic illa viſitabit dñs ſup militiā celi. i. ſup demonia in aere caliginoſo. vbi dicunt aer⁹ poteſtā
tes. & hoc modo pōt dici militia celi ſicut dicunt aues celi tes q̄ volitāt p
celū aereū. c Et ſuper reges terre. i. ſuper tyrānos. per ſimilitudo ſuper
dēa altos malos. d Et congregabūt. in congregatione vnius ſolūm in
lacū. i. in tenebras: vbi ſimul detrudent demones & dānatis⁹ quod dicit
xxb. xxv. Ite maledicti in ignē eternū q̄ parat⁹ eſt diabolo & angelis
eius ꝛc. e Et claudentur ibi in carcere: quia inde nō poterūt egredi.
f Et poſt multos dies viſitabunt: viſitatio dei ad iuſtos accipit in bonā
ſicut Luc. i. Viſitauit & fecit redēptionē plebis ſue. & hoc modo dicit hic
eā accipit Origenes dicēs: poſt magnū circuitū annoꝝ ſaluabunt oēs
quāt⁹ demones: q̄ eſt pena pēnā ſaluatoris allegant xxb. xxv. Ite ma
ledicti in ignē eternū ꝛc. Alio mō accipit viſitatio dei in malā pcipitat
i. cxvii. Viſitauit eos in gladio ſuo duro ꝛc. & hoc mō accipit hic ſm do
ctores catholicos & eſt ſenſus: Poſt multos dies viſitabunt. i. poſt quod
dicꝫ tēpus dānā in pena detinebunt. Scīendū eſt q̄ ſic in hebreo habet:
Ide dictus multis vel a die⁹ multis viſitabunt. i. ꝑ peccatis dieꝝ mul
tis perpetratis puniēt. i. ꝑ peccatis ꝑpetratis a ꝓpinquo mālt. ꝑt po
nitur ſecundū de gloria bonoꝝ eſt ol: g Et erubescet luna ꝛc.] nō q̄
hic lumē cop minuatiō magis augmentabit ve hi. Erit lux lu
cut lux ſolis: & lux ſolis ſeptēpliciter ſicut hic erubescere metaphoꝛ
ce iquia lumē cop quaſi nullū erit reſpectu lumiois patris. ſm q̄ dicitur
Apoc. xxi. Et lucerna nō erit ei neq; lux ve lucerīs in ea: ſed dñs deus
illuminabit eos & lucerna eius eſt agnus. b Cū regnauerit dñs exer
citus. i. angelorꝫ. i In mōte ſion & hierusalē. Ecclēſti. de qua vi. Dāt.
iii. Ita q̄ ſenſus eſt hierſm mera eſt q̄ē mē nra. k Et in conſpectu ſe
nes glē. i. patriarchaꝝ. ꝓphetaꝝ & aliorꝫ ſanctorꝫ. Fuerit glorificatus.

ſigura hui⁹ mūdi: & erit terra pleniꝰ vt nō ſit habitatoꝝ ipſe hierusalē.

Et erit in die illa ꝛc. Quasi ſuperius eſt aperte dictū: ꝓpheta tolo
tenore peccata ciuitatis ſuę increpat: & cōuincit ea in pluri
bus & grauia arguit. Videtur ergo nonnullis in hoc illa ſuper militiam
alti vt non ſolum terrenales edicta iudicet.

Sup militiā celi.
Primo ante eſt ſciendū q̄
dīne mentis altra nō ſunt
nobis in oſpectu nr⁹ ta
mquātū ſuis reputi pu
nitorum.

Regeo terre. Re
gentes vindictaq; hoc cō
na ſpūalia nequia in cele
ſtibus. Dñs ſuperiꝰ
qui in excelſis habi ſm
aspe regni pariū et
poorpe regni mundy.

Et congregabūtur. Pecto. Origenes pcipit
q̄ poſt hāc ſententiā: ite
malēdicti in ignē eternū
poſt multos dies. i. poſt
mille annos vſq̄ad. i. ad
beatū iudicium. Quā hoc ec
clēſia nō recipit: quia eſt
enim: Poſt tempū in ſup
plicio eternaliter affligūt ſi
vi. e. Ibi aſt eternū & ol
hunc carē. & ſicut gaudius
eternū ita & ſupplicium.

Clamus laſ. Ab eſſi
gatē ca per falcialeo ad
conturendum.

Et poſt multos vi
des vi. Notandū q̄ non
addit a dño vel ab ange

Nicolaus
q anima dānata quia ceſſabit
motus actꝫ generatiōis
corruptio in elementis ei
terra inquietatiſ. & meliora
bit ſicut & cetera elementa
a Et erit. Hic ponit
tur ſimilitudo ad diuinū
iudiciū. Contrariū demō
ni & dānatis in infer
ni. & deducto dicitorum
ad celū emphyreū. quā
ponit eſt dicē: b In
hic illa viſitabit dñs ſup militiā celi. i. ſup demonia in aere caliginoſo. vbi dicunt aer⁹ poteſtā
tes. & hoc modo pōt dici militia celi ſicut dicunt aues celi tes q̄ volitāt p
celū aereū. c Et ſuper reges terre. i. ſuper tyrānos. per ſimilitudo ſuper
dēa altos malos. d Et congregabūtur. in congregatione vnius ſolūm in
lacū. i. in tenebras: vbi ſimul detrudent demones & dānatis⁹ quod dicit
xxb. xxv. Ite maledicti in ignē eternū q̄ parat⁹ eſt diabolo & angelis
eius ꝛc. e Et claudentur ibi in carcere: quia inde nō poterūt egredi.
f Et poſt multos dies viſitabunt: viſitatio dei ad iuſtos accipit in bonā
ſicut Luc. i. Viſitauit & fecit redēptionē plebis ſue. & hoc modo dicit hic
eā accipit Origenes dicēs: poſt magnū circuitū annoꝝ ſaluabunt oēs
quāt⁹ demones: q̄ eſt pena pēnā ſaluatoris allegant xxb. xxv. Ite ma
ledicti in ignē eternū ꝛc. Alio mō accipit viſitatio dei in malā pcipitat
i. cxvii. Viſitauit eos in gladio ſuo duro ꝛc. & hoc mō accipit hic ſm do
ctores catholicos & eſt ſenſus: Poſt multos dies viſitabunt. i. poſt quod
dicꝫ tēpus dānā in pena detinebunt. Scīendū eſt q̄ ſic in hebreo habet:
Ide dictus multis vel a die⁹ multis viſitabunt. i. ꝑ peccatis dieꝝ mul
tis perpetratis puniēt. i. ꝑ peccatis ꝑpetratis a ꝓpinquo mālt. ꝑt po
nitur ſecundū de gloria bonoꝝ eſt ol: g Et erubescet luna ꝛc.] nō q̄
hic lumē cop minuatiō magis augmentabit ve hi. Erit lux lu
cut lux ſolis: & lux ſolis ſeptēpliciter ſicut hic erubescere metaphoꝛ
ce iquia lumē cop quaſi nullū erit reſpectu lumiois patris. ſm q̄ dicitur
Apoc. xxi. Et lucerna nō erit ei neq; lux ve lucerīs in ea: ſed dñs deus
illuminabit eos & lucerna eius eſt agnus. b Cū regnauerit dñs exer
citus. i. angelorꝫ. i In mōte ſion & hierusalē. Ecclēſti. de qua vi. Dāt.
iii. Ita q̄ ſenſus eſt hierſm mera eſt q̄ē mē nra. k Et in conſpectu ſe
nes glē. i. patriarchaꝝ. ꝓphetaꝝ & aliorꝫ ſanctorꝫ. Fuerit glorificatus.
l Domine deus. Hic ꝓfr inſurgit ꝓpheta ad
m dei ꝓuidentiā q̄ vltiōes ꝓdicta. & primo ponit ꝓphetē prouidē.
Secūdo celeſtis eruditio: Cap hoc laudabit. Circa primū dicit
propheta: b hic ratio generalis gubernationis. m Domine tu es deus meus. n Ide. rationē ſpecialis illuminationis. o Et ea. & non

adijcit vt rcſurgat. Et erit i die
illa viſitabit dominus ſup militiā
celi in excelſo: & ſup reges ter
re qui ſunt ſuper terras. Et cō
gregabūtur in congregatione
vnius ſicut in lacum. Et clau
dentur ibi in carcere: & poſt mul
tos dies viſitabūtur. Et erubē
ſcet luna & cōfundetur ſol: cū re
gnauerit dominus exercituū in
monte ſyon: & in hierusalē: & in
conſpectu ſenum ſuorum fuerit
glorificatus.

C. XXV

Domine deus meus tu es. Hic ponit
propheta ad diuinā prouidentiā
ſua. Spes a turbine: umbraculū
lum ab estu. Spiritus enim robu
ſtorum quaſi turbo impellēs pa
rietē ſicut exclus in ſiti tumultū

tuos: quōniam facili mirabilia:
cogitatiōes antiquas fidē
lem in rumulum: & vbē ſortem
in ruinam: domū alienoꝝ: vt
non ſit ciuitas & in ſempiternus
non edificetur. Super hoc lau
dabit te populus fortis: ciuitas
gentium robuſtarū timebit te.
Quia factus es fortitudo pauperi: fortitudo egeno i tribulatiōe
ſua. Spes a turbine: umbraculū
ſtorum quaſi turbo impellēs pa
rietē ſicut exclus in ſiti tumultū

Quōniam facili mirabilia. Quia poſuiſti ciuita
tem in rumulum: & vbē ſortem
in ruinam: domū alienoꝝ: vt
non ſit ciuitas & in ſempiternus
non edificetur. Super hoc lau

C. XXV

Domine deus meus tu es. Hic ponit
propheta ad diuinā prouidentiā
ſua. Spes a turbine: umbraculū
lum ab estu. Spiritus enim robu
ſtorum quaſi turbo impellēs pa
rietē ſicut exclus in ſiti tumultū

Scīdū ſingr. Quia
hoc ſunt virtutes quibus
quidā ſibi ſtudiū
morib⁹ eligere quaſi ſa
ut ſecūd mōtanos in hac
dine bona.

Quōniam. Quia a
manifeſtationē noſtre reſtitu
tis eſt a mentis vtica illu-
mo ſanctitate. Quia a
mundi: quia ſunt penitus liberati. & hoc eſt quod dicit hic: Cap hoc.]
id eſt celeſtis qui non poteſt amplius a ſuo ſtatu deici. f Lumen ꝗ
ſtum robuſtarum. Lumen celeſtium. & eſt replicatio eiuſdem ſententie ad
maiorem affirmationē. g Timebit te. ſcilicet omne terrenū ad
mo de qui timore remanebit i patria. ſm illud ꝓſal. cxvii. Timor domini ſan
ctus permanet in ſeculū ſeculi. & hoc ſimiliter intelligendū eſt de timore ſanctis
cus de: a Quia factus es fortitudo pauper.] poſtquā ei parcendū eſt
tra tyrānos pauperes ſpōſitos. b Fortitudo egeno ꝛc.] quia omnia
cauſat a bonitate in gēnti vita. c Spes a turbine. Liber boꝝ ruīt.
d Umbraculum ab eſtu capitatis iniquorum. vnde ſubditur quaſi
ſpōſitores perdentiū: e Spiritus enim robuſtorum. Tyrannorū
potentium. f Quaſi turbo ꝛc.] quia impellunt vltos & humiliores
per tyrannidem. g Sicut eſtus in ſiti. ſicut enim homo ſitiens ardet
ex grauitate pauperes per tyrannidē iniquoꝝ: que eſt a deo potētia

Et tribue ei dñe in. c. 2. Ita generaliter de pditionis mõis loqr
ritur: sic ois pditionis omnino negligere videat: nisi ad mõtem ei
qui hoc ois dimittere cõ modo cõtrario: & silentij dolo pdoce qui interpr
timat pditionis. E contra qui hic remisso lenocinio ois ad gradu ascensus in ca
pditionis. Hic tñ nec ois ois pditionis

Domine dabis p. n. Metuendū q̄ potiꝰ opa nr̄a reddiderit nobis pacē cū dabit nr̄is ē q̄ ꝺ potiꝰ dat̄ q̄ operat̄ sit in eis. Vñ dr̄ 1. Corinthior. sufficientia nr̄a ex ꝺo est. Et sic sequenta sufficienter vel post multa redditi cōsequuntur.

Domine p. n. s. t. Domines quos in vltima columna.

Et. Domine extra te nō cognouim⁹ alium. Non abscōdit alium: sed extra te pater enim in filio: et filius in patre.

Tantū in nr̄e. Nō aliud petim⁹ nisi vt post errores digni him⁹ qui nouissime nr̄i recōciliemur.

Perdidisti. o. m. c. Et. malorum eccl. Vñ. enim nr̄ius litteris patet capi. 4. vel. hodiernum scribit dicit quādo memorabile dicimus legi

Nicolaus

a Tolluntur pctā. dū q̄ timētes ꝺm nr̄e gratie.

b Et ignis. f. eternalis.

c Domine tuo dolore. vel per eos cōtemptum tuū per primā affectionem. d Sic ꝺs dabis q̄. Vñ. pēr obliqꝫ ꝺs multa tamen afflictiua ad tp̄m claudit. f. Ecclia manēt in peccatoꝛ. cū penitētia ꝺo vsitati ēis aperit: et hoc ēt ois corp̄ pena dicit: Vñ. ꝺs dabis pacē nobis. nos recōciliando. 4 q̄ hoc possit ex ꝺuina gratia fabricari: 5 Ola eni opa nr̄a. f. meritoria. Ope rantes ex nobis. ut nō sint meritoria nīi ex accepta gione vitalitas. 6 gsa per quā sūt acceptabilia ā ꝺo ꝺeo in nobis efficit.

f Sic ve⁹ 2. f. Christus malignū q̄ sit alter nō te potuerūt nos vt seruos: q̄ facit peccatum seruus ē peccati: Joh. vii. 8 Tñi in te recōciliemur nobis tui. ita q̄ de cetero nō seruiam⁹ tuis vtr.

h Mentitus. Hic ex Psalmo cōcludit duplex cordiā. scil. dolē pōnit ꝺm: Dic in angustia. super⁹ locut⁹ fuerat ꝓpheta de resurrectione generali olim q̄ nō erit similis in reprobis. 1 in electis vt ps ex supradict. ⅋ ꝺdūlit q̄ reprobi nō relaxāt ad gloriā sed ad ignominiā. 2 pe nas. 3 hoc ēt q̄ dicit ꝓpheta: Mortui nō viuent. vita gloriē. hoc dicit optando. 4 aliquātenꝰ fiat voluntas ꝺi diuinā iustitiā: ꝺm illud psalmiste. Ad annūt iustus cū videbit vindictā. 5 loquit̄ hic de mortuis⁹ in peccato mortali. 1 Gigantes. q̄ fuerūt incōpositi moꝛib⁹ 2 tyranni. k Non resurgāt. f. ad gloriā. sed magis ad penā. ⅋ subdit: l Propterea visitasti 2 periculi eos. per penā mort̄. m Et pdidisti omnē 2. f̄m illud p. ver. 2. ca. Homē imploꝛe putrefcit. q̄ si remanet aliqua eoꝝ memoria non ēt eis ad honoꝛē sed ad ꝓfusionē. n Indulsisti 2. f. punitionē eoꝝ dif ferēdo vt haberēt locū penitētiā. sed q̄ ꝓ tāto ꝺi beneficio abusi sunt: subdit: o Aliquā glorificatus es f. ab eis per penas. q. d. nō. ideo subditur: p Elongasti. f. a te. q Oēs terminos terre. f. obstinatos 2 pec catis in quacūq; parte orbis. r Dic. Hic ponit secūdā correctiū. f. q̄ electi resurgent ad gloriā. 2 diuidit in tres partes. q̄ ꝓpheta primo describit circa resurrectionē suāq; deliberā. secūdo resurrectiōis actus: ibi: Viuent mortui. tertio terminat̄ ibi: Vade populus me⁹. Deliberā aūt resurrectiōis ad vitā beatā. surgit ꝓpiatiꝰ ex ꝺono⁹. Primā ē afflictio quā tūc sustinent de cōmuni curſu 2 presenti vita: ſm q̄ dicit. 2. Timoth. iii. Omnes qui pie volunt viuere in xpo ꝑsecutionē patient. ꝓpter q̄s dicit Bruno. Mala que nos hic cōpatimur ad dei tre cōpellunt. 2 hoc ē q̄ dicit hic: Dic in angustia. populi electi tui in vita presenti. Requieſcunt. f. deliberantes vitā futurā ex toto corde. o In tribulatione murmuris. f. in tribulatiōe que de cōi curſu ēt occasio murmuris in tribulatio.

t Doctrina tua cla. f. valet in ꝺando eis patientiā. q̄ tñ nō auferet totaliter tristiciā sensibilē. 2 ꝺminuat. ideo subdit: Sicut que concepit 2.

u Sic facti sumus. 2 allocat̄ se ꝓpheta tribꝰ populis in tribulationibus 2 merito. q̄ post multas tribulationes fuit ferratus. vt dicit. fuit. 8. ca. 1.

x A facie. Hic ponit secūdā. et quo cōfurgit deliberātiā vite future. f. cla ritas faciei ꝺni. cuius aspectus est deliderabilis in rōne q̄ in eam deſiderant angeli ꝑspicere. 2. f. 1. 2 hoc ēt q̄ dicit: A facie tua ꝺne. f. q̄ pul

tus sachar: quando masculini sachor. Hac ambiguitate faciem arguit. tur esse vocarium: quando ve amalech interfuit omne masculinū. eo ꝓcipiebatur vt deleretur omnis memoria amalech. non tā error q̄ cupidi tas ꝓdē. pro memoria masculinum interpretatus est contra illud: Nolite timere ꝺeus non timetur. ¶ Quid. Non penitentiam egit. 2 hoc ēt: nūquid 2. q̄si dicat̄ tua negligentia nūq̄ gliā cōceptum parit.

Et peperimus. alij dūtaxat hic: Et peperimus spiritū: salutem non fecimus in terra.

Spiritus salutis. Vt tota mēs credam⁹ 2 quam per beneficia nō sentiemus: per tormenta discamus.

De lyra

Christus inde facit tue.

Y Concepim⁹ 2 q̄si 2.] Hic ēt punct⁹ 1 hebreo 2 in libris correct. 2 p spiritū hic tm̄ligit frēos desideriū. 2 ibi dr̄: Dabit autē im⁹ 2 peperim⁹. in partu enim cuius ēt affluxio. 2 tñ cū peperit mulier sequitur delectatio. sm illud Joh. xvi. Mulier cū parit tristiciā habet: quia aūt peperit puerū tā nō meminit pressure. ꝓter gaudiū. sic desiderius visionis ꝺiuine in presenti habet aliquā afflictionis rationē dilatōis. q̄ spes que differt affligit animā: ꝓter. 13. 2 habet aliqd delectationis. ꝓpter spem ꝑsequendi operatiꝰ: sed cū venerit visio ꝺina tunc erit delectatio sūma absq; vlla tristicia.

3 Salutes non fecim⁹ in terra. sic ēt in hebreo 2 libris correctis. Et ēt sensus. per ea que fecim⁹ non obtinem⁹ nec obtinere possumus in terra. Salutes. f. anime 2 corporis beatitudines. q̄ primo requiruntur motꝰ generalis omnium. 2 quātuor ꝓpter q̄s subdit: a Ideo nō cessabūt. q̄ mortē cooperabit. b Hab. bitatores terre generaliter. 2 tenet hic li. ideo ꝺscentiue: 2 non causaliter.

c Viuent mortui. Postq̄ descripsit ꝓpheta deliderii resurrectionis in electis. Hic ꝑit declarare eiusdem resurrectionis actū. ꝺ. Viuent mortui. vita gloriē q̄ tñ ad electos. de quoꝝ resurrectiōe fit hic sermo. 2 subdit:

d Intercessio mea. ꝓpter ꝺm 2 iusticiā. e Resurgent. 2 dicit mei 2 clis cōnumerando q̄si de sua morte ꝓphetando. q̄ fuit sermo⁹ sicut dictū ēt in principio huius libri de ꝓcepto manasse regis idolatre pessimi eo q̄ ipse 2 alios idolatras arguebat. Consequenter conuertit sermonē ad electos resuscitandos. ꝺ. f Expergiscimini. a somno mortis. g Et laudate ꝺeum de vestra glorificatione futura. h Qui habitatis ſ pul uere. q̄tum ad corpora in cinerem redacta. Obscenter alloquitur ꝺō: er enim virtute fiet resurrectio mortuoꝝ. ꝺ i Quia ros lucis ros tu⁹. 2 ēt sicut ros celestis ēt signū terrenalcentibus qui facit ea de terra resurgere: sic benignitas tua erit signū electis dormientibus quos faciet ad gloriam resurgere. 2 contrario hec resurrectio erit terribilis damnatis. 2 subditur: k Et terram gigantum. f. peccatoꝝ 2 qui per potentiam fidelem oppresserunt. l Detrahes in ruinam. 2 ēt in gehennam. 2 accipitur hic terra pro peccatoribus in ea habitantibus eo modo loquendi quo dicitur: terra destructa quando eius habitatores destruunt. m Vade. hic ꝑit declarare resurrectionis tempus. postea enim aliquis credere et ꝑdicto q̄ esset ꝓpinquus tempus resurrectionis: quod nō ēt verū: 2 erit in fine temporis. ideo dicit: Vade populus meus priusq̄ recedendo de vita patient. n Intra in cubicula tua. id ēt sepulchrum q̄tum ad corpus. 2 purgatorium: q̄tum ad animas electoꝝ que tamen habent aliquid purgandū in futuro. vel ſ symbolū patrū q̄tū ad purgatos 2 ante apertionem ianue per mortem xpi. vel celum empyreū q̄tum ad purgatos post apertionem ianue. o Abscondere. quia delueri ab hominibus huius vite sunt absconditi. p Modicum ad momentū quia tempus vlq; ad iudicii respectu eternitatis ēt modicū 2 hoc modo dicit alibi⁹ electos deliderantib⁹ vltimū iudicii Apoc. vi. Et dicū ēt illis vt requiescerēt

tēpus adhuc

Reuelabit terra. Terreni nec nō poterūt celare quoꝝ occiderunt. ac tunc omnia aperta. Vel terra que suscepit sanguinē martyrū 2 operuit: tunc reuelabitur quando vltra non. C XXVII.

1 In die illa vi. 2. Tradidit dñs tribulationē. f. criminū. 2 ꝺ. q̄ Leuiathan. f. nomen ēt habitatoꝛ dicī sathan. Latine satis. Vñde dicit Isaie

fathan a deorsū cius vt adiuuarentur dicitur 2 dcial. Lapostata. f. pauperatus 2 absq; lege. Nō q̄ cōmunicatio rei ad dcial. Dicitur quoq; 2 alijs nominibus vndecūq; sup. ascēdit 2 basiliscū. 2. 2 alibi: q̄si caperuza ēt magnū cetus. Hic nōq̄ capiēd leuiathan hamo: 2 alibi: Draco ille quē formasti ad illudendum facto ēt enim vt angeli illudāt ei. Vndecūq; accipiunt potestatē calcandi super serpentes 2 scorpiones. Et ergo ab eo loco dominus distinxit terram: 2 nudabit eam: vsq; ad fūm capitulū: contra eorum errorem in cōsummatione mundi iudicium ꝓclamat ēt ei nouissimus inimicus destructur mors: cōtra illa bolum extrema sinistra ēt: vt inducatur gladius super eum.

Super leuia. Sic gaetanus in moral. Draco vt sertur in terra serpentat in aqua: vel at in aere. Inde diabolus: 2 serpens 2 cet⁹: 2 leuiathan. Occidet. Et. 27. Fugitivum. Tunc enim fugiet qui fugere nesciebat nec euadet illud: q̄ deo a ſpō suo 2. Vñde q̄dā pulchre lusit in gigante machia. Suo fugio euangelade: quasi nunq̄ accesserit ꝺo gerlab Ione semper erit.

† † Leuiathan draco tortuosus. † scribam ipse fm opera sua.

mentum: † dōnec pertranseat in

† quasi dicat̄ per tres imperiosus.

dignatō mea. Ecce eni dñs dominus ſ in ira iudicij visitabitur ego qui multa. † mi fabricabit̄ portas locus ēt. † vindicandū

egredietꝫ † de loco suo: vt visitet

† terra contra eos

iniquitatē habitatoris terre: con

† habitatorum. † vos languentis fratris tui da mat ad mo. 2 2.

tra eum: 2 reuelabit terra sanguinē suū: 2 nō operiet vltra interfectos suos.] C. XXVII.

† martyres

† animadvertet

A die illa visitabit do

† † verbo. Mitto per quem indicabit ꝓ

1 pter

minus † gladiō suo du

† ipse † in eum operabitur. † in meum rebellat. † † hostibus adiuuandi. ergo q̄ mei ꝓcedentium eum. se adderi possunt mundum.

ro 2 grandi 2 forti super † leuia

† serpentem sed cil. † † malitiā volentis nere † alig cū demēti ex q̄ carnem sue malitie dicitur.

than serpentem † tortuosum: 2 sup

† q̄si in veritate non stetit. † q̄ stringi non potest vnqz directione. † in redigendo

leuiathan serpentem tortuosū: † † q̄si obsecrabit iudex. † mundo falso 2 amaro

et occidet † cetum qui in mari est]

† piscis facta est dilectio. † populus indocum. † † habitans. † cancrum ocliosa. † illum in prophetia 2 alijs locis.

In die illa vinea meri cantabit ei

† quia. † † vel modo ab exordio adhuc ecclesie supra loci pertinente. † † in habitu.

Ego dñm⁹ qui † seruo cam⁹ re

† qdā vineam⁹ mea vola.

† † rationi mee

pente propinabo dñe forte † visi

† † ne nolles nil quot ne filius 2 alia bella

tetur cōtra eas. Modo 2 die ser

† quasi custos vinearum non indignatio. quidem † † vinee seruet 2 recidere ibi opera sua. † sed euangelii indigentia.

tio eas: indignatiō nō ēt mihi.

† quasi sarpentes vitiosa. † † mihi est custodi modo. † † per antiquitatē. † per ambitionem. † † tardi 2 crudele vt mouē natura 2 mel.

Quis dabit me † spinā 2 vepres]

† consolatio cum. † † quam mee lenia

ei. † ostiam

In pcilio grādiar super eā] succēdam eam pariter.] An pōti⁹

† filium. † civilium mei virtutes hui ligni fidā. † nam

tendet fortitudinem meam: fa

† gula. † carne alia regna mihi. volentibus mihi

ciet pacem mihi: pacem faciet mi

† apostolis. † propositum apostolis † ad pos dicendum. † defuturis

hi. Qui ingredientur impetu a

† de hoc ethel. 1. 2 vtr.

† tunc † filo. † operatione

iacob: florebūt: 2 germinabūt ſ

† apostoli.

rael] 2 implebūt facies orbis

† † sicut immediatis credidit crucifixorum rum: 2 martyres ipe occiderunt. † † semine fidelium

semine.] Nunquid iuxta plagā

† in omnem terram ēt. f. 2. 2.

Israel. Populꝰ indocum conversus videns doctrina filiꝰ suoꝝ orbem riguit.

De lyra

nem. q̄do ꝺs p̄mittit eos tribulari in hoc mūdo ꝺm q̄ vī. ii. Timoth. iii. Omnes q̄ volūt viuere in xpo ꝑsecutionē patient. Et respōdet ois ad ꝺm q̄ tales pauillo nō ēt ex odio sed magis ex dilectiōe ne ex ꝓsperis 1 negotiationibus eccl̄ 2 errorū pastoꝛis in bono cathodiant. sm dictū salustio Lucr. iii. In pastoꝛis vestra posſidētes alios vestraꝫ. 2 hoc ēt q̄d dicit hic: Ego ꝺns qui seruo eā. f. vineā meā ꝺ ēt veterotalis ecclesiastes q̄ a principio mūdi usq; ad vltimū decretū q̄ hinc nulli nascitur⁹ ēt quot electos ꝓmittit tot palmites mittit. vt dicit Bruno homil. vii. 1 Rupitē ꝑpinabo ei. f. potū tribulationis rōnis⁹ pacis. Ideo subdit: o Ne forte vellet 2.] f. ne ex ꝓperis infelicitas. 2 hc pot infelicitas vellet ꝓtra ei tis dic tailich. 1 Modo 2 die 2.] f. tēpore aduersitatis 2 ꝓpertas sub patiētia disciplina. q Indignatio nō ēt mihi. hoc nō facio ex ira seu indignatiōe ſ ex pīa correctiōe. r Quis dabit. Hic subdit secūda ꝑs: q̄ videret aliquā q̄ ꝑ merito iustoꝝ de populo israel 2 martire apō stolozꝫ parētū fuisset aliqs euasit ppū de captiuitate. q̄ facta ēt p romanos. 2 sic ihac ꝑs ꝺm ꝓdit. q̄ ꝺns ponit ad vtr⁹ ꝑtē ratio. Scilicet ponit ꝑs oratio: ibi: Nūqd iuxta. Et. Primo aūt q̄ non debuit ponit ꝑs oratio solutionis: ibi: Nūqd iuxta. Et. Primo aūt q̄ non debuit parci 2 magis ꝑ multitudie malorū: tūm ex eis debuerūt aliqui saltē ꝓpter q̄ dicit ꝺs Ezech. xiiii. Si fuerint tres viri in medio eius. ego vivo ego. q̄ non debuerūt aliqui saltē ꝓpter q̄ quātū ad ꝓmissionē q̄ fuit i veteri testamēto. 2 hoc ēt q̄d ēt ꝑsona ibi: Quis dabit me. Prima ꝑs diuidit̄ in duas. q̄ primo ponit̄ ꝺns ꝓmissionē. 2 secundo ꝓmissionis executionē. Ibi: In die illa. Circa primū dicit: In die illa. f. iudicii generalis. b In gladio suo duro. q̄si ad pone asperitatē. 1 Et gradi. q̄si ad eius iustitiā. 2 Et forti. q̄si ad immutabilitatē. 1 Super leuiathan 2. ꝑ leuiathan q̄ hic bis ponit: 2 pcrit idē intelligit. f. diabolus. vt dictū fuit dīctuli⁹ Job. xl. 2 dicit hic leuiathan vocat ꝓpter ei⁹ fortitudinē sm q̄ de eo dicit Job. xli. Nō ēt potestas sup terrā q̄ctei cōparetur. 2 leuiathan. m Tortuosū. ꝓpter ei⁹ calliditatē ad ꝺcipiendū. n Et occidet cetū 2.] f. diabolū. q̄ habitat in hoc aere caliginoso tāq̄ in mari tēpethuoso: non tñ intelligit ei⁹ occisio ꝑ mortē nature cū hoc modo sit immortalis: sed ꝑ mortē gehenne. q̄ tūc ipi retrudet nec poterit inde exire 2 hominos terare seu ad peccatū inducere. 3 erit filij gratiē. 2 in hoc crescet pena eius qua ēt portat modo ignē sui ipsius. crescet etiam pena sua accidentalis ex ꝺnatione hominū quos inducit ad peccatū. sicut 2 gloria sanctoꝝ angelioꝝ ex gloria electoꝝ quos induxit ad ꝺnū. o In die illa. delectionis ꝺmonis. p Vinea meri. In hebreo habet vinea vinosa. Et quo ꝑs q̄ meri 5 nō ēt nomē ꝓprij sed cōmune: 2 sīgt 5 vinū purum 2 optimū. Vinea igit meri: hic accipit ecclesia militans sup nos: cuius 1 q̄ nihil ēt ipsa. 2 ipi ꝺō laudabūt de ꝺlectione ꝺmonis. q Ego ꝺns. Hic ꝑit solutiō duplex questionis eiusdē ex ꝑdictis. Secūda solutiō ibi: Quis dabit me. Prima ꝺctio est: q̄ hic vī: Vinea meri ecclesia electoꝝ: q̄ ēt fuerūt a ꝺo ita electi 2 dilecti ab eterno videret aliqui ei-

Ascreo. Quasi vbi dicitur. I.D.V.C. gentes merita ex apostolorum qui per mundū predicarunt alterata cōtinuerit.

Confortamini. Dicit deinceps ad bellum fortiter populū ad ignominiam inducēdū indicant. & imminentē obsidionē captiuitatē varie tacendo eādē propterea quia vbi imminet captiuitatis romanorū vendebant tanq̄ mercimonia doctrinā eius.

Dilectus. Quia ē hypocrisi agere nō benedicere malūt peccatoribus languentibus & sanari lacrimis.

Docentes eū. Magna indignitas populi & reprobatio a multorū lamentationis carmina dicere.

Ab aluco. I.e. ab empētate vbi ad vsucū ruinas. & ex eis ruinis ō

Nicolaus

tendo ipsū ad dominū: & ē. Ecce puer ponit obtendit q̄ p̄ dicta nō ēt malitie parēt. Ecclo tēdit arguentiā. Iacob. & ista ponit malicie exterminū. & ruinas. Cir ca primū dicit. Nūquid tanta plaga percutiemtis ē. populū iudaic dum crucifā tam crudeliter affligēt. a Percussit eum. ipi dicēt. nō amic cantis doctrinā eius.

b Aut sicut occidit interfectos eius sic

† f popolum iudeorū † malicie

percutientis ē. † percussit ēt ē. † martyres

† non enim dolendo cū. id q̄ in nos cōmittit persecutionē sed in se ipsos contra meritum. † sine cruditate. † pene.

occisus ēt. In mensura ptra mē

† culpe † ipse qualis ad gentes transiturus. † per commercium in eis tradit

sura: cuius abiecta fuerit † iudica

† Hierusalem. † ista † id est hostibus eius.

bit eam. † Meditatus ē ēt in spū

† ignominie malicie. † † hec passiones vel lucta † persecutionis quando ordinatus indignatio.

suo duro: per diem ethuo. Ideir cō super hoc dimittetur iniqui

† iudeos de quibus apostolis. † † Ant veritate † ut ea relinquet. † non aliqs.

tas domū iacob: & † iste omnis

† in aliqd vel in aliqs.

fructus vt auferetur peccatū eius

† ebrius apostolicus.

cum posuerit ōmnes lapides al

† idolorum

taris sicut lapides cineris allisos

† † in q̄bus sacrificabāt gentiles † hierarchia

nō stabūt lucī & † delubra. Cuius

† auditu magistrorum † eius † per cor mei quia filium dei occidit. † † quemadum † in qui bus ardebat spiritalis † ignis.

ciū munita dēolata erit: † spōsa

† ab eis † surgēt eccl̄ia sine. † † ab homine? fa relinquet: & dimittetur quasi

† in vrbe illa † romanorū † pontifex. vndc ra dicitur eam aper re illa. † sine de quo flagella ria sirene desolabūtur eam.

desertū. Ibi pascētur vitulus: &

† q̄bus & longius eius mercatores. † magnates

ibi accūbabit: & cōsumēt † summi

magnus qui vsurpāt terrā. positionis & egypti: super quez ciuitas illa cuius fides est quasi ab eo. quo incipit: vsq̄ quo terminat.

Ab aluco. I. ē ruinare. Vnde a flumine vsq̄ ad terminos eius. i. Ab Iudeam putant: & nota q̄ in termino iudee fluuius appellat' in egypti finibus terrena. quia habet turbidas aquas & non perennes.

C XXVIII. De cōsō. ē. Occasio de ēi

a Vae corone superbie ebriorum ephraim: & flos de

† † ruinam & † † destructionem. † † ruine ciuitatis eius. † † ebrietatis.

cidenti gloriē exultationis eius:

† † ebrij † tempus nouū vocat a regē vel ecclīa

qui sunt in capite pinguium vini. † † Lachrime superbie. † † hierusalem que erat sup̄ montem. † † ēt non tenuit malos a bonis sicut ē ecclīa. sequitur ibi in monte pinguissimo cuncti ebrij. verbum.

q̄i erant in † vertice † vallis † pin

† † idolatrie.

guissime: errātes a vino. Ecce va

† ferunt super eos.

lidus & fortis dominus: sicut im

† † carnibus semadonijs significantur. † malorum nostr.

petus grandinis: turbo confrin

† irruens multitudo.

gens sicut impetus aquarū mul

† qui omnia obuia trahunt.

tarum inundantium & emissariū

† omnes vobis leuiter capitulantes

† † pigbuli. † † affrictionem

super terram spaciosam. † Pedi

bus conculcabitur corona superbie ebriorum ephraim & erit flos

decidens glorie exultationis eius

qui est super verticem vallis pin

† † medium promittentis: vel aliquid putabundi.

† quasi. id est mox ut ibi uidit. manet.

guium quasi † temporaneus: in

te maturitatis autumni. Quod

cū aspexerit videns statim vt ma

† † capite sic dominabuntur. † ordinis

nu tenuerit † deuorabit illud. In

† dolentis. Ut habeas ab aliquo.

die illa erit dominus exercituū

† quasi et aurea † gemine † et floribus

corona gloriē & fertum exultatio

enim & pharisea vino et sicera turbati sunt.

Tropolog. In die illa &c. Hereticis a diabolo inuentis dominus erit corona glorie ipe qui in ecclīa cōmorantur: multitudine creantium pauci sunt. & ē aut spiritus iudicij sedēti sup tribunū: & fortitudo reuertentibus de bello quo diabolum vincunt ad portam que ē ipse. cui omnia cedunt. Horum bi quoq; p.r.a. &c. Quasi ēt quod ex vinea fit. Vinea enim quod inebriat: potū qui pro pcc aquila dicitur. & fellis. Gentiles & ppter ea. n.p.e. &c. Labia sacerdotū & prophetarū & mentiuntur & nescientes quid dicūt. Inebriati sunt vino qui scripturas male intelligunt: & puer tum errore. qui fecularē sapientia abnegantur.

Fortitudo. Nō ignorat bella ecclīe: sed dominus pro eo bellum gerit: interfectis. c. lxxv. militibus assyrioꝝ: excep Iudei spolia colligerunt. & ad pacem hierusalem ē gaudio reuerti sunt.

Oēs enī &c. Dum scripturarum non vigilant cibos nec corpori faciunt vitalez: sed immatur os et sordes ogitant: vt in eo dominus nullū inueniat locum.

Ablactatos &c. Alios nō anta potant non posse nobis cū sint qui tam solido cibo vti possunt alios dicit apostolus hac de ēi nobis po tum: non escam.

Quia mandatū. Quasi sed vos non potestis doctrinā tenere tes prophetas per quos predicit vobis mala superuenturā vt penitentiā agatis & liberemini. Opponit: mālā remā

De Ipra

ēt alijs fuit tibi obscura & angustia tamtu contracta copit propriē filius ei comedit. & ille crudelitate ēt de plurib' alijs licet non fuerint deprehēse: quia talia enormia sunt in claculo. & Et do centes eum. sic ēt in hoc & libris correctis & acceptunt hic docentes ipsi sacerdotes qui ex ebrietate vini in peccatū versa ēt: nec penitentia fructum salutis habuit.

Allijs. p. Ecclesia nil fertilitate frugū ip eas erat eis afferendo in ciuitatem & ibi figebant alīqui iudi causa tentoria ad ciuitate mouebant.

In die illa. Secundum ppheta cum ois scribas & pharisēos: & in dam pdoxos subuertit: erit corona gloriē his qui de iudeis credidēt & apostolis & spūs iudicium inspirauit ecclīe prelatis & fortitudo bellatoribus ad se qui ē porta reuertentibus. Scribe

Nicolaus

& ppheras vbi olim cōsperat & ppheta idolorū alterat. a Ebrius ephraim. q̄ illud regnū nō solū infans erat per peccatū superbie. sed etiaz gule & luxurie. & denominat ab ephraim illud regnū a primo rege. Hieroboam fuit de tribu ephraim. b Et flos decidenti gloriē exultationis ei⁹. p hoc designās q̄ destructio illi⁹ regni erat. prius quāz facta fuit p Salmanasar regē assyrioꝝ. tr. anno octo regis israel. viii. Reg. xvii. c Qui erant in vertice vallis pinguissime. Ita vallis fin Ra. Sa. ēt vallis eminens & fertilissima epitheto in regno decē tribuū. d Ecce validus & fortis dño cui nullo pōt resistere. e Sicut ipet grandinis turbo &c. per hoc intelligit exercit⁹ salmanasar instinctu diuino venit⁹ cū magna fortitudine ad destruendū regnū ill⁹ ac ita q̄ ip̄i obsidēte nō possent resistere sicut factū fuit. ideo subdit: Pedibus conculcabit &c. i. ps ex dictis littera vsq̄ hic: f Quasi ītemporanea. i. pmaturā. g Ante maturitatē autumni. i. ante maturitatē de cursu cōmeat. h Dū ēt aspexerit &c. Et ēt sīlia q̄ sicut aliqs videns fructū aliquē maturū ante alios: vt pomū vel ficū vel hu iusmodi ēt desiderio mouetur festiq̄ accipit & comedit: sic salmanasar & ei⁹ exercit⁹ ēt magna auiditate destruēdi regnū israel vēturi erāt de populis: & sic assyrioꝝ populis partis occidendi & partis capiendi ouera ēt ei allatis & terrā populi auertē de alienis gentib⁹. iii. Reg. xvii. i In die illa. Hic ostēdit ppheta ptra sacerdotes qui erāt de duab⁹ tribub⁹ & primo ptra male tractū ppli spūs. secundo ptra totā ppli cōiter ca. sequēti. Primā i duas. q̄ primo vt appareat cōtrarius granior punitur dei beneficiis elīe ephesiorū. secūdo ppheta p̄dicit cōp interitū ibi: Verū hi. Circa primū. q̄ tangit capitulando dicit tribuū⁹ p salmanasar: cum scripsit voluit destruere regnū Iudee: sed angelus dñi pcussit eū: correctū: ita q̄ opportune ēt fugere ad terrā suā vbi a filiis suis fuit interfect⁹. iii. Reg. xix. Et sic expectauerat iudex cuz populo suo de spolijs montuoz fuerit valde ditati: & sic habuerit copiosum materiā gaudij. i. de monte aduersarioꝝ suoꝝ & de spolijs eoꝝ. & hoc ēt q̄ dī: In die illa. ē. i. angelou. k Corona gloriē. q̄si ad maioreo. l Et sertū exultationis. q̄si ad minoreo. q̄ corona fit de auro argento & gēmis: sertū vo de floribus. m Reliquo populi sui. i. duabus tribub⁹ que remanerant alijs capciuatis. n Et spūs iudicij. i. inspiran

† † malum de bonis quia non sunt capiendi ab assyrijs tempore ezechie. † † ipse locus scripturis quomodo audiendi.

nio reliquo populi sui: & † spirit⁹

† egritudo † regni

iudicij sedēti sup tribunū: & forti

† † laus ecclesie adversarij. † hierusalem

tudo reuertētib⁹ de † bello ad por

† qui iudei & boni omnes legis percussuri hostes qui in capitolium ingressi sunt. † quę tribus † fecit alię tribus. † scripturarum

tam. † Verūz hi quoq; p̄ev.no

† erroneum qui hic liberauit eos † a vita sua

nescierunt: & pre ebrietate erraue

† insipiens † idolis

rūt. Sacerdos & prophera nescie

rūt pre ebrietate abscōti sunt: a vi

† a via dei.

no errauerūt i ebrietate: nescierūt

† rerum qui omnia videt † iudicium.

videntem ignorauerūt iudiciū.

Omnes enim mense replete sunt

† omni immundicia. † in ejs

vomitu: & sordibus ita vt nō esset

† ejus. † † signū nequitie nomine † ejus

vltra locus. Quē docebit scientiā

† † quod audierit a domino. † qui habet au re auditū. a aut quod morbus humilitatis intelligat. † verbum caro factum est.

am: & quē intelligere faciet † audi

† † auditor ab vberibus suis. propter ruinas auditorum ubertas lactis fecit grandis consolationis.

† ⊥

tū? ablactatos a lacte † auulsos

† a prophete

ab vberibus? Quia māda remā

† † responsio prophete vel qui. dicebant reprehendentes verba prophete.

da: mādā remāda. † Expecta re-

gentium. Nunc agit contra decem tribus que ephraim dicunt vel a tempore quo de mon ephraim prim⁹ super eam regnauit vel a loco q̄ mons fuerat. Nec eciam a lapidibus de multitudine superbie que ēt quasi corona regis. multitudo enim populi gloria regis. Hinc decidens: quia a gloria sua cito recedūt/vnde: ipse sanctus. ve. c. f.

Secundū prophetā.

Vbe corone. f. ut. Satis de † phariseis qui intra lre. discutiunt mentionem ephraim propter tribū qui de tribu ephraim m. & de vico ciuitē nois⁹ sichimorū ōnia vendidit: qui vere flos apostatice doctrine occidit sup montē pinguissimū. Vnde: ira crassatus ēt dilectus a recalcitrantibus vertice. f. vallis gessemani sm hebreos vtī dñm tradidit: qui dicit vallis pinguis propter vbertatē & fertilē & pharisēos qui tot dñm cōprehenderunt. Vnde: tanti pingues obsederūt me. Leuius adit fuit iudam: nō vino sed auaricia: & diuolli cibo q̄ post buccell⁹ intrauit in ipius & penitus deuastauit ē: qi ocasio cibo in peccatū versa ēt: nec penitentia fructum salutis habuit.

Allijs. p. Ecclesia nil fertilitate frugū ip eas erat eis afferendo in ciuitatem & ibi figebant alīqui iudi causa tentoria ad ciuitate mouebant.

In Die illa. Secundum ppheta cum ois scribas & pharisēos: & in dam pdoxos subuertit: erit corona gloriē his qui de iudeis credidēt & apostolis & spūs iudicium inspirauit ecclīe prelatis & fortitudo bellatoribus ad se qui ē porta reuertentibus. Scribe

Nicolaus

& ppheras vbi olim cōsperat & ppheta idolorū alterat. a Ebrius ephraim. q̄ illud regnū nō solū infans erat per peccatū superbie. sed etiaz gule & luxurie. & denominat ab ephraim illud regnū a primo rege. Hieroboam fuit de tribu ephraim. b Et flos decidenti gloriē exultationis ei⁹. p hoc designās q̄ destructio illi⁹ regni erat. prius quāz facta fuit p Salmanasar regē assyrioꝝ. tr. anno octo regis israel. viii. Reg. xvii. c Qui erant in vertice vallis pinguissime. Ita vallis fin Ra. Sa. ēt vallis eminens & fertilissima epitheto in regno decē tribuū. d Ecce validus & fortis dño cui nullo pōt resistere. e Sicut ipet grandinis turbo &c. per hoc intelligit exercit⁹ salmanasar instinctu diuino venit⁹ cū magna fortitudine ad destruendū regnū ill⁹ ac ita q̄ ip̄i obsidēte nō possent resistere sicut factū fuit. ideo subdit: Pedibus conculcabit &c. i. ps ex dictis littera vsq̄ hic: f Quasi ītemporanea. i. pmaturā. g Ante maturitatē autumni. i. ante maturitatē de cursu cōmeat. h Dū ēt aspexerit &c. Et ēt sīlia q̄ sicut aliqs videns fructū aliquē maturū ante alios: vt pomū vel ficū vel hu iusmodi ēt desiderio mouetur festiq̄ accipit & comedit: sic salmanasar & ei⁹ exercit⁹ ēt magna auiditate destruēdi regnū israel vēturi erāt de populis: & sic assyrioꝝ populis partis occidendi & partis capiendi ouera ēt ei allatis & terrā populi auertē de alienis gentib⁹. iii. Reg. xvii. i In die illa. Hic ostēdit ppheta ptra sacerdotes qui erāt de duab⁹ tribub⁹ & primo ptra male tractū ppli spūs. secundo ptra totā ppli cōiter ca. sequēti. Primā i duas. q̄ primo vt appareat cōtrarius granior punitur dei beneficiis elīe ephesiorū. secūdo ppheta p̄dicit cōp interitū ibi: Verū hi. Circa primū. q̄ tangit capitulando dicit tribuū⁹ p salmanasar: cum scripsit voluit destruere regnū Iudee: sed angelus dñi pcussit eū: correctū: ita q̄ opportune ēt fugere ad terrā suā vbi a filiis suis fuit interfect⁹. iii. Reg. xix. Et sic expectauerat iudex cuz populo suo de spolijs montuoz fuerit valde ditati: & sic habuerit copiosum materiā gaudij. i. de monte aduersarioꝝ suoꝝ & de spolijs eoꝝ. & hoc ēt q̄ dī: In die illa. ē. i. angelou. k Corona gloriē. q̄si ad maioreo. l Et sertū exultationis. q̄si ad minoreo. q̄ corona fit de auro argento & gēmis: sertū vo de floribus. m Reliquo populi sui. i. duabus tribub⁹ que remanerant alijs capciuatis. n Et spūs iudicij. i. inspiran

dnquasi o prophera precipe quod vlcisminare que vladyce tamen nō cue
nisset que minaria In loquela enim. Quasi multo vehemētius hoc dicitur quia non pusillanimitate vobis dominus simodo malaciā fiat in me
Nicolaus
v. xlii. Mittebo mittere bellatores. ꝙ gentilēs dona si a malis pestilen
tiā, ꝛ sic vicebant ꝛ
exspectabilis sicut Habac. ii. Si mosā tecerit expecta eū. ꝛc. ꝛ ib facerdotes malū ꝛ pphetę ꝛc
ei? denūciō dicebāt: Mānda remanda expecta ꝛc. Et subditur:
a Modici Hug. d. de cōmunitatibus cor sin pusillāib⁹ modici aut nihil vālen⁹ implentes.
b In loquela eni labi.
In petreo habet: I balsamō. balsamū. n. sa
tis mocet lapidē si ei lo quāt male intelligibiliter.
c Et i lingua altera. i. ꝛ
ca. d Loquet ad pplm istū. ꝛ est similis q
ſcripr loquela balbutiēs ꝛ loquelis alicui⁹ lingua
stre extranea non est stre intelligibilis. sed vīs p̄ pphas loquens nō in
telligebat sathē dīnus ad
ſcissū a pl̄ecepis⁹ fōlitis. Et ponit exēplū. ꝛ
capiātur. ꝛ Propter hoc audite
ꝛ pontifices scribe ꝛ pharisei.
verbum domini viri ꝛilluſores:
ꝛ principes.
qui dominamini sup populū me
ꝛ operum⁹ sermone. ꝛ obliq⁹ enim beneficiorum meorum.
um qui ē in hierusalē. ꝛ Dixistis
ꝛ simul cū hostem de speranimus. ꝛ In solidra gemonibus sepe dic⁹ scripra. ꝛ visibila
eni m percussistis: fedus cū mo:
ꝛ ꝛ vendidistis ad nil⁹ eos lesiua patiemur.
ꝛ pacis nr̄m.
te: ꝛ cum ꝛinferno fecimus ꝛpactū

ꝛ manebas in expectatione
expecta:expecta reexpecta:mōdi
cū ibi modicū ibi. In loqla eni⁹
labij ꝛ in ligūa altera lōquet ad
ꝛ mendacio ꝛ ꝛ
pplm istū cui dixit: Hēc est requi
ꝛ ꝛ adnare ne fecistis in requietione vestrā et ab⁹ laborem sabbatoꝝ ꝛ me.
eo mea rēciate ꝛ latsum:ꝛ hōc est
ꝛ in hōc aperibo vobis. ꝛ prima infl̄ tribu
mendi ꝛ refrigerium:ꝛ nōluerūt au
ꝛ quod irridere
dire. Et erit eis verbum domi
ꝛ l.ē
ni: manda remāda:mādā remā
da:expecta reexpecta:expecta re
expecta:modicum ibi:modicum
ꝛ in terrorem. ꝛ in cunctis cadant. ꝛ ꝛ bonis
cadant in ruinam malis retributionem.
ibi: vt vādant ꝛ cādāt retro:ſuꝝ
ꝛ contrarientur:ēt illaqueātur: ꝛ
ꝛ a babylonia vel romana. ꝛ ꝛ quia ꝛpiritus
capiātur. ꝛ Propter hoc audite
ꝛ pontifices scribe ꝛ pharisei.
verbum domini viri ꝛilluſores:
ꝛ principes.
qui dominamini sup populū me
ꝛ operum⁹ sermone. ꝛ obliq⁹ enim beneficiorum meorum.
um qui ē in hierusalē. ꝛ Dixistis
ꝛ simul cū hostem de speranimus. ꝛ In solidra gemonibus sepe dic⁹ scripra. ꝛ visibila
eni m percussistis: fedus cū mo:
ꝛ ꝛ vendidistis ad nil⁹ eos lesiua patiemur.
ꝛ pacis nr̄m.
te: ꝛ cum ꝛinferno fecimus ꝛpactū

hoc est. In loquela enim. l. ꝛ lin. a. l. e.
Lapidem. Lapidem quem ædificantes reprobauerunt. h. f. in. c. a. viri fidei et illuſores.
De Iura
nostra ꝛc. ad hoc enim ꝛpauauerūt mentē ꝛpſi vt cuadere flagellū exercit⁹ romani vt habeā Job. ii. Et dixistis⁹ cūs sic odio credēt in eū ꝛ venīt romani ꝛ tollit nostrū locū ꝛ genē. hāc autem mentē ꝛpauauerūt p mē dacia acculantes eū coā pylato co ꝛ prohibebat tributa dari cesari: ꝛ ꝛ volebat se facere regem. vt bī Luce. xxiij. Scio bant aūt ista esse falsa q̄ rel̄pōderat eis ꝛtrarium Jo. viij. xvij. Reddite q̄ sūt cesaris cesari ꝛc. ꝛ ꝛ fugerat populū q̄ volebat eū regem cōstituere: Job. vj hoc enim fuerat ita publicū q⁹ nō poterat eos latere: ꝛ sic per ratiā mēdacia ꝛpcurādo mentē ꝛpſi credebāt eū adere in sūl⁹ romanoꝝ. ꝛ hoc est arcidit eis ꝛtranū vt ꝛ dictus est. c Ioelis. Mīc ponit ꝛpſin ipſi⁹ ꝛpſi stabilitas. q: ꝛ afflictionē ꝛ mortē a nobis ibi
ꝛpauarā paenit ad stabi litatem sm̄ortalitatis cor poris. ꝛ hoc est q⁹ dī Is: Jeric⁹. i. ꝛpter negligētiā ꝛ ꝛ
audacoꝝ ꝛdictā: d Dic dicit dño de⁹. cui⁹ ēnus nō pōt cuiuari. e Ecce ego. verbū illud est ꝛpīs de filio vel toti⁹ trinitat de homine ꝛpso. Secundus enī⁹ oēs expositores hebraicos ꝛ latinos scr̄ptura hoc loquit de ꝛpso. f Mittā in fundamēto ſron. id est ecclesie mi

ꝛ ergo. ꝛ expositoria.
Flagellū inūdans cum transi
ꝛ anniētem⁹. ꝛ quasi ſra ſron in regē babylonis ꝛ in lege eius.
erit ꝛ nō vēniet super nos: q: pō
ꝛ rubolam.
ſumus mendacium ſpē nostrā
ꝛ subolo qui est pater mendacij. ꝛ quia mentiri
ſundamentum capitis totius ecclesie
ꝛ mendacio protecti sumus. Je
ꝛ quia despectus. ꝛ mīsericors ꝛ misericors.
circō hēc dicit dominꝰ deus: Ec
ꝛ robis noleribus. ꝛ ꝛ quasi lapidis angulāris
ſra fundamentum ponit. ꝛ calcule
ce ego mittam ī fundamētis ſyō
ꝛ ciuibus ꝛ gaudete cū eis quasi. ꝛ ꝛ ro.
lapidē ăngularē lapidē ꝓbātū
ꝛ quo tu ſundat mundus. ꝛ ecclesie.
preciōſuꝝ: ī fundāmento funda
ꝛ in ſum. ꝛ .ſet. non confundetur. ꝛ ē
mentū erit ꝛ expectā eum. ꝛ quasi ꝛ recredu
tionem.
tum. Qui crediderit nō festinet
ꝛ per ſidem meam ꝛ mea gratia pater nō indicat quem ꝛ ꝛc. ꝛ nullo ꝛtrabitur.
ꝛ pōnam in pondere iudicium ꝛ
ꝛ ꝛc. ꝛ ꝛ reddat vnicuiq⁹ ſm opera sua.
iusticiam ꝛ in mensura: ꝛ subuer
ꝛ malitiosa ꝛtemeritas. ꝛ ꝛ ipsum diabolum vel ipsa que in eo ſpes habuerūt. ꝛ ꝛ ma
lebatum quem putabant ꝛtentionem suam.
tet grando ꝛ spē mēdacij ꝛ ꝛ ꝓtēte
ꝛ tribulationem
ctionem a quīe inīēndabunt ꝛ dē
ꝛ ambitio. ꝛ quod percutit ſra cum tribulo.
lebitur fedus vestrum cū morte
ꝛ pactum vestrū cū inferno nō

stitutē ꝛ ſūdata fuit ī ſron p pōnitentiā ꝛpīs: q: plurimi ī tēpo ecclesie ī mōte ſron delicauit. ꝛ q: ī mōte ſron sua reſurrectionē ꝛdicipulis manifestauit. ꝛ ibidē sup apostolos spiritū sanctū ī signo visibili misit. g Ꝛpidem. i. ꝛpm q⁹ dī Iacio Dan. ii. Lapis q̄ percussus est de mōte. ꝛ
gnum. h Lapidē pharā mirīe possidentē in sua patriā ꝛ appetēta
tum a deo patre. ꝛ q⁹ hoc intelligat de ꝛpo ad litterā et ſm euāgē: ps per
trāslationē chaldaicā q̄ sic hy: Ecce ego statuā in ſron regē mellui regem
potentē angularē. q: ex iudeis ꝛ gentib⁹ tanq̄m ex duob⁹ parietib⁹ simul
ſtictis fecit vnā ecclesiā. ſm q⁹ dicit Job. v. Altaq⁹ eaos habeo q̄ nō fūt ex
hoc ouili ꝛ illas oportet me adducē ꝛ fiet vnum ouile ꝛ vnus pastor.
i Pretiosū. humanitas enī ꝛpī ex ꝛpiritāle ad deitatē hy assūmēdo insti
nirā valeāt. k In fūdamēto fundatū. hoc dicit ex apli aliqū dicunt
ecclesie fundamēta: Apoc. xxi. Mur⁹ ciuitat habēs fūdamēta duodecī:
tū hoc ēis fortū ꝛmentū inauīti intuant ipsū ꝛpo. l Qui crediderit ꝛc. ꝛ
hoc pōt referri ad dictū Esaie. ꝛ sic est sensus: Qui credīderit mihi deus
cūsi absēti ꝛpī primū. m Nō festinet. sic intelligēdo verbuꝝ meum q⁹
ſpe statuꝝ sit veritatis. ex adhuc ē longū tēp. atpe cū Esaie vsq; ad ꝛpum
ꝛpī fluxerūt anni quasi vī credet. Alio mō pōt referri ad ipsū christū. ꝛ
sic est sensus. Qui crediderit. i. doctrine ꝛpī: ex plurimo locuꝝ fuit de aduē
tu suo ad iudicii vt ps ꝛc predicē. nō festinet. sed expectet patienter ipso
a deo determinatū: vnde ꝛ apīs ꝛhebꝛ⁹ de ꝛpe hui⁹ aduēt⁹: Ad. ii. ꝛ. ii. ꝛ. xxiij. ꝛ. xxvi. dī: Nō est vestrū nosse tpa vel momēta ꝛc. n Et ponā i pōdere iudi
cio ꝛc. Mīc ꝛpīs declarāt pene iudiciū ꝛcribuit: pro merite ipsi negatur
ꝓparata. ꝛ dicit: Et ponā in pōdere iudicii ꝛc. id est ponā eos ſm de
merita. o Et subuertet grādo. i. exercit⁹ romanoꝝ cum magno ſrepitu
veniēs ad mōtē grādinis defendētis. p Spem mēdacii. ꝛ ꝛperabit
cuadere insultuꝝ exercitus romani mendaciter procurando mortem chri
ſti. vt predictum est. q Et protectionem. ꝛ hoc mendacio ꝛperatam.
r Aquę. sciliet tribulationum. s Inundabunt. id est simpliciter au
ferent: sicut aque inundantes ꝛ optant ea que inuenīunt. Ideo subditur: *
t Et delebitur fedus vestrum cum morte. quia non inualet inestabi
liter: a principio enim ꝛbsistentie per romanos fuerunt decies centuꝝ mi
lia mortuorum. vt dictum est. ā. u Et pactum vestrum cum
inferno non ſtabit. quia obtinuit⁹ in sua infidelitate detracti fue
runt ſm animas ad penam gehenne.

Flagellum

Sicut enī ꝛ t. Philistheos cōgregatos ſuperuenturos dauid auxilio
dominī disiliit vnde a montibus ꝛ per diuersa loca disperſit. vnde locus il
le baalpharasim nomen accepit. Alienū opus. Opus propriū vel
est misereri pcare cōdonare. Nō suum sed alienū est in ira punire.
Gregō. In mundū veniturꝰ faciat opus suuꝝ scilicet redimat gen⁹
humanū. Sed ab ipso ē
alienū opus ei⁹. Nō cō
uenit eius ocitatī ꝓpiti
flagellari crucifigi.
Aliquid tota. ꝓ⁹
q misericordia deus genus
humanū ve fructū boni
opis assumat arat vt agri
col avomere pdicatibus
poscindit verbere tribu
lationis. nunc pcte: nūc
captiuitate corrigit: ꝛ B
est. Aliquid tota.
Gith ꝛ Gith ꝛ ci
minū quę in virga ecce
Nicolaus
a Flagellū inundās. id est exercit⁹ romanoꝝ valde potēs. b Cū nā fierit. ad terā ventrum.
c Erit ei cōculcatio nē.
ętum ad mortuos.
d Dicit q⁹ pr̄auerit tollet vos. ꝛpīs ad captiuos. e Ois mane di
luculo pr̄ailit ꝛc. id est quocūq⁹ tpe vl̄hora ve
nerit ꝛtinget vestra sine distātie ista miseria.
f Et ītimodo sola ve
ratio ꝛc. Ꝛpdicit enī⁹ ꝛpo
hāc destructionē pluries
vt ꝓ ī euāgēlio ecclesie no
luerūt credere donec ipsa
ſerāt per experientiam.
g Coangustatū ē enī⁹
ſtratū. i. eos: humanū nō
pōt capę simul vocē dia
bolū: ī⁹ suscepto diabolo
p peccatū erit de⁹: ꝛ ecō
uerso suscepto deo ꝓ cha
ritatem erit diabolus.
h Et pallium breue. f.
amicia. i Utrumq⁹
optre nō pōt. q: diabol⁹
nō pōt optri pallio cha
ritatē nec de⁹ pallio amo
ris inīmicū. ꝛ q⁹
tudci a se ecce erant deus
humanitī ꝛ p cōtēptū
recepere diabolū ī eis
ꝛ eius merito debebat se
qui dicta pūnio. k Si
cut enī ī monte diuisionum ꝛc. Mīc tangunt
bella que habitate. Prima habet. ii. Reg. v. vbi
dicit q⁹ virtute diuina

ꝛ ſe quo vicisse nō venīet sug nos. ꝛ morte vel
captiuitate euasederit est mīsericordie deo.
ſtabit. Flagellūs inūdās. Cūm
ꝛ vel venīa. ꝛ cōculcabit vos.
transierit ēritis ei in conculcatio
ꝛ quia ꝛ destruc.
nē. Quādocūq⁹ pertrāsierit tol
ꝛ ꝛ quasi tutela lux.
let vos. Mīoniā māc ꝛ diluculo
ꝛ ꝛ continue. ꝛ tam in prosperis ꝙ in aduer
sis semotus pomēd iram.
pertransibit ꝛin die ꝛ in nocte: et
ꝛ ꝛ facies non intelligere vera esse que di
cunt prophete.
tantūmodo sola veratio ꝛintelle
ꝛ verbo. ꝛ ꝛ non capiet mens idolorum
ꝛ dominus ad intellectum. quasi ad vesta
tū dabit auditui. Cōāgustatū
ꝛ ꝛ metaphora pulsi morīē ꝛ adulteri vsuria.
ꝛ ꝛ nemo potest duobus comunis seruire.
est enī⁹ ꝛstratū: ita vt alter ꝛ deci
ꝛ nō poterit duo seruire ꝛ mīnere. ꝛ ꝛ quasi
obijce idolis et mens frustra complet⁹.
dat: ꝛ pāllū breue ꝛutrūq⁹ opire
ꝛ ꝛ qi lapidem. recidere nolluerunt
nō potest. Sicūt enī⁹ ꝛ in monte
ꝛ ꝛ an stabit se sterit in monte. ꝛ quasi nō pugnabit pro vobis sicut fecit olim pugnando. ꝛ ꝛ
ꝛ gratia est pugnante: solue ꝛ exonera illos ꝛ dimitte eos ꝛ Paulo vnum cui flexit ꝛ. ꝛ de alienigenis pri
erunt multi
diuisionū ꝛstabit dominus: ꝛsic
ꝛ ꝛ hoc est in valentur nunc vt nunc contra impios vt faciat opus suum non quia non est opus dei perdere quos creauit.
in valle que est in gabaō ꝛirasce
ꝛ nonqua ſplenia.
tur: vt faciat opus suū? Alienus
ꝛ idem repete alia verba.
est opus ei⁹: vt operet opus suū?
ꝛ nonqua.
Peregrinus est opus eius ab eo.
ꝛ nolite vos quibuslibet mandata romanda.
ꝛ propheta
Et nūnc nōlite ꝛ illuderi: ne fort
ꝛ ꝛ
ꝛ fundus penitentiā laceā quibus constringatur.
ꝛ super vos ne crudelis. ꝛ ꝛ pcessorum vel ꝓ
phetarū que iam non tffertur.
ꝛstrigāt ꝛ vincula vra. Cōsūm

ꝛ ꝛ quasi cito veniet vestra captiuitas vt audiui a domino vel ore ipius audiui.
mationē enī⁹ ꝛ abbreuiationem
audiui a domino deo exercituꝝ

ſtantur gentes que cognitionē vel pō habēt intelligunt que mīe pueni
tur. Exinde ꝛ eodē modo pmīa ſit: audite pmīssio cognitē. audiet audi
ſtis ecclesie ꝛ principes huius ſecuti sigi pmittentur ꝙ auditibus hominū
bia. Vel gith ꝛc. Simplicius ꝛ litterā qui fidei acceptam multi vitandi con
raperunt. Frumentum ecclesie sacerdotes clauꝰ scientie habentes.

C XXIX.

Ariel. Ariel dicit
u mīnus ad hora
Idem congaudē
tis affectus. quasi si cogno
uisset et u.
Articlio. Leo enim
dei: hierusalem pestilissima ꝛ fortissima fuit.
Expugnauit ea
potentissima dei ꝛpugnatrix ꝛ dauid quando iouis pūs
domarum epistla con
firmabit.
De Iura
u Aliquid tota dic. l. singulis dieb⁹ ꝛdimc.
ꝛ Rabit arare. vt ſe
rat semē suum in agro.
ꝛ Proscindet. ea ara
tro vel ligone. ꝛ Et
ſarriet. l. purgabit a lapidibus ꝛ herbis nocuis. q. d. nō. sic subditur:
a Nōne ea adequauerit
facie et⁹. Aliquādiu tame
pcare ostendendo ꝛ ꝛ
in iudicio: deus suus docebit il
ꝛ ꝛ cum tristis tempus fuerit.
lum. Nōn cui⁹ in sarris ꝛtritura
bitur gith: nec rota plaustri sup
ciminus circuibit. Sed in virga
excutietur gith: ꝛ ciminus in ba
ꝛ autem ꝛ similia ꝛ plaustro
culo pānis cōminuetur. Uerūs
ꝛ aliud est enī impiis esse aliud peccatori ꝛbo.
ꝛ qz sabbatorum ꝛ pomissorū ſidem ꝛ vir iudeq
nō in perpetuū triturans ꝛ tritura
ꝛ panem.
bit illuz: ꝛ neqz vexabit eū rota
ꝛ ferre sumentatibus
plaustri: nec vngulis suis cōmi
ꝛ rote plaustri. ꝛ vel bestiis ꝛpositio. ꝛ hoc
nuet eū: ꝛ hoc a dōmino deo ex
ercituꝝ exiuit: vt mirābile face
ret consilium: ꝛ māgnificaret il
ꝛ ſm qd ꝓtor regnādi eis q̄ plus scripra.
ſiciam. C. XXIX.
ꝛ quasi omnis gloria tua auferet. a dul
dicis ꝛ romanis ꝛ templū ꝛ altare
v Hē ariel. Ariel ciui
tas quam expugnauit

ꝛ ludeorum vel omnium. ꝛ ꝛ idee ꝛ vel ille
fecit. ꝛ q⁹ dicit ꝛ ꝛpīs.
super vniuersaꝝ terrā. Auribus
parāpite: ꝛ audite vocem meaꝝ.
ꝛ diligenter.
attendite ꝛ audite eloquiū meū:
ꝛ semper ꝛ aures.
Nūnquid tota die ārabit arans
ꝛ nonqd prohibeba. ꝛ quo tēpo.
ut serat? pscidet vt sarriet humū
ꝛ eliminanda equarre.
suam? Nonne cum adequauerit
ꝛ superficiem. ꝛ ꝛ genus legumīnis ſmīne q
minus in quo arare sed eligi colonus. ꝛ in pane tuba
randa ꝛpagine.
faciem eius seret ꝛgith: ꝛ ciminū
ꝛ ꝛ eliminari loco non eadem tellus pare omnia.
ſparget ꝛ pōnet triticū ꝛper ordi
nē: ꝛ ordeum ꝛ milium: ꝛ vicias
ꝛ in circuitu eius mellium siliet ſenorari.
ꝛ agricolam.
in finibus suis? Et erudiet illum
ꝛ pūdentiam ꝛ ꝛ ꝛbere ꝛ ꝛ impellere vel
quocūq⁹ facias.
in iudicio: deus suus docebit il
ꝛ ꝛ cum tristis tempus fuerit.
lum. Nōn cui⁹ in sarris ꝛtritura
bitur gith: nec rota plaustri sup
ciminus circuibit. Sed in virga
excutietur gith: ꝛ ciminus in ba
ꝛ autem ꝛ similia ꝛ plaustro
culo pānis cōminuetur. Uerūs
ꝛ aliud est enī impiis esse aliud peccatori ꝛbo.
ꝛ qz sabbatorum ꝛ pomissorū ſidem ꝛ vir iudeq
nō in perpetuū triturans ꝛ tritura
ꝛ panem.
bit illuz: ꝛ neqz vexabit eū rota
ꝛ ferre sumentatibus
plaustri: nec vngulis suis cōmi
ꝛ rote plaustri. ꝛ vel bestiis ꝛpositio. ꝛ hoc
nuet eū: ꝛ hoc a dōmino deo ex
ercituꝝ exiuit: vt mirābile face
ret consilium: ꝛ māgnificaret il
ꝛ ſm qd ꝓtor regnādi eis q̄ plus scripra.
ſiciam. C. XXIX.
ꝛ quasi omnis gloria tua auferet. a dul
dicis ꝛ romanis ꝛ templū ꝛ altare
v Hē ariel. Ariel ciui
tas quam expugnauit

ꝛ ludeorum vel omnium. ꝛ ꝛ idee ꝛ vel ille
fecit. ꝛ q⁹ dicit ꝛ ꝛpīs.
super vniuersaꝝ terrā. Auribus
parāpite: ꝛ audite vocem meaꝝ.
ꝛ diligenter.
attendite ꝛ audite eloquiū meū:
ꝛ semper ꝛ aures.
Nūnquid tota die ārabit arans
ꝛ nonqd prohibeba. ꝛ quo tēpo.
ut serat? pscidet vt sarriet humū
ꝛ eliminanda equarre.
suam? Nonne cum adequauerit
ꝛ superficiem. ꝛ ꝛ genus legumīnis ſmīne q
minus in quo arare sed eligi colonus. ꝛ in pane tuba
randa ꝛpagine.
faciem eius serēt

Additio est an. Et capetuati obiit a nabuchodonosore nec. ipsũ
hodiedum nec hereditio hoc per multos annos: hoc est annus ad an-
num additus. Quasi ipse. Et empti simulacrũ: retinens antiqua-
ũ magnificentia. Phytonis. Phytonissa que erat in endor per
nigromantiam euocabam defunctissimo demone sciebant q̃ futura
futura predicit in po-
pulo illo.

Adueria testimoniũ vide
de manichæis multos
blasphemo.

In tentorio. Et-
iã sic romani irruere

Nicolaus

hierusalẽ qui expugnauit in spiritu regni sui
tulit exules babylonẽ. ii.
Reg. v. a. Addit⁹ est
annus⁹ ad illud. q.d. spero
plangunt sorte nostra hierusalẽ. q. ebaldei de-
struxerũt et spe liberãdi
regis. b Solicitastis
exulare illũ. q. destructo
regno q ebaldeos exhau-
rirent: vt i. benefico habet:
Possetis illũ. Et legi p
phetã de futuro p multã
pietatẽ, propter q̃s subdit:
c Et circũualiabo ari-
el. Obsidionalẽ: que a chaldeis fuit obsessa in circuitu. iii. Reg. vii. d. Et
erit mihi. Chiera
salem. f Quasi ariel.
hoc dicit ad exprimendum
quare hierusalẽ hic vo-
catur ariel in loco isto.
Ariel enim ibi debuit
fuisse altare holocaustorum,
et hoc ẽ dicere. Ignis diuini,
per hoc adit q̃ dicit de hie-
rusalẽ hic: Erit mihi sicut
ariel. Intelligit q̃ sicut al-
tare holocaustorum erat
operti et circũdatũ carni-
bus⁹ alicuius immolandi.
qt vita pars ponebatur
sup altare: ibi cremabã-
tur circa altare distribue-
de sacerdotibus et leuitis
ministrantibus. et aliqua
etiã offerẽtib⁹. f. de hos-
tiis pacificis: sic in de-
structõe hierusalẽ p chal-
deos ciuitas fuit plena
cadaueris⁹ mortuor⁹ in
ea. et circa. et sic exponit
Ra. Sa. g Et circũdabo. Ipse ego. Reuertẽs. ppheta ad declaran-
dos obsidionis modũ q̃ sic fuit obsessa a chaldeis q̃ nulli⁹ poterat egredi
ad fugiendũ nec aliqs extraneus ad ciuitatẽ auxiliũ. h Et tacita. q.d.
Cum lapides et ligna ad ipsãm fossata. i Et muniẽtes. Ipsa
chinæ ad destruẽdũ muros. k Humiliaberis. dejecta a regno. l De
terra loqueris. q̃. vulneratꝰ ad terrã cadẽs genus⁹ continebit. m Et
erit. q̃s. q.d. Hoc cuius cogitatio p anẽ phytonica ẽ vox mortuor⁹ vel poti⁹
demonũ ad similitudinẽ mortuor⁹ apparentiũ et loquentiũ: vt dicti fuit. i.
Reg. xviii. q p hoc aut intelligere ppũ moralitatẽ ita q̃ nõ audiret vltra
vox ei⁹ nisi p modũ phytonici. n Et erit. Hic ostẽdit ppheta populum
fm ordinẽ diuine iustitie hierusalẽ destruendũ magis seuire diuina q̃ hu-
manũ, propter q̃s potius p persas et medos quã ceteri fuerãt. o Et hoc q̃s di-
cebat. deoꝰ i captiuitatẽ et deducẽtiũ: et ps ista vsq; ibi: p Ostendit. q.d.
q hoc intelligit materialiter dominatio q credebãtur exercitꝰ plene et medorũ
et dorii i bonã ptã babylonẽ. q Et filiæ. q.d. Iã capta babylone in-
cedent ei et Et erit sic sonitꝰ. q.d. sic sonitus⁹ aliq̃s somnẽtur se co-
medere et bibere et i debitio et i ebriẽtate: ita hec delectatio modici tẽ-
poris per mil reliqua alioꝝ regnoꝝ q̃s longe et gloriosa sub nabuchodono-
sor et sub nepote ei⁹ balthasar videbit illud regnũ. et fm illã istas ps ista se-

cum tonitruo et terra mouebit eorum adhuc: et cum flamma ignis: quia et
ciuitatem succenderunt et templum. Obstupescite. et. Post subuer-
sionem hierusalem et templi. Caritas contra scribas et pharisæos propheta
virgitur. Signauit est. q.d. Hec implota sunt quando et quomodo
ei sacerdotiũ amissum est: ciuitas destructa est et templum a principibus
romanis.

Ecce q̃ appropin-
quat. q.d. Dominus in
euangelio Matthei ab-
utitur hoc testimonio: i
populus ille fabulis me
honorat: ecce autem cõ

De lyra

quẽ. a Obstupescite.
Hic ostẽdit ppheta cõmi-
nat destructionẽ per ro-
manos q̃ facta fuit. lxx.
anno post passionẽ xpi. et
illo tpe aliq de iudeis ip
pauci q̃rũe reperiẽt
fidẽ xpi et alij remanẽtes
in sua fidelitate ejectant.
Polo igit ppha denũ-
ciat dicũ destructionis.
scãdo maloꝝ exercitio-
nes: ibi: Claudet oculos
vros. tertio bonoꝝ illu-
minationẽ: ibi: Homne
adhuc. Circa primũ dicit
propheta: Obstupescite
et. q.d. Ip magnitudẽ ma
li super vos venturi.

Fluctuate et vacillate. q̃ sicut dic Josephꝰ
immẽse obsidionis hiera
salẽ a romanis iudea est
sensim⁹ ipoperat eis Mat-
thæus. xv. Irritũ fecistis mã
datum dei propter tradi
tionem vestrã. b Ite
ecce ego addam ad eccle-
siasticum. propter q̃s
subditur: c Perijbit
autem sapientia a sapiẽ-
tibus id est ab illis qui
sunt in statu sapientum
sicut erãt sacerdotes scri-
be et pharisei. d Abe
qui profundi estis. Hic
ostẽdit ponitur exercitio
vulgarium. tempore. n.
christi in iudeis erat vna
secta sadducæorum qui ne
gabant spiritum et angẽ
lum et per consequens re
surrectionem futuram:
Act. xxiii. et per plegũs
negabant puniendi om
nem post vitaꝝ istam: et
hoc procedit error i vul
garibus hominibus⁹q̃ deus non intromitteret se de humanis actibus pu
niendis: neq; agnosceret. et hoc est quod dicitur: Abe qui profundi estis cor
de. in rõe fm estimationem vestram q̃ diuina sciẽtia non attingit ad
ipsum. e Quorum sunt in tenebris opera. in rõe q̃ sunt deo occul-
ta fm errorem vestrum. et absurditatem hanc arguit propheta dicens:
f Peruersa est hec vestra cogitatio. q.d. propter quod dicere. xviii. de-
cebat: sicut lutum in manu figuli: sic vos in manu mea domus israel.
g Nonne adhuc in modico et breui. Hic consequenter ponitur simpli-
cium illuminatio: sicut enim in oblatione christi sacerdotes et scribe qui erãt
litterati fuerunt fere omnes in cõtradictione christi: sic apostoli aliiq̃ discipuli christi
qui prius erant simplices et illiterati fuerunt diuinitus illuminati: pro-
pter quod dicit saluator Matth. xi. Confiteor tibi domine pater celi et ter
re quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus: et reuelasti ea parui
lis. et hoc est quod dicitur hic: Nonne adhuc in modico et in breui. quia il
luminatio apostolorum fuit parum post christi resurrectionem: tunc enim
apparuit illis sensum vt intelligerent scripturas. Luce vlt. h Lon-
gerunt libanus. q.s. In hebreo habetur. in nemus reputabit. per cher
mel intelligitur hic mons carmeli vbi bellas interfecit prophetas baal: q̃
locus est arabus et sterilis. Libanus autem est nemus vbi arbores sũt pul
chre et aromatice. per hanc igitur parabolam intelligitur q̃ sacerdotes et
scribe qui erant magne reputationis et auctoritatis annihilarentur p ex-
ecutionem et tandem per occisionem in destructione ciuitatis per roma-
nos. et apostoli alijq̃ discipuli christi qui nullius erant reputationis eleua-
rentur per illuminationes diuinas et operationes miraculosas. vt patet i

longe est a me: frustra autẽ colunt me docẽtes doctrinas et precepta homi
nũ. Ve qui abscondũt cõsilium et apostol⁹ nõ vertit de ebreo ex plicite nec
lxx. sunt autem secutus et quasi tam obscuro legi tantum sed quasi hebraeus et
lege tantum⁹ sine vllo studio secundum veritas propriis vsus.

Et adhuc fiet. Et. Et adhuc fiet me honorat: cor aũt eius longe est a me:
frustra autẽ colũt me docẽtes doctrinas et precepta homi
nũ. Ve qui abscondũt cõsilium et apostol⁹ nõ vertit de ebreo ex plicite nec
lxx. sunt autem secutus et quasi tam obscuro legi tantum sed quasi hebraeus et
lege tantum⁹ sine vllo studio secundum veritas propriis vsus.

Et adhuc fiet. Et. Et adhuc fiet me honorat: cor aũt eius longe est a me:
frustra autẽ colũt me docẽtes doctrinas et precepta homi
nũ. Ve qui abscondũt cõsilium et apostol⁹ nõ vertit de ebreo ex plicite nec
lxx. sunt autem secutus et quasi tam obscuro legi tantum sed quasi hebraeus et
lege tantum⁹ sine vllo studio secundum veritas propriis vsus.

Et adhuc fiet. Et. Et adhuc fiet me honorat: cor aũt eius longe est a me:
frustra autẽ colũt me docẽtes doctrinas et precepta homi
nũ. Ve qui abscondũt cõsilium et apostol⁹ nõ vertit de ebreo ex plicite nec
lxx. sunt autem secutus et quasi tam obscuro legi tantum sed quasi hebraeus et
lege tantum⁹ sine vllo studio secundum veritas propriis vsus.

Et adhuc fiet. Et. Et adhuc fiet me honorat: cor aũt eius longe est a me:
frustra autẽ colũt me docẽtes doctrinas et precepta homi
nũ. Ve qui abscondũt cõsilium et apostol⁹ nõ vertit de ebreo ex plicite nec
lxx. sunt autem secutus et quasi tam obscuro legi tantum sed quasi hebraeus et
lege tantum⁹ sine vllo studio secundum veritas propriis vsus.

erum autem dñi expleat desiderium illius cruciet. Unde ergo penitus qui
dam in ecclesia dicunt. Nemo est imagini cedi vt dicitur. C.XXXX.
Dñs. Post prophetiā contra urbē a contra vlgz ad finē. Et
v cū vastitate qui potest. c.l. annos qui fuerunt inter ciuitatem a hie
rosolimam prodamat alt completa.

Dicit dicit qui ponit
te obstio dei a hieremie
post mortē godolie qui
relictus preerat in
iudea dolens se na
bugodonosor fugisse
in egyptū a hoc c. vi. fi.
Tropolo. Hic fi.
a. Dñs. Qui dei religio
ne contempta inuent cō
silium non per dominū
a adiunt peccata peccatis
vt superari videantur per
cationem recipiant etiam
prauitatem dogmatum
a delectant in tenebras
egypti quarentes pharaonis auxiliū qui regnat
in egypto contra babylonem confidunt
in duris in oppressionem
simplicium. Manent
in thamnis. i. mansiones
humili a debito: polliceri
sibi aut frustra laborant super populo. Quā
tos magistros admittat
pusillanimis salus per
dite infatuatorum perdi
tionis.

Quia ambulastis de
sub Piero. Nisi cau
sa tua a super peccatis
ecclesie thamnis lapi
dibus comportauit. a dicit:
Hec dicit dominus dñs
et ego adducam nabu
chodonosor regem me
um a ponet sedem suā
super hos lapides a com
pedibit vos portare ei
omnibus egyptijs in quibus confidebatis a perditis fame captiuitate da

Nicolaus

a euangelii. a Et male stroza. i. qui prius erāt ottosi a vanis occupa
ti. b Dicunt legē. mosaicā a euangelicā: a hoc patet ipsata tam per or
dinem quam veritatem.

C. XXXX.

c Dicit. Hic consequenter elatam loquit cōtra irrisores ppheta
v rū futurorū a pestilentē hieremie q ppheauit tpe captiuitatis ba
bylonice. Esaias 8o ante ppheauit p plures annos. Interfectus enī fuit
circa principium regni manasse. vt dicit fuit. ā. j. ca. 2. principio 8o regni
manasse vsq; ad destructionē ciuitatis hierusalē p chaldeos fluxerūt anni
cc. quia manasses regnauit. lv. annis amon. ā. iosias. xxxi. ioachim. xi. se
dechias. xi. Scindā igitur q regni israel a regni iuda facte sunt destructe
et cōdemnatio adnotari regis egypti. Expositores igitur nostri cōmuniter
exponunt hoc capitulum ad litteram de iudea qui euaserunt manus re
gis babylonie sed interfecto godolia qui rex babylonis preposuerat terre iu
da transierunt in egyptū timore chaldeorū contra mādatum dñi facturi
eis ex hieremie. vt habetur Jhere. xlii. Sed hoc dicit non videt vere
qz de ipsis postea mentionem in egypto dicit. l. ca. xlv. Nunci tui vsq; ad
anes peruenerunt. que est ciuitas egypti. illi ad qui interfecto godolia trā
sierunt in egyptū nō iacerunt illuc sicut nunci ad recōdādū. sed sicut fugiti
ui ad illic manendū. propter qd. ca. 3a. expostulat hoc ca. de olee regē illū
qui mittit nuncios ad regē egypti pro auxilio habendo cōtra regē assyrioz.
Regū. xvii. a ipse littera patet ad hoc applicari videt tamē mihi q melius
debeat intelligi de sedechia rege iuda qui ex cōfidentia regis egypti rebel
lauit nabuchodonosor regi cōtra cōsiliū hieremie. vt hic Jhere. xxvii.
Et pro illo auxilio habendo misit frequēter sedechias fallsos nuncios ad
regem egypti sed vt audiatur fuit ab intento: qz rex egypti non adiplcuit
ta. qz pro certo constanter penā regno iude propter cōfidentiā in egyptio. licet
do illi facti regno israel. ca. ix. Et prima in duas. qz prio dominat illis de
vanā. secūdo denūciat eis obsidionē. quod euenit illis de
regno iuda affectiue. secūdo denūciat eis obsidionē. quod euenit illis de
vanā. secūda ibi: Propterea expectat dominus. Prima in duas. qz prio
arguit culpā. secūdo inducit debitā penā ibi: Propterea hec dicit. Prima
adhuc in duas. qz primo arguit confidentiam eorū sup egyptios. secundo
dominū. ibi: Hic ergo ingrediūr. Circa primū duo: Vbe filij deser
tores. consilii hieremie a aliqui prophetarū dominī. d Ut faceret cō
fusionem. de requirendo pharaonis auxiliū. e Et nō ex me. qz ppheta vo
luit hoc nō cōsulentes sed magis hoc dissuadentes. f Et cōfident

ra gladios q nolustis audire vocez mei vt habitaretis in terra vestra
Erant enī in thamnis. Quasi in silo necessitio a me vt fugeretis vlg
in thamnis a arua?

Thamnis ciuitas in qua magi contra moysen signa fecerunt: Ano in
finibus egypti fluxit locorum timore turbati nō auti sunt in thamnis ma
neres fugerūt vsq; ad
anes. Omnū tumen
rorum: Post dest engā
ra omē tarum gentium
vndecimum omne reli
quum tribuū duarū pōt
que remanserunt vncto
sedechia a aliis potentibus in babylonem.

Ju mentorum. Ex. Quadrupedum in deser
to. Omnes iqa creature
deserto simili e frondibus
se vederunt qui adrupe
des in deserto sicuti sunt
a quo fruſtra querunt
auxilium qui deum vere
liquerunt.

In terra. Vbi cum
per qua in tribulatione filius
carex a alii duo contrahe
derunt reliquias in eg y
ptum contra preceptum
domini vel ipsis egypti
in qua multas tribulati
ones a angustias sustine
erunt. Nunc ergo:
Dominus ad hieremiā
vel ad clausam ēm hebre
os: Thus enim spūs est
in prophetis a apud de
us omnia tempora sunt
coniuncta. Dominus
ad hieremiam: O hiere
mia ingressus cum eis I
egyptum scribe diligēter
que mandaui eis vt non
fugerent. i. in egyptū is
manerēt in terra sua vt
sit scriptura hec in testimoniū qz dñs fecit eis dñs docui a ipsi spreuerunt.

de lyra

ni. scil. id est facerētis processum ad rebellandū chaldeis. g Et nō per
spiritū meū. sed per spiritū mēdacē in ore ppharū falsoū Piere. xxviii.
h Ut adderetis peccatū super peccatū. qz primo diuisi fuerunt de diuino
auxilio. secūdo nimis cōfisi de hūano. Ideo subditur: i Qui ābu
latis. a patet littera qz dictis vsq; ibi: k Et erit vobis sorte modo pharaonis ē. qz ex cōfidentia eius falsa rebellauerunt chaldeis. qui venientes
destruxerūt ciuitatē a tēplū: a partim occiderunt. a partē captiuauerūt cō
fusibiliter populū. l Erant enim in thamnis. aliqui libri habēt Jerāt
quod fuit sic dictū ab aliquibus correctoribus eo q; subdit: vsq; ancs per
uenerunt. q malicia in hebreo a in libris correctis habet: Erant enī in ta
phnis que est ciuitas nobilis egypti. m Principes tui a nuncii tui.
missi tanq; fidēles nuncii. n Usq; ad anes peuenerūt. pelo. n. inuenerunt regē egypti in taphnis sed antequ redderet eis transitū ie ad anes q
etiā est ciuitas egypti. a sic secuti sunt eū ad hūdā eius ruinā. o Ideo
cōfusi sunt. s. dicti nuncii qz nō habuerūt inde aliquod remediū sed cōfusi
onem a cū hoc magnā dānū. Hinc subditur: p Onus iumentorum
austri. i. iumentorū portantiū onera versus egyptū que est in parte austra
li respectu regni iude: Onera multa a magna pro habēdo eius auxilio
a vade portarent subdit: a in terra tribulationis ēt. j. id est i regno iude
cui imlebat magna tribulatio a angustia a nabuchodono. regē. q Le
ena a leo. i. rex sedechias a regina. r Et eis vipera ēt. j. filij et eius na
ti, venenū malicie plent. s Portantes super ēt. j Filii et eius regis alī
quādo mittebātur ad querēdū tale auxiliū. vel pōt exponi de quibuscunq;
nunciis a rege a regina missis. a propter hoc dicunt esse et eis. t Sup
gibbum camelorum. habet enī camelus gibbum sup dorsū, super quem
ponatur sella a onus. cetera pariē ex dictis vsq; ibi: u Superba tu es. et.
ex magna enī superbia. peccabat qz ipse sedechias a populus eius nolebat
seruire regi babylonis sm cōsiliū hieremie a vsq; hūc reuelarū. x Stat
etc. a querēdo tale auxiliū ab egyptijs cōtra regē babylōis: a forsitan eis
in pace. y Hic ergo ingressus. Hic ptin argutē populus de cōtemptu
dei a ppheta. sunt. pelo. tū introducit deus loquēs ipsi ciuitati. dicēs: Hic
ingressus. i. tu ciuitas loci vbi seruabis tibi a vsq; reuelata. z Scribe ea. i. po
pulo iude. a Sup bu. In hebreo hz sup tabellā. is Piere. trāstulit hu
rū. co qz tabule ad scribēdū fiūt cōtex de buxo. b Et i ll. di. ēt. j. j. q no
tanū tuū. habēt. n. ppbe aliqn notarios. sic baruch fuit notarius hiere. vt
hz hic xxvi. a magis probatē e declata q fuit notū a ō stirpe regia q hāt
notariū sanctū i voluīne illis qs ppha p scripserat i tabula p exēplari.

Et erit

Et filij. Tropologice. Ois heresticus filius appellatur. et nobis enim
etterunt sed nō fuerunt et nobis q intentionibus auribus nolūt audire legē
dei. Malūt nobis videre que recta sunt. nec mirari gehenne flāmas. si pro
mittit nobis regna celoꝝ. Ad populū quoq; ecclie negligēt audiētē ista
et magistros fugientē a adulationē quecunq; hec referunt.

Pro eo q; repto
bauerūt q omne
dogma cōtrarū veritati
cōdūt in calūnia a mē
dacio: propterea ipietatis
casū ciuitas destruct qua
sq; edificauit earū
venit repentina perdi
tio. et capta fuerūt ab ec
clesiasticis viris. a ib destructa a cōminuta vt ni
hil remanear in ea quod
possit ignē concutiū re
accēdere a salē seneca
a paruulā aquā sustinē
bus ibere.

Nicolaus

a Et erit in die nouis
simo in testimoniū. a vo
catur ibi nouissima dies
in qua dicit ea fuit destru
cta q chaldeos. tūc enim
pleta fuit cōminatio pe
ne hic posita. b Usq;
in eternū. Ad est vsq; ad fi
nem mundi. qz semp erit
prophetia diuine in testio
niū maliose illoꝝ cōtra
quos loquebat. Ideo sub
dit: c Populus
enis ad tractandū. puocā
est. Ipsm dei per malitiam a cōtēptū. d Qui
dicunt videntibus. i. verā
prophetis. qz verba cor
ruptissima reputabant in
anis a falsa. a ps littera
vsq; ibi: e Cesset a fa
cie. ē. j. i. deus sanctissi
cans israel. ex tali. n. con
tēptu verbi a factis ofi
dēbant q deus deberet
eos dimittere propter su
am malitiā. f Propterea. Describit popu
li malicia. Vic cōsequēter denunciatur debita
pena. cuius dicitur:
g Pro eo q reproba
stis verbum hoc. id est verbū domini per pphetas dictū. h Et spera
stis in calūnia. querēdo occasionem recedēdi a seruitute regis babylonis
cui tamen sedechias rex a principes iurauerūt seruire. vt habet. ii. Paral.
vltī. i Et in tumultu. i. exercitus regis egyptioꝝ qui sperabant venire
ad eorū auxiliū: in magno fragore armorū a pōpa. k Et inuiti eius
super eo. magis ex ipso diuino auxilio. l Propterea erit vobis iniqui
tas hec. de transgressione iuramēti a de cōdemptu dei. m Sicut inter
ruptio ē. Jā quanto cadit a loco altiori tanto magis opprimit illa super
que cadit. a per hoc intelligitur q iniquitas predicta esset causa destructio
nis ciuitatis a populi. a patet littera vsq; ibi. n Et non inuenietur de
fragmētio eius testa. Jā est nō remanebunt aliqui reliqui de populo i ter
ra iuda qui postmodū eam operarent: q illi quos dimisit nabuzardan ad cō
lendum terram motuo godolia fugerunt in egyptū timore chaldeorum.
o Quia hec dicit dominus deus israel. qui nō pōt mēti. p Si re
uertamini. per penitentiam ad dei misericordiam. q Et quiescatis a
rebellatione contra regem babylonis. r Salui eritis. ita enim predi
cauit hieremias regibus a populo regni iude. vt ps in multis locis huc p
phetie. s In silentio. id est humiliter a pacifice seruiendo regi babylonis
sm domini voluntatem. t Et in spe. diuini auxilii non humani.
u Erit fortitudo vestra. cōseruans ciuitatem a populū a destructione:
sed sedechias noluit credere hieremie a populus eius. ideo subdit: Et no
luistis. x Et dixistis: nequaq;. I. facimus hieremie consilium. y Sed
ad equos fugiemus. i. ab equitibus egypti refugium a auxilium quaeremꝰ
z Ideo fugietis. quia deficiente auxilio egypti a rupta ciuitate sedechi
as rex a viri bellatores fugierunt nocte. ibi. Regū vltī. a Et super ve
loces ascendemus. i. fl rex babylonis aduersus nos pcualuerit: per veloci
tatem equorum nostrorum cuadamus manum eius quod excludit dicēs
b Ideo velociores erunt qui persequentur vos. qz caldei insequentes
sedechiam fugientem ipsum comprehenderunt. ibi. Regū. vltī. c Do

Sicut interruptio. Quasi quemadmodū interruptio muri destruit aut
longam tractū ruinā patitur ita hostilis irruptio ar. a. p. ostendam. deuoti populoꝝ
sic veniet subito repentina contritio.

Quia hec dicit dominus. Admonet. Omnes ad penitentiam precipue
a maxime heresticos hortatur: qui si reuerti a vestre stupefactionis errore
f mut. f vigil. catastrophen.
terruptio cadēs: a requisita i mu
ro eccelso. Asi subito dū ñ spe
ratur venict cōtritio eius: a com
f ita finaliter
minuetur sicut cōteritur lagena
f f sic ne vobis aliquid mihi remanebit perfe
quenter nabuchodonosor.
figuli cōtritione. perualida: a nō
inuenietur de fragmentis eius te
sta in qua portetur ignis de la
de fouea. Quia hec dicit domi
nus deus sanctus israel. Si re
f qui penitentiam agitis sicut sequi vestra superbia.
uertamini et quiescatis: salui eri
f quietu. f agitis me a me in spiritu.
tis. In silentio a in spe erit fortī
f obedire nolite
tudo vra: a noluistis et dixistis:
f manebimus hic. f egyptianos.
Nequaq; sed ad equos fugie
f f equitio gradu per primum id est ca
mus. Ideo fugietis. Et sup vē
f fabulis quos efugere non poterūt
loces ascendem. Ideo velocio
res erunt qui persequūtur vos.
f egypti in quibus confidebat
Mille homines a facie terroris
q duabus.
vni: a a facie quinq; fugie
f quasi infirmum tunc capitulatis. f f deus
tis. Donec relinquamini qsi ma
in signum naufragii.
lus nauis in vertice mōtis: et qsi
f potentie vel democratrande a culmine ferme elphatis
tentorium an illorum
signū super collem. Propterea

Et ideo

de lyra

nec relinquamini quasi
malus nauis. in signum
naufragii portantis.

d Et quasi signū sup
colle. vbi aliquando in
fimitate arboris magne
aliquis specialis
ad videndum si hostes
veniant. et qua parte
sic hoc signum fuerit
dicti illuc pro quibus spera
tauri. a ad qui partes
debeant fugere ne cadāt
in manibus hostium a
ipse etiam velocior de
fendere fuerit. ei aliter
sic fuerunt illi qui remā
serunt de populo tota
quorum aliqui fuerunt
ducti in babylonem in
signum victorie chaldeo
rum a destructionis iu
dee. sicut malus ē signum
naufragii posterius. alii
fugerunt in egyptum. ti
mentes contra se adum
turum chaldeum. c Pro
pterea expectat. Hic cō
sequēter probata post vi
tium modificatium in
fundit olcum lenitiuum
denunciando populū con
solationem. Circa quod sciendum q hanc partem exponunt doctores no
stri communiter ad litteram de redemptione populi iude de captiuitate ba
bylonica facta per cyrum destructo regno chaldeorum. vt habetur Esdre
j. Sed hanc expositionem non videtur littera bene continere in plurimis lo
cis. vtpote quod dicitur. i. Plorans ploraūq; plorabis. id est post redītū
de captiuitate babylonica maxime tristicie non habebis. vt ibi exponit
contrarium videtur Nicolaus primo. vbi dicitur q populus reuersus de
babylone erat in afflictione magna a opprobrio. Item quod subditur po
stea: Et dabit tibi dominus panem arctum a aquam brevem. id est in rede
undo babylone sustinebis penuriam victus. Item illos hoc non bene con
sonat predictis ab eis. i. q non haberent materiam tristicie. Nec ei quod
postea subditur: Et dabitur pluuia semini tuo ēt. quod exponit de ma
gna abundantia in terre fructibus a animalibus. cuius contrarium vide
tur post redītum Nicolaus. v. cap. vbi dicitur q multi de populo dispere
bant vendere filios a filias suas in seruos a ancillas pro victu habendo.
Item ab. i. dicit: a nō facies audiare a tu vitra doctoꝝ tuū. i. cibum. vt di
cunt qd non videtur verum. qz ecclesia nō semp stetit cū eis. sed paucō tem
pore. et post alios longo tēpore venit de babylone a nō multū fugiebāt.
Item ab. i. dicitur: Et erit lux lune sicut lux solis ēt. exponit dicendo q
hoc intelligit de maiori letitia qua habuerūt post captiuitatē q ab. tan
tus tū exercitus letitie nō vt dū predicit. ēcontrarie. a marie qz nunq; redu
cunt ad tāta. pspertatē sicut fuerant ab vt multo. mar. tpe danid. a sa
lomonis a aliox regum plurimoꝝ. a ib subdo melioꝝ indicio vl q indi
cit melius quātū ad aliqd exponit pte libri. i. de redēptōe cōi tēpe p christū
sed in hoc errāt qz expectant futuꝝ ab illi tristitia in secula. igitur accipiēdo
ab eis quod est verū: a tabulam respiciendo ppos annos litteras de redēptio
ne facta per christum. Et dividitur in duas partes. quia primo ponitur
redēptio facta p christum in suo aduentu primo. secūdo ostendit in secun
do. ibi. Et erit. Prima hic predicit ab exilio cum dicitur: Propterea. i. et
propter

Plorans ne.p. Judei referūt hoc ad tēpus illud quando sub gouernatōe ē. ihu magne sacerdōis post.iij. annos reducte de captiuitate in hierusalem ꝛ bona fecerunt que potuit habuerūt. Alias aūt ecclā pmissionē que expectāt melioratiōē illuc tēpus ad qd referimus aduentū in quo capiuus quibūl populus pdone pabone dñi liberatus habitat in syon ꝛ hierusalem: in gaudio ꝛ leticia pacis. ecclesia.

Post tergum ꝛc. Prima cōditione quasi facie alīs auferet a dñō: Creāt. ꝛ multi. ꝛ ne.tur. Post peccatū ēt post tergū ponūt male dicta terra in opere nec Mutat calū nos omnes terre cultores: ꝛ nō admiramur a dñō cōuertimur ad me. ꝛc.p.a.n. ꝛ alibi: Cōuertimini ad me ꝛ ego cō. vell. ꝛc. vt hic mōstrat anteriora pertinaciter hoc ēt. Aures tue audient verbuz: ma. post tergū.

Respice ad dextr. In virtute p̄ quasi supra modū ēt in vitio ēt.

Stoge ad.d.ꝛc. ordināti ecclā vel via publica gradibus. i. regia que nō fallit.

Et conta. la. Ydola. i. aut ad similitudinē ventatis artifex lingua cōpositoris in fabricādore eloquentie qđ significat argētum. ꝛ in ratione sapientie qđ significat aurū cōminues ꝛ dispergēs ꝛ in flāta iudicabis.

Et dabitur ta. ꝛc. In regū volumine scriptū ēt qz interfectis ab hezra pseudo.pphētis pauta sic pluuia terre tradi: ꝛ pluia hēmis: Et posita saluatorē vberrimē fuerit aq̄ pinguissimū ꝛ tantā plenitudinē habeat vt multa hominuz milia saturari sint. In ꝑ sancti quoq; loco nō dat pluuia semini spirituali ꝛ pauis terre vberrime

Nicolaus

propter mala vestra multiplicata. a Expectat dominus ꝛc.i. differt redēptionē vestrā perfectam per christum fiendam. veruntamē quia nō auferet eam. subditur: b Et ideo exaltabitur parcere vobis qz tempus sui aduentus erit tempus magne misericordie. veruntamen nō erit sine iudicio quo semp dei misericordiaz pcomitat. Nō subditur: Quia deus iudicij dominus. c Beati omnes ꝛc. Iuuniter credendo duo adiuuabuntur.

d Populus enim fron. i. fidelis ꝛ catholicus. e Habitabit in hierusalem. i. in ecclesiastica qz dicitur ad Hebr. xii. Accessistis ad montez syon ꝛ ciuitatem dei viuētis hierusalem celestem. ꝛ qz ad literam in monte syon incepit fides catholica per publicationem christi in propria persona ꝛ per missionē spiritus sancti super apostolos. vt dictum fuit. ā.ii.ca.

f Plorans nequaq; plorabis. pro vltatione christi venturi pro qua suspirabant ingemiscentes patres veteris testamenti. g Misserans misericordiabitur tui. in tantū qz exponet ē mozi. h Ad vocē clamoris tui ꝛc. In primitiua ecclesia ꝛ per longum tempus postea sancti viri habebant frequentissime ad vota diuina responsa. i Et dabit dominus ꝛc. i. qz dei gratia erit contentus paruo victu. Alio parce. sicut pater in decursu ecclesie in virtu pfectis ꝛ religiosis. k Et non facies auelare ꝛc. Ad ē christū qui dicit de filijs Abrahe. xviii. Numq̄ ēt magister velter christus. ꝛ de sua permanentia dicitur Abrahe. vlt. Ecce ego vobiscum sum oībus diebus vsq; ad cōsummationē seculi. Sm eni diuinitatem vbiq; ēt per essentiam potentiam ꝛ potentiam. ꝛ in ecclesia sua p̄ speciale gratiā. ꝛ p̄ humanitatem in quibusdā sacramento. in quo corpus ēt qz vi sacramenti anima ꝛ diuinitas qz cōcomitantia inseparabili post resurrectionem. In translatione chaldaica sic habetur: Et nō recedet vltra diuinitas eius. Et quo patet qz non potest cōuincenter intelligi de ebra doctore: sed christo conuenit optime. l Et erunt oculi tui ꝛc. Ad ēt christum qui apparuit visibiliter etiam oculis corporalibus in forma humanitatis. ꝛ in sacramēto sub specie panis. m Et aures tue ꝛc. Euangelicū. n Post

† quasi hoc veniant nisi penitentiam egerint. apparebit. † pusillanimes vestrum

† expectat dñs vt misereatur vestri. † in misericordia operabit. misericordia in subeo † vel in cruce vt omnibus parcat.

ē expectat dñs vt misereatur vestrij
† in misericordia operabit. misericordia in subeo † vel in cruce vt omnibus parcat.
ꝛ ideō exaltabitur parcēs vobis
† illum qui per crucem ad resurrectionem p.n.i.c.

qz deus iudicij dñs. Beāti
† expectat dñm ꝛ v.s.n.c. † nec spe.
omnes qui ꝛpectāt eū. Pōpu

† milicie que est modo in spiritualibus. † vbi
li vbi ēt vera vallo gratie.
lus ēni frō hābitabit in hiaꝛl's.
† ante † ibaritia † abhorret omne.a.l.a.l.
† sitiat tuus vt virtute in gratia. † in hierusalem
Plorans nequaq; plorabis:
† quando. † in me iudicij omnino
misērās misericordiabitur tui. Ad vō
† plenam miserationē. † † quantum.
† hierusalem. † ē regna audient
ē clamoris tui: statim vt audi
† esse affectum † magnē ffr voce. † † in-
dei tuone gregarium de captiuitate inopiam cibi ꝛ potus pati sunt.
crit rēspōdebit tibi:ꝛ dābit tibi
† † de christum euangelij que nobis mandata es
sent omnia mundana. † scriptura vbi obscura
parua effodi aperta sapit.
Dominus panē artum: ꝛ aquā
† resident
brue: ꝛ nō facit amolare a te
† magister velter muscul ebullus. † confu.
vltra doctorem tuū: ꝛ crūt ocu
† modo in spectandum in ty.
li tui videntes preceptoꝛez tuū
† intuitus † grandium.
ꝛ aurēs tue audient verbuz mo

† † christus ad credētes loquitur. † ego sum via veritas ꝛ vita. † me intuentibi, vndec vnde omnis ē seguere mori qui mihi mundū in me se quuntur. † ē mihi.

nētis ſ pōſt tergus. Hēc via: ſm

† de virtute inuisorū. † nolli esse nimis iustus.
bulate in ea: neqz ad dexteram
† in malum declinet. † consertus ad il
dem reprobate omnia idola cum tamulus subpelita ꝛ confundūtur.
neqz ad sinistram: ꝛ contāmina
bis laminas sculptilium argēti
† ornamentum.
tui ꝛ vestimētū ꝓflatilis auri tui
ꝛ dispergēs ea sicut immunditiā
† ē ista vel hierusa. † † populo ere-
dūnt de gentibus.
mēstruate: † ēgredere ꝛ dices ei.
†† gratia ihū sancti. † predestinati
Et dābit † pluuia semini tuo vbi
† in quarūcz gente.
cunqz semināueris in terra: ꝛ pā
† ego sum panis vite. † in cordibus fanorum.
nis frugum terre erit vberrimus
† gratia ꝛ pinguedine spiritus sancti.
† hec verba t.a. † celebra
ꝛ pinguis. ſ Pascētur i possessio
† † cum idola confregerūt. † mitis eorde qui
suauit agnū quocunqz iuuenis semper ad depeta ēt
ne tua in † die illo agnus spacio
† apostoli voce gregis. † apostoli vel apostoli viri.
† † filij. ſ. ludeorū qui per aliarum vel gentiū qui per aliue pullum significantur. † habenti
se: ſ ꝛ auri tūt: ꝛ pulli asinoꝝ qui
† vt fructificent. † ecclesiam vel multitudinē corp⁹ suum. † † hystoriam cum spiritualis sensus
operātur terram † cōmixtū † mi
† † scripsere. † † a pū sancto examinatum.
gmā comedēt sicut in † area † vēti
† de die iudicij.
latum ēst. Et erunt super omnez
† sanctos virtutibus eminentes vel plus vel minus vel expositores nouorum eloquiorum
montem excelsum ꝛ super omnē
† doctrina euangelij
collem elevatum riui currentiuz

benedicite domino de fon. israel.

De lyra

terg; monentia. i. ad sequendum vestigia christi predicantis in persona p pria primo: ꝛ postea in apostolis aliisqz discipulis. o Hec est via. fidei catholica. p Ambulate in ea ꝛc. qz ecclesia nunqz declinabit ge raliter a fide catholica. q Et cōtaminatio ꝛc. i. qz gentilea ad predicationem apostolorū confregerunt idola sua materiam ꝛ ornamenta idolorum pauperibus erogantes. r Egredere ꝛ vice ei. id est idolatrie q̄ fugiunt quasi in vniuersa orbe. s Et dabitur pluuia semini tuo ꝛc. Bene mens parabolice dicitur hic verbū euangelicum. sm qz dicit saluator in parabola seminantis: Luc. viii. Semē est verbū dei. ꝛ recipientibus ipm per fidem data est pluuia gratie dei ꝛ per tale modum dicitur Deu. xxii. Concrescat vt pluuia doctrina mea. t Et panis frugū ꝛc. i. Ite est panis eucharistie qui dicitur panis frugum terre: quia materia huius sacramenti est panis tritice de terra producti. ꝛ continet ille panis pinguedinem gratie diuine. u Pascetur in possessione sua ꝛc. i. id est christus de quo dicitur Job. i. Ecce agnus dei qui tollit ꝛc. Pascit ipsum in vitam ecclesie militante ecclesie. sm qz dicitur Cantico. ii. Qui pascitur in liliis donec aspiret dies ꝛ inclinentur umbre. x Et tauri tui. id ē apostoli. y Et pulli asinorum. alij inferiores predicatores. z Qui operantur terram. laborando in agro dominico verbo ꝛ exēplo. a Cōmixtum misma comedent. glosa super locum illum dicit qz misma ē bonū mixtum cum palea ꝛ cum sequuntur expositores nostri. id huic vicio vitantur contrariari qđ subditur. b Sicut in area ventilatum est. id est purgatum a palea. quid autez intellexerit Piscator. per misma ostio sid in hebreo habetur sic. Abrid feste comedent. i. cōmixtione vitiorū granorum absq; aliqua corruptione in sua bonitate manentia. per qđ metaphorice significatur congregatio fidelium qz tacto ꝛ gētilibus ꝛ variis nationibus qui incorporati sunt ecclesie per predicationem apostolorum aliorūq; predicatorum. c Et erit ꝛc. ſ per montes excelsos intelligunt apostoli. per colles qui sunt modici minores predicatores alij. d Lux currentiū

Intersectionis multitudi. id est qui sunt vocati pauci sm electos. Turres positas demonū vel lupi de quib⁹ dicit vidi supra. ſ. c. l. ij. Dum turres edificare capistis qui mouerūt pedes suos ad eccl qđ quasi imaginē in babylone cōfusc ꝛ super quos cadit furor in syrtos.

Et erit lux: Ex parabola pdicentiqz creatur a liberabit a seruitute corruptionis: Vñ nuerā ñ luna sol⁹ fulgoret recipiat: quia tanti fulgebit sicut sol.

† lucidus.

aquarū in die interfectionis mul
† † domus mundanorum malorum ꝛ principū hostis terre.
torum cum ceciderint † turres. ſ
† † post iudicium et orbem erit sol. vnde.xx. dicebat enim propter dolorem facti in euangelio possunt dici et sol ꝛ luna sua lumine amittere.

Et erit lux: Ex parabola pdicentiqz creatur a liberabit a seruitute corruptionis: Vñ nuerā ñ luna solis fulgoret recipiat: quia tanti fulgebit sicut sol.

Ecce no. do. Filius in nole patris. vnā cuiz nomē ē patris ꝛ ñ. ꝛ spi. san. vñ baptizēs eos i nomine p. ꝛ ñ. ꝛ spi. san. nō in nobis sed in nomine qđ est deus.

Spiritus eius ꝛc. Sicut tanto inundans ēt pueritij vsqz ad cellū alunt suffocatūr spelte dei in iudicio ipleo suffocabit. Finez eius vltie significat: sicut tot rens suffocat eum ad qz

Nicolaus

curantium aquarum. i. abundantia sane doctrine. eo mō loquendi quo dicitur. ā. ci. Repleta est terra sciētia dominī sicut aque maris operiētia. a In die interfectionis ꝛc. i. Lupe vestre stionis hierusalē in qua erant multe turres: que cū muris destructe fuerunt per romanos. ꝛ illo tpe multi viguit pdicatio euāgelij p apostolos aliosqz discipulos christi b Et erit. Hic denuntiatur liberatio fidelium. i secūdo aduentu christi. cōtra quos pleret illā sulam: Ite maledicti ꝛc. Abrahe. xxv. d Et lingua eius quasi ignis de. Et spiritus eius. i. etiaīd indignatio cōtra reprobos. e De lut torrens inundans. qz nō poterunt punitionē eius euadere. f Ad

† ludificij.

aquarū in die interfectionis mul
† † domus mundanorum malorum ꝛ principū hostis terre.
torum cum ceciderint † turres. ſ
† † post iudicium et orbem erit sol. vnde.xx. dicebat enim propter dolorem facti in euangelio possunt dici et sol ꝛ luna sua lumine amittere.
Et erit lux lune † sicut lux solis:
† sicut pro infinito
ꝛ lux solis erit septemplicīter si
† Lgnedo erunt ei mundo.
cut lux septez dieruz: in die qua
† sanauit. † † misericordiaz pecori ꝛ vite mitorum
† † alligauerit dñs contritionem populi sui. ꝛ plagā vulnus
† † tactus † fugiet nolens ꝛ gemitus.
alligauerit domin⁹ vulnus † po
puli sui: ꝛ percussurā plage eius
† † bona promissa promissionibus mea a tur lapidea.
sanauerit. Ecce † nomen domini
† ad nomen eius maiores venerationes debent
† post multa tempora. † in visibili more solito
venit de longinquo: ardens fu
† repletus
ror eius ꝛ grauis ad portandus:
† verbū † filij † misericordiarum ꝛ non vidi
labia eius repleta sunt indigna
† ne malefacias ꝛ qui peccat.
tione: ꝛ lingua eius quasi ignis
† obediam ꝛ membrum.
deuorās spiritus eius velut tor
rens inundans vsqz ad medium
colli: ad perdendas gentes in
† diabolum qui fabricauit ibi in ruinam.
† commentum nubeli
nihilum: ꝛ frēnus erroris quod

erat in maxillis populoꝝ. Cā
tici erit vobis sicut vox sanctifi
cāte solēnitatis: ꝛ letitia cordis si
† ludet in symphōnia flauti in ethan
cut q pergit cū tibia † vt intret in
mōtē domini ad fortē israel: Et
† verba hec in ore qui in.mo.flant a.v.d.d.c. pro
ea dent ꝛc. † pauc. † redit ad primū mo
tuum † in ludicio † † vbi cantus est.
audituz facit dominus † gloriā
† filij qui ē verbū † in medio in ig.c. † filij
vocis sue: ꝛ terrōrem brachij sui
† in medio in ig.c.
ostendet in cōminationez furoꝝ
† ignis flagellans est in fu. in ar.m. vlgz ad no.
ris ꝛ flāmā ignis deuorantis al
† in circuitu eius rempellas vis. † † lapi-
datione ministrationis.
lidēt in turbine ꝛ in † lapide grā
† destructa pestilēs.
dinis. Et vōce enim dñi pauebit
† diabolus ꝛ membra.
assur virgā percutiens: ꝛ crit trā
† persecutio turce. † † non transibit.
situs virge † fundatus quā † req
† super eum.
escere faciet dñs super euz. In cy
† letitia timoris. † breuiatur nullus cum vi
deris vindictam
tharis ꝛ tympānis: ꝛ in bellis p
† † ignibus † pernoctans
ugnis expugnauit † eos. Pxc
† in malefactum ig.e.qui pec.e.ol. † † ab ini-
tio. † nulle gehenne.
pārata ēst enim † ab heritophetb

tu de egypto. In quo figurat⁹ fuit ortus electoꝝ de ea penalitate. qđ ad eōs trāsferunt glorioli in ala ꝛ cepeor. q Et letitia cordis ꝛc. ſ in fi. importat hic equalitatē. qz letitia electoꝝ erit eiusdē omnē letitiam que pōt capiui a nobis. Sd pphēta vtit talibꝰ crēptis hoibus cognitis. quia sm qz dicit. Brega. babylonis: qui posseminari eccliā sed facta reformatus. r Et audiā. Hic obliquatur obiectū dicit adventus vt demonis abiectiuus. qz tūc auferet eius potestas inducendi homīes ad peccatū. ꝛ qz tunc ēt reprobi extrudet in ifernū. et quoz pena augetur pena demonū sicut gloria angelorū augmentabit ex gloria electoꝝ. quoz iduratio ad meritū. sō vñ: Et audiā facies vñs gloriā vestre illc dicit electi: Benite vñdi eti ꝛc. s Et terrorē brachij sui ostēdit. in remouēdi delectione. t In cōminatione furoꝝ. id est: Ite maledicti in ignē eternū. q parat⁹ ēt diabolo ꝛ angelis eius Matth. xxv. u Et flamma ignis. i. gehenne.

x Alludit in turbine ꝛ lapide grādinis. per illa que sunt horribus terribi lia intelligit terrez iudicie. y A vocē enim dñi. i. sententia iudici.

z Pauebit assur. id est diabolus qui hic ad tunrā intelligit sub nomine regis assur q multū affligit populū domini. sicut. ā. xiii. ca. sub nomine regis babylonis significat pdabolus ad literā. vt dictum fuit ibidem.

a Virga pcussus. i. virga diuine ire. b Et erit transitus virge sue datus. i. firmus ꝛ stabilis. qz illa sola erit immutabilis. ideo sequitur:

c Qua requiescere faciet dominus sup eū. qz pena illius sole tendet ēt deperdū in perpetuū. d In tympanis ꝛ cytharis in bellis pugnis expugnabit eos. p ista intelligitur electoꝝ leticia de peccatore demonū electa sm qz ēt Apoc. xii. Audiui vocē magnā de celo dicētē: Nūc facta ēt salus ꝛ virtus ꝛ regnū dei nostri ꝛ potestas christi eius. qz postquā ēt accusator fratrum nostrorum ꝛc. e Preparata ēt enim ab heritophet. id est gehenne pena sm exposit eoz hebreoꝝ ꝛ latinoꝝ. Tophet enim eodem modo significat lacutionem vel amplationem. ꝛ ideo sic nominatur qz homo. qz omnis homo qui non restringit semetem sud. sed magis lauat ꝛ dilatendo cadit in gehennā vt dicit glosa hebraica. dicitur autem preparata ab heri. id est a secundo die creationis mundi. vt dicunt aliqui: quia ad illa die non fuit nubi extentum. sed nō hoc. sed hoc non ēt veritas. Ie quia secunda die facta fuit extensio celi sidera ab aquis inferioribus ꝛ superioribus vbi non ēt gehenna. sed circa centrum terre vt dicunt sancti doctores. Item ratio eorum magis concludit contrarium: quia ēt

Vulpharios. In inferno sunt inobedientia et ingratitudinis ignis.

C XXXI

¶ Vę qui descendunt in egyptum ad auxiliū sperant in equis et confidunt in curribus quia multi sunt et in auxiliatoribus nimis fortibus et non sperant in sancto israel et dominum non requirunt.

Non sunt contrariū nō significant contrariū verbis. Dicunt enim ad inuicem nos non debemus ire in egyptum ad auxiliū contra babylonios. Quod potest intendi in duobus in egyptum nō debemus mittere munera

a regis pergamatis: posfunda et virgas ebitatis: quod transeūtes cuos ignis et lignis

spra multa: ribus domini sicut leo rugiens vulpharius super eo. Si congregentur contra eum pastores eorum non pauebit: nec a clamore eorum humiliabitur. Sic descendet dominus exercituū ad pugnandum super montem sion: et super collem eius.

C. XXXI.

¶ Sicut volantes aues sic protegit dominus exercituū hierusalem protegens et liberans transiens et saluans.

¶ Conuertimini filii israel a quo profunde recesseratis filii

¶ conuertimini filii eius' cōuerti fortiter in vię illa ut. ¶ ¶ recedere cupidus cum libertate cum dominus de manu affyriorum. ¶ vel sin quidam post redeuntes a babylonia captiuitate vsq; aduentum domini non fili israel idola celuerunt.

Quia hec dicit dominus ad me: ¶ in verba mea

Quo si rugiat leo: et catulus leonis sup predam suam cuz occurrerit ei multitudo pastoꝝ a voce eoꝝ nō formidabit: et a multitudine eoꝝ non pauebit: sic descendet dominus exercituū vt pugnet super montes sion: et super collē eius. ¶ sicut aquila protegens pullos suos. ¶ sicut pullos eius. Sicut aues volātes sic protteget dominus exercituū hierusalē protegens et liberans transiens et saluans. ¶ pertransiendo preseruabo et eripiam.

¶ qui in profundo consilia petunt recedentes a deo. cui in profundū recessistis filij

¶ conuertimini filii eius' cōuerti fortiter in vię illa ut. ¶ ¶ recedere cupidus cum libertate cum dominus de manu affyriorum. ¶ vel sin quidam post redeuntes a babylonia captiuitate vsq; aduentum domini non filij israel idola celuerunt.

Hic prosequitur de ruina sennacherib

Conuertimini ad eum a quo recessistis filii israel.

Quia in die illa abijcient vir idola argenti sui et idola auri sui que fecerūt vobis manus vestre ¶ suis patre ejectis. ¶ ¶ affyrius cuius manu fugiet.

in peccatū. Et cadet ¶assur in gla

¶ sed dei nostri qui vna C.XXXV. mi. et eis pernitie

dio nō vir: et gladius nō homi

¶ sennacherib cum paucis

nis vorabit eū: et fugiet nō a facie gladij et ¶ iuuenes eius vectigales erūt et tributarii qui

¶ vertigales nabuchodonosoris et persa media et persis.

Hic protegit dominus. Ps. Ab insidiis peccatoris custodi me. Ps. Ecce custos non dormitabit neq; dormiet qui custodit israel. Ps. Custodiat dominus introitum tuum et exitum tuum ex hoc nunc et vsq; in seculum. Ps. Custodiat te dominus ab omni malo custodiat animam tuam. Ps. Dominus custodit te dominus protectio tua super manum dexteram tuam. Ps. Non dormitabit neq; dormiet qui custodit israel. Ps. Custodiat dominus introitum tuum et exitum tuum ex hoc nunc et vsq; in seculum. Ps. Custodiat te dominus ab omni malo custodiat animam tuam. Ps. Dominus custodit te dominus protectio tua super manum dexteram tuam.

Nicolaus

autem tribuit ab alio ac dyabolum. a Et non tuba eius a terrore inferri. ostendit. Et ipse ab eis non terretur. ostendit. ¶ timore se abstulit quia ipse dixerat. ¶ ¶ ¶

insipiens fuerit. & si non illico capitaneus illico obturbatur: et nolue rit recipere predicamenti dñi.

Super vbera plangite fratres hierusalem: et nolite flere sup me: sed sup vosipsos flete: et super filios vestros.

Super humū populi mei. Allegorice. Humū quippe populi hi dominus electos eius nobis vocat: super quam spinas et vepres ardere precipit. qz nec ipsius quoq; effectū ne punctionibus vitioꝝ videt. Domos gaudii ciuitatis exultantis mihi prauoli qui eam venturā suppicia obpetere negligūt in certis voluptatis & delectis manere bilarit. et expectāt et electi mihi viri deprimunt. q & pro celestis patrie desiderio affligunt. quibus culpis fuberati sunt qui sine remissione & in carnis voluptate derelinquunt. Quoniam oculis Quoniam dñe. Auctoritas allatiua et auxilij quē ibi longo tempore habituri erāt. Allego. pagina de

Nicolaus

estat terra: nec per consequens qui fructus colligat. a Obstupescite. per nimio terrore vobis imminente. b Erubescite vos. vobibus gloriosis. c Et confundimini. inductos vos vitiosos et asperis. Ideo subditur: d Accingite lumbos vestros. & letitia.

e Super vbera plangite. i. signum planctus et dolorie offidit. hebraei dicunt hic Super agros plangite qui omittunt lentil et seleni. et plorant. Et sic sequitur. & ol:

f Super regione populi mei spine et vepres ascendent. et causa super omnes domos &. Et sic est sensus cōtextus modo. quasi diceret. nō est mirū si sup terrā iudee indicit tale destructionē. qz ēt hoc facia in hierusalē meo cultui electā. et in dominus tēpli vbi solet iesuit cunctis in domino cruditus. g Domus. i. ciuitas f. Domus regia a fidelibus fuerunt relicta. et loquitur de futuro per modū preteriti propter certitudinē ꝓphetie &. h Tenebre et palpabit facte sunt. a volentibus intrare. m Super speluncas: hoc est cellaria et foueas et ruina edificioꝝ. n Usq; in eternū. In hebreo habet: vsq; in seculum. id est vsq; ad tempus a deo prędestinati de ciuo reedificatione. o Gaudium onagrorum. Hic cōsequenter agitur de potiti reparatione vsq; ad finem huius capituli. Et exponum aliqui doctores nostri totum illud de tempore reedificationis templi et ciuitatis per zorobabel nemiā et alios sanctos patres eiusdem tēporis. sed contra hoc videtur. quia in recita captiuitatis populus nunq; fuit in tanta prosperitate temporali et spirituali qualis describitur in hoc parte. vt videbitur propter quod R.Sa. exponit partem istam de tempore magne felicitatis et prosperitatis. qui expectant iudei habere in aduentu messie. et ideo de statu eiusdē falsam est relinquendo. f. q. christus in mundum sit venturus. videtur mihi locus iste exponendus de statu ꝑfecto quē fecit nobis christus exiens et alto. propheta tamē cōtinuādo vicinda vsq; recolit afflictionem populi a tempore suo futura usq; ad aduentum christi. dicens: O stultum onagrorum pascua gregū. Dicitur hic dicuntur iudei: q̄ quos quantum ad multos effent idolatre et peccatis illis multiplicati tanti multi de illis erant boni et cultores dei. Onagri autem dicuntur hic regna infidelium qui eos seruitute fustinuerunt et afflixerunt. scilicet primo babylonis. postea perse et medi. tertio grecī. et quarto romani. ita q a tempore captiuitatis babylonice usq; ad tempus christi fuerunt subiecti alicui istorum successione. et si fuit aliquod interstallium. fuit tamen ita modicum respectue. q̄ quasi non est computandum. Et ibi onagri gaudent

† capitolum † ubi est vltima regnum.

mata est eis vindemia collecto † super nostra vobis

vltra non veniet. O bilipescite † quando videre mirabilem † penitentia.

opulenta: et contur hominī cōsilē † poenas malum. Dic enim habet alia editio.

tes. Etūte vos et cōfundimini † alios.

accingite lūmbos vestros. Sup † filios † a quo pectus

ubera plangite: super regione de † fructus tui et † homo dixit

sideribilis: sup vinea fertili. Sā † nube † benignitas

per humū populi mei spinē et ve pres ascendent quāto magis sup † mutatus et damnis tribuam

omnes domos gaudij ciuitatis † ubi † domos ex domus euangelizo eam tibi.

exultātis? Domus eni † domusa † domum † ab habitatoribus

est: multitudo vbis relicta ē. Te † et desolate regnum † spinam. † palpabit

nebre et palpano facte sūt super † abdita et spiritualem templi † mysteria.

† manebit et capitulum

speluncas vsq; in eternū. Gau † eius.

dium onagrorum pascua gregū † † vindicantium vobis spiritum veritatis

dōnec effūdatur † sup nos spūs † Isaiæ

de excelso. Si erit in charmēl de

† repulso apostolos a iudeis et translatio ad gentes.

sertum: et charmel in saltū reputabitur. Et habitabit in † per fidem † gentes

tabitur. Et habitabit in solitudi † illuc est habitat. ibi omne iudicium.

ne iudicium: et iustitia in charmel † qui eloquens omnem iudicium † retorsio ad

sedebit. Et erit opus iustitie † pax † iustitiam

† in gentibus

† fructi eorum pace requiescant. † erit † in ge

et cultus iustitie silentiū et † securi † in placuis habitabitur

ritas vsq; in sempiternū: et sede † gentes. † est sanctus cum pace mentis

† requies eorum in hac vita † bene fiunt.

bit populus meus in pulchritu † † tenebe voluptatis nec gentilis ecclesie.

dine pacis: et in tabernaculis fi † † mysterium veteris et nouī testamenti. † † audie

† † mente quotidie q romana in me audiēs.

ducie et requie opulenta. † Grā † † populo iudeorum illustrium mentis mysterium.

do autem in † defensione saltus: † euangelio † desolatur † hierusalem

et habitabit in † opulentia † verbum dei

Bñdicti qui seminatis sup omnes † caudi gentium emolita. † scripture.

† irrigātes pompeiorum. † † iudei qui in

† eruit. quos legis tue habitatores

aquas immittētes pēdē † bouis † populo congregatur ecclesia.

† gentilis qui sine lege et rationē.

et asini.

C. XXXIII.

quantū ad bonos. vnde accipit hic charmel pro carmelo q est in regno iude. et erat locus fertilis. o Et charmel in saltum reputabit. i. iudea neglectabit. quia ad suscipiendos christi fidē. qz apostoli et alij. ꝛc. discipuli qui fere oēs fuerāt iudei fuerāt magna erbores in ecclesia dei. quē dī eius saltus. p eos. n. publicata est fides p orbē. ideo subdit: t Et habitabit in solitudine. i. in gentilitate que prius erat inculta. vt dicat est. u Iudicium. Executio iustitie que est p fidē. x Et iustitia. f. in legalia. y In charmel fidebit. i. in credentibꝰ ex iudea. qz quibus z gentibus facia est vna ecclesia. z Et erit opus iustitie pax. quā ipse nato angeli clamauit: Luce. ij. Gloria in altissimis deo et in terra pax hominibus bone voluntatis a Et cultus iustitie silentiū. in prosperis cauēdo a verbis iactatoriis. et in aduersis a murmuratoriis. b Et securitas vsq; in sempiternū. qz in primitiua ecclesia ita erāt firmati virtute spūs sancti q tormēta nō timebant. sed magis in eis gaudebant: Actū. v. Et qz ex hac vita transibāt ad securitatem et gaudiū celeste amoto impedimento per christum. ideo subditur: c Et sedebit populus meus in pulchritudine pacis. quia pax et soliteri nulla parte impedietur seu obturabitur. d Et in tabernaculis. id est in mansionibus etherīs sm varietatem meritorum. de quibus dicitur Joh. xiv. In domo patris mei mansiones multe sunt. e Fiducie. quia omnes sunt ibi certi de sue beatitudine eternitate. f Et in requie opulenta. quia ibi totaliter quietabuntur appetitus. sm illud. ps. xvi. Satiabor cum apparuerit gloria tua. et quia post glorificationem christi destructa fuit hic ierusalem in vindictam mortis christi. ideo subditur:

g Videndo autem. id est multitudo exercitus romani. h In defensione saltus. id est in defectione templi et domus regis: quę vocantur saltus eo q ligna illius edificationis apportata fuerunt de saltu libani.

i Et humiliabit. humiliabitur ciuitas. scilicet hierusalem que fuit pectus ea et prostrata ad terram. et qz illo tempore fides catholica fuit valde publicata per orbem. ideo subditur: k Beati qui seminatis. f. verbum euangelium: Luce. viii. Semen est verbum dei. l Super omnes aquas. id est super omnes populos gentiles et fideles: Apoc. xvii. Aque multe populi multi. qz autem ꝙ prophetā loquitur hic metaphorice. qz semen materiale non seminatur super aquas materiales. m Immittentes pedem bouis et asini. id est indifferenter et sine acceptione decreto fortes et debiles litteratos et simplices &.

C. XXXIII.

Hic qui

dicunt tam de iudeis ꝙ de gentibꝰ ꝓpter congregato. C. XXXIII.

¶ De qui prędicris &. Contra sennacherib: potest hec etiam referri ad quēcunq; rapidū diabolum ipsum ouidoli.

Domine miserere. In persona populi obsessi a sennacherib. Vide potius apostolos et omnes fideles.

¶ Vae. Cui vę a / erciti sennacherib. remanserāt de loetos mortuos vide rāt et in fugā versi. fili.

Angeli. Michahelis Qui princeps iudeorum vel catholicus qui sanctus do dei et vir pacis.

Bracus. Et locusta bracus nascit et quilq; alius habeat hic vocatur. Cū pāt ale crescere cperint et athelcos olat cum plene volare cperint et locusta et dicit. Nec enī bracus plus ꝙ athelcos vel locusta: qui aliquādo cadere nec mouet pōt. vbi vbi ifideret nihil relig facit. Ideo fiat fosse et obruāt.

Nicolaus

a Vę q prędaris.

u Die sequenter describit in particulari saluatio predicta regni iude q̄ntum ad ma Ilā sennacherib. et qz in exercitu eius fuerant tāmai q semp fuerāt in odio dei sicut eius a quo descenderunt fuit infectus sacob a quo descendarāt iudei. ideo propheta pri/mo inuehit contra assyri os. Secūdo ꝓtra idumeos. sequēti. Circa pri/mū sciendū qz pactus ca pitulū ab expositore no stris sm litteram refert re tam ad tempus ezechię quo dicit fuit sennache rib et populus iude libe/ratus. R.Sa. vo expo nit ad litteram totus illud ca. reducendo ad temp messie in quo expectit fi del de omnib gentibus triūphare et eis simpliciē dominari. Videt aūt mihi q expositores nostri melius dicant: et sm hoc pteritum capim vtriusq; in duas partes: quarū primo ponit sennacherib deiectio. secūdo statum hierusalē meliorato ibi: Respice frō. Prima in duas: qz primo describit deiectio sennacherib regis. Secūdo sodne fiat adherentia: vt pateat. & terri. ca. secūdo ibi: Audite. Circa primū sciendū q ad deiectionē sennacherib secuta est exaltatio populi iudei: ideo ꝓpheta mistim loquit de vtroq. Primo tamen inuehit contra sennacherib dicēs: Vę que prędaris. Cpopulū domini. b Nonne et ipse prędaberis. q. d. sicī quia exercitu eius percusso ab angelo. iiii. Reg. xix. populus ezechię eripit ad colligendū spolia. c Et qui spernit. f. ipsum deum: contra quem blasphemias dixit et scripsit: vt habet. iiii. Reg. xix. d Nonne et ipse spernieris. f. a domino et populo suo quia percusso suo exercitu fugit confusus ad terrā suam vbi fuit interfectus a filiis suis. Consequenter ꝓpheta comminit sermonē ad deum ꝓ liberatione populi dicens: Domine miserere nostri &. i. patet littera vsq; ibi c O vox angeli. per eundem exercitū sennacherib. f Fugerāt populi. quia sennacherib cum illis qui remanserāt fugit. g Et ab exaltatione tua. id est ab occisione tue virtutis in angelo percutiente. h Dispersę sunt gentes. f. sennacherib et exercitus suus: ac alię multi a illi q remanserāt fugerāt. Ideo sic habetur: A voce multitudinis fugerāt populi. et sm hoc istud refertur ad exercitū sennacherib quem populi audientes superuenire non audebant expectare cū plurimos deuterat et expugnauit. Ab exaltatione tua. id est a potestatis tue ostensione tua / o tu sennacherib: Dispersę sunt gentes per diuersas vias. fugientes. i Et congregabuntur spolia ve stra. Quę colligitur tam facile et facilitter et in magna copia: quia exercitus sennacherib fuit sic percussus q corpora eorum remanserāt sine anima sub vestibus et armis illesa. et ideo facilitter et copiose colligi potuerunt. k Ab aggressu tuo. id est dominus in percussione sennacherib mirabili. l Quoniam habitauit in excelso. id est in celo empyreo vbi spectaliter reluxit excellentia sue glorie. Ly sm potentiā: presentiā et clementiā sit vsq;. m Implebit

locuste ne a vento rapiātur in mare: et ad terram reiectę ouis esse vidē cōperarent mortuas etiam locustas comedunt.

Filio. o ezechia. Vel satis sm alios. f. liberati populi.

Filio. Cdatis sine timore est neq; sapientia neq; scientia neq; consilij prodest. Unde habetis multa bona si timueritis. d. e. timoꝛ f apostoli timore dei.

Pactum. Hic propter quę effectū. secundū multos ꝓphetę finit. et ad pleuo finē tendit. et ad bū. Pactum. i. locus ubi a modo et vsq; in sempiternum.

Libanus. Thebur. vel. Ad qd libanus pertinet ra ad. et. i. ezechiā: Quoniā lignis cedri et rami excisis et magnus altaris venit ad libanū: et exiit vt cedit ligna crāt. Balaam. Hic ego oppugnā occisi mea ysaiā tādē fundauit duabus et dimidia: O ligna vere rima. Carmel pōt intelligi populus fertilissimus. Per hec q̄ dicunt sicut pore ludeos omnia fertilia.

De lyra

fronduosa et iustificata. dicitur ezechie qui fuit fa ctus principes sicut ad iustitiam inducti: vt habetur in principio prece dentis ca. n Et erit fides. id est fidelitas.

o In tempestate ignis. scilicet exercitus: hoc enim patuit: vt habet. I. mac.

Fiat tibi pax et veritas in diebus meis. p Et vbi vbi saluatio sapientia. id est in cognitione veri pi ritualium. q Et sic ista. in cognitione dei nostri.

r Timor domini ipse est thesaurus eius. scilicet ezechie qui ꝓ posuit ista omnia de bis temporalibus. confe quenter venerit ꝓphe ta ad narrandum affli ctionem populi per sennacherib vsq; ad. s Et videntes clamabunt fortes. litera est inuicta

tatē anūtiāt. Quis poterit. Dei magnalia narrāda dōm ignē vo
cat ēm illud: Deus noster ignis consumens est: i ipē ignē veni mittere
in t. i quid vole nisi ve ardeat.
Sanctificate. Exo. Iubetur sanguinis. Omnis iniquitas i oppositio
i sanctitia indicit sanguinis est i hinc gladio voluīt interfici.
Terram. Vsurpā.
Deus meus qui i. pcz.

Nicolaus

populi dñi. a Ignē
combuēdū. nō dicit ex
cultores angeli: ve pecti
chōr. angeli: ve pecti
chōr. b Audite. Vbi ostē
dit dolorē ētis ignē inferni.
c Audite. Vbi ostē de
scribit dolorē istoz pōi
tūcia q cōsiderāt: cuius
tātē rādi affectus: quia
hoc nō fiat facili partim
infingendo: partim ti
more cū libi adhereāt
ad affectus rāliat oculi
sui: i ei faciliū in pectō
catu cū achaz: ve dictum
fuit. Ā crit. i hoc erit ab oi
cē hic: dicit. Audite qui longe
estis vī. i hoc notat ma
gnitudinē ei nūciādi.
c Exterrit sūt in Syō
peccatores. Ysaias: i ei ad
hortatio. d Possi
dēbit timor hypocritas.
quia erant in statu mini
strandi dño. e sic appare
bant boni i denoti exte
riusq; ipi nil habebant
intrīs: digni facti dolo.
e ostē pōiēdē de ista di
gnitate sacerdotalibus ol
c Quis poterit habita
re de vobis ab igne deuo
rāti. i. dignē ministrare i
altari holocaustoz vbi
erat ignis ppetuus: Le
uit. vi. Et sic: sententia
replicat cum subditur:
f Cum ardore simpl
ternis. i subdit respōdet
g Qui ambulat in iu
stitijs. iūsta ad pfectionē
vite. h Et loquit ve
ritatē. iūsta ad sanitatez
doctrine. i Qui pji
cit auaritiā. i. ita q mal
lam habet motū ad auaritiā
rapiēdo aliena p violen
tiā nec etiā accipiēdo do
na ā iudicib. k Qui
obturat aures suas ne au
diat sanguinē. i. sermonē
de sanguine effundendo
p mōtē iniquitatis vī ca
mutationem. l Et
claudit oculos suos ne vi
deat malū. i. mulierē alie
nam ad concupiscendū. m
Ille in excelsis habitabit. i. talis dignus est
sangi sūmo sacerdotio in mōte syon vbi erat templū. i talis fuit ille eli
chim: qui in hoc officio successit sobne. n Munimēta lapeū sublimi.
tās eius. Salomon enim edificauit templū in monte morīa de lapidib⁹ ma
gnis i preciosis. iij. Reg. v. i edificia ad templū pertināta: i ibi erat habi
tatio ipsīmi sacerdotis. o Panis datus est. nomine panis i aque
intelligitur omnis cibus i potus in scriptura. Unde. iiij. Reg. vi. Ponat
cio pcē i aquā. i subdit: Et apposita est eis magna copia paratio. Sī
mo ait sacerdoti debēdā panitie fructuū i animaliū. p Regem in
decore videbit. i. exaltabit gloriose regnādo post sennacherib delectionez.
vt habet. ij. Paral. xxxij. i in hac gloria videbit ipse ezechias pōtez et
alti ministri templi. q Oculi eius. Ezechiae. i Cernet terram de
longe: iā de monte syon vbi erat eius habitatio poterat videri iudea pa
quendā de tertia plena ad sennacherib fit frequēter in prophetia. t Vbe
ditatus est. i. vbi est ea calu prodecessoris sui. i ideo subdit: v Vbi est
tratus est. i. vbi est modo sobna prodecessor tuus in officio pontificis pos
per quod debuit esse ditatus ad ponderandū. x Legio vrbs. ad do
cendum ignorantes qui dicunt hic parualī. quasi dicerēt: paupi ter terra alī
cui: vt habet. ā pri. Ideo subdit: y Populū impudentē. i. sobnā i ei

vel in eis posīt terrena delectāt.
Tabernaculum. Tabernaculū qđ habuerūt iudei per heremū de la
go in locū dicēdū c. Psalmo in hymo: pōnde in scabello nōie in hymnū ādicta
de de hierusalē ad mortē sepulchri: et dicit liber machabeoz. Eubolia adi
mobilis fundata est supra firmā petram.

Dominus. Iudi
cabit cōē licet i iudicia.

De lyra

bi adhereāt. y Nō
videbūt. amplius in tem
plo dñi. a Populū
alti sermonis. c. i. pfun
di. sicut dicitur Job. xii.
Puteus altus est. i. obsc
tus hic profundus sermo
qui propter cēt incertitudē
non est intelligibilis. Et
populus talia sermonia
vocat hic propheta senna
cherib. i affrios quos in
tendebat sonna introduce
re intra ciuitatē i trāspo
nāmi delectat a propō
to. b In quo nulla
sapiētia. Ci sennacherib
populo ciuitatē vera sa
pientia nō potest esse i in
fidelibus. c Respice.
Hic ysr declarātur ciui
tas meliorata: qz per de
fectionē sennacherib fuit
mutata de timore in secu
ritatē: de tribulcia in leti
ciā: i de penuria i abun
dantiā. Primo igit hec
meliorātio describit. Se
cūdo prophēta cōtra sen
nacherib iterū inuehitur.
ibi: Exarati sunt. Circa p
mū tangit primo melio
ratio ānus ad diuinum
cultū. cum dicit: Respi
ce ysr ciuitatē solēnita
tis nostre. Vocabat enim
illa pacis ciuitatis hieru
salem vbi erat mons syō
ciuitas pacifica: i illa erat
templū vbi celebrabant
solēnitates per annum.
pasce: pentecosten i ta
bernacula. in quib⁹ pō
pulus de tota terra debe
bat conuenire: qō nō po
terat poter exercitū sen
nacherib euitare i nulla
ri ipse delecto venerāti
dicit gaudēter. Secundo
ponit meliorato ānum
ad abundantiā cum dici
tur: d Oculi tui vi
debunt. Iquia de spo
lijs exercitus sennacherib
ola de ciuitate fuerūt re
e Tabernaculū glue
plāti i ditati. Tertio ānā ad securitatē. ei. vt:
quāz trāsferri poterit. Dicat hic templū salomonis tabernaculū quod
vt immobile ad differentiā tabernaculi morsi. qđ trāsferebat de loco ad lo
cū: vt ps in Ps Nu. c ad idē ponet qđ subdit: f Nec auferet clauū. i
in tabernaculo eni morsi parietes erāt de tabulis simul pactis p incastra
tura i clauos q amouebant de loco suo qñ tabernaculū. deponebat et
portabat ad alia loca. in templo eni salomonis parietes erāt interius de li
gnis laminis aureis operti: i erāt ibi claui positi: vt inseparabiliter ma
nerent ibi q. g Et oēs funiculi. i. stabilitas templi i ipsius sennacherib
nō euellent. i. ei subdit: h Quia fortissimo ibi magnificus. i. qz ma
gnifice delectā sennacherib ei exercitu sine ope hūana. i Locus fluū
eni. i. Jhoc refert ad illud qđ scitt ezechias pōter exercitū sennacherib qui
aquā de ciuitate hierūm egredienti cū ipse retinuit ad alimpsēstū fontis i
piscinas magnas sicut stagnū. i reliquit aq qđ nō poterat vti ciuitatēsi ibi
decurrē p alia loca: vt sic exercitū affligeret multū sic hēt solaciū. qđ subdit?
k Nō trāsibit p eus nauis remi. i. qz sic dispositū erat ibi ne q
erāt ad munimēta ciuitatis: i nulli inimici adiacentiaz nō deferrebāt
cie ad poēā nec ad nauigādū: ve sic i nauigio posset obsidē vel intrare ciuita
tē. i qz ola ista erāt attribuēda bonitati diuine pdicaliter. ideo subdit:
l Dñs iudex noster. i. iudicat ei i qz nob⁹ sennacherib. m Dñs legislā
tor noster. qui

Exarati sunt funiculi. Redit ad terminū hierusalē: i loquit de ea sub spē
cie nauis. Superiora tacta sunt de vtte liberatōe nostre quam oculis
tāquā sūo cernēdat. C. XXXIIII.
Adite gētes. Hic militia. Sol i luna i stelle oēsarati videbūtur ad clarificatiōez
na luce que est christus: de qđ malū auxilia poterūt in infernū redūdare
Et cōplicabūtur
si. i. c. Non. Cū erubit
ted pōtij ola peccata ap
ta fuerint i tenebras cō
plicabūtur libri q aperti
fuerūt: et vltra in eis nō
scribunt oblata. Hab: Ju
dicā fuit i aperti sunt li
bri. Cōplicabunt. i. i. e.
Aer ille ignē involuet i
plicari videbit sicut liber
Postq̄ ista peccata
Nicolaus

cuta ab eo recipiēt legē
tū mōti symai: vt habet
Exo. xx. i Deuter. v.
a Dñs ter noster. ec
ce eni iudex non erit ni
si ei⁹ vicarij. b Ipse
saluabit nos. in aligeus
libris interponit: venit
sed nō est in hebreo nec i
libris correctis. c Ex
pauit sunt. Hic prophēta
iterū inuehit i ysr senna
cherib qui ante ezechiā
cōtritus p angelo ad
tēpus euasit: i redijt populū ad dei cultum: dicta pena pec
m fuit inflicta. C. XXXIIII.
a Accedite gētes. Hic prophēta cōminat ultionē qui fuerunt ysrā
rii tales: i cum tamen debuissent eos iudicare q a deo gentilis
fratribus defenderant. i. esau i iacob. Primo tamē prophēta cōminat
omnibus epīs mundi in circuitu regni babylonis generaliter. Secundo
illum in specialiter: ibi: Erat sup idumeā. Circa primū dicit: Accedite gē
tes. i. per hoc insinuat q vult plene magnitudinē iudicij: b Quia in
dignatio domini super omnes gentes: quas. i. ex babylonis virtute ar
morum sibi subiecit que fuerunt multe valde fm q ostenditur expresse hic
remic. xxv. c Et furor. i. Iquia non potuerunt sibi resistere virtute
armoz. i. hoc posuit hic: Indignatio ebi: quia n. in nabuchodonosor non le
cit illam victoriam virtute. populi: sī inquātū erat flagellū dei ad punien
dum peccata illius ppli. d Interfecit eos. i. interficiet: loquendo de fu

aperta fuerint: complicabunt libri qui fuerant aperti: adhuc enim pectus
seruatur in eis. Primo dicunt: Audiuit celum i terra aperti sunt.
In postea. In ciuitate nostra pro bñ manens. Ecclesia cui promissa est
ex deo. mīlior cunctis vel firmior. vbi Christus manet. Ecclesia. c. ego
confirmauit eā. Dolorem i ardorem pertinēt magnitudi ei cōmotionis
Cadet. v. f. d. Postq̄
quis ad mōtē vīonis
ad spiritualē intellectū cui
pōtinēt. i. quia de ipsis
loquebat: i de his
ritibus q̄ fiebant in templo
ritibus q̄ fiebant in templo
ritibus q̄ fiebant in templo

manes & pallide & obscuras & tristi significat incendium.

Ericius. Per ericii impuri nomen longe caute detendenda propria designat. Ericius est appellatus caput & pedes contractus ad se pungens. Et caput arcuat & pedes ostendit quo mixto peccat ad cal pum venientes quib⁹ vehemens culpa perpetrata sit cognoscit. Sed addatur

& bũmas eius in sulphur: & erit terrã eius i picẽ ardẽtẽ. Nocte et die nõ extinguẽt i ẽpiternũ. Ascẽdet fumus eius a generatiõe i generatiõẽ desolabitur in secu la seculoꝝ. ⁊ Nõ erit transiens p ei & possidebũt illã honocrotalus & ericius: & ibis: & corvus habitabunt in ea. Et extendetur super eã mensura vt redigat ad nihilum: & perpẽdiculũ in desolationem. Nobiles eius nõ crũt ibi. Regẽs potius invocabũt: et omnes principes eius erunt in nihilũ. Et ascendet in domibus eius spinẽ & vertice: & paliurus in munitionibus eius. Et erit cubile draconum: & pascua strutionum: et

hio nole nisi hypocrisin designat. Struto nãq; specie volandi habet: q & hypocrisis cultu interiorum imagine dei fauore aut ministerii tamen virtã sanctitatis ignorat. In pessertis ergo monstr draco cubat & struto pessimis & turpia multitudo cubat. Ingredi & habitare dicuntur. Quia tanta assertur. Quid ẽo enarrari nõle nisi lutulenta vita signat & illi

graco quasi clogo omen dicit alienus appellatio ne adhuc lucida designatur. Onocentaur ⁊ satyri fili luxurie & vetule. Inde cornicẽ crispãs. Quia bene fabulantur & pilosi & asinini. Quasi alij poleũ nocẽ figurant nisi hi quoq; greci phantasie sint. Ibi habitabunt onocentaurꝰ & pilosi. Onocentaurꝰ ⁊ satyrꝰ. Quoꝝ nimirũ forma ab humana effigie incipit: & bestiali extremitate terminatur: pilosi ergo nominatur: pilosi ergo nominatur: pilosi ergo nomin

rū ẽp ſtā. Calumpniat ꝛ dic⁹ narra ab⁹ ordē ꝛ virtē. C.XXXVI.
T Factus ẽ. ꝛ.ſ. in tēp regni ꝛ pars ezechiē. ſi. ſ. ſ. ſ

Non ego. Quasi tua no[n] mea voluerit q[uo]s assyria fractos ne[c] euasi[s]se. Et ideo sicut ego ad[ue]rsus te[m] ita ille ad[ue]rsus te. Ego[n]. ¶ Hec ait dñs. Propterea q[uo]d insanisti ad[ue]rsum me et superbia tua ascendit in aures meas. ponam circulum meum in naribus tuis et frenum meum in labiis tuis: et reducam te in viam per quam venisti.

Hoc erit tibi signum. Comedite hoc anno q[uo]d sponte nascitur: et in anno secundo pomum vellere. Ipse dñs. Et mittet radicem deorsum: et fructum sursum. Et de hierusalem.

Propter me ipsum. Propter me q[ui] sum deus et non propter merita tua. Et de[us] Israel. Et ego protegam. Et de[us] Israel. Et ego protegam. Et de[us] Israel. Et ego protegam.

Nicolaus de lyra

Ysaie c xxxvii

Ego[n]. Quasi tua no[n] mea voluerit q[uo]s assyria fractos ne[c] euasi[s]se. Et ideo sicut ego ad[ue]rsus te[m] ita ille ad[ue]rsus te. Ego[n]. ¶ Hec ait dñs. Propterea q[uo]d insanisti ad[ue]rsum me et superbia tua ascendit in aures meas. ponam circulum meum in naribus tuis et frenum meum in labiis tuis: et reducam te in viam per quam venisti.

Hoc erit tibi signum. Comedite hoc anno q[uo]d sponte nascitur: et in anno secundo pomum vellere. Ipse dñs. Et mittet radicem deorsum: et fructum sursum. Et de hierusalem.

Propter me ipsum. Propter me q[ui] sum deus et non propter merita tua. Et de[us] Israel. Et ego protegam. Et de[us] Israel. Et ego protegam. Et de[us] Israel. Et ego protegam.

Nicolaus de lyra

Et reuertitur. Ps ierusalem vt fiat potentiam dei: z ibi ſ̄phemantia
dñi primo erant pleni manibus ſ̄ ultimo quā ante deſperabat.

Filij ei⁹. Pmodū dñe ſ̄ altissime iudeop adſumptio fratri tuo ez al-
tera matre qui eo amicē matrim tuo decretaſ in regno ſuccedere. z q
ſic iam operat regnare ſuggerunt occulto patre.

In hoc tempore po-
pule tuo ezechie q non
in terra dei ab ipso pcul
ſunt ſ̄ ad gloriā dei tuā
pheras hic multas pla-
gas retraxit⁹ a filijs i te
plo dei ſue occidēdas.

Rarauit. Regio ē
armenie cāpestris p qua
fluit araxes inundabilis
vehemēs ad radicē thau
ri mōtis q illinc vsq ten
dit. Rucha ſo nec non
ad montes generalis ar-
menie pdens ē q appel-
lata ē ararathi⁹ ad mōtes thauri altissimos qui
imminent campis ara-
rath.

C. XXXVIII.

In diebus il
lis egrotauit.

Q: de victoria
primus deo grates nō re
tulit: ſ̄ i lugbia cuncuit
ſicut regum z paralipo
menon liber aperit.

Quē dñs dilexit cōſti-
tuit: nec deuiat i lugbia pp
inordinatos triſphoe.

Dic dicit⁹ es z nō
vi. Cui ſic minuit ſub-
uertit⁹: z multa ſub cōm
natione pdicta nec ipleta:
nō deo mutāte ſniam ſ̄ pnoscite nos ad ſui notitiā. Dño enī penitēdo eſt
ſup malitia. Augustinus. In ꝑsalmo.l. Incerta z occulta ſapientie
tue ma.mihi: Sub hoc tenore minuite penitentie. Dicerunt enī qo ſcīſſi
ſuertat⁹ z ſ. de⁹ ſ̄ Ninue ſ̄ ninue. Ita enarrat ē: aliter videt hoīes: aliter
deo. Ego adſi ipleti ſūt qs ꝓpheta ꝑdixit video. Reſpice qui fuit ninive
z vide qui verſa ē in malodictionē eſt in bono. Hic victum eſt hieronie.
Ecce dabo tibi eradicare: ſubfodere: z rurſus edificare z plantare. Et ide
eſt enim illa vox: ego percutiam z ego ſanabo.

Gregō. Cū ꝓpheta rex cultus imobili ſtate ꝓnūciat falſum
videtur qd dicit⁹ ait ad regē egrotāt. Diſpone domui tue qa mo. tu. z
non vi. cū regi penitēti z orāti.xv.annos addiderit dñs ad vitā. Silr de
ſona dī q ꝑdicauit ninivitis adhuc.xl. dies z ninive ſubuertet: z cū po-
ſtea arpe.xl. dies ninivite miſericordiā dei ꝑcepti ſunt. Sz dicēdū eſt q
ꝓpheta libro ipſo ſūciēte dei vbi ea ſcripta ſunt legētes nō ea pcipi-
dūm ſ̄ dñs: z codē mō quo de⁹ ꝓmiserat. Legerat enī dicta i illo libro
q ezechias ſm opa que fecerat longioē nō meruerat vitā. z ſm rei phyſi-
cā habere nō poterat. Sz nō legerat q ꝑ lachy mas z oēs eēt ſpetra-
turus. Legerat ſimili mō as i codē loco q ninuitas negtia ſm hoc qō
agebāt.xl.die euāſcēte ita ciuitas eop̄ deſtructa. Sz illud nō legerat q̄ per ſuā cōmonitionē eēt acturi penitētā: z ita miſericordiā ꝑcep-
turi. Uterq; igit qō legerat ꝑdicauit: z quāq ad eos ꝓpheta: inchmura
bilis erat veritas q̄ neminē intrahebant falſoz. Dicit cuiꝫ auguſtinus:

Nicolaus

in ſennacherib deſtructiōē: z gloriā mei in ſpū ꝓtectōe. a Egreſſus
ē. Promiſſa benedictiōe ꝓphetica de ruina ſennacherib: hic ſequenter
ponit⁹ exercitio angelica. vbi primo ponit⁹ pauſatio exercit⁹ eī vt: Egreſſus ē
adit⁹ v2. ſecūdo pauſatio regis eī vt: b Et egreſſus ē. de iudea ſ̄ timōre
fugiēs. c Et factū ē v2. Dicit aliq q ſ̄ fuit qa ordinauerat aſſar adō
regnatur poſt ſcīſſio duop⁹.l. adramelech z ſaraſar filios ſuos poſtpoſit
z ſic interfectūr eū deſiderio regnādi. ſ̄ huic volūtur obuiare: qō ſubditur:
b Fugerūtq; i terrā ararath. Armenie. z ſic vt q nō interfectūr eū cu
piditate regnādi: ꝓpter qō Ra. Sa. aliā cām aſſignat dicēs q̄ pelicipes re
gni fuī erāt turbati ꝑcēq ep filij eop̄ z amici fuerāt mortui ꝓpter ei⁹ ſu-
ꝓbiā z blaſphemiā ꝑra dei iſrael vt dicit⁹ ē. ꝓpter qō tractādū de morte
ipſi⁹. qō eī ad aures ei⁹ pueniſſet timauit ſ̄ pli. dei ſui oīa z ꝓmittēs q̄
ſi periculum hoc euaderet: in eius honoꝫ duos filios ꝓdictos ſacrificaret.
qō intelligētes filij eum interfecerunt ne ab eo occiderent⁹ z huic conſonat
quod dicitur: Cum adoraret v2.

C. XXXVIII.

In diebus illis. Poſt liberatiōē ezechie ab hoſte. hic ſequenter
ponit⁹ eius liberatio ab infirmitate. Circa qō ꝓmo ponit⁹ eī⁹ mirabi
lis ſanatio. ſecūdo rephnit⁹ eī ſ̄ ſturgēs elatio. ea. ſeq. Prima treo
nis ſanatiōis executio ibi: Et tulit. Prima duop̄ primo ſanatio nūciat⁹.
ſecūdo ad ſ̄ ſignū mirabile poſtulat⁹ ibi: Hoc aūt. Circa ꝓmū ꝓmittit⁹ infir-

Ezech. 38.

Ezech. 39.

Ezech. 40.

Ezech. 41.

Ezech. 42.

Ezech. 43.

Ezech. 44.

Ezech. 45.

Ezech. 46.

Ezech. 47.

Ezech. 48.

Ezech. 49.

Ezech. 50.

Ezech. 51.

Ezech. 52.

Ezech. 53.

Ezech. 54.

Ezech. 55.

Ezech. 56.

Ezech. 57.

Ezech.

dabō: vt cōlābā. Attēdāt filī
ocūli mei suspicientes in excelso.
Dñe ⁊ vim ⁊ patiō: riide pro
me quid dicā aut qd rōpon
dēbit mihi cū ipse fecerim? Re
cogitabo tibi oēs annos meos:
in amaritudine alc mee. Dñe:
ta spū mei: cōripies me ⁊ vivi
ficabis me ecce in pace amaritu
do mea amarissima. Tu āt cru
ci animā meā ⁊ nō pēnxisti: pro
cedisti post tergus tuū omnia pc
cata mea. Quia nō infernus cō
fitebit tibi: neq; mors laudabit
te: nō expectabūt qui descendūt
in lacum veritatē tuā. Viuēs
viuēs ipse cōfitebitur tibi sicut
ego hodie: pater filijs ⁊ nōtā fa

C XXXIX.

Hispose
lo ad. Bapt⁹ ol
dit l ga alia v

Nicolaus

damdo pro pdita recpit
do a mano a modi
tator. In gemitu⁹ medi.
b Ut cōfitea. Ab ip
mittā p cētu. c Ame
nuit sunt oculi mei &.
qz ex obstina attentione
oculoy ad aligd videdū
tur⁹ vīt⁹ vitiū. d Do
mine vim patior. vbe
liberatia ad mortē me
traditio. e Riide pro

dona finuchorte sacrifiz q fugauit affyrios ⁊ subtentoria: hic alle qz ma
⁊ ad ch q multa ndicta ad ec dñā alia adhuc vaticinat⁹ est babylonios
ab ⁊ mortis q ⁊ ille fuit affirmatio. babylonios. Verbi alle ipsi
qz mar adiecit pf nabuchodonosor fuit q regnū illū tenuerat. Ho
uerūt adit ndicti qz possibil ⁊ interdictū ⁊ affirm post exilū ⁊ vsq; ad

cit veritatem tuā. Dñe: sal
uā me fac: ⁊ psalmōs nostros: cūctis
tabimus cūctis diebus vite no
stre ⁊ domo dñi. Et dixit cla
ue ⁊ ficus ⁊ ponāt cataplasma sup vulnus: ⁊ sanet. Et dixit ēzechias: Quō
erit signū q: ascendam in domū
dñi. C. XXXIX.
Rēpōsit illo mihi ma
radab baladan filius
baladan rex babylonis
libros ⁊ munera ad ēzechiā: audi
dierat enī q; egrotasset ⁊ conualuis
set. Lætatus ē aūt sup eis ēzechi
as ⁊ ōndit eis vasa aromatū ⁊
argenti ⁊ auri ⁊ aromatū ⁊ un
guenti optimi: ⁊ oēm apothe
cas: supellectilē: ⁊ vniuersa q
inuēta sūt in thesauris ⁊. Non
fuit verbū quod nō ostenderet
eis ēzechias in domo sua: ⁊ in oī
bus finib⁹ suis. Introiuit aūt ēzechias

Ezechie fil⁹ ⁊ alibi. f Et iudit. Hic ponit exemplū fatuitatis ⁊ stulticie
ostendit ⁊ ostendit ⁊ ostendit ⁊ ostendit ⁊ ostendit ⁊ ostendit ⁊ ostendit

Est ego: mitte me populo hoc dura reflectunt. & nunc illum metuit.

Omnis caro fenum. Quis potest imaginē terreni & victus hūani fenū est & flos pertinaciā qui cultoribz imaginū affectio caro est. Ideo quę carnis salutare dei quę quotidie renouat sm imaginē creationis & nihil incorruptibile & immutabile gestant mutat: non naturam.

Fenū aridū hys vi-
uēdū. & cecidit decora. Deinde ritorni tandē ar-
dore solis siccati rubigine pallorē. vbi homo p
ctatiā sucellentiā amit
tit decoꝛ. & cadit in mer
tem.

Verbum aūt dñi. Verbum dñi est corpus
suū quod est ecclia.

Super montem ex. Brego. Qui celesti pā
cātione velut ima tam ter
rene opis deserta ꝛ re-
rū calumnie stare videnꝫ
ttrogꝫ facilime subditos
ad malicia prabet quam
to p vite merciē de lup-
tis clamat. Alta namq;
vox audiꝫ cū libertas
penetrat & viciosa vita
cōmendat: quia ois lo-
quēs impat ostendēdo
adimat vt sit. vñ i lege
scriptū est. mihi decimā & pri-
mitias duri sacerdotes.

c Jer. 2.

Bron. Per fron
tē hierusalē apostolos & alios doctores intelligit quos admonet: vt que a deo acceperūt docent & cū laude virtutū alios ꝛ verbo & exēplo docant.

Gregem suus pa-
scit in cōtēplatione: in futuro ipsa visione. nunc

Nicolaus

a Omnis caro fenum. Cū nulli firmitatē seu stabilitatē ex se habeāt. ꝛ accipit hic caro pro ea homine carnaliter viuente sm q vñ. i. Cor. xv. Caro ꝛ sanguis regnū dei nō possidebunt. b Et ois gla ei. Ipse arripiens deficit ex modico calore febrili ex voluntate dei. id fiebat. c Quia spi
ritus dñi ei. d Vere fenū ē populus. p hoc ostēdit manifeste q̄ ꝓphe
ta loquitur hic metaphorice vt pdixi. e Verbū aūt dñi ei. Ipse pōt facili
ter de verbo iterato sm q vñ Joh. i. In principio erat verbū ei. ꝛ de verbo creato p ꝓphetas dicto: qd facilissime implerur. f ꝓphetia predestinatio
nis vt dicit. i. 8. frequēter. f Sup montē. Hic cōsequēter introducitur ꝓpheta ydolatrie. Cōfit nostri sbeli cpi. ꝛ est verū dñi ad ecclā vel potius ad ydolatrā dicendū vt: Sup mōtē excelsum ascēde. i. ad preeminentiā fi
dei tue vitetur. f. idolatria de qua dicit saluator: mō aūt. vi. Inter natos mu
lieꝝ nō surrexit maior iohāne baptista. g Qui euāgelizas sion. i. po
pulo iudaico. ꝛ dicit euāgelizat. q̄ pdicatio iohānis ad euāgelia pertet.
b Exalta noli timere. iohānes eni timore herodis aut phariseoꝝ ꝛ sa
cerdotū nō debent a cōstanti veritatis denūciatione. i Ecce deus no
ster. i. deus humanat⁹ sic eni denūciauit iohānes Joh. i. d. Ecce agn⁹ dei qui tollit peccata mūdi. nolē agnē exprimere humanitatē: ꝛ p oblationem peccati ei⁹ diuinitatē. k Ecce dñs dē. ei. Jā in adoltu cui suo ipse egit miracula stupēda q̄ fieri nō poterāt nisi virtute infinita. l Et brachium ei⁹ dñabit. p brachiū eni ei⁹ in cruce extēsa peruenit ad gloriā sue resur
rectionis: ꝛ sic ad dominiū plene ptinū. ꝓpter quod filc dicit Joh. xvii. Data ē mihi oia ptās in celo ꝛ i terra. m Ecce merces eius cū eo. qz
virtute diuinitatis de sc potērat dare gratiā in ꝓsenti ꝛ gloriam in futuro.
n Et opus illius cū illo. i. in eius voluntate ꝛ potestate. o Sicut pa
stor ei. Jā dicit de ipso Joh. x. Ego sum pastor bonus. p In bra
chio suo ei.] Per hoc designatur ipē pietas ad fideles suos: propter qs
ibidem dicit: Et alias meas pono pro ouibus meis. q Quia milles ē.
Hic consequenter ponitur potestas consolantis: ad ostendēdū q̄ de sc
p̄sumptione nullus debeat desperare cum sit potens adimplere. ꝛ vltimo
in duab⁹ q̄stiōib⁹ declaratur eius potestas cōra idolatras et creaturā

c XL

vocādo: postea saluando vel saltando.

Ecce deus filius qui ven
dic deo gratiā ꝛc. vel apostol⁹: Filioli mei quos iterum parturio.

Quis mensus. Hic de vocatiōe gētil exhibit: magnitudo vocatiōis
declarat. Pugillo. Pugillus p actu digitis pugn⁹ palmus a pol
lice vsq; ad minimū digitū quāta manꝰ vt p palmū. ꝛ pugillū ideo ait
quia ꝛ globum terre metie
rimus.

Spiritum domini. Sepius dñi sup me eo q̄
v. m. ad annūciādū mā
suetis mi. me. ꝛ rogatus sup eū spiritus dñi.

Quasi pul. er. Ne-
queat hoc vbo tenuissimū pulueꝛ significari pute q magis leuat q̄ videt: Nāc ergo fortiter cum
ceteris suo dementiꝰ arbomos vocat. Magnitudines illas sunt nola que ita lo
quuntur in greco ꝛ in he
breo propter interpretum difficultatem. ꝛ tam greco q̄ latine ligue pa
rentes.

Libanus non. Li
banus mons maximus. pascuis vberrimis ꝛ ar
boribus sed cū omnia li
gna sufficiant ad succen
dendum ꝛ omnia animalia immolenē ad holocaustum ad implendum vel placidā maiestatis potē tiā non sufficiunt.

Cui ergo similē
de. Tropologice. In
crepantur principes hec
ticoꝝ qui diuersa ydola de corde suo fingunt vel eloquii vanitate. i. ar
gento. vel sensus splen

De Iyra

adequātes. secundo con
tra pusillanimes indoctos de ipso mūdo debito cōi dementes dicit: Et quare. Pri
ma in duas. q̄ primo de
cta potestas ostenditur. secundo q̄ hoc idolatria arguitur: ibi: Cui ergo.
Circa primum dicitur: Quis mensus est pugil
lo. i. valde facilitet aqs ipsius sint multe ꝛ ma
gne. ꝛ Et celos ei. Jā cū sint difficultate aliqua. sicut illud quod cō
tinetur in palma. o Quis appendit ei. Jā cū valde facilter. quāto
enim aliquis vult leuare aliquod ponderosum apponit duas manus: sed
quādo cū sibi valde leue apponit tm duos vel tres digitos. pp hoc aut
obiicitur potestas christi qui virtute diuinitatis omnia ista fecit. Dicitur
autem hic scriptura verbis ponderis ꝛ staturę. quia deus omnia disposuit
in numero pondere ꝛ mensura: Sap. xi. ꝛ propter dictam potentiā subiun
git. p Quis adiuuit spiritum domini. quasi infinite potentiam. quasi
diceret nullus. q Aut quis consiliarius eius fuit ei. quasi habeat
sapientiam diminutam: ꝛ patet littera vsq; ibi: ꝛ Ecce gentes omnes
generaliter. Quasi stilla situle. id est cadens de situla que nullius mome
ti reputatur. r Et quasi momentum staturę. id est lingula staturę que
valde de facili ad vtranq; partem mouetur de se nullam habens stabili
tatem: s Ecce insule quasi pulueꝛ exiguus. ſ in conspectu eius.
u Et libanus non sufficiet ad succendendum. Jā essēt aliquis vellet fa
cere sibi sacrificium debitum: omnia ligna non sufficerent ad ipsum cre
mandum. nec per cōsequens omnia animalia sufficerent ad offerendum
sibi debitum holocaustum. v Omnes gentes quasi non sint. quia
ex se non habent aliquod esse. Omnia ista inducuntur ad ostendendum
q̄ in nullo indiget alterius auxilio seu consilio. x Cui ergo. Hic
consequenter ex dictis idolatria reprehenditur: in qua cultus soli deo
debitus creature impenditur: ꝛ sic ei sua reputationem idolatre ob
quatur. propter quod dicitur: Cui ergo similem fecistis deum. ſ hoc
dicitur contra idolatras credentes aliquā potentiam esse in imagi
nibus factis. y Aut quam imaginem ponetis ei. Et hoc
dicitur contra idolatras qui imaginibus non attribuunt aliquid
numinis: sed quibusdam vbis insculptis in imaginibus reprē
sentant.

dens qui significatur in nubes vel ligna ꝓpter quę vilitas sunt dogmata
falsque ydolatrie mantur arte ne corruant.

Nunquid. Similiū gentū redarguit vt ab ydolatria recedāt.

Nonne. Hic Dominus sacrilegū genꝰ ligni et impuritiem eius quo martue
ydola fiūt hoc ad duas vt ydolis reprobatis fidei recipiat doctrina cuiligiū ꝛ
erudiāt q̄lia ydola vitent
eius caro salutare dei.

Non scitis. Ab in
no regni mei vel a pri
cipio mūdi in quo crea
uistis q̄ ecclā sūt suo mo
do pdicans. artificem.

Super gyrū. Hinc
nduntis terra quasi pun
ctū ꝛ globū. vt ꝓmittit.

Quasi locuste. In
ei⁹ cōparatiōe vel ydola
rum' terre magnitudine.

Tabernaculum.
Hinc quidā in simplicita
dicūt ipsos celos esse cō
tentos: ei⁹ cōspectum terras imminere.

Qui dat scire. Stul
tā facit dei sapientiā hui⁹
mūdi ꝛ hoc est. Qui dat
sc. scra. quasi nō sit.

Cui assimilabis.
Quasi quare similitudi
ni dei cōparatis nec ei
creaturę magnitudine
dei creatoꝛ intelligētiā
nō creditis ꝑbis credite
occulta vobis? ꝛ clemēto
rū olim future potētiā
domini cogitate.

In numero. Jā
numerata sunt q̄ abscōdi
numerare non possūt: ꝛ
sapiētie delegato officio
vt sol cursuꝫ celi vno ex
plicat anno: ꝛ cetera suo
modo.

Nicolaus

sunt stulti: ponderant tamē
plurimi. item dicunt.

a Nunq̄ scripturę
ei. Jsta ista inducitur hic
ad ostendendas q̄ stola
nullā stabilitatē habent
a se sed magis ad arbitri
ū. Et cum omnes gētes
quasi nihil reputate sint
respectu dei vt predicti ē
ex hoc cōcludit q̄ ydo-
la adhuc minus sint re-
putanda. ideo subditur:
b Nunq̄ nō scitis?
illud quod dictum est de
ydolis quod sensibiliter potēbis experiri. c Nunq̄ nō audistis? Jā
dictum est q̄ ydola intuitu gentilū ꝛ chronicis temp fuit facta mentio de cul
tu idolatrie q̄ opus hominū vt magis videbit ca-sequēti. d Nunq̄ nō
intelligetis ei. Jā dictum. intelligere debuistis q̄ a solo deo habeat stabili
tatē cū nihil de suo ea sustentare cam. e Qui sedet ei. Jranḡ pulcra
terram⁹. f Et habitatores ei⁹. i. homines ei subdit. Sunt Jā locuste.
respectu dei. g Qui extēdit ei. Jam sint nature vel materie subtilis. q̄
dicitur quasi nihil ep q̄ non cū palpabilitate nō loquendi quo aer nihil
vocatur propter suā subtilitatē. Nā: vt dicūt nihil i puncto alle cum rei ꝛ pla
ne aere. In hebreo habet: Qui extēdit velut tēla celos. ꝛ sic plana ē lit
tera ꝛ sequēs⁹ cōtonat cum subdit: h Et expādit eos ei. Jlogitur hic
de celo sm apparentiā velum. q̄ extrema celi i circuitu cōtingit nostri vi
dentis sup terrā figit ꝛ medio q̄ ē super capita nostra in altiorig. ꝛ sic ha
bet apparentiā tabernaculi extēti. i Qui dat secretoꝛ scrutatores. i. fa
ctūra subtilitas. k Judices terre. i. potentes ꝛ agentes⁹. l De
lut in anos fecit. i. nullū reparatiōis i pei cōparatione. q̄ cōtēdit per simi
litudē subdit: m Et qdē. i. certe. n Nunq̄ plātatio ei. Sicut plantula
non radicata adhuc nec firmata in terra a modico vento eradicatur: sic
etiam gentes predicti quātūcūq; magni ad nutum dei eradicantur ꝛ tol
luntur de vita patent. ꝛ ideo in fine concludit: o Et cui assimilastis
me ei. quasi dicerat. talia assimilatio est valde erronea. p Leuate. Hic
cōsequenter ostēdit dei potestas cōtra eadem indeoq; de deo minus debito cōsi
dentes. ꝛ primo ad cōsideratiōē diuine magestatis inducūtur: cū dicitur:
Leuate in excelsum oculos vestros. i. ad opera celestia. q Et videte q̄

Militiam eoꝝ. Angelos. ꝛ vocabula stellaꝝ omnibz nota. ei. Jude
ꝛ dño labozāti dicit. i. militie vel gremiū vel virtutum.

Quare dicis ia. ei. Jā hec gpheta dicere. ꝛ tribus tā captiuatis ꝛ anti
bus rebellātibz reprobāt. In captiuitate aūt ois desperatiua curatio terrena
de⁹ nō cōsiderat: nec curat q̄t q̄lēq; faciat. Jb dicit regi suo iudee tunc⁹. ꝛ
immerito affligimur.

Ista mea. Dona
opa: non gentū: ad cuꝰ
tormenta nō cōsiderat q̄t
q̄lēq; agat. Jude inuidit
oppressionē q̄ tumba
ꝛ pulueꝛ redeat.

Creauit. Ois na-
tura ois cōmunitas mate
riate sue ostēdit.

Suppleti eius. Et
hoc loco illud apostoli
sumpsit videl. Jnfirmo
benefitia iudicia eius. ꝛ
inscrutabilia vie eius
quasi solus de⁹ omnia
imp affectiu imutabilia.
octo ola deficiunt.

Deficient puer.
Quid? q̄ndoq; corpoꝛ
fantasie ꝛ puerilium ꝛ
adolescentium putāt esse
perpetuum.

Qui sustinent. Qui
cunt fenū in deo sicut de
bilis mūdo ꝛ pulli mor
tl carnis sūt imortales.

Sicut aquile. Si-
cut aquila sm physicos
alibi ad filium vultu
vetustate nimia adueniē
te iuuenatur: sic qui ve
tustatem peccati per pe
tram que est christus mor
tificant mentis nobile i
nouantur deo. vndec re
no. vt aquile in ei.

C. XLI.

De Iyra

creauit hec. Ex hoc cōsi
derate magnitudinē creā
tionis: sm q̄ dicit ei. pti. Jā magnitudine cōi
speciei ꝛ creature pote
rat cognoscibiliter crea
tor cognoscibiliter. ꝛ Qui
educit ei. i. multitudinē stellaꝝ ordinate i suo
certo pcedētū. o Et
ecā ei nomine vocat. qz
ola cognoscit ꝓ certo q̄
ad minima. ſ Pre
multitudine ei. Jā tria
in deo sunt videnda i no
bis differūt. Fortitudo enī respicit magnitudinē⁹ ꝛ correspōdētia mēbꝝ
roꝝ: fortitudinem ofium ꝛ nerꝝ: virtus magnitudinem effectuum.

Nequa vnū reliquū fuit. i. nulla res quātūcūq; modica q̄t pculpaz ꝛ
scientiam diuinam adeo concludit: r Quare dicis iacob i. popule
iudaice delectadne a iacob. y Abscondita est via mea. i. opera mea.
z A deo. i. non rediit pro eis mercedem. a Et a deo meo iudicii
ei. Jā non facit vindictam de iniuriis mihi illatis. Et hoc vult q̄ i po
pulo ille erant aliqui qui decidebant in illum errorem q̄ dei prouidentia
ad actus humanos nō se extendat. vel dicendum q̄ prophete vnius ali
modo loquendi quo homines in afflictione longa potēt dicantur a deo
derelicti ꝛ oblituī obliuioni. b Nunq̄ nescitis aut non audistis? ꝛ audi
sti illud iudicium: c Deus sempiternus. i. sua deitate. d Qui q̄ ei. ꝛ
sic ol ola ex ꝛpore quo habuit creatura i subiectā. q. d. ista detestā lōre q̄
mortua tibi annūciauit in principio Beli. e Nō deficit. in ege gubet
natiōe. f Nunq̄ labozabit. q̄ instātanee q̄ando nō lassabit. g Nunq̄
ē intelligatio sapie ei⁹. i. ad pfectū q̄ creatōr intelligationē humanā in⁹ini
tā. Ro. xi. O altitudo diuitiaꝝ sapie ꝛ scie dei ei. h Qui dat lasso
vir ei. ſ placidū eos dño? ille ad ei. i Deficiēt pueri. i. morīb⁹ ꝛ fa
ti. k Et iuuenes. i. fortes. l Jn firmitate ea. i. pmo i culpam ꝛ
postea i penā. m Qui aūt sperant i dño. ꝛ nō i scientia pcessuū suoꝝ.
n Mutabūt fortitudinē. q̄ credit pt⁹ debitus ad gratia sufficiēt. q̄t⁹ deus
offerat fortia. o Assumēt pennas vt aquile ei. i. q pt⁹ de tristi ad
dō q̄ affectiōe velocēs ad ipa. ꝛ sine ipiatā. i veri ꝛ nouo vsū⁹ ei
cātiōis gener ationē. i finis q̄ facit cōcti sunt ad deū.

C. XLI.

Tacet ad me insule. Quia sic fabricauerunt gentes idolum ut non cadat qui fabricauit illud. Et ydola eorum conflatilia sunt. Et quia ydola non possunt loqui, ideo dicit ydolis: Tacete ad me. Et quia ydolatre dicebant ydola sua loqui, ideo dicit

Tacite ad me insule. Qui tales ponunt ydolum fabricet quie fabrefactum ydolum flatili materia conflauerit.

Quia locutus ad eos. q. d. Quidā hebreoꝝ hoc ad cyrū regem pertinere referūt q̄ locutus sit de aduersis babyloniorū ac ceteris quę futura erant illis priusquā gētes subiugasset gladio & arcui eius. Alii quoq; aiunt ad ihesum referūt q. d. babylonie idola nō placerit humano studio (i. diuino) hoc ad abrahā referri q̄ vocatus sit in terrā ad exercitū. de Christo q̄ filius virginis nascit. de Christi ascensione ad celestia. volumen impressorū manuscriptum.

gentes mutent fortitudi
de ad me. alias predicatorum.
nem: accedant & tūc loquātur: si
m. in medio eorum inter deum & idola & veros deos cum eis adhuc subsistunt.
mul ad iudicium propinquemus.
nihil ego. in iudicio quo ostendā gloriā meā & ydolorū vanitatē.
Quis suscitauit ab oriente iustū

sapientiores ac ingeniosiores philosophi gloriati sunt se scientiam ipsorum habere. & ideo dicuntur sapientes mundi. volumen impressorum manuscriptum. publica & nec vacuabit aruspex hereditatē suam. & pulli eius. vocauit cū vt sequeretur se? Dabit in conspectu eius gentes: & reges obtinebit. Dabit qui pulue
verbi.
rem gladio eius. sicut stipulā vē
profundauit. alis. suis
to raptā arcui eius. Persequet
aduersarios. de mundo ad patriā
pacem ydolorū vanitas patrē mea derelicta.
cos trānsibit i pace: semita i pe
dibus eius nō apparebit. Quis
perducta per
hec operatus est & fecit: vocāsgene
omnes. mihi. seu quia primus
rationes ab oriō dio. Ego dō

fi. & dei filiationis roborate. Non quoq; latuit esse eruditū q̄ abrahamū circūcidit: malleo fuit arte ad mollia pdurrit. & dicit: bonū est vt ad mortē vsq; glutinetur & langueat: & confortetur cum clauis ne corpus vt in tempore dormiat per mortē.

In pabulo. Et aues vel iumenta! hui? vite non sentiet. Erubescit vt gigas ad currēdā viam.

Et tu i. e. Domine ad apostolos affatus est. Iudei adhuc hoc ad se referūt. Nunq; ex gubernatione diuina hystorie nō leguntur. Post vocationē eius gentium: predicitur vocatio apostolorum.

Et tu Israel. Carnali strati oculi sūt. Quare dicit iacobe & hoc? Abrahā scandala & vita mea a domino vocatus? Nec ad spiritualem legitur q̄ vsq; suscepit adiuuantē. Vade ergo Israēl & minus vocatus? Nec ad spiritualem legitur q̄ vsq; suscepit adiuuantē. Vade ergo Israēl & fratri suo dicet cōfortare. Cō fortabit faber erari? pentiēs cū
ferrum. formulatrix. cum ydola celebrarent.
malleo qui cudebat tūc tēporis
glutinum hoc
dicens glutino: bonū est: & ipso:
dictum quodlibet impolitū.
tauit eū clauis vt nō moueretur
vere. pfigua Christi & humanitatis
domum. ad vos me ego christianos & gentes.
Et tō israēl serue meus: iacob quē
carne & fide spiritu electionis & gratie.
elegi: semē abrahā: amici mei.
in calumpnia. & timore. vbi origines et pa-
In quo apphēdi te ab extremis
finibus
terre & a lōginquis eius vocaui te
quidam qui a longe predicarent.
& dixi tibi: Seruus meus es tu:

non spam? & nouissimus: Ego
Verum per idem. gentes vel ecclie.
fus. Videbūt insule & timuerūt
in deum vere & eccles. i. ecclie. & ydola predicatores apostolorum.
extrema. fre? obstupuerūt appro
Vide ad deum.
pinquauerūt & accesserūt. Vnus
Vide ad deum. in fide verbo & fonte
quisq; proximo suo auxiliabit:
& idolum
infernū & in die deo suo & veneratio idola
la cū non sint sed opera hominū & dei. & ydola.
deum suū dicebāt. faciendo.
& fratri suo dicet cōfortare. ? Cō
formabit faber. cum ydola celebrarent.
malleo qui cudebat tūc tēporis
glutinum hoc
dicens glutino: bonū est: & ipso:
dictum quodlibet impolitū.
tauit eū clauis vt nō moueretur
vere. pfigua Christi & humanitatis
domum. ad vos me ego christianos & gentes.
Et tō israēl serue meus: iacob quē
carne & fide spiritu electionis & gratie.
elegi: semē abrahā: amici mei.
in calumpnia. & timore. vbi origines et pa-
In quo apphēdi te ab extremis
finibus
terre & a lōginquis eius vocaui te
quidam qui a longe predicarent.
& dixi tibi: Seruus meus es tu:

tes: & tui & linguarū. & a: hoc fuit multiplicatē ipe abrahe vt dicit i. ih̄ū
facta ipē abrahe argui? hic idolatria illap: & hoc est q̄ dicit. Videbūt
insule. i. habitatores insulaꝝ & aliaꝝ terraꝝ videbūt renouatā idolo
a populis & abhinc. & sic in timore positi cōgregāt ad ipā venerāda vt sic
eis parcerē. ih̄ū subdit. Q̄ppe quia quasi? & accendet. i. ad idola. Vnus
quisq; primo suo. i. q̄ sibi aliqs habebat amici in periculo positi pōnebat
res refugere ad idola. & q̄ exemplo nitat alii pactum fecerāt idola p munera
ut artifici. ih̄ū subdit: & Cōfortauit faber. i. ad cui? imitatiō fabricq;
q̄ in fabricatione idoli de metallo p malleationē tres operāti sunt necessa
rii. primus & ille q̄ materiā in igne calefactā cū martello ducit ad formam
partis idoli. secūdus est qui partes sic formatas cū martello ducit ad formam
totius idoli. tertius est q̄ partes sic preparatas ad inuicē cōsolidat & cōungit. & hoc
notatur cum dicitur: Cōfortauit. i. Et confortatur sic littera. Fabri ara
rius. i. metallicus. Percutiens malleo id est martello. i. martellans ducens
do ad idoli formam. Confortauit. id est efficaciter monuit. Eum qui ce
debat. id est cum lima polichat. Ludere enim in vna significatione idem
est quod polire: vt dicitur in libro qui vocatur catholicon. Tunc tempo
ris. id est tempore ātichr quo fabricatio idolorum cepit multiplicari vt
dictum est: Diuina. ille qui polichat, erat de ordine sapientū consolidatoꝝ:
Vltimo homo est. id est donum est partes idoli formatas & politas ad
inuicem coniungere glutino. id est ferri iunctura. ita q̄ accipiat hic glu
tinum pro illo metallo quo consolidantur partes ad inuicem. Et vocat
ter galliee consolatur. vnde in hebreo sic habetur: Dicit consolidatori do
num hoc. i. q̄ fortiter consolides partes idoli sic preparatas: sic enim ma
gis fortiores abantur artifices propter munus lucrum habendum: & pro
pter gratiam dominorum. & Et tu Israel. Hic recolitur secundum he
nefitium exhibitum populo tempore moysi. eductio de seruitute egypti.
& diuiditur in tres partes q̄ primo declaratur hec ceptio. secundo admi
ratio. tertio cōsolatio: Esto confundentur. tertio hebreorum profectus: ibi:
Egressi. Circa primum dicitur in persona dei: Et tu Israel seruus meus.
quasi dicat. ex quo elegi te de seruitute egypti facius es specialiter fa
mulus mihi. & Iacob quem elegi. eius reputatus. Et q̄ dicitur semē
Iacob. i. Iacob dicti: eius autem edito hystoē. i. acceptitur hic iacob pro
populo descendente ab eo. & Semen abrahā amici mei. quia amo
re mei paratus fuit filium vnigenitum immolare. & Tu qui apprē
hendi te. id est multa appropriasti eius merita. & Ab extremis ter
re & a longinquis eius vocaui te &. quia abrahā fuit vocatus de chal
dea vt dictum est. i. & Seruus meus. exponitur vt. i.

Nicolaus

a Dixit. Postq̄ propheta locutus populis Israel ad certā expectationē promissionis ac diuina misericordiā. de Christi ascensione ad celestia. & Et tu Israel. terrā ih̄u. Circa primū secundū q̄ primū ostēsū fuit collatū in abrahā qui deus separauit ab infidelitate educēdo eū primo de hur chaldeoꝝ: Deinde de terra. Et secūdo de semine. Ecclesie de terra sua: & traduxit eum regno q̄ primo fundauit & gubernauit. & iacob ac tribubus? separatis: propter quę & legē et in mōte synai spūalem cōtulit. propter q̄ dicit. Seruus meus. ih̄ū fecit talitor ei nationē: & iudicia sua nō manifestauit eis. Et deinde? in tria ac q̄ primo ponit huiusmodi separationis. secūdo ydola idolatras sacrificātes: Videbūt. Circa primū. primo ad hui? collationē inuit. p. Tacite ad me insule. i. habitatores insulaꝝ. b Et gloria. terrā arida habitatores. c Fortitudinē matris. vt q̄ grauī forma ad malū sine forma ad bona. d Accedant & tunc loquātur simul. si hoc? aliq? tutū & sic. secūdo beneficii recolit. e. f Quis suscitauit ab oriente iustū. i. abrahā vt exponit cōiter catholici & hebrei. qui ydola vocauit primo a chaldea vt dicit Ex. postea abrahā. i. vtraq; regio vergit ad orientē relpe ctu iudee qui ydola et reprimit: Vers. viii. f Vocauit eum. p vti fidei & obedientie. vñ & q̄ fide ipm̄ mirabili? de volauit filiū suū vnigenitū sacrificare: Gen. xxii. & ad Rom. iii. ih̄ū dicit abrahā ipm̄ genuisse patrē q̄ fidei: g Dabit i cōspectu. i. Et loquitur hic propheta de pterito p modū futuri: sicut frequē ter fit. i. prophetia. & hoc fuit spūs q̄ abrahā dixit. cc. vernacule suis qua tuor regū fortes debellauit: Gen. xiiii. h Dabit quasi pulueꝛ. i. q̄ eos facilime debellauit diuina virtute sibi assistente. i Persequet eos. q̄ piccinus fuit fugientes vsq; soluā & phenicē: Gen. xiiii. k Tribi tibi i pace. quia nullus de tute i bello illo cecidit. l Semita pedis? ei? nō apparebit. q̄ valde facilitter ad bella iuit & redijt. sicut de bello facilitter triūphi & leuiter: vt q̄ non sigit vestigiū in terra. vel non tāgit terram. m Quis hec operatus est. i. q. d. ? & nō hō. ih̄ū subdit: n Vocauit eum ad hoc. i. ad fidē & penitentiā sui. o Abrahamo. i. q̄ pater in abrahā. i. fic de alijs. p Ego dño. vsq; possum vo care ad meā amicitiā quos volo hec tamen cautelā q̄ nulli tuncat: sed ois id q̄ sunt tenere a me. ih̄ū subdit: Prius? & nouissimus ego sum ut. a Videbūt ut. Hic pequitur p opposita ponit insuetos ydolatras & cultores idoloꝝ. Circa q̄ sciendū q̄ fuit dictū Exodi? in chronica sua anno. vii. ante exitum regis assirioꝝ ydolū nimiū & vpte regis idolatrie: et fuit imaginē bele pari suo dilincto qui exhibebat tanti reuerētiā q̄ p̄ceperat vbi fugiunt? ad ipsum: vt dicitur in scholastica hystoria: propter quod dicti ydolatre inuocant adorare illam imaginē. & ad inuita

Dicimus dicuntur apostoli tanqꝫ eius imitatores qui dicit ego sū vermis. vt. i. sicut vermis pauor et terror mihi. predicatio eorum audientium cordia. Qui mortui estis sicut illi qui vere quotidie mortui propter veterem gloriam sue arrogantie. & alibi: Viuo ego iam nō ego: viuit vero in me christus. Potest te. Vt scientiam habeat fidei nostre terrantia impii nostro nomē qd non operatur in veritatem ut terrefiat in nobis quod conterit in crudelitatis cōsortia. Iudei adhuc hoc ad se referūt. Nunq; ex gubernatione diuina hystorie nō leguntur. Post vocationē eius gentium: predicitur vocatio apostolorum.

Et tu Israel. Carnali strati oculi sūt. Quare dicit iacobe & hoc? Abrahā scandala & vita mea a domino vocatus? Nec ad spiritualem legitur q̄ vsq; suscepit adiuuantē. Vade ergo Israēl & minus vocatus? Nec ad spiritualem legitur q̄ vsq; suscepit adiuuantē. Vade ergo Israēl & fratri suo dicet cōfortare. ? Cō fortabit faber erari? pentiēs cū
ferrum. formulatrix. cum ydola celebrarent.
malleo qui cudebat tūc tēporis
glutinum hoc
dicens glutino: bonū est: & ipso:
dictum quodlibet impolitū.
tauit eū clauis vt nō moueretur
vere. pfigua Christi & humanitatis
domum. ad vos me ego christianos & gentes.
Et tō israēl serue meus: iacob quē
carne & fide spiritu electionis & gratie.
elegi: semē abrahā: amici mei.
in calumpnia. & timore. vbi origines et pa-
In quo apphēdi te ab extremis
finibus
terre & a lōginquis eius vocaui te
quidam qui a longe predicarent.
& dixi tibi: Seruus meus es tu:

Nicolaus

a Ne timeas. minas pharaonis. b Quia ego tecū sus. te protegā & defendam. c Ne declines a verbis moysi seui mei. d Quia ego deus tuus confortauit te. f. perdā. ih̄ū subdit:

c Et sal. qui te dextera iustitie mei. i. moysi ad extrahendum te de seruitute egypti. f Erue confundentur. Hic cōtinuat per ponitur aduersariorū casus. dicitur: erue cōfundentur. q. d. pharao eiusq; exercitus pereunte hebreos subuertisse fuit i mari rubro: Exo. xiiii. g Quasi vas. xiiii. Exo. xiiii. mare preuit egyptios mortuos ad litꝰ? ad q̄s transierant filij israel vt sic essent certi de morte eoꝝ & vt haberent spolia. Ideo dicitur: Quereis eos inuestigando spolia que erant sup defunctorum corpora. b Et nō inuenies viros rebelles. i. nō dicit: nō in uenies eos absolute. sed nō inuenies viros rebelles nec eos p̄ sui aruit. Ego dño exaudiā eos: Deus israel non derelinquā eos. Aperiā in summis collibus

elegi te: & non abieci te. Nē time
ne ego tecum sum: nē declines
quia ego deus tuus. Cōfor
tauit te & auxiliat? sum & tui susce
pit te dextera iusti mei. Ecce con
fundentur & crubescēt omnes q̄
pugnāt aduersum te. Erūt qua
si nō sint: & pibūt viri q̄ cōtradi
cunt tibi. Quērēs eos & nō inue
nies viros rebelles tuos: & erūt
quasi nō sint: & veluti ꝓsumptio
hominis bellātis aduersum te:
q: ego dominus deus tuus ap
prehendens manū tuā: dicens q̄
tibi: ne timeas ego adiuui te. ? Nō
li timere vermis iacob: q̄ mortui
estis israel. Ego auxiliatus sū
tui dicit dñs: & redemptor tuus
sanctus israel. Ego posui te quasi
plaustrū triturās nouū: habēs
rostra ferrātia. Triturabis mon
tes & cōminues: & colles quasi
pulueꝛē ponces. Ventilabis eos
& ventus tollet: & turbo dispergat
eos: & tu exultabis in dño & in
sco israel & eris magnificus in laudibus
sco israel & eris magnificus in laudibus
parce q̄rūt aq̄s & nō sūt: lingua
eoꝝ siti aruit. Ego dñs exaudiā
eos. Deus israel non derelinquā
eos:

blata est scripsim. Signa primo hominē in pena fuit data. vnde? opera tuo facta ter. i. nō ea. f. ipm. & in gr. iur. Dabitur adi pro gloria qui dicatores spūs sanctus subditorū. virtus nō pulsat sed pascit.

Thymus aromatica spēs impatiētibus sicca multos consolatur & regat. & ideo consolatorius sancte ecclie figuraꝫ. vide apostolum: Deus
flumina pro locutores a duello flumine dei replentur est aqua. humane impressa. i. humane. ter. i. humilium. i. humilium. bus hominis. i. i.
flumia: & i medio? cāpoꝝ? sōtes.
grassa. abundantem vbertas significat.
qui sitiē venīat & bibat.
Ponaꝫ desertū in stagna aqua
idem. sacerdotibus. qui sitiē venīat & bibat.
rū: & terrā inuiaꝫ in riuos aqua
irrigatoria cisterne arbores? genitum.
rum. & humilis in eternum mansurus in quibus opinio nis bone sūt.
rū. Dabo in solitudinē cedrum
pedissequarum reprobarum. & mirtus.
& ipinaꝫ & myrtū & lignuꝫ olive.
genitum. & abietinum ignominiosa lignalia in ecclesia. & in altera incolis quę ad vsum hominis pertinent. & in fructuosis. seruare predestinatos deum. vbique vnum.
Ponam in deserto abietaꝫ? vl
humilis fidei virorum. & mansuetudinem
pla mansuetum.
mū & ? burum simul: vt ? videāt
memorier. & intelligentia
& sciant & recogitēt & intelligant
memorialia deus in fan. sua fuit
pariter: q: manus domini fecit
spūs fecit nostros ipse nos. ? inimicitia.
hoc: & sanctus isrl ? creauit illud.
quasi carnea in regia. vt responderis quare nō ad re-
sollicitādū q̄ manus dominī fecit hoc. ? q̄ genus
quę creatus? respicere ydolorū cultum. deus semper
israel odit creaturam a non creatorem.
Proope facite iudiciū vestrū di
cit. ? quam ratiōia eradere. ? consilia rationis quę-
te veritatem non subsistentia.
at dominus: ? afferte sigd foste
ea habere? non loquentur. ? audiente ido-
la si audiant non ea sūt. ? idola.
bēns dicit rex iacob. Accedant
in quibus confidūt. ? filij aduersarium: fidem
gentium non habentium.
& nūcient vobis quęcūq; ventu
quem odio mundus flamma et nubilo. ? ipsa cha-
ra sunt. Priora que fuerūt nūci
ra columnas vox. ? ea scripta quam loquitur
ate: & ponamus cor nostrū & scie
vos esse deos
mus. Nouissima cōsi & que ve
tura sunt indicate nobis. Annū
dicite q̄ futura fūt in futurū: & sci
m? q: dij estis vos. ? Vñ quoq;
aūt male si potestis facite: & lo
agenda vel futura predicere sicut ego.
quamur & videam? simul. Ecce
idolum nihil est.
vos estis ex nihilo: & opus vr̄s
quia ex parte nihil quod nihil sit.
ex cō qs nō ē: abōminatio ē qui

clam vestra ē babetis o babylonij. o Afferte ei quod babetis. f. tutricem & veritatis. t Accedāt & ut dicit vobis. f. idola vestra de quibus dicitur. u Nuncient vestra sunt. vt. qs est. quasi prudentiam. ih̄ū subdit: & Et scient? q̄ dij estis vos o idola. y Ecce quoq; aut male vt. i. q. potestis ea facere & vtilitatē carnalem cōferre. z Ecce vos estis ex nihilo vos. f. babylonij. a Et opus vestrū. i. idola vestra q̄ fictitia. b Et ea qs nō ē. i. nullū habēs fundamentum seu firmamentum. Et abhorret ad dola vestra. c Abominatio ē. i. ingens modū abominatus? bea mundi ad ydola vestra. d Et qui inuocat nomē meū. i. qui inuocat ad ydola. e Et quasi? i. ydolatra. f Et ipse conculcabit. i. ydolatra. g Et quasi figulus. i. ydolatra. h Et quasi? i. ydolatra. i Et quasi? i. ydolatra. k Et quasi? i. ydolatra. l Et quasi? i. ydolatra. m Et quasi? i. ydolatra. n Et quasi? i. ydolatra. o Et quasi? i. ydolatra. p Et quasi? i. ydolatra. q Et quasi? i. ydolatra. r Et quasi? i. ydolatra. s Et quasi? i. ydolatra. t Et quasi? i. ydolatra. u Et quasi? i. ydolatra. v Et quasi? i. ydolatra. w Et quasi? i. ydolatra. x Et quasi? i. ydolatra. y Et quasi? i. ydolatra. z Et quasi? i. ydolatra. a Et quasi? i. ydolatra. b Et quasi? i. ydolatra. c Et quasi? i. ydolatra. d Et quasi? i. ydolatra. e Et quasi? i. ydolatra. f Et quasi? i. ydolatra. g Et quasi? i. ydolatra. h Et quasi? i. ydolatra. i Et quasi? i. ydolatra. k Et quasi? i. ydolatra. l Et quasi? i. ydolatra. m Et quasi? i. ydolatra. n Et quasi? i. ydolatra. o Et quasi? i. ydolatra. p Et quasi? i. ydolatra. q Et quasi? i. ydolatra. r Et quasi? i. ydolatra. s Et quasi? i. ydolatra. t Et quasi? i. ydolatra. u Et quasi? i. ydolatra. v Et quasi? i. ydolatra. w Et quasi? i. ydolatra. x Et quasi? i. ydolatra. y Et quasi? i. ydolatra. z Et quasi? i. ydolatra.

millione dei & affident idolis: qui nec potuerunt nec sancti lob fumenta portarit: defpere fine dei gmilide. Paul⁹ quoq; tradidit fathane quofdā.

Defluxerunt: & hoc cōtra idola loquit⁹ & cōtra cultores eoz post chm ifi aliquāt quebuſdā in errore manentibus fulcitatur pfalue nationib.

Vocauit fuſcitauit ab aquilone: & venire ab ortu ſolis adfertā & perſam in

[illegible] ſ. fuit ⁊ adhuc. ſ. quaſi ego autem ſ. equo exaltatione multa.

elegit vos. Suſcitaui ab aqlone

ſ. chriſtus. ⁊ ſ. quia vocata in exemio. ſ. ⁊ ne ſitis idola enim bonus colaut. vnde ego in nomine patris mei venio. ſ. chriſti

⁊ veniet ab ortu ſolis. ℣ Vocabit nōmen meū ⁊ adducet ma-

ſ. luc. 8.

gi- ſ. ⁊ magi vas ſignis ſonfringes eos. ſ. ſignibus

ſtratus q̄ſi lutū: ⁊ velut plastes

ſ. ne faciat aliud vas in honorem nisi in cōtumeliam.

cōculcans humū. Quis annūci-

ſ. quo adhuc futura quaſi preterita dicit me feciſſe.

auit ab exordio vt ſciam⁹: ⁊ a pri-

ſ. quia.

cipio vt dicamus iuſtus es? Nō

ſ. ex ore veſtro. ſ. ⁊ potentia ſ. quia mali ſ. futura.

eſt⁹ annūcians neq; predicēs: neq;

ſ. quia ſurdi ſ. primogenitus meus

audiēs ſermōes veſtros. ℣ Pri-

ſ. predicatores ſ. vobis ſimilis.

mus ad ſion dicet: ecce adſum: et

ſ. ecclie ſ. bona annunciantes ſ. ſ. ego.

omnipotens vbi.

hierm euangeliſtā. Et ⁊ iudicē

ſ. idolis

non erat ex iſtis qui in-

ſ. predicandi vel reſpondendi ſ. a colentib⁹.

iret conſilium: ⁊ interrogantes re-

ſ. ydolorum cultores

ſpōderet verbū. Ecce omnes in-

mnos ad hereſarchas ⁊ prauitatis dogmata refer anus: q; chriſto pace ec clefie nunciante ⁊ veritatē manifeſtante: ipſi ei eccl ſequūtur ⁊ vento ⁊ turbini cōparantur.

C. XLII.

Ecce ſeruus meus: ſuſcipiā eū: electus meus: ſ. ſuſcipiā vel ipſum ydolū

iuſti: ⁊ vāna opera eoꝝ: ventus

ſ. inutile

⁊ inane ſimulachra eoꝝ.

C. XLII

ſ. filius ſm humanitatē ſm

Ecce ſeruus me⁹: ſuſcipi-

ſ. in vite aluminosus ſ. ex miſſibus ad redemptionem mundi ſ. electi ⁊ luxi mei.

ām eum⁹ electus meus:

ſ. in quo omnes virtutes qui dei virtutes ei ſapiendi.

cōplacuit ſibi in illo anima mea.

ſ. ſ. quod ante nō habuit.

Dēdi ſpūm meū ſuper eū: iudi-

ſ. qui credidērunt iudeis ejectatis. ſ. ſ. per apoſtolos. ſ. per ſingulos ſ. ſeut enim ad occidendum ductus eſt. ſ. mittis ⁊ manifeſtatus

cium gentibus ꝓferet. Nō clā-

ſ. in iudicio.

mabit neq; accipiet ꝓſonam: nec

ſ. non ſum miſſus nisi ad eos que p.n.d.ſubit tamē in confuſa ejn ⁊ ſpōdanter reſtare phylippicet eas non increpauit. ſ. ⁊ iudea.

audiet vocē eius foris. Cālamus

ſ. ſ. quia mānerūt peccatribus.

ſ. propinquos extinctos.

quaſſatū nō⁹ conteret: ⁊ linū fu-

ſ. ſm opera cuiuſq;

migās nō extinguet: In verita

ſ. filius ſ. ſtimulum ſ. ſ. ſemper enim ſibi ſimiles ſemper q; iocundus fuit.

te educet iudicium: nō erit ⁹triſtis

De lyra

gis apud hebreos ⁊ ſi-

neq; turbulentus: donec ponat

qui doctores catholici exponēdo paſſum iſti ⁊ torti caplm de cyro regē q iudeos liberauit a captiuitate babylonica male vidēt: ⁊ quātū ad hoc magis iudaizant q; debeāt exponēdo ipm de tpore chriſti: tamē hoc expedit in futurū. ⁊ male. q; tranſiit in preteritū. igit' ſequēdo viam beati Matthei aplī ⁊ euāgeliste exponit de chriſto. vt ait verbū patris. cū dicit: Ecce ſeruus meus. q: iſ ab eterno fuit in forma dei: ſ. tpe ſū accepit formā ſeruī. vt habetur Phil. ii. Suſcipiā eū. q; hūanitas ejn aſſumpta eſt in vnitate ſuppoſiti vtunt per hoc. n. q; dr: Suſcipiā eū nō eſt intelligēdū q; pater naturā humanā aſſūpſerit: q; ſolus filius eſt hūanat⁹. ſed hoc aſſūpſerit tota trinitas fecit. u Electus meus. ad redimēdum hūanum genus. ſ. Cōplacuit ſibi in illo ſc. per hoc intelligit patrie ad filiū vnionē perfecta. ⁊ Dedi ſpiritū meū ſup eū. i. plenitudinē gratie ſpiritus ſancti in alia ſpē: Joh. i. Vidimus eū quaſi vnigenitū a patre plenū gratie ⁊ veritatis. ℣ Iudicii genitibus proferet. iudicii. n. ejn erit q; venturi ſit bominibus futurū. vt p; Matth. xxv. Ité in forma hūanitatis in q; iudicatus fuit coā pylato licet ſenētiā i vidio iudicio. hoc exopto q; tūc apparebit in forma gloriosa: Act. i. Vic ipſius qui aſſumptus eſt a vobis ſic veniet. ſ. ad iudiciū ſic videbitis eū aſcēdēte. i. forma hūanitat gloriosa in qua aſcendit in celū. a Nō clamabit. clamore cōtētioſo. Is clamauerit clamore pōtentiōſo: Job. vij. In nouiſſimo ſcīlicet tpe ſtabat deus ⁊ clamabat ſc. Et clamore acutiōſo: ad Deū. v. Cum clamore valido ⁊ lachrymis offerens ſc. b Neq; accipiet ꝓſonā. ſm q; vt Matth. xviii. Nō reſpicie ꝓſonā hominū. c Nec audiet vocē eius foris. i. vor pōtentie extra ſe dicēdo: in ꝓſona ꝓpria nō pōtuit preter q; iudeis nisi rarō vtpote ſamaritanis: Joh. iiij. qui tū erāt in ipe iudei q; recipiebāt quinq; libros mor. ⁊ ꝓpter hoc dr: Matth. xv. Nō ſum miſſus nisi ad oues q; perierūt domus iſrael. d Calamū ↄſſracti nō cōteret. i. pplm gentium vacuū a fide ad modū calami ⁊ ſquamātū varijs erroribus idolatrie. Per calamū nō cōtruet⁹ magis relinquit vocādo ad fidē p apoſtolos ſuos cationē. e Et linū fumigās. i. populū tūltatis modice aut nullius pene fructu cōtra exercitū romanorū: f Nō extinguet. q; ignis p romanos accenſus in hierusalē nō fuit extinct⁹ nisi p cōſūptionē cōſumptionē materie. g In veritate educet iudiciū. q; intelligitur de iudicio vltimo ejus aliquos vocauit ⁊ vocat ad fidē ſuo tpe iudicabit in vltimo iudicio extreme examinādo in quo pauci ſm lineā ↄſtantie. h Nō erit triſtis. in ale. i Neq; turbulentus. in exterioi ſigno. hoc eſt nō ē intelligēdū de triſticia nature ait que eſt paſſio exiſtens in parte ſenſitiua ſed iam cui aſſumpſit ad oſtendēdū in ſe veritatē hūane nature: Matth. xi. Triſtis eſt anima mea vſq; ad mortē. ſed de triſticia obnubilante rōnem

in

De lyra

ta ſunt. Eſt aūt ſenſus equalitatē vultus ei ſpōte cōſeruabit: q; de ſacra ac falſo gloriantur philoſophi: q. d. plus ſolito nec triſtis fuerit nec tetus.

Iudicium. Vide: in iudicio ego vam in mūdū ibi: vt q non vident videant ⁊c. Iuſtica: Iuſtū fuit vt tranſiret per apoſtolos ad gentes cōtrapeus a iudeis. Lucem: Fuit⁹ peccatorū. in euangelio qui

De lyra

ſathanas vincer at⁹ eos ſoluit. Alteri: Filius ⁊ ſpiritus ſanctus in deitate a patre alter non eſt ⁊ ō cādē gloriā ⁊ laudes habet. Vobis: facta Ut ſalutis q; ego offo ⁊ nō eſt aliunde ⁊ q; pora cor mitto: ipſa ea credatis que poſtea cor ſcripturi futura.

Nouum: In nouitate ſpūs: nō in vetuſtate timore: nec ſolū in vetere ⁊ te. ſed etiam in nouo.

Qui dcſcen. in mare

Pe⁹ tus piſcatores piſcium: poſt hominū: vnde

Nicolaus

in eo nō habuit locū: vel vt habemus. Non erit triſtis: In hoc loco habet Nō obſcurabitur donec ponat in terra iudicium q; poterit meditari de ſu plici iudicio predicto.

a Et legē eius inſule

ſ. ſ. ſ.

nantiatum reformationē adoptionē predicit. Confundantur ꝛc. Et pcedendo gētē istā aucta nunc etiā israel dimittit eos cū plenitudine gentiū intrare. Et ecce. Vbi peccatū crescit vbi gratia superabundat. Vos autē ꝛc. Remittit ad pfectionē ois. incipiēs ab deo q̄ phe ticos. p. n. Lazarum sūm pauperē ne ad dominū ascendentē.

Quis est ꝛc. Postq̄ me cōs prophetā vt fa ciē aliqui audiant: q̄ cōfitē tur nec capitulatis mul tiplicant q̄ cauēant.

Super eū. vt q̄ pau ca locuta est: si non tacet nec verbis sūt tenē tia est compara.

Et non cognouit: Sicut hebraice traduntur nec gentes hoc fieri i vtrosq̄ filii intellexerunt. nec tales malicia sua ex cusat. C XLIII.

Tunc hec. c Superius locutus est de captiuitate babylonica. Nunc de liberatione. Et nō derelinquā eos. sūd ipsi me. ib subditur: b Ceciderūt sunt retrorsum. per infidelitatē. q̄ aliqui de gentilitatibus fierunt cōuersi filii christi ob similitudē ꝑpter idola rūm pfiguntur. ib subditur: c Cōfundant cibus ne ꝛc. q̄ alig de iudeis. ib subditur: d Surdi audite. f. verba pphetarū ad vos missa: qui am nūciauerūt christi aduentū. e Et ceci intuemini ad videndū. f. spiritualē intelligentiā ipōrum q̄ ante aduentū christi fuerūt. f Quis cecus nisi. f. populus iudaicus diuine scripturā specialē obligatus a tempore sui exitus de egipto. ꝛ subditur: g Nisi qui verē fidelis est. f. populus iudaicus i destructione hierusalem p̄ditum in vindictā mortis christi. Dicit est Dñs. Hoc facite ne forte credentes q̄ romani multa crudelitate fidei quererētur quibus captiua mancipia vēderēt. sed q̄ plurimi venales ꝛ pauci luendi essent emptores. ꝛ deseruerunt qui ex mancipia vno nūmismate mercarent sicut cōuertit ex eis emerāt. xxx. nūmismatibus. h Quis cecus nisi seruus dñi. i. populus iudaicus qui fuit spāliter ad seruitutem dei obligatus. ab illo tpe quo deus percussit primogenita egyptiorū. i Qui vides multa. in lege ꝛ ꝓphetis scripta. k Nonne custodies. q. d. melius poterat custodire q̄ alii. sed tu magis deuiasti. l Qui aptas habes aures. i. qui frequēter aperuisti aures ad audiendū legē ꝛ ꝓphetas. m Nōne audies. q. d. auditi aure corporis. sed nō mentis. n Et dominus voluit vt sanctificaret eum. f. populū iudaicū mittēs eis filium suum. o Et magnificauit legem. in christo impleta cam. Sm q̄ hic dicit Matth. v. Nō veni soluere legē sed adimplere. p Ipse autem populus direptus ꝛ vastatus. p romanos ꝓpter incredulitatem suam. q Laqueus iuuenū oēs. i. a nouellis dicti sunt ligati. f. a debellatoribꝰ r Et in domibus carceri. ꝓ magna pte positi. s Facti sunt in rapinā nec ēt qui eruat. adhuc enī sunt in hac captiuitate. anos ib durauit ꝑ annos mille. cclii. f. anno vicesimo. cxxxvii. quo liber ille fuit scriptus. t Quis est in vobis qui audiat hoc auribꝰ mētis. q. d. paucī. u Quis dedit in direptionē iacob ꝛc. ꝛ subdit: Nonne dominus. ihesus christus. x Ipse cui peccauimus. et negātes cōd pylato. ꝛ mortem eius ꝑcurando. ꝛ loquitur de futuro ꝑ modū preteriti ꝓ ꝑsona iudeorum: qui post destructionē ciuitatis nō credidērūt in ꝑsm. y Et noluerunt in vijs eius ambulare. f. mandatis sequēdo ꝑsm per opera bone vite. z Et nō audierunt legē eius. f. euāgelicam. sed magis respuerunt eā. a Et effudit super eum indignationem. per exercitum romanorū. b Et combusit eum in circuitu. q. romani nō solum cōbusserūt hierusalē. sed ꝛ alias

ultate iudeorum ꝛ malicia cordi qui credere noluerūt unde primitus allocutus est. f. ꝛ. ꝛ. ꝛ. ab omnibus. f. mundi partibus. Dicam aquilonī. Diuga. Aquilonē dicitur ꝓpter frigus. ꝛ cō. effert eos ad fidē. quarta gentilitas imperatur: austro alii tribuitur ne ꝓpter calorē hybernū in fide cōstantiam ꝓcipiatur ne vitā gratiā cōmunēm repellant ꝛc.

Adduc. f. me. Hoc patrie ad filium ne iudeis mentiendo. Et nota ꝓpter hoc ē facta vocationem iudeorū: deinde gētium: Inde ꝛ paulus. volens apostolus ꝓ iog verbum dei. Omnes gētes: ꝓpterea ad gloriā mortalis de idolatria ꝛ admirans q̄ mutatus in gētē hoc ꝑcere potuit h cū popul⁹ dei

Nicolaus

placata in egypto. sub marco ꝑ alexandria ꝛ ꝑ beatum matheū i etiopia rege ēt vnoe ꝛ filio baptizato ꝛ populo suo. ib subditur: a Ecce ꝓpā ꝛ faba. nomē est cuiusdā tactu in abyssini. vt dicit hic glosa. b Ppter te. f. ob amanda dei. ꝛ per illas duas ferās intelligūtur alie ad quas vocatā est fides ecclesie.

c Et quo honorabilis factus es. tu populus meus hoc potissime impletum fuit in christi incarnatione ac ascensione. f. naturā humanā de iudeis i vnitate ꝑsone qui honorē nō fecit ꝺgelis. ad Hebr. ij. Magis angelos apprehendit. sed semen abrahe d Dilexi te. dādo animā mēā ꝓ te. e Et dabo homines. f. ad mortē multo fortius. f Ppter te. cōseruanda ꝛ dilatanda. sicut patet de iudeo imperatore. qui cum magna parte exercitus rōani periit in bello contra persarum. ꝛ firmiter statuerat in suo reditu destruere cultum christianum. et cū populo christiano ibidē trucidare sub fancto baptista episcopo. ꝛ multi ēt sup. annos romā. vt nero domicianus ꝛ plures alii perierunt. eo q̄ mouerant persecutiones cōtra ecclesiā. ib subditur: g Noli timere: presbyteras que in primitiua ecclesia fuerunt magne.

h Quia ego tecū sum te protegēdo ꝛ multiplicando. vnde ꝛ in illis ꝑfectis multū crescit ecclesia in gentibus cōstantiam martyrū ꝛ miracula dei que circa eos fiebant admiratibus. ꝛ sic ad fidē christi cōuertebant. ib subditur: i Ab oriente adducā semē tuū ꝛc. ista adductio seu cōgregatio fidelium nō est intelligenda ꝓ locali motu. sed q̄ sunt aggregati christo capiti per virtutē fidei ꝛ charitatis. ib ꝺ Matth. viij. Multi venient ab oriente ꝛ occidente ꝛc. k Dixi filiis ꝛc. f. Hic accipit longinquitas nō ꝑ distantiam loci. sed peccati. q̄s facit homo a deo elongari. l Et omnē q̄ invocat nomē meū. Et quo ꝑ q̄ non loquit de populo iudaico tñ. sed de oī aduentūe ad fidē. m Creaui eum in ꝺce gratie. que est ꝓ fectionis finalis. ib subditur: p Educ foras. f. extra errorē. q Populus cecus. ꝛ Et oculos habētē. nūc ꝓ fidei fulgentione. r Surdum. f. ꝓ ingo q̄ inobedientiā. s Et aures ei sunt. nūc ꝓ obedientiā ꝛ intelligentiā. t Intelligit hoc de iudeis ad fidē christi cōuertendis qui peregrini ca pitulo vocati sunt cecī ꝛ surdi. Et q̄ ecclesia nō satis ex iudeis est collecta sed ēt de oībus gentibus. ib subditur: u Oēs gentes cōgregate: sunt ꝛ. f. in vnitate fidei ꝓfane. Et cū dicitur hic: O Ex gentes. cū dicit virtutis

ꝓpter tua virtutem.

opiā ꝛ faba ꝓ te. ꝛ quo bono rabilis factus es. f. oculis meis ꝛ gloriosus. Ego dilexi te. ꝛ dabo homines ꝓ te. ꝛ populos ꝓ anima tua. Noli timere q̄: ego tecū sum ab occidente adducam semen tuum ꝛ ab occidente congregabo te. Dicā aquilonī da: ꝛ austro noli ꝓhibere. f. ꝓ ꝺfectionē. f. ab extremis terre qui erant de longe prope facti ecclesie congregate. ꝛ bibere. f. ꝺfectionē filios meos de longe. ꝛ filias meas ab extremis fre. Et omnē q̄ invocat nomē meū in gloriā meam creaui eum. f. ad ecclesiam. f. ꝛ o fili. ꝛ f. sub iudicio ac merito formauī eum. Et formaui ꝛ feci eum. f. ꝓpositi ras populus cecus: ꝛ oculos habētes. f. mōr. f. in corpore. f. post vocationem iudeorum

bētē surdū ꝛ aures ei sunt. f. Omnes gētes congregate sunt f. simul ꝛ collecte sunt f. tribus. Quis in vobis annūciet istud: ꝛ que ꝓ ꝓterita. f. sent deus noster. f. ipse ostendat nobis ꝓ phetē

ma sūt audire vos facit? Dent testes eorū ꝛ iustificentur: ꝛ audiant ꝛ dicant: Vere vos testes mei dicit dñs: f. seruus me⁹ quē ꝛ ꝺcōbrus in fidei cognitā. f. in quo complacui ꝛ per omnia. f. fiem.

elegi: vt sciatis ꝛ credatis mihi:

qui legem vel accepit ꝓphetas habuit. Qui nouus te iudeis dicit.

Priori est dom. Quid cum eodem hybēt platonicus. sed non dicendo bene. de cuius ꝑte ꝓpone. Nisi me nō ēt formauit idolū. q̄ sic homini ꝓfanus a quo iniuste formatū est idolū. Ego annūciaui. Per ꝓphetas manifestatem filij. vocationē gentiū expositionem demonstrem.

Vos estis testes mei dicit dñs ꝛ. Dicit. f. q̄ dixistis: Deus ter ad apostolos: Propter vos qui. f. estis mei testes qui. f. estis qui. f. ꝺclarastis quātum ꝓpter me ꝓpter vos. f. ꝺclarastis quātum ꝓpter me ꝓpter vos. ꝛ ministrum meum quē elegi. f. quem elegistis ꝛ misi. Sicut hystoria

mutatorem reformationē nabilionē predicit. Confundantur ꝛc. Et plenitudo gētil introeant tunc cūcta israel cōuertūtur ad penitē qui idola nūq̄ habuit. Et ceci: Nō percipiat eccām dicit qui ab vltimis inquirebat qui nunq̄. Tu tacitus propriā gētem ignorabas.

Laqueus.i.ꝛc. Natural ad fabricationē ornamentoꝝ in tribus ꝛ phylacteriis.i.aquas sim philibus nr ad dominū clamentem.

Ubi est ꝛc. Postq̄ tur eos prophēta vt filij aliquā audiant: ꝛ cantatu sic captiuitatis mal ligant ꝛ cantant.

Super dī: vt q̄ pōt tacere: si non tacet nec verbis sūt scandala ei compera.

Et non cognouit: Sicut plurimi tradunt nec gentes hoc fieri ꝛ vicinoꝝ filij intellexerunt. nec tudet malicia sua ꝛ cum

C XLIII.

Nunc hec.

Superius locutus est de captiuitate

Nicolaus

a Et nō verebat eos. sūt ipsi nr. ⁊ fabulant: b Eberij sunt rectores fum. per infidelitatē.ꝛ q̄ aliquā de gentilitate fuerunt eberā fidē christi ob firmati ꝑter idola tñ pleq̄nter ⁊ fabulant: c Mandant christo me ꝛc.ꝛ aliq̄ de tudeis, ⁊ fabulant: d Et ait audite.f. verba pphetarū ad vos missos: qui auscultauerūt christi adueti. e Et ceci instrumenti ad videndū.f. spūalem pphetarū in thesi nra tempa. ꝛ q̄ tude pro malest parte remanserūt in sua cecitate. ⁊ fabulant:

f Gentes ceche ꝛc.i.c. populus tudaicus vtrūc scrutinū spēciale obligatus a tempore fidei pcepte.ꝛ fabulant.

g Nisi qui vendūtus est.f. populus tudaicus i tractatione tharalem p tum in vindicta mor te christi. Dicit enī Hugo flaccensis q̄ romani multa erāt tudeorum sicū querebāt quibus captiua multipla videretur. sed q̄ plurimi venales ⁊ pauci lucrūtiū emptores.nō refuere qui tñ multipla vno nūmi mu te mercarent sicut eberis ipm emerāt.ccc. nūmulatiue. h Quia causa nisi ferme tñ.i.populus tudaicus qui fuit ꝑtim ad seruitutem dei obligatus. ac illo tpe quo bona pcessit primogenita egyptioꝝ.

i Quid video multa in lege ⁊ pphetis scripta. k Nonne cultodiēs. q.d. melius obserua cultodire q̄ alij.sed tu magis tocularis.

l Quid apud habes aures.i. qui frequēter aperuisti aures ad audiendū legē ⁊ pphetas. m Nōne audisti.q.d. audisti aures corporis.sed nō mentis.

n Et dominus voluit vt sanctificaret eum.f. populū tudaicū missis ei filium suum. o Et magnificaret legem.in christo implenda eam. Fm q̄ ipse dicit ad.v. Nō veni soluere legē sed adimplere. p Ipse autem populus corruptus ⁊ vastatus p romanos ꝑter incredulitatem suam.

q Laqueus tenens.f. vastatus p romanos ꝑter incredulitatem suam.

r Et in domibus carceri. pro magna ꝑte positi. s Facti sunt in rapinā nec ei qui eruat. adhuc ei sunt in hac captiuitate.anno dñi millesimo .cclxj. anno vbi dicit.xvij. quo liber ille fuit scriptus.

t Gentes ceche ꝛc. Nō vnius qui audiat hoc auribꝰ mētis q.d. prael. u Gentes audiūt in diuersoꝝ tempoꝝ ꝛc. ⁊ fabulat: Nonne dominus ihesus christus.

v Ipse est persecutores.ei nequāq̄ cōtēpylatū. ⁊ mortem eius ꝑorando. ⁊ loquitur de futuro q̄ mūdi patroni in ꝑticula tudeorum: qui ꝑtim destructionē ciuitatis nō credidērūt in ihesū.

w Et nolluerunt in vias eius ambulare. Uiarū tñ similitudo ꝑtim per opera bona vite. x Et nō audierunt legē eius. Euāgelicam. sed magis reliquerunt ea. y Et effudit super eum indignationem.per ejectionē romanoꝝ. z Et contulit eum in circuitu.q̄ romani nō solum circūdederūt hierusalē. sed ⁊ alias

ultate tudeorum ⁊ malicia eoꝝ qui credere noluerūt nec penitus q̄ loquitur ecclā quę est de tudeis vt creatoꝛ animę hoc ⁊ corpoꝛe tenēti quant. Oriamo ⁊ ia. ꝛc Jacob supplantatoꝛ.israel vir videns deū. Hi sunt apostoli ⁊ apostolici viri qui ⁊ vitia supplantauerūt.⁊ deum videre meruerunt. Per aquas fm hieronym aquas ogyas ꝑ magnanimitatē

f ne liberent. f labem ꝑnā sustinent.

redde. Quis ē vobis q̄ audiat: f quod promisit.

hoc attēdat: ⁊ auscultet futura? f cognoscat

Quis dedit in direptionē iacob

f pecc.

⁊ israel vastatibus? Nōne dñs f non alius f videndo illum f quia

ipse ē cui peccauerūt: ⁊ noluerūt f mandata f ꝛc f alijs

in vias eius ābulare. Nō audiē f exemplū f ideo f per romanos populum

rūt legē eius. Et effudit super eū f fumum diuīe ꝛc. capitulorum

indignationē furoris sui:⁊ fortē bellum:⁊ cōbussit eū in circuitu f hoc esse in ebraeorum monte christi. ⁊ f igne materiali ꝑtim intelligamus.

⁊ nō cognouit:⁊ f succendit eum f le quantum.quia non intellexit hoc ꝑtim ad illum

⁊ non intellexit. C. XLIII.

Tunc hec dicit dominus

f ꝑtim locutus est

nus creāns te iacob: et f post contemplationem

formās te israel. Nōli timere q: f timentibus filij. f quasi familiarem et intimum ter ꝑtibus nobis locutus.

rēdemi te:⁊ vocāui te nomīe tuo f ferme. f per hoc innocentes apostolos et alios ꝑfectos nobis locutus.

Meus es tu: cū trāsieris ꝑ aquas f ꝑtim.

tecū ero:⁊ flumina nō operiant te

Cūz ambulaueris in igne nō cō burearis:⁊ flamma nō ardebit te f nō timeas.

quia ego dominus deus tu⁹ sanctus israel saluator tuus. Dedi pro f ethiopē. f idumeā

piatione tuam egyptum:⁊ ethyopiā

C XLIII.

Nunc hec. Postq̄ dñi de milicie

a Et ceci. Ecclie ꝑ filij dei. Hic configurat ter agitur de multiplicatione fidelitū. ⁊ distinguitur in tres partes. q̄ ꝑtim ponitur gentium ⁊ tum statio.fidelis tudeorum circūcisio.tñ: Hec tacit. Prima in duas.q̄ ꝑtim ponitur multiplicatio fidelium.fidelis baptizatiq̄ effectus ꝑtim ꝑ ecclām. tñ: Quia in vobis. Circa primū tangit tria. primū fidelium multiplicatio. ibi: Dedi pro piatione. secundū fidelium baptizatiq̄ effectus ꝑtim ꝑ ecclām. ibi: Quia in vobis. Circa primū tangit duo

O apostoli tu multo expalles demonibus t ceteris vitiis principibus.

Facio nouā: Multis que reficiant animas nō corpora, etiā de petra vasi emanabant fontes ad corpora reficienda. Draconis: Malignū. vel mendū: qui in solitudine gētili morabant. Idolatrie sanguine mortuoꝝ fortare bestialiū. Draco ipse atarā habet: volatu caret. Hic hypocrita spē dem sanctitate hr: rem uilit non habet. Non me inuocasti. Aut me inuocasti: aut inde eo loquit qui ab adultum dominū idola colueritt. vel ad eos qui post adue tum credere noluerūt.

Nisi laborasti: non fecisti te laborare post adue tum filii: vt peccata tua offerres: hr: sacrificii deo ipse ēt. Illi non laborā ti sūt me: qui se idolis offe rebant. In thure: Per thus t calamū q ēt lignalis arbor: aro matica: ola aromata ac cipe. Ego luz: Quia fecisti me laborare filiis meis peccati tui: Ideo tam nō seruil: nō puerl voce: sed simplr appello Iacob t Israel: vt offendam t arguam peccatores.

Nicolaus

qr sacrificē tubmersi t ago Exo. xxiii. a Ne me minueritis. Hic recolde biblica noui testamenti: cū dicit: Nec memineris ritus priscā vē.l. pōctoꝝ bū fidelīoꝝ. q. d. Is fuerint magna. cū in cōpatione ad bñficiā incarnatōis sunt modica aut nulla. ideo subdit: b Exte eam facio nouā. Sz q vī Dicit. xxi. Creauit dominus nouū super terrā mulier circūdabit virū. l. cessim in vitro suo ab in aduentū incarnationis vi rum perfectus virtutib⁹ t scientiā. c Ponam in deserto viā. l. perfectio nis t iusticie. t vocat b bonū iudeā t gētilitatē. sic dicā. l. xl. xxv.

d Et in inuia flumina id est spiritus sancti doctrina. Dñi dicit saluator: Joh. vii. Qui credit in me flumina de ventre eius fluent aque viue. q̄ exponēs euāgelista subdit: hoc aūt dixit de spū quē acceperāt credentes in eum. e Et glorificabit me bestia agri. vē.l. illi q̄ ab ipsorū ordinatione bestialiter t crudēliter viuebāt. f Ut darē potum populo meo electiano. g Electo meo. ad vitā beatā. hoc addit q̄ nō oēs dilectiani saluabunt. sed tñ electi. h Non me inuocasti. Nec pōt tur iudeoꝝ obstinatoꝝ ingratitudo. cū dī: Nō me inuocasti iacob. gratias agendo de tanto beneficio. i Nec laborasti. i. nec laborē magnū fatigasti. In hebreo habet: Quia laborasti. exponit th ad cōdē sensū ab hebraīo sic: Et laborasti. i. cito anelitatus t fatigat⁹ fuisti seruiendo mihi. k Nō obtulisti mihi arietē vē. J hoc refertur ad bñficiū liberatiōis de egypto. Sz q dicit Hiere. vii. Nō loqr eis in die qua eduxi eos de terra egypti de verbo holocaustomatū t victimarū vē. l Nō emisti mihi vē. J. Lin exitu de egypto. Est aūt calamus vna de quatuor spēb⁹ aromatis que ponebant in thymiamate. m Verūtamē seruire me fecisti in peccatis tuis. i. pro peccatis tuis explicāda. hoc perfectissime fuit impletus in deo t homine christo: qui formā serui accepit: vt p peccatis nostris satisfaceret. n Parabāti mihi labore. i. fuisti mihi occasio vt laborē pa tiarer. o Ego sum. t nō alius. p Qui deleo iniquitates. J. et misericordia mea t charitate: t nō pter tua merita. ō subditur: q Recūcte me in memorā. i. allegātes meritū. propter qd deberē talia pa ti. q. d. nō petas. ō subdī: r Narrā tu quid habeo vē. ō aūt vocatur q pueros hoc meminerunt. Sic hoc exponit. cū dicit: o Pater tuus pri mus peccauit. Dicit Ra. Sa. q̄ ille pater fuit abrā qui peccauit q̄ ō dī Deut. xv. Si fuerit vnus vxde fore possum q̄ postulatus sum cam. verbi tamē de diuino promisso. sed q̄ tibi tenui: contrariam sicut t alii doctores catholici. t magistr⁹ q̄ sit dei panitet. Exhibit aūtā dicit reputatā est

† o apostoli
† siquidē ceteris quā maxima facinora vos ipsi. † parua magnarum comparatione.

Ne mēmineris † pter: t † antiq † memoriā. † q. † non imagines mihi audā ne inuicami. Ecce ego facio † noua t nūc orientur vnde cognoscetis. † gentium. † quibus mundi in tibi in mari rubro. † exercitum. † pharaonē.

Pōnā in deserto viā t in inuio flumina t q̄ loāfica bit me bestia † bipedia.

agri dracones t struciones. Q: † cetera † reliqua tua. † idem

dedi in deserto aquas: t flumia † gentibus rationis † aquā viue. † fidelē. f.

in inuio vt dārē potū pplo meo: † f. † populum † in tribu

electo meo. Pplm istū formaui † populum quem sibi ipse ēt. † sed idola

mihi laudē meā narrabit. Non † vnde † tacebunt de hoc

me inuocasti iacob nec laborasti i † impleto dignitatis. vnde fit. q. n. nolle. m. vē. † ut tu q̄ dicebat ego non quero parcere sed tantū me.f.t. Nō obtulisti † mihi arie † † vnde ligna. vt quid mihi multitudinē victimarū cum vellē tuam dicit dominus.

tē holocausti tui: nec victimis tu † † nec requisisti a me pacrificium aliquādo in quo parando laborarem.

is ñ q̄ ficasti me. Nō te † seruire † tibi

feci in oblatiōe: nec laborē pbui † fe ofrias † † posti aduersū ciuitū vel non mihi vitulū d idolis † sacrificiū aliquādo mandato eū m. tu.

i thure. Nō † emisti mihi argēto † † non placuerunt mihi. † holocaustū

calamū: nec adipe victimax † tua † † ois expectatio te ad penitentiam vt coactus dare rem dilectionē suā nō ha

rū nō inebriasti me. Verūtamē seruire me fecisti in peccatis tuis

Reduc me: Dona que fecisti. Quid vltra debui facere tibi. t nō fe ci? Aut si quid tibi barbarū ego libēter remitā. Hanc. ii. vē. Ier. de hac similitudine dictū potest imaginatione quā vt iustificatio. Narra tu prius: vt possit dicere: opponeo tecum te vel sapientia mea vel fortitudine mea vel multiplicatione verboꝝ. Pater tuus vē. Aristhel. Quā vehemēt promissionis petiti genit rubin: In quo filii qz peccando eā. Pa ter: Dñi sp̄ abrahā qui peccasse dicit in primitio ne filij dubitādo: Aliq pulus tu. deserto contra deum murmurando: sp̄ cognoscē te de peccatoꝝ tuoꝝ generē.

Interpretes: Quā si tanta pars. i. pael se ruit. CXLIIII.

Audi me iacob, e Pr̄ioo fidelis de fidelio alia obduratē eā q̄d petulā gio nolo t dignitate bo nolo: alloqr aplōs q̄s dñs audi iacob seruꝰ meus. t isti q̄s elegi sa lutifer. fedda electio.

Ab vtero: In q̄ fra tris plāta scripturis vēl ḡr̄ ecclē mar⁹ placuto rē cuasiti. Et reuelatur

De Ispa

et ad iustificā q̄ melius dicitur q̄ ille pater fuit intelligē adā: & quo ceꝛ tū est q̄ peccauit vbi ge diendo dei mandatum Deut. iii. t q̄ peccatum eius transit ad posteros nō sic: aūt peccata aliox parentū. tñ te hic spectat ius meritū de eius pecca to. t Et interpretus tui. i. moyses t auteq̄ verba domini referebat ad populū. t ecōuerso verba populi ad deum. Peruersi sunt in me iacob in fabricatione vituli: Exo. xxxii. t vteroq; simul ad equas contrahentes. Ma. ꝛ. t Et cōtaminati. i. cōtaminatos ostendi.

Principes sanctoꝝ i. dauid in adulterio der

fuerunt ad eū missi. iii. Reg. xx. 3 Dicit ad interrogationē iacob p regem assyrioꝝ t babyloniā. vt ps ex hoc addicta t hoc ꝑpter peccata populi t principū. a Et israel in blasphemiā. ex hoc cū q̄ deus israel nō liberauerat sua populū. gentilos vicebāt eū ignorantem. Aliqui etiam de populo israel i parabolā fracti. ꝑsipebāt in blasphemiā dei. CLXIIII

b Tunc audi. Septuo claias induxit populū ad expectationē bonoꝝ promissoꝝ et diuina ꝑtātē t eius charitate. hic facit illud. et diuina veritate. cuius est splere promissa. Et diuidit in tres. a: primo declaratur diuina veritas ex ipletione promissi. secūdo ex detectione idoli. ibi: Hec dicit dñs rex. tertio ex liberatiōe populi. ibi: Hec dicit dominus redēptor. Circa primā ptē sciēdū. q̄ aliqui doctores catholici cas exponūt de liberatiōe populi a captiuitate babylonica qui ꝑmittebat de quo ante p̄phetat. t de ꝑperitate eius ꝑperata t ꝑdicta post illius ruinā sed ex populus nō legitur tunc tanta ꝑperitate habuisse sicut victus fu it. Ideo Ra. Ba. exponit ēt magis catholice quātū ad hoc de impletione promissionis facte ipsi iacob: Deut. xxviii. Erit semē tuum quasi pulus terre: dilatabitis ad orientē t occidentē vē. qui ꝑmissionē Ra. Ba. dicit implētā tempore medio per conuersionem aliox ad eius fidem t in hoc verum dicit. sed q̄ expectat futurā tā tranſiit in ꝑteritū. vt ostendatur. igitur sic exponat: Et nūc audi vē. Postio excitat attentionem. per hoc tñ innuens q̄ denunciaturus sit aliquid magnum. c Noli timere seruꝰ meus iacob. alloquitur populum nomine iacob a quo descendit. Et recte me iacob. vocans eū alterno nomine israel: qui interpretatur vir cuius cum deo vt plenius ostendit: Deut. xxxii. Ideo loco israel dicit hic:

d Rectissime quē elegi. eam reputabo. e Effundam enim aquas vē

† gentilium. † fine humore et vberitate lapidē t gramen.

per aridā. Effundam spiritū me † filios ipsius † gratiā que est audientia illuminationis per quā semen perducit ad frumentum

um super semen tuū: t benedi ctionem meā super stirpes tuā. J † & † bono opere. † in baptismo renati. † spiritus sancti virtutes

Et germinābūt inter herbas q̄ † temp̄ signa quod planctū sit. in q.

si salices iuxta p̄terfluēntes aq̄s. † fidelēs † ogebunt infidelē ydolum. † ad similitudinem quasi ab ille surrexit: q̄ ait ipse redemptus. † duos fidelēs ad penitentiā. et vitia supplantari. Iste dicet: domini ego sū. t ille † idem † offendet ego.

inuocabit i nole iacob † Et hic † scri † sic manus sua vt pe tyrannica fe deuotis nullius glie † sm hebraeum nomina. Ego sum.

bēt manu sua domino vt in nōle † si non carne erit sm nomen israel. Cuius videbit ecclesia manus ipse vñde sanctum spūs sc.

israel assimilabit. Hec dicit do † † qui creditur est. † qui filij adoptiui subsistunt

min⁹ rex israel: t re dēptor: † eius † omnipotens † virtutum. † † ante me nullus

dominus exercituū. Ego † pm* † quia post qui elegi in me deus est. † post me nullus.

t ego † nouissim*: vt absq; me nō † numeraliter † in idolis. † ex quo non sunt tanq̄ ex quo sunt.

ē deus. Quis silis mei? † Vocet † ego creauit omnia et nihil aliqđ ex eo nec ordinem eorum.

t annūciet t ordinē exponat mi

† ab adam vel ex quo elegi populum israeliticum in peculiarem mihi.

hi: ex quo ꝑstitui pplm antiquū † sicut in vetus est sicut ego annunciaui

vētura t que futura sunt ānūci † fidelēs † manus idolatrarū.

et eis. Nolite timere neq; cōtur † timendo † quia idolum nihil est.

bemini. Et tūc audire te feci t an † ex apostolis † quia deus sum omnium

nūciaui: vos estis testes mei. Nū † aliorum mundi.

qd ē deus absq; me: t formator: † † sanctorum solum idola

quē ego non nouerim? † Plaste † similes illis q. qui fa.ra. † † gr. idolum nihil est. † † portionis mee idolum.

idōli ōmnes † nihil sunt: † ama

qne utilitas idola credideris aut contra eos q̄ fiducia habuerit.

Absq; me. Nō vltra se dicit esse sed post veritatē. t sapientiā sua multā amenā dei et. quasi multitudi optimoꝝ t similacra ex diuinitate.

Nolite timere. o israel: Consolatio. q̄ in nōle timere nihil esse nisi cassa. Eturet vē. Fame t sitī artificis t artis vtilitas demonstr̄atur.

Quisq; ne idolū ꝑfi cit: ad hoc tendit. vt ferri sp̄ principes q̄ si malicia a dogmate fidei artifici cuide cōpositi t venerari cū sint de lignis latis sitanis. Nec laborāt ele ctus ꝑ p̄ficere: nisi sim plices nisi admodum decipiant: qui quotid̄ pe riant parant t deuorant homines videant abortu tes vulgi imperitia. Ars dialectica arte ofi tendo t lima t rādina formā deum fiat. t malleis cudunt: t martant rebori ri sermonis vocabulis quoq; deus vtur t e q̄ sto ria cōfutent eorum.

De Ispa

similis mei. q.d. nullus. fed sunt vt fatui. q̄ ꝑsu tus p̄ q̄ ego fabricē:

m Recor t dicā eis vē. Landmate retetur illis q̄ fecit a principio mūdi. ut hoc cōfutatione q̄ nō po tuerāt facere idola. Et p hominē ni si ex diuina eruditione sicut factū t mortē. q. in principio Deus. ordinauit narrat creationē mūdi.

n Virtus vē. Ostēdit ea futura: q̄ solū deo sūt nota. o. o. hec nō potuerunt facere idola. Et ego posse. ob subdit: o Et tunc audire te fec. t. ad p loḡm ꝑpha. Cuius q̄s erat sic futurū. p Deus f. ꝑphete. cōfessus est q̄ talia ab idolis vanē inuenit. q Nunq̄ t de⁹ vē. q. d. f. r Pla stē idolū t formatores idoloꝝ. t vocitauit b pla stes hui⁹ plastē. o Est nihil filii. nulli⁹ virtus ad faciēdū aliqđ nūmis t Et arūnt. o. i. idola fua. u Ipi sūt te. corp vē. J Et b. n. q̄ teorauit ea de mā sensibili t tala ta: possunt veraciter ꝑfiteri q̄ in eis nō est virtus vitiua nec intellectiua. t sic debēt i stipes cōfundi de cultu comm. x Dixit fer. Dic ꝑfitē cetera idola formationis modum. vt p q̄ q

liber adueniat⁹ q̄ nihil t ibi diuinitat. q̄ illud q̄s ex p̄ficit bola: non pōt ēt nocūt⁹ ipo. Et t vtil⁹ t deficientib⁹. idolū t hmōi. q̄ vē. virtutē pot rōnto educi b ostēdit. t ꝑ hoc t formatōe idoloꝝ metallicoꝝ. cū dī: Dux formauit deꝰ vē. q. d. nullꝰ mīi fm reputatōnē sui q̄ idolū reputat deū verū. r Fabri. f. idoloꝝ. fūt et holtꝰ. i. de ligno boligs t hic nō ꝑt fa ere aliqđ mar⁹bole. 3 Cōuertit oēs holos ad iudicū extremū. a Et paucbūt. a facie iudicis. b Et ꝑ dicent fi. p et⁹ sitas. c Faber fer. vē. totū hoc idueit ad cōfutādū idola de metallo format⁹ labore holi. t ꝑ hoc t aliqđ mīr⁹ ipo. d Extuet vē. f. faber ferrarꝰ. t p hoc ostē dit⁹ vilipēdia artificū ad faciēdū idola. cū ꝑ sacrū. cū ꝑ granū vilioꝝ. e Artifex lignarꝰ. Hic idueit vtēr ꝑfectionē q̄d ad idola lignea labore artificū facta. q. p. f. ia aliqđ⁹ pauper exceptis q̄ vtuntur f Et dicit notāda. in hebreo habet: Z incl. q: primū f faciūt idoli lignei f ent dare tinel sup ligni. q. q̄tuit idoli formādi. g Formauit illud in ri. f adscribens imitatū ad cauēdū ligna. h Fecit illi. i. ang. in similitudine vo. n. ñdū multe figure angulares. Circa pupit vsq; in: i Duxisti te

Jubilate ce. Angeli q̄ p̄nūciabūt ruinā terre pcūlūt: Sed apostoli vel ꝓphē. sūpē dicūt ē ad ec̄clām. vnde. i. sūper edificari sūp fundamēto ē. Xp̄o. Hec dicit v̄. supra locutus ē de idolorū subuersōe ⁊ illud possibile redēptionis: adit ne potentie sue magnitudine ut ꝓ debilit de liberatione: quā promittit. Cui dico v̄. De restauratione

quę facta ē a cyro duce ⁊ ālia ba. illud cyro ꝓmittente. Hoc ꝑ ꝓphetā ꝓdūcit. sūpē dicūt ē. quia ab eo dalthabar occisus ē: et ꝓphetę munus ei⁹ ꝓ mercēde cōtinuum illi dat ab eodem cyro cui in riuos Babilon ē: vt ꝑ eos ālios cōuertat in

Nicolaus

dicto v̄. ¶ ista indicunt ad edificandū q̄ idola ali quādo fiunt de vili mate ria. ⁊ applicandū ecc̄ę necessario dicit. ⁊ ō nō ē applicabilis ad hoc q̄ fiat ibi aliquid mouendo ⁊ dic ꝓ. tantum coērcēdi ꝓpter q̄s in fine cōclusit: a. Cor insipiens adorabit illud. adoratio ne tarde. b. Neq; id est v̄. ¶ Idolū q̄s de se ē mendacium. q̄ est ficta cuius q̄s nō est. c. Mendacio. Hic ex predictis ī uitat populū sūū ad ve rum dei cultum. dicens: Mendacio horū iacob. i. horū simodi erroꝝ ad cui tandē idolatriam.

d. Ab̄ seruus meus es tu. eo q̄ eduxit de egypti seruitute. e. Feoma ui te. odio tibi legē i mō te sinai. f. Delevi vt nubē iniquitates tuas. q̄s veracīter pēnituisti. ō subditur: Reuertere ad me. g. Laudate celi. Angeli sancti. q̄ ecclie estis electi.

h. Jubilate cyrtha terre. i. vulgares hoīes. qui sunt terreni in populo. i. Redimate mōtes. id montes. k. Saltus ⁊ oē lignū eius. i. medio cres. l. Ab̄ redemit dominus iacob. redēptio ne ꝑfecta p filiū sūū. ⁊ loquitur de futuro per modū p̄teriti ꝙ certitudinē ꝓphetę.

m. Hec dicit. Hic consequenter ostenditur diuina veritas et libera tione populi de captiuitate babylonica qui ꝑ dicti per ꝓphetas. ⁊ sic ad

ꝓ quod fecit ꝓ ligni

ante illud. Sed diū eius cōbussit igni: ⁊ de medio ei⁹ carnes coxit ⁊ comedit: coxit pulmentuꝫ ⁊ sa

ꝓ inde ꝓ ex ligno eodem

turatus est: ⁊ calefactus est: ⁊ dixit: Euꝫ calefact⁹ fuꝫ: vidi focū. Reliquū aūt ei⁹ deū fecit: ⁊ sculptile sibi. Curuat⁹ aūt illō: ⁊ adorat illud: ⁊ obsecrat dicēs: Libera me q̄: deus me⁹ es tu. Nescierunt nec intellexerūt oblīsci sūt enim ne videāt oculi eorū: ⁊ ne

ne fratrē suū

intelligāt corde suo. Non recogitat ꝓ ꝙ rationalis, ꝓ ydola etc ego ma lo. tāt in mēte sua: nec ꝓ cognouit

ꝓ apud se.

nec sentiūt vt dicāt. Sed dimidiū

ligni

tem eius cōbussi igne: ⁊ coxi sup carbones eius panes: ⁊ coxi carnes: ⁊ cōedi: ⁊ de reliquo ei⁹ ido

ꝓ quasi hoc fuerit infamia eſt ꝓ abiꝫ ꝓ vide ācio. hic ostēdit stultitia gentium. etiam in ꝑsis rerum ꝓsperis nostris ingratos.

lum faciaꝫ? Ante truncum ligni

ꝓ nonne ꝓ mentitus ꝓ ydole quia deus ergo nō ēt procidam? Pars eius cinis est.

ꝓ non sapiens

Cor insipiens adorabit illud: ⁊ nō liberabit animaꝫ suā nec̄ dicet

ꝓ quod tamen debuerat ꝓ quia idolum nihil ēt quod facie, ꝓ in opere meo

forte mendaciū ē in dextera mea.

ꝓ tu mortꝫ ꝓ idolum nihil ēt quod facie ⁊ ideo obliget memoria creatoris tui: ne laetas insurtatus tibi vt adorem opera manuū earum.

Beneꝫ boꝫ iacob ⁊ israel: quia

ꝓ non idolorum

seruus me⁹ es tu. Formaui te ser

ꝓ ideo ꝓ non idolorum ꝓ ergo

uus meus es tu israel: nō obliui

ꝓ creatoris tui ꝓ vel bo. ꝓ facie ꝓ quę bona ca leus ꝓfudistis ut red ꝓuocatus ꝓ remunerat.

ꝓ in posterum

scerit mei. Delevi vt nubē iniq

ꝓ in scipsum

tates tuas: ⁊ quasi nebulā pcā

ꝓ penitendo. quod ēt fecerit ꝙ ecclām ⁊ terra ⁊ omnia elementa in laudē tua letabuntur.

tua. Reuertē ad me quia redemi

ꝓ languine filij ꝓ ideo ⁊ o ligni ꝓ mēsa ei⁹ iacob

te. Laudate celi quia misericordiā

prohibeatur.

Et dicit dominus christo meo cyro v̄. Allego. Posſumus b hoc de ecclīastico viro dicere cui deus dat in mente ⁊ sapientiaꝫ vt cōtra tua literas sua ꝓpositione subuertat: sicut stephano ut tue nō poterant inimici resistere sapie ⁊ vt ego.

ꝓ ꝙ mecū vel pro christo quibus petra. fuit ecclesia. i. mediator

Et pandā ante eius gentes. Hoc

ꝓ superiora fundi

Resonate montes laudationeꝫ

ꝓ propter fidelēs ꝓ ita. collesa. i. mediatores ꝓ clerici inflati ꝓ pridie

saltus ⁊ ōmne lignū eius quoni

ꝓ pares ut supra

am redēmit dominꝰ iacob ⁊ isra

ꝓ apud deum ⁊ hominē.

el glorisabit. Hec dicit dominus redemptor tuus ⁊ formato⁹ tuus

ꝓ mecū ecclīa ꝓ quasi bene hoc potuit facere quia ciuitati nō ꝓ. fuit

ex vtero. Ego sum dñs faciens

ꝓ ꝓ filium non excludit nec ꝑsonā sanctum: quia vnum ēt idolum

omia: extendēs celos ꝓ solus: sta

ꝓ ꝓ pater filium qui in me. ꝓ ꝓ ꝓcipue in adoratu filij ꝓ deum.

biliēs terrā ⁊ nullus ꝓ mecū. ꝓ Ir

ꝓ ꝓ quibus a diuinis vel facta huiusmodi cui⁹ ap et adoratum mirabilia multa fierunt.

rita faciēs signa ꝓ diuinoꝝ ⁊ ariō los in furorē vertēs. Cōuertens

ꝓ ecclīam quia humanis cogitationibus ter fuit fidē non cōgrecientibus. ꝓ ꝓ per mundum ꝓ euangelij ꝓdicatorē

sapientes retrorsum: ⁊ scientiā eo

rū stultā faciens. Suscitās ꝓ vēr

ꝓ deuili ꝓ voluntario dei. ꝓ apostolorum et predicatorum

bū serui sui: ⁊ ꝑsiliuꝫ nūciorꝫ suo

ꝓ opere ꝓ eorum ꝓ quibus deo ego fui

rū cōplēs. Qui dico ibrlz būtā

ꝓ ab ydolatria tam iudeis ꝙ gentilibus ꝓ redeūtis in confessione fidei fundatis

beris et ciuitatib⁹ iuda edificabimi ⁊ deserta eius suscitabo. Qui di

ꝓ mundo ꝓ prudenti. babylonij ꝓ sapientium mundi potentiam regum ꝓ digna ⁊ cupiuerunt

co ꝓfundo desolare: ⁊ flumina

ꝓ ꝓ in mente quod volūt mi. me. fe. in tibi se

tua arefaciaꝫ. Qui dico cyro ꝓ pa

stor me⁹ es: ⁊ oēz vōlūtatē meā

ꝓ dimittendo populum meum

cōplebis. Qui dico hierusalē edi

ꝓ a ieiu sacerdotij magno ⁊ aliqa redeūtibus a captiuitate ꝓ sub cyro ꝑsi templi fundatum ēt ista

ficaberis: ⁊ templo fundaberis.

Ecdiat dō C. XLV.

ꝓ .i. cyri.

minus christo meo cyro

ꝓ ad. Nunc sūscipit ⁊ affirmat firmam suo ꝙ quia cauere ēt ne fraudem ꝓuisi et ꝙ loquit⁹ ne audire mereāt accusationis nō cognouisti me. Cum eni ēt ocularis nō et aliō deū nisi vnū deū iacob ⁊ israel: plenius mā sion vnde deus intelligēs vnū bonū: alterū inutile: alterū vtilitatē: alterū inutilitatē cōtinet. Cuncta pulsa facit: facilis⁹ tendetur. Hic pacem

hic malū: ꝙ ēt vtilia ꝓ

diuersitate meritoꝝ vt

bono. idemq; cōsideret.

Christo. Apud ro manos tyrannos. apud iudeos vnctionis regis fa cit ⁊ sacerdotesia qua et ꝓ ydeū. Cyr⁹ ꝑo nō vnctione sed dignitate.

Et dorsa regū v̄. Qui ciuitas illi non pa uit: quia regū terga nō vertit: qui mori. ante in expugnabilis non sunt eius ꝓditione subuertit? Hec autem cōplexa pleniꝰ inuenies in hystoria sanaopheontis.

Thesauros absc̄s. Cuncta vidit: vt apte ctis ydolis beneficia in ultatus vnū deus sentirecognit ante ꝓdixit nomē tuum anteqū esses.

Et vocaui te ꝛc. Sicut vocaui ataduas. ysaac ⁊ iacobet multos ante predixi vt ysaac et iacob nec ille esse videaꝛis in cuius typū ꝓcessi. ⁊ nō cognouisti me.

Et vo. i. n. t. Assimilaui te filio meo i nomine. Cyr⁹ est heres q̄ annuali hereditatꝛ

susc̄pit. Xp̄o q̄q; hereꝛ ē. Em ille postula a me ⁊ dabo. t. g. Cyr⁹ q̄q; ꝛpo dignitate imperij: Filij autē ꝛpo oleo lētie vnctus ꝓ principibus suis.

Extra me. Quia filius ⁊ spiritus sanctus in patre per sermonē ꝙpe ⁊ rationem virtutēq; meam ⁊ sapientiam quę in me existunt ēt alij⁹ deꝰ.

Ut sciāt hi. Declarato dicit cyrū scripsisse omniꝰ gentiꝫ nō ēt deus nisi deꝰ israel. Ut ꝙ captiuoꝝ liberatiōe dei clemētia ⁊ potētia eiꝰ magis

Nicolaus

tib. ⁊ aliqua de vtroq; dicta in quib⁹ cyr⁹ fuit ꝓphetica figura. ⁊ verificant de vtroq; principali ꝑsertamē de ꝛpo fuit de redēptione facta per christum.

a. Lucꝰ. Cyri. b. Apprehēdi dextrā. dans ei fortitudinē ad babylonios ⁊ aliarū gentiū subiectionē. c. Aperiā coram eo tanquā. id ē faciaꝫ aperiri. q; vbi nō limitebat timeāt aliquib⁹ q; recipiant cyrus in vllum sine ꝓditione. d. Ego ante te ibo. scīlicet nūā populis loca faciendo. e. Et gloriosos terre humiliabo. eos tibi subijciendo. f. Portas eneas ferri. i. ciuitatū tibi resistentiū. g. Et vobo te. ꝙ a regibꝰ babylonis ⁊ alijs. h. Et archana secretoꝝ. i. preciosissima magna secrete seruata. i. Ut sciaꝫ q; ego vbo. ir. anferens regna ⁊ prāta de gente i gentē ex voluntate mea. hoc cyr⁹ recognouit cyrus. vt habet. i. Esdre. j. Hec dicit cyrus rex persaꝝ: omnia regna terre dedit mihi vbo celi ꝛc.

k. Propter seruū meū iacob. id est ꝓpter populū delendendū a iacob per te liberandū. l. Et vocauit te nomine tuo. i. nomē tuū reuelauit lōge ante temꝓ tuū. m. Assimilauit te. notauitꝰ gloriꝫ quoꝝ nomina perdiri ante tempora cog; vt similabelis: West. xvi. ⁊ Iosie. iii. Reg. xiii.

n. Et nō cognouisti me. q; adhuc nō eras. o. Accinxi te. fortitudine ad debellandā gentes ⁊ regna. p. Et non cognouisti me. etiam poꝛ dedi tibi fortitudinē. Quia enī cyrus recognouerit ea regna a deo sibi data: vel predicta ēt: tamē nō cognouit eū tanq; solū adorandū. q; celebat idola. q. Ut sciant. Hic cōsequenter ponit potestatē cyri sequens fructus. i. in liberatione populi iude de babylone ⁊ in ꝓfectione potestatis de mine. q; sicut habet. i. Esdre. i. cyrus verbis ⁊ literis significauit per totū suū imperiū monarchiā a deo sibi datā. ⁊ ab eo sibi mandatū fuisse de ꝛpli reedificatione. ⁊ ad hoc faciendū populū iude ad terrā suā remittere. ⁊ hoc est ꝙ dicit: Ut sciant hi qui ab ortu solis ⁊ qui ab occidente. i. ꝙ totū imperiū cyri per litteras eius missas: modo predicto. r. Qui vbo ꝙ non est deꝰ. qui ꝓfert tot ⁊ tanta facere. s. Formāo lucē. iudeis ipsis de carceris⁹ educēdo. t. Et creāo tenebras. babylonijs ipsis per cyrū deꝛuendo. u. Faciēs pacē. iudeis reuertentib⁹ in hierusalē. x. Et creāo malū. i. pene ad punitionē peccatoꝝ. y. Rorate celi. Hic ꝑhibetur liberatoris natiuitas. Dicit dicti est. principalis initio. ꝓphete ē hic designare ꝛpm per cyrū. ⁊ sic designat hic ꝛpi natiuitas per natiuitatē cyri. Primo ergo exponat figura. Ad cuꝰ intellectū sciendū q; astriages rex medoꝝ ⁊ persaꝝ vidit in somnio de genitalib⁹ filie sue vitē exiri que totā asiam occupabat. ⁊ dicti fuit sibi a cōiectoribꝰ de ea filiū nasciturus

nota. Iosephus autē in libro antiquitatū ideo populū fuisse timentē ait cyrum legit in libro. Esaie que de eo nominatim per prophetā ꝓdixit anno.

Formans lucem ⁊ ꝛc. i. Dixit. Non multa que nobis hec natura fabricauit creantur a nomine sed ocium. si multa nominatur indicat ea non esse hec creatura nobis male agentibus in flagellum

ꝓ ꝙ ꝓ ꝙ

ꝓ sententialiter mediocri ꝓ gentium ꝓ virtutes in regna subiugatos. ꝓ qui hec fugit ēt. ꝓ ꝓ bonū.

Rorate celi. i. in illo quem filium in patre. vnde ego ex patre venit humana

occidēte quōniā ꝓ ablęs me nō ē

ꝓ ꝓ silentium.

Deus. Ego domin⁹ ⁊ nō ē alter

ꝓ ꝓ vnus vel liberatus ꝓ ꝓ. i. Saluet ⁊ liberet

fiat vnus locus omnes in vnū fiant vno tempore ꝓpter hostium

Deus formāns lucem ⁊ creāns te nebras: faciēs pacem ⁊ creās mā

ꝓ ꝓ in hoc probatur hoc non facientes omnia bona.

ꝓ quia.

lum. Ego dominus: faciēs om

ꝓ mittat gabriel mittat nobis ꝛpm

fully mentendo fabricam

nia hec. Rorate celi desuper ⁊ nu

ꝓ ostendo ꝓ ostilia vel infidelia. ꝓ ꝓ mittat de terra ortus est v. ꝓ maria ad credendum

bes pluāt iustū: aperiatur ꝓ terra

ꝓ ꝓ ardium figlie eorum fabricate fa. g. p. c. ꝓ alia

⁊ germinet saluatoꝝ: ⁊ iustitia

ꝓ mundo ꝓ pater ꝓ fiat humanati

oriat simul. Ego dñs creavi eus

ꝓ deus creauit ꝓ ipse est

Vbe q̄ cōtrādicat facto suo: totā

ro captiuitatem. Ingrate mechonomicos etiā ⁊ terra latet.

Et nubes. Prophete corda nostra salutari plenius irrigantes ⁊ ꝛpi natiuitatē ⁊ passionem ⁊ resurrectionem ⁊ ascensionē annūciantes: Dicā. māddabo n. m. nr. pla. i. e. symbonice alibi: Veritas tua vbi ad nubes.

Germinet eum. Qui salutē veritas fiat: ⁊ germinatiue de terra legitur ꝓ humanitatem.

dextra

qui totā terrā illā occuparet. q̄s implenti fiat in cyro filio astriagis filio. ⁊ ideo natiuitas cyri hic describit sub methaphora vitis seu plante. enixe de terra ad quā requirit influentia celestis. ⁊ dispositio terre per deiectū super eā pluuie ⁊ rorta. ⁊ hoc est ꝙ dicit: Rorate celi desup. rorē ⁊ infundāt nubes eminēdo. ⁊ nubes pluant iustū. i. deiponant materiā ad ortū. iusti. i. cyri. qui vocat hic iustus inquā fuit executor diuine iustitie in ꝓcessu babylonico. Aperiat terra. i. astriagis filia. ⁊ germinet saluatoꝝ. i. cyrū ad liberandū populū iude a babylonica captiuitate. Et iustitia ortum simul. i. virtus erogandi iusticia mecū. Ego dño creaui eū dando ei imperiū. sicut papa vel liberatore dicit creando q̄s promouit ad talem dignitatem. Consequenter exponat littera de re figurata. i. de ꝛpi natiuitate. Rorate celi ꝛc. terra illa germinans saluatorē et beata virgo scripsisse saluatoꝝ mīdi. tionem ex virili semine. sed virtute ꝛpūs sancti concꝑta fuit celesti. Et q; principalius intenno. ꝓphete ēt hoc significat. dicto tuo tibi terre hanc auctoritatem allegauit in aliquib⁹ locis. s. Et iustitia orta simul. i. gratia iustificans. Job. i. Gratia ⁊ veritas per Ihesū christum facta ēt. a. Ego dño creauit eum. ꝙtum ad humanitatē que est creatura dei. b. Vbe qui cōtradicit. Vbi ꝓpheta increpat cōtradictores seu ꝛpositores. Astriages enim audito ꝛpositionē somnij predicti timēs ne regno ꝓuenti filiū sui dedit vnde caldi pleboꝝ mylin. vt ꝛi filium de ea nascentē nō haberet amicos potentes qui tuarent ꝛpū ad obtinendum regnum. ꝛi hoc etiā fecit diligenter obliuari ꝛpm ꝛpognatiōis filie sue ⁊ puerū natum sed filij apportet iussit cuidā famulo vt secreto eū ad nemora portaret. ⁊ ꝛi ibi dimitteret. qđ cum facti fuisset canicula pascꝰ tuꝛa nemora habitantiū que canibus nutriebat. diuina ꝓuidentia bestie competentibus accubat ad puerū. ⁊ ꝛi lactabat: qua sequēs pastor mirans ad quid nemora intrasset inuenit puerū quē vocat fuc ꝛpm dicebat nutritū vocans eum spartacū. q; sparto lingua persica canem sigt. Sed postea ad ꝛpi pastoris ꝛpm fuerat accidentaliter vocatus sicut dictus. qđ sigt heredem. i. filia imperij. Astiages reluctat astringere ille erit heres. ⁊ hoc modo scribit in persico. qđ in latīm ad latinū vocat cyrus. sicut hoc nomē sibi tribuit ad latinū ꝓnūciat. ⁊ scribit sibi. ⁊ ille cyr⁹ posita obtinuit monarchiā. ⁊ ꝙd dicta filia b. de astriage. c. cyro bellum in ecclastica hystoria. Aput ea. Astiages Bibit factori suo. In hoc loco pat astriagem q̄ volebat occidi ꝓphetā spelue. c. Tecta de famine nre. i. ꝙpue tuꝛeā seu astico. ꝙd vide

de famine

De qui. Quasi profecto qui predico eis. Euenturos vbi q; pro
Ibi. vel certe est p illeratiocis pro nil omnia regna subuertam.
Idolatri. Vir malorum poema. Idolatre vat poema.
Pulcho eius. Filii in humanitatis in vano virginali. Unde: ydola
simcrup lugentes in te t y.a.o.i.vc.

Et omnis. m.c. Hoc occasione portant q̄ diam altra esse rebellis, nunc
Ro.9.b. enim ait ydolatria nō mā
dauit aliquid qui mala
ta non fuerit ignorat.
Ego fu.c. Quasi q
Rom.14 figuratiua fecit qd mirus
fi q nihil mirū i mundi:
vt redimat gen' bel amā
t a mortuis suscitet eum.
Vbi ap' de qui pec. nō
fi. nec imitat' c.d.i. o.t'.
Ipse edificabit. De quo
dictū est: non cognouisti
me. Nec ipe edificauit ei
Nicolaus
de samaria: eo q in sima
inidola. pmo fuit repetus.
a Mungd dicit luius
figulo suo. i. sicut luius nō pōt aligd ptra figulū: nec ta potes impedire voluntat' mā t p. potest. b Vbi q dicit patri &c. In hoc incepit arbitrio q̄ gratiosus t clementi' erit. vt nihil impedire vt dicā est.
c Hec dicit dominꝰ. Hic consequenter ponitur liberatio vel ita, t primo ḡtā ad iudeos. secūdo ḡtā ad gentiles conuersos: ibi: Congregamini. pma in duas. q; primo ponitur indecens liberatio. secūdo huī liberationis pfectio. secūda ibi: Vere tu es deus. Circa primū primo declarat' potestas diuina ad suscitandū cyrus liberatorem iudeoꝝ: cū dicit: d Ego sed terrā &c. et pater ifa. e Et omni militie eoꝝ mandaui. i. cursū sideri obsolui et ordinaui. f Ego suscitaui eū. Certū est' potestate. Ad iusticiā. i. faciendā de babylonia.
g Ipse edificabit ciuitatem meam. i. liciabit reedificare. t loquit de reedificatione hierusalē. Circa q̄ sciēdū q̄ hec reedificatio pōt dupliciē intelligi. Uno mō q̄nq; ad domos habitandi. t sic cyrus dedit licentiam reedificādi hierusalē. q; mandauit reedificare templū ad dei cultus. t sic concessit q̄ facer dotes t ministri t alii indifferenter habitarent ibi. Alio modo accipitur reedificatio q̄tū ad muros ciuitat̄ t portas. t hoc modo fuit reedificata p̄ permissū de licentia t voluntate regis artaxerxis. h Et captiuitatem meas. i. iudeoꝝ in me credentiū. i Dimitter. gratis. t q; et hoc facto ptās cyri fuit ampliata. ideo subditur: k Labor egypti. i. preciosa pro q̄b' egypti laborauerūt. l Et negociatio ethiopie. i. pciosa. pinde ethiopuꝝ q̄ de longe per mercatores ibi apportare sunt. t q; nō solū vtantur ibi: sed et deorum cultū facti fuerūt subiecti cyro in premiū liberationis iudeoꝝ de babylone. ideo subditur: m Viri sublimes. i. reges t principes victarū terrarū. n Ante te trāsibūt. i. sub dñio tuo. o Post te ambulabunt. p. liquētes vt dñm. p Vincti manicis. i. compeditus manualibus
q Porgent. q; aliq̄ eoꝝ fic succubuit ad declarandū victoriā cyri. r Et te adorabunt supplices postulādo a te misericordiam.
s Uerūtu es. Hic ppheta ostendit sermonē ad deū per modū gratiaꝝ actionis ostendo eius clementiam t potestatem pro liberatione ppli sui dicens: t Deus in te est deus &c. i. nullus est deus nisi tu qui potes facē talia. t qui' diuinitas dei nō patet hominuꝝ oculis. ideo subditur: Vere

† Absconsus. latens. obscurus est. vel significatiue q̄ pro
pheta est. † hymo. † ydolis ydola
de famijs &c. Nūqd dicit tūn
† duo
figulo suo qd facis t opus tuū:
absq; manibus est? Aut q dicit
† consequenter. † illum equalem patri † matri
† vel: natiuo. De. mo. fa. i. fi.
patri qd generas? t mulieri qd
† cum ea vno non comparte.
parturit: Hec dicit dñs sanctus
† plasmator † mysteria † promis.
israel plasticē eius. Lectura inter
† a iudeis † adoptionem qui per filium re-
ditum quomodo debeamus eis negare.
rogate me: sup filios meos t su
† tenuit
p opus manuū mearū mādate
† postquo quid ignorant, quomodo mea adpo-
nam † tanq̄ dominum
mihi. Ego feci terrā: t homines
† dominibus habitādam
sup eā creaui ego. Manus mee
† Bellis t angelis
tetēderūt celos: t omni † militie
† que facient. † † montuia † vel bo.
† mentitus est propter peccata nostra t relinquit p
per iustificationem nostram
eoꝝ mandaui. Ego † suscitaui eū
† ego. † † drabh ad cyri.
ad iusticiā: t oēs † vias eius di
† † lingua formam petimus pro absti, non pre.
† que in manus potest non potest adiscedi.
† ex gentibus t iudeis ydolatras
rigas. Ipse ędificabit † ciuitatē
† ciuitas a paradiso capitosa pro plani hominis
peccato † † liberam in partem
t captiuitatē meā † dimittēt non
† a iudeis et mea. † † gratis misericordia opera
† gratis latis ex gratia mea compellas q. v.
in pcio neq; in muneribus dicit
† gratis latis ex gratia mea compellas q. v.
dominus exercituum. Hec dicit
† † salutē idolatrum cui egressus precipue iudeis.
dñs deus. Labor egypti t ne
† terrena † ad deum conuerte † labores que
et latus vade omnes de labq veniūt ignomi te.
† scribunt adsentire diuitio
gociatio ethiopie t sabayim viri
per egyptios t ethiopes t viros fabrorum ne cetu
mundo videnti inteligantur † portatu
† eis † perfidem
sublimes ad te trāsibūt: t cui erūt
† integrum † pusillanimes † peruersis vel.
Post te ābulabūt vincti mānī

† Absconsus. latens. obscurus est. vel significatiue q̄ pro
pheta est. † hymo. † ydolis ydola
dis pergent: t tē adorabūt: tm
† † vere aliud est.
† ydolis. † † illuminatio in patre t pater in me est
Deprecabūtur. Tantūm in te est
† ego te, s. fa.
deus t nō ē absq; te deus. Uē
† verus † in cetu
re tu es deꝰ absconditus: deus il
† ipse enim Cham se fuisse proteſtatus est
† ydola † in ydolatria
rael saluator. Cōfusi sūt t erubu
† malūt in manus eum mussum
erūt omnes simul: abierūt in cō
† scribe t pharisei qui discrepant dominum factum
de apostolis tabernaculi et factum est terram populum
fusionem fabricatores erroꝝ. Jsrl
† ysrl † vere † per fidem
rael saluar' est in domino salūte
† † qui erubuerit me t de eo erubescam t e.e.e.p.m.
† † apostoli t alij fidelcs
eterna. Non cōfundemini t nō
† patientes pro nomine meo. quia sic. etiam
sicuri de premio
erubescetis usq; in seculū seculi. J
† † omnium errorum omnia equalitas deus est. cum
enim ergo fabricos esse debet: et non reliquat cap-
pacem vel effigiem vel qualibet barbarus gentes
† quia hereses. idolatre omnes idolorum cultores.
Quia hec dicit dominus creās
† † dominum habet. ideliam qui filium adoraue.
et laudat gentes cognoscit idola esse omnes est
celos ipse deus formās terrā t
† platinauit
facies eā: ipse plastes eius. Non
† dominibus creatorem agnoscentibus
in vanū creauit eā: sed vt habi
† quia negotiū celum promisit
tetur formauit eā: ego dominus
t non est alius. Non in abscondi
† ego eis
to locutus sum: in loco terre tene
† † quia negotiū celum promisit
brosi: Nō dixi semini iacob† fru
† † vicem apostolis adhuc abscondo eorum in mū-
dum t pri. e. o. c.
stra querite me. ego domin* lo
quens iusticiaz annūcians recta
† in mum dulle † o generatio quia in dei salute.
† † non loco sed merito † fidei ad me † paulis-
tim t per gratia gratuita iustificari credimus.
Cōgregamini: t† venite: t acce
† singulare mero.
dite simul qui saluati estis de ge

Nescierūt. Naturali scire quidā remanebat error sub simulachro
rum sic quasi gratuitus ignorantia in quibus non est culpa.
Cōuertimini. Ut sitis q mihi dñs vltor ad ambitū. Vbi. n. simul sym
bolū apostolorū de trinitate t vocatio gentiū relucidat.
Predixi. Adhuc de saluatione ydolū nihil eraſt locutus tm absq;
vel quādo legis audi.
Egredietur. In mā
dato veritatem. i. carnem.
Iustitie verbum fit do
ctor obedientiaꝝ ignorate:
vel sermo predicationis nō
completus fuerit.
Iustitie verbum filii
qui sapiētia patris vel
sentētia iustificandi gentium vel rerum.
Curuabuntur. Ge.
In hoc do. o. gl. fl. c. f.
t ifer. Adhoc est ille ē
ritimus ego genua fle
cent qs iudei fugitā mē
tia demonstrantes etiā
non faciunt.
In dño. D. Ec
clesia t barbare nāt sy
nagogales in ecclesiis
gentiū. C XLVI.
† Subtractus ē
e bel. Post voca
tionē gētiū subā
citur destructio ydoloꝝ.
Nabo. Nabo ē aurꝝ: nabo est ydolū. Sy
bic magis interpretatio
nominis opat: dicit enī
gphetia vel stultitia.
Et nota q̄ diuersi: cōfra
ctus est bel. t adiecit: pul
Nicolaus
qs subdit. a Nabo
est intelligē. virtutē fidei.
b Qui leuāt &c. Ihe
reo hī q leuant lignum
sculpture sue. t orāo q
aliqs scriptor posuit. a.
p. J. est ē cadē ista. q; per
signū vel signū intelligit
ista sculpti. qs a suis
cultorib' insuā in altum
vt reuerēt' adorent.
c Annūciate &c. J ad
huc ostendo. d Quis
audiuit &c. hoc ab initio
. J. uerū futuri. pmgnā
tia ldar annūciauit veritatē.
e Ecce fūri illud. i.
inuentel p dicta ppheta
rum: q̄ ego solus talia
predixiqui ea solus de
fatuam. t id ptr infau
annus oēs gētiū ad cul
tus vni' veri deitat' vt:
f Convertimini ad
me &c. J habitantes in oibus finibus terre. g In memetipso iurau.
hoc dicit ad offendēdū certitudinē eius' qs denūciat. Unde adhuc subdit:
h Nō reuertet. i. in cassum. sed implebit. t quid sit illud subdit: i Qz
mihi curabit omne genu. p adoratione latrie' signū cyri' i genuflexio.
vt dicta sit plena' Deuter. iii. cc. k Et iurabit ois lingua. Hīa
nds sit adimplcta. qz per ora' cessauit idolatria. t ab illis' colit' vn' deꝰ.
licet vario modo a phanie iudeis t farracenis t alijs. alio modo pōt in
telligi de solis xpianis qz de omnibus gentib' t linguis aliqui credūt in
ipm ipsum venturum tanq̄ verū deū. t adhuc plures credent circa finez
mundi. Et pactis cōcludit: l Ergo in domino dicent. i. potestate dei.
m Hec sunt iustitie t imperii. q; principes mundi pro magna pte sub
miserūt colla iugo xpi. t obedūt ei' vicario filio pontifici. t qz adhuc plu
res venient ad fidē in posterū vt dicit est. Hec subdit: n Ad eum ve
nient &c. pre finis petitinto erroribus. o Omnes qui repugnant. ei. p
indebitum seu malū vsū. p In domino iustificabit &c. J Dicet israel
Vere hic ecclesia fidē q̄ imitat' fidē ipsi' israelis q̄ ē adautu xpi ppheticauit:
Vere. glor. quat dicit ecclesia. Credēti. C. XLVI.
q Subtractū est bel. Post literalem pugnatiōē. hic alia ppheta
c denūciat hostili. Babylonios destructionem. t subdit i huius. q
sensu denūciat destructio idolatrie. t populi. Ecclie cessatio regni.

tus est nabo: te specie ad genus vtātur figuratiue q̄ post abolitionē vel
per predicationē apostolicā ydola penitus fuerint propheta dominus
t penitentie magnā ad nūtium pertinebit.
Dextrā t humeri. Dextra. n. t humerus adiutoriū t regio ex q̄ pla
rūq; oppugnat et bellat t tamen quē adiuuāt nulla ipsoꝝ. vt. t. lxxix a
lxxxi. t alia simil.
Et alacres. Non
q̄ simul adhuc habeāt
metempsicose t anima
t transitu carnis eorum
vocant quas t ydola. t mē
bra carnis vsui. mortis
t vitā t mortuoꝝ figuri
vt f tribus q̄ erāt ydo
latrie grauissime. causa
gentibus fuerit. nec ca
tenus fuisse repleti ad ter
ram t salutē alios non
potuit quin trabeāt et
domū dñi' subsequat.
Domus Iacob. Nō
dicit Iacob sed. mul cog.
adiectione bonitis fil.
simplicitat t alloquitur
tanq̄ carnales t mouet
eos a mundane fuga.
Qui portamini a. vt.
Qui gestamini tanq̄ le
tus cōcept' p pietatem
vlq; ad senū. pmittēdo
eis enim patientes eos
expectauit. t in odorta
pecudes. in terra pro
missionis. post passio
nem pe. iii. annos.
Cui assimilastis. vt.
In eos pdicat. inuehit q
tempest actus. t cultus

De ista
capitulo sequēti. Pdia
in tres. q; primo dicta de
structio deificat. secūdo
ppia ad cultus. latrie re
uocat: ibi: Audite me.
tertio liberatio et pmit
tur ibi: Accedite.
Circa primū. primo
Idolorū destructio vt dic
Confractus est bel. alia
constanter erat prind
pale ydol. babylonioꝝ.
t loquit de futuro p mo
dum preteri. t Libri
tus est nabo. aliud ydol
minus principale. Dici
mus ch alig q̄ nabo nō Ysa.
est nomē. pprium sed ap
pellativum. t sīc ppheta
tiam sue intentionem.
t sic est sensus. cōfracto
ydolo nebo. vel certe est
ppheta ita nuncupa
tus q̄ sacerdotes bello fin
gebāt. vel q; homines in idolis aliquando habēt respōsa. o Facta sūt
simul adhuc cog bestijs t iumentis. i. mitia cis. quia carentia intellectu. d
sequēter denūciat destructio idolatrarum. Circa q̄s sciendū q̄ sacerdotes
Idoloꝝ auertere fugere de babylone. q̄s capta fuit per cyrum. ferū portā
bant ydola. t sic propter pondus a veteri curtis fuerunt impedit. t sic cum
Idolis capti t destructi. t hoc est quod dicit: t Onera vestra. i. ydola.
u Grani pondere vē. i. vos a curtis impeditis. t Constabuerunt
t contenta sunt simul. id est vna' rebellionē. y Anima eorum. t. facinda
tum t Idolatrauerūt. b In captiuitatem ibit. quia aliqui eorum fuerunt
vincti vinc t in captiuitatem ducti. a Audite me domus Iacob. Vbi
capti vinc t in captiuitatem ducti. a Audite me domus Iacob. Vbi
consequenter reuocat populum ludeum ad verum cultum. quia multi fuerūt
Idolatre ante capentitatem babylonicam. vt patet iii. Reg. in plurib' lo
da. t hoc possibile vt q̄ multi eoꝝ qui fuerunt ducti in babyloniē hoīe
bant babylonicoꝝ Idolatriā. t ad reuocandū eū primo ostendūt offert
bat babylonicoꝝ Idolatriā. t ad reuocandū eū primo ostendūt offert
dei ad ipsū et ei persona dei. Audite me domus Iacob vē. Deinde
b Qui portamini a meo vtero. id est qui assūpti ad vos sicut mater ad
filios. c Usq; ad senectam ego ipe. id est quam affectionem ego tam
rinabo. Consequenter reuocat populū ab idolatriatoꝝ. d Cui assi
milastis me vē. fabricando vobis ydola. deo simile. Quid com
similabis me vē. fabricando vobis ydola. deo simile. Quid com
fortas aerumnā de facultate. quasi dicat. Quia vobiscum aerumnā sunt. quasi

Vbe qui dicit patri: quid genui? et mulieri: quid parturio? Sic dicit dñs sanctus israel et plastes eius. Interrogate me de futuris: super filios meos et super opus manuum meaꝝ mandate mihi. Ego feci terrã: et homines super eã creaui ego. Manus mee extenderũt celos: et omni militie eorum mandaui. Ego suscitaui eũ in iustitia: et omnes vias eius dirigã. Ipse ędificabit ciuitatem meã: et captiuitatẽ meã dimittet non in pretio neq; in muneribus dicit dominus exercituum. Hec dicit dñs dominus. Labor egypti et negotiatio ethiopie et sabaim viri excelsi ad te trãsibũt: et tui erũt famuli tui. Post te ambulabunt vincti manicis et quasi per compedes adorabunt te: et deprecabuntur te quia in te tantum deus est: et non est alius deus absq; te. Vere tu es deus qui absconditus es deus israel saluator. Confusi sũt et erubescent omnes simul: abierũt in confusionem fabricatores errorꝝ. Israel saluatus est in domino salute eterna. Non confundemini et non erubescetis in secula seculi. Quia hec dicit dominus creans celos ipse deus formans terram et fecit eam: ipse plastes eius. Non in vanum creauit eã: sed vt habitaretur formauit eã: ego dominus et non est alius. Non in abscondito locutus sum in loco terre tenebrosæ: non dixi semini iacob: frustra querite me. Ego dominus loquens iustitiam annuncians recta. Congregamini et venite et accedite simul qui saluati estis de gentibus. Non cognouerunt qui leuabant lignum sculpture sue: et rogant deum qui non saluat. Annunciate et venite et accedite simul. Quis auditum fecit hoc ab initio? ex tunc predixi illud. Nunquid non ego dominus et non est deus absque me? Deus iustus et saluator non est preter me. Convertimini ad me et salui eritis omnes fines terre: quia ego deus et non est alius. In memetipso iuraui: egredietur de ore meo iustitia verbum: et non reuertetur quia michi curuabitur omne genu et jurabit omnis lingua. Dicentes in domino dicet: me esse iustitias et imperia. Ad ipsum venient confundentur omnes qui repugnant ei. In domino iustificabitur et laudabitur omne semen israel.

C. XLVI.

Confractus est bel. Decidit nabo: facta sunt simulacra eorum bestiis et iumentis. Onera vestra grauia pondere lassitudini facta sunt. Vsque ad lassitudinem ingrauabuntur et curuabuntur simul. Non potuerunt saluare portantem: et anima eorum in captiuitatem ibit. Audite me domus iacob: et omnes reliquiæ domus israel. Qui portamini a meo vtero: qui gestamini a mea vulua: usque ad senectam ego ipse et usque ad tempus canos ego portabo. Ego feci et ego feram: ego portabo et saluabo. Cui assimilastis me et adequastis: et copulastis me et fecistis similes? Qui portant aurum de sacculo et argentum statera ponderauerunt: conducent aurificem vt faciat deum: et prosternent se et adorabunt. Portabunt eum humeris et baiulabunt illum: et ponent eum in loco suo et stabit non mouebitur de loco suo. Sed et clamabit ad eum: et non exaudiet: et de tribulatione non saluabit eum. Memores estote istius et confundimini: reuertimini preuaricatores super corda. Memores estote priorum antiquorum: quia ego sum deus et non est amplius deus et nihil simile mei: annuncians ab initio nouissima et ex antiquis quæ nondum facta sunt. Dicens: consilium meum stabit et omnia quæcunque volui faciam. Vocans ab oriente auem et de terra longinqua virum consilii mei. Et locutus sum et adducam illud: cogitaui et faciam illud. Audite me duri corde qui longe estis a iustitia. Prope feci iustitiam meam et non elongabitur et salus mea non tardabit. Et dabo in sion salutem et in israel gloriam meam.

C. XLVI.

Descende et sede mulier virgo filia babylon: sede in terra non est solium filie caldeorum: quia non amplius vocaberis mollis et delicata. Tolle molam et mole farinam: reuela crines tuos: discalcia gambas tuas: nuda femur: transi flumina. Reuelata est ignominia tua: sed et opprobrium tuum videbitur. Vindictam accipiam et non resistam tibi dicit redemptor noster dominus exercituum nomen eius. Sede tacens et intra in tenebras filia caldeorum: quia non vocaberis amplius domina regnorum. Iratus sum populo meo: polluam hereditatem meam et dabo eos in manu tua: non ponas eis misericordiam. Super senem grauasti iugum tuum valde. Dixisti in æternum ero domina: non posuisti hæc ad cor tuum nec recordata es finis tui. Nunc ergo audi hæc delicata que habitas confidenter: que dicis in corde tuo ego sum et non est absque me non sedebo vidua et ignorabo sterilitatem. Hæc autem duo venient tibi subito in die una: sterilitas et viduitas. Vniuersa venient super te propter multitudinem maleficiorum tuorum: propter robur incantationum tuarum vehementer. Et confidebas in malitia tua et dicebas: non est qui videat me. Sapientia tua et scientia tua hæc decepit te: et dixisti in corde tuo ego sum et non est absque me. Veniet super te malum et nescies ortum eius: et irruet super te calamitas quam non poteris expiare: veniet super te subito miseria quam penitus ignores. Sta nunc cum incantatoribus tuis et cum multitudine maleficiorum tuorum in quibus laborasti a puericia tua: si forte possis prodesse si forte valeas fieri fortior. Defecisti in multitudine consiliorum tuorum: stent et saluent te augures cæli et contemplatores siderum qui supputabant menses vt ex eis nuntiarent ventura tibi. Ecce facti sunt quasi stipula ignis combussit eos: non liberabunt animam suam de manu flammæ. Non erunt prunæ quæ calefaciant panem: nec focus vt sedeant coram eo. Sic erunt tibi in quibus laborasti: negotiatores tui a puericia tua errauerunt singuli in semitis suis: non est qui saluum faciat te.

C. XLVI.

Audite hoc domus iacob: qui vocati estis nomine israel et de aquis iuda existis: qui iuratis in nomine domini et recordamini deum israel non in veritate neque in iustitia. De ciuitate enim sancta nominati sunt et super deum israel continentes se: dominus exercituum nomen eius. Quæ ab initio audiui ne forte dicas: noui et ea scio. Audisti nunquid cognouisti? nunquid non et aures tuæ apertæ fuerunt antea? Scio enim quod prævaricans prævaricaberis et transgressor ab utero vocatus es. Propter nomen meum longe faciam furorem meum et laudem meam continebo tibi ne intereas. Ecce conflaui te non quasi argentum elegi te in camino paupertatis. Propter me propter me faciam ut non blasphemer: et gloriam meam alteri non dabo. Audi me iacob et israel qui vocaris ab eo ego ipse ego primus et ego nouissimus. Quia manus mea fundauit terram et dextera mea mensa est celos: ego vocabo eos et stabunt simul. Congregamini omnes et audite: quis ex eis annunciauit hæc? Dilectus dominus faciet voluntatem suam in babylone et brachium eius in chaldæis. Ego locutus sum et vocaui eum adduxi eum et prosperum faciam iter eius. Accedite ad me et audite hoc: ab initio non in abscondito locutus sum: ex tempore antequam fieret ibi eram et nunc dominus deus misit me et spiritus eius. Hæc dicit dominus redemptor tuus sanctus israel: ego dominus deus tuus docens te utilia ducens te in via qua gradi debes: et utinam attendisses mandatis meis fuisset quasi flumen pax tua et iustitia tua quasi gurgites maris. Et fuisset quasi arena semen tuum et quæ de visceribus tuis egredientur sicut cumuli eius non auferetur nec delebitur nomen eius coram me. Egredimini de babylone fugite a chaldæis in uoce exultationis annunciate et audiri facite hoc: emittite illud usque ad extremum terræ dicite: redemit dominus seruum suum iacob. Et non sitierunt in solitudine in qua duxit eos: aquam de petra produxit eis: et diuisa est petra et fluxerunt aquæ. Non est pax impiis dicit dominus.

C. XLVII.

Descende et sede in pulueren virgo filia babylon: sede in terra absque solio filia caldeorum: quia non amplius vocaberis ad instar tenera et delicata. Tolle molas et mole farinam: reuela crines tuos: discalcia gambas tuas: nuda femur: transi flumina. Reuelata est ignominia tua: sed et opprobrium tuum videbitur. Vindictam accipiam et non resistam tibi dicit redemptor noster dominus exercituum nomen eius. Sede tacens et intra in tenebras filia caldeorum: quia non vocaberis amplius domina regnorum. Iratus sum populo meo: polluam hereditatem meam et dabo eos in manu tua: non ponas eis misericordiam. Super senem grauasti iugum tuum valde. Dixisti in æternum ero domina: non posuisti hæc ad cor tuum nec recordata es finis tui. Nunc ergo audi hæc delicata que habitas confidenter: que dicis in corde tuo ego sum et non est absque me non sedebo vidua et ignorabo sterilitatem. Hæc autem duo venient tibi subito in die una: sterilitas et viduitas. Vniuersa venient super te propter multitudinem maleficiorum tuorum: propter robur incantationum tuarum vehementer. Et confidebas in malitia tua et dicebas: non est qui videat me. Sapientia tua et scientia tua hæc decepit te: et dixisti in corde tuo ego sum et non est absque me. Veniet super te malum et nescies ortum eius: et irruet super te calamitas quam non poteris expiare: veniet super te subito miseria quam penitus ignores. Sta nunc cum incantatoribus tuis et cum multitudine maleficiorum tuorum in quibus laborasti a puericia tua: si forte possis prodesse si forte valeas fieri fortior. Defecisti in multitudine consiliorum tuorum: stent et saluent te augures cæli et contemplatores siderum qui supputabant menses vt ex eis nuntiarent ventura tibi. Ecce facti sunt quasi stipula ignis combussit eos: non liberabunt animam suam de manu flammæ. Non erunt prunæ quæ calefaciant panem: nec focus vt sedeant coram eo. Sic erunt tibi in quibus laborasti: negotiatores tui a puericia tua errauerunt singuli in semitis suis: non est qui saluum faciat te.

C. XLVII

ydola cohortium angelis placeat: in celo in luce super uomos.
Memento te. Quia vos genus: et vlgq ad senectus portauistis te ydola que fecistis: et ad votum dei cultum reuertimini.
Ad cor. Intellectum: qui quasi bestie vanitas similes facti estis: et stulti in hijs: et lapidem impingentes.
Annuciauo ꝛc.
Per ysaiam ait pdicta ipsorum p victoriam nostri. i. prefatam ydolet futura: et futura probet ydolatriam meam.
Audite me. Quia vos genus: et vlgq ad senectus pertulistis me: et alios: vt vos venit plenitudo tpis. m. d. f. et ioannes.
Filioli. Igne nouissima hora ē. Cōsilium. m. Rachmēti mundi p̄sentiquasi filioli mum statuit: nec dicere cum videritis effectus. Vana nullū ex deo nisi q futura cognūt: et fieri percipit.
Ego ab o. i. Quem sm beatos cyrū regem pers: vel uarie regi medos: q cristiane ab exilio adsoluendū: et ytra babylonios volantē dei implecturū. Nec vere referimus hec ad christū qui q̄ cito voluit sua fide per apostolos totus mundus implenit: vnde balaam. Orietur stella ex iacob: et alibi: ecce no men ei⁹: et magi ab exilio venientes adorauerūt.
Audi. Quia semp rebellis veritati fmo pphetabit: et filio.
Dabo in fron ta. Ex. salutare: et in israel. glo. m. filium. Quē vicit non quero gloriā meā: et pater in me manēs ip. Ex. In fronte in iudea nat⁹ est: vel p fron significat ecclesiā i speculatiue positā.

C. XLVII.

Descende sede in p. Quia omnis creatura dei tum⁹. Hec tota heroicos natura babylonie damnabilis: vel ob luxurias: et ornatum potentissime virtio que tam lener: et vicina occasui virgini tā ꝛ pucllam tactat.
Adhuc. Virgo. Descende sede in p. fi. ba. Hoc loco humana mens virgo nō incorrupta (vt arbitror) dicit: fe infecunda. Et q babylon cōfusio interpretat recte infecunda mens ficta babylonis vocat: que in eo q nequaq; bona opera germinat (cum nullo ordine recte vite cōponitur) quasi matre cōfusione generatur. Non autem virgo nō infecunda dicit: i corrupta: postq; statum salutis perdidit ad cōfusionis suc cūnabula appellata tur. In alto quippe humanus animus ratiq; superna retributionis⁹ ingnat. Sed ab hoc statu descendere: et turpitudo vitaq; sue deiectio⁹ mōdi delectatio labentiū cor mor bene addit. Sede in puluere.

Nicolaus

tamen ira furētis ad idolatriam pient q̄ tibi potuisti aurum vestrum. Ideo subditur: Conducentes auricum ꝛc. Et consequenter ostendit idolorum impotentiā dicens: Portant illum in humeris. propter q̄ in hoc obligantur: a Redite prauaricatores. id est idolotes fabricatores: et cultores. b Ad cor. cogitando q̄ idolo nihil nominis sit sue virtutis. c Recordamini. Hic denunciatur liberatio populi. primo tamen ostendit dei potentia ad hoc agendum. ex quo dicitur: Recordamini priora secuti. Loca tionis mundi. qui a me creatus est. ideo subditur: d Quoniā ego sum deus solus creator. vt ideo possum populū meū liberare: et liberationē pmittere. Ideo subditur: e Annūcians ab exordio nouissima. i. antequā fierent annūciauī principium rei: et terminum. sicut ps. Dicit. ix. vbi finxit se nunciare antebe ordinatum tacito: et hinc etiā in egressum: et assumptionē ego ipse. et liberationē. et eodē modo dicit reuelauit futura. i. cepit intuitē populi per nabuchodonosor. et liberationem per cyrū. et q̄ illud sit certius ostenditur ꝑ quinq; rerum dictus: f Consilium meum stabit. id est liberationis populi per cyrum. g Vocans ab oriente aiem. i. cyrū ad modum aule velocitat ventorum. h Virum voluntatis mee. i. executorem mee voluntatis. i Crauī. i. crudum vel pfidū. k Et facias illud. quia voluntas mea non pōt impediri. et ad huius cōsiderationē excitat tardorum attentionem. dicens: l Audite me duro corde. i. qui habetis

Dabo in fron ta. Ex. salutare: et in israel. glo. m. filium. Quē vicit non quero gloriā meā: et pater in me manēs ip. Ex. In fronte in iudea nat⁹ est: vel p fron significat ecclesiā i speculatiue positā.

C. XLVII.

Descende sede in p. Quia omnis creatura dei tum⁹. Hec tota heroicos natura babylonie damnabilis: vel ob luxurias: et ornatum potentissime virtio que tam lener: et vicina occasui virgini tā ꝛ pucllam tactat.
Adhuc. Virgo. Descende sede in p. fi. ba. Hoc loco humana mens virgo nō incorrupta (vt arbitror) dicit: fe infecunda. Et q babylon cōfusio interpretat recte infecunda mens ficta babylonis vocat: que in eo q nequaq; bona opera germinat (cum nullo ordine recte vite cōponitur) quasi matre cōfusione generatur. Non autem virgo nō infecunda dicit: i corrupta: postq; statum salutis perdidit ad cōfusionis suc cūnabula appellata tur. In alto quippe humanus animus ratiq; superna retributionis⁹ ingnat. Sed ab hoc statu descendere: et turpitudo vitaq; sue deiectio⁹ mōdi delectatio labentiū cor mor bene addit. Sede in puluere.

Nicolaus

tamen ira furētis ad idolatriam pient q̄ tibi potuisti aurum vestrum. Ideo subditur: Conducentes auricum ꝛc. Et consequenter ostendit idolorum impotentiā dicens: Portant illum in humeris. propter q̄ in hoc obligantur: a Redite prauaricatores. id est idolotes fabricatores: et cultores. b Ad cor. cogitando q̄ idolo nihil nominis sit sue virtutis. c Recordamini. Hic denunciatur liberatio populi. primo tamen ostendit dei potentia ad hoc agendum. ex quo dicitur: Recordamini priora secuti. Loca tionis mundi. qui a me creatus est. ideo subditur: d Quoniā ego sum deus solus creator. vt ideo possum populū meū liberare: et liberationē pmittere. Ideo subditur: e Annūcians ab exordio nouissima. i. antequā fierent annūciauī principium rei: et terminum. sicut ps. Dicit. ix. vbi finxit se nunciare antebe ordinatum tacito: et hinc etiā in egressum: et assumptionē ego ipse. et liberationē. et eodē modo dicit reuelauit futura. i. cepit intuitē populi per nabuchodonosor. et liberationem per cyrū. et q̄ illud sit certius ostenditur ꝑ quinq; rerum dictus: f Consilium meum stabit. id est liberationis populi per cyrum. g Vocans ab oriente aiem. i. cyrū ad modum aule velocitat ventorum. h Virum voluntatis mee. i. executorem mee voluntatis. i Crauī. i. crudum vel pfidū. k Et facias illud. quia voluntas mea non pōt impediri. et ad huius cōsiderationē excitat tardorum attentionem. dicens: l Audite me duro corde. i. qui habetis

Et non rediit. Sicut moyses deo volenti obtemperare filios israel. Sicut scat autem angelum babylonii propositum qui cum alijs astrorum⁹ babylonicum ꝛ non est sanata.
Sede. Sermo ad babylonē redet ꝛ Si quondā regina: modo ancilla alloquit. Sede humilis ꝛ vilissima: vt tristitie considerās miseriā tuam.
Iratus fui ꝛc. Cum sum reddit spe christicos ita afflixisse me sine causa fecisse videntur q̄ nihil sine causa egerit: vt cognoscat chaldeus qui non in viribus suis superasse runt populum dei.
Subito. De ignoui fo⁹ errore cyro ꝛ dario: nō enī meminerat vt a me dilio ꝛ grie (qui illius chaldeus. b Et non rediit. Sicut moyses deo volenti obtemperare filios israel. Sicut autem angelum babylonii propositum qui cum alijs astrorum⁹ babylonicum ꝛ non est sanata.
Sede. Sermo ad babylonē redet ꝛ Si quondā regina: modo ancilla alloquit. Sede humilis ꝛ vilissima: vt tristitie considerās miseriā tuam.
Iratus fui ꝛc. Cum sum reddit spe christicos ita afflixisse me sine causa fecisse videntur q̄ nihil sine causa egerit: vt cognoscat chaldeus qui non in viribus suis superasse runt populum dei.
Subito. De ignoui fo⁹ errore cyro ꝛ dario: nō enī meminerat vt a me dilio ꝛ grie (qui illius chaldeus.

Nicolaus

honorum. per illa designatur applicatio ad opus seruile. cum enim ancille ad talia se applicant: tales cooperarias arguunt. ꝛ cassi filia im portat per ysaiā cōmuni cō etof: Remota turpitudine tui. q̄ amēdū ablato est quidā turpitudinis denudatio.
a Resede crura. trāsi flumia ꝛc. q. d. I captiuitate ducatū pulsando. ꝛ sic operabit te elevare vestra. ꝛ philosophice pōs inferiores ad transeūdū aquas et flumina.
b Virginem capiā. de multo tuo. c Redēptor noster. Pōt locus⁹ est pphā i persona vīi. nīc log⁹ i pprio pona p. Redemptor noster de egypto ꝛ babylone.
d Hec cantabit. Cantelor. e Nomē eius. ꝛ sic est in hebreo ista q nomē vīi hic: dicit dñs creatus. i. angelorum: f Sanctus israel. id est sanctificās ist. q Sede tace tanq; cōfusa. Et redit⁹ ꝑ dñs ad locū dam in persona vīi.
h Et intra i tenebras. q. multi de babylonijs ꝛ captiuitate ducti fuerūt ꝛ incarcerati in locis re motissis. i Arue⁹ fl. Hic ꝑr ponit dicit pmissionis ꝛō: que utplur est. Prima accipitur q crudelitate qui babylonij exercuerūt in populū regni tui. ꝛ hoc est q dicit in plena vīi: Arue⁹ fluminū de paterno.
k Sup populū meū. ꝓpter eius peccatum.
l Cōtaminaui hereditatem meā. I. quantū ad permissionē hierusalem ꝛ templum a babylonijs ingredientibus ꝛ succedentibus vastatum. Reg. vīi. m Nō potuisti. Iudei iter vicos victoria a me tibi data. n Sup senē aggrauasti. cui ꝓper etatē eis debēt cōpati. o Et dixisti. Hic ponit scientia rō que accipit ex babylonijs superbiendi vīi. Et dicit. ꝓpter nimia elationē: p In ternum ero dñā. alios regnos. q Nō posuisti hec sup cor tuum. I. p tu momento deliciis te posuisti a pgressu ꝛ phibenda tua. ꝛ ps. Ira vīa tibi. Memor tibi hec duo ꝑsona. ꝛ que sint illa subdit: r Sterilitas. I. carentia ꝓlis per interfectionē hominū in te. s Et viduitas. I. carentia dominī.
t Maleficia. Hic ponit tertia rō que accipit ex multitudine multiplicationis dicit: Maleficia venerūt tibi. ꝛ ostendit maleficī qui vtunt maleficijs demonū. u Et ppter multitudī. I. qui detestāt sortes hariolorum. x Et fiducia habuisti tibi. In ipsis perseuerando absq; timore.

rudā crūra: trāsi flumia. Reuelabit̄ ignominia tua: ꝛ vidēbit̄ nō enim populū meū qui oppressit: si eum premit ut affligeret nocendo et opprimendo eos omnino.
opprobriū tuū. Ultionē capiā ꝛ nō resistet mihi homo. Redē ptō: noster dñs cecīratuum: nō mē illius sanctus ist. Sede ta ciet super te malū ꝛ nescies ortū eius. Irruet super te calamitas quā nō poteris expiare. Veniet sup te miseria repēte quā nescias. Sta cū incātatoribus tuis: ꝛ cū multitudine maleficiorū tuorū: in qbus laborasti ab adolescētia tua si forte qd prosint tibi: aut fi pos sis fieri fortior. Defecisti in multitudine consiliorū tuorū. Stent vt saluēt te augures celi: qui cō templabantur sidera: ꝛ supputabāt menses vt ex eis annūciarēt tibi. Ecce facti sunt quasi stipula. ignis cōbussit illos. Non liberabūt animā suā de manu flāme. Nō sunt prūe qui calefiāt: nec focus vt sedeāt ad eū. Sic factū sunt tibi in quibus laborauerās negociatores

Predixit adbabyloniosup supplicia vocat ad patria. C XLVIII.

Cfiliter hoc. c̄ Considerado ē vt qñ agit de carnali israel simpliciter
a ¶ sine nomine alicuius de iacob vel israel vocat̄ sicut i hoc loco vbi
eos alloquit̄ nominatimo iacob vel israel appellantur.

Et de aquis iuda. Pudc facte mētionē q̄ q̄ tribus capitaniae iuda
¶ beniamin ¶ leuite i ter
ra geo. manebāt ¶ regis
de iuda habebant.

Et Dñs israel. Postquā hic ludens ad Babylonios
vos esse tractat̄. ¶ ostē
dendo hic priuilegium
ei cui vobis iacob israel
¶ dicit vtrosq; dei appellationis assumpsit vocabula.

Priora etiā. Postquā babylonios supando ¶ reprehē factum q̄
minatus sum: vt cū ve
nerint ad fidē ita fiāt ut nec fortuita nec deorum
meoꝝ multa acclāre.

Nicolaus

babylonicus. explorando
et pulsibus alioꝝ gētiuꝝ
q̄s multū faciebat ad fa
bulādū regnuꝝ suū. hoc
igit̄ erudiēdi eos dī: Me
spectatores tui ēt. J. de
hac p̄scientia a fundatōe
tua. a Vnusquisq; in
via sua erraverit. i. i ido
latrias suas ¶ opiū, ¶ nō
ex superadita cōclusione:
b Nō ē q̄ saluet. Cū
oīb⁹ illis p quos fidē
habas salvari ¶ stabiliri. vt
pz p ecclesiā. ecce ex
fidei. C. XLVIII.

c Audite h. Qui est
a ē clarus ppha
desiderant ba-
bylonioꝝ destructionem.
hic ꝑ se denūciat ppli iu
de liberationēq; captiui⁹
a babyloniis tenebat. ¶
diuidit in duas ptes. ar
gūo erexit auditōi in-
telligēdi. secūdo ꝓsequit̄
ꝓpositum. dī. Priora.
Circa pmā recolit duo
de quibꝰ glababant. ¶ q̄
debebāt eos mouere ad bonū. Primū ē nobilitas ortus. q̄ debebat mouere ad
bonū. vñ dicit Boet⁹ 3. de pōl. q̄ i nobilitate generis illud est optimū.
qz p hoc ē ipsitus ipsū nobilit⁹ quādā necessitas ne a malozꝝ suoꝝ prohibi-
tate degenerēt. ¶ q̄sū ad hoc dicit. Audite me dom⁹ facēb. i. q. defendi-
tis a tāto patriarcha. ¶ ab eo vocati ex filiis filij israel. d Et de ago tuda
existis. i. de tribu nobilioꝝ filioꝝ israel qz erat regia. Secūda est sanctitatis
cultⁿ. qz soli tales diebant ꝑ alios cultores dei. ¶ q̄tum ad hoc dicit:
e Qui iurat. i nolo vñi. q̄si ad ei⁹ reverentiā. holeo eni ꝑ malos̄ sui iu-
rant. Nec. vi. sed qz reuerētia debita nō est in illicito iuramēto: ꝙ magis
irreuerētia. ꝙ ad remouādū eoꝝ falsaz gloriaz subdit: f Nō in veritate
neq; in iusticia. Et sic eos notat de iuramēto falso q̄ caret veritate ¶ de in
iusto iniquo: q̄ caret iusticia. g De ciuitate eni sancta. i. hierusalē
ad cultū dei electa. h Vocati sūt. i. denoīati ciues. de quo sūr gloriant̄.
i Et sup deū israel. ꝙz legē ei⁹ seruare ꝓmiserūt. ¶ hoc ēt debebat eos
mouere ad bonū. k Priora. Hic exequit̄ ꝓpositū. i. de ppli libera-
tione. Circa quā ꝑmo ponit liberandi oditio. secūdo subdit ipsa liberatio
ipsi: Congregamini. Cōditio aūt liberandi est q̄ fit, fidei ¶ pcto ad hoc. ex
fide primo ostendit ipsius dei scia. ¶ secūdo ipsius potētialis. Audi me.
Prima ex duab. quāz primo dei fidēm ostendit. secūdo quādam obiectio
soluitur ibi: Propter nomen meum. Circa primā scienāl q̄ dei scia ostē
dit duplr. vno modo ex certa reuelatōe zelgenīā futuroꝝ. alio mō ex oc
cultatōe eoꝝ. secūdā ponit ibi: Audita fec. Circa primā dicitur i ꝑsona
vbi: Priora ecce. i. antequā fierēt. l Annūciauī. sicut ps Dicit. xv. vbi
denūciauit abrahe peregrinationē seminis sui futurā in egyptū, ¶ inde re-
ditura q̄rta gnātōe. ¶ sicut denūciauit. ita postea in effectū ꝓduxit. Hāc
subdit: Repēte operat⁹ fil. 12. ¶ cā but⁹ reuelatiōis ¶ ꝓmissi subditur:
m Sciui. n. q̄z dur⁹ es tu. i. ad credēdū. ¶ nec. ¶ pu⁹ ad idolatriā falsita-
tis. n Predixi tibi ecce. i. loqz ante factū. o Ne forte di. 12. i

Palam miracula. i. que fecit in medio eoꝝ exodo ab egypto ꝙ subi-
ta imminēte captiuitate a nouchodonosor. Nūc aūt annexit captiuitati pa-
dicit eozꝝ liberatiōē ¶ ebdōdeozꝝ vastationē. vnde repente ruinet que
nunc ventura prodico operatus sum.

Nec uno. i. Nunc stephanus vana arguit ¶ loquelā corde fron. i. c.
Unde ezechiel frons mea re
sistēti facta est sibi na
sutis crudelioꝝ.

Et consi. Quasi
plurima nūciatur⁹ eraz
h q̄ nō recōciliatis. ꝙ di-
cō. q̄ dicturus erā reliqua

Propter no. m. q̄.
Scilicet ne vlciscat̄ ido-
la facta fec. i. fuisse me
um ne vilipēdēt eū: quia
adorati viuisili. ¶ laude
mea vt me. i. laudarent:
inferebatur in lege mea.

In camino pauper
tatis. Pungālo p pau
pertatē diuitiaz suaz di
do hostib⁹: vel i egypto
vbi oblidē diuitijs ¶ pau
pertate pleriq; vexati.

De ira

si cuenisset absq; mea de
nūciatōe. p Que au
dīsti. per me reuelata.
q Vide ola. sicut ꝑfēt
adipiscā. ¶ sic potes scire
q̄ ego feci ¶ non idola.
r Vos aūt nō annū-
ciastis. sed ego q̄ hoc re-
uelaui atq; ¶ alios ꝓ-
phetis. s Audita fe-
ci. Hic ostēdit ꝓpositum
ex aliquoꝝ occultatōe.
sicut enīz deus aliq; rue
lauit iudeis adq̄rēdi ne
idolis eoꝝ adorarent
tur: et dicti est. ita aliq̄
nō reuelauit eis. ne ꝓpo
gnitis idolis adorarent.

Ecce ecce ori te: sed nō q̄asi argē
f fornace tribulationis.
tū: elēgi te in camino pauptatis
f misericordiā meam. f non pro meritis
vestris liberabo vos. f f in genitibus quasi
imporque liberare.
Propter me faciā sit n̄ blasphe

Et gloriā

Audi me iacob. Licet adhuc loquit̄ quib⁹ vterat: Audi me do
mus iacob q̄ vocamini nole: nō vt sit ad multū enīz vocat̄ ꝓ Abra
mon electoꝝ: nō ad salutarē recuperandā vocatio appellat.

Congregamini. Quia ego gloriat terra ¶ omnipotēs fragilitatē
sua. Annūciatiue hec. ꝙ cyrus babylone debellaturus: vel q̄ filī⁹ me⁹
de virgine nasciturus erat.

Dominus dilexit
eum. Hec ꝓpter ad ipm
ꝑtinent: possunt tamen
ad cyrū referri ¶ dicitur
Nicolaus
a Et gloriā meā. i. cui
ūs milyi debitā. b Au-
dite nō vos. i. audi
te non ꝓphē. c Audi
me. Nec ꝓbr obstāt ꝓ-
phēta dei liberanī. ¶ hoc
ex creatōe scp de nihilo
ad quā requirēt̄ ꝓphēta
infinita. q. inter nihil ¶
aliqd nō est ꝓpinq⁹ ali
qua. ¶ hoc ē q̄s fundit:
d Ego ipse. i. nō alī⁹.
supple ē creator. e Ego
ꝓm⁹ ¶ ego nouissim⁹.
a quo deꝑdēt omne ē
creatū. f Manꝰ dex
mea ꝛc. hoc vl: q̄ terra
est ꝙ firma mādi. sicut
fundamentuz in domo.
g Et dextera mea mē
su. ē celos. In hebreo hꝫ:
Palmi cauit celos. i. pal
mo mēsurauit. ꝙ q̄s bel-
ligit facilitas mēsuratio
nis. sicut. ¶ eo q̄s mēsu-
ratur palmo hominis.
h Ego vocabo eos. i.
corpa celestia ꝑ mandato
eis ꝓpria nomina. pā.
cā vj. Aut numerat mul
titudinē stellaꝝ. ¶ oīa
ela nola vocat. i Et
stabūt simul. i. parati sūt
ad obsequiū mēi. ¶ sic ostendit dei ꝓtās nō solū ex rerū creatōe: sed etiaz
ex cay gubernatōe. k Congregamini. Postq̄ Esaias denūciauit dei
liberanī. ꝛdisse. hic ꝑ se denūciat ipsaz liberationez. ¶ ꝑ liberatōis mo
dū. ¶ ordinē dīt: Congregamini. Circa primū sciāl q̄ liberatio ppli de bā
bylone facta q̄ cyrū figura fuit liberatōis a ptāte demonie facte per xpm.
¶ nō ꝑmo ponit liberatio ꝑma. ¶ ꝑ secūda ibi: Accedite ad me. modus est
enī tūr⁹ ꝓpbe: vt frequēter dictū ē. ꝑ. denūciādo futa tūr⁹ ꝓpbarum de
nūciatur mysteriū xpi. Circa ꝑmā dī: Congregamini oēs vos. i. vos indei.
l Et audite. vocē dñi loquētis p os ꝓphe. m Quis de eis. i. de chal
deis de q̄b⁹ fuꝑ fecerat mētionē. n Annūciauit. i. mala eis futura p
cyrū. q. d. nullus ex de idolis hec annūciare potuit. o Dñs dilexit eū. i.
cyrū. Circa q̄s sōlāū q̄ pīgere est velle aliqd bonū. de⁹ aūt ꝓmouit cy
rum ad diuinitatē regni de statu inimo ¶ vili. vt dicit fuit. ā. ¶ v. ¶ sic vole
re est ipsū ad bonū regni ¶ monarchie. nō tñ ipsū ad bonū ꝙc ¶ glie. q̄
hz deū esse ipsius fuerit: vt hꝫ. i Esdre i. tñ cū hoc idola colūit. vt dictuz
fuit. ā. ¶ v. p Faciet voluntatē suā. i. dei i babylone chaldeos. ꝓpter pec
cata sua punitōis ꝑm exilij diuine iusticie. ¶ iudeos inde liberando.
q Ego ego locut⁹ sū. i. ꝑsona dei dicit: q̄ mēriti nō pōt. r Et vo
cauī eū ad expeditā regni. s Addauī eū. contra babylone. t Et di
recta est via ei⁹. ꝓ victoriā sequēt̄. u Accedite. Hic ꝑfīr denūciat li
beratio a ptāte demonis figurata ꝑ liberatōne a captiuitate babylonis.
hec aūt liberatio facta ē ꝓ missionē filij dei in mūdū. ¶ ꝑmo declarat hec
missio. ꝛdis facta p eū liberatio: dī: Nec dicit. Circa primū est aliquā dulum
tmoraūdū. qz ibi expōnit̄ sancte trinitatis mysteriū. Scīdū igit̄ q̄ illud
q̄s hic dī: Nūc a ꝓncipio in abscōdito locut⁹ sū. fm doctores catholicos ¶
hebreos intelligit de totālē legis in mōte ſnai. q̄ nō fuit data occulte sed
manifeste. in tñi q̄ tot⁹ ꝓplo audiētur voce dñi loquētis q̄tū ad decē ꝑ
ta decalogi. vt hꝫ Exo. xx. ¶ sic q̄s dī vt hic. Nūc a ꝓncipio in abscōdito lo-
cutus sū. nō est verū. Falsū q̄ legē nō dedit: ꝛs ipse⁹ dei. ¶ hoc asserunt
catholici. ¶ dicunt. q̄s aūt fidēm fierēt ibi erāt. antequā fierēt
dicit. Et ibi dicto hꝫ: A ꝓncipio fui ex eo tpe. i. a ꝓncipio datōis legis.
q̄s exponit alīs dicunt de ꝑsona chaldeoꝝ: dicūtq; eos ꝓpbe fuerāt i mōte
ſnai. ¶ ibi acceperāt a deo ꝓpbetias suas. sicut moysēs legē. futuris tamē
tpib⁹ ꝑm ordinatōnē dei ad eis ꝓmulgādas. ¶ fm hoc subdit. Et tatus: Et
nūc misit me dñs de⁹ ¶ spūs ei⁹. i. ad vendicādū ꝓpbetia quā tūc accepe-
rāt. Sīc ipe datōis legis. ꝛs illud dictū ē falsū. q̄z ꝑfīr dicūt legē. et tatus
fuit nat⁹. i. ꝓ. de. ānos ¶ amplius. mihi ēt ꝓpbe aliquo⁹ posteri⁹. Chrysostomus
eychelius. Hieronimus. augustinus. cathariaus ¶ plures alii. Si aūt dicat q̄ alī ꝓphe
rum erāt. vel ante fuerāt creatē. ¶ sic fuerāt ibi ꝓpbe fm alios. hoc nō so
lum ē ꝑ doctores catholicos ¶ ꝓbos: q̄ dicunt alīs posa nō ꝓdere eos

vbi ad locum illum directa est via eius.

Quam. Causa capte cam: Licet filius in mundo redimendo cum qui
¶ dicitur ꝛs demones electi vnde principe hui⁹ mūdi. i. t.

Vocauit eum. Cyrū vel filium. per gratiā? nomē dī. Et vocabo no
men eius ihesū. Christ me. Z eius ministeriū cognitū ¶ gloria ¶ agni
tōnē dat.

Ego dixi. e. Quā
dī. Futura ꝓnūcia mihi.
Reddit causam ipe cur
prius affuerit.

De ira

pso tonantis. dī. ꝑ ꝑ ali
quos doctores hebreos.
vbi ꝑfer illud Zach. xii.
Ego fundā spīrū do
mino i medio eius. vbi
tribulatio erit ꝓ. singulis
spīrū cri. ea. dē. q̄ fiam
gloria hebraica. q̄ creatus
erat alīs ēt ꝓmisit ꝙ
gure corpus habent. ¶ ita
dicit ꝓbr. q̄z ala ē actus
ꝓm⁹ corpis ꝓbici cogna
tū ē. n. de ala. hoc ēt
apparet. Exō. i. vbi dī
q̄ formato corpore ade
dē spīrauit i faciē eius
spīraculū vite. Ego q̄s
vel hic: Et ipe annexit ge
rit ibi cū vel. A principio sui ut ego sū. nō pōt
intelligi de ētia. hoc enīz
ꝙ i q̄tas litteo apud he
breos audētica. vbi alia lit
tera ponit̄ dicta ꝙ plena
dicit. sicut ¶ pendēs limi-
tatur. Cū aūt a ꝓncipio in
abscōdito locut⁹ sum. ¶
cōdē mō q̄s subdit. I cō-
dens pcepta ¶ sub eodem
versu. Et nunc misit me
dñs ꝛc. in ꝑsona dei dī:
Si est ad ꝑsonā ētie re
ferat̄ ēt ꝓpositū no-
ſrū. ¶ ꝑ ꝓpositū no-
ſrū. ¶ ꝑ ꝓpositū no-
ſrū. ¶ ꝑ

Nō fuerūt ⁊ c. De egypto venientib⁹ ad iudeā: de captiuitate assi babylonis reducendā hoc in re impleta fuisse nō legimus: sed typologice accipiēdū sicut cetera multa apostolica auctoritate firmata sūt de ipo pdixit.

Non fuerunt fidelis de medio multe ecclie: sed tantū reliquie secundū electionē gr̄e saluate. Scidit p. Petra erat christus. Bibebāt de petra spūali que eos tota tempestate nō poterat submouere

Et fuerūt. ⁊ c. Nec mirū latuerat hoc c. ⁊ continuo erumpit in gaudio nostre redēptionis ⁊ ad baptismū: baptismū ⁊ martyriū dilectis nostris. C. XLIX.

Audite insule. Post exhortationē israel vocationē: infidelium obiectionem (de quib⁹: nō ē pars impiis. d. vlti) sub insularū nōie allegorice i persona filij ecclesias de gentibus.

Gladiū acutū. Nō veni pacē mittere ⁊ gla-

Nicolaus

gentiū fuit modū. ⁊ primo primo. secūdo secūde ca. c. Circa primū dicit: Egredimini de babylone. q. d. ppe ē destructio ei⁹ ppter ⁊ exercitū ihe⁹.

a Fugite a chaldeis, q. nō totāl cuncta metropolis fuit capta a cyro: ⁊ ē tota regio. b In voce exultationis annūciate. f. hāc destructionē applaudēdo dicite tutti etc. ⁊ ē liberatiōi subcorrus q̄ post destructionē facta ē per cyrum.

c Dicit: redemit dñs seruū suū iacob. f. i. liberando de captiuitate babylonica. reducite ē ad memoriā tā ip̄ gr̄ati liberationē de scriptura egypti.

d Nō sitierūt in deserto. cū egrēt de egypto. p hoc nō excludit sitis gr̄āe q̄ filij israel exēdo de egypto passi sunt plurīes sitim i deserto. vt ps Exo. xvii. ⁊ Nu. xx. sed excludit sitis vacuos ad periculū mortē. ⁊ q̄ dño subuenit eis. ideo subdit: e Aquas de petra ēduxit eis. vt ps Exo. xvii. ⁊ Nu. xx. f Nō ē pax ⁊c. q̄ q̄libēt dño predicante ecclie hec diuisa ⁊ plura alia. fuerūt tñ multi mali i populo israel vtra dñm murmurātes. ⁊ q̄ mortui fuerūt vagabūdi in deserto. vt hī Nu. xiiii. nō erī pōt illud de pdictōe aque de petra exponi cōuenienter de reditu captiuitat babylonice. q̄ nō legit tunc dño talia fecisse. et nō ēt verisimile q̄ ezdras ⁊ alii q̄ illis rediū descripserūt hoc tacuissent ⁊ ideo merito exponit modo dicto de reditu de egypto. C. XLIX.

g Audite insule. Nec ptr deserit modū. f. facilē liberationē facte p ihm. Solūmodo q̄ aliq̄ doctores catholici totū illud capitulū exponūt de liberatōe facta p cyrū. ⁊ illud nō vidēt ut verū. q̄ pp̄le de babylone reditū nō fuit in tāta plenitudine qualis describit hic. imo fuit i multa angustia ⁊ paupertate. sicut dicit Ezr. xxxv. ⁊ in plurib⁹ alijs locis. Preterea sic exponendo magis indaigant q̄uis ad b q̄ doctores hebreorū antiq̄ q̄ aliq̄ dicta i hoc capīo referūt ad tēpus ihū. f. illud: Sedi te in luce gentiū. vt sis salus mea vsq̄ ad extremū terre. ⁊ p ipso alia q̄ annectuntur huic fini ꝑ ipm vel antecedēt. q. adhuc ista fit ps i glo. magna sup Esai. ca. viii nouit ratio ḡlis de mēsia. Poterit ne pici q̄ redēptor cū venerit: sit laudo facies f. accepto: plonaꝝ fm modū loquēdi hebraicū. ⁊ respōdet ihs: Absit. si oēs gentes et corde ⁊ ore ⁊ operib⁹ saluabit. sicut scriptū ē Hieremie xxiii. In diē⁹ illis saluabit iuda ⁊ israel ⁊c. ac si dicat: Christus ē. ⁊ sic of Esa. xlv. Sedi te in luce gentiū. vt sis salus mea vsq̄ ad extremū terre. hoc glo. fm oēs doctores catholicos intelligit ad litteram de xpo. vt plene videbit q̄s crim⁹ sit: dño pcedēte. ⁊ p ipso alia q̄ ad idē inducunt de eō ihs: Sedi te i luce gentiū ⁊c. fm auctore vel auctores illi⁹ intelligit ad litām de xpo. Nec dicit. f. auctoritas: Sedi te i luce ⁊c. a paulo vsq̄ ad finē libri q̄ dicta ad litām de ꝓuersione gentiliū ad fidē xpi. Nec Rā. ix. dicit q̄ illud q̄ habet versus sūt huius capituli: Nūqd tollet a fort ꝓda ⁊c. intelligit de eius p quē intelligit romanū ipīum. q. cuius ultio iudeos expectat p multā vētura liberari de scriptura in qua sūt. ⁊ sic fm eū referūtur ad tēpus xpi q̄s vers. ult. ꝓxime futurū q̄s per ihesū nazarenū impleti ē. ppter q̄s dicit Matth. xvii. Ergo liberi sūt filii. ⁊ loquit de tributo romano imperatoi reddēdo. Nec opponēdo capitulū fm

dictum malos. f. a bonis ꝑparauo.

Glorificor. Quod nō in alijs scripturis. Pater glorificari nomē tuū: sed hyperbolice accipiēdū: sicut cetera multa apostolica auctoritate firmata sūt de ipo pdixit.

Ego dixi. Quō quomodo te glorificari qui magnā partē iudeoꝝ ad te venire nō potuit? Hic autem iterum hominis mouit affectum: dei cum sit, vocare: nostrum audere: ipso tamē adiuuante: vt subdit:

Iudicium. Iudicium patet vnus ois secundū eos qui debuit. Manducant nomē tuū bestiam. q. d. mihi ⁊ alijs ego ero glorificari super ter.

Quis me. ait: laborē ⁊ dolor manuū q̄ fecit cruciatū? an ī ꝑfidiam? Quē vtiliter ī sanguine meo? Iuꝝ bestia exꝑendēte in cruce lōge a salute mea: verba lamentationum meārum.

Glorificatus. Quasi iudeos ꝑdidi: sed glorificarīus sūt in gentib⁹. Unde: data ē mihi. p. i. c. i. i.

De lyra

hec similiā. I duas ptes diuidit ad ꝓpositū ꝓpo ponit modum saluandi⁹. secundo tollit mā⁹ desperandi⁹ ibi: Et dixit ihs. Prima in duas. q: ꝓmo ponit saluandi⁹ modū. secūdo subdit saluatis ꝓpositū. secūdo subdit saluatis opa ibi: Et ego dixi. Circa primā dī: Audite insule. Hic creatur auditus, vt ꝑ hoc designet nūcia de rei magnitudine.

b Dño ab vtero vocauit me. hoc dī ī gloria ꝑsōe bona de quo adhuc extitit in vtero matris dixit dño ꝑ angelū sūm ad iosēph: Vocabis nomē eius ihesū. Ipse enī saluū faciet populū sūm a peccatis eoꝝ. Matth. i. f Et posuit os meū ⁊c. fm quosdā expōnit: os meū. i. verbū meū. vt ps Exo. xxxvii. ⁊ Nu. xx. sed excludit sitis vacuos ad periculū mortē. ⁊ q̄ dño subuenit eis. ideo subdit: e Aquas de petra ēduxit eis. vt ps Exo. xvii. ⁊ Nu. xx. f Nō ē pax ⁊c. q̄ q̄libēt dño predicante eccie hec diuisa ⁊ plura alia. fuerūt tñ multi mali i populo israel vtra dñm murmurātes. ⁊ q̄ mortui fuerūt vagabūdi in deserto. vt hī Nu. xiiii. nō erī pōt illud de pdictōe aque de petra exponi cōuenienter de reditu captiuitat babylonice. q̄ nō legit tunc dño talia fecisse. et nō ēt verisimile q̄ ezdras ⁊ alii q̄ illis rediū descripserūt hoc tacuissent ⁊ ideo merito exponit modo dicto de reditu de egypto. C. XLIX.

g Audite insule. Nec ptr deserit modū. f. facilē liberationē facte p ihm. Solūmodo q̄ aliq̄ doctores catholici totū illud capitulū exponūt de liberatōe facta p cyrū. ⁊ illud nō vidēt ut verū. q̄ pp̄le de babylone reditū nō fuit in tāta plenitudine qualis describit hic. imo fuit i multa angustia ⁊ paupertate. sicut dicit Ezr. xxxv. ⁊ in plurib⁹ alijs locis. Preterea sic exponendo magis indaigant q̄uis ad b q̄ doctores hebreorū antiq̄ q̄ aliq̄ dicta i hoc capīo referūt ad tēpus ihū. f. illud: Sedi te in luce gentiū. vt sis salus mea vsq̄ ad extremū terre. ⁊ p ipso alia q̄ annectuntur huic fini ꝑ ipm vel antecedēt. q. adhuc ista fit ps i glo. magna sup Esai. ca. viii nouit ratio ḡlis de mēsia. Poterit ne pici q̄ redēptor cū venerit: sit laudo facies f. accepto: plonaꝝ fm modū loquēdi hebraicū. ⁊ respōdet ihs: Absit. si oēs gentes et corde ⁊ ore ⁊ operib⁹ saluabit. sicut scriptū ē Hieremie xxiii. In diē⁹ illis saluabit iuda ⁊ israel ⁊c. ac si dicat: Christus ē. ⁊ sic of Esa. xlv. Sedi te in luce gentiū. vt sis salus mea vsq̄ ad extremū terre. hoc glo. fm oēs doctores catholicos intelligit ad litteram de xpo. vt plene videbit q̄s crim⁹ sit: dño pcedēte. ⁊ p ipso alia q̄ ad idē inducunt de eō ihs: Sedi te in luce gentiū ⁊c. fm auctore vel auctores illi⁹ intelligit ad litām de xpo. Nec dicit. f. auctoritas: Sedi te i luce ⁊c. a paulo vsq̄ ad finē libri q̄ dicta ad litām de ꝓuersione gentiliū ad fidē xpi. Nec Rā. ix. dicit q̄ illud q̄ habet versus sūt huius capituli: Nūqd tollet a fort ꝓda ⁊c. intelligit de eius p quē intelligit romanū ipīum. q. cuius ultio iudeos expectat p multā vētura liberari de scriptura in qua sūt. ⁊ sic fm eū referūtur ad tēpus xpi q̄s vers. ult. ꝓxime futurū q̄s per ihesū nazarenū impleti ē. ppter q̄s dicit Matth. xvii. Ergo liberi sūt filii. ⁊ loquit de tributo romano imperatoi reddēdo. Nec opponēdo capitulū fm

Abominatam. Christus ⁊ nazarenos dicit: quos quotidie fidei in synagogis male dicunt: q̄ propter eos regnum: locūtis gentē amittunt.

Reges v. Prophetā ad filū. Reges v. ⁊ videntem ad iudicēs regēs. f. apostolos: ⁊ alij qui cum ipo iudicabunt.

In tpe. p. Passionis reparationem ī q̄ placuit deo redimere genus humanum.

Dixit dñs. Dicendum Iherusalem ⁊ ḡnaliter quatuor modis scribit eam ⁊ dñs quatuor modis: primo describitur humana salutis oportunitas: secūdo subdit grāe actiones: Laudate celi. Circa primū dī in glōa ꝑpl. Et glorificatus sū. in ter gentes credentes nomen meū: q̄s factum ēt virtute dei patris: ideo subditur. a Et dixit: parum ēt vt sis mihi ser uus. in hūanitate assumpta ad suscitandas tribꝰ iacob de morte infidelitatis ad vitā fidei: fm quā vocauit me. hoc dī ī gloria ꝑsōa bona de quo adhuc extitit in vtero matris dixit dño ꝑ angelū sūm ad iosēph: Vocabis nomē eius ihesū. Ipse enī saluū faciet populū sūm a peccatis eoꝝ. Matth. i. f Et posuit os meū ⁊c. fm quosdā expōnit: os meū. i. verbū meū. vt ps Exo. xxxvii. ⁊ Nu. xx. sed excludit sitis vacuos ad periculū mortē. ⁊ q̄ dño subuenit eis. ideo subdit: e Aquas de petra ēduxit eis. vt ps Exo. xvii. ⁊ Nu. xx. f Nō ē pax ⁊c. q̄ q̄libēt dño predicante eccie hec diuisa ⁊ plura alia. fuerūt tñ multi mali i populo israel vtra dñm murmurātes. ⁊ q̄ mortui fuerūt vagabūdi in deserto. vt hī Nu. xiiii. nō erī pōt illud de pdictōe aque de petra exponi cōuenienter de reditu captiuitat babylonice. q̄ nō legit tunc dño talia fecisse. et nō ēt verisimile q̄ ezdras ⁊ alii q̄ illis rediū descripserūt hoc tacuissent ⁊ ideo merito exponit modo dicto de reditu de egypto. C. XLIX.

g Audite insule. Nec ptr deserit modū. f. facilē liberationē facte p ihm. Solūmodo q̄ aliq̄ doctores catholici totū illud capitulū exponūt de liberatōe facta p cyrū. ⁊ illud nō vidēt ut verū. q̄ pp̄le de babylone reditū nō fuit in tāta plenitudine qualis describit hic. imo fuit i multa angustia ⁊ paupertate. sicut dicit Ezr. xxxv. ⁊ in plurib⁹ alijs locis. Preterea sic exponendo magis indaigant q̄uis ad b q̄ doctores hebreorū antiq̄ q̄ aliq̄ dicta i hoc capīo referūt ad tēpus ihū. f. illud: Sedi te in luce gentiū. vt sis salus mea vsq̄ ad extremū terre. ⁊ p ipso alia q̄ annectuntur huic fini ꝑ ipm vel antecedēt. q. adhuc ista fit ps i glo. magna sup Esai. ca. viii nouit ratio ḡlis de mēsia. Poterit ne pici q̄ redēptor cū venerit: sit laudo facies f. accepto: plonaꝝ fm modū loquēdi hebraicū. ⁊ respōdet ihs: Absit. si oēs gentes et corde ⁊ ore ⁊ operib⁹ saluabit. sicut scriptū ē Hieremie xxiii. In diē⁹ illis saluabit iuda ⁊ israel ⁊c. ac si dicat: Christus ē. ⁊ sic of Esa. xlv. Sedi te in luce gentiū. vt sis salus mea vsq̄ ad extremū terre. hoc glo. fm oēs doctores catholicos intelligit ad litteram de xpo. vt plene videbit q̄s crim⁹ sit: dño pcedēte. ⁊ p ipso alia q̄ ad idē inducunt de eō ihs: Sedi te in luce gentiū ⁊c. fm auctore vel auctores illi⁹ intelligit ad litām de xpo. Nec dicit. f. auctoritas: Sedi te i luce ⁊c. a paulo vsq̄ ad finē libri q̄ dicta ad litām de ꝓuersione gentiliū ad fidē xpi. Nec Rā. ix. dicit q̄ illud q̄ habet versus sūt huius capituli: Nūqd tollet a fort ꝓda ⁊c. intelligit de eius p quē intelligit romanū ipīum. q. cuius ultio iudeos expectat p multā vētura liberari de scriptura in qua sūt. ⁊ sic fm eū referūtur ad tēpus xpi q̄s vers. ult. ꝓxime futurū q̄s per ihesū nazarenū impleti ē. ppter q̄s dicit Matth. xvii. Ergo liberi sūt filii. ⁊ loquit de tributo romano imperatoi reddēdo. Nec opponēdo capitulū fm

Nicolaus

gentiles qui fides christi recepunt: ⁊ ꝓdidit ī q̄ eos ꝓcuraꝝ: primo describitur humana salutis oportunitas: secūdo subdit grāe actiones: Laudate celi. Circa primū dī in glōa ꝑpl. Et glorificatus sū. in ter gentes credentes nomen meū: q̄s factum ēt virtute dei patris: ideo subditur. a Et dixit: parum ēt vt sis mihi ser uus. in hūanitate assumpta ad suscitandas tribꝰ iacob de morte infidelitatis ad vitā fidei: fm quā vocauit me. hoc dī ī gloria ꝑsōa bona de quo adhuc extitit in vtero matris dixit dño ꝑ angelū sūm ad iosēph: Vocabis nomē eius ihesū. Ipse enī saluū faciet populū sūm a peccatis eoꝝ. Matth. i. f Et posuit os meū ⁊c. fm quosdā expōnit: os meū. i. verbū meū. vt ps Exo. xxxvii. ⁊ Nu. xx. sed excludit sitis vacuos ad periculū mortē. ⁊ q̄ dño subuenit eis. ideo subdit: e Aquas de petra ēduxit eis. vt ps Exo. xvii. ⁊ Nu. xx. f Nō ē pax ⁊c. q̄ q̄libēt dño predicante eccie hec diuisa ⁊ plura alia. fuerūt tñ multi mali i populo israel vtra dñm murmurātes. ⁊ q̄ mortui fuerūt vagabūdi in deserto. vt hī Nu. xiiii. nō erī pōt illud de pdictōe aque de petra exponi cōuenienter de reditu captiuitat babylonice. q̄ nō legit tunc dño talia fecisse. et nō ēt verisimile q̄ ezdras ⁊ alii q̄ illis rediū descripserūt hoc tacuissent ⁊ ideo merito exponit modo dicto de reditu de egypto. C. XLIX.

g Audite insule. Nec ptr deserit modū. f. facilē liberationē facte p ihm. Solūmodo q̄ aliq̄ doctores catholici totū illud capitulū exponūt de liberatōe facta p cyrū. ⁊ illud nō vidēt ut verū. q̄ pp̄le de babylone reditū nō fuit in tāta plenitudine qualis describit hic. imo fuit i multa angustia ⁊ paupertate. sicut dicit Ezr. xxxv. ⁊ in plurib⁹ alijs locis. Preterea sic exponendo magis indaigant q̄uis ad b q̄ doctores hebreorū antiq̄ q̄ aliq̄ dicta i hoc capīo referūt ad tēpus ihū. f. illud: Sedi te in luce gentiū. vt sis salus mea vsq̄ ad extremū terre. ⁊ p ipso alia q̄ annectuntur huic fini ꝑ ipm vel antecedēt. q. adhuc ista fit ps i glo. magna sup Esai. ca. viii nouit ratio ḡlis de mēsia. Poterit ne pici q̄ redēptor cū venerit: sit laudo facies f. accepto: plonaꝝ fm modū loquēdi hebraicū. ⁊ respōdet ihs: Absit. si oēs gentes et corde ⁊ ore ⁊ operib⁹ saluabit. sicut scriptū ē Hieremie xxiii. In diē⁹ illis saluabit iuda ⁊ israel ⁊c. ac si dicat: Christus ē. ⁊ sic of Esa. xlv. Sedi te in luce gentiū. vt sis salus mea vsq̄ ad extremū terre. hoc glo. fm oēs doctores catholicos intelligit ad litteram de xpo. vt plene videbit q̄s crim⁹ sit: dño pcedēte. ⁊ p ipso alia q̄ ad idē inducunt de eō ihs: Sedi te in luce gentiū ⁊c. fm auctore vel auctores illi⁹ intelligit ad litām de xpo. Nec dicit. f. auctoritas: Sedi te i luce ⁊c. a paulo vsq̄ ad finē libri q̄ dicta ad litām de ꝓuersione gentiliū ad fidē xpi. Nec Rā. ix. dicit q̄ illud q̄ habet versus sūt huius capituli: Nūqd tollet a fort ꝓda ⁊c. intelligit de eius p quē intelligit romanū ipīum. q. cuius ultio iudeos expectat p multā vētura liberari de scriptura in qua sūt. ⁊ sic fm eū referūtur ad tēpus xpi q̄s vers. ult. ꝓxime futurū q̄s per ihesū nazarenū impleti ē. ppter q̄s dicit Matth. xvii. Ergo liberi sūt filii. ⁊ loquit de tributo romano imperatoi reddēdo. Nec opponēdo capitulū fm

De lyra

hec similiā. I duas ptes diuidit ad ꝓpositū ꝓpo ponit modum saluandi⁹. secundo tollit mā⁹ desperandi⁹ ibi: Et dixit ihs. Prima in duas. q: ꝓmo ponit saluandi⁹ modū. secūdo subdit saluatis ꝓpositū. secūdo subdit saluatis opa ibi: Et ego dixi. Circa primā dī: Audite insule. Hic creatur auditus, vt ꝑ hoc designet nūcia de rei magnitudine.

b Dño ab vtero vocauit me. hoc dī ī gloria ꝑsōa bona de quo adhuc extitit in vtero matris dixit dño ꝑ angelū sūm ad iosēph: Vocabis nomē eius ihesū. Ipse enī saluū faciet populū sūm a peccatis eoꝝ. Matth. i. f Et posuit os meū ⁊c. fm quosdā expōnit: os meū. i. verbū meū. vt ps Exo. xxxvii. ⁊ Nu. xx. sed excludit sitis vacuos ad periculū mortē. ⁊ q̄ dño subuenit eis. ideo subdit: e Aquas de petra ēduxit eis. vt ps Exo. xvii. ⁊ Nu. xx. f Nō ē pax ⁊c. q̄ q̄libēt dño predicante eccie hec diuisa ⁊ plura alia. fuerūt tñ multi mali i populo israel vtra dñm murmurātes. ⁊ q̄ mortui fuerūt vagabūdi in deserto. vt hī Nu. xiiii. nō erī pōt illud de pdictōe aque de petra exponi cōuenienter de reditu captiuitat babylonice. q̄ nō legit tunc dño talia fecisse. et nō ēt verisimile q̄ ezdras ⁊ alii q̄ illis rediū descripserūt hoc tacuissent ⁊ ideo merito exponit modo dicto de reditu de egypto. C. XLIX.

g Audite insule. Nec ptr deserit modū. f. facilē liberationē facte p ihm. Solūmodo q̄ aliq̄ doctores catholici totū illud capitulū exponūt de liberatōe facta p cyrū. ⁊ illud nō vidēt ut verū. q̄ pp̄le de babylone reditū nō fuit in tāta plenitudine qualis describit hic. imo fuit i multa angustia ⁊ paupertate. sicut dicit Ezr. xxxv. ⁊ in plurib⁹ alijs locis. Preterea sic exponendo magis indaigant q̄uis ad b q̄ doctores hebreorū antiq̄ q̄ aliq̄ dicta i hoc capīo referūt ad tēpus ihū. f. illud: Sedi te in luce gentiū. vt sis salus mea vsq̄ ad extremū terre. ⁊ p ipso alia q̄ annectuntur huic fini ꝑ ipm vel antecedēt. q. adhuc ista fit ps i glo. magna sup Esai. ca. viii nouit ratio ḡlis de mēsia. Poterit ne pici q̄ redēptor cū venerit: sit laudo facies f. accepto: plonaꝝ fm modū loquēdi hebraicū. ⁊ respōdet ihs: Absit. si oēs gentes et corde ⁊ ore ⁊ operib⁹ saluabit. sicut scriptū ē Hieremie xxiii. In diē⁹ illis saluabit iuda ⁊ israel ⁊c. ac si dicat: Christus ē. ⁊ sic of Esa. xlv. Sedi te in luce gentiū. vt sis salus mea vsq̄ ad extremū terre. hoc glo. fm oēs doctores catholicos intelligit ad litteram de xpo. vt plene videbit q̄s crim⁹ sit: dño pcedēte. ⁊ p ipso alia q̄ ad idē inducunt de eō ihs: Sedi te in luce gentiū ⁊c. fm auctore vel auctores illi⁹ intelligit ad litām de xpo. Nec dicit. f. auctoritas: Sedi te i luce ⁊c. a paulo vsq̄ ad finē libri q̄ dicta ad litām de ꝓuersione gentiliū ad fidē xpi. Nec Rā. ix. dicit q̄ illud q̄ habet versus sūt huius capituli: Nūqd tollet a fort ꝓda ⁊c. intelligit de eius p quē intelligit romanū ipīum. q. cuius ultio iudeos expectat p multā vētura liberari de scriptura in qua sūt. ⁊ sic fm eū referūtur ad tēpus xpi q̄s vers. ult. ꝓxime futurū q̄s per ihesū nazarenū impleti ē. ppter q̄s dicit Matth. xvii. Ergo liberi sūt filii. ⁊ loquit de tributo romano imperatoi reddēdo. Nec opponēdo capitulū fm

Nō fuerūt ⁊c. De egypto venit dr̄ ad litterā de captiuitate aſſi babylonia reduc dr̄ hoc in ꝛ impletū fuit ⁊ adhuc in legimus: ad hyperbolē accipiūt dicūt eam a multis apostolis aut ꝑphetis id pdictū.

Audite insule verbū dñi & attendite populi de longe. Dñs ab vtero vocauit me: de vent matris mee recordat nois mei. Et posuit os meū quasi gladiū acutū: in vmbra manus sue protexit me: et posuit me quasi sagittā electā. In pharetra sua abscondit me: et dixit mihi: Seruus meus es tu israel: quia in te gloriabor. Et ego dixi: In vanū laborauī sine causa et vane fortitudinē meā consumpsi. Ergo iudiciū meū cū dño: et opus meū cū deo meo. Et nūc: Hec dicit dominus formans me ex vtero seruū sibi. ut reducā iacob ad eū et israēl nō congregabit. Et glorificatus sum in oculis dñi: et deus meus factus est fortitudo mea et dixit: Parū est vt sis mihi seruus ad suscitandas tribus iacob: et fecem israel cōuertendas. Ecce dedi te in lucem gentium: ut sis salus mea usq; ad extremū terre. Hec dicit dominus redemptor israel sanctus eius ad contemptibilem animā: ad abominatā gentē: ad seruū dominorum. Reges videbūt et consurgent principes: et adorabūt propter dominum qui fidelis est: et sanctum israel qui elegit te. Hec dicit dominus tempore placito exaudiui te: et in die salutis auxiliatus sum tui. Et seruauit te et dedit te in fedus populi: vt suscitares terrā et possideres hereditates dissipatas: vt diceres his qui vincti sunt: exite. et his qui in tenebris: reuelamini. Super vias pascentur: et in omnibus tramitibus pascua eorum. Non esurient neq; sitient: et non percutiet eos estus et sol: quia miserator eorum reget eos: et ad fontes aquarum potabit eos. Et ponam montes meos in viam: et semite mee exaltabuntur. Ecce isti de longe venient: et isti ab aquilone et mari: et isti de terra australi. Laudate celi et exulta terra: iubilate montes laudem quia consolatus est dominus populum suum: et pauperum suorum miserebitur. Et dixit syon: dereliquit me dominus: et dominus oblitus est mei. Numquid oblisci potest mulier infantem suum vt non misereatur filio vteri sui? Et si illa oblita fuerit: ego tamen non obliuiscar tui. Ecce in manibus meis descripsi te: muri tui coram oculis meis semper. Venerunt structores tui. destructores tui et qui te desolabant ex te egredientur. Leua in circuitu oculos tuos et vide: omnes isti congregati sunt venerunt tibi. Viuo ego dicit dominus quia omnibus istis velut ornamento vestieris et circumdabis te eis quasi sponsa. Quia deserta tua et inhabitabilis terra tua et nunc angustabis habitatione et procul recedent deglutientes te. Adhuc audient in auribus tuis filii sterilitatis tue: non coangustabitur amplius locus habitationis mee: et qui absorbuit te longe fiet. Dicent in auribus tuis filii quos rursum habueris: angustus est mihi locus habitationis mee: fac mihi locum vt habitem. Et dices in corde tuo: quis genuit mihi istos? ego sterilis et non pariens: transmigrata et captiua: et istos quis enutriuit? ego derelicta et sola: et isti vbi erant? Hec dicit dominus deus: ecce levabo ad gentes manum meam: et ad populos erigam signum. Et adducent filios tuos in ulnis: et filias tuas super humeros portabunt. Et erunt reges nutricii tui: et regine nutrices tue. Vultu in terram demisso adorabunt te: et pulverem pedum tuorum lingent. Et scies quia ego dominus: quia non confundentur qui sustinent me. Numquid tolli potest a forti preda? aut quod captum fuerit a robusto saluum fieri potest? Quia hec dicit dominus: etenim captivitas robusti auferetur: et quod captum fuerit a forti saluum fiet. Et cum his qui contendent tecum ego iudicium faciam: et filios tuos ego saluos faciam. Et cibabo eos qui te tribulant carnibus suis: et quasi musto sanguine suo inebriabuntur. Et videbit omnis caro quia ego dominus salvator tuus et redemptor tuus fortis iacob. Hec dicit dominus: quis est iste pellex repudii matris vestre? et quis est creditor meus cui vendidi vos? ecce enim in iniquitatibus vestris venditi estis: et in sceleribus vestris dimissa est mater vestra. Quare cum venissem non erat vir: vocavi et non erat qui audiret? Numquid abbreviata est manus mea quasi non possim redimere? aut non est in me virtus eruendi? ecce in increpatione mea deserta faciam mare: et ponam flumina in siccum: computrescet piscis eorum eo quod non sit aqua: et mortietur in siti. Induam celos meos caligine: et saccum ponam operimentum eorum. Dominus dedit mihi linguam eruditam: ut sciam sustentare eum qui lassus est verbo. Mane mane erigit mihi aurem: ut audiam sicut magistrum. Dominus aperuit mihi aurem: ego autem non contradico: retrorsum non abii. Dorsum meum dedi percutientibus: et genas meas vellentibus. Faciem meam non auerti ab increpantibus et conspuentibus in me. Dominus deus auxiliator meus: propterea non sum confusus. Proposui faciem meam vt silicem durissimum: et scio quia non confundar. Prope est iustificator meus: quis contradicet mihi? stemus simul: quis est adversarius meus? accedat ad me. Ecce dominus deus auxiliator meus: quis est qui condemnet me? ecce omnes sicut vestimentum conterentur: tinea comedet eos. Quis in vobis timet dominum: audiat vocem pueri sui? qui ambulat in tenebris et non est lux ei: speret in nomine domini et innitatur super deum suum. Ecce omnes vos accendistis ignem: circumdati estis flammis vestris. Ambulate in lumine ignis vestri et flammis quas succendistis. De manu mea factum est vobis: in dolore dormietis. Audite me qui sequimini quod iustum est: qui quaritis dominum. Attendite ad petram unde excisi estis: et ad cauernam lacus de quo effossi estis. Attendite ad abraham patrem vestrum: et ad saram que peperit vos. Quia vocavi eum solum: et benedixi ei: et multiplicavi eum. Consolatus est ergo dominus syon: consolatus est omnes ruinas eius: et posuit desertum eius quasi delicias: et solitudinem eius quasi hortum domini. Gaudium et letitia inuenietur in ea: confessio et vox laudis. Attendite populus meus ad me: et gens mea ad me audite: quia lex a me exibit: et iudicium meum in lucem populorum requiescet. Prope est iustificator meus: egressus est salvator meus: et brachia mea populos iudicabunt. Me insule exspectabunt: et brachium meum sustinebunt. Levate in celum oculos vestros: et videte sub terra deorsum. Quia celi sicut fumus liquescent: et terra sicut vestimentum atteretur: et habitatores eius simili modo interibunt. Salus autem mea in eternum erit: et iustitia mea non deficiet. Audite me qui scitis iustum populus meus legem meam in corde suo: nolite timere opprobrium hominum et blasphemias eorum ne metuatis. Sicut enim vestimentum comedet eos tinea: et sicut lanam vermis devorabit eos. Salus autem mea in eternum erit: et iustitia mea in generationem generationis. Exurge exurge induere fortitudine brachium domini. Exurge sicut in die antiqua in generationibus seculorum. Nonne tu percussisti superbam vulnerasti draconem? Nonne tu siccasti mare aquas abyssi magne: qui posuisti profundum maris viam ut transirent liberati? Et redempti a domino convertentur: et venient in sion laudantes: et letitia sempiterna super capita eorum: gaudium et letitiam obtinebunt: fugiet dolor et gemitus. Ego ego sum qui consolor vos. Quis tu es ut timeas ab homine mortali: et a filio hominis qui quasi fenum dabitur? Et obliuisceris dominum factorem tuum qui tetendit celos et fundauit terram: et timuisti assidue tota die a facie furoris eius qui tribulabat te et parabat ad perdendum? Ubi est furor tribulantis? festinat vt aperiat captivus: et non interficiat usque ad internecionem: nec quidem ut panis eius desit. Ego autem dominus deus tuus qui conturbo mare et intumescunt fluctus eius: dominus exercituum nomen meum. Et posui verba mea in ore tuo: et in umbra manus mee protexi te: ut figam celos et fundem terram: et dicam ad syon: populus meus es tu. Expergiscere expergiscere et consurge hierusalem que bibisti de manu domini calicem ire eius: usque fundum calicis soporis bibisti et epotasti usque ad fecem. Non est qui consoletur eam ex omnibus filiis quos genuit: et non est qui apprehendat manum eius ex omnibus filiis quos enutriuit. Duo hec venerunt tibi: quis contristabitur super te? vastitas et contritio et fames et gladius: quis consolabitur tibi? Filii tui proiecti sunt: dormierunt in capite omnium quasi oryx illaqueatus plenus furore domini increpatione dei tui. Propterea audi hec afflicta et ebria non a vino. Hec dicit dominus deus tuus qui causam populi sui iudicat: ecce tuli de manu tua calicem soporis: fundum calicis ire mee non bibes ultra. Et ponam eum in manu calcantium te: qui dixerunt anime tue: incurva vt transeamus: et posuisti ut terram corpus tuum et quasi viam transeuntibus. Expergiscere expergiscere induere fortitudine tua syon: induere vestimentis glorie tue hierusalem ciuitas sancti: quia non adiciet ultra ut pertranseat per te incircumcisus et immundus. Excutere de pulvere consurge sede hierusalem: solue vincula colli tui captiua filia syon. Quia hec dicit dominus: gratis venundati estis: et sine pecunia redimemini. Quia hec dicit dominus deus: in principio descendit populus meus in egyptum ut peregrinaretur ibi: et assur absque causa calumpniatus est eum. Et nunc quid mihi est hic dicit dominus: quoniam ablatus est populus meus gratis. Dominabuntur eorum dicit dominus: et assidue tota die nomen meum blasphematur. Propterea sciet populus meus nomen meum in die illa: quia ego ipse qui loquebar ecce adsum. Quam pulchri super montes pedes annuntiantis et predicantis pacem: annuntiantis bonum predicantis salutem: dicentis syon regnabit deus tuus. Vox speculatorum tuorum: levaverunt vocem: simul laudabunt: quia oculo ad oculum videbunt cum reedificaverit dominus syon. Gaudete et laudate simul deserta hierusalem: quia consolatus est dominus populum suum redemit hierusalem. Parauit dominus brachium sanctum suum in oculis omnium gentium: et videbunt omnes termini terre salutare dei nostri. Recedite recedite exite inde pollutum nolite tangere: exite de medio eius mundamini qui fertis vasa domini. Non enim in turbatione egredimini: et in fuga non ibitis: quia ambulabit dominus ante vos et congregans est post tergum vestrum. Ecce intelliget puer meus: exaltabitur et elevabitur et sublimis erit nimis. Sicut obstupescent super te multi: sic inglorius erit inter viros aspectus eius et forma eius inter filios hominum. Sic mirabitur gentes multas super eo continebunt reges os suum: quia quibus non est narratum de eo videbunt: et qui non audierunt contemplabuntur. Quis credidit auditui nostro: et brachium domini cui revelatum est? Et ascendet sicut virgultum coram eo et sicut radix de terra sitienti: non est aspectus ei neque decor: et vidimus eum et non erat aspectus: et desideravimus eum despectum et novissimum virorum virum dolorum et scientem infirmitatem: et quasi absconditus vultus eius et despectus unde nec reputavimus eum. Vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portavit: et nos putavimus eum quasi leprosum et percussum a deo et humiliatum. Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras attritus est propter scelera nostra. Disciplina pacis nostre super eum: livore eius sanati sumus. Omnes nos quasi oves erravimus unusquisque in viam suam declinavit: et posuit dominus in eo iniquitatem omnium nostrum. Oblatus est quia ipse voluit et non aperuit os suum: sicut ovis ad occisionem ducetur et quasi agnus coram tondente se obmutescet et non aperiet os suum. De angustia et de iudicio sublatus est: generationem eius quis enarrabit? quia abscisus est de terra viventium: propter scelus populi mei percussi eum. Et dabit impios pro sepultura et divitem pro morte sua: eo quod iniquitatem non fecerit neque dolus fuerit in ore eius. Et dominus voluit conterere eum in infirmitate: si posuerit pro peccato animam suam videbit semen longevum et voluntas domini in manu eius dirigetur. Pro eo quod laboravit anima eius videbit et saturabitur in scientia iustificabit iustus servus meus multos: et iniquitates eorum ipse portabit. Ideo dispertiam ei plurimos et fortium dividet spolia: pro eo quod tradita sit in mortem anima eius et cum sceleratis reputatus est: et ipse peccata multorum tulit et pro transgressoribus rogavit. Lauda sterilis que non paris: decanta laudem et hinni que non parturis: quia multi filii desolate magis quam eius que habet virum dicit dominus. Dilata locum tentorii tui et pelles tabernaculorum tuorum extende non parce: longifica funiculos tuos et clavos tuos consolida. Ad dexteram enim et ad sinistram penetrabis: et semen tuum gentes hereditabit et civitates desertas inhabitare faciet. Noli timere quia non confunderis: neque erubescas quia non te exprobrabunt: sed confusionem sempiternam oblivisceris et opprobrium viduitatis tue non recordaberis amplius. Quia dominabitur tui qui fecit te dominus exercituum nomen eius: et redemptor tuus sanctus israel deus omnis terre vocabitur. Quasi mulierem derelictam et mestam vocavit te dominus: et quasi uxorem adolescentie que abiecta est dixit deus tuus. Parvo momento dereliqui te: et in miseracionibus magnis congregabo te. In modico indignationis mee abscondi faciem meam parumper a te: et in misericordia sempiterna misertus sum tui dixit redemptor tuus dominus. Sicut enim aque diluvii huius ad me erant cui juravi ne inducerem aquas diluvii huius ultra super terram: sic juravi ut non irascar tibi et non increpem te. Montes enim commovebuntur et colles dimovebuntur: misericordia autem mea non recedet a te et pactum pacis meum non movebitur dixit misericors tibi dominus. Paupercula tempestate iactata et absque consolatione ecce ego sternam pro lapidibus tuis antimonium et fundamenta tua zaphiro. Et ponam propugnacula tua in iaspidem et portas tuas in lapidem sardonicum et omnes terminos tuos in lapidem pretiosum. Et omnes filios tuos doctos a domino et multitudinem pacis filiorum tuorum. In iustitia firmaberis: recede a calumpnia et non timebis: et a pavore quia non appropinquabit tibi. Ecce accolatus absque me quicumque accolatus fuerit tibi propter me corruet. Ecce ego creavi fabrum flantem in carbonibus ignis et proferentem vas in opus suum ad operandum: et ego creavi ad perdendum. Omne vas quod factum fuerit contra te non prosperabitur: et omnem linguam resistentem tibi in iudicio condemnabis. Hec est hereditas servorum domini et justitia eorum apud me dicit dominus. Omnes sitientes venite ad aquas: et qui non habetis argentum properate emite et comedite venite emite absque argento et absque ulla commutatione vinum et lac. Quare appenditis argentum non in panibus et laborem vestrum non in saturitate? Audite audientes me et comedite bonum: et delectabitur in crassitudine anima vestra. Inclinate aurem vestram et venite ad me audite et vivet anima vestra: et feriam vobiscum pactum sempiternum fidelia david vera. Ecce testem populis dedi eum principem ac preceptorem gentibus. Ecce gentem quam nescebas vocabis: et gentes que te non cognoverunt ad te current propter dominum deum tuum et sanctum israel quia glorificavit te. Quesite dominum dum inveniri potest: invocate eum dum prope est. Derelinquat impius viam suam et vir iniquus cogitationes suas et revertatur ad dominum et miserebitur eius et ad deum nostrum quoniam multus est ad ignoscendum. Non enim cogitationes mee cogitationes vestre neque vie vestre vie mee dicit dominus. Quia sicut exaltantur celi a terra: sic exaltate sunt vie mee a viis vestris et cogitationes mee a cogitationibus vestris. Et quomodo descendit imber et nix de celo et illuc ultra non revertitur: sed inebriat terram et infundit eam et germinare eam facit et dat semen seminanti et panem comedenti: sic erit verbum meum quod egredietur de ore meo non revertetur ad me vacuum: sed faciet quecumque volui et prosperabitur in his ad quem misi illud. Quia vos egredietur in gaudio et in pace deducemini montes et colles exultabunt coram vobis laudem omnia ligna regionis. Pro rubo ascendet abies et pro urtica crescet myrtus: et erit dominus nominatus in signum eternum quod non auferetur.

Abominatam. Christus ꝛ nazarenos eius quos apostolic iudei in synagogis male tractabant propter eos regnum dedit gentē amicitiam.

Reges v. Prophete ad illū. Reges v. te venientem ad iudicium regis apostoli ⁊ alii qui cum dño iudicabunt.

Ecce in mā. Ex ſ ultimi hierim in regione palestine nō esse ignorabil q; nec gulcite nec ruinis ꝛ sepulchris referte quā pars pharisēi fuerit.

Structores. Apli ⁊ alii. Culpa iudeor. i. hi hoc ꝛ pharisei q; destructa ecclesia ꝑsecutione gloriandum iudeog. i. apostolorum. tam de iudeis q; de gentibus congregata ecclesia.

De lyra

Hic errantibus liberatio.

c De viatore hic est. d vinci sunt. cōtendere peccando. f Erit pro veritatem pertinere. g. et hic qui renecessi sunt. i. ignorante. g. Resurrectionē. h Semen cognitionē. b Super viaſ pascentur. i. in obscuratione mandatorū ⁊ abstinentiā. i Et in omnibus plantis. i. in sanctorū exemplis que posuit ab omnibus vel deri. k Pascua erunt qui magis abhorrent ornata ꝛ delicias vere. l Non esurient neq; sitient. ⁊c. Et hec omnia patet q; nō sunt figuralia de reditu captiuitate babylonie. q; tunc sic est impletū. ſi de redemptione facta p̄ christū que quidem hꝫ effectum in conſtantino vt te beate vbi multum sit tinuit malum ⁊ habet et benedicto subdit: m Et ad fontes aquarū potabit eos. per quod designatur quo appetitus in bono adepto. n Et ponam eos montes ⁊c. p hoc intelligitur remotio impedimentorū publicationis euangelii p̄ quā curtā apostolos alios q; discipulos. vt sint dicti supra. ꝛ. c. 16 subdit: o Ecce isti de longe venient. Lud idem p̄ ponit cationem. p Et ecce illi ab aq̄lone ⁊c. i. de ei pte terre habitantibꝰ ari de ⁊ insulag maris. q Laudate celi. Hic cōfirmat̄ pōitur hortus de miseri gratiaꝝ actio. cuꝰ ꝛ. Laudate celi. i. ange li qui sunt cause celi. ⁊ ipso nato gr̄ie agentes cantauerūt: gloria in altissimis deo ⁊c. Luc. ii. r Et exulta terra. i. habitantes in terra q̄rum ad miseros ⁊ miserentes. o Iubilate montes laudem. q̄rum ad martires. Quia consolatus est dñs populum suū. p modū pacientis. t Et dixit syon. Hic ostendit tollitur metus desperatiōis. ⁊ primo respectu reddītionis sende p eorum. secundo respectu reddītionis sende per ipm. q; ille duo simul tangūtur a ꝓpheta. vt dicā est supra. secunda ibi: Ecce in circuitu. c Circa pte mā dicitur: Et dixit syon. i. illi q; fuerāt habitatores syon. v Derelinquit me dñs. hoc dicebant iudei in babylonem ducti post destructionem ciuitatis ⁊ templi. quod remouetur cum subditur: c Numquid obliuisci pōt ⁊c. i. patet littera. y Ecce in manibus meis descripsi te. i. ita te habeo in memoria. sicut illud quod tenetur manu. z Muri tui. i. ciuitas ⁊ templi. a Coram oculis meis semper. quia pcedēte eos reparabam. b Venerunt structores tui. i. ciues venient. i. gentes qui ⁊ ipsa ruine tue deducad reedificationem templi. ⁊ necessas ad reedificationem ciuitatis. c Destructores ⁊c. i. sic cōsumpta ⁊ destructa.

Omnes isti. vt. Iudee et omni nationi que sub celo est in die pentecostes cū ceteri fuerunt qui machabeog ad auxilio ephate. Et hi crediderunt vna die vna ex. in altera. v. m. Dentes quoq; et oliue parui huc mundi quoniā congregantur ad fidem ecclie.

Ornamento. Gratie spūales sancti gratijs quibus ornatur sponsa amicis. de qua dr. Adh̄ mittit. a.d.i. in vd. cp. v.

Ego dominus cū-dixit post aggeū t zacharie t malachiā q t̄ bella assiriorū futura essent. predicat. q eos in lege nouoꝝ. vsq; ad tpa nouoꝝ baptismatis.

Regnie. Alibi magis affectuose ait. r. a. dz. in v. d. cp. v. q. dz. f. quoniā cheth genitor nutrit. t ad perfectiā ducit eum. Dicit.

Adozabunt. Bene tradit. Hie. Illud. adozare. t. colere. p. c. in eo pe de misericordia indicatur.

Pulsare pedib⁹ suo. Obm. Hieronimus. verbo t exemplo admonebit: secundū q dictū est. qs eligi. soluerit sup terrā. c. Unde. Et cuius pulsare pedes possim vestigia.

Nicolaus

a A te erubunt. qs ps. impleat de samaritanis quos nouerant: reuerti de captiuitate adiocare si bi in templi reedificatione. vt dr. i. Esdre. iiij. t sūt de edificatione ciuitatis: dicerunt eis Nemie. ii. Vobis nō est pars t iustitia t memoria i hierlz

b Lena. Hic remouet tur metus desperatiōis respectu redemptōis fidei per xpm. In penitua. n. ecclia erant credentes pauci t de humili plebe t persecutionibus principū oppīi. vt ps in act. apo. propter qs existimari possit de facili q̄ totum cito deberet annihilari. t ō denunciat ecclie pmitti ne multiplicatōem magnam fidelit. t pmo nūciatur hec multiplicatio. 2° remouet dñā obiectio: ibi: Nunqd tollet. Circa primū dr. Lena i circuitu oculos tuos. i. oēs ptes orbis. c Et vide. multi ppli ad te p fidem venientia. d Omnes isti xpi. sunt. in fide formata charitate. e Oibus his velut ornamentis. vestieris. multitudo. n. fidelit est ecclie ornamentum.

f Quia deserta tua t solitudines tue. vt dr. sic vocat terram iudee. q̄ post passionem xpi a romanis fuit destructa. g Hec angustiabunt. i. oēs fideles nō possent tibi capere. propter qs apli aliosq; discipuli pro maiori pte egressi sunt inde ad alias ptes mūdi pro dilatatione fidei. h Et longe fu. q obliuiscēris. i. minuent. Hanc obliuiscere. qz sūpsimus iudeoꝝ qui conabātur ecclesiam nasc̄ē tem abolere. vt ps. Acc. iiij. v. t viij. t in plurib⁹ alijs locis. per romanos pīm facturi crudiati t pīm capturi. i Adhuc di. in an. tua si fieri. tuc. i. paucissimi fidelit. k Augustinus est mihi locus. vt. qz sicut dictū est exercitū agli p diuersum orbem pro multiplicandis fidelit. l Et dicēs in corde tuo. pr admiratione tante multiplicatōis. m Transmigrata t captiua. qz tpe persecutōis q facta est sub stephano ole fideles q erāt in hierusalē dispsi sunt ad alias regiones pcer apostolos. Act. viij. illi et qui portabant capi t trahebant ad carcerē vt capīui: Act. iij. t modus b multiplicatōis ostenditur cum subdit: n Hec dicit dño deus ecce ie. ad gentes q. d. nō fiet frustr dñana ei diuina. o Manū meaz. in operibus miraculosis. q̄bus virtus gratie dei ostenditur. p Et ad populos exaltabo signū meū. i. signū crucis. q Et offerent filios tuos vt. qz te t ppl sual offerebant apīis aliisq; discipulis vt fierent filii ecclie p suscepti oēs in eandē baptismatis. r Et erunt reges nutricij tui vt. hoc ps impletū i multitudine credentiū. Dñatur q̄ in tres ptes. qz primo excludit impedimentū. secūdo declarat

Quia hec dicit. D. Aldems questionē q hec. f. in adultu suo obijcerent. Carnibus suis. Non alienā mentē sed propriā vt q carnalia sua ego bñ ipsos polluerint. dato carnium luxurie. Unde dñs apostolis mē inocentes v. e. a. m. Non enim spīrm qui incorpoalis est sed caro eius meditur ebriorum vestitarum pectus membrus.

Portio iacob. Qui vult communionē incorruptionis et immortalitatis et angelice vite (vt aiunt) nō manducet. Dñs inquit. n. angelos qui eū custodiebant in peregrinatione ad vrbē reuocat. et ait. Reuertimini in terrā vestrā. et nolite ultra cessare. Hec ostendit in quo differant. a. b. et. c. Et ideo dñs. Ego sum panis vite. Et panis quē ego dabo caro mea est. pro mundi vita. Et. Nisi manducaueritis carnē filij hominis. et biberitis eius sanguinē. non habebitis vitā in vobis. Et. Caro mea vere est cibus. et sanguis meus vere est potus. Et. Qui manducat meā carnē. et bibit meū sanguinē. in me manet. et ego in eo. Et. Qui manducat me. et ipse viuet propter me. Et. Qui manducat hunc panē viuet in eternū. Et. Panis quē ego dabo caro mea est pro mundi vita. Et. Caro non prodest quicquā. Et. Verba que ego loquor vobis. spūs et vita sunt. Et. Spūs est qui vificat. Et. Verba que ego locutus sum vobis. spūs et vita sunt. Et. Ego sum panis vite. Et. Hic est panis de celo descendens. Et. Panis quē ego dabo caro mea est pro mundi vita. Et. Caro mea vere est cibus. et sanguis meus vere est potus. Et. Qui manducat meā carnē. et bibit meū sanguinē. in me manet. et ego in eo. Et. Qui manducat me. et ipse viuet propter me. Et. Hic est panis qui de celo descendit. Et. Qui manducat hunc panē viuet in eternū. Et. Panis autē

Quia ex vobis. ꝛc. Vos profecto in charitate qui manet i deꝰ hic timet pro homine ponitur. Maledictus qui omnia metuit. i. qui timet ea tm̃ est in religione. Dei. Hoc tm̃ scriptum est timere dominū super omnia. i. omnem sapientiā timere dei. i. aliter nō est inopia timentibus eum. i. timere dominū sanctus permanet in seculum seculi. Vos autē a timore dominū declinate. qui

qui ꝛ pudicus ꝛ pur. Malis: timete dominū ꝛ date gloriam ei.

Qui ambulauit in tenebris. Malis ppōit i timentes illū. ꝛ ait ei lumē ei ꝛ ipe qui ostendit eis lumē suū. Quasi vos me flagellatis ꝛ confundere nō ea nos ad penitentiam vocō. Nolo enim. m. p.

Ecce omnes. ꝛc. Quasi nihil possit ei nocere nec ei qui ignis potest lucere: vnde ostēsa dei. m. ꝛ. ꝛc.

Audientes me. Elimate ignem quē a remanis flectis ei. Ac alterutrū ꝛ ipse sit ꝛ lucidū cū ardeat.

Hinc colligimus ꝑ qua ītate peccati vulgaq; ꝑ ipū lucē. Et q̄do in cōē loco: vel lectulo

Nicolaus

a Quia et vobis. Dic eloquenter ꝙdā incredulę tm̃ntum. ꝛ fmo arguit eoꝝ culpam. b. Quia et vobis timēs do mīnū audiens vocē ſui ſui. i. ꝙ ratiōe ſeme ſerui adſpē. b Quia annūciauit in tenebris. i. ignorantię. c Et nō eſt lumē ei ſi credidit verbis ꝙ. q. d. nullū indicio ſubditur. d Spes in nomine eius. i. quilibet fi delis. ſecūdo ſubiūgit pe nam: i. dicit. e Ecce et vos omēs accēdentes ignē. i. et inuidiatę vestre meminī q̄ ſuccē dentes eſtis ꝛ ro gioue vestra. ꝛ hic fuit fa ctum ꝑ cereū roma num. ꝛ q̄ factum eſt hoc fm ordinem dicitur inſtitio ſubditur: f Hoc manu mea facta eſt hoc votiue in volentē² oꝛmētis. i. motiuntiū. nunq̄ enim populus iudaicus tot ꝛ tantos voluerat ſuſtinere. fient in obſidione ꝛ deſtructione hieruſalem per titū: vt patet per Joſephū libro de iudaico bello. ꝛ alios hiſtoriographos illo ꝑtinentes vicinos. C. LII.

g Audite me. Hic remouetur ſcādā impedimentū ex oblatione pro mīſi. ex hoc enim ip liberatio per chriſtum ſonda ris differebatur ultimabant aliqui iudei ꝙ illa liberatio nulla fieret. ideo hoc remo uetur in hoc capitulo. primo confortat ſpes aſſe quendi promiſſum. ſecūdo auferūt timor circa mītā pene huic libr atiōnē annexā: ibi: Audite me. primum facit duplicitēr. Exemplo ꝛ verbo. ſecundū ibi: Attendite ad me Circa primū ſciendum q̄ attēdē facta fuit promiſſio de obtentu terre chanaan. Deū. ſv. ꝛ tamen illa promiſſio non fuit impleta tunc. ſed poſt quia diu ante annos. vt habetur ibidem. eſt finaliter fuit impleta ꝑpter fidē ſeruāt. ꝛ fuit q̄ ciuidem fidei fuit. ꝛ ex hoc concluditur q̄ illatio aduerſus ſpē non debuit tales oſtrmēta inducere. primo igitur circa hoc po nitur exemplum: cum dicitur: b Attendite ad petram i. ad abraham ꝛ ſaram. vt ꝓponitur poſtea cum dicitur: i Attendite ad abraham. ꝛc. ꝛ vocaui eum ad petram ꝓpter fidē formatem. k Quia vnum voca ui eum. i. ſolum fine ꝓle. l Et benedixi ei. conferendo ei bona tempora lia ꝛ ſpiritualia. m Et multiplicaui eum in multitudinem populorum ꝑ Iſaac filium ei ꝛ alios filios eius. Concluditur concludit ſententiā. i. de conſolatione populi per chriſtum cum dicitur: n Conſolabitur dominus ſyon. i. ecclēam que vocatur ſyon ſcō q̄ ſtā iacuit. vt dic tum eſt ſupra li. cap. ꝛ in plurib⁹ alijs locis. o Et conſolabitur oēs ruinas eius. vbi ſu pra erat dictū ſu per ruinas eius in populo iudeorum ex mala do ctrina phariſaicoꝝ quę multi chriſtus per ſuam doctrinam: propter q̄ dicit ſalutet de eis ad. ſv. Lati ſunt ꝛ rupta eſt rete eorum. p Et po

alij ſunt ſanctali ſanctitate ꝛ ſecuritate hōoꝝ tenuta ſuppliciū ſuſtinet. Vbi in peccatorēs tenuiſſi peccati materia prius vel remota ſuccendatur.

In dolore. Quia nec beneficiorum tormentis nec ſupplicijs ſuſtinendis vnde⁹ ſpe mutationis in ignem corrigūt.

Attēdite ad p. Cōſultum de quo petra aut erat ipſe vnde eius ſtirps ut a dextro latere. Et ut cruoris lac per foſſio nem lateris chriſti. Et quia petra erat ſignabat ecclēam q̄ ſuo ſanguine redempta eſt. Et ſepulchrū ſonat ſuo ſanguine redemptionis aqua baptiſmatis. Vel ſepulchrū ſonat de quo reſurgens tum mor tuus filios genuit. Vel ecclēa que ibi fuit ſu ꝛ quotidie ꝛcidebatur Et eſt nalcinus per lau dem baptiſmi.

Audiam. ꝛc. Fa ta in ſyon que compara tur paradiſo dei tunc debet eſſe gaudiū ꝛ letitia ꝛ cōſolatio: ꝛ vox laudis vt q̄s in celo facturi ſit cum angelis in terra ho mines meditentur.

Iuſtus. O ſa iuſtificatio vel iuſtitia elegantia: vt non vna gens ſed totus orbis ſaluetur.

Leui. ſicut ſu. dic ſanctus picture eſt. ꝛ non ſonat abſtinax aquatica

Delyra

aut declaratum eſt quā dolitus. quia indea bo mo ſpiritualitus erat de terra ſed per chriſtum ſa it adimpleta ꝓmiſſa ꝓ ioſa ſanctę ſpiritualiter ſuper credentes in figno veteris. Act. 8. ꝛ in plu ribus alijs locis. q

Audium ꝛ letitia. ꝛc. quia ſpiritus ſancte repi et loquebatur magnalia dei letanter manifeſtet ꝛ conſtanter. ꝛ Anno dic. Per cōſequens ꝛ monetur dictum ſequēti mentum verbo. ꝛ primo remouet ipedimentū. ſ. ꝑmat dicit: Exau te. Remouetur ante ipedimentum tu hoc q̄ ante

Conſurge. ꝛc. Vos ꝓpter ꝛ filia ꝓpōit. adhortatio ꝓpter ꝓmiſſum ſibi ꝛ ꝓmiſſum eius ꝓmiſſum erat ſupium.

Quia tu. ꝛc. Increpat filios ꝛ ab eis cui omnes vel tumultu ſus deputauit omnia cum ſeruis. Et ois ſuꝛrgit qui in paſſionē flagellis ꝛ gemitū ingauerūt. et crucifixit ꝛ pcuſſit ꝛ ſputauit.

Ecce ego. ꝛc. Hoc ꝓpter ꝛ filia populi

Eleuare. Eos hortatur ad penitentiam qui in passione negauerunt vel in mendacio peierauerunt clamantes crucifige &c.

Mos. Possumus hoc tanta antiqgen sup alia intelligere peccatrice: que solemo bibere calicem furoris ostendit dicit: vide ne in furore meo arguas me &c. Hic ad diuerti bonum est et sua fontes sapphirare deum audare et

[illegible] ra fur ore mei
[illegible] rur lig caradeo
[illegible] alibi Mangd q cadit
nō adiicit vt relinquat

Calicem ire &c. Solent medici amaritudines amidoli quo et gustu nomen accepit dare stomacho nauseanti: vt melior humores euomat: vt possit coctos citius alijs di/
gestoo in aliud transmittere: quos si cum ali magnitudo digeri non finebat: igitur vt bicrusale q bibiti de calice furoris eius do
mini iubetur de crudelitate plangere: q; tantis opera
uit. Hi enim adhuc dubitet: non plangeret vnde
patet q de vltima captiuitate hoc dicitur.

Nicolaus

a Qui plantes celos. i. holos contemplatuos.
b Et fundes terram. i. animos. vtrāq; enim vi
ram predicauit ppha. i. ecclesiasticam & actiuam.
c Et dicas ad syon. i. ad ecclam. d Populus meus es tu per fidē
pōz baptismi. Et hoc
pz q verba illa nō sunt
ipsius dei ad ecclam. vt
aliqui exponūt q; popu
lus syon nō fuit sub do
minio diabo. & qd dicit
christus ecclie in anti/
christi persecutōe fundet.
e Euigilate. a plenitudine temporali ad pacez xpi ad omnes. q; illa erit vltima persecutio ecclesie.
f Euigilate. de culpa ad grām. Item ad penitentiā qui timore antichristi ceciderāt. g Cōsurge ad accipiendā firmā a xpo venīte ad iudicium.
h Hierusalem. Ecclesia ratōnabus dictis supra. i Que bibisti de ma
nu dñi. Let ejus permissione: a ordinatione. k Calicem ire eius. in p
secutione antichristi. l Vsq; ad fundum calicis &c. per hoc designatur magnitudo tribulationis future antichristi tempore. Sciendum tamen q
li vsq; ad hic accipitur ecclesiastice: q; fundus calicis est antichristo. & est sa
lubrius referuatus. vt videbitur postea. m Non est qui sustentet eā
&c. q; nullus de principibus christianis audebit se opponere: vel resistere potestī antichristo. & ad idem facit quod subditur: n Et non est qui ap
prehendat manum eius. ad ducendum eam de tribulatione: Is enim enoch & helias tunc sī opponūt antichristo. tamen interficiēt ab eo. o Duo
sunt. i. mala pene. p Que occurrunt tibi. que postea subdantur: sed in
terponitur. q Quis cōsolabitur super te &c. q. d. nulli aut pauci. & illud refertur ad illud quod predictum est: Non est qui sustentet eā. que autez
sint duo mala pene postea subditur: r Vastitas & contritio. & expo
nendo subditur. s Et fames. i. fames pro qua posita est vastitas. t
Et gladius pro qua posita est contritio. ita q; Is penantur tibi quatuor Is
nomen. sunt tamen duo tñ in rem. v Quis consolabitur te &c. quasi di
cat. nullī aut pauci. cuius causa subditur: x Filij tui. qui te possunt
consolari. y Proiecti sunt. i. mortui. Ideo subditur: z Dormierūt.

[illegible] sleep

Sicut oryx. animal est immundum. vt habetur Deutero. xiiii. c
aut origis. c Plenī indignatione dñi. hoc dicit fm estimationem ho
minum. q; tribulatio antichristi principaliter ecclesiastica erit. & meritum electoz: Quia tunc estiment homines mundani deum pro eis cē
offensum. d Iccirco. Hic sīr ponitur scripta prolatio est. Iccirco audi hec pauperula. i. ecclia tunc depauperanda p antichristum eius diuitias ac
ceptarum. e Et ebria. i. plena. f Nō a vino. sed a tribulationis toz
mento. hoc vī glosando pabulas de potatione calicis predicā. g Hec
dicit oblator tuus. ad te. i. populandā. h Qui pugnauit pro populo suo.
in cruce ligno in humanitate assumpta. i Ecce tuli de manu tua ca
licem soporis. i. penam tribulationis. k Fundū calicis indignatiōis
tue. ecclie tempore antichristi erit vltima. n Et potum illius. f. fun
dum calicis reseruatum. o Ju ma. cozy qui te humiliauerit. f. antixpi

Ecce t. Peccauit capitaliter futurā nāz hostiaz ad pacem vt cuadā.
Ponam. i. in me. q. d. Secundū hanc humiliauerunt eos qui dicūt
q ipsi humiliant a malis & perfidi. & humiliauerit eos romani. & ipsi i mul
tis humiliant: humiliauerit eos pomonce sua dando vt crucifigerent ihm
q ipsi in hoc humiliari sunt qz sic petitem suam amittūnt. q in iudicio di
no humiliabitur. Mo
raliter adhuc alia dum po
nit: diabolo subditur ca
pitiua: deum penitentiam
agit: deiudicatur. & cōsurgit:
q diabolus bellū mouet.

C. LII

c Consurge. co.
Eos hortatur pa
pheta qui post ascensionem apostolos credidērunt.
Allegoz. Eadem t de
ecclesia possumus dicere
que vīlo pacis & specula
tiosi in horrēm conuerte
tur iubetur cpite & penitus si
dei ornamenta suscipere
Et si fuerit sollicitata: tan
citas eius & pulchrīe pe
nia. p mundātur: vt p eaz
non transeat incircumcī

De lyra

sanctificū eius. p Et
dēc. amice tue. i. tibi. q
Incur. vt vīlicamur. fa
per te sicut sup terr Lineā
nio cīm antixpī et it totaliter peculare ecclesiam.
r Et pol. vt ter. ecc. ta
tum. q; corpa fidēlī. ecclie
sup tunc remanebūt sup
terram insepulta. vt dicit
ecclesiastes q homines & bestie
poterunt sup ea transire.
e Onsur CLIJ a
c gr. Alij expo
tores catholici q
ponūt istud capīm de li
beratione ppli iudaici de
babylone facta p cyrum
dicente: Cōsurge cō
surge. ad opa virtutum.
& duplicat li cōsurge ad
maiorem exhortationem.
f Induere fortitudine
tua syon. ad tolerandum
strenuter aduersa. qz cito
post ascensionē xpi ad ecclesiam facta est persecutio magna in ecclia. Ac. viii
& postea rome per neronē & alios plures precessores ecclie. sed qz post pri
cutionem ecclie secura est pax & honor. ideo subditur: b Induere vestimē
tis glorie tue. & hoc fuit implētū sub tantum imperatore tpe: q; pacez ecclie p
totū romanū imperium vidēre: mirabiliter eam honorauit. c Quia nō
adiicit vltra vt pertranseat p te. sic te calcabūt & vilificando. d Incircū
cisus. i. peccator gentilis. e Et immundus. i. peccator iudeus. si adt pro
hoc obiciatur q; post mortē sancti tantini licentiose peccatus est ecclesiam. & po
stea iulianus apostata. Dicendū q; ille peccādo nō sacrificauit tanto q; deo
cerent ecclesiam ab honore. nec diu duraverūt. Et sanctus ely in bello fuit de
uictus & apud thessalonicam capite truncatus. Julianus et apostata a san
cto mercurio lancea fuit transfixus. Pōt et dici q; illa dicta vltra. cum
dō: nō adiicit vltra &c. nō imporat semp ppetuitatem a pte post. & dura
tionem ipse determinata. & aliqñ non multū longam. sicut dictū fuit plē
nius ii. c. ii. toto adt tempore sanctini post eius baptismū. vniuersalis ec
clia fuit in pace & honore. f Excutere de pulvere. i. de peccāti abiectōe
vel de pulvere ad litteram. q; multi sancti fuerant sepulti ad fidelium
& deportandū arcuam: vnde pulvis sabbatur omnes q fuerūt absoluti de
mandato sanctini. g Sede hierusalē. in sede honoris. quod tunc fuit
impletū qñ roma q; erat caput mūdi facta & fidei filmi pont. p sanctini.
sede imperiali translata apud cōstantinopolim. h Solue vincula colli
tui. quia omnes christiani in diuersis partibus orbis incarcerati per con
stantini fuerant liberati. i Gratis venūdati estis. i. sine causa depu
tati operibus seruilibus. k Et sine argento redimemini. quia constan
tinus non accepit inde pecuniam. sed magis econtrario pecunias suas di
stribuit per orbem ad edificationem ecclesiarum & sustentationez ministro
rum. l Quia hec dicit dñs. Hic addunt exemplum ad ppositū. & po
nitur hic triplex exemplum. primū est de afforia ppli israel in egyptus cū
dicitur: m In egypti descendit populus meus in principio. de quo de
scendū fuerat Deut. xxvi. n Et colonus electus est. i. habitator ad exa
dendū famis periculū. sed postea fuit sibi multū deposito & afflictus. sed
deus liberauit eū. etta ibi liberatio hic nō exponitur: qz erat nota & famosa.

Induere vestimētis glie tue hic
ruſalem ciuitas sancti. Quia nō
adiiciet vltra vt pertranseat per te
incircūcisus & immūdus. Excute
re de pulvere: surge: sedē hieru
salē. Solue vincula colli tui ca
ptiua filia syon: qz hec dicit do
minus deus. Gratis venūdati
estis: et sine argēto redimemini.
Quia hec dicit dominus deus. In
egyptū descēdit populus meus
in principio: vt colonus esset ibi
& assur absqz vlla causa calūnia
tus est cū. Et nunc quid mihi est
hic dicit dñs? Quoniam ablatus
remissum: nō corrupte. sine gratia & sanguine agni immaculati.
Beati &c. Hec ebreodidascalus: nec iudeus. Ego tamen dico.
In egyptū. Ac. gens indocta & barbara. ad egyptios igr sanctus post ab alijs tribus sine causa oppressi sunt.
In egyptū &c. p.m. Quasi egyptij voluerūt ppm meū seruitute oppri
mere. & videbātur aliqñ
laude rōnis ipse: qz habue
rat eos in familiaritate. Et
ebrei eis in terra pro
missionis. Et qz ille exer
cuit & in terra sua opp
mat illos. & calūniat dī
Et pulchri. Hec co
q sequebatur: Ego ipse
q loquor ecce adsū. sicut
ppha q ipse supra mō
stes euangelij pdicauit.
Annūciātis. Ipse
p seips p apīos qui ante
paul. reliquos. p. m. d. v.
sup ipe vīo stabis pedes
baptisti & pedes xpi. pedi
cationez ejus portando.
Thor spe. Apīos &
alios. q in specula sunt
semp: vt ola pulsarent: &
subiectos pomonerent.
Bandete &c. Pe
nitentiā ecclesiam con
solatur de multiplici gl
tiā que exercebit tpe
loculi cop sibi mirabilē dr.
Sed vocato populo ad
manūs in captiuitate: &

De lyra

Ideo satis datur similiter
qd hoc q dicendum in
egypti tangitur. & ibi de
cendū de secūdo ex/plo
dī subditur: o Et ad
sur. i. rex assyrioz. p
Absqz vlla causa calūniat
& cū dī mirabiliter li
berauit ipz qz quadrie vt
hī. iii. Reg. Obiciunt
applicanur exēplo ad p
positum dī: q Et
nūc qd mihi hic. i. in per
secutōne ecclie. q. d. occat
eaz liberare. & subdit ca:

Quia ablatus est ppls meus grat. qz in primitiua ecclia multi fuerūt ablati p occasionē de priori vita. & multi de locis suis p incarcerationes & exilia.
r Dilatatores eius iniq; agunt. qz indei sub quoz tēpo tribo pmo fuit exilia in hierim & iudea: iniq; tractauerūt de pplo xpianum. & postea impa
tores romani & coz pseci. s Et iugiter tota die nomen meū blasphe
matur. f. nomen xpi q ab infidelibus magnā & deorpce fuisse dicebatur.
t Propter hoc. i. ppter iniurias dictas. v Dicet populus meus. f.
xpianus. x Nomen meū. i. efficaciam nominis mei per experimentum
fuc saluns. sicut vocat ieshu. i. saluo vel saluatore. y In die illa. f. notabili & famosa qñ constantinus recepit baptisma. z Quia ego ipse qui
loquebar. in humanitate assumpta discipulis meis. a Ecce adsum. p
saluationis effectū. & ēt in ptona ppria: qz tantinus de baptismo suo: ge
nito messus est & visibile iesum xpm. b Q pulchri. Hic consequenter
describitur ecclesie dilatatio p predicatōem apostoloz alioruq; discipulo
rum: cum dicitur. Q pulchri. i. valde pulchri. c Sup montes. i. terre
nos ducipes fidem xpi recipientes ad predicationem predictoz. d An
nūciantis & pdicāt pacē. i. legē euangelicā: q est lex pacis & amoris. pos
set & h littera exponi de nūcio tantini misso p orbē ad confirmandū ec
clie pacē. si prima expositio magis placet dicto apō. vt. ii. dicti est. & ēt lit
tere sequenti in qua subdit: e Dicēti: syon regnabit deus tuus apō. n.
& alij pdicatores ecclie pdicauerūt & pdicāt regnū xpi. propter qd vī ad at
gritū. Et pdicatur p euangelia regni in vniuerso orbe &c. vñ in hac le
genda rum sanctoz cōiter ponitur: Regnabit ipse noster ieshus xpc &c. f
Vox speculatorum tuoz. i. patorum. fm q vī Greg. in. Ji. li bene specu
latorē deb te domus israel &c. g Et canorāt voce. tantini pdicando.
h Simul laudabunt. concorditer gratias agendo. i Quia oculo ad
oculū videbūt. i. sensibiliter. k Cum reuerterit dominus syon. videz
tes multitudinē gentiliū ouersam ad xpm. & hoc fuit ipletū tempore tan
tini. ano. n. quo bapēzatus fuit: tanta multitudo credidit vt ad ea. milia
& amplius baptizandi adscriberētur. vt habetur in gestis sancti Silvestri.
ablq; mulieribus & paruulis hic subditur. l Gaudete & laudate si
mul deserta hierusalem. i. loca seruituti xpi dedicata. que ante tpa gētium ita

Elevare. Eos hortatur ad penitentiam qui in passione negauerunt vel in infidelitate perseuerant: clamantes crucifige. vc.

Deus. Postquam hec tanta antiqgen sup alia intelligere poterimus: que nobis videre caligum furoris ebrij dicit: vide ne in furore meo arguas me. vc. Vide inquit bonum est ei qui suos iniquos supplicijs vbiq; odit ut emendet ira furoris mei

transferit: ne sup eos cruciabor
e alios. Vnagl q culpa
nō adhuc vt relinquat

Calicem ire. c. Bo
lent medici amaritudinis
antidoti qd ex gutta no
men accepit: nec stomacho
nauseant: vt nos qui
humores euomat: q posſit
coctos cibos atq; di
gestos in aluū transmit-
tere: quos flexanima ma-
gnitudo digeri non sine
bat: igitur q bibit qd debilitat
mine tabetur de elementis
pturgare: qz totus epora
uit. Vñ enim adhuc bibe-
ret: non plangeret vnde
patet q de vltima captiuitate hoc dicitur.

Nicolaus

a Ve plantes eius. i. holes contemplationes.
b Et fundos terram. i. actiuos. vt sup eius vi
tam predicauit rō. i. cō-
templatiuam q actiuam.
c Et dicas ad syon. i.
ad ecclam. d Po-
pulus meus es tu. per fidei
pēs baptismi. Et hoc
ps q verba ista nō sunt
ipsius dei ad ecclam. vt
aliquis exponat q: popu-
lus syon nō fuit sub do-
minio elate. q qd dicat
christus ecclie in anti-
christi persecutōe fiducie.
e Eleuare. a pēcatō:
temporali ad pacē xpi ad omnes. qz ista erit vltima persecutio ecclesie.
f Eleuare. de culpa ad gr̄am. ēgtum ad penitentes qui timore antichri-
sti ceciderāt. g Cōsurge ad acceptandū ḡnīā a xpo venientē ad iudiciū.
h Hierusalem. Ecclesia rationibus dictis supra. i Que bibisti de ma
nu dñi. Per eius permissionē q ordinationē. k Calicem ire eius. in p
secutione antichristi. l Usq ad fundum calicis vc. per hoc designatur
magnitudo tribulationis future antichristi tempore. Sciendum tamen q
li usq ad hic accipitur ecclesiastice: qz fundus calicis est antichristo q et̄
tollitur de medio referuatus. vt videbitur postea. m Non est qui sustentet eā
vc. qz nullus de principibus christianis audebit se opponere i vel resistere
potestati antichristo. q ad idem facit quod subditur: n Et non est qui ap
prehendat manum eius. ad ducendum eam de tribulatione: ipse enim enoch
q helias tunc se opponit antichristo. tamen interficiet ab eo. o Duo
sunt. f. mala pene. p Que occurrent tibi. que postea subdūtur: sed in
terponitur. q Quis cōsolabitur te. super terrā. o. nulli aut pauci. q illud
refertur ad illud quod predictum est: Non est qui sustentet eā. que autez
sint duo mala pene predicta: subditur: r Vastitas q contritio. q expo
nendo subditur. s Et fames. i. fames pro qua posita est vastitas. t
Et gladius pro quo posita est contritio. ita q ipse ponantur tibi quatuor ps
nomen. sunt tamen duo tm fm rem. v Quis consolabitur te. quasi di
cat. nulli aut pauci. cuius causa subditur: x Filii tui. qui se ponunt
consolari. y Defecerunt. i. mortui. ideo subditur: z Dormierūt.
somno mortis. a In capite omnium viarum. carentes sepultura. b
Sicut oryx. animal est inundum. vt habetur Exo. xxiij. q declinantur
ante exigia. c Plenus indignatione dñi. hoc dicit fm estimationem ho
minum. qz tribulatio antichristi principaliter ecclesiam habitura ad purgationē
q meritum electorum: ideo tunc estiment homines mundani deum ira eos ob
offendam. d Iccirco. Hic ysa ponitur ḡsona ysolatricis vt. Iccirco
audi hoc pauperula. i. ecclia tunc depauperanda p antixpm. eius diuitias ac
ceptarum. e Et ebria. i. plena. f Nō a vino. sed a tribulationis to
mento. hoc vt ꝓbando p abolas de potatione calicis predicti. g Hec
dicit dñs tuus. ad te ysolandā. h Qui pugnauit pro populo suo.
in cruce ligno in humanitate assumpta. i Ecce tuli de manu tua ca
licem soporis. i. penam tribulationis. k Fundū calicis indignationis
mee. de manu tua abstuli. m Non adij. vt bibas illum vltra. qz tribu
latio ecclesie tempore antichristi erit vltima. n Et ponam illū. f. fun
dum calicis reliquatum. o In ma. eoꝝ qui te humiliauerāt. f. antixpi

Ecce t. Posidet capitulatē tunc. vide hoc ad pulsum vt cymbala.
Domine ne q.s. Secundū hoc humiliauerunt eos ebrietates
q ipsi humiliati a malis q pertulerūt humiliauerūt eos romani q ipsi mul
tio humiliati: humiliauerūt eos demones suadendo vt crucifigerent ipsum
q ipsi in hoc humiliati sunt: q de petrus suam amiserunt

† animal lanuginosum nec sacrificio aptum
† longi et sundosa pecora † cum. ks. pro a ponens

pitē omniū viarum sicut † onager il
laqueatus. Plēni indignatiōe
† quia non poterat mitigari
dñi increpatiōe dei tui. † Iccirco
† dulce spiritus vinum † bibitum me abstinio
audi hec † pauperula † ebria nō a
vino. Hec dicit dñs tuus † q pugna
† rebellium pro populo
minus: † deus tuus † q pugna
† rebellium pro populo
nit pro pplo suo. Ecce tuli de ma
† cū clauorum vestigiis
nu tua calicē soporis fundū cāli
† penitentiā egerit.
cis indignatōis mee. Nō adijciaz
† reddam eis retributionē et talē
vt bibas illū vltra. † Et pōnaz il
† perseuerāti venerāti
lum in manū eoꝝ qui te humilia
† suggerendo
uerūt: † dixerunt anime tue: In
† a naturali dignitate † mali reputant se beatissimos
degentes non nouerunt dñi † super te
curuare vt trāseamus: † pōsuisti
† ita calcandū † que ciboꝝ parce
vt terram corpus tuum: † quasi
† demonibus
viam transeūtibus. C. LII.
† ad veritatē † qz in ebrietate occidisti

Onsurge cōsurge: indu
† † fortem arx † christus tuus † hierusa
lem reliqua para ecclesiastica

ere fortitudine tua † syon

sua vel immunditie: quod ad immundicie opera referri potest. Pectrauerūt enim † immundi qui corpora voluptati † libidini seruiunt.

Iniuere vestib. ab. e. Ale qui p pulsum petitū robur recepit: vocabitur Hierusalē sancta: vbi fiet templū dei nec pertransibit p eam incircūcisus † immundus: de quibus vt dixi nō adiciet vltra. i. m. c. Dic ait que

† virtutibus

Iudūare vestimēt̄is gl̄ie tue hie
† ornamenta † tue, vel templi
rusalem ciuitas sancti. Quia nō
† q penitentia fit mundus nec circūcidetur
† † que facienda fuerat ad similitudinē que consulto dei
fit ad bella.
adijciet vltra vt † pr̄āseat per te
† pulchre † i. † ornatus a multo,
incircūcisus † immūdus. Excute
† potest † sic humanus † quanta mise
rē de puluere: surge: sede hieru
† captiua † prostra
salē. Solue vincula colli tui ca

† qui tam longum captiuitatis † effeminatos et animi vigil nobis populus indecorum naturaliter degentes in
pulueribus: et peccatorum fetidus conscius angl.
ptiua filia syon: q: hec dicit do
† vestra honor † ouinio,
minus deus. Grātis venūdati
† † nullo merito vestro. sed gratuito dei beneficio.
† languore nīg
estis: et sine argēto redimemini.
Q: hec dicit dominus deus. In
† in mundum qui mortui † mortuos.
† in paribus † genus humanū
Egyptū descēdit populus meus
† in ydum. † peregrinus quia patria nostra ipa
radisus † † in terra gessen
in principio: vt † colonus cēt ibi
† diabolus † assyrius cum nabuchodonosor
† † aliam enim sibi et vicinas aquare cum ad per
eundum cum pedibus. † in terra possessionis.
† assur absq; vlla causa calūnia

† quasi quid maius amplius in iudea vbi tam pauci fideles: translato ad gentes. vnde addens transeamus ab ipa fidelibus

tus est cū. Et nūc quid mihi est
† † de terra fluuij. i. deo male viuendo † vnde po
pulus m. a. d. gratis.
hic dicit dñs? Quoniam † abla

† regna quinq; per suam dotem per quorū persecu
tiones populus tam sequens q; anima capitulatur.
tus est pplus meus gratis. Do
† populi.
minatores eius † inique agūt dicit
† † te quotidie male dicunt fides † negantes eius.
dñs. Et iugiter tota die nomen
† in synagogis et in cenaculis. vnde
per vos nomen domini blasphematur in gentibus.
† † quia blasphemauit simulata.
meū blasphematur. † Propter h
† † fidelis a duello christiani vocati.
scient pōpulus meus † nomē meū
† absq; eis pauci erūt. i. p. e. d. m.
† interpretem † † eum per prophetam.
in die illa: quia ego ipse qui loq
† q; pulsus † pulsu de filio † multi a pulsu pel
bar ecce adsum. Et pulchri sup
† sanctus † iudicem. apostolos virtutib⁹ emicantes
† apostoli. quorum pedes dominus lauit
† † euntes per apostolos per legitimi

montes pedes † annūciātis † pc
† nobis. † nobis per legitimi. † † cum tuor et
angelus † pacē nis qui longe a bis qui propinqui eis
per nobis qui fuere veraq; vnum.
dicantis † pacem: annūciātis bo
† euangelium gratiā Iesu Christi † nobis † redem
ptionem † beatitudinem † quam dedit.
nus: predicantis salutem: dicēti
† o † vitio diabolo † nil peccati
tis. Syon regnabit deus tuus.
† audiuit in nono cibo. † super montes meos con
fusa confodiēs. † † alios loquentes † ipsi
† predicationem quam nec ego. c. f. c. † il
mul vendeque vilipendat non laudat † dominum.
rūnt vocē: † simul laudabunt: q:
† ecclie † eccli mei semper ad dominum.
† face ad faciem.
oculo ad oculū videbūt cū cōn

† ad fidem † in conuertendo p. ep. f. f. f. f. com.
† ecclesia † quia influxum.
uerterit dominus syō. Gaudete

Ierusalem. Ablatus est pplus meus gr̄a. q: in primitiua ecclia multi fuerūt ablati p occasionē de pūi vita. † multi de locis suis p incarcerationē. c exilia.
f Dilatorem eius. inique agunt. qz indel sub quoz vbio pmo fuit eccle
sia in hierlm † indea: iniqua tractauerūt pplm xpianum. † postea impa
tores romani † eoz pfecti. f Et iugiter tota die nomen meū blasphe
matur. Chomen xpi q ab infidelibus magnū † deceptor fuisse videbatur.
t Propter hoc. i. propter iniurias dictas. v Scient populus meus. f.
xpianus. x Nomen meū. i. efficaciam nominis mei per experientiam
fuc salutis. sicut vocat ihesu. Cialuo vel saluator. y In die illa. f. notabili † famosa qñ constantinus recepit baptisma. z Quia ego ipse qui
loquebar. in humanitate assumpta discipulis meis. a Ecce adsum. p
saluationis effectū. e ꝛ in plena. ppria: qz ystantinus de baptismo ysur
gens pfessus est se vtilie iclum xpm. b Et pulchri. Vnde consequenter
dicit: Quia ecclie dilatatio p predicationē apostoloz allocūq; discipulo
rum: cum dicitur: Et pulchri. i. valde pulchri. c Sup montes. i. terre
nos pacipes fidem xpi recipientes ad predicationem predicoz. d Annū
ciantio † pdicātē pacē. i. legē euangelicā: q; est lex pacis † amoris. pe
sset et b littera exponi de nūcijo ystantini missio p orbē ad pdicandū ec
clie pacē. f prima expositio magis plonat dicto apli. vt ā. dicit est. c ē lit
tere sēntia qua subdit: c Dicit ecclesia regnabit deus tuus apli. n.
† alij pdicatores ecclie pdicauerūt † pdicāt regnū xpi. ppter qd vt dicat.
xpius. Et pdicabitur b euangelij regni in vniuerso orbe vc. vel in hac le
gendarum sanctoz edītē ponitur: Regnabit pplo nostro ihesu xpo vc. f
Vox speculatoꝝ tuoꝝ. Ipsi quoq; fm qd vt Exo. b. Filii belie ignes
latoꝝ dedit se domui israel vc. g Exaltarūt vocē. ystantes pdicando.
h Simul laudabunt. concorditer gratias agendo. i Quia oculo ad
oculū videbit. i. sensibiliter. k Cum reuerterit dominus syon. videli
cet multitudine gentiliū ouersam ad xpm. e hoc fuit ipleta tempore ysan
tini. dno. n. quo baptizatus fuit tanta multitudo credētiū vt ad. m. milia
† amplius baptizandi alabatur. vt habetur in gesta sancti Silueſtri.
ubi q; multitudinis † paruulorū ideo subditur. l Exultate. i. tanquā ti
mul deserta hierlm. i. loca seruitutis xpi dedicata. que ante ipa ydolatrie

[illegible]

Brachium s. In brachio meo gentes sperabunt [illegible]

Recedite rc. [illegible]

Nicolaus

[illegible]

et laudate simul deserta hierusalem: quia consolatus est dominus populum suum: redemit hierusalem. Paravit dominus brachium sanctum suum in oculis omnium gentium: et videbunt omnes fines terre salutare dei nostri. Recedite recedite exite inde: pollutum nolite tangere: exite de medio eius. Mundamini qui fertis vasa domini. Quoniam non in tumultu exibitis: nec in fuga properabitis. Precedet enim vos dominus: et congregabit vos deus israel. Ecce intelliget servus meus: et exaltabitur et elevabitur et sublimis erit valde. Sicut obstupuerunt super te multi: sic inglorius erit inter viros aspectus eius: et forma eius inter filios hominum. Iste asperget gentes multas: super ipsum continebunt reges os suum. Quia quibus non est narratum de eo viderunt: et qui non audierunt contemplati sunt.

C. LIII.

Quis credidit auditui nostro: et brachium domini cui revelatum est? Et ascendet sicut virgultum coram eo: et sicut radix de terra sitienti. Non est species ei neque decor: et vidimus eum et non erat aspectus: et desideravimus eum despectum: et novissimum virorum virum dolorum: et scientem infirmitatem. Et quasi absconditus vultus eius et despectus: unde nec reputavimus eum. Vere languores nostros ipse tulit: et dolores nostros ipse portavit. Et nos putavimus eum quasi leprosum: et percussum a deo et humiliatum. Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras: attritus est propter scelera nostra. Disciplina pacis nostre super eum: et livore eius sanati sumus. Omnes nos quasi oves erravimus: unusquisque in viam suam declinavit. Et posuit dominus in eo iniquitatem omnium nostrum. Oblatus est quia ipse voluit: et non aperuit os suum. Sicut ovis ad occisionem ducetur: et quasi agnus coram tondente se obmutescet: et non aperiet os suum. De angustia et de iudicio sublatus est. Generationem eius quis enarrabit? Quia abscissus est de terra viventium: propter scelus populi mei percussi eum. Et dabit impios pro sepultura: et divites pro morte sua: eo quod iniquitatem non fecerit: neque dolus fuerit in ore eius. Et dominus voluit conterere eum in infirmitate. Si posuerit animam suam pro peccato: videbit semen longevum: et voluntas domini in manu eius dirigetur. Pro eo quod laboravit anima eius videbit et saturabitur. In scientia sua iustifi-

De lyra

[illegible]

C. LIII.

Quis credidit. Ra. Sa. et Andreas exponunt hoc capitulum ad litteram de populo iudeorum dicentes quod propheta de illo loquitur quasi de homine uno [illegible]

[illegible]

Nicolaus

[illegible]

De lyra

[illegible]

uiuificauit eos: ut ſanctificaret eos: ſicut ſanctificatus eſt. Et ſanctificauit ſe ipſum: ut ſint et ipſi ſanctificati in ueritate. Non pro eis autem rogo tantum: ſed et pro eis qui credituri ſunt per uerbum eorum in me: ut omnes unum ſint: ſicut tu pater in me: et ego in te: ut et ipſi in nobis unum ſint: ut credat mundus quia tu me miſiſti. Et ego claritatem quam dediſti mihi: dedi eis: ut ſint unum ſicut et nos unum ſumus. Ego in eis: et tu in me: ut ſint conſummati in unum: et cognoſcat mundus quia tu me miſiſti: et dilexiſti eos ſicut et me dilexiſti. Pater quos dediſti mihi: uolo ut ubi ego ſum: et illi ſint mecum: ut uideant claritatem meam quam dediſti mihi: quia dilexiſti me ante conſtitutionem mundi. Iuſte mundus te non cognouit: ego autem te cognoui: et hi cognouerunt quia tu me miſiſti. Et notum feci eis nomen tuum: et notum faciam: ut dilectio qua dilexiſti me in ipſis ſit: et ego in ipſis.

Rogauit. Pater ignoce illis. Aſt hic ne cum ſuo exemplo naſa recedi multa mihi iudeo eſt athleti circa crucē ere diderit. C. LIIII.

Anda ſterilis q. Paulus de natiuitate: paſſione: reſurrectione: nunc de gentili q iudaica uocatione. Diuerſis gentilitas quę nec filios nō pariebat deo: q̄ nec lupis nec ꝓphetas habebat: nunc adit plures genet q̄ ſy nagoga quę ſe deū uiuū habere putat. Vnd ecclia

Nicolaus

a Multos. q nō ede.
b Et iniquitates eop. penas p̄ iniquitatibus.
c Ipſe portabit. ex obe dientia ad patrē. q charitate ad proles. d Ideo ꝓtabit. ex gentili ꝓ̄ q̄ occiderāt de iudeis.
e Et tertiū. i. demonid de quoꝝ fortitudine dicit̄ Iob. xli. Nō ē potestas ſup terrā que cōparet ei q. f Diuiſa ſpolia extrahēdo patres de lymbo. q̄s fecit xp̄s i ſua reſurrectione. g Ideo eo q̄ tradidit aiam ſuā. q̄ maxima charitate. h In monte. valde acerbā. q̄ cū hoc ꝓfuiſſet. nō fuit. i Et cū fuit. repu. eſt. q̄ inter latrones fuit crucifixus. vt p hoc participa malefici eoꝝ a vulgariꝫ̄ reputaret. ad hoc enī ſpet̄ fuerit iudei a p̄latorū duo latrones cū eo crucifigerent. ſi ex dei ordinatione etiā hoc factū eſt vt hec ſcriptura impleret. vt dō Marci. xv. k Et ipſe peccata multoꝝ tulit. quātū ad efficaciā eōrum tñ quātū ad ſufficientiā. l Et p̄ tranſgreſſoꝝ rogauit. Luce. xxiii. Pater ignoſce illis &c. et ex hoc ꝑs apoſtolo. Ra. Ba. Iulia. q̄ populus iudaicus non erat ꝓpe gentiles imo quantūlc erat ꝑ obſtructiōe romani ſperi. q̄ maxīe ꝑ deſtructōe vtriuſq; ꝓfi ſy. q̄ dō Marcꝰ. q̄ et̄ publicanos tractigabit xp̄ianos. m Anda ſte. Aliq̄ doctores catholici exponūt ſ

I capſin de reditu captiuitat̄ babylonic. ita q̄ cadē ꝓphetia

C. LIIII.

ſ habēs viꝝ q̄ ſecunda ſterilis q̄ dicta ſm diuerſa tpa. Babylo virū q̄ fecunda. a tpe legis date. q̄ fuit tēs deſpōſata uoc ꝓ ſcripo ſuſceptionē. Dc relicta q̄ ſterilis. tpe babylonice captiuitatis. ſed hoc nō videt̄ vt dicta q̄ ſterili q̄ deſerte. ꝓmittit hic maior multiplicatio ꝓlis eccliaſtica q̄ honorio q̄ habēt virū. populus aūt reuocatus de captiuitate babylonica nūq̄ fuit poſtea in tāta ꝓſperitate quātū ad multitudinē ꝑſōn̄ diuitias bono/ res q̄ hactenus modi. nec fuerat ante captiuitatē. q̄ maxīe tpe dauid̄ q̄ ſalomonis. ſed fuit i ſcriptura ſ in terra ſua q̄ affluentiaꝝ multis. vt dicit̄ ē. ſ. xxv. Jſa. i. codē ca. ſ. Ecce ſternā ꝑ odm̄ lapides tuos q̄ fundabo te in ſapphyrio. i quo ꝓnotat̄ reedificatio ciuitat̄ q̄ tēpli multo excellentior q̄ ant. Reedificatio eo tēpli q̄ ciuitat̄ poſt captiuitatē babylonicā nulla fuit reſpectu illius q̄ fecit. Eſa. Ba. exponit illud capitulū de tpe ꝓpi/ tiꝰ. Sterilis q̄ derelicta a viro. ꝓ tpe captiuitat̄ in q̄ eſt modo. ſi in aduen tu meſſie erit̄ maioꝝ ꝓfectus q̄ incōparabiliter q̄ fuerit vnq̄. ſi illud dicit̄ fundat ſup ecclām fundamētū. q̄ ꝓ̄ dic ad hoc venturus: ꝓpter hoc dicit̄ Paulus apſtus ad Gal. in exponit principiū hui⁹ capituli de voca tiōe gētiū ad fidē xp̄i. qui filiam iudeę ꝓcq. Jam ad intellectū dictōꝝ ſciendū q̄ ſicut vna eſt eccliā a principio mūdi vſq; ad finē. vñ dicit. Vnꝰ eſt columba mea. vi. Sulo recte patriarchalis ſimilitudinē tenet q̄ cōtinet mōtes: q̄ eos quos ꝓdūt quaſi ſubtectos poſſidet in domo q̄ ſy nūcā vniuerſa ſcitur. ē quod ſanctos ꝓmittit quaſi tot palmites multi. i. ſic vna q̄ cadē ec/ cliā eſt ſterilis q̄ fecūda virū habēs q̄ derelicta. Eſa viuerſas gētes q̄ tpa. ſua q̄ ꝓpe victoria ſi⁹ aſſūti dī fecūda. q̄ virū habēs quātū ad iudeos ra/ tione legis accepte q̄ diuiſit culmue quę tūc obſeruerūt apud eos. Sterilis q̄ derelicta quātū ad gētes quę q̄ pauci habuerūt ſūt mediantēe vt ſanct̄ Iob. q̄ alīq; alii. nec data fuit eis lex diuina. Econtrario adit ꝓpe nouā ecclām de iudeis cōparatiue. q̄ multi de gētib⁹ credituri. De

quę iudeis nōdum erat q̄ adoraturi deo ſpūm̄ et nō ꝓ̄ſentialiter hoc tēꝑ rante⁹ ad cultū dī de iudeis q̄ de gētib⁹ congregandis.

Lauda ſterilē &c. Apoſtolus lucas. Ly. ſcripſit ſterilis que non pariebat erumpe et cla. que non parturiebat &c.

Ad dexterā &c. ad omnia loca mūdi. Hic ꝓcedit ꝓphet̄ ad ꝓmiſſa ꝓ futura aduentū. Dicit ad filiā futurę vite. q̄ ſpūalis. Dicit ergo. Dilatabit̄ ecclā tua. q̄ ſuperabit ſynagogā. q̄ ſuperabit̄ ecclā. Et ſuperficies tabernaculi tui. q̄ ſuperficies ſpūalis ecclē. Et pelles tabernaculi tui. q̄ ſacramenta ecclē. Non parcas. q̄ nō ꝓhibeas. Longos fac funiculos tuos. q̄ ſacramenta ecclē. Et clauos tuos. q̄ ſacramenta ecclē. Ad dexteram enī et leuā. q̄ ſacramenta ecclē. Et ſemen tuū gentes hereditabit. q̄ apoſtoli et alii fideles acq̄rent ecclām aliis ad fidē. Et ciuitates deſertas habitabit. q̄ ecclām de gentibus. Noli timere. q̄ ſi multi ſcandalizabunt̄ in te. nō confundēris. Non enī te pudebit. q̄ nō ꝓ̄ſentialiter. Confuſionis adoleſcentie tue

Hec ē hereditas. Mc tuba tribulationis audiāt populi.

Hodie si. Q. vas fictū vt a ecclīa vocat cōtra C. LV.
o terendum: t odm linguam arietem contra hostiā dī iudicādam prouocat credentes ad ruinam dei qui rejectus ē a suis.

Ad aquas. Spiritus sancti: baptismatis. vnde apud te ē fons vite. ps. xxxv. Et alibi si quis sitit ve. a. m. et. b. Vas aqe sparsum in hoc. Ad quas venit verum deū.

Et qui nō habetis. Vocatio talis facti cibi t ab. Gratis accepistis gratis date.

Comedite. Audīt dolose loquētes de mendacio sperando eodē re fectōe. Statua figulum scriptura t ponit ē apta t ois occulta. Pota aut t aqua ē t panis q de cālo descendit.

Quare appen. ar. Pōdus loca cōgrua nō refectionē q lola hēs ite custodiē de spūalī

Nicolaus
in cōfitens peccatoꝝ. t pēcandeo pīa ecclēsia fidēlī. a Et pīcīē vastū opus fuā. i. annūpsum qui postulāt, t ad plicationē fidēlī applicavit. b Et ego ve. intelle. ad vīsperādū. i. michaēl archāgelū cui⁹ ministerio de pcepto dīi unusquo t magna para adherentiā tibi ineficiē vt dicit doctoꝝ sancti, iō subdit: c Oē vas qō fictū ē pīa tc diaboli illigatōe. d Non dirigat. Luctanto frustra bīt. e Et oēm linguā resistent. tibi. i. adversāti tē catholice fidei. f Judī. iudicabis. q. sancti i extremo iudicio cū ipso impios iudicabunt.

¶ Hec ē hereditas seruoꝝ dī.] qi pacto iudicio electi hereditatem i corpore t alia possidebūt.

C. LV.

b o Nunco fidelibus.

Hic ītpet capitulū i hebreo. i. quo ponit remediū oppositū tertio impetimēto. f. posito in. ca. xi. cōtpu ipī. pcedēt. t iō hic ponit ei⁹ emendātiā. t videlīt i tres ptes. q⁹ primo describit ei⁹ magnificā liberalitatē. secūdo ipōs ilīma ingratitudinē: ē cor infīt. tertio excitatur ofa fiducia. dī: Quērite dīm. Circa primū vī: Oēs fidēles venire ad aquas. f. gr̄e in pīcnī. t gr̄e i ciuitate celi: sīp ipm in ipm vonādā. scm q⁹ qdē dicit Joh. xiii. Qui adr̄ biberit ex aqua quā ego dabo ei nō sitiet in eternū. sed aq quā ego dabo ei fiet in eo fons aque salientis in vītā eternā. l Et q nō ha. ar. vī. q. p. vīta nō cadunt sub pcto tpali. q vant ex mera liberalitate diuina. h Quod t hic. per vīta q⁹ nunquā lib⁹ sunt pcipua intelligātur bona gr̄e t gr̄e spūalīa alē nutrītiua. q⁹ppīt ē holīus ad cognitionē ipsāt̄ g scīa fidēlīa venītre. i Quare appendīt ar. vī. i. ponit fidēlī. t laborē vī an circa bona tēporalia t vīciosa t nocētoꝝ. nō reficīt: t magis t sanē t firmē facīdī: q⁹ cupīdīnē augēt. vī: vicit pecūa: ē dīat amor ndm: quārē ipsa pecunia crēscit. Et sīc dicīt Ambrosī⁹ sup Lucā de hydropico. t sīc ē de ambitione bonoꝝ t huiusmodī. m Et delectabīt i crassitudine. i. gr̄e pīguedīne. n Alia vestra. nō coḡ⁹ qō non sūtī talia. o Inclinate aurē vestrā. ad caligīnē veritat. p Et viuet alia vra. vīta gr̄e t postea gl̄oīe. t vī ista pmissa fiducīē. q Et feriā vobīscū pactū sempīternū. i. legē euāgelīcā cui alia nō succedent. r Misericordias dauid fidēles. sic ē in hebreo t in līīte correcta. i. misericordias ipī fidēliter adimplendas. q⁹ ade p dauid mediātē ipō. ps. O hec. iii. Ecce testē populis dedi eū. s. dauid regē sūm vel trāslato dauid ea habet: Et obedient mihi filīi dauid regi suo. t Vocē. xxi. Obtulerūt vīlo deo suo. t dauid regi suo qui fuit tunc ēo. Alia hebraica. Obedient mihi filīi dauid. certū ē mī q⁹ dauid ipa anīe erat ordinatus q⁹ ipī ꝓphēte eligī. t

† † iudā. † † qui libere mādam. † † vt facīā voluntatem tuam

pranas: t † pferēte † uas † opus † † hominis fe. malum. † † eorum qui pauebāt fuos famos.

fuū: t ego † creāui † interfectorem † mitto. † † diabolus vel heresis pessima totā ecclīam vastās.

ad disperdendū. Oē † uas quod † a malo † peruertit

fictum est cōtra te nō dirigetur † heresiarcē † philologia p.

t ōmnē linguaz resistentē tibi in † nunc vel in futuro. † † mendacio vel līgua rapīna pīcipantes † vīa cupīe. † vt pro labore

iudicio † iudicabis. Hec est hēdi † sanctorum † tela † vt pro labore

tas seruoꝝ dñi t iusticia eoꝝ apud me dicit dñs.] C. LV. † cum iudicīo gentiles

Hnēs sitientes venite ad a † pedī nostre t vt. nō legis† vitam

aquas: t qui nōn habe † vitam eternā † fide. † † solacīantes pauperes diuini eloqq † bene viuētes deūdo

tis argentum: properate † emite † mente † fide † humanis sapientie emīt au. t ar.

t cōedite. Venite emite absq⁹ ar † argentum veritatem reprobum dī † virtus

gēto: t absq⁹ vlla cōmutatōe vi † in principio erat verbū † virtus diuīnitatis.

† † simplicium mentes. male verbū caro factū est

† † a latere pīcipiebat mī † ꝓdest opes.

nūz: t † lac † quare appē ditis ar † ultorem eloquētie. † qui sitibundi et iniquissimi estis ipm qui vendit nō ipī deus mercatis qui vt mercēt nec ēmūtur qui vocat ego sum panis vitae

† † dudum. † in fide in verbo mīe. que aurem pcrcutiant non animam latere.

gentū non in panibus t † labo † † auribus cordis † mīe

rē vestrū non in saturitate? † Audite audiēdo me t comedite bo † cruditum vt calefacti verbū. † † doctrina t alienum virtutum † ut corpus macrescat.

nū: t delectabīt in † crassitudine

† † qui libere mādam. † † vt facīā voluntatem tuam

ānima vra. Inclinate aurē vestrā t venite ad me audite t vi † † sanguine filīi confusionis mangonū qui non fuerūt alia lex.

uet ala vestra. Et feriam vobīs † † non hunc finē populis iudeis. † † confirmando. † permissiones fēdi misericordie latine † misericordias eternas dauidi in eternū cōtra.

cū pactū † sempiternū: † misericor † dauidi † veritatis † ego in hoc nomine sum vt testimoniū perhibeam veritati. † omnis qui potest

dia dauid fidelis. Eccē testem † fidelium † ego pater † nunq⁹ vos ad peccata nō per me. † legislatorem

populis dedi cū ducem ac † pce † non solum iudeis † pater ad filiū † ordinē

ceptorem gentibus. Eccē gentes † propter idolatrias. † † ad fidem

quas nesciebas † vocabī: t gētes per apostolorum predicatores.

quas nesciebāt † vocabī: t gētes † † vbi refugium fuit.

que te nō cognouerūt † ad te cur † fide † pace. † † fm humanitatē

rent: propter dominū † deuz tuū † in regno † hic est filius meus vt. † in relatu filiorū † glorīa quam habemus coram mūdo

sanctū israel q⁹ glorificauit † te. † fidei expers simplicitas. † dum vultis † dum pauci sunt laudēt † modo pauci inuocati merito fidelīs futuri videbuntur non innumeri.

Quērite dominū dum inueniri † in vocatus. † † dum tempus habetis

potest: inuocate eū † dum pro † non est satis querere dominum nō cert. impius vī. † dextera a malo † gentiles † pauli.

pest. Derelinquat impius viā † iudeus † † antiquas pessimas de quibus vt quid cogitatis malā in cordē vestro.

suam: t vir iniquus cogitatōes † fr. bonus. † † qui non vult mori pecca. sed vt ma. con. † vī.

suas: t reuertatur ad † dominū:

Job xvīi. Ego in hoc natus sum: t ad hoc veni in mundū: vt testimoniū perhibeā veritati. secūdo ī pcessitatē emendatiōis: cū subdit: t Ecce cum ac pcepiooem gentiꝝ. fm q⁹ dicit Matth. vīj. Data ē mihi omnis potestas i cēlo t in terra. v Ecce gentes. Hic mutat modos loquēdi de tertia pīona ad secūdā. q⁹ frequēter fit i ꝓphetia. s virgo fermonē ad ipm. d. Ecce gentē. i. populum gentilem. t Quare nesciebas. p aptōne ꝓter ei⁹ idolatriā. eo modo loquēdi quo dicit Matthei xv. gentē Mīcio vos. Matth. xxv. ꝙ Et gētes que te non cognouerūt. per fidē. s Ad te current. per celerem conuersionem ad predicatiōnē apostolor. a Propter dñs deū tuū. i. pater qui est deꝰ ipī⁹ ꝙ hominis. b Et fauerit † † ut deum sanctificamus israel. c Quia glorificauit te. quātū ad gl̄oīā corporis in resurrectione quā tūc habuit ipse t nō ante. t quātū ad fassionē ad vertēdā partis i humanitate quā habuit in apostolis t quantum ad operationē miraculoꝝ q⁹ apostolos factoꝝ i nomīe ipī invocatio nē. que vīdētes populi gentilēs ad ipm cōuertebant. vt habet i Actibus apostoloꝝ i pluribus locis. d Querite. Hic elegāter excitat humana fiducīa ad querendum deum tempore gratie et cōsideratione sue liberalitatis t misericordie. Et primo ait propositum. secundo declarat victum: ibi: Non enim. Circa primum dicitur: Querite dominum dum inueniri potest. id est antequ⁹ veniat iustitia iudicii. e Invocate eū. per deuotam orationem. f Dum prope est. ad eundendum ad ea tua. t quia peccatis otatio non est gratuita. ideo subdit: g Derelinquat impius viam suam. id est opera sua mala. h Et vir iniquus cogitationes suas. q⁹ hoc patet falsum. Joseph dicente q⁹ cogitationes vestre mentem non sunt peccata. i Et reuertatur ad dominum. per veram penitentiam.

Et misericōr.

Non est co. Mc potestis difficile ēē qui spōdere cōsueratis q⁹ ter mea t vestra pōsita multa in cōfertis t quidē manus tēdatis ad cōfitēdū.

Et quo mō. Alia similitudine ostēdit q⁹ mūnus est ad ignoscēdum

Panem co. xl. Unde salomon. Mitte panē tuū sup aquas q⁹ mul tūdine vicy lucrīa reū hoc ē pauli doctrine tue t gratia spūalīs cōfessio infunde: qi t nouissimo premia recipias.

Non recedetur. Sed potiꝰ mēs ipsoꝝ ruī volūtatē t vertīa redībit t fedibit a vīsione fm illud: Dedica vīg. m. xl.

Montes. Vocat ad se fanctos q⁹ pro veritate vīuere t vertīa redībit t fedebit a vīsione fm illud: Dedica vīg. m. xl.

c Montes. vocat ad se fanctos q⁹ pro veritate vīuere t vertīa redībit t fedebit a vīsione fm illud: Dedica vīg. m. xl.

Montes. vocat ad se fanctos q⁹ pro veritate vīuere t vertīa redībit t fedebit a vīsione fm illud: Dedica vīg. m. xl.

Hrego. in moral⁹. Pro fallanica alienā dat alienē: cū in fanctoꝝ cordē p detestāde terre/ne cogitatiōne altitudo fingne cōtēplatiōe erexit tur. Unica ēo omnīo tgnē nature ēt: Mīrth⁹ ēo dīperatine ferē ē virtutis. Pro vetica ergo accipit myrth⁹: cū iubet myrtū mitti a pueritia t

Nicolaus
a Et misereb⁹ eius. vbi ei gr̄a. b Quia multum est ad ignoscēdū t. potest ꝙ ad cōdemnādū. c Nō enī cogitationes mee cogitationes vestre. cogitatiōes enī humane sunt ad iniuriā vindicandā. cogitationes aūt diuine sūt magis ad misericordiam.

d Quia sicut exaltant celi a terra. ꝙ celū sanctificēt: t terra vocētur. sic cogitationes vīne t opa sunt semp elevata ad īpōsa. fm ꝙ ois quer. ps. Universa ꝓter fe mctipm operatus est ois: Cogitatiōes aūt humane t opa tendūt ad vocē tum. Eccl. viii. Mētis t cogitatio humani cordis pna sunt ad malū ab adolescētia sua. secūdo quātū ad verbi sui stabilitatē: cū vt: c Et quō descēdit imber &c. Jabēs effectū. ideo sīgnat: f Sīc inebriat terrā &c. t pīs vīq⁹ fit: g Sic erit verbū meū. p ꝓphetas vttā. vel aliter: Verbū meū. Chīst⁹. de quo dicit Joh. i. In pīcipio erat verbū &c. h Qui egre diet &c ex me. q⁹ semp nasciē a patre: ita est natiuitas mētis ac eternitas t q⁹ cōplacuit &c sīpue. i Nō reuertet ad me vacuū. filī⁹ enī ꝓdēs a patre t venīēs i mūdū nō redīt vacuꝰ in cēlū. sed patres destīnū i hoc adduxit secū. nō subdit: k Sed facīet quecūq⁹ volui. i. quecūq⁹ p pīs sert dispōsuī. similiter fī hoc referat ad verbū nīū p ꝓphetas dictum. nō frustrat effectu a deo intento. l Quia in letīcia egrediemini. vos patres in lymbo exīstī. m Et in pace deducemini. ad gl̄oriam cēli.

n Montes t colles. i. angeli superiores t inferiores: eo modo loquēdi quo dicitur ps. xxxiii. Mīttet ei angelus dīi &c. Montes in circuitu eius. i. angeli. vt dicit glo. Augustini. o Cū exultatione cētā vobis laudem. q⁹ ipo attendente cēli et terre fiet gaudiū t letīcia angelis sanctis. p Et omnia ligna regionis cōmūia creatura etiam inferiorībus. q Pro laudem manu. cōparadem/ tio suo creatori. r Pro Valīnica ascendet abies. quod exponit Ra. Da. fic. i. potestas auferetur ab impiis. t dabitur iustis. t illud fuit impletum in resurrectione ipī. per quā patres in lymbo detenti fuerunt de potestate demonū liberati: t ad celum exaltati. t plenius impletur in iudicio finali. quando demones retrudentur in infernum. t omnes electi in corpore t anima trāsferentur ad celum. ideo subdītur: s Et erit dominus nominatus ab omnibus electis. t In signum eternum. i. in ī gnum cēlestis eterne. v Quod non auferetur. q⁹ perpetuus in ratiōe vere beatitudinis includitur.

C. LVI.

ardent vitia q⁹ ad cognitionē temporis t iustitie nūq⁹ pueritia cā nī tentia nō appetīt. nī ab ira carnis cōtēnēdo ea cōfitēdo ea cōfitēdo ea ipugnauit.

Et erit. vo. dñs. Et erit dominus in nomen t in signum sempiternum quod non auferet. C. LVI.

b Et dixit dominus. Custodite iudicium. Commūnis gratia vocationis qua ī adue tu ipī ne fidēles. t venīa t ab ipō ne fidēles. t venīa t abitat mentibus q⁹ ad misericordiā t iusticia.

Custodite. Nō accipit tes plenā t iudicio. Et hī cui iudicū. ē q⁹ iudicat ta dicētes bona. vt: Beati q⁹ custodīt iudicū t facīunt iusticiā in o. t.

Custodiens sab. Mīra. Nō ē. t. de vi. Quāq⁹ dīcat ē mīdē. Hec q⁹ opīā nō cōtr q⁹ dicit. vī: vbi de mūdo dīcitur mūdus ab sua erat vt. Ego elegi vos de mūdo iterū odit vos mundus.

Et non dicat. Hoc ꝓ iudeos q⁹ filī nō adultā ipī vīdūtate. t alios ꝓpter contrarī. Sed non ē dubitatio sa dei t gnēt.

De ītra

Ec dicit alle.
b Dupliꝰ ꝓpter cōsolatiōē ē fidēles dēsiderio cōsolationē t ab ipō. Inc tiq⁹ eos cōsolatur dī: mūdo eis cōsolatiōe nē in bonis. Et dūplē in tra ipīs. q⁹ ꝓpter mīē salutis pcipāt bus. Secūdo bonus fructus ecclīe. ibi: Et ē filiis.

† participiis peccatoꝝ apostate. † † Sed ne labore vestro

† collea † cā ntabūt coram vobis † vos. † † vel filiorum † primitias eorū fidēles qui erant cum ꝙ lig. e. p. c. f. m. o.

laudē † ōia ligna regionis plā † aperte † spinosa † virtutis † pue verse virtutes

dent manu. Pō salinca ascen † virtutis † virtutibus opulent. † † ignis quidem plenus † fundamenta cupiditatis.

det abies: t, p vanca crescet † myr † tunc † cum mandata de malo in bo mum. † † quia a studio mandatorum desistere nolunt. † † fructus bonos

tbus. Et erit dñs † noīat⁹ ī signū † † nomen eternū. † † et multa alia cum ea mandata vel imperata. † fidelibus

eternū q⁹ nō auferetur.

Ec dicit dō C. LVI. † tollam

b minus: Custodite iudici † omnes virtutes a parte totum. omnes eum ibi fundent qui vna carnem

um: t facte iusticiā qūia iuxta ē † filius Dei ut salvetur mundus. † virtutis mundo apparuit.

salus mea vt veniat: t iusticia † humanitas. † † quia beati qui custodiunt in eis sal. in omni tempore

mea vt reuelet. Beāto vir q fa † iudicium † iustitiam † † inter vota hominis medii in hostia lapi bonus bonus pignus

cit hoc: t filius † hois q apprehē † firmando a vitiis confirmando bonis operibus

det istud. Custodiēs sabbatū ne † malis operando † †.

polluat illud: custodīcq manus † quo libet peccatum.

suas ne faciat oē malū. Et nō di † pollutus † gentis † per circumcisionem.

cāt filius aduene qui adheret do

Et hec cū q gētico ouerti ad iudaismū nō admittebāt ad cētū iudeoꝝ equaliter. q⁹ recipiebant ad legis cōtrauentiā nō tanē administrationē fidei ad q⁹ erant honestiꝰ. sed alīq in tertia generatione t aliqui post mīt alīq numq. vt dicīt fuit plenius Deut. xxiii. t q⁹ hoc cōtulit q⁹ ipīs promīsio beatitudinis esset tanta pīsantia. t hoc remouet dī vt: Et nō ēt. cat filius alienus. Ignorāte natiōe. b Qui adhesit ꝓpter veros filios

Deputatis

Eunuchus. Propter regnū celoꝝ q mortificāt membra sua sup terrā quales erant apli. Quis⁹ pro difficultate vel admiratiōe q vidēbant Quis pōt saluus fieri? vidit saluatoꝝ. Quis pōt capi capiat. Vbi: aplo de hominib⁹ eunuchos. i. virginit⁹ votū. scepti dñi nō hūc adit do.

Eunuchus a natiuitate. eunuchi ad hominiū⁹ facti: eunuchi propter regnū celoꝝ: odo nolunt:

a Hec legit vsq; ad. Mortificantes membra vestra que sunt super terrā. i. alibi: ofōrtia composita v. ho. dco. vi.

Holocaustū tale offert deo. q vidēt: Mortificant membra vestra que sunt super terrā. i. alibi: ofōrtia composita v. ho. dco. vi.

Holocaustū deo tribuit q mundū relinqt: vt simp vacet orationi

malo post hostia prostituta sit ydolis exposita intrantibus.

Multi legatos. Ut afferent idolatria ydola. Ji nō sufficiūt vitia. Et hoc babylonios & egyptios deos significat. In multitudine. Quā putat via regia nō laborat. Una via ē q̄ dicit: ego sū via veritas & vita. Multe vie mūdanoꝝ. vnde: non sicut vie mee vie vestre.

Qui adh. Qui ydo-
la non colerunt. vel in
capitulatis bonis pœnitu-
erunt & fidē accōdabit. q
alio modo⁹ reuerti obs
stāt. i. loco suo adorare
nunt sm̄ bonos.

Qui adhe. v2. Alle-
go. Qui i ēcclā vere p̄dicāt
uerā viā dūm bonitas
dei. Sm̄ illud: Credo vi-
dere b.d. i terra viuēntiū.
Possidebit mōtē sanctū
meū. legē vocāt⁹ & no. t.
verbis eni i mōte audiū
tur: & ipm̄ p̄dicātibus
limitat: vel ipm̄ de quo
vente alcendamus ad
montem dominj v2.

Et dicit. Ego ipe
ipse. Qui ē. Ji iter bñ
fidēlio sēper. i. i capitū
lis bñ operādo: auferē
o. per baptismū peccata

Nicolaus

introitum ichu i corabel
operint oculos suos tu-
nio v2. vt placeret ei. ſ
batur. iii. Regum. ix.

a Misit legatos tu-
es procul. ſ. ad theglat-
phalasar regē assyriorū
tepore achaz vt p5. iii.
Reg. xvi. & ad regē egy
pti tpore sedechie p̄dic
do de homib⁹. & de ydo
vitalicos. ppter q̄s ecclā
ta ē capitulatas babyloni
ca. vt habet. iii. Regum
vij. Ideo subdit: b Et
humiliata es vsq; ad in-
feros. In petreo habet:
Usq; sheol. q̄s aliquādo
accipit̄ p̄ fossa: aliquādo
p̄ inferno. & vtroq; mō
accipit hic. q̄a i capitu-
tate babylonica missi fue
rūt mortui i peccat̄ satis
quos cadauera in fossis
fuerāt proiecta. & sic ad
infernum descenderunt.

c In multitudine v2.

† † quasi vana tua amicitia quā hic vite & adore
alienos possessores.

multiplicasti pigmēta tua. Mi
† integer. † † sic solumne cultrariis in ha
rum idolatria. † idolis.
sith legātos tuos ꝓcul: & ꝓfūmi
† animū tuum. † † inclinando ad doctri
nam vel ad fortitudinem.
tudine vie tue laborasti: nec di
† pessimodo. † ab opere malo † † alius
dantium desiderium. † alias viam
sti: & cās vas. † Etiām manus tue
† † cursū tuū. † me
inuenisti propterea nō † rogasti.
† pro desiderio cōfortādis. † quia in mensura dili
dens me rogare nolendo. idco multos amisisti.
† † bonus vel deus a quibus eas habere putabas.
† † digna omnia que locutus ē deus faciemus.
Pō quo sollicita timuisti? & mē
† dicentis bonus dominus & confortaberis
† in brevia mā.
tuā es & mei nō es recordata: neq;
† hoc. ſ.
cogitāsti in corde tuo: quia ego
† quasi ipsi mutando tū non timere ydola ꝓ eo pa
tientia mea redeo. † ad deum ad semper: vn
de causa nunquid semper tacebo. † pecuia tua.
tacēs & quasi non videns: & mei
† ſed † qui tua rapui. † omnibus † ironice
† tandē tradentur chaldeis romanis vel xpianis.
oblita es. † Egō annūciabo iusti
† † idola † que contra me cōfisi stipere potuisti
† in iudicio.
cia tua † & ōpera tua nō prōderūt
† ad me tempore captiuitatis vel in die iudicij
† aperiatis
tibi. Cū clāmaueris liberēt te cō
† ecclā & tu mortis gentibus acquisti † con-
† in tempore captiuitatis
gregati tui. Et ōēs eos auferet
† impetus hostium. † idem est.
vētus: tollet aura. Aūi aūt fidu
† in domino ista dicebā † mentium.
cia habet mei hēreditabit terrā
† † hierusalem celestem vel scripturas sanctas
† christum
& possidebit † mōtē sanctū meū.

† † quasi vana tua amicitia quā hic vite & adore
alienos possessores.

multiplicasti † pigmēta tua. Mi
† integer. † † sic solumne cultrariis in ha
rum idolatria. † idolis.
sith legātos tuos ꝓcul: & ꝓfūmi
† animū tuum. † † inclinando ad doctri
nam vel ad fortitudinem.
tudine vie tue † laborasti: nec di
† pessimodo. † ab opere malo † † alius
dantium desiderium. † alias viam
sti: & cās vas. † Etiām manus tue
† † cursū tuū. † me
inuenisti propterea nō † rogasti.
† pro desiderio cōfortādis. † quia in mensura dili
dens me rogare nolendo. idco multos amisisti.
† † bonus vel deus a quibus eas habere putabas.
† † digna omnia que locutus ē deus faciemus.
Pō quo sollicita timuisti? & mē
† dicentis bonus dominus & confortaberis
† in brevia mā.
tuā es & mei nō es recordata: neq;
† hoc. ſ.
cogitāsti in corde tuo: quia ego
† quasi ipsi mutando tū non timere ydola ꝓ eo pa
tientia mea redeo. † ad deum ad semper: vn
de causa nunquid semper tacebo. † pecuia tua.
tacēs & quasi non videns: & mei
† ſed † qui tua rapui. † omnibus † ironice
† tandē tradentur chaldeis romanis vel xpianis.
oblita es. † Egō annūciabo iusti
† † idola † que contra me cōfisi stipere potuisti
† in iudicio.
cia tua † & ōpera tua nō prōderūt
† ad me tempore captiuitatis vel in die iudicij
† aperiatis
tibi. Cū clāmaueris liberēt te cō
† ecclā & tu mortis gentibus acquisti † con-
† in tempore captiuitatis
gregati tui. Et ōēs eos auferet
† impetus hostium. † idem est.
vētus: tollet aura. Aūi aūt fidu
† in domino ista dicebā † mentium.
cia habet mei hēreditabit terrā
† † hierusalem celestem vel scripturas sanctas
† christum
& possidebit † mōtē sanctū meū.

† exaltatio principis domi-
nationis. † † populorum
† nationis.

Et dicām. † Etiām facite: parate
† ne hypocrisis tentatum contemp
iter deciāte de semita: auferte of
† omnia noxia vel quecūq; difficilia videntes: ve-
stre interpretantes tollentes.
fendicula de via populi mei. Q:
† † super omnes gentes dominationem loci ſ. mei
nitis eorum in quibus habitat. vndecunq; habitis in de
mine. q. d. sm̄.
hec dic̄ dñs † excelsus & sublimis
† finelime sine principio.
habitans eternitatē: & sanctum
† sanctificatur nomen tuū. † filio vel quolibet q
fidem & dilectionem. † solo vel celestib⁹.
nomē eius in excelso & in sanctō
† † eis scriptum & humiliatum deus non
despicies. † habitabit.
habitās: & cum † ptrito & humili
† remissione peccatorum & internorum
vivatium
spū: vt viuificet spiritū humiliū
† vt consolando de tribulatis fecali ad lacrimas
mouet ad vitam transferat.
& viuificet cor: cōtritorum. Nōn
† † ego potest spiritus subsistere.
eni in sempiternū † litigabo nēq;
† sicut nunc iram & rationem non semper effundam
super eos. † semper.
vsq; ad finē irascar: q: spiritus
† † animus, vndecunq; exiuit in ſ. q. i.
a facie mea egrediēt: & † flat̄ ego
† vel a. † q. ſ. quicquid peccatis non vult remittas.
faciā. Propter iniquitatē auaricie
† iudaici populi. † † ad breve vt sanarem.
† per assyriorum & chaldeorum accessum per romanos.
eius iratus fui: & † percussi eum:
† ejusdem. † † contra te propter iudicium & ex
cepto meo filij mei.
abscondi a te facem meā & † indi
† † vt non in facie hominis sed in corde penitentie.
† † sanctus sicut caput eius velatum effertur v. 2. pro.
† † actione prave-
gnat̄ sū: & † ibit † vagus in † viā
† † consensione. † operatione. † infidei po
puli. † † quem voluerat curare
cordis sui. † Viās ei⁹ vidi: & sanā

† † qui parachitus. Consolator victurq; quā adam per inobedientiam gēnis
pententibus & peccata ingentibus relinit.

Creauj. Quasi liberationem a captiuitate quaq; per hieremiam post
annos promiſit: opere complenit.

Leuauj. ſ. l. Allego. Ut de filio p ꝓphas pōit: assyrios: facilis q ipm
pacē iudicauit per legē
ꝓphe & gētibus q̄ a deo
longe q̄ sine lege: & fa
mauit cum a peccato. scz
vtrumq; populum.

Impij aūt. Supra
de illis qui in capitula-
te prius egerāt: & ab ido
rati ſūt & de illis q̄ post
afflictionem crediderunt.
Hic de illo ſpūs loq̄t
q̄ i vidēbant sua roman
ferāt vti: verbis oportet
bat primus loqui. verbū
dei v2. C LVIII.
Clama ne ce.
c Ostē ad ꝓphe
tauel ad aplos
finito. ſ. priori capitulo.
quo par iustis & malis re
quies nunciat impiis.

Quasi tuba. ē.
Hoc aplo dr: In monē
excelsū ascende tu q̄ e.
nec buccina nec tuba as
sumit sēd montes iubet
ascēdere. & populis voce
sonare. Hic adt quia &
pādos & ex deceſſi gen
ascēdēti: nō iubet ꝓphā
in monē ascēdere: & tñ

Nicolaus

a 4 Et redarj eſt. per pe
nitentiā: q̄s intelligitur
non de omnibus: sed de
vere pententibus solis.
b Et reddidi consolatio
nes ipſi. Deus ipſis san
ctis in signo visibili apo
stolis aliisq; credentibus.
Act. ij. c Et ingemi
bus eius. q̄ eadez vic ad
predicationē petri multi
corde cōpuncti receperūt
fidem ipſi. sm̄ q̄ dr Act.
ij. Et apposite sanctis de
illis alc̄ erāt tria milia.
& ꝓpter hoc subditur:
d Creauī fructū labio
rum. i. predicationis ipſi
& aplor. e Pacē. ſ.
gratie in presenti: & gloie in futuro. q̄ibus subdit: f Pacē ei qui lō
ge est. i. populo gentili ad ipm̄ cōuerso. qui legez & ꝓphetas nō habebat.
g Et qui prope est. i. populo iudaico legem & ꝓphetas habenti. hāc adt
scripturā inducit apostolus Ephe. ij. in ipſo implet̄am. d. Et veniens cui
gelizauit pacem vobis qui longe fuistis. Et quo patet q̄ pallus ille non
intelligitur ad literam de nunciis cyri per regnum suum missis ad denū
ciandum liceniam datam iudeis redeundi pacifice in iudeam: vt aliqui
expositores nostri volunt dicere. h Impij autem. i. iudei in sua mali
cia obstinati. i Quasi mare feruens v2. quia perquerebantur ad mortē
credentes in ipſo. vt patet in actibus apostolorum in plurib⁹ locis.
k Et redundant fluctus eius in conculcationem & lutum. Sicut enim
fluctus maris venientes ad littora generant sibi lutum: ita populus a tribus
tibus conculcatur. sic persecutiones a iudeis illatę xpianis meruerūt q̄ ex
calcarentur tanq̄ vilis a romanis. l Non est pax impiis dicit dñs dē⁹.
quia iudei qui remanserunt obstinati sunt per orbem vagi in opprobrio &
in seruitute grauj.

C LVIII.

c Clama ne cesses. Hic remouētur tertius error: prodonis et defectu
meritj. Aliqui enim cōdemnes de apparēti iustitia sua simulata.
per hoc posse sibi saluari. & istud multum vigebat tempore ipſi. vt ps
ex decursu euangelii vbi multum arguitur hypocrisis pharisęorum sacer
dotum & legisperitorum. & sm̄ hoc istud capitulum in duas partes di
uiditur. quia primo falsum remedium excludit. secundo verum conclu
dit: ibi: Nonne hoc est. Prima adhuc in duas. quia primo falsitas po
nitur. & secundo excluditur: ibi: Ecce in die. Circa primū deus pater allo
quitur hominem ipſm. d. Clama ne cesses predicationē debite cōmittē.
n Quasi tuba exalta vocem meam. manifeste docendo. hoc enim modo
predicauit ipſe. vt ps in euangelio. o Et annuncia populo meo. ſ. tibi

† ad patriam † ad penitentiam † a captiuitate
tuum in captiuitate flere possa tua
† quem eiecerā

ui cū & † redūri cū: & rēddidi con
† vera amicitia eum fidē † benedictionem populum
† † populo vel principibus † idolorum
solatiōes † ipſi: & lugētibus eius.
† multo penitentiam percipientes ſ. meum
† † hec est promissio eius p. s. q. d. s.

Creauī fructus labioꝝ † pācm:
† ſ. † a terra sua † † non mihi quasi
sed ioti mundo
pācē ei qui longe est: & qui † pro
† † a patriā † penitentiam.
pe dixit dominus: & † sanaui eū.
† iudei indamnatio ergo est mortis
† semper turbati sunt.

Impij aūt̄ quasi mare feruens
† qui desperantes gaia sua super nos & ſ. s.
† in crudelitate
qō quiescere nō pōt: & redūndant
† ꝓsili. † ebullitus † in elementa
fluctus † eius in conculcationē &
† ꝓsili. † ebullitus † in elementa
lutum. Nōn est pax impiis di
cit dominus deus.
† eu tamen † spere absoluto timore ac
munitis captiuitatem ill luminent & mul
ti ex gentis adunationibus romanis.

c Clama ne cesses. C LVIII.
† † a predicatione † † ab omnibus
possis audiri.
† cessēs: qi † tuba exalta voce tuā
† quasi adhuc parce scripturę † contradicis idola
triam homicidium & adulterij † malicia
& anūcia populo meo scelera
† minora.
eo p: & domui iacob peccatā eoꝝ
† † dic & non cesses ad templum ad synagogas id
eminendo legem dei legendo † quotidie.
Dē etenim de die in diez † quę
rūt: & scire † vias meas volunt.
† qi idola non colūt.
Quasi gens que iusticiaz fecerit:

† † ad patriam † ad penitentiam † a captiuitate
tuum in captiuitate flere possa tua
† quem eiecerā

ui cū & † redūri cū: & rēddidi con
† vera amicitia eum fidē † benedictionem populum
† † populo vel principibus † idolorum
solatiōes † ipſi: & lugētibus eius.
† multo penitentiam percipientes ſ. meum
† † hec est promissio eius p. s. q. d. s.

Creauī fructus labioꝝ † pācm:
† ſ. † a terra sua † † non mihi quasi
sed ioti mundo
pācē ei qui longe est: & qui † pro
† † a patriā † penitentiam.
pe dixit dominus: & † sanaui eū.
† iudei indamnatio ergo est mortis
† semper turbati sunt.

Impij aūt̄ quasi mare feruens
† qui desperantes gaia sua super nos & ſ. s.
† in crudelitate
qō quiescere nō pōt: & redūndant
† ꝓsili. † ebullitus † in elementa
fluctus † eius in conculcationē &
† ꝓsili. † ebullitus † in elementa
lutum. Nōn est pax impiis di
cit dominus deus.
† eu tamen † spere absoluto timore ac
munitis captiuitatem ill luminent & mul
ti ex gentis adunationibus romanis.

c Clama ne cesses. C LVIII.
† † a predicatione † † ab omnibus
possis audiri.
† cessēs: qi † tuba exalta voce tuā
† quasi adhuc parce scripturę † contradicis idola
triam homicidium & adulterij † malicia
& anūcia populo meo scelera
† minora.
eo p: & domui iacob peccatā eoꝝ
† † dic & non cesses ad templum ad synagogas id
eminendo legem dei legendo † quotidie.
Dē etenim de die in diez † quę
rūt: & scire † vias meas volunt.
† qi idola non colūt.
Quasi gens que iusticiaz fecerit:

† † civitatem qui penitus iustificandam in-
dicium quasi per non ordi. † legem vel veri
ſidem de qua iudeus erant.
& que iudicium dei sui nō derelī
† vt. ſ. dicam.
querit. Rogāt me iudicia iusticie
† vere ad populum † ad ꝓximū & ad me ipſum. † vere
ipſi. † qui non loco propitiū per Cherubin
† quasi deo consulentes. † † manifeste arguens
tecum quasi non recipiat opera bona † mentes.
& appropiāre deo volūt. Quia
† † ventris et aurium putant verisimile. vndecunq;
bis in idolum † quasi ignorans.
re ieiunauim⁹: & nō aspexisti hu
† affligimus semetipsos † vitam subtrahimus.
multa animas nostras: & nescisti.
† non placuit tibi. † respondit. † † quasi ad
exemplum quasi hec malefacendo & pro lucro ex pe
na glorie venerantia. † non vult
Ecce in die ieiunij vestri
† arrogantia non consumpsi sed que ſ. ſ. ſ. ſ. ſ.
† vel voluntas ex ipſis ſ. i. ſ. ſ. ſ. ſ.
† cupiditas † non dei.
inuenitur voluntas vestra: & om
† idco ſimilem lege latam dispensat et reprehen-
dit tabulas vacuasse † cum ſac.
nes debitores vestros repetitis.
† quia † homo interior vestrum carnibus tua
cunis qui tuum in eum populus obligatus.
† contra debitores.
Ecce ad lites & contentiones ieiu
† exercitus † exigentes etiam qui non accom
modatis † misericors † quod petius eſt
natis: & percutitis pugnio impie.
† quasi ſ. nobis vt ego vos. † † sine mia.
† pro laude dominū vt audiat ſ. ſ. exaltatio
gia † in angelis planetarum & ſ. ſ. ſ. ſ. ſ.
Nōlite ieiunare sicut vsq; ad hāc
† tempus adhuc ſ. ſ. ſ. ſ. ſ.
diez: ut audiat in excelso clamor
† quale agitis.
vester. Nunquid tale est ieiuniū
† † non emendare † abstinendo a vitiis
non ab illicitis. † vacuum
qō elegi: p̄r vic affligere homi
† † inclinando ad pedes & vel in circuitu sui meum
nē animā suaz? † Nunquid cur
vocē sui sicut rubū quatenus fatuus reliquiat bella. Ut quomodo mortui
ad vocē tube surgt vivificandi. ſ. ſ. ſ. ſ

Colligationes. Peccata intelligim⁹ q̄ in die ieiunij ex hoīe fiebant: vt nobis demittat dē⁹ ea: fecuri dicam⁹ dimitte nō. d.n.i.c.n.

Et agē⁹. Ōēs scriptura vnqua cōcinde dicta. l. cyrographa: q̄b⁹ pe pauperes depimēbā impie. Si cui impiū ēt debuit ab eo exigere qui non poterant reddere: multo magis ab his qui non debent.

Tropologice. Qui desiderat ab oī⁹ malis ꝛ vult ieiunū sibi ꝓficere: nō tōtū declinet a malis: sī ꝑ hoc bonis operib⁹ insistat ꝑ fraudib⁹.

Illi: occisiones aūt ꝛ obligatōes addicet dīs cum. s.i. Quodcūq; ergo q fraus illi: primitē dī vt ecclīastic⁹. imp. dolosū exercere omne scriptu ras hereticor. Illi: peopera. Vbi q scribit ini quitatē vl. Frangat. Ga clamitib⁹ panē dom⁹ie.

Vbi enim fractus panis agit⁹ tradit⁹: ibi⁹ eis in. vñ spes ꝛ ry. cophi nis cōmutatio atq; ōfractor l exāgelio nō in tegrosstuat crās in lege dorīgit vt haberent q̄s pauper⁹ erogarēt. Quos nō habebāt calore fidei ꝛ extra ecclīam algentes frigore īfidelitat⁹ inopes atq; peritos inducat l domū ecclīe: ex optat in corruptibīs pallio: vt in nūcia ꝛpī vestīti non mactāt in sepulchris q̄ de eo legim⁹ q̄ pollicitus a dem⁹ī lapidē mona mētis mortuor⁹ hitabat mal⁹. Cūq; hoc fecerit: carnē suā ne desperarit, l. spōsāt domesticos fidei⁹ diuerū. ītr. domesticos seminie tui ne de spexeris.

Frange e.p.t. Pa. Nicolaus

a Caput suū. quod ea cīebāt ad obstinationes ie iunij. in hoc designātes dolent capiē ex ieiunio.

b Et sacū ꝛ cinerem sternere. l. pro lecto sibi parare. c Nūq̄d istud vocabis ieiunium. l. deo acceptū ꝛa. d. nō. ergo ē pietate ꝛ virtute vacuū.

d Nūquid hoc ēt. Vbi cōsequit̄ verū remediū cōcludit. ꝛ primo q̄rit ad pietatis exercitium. secundo q̄rit ad diuinū cultū: ibi: Si auerteris. q̄rit ad primum dicitur: Nūquid hoc ēt magis ieiunū q̄b⁹ elegi. l. approbaui. l. in quo sit abstinētia a vitijs ꝛ exercitū in operib⁹ pietatis. ideo subdit: e Dissolue colligationes ipietatis. l. cautiones quib⁹ facer dotes ꝛ pharisei inuolebant simplices ad pecunias eor⁹ extrahendū. f Solue fasciculos deprimentes. l. penas graues quas imponebāt super populū. sm q̄ dicit Matth. xxiii. Alligant enī onera grauia ꝛ ꝑportabilia super humeros hominū.

g Dimitte eos qui cōfracti sunt. ex dura seruitute. Cetera patent vsq; iam. i Et sanitas tua cīti⁹ orīet. ab infirmitate culpe. k Et ambulet iustitia tua. per angelū te custodiente. ceū deo p̄cedat. l Et gloria dñi colliget te. in morte. m Tunc inuocabis. Vbi cōcludit remedia. verū q̄rit ad orationē. ideo dicit: Tunc inuocabis ꝛ dñs exaudiet. s. q̄b exercitio opera pietatis. n Et lamabis. in seruore orationis. o Et dicet: ecce adsum. per exauditionis effectus. q̄s adit subdit: p Quia si sustuleris de medio tuo. nō est in hebreo nec in latino correctio: sed per modū glose interlineariter primo fuit posita: postea per imperitiā scriptor⁹ textui inserta. q Si auerteris de medio tui cathenā. incarceratos relaxando: vel cathenā vocat cauillationē ad inuolucrēdū simplices. r Et desierte extendere digitū. alios de peccatis notando. sicut faciebat pharisei: ꝛ nec. cyrill. d. Vidut etiam hic publicanus. o Et loqui quod nō p̄dest. alios viti⁹ perando: ꝛ te cōmendando. sicut ille pharisæus dicebat:

nem ecclīæ ñ dīgim⁹ nā q̄si fidē q̄ panis vitaꝫ ē: ꝛ scripturā sacrā que spōsalia ē nobis vice⁹ Alio mutuū dam⁹. Si nō potu tota darc vl ut multē gēr: saltē ordī paupib⁹. Dū nūdū cam⁹ eraccī nō ieiunare: da paupi vt ieiunū tuū nō sit lucrū martiqui sed alc saturitas.

Et carnem tuā. Proximū in necessitate q̄libet recognosce similē tibi: ꝛ despicias te mortalē ꝛ passibilē. Illi: Vbi carnis spēcie tuā nō peccabis.

Lumen. l. Bīe manifestā lucē ꝛpōsuit generatiōi tue lumē ēternū fugat errores. Iustitia. Ex q̄ deo iustificat ante deū ad gloriā vel: vadō vobis parare loci: Iderit gloria dñi colligat te. l. iustificet ad se. q̄ dicit: vbi ego sum: illic ē mi nister meus.

Cathenā. Peccatoēs vel: Funes peccatoꝝ circūplexi sūt me. ꝛ funibus peccatoꝝ suoꝝ constringitur quisq.

Digitū ex. Dyrimon not are: detrahēdo. l. nō solū nō cogitra ꝛ nō factus dō ꝑ ne detrahas.

Dominus irriguus. Deliciarius paradisus quē plātauit dñs de⁹ a principio. Ecclīastic. Fons in medio rpe ē⁹ nō deficiunt aque doctrine spōsales: que ecclēsias irrigāt: ꝛ hoc ē. Et erit⁹ ili o. l. o. fidelis: vl ecclēsia.

Sicut sons. Assimilabet rpō capiti suo.

Edificabuntur. Iudei referūt hoc ad restaurationē q̄ facta ē sub Zorobabel: ꝛ ihesu sacerdote magno: vel ad illi qui debirant futuris in vitio. Melius ad ecclīam hoc referri possunt.

Fundamenta. Apo de lyra

Non sum sicut ceteri homines rapaces: adulteri: seu uno vbi sabbato. ꝛ. Cum effuderis ecclīesiā animam tuaꝫ ꝑ pietatis affectum. ꝛ cū si facultas adīt per effectū. ideo subdit: u Et animam afflictam repleueris cibo defecti fidei tuando. x Orīet⁹ in tenebris lux tua. id est mutaberis de tenebris culpe ad lucē gratie. y Et requiem. l. mentis. z Tibi dabit dominus semper. Et quo patet q̄ nō loquitur de requie temporali: que frequenter interrumpitur. ꝛ mortē⁹ in fīis qui de cōmuni cursu plus ceteris temporaliter affligūtur. h. Timot. iii. Omnes qui pie volunt viuere in christo ihesu persecutionem patiēt. q̄ autem in aliquibus libris interponitur: Deus tuus. non est in tēta.

a Et implebit̄ splendoribus animaꝫ tuam. id est splendoribus virtutū notitie ꝛ virtutis. b Et ossa tua liberabit. ab infirmitate corporis.

c Et eris quasi hortus irriguus. id est in bonis operibus secundus.

d Et edificabuntur in te deserta seculorum. id est gentiles adunantur vnā ecclīa qui fuerunt deserti in priūtiuo statu ingētes carpētē lege ꝛ ꝓphet. e Fundamenta generationis ꝛ generatiōis tabernaculi. ꝛ per generationē successionem addūcto aliquos ad fidē: quod impleta est in apostolis ꝛ in alijs credentibus de iudeis: per quorum predicationē ꝛ doctrinam in scripturis eorum relictam conuertuntur gentiles ad fidē.

f Et vocaberis edificator⁹ septum. edificare sepes materialcs est officium pauperum et rusticanum. ꝛ ideo non est tale quid q̄d debeat promitti pro operibus virtutuꝫ. ꝛ ideo per sepes hic intelligūtur impedimenta peccatorum per earum doctrinam ꝛ ordinationes sacras. ꝛ hoc impleuit ī in apostolis ꝛ eoꝝ successoribus qui per earum doctrinas ꝛ sacre ecclīe iura tuta oppositum peccatis obstacula. ꝛ ideo subditur: g Auertere fecisti in gressum. sic est in hebreo ꝛ in latino correctio. Ad cessationē enim peccatoꝝ sequitur quies mentis. ꝑpter q̄d dicit in fine ca. precedenti: Non est pax impijs

floloꝝ: prophetaꝝ ꝛ sanctoꝝ. vnde: fundamēta ei⁹ in montibus. l. Fundamenta autem singularia numeri ꝛpō est: vnde: Fundamenta eius nō ꝑ ponere patet q̄ ꝓpriū ēt quod ꝓpriū est nō ꝑ ponit.

Iniquitatū. Vel in quiete. l. semitas ei⁹ in quiete vel verā pacē.

Terre. Diuersis q̄ supra nō dicit⁹: Vñ loth dī. In mōte saluū te fac.

Heredit̄ate. Ecclīa qui dēi iacob cui⁹ filij ex ꝑ fidē ꝛ opationem: vitia atq; peccata supplātādo: cui⁹ gn̄ q̄ imitatores fuerit: ejus filius dicit: C. LIX.

Ecce nō ē. Sed iniqui. v. Sidit ꝛe nō exaudiet: ꝛ in captiuitatem ducti.

Manus. n. Iniquitates per ꝓpheꝫ exponit: nec idolatriā obijcit que ꝛpe esaie colebat: is sanguinis effusionē vsi. s. Iustus p. ꝛ nō ēt. q. r.

Manꝰ e.v. Jeremiā lapidauerūt. Esaias secundū Nicolaus

est par impio dicit dño de⁹. a Si auerteris. Hic ponitur verū remediū. Circa q̄ sciendū ē: ꝑ ꝑ obseruationē sabbati ī intelligunt ola q̄ pertinēt ad debitū dei cultū. sicut ꝛ in precepto decalogi: Exo. xx. Memēto vt diē sancti sanctifices. ad cui⁹ obseruationē requirit̄ cessatio ab operibus peccatorum que sunt materie seruitis: Job. viij. Qui facit peccatum seruus est peccati. ideo dicitur: Si auerteris a sabbato pedem tuum. vt non ꝓcedas ad male agendū. ī. Subditur: b Facere voluntatem tuaꝫ. sequēdo appetitum tuum irrationabilem. Secūdo ad obseruationē sabbati requirit̄ occupatio ꝛ meditatio circa diuina. ī. Subditur: c Et vocaueris sabbatum. s.i. intendendo ad diuina.

d Et glorificaueris. l. honoraueris debite obseruando. e Nō nō facio vias tuas. sequēdo tuas concupiscentias.

f Et nō loqueris verbum tuum. l. effectus sensibilis appetitus. g Vt loquaris sermonē. l. malā ꝓra deum vel ꝓximū sed magis sis intentꝰ ad dei laudandū, h Tūc delectaberis sup dño. sentiēs intra te ꝛsolationē diuinaꝫ. i Et sustollā te super altitudines terre. per cōtemptum terrestriū ꝛ appetitū celestiū. k Et cibabo te hereditate iacob patris tui. Cui beatitudine ecclīe. bona ēnt. terrena cuꝫ sint multo minora bona operibus virtutum: non possunt esse principale premium ꝓmissum patriarchis ꝑo operibus virtutis. sicut dicī aratri fuit diffusus Deut. xx. l Os enim domini locutum est. q.d. hoc statuit est ꝛ firmum.

C. LIX.

m Ecce non est abbreuiata. Postq̄ posita est ꝓparatio ad salutē.

e Hic ꝛsequenter ponitur salus. ꝛ diuiditur in duas. q̄ ꝑmo ponitur ipsa salus. secundo magnitudo ipsius ca. sequēti. Prima i duas q̄ primo ponit salutis necessitas. secūdo eius equitas ibi: Et vidit dñs. Circa primū sciendū q̄ necessitas ista est ꝓpter miseriā culpe ꝛ pene quam incurrerunt tales ex ꝓmptu rpi. ꝛ de ista eadem miseria exponit Ra. Ba. ꝑmo capitulum. ꝛ quantum ad hoc ꝓuenit mecū. sed discōuenit inquātus dicit iudeos ab ea liberari ꝑ christū venturum: cuius aduentus erāt in posterū. Igitur primo ponitur hui⁹ miserie descriptio. secundo exodi. xxxiij. ibi: Propter hoc. Prima in duas. q̄ ꝑmo describit miseria culpe. secūdo pene. ibi: Cogitationes. Circa primum dī: Ecce nō ē abbreuiata. i. minorata. n Manus domini. i. potestas ei⁹. o Neq̄

Ro. xi. e1

ꝑ-5.d

ꝑ-2.b

exerit. Ezechiel in babylone occidebāt: ꝛ tandē filij vel indamnabilem quia ei⁹ sup nos ꝛ sup filios nostros. Concepernt. Quasi expectant aduentū. Quia ēt multa laborē ꝓpriū: iniquitatē fabricant.

Ova aspidū. Et cuo fat⁹ ex cuole ꝓfluit: q̄ actus. Ova q̄ superfluo vel cuola iniqua ꝛ venenosa ꝓlixa verba offendūt auditores. ī. mentes.

Aspidum. Aspis ad primā vocē medicatas aures aurē terre: fugit alterā aurē terre tenēdo cauda obturat: ne possit audiri. Sic ludei inhærebāt terrenis: ne locū ꝛ gratē. ꝑderent metallo⁹ aspis ꝑcatorē repārāt vocibus vere naturaꝫ filijs vende genimina viperarum.

Super in. s. Et cuius aspidis regulus q̄ ꝛ basilisc⁹ ex iudeis ānūciō. Et ea cui. nascitur ferus sue. Clemens venenolo multos occidēs volūce ad patriaꝫ celestē. Occidit cui basilisc⁹

De lyra

aggrauata aurī ei⁹ e. q. d. ista miseria i qua ecclīa non ꝓcuit ex deo impositā vel ignorantia ad salutē. ꝛ ex parte vestra. ꝛ subditur: p Sed iniquitates vestre diuise runt inter vos ꝛ deū vestrum. Separāt vos ab eo. q. Et ꝑcā vestra abscōderūt faciē eius a vobis. demerūtis.

s Nec quadruet. ex nō ē spelunca tanta in cor peccatis. o Manus eni vestre. Opera vestra que per manus designātur. eo q̄ manꝰ ēt organū organicum. iij. de anima. t Pollute sunt sanguine. l. pauperū bona cuꝫ rapīdo. v Et digiti vestri iniquate. p hoc designant iniquitates minores sicut digiti minor ēt manu. x Labia vestra locuta sunt mēdacium. pro ipsis dicit̄ do q̄ fuit magꝰ ꝛ ꝓphe ta falsus. y Et lingua vestra iniquitatē fatur. replicatio ēt ei⁹dē finis ad maiorem allectionē. z Non ēt qui inuocet iustitiā. i. ipsum. Qui factꝰ ē nobis a deo sapiēa ꝛ iustitia ꝛ sanctificatio ēt.

pau. 1.

C. LIX.

j Cor. i. a Neq̄ ēt qui audiat vere. de factis ipōrū. ꝛ loquitur ꝓphe ta ad illos qui sunt in infidelitate obstinati. b Sed cōtrā in nihil. i. in aduentu messie futuro qui tā trāsijt in ꝓteritū. ꝛ ideo talis cōfidentia ēt super nihilō. c Et loquuntur vanitates. q.d. doctores iudeoꝝ multotiēs terminos ꝓfecrāt de aduentu messie. ꝛ omnes ti fierunt falsi ꝑnunciati manifeste ꝛ false. d Concepernt labores. i. excogitauerunt inferre laborem ipō ꝛ discipulis eiꝰ. e Et ꝓpercūt iniquitatē. ꝓcidēdo ad effectū vel ꝑ ꝛ cuangelia ꝛ actꝰ apoloꝝ. f Ova aspidū ruperūt. i. filia venenosa ꝓra ipm ꝛ discipulos eiꝰ i effectū exterū ꝓduxerunt.

g Et telas aranee texuerūt. i. ad inuētiōes falsas ꝛ doctrinā ipi. vt ab ea ꝓpīus auerterēt. h Qui comederit de ouis eoꝝ. ꝓsentiēdo malignis obstitit ipsoꝝ. i Moriet. morte culpe. k Et q̄ cōtrīa est crūpet in regulā. q. q̄d ꝓcedebat ex dict ꝓphe totā erat venenosū. l Tele eoꝝ nō erūt in vestimētū. scilēt ꝛ virtute q̄ ale vestiunt ꝛ ornant⁹ ꝛ magis ad ꝓpriū. m Opa eoꝝ opa iustitia. i. nociua. mm⁹ ēnt dicēdo ꝑ ipm ꝓficiat. ō segt: n Et opꝰ iniquit⁹ ēt. Pedes eoꝝ ad malū currūt ēt. l. ad effusionē sanguinis ipi ꝛ suoꝝ ꝑsequēdū eos. vt de ꝓpo ꝓx in euāgelio ꝛ in actibꝰ apoloꝝ de eiꝰ ꝑsequūtis. o Cogitationes. Hic ꝓfert ponit misēria pene. Dicit ergo Joseph⁹ lī. de iudaico bello. q̄ poll modū ipi⁹ ante destructionē ciuitat̄ q̄tū iudea erat multū facet ara ꝛranctis ꝑsecutiōibꝰ ꝛ sic cogitabāt se mutuo spoliare ꝛ interficere. ō dī: Cogitationes eoꝝ cogitationes

Extra hic anni volumen per era.

Ut abiuga. Hoc apte potest ad romanos: licet illud: Veloces pedes eoꝝ ad effundendū sanguinē. Qui multi ignorātes de remedio ei⁹ plulus erāt ad effundēd

Hui mi. Quos ? hic gentiles. Qui pauimus q caligabit ego vos gentil. Pauimus habitus de tabulis ad quas tabule ciliciis in bernalde vel tabernaculi. Quasi nubes. Quia longe erunt a deo per ydolatriam tanquam:

De longe venient. Quasi longe erunt a deo per ydolatriam tanquam:

Mic quasi de longe facti sunt populi.

De Libano. Quasi de cedrus libani longant. Per libanum intelligit ecclesiam in christo de terra gentilitatis. Et per cedros fortes et altas eiusdem libani. Quasi homines fortes et alte nature non prodeli. Alii enim christi palliatum et nobilis nascuntur pro nobilis et nobilitate ecclesie magistri baptizantur. Alii fi de christianorum sapientiam. Quasi de nobilitate nobilis et fortitudine ad deo inclinantur.

Camelos. Camelus animal est gibbosus et cornutus. Per hos intelligit ydolatras et peccatores gibbum peccatis.

Dromedarii. Dromedarius vel dromas vocatur eo quia cursum celerius animalium camelo mi nus. Sed velocitas in quo figurantur gentes ad fidem velociter currebus.

Madian et effa. Regiones trans arabiam camelis et dromedariis abundantes: per quas designantur omnes partes mundi de quibus venerit ad fidem gentes. Madian interpretatur tibi. Offerent super placabili al

tari meo: et domum maiestatis mee glorificabo. Qui sunt isti qui ut nubes volant: et quasi columbe ad fenestras suas? Decreti ut pectat insule: et naues maris i principio vt adducā filios tuos de longe. Argentum eorū: et aurū eorum cū eis nomini dñi dei tui: et sancto israel: quia glorificabit te.

Et edificabunt filii peregrinorū muros tuos: et reges eorū ministrabūt tibi. In indignatione enim mea percussi te: et in reconciliatione mea misertus sum tui. Et aperient porte tue iugiter die ac nocte non clau

Apoc.14

detur: vt afferatur ad te fortitudo gentiū et. Gentes que desolabuntur eradicabuntur. Et non erit qui pertranseat.

Arbor vite significat ecclesiam in ecclesia sanctos significat. Et quia ab olim destructa est ecclesia mundi vocat vastitas.

Et cetera. Ecclesiam in qua apli q dñi pedes erā. Et publicatione circumstantie: Ubi habitabo in illo et abundabo.

Et adorabunt pedes pacem. id est ppter pacem: vel pdicatores dicuntur pedes q tota corp. Et ecclesiā fundatores institui miraculis et exemplis.

Quasi nubes vo. Ut nubes volāt plumi ver binacornicule miraculis ad celum volant cōtemplatione mentis.

Grego. Imbrium gurgites d nubib fluūt: ac ptide dilatatōes fequētia intelligēde exigunt a fcis apīis receptis vel tenebrosa aqua in mu

Fili mi. Saue i fide promiss. Ut ponam q cadig ista ego vob gemat.
Pone fidelis de nichilo ad quos parue. dt ista in duo dmidit' vnū
gloie eius natiuitate que ista ecclie ad quē gaudiū ex duob' populis
Surge surge. Quia longe erant a deo per ydolatriam. Ibi:

De luce. Mysti.
Quid cū radiato lumine. Quia ecclia ex gentib' congregat. Per
ferunt enim in eius dominū gentes. Per sanctos. Per quos ille
gentes illuminant. Per fidē. Per quā ecclia illuminat. Per
gloriā. Per quā ecclia ad eternā gloriā ducit. Per pacē. Per
quā ecclia ab hostib' defendit. Per iustitiā. Per quā ecclia
in bono cōfirmat. Per salutē. Per quā ecclia a deo per ydolatriam. Ibi:

Leua in circuitu. Quia longe erant a deo per ydolatriam. Ibi:
Filij tui d uoge venient: z filie tue
de latere surget. Tunc' videbis
z affluēs: z mirabit' z dilatādi
tur cor tuū q̄ādo copia facta
ad te multitudo maris: fortitudo
gentiū venerit tibi. Inundatio
camelog operiet te: dromedary.
Bādā z effa. Omnes de saba
venient aurū z thus deferentes
z laudē domino annūciātes.
Omne pecus cedar cōgregabit
tibi: arietes nabaioth ministrābūt
tibi. Offerēt super placabili al
tare meo: z domum maiestatis
mee glorificabo. Qui sunt filij q
vt nubes volāt: z quasi columbe
ad fenestras suas? Dē exteri ex
pectāt insule: z naues maris i p̄n
cipio vt adducā filios tuos de
longe. Argentum eorū: z aurū
eoz cū eis nomine dñi dei tui: et
sancto israel: quia glorificabit te.
Et edificabūt filij peregrinoꝝ
muros tuos: z reges eorū minis
trabūt tibi. In indignatōe enī
mea percussi te: z in fōalitāte mea
misert' sum tui. Et aperient' por-
te tue iugiter: die ac nocte nō clau
dētur: vt afferatur ad te fortitu
do gentiū: z reges earū adduc
cantur. Gēs enī z regnū quod
libani ad te veniet: abies z burc
libi ad te veniet: abies z burc
sanctificationis mee et locū
pedū meoꝝ glorificabo. Et ve
nient ad te curui filij eorum qui
humiliauerūt te: z adorabūt ve
stigia pedum tuorū omnes q̄i
octrahebant tibi: z vocabūt te
quitatē dñi syō sancti israel. Pro
habita: z non erat q per te tran
siret: ponam te in superbiā secu
lorum: gaudiū in generationem
z generationem. Et sugges lac
gentium z mamilla regū lacta
beris. Et scies qa ego dominus
saluās te: z redēptor tuus fortis
iacob. Pro ere afferā aurū
z pro ferro afferā argētū: z pro
lignis ere: z pro lapidibus ferrū.
Et ponam visitationes tuā pacē
z prepositos tuos iustitiam. Nō
audiet vltra iniquitas in terra
tua: vastitas z contritio i terminis
tuis: z occupabit saluus muros
tuos: z portas tuas laudatō. Nō
erit tibi amplius sol ad lucendū
per diē: nec splēdor lune illumi
nabit te. Sed erit tibi dñs in lu
cem sempiternā: z deus tuus in
gloriā tuā. Nō occidet vltra sol
tuus: z luna tua nō minuet: qa
dominus erit i lucē sempiternā
z cōplebūtur dies luctus tui.
Populus aūt tuus omnes iusti
terrā. Germē plantationis mee: opūs
manuū meaꝝ ad glorificandū.

Nicolaus
fant fideles i veritate fidei xpiane. a Filii tui de lōge venient z filie tue
de latere i. de ppe. b Surgit q. d. veritaq̄ fernat ꝑ ecclesiā filii z
filie ecclie tā de lōginquis partibus q̄ de ppinqa. c Tūc videbis. mul-
titudinē credētiū. d Et affluxa ꝑplexitate? diuinā. e Et mirabit
tur: z tam veloci multiplicatōe. qz a tpe apostoloꝝ derivata est fides ad
alas terre habitabile ꝑtes. sicut declarauit fuit lege illud ꝑ. ꝑvig. In oēm
terrā exiuit sonꝰ eoꝝ. f Et dilatabit' cor tuū. per gaudiū. g Dū ob-
uersa fuerit ad te multitudo maris. i. haberentes in insulis. sicut ꝑs de fi
lijs angloꝝ z aliis filijs maris. h Fortitudo gentiū. i. ꝑsiā romanoꝝ
qb⁹ tot bella debellat'. i Camelog tibi. qb⁹ implenū fuit tpe ꝑstantini.
k Inundatio camelog operiet te z. Cōstantinus enī ligat eos z multi
alij ꝑ fidē xp̄i ad eū. diuitias suas multas ꝑ eccl̄ misert' super
talia dabūt ad sustentatōē ministroꝝ ecclie z pauperū xp̄ianoꝝ z edifi
catōe ecclie. l Omne pecus. ad hoc vt qz in terris illis spūs na
sunt tabe alatis forma. m Oēs de saba venient z. hoc dicunt expositō
nes nostri eē⁹ templum in illis regionib⁹ qui venerāt ad adorandum
ꝑm natū. z ideo subdit: Omnes z. q. populi fidem i illis regionib⁹ vir-
tualiter ꝑficiant. n Omne pecus cedar z. naualiter z cedar deficiēt
runt de arabiā per illum sic: Beth. ꝑv. Et ibi habitauerunt in tabernaculis
nomadicis pecora. ideo et tali occupatione designant hic eē vbi. Omne pe
cus cedar. q̄tum ad mincras illius populi. o Congregabitur tibi. in
cōfessōē. loquit enī hic ꝑphera metaphorice. sicut etiam in multis alijs
locis. p Arietes nabaioth. i. maiores illius populi. q Ministra-
bunt tibi. sicut beati filij: de illis enim gentiū plures credierunt ad fidē
carnē apostoloꝝ absq̄ miraculoꝝ. sicut ꝑtes gētis illa fuerit infecta
fidei z malignoꝝ. ꝑ ritus alt. intelligunt alij gentiles ad fidem veni
re. sed ibi ꝑfitet expōnunt. quia defendent de arabiā pane fidei xp̄i
ane. r Offerēt tibi placabili altari meo. i. ipsi ꝑso cui est altare z ho
stia. s Et domū maiestatis mee. Ecclesiam militant. t Glorifi-
cabo miracula doctrinā ecclie ꝑmatibus. u Qui sunt isti qui vt
nubes volāt. i. apostoli alijq̄ ꝑdicatores ꝑ orbē velociter discurrētes
ad modū nubiū z celeriter. q. d. sunt valde mirabiles. x Me exteri⁹ in
sule expectant. i. habitatores insularū ad recipiendū fidem. vnde z Pau-

ne cōuersationē mutuā sibi que ꝑ aurum z ornatū mundi que ꝑ
ipsum figuratur domino offerūtur.
Omne pecus z. quodlibet q̄ ante erat tenebre z mors. Ibi: fulsit
super nos lumen. tale ad. I. d. Interpretat enim cedar tenebre z mors.
Cedar tibi. Ibi: Et ecce

apostoli impleti. Ipsi germen plātatōis dñi ⁊ opus manuū ei⁹ quātā ad ꝓfectū ecclie. ⁊ in ecclesia per hāc plantati ad gloriā nois creatoris sui. ꝓ per hoc. Quoniā ego creaui in fide⁹ ⁊ gloriā nominis mei.

In reprobōe dicitur adulte⁹ ꝑphetā. Qui in tpe apostatice vel ꝑsecutōis mittet boīs angelos ⁊ colligēt de regno ei⁹ scāla fidelia.

C. LXI.

Spūs dñi. ℣ Hoc ꝑtin ponit magnitudo fructus et pmie caule efficientis q̄ ipse ē. in multo te ipo salutis requirit⁹ dilectio ⁊ potētia. ꝑmū ponit ca. ꝑfectū. secundū in liquit: Propter fr̄es. Prima ⁊ vltima. q̄ primo ostendit in ipo plenitudo. secundo et hoc esse ecclie gratulatōi: Deinde. Poma in vtas. q̄ pl mo ostendit in ipo vbertō victutū et multipli cationē. ⁊ ostendit ecclie multiplicationē: Et vocabit. Circa primū notādū q̄ aliqui expositores catholici volūt hoc ꝓponē ad ifam in plona cūi⁹ vicāt: Spūs dñi sup me eo q̄ vnxerit me. i. spūs ꝑphetie. ⁊ ad annūciādū ꝛ. Liberatiōē ꝑdā a captiuitate babylonica: ⁊ ad hoc adaptant ifa. ꝓbi. post possunt. Sed hoc non pōt stare. vt videt⁹ eo q̄ saluator Luc. in expōne dicit hanc ꝓphetiā in eo fuisse ꝑpleā. Igit in plona ipi bota dicit hic: Spūs dñi sup me. q̄ fm humanitatē minor ē patre. Eo q̄ vnxerit me. hō plenitudine gr̄e Jo.i. Vidimus ē dñi virginē a patre pleni gratie ⁊ veritatis. Ad annūciādum mansuetis. i. apōlis ⁊ aliis doctrinā ipi in mansuetudine suscipientibus.

Misit me. Gr̄a ad efficaciā. Ly misit⁹ fuerit ad salutē alioꝝ gr̄ā ad sanitatē valitudinē peccatoꝝ. b Et ꝑdicāt captiuis. i. in captiuitate peccatoꝝ bonē. i. salutē. ⁊ gr̄atulātiā p diuinā misericordiā. k Et claustis. i. pauperib⁹ i. mibo bonē. l Aperiendē. illo ceci inde claudit⁹ ipe in sua ꝛfectōe. m Ut ꝑdicāt anni placabilis. ꝑdo. ille ē⁹ annus ꝑfecte pāsionis in quo de⁹ placat⁹ ē humano generi sūma emēda ꝓ ppli peccato. n Et diē vltionis. hic ē dies iudicii extremi cōsolatiōis a ipo mittēte ⁊ mitigatiōē ecclie ꝑtē B. licet ipe Matth.v. dicat: Beati qui lugent. q̄m ipi ꝓsolabunt. p Lugētib⁹ i. ꝑnā. in ecclia militāte p gr̄am. ⁊ ꝑdo cum. i. mercēde. Matth.v. Beati pauperes spū ꝛ. q Et vnā de corona. i. Matth.v. Beati q̄ lugent. r Ordi gaudij. ꝓlationē mētē. ⁊ ꝑdo luctu. luctui. i. gaudij eternū. s ꝑdo spūs mēroris. i. ꝑdo luctu exterioꝝ. t Et vocabunt. Hic ꝑtin ostēdit ꝑtas salutatōis et fidei multiplicatio per quos fiat ipo hanc multiplicationē. ⁊ per hoc intelligitur ebdō mādi. q̄ ecclie de hac multiplicatiōe. et est. Et vocabuntur. i. ca. i. ecclia

ne ⁊ chr. te lit. ꝛ. ⁊ ad videndū ab eternū credidari hierusalē ꝛ.

Dolorē. pro cinere. Cassis videntē de indeis plurimos credidisse ꝓ pugnāti instrumento stolam mundissimā acquire.

Pro luctu. Pro luctu ⁊ dolore fructū lucꝛi. i. videnti. ideo ꝓ fide cōtinuere tanc hereditē eloā gaudiū pro ista ꝑpetuū laudis pro spūtu meroris.

Et vocabunt. Malī cultores vinee scribe et ꝑphārisēe quos malos male perdēs vineā suā locauit alijs agricolis.

Vos autem. Doc ad ꝑdicatōr ⁊ dē. gētiū ꝓselitos peregrinoꝝ. Ad ad apl̄os. de qb⁹ relige sat pe scim⁹ q̄ maioris dignitatē dicūt sacerdotes dñi: vt illud de filijs dauid qui erant sacerdotes in domo domini.

Partem coꝝ. Deminum: vnde⁹ dños pars hereꝝ. ꝛ. Quod nemo veraciter dicit qui altam partem querit.

De lyra

militantē. 3 Fontes iusticie. i. apl̄i ⁊ alij discipuli q̄ ad maiorē tenent iusticiam q̄ ꝑpls cōmunis. a Plātatio dñi. quia apl̄i ⁊ discipuli fuerunt primi plantē i horto militantē ecclesie. b Ad glorificandū. i. gloriā ipi ꝑdicandus. ideo subditur: c Et edificabūt deserta a seculo. i. gētiles reducti ad edificiū ecclesie militantē. qui fuerūt quasi a deo derelicti ab antiquo eo q̄ nō habuerūt leges nec ꝓphetas. d Et ministrabo antiquas erigent. i. gētiles erigēt ad statū fidei q̄ ab antiquo fuerāt ruinosi i peō idolatrie ⁊ alijs multiplicatis peccatis. e Et instaurabunt ciuitates desertas ⁊ dissipatas. ꝑ idolatriā q̄ ꝑ eos fuerāt illaurate ad tertiū. f Et stabūt alieni. i. gētiles ad fidē cōuersi. g Et pascēt pecora ꝛ. ita dicturū ad vicīū ⁊ vestitū. ⁊ ꝑ hoc designat q̄ ꝑdicatores cuiuscūq; ꝑfectō accipe ibūt ab illis qb⁹ ꝑdicabūt. vt dic ꝛpe Luc. ⁊ Paul⁹ apl̄us i. Cor. ix. Nōne edificauit hic q̄ cuiuscūq; annūciāt ꝑfectō de cuiuscūq; ꝑfectō vitā ꝑ hoc ē intelligē q̄ ministri ecclie habituri erūt de iure vectigalia illi⁹ ⁊ terre in cui⁹ ꝑfectō. sic videm⁹ ꝑpleā. ⁊ q̄dū ad illā ꝑtē pcinēt Luci dicunt pascere eoꝝ pecora. i. ꝓdicare. h Et filij. pe. agri. ⁊ vi. ꝛ. ⁊ sic alieni ⁊ peregrini vocant hic: Luci q̄ nō debēt ad diuinū ministeriū accedē. i Vos aūt sacerdotes dñi vocabimini. i. vos ꝑpli ⁊ alij discipuli ⁊ successores vestri⁹ ad hoc ē facti ꝑfecti vocabimini. i. vos ꝑpli ⁊ alij discipuli ⁊ successores vestri⁹ in dignitate vocati. ꝛpe cui⁹ apl̄os multi de gētib⁹ vocati ad fidē fuerāt ab eis ibidem ꝓ ⁊ sacerdotes. vt ꝑs de sancto clemēte discipulo tito timotheo ⁊ multis alijs. k Fortitudine gētiū comedet. q̄z ministri ecclie de bonis laicoꝝ sustētant. l Et i gloria eoꝝ superbiet. i. gloriosa ⁊ potēs⁹ laicoꝝ cūq; honorati. sic videm⁹ q̄ ꝓncipes plātate ecclie honorāt sic ꝓcos. m Ꝓpo ꝑtu. vt a duplicitate ad ꝛfert ad ꝛpe ꝑfectū ecclesie. i. q̄ q̄plo plus ꝑficiebat. ꝑms ad temꝑa ꝑtinebatur. ⁊ duplex malicia eis ꝓpōnat. i. fiat ⁊ ꝑpli q̄ eis ꝓponebat q̄ essent i se sic tenēdi et q̄ ab eis alij erūt ꝓpter eos. ⁊ sic grauit⁹ ꝑnis dand. n Laudabit ꝑtē corp. i. vt a. i. mercēde. Et est hic metaplasmus. vt exponit aliqui. h. q̄ ille mod⁹ loq̄ndi vt dicat⁹ a cōi mō loq̄ndi scripture sacre. maxīe q̄ metaplasmus fm doctores grāmatice ē ꝓ ꝑsomatio syllabe i syllabā. vt ille i hys. vel accidēti⁹ ꝑ dā mutā. vl alia cā rōnabili. ꝑ q̄ fit mutatio dictiōis i dictionē. vt dī b ꝑ l iacet tō pōt alit dici. Laudabit ꝑtē corp. i. filā. q̄ oppōnit⁹ ⁊ tenebra apl̄o ⁊ alijs ecclie ꝓlatis illata cedebāt ad bonū popul⁹. o Propter hoc i ter. LI. electi ꝑtis. p Duplicia ꝓsidebūt. i. ꝑpetuā gloriā sic ꝛ. ⁊ cetera. tō subdit: q Letitia ꝑpiterna erit eis. ꝑ hoc duplicitas ꝓmissi intelligi i ꝑtib⁹ q̄ vl. i. Timoꝛ. v. Que vē vidue ꝑpetuā

Quia ego dominus ꝛ. Quasi hoc faciat tēo qui magis diligit iustū q̄ ꝑpetuū. ⁊ iudicū verū q̄ munera ⁊ iniustū q̄ spe de rapina. ⁊ ꝛ. ꝑ quē ꝓcem ꝓcū vel canis sacrificū: vel si quis immolet filium domino pia ꝛ. In veritate. Qui in veritate comedit agnū: vt facit⁹ ei⁹ dilectōē cōdiligaq; data sunt in figura: ꝓ ista in veritate facta.

Videbunt. Ludeis ita nūc: non vt vetus testamētū cui ꝓmissa est gētis. Semen coꝝ: Posteritas eoꝝ q̄ manēt in fide. Quasi germen ꝛ. Quasi germen nascitur. vti: Jte dixit deꝰ ꝛ. Gaudens gaudebo in dño. nō in mūdo. vti: gaudete i dño semꝑ. Testimoniū ꝛ. Quoniā ipse dixit. Vti: Jte dixit deꝰ ꝛ. Et ꝑdicatores eius

Esaie

Et audiebat. Propter hoc vocabunt populi nomen nouum quod os dñi designabit. Et erit corona decoris in manu dñi. Non dicetur tibi vltra derelicta. Et terre tue non vocabitur vltra desolata. Sed vocabit̃ amplius delectata. Sed vocabis voluntas mea in ea: et terra tua inhabitata. Quia complacuit dño in te: et terra tua inhabitabit. Habitabit enim virgo cum iuuene: et habitabunt in te filij tui. Et gaudebit sponsus super sponsam: et gaudebit super te deus tuus. Super muros tuos hierusalē constitui custodes tota die et tota nocte in perpetuum non tacebunt. Qui reminiscimini dñi ne taceatis. Et nolite silentium facere ei donec stabilitat: et donec ponat hierusalem laudem in terra. Jurauit dñs in dextera sua: et in brachio fortitudinis sue. Si dedero triticum tuum vltra cibū inimicis tuis: et si biberint filij alienj vinum tuum pro quo sudasti. Sed qui congregauerint illud comedent illud et laudabunt dñm. Et qui congregauerint illud bibent illud in atrijs sanctificationis mee. Transite transite per portas: preparate viam populo. Planum facite iter. eligite lapides: et leuate signum ad populos. Ecce dñs auditum fecit in extremis terre. Dicite filie syon. Ecce saluator tuus venit. Ecce merces eius cum eo: et opus illius coram illo. Et vocabunt eos populum sanctum redemptum a domino. Tu aut vocaberis ciuitas inuisibilis et non derelicta. C. LXIII

Quis est iste qui venit de edom tinctis vestibus de bosra? iste formosus in stola sua gradiens in multitudine fortitudinis sue. Ego qui loquor iustitiam et propugnator sum ad saluandum. Quare ergo rubrum est indumentum tuum: et vestimenta tua sicut calcantium in torculari? Torcular calcaui solus: et de gentibus non est vir mecum. Calcaui eos in furore meo: et conculcaui eos in ira mea. Et aspersus est sanguis eorum super vestimenta mea. Et omnia inquinamenta mea polluta sunt. Dies enim ultionis in corde meo. Annus redemptionis meę venit. Et circumspexi et non erat auxiliator. Et inspexi et non fuit qui adiuuaret. Et saluauit mihi brachium meum. Et indignatio mea ipsa auxiliata est mihi. Et conculcaui populos in furore meo. Et inebriaui eos in indignatione mea. Et deduxi in terram virtutem eorum. Misericordias domini recordabor laudem domini super omnibus quę reddidit nobis dominus deus noster. Et multam bonorum domui israel quam donauit eis secundum miserationes suas. Et secundum multitudinem misericordiarum suarum. Et dixit utique populus meus filij non mentientes. Et factus est eis in salutem. In omni tribulatione eorum non est angustia. Et angelus faciei eius saluos fecit eos. In dilectione sua et in clemencia sua ipse redemit eos. Et portauit eos et leuauit eos cunctis diebus seculi. Ipsi autem exacerbauerunt ad iracundiam spiritum sanctum eius. Et conuersus est eis in inimicum. Et ipse expugnauit eos. Et memor fuit dierum seculi moysi. Et populi eius. Vbi est qui eduxit eos de mari cum pastoribus gregis sui. Vbi est qui posuit in medio eorum spiritum sanctum suum. Qui eduxit in dextera moysi brachium gloriae suae. Qui diuisit aquam coram eis. Vt faceret sibi nomen sempiternum. Qui deduxit eos per profundum quasi equum in deserto non offendent. Sicut iumentum in campestribus spiritus domini eduxit eos. Sic deduxisti populum tuum ut faceres tibi nomen gloriae. Respice de habitaculo sanctificationis tue et de excelso throno gloriae tue. Vbi est zelus tuus et fortitudo tua. Multitudo viscerum tuorum et misericordiarum tuarum super me continuerunt se. Tu enim pater noster qui abraham nescit et israel nescit. Tu domine pater noster et redemptor noster. Nomen tuum ab eternitate. Quare errare fecisti nos domine a viis tuis. Indurasti cor nostrum ne timeremus te. Reuertere propter seruos tuos tribus hereditatis tue. Quare quasi nolentes venire ad te. Quasi auertens auertit se populus tuus sanctificatus. Quasi hereditate possedit eum parum. Quasi conculcauerunt aduersarii sanctuarium tuum. Facti sumus quasi a principio quando non dominabaris nostri. Quando non uocabatur nomen tuum super nos. Vtinam dirumperes celos et descenderes. A facie tua montes defluerent. Sicut exustionem ignis tabescere faceret aquas. Ad faciendum nomen tuum manifestum aduersariis tuis. A facie tua gentes turbabuntur. Cum feceris mirabilia quę non sperabamus descendisti. Et montes defluxerunt a facie tua. Et ab auditu non audiuimus oculus non vidit deus absque te quę preparasti exspectantibus misericordiam. Occurristi letanti et facienti iustitiam. In memoria tua ambulabunt. Ecce tu iratus es et peccauimus in ipsis perseuerabimus et salui erimus. Et fuimus quasi immundus omnes nos. Et quasi pannus menstruate uniuersę iustificationes nostre. Et cecidimus quasi folium uniuersi. Et iniquitates nostre quasi uentus abstulerunt nos. Et abiecisti faciem tuam a nobis. Et tabescere fecisti nos in manu iniquitatis nostre. Et nunc domine pater noster es tu. Nos autem lutum tu figulus noster. Et opera manuum tuarum omnes nos. Ne irascaris domine satis et ne ultra memineris iniquitatis nostre. Ecce respice populus tuus omnes nos. Ciuitas sancti tui facta est deserta. Sion deserta facta est. Hierusalem desolata est. Domus sanctificationis tue et gloriationis tue ubi laudauerunt te patres nostri facta est in exustionem ignis. Et omnia desiderabilia nostra facta sunt in ruinam. Super his numquid continebis te domine. Numquid tacebis et humiliabis nos usque ad nimium. Hec locutus est dominus. Exaudiui et respexi. Et ecce omnes qui reprobi sunt facti sunt. Spiritus enim a facie mea egredietur. Et flatum omnem ego feci. Propter iniquitatem auaritie eius tristatus sum et percussi eum. Et abscondi faciem meam et indignatus sum. Et abiit auersus in uiam cordis sui. Vias eius uidi et sanabo eum. Et consolabor eum et reddam consolationes eius lugentibus eius. Creans laudem labiorum pax pax ei qui longe est et ei qui prope dicit dominus. Et sanabo eum. Et quasi mare feruens quod quiescere non potest. Et proicient fluctus eius cenum et lutum. Non est pax impiis dicit dominus deus meus. Clama ne cesses quasi tuba exalta vocem tuam. Et annuncia populo meo scelera eorum. Et domui iacob peccata eorum. Me enim die requirunt et uias meas scire cupiunt. Quasi gens que iustitiam fecerit. Et iudicium dei sui non dereliquerit. Interrogant me iudicia iustitie. Et appropinquare deo cupiunt. Quare ieiunauimus et non aspexisti humiliauimus animas nostras et nescisti. Ecce in die ieiunii uestri inuenitur uoluntas uestra. Et omnes debitores uestros repetitis. Ecce ad lites et contentiones ieiunatis et percutitis pugno impie. Non ieiunabitis sicut usque in diem hanc ut audiri faciat in excelso clamor uester. Numquid tale est ieiunium quod elegi. Per diem affligat homo animam suam. Et curuet quasi circulum caput suum. Et cilicio et cinere sternatur. Numquid vocabis istud ieiunium et diem acceptabilem domino. Non hoc potius elegi dicit dominus. Dissolue colligationes impietatis. Solue fasciculos deprimentes. Dimitte confractos liberos et omne onus disrumpite. Frange esurienti panem tuum. Et egenos vagosque induc in domum tuam. Cum videris nudum operi eum et carnem tuam ne despexeris. Tunc erumpet quasi mane lumen tuum et sanitas tua citius orietur. Et ante faciem tuam ambulabit iustitia tua et gloria dei colliget te. Tunc inuocabis et dominus exaudiet. Clamabis et dicet adsum. Si tuleris de medio tui nodum et digitum extenderis et locutus fueris super fratrem tuum uanitatem. Et effuderit esurienti animam suam et animam afflictam repleuerit. Orietur in tenebris lux tua et tenebre tue erunt sicut meridies. Et requiem tibi dabit dominus semper. Et implebit splendoribus sanctorum animam tuam et ossa tua liberabit. Et eris quasi hortus irriguus et sicut fons aquarum cuius non deficient aque. Et edificabuntur in te solitudines seculorum fundamenta generationis et generationis. Et vocaberis edificans sepes conuertens semitas ad habitandum. Si auerteris a sabbato pedem tuum facere uoluntates tuas in die sancto meo. Et uocaueris sabbatum delicatum et honorificum sanctum domini honorificum. Et honorificabis eum dum non facis vias tuas et inuenitur uoluntas tua et loqueris uerbum. Tunc delectaberis super dominum et ascendere te faciam super excelsa terre et cibabo te hereditate iacob patris tui. Os enim domini locutum est.

Esaie c LXIII

Quis est iste. C. Quidam angeli non plene cognoscentes mysterii incarnationis passionis et resurrectionis. uidentes ad celi alti[tudi]nem multitudine angelorum ibi botan[tem] virtute. nō ausi[unt] scire angelos admirantur incarnationis passionis et resurrectionis et oeconomie mysterii. quo facto et alii agnoscentes dicunt. Quis est iste qui venit de edom. Quasi dicat. Quis est iste qui venit de edom. Et quasi dicat. Quis est iste qui sic ornatus est. Quis est iste qui sic refulget. Quis est iste qui tinctis vestibus de bosra? Iste formosus in stola sua gradiens in multitudine fortitudinis sue. Ego qui loquor iustitiam et propugnator sum ad saluandum. Quare ergo rubrum est indumentum tuum: et vestimenta tua sicut calcantium in torculari? Torcular calcaui solus: et de gentibus non est vir mecum. Calcaui eos in furore meo: et conculcaui eos in ira mea. Et aspersus est sanguis eorum super vestimenta mea. Et omnia inquinamenta mea polluta sunt. Dies enim ultionis in corde meo. Annus redemptionis meę venit. Et circumspexi et non erat auxiliator. Et inspexi et non fuit qui adiuuaret. Et saluauit mihi brachium meum. Et indignatio mea ipsa auxiliata est mihi. Et conculcaui populos in furore meo. Et inebriaui eos in indignatione mea. Et deduxi in terram virtutem eorum. Misericordias domini recordabor laudem domini super omnibus quę reddidit nobis dominus deus noster. Et multam bonorum domui israel quam donauit eis secundum miserationes suas. Et secundum multitudinem misericordiarum suarum. Et dixit utique populus meus filij non mentientes. Et factus est eis in salutem. In omni tribulatione eorum non est angustia. Et angelus faciei eius saluos fecit eos. In dilectione sua et in clemencia sua ipse redemit eos. Et portauit eos et leuauit eos cunctis diebus seculi. Ipsi autem exacerbauerunt ad iracundiam spiritum sanctum eius. Et conuersus est eis in inimicum. Et ipse expugnauit eos. Et memor fuit dierum seculi moysi. Et populi eius. Vbi est qui eduxit eos de mari cum pastoribus gregis sui. Vbi est qui posuit in medio eorum spiritum sanctum suum. Qui eduxit in dextera moysi brachium gloriae suae. Qui diuisit aquam coram eis. Vt faceret sibi nomen sempiternum. Qui deduxit eos per profundum quasi equum in deserto non offendent. Sicut iumentum in campestribus spiritus domini eduxit eos. Sic deduxisti populum tuum ut faceres tibi nomen gloriae. Respice de habitaculo sanctificationis tue et de excelso throno gloriae tue. Vbi est zelus tuus et fortitudo tua. Multitudo viscerum tuorum et misericordiarum tuarum super me continuerunt se. Tu enim pater noster qui abraham nescit et israel nescit. Tu domine pater noster et redemptor noster. Nomen tuum ab eternitate. Quare errare fecisti nos domine a viis tuis. Indurasti cor nostrum ne timeremus te. Reuertere propter seruos tuos tribus hereditatis tue. Quare quasi nolentes venire ad te. Quasi auertens auertit se populus tuus sanctificatus. Quasi hereditate possedit eum parum. Quasi conculcauerunt aduersarii sanctuarium tuum. Facti sumus quasi a principio quando non dominabaris nostri. Quando non uocabatur nomen tuum super nos. Vtinam dirumperes celos et descenderes. A facie tua montes defluerent. Sicut exustionem ignis tabescere faceret aquas. Ad faciendum nomen tuum manifestum aduersariis tuis. A facie tua gentes turbabuntur. Cum feceris mirabilia quę non sperabamus descendisti. Et montes defluxerunt a facie tua. Et ab auditu non audiuimus oculus non vidit deus absque te quę preparasti exspectantibus misericordiam. Occurristi letanti et facienti iustitiam. In memoria tua ambulabunt. Ecce tu iratus es et peccauimus in ipsis perseuerabimus et salui erimus. Et fuimus quasi immundus omnes nos. Et quasi pannus menstruate uniuersę iustificationes nostre. Et cecidimus quasi folium uniuersi. Et iniquitates nostre quasi uentus abstulerunt nos. Et abiecisti faciem tuam a nobis. Et tabescere fecisti nos in manu iniquitatis nostre. Et nunc domine pater noster es tu. Nos autem lutum tu figulus noster. Et opera manuum tuarum omnes nos. Ne irascaris domine satis et ne ultra memineris iniquitatis nostre. Ecce respice populus tuus omnes nos. Ciuitas sancti tui facta est deserta. Sion deserta facta est. Hierusalem desolata est. Domus sanctificationis tue et gloriationis tue ubi laudauerunt te patres nostri facta est in exustionem ignis. Et omnia desiderabilia nostra facta sunt in ruinam. Super his numquid continebis te domine. Numquid tacebis et humiliabis nos usque ad nimium. Hec locutus est dominus. Exaudiui et respexi. Et ecce omnes qui reprobi sunt facti sunt. Spiritus enim a facie mea egredietur. Et flatum omnem ego feci. Propter iniquitatem auaritie eius tristatus sum et percussi eum. Et abscondi faciem meam et indignatus sum. Et abiit auersus in uiam cordis sui. Vias eius uidi et sanabo eum. Et consolabor eum et reddam consolationes eius lugentibus eius. Creans laudem labiorum pax pax ei qui longe est et ei qui prope dicit dominus. Et sanabo eum. Et quasi mare feruens quod quiescere non potest. Et proicient fluctus eius cenum et lutum. Non est pax impiis dicit dominus deus meus. Clama ne cesses quasi tuba exalta vocem tuam. Et annuncia populo meo scelera eorum. Et domui iacob peccata eorum. Me enim die requirunt et uias meas scire cupiunt. Quasi gens que iustitiam fecerit. Et iudicium dei sui non dereliquerit. Interrogant me iudicia iustitie. Et appropinquare deo cupiunt. Quare ieiunauimus et non aspexisti humiliauimus animas nostras et nescisti. Ecce in die ieiunii uestri inuenitur uoluntas uestra. Et omnes debitores uestros repetitis. Ecce ad lites et contentiones ieiunatis et percutitis pugno impie. Non ieiunabitis sicut usque in diem hanc ut audiri faciat in excelso clamor uester. Numquid tale est ieiunium quod elegi. Per diem affligat homo animam suam. Et curuet quasi circulum caput suum. Et cilicio et cinere sternatur. Numquid vocabis istud ieiunium et diem acceptabilem domino. Non hoc potius elegi dicit dominus. Dissolue colligationes impietatis. Solue fasciculos deprimentes. Dimitte confractos liberos et omne onus disrumpite. Frange esurienti panem tuum. Et egenos vagosque induc in domum tuam. Cum videris nudum operi eum et carnem tuam ne despexeris. Tunc erumpet quasi mane lumen tuum et sanitas tua citius orietur. Et ante faciem tuam ambulabit iustitia tua et gloria dei colliget te. Tunc inuocabis et dominus exaudiet. Clamabis et dicet adsum. Si tuleris de medio tui nodum et digitum extenderis et locutus fueris super fratrem tuum uanitatem. Et effuderit esurienti animam suam et animam afflictam repleuerit. Orietur in tenebris lux tua et tenebre tue erunt sicut meridies. Et requiem tibi dabit dominus semper. Et implebit splendoribus sanctorum animam tuam et ossa tua liberabit. Et eris quasi hortus irriguus et sicut fons aquarum cuius non deficient aque. Et edificabuntur in te solitudines seculorum fundamenta generationis et generationis. Et vocaberis edificans sepes conuertens semitas ad habitandum. Si auerteris a sabbato pedem tuum facere uoluntates tuas in die sancto meo. Et uocaueris sabbatum delicatum et honorificum sanctum domini honorificum. Et honorificabis eum dum non facis vias tuas et inuenitur uoluntas tua et loqueris uerbum. Tunc delectaberis super dominum et ascendere te faciam super excelsa terre et cibabo te hereditate iacob patris tui. Os enim domini locutum est.

Ilsperus est &c. Mangiste meus cosi rancor demoni sustinone effu
dit. Unde: obedisse multe in cœci malicie et indue &c. Et cosi sanguine
sustinone fedus t ipli malic vici t occisi. Similiter sanguis christi inducit
dentur qi fiducia: t inde vindictam sustinuerunt: Et est a similitudine
dictum t vestis cruce sepe sanguis super vestimenta aspergitur.

Et non fuit qui ad
iuuaret. Unde omnes
mihi mei derelinquut
me t non mei quasi alie
ni a me.

Et talpa uit. Pecto
ad anq. t aspidi. Inspic
tatem sacrifi ordinatio
tua plena ac copiosa. Sub
properate distinguam
nō ips ids patr: qui um
bre sūt: qm vos ipsi t
et dicitis. Vel ubi p fri
uolitate aliis ipsis sancti
plenū et ducimus est mi
nia ultimū sic erit pe
ctatores. Adiecimus ad

Nicolaus

Deuteronomii. d.
Propter in plena iu
dici populi penitentia
t misericordiam domini
recognoscentes.

Secundum indul.
Quasi dum enim in ba
bylonem propter pecca
ta nostra reducti famus
misericordia eius.

Non est tri. Nec
que est in. apud hebreos
ambigua est: t non signi
ficat vel ipse. Unde vno
modo possumus legere
.I. Jhesus. non est tri.
comparande: sed ad ho
ram debuit auxilium:

Nicolaus

a Et alibi: t Aquila co
rā &c. ps. c. dicitur ista.
b Sed cui videbit. Ista
cuncta in spiritu antiqui in
terfectoris. c In corde
meo. Similiter dispositi.
d Annus re. mee venit
redēptio sūt t sacrificio
fūt vel aliter: Annus re
tributionis. Iudicii gene
ralis. e Circūspexi t
nō erat auxiliator: expo
nat sicut supra: De gēti
bus nō erit mecū t Et
saluauit mihi. f. electos
meos a plurisbe antiqui
g Brachiū meū. i. post
tia mea. h Indigna
tio mea. i. antiqui mala
i Ipsi auxilia t mihi
tēpū erat: dēna vlcē iuste
de pectet ita vindicta.
log: hic gēbera de futuro p modū preteriti. vt frequēter sit in prophetia p
pter certitudinē predicte. k Et conculcaui populos antiqui adherentes
pl in terra &c.] annihilado ipsū. n Misericordiā. hic p sit pontū pter
fūs tudoy: ad ipm. vbi primo p gēs i peridēta recolunt bñficia sūq. scio
uerūt bñficia celestia tudeo cū ciuitas dicit in coy persona. Misericordi
as. Ppls meus est &c. i. Quasi sint patres l multe citā a ipsius antiqua. cū
rantes sūt a gētibus. q Filii nō negātes. Unomā mēdi in affectione
facturi &c.] qui sūt sūturi. r Nō est tribulatus. l ppls iudaicus quā
dēmūtat. s nō fūdit: t Et ang. fa. ei. la facie dei mei. u Sal
uauit eos. pm. q vī &c. Exo. xiiij. Tollit. q. angel⁹ obi. q fidelitat castra fi
nocere dn. t ideo. fūdet. ut toto noctis tpe ad inuicē acuāt nōvalerēt.
re eos. Todo. x nō ex ppli iudicia. qō ps ex ingratitudine loquit cū fūdi
tari. a Ipsi aūt &c.]. l. odiu in fabricatione vituli. Exo. xxxij. x in mī

caui eos in ira mea. Et aspersus
sanguine
est sanguis eoy super vestimēta
meā: t omnia inquinamēta mea in
quinaui. Dies enim vltionis in
corde meo: annus redēptionis
mee venit. Circūspexi t nō erat
auxiliator: quesiui t non fuit q
adiuuaret. et saluauit mihi brā
chium meū: t indignatio mea ipsa
auxiliata est mihi. Et conculcaui
populos in furore meo: t inebriaui
eos in indignatione mea: t deduxi
in terrā virtutē eoꝝ.] Misericordias
domini recordabor: laudem domini
super omnibus que
reddidit nobis dominus: t super
multitudinē bonoꝝ domui israel
quā largitus est eis secundum mi
serationes suas: t secundum mul
titudinem misericordiarum suarum.
Et dixit: Utique populus meus est
filii negantes: t factus est eis sal
uator. In oi tribulatione eorū.

vt congrueret ad rogandum. Uel t ipse tribulatus est compatiens tandem eo
rum liberauit t miserit. Et misit eis angelus qui saluaret eos michaelem
dicunt saluatio t misericordia. Et misit eis angelus qui saluaret eos michaelem
.I. qui preponitur erat illi populo. Unde: nemo est adiutor meus nisi michael
et principe vester: qui adiuuat populū mei. Spiritum sanctum. Moysi
et principe vester: qui adiuuat populū mei. Spiritum sanctum. Moysi
Unde exacerbauerunt moysen in castris t a. I. christi. Uel sic cum ipse est creator
dare noluerūt. Filius est
dei q nos redemit ipse
de egypto t de mari ru
beo liberauit. Spūs
sci et Quidā codices hñt
sed spiritū sanctū. quē cō
tristat: q virū ipsius ostri
stat. Uñ q vos tangit: q
si q tāgit pupillā oculi mei
Uel angelū in custodia
missū: quē spe male fac
endo offenderūt.

Moysi. Ut nō est alt
us q oīa? pro eis.

Ubi est q edu. Moyse
ta videlz populi sui atqz
actionē misericordie: t afflictā
nē tm immēse. ppter fi
lij dei negationē zelum
do exclamat dicēs: Ubi
est &c. qui clemēta ostendit

Ubi è qui posuit. &c.
Moysi. I. qui exire moy
se fecit dēs de spū eius
t dedit. lxx. viris.

Qui sci. Ut dū eum
moyses mare perstiuit: t
duodeci vias scidit: t
alios hebraīos⁹ trib⁹ inde
ingressa e. t ob b regni di
gnitatē adepta è

Spūs dn. Angel⁹. f.
vñ t precedet te Ego⁹ me⁹
Spūs enim nature no
men est. angelus officii.

De lyra

tio aliis factis. vt ps in
libris ve. testa. b Et
al. spi. san. eius. f. moysi.
cuius spūm multotiens
t multiplicit affluerūt
vt patet in libris Exo. t
Deut. t Nu. c Et nō
uer. t eis in inimicos. f.
dēs si ex odio sp iusticia
punitis eos p vicinos eo
rum vt patet ii. Judic.
t postea per reges egy
pti assyriorum t babylo
nios. iiij. Reg. d Et
recordatus &c.] quia si
cut per moysen liberauit
eos de egypto. sic postea
liberauit eos de captivi
tate babylonica per cy
rum. e Ubi est &c.
hic consequenter ponit
tur petitio eorum dēmo
stra t primo pro liberatio
ne a pena. secundo pro liberatione a culpa. ibi: Tu autem. Circa primū
dicitur in persona iudeorum tempore antichristi futurorum. Quam ad peni
tentes. Ubi est qui edu. eos de mari salicet rubeo aquas eorum eis vitā
dendo: Exo. xiiij. f Cum pastoribus gregis sui. id est cum moyse t
aaron. Psal. lxxvij. Deduxisti sicut oues populum tuum in manu moysi t
aaron quasi dicat ita facilitter posset nos educere de persecutione antichri
sti. t hoc modo subintelligendum est in omnibus sequentibus partis hu
ius. g Ubi est qui posuit in medio eius. scilicet populi israelitici.
h Spiritum sancti sui. id est moysi cui dedit spiritus prophetandi. t sa
pientiam t cognitionem ad educendum israel de terra egypti. i Qui
eduxit ad dexteram moysen. id est ad partem bonam. t prosperam. libe
rando eum de persecutione pharaonis cum occidere volentis: Exo. ii.
k Brachio maiestatis suc. id est fortitudine dextere sue. l Qui
scidit aquas scilicet maris. vt pateat ei victa. m Ut faceret sibi no
men sempiternum. ad gloriam enim nominis dei recolitur t recolimi in
futuris generationibus istud factum. n Qui eduxit eos per abyssos
id est per profundum maris rubri. o Quasi equum in deserto non
impingentem. id est propter t absq; aliquo impedimento procedentem.
p Quasi animal in cāpo. id est in terra plana. vbi nō habet obstacula.
q Descendens spiritus domini. id est angelus a deo missus.

Dacor eius

Aiten. Le de celo: omnipotens vbiq; totus t super ois: vnde: celū t terrā
ego ipse. Dicitur hñ scāt habere in celo. sm illud: Celū mihi sedes: quia
scāt in celestibus angelis: hominibus iustisq; dei. I. dilectatio est in ce
lis eius voluntas psequit se. Tibi dñe celum: Quasi: Quia peccatū
mus: t nos odisse cepisti: necesse: celus tuus quo recedente recedit scīmdo
t paternū vitiorū fu
peratur affectus.

Et abstrāxi me: Quia
te offendimus. filios tu
os nō agnouisti esse filios
tuos qz. I. dissimiles illi
rectissim⁹ a deo: q de cau
sa nō erat pro nobis. qa
nihil impetraret. vñ ad
hieremiā: nōli orare p
populo isto: qz nō exaudiā te: puerili. n. filii erant
eius sanctorum patrū nō
possunt liberari Uñ ad
ezechielē. si fuerit meo vi
ri i medio hieruslē: noe
danielem: filios t filiam
nō liberabit: sp ipsi soli
tudicia sua. I. habēt alap
suas t de iacob similiter.

Abraā nescivit nos
&c. Abraā de gētib⁹ ad
fidē vocatus est t pro ōi
tate psecis t sequentio
conditionis scitiā est
mutationē nominis. Ja
cob quoq; vt appellaret
israel multo labore acqsi
uit. vnde: abrahā habuit
tres vxores: Jacob qua
tuor. Isaac vsq; ad finē
antiquū nomen possedit
t celeste indicans cathi
tatem vite fuit vxore cō
tentus. Illi ergo qui pe
cantur de pclorū co
mutationē in melior sta
tū coēs assumūt similitu
dinē qb⁹ lota post tristia

Nicolaus

a Dicitur eius fuit. vt
patet ex fidei. b Sic
adduxisti populū tuum:
vt faceres tibi nomē glo
rie. illud enī factū fuit reducti ad memoriā vsq; nūc. t reducē in posteri
ad gratiā diuini nois. c Attende de celo. ad orationē nostrā. d Et
vide de habitaculo sancto tuo afflictionē nostrā. sicut alias fecisti. ib sub
ditur: e Ubi est zelus tuus. quo diligebas patres electos. f Et fortitu
do tua. qua toticies liberasti eos. g Multitudo viscerū tuoꝝ. I. pie
tatis quibus eis bona pollicitus. b Super me cōtinuerūt se. a cōdēpta
tione. in ista. n. tribulatione mea cessauerūt. i Tu enim. Hic p̄fr petī
tur liberatio a culpa. Circa quā primo allegat pietas t potentia diuina
est dicit: Tu enim pater noster. in generatiōe n. mater ministrat materia
am. t pater dat formam: t ideo in generatione hominis deus dicitur pa
ter quia corpori organizato infundit animam creando. k Et abraā
nescivit nos. q. d. ab eo non habemus animam. nec a iacob. l Tu
dñe pater noster. anima deus. m Redemptor noster. sum iustificā
do. n A seculo nomē tuū. I. patrio nostri t redēptoria. o Quare
errare nos fecisti dñe. id est punisti. p De vijs tuis. id est sceptio t cō
filio tuo glorificāt. q Induraſti eos nostrā. subtrahēdo gratiā tuā. eos mol
lificāt. est tuū pio nostra incredulitate. r Ne timeremus &c. non
est intelligendū ita ad causatiue. sic q deus subtrahat gratiā suā: vt p hoc
ab hominibus excludat diuinū timorē. sed intelligitur eth cōsecutive. ad
subtractionē eius gratie sequit subtractio timoris filialis: qui et amoueo.
s Convertere. peccata nostra remittēdo. t nos iustificando. t Pro
pter seruos tuos. I. propter merita patriarchārū in fide christi venturi mor
tuoꝝ. iō subdit: u Tribus hereditatis tue. Et vt peritio sit magis era
dibilis adhuc racolitur atrocitas plecutionis antichristi. cū dicitur:

t Quasi nihil possederit populus sanctū tuū. I. christianū. ips nihil re
putādo. y Hostes nostri. I. antichristus t sibi adherentes. z Dēus
cauerit sanctificationē tuā. Antichristus enī dēcauebit ecclesiā dei cultū
inde auferendo. a Facti sumus quasi in principio &c.] quasi dicerēt.
tanq; gentes ate dimisti eos⁹ in māibus inimici tui. CLXIIII.
b * Unā. Aliqui doctores catholici exponūt principiū huius capitu
lum
v Ut de prio christi aduētu. sed hoc nō videt cōuenienter dictū. qz pri
mo christi aduentus fuit in maria bethlehē. t sic descriptus fuit
futurus Zacharie xi. Ecce rex tuus venit tibi iustus t saluator: t ipse pau
per &c. Unde super illud Wendite. xxi. Ligans ad vitem pullum suum

tuos tribus hēditatis tue. Quā
si nihilū possiderūt populū sanc
tum tuum: hostes nostri conculā
cauerunt sanctificationez tuam.
Facti sumus quasi i principio cū
nō dominareris nostri: nec qz in
uocarctur nomē tuū super nos.

C. LXIIII.

Quis hostes nostri conculcauerūt sanctificationem
tuam
v Tinam dirumperes cē
los t descenderes. A facie tua
montes defluerent: sicut exustio
ignis tabescerēt: aque arderent
igni: vt notum fieret nomen tu
um inimicis tuis: a facie tua gē
tes turbarēt. Cū feceris mirabi

Ista
Tanq; gentes ate dimisti eos⁹ in māibus inimici tui.

Populi fine offensa in nouā promissionis
nuni ducto: eius fuit. Sic adduxisti populū tuū: vt faceres tibi
per vim educta
nomen glorie. Attende de celo:
videre fm illud: vidi videre affectionem
populi mei. qui tanta fecisti nobis. angē
lus nō aliqs inflo.
et vide de habitaculo sctō tuo:
videtur non tractar nisi q plus meus recedit
ate. quo citius ego reuertit
q solio glie tue. Ubi est zelus tu
quia reliquit patres nostros vt videt
us t fortitudo tua? Multitudo
affectionum circa nos quasi collisiones mi
serieordie. tue.

viscerū tuoꝝ t miserationū tua
rum? Super me continuerūt se.
quia te offendimus filios tuos non cognoscit.
creator. angelicus spūs quia nescit nos
notitiam sancti quid agant vasa etiam eorum fūg.
Tu enī pater noster: t abraām
iacob. I. illud quoq; adminiculū nūs per egre
ma indulgi voluisti medium.

nescivit nos: t israel ignorauit
creator
nos. Tu dñe pr noster redēptor:
permanet tua
nr a seculo nomen tuū. Quare
errare nos fecisti dñe de vijs tu
is: indurāsti cor nostrū ne time
ad inferiorum. patris nostros
rem⁹ te? Convertere pp servos

Ista
Tanq; gentes ate dimisti eos⁹ in māibus inimici tui.

Ista
Tanq; gentes ate dimisti eos⁹ in māibus inimici tui.

Nicolaus

a Et abstrāxi &c. Quia te offendimus. filios tuos nō agnouisti esse filios tuos qz. I. dissimiles illi rectissim⁹ a deo: q de causa nō erat pro nobis. qa nihil impetraret. vñ ad hieremiā: nōli orare p populo isto: qz nō exaudiā te: puerili. n. filii erant eius sanctorum patrū nō possunt liberari Uñ ad ezechielē. si fuerit meo viri i medio hieruslē: noe danielem: filios t filiam nō liberabit: sp ipsi soli tudicia sua. I. habēt alap suas t de iacob similiter. b Abraā nescivit nos &c. Abraā de gētib⁹ ad fidē vocatus est t pro ōitate psecis t sequentio conditionis scitiā est mutationē nominis. Jacob quoq; vt appellaret israel multo labore acqsiuit. vnde: abrahā habuit tres vxores: Jacob quatuor. Isaac vsq; ad finē antiquū nomen possedit t celeste indicans cathitatem vite fuit vxore cōtentus. Illi ergo qui peccantur de pclorū comutationē in melior statū coēs assumūt similitudinē qb⁹ lota post tristia c Tu dñe pr noster redēptor nr a seculo nomen tuū. Quare errare nos fecisti dñe de vijs tuis t indurasti cor nostrū ne timeremus te? Convertere pp servos tuos tribus hēditatis tue. Quā si nihilū possiderūt populū tuū sanctum tuum: hostes nostri conculcauerūt sanctificationez tuam. Facti sumus quasi i principio cū nō dominareris nostri: nec qz in uocarctur nomē tuū super nos. C. LXIIII. d Quis hostes nostri conculcauerūt sanctificationem tuam e Tinam dirumperes celos t descenderes. A facie tua montes defluerent sicut exustio ignis tabescerēt: aque arderent igni: vt notum fieret nomen tuum inimicis tuis: a facie tua gētes turbarēt. Cū feceris mirabilia que non sustinebimus. f Ad quā dicit Ra. Mo. quādo venient res multas in Hierusalē ad salutē. tūc

dipse erit cingulum lumbōrum suoꝝ. t equitans super eum. vt vocauit se cū humilitate. sicut scriptum est Zach. ix. Et ipse pauper. Hic ille adueꝝ eius describitur cum magna potestate. t terrore. propter quod magister Alexander de halco exponit hoc de secūdo aduentu eius. I. ad iudicii qui potestate magna erit. t maiestate. Luce. xxi. Jgitur hanc sententiam sequendo. dicitur. q postq; declarata est antiqui exterminii. Egipti deletio. inducit circa quod primo ponitur sanctorum desiderium. secundo ipsum iudicium. ibi: Ecce tu iratus es. Prima duo. qa primo ponitur dicitū de sideriū. secūdo huius desiderii motiuū principale. ibi: A seculo. Circa primū sciendū q licet iudicii futuri horrendi. sit reprobis. tamen desiderādū est electis qui tunc in anima. t corpore beatificabūtur. propter quod salvator: Luce. xxi. sequēs apostolos de iudicio futuro dicit: Dū aūt fieri incipientibus respicite. t leuate capita vestra. id est exhilarate corda. vt exponit Brega. Uñ appropinquat redēptio vestra. hoc autem pertinens ciuitas dicit: Utinā dirūperes celos. t descēderes. scilicet ad iudicii. Jx enī tūc nō rumpuntur celi superiores. qui nō sunt sufficientes ad tantum. de quo dicitur in euangelio: Voluerēt celi &c. instammabitur ignis conflagrationis iudicii aduentū precedente. sm q dicitur ps. xcvi. Ignis ante ipsum precedet. t sic celum aereum quodammodo accrabitur. q dicitur celi pluraliter ponendo pro aere pro singulari. sicut Exo. xxvii. dicitur. Ut sint bi tui. de vitulo conflatili qui erat vnicus. vel aliter possunt dici due partes aeris. scilicet superiorem montes transcendentem. t inferiorem. ignis enim conflagrationis attinget vsq; ad partem quia tantum ascendet quantum aque diluuii que cr. cubitis vltra cacumina montium ascenderunt: Gen. vii. c A facie tua montes defluerēt. ad tempus aduentum iudicio montes terremotu cernent. d Sicut exustio ignis tabescerent. ignis enim conflagrationis materia montium est alia terra purgabitur. e Aque ardescent igni. quia illic ignis purgabit aquas existentes in superficie terre. f Ut notum faciat nomē tuum. id est potestas tua tanq; iudicio veniente. g Jniudicio nō ia. quia ante timorem tuum a te abscedunt. h A facie tua gētes turbarentur. sm q dicitur Luce. xxi. Arescentibus hominibus pre timore. t expectatione que superuenient vniuerso orbi. Deo subditur:

i Cum fecerio mirabilia proficia.

Non sustinebimus

Non saluabo eos. Hoc ladem dicit blasphematores dicitur: In spiritu consolationis delectabar. q. Hoc est dicit propheta in pena tribulatis peccatoribus. Deficiendi. Deficiendi. Deficiendi

Nicolaus

Nicolaus

Lapidi. q. Lapidicinam. i. pertinente de quo dentemin hup⁹ rapar. Agnus. Qui. Lambicie volebam liquantur agnum quodlig ieiu. De caelum pono vicinus pace agros meos.

Deo ⁊ hoc ⁊c. Vir. f. obtentu. ⁊ potentissime in deuto spectu philosophie eloquentia comedat patrem. i. vilitatem ⁊ superbiam hystorie cum

bolus. i. pechicationibus

edicte. Hec comedunt

lenuit donec malitia

bostium veniatur ad pro

fundiatem mysterii sicut

ang. ⁊ cypriane ⁊ alii.

Hegs ocs. Depsi-

ta ⁊ tradi vel in potesta

vel in furore. ⁊ hoc est.

In omni. m. f. m. Hoc

tudei carnaliter accipiẽ

dicentes. q. in re ipa fal

tenta pa. ⁊ fecuritate libi

erit: vt lupi ⁊ agni bro

mos ⁊ bonos serpentes ⁊

homines obmorentur si-

mul ⁊ comedant: nocp

cio nocent qui in tpio

⁊ in monte sancto habi-

tant. Et quo colligit q

omnes alii occidentur.

Sed hoc falsum est. ostẽ

dimur hic verbis. Hec

dicit dominus: celum se-

des m. ter. f. q. p. m. ⁊ c.

hoc tamen tudei carnali

ter intelligunt.

C. LXVI.

b Hec dicit dñs.

Celus. O mons

sancti quorum conuersa

tio in celis est. vnde: ala

Nicolaus

tatis concaulam. Qui

tum ad primum dicitur:

Erit q̃ antiq̃ clament

ego exaudiã. clamet est

orationis est ꝓpter implemonem desiderij clamantis. Sancti ⁊o in patria

nihil volant absolutemili quod deus vult. Video non erant nisi pro eo q̃

estimant deum velle. ⁊ sic deus exaudit eos antiq̃ clament: inquantum l

sua dispositione immutabili tam est ordinati quicquid simpliciter vellet

seu optaret. Secundo ponit ibi: a Lupus ⁊ agnus pascent simul ⁊c. si

hoc referatur ad statum ecclie militantis. patet sententia ex dictis supra

pi. ca. excepto quod hic additur: Et serpenti pulvis panis eius. per serpentẽ

hic intelligitur diabolus qui sub specie serpentis primos parentes decepit:

Deli. ii. Cibus panis. i. nutrimenti sunt homines vani ⁊ terreni. I gb⁹

delectatur. qui nomine pulueris designat. si aũ referatur ad statum ec-

clie triumphantis ⁊c ꝓpheta semper transit de vno statu ad alium ⁊

econuerso: sic exponitur: Lupus. id est ille qui in mundo prius fuit ra-

par. sed postea pentiit bene viuendo. b Et agnus. i. ille qui bene vixit

in timoratis pascendo. c Polcentur simul. quia in ecclesi patria

simul reficiuntur. vt paulus ⁊ iohannes euangelista ⁊ consimiles. d Et

leo ⁊ bos. i. rex vel princeps secularis ⁊ homo rusticus. e Comedẽt pa

leas. Similiter reficientur in patria: dum tamen sint similes in meritis. ⁊

si dicatur hic q̃ per paleam non intelligitur conuenienter refectio electis

Dicendum q̃ hic est metaphorica locutio. vt satis patet ex predictis. que

non imponat semper similitudinem in omnib⁹ sicut christus metapheri-

ce leo dicitur: Apoc. v. cc. Ecce vicit leo de tribu iuda. ꝓpter eius ꝓstan

tiam ⁊ victoriam. ⁊ nos quamuis ad crudelitatẽ. ⁊ eodẽ modo tenet b pro

pheta similitudinem quãtum ad refectionis voluptatem. ⁊ non quan-

tum ad palearum vilitatem. f Et serpenti pulvis panis est. exponat

vt prelicium est. g Non nocebunt ⁊c. illa enim ciuitas electis erit

tormentis a nullo nocumento. ⁊ omnibus modis inuicẽ consolabitur.

b Et dicit dominus Hic circa predicta ꝛc. C. LXVI.

b mouetur iudeorum fiducia falsa. ⁊ primo hec fiducia tollitur. se-

cundo propheta ad propositum reuertitur ibi: Audite verbum dñi

Circa primum sciendum q̃ iudei in aduentu messie expectant templi re-

edificandum. in quo offerentur sacrificia deo acceptissima. hoc remouet

propheta. ⁊ primo confidentiam edificationis. secundo istas oblationes:

ibi: Ad quem. Circa primum dicit in persona domini: I Celi sedes

mea ⁊ terra scabellum pedum meorum. non est per hoc intelligendum q̃

in deo sint loci quantitatis corporee. sicut intelligerent aliqui iudei. ⁊ etiã alt

habetur in collationibus patrum collatione Isaac. ii. sed per hoc datur

intelligi q̃ diuina essentia non est i loco compehensibiliter. ideo subditur:

Quod est ista domus quam edificabitis mihi. i. quam credatis in futu

rum edificari pro mea cultu. q. d. in hoc frustra confidetis. I Et quis ille

locus quietis ad requiescendum meo. q. p. non quicquo mihi in magno. q̃ in

tuti fiducia est vel. Celum sedes m. Quasi ne putetis hoc ad tineras ef-

complenda. Que est ista. Quasi paratio me locabam ⁊ in templo tñ

manentem. Sed que est i. do. ⁊c.

Ad quem au ⁊. Et cetera. Adiuto altari ꝛeploq; terreno q̃ huma-

na manu construit: nec auferetur victime hideorum ne forte dicerent.

Non tam sumus stulti:

vt deus putemus hoc lo

co posse concludi sed in

separato ad glorifican-

dum deo loco victimas

immolamus sicut in lo

ge precipitur.

Qui immolat bo. ⁊c. Quasi: sacrificium ve

strum non placet mihi

post immolationem ve-

ri sacrificij in cuius vm-

bra illa sacrificia cessa-

bolist⁹ ⁊ ne immolarentis

ydolis.

Eligem. De quo p

moysen: non offeres in

domo dei tui mercedem

meretricis. ⁊c. pretium

canis. Et bene canis ⁊

meretrix copulantur: qa

similiter libidinantur.

Elegerunt. Non

mea voluntate ex quo

verus agn⁹ immolatus

est. Unde: pascha nostrũ

immola. est xps.

Et que timebant.

Romanos. vnde: venient

romani ⁊ tol. n. lo. ⁊ g.

Vel famem: pestem. capti

uitatem.

De lyra

scipso pfecte beatus est.

m Ola hec man⁹ mea

fecit. q. d. ydio non indi-

geo: sed econuerso indi-

gent cõstructione mea: aliter redigerentur ꝙ nihilũ. sicut ⁊ ex nihilo facta

sunt. n Ad quẽ adit ⁊c. Hic consequenter remouetur confidentia sa-

crificiorum. Circa quod sciendum q̃ sacrificia veteris legis ex duob⁹ fue-

runt accepta. vnum erat deuotio ⁊ obedientia offerentium: eo q̃ deus ra

lia preceperat offerri. ⁊ sm hoc motus voluntatis interior ad obediendũ

deo: erat principaliter deo gratus. ⁊ quantum ad hoc dicitur: Ad quem

autem respiciam nisi ad pauperculum ⁊c. i. ad vere humilem. o Et tre

mentem sermones meos. i. vere obedientem qui reformidat trãsgred⁹ ver

ba mea etiam in minimis. Aliud erat fides offerentium. sacrificia enim

illa fuerunt quedam signa oblationis xpi futuri i cruce. ⁊ ideo talis obla

tio erat quedam protestatio huius fidei. oblatio autẽ xpi in cruce iã trans-

fit in preteritum. ⁊ ideo oblatio talium sacrificiorum post publicationem

euangelij est mortifera. sicut si quis vellet protestari q̃ xps sit venturus q̃

iam venit. ⁊ hoc est quod dicitur hic: p Qui immolat bouem quasi

qui interficiat virum. illud semper fuit prohibitum ⁊ illicitum. ⁊ eodem

modo offerre tale sacrificium post euangelij publicationẽ. q Qui ma

dat pecus. i. captum vel quem. de istis enim tribus speciebus animalium

f. bouis capre ⁊ ouis fiebant sacrificia veteris legis. sicut dictum fuit plu-

mius super Leuit. r Quasi qui exorcizet canem. reputabatur enim ca

nis tante vilitatis. q̃ non solum erat animal imundum ad immolandum

⁊ comedendum: sed etiam ad redimendum. primogenitum enim asini is

non offerretur: sed redimebatur ouei. Exo. xiii. non autem primogenitum

canis: sed exorcizabatur. s Qui offert oblationem. de terra nascentis⁹

vt de pane: vino. oleo. ⁊ thure. t Quasi qui sanguinem. fusil. offert. qd erat

abominabile coram deo. cũ q̃ suo est animal imundũ sm legẽ. tum q̃ ido

latre in suis sacrificiis tali sanguine vtebantur. vt patet. i. Reg. xviii.

v Qui recordat thuris. i. oblationis thymiamatis. x Quasi qui be

nedicat ydolo. i. offerat ydolo. accipitur enim b benedictio pro oblatione

vel contra. sicut dicit. i. Reg. xxv. Accipe benedictionẽ quã attulit famula

tua ⁊c. y Hec ola elegerunt i viis suis. dimittentes vias euangelij.

z Et i abominationib⁹ suis. i. i ritibus oblationibus deo abominabi-

lib⁹. a Ala eorum delectata est. non quia modo offerẽt talia sacrificia

est offerre nõ fit eis licitum nisi i tempio quod erat i hierusalẽ quod ē de-

structum. sed quia sperant falsa delectabiliter exercere i aduentu messie: vt

victum est. Post cui hoc referri ad tpus quod fuit post publicationem

euangelij i hierusalẽ p apostolos vsq; ad destructionem templi. q. tpo tñ

post offerebant sacrificia cui tpe obsidione ciuitas p titũ. vt dicit Josephꝰ

libro. vi. de iudaico bello. q̃ sacerdotes offerentes sacrificia i altari holo-

caustoꝝ aliqñ interficiebãtur lapidib⁹ machinay. b Elegi ⁊ ego elegã ⁊c.

frustrãdo eos sua fiducia. c Et ꝙ timebãt adducã eis. f. destructionem

tpli ⁊ ciuitas. si referat hoc ad tpus imediate predictũ qñ scilicet templi

destructionẽ.

Odientes vos. Quia de mãdo non exibeq; ꝙ me credẽtia: q̃ nomẽ

meum habebitis a ꝙ christiani dicti. Unde: iam enim conspirauerãt iu-

dei vt si quis confiteretur xpm extra synagogam fieret.

Glorificetur. Quasi: appareat gloriosio qui est leticia vestra: vt ce

damus vobis qui modo vilem ⁊ abiectum predicatis.

In die iudicii cũ ve/

nerit ꝙ gloria sua cũ po-

mag. ⁊ ma. virtute. Ut

etiã in psent. vltr iudat:

Vox populi.

Vox populi de ci.

⁊c. Josephus Adueniẽ

te romano exercitu sm

Jo. vltimi sũt iudei i ciui

tate de principatu cõten

dentes. Alii sibi alios pri

cipẽ ponẽtes. Para

ast populi ⁊ sacerdotes

tentabat tpli. arcẽ so ⁊

regiã domũ para popu

li ⁊ pisciph. reliqui so

ciuitatẽ tertia para ⁊ ma

rime vtigna. Pugna-

bãt ergo ⁊ extra ⁊ intra ho

stes ⁊ intra cõtra ciues.

Romanis ergo vbẽ tr/

rãpantib⁹ audita est vox

ppli pugnãtis de ciuita-

te vox sacerdotũ ⁊ q̃ cus

ipsius erãt de tẽplo: vox

etiã dei audita est in ro-

manis eruitantibus qui

etiam tantu deum venerant

Nicolaus

destructionem. si aũt refe

ratur ad tempus sequẽ

hoc apponendũ ē de octa

ctãe ⁊ opposito. ⁊ aliqn

malis ꝛeprobatib⁹ in quib⁹ sunt ⁊ erunt. que timeni iudei ⁊ timuerũt. ⁊ cũ

hoc malosy sabdãt: cũ dr: a Audite vocalem eo ad fidẽ ꝙ ipsorum propria

eis ꝓdicebo. ⁊ per apostolos ⁊ eoꝝ successores. b Et nõ erat qui respõ

deret. q̃ pauci cõparatiue hic pdicationẽ receperunt. c Locutus fũ ⁊c.

repetitio ē cautẽ huic ad maiorẽ exaggerationẽ. d Separabũq; malũ ⁊c.

q̃ iudei vsurio rapinis ⁊ sortilegijs sunt valde intenti cõtra. e Audi-

te. Remota falsa fiducia iudeoꝝ. hic ꝓpheta reuertit̃ ad ꝓpositũ: quod ē

describere duplicẽ dei iudicii a principio ca. istli. vsq; ad finẽ libri. vt ob

cui fuit ibidẽ. Et dividit̃ reliquũ hui⁹ capituli i tres ptes. q̃ primo ꝓpheta

describit aliqua ꝓmissa ad iudicii vltionis. secũdo aliqua pmissa

ad iudicii remunerationis: ibi: Et eritmini. tertio aliqua ꝓmissa ad vtrũq;

ibi: Et mittã. Circa primũ sciẽdũ q̃ iudicii vltionis ē quo aliq; iudei

vocati sunt ad fidẽ aliqn in sua infidelitate dimissis finito dei iudicio. Et no-

bis occulto. primo ergo tangit̃ iudicii vltionis quantũ ad dimissos. se-

cundo quantum ad vocatos ibi: Audite. Circa primũ sciẽdũ q̃ iudei i hi

delitate pmanẽtes fuerunt valde molesti crediẽtib⁹ vt patet i actibus apo

stoloꝝ in multis locis. ⁊ hoc est quod dicitur hic: Audite verbum domini

vos apostoli ⁊ alii credentes. f Qui tremitis ad verbum eius. tñ ve

re humiles ⁊ obedientes. g Dixerunt fratres vestri. i. iudei in infideli-

tate obstinati. h Odientes vos. interius in corde. i Et abijcientes. i.

exterius inger tẽ os persecutiones in corpore. k Propter nomen meum

L. q̃ cõtemini me tñ vere xpm. l Glorificetur dñs. illud dicebant

ironice de christo. vnde: ⁊ ipsi in cruce pendenti dicebant mth. xxvii.

Alios saluos fecit: seipsum non potest saluum facere ⁊c. m Et vide-

bimus in leticia vestra. q. d. finis vestre credulitatis non erit vobis ad le-

ticiam. sed magis ad tribulam ⁊ cõfusionem. sed quia accidit contrarium.

ideo subdit: n Ipsi autem cõfundẽtur. i. in destructione ciuitatis ⁊ tẽpli

per romanos facta post mortem xpi. ideo subditur: o Vox populi ⁊c.

clamatis in eius destructiõe. p Vox de tẽplo. i. sacerdotum quando ē

plum fuit combustum. ⁊ ipsi fuerãt occisi ut preceptũ fuit dicitur: Justum

esse sacerdotes ex tẽplo perire. q Vox dñi. i. romanoꝝ ex victoria cepta

mantid. vt dicit Josephus libro de iudaico bello. ⁊ dicitur vox eoꝝ vox

dñi. qa i illa victoria fuerãt instrumẽta dei ⁊ ministri. r Reddẽs re

tributionẽ. i. debitã penã. s Inimicis suis. i. iudeis qui ei⁹ mortẽ pcu

rauerũt. t Antequ. Hic agit̃ de iudicio vltionis quãtũ ad vocatos

ad fidẽ. ⁊ qa tpo est caput fidelitãs. ideo primo agitur de natiuitate xpi. secũ

do de natiuitate fidelitãs. i regeneratione baptismali ibi: Priusq̃ parturi. Cir

ca primũ sciẽdũ q̃ pro ista ab hebraeis antiqo ⁊ etiã a modernis cõmuni

ter exponit̃ de natiuitate xpi. ⁊ q̃ debeat sic intelligi patet p translationem

chaldaicã apud hebreos nec ticiãque vbi hic habemus: Anteqũ parturiret pe

perit. Priusq̃ veniret partus ei⁹ peperit masculũ. sic hy: Adhuc nõ erat ei ve/

niẽs angustia redonec. ⁊ adhuc nõ venierat ei tremor ex doloribꝰ. ꝓpter par

tũ: trucidabit rex messias. Dicit igit iudei moderni q̃ eadem die qua fuit

destructi tẽpli per romanos natus fuit rex messias. sed adhuc nõ libera/

uit iudeos de captiuitate. q̃ adhuc nõ habuit licentiã a deo ꝓpter eorum

redemptor. f. f. iudeis. f. per romanos.

Anteqũ p. ⁊c. Non paulatim si nec multo spacio vt populus iudeoꝝ

crudit ecclesiã: sed statim multos occupit audita pdicatione. ⁊ pepit multitudo

qui pharao ⁊ herodes conabant occidere. q̃ in egypto. Abrahã quoq; ⁊ isaac maluerãt habere filios. Jacob enim

multos filios habuit. quo-

rum pio cura multa fuit

nati. Deger ergo fecit.

refuge dicit malicialis.

ꝙm q̃ tota orbe genera

tur simul q̃ nullus mo-

dium. nulla lyrica nas

cuit vt dicat decem

odo simul orbem na-

scentes ⁊ de diuersis gẽti

bꝰ vna fieri. Vñ: Ado

ra. in conf. c. v. f. ter. Et

David inquit. Spes o. f. Ps. xxi

ex in. m. i.

Masculum. Po

pulum fortẽ. de quo ste-

phanus: populus qui di-

cit. Quia non separabit

a charitate xpi.

De vita. Apostoli

filios suos tanq̃ vita ge

⁊ simul genuerunt: qa in

ipso qui fuit ⁊ dicit. ⁊ in

vnitate fidei.

Si ego ⁊c. Quasi

ego q̃ ob⁹ creaui boios

et nõ: creaui mihi et

omnib⁹ genitoꝝ ecclie

De lyra

peccata. sed statim ei ha

buerit cognati. ⁊ ipe

cũ ei vẽturũ. f. ad suaꝝ

liberationẽ sicut filiꝰ re-

gnie natus adhuc magno spõe expectat ad regnãdũ. Sed potest queri ab

eis: vbi dicit tñ ipse. qa a destructiõe tẽpli vsq; nũc stagerunt annis. xl.

cc. li. cuia templũ fuit cõbustũ. anno a passiõe dñi. lxx. ⁊ nõ currit tempus

dñi. xl. cc. lxvii. Ad hoc aũt respondent varie. qa aliqui dicũt q̃ est cũ

angelis. sicut fuit Moyses. vt. v. de. ⁊ ri. nouit⁹ cũ angelo q̃ loquebat ei

in persona dñi. Exo. vii. Alii vo dicũt q̃ ipse cũ rome i porta stabunt cũ

paupertib⁹ ⁊ lepos. allegitur ad hoc illud Esa. lii. Et nos videmus eũ

quasi leprosum a deo percussum ⁊ humiliatũ. ⁊ intelligit̃ de christo etiã

sm hebreos. vt dictũ fuit istli. Alii dicũt q̃ valde pr mũdũ in paupere

⁊ afflictione ad sanctitatẽ ꝓ peccatis indicti. Sed tñ ꝛesponsiones ⁊

consimiles satis apparent frivole ⁊ false ex eodẽ variatione. Item sm eos

messias est purus homo. vt patet ex dictis. ⁊ qa reputat eũ hominem pu-

rum. ⁊ per consequens habet timorẽ ⁊ ꝛecursionẽ animi. ⁊ ideo nulla

apparẽtia est q̃ talia vigerit. Ihc autem exponit̃ litter. i. illis: Anteqũ par

turiret peperit. q. d. vñ parturiret. f. iudea vel ciuitas hierosolymitana sen

tiens doloꝝ de ciuitatis ⁊ templi destructiõe. peperit saluatorẽ. f. messiã

dicũt q̃ eadẽ die fuit victa destructio ⁊ messie natiuitas. q̃ tñ dictio ante

tẽp̃ semper denotat ꝛeposita anteceditem. ⁊ idẽ est ac dictione hebraica hic

posita. Chebercenaque semper significat in ante. ⁊ numq̃ significat vñ. vel

quando. igitur accipiendo id quod est vere in hoc textu hebree q. d. q tñe

passus intelligẽdus ē ad ifam de natiuitate messie. i. christi. ⁊ diminendo id

quod est falsum: sic exponit̃ sm veritatẽ: Anteqũ parturiret peperit. id est

anteqũ beata virgo Maria doloꝝ partus sentiret pepit. qa sicut virgo

cõceptũ fuit doloꝝ peperit. ꝛ Anteqũ veniret partus ei⁹. i. doloꝝ q̃

parui. ⁊ ꝛeplicando eisdem sentẽtie ad maiorem expressionem ⁊ cõfirma-

tionẽ. s Quis audiuit vsq; tale ⁊c. quasi diceret nullus. qa sicut mul

la alia virgo cõcepit. ita nec sine doloꝝ peperit. t Absq; parturiet ⁊c.

Hic ꝓsequitur agitur de natiuitate fidelitãs per regenerationẽ baptismã-

lẽ. quia post resurrectionẽ ⁊ ascensionẽ christi fidelis turbi tẽpore fuerunt

valde multiplicati. vt apparet i actib⁹ apostoloꝝ in plurib⁹ locis. ⁊ in le

gendis apostoloꝝ altercatio christi discipulorꝝ. ita q̃ vsq; petro fuit fi-

gendis apostoloꝝ altercatio christi discipulorꝝ. ita q̃ vsq; petro fuit fi-

delis publicata in omnibus partib⁹ terre habitabilis. sicut fuit dictum psal

mus sup illud. ps. xviii. In omẽ terrã exiuit sonus eoꝝ ⁊c. ⁊ hoc est q̃ di-

citur: Numquid parturiet terra in die vna. id est in semper bona. ⁊ dicit

Parturiet. i. ecclesia hebraica que fuit in afflictione ⁊ persecutione multa.

s Aut pariet gẽs simul. Gentiles de omnib⁹ partib⁹. a Dum par

turiuit ⁊ peperit filios. id est ecclesia sic nominata. vt dictũ est supra ca. ii

b Filios suos. in christo regeneratos. ⁊ quia talis multiplicatio ꝛepũ

na facta est virtute diuina. ideo subditur: c Numquid ego q̃ alios

parere facio. id est secunditatem naturalem omnibus tribuo. d Ego

non pariam dicit dominus. multiplicando fidelis vtro modo. quasi di-

ceret. Immo sic faciam. ideo subditur: e Et ego qui generationem ⁊c.

replicatio est eiusdem sententie ad maiorem affirmationem. Aliqui autẽ

doctores catholici exponunt hoc de eterna generatione filij a patre. vñ

naturam diuinam. sed hec exposito videtur magis mystica q̃ litteralis.

flam veram que obtinetur de vitio lapidibus.

Examinij. O angelice apostoli: tibi te pdicede iudeop infidelitas.

Ad quorum confolatē de fide z salute gentiū re ḡbus obticuit ecclesia.

Hec dicunt. Fidē simplicitē z opa bona inde pclamāt. Fidem erudi-mus hic z alibi ē predicandū. Opa z ipse ego alteri habeo mādatū quod vos nouistis.

Hec dicunt ē. Post pos q gentiū multitudo ñ cū circūcisione fidē susceperit: glōie z pacē iudeis z gentilibus ñ habentibus. Et ideo ad vos scribo: q timui nam forte vt ē pdictū: ego z vos frustra laborauim⁹. Et notādū q pauculi hanc obtinebāt fidē quāl adhuc i carne versabāt: qui ab pdicatione ad infidē ciuium prohibeant ad fidē suscipiendā ñ inducebant. Et ideo scribit vt ne ab ipsis ciuibus separent z ḡtilitate ciuili ḡuersent.

Et malignant. Sancta ecclesia in alios vna in alios diuersimode pficit. In alijs adhuc ciuitatē gētilitatis z ydolatrie. In alijs ciuitatē fidei z humanitatis ejd. Sancti ergo pdicatores in omnib⁹ debent ñ ḡtilitatē z ydolatrie carpere ab alijs vocari alios illud.

Qd vbera p. Ab apostolis z pdicatorib⁹ ad bona ipsius dei vel ad ecclesiā vel. c. no. i. Quod est pulcre ecclesie matris vt sic audiatur vocati parbeant.

Blanditur vob. Sathanitas: i lactationē sicut ille qui dicit: Oblecto vos frameę p cultori eorū. Sic ecclesia dicit ecclesiastici. v. Super gutta blandiet amicus z delectabit in lingua bona. Et ecclesiastici. xxxvij. Ne dederis animā tuā voluptati inimici tui. Et ecclesiastici. xxxvij. Ne dederis animā tuā voluptati inimici tui. Et ecclesiastici. xxxvij. Ne dederis animā tuā voluptati inimici tui.

Quomō ē. Hoc ē bonus dñs misericors z miserator: modo agit modo galline. modo matri blādienti & cōparat: vt vos sibi lactēt z blādiat. Sicut enī aq ī rupib⁹ in aceruo nidū parat: ne aceruus alicui patet. Et ī medio amenitū lapidū q olā venena fugat ḡ physicos: pter ipsius aridū: z dulā alia secreta nature collocat. Sic ipse ī cordib⁹ suis lapidē ī. Christū sibi ponit. ī. fidē q ē lapis abscisus de monte q̄ de mōte quo olā venena diaboli fugātur. Aq̄la enī plus oīb⁹ bestijs z volucribus peraduncq̄ aduersarios ferre solet vt alant q̄ de alarum fortitudine naturaliter ḡtulat. Ideo dicit. O apli: multa timui ne venirēt ad fidē.

Nicolaus

a Examinij. Hic ostendit ap̄lus de pfectibus ad iudicij retributionē. z pmo retributiōnis bonoꝝ: fidēq̄ malop̄ fine reprobop̄: ibi: Et cognoscet. Circa pmū vt: Examinij ecclesie hierusalē. i. ecclesia militante ad triūphātem tranſeunte in finali iudicio. b Oīa q̄ dixerat vera ī firma dyaritat. c Audacter ecclesia gaudio replebat gaudiū pro pter nupcias letabilis pacis habēdā. Et ideo ī ecclesia ē gaudiū z exultatio. d Mulierū q̄ lapidate sup ecclesiā affluentiā tyrannoꝝ z maxime antiqui. e Ut sac. z replearis. ē tot filoꝝ ydolatriaꝝ z affluentie bonoꝝ ejusdem ponitur. f Ad vbera potabimini ē. ita dicitur ad expositōnē familiaritatē z beatitudinē dei cuꝰ dictoꝝ p afflictionez matris ad filios. g Hic notat. ī effectu q̄ subditi debent filios facili mēs claret z ager. h Et gaudebit cor vestrum. q̄ dicit virilem animā ī fructu beati. i Et ossa vestra. q̄ modo sunt ī terra partim aīe partim putrefacta. k Quasi herba germinabit. in resurrectione fructus. vel: ī. Cor. xv. resurrectio mortuoꝝ assimilat̄ semini germinanti. l Et cognoscet ē. Hic agit de remuneratione pene quāl ad reprobos. z obtenebrata iniquitatis familia dicit: Et cognoscet manus dñi &c. z ī. ē. sicut pcessus dñi manifeste apparebit ī retributiōe glorie sancte sue z electis. sic ipse erit pcessus in retributiōe pene ībidē reprobis. ō finabit: m Quia ecce dñs in igne veniet. q̄ ignis ē flagrantissime ante faciē ei⁹ ad iudicij venientis pcedet. pe. xxvj. Ignis ante ipm pcedet. n Et quasi turbo quadrige ei⁹. i. angeli qui erūt creaturē diuini iudicij. z vehicl ei magna pcellatur. o Reddere in indignatione furorē suū. i. suę

Et gaudebit. v. de salute illoꝝ: z ossa vestra virentia germinabunt i altum quāl⁹ fructus bone voluntatis z operationis. Sicut enī corp⁹ ossib⁹ ita ecclesia fulcitur virtutib⁹. Et ossa vestra. In hoc iudicio cooperta vestra ecclesia i immortalitate: vt sicut corpora z aīa i perenni vita beo scrutantia sic corpora z anima premia recipiātis.

Cognoscetur. In iudicio. Bonis tantum z malis: impijs vitis z sceleratis cognoscentur filiꝰ q̄ patris manus per quem omnia operatur.

In igne. Qui cernunc crimē multe quos inuolut. z tunc ad supplicij eterni quo purgabitur q̄ i bonis erit purgandum.

Quadrige. Curꝰ q̄ tunc trifāriatur: z ecclesiam aduersarios vltiōis turus: non q̄ egeat ministerio angelorum.

In igne vo. In iudicio. Hic obiectio cuiꝰ iustitia mōstratur dū bonos a malis diuidit in fine iudicio nō potentia.

Gladio. Sententia. vel amor: Gladio dū perfunt oēs peccatores terre. Dū enī reddet vnicuiq; ḡ merēt: oēs cognoscēt illū iustū iudicē z laudabunt eius iudicium.

Qui sanctificabāt. Opinio sua in scis⁹ z baptismatib⁹ q̄ sibi i locis amenis parabāt: vel z luxuriabātur libidinū vt Ratim ē mōstrarunt z obluctent tanq̄ ē mundari possūt. Qui hec ydola lequebātur tam masculis z femine inore canum. Et hoc ī: post vnā ī mediū. ī. retro quasi turpe ē dicere: sed tamen dicitur ad confusionem eorum qui nec erubescunt facere.

Qui sanctificabātur. Potest ī tropologiā dicere oēs voluptatis magis q̄ dei amatores dicere sanctificari i hortis z in luminibus ī. ingenijs. quia in mysteria veritatis nō valent introire z comedere cibos pcessus quia non sunt sancti corpore z spiritu. Nec comedant carnem ipi vt habeant vitam eternam: carnem enī pcessus. a. ī. ipse: qui nō potest sed in vna domo z intus comedūtur.

In hortis. Nō sacrificio vitule ruſe sicut ꝑscribebatur in lege.

De ipra

iudicie effecti. p Et terapationē sui. quā dicit reprobis: Et furiat z nō vocauit mihi mādūcare. Similiꝰ z nō vocauit mihi bibere ē. q In ista ma ignis. quia post terapationē dicit ꝑcessū eorū ad finem. o In malicia in igne eternū ē. vt habet ibidē. r Quia in igne oēs vindicabitur. hoc pōt referri ad ignē precedēte adueniū iudicie. vt dicit ī. z ad ignez gehēne. In quē post finem iudicie reprobi detrudūtur. vt dicit ī. alig libri habēt. Quia ī igne oēs vindicabit. z sic ī in bonos. z est sensꝰ.

a Vindicabit. ī. cū iustitia ostēdet. q̄ ḡhibet eā iudicij iustū iudicē. t Et ī gladio suo. ī. in ira sua quę gladius dicit: v Ad eum carnes i. carnaliter viuentes. x Et multiplicabūtur interfecti. mente gehenne. y Qui sanc. z mūdos se putabāt. falso tamē. z In hortis. ī. in locis amenis vel ubi habitat ydola ad sua sanctificationē ēm sua ē eorū ēstimatio nē. a Post vnā ī. sic est in hortos z in libros correctis. ī. ē ḡ sua. intrinsecus. ī. intra hortos vistos. Post vnā. ī. postā. vel claudet am. z ideo aliqui libri habent post tamen. Ra. Sa. sic exponit: Post vnam. ī. vna societas post alia. q̄ nō oēs ydolatre ī. stabit simul hortos ad veterā tionē ydoli. sed vna societas primo. qua egressa alia post intrabit. z sic ēsequitur. b Qui comedebāt carnē suillā. idolio immolatā. c Et abominationē z mur. ī. alia immunda ēm legē. nō solū ad offerendū. sed ad comedēdū que gētiles sacrificabāt idolis. z ide aliqua parte egressi bāt ī veneratione ydoloꝝ. z similiter multi tūc ī ecclesia q̄ nō solū immundā gētiles ī idolatria. imo etiā frequēter ecclesiā. vt ps. iij. Regū. c. ix. Porro. ꝑter q̄ dicit de iudea sub nole hierusalē: Ezech. v. ca. De plus effectu impiorū q̄ gentiū &c. b Simul consumentur. non per pene terminationē. sed magis per eius continuationem. sicut dicitur in fine huius ca pituli. Finis

Ego aūt. Quasi ō vnde ad iudicij cū oībus gentib⁹ z lingnis vt iudicet & diuidat ola opa eoꝝ z cogitationes z reddat eis ola que merentur.

Et venīt. Hoc fm apostolū nō sotū hoium sum ē emi angelop. Malignop̄ oīe creaturē a pio iudicādas nō sotū sup terrā ē z i mari z i aeribus. Pura illud: Iustificet ē celo qui. me. z vbq; ad terrā defendat.

Et ponā in eis sig. Crucis. ipsius ē. salutē q̄ signati in capitibꝰ nō interficiuntur quāl ē egypto postea signātur: z liberati ac saluantur. Hoc signū achaz nolebat petere q̄ suppōit ēstans. Erat vir go cōct. ē.

In mare. Mundi. f. est ꝑes sabdit affrice ē. meridionalis. f. plagaꝰ i qua affrica ē.

Et mittā ē ea. Ut def ēs ꝑtarū cū de iudicio pt dictū ē reuerti ad primū adueniū quo apostoli ad glām ēuigilatur z audiūt. Ire vo. e. ī. ēg iudicij dies ꝑdicat vī motu future pene ꝑterriti accipiūt. aduentū sal uatoris z apl̄oꝝ ꝑdicatio nē qui sunt ꝑmansūri.

In equis. In ego sunt adducti q̄ velocior creatura: vīsio ad fidem currunt.

In quadrigis. Philosophos. f. z doctrina z mox honestate fulgētes. vel: citi⁹ ad doctrinam.

Nicolaus

pinū. Ignis eorū nō extinguet. z illud q̄ oīcit ē de idolatria iudeop. re ferēdū ē ad illos q̄ capti ūtrāt babylonicā ꝑcelle runt. vt supra dictū ē. z q̄ subdit: ad eos q̄ post fuerūt. qa tū mīt z illi fecerūt vnū populū. sub eodē cōtextu de ēmis ꝑdicit ad posteriorē. vl: a Ego aūt opa eoꝝ. f. rapinas z homicidia et oblo fratrū. ꝑdūtias. vīsa vigauerāt ipi vt dicit ē supra. b Et cogitationes eoꝝ. ad interficiēdū ꝑm. z etiā lacer relaturi. ro q̄ ꝑpter eā multi credebant ī ꝑm. vt vī Joh. xj. z. xij. z post resurrectionē ipi z ablationē sūt machinati sūt ꝑra aplos aliosq; fideles. c Venio. ad iudicādū. d Et ponā ī eis signū. ī. manifestū ponā ēmū. e Et oīb⁹ gētib⁹ z lingnis. q̄ illis erit iudicij generale. z peccata oīum erūt manifesta singul. vt vīuntī iudicij appareat iustū. f Et venīt. oēs ad iudicij. q̄ nullꝰ subtrahere fugere valebit. g Et videbūt gloriā mea. q. ipse ī iudicio apparebit ī forma humanitatē gloriā. cui⁹ tā aspect⁹ erit terribilis. z tristabilis reprobis. z delectabilis iustis. h Et ponā ī eis signū. f. sancte crucē. sic q̄ nō Matth. xxiiij. Tūc apparebit signū filij hois ī celo. q̄ expōnit Origenes z Crisos de signo crucē. mirabiliter radiāte ī iudicio ad glām fidelis. z ꝑfusionē reprobop̄. z magis cop̄ q̄ ēt crucifixerūt mauūt⁹ sunt ille gnte. vī vt Matth. xxiiij. Et hic ꝑdicit oēs tribꝰ Israel. alig ex eis⁹ gētib⁹. i Et mittā. Hic virtō ponit sū aliqd pene ad iudicij ēsecutiōe. sunt tri tū illis q̄ ꝑmet ad iudicij ēsecutiōe. z fidelib⁹ illis q̄ ꝑdet ad iudicij retributionē ꝑt: Gnta fit cēt. Judicij adūt ēsecutiōe ꝑpatio fidelis ad fidelitē facti ē cessante per ꝑdicationē aplop̄ aliosq; ꝑdicatores ꝑmo rīo credēntiq; oēs vel fere oēs fuerūt iudei. z fm B vt: Et mittā ex eis qui saluati fuerīt. alios ī infidelitate ꝑmanentib⁹. catholicoꝝ fuerāt apli z alii ꝑdicauerūt. k Ad gētes. i. ad gētiles ꝑcellos. Sic ēnī ꝑcellꝰ Paul⁹ z Barnabas iudeis obtinaū Act. xiij. Nobis oportebat ꝑmū loq; vbum dei. & qm repellit illud. z idignos vos iudicat eterne vite: ecce ꝑcertimur ad gētes. sic ēnī ꝑcepit nobis dñs. l In mare. i. ad habitātes ī insulis ma ris. i. qb⁹ publicata ē fides catholica. ꝑmo ꝑ Barnabā z ꝑaulū. vt ꝑs in actib⁹ aplop̄. z postea ꝑ alios ꝑdicatores ī diuersis ītalie maris. m In aphel. qa beat⁹ Matth⁹ ꝑdicauit ī ethyopia. z marc⁹ ī alexādria q̄ fuit ī aphel. qa beat⁹ Matth⁹ ꝑdicauit ī ethyopia. z marc⁹ ī alexādria q̄ fuit ī aphelia. n In Lydā. i. qua ꝑdicauerūt eūā alij. o Tendētes. i. ita. Petr⁹ ēt z Paul⁹ ꝑdicauerūt rome. q̄ ē caput ītalie. z dicūt ꝑ tendētes sagittā. qa mīti nolc pul ꝑtant facerūt facti sub eis rome. ips tūc sagittas ybi quierūt ī pleo lōginq̄o ad fidelitē. vt Dionysiū ī frācia. Marcus ī alexādria. z sic de multis alijs. Q̄ alij ꝑdicatores ēpi dicūt sagitte dicunt ps supra. xliv. Posuit me ips sagittā electā ē. p Et gentes q̄ Paulus ꝑdicauit. f. athenis. z ī multis alijs locis. z Jobēs euangelista in ephesi. q Ad ins. lōge. vt dicit ī supra de paulo z barnaba. r Ad eos q̄ nō audierūt de me. ī. ad gētiles legē z ꝓphetas nō habētes. ī. qb⁹ ēt multo de

Nicolaus

De lyra

Finit prefatio fratris Nicolai de Lyra super Esaiam prophetam.

Incipit epistola fratris Petronis ordinis minorum super prologum Hieronie.

Finit epistola fratris Petronis ordinis minorum super prologum Hieronie.

Incipit prologus sancti hieronymi in librum hieremie prophete.

Finit prologus.

Incipit argumentum in eundem

Rimus. Deus ad pñs facundiā p̄ponit se ad puerilem
ætatem. Et est pulchra ironia. Videtur indicia
ptemptationis. Et dñs ostendit sibi in futurū
ptemptatoē. Et dicit. Ne timeas. Ego enim
tecū sum. Et ideo nō ē timendū. Ostendit
quoq; q̄ gentes nō
possunt nocere
nisi in quantū
ipse dñs dabit
eis potestatē.

C. I.

Erba hieremie filij hēl
chie dē facer
dotib⁹ q̄ fue
rūt i anathot ; in terrā beniami

Nicolaus

Incipit postilla fratris Nicolai de lyra super Hieremiam. & primo eiusdem prefatio.

Rophetā in gentib⁹ dedi te. Verbū ppositū scribit Hiere. Lra. & dicit sibi ipse a deo. In quo possunt notari quinq; de
p — bus⁹ libris Hieremie quē habem⁹ pr manib⁹ exponēdis, videlz
de efficacia materialis formalis & finalis. Cā vo efficiēs
duplex est. Una principalis s. dē⁹ qui de se & nullo alio est
tm̄ efficiens. Alia instrumentalis. Et hoc duplex. Alia increata. Hieremias q̄q; spiritu sancto dictante scripsit libros istos. Et hoc duplex cā efficiēs notat cū dicit. Dedi te. ita q̄ in suppositō hui⁹ verbi nullū est opus dē⁹ exprimi cā efficiēs principalis. Hoc vñ de
nobis cū efficiēs instrumentalis. Et de virtute pōt accipi illud qđ scribitur Exodi. iii. Filii hominū locutus est mihi virtute in domui Israel. Ad hoc cū possit breuiter & facilo vt a lege theatri. & q̄ videtur fidelitur annūciet. & sic facit Hieremias. vt statim videbit i quodā generali & pleniori prōcione libri. Cā vo materialis s. formalis pōssunt notari i nomine ppheta / materiā vt. Propheta. Ad cuī⁹ intellectū sciēdū q̄ ppheta sm̄ interpretationē nominis vt Hi. post Ianu. qa fatur ita denūciat ea q̄ sunt longinqua a nra naturali cognitione humana. & ita quantū ad ꝑsona sunt in duplici gradu. qa aliqua sunt huiusmodi ꝑpter suam eminentiā respectu intellectus nostri. cuiusmodi sunt diuina. ad que ex hac intellectus noster sicut oculus nocturne ad lucē solis. i. metaphysice inter ista vō valde longinquā & remotā ē a cognitiōe nostra incarnationis diuine mysteriū. et creaturis cui pōt homo deuenire in cognitionē? hinc ē qđ dē⁹ Exodi. ad moysen et⁹ zabulo / nem & hic ꝑphetā dicit se dedisse de deo plurimas scientias. similiter natura humana q̄ le accepta nō excedit cognitionē nostrā? vnio nature diuine & humane in supposito verbi supra modū & intellectū facultatē intellectus humani. mysteriū adeo stupendū. Hieremias ꝑpheta iter alios valde clare tamen ea videre & cognoscere dicit vbi. s. tabernaculo tuendi germē iustū & regnabit rex & sapiēs erit. & faciet iudicium & iustitiā in terra. In die ꝑ illa saluabitur Iuda & israel habitabit confidēter. Et hoc est nomē qđ vocabit eū vbi tabernaculo nostro. Hec cū auctoritate ad ifām de ꝑso dicit ꝑs oēs alij q̄ vt Boetiabo dauid germen iustū. exponit humanitas ꝑsi q̄ facta est de semine dauid sm̄ carnē. ad Ro. i. p hoc adit q̄ subdit: Et hoc est nomen qđ vocabit eū vbi tabernaculo nostro exponit diuinitas ꝑsi clarissime vt mihi videt. qđ alia littera veteris testamēti. qa vbi habem⁹ dñs. In hebreo supponit. absolute creatiue nō localiter. qm̄ nomē de alio dicit: qui plene clarē ipi mysterij notificauit ꝑpheta. pōt dici de eo qđ scribit Exodi. vi. i. Et ego ꝑui abrahā ysaac & iacob in deo omnipotēti. & nomine meo adonay nō manifestauī eis. hec ē materia principalis huiꝰ libri. vt dicit Ra. Ga. sup illud. Et in hoc deus humanibus est laudandus in alijs libris ꝑphetaꝝ manifestat⁹ ꝑ humanā. qa ad ꝑphetā nō adit forma: cui gratia

bilonis⁹ hec dicebat dē⁹. & ea capitul facti effect agit. (licet ītro) pmittā. Magne me. i parui vobis? pōtum creare de captiuitate q̄ tradidi.

Vnc enī de nobis possum⁹ intelligere. vbi peccauerim⁹ capitul⁹ hanc ꝓ
m⁹. Et nō enī peccatoē fuisse mihi dicitur ab eo q̄ nūc tradit illi nabuchodonosor. sicut illoꝝ dē⁹ pessīs adhesisti ꝓpter frequētes ipietates tuas. non ꝓpter peccata tradimur spūali nabuchodonosor. Ad quos tradidi fuisse vt dicit nō blasphemart. Putas quidē malū ē peccare vt tradaris fuisse captiuitio alio? ego q̄ relinquitur a deo non fuit ei. Unde fuit malū? & ei enī meruit pīnali fuge vinci. & ipsa poo vna ammodi⁹ ipiuus qđ facies nūi vt malet iustior⁹ ni placit fuge vinci inde? Spe
et ergo & captiuitas nr̄a nō ꝓpter peccata tradimur. Inabuchodonosor & babylonia qđ ꝑ adiacētes finemus ꝓphetay legis aplꝰ. & ipsum ꝑ hortant nos ad penitētiā. ꝓuocāt ad salutem. Et nadie⁹ ignorat⁹ credim⁹ & q̄ vtiq; vogo penitētiam agam de omnibus malis que loca tua fiūt ete facere.

Hieronimus ad cuī⁹. Quia volumē est difficilimū: & in plerisq; brevitas manifesta: hieronimi latā explanationē nō ꝓtulit: sup hui⁹ modi
que ibi in alijs ꝓphetis sunt dicta. Ut nihil deesse studiosis videatur. Ordinem libri sic tenebimus. Primo ꝓphetie ei⁹ qđ scribit Ioas. vi. Hic ē vere propheta. & vbi⁹ vere propheta? ad tres partes distribuitur. Cōtra ꝓphetas. Et ꝓphetia ad Baruch. Et ꝓphetia ad Ebedmelech. Cōtra ꝓphetas q̄ nō ꝓphetabant ex diuina inspiratione sicut Hieremias. & alij cōtra ex propria fictione. ꝓter quos fuit quidā alij ex reuelatione demonū q̄ sunt mendaces. ꝓpter qđ fuit dict vt in plurib⁹ ꝓphetie cap. Cā finalis huius libri ē vtilitas vniuersalis ecclesie que collecta est ex olibus gētibus. & hic finis notatur cum dicitur: In gētib⁹. s. ad vtilitatē eiusdē gētis ꝓter qđ de ipso potest dici illud Psa. xlix. Dedi te in lucē gentiū vt sis tu⁹ mea vsq; ad extremū terre. vt sit verbum dñi ad Hieremiam de ciuitate: Dedi te in lucem gentium ad illuminandū eos lumine fidei & claritatis mentis. vt sis salus mea vsq; ad extremū terre. & hoc denūciatio ecclesie. q̄a ipse est salus gentis effectiue. sm̄ q̄ dicitur. Ps. lxvii. Deus est saluū fac nos. Et in medio terre. s. in hierusalem. que est in medio climatis terre habitatis in qua operatus est salutem humanā per suam passionem benedictam & resurrectionem & ascensionem in celum. vbi cum patre & spiritu sancto viuit & regnat in secula seculorum Amen.

C. I.

a Erba Hieremie. Liber iste i duas partes diuiditur. s. i ꝓbemiū & tractatum. secunda incipit ibi: Et factum est: Prima in duas. quia primo ponitur auctoris notificatio. secundo libri ꝓphetie ei⁹ executio. ibi: Et factum est. Circa primum notificatur auctor primo ex nominis dictione: Verba hieremie. sup
ple sunt que sequuntur in hoc libro. secundo ex generi cui dicitur:
b Filii helchie. qui fuit erūd ꝓpheta licet non tam famosus sicut hieremias. & hoc sm̄ regulam hebreorum que dicit q̄ quando in principio alicuius ꝓphetie exprimitur nomen patris ipsius ꝓphete. intelligendum est q̄ ille fuit ꝓpheta. c De sacerdotibus qui sūt.] ex quo patet dignitas sui generis. cuius tribus sacerdotalis committa fuit tribui regie ꝓpter sui dignitatē. Tertio ex loco est dicit: d In terra beniamin. Dicit enim Hieronym⁹ i ꝓlogo huius libri q̄ anathot est vicus tribus beniamin vltanus a hierusalem i fine beniamin situs. Quarto nonnulli ex ipis

In diebus Iosie Piure. Miranda dei dementia. Tam capitalium vitiorum babylonie extortu vallate bonitatē: nihilomin⁹ populū ad penitentiā vocat. ut malis nō teneat⁹ consortes ipi perdere delinquentes.

Primū. ne vī. Non q̄ ab perpetuū sortiat⁹ vt boni⁹ subplantent. sed quia ꝑcium est vbi futurorum facilia tēporū facta fantq; vocat ea q̄ nō sunt tanq̄ ea q̄ sunt.

Hiero. Primū ne fec. Quidā hāc locū sup subplantat⁹ intelligūt q̄ ꝓpter ꝓpheta gentiū fuit & p apl̄os ecā nationes vocauit. Alij ꝓtinus in vtero virginali formare tur animā de nulla exister substantia. ut ecā ipse ꝓpheta dicit. Priusq̄ te formarem in vtero noui te. & antequā exires de vulua sanctificaui te. Et ideo ꝓphetā gentiū dedi te. Et dixi ha. hā. ha. dñe dē⁹. Ecce nescio log: q: puer ego sū. Et dixit dñs ad me. Nōli dicere q: puer sum

f Quod factū est verbum dñi ad
eū in diebus iosie ; filij amon re
gis iuda in tertiodecimo āno re
gni ei⁹. Et factū est in diebus io
achi filij iosie regis iuda usq; ad
cōsummationē vndecimi āni se
dechie filij iosie regis iuda usq;
ad trāsmigrationē irlm in mē

Nicolaus

et tpe. cū dī: a Qđ factū est verbū dñi ad. vī.] Et secundū q̄ titul⁹ qđ nō est ponendus ꝑ scriptor⁹ ꝓut ꝓ quiam refert ad id qđ dī in principio: Verba hieremie vī. Et ad obtinendū q̄ hoc verbū ꝓcedebat ex ipō dñi no dī: Et factū est vī. i. q̄ factū est verbū dñi ad eū in diebus iosie. Tacent hic duo regna quorum ipōnes ꝓphetant. Ioachaz & iecoiachim q̄ quidē contra dñi nr̄i tribus mensibus: et hic tmp⁹ pus eorum cōputat sub alio regis⁹ vsq; ad trāsmigrationē hierusalē. i. captiuitatē ppli ciuitate deducta ꝑ nabuchodonosor in mense quto Contra vī videt. i. xxiv. Dñi vī. Mense quarto capta est ciuitas vī. Secundū q̄ mēse quarto fuit capta a babyloniis: vt dī: & ciuitas nō fuit deducta nec populus in babylonē ductus donec sup Sedecias regnabat. Et ideo ꝓphetia ista ꝓtinet ad tpa Ioachim & Ioachaz. Et ꝓpter hoc dicit: Filij iosie regis iuda. Ioachaz & Ioachim fuerūt filij iosie. Et ideo dicit: Filij iosie regis iuda. Sedecias aut fuit filius Iechonie filij iosie regis iuda. Et ideo dicit: Filij iosie regis iuda. Et ꝓpter hoc ꝓphetia ei⁹ cessat ꝑ vīgo ad captiuitatē hierusalē. Et quinto mēse. Cōtra vī videt. i. xxiv. Dñi vī. Mense quarto capta est ciuitas vī. Secundū q̄ mēse quarto fuit capta a babyloniis: vt dī: & ciuitas nō fuit deducta nec populus in babylonē ductus donec sup Sedecias regnabat. Et ideo

Uigil virga. Uigil vigilauit. Iste dicendi modus, pater verbi illius dicti. Uidit. Uigilo ego. Et vigilauit. Uigilate ergo, ne forte dormiatis. Uigilate ergo, ne forte dormiatis. Uigilate ergo, ne forte dormiatis

O iudicate. Postremum contra eos hoc interrogat quid maleri studio fe
quantur vana q̄ veritatem quibus dicitur humanum plus appetit quā
nem carnis vestre dicat abundātia ordinea vestra dicatur. Iudicate q̄ iniqui
tas ad misericordiam &c.

Populus meus. Ut antroposophitaqui occasione huius tēporis

mittite & cōsiderāte vehemēter: & uidete si factū est huiusmodi. Si
† Ignotum vel liquidem: aperta quasi ex re
disputa & malevolis aperit. vnde hoc appar
bona & ad similitudinē mansuetis
mūtauit gēs deos suos. Et certe
ipsi nō sunt dii. Populus ꝺo me
† verissime in mendacio. † mihi
in idolum pertulit
us mūtauit gloriam suā in ido
lū. Obstupescite celi super hoc
† de quibus potest dicere quia ortus vestra. vi
multus vel gloria
& pocte celi desolami vehemēter
dicit dñs. Duo enī mala fecit po
† hec ista
pulus meus. Me dereliquerūt
† demonia
fontē aq̄ viue & fodert sibi cister
† quia mandata dei non seruant
nas dissipatas q̄ cōtinere nō va
lēt aquas. Nūquid seruus ē israēl
aut vernaculus? † Quare ergo
factus est in predam? Super cū
† principe babylonie. † † dimisit est & congre
gauit qui non peperūt filios dicentes de arbore
rugierūt leones & dederūt vocē
suā: posuerūt terrā eius in soli
tudinē. Ciuitates eius exuste sūt
† non habitat habitatoribus deum
& nō ē habitatore.

Ⅱ Hieremie c ii

Ttiam ad verticē. Scien illud: ā planta pedis vsq̄ ad verticē non
est in eo sanitas. Tanta fuit idolo egyptior q̄ simi magnarum carnū, vt
nulli parcerēt mōstro. Iuxta litterā hoc ad idola egyptior referunt. Ceda
lites ad magios pueri cognati q̄ puritatē occise sua polluūt turpitudine.

Diceso. Vlq̄ ad verticē. Tropologice. Cōsuperat cū post multa opa
tionis vitia & in ipsa fi
dei fundamitate corrupe.
Cum enim negantibus spi
ritum veritatis ipse spū
impio sperius inoleuerit:
sed integritatē fidei vitia
re non possunt quasi ad
huc interiora mētis pol
luunt. Qui autem in fi
de corrūpitur ā vsq̄ ad
verticem contaminatur.
Ⅿ Aliquos enim spiritus
quasi ab interioribus mē
bris vsq̄ ad ultima pun
git cum actuum vitam
polluerint: cattam extin
dinē fidei dissimulāter mē
bra corrumpit.

Ut biba. Ⅿ Ora.
Qui fontem aque vive
destitum reliquerunt: q̄
herecticum lacus sibi fo
derunt: qui doctrinarum
aquas continere nō pos
sunt: necesse est vt lectō
bus fabricantur qui re
digant eorum terram in
solitudinem: vnuersas
ecclesias destruant vsq̄
ad verticem polluam at
bibant aquas turbidas
& assyrii fluminis: aglo
nias: vnde eque defluūt ma
la super terram.

Arguet te mal. &c.
Dicto. Nota q̄ malitia
& peruarsatio postq̄ pe
nitentiā fatuerunt: &
tristar coturnici vsq̄ ad

nascam benenerunt: erudiant agentē penitentiaz cui imperat vt vīcat
quid relinquat & quid teneāt: sit quomodo spernere bona & dolcia mala
degerit & amara. hoc adē totū factū est quia dereliqt dñm deū suum.

A seculo confregisti. Hieronym. Potest hoc ad eum dici: qui ab
initio christianę & sacris litteris ex parte deditus postea dereliquit secula-
rio litterature que significantur in collibus & amene eloquentie que in frem
dosis arboribus monstrantur: prosternit & demonibus q̄ sub occasione reli
dionis & sublimis scientie polluunt animas credentium: & faciunt olus
ricare populos suos omni transeunti.

De ira

debeat flagellari quasi dicerent: nō est ita causa. & ideo inquirit de ea cum
dicit: n Quare ergo factus es in predam, aliis gentibus. o Sup
cum rugierunt leones. Assyrius & egyptius reges crudeliter ipsum inua
dentes ideo subdit: p Posuerunt terram eius &c. † patet hec vlq̄ hic
q Filii quoq̄ mēphees & thanees. Egyptii sic nominati. quia mēphis
& thanis erāt ciuitates notabiles in egypto. r Cōstupeuerit te &c. i. dis
pauerit te. In hebreo hī: Cōfregerunt te vsq̄ ad verticē. istud fuit ipsius
q̄ egyptii interficerūt iosiā regē q̄ erat caput in iuda. & subdit dicto q̄ ma
lay vera cā cū dī: s Nūquid nō istud factū est tibi. q. d. &c. t Quia
dereliqsti dñs p idolatriā. v Eo tpe. i. ab illo tpe: r Quo dicebat
te p vīa. p coldnas ignis & nubis prędendo: vt hī Exo. xiii. & hoc fuit q̄
populus fecit sibi vitulū ydolatrē & adorauit vt dicit Exo. xxxii. & postea
tpe iudicū q̄n nō habebant regē nisi deū: vt habet. i. Reg. r Et nunc
quid &c. aqua turbida. i. miscet hī in hebreo: q nihil proficit p multos ri
uos ad irrigandā terrā egyptii: sic ex cōmixtione terre fit ex aq̄ turbida.
& per bibitionē istius aque intelligit petrus subdidi ab illa gētē. s Et
qui tibi &c. fluminis. i. euphratis p terrā illā currētis. terra eni tibi erat sea
ter fretū & egyptii ab aglone hs fretū: a meridie egyptū. & ab istis
duas filij israel ab vna parte querebāt auxilia ab altera: & nihil eis vale
bat. ideo subdit: a Arguet te malitia tua. desperatio eni de diuino au
xilio recurrebāt ad humana. & ō iusto dei iudicio deficiebāt cadētes. i ma
nib⁹ aduersantiū. ideo subdit: b Scito & vide. pena intellecta patet.
c Quia malū. ex priuatiue boni p̄habiti. d Et amaru. ex incertitudine
mali p̄ueniēntis. e Relīqsti te dñm. p idolatrie culpā. f Ⅱ. Reg. xi.
a principio legi patet: g Cōfregisti iugū meū. facilidō & absolutū. Matth.
xi. vnde. Exo. xxxii. h Rupisti vincula mea. i. pactā i Et dixisti. nō
k Nō fuit. q. d. fuisti idolatra: nō pōt dari⁹ ostis Fuit. Ⅿ Deut. vi. l In
el eni colle &c. in colle⁹ erat celebre idola pp eminentiā loci & amenitatē
vbi in veneratiōe idoloꝝ ignobiles in palūs luxurīā in veneratione ve
ri &

Ego plātaui te vineā electam: ioē semen verum. Quō
ergo cōuersa es mihi in pratum
† Ipse mundus in confusa hominum
rum: maculata es iniqtate tua co
† qui nouit cogitationes hominū, vnde nō inflammabi
tur in effectu tuo &c. † † quasi mundana tuccau
fruitur laudabili organo. Idolatrie laude polluta ex
ram me dicit dñs deus. † Quō
dicis nō fui polluta: post baali
nō ābulaui? Vidē vias tuas in
† Ignoscit autem quod est sepulchri mundi similitudo
† Libro quid scriptis dicatur oculus aperit magistrum
ri videat quod aliquere erubescit. † capitis
cūualle, Soto qd fecisti. Cur
† ne cupiditates tuas ad publicū. † q. d. non
ad mare cruel. loquitur ecclesia deserta sponsa quod ergo
so: leuis explicās † vias tuas: onā
† & dicat nec impetu ut. vnde
rio Sibi. Ⅱ. ter. omni. Sibi. ter. amatos. ferunt.
ger assuetus in solitudie in † dēi
derio ale sue attraxit ventū amo
† fulcrum bus manitia † elementum
ris sui. Nullus auertet eā. Oēs
qui querūt eam non deficient in
† laudabus
mēstruis ei⁹ inueniēt eā. Dō bi
† † vndecim vel duodecim vel nullus negat se fa
cere quod domanus imperauit.
tuus a siti. Et dixisti: † desperāti
† quia
neq̄q̄s faciā. Adāmaui ḡppe
† deos † diuersis vel demonos.
alienos: & post eos ambulabo.
† finis impudentes procat
Quō cōfunditur fur quādo de

Ⅱ Hieremie c ii 744

Prohibe pedē tuum &c. Patiba factum calamitatem laborem
habere in pedibus. Et apostolus publicat pedes eorum, celeritate qui ad
euangelium preparantur. Ne tuum per secula pedum fabricatorum ingredi
tur venenatis patrum amminibus: que debent euangelio pedis calica
ri & cōteri. Desperau. Hoc conuenit hereticis qui hereticos ig
norantes qui a bono desperantes in suo conatu
tantum errare. Nouit enī
autem vt qui alienum se
ctrium, iugulitur alienos
adiungat.

Adamau. Impu
denti obstinate patrati
tranitus deuitant.

Quō confunditur.
Hoc ostendit, illos posse
mus hoc testimonio. ℣ Psal.
quando pudicos nostros
† de qui in catholica pati
tur ecclia in peccatis ta
pibus reprehendantur

Ecterū. Post
dictos firmauit mise
retrum. Cui mōdo cui
magister pcepit iudicii
est consultentis si dimit
so audire capite. Si ter
gus vertat ad me
vnde. Reuertere ad me
& apostoli recedent. Cui
si tu cessi precepta fece
uerunt, vt nec audire qui
dem dignati sunt: sed ra
mor animi, indicant qd
sta cepere.

Secundū numerum &c. Hic colligi vel
vbertas singule ciuitati
celebrant deos vt nec in
impietate videremur ha
bere ceteros: sed pugnare contra te superbi
tio: errores sequentur ti
uersum.

Quid vultis &c.
Pecora est ad crudelitā
tes sui humana gestare
& qd mente fallit sibi in
fidē videant fallunt.

Filios vestros. Ut
plagis filios deliquerit q
auferri eos audi dñs: me
dicentes me feriri si
ceruis peccatis cordige nolunti. Videte verbū dñi. Interrogāti
tur voce ecclie & ydolatre dñs. & interrogatis dñi.

De ira

concubitū, alicuius virī propter quod semini luxurioſa reputabatur que
tali tempore se exponebat. & per hoc designatur vehemētia idolatrie in po
pulo israel: qui a cunis tempore erat ad eā paratus. In hebreo hī: In mi
te suo inuenīt cleges egentis &a. Ba. dicit q̄ in vino mēte anime eoꝝ
uenit tote mensis & alio tempore non quasi hoc sit capitale: quia hoc ci
set pro nihilo propter eius curium velocem & fuit
ne defecta. & per hoc vt dicit designatur captio gentis iudaice, que facta &
per nabuchodonosor mēse quarto. vt habetur. iiii. Reg. vlt. m Pro
bitur pedibus & fabricantibus solent dari capitia. n Et dixisti desperā
dām tuum &c. quasi dicerēt: recede ab idolatria ne desperes in captiuitate
nudis pedibus & fabricantibus solent dari capitia. n Et dixisti desperā
ui. de remedio & ideo nō dimittam. In hebreo habetur non curo. Ide ra
tionē cōminatione. & magis conformat ei quod sequitur: o Adamaui q̄
li cōminatione. & magis conformat ei quod sequitur: o Adamaui qp
ros alienos. i. deos. & talis amor vehemens facit non curare de mortibus
& alienos. i. deos. & talis amor vehemens facit non curare de mortibus
ad oppōsiti p Quō ybridē &c. q. d. nō ybridē nō ybridē quia
laueris a ydolatria eos saluare nō poterūt. & iogl. pphā de futuro q̄ modi
ferrūt ō subdit: q In tpe afflictiōis dicent. i. pe ydolatrie q̄ dicat
deos. r Libera nos. & subdit quis rideat. s Surgāt &c. q̄si dicerēt
eos liberare. t Secūdū numerū q̄ppe &c. q̄p dii cuius hodole verū ibi
altare ad insolandū in hierl. ex q̄ patet dei pōpus multos. ideo subdit:
v Dñs dereliqstis me. siue differentia sciui aut cratis. x Frustra p
cisti &c. q. d nō est sciuta cōuersio. y Deuocauit gladius vester pphas
vbos. i. cachanā tpe ieroboā dixit tpe manasses pluro alios q̄ occidi fecerit
ast ipse hieremie. ō subdit: z Quasi leo vastator &c. q. d talis innocentia
occidit vt ceteros terreat. a Deserta vīa. ō stimp sitim sanguinis
inocēti. b Nūquid solitudo fact⁹ &c. q. d. nō. imo grauit ei de ira sua facta
& multa mala sibi. c Quare ō dixit &c. q. d. multū ois hāc sibi mala fe
Nūquid

Quanquid obliuiscit virgo. desponsata. b Ornamēti. quod vxor de sponsa in desponsatione sua. c Aut sponsa facile. id est ligamēti marmillarum ne grossities earum indecenter appareat. quasi dicat: non .s. per hoc intelligitur q̄ gens iudaica nullo modo debuit obliuisci legis quam deus dedit ei in ornamentum q̄si cum desponsauit in monte synai: et postea retringendi indecentia vitiosq; tamē facit grauiā. et longo tpe. ideo sequitur: Populus aūt meus &c. d Quid niteris &c. Hic remouet secundū. l. apparēs iustitia per quā sui malicia palliabat. vnde. et rex manasse actionē eius palliauit q̄do legis imponens ei q̄ pena mortis ei⁹ latus fuisset: vt dicit fuit eius. i. propter quod dicit: Quid niteris &c. q. d. frustra palliao malitiā tuā q̄ sin bene. simulata sanctitas populū est inig nas. et dū quærendi delectūt. allegando q̄ deberet te deus obligere. f Aut insup. malitias &c. semp in malis crescendo. g Et in alia tua. i. in facer. ritibus et regibus q̄ quos debebat populus destruere sicut mihi p alas. h Inuēta est sanguis. i. pphetarū et maxime xpi manat se vsq; occi. iii. Reg. xxi. Et sanguine innocēti effudit manifesta malitia similitudo vt templum hierusalē vsq; ad eo. i Non in fossa inuent eos. q. d. ista occisio innocentū nō fuit facta in occulto si in manifesto: tra q̄ nō pōt negari. Ra. Ba. dicit q̄ hec est vera littera: Non in fossis tuis nisi eos. i. est fossis nō habuisti causas occidendi cosulcat tibi q̄ inuenit sup hoc nocte vomi est. odium. Hoc pōt cum occiderit vt habet Exo. xxii.

k Sed in oībus que. i. memorauī. Lq̄ inuentū eos de idolatria tua et alia multa prohibita et arguēdo occidisti eos. cum tamē debuisti eo rum verba recipere et remittere. l Et dixisti. post ista flagella manifesta. m Absq; peccato &c. quia licet multa fit peccata grauā⁹ tñ est peccata ignorātia mendacior equalare. ideo subdit: n Ecce ego iudicio contendā tecū. i. punitiōe tui et malicia tua et punita nō violenter: si rōnabiliter. q̄ patit. i. vsq; hō: o Et ab egypto &c. ab assur. tpe cui adhuc poterat ista stulta ab assur. q̄ spoliata domo dñi multe regū assyrioy in bam tñ vsi vidē altare idolatrie tedi fieri ille in domo dñi

ventas. i. q̄ nō affrenocare post culpā. vel: Et erāt oculi tui vidētes pro pter tuā: et aures tue verbū post tergū monētis audīt. Determinatio igitur pene tue. Hic tres sub se. quarū ala ista littera. Secunda enim q̄ est. ii. ista significat. In amentia adr locū vmbra et rōdū⁹ insolubil

† q̄ pmissum non respui beatrice † plena limā. non erubuit. l.

aut tra serotina? Quare ergo di

† quondam † quod beluēsum

xit populus me⁹ recessimus: nō

† quod fidelium † grauia effectu molle placere

quem offendere

venies vltra ad te? Nūqd ōb

† excludit quia mare parit. i. regit et fā

tur aquolis e regio

limisset? ego cō ām̄ēti sui? Spō

sā facie pectoralis fuc? Pplesso

† Dicunt. quidā longius obliuiscuntur beneficiorū suoꝝ quāto penarum efficacius nec longanimitatem postmodum ostendunt

meus oblitus ē mei diebus inu

† quasi fructus nūcia verbosā

meris. Quid niteris oīdere bo

te arte defendere quasi bonus esset tua offendere vt meretrix dilectores quos semper vi.

nam viā tuam: ad querēdam oī

† alienum aliq̄ alios exemplum malorum

lectōem: quē insup & malicias tu

as docuisti: vias tuas: & in ālis

tuis inuentus est sanguis ani

† quos idola laudabilis vel eclipsi gaudiū

† † quod plerunq; accidit latrones inclusos

paupēp & innocentiū? † Non in

† interfectos

fossis inuent eos: sed in ōibus q̄

† que figura dicit. † o hierusalem.

supra memorauī. Et dixisti. Absq;

pēcato & innocens ego sum: & p

ptera auertat furor tuus a me.

† ex qua infirmitate. † † dicit⁹ mihi

† non potuisti

Ecce ego iudicio † tendā tecum:

† † cum mihi tua peccata se actiua habere in pōna tua dixisti in me

eo q̄ dicaris: nō peccauī. Et vi

lis facta es nimis: † iterans vias

† † sepius † pudenter tu

tuas. Et ab egypto confundēris: si

† sequo nō inuenies auxilium

cut confusa es ab assur. Nec & ab

† egypto licet ab assyrijs. † † sepe frustra

ista: egrederis & † mān" tue erūt

† † impositio quia frustra sperabi auxilio

sup caput tuū: qm̄ ōbtriuit dñs

† quam in qua confidis.

confidentiā tuam: & nihil habebis

† aduersi eo

prosperum. C. III.

Vlgo dicatur. Si dimi

serit vir vxorē suam: et

recedens ab eo duxerit alteruz:

nūqd reuertetur ad eaz vltra?

Nūqd nō polluta & ptamiata

† † aliq̄ terra q̄ iuram israel. adhuc ex comparatione

erit † mulier illa? Tū aūt fornicata

† † vel potius duabus debuerat enim regni pulcritudo ro

mi amatoꝝ suscipere.

es cū † amātoribꝰ multis: tñ reuer

† post fornicationem lubrice penitentie

tere ad me dic dñs. Et ego suscipiā

† o hierusalem tue illuge

te. Leua oculos tuos i directū & vi

dē vbi nunc pstrata sis. In vijs

† vel interfectis aquis multi ido

latrie male perierunt.

sedebas ēxpectans eos quasi la

tro in solitudie & polluisti terrā

in fornicatiōibus tuis & in mali

† † ablata est. l. omnium rerum bonarū affluentia vt pate

rentur desiderium fornicandi eis.

tijs tuis. Quāobrē prohibite

sunt stille pluuiarū: & serotinus

Quāobrē phibi

te. Dargent⁹. Aliquan

do solū nomine clarius

de lyra

quod fuit occasio ruine sibi & populo suo. & eodē mō postea secuta est ruina ab egypto tpe Iosie regis iude q̄ pōdūtia regis egypti rebellauit nabuchodonosor regi. propter q̄s ciuitatē & templū destruxit et populus partim occidit & partim captiuauit: egypti rege nullū auxilium tribuente. ideo subdit: p Nūquid ait ista. l. tua. q Egrederis. in captiuitate ducta. r Et manus tue erūt sup caput tuū. in signū afflictionis et tristicie: sicut thamar ab amon violata & dicta posuit manus super caput suum. ii. Reg. xiii.

s Cū abstulit eos pōdentā tuā. quā habebas in rege egypti. & loquit t de futuro per modum preteriti. C. III.

v Vlgo vi. Postq̄ pphetā redarguit populi malicia. Hic ptā sequit peccatū inuerecundiā: & hoc sub metaphora mulieris p̄ sua libidīe a marito dimisse. & deinde in duas partes. q̄ primo arguit hui⁹ inverecundia absolute. secundo cōparatiue: Et dicit. Littera primā dicit: Vulgo vi. l. vulgariter seu cōmuniter. v Si dimiserit vir vxorē suā. pter offensā alicuius libidīnē. x Et recedēs ab eo ducit virū alterum. nolēs aliqualiter ritinere in reconciliationē viri modicū expectare. y Nūqd reuertet ad eā vltra. l. vir primus. q. d. nō. & cā subdit. z Nūquid nō polluta &c. quasi diceret sic. q̄ nimis vilificata est. & ex hoc offidit dei clemētia est subdit. a Tu aūt fornicata es. p idolatriā. b Et amato ribus multis. l. seruēdo multis idolis. c Tñ reuertere ad me. q. d. tñ pñ tenp⁹ tibi subdit: d Et ego suscipiā. l. alīqⁿ⁹ tibi. nō & de tertio q̄ nō & bebuo nec in libris correct. & sustentaliqⁿ. pp q̄ aliqs expositor posset & p modū gloſe interlineariꝰ. q̄ postea inserta fuit textui p ignorātiā scriptorꝫ. e Leua oculos tuos in directū. i. ad facta tua recte ꝑsiderādū. f Et videbis nec prostrata sis. q̄si diceret non est locus vbi non corruerit ido latriam. g In vijs sedebas. sicut mercatrix in diuio vt se exponat q̄uis cuntibus. h Expectans eos quasi latro. id est cum magno fomicandi desiderio. sicut latro expectat aliquem trāseuntē desiderans ipsum spoliare. i Et polluisti terram in fornicationibus tuis. id est in idolatria. l Et in malitiis tuis. peccando contra precepta. k Cohibite prohibite sunt stille pluuiarum. sicut patet. iij. Regum. xvij. vbi dicitur q̄ claudam

predicatores designat. Vnde. factus est sol vt faceret diē nouē. In amore meo cuius splendor sol quasi faceus diluuius ostendit equita fulgens vita predi cantiū ait reprobos oculos aspera & despecta demonstrat. Qui stellarum quoq; claritate figurant aquia dum recta peccantibus referunt vel predi cant: tenebras noctis illuminant. vnde: Quia prophete sunt stelle pluuiarū.

† hec facies

Quia ēo sol per diez lu

† lux

cet. stelle ēo per noctez: & plerūq; per noctez plena vita signat: & per diem eterna patria: predicatores sancti sol nobis fulgent cum cōtemplatione vere lucis aperiunt: & stelle ēi per actiuā vitam nocte⁹ tactibus peccantiū vite ꝑspiciunt.

Frons mulieris fe. t. Hoc possumus dicere hereticis qui in erroribus suis gloriantur.

Quia. ā. dicit: nō peccauerunt cum vt mulierem procacem q̄ ad nullum declinare erubescit.

Dux virg. Deus dicit deus alias amplexibus suis: & docet q̄s orare debeat & agere penitēā. Quanto adr ille clemētior qui salutis vias post fornicationē oblitorum misericors meretrix que nō vult recipere sanitatē

† hec propheta in diebus iosie regis iudā sub quo fuerunt ista q̄ predicta

nus ad me in diebus iosie regis. Numquid vidisti que fecerit ad uersatrix israel? abiit sibimet super omnē mōtē excelsum: & sub omn

† vbi multa voluptas.

ligno frondoso: & fornicata ē ibi. Et dixit: cū fecisset hec omnia ad me reuertere: & nō est reuersa. Et

Et dixit dñs &c.

Hiero. Sit hoc pphetia & positus iosie regis iusti sub quo cepit hic emi ans pphetare. Si intelligeris populos quos israel. f. gentili intelligēdo migrationē israel in populo iudeoꝝ: a de eode dicit. Dimisit ea: i. dedit ei libellū repudij: vt relinquens. f. formet exemplū. Iubet lex moysi mulieri viro displicenti dari libellū repudij & dimitti: & tunc viro licere vt alteri ducat. Sic intelligit iudeos accipientes libellū repudii: & ideo a deo omni no relinqui. Vbi enim apud eos prophetet vbi signa virtutum: vbi mani festatio dei: non templum: non victima: non altare eius cultus lege expiat sup. Licet sint de regie tribus sue: & ita dedit eis deus libellum repudii. Post eos nos qui in scripturis iudei vocamur propter tribū iuda a qua⁹ stirpe saluator: descendit: nouerit⁹ sumus ad vltimū: & nouissima nostra in cōsummatione seculi similia erunt peccatis iuda imo peiora. Vnde: Cum multiplicate fuerint iniquitates refrigescet charitas multoꝝ. Quia autē perseuerauerit vsq; in finem. f. Et putas veniens filius hois inueniet fi dem super terram? Si etiam nunc iudicemus fidem nostrā non multum dimem: & voluntatē hominū non congregationē: videbimus in eis nu mero ecclesiarū difficillime reperiri fidem. difficile enim est plures esse bonos. Vnde: Multi vocati pauci electi. Si ergo dicit: primū dimisi propter peccata israel: & reliquit eam in contaminationes iudee aut audiēdo aut ac cidentes israel nolunt ad me conuerti: de nostris peccatis loquit qui legi tes ea que passus est populus iudeoꝝ non timemus nec dicimus: Si natu

Nicolaus

dauium fuit ceteris propter peccata terrefed non dicitur sol quantū tempore Iacob. v. dicitur q̄ non pluit annis tribus & mensibus sex: pro pter idolatriā & alia peccata tpore achab & iezabelle. Consequenter ex pe dictis conclusitur manifestū peccandi: cum dicitur: a Frons mu lieris meretricis &c. & subdit diuina clemētia ad penitentiā recipere hm per paratorium dicitur: b Ergo saltem amodo. i. post tot & tanta fla gitia. c Voca me pater meus. recognoscendo beneficium tue creatio nis. d Dux virginitatis mee tu es. recognoscendo beneficium educti onis tue de egypto. tunc enim populus betus cōmuniter erat tangēs ab ido latrie peccato vsq; ad fabricationē vituli. e Nūquid irascetur in per petuū. recedendo a me per peccatū. f Ecce locuta es & fecisti mala. i. peccata. g Et potuisti. nec permittente te nec tuo merito: aut & opere peccasti. g Et potuisti. nec permittente te nec tuo merito: quod autem sequitur: Et pro verbo penitentie &c. vsq; ibi: Quod sermo ne tractatū inchoatū: non est de terminata non habetur in hebreo nec in li bris bñ correctis. h Et dixit. Hic consequenter arguit inuerecundia p bria bñ correcta. f. ad populum regni israel. Et videbitur in duas par dicta comparatiue. f. ad populum regni israel. Et videbitur in duas par tes quia primo ponitur dicta comparatio. & secundo peccantiū reuocatio ibi: Vnde & clama. Circa primū notatur tempus huius reuocationis facte hieremie cum dicitur: Et dixit &c. Iosie regis. f. iude. ante enim tpore eo dē regis iude odie rex israel & populus eius fuerat rebellatus & captiua tus & ductus in assyrios propter idolatriā & alia peccata ipsorum: i fm q̄s dicitur iii. Reg. xvii. & hoc est quod dicitur: i Nūquid vidisti. l. cō siderasti. Ra. Ba. dicit. Nouerāt enim non nisi oculo carnis: nondū enim erat na tum quando populus regni israel fuit captiuatus: quia hoc fuit. vi. anno regnāte Ezechie. iii. Reg. xviii. & ceptum vsq; ad xxii. anni regis iosie in quo ista reuelatio facta fuit hieremie. vt dicit Ra. Ba. fluxerunt aut. xcviii. vt pa tet. iii. Reg. reindēgendo annos intermedios per tempora quibus dicunt

ralibus ramis non pepercit quanto magis nec nobis parcet deus? Non enim tanto benignus est q̄ non iustus. Si benignus ut eleat hominem eius contemnemus. Si iustus ut ꝑcutiat peccatorem⁹. Nouissima est nobis hō ultāq; ab penitentiam: & fiuctus eo⁹ dulcia.

Plunquid vidisti &c. Facit comparationē inter deum & decem tri bus q̄ fuit captiuate ante ab assyrijs. Et cum hoc tribus videbant non emendauerunt illud de certum fecerum. Et hoc est qđ dicit: Plunquid &c.

† in qua templū reflexit imitatione ge mine paulatim recedit a domino.

vidit p̄uaricatrix soror eius iuda

Aduersatrix israel.

quia p eo q̄ mechata cēt aduer

Quia sicut figura tauorum. Se ruaz loquit que de vna

satrix israel dimisissez eā: & dedis

ptre alicubi ysaie. & ia cob sunt generate. Pena

sez ei libellū repudij: & nō timu

rem aduersatricis vocat

it p̄uaricatrix iuda soror

que stantis in tanto & in be

eius: & fornicata est

thel vitulos aureos.

etiam illa.

Adiit sibimet &c.

Hic amazonem de hereti

cis pphetia est cui fuit

cis pphetia est cui fuit

nomina fecundū hereti

nomina fecundū hereti

ca fabulitate ut putant si se

ca fabulitate ut putant si se

cum. i. alienū: mortē

cum. i. alienū: mortē

superbie: & carnis volu

superbie: & carnis volu

ptatibus delibuit sub ei

ptatibus delibuit sub ei

ligno frondoso ameno

ligno frondoso ameno

exponunt fornicationem

exponunt fornicationem

suam. Qui cum traduc

suam. Qui cum traduc

tis ydolis in interitus car

tis ydolis in interitus car

nis: fructuarie cucurrit vt

nis: fructuarie cucurrit vt

domus tota. i. confessio

domus tota. i. confessio

tūl: vere fidei nō retinuit

tūl: vere fidei nō retinuit

explosis multo maiora cōmittens: & fornicatōe sua ptantibus terrā eorum: & mechet cū ligno & lapide dogmata dei sua reputo. Si aūt vir cuiuslibet cōiugē voluerit cū alīa: & putridine carnis relicta: ad priora reuertī est q̄ secuti sūt falsi israelitā nihilominus suo ipē cuiuslibet error est. amissoli simulet error⁹. Et vidit prena. Alter tamen audiens & remedia sit. Cōiugi ui nunc homicida scripti quidē ipse quod fecerūt alij terrētur a facere. De cem tribubus que vocabantur israel capta ab assyrijs in multāq; mālā tiōnibus tribus iuda & beniamin⁹ que debuerūt similia formidare: tota me te ad deū conuerti vicerūt deū tribuū fratera. vt in ipso dei timorē baal ponerent quē in quibus ydē idolū ad gētā & emulationē dei cōtraxerūt.

Et mechata est. Origē. Et mechāt ligno & lapidi &c. Hi peccāt⁹ tanto crede⁹ deū ignāt fornicamur qđ peccatiuus in voluptatē multi mur fuisse ol. lignū necessū. Et in hys ofe nō est querela ad me fmari catrix iuda &c toto corde suo sed in mēdacio. Non quoq; zorel simon ad vltimū sed nomen toto corde fidis mēdacio. Neq; ēo ait nō est querela ad me p̄uaricatrix iuda & tacuit sed addidit &c toto corde suo sed in mendacio vt ostēdat eos q̄ nō ex toto corde conuertūtur in mēdacio nō i veritate conuti.

Justificauit &c. anima. Justificata est seloēna spem tua &c. Et subdit: Defendāt hic tribus anime in domū suam ab illo.

Vade & clā. &c. Hiero. Contra aquilonē. i. aduersos virginū timo & ad boream. i. ad duas tribus & earum rectitudo proclamatur.

de lyra

regnasse regno iuda filius temporis. Hieremias autem adhuc iuuenis co pit ꝓphetare tempore iosie. vt dicit ca. i. s. Quia fecerūt aduersa trix israel. i. populus regni israel. l Absit dicimus super omnē mon tem &c. expellat se omni idolatrie. m Et dixi cum fecisset hec oia ad me reuertere. hoc dixit dominus per amos & alios qui prophetauerūt. decē ēgo israel. n Et non est reuersa. quia ad verba eorum non fecit pēni tentiam: sed magis auxit malitiā. o Et vidit p̄uaricatrix soror ei⁹ iuda. i. populus de regno iude qui debebant ex eisdem patribus. ꝓpter quod vocantur eius soror. p Quia pro eo q̄ mechata est &c. appo nendo se omni idolatrie et vitorum est. q Et dimisi eam. in manus nendo se omni idolatrie et vitorum est. q Et dimisi eam. in manus regis assyrioy. r Et vidisset et libellū repudii. permittendo q̄ duce regis assyrioy. r Et vidisset et libellū repudii. permittendo q̄ duce retur in captiuitatem. s Et non timuit p̄uaricatrix iuda soror eius. retur in captiuitatem. s Et non timuit p̄uaricatrix iuda soror eius. ex dicta pena illius populo israel. t tamē debuisset timere ne accideret illi ex dicta pena illius populo israel. t tamē debuisset timere ne accideret illi similē. quod non fecit ideo subdit: t Sed abiit & fornicata est. p idola similē. quod non fecit ideo subdit: t Sed abiit & fornicata est. p idola triam timore dei postposito. v Et in omnibus his nō est reuersa ad triam timore dei postposito. v Et in omnibus his nō est reuersa ad me. Is cum reuocarem verbo ꝓphetarū & facto punitionis in populo me. Is cum reuocarem verbo ꝓphetarū & facto punitionis in populo israel: vt dictum est. x Et in toto corde suo israel in mendacio. quia i po israel: vt dictum est. x Et in toto corde suo israel in mendacio. quia i po pulo iuda erant multi qui ex toto vidēbantur fidēli: & tamen non erant: vt dicit est ca. precedēti. y Et vidit dñs ad me. etiam dicit. non pōt vt dicit est ca. precedēti. y Et vidit dñs ad me. etiam dicit. non pōt esse fidē. z Justificauit alas sui anteriorē. id est simplicē & ꝓpter esse fidē. z Justificauit alas sui anteriorē. id est simplicē & ꝓpter &c. id subdit: a Ecce ad te &c. quia ex ydolatria. hoc nō dixit iudea &c. id subdit: a Ecce ad te &c. quia ex ydolatria. hoc nō dixit iudea Deu. xxvii. de thamar: Iudica me ecclesia minus peccauerat & tpe. q fic est in ꝓpositū q̄ in regno iuda erat templū et cultus diuinus ego de debat regnū iuda tenere in tempore debuit ei regnū iuda videre punitionē punitū regni israel quia debebat a peccato retrahi. regnū israel quia nō videbat punitionē regni iuda quia debebat a peccato retrahi. regnū israel quia nō videbat punitionē regni iuda &c. b Vade. hic ois penā peccati

Et dñs ait. Vade. Audite lacrime. Alij ꝺo ordinado facie meam pena vos. Ho. audientes audicio. Ihū vultu mic. suscipiam vos. Sanctus enim e multitudo sum. vt vltra nō meminerim iniquitatis vestre. Dic ad dominū e negligentes in audicia rebus pdc. q quotidie per ciuitates suas ad ydolum vocabat. ꝓbang pbe operant. Et vocem meā nō au

dire. Dic adh. hereticis hoc in loco. Ecce ego adducā sup eos malū quod nō poterūt euitare. et clamabūt ad me. et ego nō volam audire. q. d. Quia nō audistis me. et vos nō audiā. Vade ergo et clama in auribus hierl̄m. et dic. Hec dicit dñs. Recordata sum tui miserans adolescentie tue. et caritatis desponsationum tuarum. quando secuta es me in deserto in terra que non seminatur. Israel sanctificatus dño. primitie frugum eius. Omnes qui deuorant eum. delinquent. mala venient super eos. dicit dñs.

Nicolaus

Audite verba dñi. Circa primū dicit. Vade. et clama in auribus ihū. q. d. Non solū in ciuitatibus iudee. sed etiam in auribus eorum q habitant in aquilonem. et dicit verbis dñi ad hieremiā qui vt dic. Ra. Sa. fuit missus in terram aquilonis. q. est in plaga aquilonari respectu iudee. vbi ppe israel detinebatur captiuus ad ꝑdicandum eis ꝑnam. Alij vo dicūt e verisimile vt videt q fuit missus ad aliquos qui de ꝑpo israel effugerūt manus regis assyriorū. et latebant in terris circumiacentibus e ꝑpinquis ad terras israel reducant. et ibi multiplicati fuerant. q. erant ydolatre sicut ante captiuitatē fratrum suorū. ideo hieremias fuit ad reducendū eos ab ydolatria ad dei cultū qui vigebat in hierusalem maxime tpe iosie. terra adhuc regni israel. e in pte aglonari respectu hierusalem e regni iude. a Reuertere auersatrix israel. ab idolatria.

b Et nō auertam faciē meā a vobis. sed suscipiā vos in mia. c Quia sanctus ego sum. q. d. hoc faciam q. dominat meā. ꝓpter vestra merita. e q. ad veram pacitentiā regritur. ꝓpter peccati cognitionē subditur: Verūtamen scio iniquitatem tuam &c. d Et dispersi vias tuas alienis. i. ydolis q. ꝑ vias dñi aberat. e vocat hic vias tuas. i. pedes tuos quos posuit p viā legitur. n. hic pphes de ꝓpo israel sub metaphora meretricis q. paracta est diuidere pedes suos omni transeunti in zeubitu carnali. Vlcus dñs Ezech. xvi. Diuisisti pedes tuos oi transeunti p viam. e Sub omni ligno frō doso. in talibus. n. locis exercebantur idolatria. e ꝑ hoc aliqñ etiam luxuria in venerationē veneris e priapi. f Conuertimini. Hic ꝑ̄ ponitur vocatio peccantū generaliter. Sciendū ꝑ̄ q. aliqui exponitores nō ex ꝓposito relinqui huius capli de reditu filioꝝ israel de captiuitate babylonica. e q. plures eo e remanserūt in babylone veteni amore. ꝓtulis quas ibi genuerant. e ꝓfectiones quas ibi acquirant. ō subditur: Et assumā vos vnū de ciuitate e duos de cognatione &c. e quod subditur: Et dabo vobis pastores &c. exponit de pastoribus ecclesiasticis ad zacharie xi. qui gubernaturi erant ꝑplm in spualibus e ꝓfanis. Nō dicunt vltra archa testamenti &c. q. in templo ad ꝑ̄ reedificato nō fuit archa. vt dicit etiā iudei. e habetur. ii. machab. x. hic ꝑ̄ adaptant ꝺ̄m ad ꝺ̄m. ꝓpositum ponit ꝑ̄. Sed huic dicto obuiat q. subditur: In tpe illo vocabūt hierl̄m solium dñi. q. non legitur hierusalem fuisse in tanta solēnitate e reuerētia post tempus captiuitatis babylonice. sed semp vt quasi semp erat subiecta ecclesiastici. primo ꝑsis. postea grecis e vltimo romanis. vt ꝑ̄ ex libris Machabeorū. e ex euangelio. Item quod subditur: Et congregabitur ad eam oēs gētes in nomine dñi in hierl̄m. q. non legitur ꝑfectū fuisse ad tale tempus ad nomē israel. e vocabit simul de terra aquilonis. q. nō legitur q. aliqui iudei ducti in ꝑpio fuerint ad redūdum ꝺ̄m israel de regno assyrio vel forte ꝑ̄ de regno assyrio. Propter q. ō Ra. Sa. exponit ꝑsus ita q. ꝑ ista fuit impleta de tempore ecclesie. e ꝓpterea ꝑ̄ ꝓpositores ꝑdicti. dicit tamē scribus transiit in preteritū. Ignur ō dicit etiā ꝺ̄m ad id q. ꝑ̄ cōtinet scribus transiit in preteritū. Ignur ō dicit etiā ꝺ̄m ad id q. ꝑ̄ cōtinet peccatores. vbi. ꝑ. ꝺ̄m. in quo agitur de vocatōe ꝺ̄m. q. venit vocare pontur vocatio benignitas. e sedō ad iudeos malignitas. ibi: Sed ego saluator auctus sit: Et dixi. Circa primū dicitur in ꝑsona ꝑ̄: Conuertimini

Conuertimini &c. Hiero. Iudei putā hoc completū esse post reuelationē de babylone sub zorobabel. e q. nō ꝺ̄o fuerunt reuersi in hoc signati sunt. Adhuc vos dē. ibid multitudo cōgregatur in aduentu ꝑ̄. qñ relique saluabuntur. Ubi apte dicit etiā ceteris reliquiis nobis sermo ꝺ̄. Lucas nihil. Dic. Adhuc hec ad finē ꝺ̄m

ꝑ conclusio ꝑ electi

nitudine gentium omnis israel saluus fiat.

Archa testa. Dic. In archa q. carnalia erant mosaice legis nō ponebant fiducia. sed ꝑ ipsi erāt in ea. plus ꝺ̄i. Nec iuxta eā ꝺ̄o nascetur zoolitus in ea. nec ꝺ̄o sacrificabit. Ipsa ꝺ̄o ꝺ̄i. sed ꝺ̄o ꝺ̄i. sed ꝺ̄o ꝺ̄i. sed

Hieremie hoc ē. Dicto. Si go facies ē aut auctor parricidij dogma
ut si no pōt dici. Si dicit hoc ē subtili loco ē pdo gētiū ē.c. Et pdo-
Dñs qui dicturus ē hum nimiricē filiū dominatē: Aut gētē dicit
Omnis terra ē grauabitur ea. Quia ēt in qua diaboli vocant ad tm
gimē mil illi qui ait: Venite pcipe mihi hereses ē in me nō habet quēlib

De loco suo.

De absentia quā ēt re-
ligiosus, in quā me mit
tere cupio. Super
hoc ac. Bene penitentia
salutiferā dolorē vitare
nō posimus. Et nisi ad
deū nō tōti mente ad ē
corpore properauerim. Si
cni vacamus ecclesiastic
dei ēt aperta. Pau-
o pem. Qui legem do-
cere dicuntur. ē ignorāt
a leone deuorabit.

Sacerdotes: Qui
putabant ēt sapientes,
dicūt cni scit deum fa
pientia penitus nihil. q
ē illā nō cognouerūt de
um. Propterea con
cruciabitur. Q. q. amē.
tes crās: Stulti ēt non
intelligūt pcibat cor:
ēt principes ē regēs ē sa
cerdotes audiā suos filij
leonē conspexerit

Et dixi: heu. Quia
fupra dixit. In tpe illo
vocabunt hierusalem so
lium dñi ē. Nūc dicit
peribit cor regis ē. Cur
hanc gloriā. Ē se putat
deum mentiri nec intel
ligit illud lōge post hoc
in posterū futurū.

Ecce venit vsq ē.
Ad. l. pcuerit gladius
vsq ad animā ē fuerit
acer ēstimata tunc vēt
ē* velocior de deserto q
nō ēt pugnē ē ventilet
vt paleas hoc ē filiacq; dī
perfectum dicā in hoc ca
pitulo. Sed ipse ple
nius nouerūt populo. ē
mihi venit vt meā mīti
cam dilpetur. Spiritum

munitas. Leuate signū in sion
* qui timetis
Cōfortamini ē nōlite stare: q dīa
* ad deum
malū ego adduco ab aquilōe ē
cōtritionē magnā. Ascendit
* de cubili suo: ē pdo gentiū
se leuabit. Egressus ē de loco suo:
* de exilio
vt pōnat terrā tuā in solitudinē
* de urbe
Ciuitates tuē vastabūtur: rema
nētes absq habitatore. Sup hoc
accingite uos cilicijs: plāgite ē vlu
late: q: non est auersa ira furoris
* ut a nobis
* pestilens infirmitas.
dñi a vob. Et erit in die illa dicit
* insulse erit omne consilium
* quod debet esse in manu dei
dñs: peribit cor regis ē cor pīn
cipum: ē obstupescent sacerdo-
tes ē pphe obstupescūt. Et dixi.
Heu: heu: heu: dñe ds. Ergō ne
decepisti pplm istū ē hierl dicēs:
Pax erit vobis. Et ecce pcuenit
* qui sunt e regat vitia aliter enim pax ē promis-
sio non leguitur. * ē quia nihil vitale in anima
relinquitur. * ē cum venerit gladius vsq ad ani
mam ē ossa fuerit consummata.
gladius vsq ad animā. In tē
pore illo dicetur populo huic ē

* ē ecclesia * ē in psalm ē habitatore ea fyle.
* ē ecclesia

* babuchodonosor vel diabolus
* non qui purgat ē ventilat.
hierlm vētus vanus in vijs que
* vbi non est hospitium dei
sunt in deserto: vie filie pplī mei
non ad vēntilandū ē ad purgā
dū. Spūs plēnus ex his vēniet
* ē non populo. * ē vt filiam le iudee subline
re quod dicimus.
mihi. Et nūc ego: sed loquār in
* quasi digito ostendat
dicia mea cum eis. Ecce quasi nu
bes ascēdet ē quasi tēpestas cur
rus eius. Velociores aquilis eq
illius. Vbē nobis qm vastati
sumus. Lāua a malicia cor tuum
* mercipella iudeorum.
hierlm: vt salua sias. Usqquo
* q* que procedunt de cordet eos aut in scriptura
sanctis pro anima ē sensibus debemus accipere.
mor: abūdī te cogitatōes nocie?
* iudicium
Vōr eni annūciātis a dān: ē no
tum facientis idolum de mōte
* vbertas * vbi vbi ois nationes in circuitu
ephraim. Cōcitate gētes: ecce au
* erebro sic.
ditū est in hierusalē custōdes ve
nīre de terra lōginq: ē dare sup
* vastatio * eversus
ciuitates iuda vocē suam. Qua
si custodes agroꝝ facti sunt sup
eā in gyro: q: mē ad iracūdiā p
* seniores tue * o hierusalem.
uocauit dicit dñs. Vie tue ē cō
gitationes tue fecerunt hec tibi.
* per te.
Ista malicia tua q: amara: quia

Nicolaus

ciuitatis munitas vt ibi possimus saluari. a Leuate signū. l. vexillum. b In fron. vbi erat tota ciuitatis hierusalē. c Confortamini. ad inuicē. d Nolite stare. otiosi. e Quia malum ego adduco ab aquilone. i. grauc bellū. q̄ non potentia sustinere. ideo subdit: f Et contritionem magnā. i. captiuitā ē templi destructionem. ē ideo q̄s dicit Hiere. Lautate tuba. ē pedica leuate signum in fron confortamini ē. dicit ironice. q. d. fic facimini. sed nihil valebit vobis. vnde subdit: g Ascēdit leo de cubili suo. i. nabuchodonosor de regno suo q̄ dicitur hic leo: eo q̄s in vexillo suo habebat imaginē leonis vt dicunt aliqui. vel propter fu rem audacem ē ferocitatem. h Et pdo gentium se leuauit. qz a mul tis gētibus predas accepit. i Egressus est de loco suo. ad veniendum contra iudeā. ideo subditur: k Ut ponat terrā tuā in solitudinem. ciui tatē destruendo ē habitatores captiuando. Et quia hoc fuit iudicio ma gnum tribicie ē lamentabile. m In die illa dicit dñs peribit. ē. l. qz de nocte fugerēt per locū occultum tamē non valuit eis. qz cōprehen dī eos exercitus chaldeorum. iii. Reg. vlt. ē Ierem. n Et obstupescēt sacerdotes ē pphete. qz dicerant ideobie regi ē principibus contrarium. pulo illo. Et dixi. Hic obiecunter ponitur cōpassio hieremie eo q̄ erat de po do in corpe. sic Mentē mea. Luca primā dicit Hieremias: p Beu. hmerictia est dolentis. ē ponitur hic propter triplicem destructionem. l. templi ciuitatis ē populi. q Ergo ne decepisti populū istum. i. decipi pontifex q̄ falsa prēdixit. q. d. sic. r Dicēs. i. dicitur prumpto p con. s Pax erit ē. pōt ēt exponi negative. ergo ne decepisti. q. d. nō: sed fal lo pphete fingentes loqui q̄ nō. t Et ecce pcuenit gladius vsq ad aiam. l. vsq ad intima cordis populi ē principes. ē loquitur de futuro per mo dū preteriti. ideo subdit: In tpore illo dicetur ē. u Ventus vehemēs l vi olentus qui de deserto. i. loco vastato venit contra filiā populi mei. non ad ventilandū ē purgandū. sicut in aliquibus locis triticum purgatur a vento. q̄ granū cum palea ejicitur sursum ab instrumento ad hoc apto. ē ventus tollit paleas ē granū cadit in area. q. dicerat. sic nō purgabitur populus meus. sī magis cōsumet. ideo sequitur: x Spūs. i. vētus. a Plenus ex his. s. adulti oribus. b Venit mihi. i. ad voluntatē meā. c Et nūc ego. supplet a dam hoc ex odio vel vesentia. quasi dicerat nō: sed ex iusticia. ē ideo subdi tur d Sed loquar iudicia mea cū eis. punieno eos. p insequentibus su ta. e Ecce quasi nubes. s. tēpestatueta que subito surgit. e Alec tet. s. exercitus caldeoꝝ. ē dicit ascendet. qz iudea est in aliquo situ q̄ sit re gio vnde venit. f Et quasi tēpestas currus eius. ad pcussum arma ē alia exercitui necessaria. ē isti currus propter multitudinē facientē strepi tum magnū ē terribile ad modū tēpestatis. g Velociores aquilis eq illi us. hyperbole est ad designādū velocitatē ē fortitudinē equoꝝ. h Vbe nobis ē. Verbū est pphete plangentis miseriā populi sui imminentē ē cō fidentē pniaz victoriā. i Lāua a malicia ē. vt p hoc rigor diuine iustitie de tēperet. k Usquequo morabunt in te ē. q̄si diceret. tu nimis tarde agere penitentiā. qz in promptu est dei vindicta. vnde subdit: l Hoc eni annūciantis. s. ad vrbē regis babylonis. m A dan. qui est confinis l extremitati aquilonari iudee. exercitus eni caldeoꝝ venit ex illa parte. n Et notum facientis idolū. i. regem babylonis q̄ se fecit adorari vt de um in statua aurea: Dan. iij. o De mōte ephraī. loc⁹ ē ppinquē hie rusalē q̄ sit dan. ē ps q̄ exercit⁹ caldeo magis appropinquabit. sm hoc aut revelē nāti scīdebit defiatā ad hoc mēbrādī sibi. ideo subdit: p Ecce an dīs ē horā. ubi erat scīdebitan. q Custodes venīre. i. chaldeos venīre ad obsidēdā hierusalē. ē ita diligēter custodiētes portas ē exitꝰ q̄ nul lus posset egredi qn cagēt⁹ cultus ē subdit: r Quia me ad iracundiā

porcos nō habēt potestatē demonez: quāto minus in homines ē homes quō
dā ciuitatis dei? Ventrem m. Hiero. Aequitur hoc vno ē seditio
nem ē vtiosidā cernit in ecclesia: ē in obscuriculto suio clamare pōcem: ē
ē in bella cōuerti dei requit: Dñi fugiūt: Vbi pauo v. s. ē. Hoc pphete: ē
g. pphetā dei volētiu sup cōtritionē populi sui: cuius viscera ad instar hō
minis lacerantur. Dicit
saluator in monte lacari
ē sup hierusalē flentibus
dolorē ecclie filiēio: ē ēl
gor buccine: ē strepitus
pcussōis illius turbat af
fectum dō mala malis
cumulantur: ē vniuersa
duaꝝ tribuū terra vasta
tur. Quia stulti* po
pulus meus. Ier. q: principes po
puli mei nō cognouerūt
Et magister eoꝝ malos: ste
culpa. q. populi dei scīē
tiam nō habētia. Que
maior stultitia ē bone
cognoscentē: domū num
suum. ē asino pcipe. d.
l. israel vo. nō cognosce
re ē pfecte cōtēnere qui
semper capiebat videre
Sapientes sunt:
Sapiente malignoꝝ. cui
simile filij huꝰ? secuit sa
pientiores sunt filijs lu
cis in generatione sua.
Et vilicus iniquitatis
quēdam sapientiꝰ scīē
bellio legitur: illa ergo
est vera sapientia que ēl
timore dei tōgitur. Ubi
nūl insidie ē vergiuersa
tio nō sapientia. sed ver
sutia ē calliditas vocat
Aspexi ter. Pro
pheta cernit in spū que
ventura sunt: vt audiens
populus terreatur ē pe
nitentiam agat: vt non
sustineat q̄ formidet.

Nicolaus

prouocauit. p idolatriaz ē alia mala sup expositā a Vētre meū. Hic cō sequitur ponit volo: p pheta in corpore. vehe mēs eni motus mentis gaudij vel doloris red dīt ad corpus. Ideo dicit pphet⁹ Vētre meū ē. quasi diceret ita afflige sm corpore sicut mulier pariens. vel sicut vir torsiones horribiles ferricē. b Sensus eorum mei turbati sunt. ē vehemēta voletis. c Qm vo ce buccine audiuit ala mea. videbat eni in spiritu exercitū chaldeoꝝ de ppinquo inuasurū ciuitatē hierusalē cū tubis ē clamoribus bellicis. d Cōtritio sup cōtritionē. qz primo vastatus est populus fame. secūdo gladio. e Repente vastata sunt tabernacula mea. i. tēpli vbi erāt mul ta tabernacula. f Subito pelles mee. loquit de tēplo salomonis ad modū tabernaculi moysi qō fuit operta pellibus: vt habetur Exo. xxvi. g Usquequo videbo fugientē. p hoc designat qz populus israel non pol set se defendere. h Stultus populus meus. falsis prophetis credēdo. i Me nō cognouit. verba mea recipiendo vt habetur. i. in multis locis k Filij insipientes sunt nescientes distinguere vera a falsis. l Et ve redēo. tanq̄ infami plenilo. pphetarū dicta loquentes. m Sapientes sunt vt faciant mala. ista est sapientia mūdana que est terrena animalis ē di abolica: Jacobi. iij. n Aspexi terrā. i. iudee. o Et ecce vacua erat bonis omnibus p. chaldeos inde subtracta. ē habitatoribus captiuatis. p Et celos ē nō erat lux in eis. loquitur methaphorice. p hoc designās magnitudinē tribulationis imminentis sm cōmunem modū loquēdi quo possibile in angustia magna dicuntur ceti obscurabunt. ē hic modus loquē di frequēs est in scriptura. q Vidi mōtes ē. id est principes iudee ē bel latores. r Et ecce mouebantur ad fugam tanq̄ viribus vtilluti. s Intuitus sum ē ecce non erat homo. qz partim fuerunt occisi ē par tim in captiuitatem ducti. ē p fugam euaserunt paucī: vt habet. i. ti. ideo subditur: t Et omne volatile ē. per hoc designās crudelitas in fuga. u Aspexi ē ecce carmelus desertus. i. iudea a carmelo dominatus: eo q̄ erat locus fertilis ē amenus. intelligendo tamē de carmelo qui est in fon te iude. qz altus erat in fonte ephraim sterilio. Et cuncta patēt ex victis vsq

Quicquid eni hyerusalē de iudea ē hierusalē dicit aut scribit dei refera
mine que ēl dell offenderit ē vitijs ē perfectione vallata fuerit. vbi mul
tā virtutum cohorte ē letitia ibi multitudo peccatoꝝ ē merces seruitur.
Hec enim dicit. Mitta ēt odit clementia iracundia pcedentur: sed non
cōsumitur: vt remanente qui intelligit dereliquit eum. Cogitatu. Et
peccatum suffert sinaliter
am: ē ira sententie cum
pertendet ad finem mi-
nantes ēt dominus p. io
nāli sponsū gladium
lachrymarū ē gemituꝝ
imaginādo tuguat.
A voce equi. Do-
scribit furorem equitum
a cuius timore populus
ciuitatē relinquit ē in cua
conscidit. sīd ēl iras pī
declinare non potest.
Hoc totum ad ecclesiā
pertinet referendum est ei
tenderit ē adūersarijs sī
pcor plantonis vel vi
tis aliq̄ peccatis male
fuerit. Tu autem
vastata: Dicto. Hoc
idē dicendā contra eos
qui contagiosa affectus
ē vere fidei publicitē per
didērūt. Cum vehe.
Hec ēl ē nisi amatori
bus preparare lect ar
gentino vestigo capere nō
pōt. Nec nos ornamē
ta sublipti qō ante ora
tionē tuā placuit.
Vocem eni quasi
Duo exēpla posita sunt
ē parturientis ē tagen
ē qui quid mulier pati
tur vel in fetu vel i mor
te filioꝝ hierusalē patia
tur in populis. C. V.
Irruite vites
c Diūtio amor
tudicie vt non
fiat ē interrogationem
abeat ē ribionem det. q.

De lyra

dñi ē Sed tamē cō
sumationē nō faciā. id ē
populo ita ei olmodum
destructionē. qz postea tē
pore cyri redijt in iudā
ē reedificauit tēplū ē ci
uitatem vt habet primo
Esdre ē Nemie. qz tamē hoc fuit post. lxx. annos sm ebreoꝝ opinionē
ideo subditur: ē Lugebit terra. tanq̄ tinctalsque dicitur metaphoricē
ē lugere: sicut gaudē virens dicitur ridere. ē eodē modo quod subditur:
3 Et merebunt celi desup. qz eos ē pluuia inde detinendam nō gñcien
bant ibi propter defectū hominū colentium. a Eo q̄ locutus sum. dī
finitiue hanc vindictā inferendo. ideo subdit: b Cogitaui ē. A voce
equitis ē. l. equitū regis babylonis. ē accipit hic singulare pro plurali:
sicut Exo. viii. vicini: Venit musca grauissima. i. multitudo muscarum.
c Fugit omnis ciuitas. i. habitatores eius omnis ciuitatis. d Ingressi sūt
ardua. i. loca inaccessibilia equitibus vbi multi fuerūt fame mortui non
audētes inde egredi ad querendū sibi victū. e Tu aūt vastata quid fa
cies. q. d. non habebis remedij. vnde subditur: f Cum vestieris te co
cino ē. loquitur de iudea sub methaphora meretricis se ornantis vestibꝰ
ē iocalibus ē vnguentis meretricijs. ēl subdit: g Et pinxerit stibio.
id est fucationē sicut dicit de iezabel. iiii. Reg. ix. ē hoc ad querendam
gratiam. h Frustra decoris. cuius causa fabricauit. i Odierūt
runt te amatores tui. i. caldei ēl quibus machata fuisti per idolatriam.
k Animam tuam querent. quam auferent de corpore. Ideo subditur:
l Vocem quasi pertricātis audiui ē. m quo pophēta describit dolo
rem mentis ē fame ē gladio. ē ideo subdit: n Vbe mihi ē. lamentatio
interfectionem populi sui.
C. V.
n Irruite. Superi* hierusalē angust regni iude multiplicat ē agrit
c pp quod mortui supplicij. Hic conformiter excludit remedium
ē vtilitē in duas pres q̄ in pcio ponit remedii excluso. Secūdo ibi
dicit hieremie lamentatio. ea. ix. pcta in quatuor. sm quattor remedia q̄
excludit in hoc capitulo ē tribus sequentibus quie sunt populi subdita. ad
cordem sanctimonia: templi sanctitate doctrinam. veritatem. ē. vbertate.
Primum autem per quod pcessit populus habere remedii ēt amorem

pro Deū viris bellis liberet deus cū trad iuxta ḡnē ꝑtē ſ. ſuū vnum ſuū qui ſtare videat ꝙ ego ſū. ⁊ Domine oculi tui. Daman nem qui ſtare videbat in quibus legis lator cōmendat quā rabie ꝓhibeat ꝙ ſi ꝓ nobis ſtat quis contra nos. Percuſſiſti vt. Origo. O mi ne cuius percuſſio. aut purgatio eſt nobis vna patientie aut minus pe

Thunala: Preceptorum dei: nō phariſeoꝝ: de quibus vñ Dirumpamus vincula eoꝝ: ⁊ proiciamus a nobis. i. a nobis. ipſoꝝ. Qui habet aures audiendi audiat. Alexandri ſperā ſignificat: qui quidem filii varijs gentibus: quaſi variatus pardus cōtra medos periſſe arma compart: Et ſo nō de futuro: ſed de preterito vel ſi ideꝝ futuro ſyrmoni ꝙ ſuperius dixerat ꝓpter quod ſtatim dicit. Diu q̄ egriſtan dicit. Diu q̄ egriſtan ſuū ſ. vt. Super quo ꝓphetas locutus eſt: Lathalegnus peccatorum hierusalē: dū vitat ſe deus ignorare quā rōne poſſit diu miſceri.

Saturauit eos: Auditā hoc qui acceptis diuitijs ſuis: ſic ſeruiūt.

Equi ama. Equi cum nō videnꝝ turmentuꝝ nō apparent genitalia: Sz cū videnꝝ turmentū ⁊ irruunt ſuper eā. Pabula hec moſachin. i. trahētia: vt oſtendatur magnitudo ꝓcuratiōis. vii: in ꝙ dicit: quaſi alimētā carnes cordi: Et alibi affirmatus eſt ſuccubus ad ſipientiā ⁊ ſi. ſa. ſ. illo.

Et diſ. vt. Auditā eccleſia q̄ dato muro ⁊ ꝓpugnaculis diſſipauit eorum qui non habent ſpē in dño: ⁊ ꝓuaricantur in eum. Sed tamen non fiat conſummatio ꝓpter clementiā iudicis nem ꝓpter martium peccatium.

Negauerunt. vt. Auditā hoc eccleſia negligens: ⁊ ꝓuidentiā dei refutans: q̄ ⁊ gladium ⁊ famem ſuſtineat: niſi ventura crediderit: que dicuntur:

De lyra

dicit: Jeiero percuſſit eos leo de ſilua. i. rex babylonis qui per leonem intelligitur: vt dictū eſt ca. ꝓcedēti. o Lupi ad veſperā. i. rex perſarū ⁊ medoꝝ. q̄ ly cyrus fuit indicio bonitudinis. ſi poſt cum fuerunt aliqui alij eius barisatores eos ſub ſeruitute grauī. ⁊ Pardus vigilans ſup ciuitates eoꝝ. ad eas ſ. ꝓ liandū. per hoc intelligit regnū grecoꝝ. ⁊ potiſſime antiochi illuſtris qui multa mala intulit iudeis: vt p̄z. i. Machab. c. i. ⁊ Oīs qui egrediūtur fuerit ex eis capiet. p romanū ſperiū ꝓ cuius ſignificatū: vt dicit hic Ra. Sa. ⁊ hoc patiſſime fuit ſpletū q̄s ritus deſtruxit ciuitatē ⁊ ſtēpli ⁊ captiuauit populū. ⁊ cā ꝓdictoꝝ ībdit: ⁊ Q̄t multiplicate ſunt ꝓuaricationes eoꝝ. ante captiuitatē babylonicā. ⁊ Cōfortate vt. Poſt tempus dicte captiuitat. ⁊ potiſſime ꝑe dñi. a quo ſtulti ꝓ deceptionē facēdo tū ⁊ phariſeoꝝ fuerūt auerſiones dicti ē. Jer. iij. ⁊ Sup quo. Nec ꝑfr deſerēdi malicia oīus laicoꝝ ſpūaliter. Et diuidit i duas ꝑtes q̄ ꝓlio ⁊ claudēdo iuſticiā eoꝝ ꝛ ſcelus indicit oppoſita malicia. ⁊ ſcelus ſubdit debita pe na. ibi: Nec ergo. Circa primū dicit: Sup quo tibi propitiꝰ eſt potens. q. d. dño. ex quo nō eſt iuſticia i vulgatis nec i ꝓpitio ⁊ ꝑe populi. non pōt vbi remediari. ⁊ ſō de vtroq; ſubdit: a Filij tui. i. malicia ⁊ mala ꝛep. q̄ dicunt filij regni tui de ⁊ ēt in ſm q̄ erat metropolia. b Dedique rūt me. ꝑ idolatriā. c Et iurāt i bis. ſ. idolis ad eoꝝ reuerētiā. d Ba turauit eoa. replēdo bonis ꝛēporalibꝰ. e Et mechati ſūt. ꝑ idolatriā q̄ eſt ſpūalis mechia. ⁊ ēt corporali luxuria. ſō ſcḡ: Et i domo meretricis ꝛc. f Eq̄ ama. i. fe. i. hoc notat effrenatā eoꝝ luxuriā. eo q̄ eq̄ ꝑ ardor libidinis aliqñ ilimitē poſt eāꝝ. g Mnaſſes ad vtroq; primi fuit hinnitus. i. ſigna luxurie ꝓdebat incrēdibe. h Nūqd ſu. bis nō vi. q. d. ſic. ſō mer ſi ſermonē ad chaldeos dicēs: i Aſcēdite mu. ci. ⁊ vſ. diuitiaꝝ ⁊ ghom. li. Diſſimulationē adh. i. totaliē ppli externi mōlēcz. l Nolite fa. q. ſit q̄ ſa crāe ad vtā referuati ⁊ i captiuitatē ducti. poſtea redierūt i bis. ꝛep cyr. m Rubrite ꝑ. ci. i. ramos ⁊ nō radices. ꝑ hoc deſignāt reditū victum: n Q̄: nō ſit oſſi. i. ſtulticia ei. o Prouerbiatōe. n. ꝓua. i. me dom⁹ iſ t. dcē tribus ꝓlio q̄ erāt ib captiuitate in aſſyrios. p Et vo. ſu. i. de ni/ bus poſtea. q Negauerunt dñm. i. facto idolis ſeruiendo. r Nōq̄ veniet ſup nos malum. a bieremia ⁊ alijs ꝓphetis nunciatū. ſic enim ſō eſtim ꝓ

In ignem: Ut incredulī ſermōe tuo crematur. Sicut deus ignis cō parat dicitur: vt cōſumat in nobis ligna. ſenū ſtipulā. i. ſi ſupra fundamentum chriſti edificauerim⁹. Ignoratio linguā: In hebreo nō intelligeo q̄ loquatur. Eſt cui malē ſolatiū ſi habeas hoſtes quos rogare valeas qui intelligāt preces tuas. Et comedet ſc. Attinuē terre debitū: interfectionē multorum: abactionē pecoris ſubuerſionē vrbiū ⁊ mu rorum ⁊ gladio hoſtiū eiecta captiuē. Terrū tamen vi. Religiōe. ſ. ſalut nēt vel eoꝝ qui i babyloniā ducti: vel reſi ēti ad cultura terre iudee vel eoꝝ qui poſt ꝑcuſſi onis ardorē: vel fugā: vel cōfeſſi one fidē dei ſerua uerūt: ⁊ Si diceritis

Tropologice: Poſt hoc ſup hereticis accipi de quibus: a nobis epiſcopis: ſz ex nobis nō erūt vi. Pertinaces nāq; pñi cit dominus ab eccleſia qui multo ꝛpore ſub nomine eius mālacioſi ſa cerdi ſimulachra veneranti ſunt: vt fortia ea colāt. ⁊ palee ſeparentur a tritico.

Dūs alienis vi. Babilonijs ⁊ chaldeis: quaſi: Si vos peregrina religio delectat: qd lōgi quā neceſſe eſt ꝙ ſeruiatis ſuſcipere? Habitate ime ſeruite his quoꝝ deos colitis. Audi popule: Ꝓpoſit ad ſuā loquitur ⁊ ad domum iacob. Iſrael aūt multo iaz ꝛēpore ꝑcuſſabat ⁊ affligebat

Nicolaus

ſo eſtimabāt. ſō ſequitur a Prophete fuerunt in ventū locuti. i. ꝓo nihilo. Et rūſum non fuit i eis. q. nō eſt ſecuta alt qua cōtrario. b Nec ergo. Nic ꝓfter ponit debita pena. ⁊ primo ponit huius pene cōminatio. ſecūdo cōminatio nis rō ibi: Quod ſi dixeritis. Circa primū dicit: Nec ergo euenient ei. ſt. pene que ſequitur.

c Ecce ego do verba mea in oꝛe tuo. in ignem verbū eſt dñi. ad hic remiſi q. ꝓpter auit ciuitatē ſuccēdēdā. ā. i. capt. d Et populū iſtū in ſi gna. q̄ multi de populo eā ciuitate fuerunt cōbuſti e Ecce ego adducā ſup vos gētē de lōginquo do mus iſrael: ait dñs: gētē robu ſtam: gentē antiquā: gentem cuius ignoꝛabis linguā nec intelli ges qd loquatur. Pharetra eoꝝ ſicut ſepulcꝛum patens: vniuerſi fortes. Et cōmedet ſege tes tuas: ⁊ panē tuū deuorabit: filios tuos ⁊ filias cōedet: gregē tuū ⁊ armēta tua cōedet ⁊ vineā tuā ⁊ ficū tuā: ⁊ ꝓteret vrbes munitas tuas in qbus tu habes fi/ ducia gladio. Verūtamen i diebus illis ait dñs: non faciā vos in ꝓſumatōem. f Si dixeritis: quare nobis fecit dñs deus noſter hec omia? Dices ad eos. Si cut dereliquiſtis me: ⁊ ſeruiſtis deo alieno in terra veſtra: ſic ſeruietis dñs alienis in terra nō veſtra. Annunciate hoc domui iacob: ⁊ auditū facite in iuda dicē,

venict ſup nos malū. Gladium ⁊ famē nō videbimus: ꝓphēte fuerunt in ventū locuti: ⁊ rīſus nō fuit in eis. Hec ergo ſuccniēt illis. Hec dicit dñs deus exercituū. Q̄t locuti eſtis verbū iſtud ecce ego do verba mea i oꝛe tuo in ignem: ⁊ ꝓplm iſtū in ligna: ⁊ vorabit eos. Ecce ego adducā ſup vos gētē de lōginquo do mus iſrael: ait dñs: gētē robuſtam: gentē antiquā: gentem cuius ignoꝛabis linguā nec intelligis ꝙ loquatur. Pharetra eoꝝ quaſi ſepulcꝛum patens: vniuerſi fortes. Et cōmedet ſegetes tuas: ⁊ panē tuū deuorabit: filios tuos ⁊ filias cōedet: gregē tuū ⁊ armēta tua cōedet ⁊ vineā tuā ⁊ ficū tuā: ⁊ ꝓteret vrbes munitas tuas in qbus tu habes fiducia gladio. Verūtamen i diebus illis ait dñs: non faciā vos in ꝓſumatōem. Et ſi dixeritis: quare nobis fecit dñs deus noſter hec omia? Dices ad eos. Sicut dereliquiſtis me: ⁊ ſeruiſtis deo alieno in terra veſtra: ſic ſeruietis dñs alienis in terra nō veſtra. Annunciate hoc domui iacob: ⁊ auditū facite in iuda dicē,

Qui non habes cor ꝛc. Q̄t intelligi ꝙ oculꝰ ſcripture manifeſtius de bemus intelligere qui recta ſunt. Qui habentes oculos. Qui ſimile. Oculos habent: ⁊ nō videbunt ꝛc. Similes illis ſunt qui facilē ea ⁊ oīa qui cōtēta in eis Iniquitates ꝛc. Et q̄ mare ꝛc. Similiter ſunt ſuperbi ⁊ plauta retinentur: manus dñi nō abbreuiatur vt illa nō faciat. Si pecca ta noſtra ad nos hec ꝛo mētia nō ꝛetinuerunt: vt pergant ad alios qui nō peccauerunt. Ut ſimilibꝰ nō indebitis mōſtra ꝓpia ame ꝛt. Perſuaſum ꝓbi tū ꝓpheticū ⁊ ſcripturalī legē. ſtatq; cuilibet accipere: ⁊ diuerſas vocationū a ꝓpria bona vſq; ad vndecimū: in qbus operarijs vinee ꝛtrā ꝓ mium ꝓmittitur.

Sicut dolpida. Ut ſimilē ⁊ venant ad me: tem: ⁊ alioꝝ dānis atq; deſpendijs do mos ſuas cōplent ſm illam ꝓphe ſentētiā. Olla ollea aut iniquauit hereticoꝝ: ⁊ atq; vtinā hec nō ab ecclēſiaſt qui ſcire ſunt. ⁊ nō a nobis. ⁊ veniētiā ad nouiſſimū mūdus cōſpicietur: ſic erit.

De lyra

ponitur i ſcriptura ꝙ mē te ſeu intelligēta. t Qui ha. oc. ſ. carnis. u Nō videtis ocu. mētis.

x Nec ergo nō timebitis dño ꝛc. q. d. me deceſſo ſi mere. ⁊ de offenſa mea dolere. cuius rei ſatisfā tiā ꝙ Stat poſui arenā. i. terrā ariā. ꝙ Terminū mari. qđ nō tranſire vltra ſe cōſtituēs. a Et cōmouebunt ꝛc. i. ſuſcitabūt cōmouēdi ⁊ incumbere fluctus eius. Etiā. no tñ vt illētur terminū a me ꝓfiſū. eſt tamē nullā ꝓhibent cognitionem.

b Populo aūt huic. ad imaginē dei facto ꝓ rōne ⁊ intellectū. c Seruū ē cor ieroboā. vitulū mētis ꝙ ꝓphetas dixit. d Et qđpe ita. i. ſcripturā meam tranſgreſſūs. Lectera patet i ſra. e Iniquitates. Nic ꝓfter ponitur ſtulta rō ꝙ accipit ex peccato auaritie. ⁊ pōo ꝓnuat' i tuta hec ꝙ eccleſi. eſt vt: Iniquitates veſtre vectinauerūt hec. i. abſtulerūt. i. ꝓcrastinationē anime meſſis f Et peccata no. ꝓh. bonū a nobis. i. bonū ſpirituale ⁊ temporale. ⁊ ſubditur quemodo. g Quia inuenti ſunt in ꝓpulo meo impij inſidiantes. ſimplicibus ad eos decipiendū ⁊ depauperā dum. h Quaſi aucupes. qui ſtudent decipere aues. ⁊ ſō ſubdit:

i Sicut decipula. i. cretę aucupū. k Plena auibus. ab eis decepti. l Sic domus eoꝝ plene dolo. i. bonis ſimplicium dolose acquiſitis.

m Jō magnificati ſunt ꝛc. ⁊ pa. ſer. me peſſime. q. ſm q̄ dicit apoſtolus. i. Thimoc. vi. Radix eſum malorū eſt cupiditas. ſō ſubditur:

n Cauſam non iudicauerunt. i. iuſte. ſed iniuſte ꝓpter munera. alij ſibi habent: Cauſam viduę. li. vidue non eſt in textu ſacre ſcripture. o Cauſam populi non diſcerunt ꝛc. q. non ſper abant inde habere lucrum. p Nūquid ſuper hijs non vindicabo. q. d. imo penas dabunt

C VI

Onfortamini ds tuus: & ab aquilone malum & contritionem magnam. Speciosa & delicate assimilaui filiam sion: ad eas venient pastores & greges eorum. Fixerunt in ea tentoria in circuitu. Pascet vnusquisq; eos qui sub manu sua sunt. Sanctifica te super eam bellum: consurgite & ascendamus in meridie. Væ nobis: quoniam declinauit dies: quia longiores umbre factę sunt. Ecce populus venit de terra aquilonis: & gens magna consurget a finibus terre. Sagittam & scutum arripient: crudelis est & non miserebitur. Vox eius quasi mare sonabit: & super equos ascendent parati quasi vir ad prelium: aduersum te filia sion. Audiuimus famam eius: dissolute sunt manus nre. Dolor possedit nos: dolores vt parturientis. Ne egrediaris in agrum & per viam gladius inimici & pauor undique. Filia populi mei accingere cilicio & conspergere cinere. Luctum vnigeniti fac tibi planctum amarissimum. Quia subito veniet vastator super nos. In probatorem dedi te in fortitudinem & scies & probabis viam eorum. Omnes isti principes recedentes prauaricatores: ambulantes fraudulenter. Aes & ferrum isti omnes corrumpentes. Defecit sufflatorium: consumpta est a igne fusio eorum. Argentum reprobum vocate eos: quia reprobauit eos dominus. Et declinauerunt cogitationes eorum: & malitia eorum non consumpta est. Ignis conflans frustra conflauit: & malitiosi non sunt euulsi. Argentum reprobum vocate eos: quia dominus reprobauit eos.

Audi terra. Ecce ego adducam mala super populum istum: fructum cogitationum eius: quia verba mea & legem meam proiecerunt. Ut quid mihi thus de Saba affertis: & calamum suauem de terra longinqua? Holocausta vestra non placuerunt: & victime vestre non placuerunt mihi. Propterea hec dicit dominus: Ecce ego dabo populo huic ruinas: & ruent in eis patres & filii pariter: vicinus & proximus & pereunt. Hec dicit dominus deus: Ecce populus venit de terra aquilonis: & gens magna consurget a finibus terre. Sagittam & scutum arripient: crudelis est & non miserebitur. Vox eius quasi mare sonabit: & super equos ascendent parati quasi vir ad prelium: aduersum te filia sion. Audiuimus famam eius: dissolute sunt manus nre. Dolor possedit nos: dolores vt parturientis. Ne egrediaris in agrum & per viam gladius inimici & pauor undique. Filia populi mei accingere cilicio & conspergere cinere. Luctum vnigeniti fac tibi planctum amarissimum. Quia subito veniet vastator super nos. In probatorem dedi te in fortitudinem & scies & probabis viam eorum. Omnes isti principes recedentes prauaricatores: ambulantes fraudulenter. Aes & ferrum isti omnes corrumpentes. Defecit sufflatorium: consumpta est a igne fusio eorum. Argentum reprobum vocate eos: quia reprobauit eos dominus. Et declinauerunt cogitationes eorum: & malitia eorum non consumpta est. Ignis conflans frustra conflauit: & malitiosi non sunt euulsi. Argentum reprobum vocate eos: quia dominus reprobauit eos.

parturiẽt. nolite crire ad agros
& in via ambuletis: quoniã gla
dius inimici pastor in circuitu. Fi
li populi mei ꝛcingere cilicio: ꝛ
cõspergere cinere. Luctũ vnigẽ
niti fac tibi: planctum amarũ: q
repente veniet vastator sup nos.
Probatoꝛ dedi te in pplo meo
robustũ ꝛ scies ꝛ probabis viaꝫ
eoꝝ. Oẽs isti principes declinan
tes ambulantes fraudulẽter. Es
ꝛ ferrũ vniuersi fuerũt corrupti. De
feat fusibile eorum in igne: cõsũm
ptũ est plũbũ: frustra conflauit
cõflatoꝛ. Malicie eni eoꝝ nõ fũt
cõsumpte. Argẽtum reprobum
vocate eos: q: dominus proiecit
illos. C. VII.
Erbũ quod factum ẽ
v ad hieremiam a dño di
cẽs: Stã i porta domus

domini ꝛ predica ibi verbũ istud
ꝛ dic: Audite verbũ domini om
nis iuda q ingredimini p portas
has vt adoretis dñm. Hec dicit
Dominus exercituũ deus israel.
Bonas facite vias vras: ꝛ stũ
dia vestra: ꝛ habitabo vobiscũ
in loco isto. Nolite confidere i ver
bis mẽdacij dicentes: Templũ
domini: templũ domini: templuꝫ
domini ẽ. Quoniã si benedixeri
tis vias vestras ꝛ studia vra: si
feceritis iudiciũ iter virũ ꝛ proxi
mũ eius. Aduene ꝛ pupillo ꝛ
viduę nõ feceritis calũniaꝫ: nẽc
sanguinem innocẽtẽ effuderitis
in loco hoc: ꝛ post deos alienos
nõ ambulaueritis i malũ ꝛ vob
metipsis: habitabo vobiscũ: i lo
co isto in terra quã dedi patrib⁹
vestris a seculo vsqꝫ i seculũ. Ec
ce vos confiditis vobis i sermoni
bus mẽdacij: q nõ proderũt vo

bis furari occidere: adulterari iu
rare mẽdacẽ: libare baali ꝛ am
bulare post deos alienos quos
ignoratis. Et venistis ꝛ stetistis
coram me i domo hac i q̃ inuocatũ
est nomẽ meũ. Et dixistis: Libe
rati sumꝰ: cõ q̃ fecerimꝰ abomi
nationes istas. Numquid ergo spelũ
ca latronũ facta ẽ domus ista: in
qua inuocatũ est nomen meũ in
oculis vestris? Ego ego sum: ego
vidi dicit dominus. Ite ad locũ
meũ i silo: vbi habitauit nomẽ
meũ a principio: ꝛ videte q̃ fece
rim ei propter maliciam populi
mei israẽl. Et nũc qm̃ fecistis om
nia hec dicit dominus ꝛ locutus
sum ad vos mane cõsurgẽs ꝛ lo
quẽs: ꝛ nõ audistis: ꝛ vocaui vos
& nõ respondistis: faciã domui huic
in qua invocatũ est nomẽ meũ:
ꝛ in qua habetis fiduciam ꝛ lo
co quẽ dedi vobis ꝛ patrib⁹ ve
stris. Sicut feci silo: ꝛ projiciã vos
a facie mea sicut projeci oẽs fra
tres vros vniuersũ semẽ ephra
im. Tu ergo noli orare pro pplo
hoc: nec assumas pro eis laudes
& orationẽ: ꝛ non obsistas mihi: q:

nõ exaudiã te. Nõne vides q̃d
istu facũt i ciuitatibus iuda: ꝛ in
platea hierusalẽ? Filij cõligũt li
gna: ꝛ patres succẽdũt ignem: ꝛ
mulieres conspergũt adipes: vt fa
ciãt placẽtas regine celi: ꝛ libent
deo alieno: ꝛ mẽ ad iracũdiã p
uocẽt. Numquid me ad iracũdiã
prouocãt dicit dominus? Nõne
semetipsos in confusione vultꝰ sui.
Ideo hec dicit dñs deus. Ecce
furor meus ꝛ indignatio mea cõ
flatur sup locum istum. Sup vi
ros ꝛ sup iumẽta: ꝛ sup lignũ
regionis ꝛ sup fruges terre: ꝛ succ
cendetur: ꝛ nõ extinguetur. Hec
dicit dominus deus exercituum
Holocaustomata vra
ddite victimis vestris ꝛ cõmedi
te carnes. Quia nõ sum locutus

Ecclesiastici. xxiiii. b
Ysa. lvi. c
Ysa. xxxvi. b
Ysa. lxvi. c
Ysa. xxxvi. b
Ysa. lxvi. c
Ysa. xxxvi. b
Ysa. lx

non per id malitiæ ḿ dñi deꝰ sanguis? victimæq; carnisq; deliderii,
A die qua egressi. Omne signum medii tenit eos per offensas dei
dñi. Maledictus ergo sum cuiuscunq; gratia qui eos non merito sua
pulsauit. Maledictus ergo sum cuiuscunq; gratia qui eos non merito sua
dei misericordia continuerit.
Et loquetis ad eos. Hic incipit liber tertius arminos xl. Est de lo-
cum penitentia: nec ideo
loquor vt ista que dicta
fuerat ignorē. Sed
ratione loquor cū
verbis meis.
Hec est gens xl.
Hec in signo probatio-
rum facti est. i. vindicta
punitis. In ipo plene
ipleta est q̄ dñs pdixit
num nolucrunt audire
Vnde eleganter ieremi-
pertit filios. quę propte
christianorum est.
Tonde ca. Apud
veteres consuetudo fuit
lugibrij tondere capillū
nis: cōtra dñm tonsu
tere luctus indicium est.
Exalta tophet.
Dicto. Tophet betsa-
ecclesiastule latine: qui lo
cus est in valle filiorum
mnon. Et betsabee dici-
tur gemon. Ve enim
vallemmenon bota no
Nicolaus
f mihi offerētis. a In
dic q̄ alteri eos de terra
egypti fc̄ps. Exo. xx. vbi
bolis dedit precepta decā-
logi populo. t de holo-
causto nō fit tibi sermo.
b Sed hoc verbū pa-
cepi eis dicens: Audite
vocē meā. Et hoc patet
Exo. xix. vbi dr: Si au
dieritis vocē meā. t cu-
stodieritis pactū mei erit
mihi in peculiū. Mde
tis est ei obedientia ḡ
victime. i. Reg. xv. Sole
dā tamē q̄ pcepta ofe p
mersim precpit holocaus-
ta t victimas sibi offeri
populo ne talia of-
ferent idolis: ad qō erāt
pieni. t ad experiendum
obedientiā populi. t ad
prefigurandā futurā im-
molationē xpi. t ppter
hoc dictus est hic: Non
precepi eis vbi q̄ eduxi xl.

eā pambus vestris: t nō precepi
eis in die qua eduxi eos de terra
egypti de verbo holocaustomatū
t victimaꝝ. Sz hoc verbū precē
pi eis dicēs: Audite vocem me-
am t ero vobis deus t vos eri
tis mihi ppls. Et ābulate in om
ni via quā mandaui vobis: vt
bene sit vobis. Et nō audierunt
nec inclinauerūt aurē suā: sz ābie
runt in voluptatibus suis: t prā
uitate cordis sui mali: factiq; re
trosuz: t nō afz: ā die qua egres
si sunt patres eoꝝ de terra egypti
vsqz ād hāc diē. Et misi ād vos
omnes seruos meos prophetas
p diē cōsurgens diluculo: t mit
tēs: t nō audierūt me: nec inclina
uerūt aurem suaz: sed induraue-
runt ceruicez: t peius opati sunt
patres eoꝝ. Et loqueris ad eos
oīa verba hec: t non audient te:
vocabis eos t nō rñdebunt
tibi. Et dices ad eos: Hec ē gens
que non audiuit vocem dñi dei
sui nec recepit disciplinā. Pērijt

fides t ablata est de ore eoꝝ. Tō
dē capillū tuū: t pōnce t sume
in directū plānctum: q: pōiecit
dominus t reliquit generationez
furoris sui. Quia fecerūt filij iu-
da malū in oculis meis dicit do
min. Posuerūt offēdicula sua
in dōmo in qua inuocatū ē nomē
meū vt polluerēt eam: t edificā
uerūt ecclia tophet q ē in valle
filij ennōn vt incēnderēt filios su
os: t filias suas igni: quē nō pre
cepi nec cogitaui i corde meo. Jō
ecce dies veniūt dicit dominus:
t nōn dicent amplius: tophet: t
vallis filij ennō: sed vallis interfectionis: t sepelīēt in tophet: eo
q̄ non sit locus. Et erit mortici-
num populi huius in cibū volu
cribus celi t bestijs terre: t non
erit q̄ abigat. Et requiescere faciā
de vrbibus iuda: t de plateis hie
rusalē: vocē gaudij t vocē leticie
vocē sponsi t vocē sponse. In
desolatōe eni erit tra. C. VIII

idolo molody. t sm q̄ dicit hic R.a. Sa. sonat tympanum seu tympani
cum sonem. eo q̄ in ritu illius idoli sirbat tympanizando. Erat enim illud
idolum eneum t interius concauum: t intra concauitatem illam sirbat
ignis fortis. t quando idolum erat ignitum ponebatur puer qui effere-
batur in manibus eius: t tunc sacerdotes percutiebant fortiter tympana
ne parentes pueri audirent clamorem pueri t compatierentur. t vt credē
rent sine dolore corporis animam exalasse. t illud erat valde horribile. l.
innocentem ad venerationē idoli sic interficere. 5 Filii enon.
nomen erat proprium hominis. cuius filius erat dominus Iosi filius
a Ut incenderent filios suos xl. modo predicto. b Que non
precepi xl. hoc dicitur. quia sacerdotes illius idoli asserebant talem obla-
tionem esse deo valde acceptam. eo q̄ dominus dixit abrahe: Tolle fi-
lium tuum vnigenitum quem diligis ysaac t offer illum in holocau-
stum xl. Deli. xxii. quod est falsum. quia illud non fuit victum abrahe
vt ysaac moreretur. sed vt abrahe obedientia probaretur. propter quod
subditur: Ne extendas manum tuam super puerum: neq; facias
illi quicq̄. nunc cognoui q̄ timeas dominum xl. c Et non ve-
ctur amplius tophet et vallis filij enon. licet enim ennon sit nomen
proprium vt dictum est. tamen alio modo est appellatiuum t significat
consolationem. q. d. non vocabitur amplius locus consolationis: sed ma
gis contrarium. s. vallis interfectionis. quia multi iudei ibi fuerunt po
sita interfecti a chaldeis. d Et sepelientur in tophet. scilicet sepultura
alius. sicut dicitur. l. xxii. de ieconia. Sepultura asini sepelietur. t hoc ps p
hoc quod subditur: Et erit mortalitas populi huius in cibū volucribus xl.
Cetera patent. C. VIII.

In tempore

N tempoꝛe illo ait dñs: ejcient ossa regis iuda: et ossa principuz eius: t ossa
sacerdotū: t ossa pphetaꝝ: t os
sa coꝝ q̄ habitauerūt hierlm de
sepulchris suis: t expāndēt ea ad
solē t lunā t oēm milicā celi q̄
dilexerūt: t q̄s⁹ seruierūt: t post
q̄ ābulauerūt: t q̄ q̄sierūt t adoꝛ
rauerūt. Nōn colligētur t nō se
pelentur: in sterquiliniū sup fa-
ciem terre erūt. Et eligent magis
mortem q̄m vitam oēs q̄ reliqui
fuerint de cognatōe hac pessima
in vniuersis locis que derelicta
sunt: ad que ejecti eos dicit dñs
exercituū. Et dices ad eos. Hec
dicit dominus. Nūquid qui ca
det nō resurget: t qui auersus ē
nō reuertetur? Quare ergo auer
sus est ppls iste in hierlm auersi
one ptentiosa? Apprehēderunt
mendaciū: t nōluerunt reuerti.
Attēdi t auscultaui: nemo q̄s
bonū est loꝗtur. Nullus est qui
agat pniaz super peccato suo di
cens: Quid feci? Omnes conuer
si sunt ad cursū suū: q̄si equus
petu vadēs ad prelium. Miluus
in celo cognouit tēpus suū: tur
tur t birūdo t ciconia custodie
runt tēpus aduentus sui: ppls

ptāe of peccato carere! Multus in xl. Quasi si adhuc sita nostre ip
peraret scīāe qui ad causa sufficiamus loca rigoꝛi hyemis oculare debeā
t verbi principio ad salutē redire cogimur. Propterea dr. Mise-
pertit mundū sua t qui verbū domini abiecerunt ipi abiecti sunt.
Et sanabit eo. Quasi boni medici alicui vulnera verbera sanare cu-
pienti q̄ ultimo diagnosin vulneꝛis ait scīe. Pec. dq̄
quotidie in vno populo
accrescunt. Mli: q̄ pēcias
ad iurandos fit arig. xl.
Deuēti enim ad pniam
t veniam videri sanare
ptrimoni capitis filie po
puli mei. i. cohiere ignomi
nia cop q̄ decipit ut
cancer pax pax. xl.
Iccirco ca. Et dns
dignitas excellentiaz ciuitas
ruine populi miserant: i
quasi. i. a minore vsq; ad
ma. centes a se.
Non est vua xl.
Quasi cos tempesta pcutiens
t elisos fructus auferens
autumnus: t hyems ar-
borum cadens folia: de
longe cancta vindicans:
nec q̄ ea edit capiens.
De lyra
t additum. Hic pla
cuādā remediū q̄s pos
sit hīi p sapiāl doctri-
nā. t p hoc manifeste ex-
cludit. 1° ecclesiasticā po
puli superuacuā ostentatiōe
q̄ dicitur. Circa hanc
partē ignorātia ppli q̄
erroꝛis q̄ ostendit ignorātia
vulneꝛis aut infirmitatis ex
ercitūs ciuitatis. 2° ido-
latrie q̄ dicitur ibi
ecclo cognouit tēpus suū. i.
infidelitatis. 3° pulchritudi
Tertio ibi
ciconia custodierūt tēpus
aduēt⁹ sui. q. ipe determi
nato tēpore redit t reuertit
tunc. t Populi⁹ aūt
me nō cognouit iudicū
dñi. Et⁹ mīdata p q̄s
trāsgressōe dñi iudicia
bit populū t pūnit.
t q̄ ignoꝛātia ppli pue
nit ex defectu doctoꝛis. Ob
hoc arguit infidelitatē eo
rum dicēs: ii. Q̄do di
citis. vos scribe t doctoꝛes.
t Sapientes nos
sum⁹. cognoscētes diuina
de q⁹ ppric ē sapiēcia.
t Et ter dñi. nobilius
est. i. apud nos est ei⁹ in
telligere⁹ q̄ exclusīe cum
subdit: 3 Vere mēdā
cium. i. mēdacitatis⁹ scribe q̄ erāt
t extente legē literaliter

Ecce propheta

f super vestimentum
ānt meus nō cognouit iudiciuz
f a vos scribe t pharisei. f quasi legis
latoris mendacij fabricate suspitionem.
dñi. Quō dicitis: Sapientes nos
sumus: t lex dñi nobiscū est? Ve
re mendaciū operatus est stilus
f qui sq̄ indicio sue prudēcie aliquem bonū dicit
die finitum esse mōr. q. illū vocat⁹ ignem non vocat
mēdax scribaꝝ. f Cōfusi sunt sa-
pientes: pterriti: t capti sunt. Ver
f sed nostra lectura legis et consilium qui operātur de
ligis doctrinam.
bum enim dñi, piecerunt: t sapi
entia nulla est in eis. Propterea
f vxores f possidētes f possidentes
dabo mlieres eoꝝ extēris: agros
f qui in perpetuum tenēnt f quasi qui sunt
cultura non mea cultōres.
eoꝝ hereditab⁹. Quia minoꝛes
f qui est radix omnium malorum
ad maximū auaricia oēs sequū-
f qui orbarium prohibet
tur: a pphēta vsqz ad sacerdotē
f alienus ppriet⁹. f vt nō sciā me esse vnū ex q̄ vindicādi
cuncti faciunt mendaciuz. Et sa
f ad eum
nabant ptritionem filij ppli mei
f militia
ad ignominiam dicentes: pax
f expectā f sine bello instare pcurantes
f f intelligentes abominationem qua fingebā
pax: cum non esset pax. Cōfusi
f in fata. Cladibus
sunt quia abominatōes fecerūt?
f non ꝛg. sine in timā
mendacium peruerterunt. vt nec cōfusionē agerent
emendare vitia nec ire venie cuperent.
Quinimo confusione nō sunt cō
fusi: t erubescere nescierūt. Ideo
eo cadent inter corruētes: in tem
f capitalitate
pore visitationis sue corruent di
f f in hierusalem. ita vt obsidiatur a chaldeis ita
ct fame crudeliter p̄mātur. t mōria.
cit dominus. Congregāns con
gregabo eos ait dominus. Nō
f notās. f f obiecto populo q. ficus bonā fuit.
é vua in vitis: t nō sunt ficus
f in pyrum
in ficulnea: folia defluxit: t dedi

ptāe of peccato carere! Multus in xl. Quasi si adhuc sita nostre ip
peraret scīāe qui ad causa sufficiamus loca rigoꝛi hyemis oculare debeā
t verbi principio ad salutē redire cogimur. Propterea dr. Mise-
pertit mundū sua t qui verbū domini abiecerunt ipi abiecti sunt.
Et sanabit eo. Quasi boni medici alicui vulnera verbera sanare cu-
pienti q̄ ultimo diagnosin vulneꝛis ait scīe. Pec. dq̄
quotidie in vno populo
accrescunt. Mli: q̄ pēcias
ad iurandos fit arig. xl.
Deuēti enim ad pniam
t veniam videri sanare
ptrimoni capitis filie po
puli mei. i. cohiere ignomi
nia cop q̄ decipit ut
cancer pax pax. xl.
Iccirco ca. Et dns
dignitas excellentiaz ciuitas
ruine populi miserant: i
quasi. i. a minore vsq; ad
ma. centes a se.
Non est vua xl.
Quasi cos tempesta pcutiens
t elisos fructus auferens
autumnus: t hyems ar-
borum cadens folia: de
longe cancta vindicans:
nec q̄ ea edit capiens.
De lyra
t additum. Hic pla
cuādā remediū q̄s pos
sit hīi p sapiāl doctri-
nā. t p hoc manifeste ex-
cludit. 1° ecclesiasticā po
puli superuacuā ostentatiōe
q̄ dicitur. Circa hanc
partē ignorātia ppli q̄
erroꝛis q̄ ostendit ignorātia
vulneꝛis aut infirmitatis ex
ercitūs ciuitatis. 2° ido-
latrie q̄ dicitur ibi
ecclo cognouit tēpus suū. i.
infidelitatis. 3° pulchritudi
Tertio ibi
ciconia custodierūt tēpus
aduēt⁹ sui. q. ipe determi
nato tēpore redit t reuertit
tunc. t Populi⁹ aūt
me nō cognouit iudicū
dñi. Et⁹ mīdata p q̄s
trāsgressōe dñi iudicia
bit populū t pūnit.
t q̄ ignoꝛātia ppli pue
nit ex defectu doctoꝛis. Ob
hoc arguit infidelitatē eo
rum dicēs: ii. Q̄do di
citis. vos scribe t doctoꝛes.
t Sapientes nos
sum⁹. cognoscētes diuina
de q⁹ ppric ē sapiēcia.
t Et ter dñi. nobilius
est. i. apud nos est ei⁹ in
telligere⁹ q̄ exclusīe cum
subdit: 3 Vere mēdā
cium. i. mēdacitatis⁹ scribe q̄ erāt
t extente legē literaliter

Ecce propheta

Quare luxerunt. Hec populi inducitur rememorare vitia sua passimq; ad memoriam reducendo: et in futurum cautior quo munitior. Et vocate mercenarias. Ut plangant mortuum cum quo mentiebantur. Et

Dicit. Festinate miserie mee. I. prudentia difficilem facit intellectu. quo ill' flere locis et causis et quo? debeat. Ploratum. plena. Et

Audiam vocem. Ut lamentibiliter ploratus. Frustra pro illis petra lapidit. ambitiosi celebrati tormentis. qui dū pergere nolebant. Ille quoq; q clangula illi clangebat audacie vitio peccauit.

Dolor me⁹. Et per hoc ostendit hec legitima fuit exercitatio hierusalem plangere eā⁹ miseriā nō fuit sic. Et cecidit vox. De hostibus fortē et violentum venisse ingressū hostibus Dedit vocē suā de terra ideoq; dicunt Is clamauit. et audiuit. et hostes.

Transiit me. Vbi ba posū. I. hierusalē ē ligna ostiones. clausi. q; mutata sunt tpora et anni circuitus reuolutus. Spes autem nostra irrita.

Super ruinā. Obsti respōsio q; lamentabile hierusalē plangere fuit et flere⁹. CAP. IX.

Quis dabit. Ad ipsum. Nicolaus

a Quis peregrinatio est. I. ad eū q; occurrat a ciuitate dēo. b Quare fulcimus. verbū est habitantis extra hierusalē. q. d. si tardem⁹ fugere in hierusalē. quē est ciuitas sed filia et mimica chaldeis capienda. c Et illicum⁹ sibi: modus est eniz obsessoris flere de vbi: vt audiat longe tube et cum ut ad locū vbi sit insultē⁹ hostili. d Ut vbi nō flere non fecit. I. ad hāc necessitatē nos adduxit. e Et patuz dedit nobis aquā fellis. I. amaritudē vrbis nobis. cui⁹ cā subdit: f Pec cauimus etc. hoc dicebat illi qui peccatum suum nec cognoscebant.

g Expectauim⁹ pacē. In dicta plaudo pphetarū. h Et nō erat bonum. I. patis quod est filiuli boni in vita. sicut dicit Pacem⁹ I minoti voluerūt. I. quesit. quid sit filiuli boni in vita: bene respondetur pax.

i Thy⁹ medela. a rege egypti qui pmisit auxiliū sedechie et defecit. ideo subdit: Et nec formido. cui⁹ cā subdit: k A dan audit⁹ est fremit⁹ etc. ab illa enim parte intrauit tales exercit⁹ chaldeoz et malis ptāte et patet ita vsq; ibi: l Admā vobis serpentes regulos. chaldeos. m Quibus nō est incantatio. I. deprecationis⁹ victoria nō flectent ad parcendum pulī sui culpa et de supueniēte pena. o Exce vox clamoris filie populi mei. I. frugalis vel segregationis tabeoz. p De terra longinqua. I. de babylone vbi ducta in captiuitatē lamentabat hierusalēs destructionem plando. q Nūquid dñs nō est in syon etc. quasi diceret. non. quia rē plum est destructum et res sedechias captiuatus. r subditur responsio dñi ad hanc querimoniaz. s Quare ergo me ad iracundiaz etc. q. d. ista est tanta. t Transiit messio etc. Id est tempus quo rex egypti debebat no destrui. sumus. minus enim dicendo plus significat. Et confidentia eni regis egypti rebellauit sedechias regi babylonis. u et hoc stulta est dextra ciuitatis q populi. vt habetur I. xxvii. v Ideo subdit hieremias:

w Super contritione filie populi mei contritus sum. Id est afflictus cor pus. x Et contristatus sum etc. y Stupor. Id est stupefactio memorum est in galaad. per ethnam intelligitur gutta aromatica et medicinalis per quam vt dicit Ysa. Ubi intelligitur sapientia. z per medicum

ad iracundiam me concitauerunt
go me ad iracundiam concitauerunt
† idolis
runt in sculptilibus suis: z in va
† gentium ceremonijs
nitatib⁹ alienis? Trāsijt mēsis:
finita est estas: z nos saluati nō
sumus. Sup contritōe filie populi
† sacerdotis
mei contritus sum z contristatus:
† medicina penitentie.
stupor: obtinuit me. Nūqd̄ resi
† † prophetia vel facies deo quo z
me liberare curari debuit.
nā nō est i galaad: aut medicus
nō est ibi? Quare igit̄ non est ob
ducta cicatrix filie pōpuli mei?

C. IX.

Quis dabit capiti meo a
quas: z oculis meis fon
tem lachrymarum? Et plorabo
die ac nocte interfectos filie popu
li mei. Quis dabit me in solitu
dinem diuersoz viatoz? Et de
relinquā pplm meū z recedā ab
eis: q; oēs adulteri sunt cetus
preuaricatoz: z extenderunt lin
guam suaz quasi arcū mēdacij:
nō veritatis. Cōfortati sunt in
† vt inueniatur audacia contra eos in terra ista
terra: q; de malo in malū egressi
† qs hec causa malioz.
sunt: z me nō cognouerunt dicit
cognitum frangit eos deo⁹ iudicium tuum r.
dñs. Unusquisq; se a proximo
suo custodiat: z in omni fre suo

In campo hiericontino captus est cum sequacibus: z ductus antiochia
q; obtruncatus est coram regis suis.

Quis dabit. Quasi si totus verter in fletum z nō sint gutte lachryma rum. sed abundantia fluminis: dicit tam flere non potero. Tanta enim sunt mala vt omnē doloroz sua vincant magnitudine. Hoc autem tam

et plona vbi q; plana
Potest intelligi potest.

Quis da. Quia si melius ē haberet et follicitatione q; inter tāta facie ra hominum cōmotiones. Ut euangelio. Ubiq; suffocabo vos. Et alibi q; intelligit sedebit z tacebit q; tpus pessimū ē.

Quia de malo in. De malo i malū z licite peccatores: q; idolā ido lo mutant: z de peccato cadūt in pet̄ peccatū: vt de obsidione in captiuitatē. De fame. vt: Pōit de stute I. stulti: de peccatoribus. Solde malo in malū egressi sūt. Cautia aūt malor̄ ē q; non cognouerūt dñm z cur sit peccauerūt: z figura armaturā I. blasphemij.

Unusquisq; se. Nota. Cauēdū hostis ē a bono⁹ conditōe expelli se phūdit: eos q; ab illa valde diligunt̄ cogitāt̄ p eos. vba blādis logi: q; pl⁹ ceteris amant: vt dēi vis amoris eos plo ratt facile pōtentia gla dius ad intrinsecā reatualiū intima irrumpat.

A proximo suo. Quia z inimici homi nil domestici eo⁹. Fratri

De lyra

Sapiens qui curat vulnera peccatoz. ratio erat hieremias z etiam baruch z alii prophete fuerunt. Ibi subdit: b Quare igitur non est obducta. id est perfecte curata c Liceret. id est vul

nus. d Filie populi mei. et ego habetur medicus z medicina. z tacit responsio. quia loquitur ad modum hominis turbati qui truncat verbū suum z non complet. Responsio tamen est q; populus nolebat audire medicum nec eius recipere medicinam: vt p3 ex supradictis.

C. IX.

c Quis dabit. Postq; hieremias descripsit malitiam populi z exclusionem remedij. hic consequenter pro dolore incipit lamentari: z diuiditur in duas partes. quia primo ponitur hieremie lamentatio. secundo populi fuge reuocatio. licut prius pater post increpationem filij z abiectionem studet eum reuocare ad bonum. secunda incipit ibi: Audi te ea. Prima adhuc in duas. quia primo hieremias lamentatur. secundo ceteros ad idem hortatur ibi: Hec dicit. Prima adhuc in duas. quia primo ponitur dicta lamentatio. secundo lamentationis ratio ibi: Quia omnes. Circa primum dicit hieremias: Quis dabit caput meo aquā etc. quasi dicat. vellem totus resolui in lacrymas. f Et plorabo die ac nocte. id est continue q̄tum potest fieri. g Interfectos filie populi mei. id est hierosolymitanos vt dictum est. ō. h Quis dabit me in solitudine viaz eorum viatorum. lugentes enim querunt loca solitaria.

i Et derelinquam populum meum. hoc enim deliberabat propter mala culpe que videbat inesse populo de presenti. z mala pene de futuro vt dicitur postea. sed de precepto domini cogebatur ibidem remanere ad arguendum populum. k Quia omnes. Hic consequenter ponitur ratio lamentationis. z est duplex. prima propter malum culpe presentis. secunda propter malum pene imminentis. secunda ibi. Propterea. Circa primum dicitur: Quia omnes adulteri sunt. quasi diceret. ex hoc habeo causam lamentandi z fugiendi. l Et extenderunt linguas suam quasi arcum mendacij. verba enim mendacia sunt quasi quedam sagitte cruente. z sic lingua ex qua emittuntur arcus dicit: m Cōfortati sūt. I. malicia sua

Precedentes de malo ad pena. n Unusquisq; se a primo suo etc. I. q. d. vicinitas z consanguinitas non habent aliquam fidelitatem sibi adiunctā. q; vicini z consanguinei nituntur predare se ad inuicē. ideo subditur:

alterq; alterū supplantabit. Et tradet pater filiū: z filius patrē. Et duo I tres z tres in duos dividēt. Et probabo eē. In fornace mundabo eos. Quid enim faciā a facie filie pōli mei? Sagitta

non habeat fiduciam: q; ōmnis frater supplātās supplantabit: z

omnis amicus fraudulēter incedet: z vir fratrē suū deridebit: z

veritatē non loquent. Docuerunt enim linguaz suā loqui mē

† verba mendacij † fundendo se vt aquas infiquitatum.

dacius: vt iniqz agerēt laborauerunt

† obstinata † vel hierusalem † populi soluti

runt. Habitatio tua i medio do

† † quos de patria angebas † qui hoc prestabat.

li in dōlo renuerūt me scire dicit dñs. Propterea hec dicit dominus

† † vel igne examinabo

nus exercituum. Ecce ego † flabo

z probabo eos. Quid eni aliud

† imprudentia † hierusalem † quoniam.

faciā a facie filie pōli mei? Sagitta

† † hominem qui vulnerat. corda audientū z mentem tales ciues quos decet omne custodia cultodi. cor meum

ta vulnerans lingua † eoꝝ: dol

† † non bel. † † quia in corde z corde loquit. vnde qui loquuntur pacem. cpos. I. me. a. m. c. z. et verum mal. hab. hic.

lus locuta est in ore † suo. † Pacē

cum amico suo loquif: z occulte

ponit ei insidias. Nūquid sup

† tot z tantis † in virga

his nō visitabo dicit dominus

† tam iniquam

aut in gentē huiusce modi nō vl

† † babylonia. causa vastande propterea tolerando promisit.

ciscetur anima mea? † Sup mon

tes assumam fletuz ac lamentū

z super speciosa deserti planctuz

† † nō est qui pertrāsit gradiatur † homo

qm incensa sunt eoꝝ: † nō sit vir

† ardet omnibus nihil remansit eō viuere potest.

pertrāsiēs: z non audierūt vocē

† † pecora pertransiens sentiunt

possidētis. A volucre celi vsq; ad

pecora trāsmigrauerūt z recesse

† ecclesiam † vel trāsmigrationem

rūt. Et dabo hierām in aceruos

† hereticos

barene z cubilia draconū: z da

† confessionis.

bo ciuitates iuda in desolatiōes

† deus

eo q; nō sit habitator. Quis est

† prophera † liz in hierusalem.

vir sapiēs q; intelligat hec: z ad quē

† digne † aliqs

verbū oris dñi fiat: vt annūciet

te prophetari quo capti sunt a chaldeis: z propter hoc q; in omnibus gentibus sunt dispersi: z tota die clamāt.

Gladium. Id est materialem vel spiritualem quo vtebantur ne in malum obseruant: sed in eo q; mali sunt desperant.

Et vocate. Vocate lamentatrices propter tantā cōpassionem: z cithariste cantent. Lamentationem. Lamentationes vocant. habet enim vox dicta verborū lamentis ad lachrymas inclinare. Je enim. mea vbi hodie gemunt in iudea vt Jpse attribuat mysterium malentis pectoris vox modulata populū in lachrymas. Audi mulieres. Propheta vel ipse deus alloquit se cōpatientes affectum vt ad ppta fletus inducere: z sentire ipse dicat.

Audi vl. Dicit hoc I. ploratūs creatiuus turbe q; iacebo vastata: z atq; desolata q; desiderio legis obliti: z obseruatis ta bernacula sua. Audite e

verbum dñi. Supra plorauerat lamentatrices. z nūc q; plorare debeant. Docet eas quid dicere debeant. Audite ergo mulieres verbum dñi: z assumant aures vestre sermonē oris eius: z do cete filias vras lamentū: z vna

quaq; proximā suaz planctū eq:

† proximā † suam

ascendit mors p fenestras vras.

† ad exterminium animē † mortis † ad perditionem

ingressa est domos vras disper

† cuclam aperta. † defectus

sit. Quare pierit terra z erusta

† arida † combustus interiorius

sit quasi desertū eo q; nō sit q; p

† pudorē propter hoc non transeuntium re

transeat? Et dixit dñs. Quia de

liquit legē meā quā dedi eis:

† percepta

z nō audierūt vocē meā: z nō am

bulauerūt i ea: z abierūt post pra

† † timēs pharisaicā maniam dogmatis legalia manda

uitatē cordis sui: z post baalim

† sed parentum errores sequendos esse sed memorie

quos didicerūt a patribus suis.

Jcirco hec dicit dñs exercituū

deus israel. Ecce ego cibabo po

pulū istum absynthio: z potū da

† magnitudo diuine malicie. z semper

bo eis aquam fellis. Et dispgā

eos in gentibus quas non nouc

runt ipsi z patres eorum: z mit

tām post eos gladium donec cō

sumantur. Hec dicit dñs exercituū

deus. Cōtemplamini z voca

te lamentatrices: z veniant: z ad

eas que sapientes sunt mittite: z

† vt loquatur

properent festinant z assumāt su

per nos lamentū. Deducāt oculi

nri lachrymas: z palpebre nostre defluāt aquis: quia vox la

mentationis audita est de syon.

† vox est lamentantium in syon

Quō vastati sumus z cōfusi ve

† ipsi filii respondent † nostra vitia.

hementer? Quia dereliquimus

† † que quasi pretextica quandam pa

terram: quia deiecta sunt † taber

† † vitia negligentiam.

nacula nra. Audite ergo mulie

res verbum dñi: z assumant au

res vestre sermonē oris eius: z do

cete filias vras lamentū: z vna

† † causa lachrymis

quaq; proximā suaz planctū eq:

† proximā † suam

ascendit mors p fenestras vras.

† ad exterminium animē † mortis † ad perditionem

ingressa est domos vras disper

fuerunt mortui. z sim stitur de filio qui contra hieremie consilium posti destructionem ciuitatis ingrerunt in egyptum. b Hec dicit dominus. Hic pōit hieremias alios inducit ad lamēti dicēdū. c Cōtemplamini. I. diligenter multa supradicta. d Et vocate lamentatrices. Quinigz enim in lamentando vocabant mulieres carmē lugubre dicētes ad cōmodum alios ad flendum q; mulieres magis sūt cōpassiue. q; viri. z alibi in antiphona iertie. e Et ad eas que sapi. sunt. id hac arte.

f Mittite z properent. q. d. tempus lamentationis instat. cicra pauci in tantra vsq; ibi: g Quia ascendit mors etc. I. quasi dicat aliqs valebit claudere ostia vel portas contra chaldeos: quia ascendit z intra

Loquere hec ad eos. Verbi dei non qs̄ vtcunq; in deū credit, deū colit. Nec ideo est in multo nō digno reputetur a legens̄ arbitrio fi legat? eadem sermonē significat. si debet intelligi. Ad hoc. r, q̄ deū nouit. si paucor loquere. Ad hoc. r, q̄ deū nouit. si nouo de pauco nouit. Aliq̄s r sim vñ? p̄ticularis loquere vt impetu dominus possideat.

Quali lenū. Quod post longā meditatiōē fit in mente negligit. Ji. q̄ edite dicat tanq̄ in vētre r cordis ea fiant? edit? vt non sit qui spectet cor mentis.

Qui fecit. v. Et si quādo videant? inuidia ob hoc fieri? Ideo ea p̄mittit. Vt illi ergo q̄ dicunt dolem̄ p̄pter regē inuenire? de cuius ibem arbitrio p̄cipiat? vt dū solite misericordiā alijs tribuit? Hoc apte post testimoniū dicitur. Qui gloriatur in deo glietur.

Hec dicit dñs. Nolite gentiū r morē habere r paleā timere celi q̄ timent gētes. q: leges populoꝝ vane sūt. Quia lignū de silua p̄cidit opus manuū artificis in ascia. Argento r auro decorauit illud: r clauis et malleis cōpegit vt nō dissoluat̄ Jn similitudine palme fabricata sūt: r nō loquēt̄: portata tollēt̄ quia incedere nō valēt. Nolite ergo timere ea: q: nec male pos/ sunt facere nec bñ. r Nō est similis tui domine: magnus tu r magnū nomē tuū i fortitudie. Quis nō timebit te o rex gētiū? Tuus autem domus israel i circumcisi sunt corde. C. X.

Audite verbū qđ locutus est dominus super vos domus israel. Hec dicit dñs: Juxta vias gentium nolite discere: r a signis celi nolite metuere que timent gētes: q: legēs populorū vane sūt. Quia lignū de silua p̄cidit opus manuū artificis in ascia. Argento r auro decorauit illud: r clauis et malleis cōpegit vt nō dissoluat̄ Jn simulitudine palme fabricata sūt: r nō loquēt̄: portata tollēt̄ quia incedere nō valēt. Nolite ergo timere ea: q: nec male possunt facere nec bñ. r Nō est similis tui domine: magnus tu r magnū nomē tuū i fortitudie. Quis nō timebit te o rex gētiū? Tuus

Dicite vobis. Propie allusio ad eos loquēt̄ q̄ celestia venerant̄ a quoꝝ ignā posita sūt anneꝝ r tēpora r mēsū r decq; tandē ab eis regnū gen⁹ humanū: r ex causis celestiū moderant̄ terrena. Lignū r. Qđ de ydolis dicit̄ ad heresicos referam⁹. Ydē enī ego genta p̄mittit simula chra vani cultꝰ sua cō de stigat. Portat̄ grādia q̄si fenū? aurū r ela quoꝝ argēta iperitoꝝ actē ostrigūtqꝫ vopma ta a fabr lustrat⁹ posta rarū qđ nulla vtilitas dñi cultura gētū, ppta eū: r eoꝝ q̄ ignorāt deū.

Argento r auro. Adoro. Ut fulgeāt mās simp liceꝝ occupet r dct piat. Ydē aurei vēgi ad nop pacem vt rebellēs in diuitijs arbitremur.

Polite r mēt. Solent plerīq; gētiū dona nos colere tñ efficiatur? aliqđ eqparare vt placāt. Ubi virgil⁹ peligrātyre mi peccāt r epbyrii fe licibus aldam.

Non ē. Nō ē filꝰ tui deꝰ: deꝰ q̄ ab hereticis fingunt. Tuus est enī r. Qualis? hereticī tucta sapiaꝫ mēdi q̄ destruit sūt sapientes vi dēāt: tñ i cōis regnis q̄ dēāt: tñ i cōis regnis q̄ dēāt.

Desyra

secus est erronē r fugē fictiōē ad idola atrā pervincna. r q: iudei in hāc errorē incidērāt. vt p̄s ex supradictis. vñ ea. q: facies dāt placentes regine celi, ideo ab hoc arcet r uocat eos hieremias/ cetno: m Jnsta vias gentiū. i. leges r statuta earū. n Nolite dilcre. s. idolatriam. o Et a signis celi. i. a planetis r stellationibꝰ diuersis. p Nolite metuere. s. metu superstitioso modo p̄dicto. q Quia leges populoꝝ vane sūt. quib⁹ statuerūt signa celi placare muneribꝰ. vt dictū est. p hoc tñ nō excludit metus rationabilis. licet enīz corpa celestia sint agentia de necessitate. habent tamē virtutem limitatā et mēsurā r apposita et eis ad diuersas qualitates. et quibus disponūtur humana corpora ad varias infirmitates. sicut et dominio marris colera accendit et qua accensione nō solūmodo corpora disponunt ad infirmitatē aliquā. sed etiā appetitus sensitiuus ad iram. et quo sequunt̄ viteri⁹ lites r dissensiones. et o homines vt in plurib⁹ sequunt̄ sua passiones. soli autem sapientes earum dominant̄ per rationem. timor autē bonus ē filialis quo effidit. vt dicit pōus. i. rhetorice. ad precauendū de malis futuris. r ideo timere a celi ꝓstellationibus ad hoc q̄ homo cōsulat de habendo remedio cōtra dispositiones ad infirmitates corporum r malas passiones r alia huiusmodi que possunt ex influentia celi causari. non est malus sed licitus r bonus. r sm hoc dicit ptolemeus in centiloquio suo q̄ sa plens dominabitur astris. ingnātum prouidebit sibi de remedio contra effectus eorum. r Quia lignum. Hic ponitur declaratio dicti. r diuidit̄ tur in duas partes. quia primo ponitur ista declaratio. secundo infertur quidam conclusio ibi: Sic ergo. Dicit enim hieremias parte precedenti q̄ legēs populoꝝ vane sunt que fiūt de idolatria. r hoc declarat hic ostendēdo q̄ idola nullam habeant virtutem iuuandi vel nocendi hominibus. sed magis econuerso. quia homines faciunt idola per artem et possunt ea dissipare. et hoc est quod dicitur: Quia lignum de silua p̄cidit. r patet littera vsq; ibi: o In similitudinem palme fabricata sunt. quod exponitur vno modo. quia sicut arbor palme celata per artem non habet aliquam virtutem faciendi fructum. sic nec idola habent aliquam virtutem faciendi bonum vel malum. Alio modo q̄ sicut palma crescit in altum virtute nature. sic idolum metallicum erigitur in altum virtute artis. r non propria virtute. r ideo subditur: r Non est similis tui dñe. quia omnia agūt propria virtute a nullo dependens. r ideo subditur: q Quis non timebit te. q. d. nullus est qui non debeat te timere. r Tuus est enim decus. id est honor tibi debet ab hoibus. Jn hebreo habetur: Quia tibi veniet. r subinnelligitur. q̄dlēp sapiens ad te honorandū. r sic ē casū hūa. sz trālator posuit clarius transferēdo sensum et sensū. r nō verbū de verbo

ecclesiam sacrant multos similis dominꝰ inde: perdam sapientiam sapientum r prudentiā prudentium reprobabo.

Ariolorum r. Aliter: ab decipi: falsitas tacitat: ferax aperitur.

Ophyr. Aūt de lapī nobꝫ qđ⁹ aury apud hebreos appellatur: qđ dicere possum⁹ obiciant in sapīe ipīdicat quod imus tant.

Hyacinthus r. Ut sapīe? Ut sapīe? Ut sapīe?

dem inhabitantibꝫ congregat: r longe exhibitoꝝ gregatꝫ affluxꝰ. Nō mi
rū licet prime longa post futura miseriaꝝ sit figura futuraꝝ.
CIRCUMDEDISTI. Congregasti hierusalem tuis facilē factā habitatorē sibi
ipsis inimicū.

TABERNACULŪ. Plangit hierusalem tuis facilē factā habitatorē sibi
vt nō mouea cruciatū ita
dormiendi sibi sit pena.

ET NON TIMUIT. Neq; ego in obsidione quasi timens
timore humano: q magna
pena sibi inferenda sup
sciebat eā.

Hec. Vbi. Et
pena. Q3 tanta hostium
clades fuit: non pōt. Ita
tam longa cura consilio
ne pacis nō terrebat.

Hec auditionis eius.
Hec omnia que fecerāt
r pacta tanto delorēt
ad pertinaciorē audaciā
quāto tempora retro annis
quidē tolerauerāt dila
tam ultionem: r habita
to exitio in spēm longi
ris
religiōis. Hec ita cul
pa patrum fuerūt qui
ita egerūt: r dominum
non quæsierūt.

DRACONUM. Illi struthiones. Hymachus sperauerūt. Vt pro bellua
haberent. Videt draco
nes r alia venenata. Illi
strationes que solitudini
familiares i deserto na
scūtur r oriuntur. Illud
hyenas. i. quidā mōstra
r demonū simulacra.

SAGENAVERUNT. Circūdederūt
qui vndiq; vastauerūt sic
regi assirio. Nō est mi
rum si hominis vita cū
dauid a domino gratiam
ho. peregerat.

In iudicio. Cum
si quis patitur magna
sint: r malicia meruerit
sed corpe: vt pater fi
lium: non affligas vt
hostis inimicum. Affli
gas enim omnem filiū
quē recipis: r omni po
ne r flagello emendas hierusalem. Benos aut̄ que non cognouerunt
et non iudicium sibi indignationē merentur. C. XI.

ERBUM. Quod fuerat erat in principio apud deū. Hoc est enim
a verbum predicantium: si ad singulos fiat dei verbum. Quid enim
prodest mihi cum venisse in mundum: si non habeam cum qui fa
ciat et ad prophetas r reliquos alt: Vos cum sum vlq; ad consu.

Nicolaus

primo ostium ad iudeos. secundo ostium ad extraneos: ibi: Effunde. Circa
primū dicitur: Congrega de terra confusionis tuam. q. d. venit tibi con
fusio et vesania parentum. a Que habitas in obsidione. id est tu ble
sylon que obsederit a chaldeis. r loquit de futuro per modū plenitu
dinis. b Ecce ego longe ponam. &c. aute enim
captiuitatem babylonis aliqui de regno iuda fuerunt captiuati in egyp
tum et alibi. c Pa vt nō timuerunt. i. ab amicis suis. In hebreo
habetur: Pa vt timentur. i. pena pro peccatis suis. vt dicit glosa
hebraica. Ideo subdit: d Vbi mihi super afflictione mea. loquit sub
persona hierusalem seu populi habitantis in ea. e Ego autem dixi. ve
rationē mihi inferendam dante. f Planē hoc infirmitas mea est. i. pe
na ista pacis et culpa mea. g Et portabo illam. mihi a deo iuste in
flictam. h Tabernaculum meū vastatum est. i. templū. de quo loquit
ad modum tabernaculi moysi quod furtiuo extendebatur r pellibus co
operiebatur. i Filii mei exierunt a me. i. habitatores mei in captiuita
tem ducti. k Quia fuerūt egerunt pastores. i. principes r sacerdotes.
l Et dominus non quæsierunt. per doctrinā cultū. m Propterea non
intelligerunt. vertus pyllqu. n Et omnis grex eorum. id est populus.
o Effunde ei. partim occidendo partim capiuitate. p Vox auditio
nis &c. quasi a parte aquilonis intrauit exercitus chaldeoꝝ iudeam ad de
vastandū eam. q Bello domine quia non est hominis vita eius &c. id est
non est in potestate hominis vite ambulare in via iustitie nisi pa te dirī

Mortuum quod factū est &c. Non est potium in studio quo tempora
vel ano regnoꝝ quoto eius anno hec prophetia facta est: sed intelligenda
pauci prophete r tempora hec esse tuenda. Vel q̄ post reportatum mu
dum hic iterū domini ad prophetam factus fit. Propter autem nimis ad
virōs iuda r hierusalem iterū dirigitur.

Ad virgo iuda &c.
Aliegat. Christianos. i.
Christum enim de iuda
orme est. Hec quo ver
sitatur: Juda te lamba
bunt fratres tui: manus
t. super dorsum inimicorum
tuorum. &c.

Hieremias. &c. Et
dicit que &c. dignum regula
ma qui fert verba patris.
Par enim in ea multi
plicatur r cernitur.

MALEDICTUS. &c. Iudei enim maledicti q̄
non audierunt testamentum dei: qui obiurat eos
de terra egypti. Nec in
tem qui in christo medi
nante testamento eis ob
diuinus quod per moyſen
traditur. Et nobis hoc
dicit: ne maledicti simꝰ.

EDURI vos. Pici.
Origi. Nec quoq; obiu
rit deus de egypto r fur
nace ferrea: immundi scz r
ciuis angustiaꝝ locus est
vbi crucifixus est domi
nus vocat spēialiter so
doma r egyptus.

FOETENCE fecerūt. Tri
bulationis r pene ma
gnitudines significat: nō
locuti aliquos ferri ma
ria in pena preparatos.

Audite vocem. Ac
si dicat: non generis pri
allegio: non circūcisio
nio prerogatiua: nō liberi
bari estis: sed propter obe
dientiam israel efficiet
de: r ipse populus me⁹.
Et hic quidē ad seruos
loquitur euangelio ad
amicos: vos amici mei
estis. si. f. q. p. vo. Jam
non dicam vos ser. &c.

Lum autem amici fuerint: de amicis transeunt in filios. Quotquot enim
receperunt e. de. eis p. f. dei &c. Amicis autem r filiis precipit: Estote per
fecti sicut pater vester perfectus est. Similitudinem impat: non equalita
tem. In lege obedientia mandatoꝝ: hi similitudo dei.

ET EGO. Non est deus omnis: sed certi cui solus se largitur: Unde:
Ego deus tuus. r alibi: alios quoq; inquit: Ego deus eorum: ego sum de

De lyra

gatur. q. ti de⁹ nō deficit aliqui obtemperāt istaꝝ debite petenti: sed multi
per sua peccata demerent a deo diuinti. r sic errant iudei. Ideo subditur:
r Corripe me domine. de meo errore. p Verūtamen in iudicio. tua
misericordia temperato. t Et non in furore. sī est in rigore iustitie.

u Ne forte ad nihilum redigas me. ita q̄ nullus de populo meo remā
neat. x Effunde. Hic consequenter petitur punitio ciuꝰ ad extraneos
qui iudeaꝝ vastauerunt. quia licet in hoc fuerint executores diuine iusti
cie. tamen hoc fecerunt mala voluntate. f. ex odio r inc virtuti posthpitus
se attribuendo quod fiebat a deo. ideo dicitur: Effunde indignationem. f.
punitionem. y Super gentes que non cognouerunt te. per fidē veraz.
z Que nomen tuū non inuocauerunt. sed magis nomina idolorum.
a Quia comederunt iacob. populū israel crudeliter occidendo. b Et
deuo⁹ eius vastauerūt. i. populū quo iudei magime gloriabant. C. XI.
c Erbū. Hic pōt renouari populus a legis transgressione. r diuidi
tur in tres partes. quia ponitur renouatio offi. secundo rebellio po
pulitibi: Et dixit dominꝰ. tertio inflictio supplicii ibi: Quia tot.
Circa primū dī: d Audite verba pacti huiꝰ. i. legis q̄ fuit ipi gēdā pacti
tum dei. r pplm. e Maledictꝰ vir q̄ nō audierit. nō solū aure corporis
sed etiā corde r ipletione operis. f Os sanctū &c. i. dic ei. i. in tpe tri
bulōis de egypto. qui quīgesima die a pascha egressionis vestre fuit ter. i. mē
te tyrnal. g De fornace ferr. i. valde dura. eo q̄ afflicti fuerūt ibi sīl inf
labores duros. i. operosos laterum r decoctiōe. h Ut suscitē iura. effectu
adimplēdo. i Qs iu. p. v. abrahe: Deū. ysaac. yacob. r viii.

Lamabunt. In nouitate mōris r ab eo audiūt qui nec audiuit. Et
q̄ erāt sibi proximi &c. Et ad ydolatriā ipi nec audiuit. Et
rūdūt: quasi ex ydolatria ad ydolatriā. Et ad ydola ipi nec audiuit.
r dictū a vbi conqueri. debuerūt. Illi nō audiuit. Et ipi nec audiuit.

Hieremie c xi

atrahis. vt ereas r destruas. r deus facis. Quod exponit saluator ait: deus adhuc
non est mortuus: sed viuus. Mō natus est. Qui ait.

Z facte r mellē. Mō dic r facte rō. Etiam abundantiā significat: sicut
virginitas: Mō dic a fluda illa herat r rubus adhera mendi. Vel metaphorice
ara a facte r mille mandā ecclia est in qua parauit nutrimentū sacre doctri
ne. Et fidē a vbi conqueri debuerūt. Illi nō audiuit. Et ipi nec audiuit.

Hieremie c xi

datūrum me eis terram fluentē
lacte r melle. sicut ē dies hec. Et
respōndi r dixi. Amēn dñe. Et
dixit dñs ad me. Vociferare oia
verba hec in ciuitatibus iuda: r
foris hierlm dicēs. Audite ver
ba pacti hui⁹: r facite illa. Et: cō
testans protestatus sum p̄s vōs
i die qua eduxi vos de terra egy
pti: vsq; ad diē hanc. Mane cō
surgēs protestatus sum: r dixi: Au
dite vocē meam: r non audierūt
nec inclinauerunt aurem suā: sed
abierūt vnusquisq; in prauitate
cordis sui mali. Et iduxi sup eos
oia verba pacti huius: quod p̄
cepi vt facerēt r nō fecerūt. Et di
xit dominus ad me. Inuenta est
iuratio in viris iuda: r in habi
tatoribus hierlm. Reuersi sunt
ad iniqtates patrū suoꝝ priorꝝ:
q̄ noluerunt audire verba mea.
Et ipi ergo post deos alienos abie
runt vt seruirēt eis. Irritus fece
rūt domus israel r domꝰ iuda
pactū meum quod pepigi cū pa
tribus eoꝝ. Quāobrez hec dicit
dñs. Ecce ego inducam sup eos
mala de⁹ q̄bus exire nō poterūt:

r clamabunt ad me: r nō exaudi
am eos. Et ibunt ciuitates iuda
r habitatores hierlm r clama
bunt ad eos q̄bus libant: r nō
saluabūt eos in tpe afflictionis
eoꝝ. Secundū numerum ciuita
tum tuarꝝ erant dii tui iuda: r se
cundū numerū viarꝝ tuarꝝ hieru
salem posuistis aras confusionis:
aras ad libandū baalim. Tu er
go nōli orare p̄ pplo hoc: r ne
assumas pro eo laudē r orōem:
q: nō exaudiā in tpe clamoris eo
rum ad me in tempore afflictio
nis eorum. Quid est quod dile
ctus meus in dōmo mea: scit fce

lera multa? Numquid carnes
sancte auferēt a te malicias tuas
in q̄bus gloriata es? Oliuā vbe
rem: pulchrā: fructiferā: speciosā
vocauit dñs nomen tuum. Ad
vocem loquele grandis exarsit ig
ne: r combusta sunt fruteta eius
Et dominus exercituum q̄ plan
tauit te: locutus est sup te malū

p malis domus israel r domus
iuda q̄ fecerūt sibi ad irritandum
me libātes baalim. Tu aūt do

rie a deo p singulos intellectus p singula regna r ciuitates. Et propter ydola
q̄ erāt sibi proximi &c. Et ad ydolatriā ipi nec audiuit. Et ydola ipi nec
audiuit. Et ad ydolatriā ipi nec audiuit. Et ydola ipi nec audiuit. Et
r dictū a vbi conqueri debuerūt. Illi nō audiuit. Et ipi nec audiuit.

De lyra

la supra multiplicauit ta hierlm. vt habet. iiij. Reg. xxi. r subditur
q. Tu q̄ hieremia. r Nolli orare p pplo hoc. q. d. nō est tpus vt p
eos tue. p cis exaudiant. r ipsius nō ad hoc subdit: p Quid est q̄ dile
ctus meus. i. pplo illi a me spōnet dicēs. r In domo mea. i. in ecclia
meo male operato. v Fecit fidera multa. ponēdo ibi ydola tpe manas
sē regis iiij. Reg. xxi. r in hoc fuit marime⁹ dei zelotes. q: fili. est ac si vxo
introducat adulter in eodē lecto cū marito. z Numq̄ carnes &c. i. la
crificiꝝ mihi oblatoꝝ. y Audiuit a te malicias tuas. q. d. nōi erāt
ita nō placit mihi ex deuocōe r bonitate operandi. Speret ille nō. Deꝰ.
Reperit vbi ad abel. r ad munera eius: postpōit respectū ad bonitatem
effectiuā ex q̄dā ad ei⁹ oblationē. Ita. Sa. exponit: Numq̄ carnes
sē &c. i. ecclesie. q. d. ecclesia nō liberabit te nisi cū ea adhuc opa iusti
cie. 3 Oliuā viridē &c. in pcepto erāt ciues de egypto vlq; ad ptm ter
ni vituli aurei fuit generalius statue populi. vel illud pōt referri ad statuā
ipsius tpe dauid r salomonis co q̄ dauid augmētauit culti⁹ diuinū. r pe
pcepto ei⁹ salomō edificauit templū: vt hz. Paral. r subdit deteriorationē
ei⁹ dī: a Ad vocē loquele grandis. Ipius de cui⁹ magnitudine nō est
finis: vel ipsius nabuchodonosor q̄ fuit instrm dei. i. destructionis templi.
b Exarsit ignis in ea. nabuchodonosor cui pcepit incēdi ciuitatē r templū
eā pegit pter ppā pcā. Citera patet in ifa. c Tu aūt. Superius a

Deū quomodo cum eruditi probant et scripturā hoc nō dicat: nisi forte dicant populum cognitū r non ferē.

Origē. Tu aūt dic r. Hec: non mihi hoc ore r cognoscam. Pater filiū. Deus non solus vocat, vel: videtur vocari magistri. super r. Nemo ergo est magister nisi deus q in celis est. Laudā dominū vel per ki

vel p filiū. Et nulle cham p paulum q patrum: vel quilibet fanctum. Cū dem̄ scripturā r deū. Horum hec mihi dic et cognoscam. quia? Ois pfum dire nisi tu reuelaueris. Tu aūt dem̄ dic te videre cogitatiōes tuas quoniā q̄ gerit: vel cū tuis fiat voluntatis. Nō tuus sermō lig. in p.a.r. Pōnis ide quo nascunt r sermō eius. Quia vo do eam: eo velueris quidā stultus dicat posse: dem̄ dicere eius crucifixores cū dicerent: Descendat lig. in p.a.r. Cū enim verbo r milleno eius pungit cruciris magistri in pane? lignū mittē: et illi qui? milliūs dicunt: Descendat lig. in p.a.r. Ego vo inuisibile vi mi rabile quidā inferacissimum missum in panem eius panē fecit melioez Doctrinā dulciorē. Mittat lignū p moysen missum in amarā aquā fert eam dulcē. Nec est q mittere lignū in panem eius qñ ille erat panis: nō lignū: in omne terrā nō exerat frondes eorum. Sed potiꝰ attēdit sunt dubia? p lignū in omne terrā dem̄ p lignū in omne terrā dem̄ pfidiosū et? seminatus est. Ego aūt legem nō intellexi amara esse aquā. Cū autē venit lignū vita christus

Nicolaus

Postq̄ tractatus huius libri hieremie incepauit ppā tade matrīā. hic plangit timorē r hoc sibi futurū: q; sicut dicit Joānes os aureū: Incertū odiū q̄ angit criminosos. Et dūabz in duas partes: q; primo plangit sal aduersitatē. r secūdo aduersarios sibi ꝓperitatē. ca. sc. Circa primū dicit: Tu aūt r. i. cernens aliter p nūl reuelationē. r q̄d sit illud subdit: a Tu aūt dem̄ dic mihi studiose. q; p vias occultas querebant interficere eū. sicut subdit: Et ego quasi agnus mānsuetus. b Et nō cognoui. nūl reuelatione mihi facta mihi. Quia cogitauerūt sup me consilia. quod subdit: c Dicētes nō eū de terra sed fubito cōfligā: d Mittamus lignū in panē eius r. Et est ira in terra illa arbor nocē tamen venenata r inde est tropus i. venenū. r tropice tractat. i. venenaria mutata i o. r de lignō illius arboris mittatis medio volebāt ponere in cibo hieremiā qui nomine r gestu intelligit. vt sic moreret r amplius eos nō arguaret. e Tu aūt dne sabaoth i. exercituū q; q̄ angeli deligunt. f Videaz vltionē tuā r. ita hoc nō dicebat ado vindictā: sed amore iusticie: r magis q; volebāt verbū veritatis impedire. g Propterea hec dicit dñs ad viros anathot qui querūt aiaz tuā r. Et cū esset q̄ principaliter eū occidere volebant. erat eni hic magis odiebāt eū: r ar. ꝓpter quod ꝓphetia? magis inualescebat: ꝓpter qd et q̄ inuidia magis est inter cōpatriotas r simul habentes q̄ inter extraneos de quo alicubi tractauimus q̄ sit rhetorice. cuius nō est q; inuidia est ad ꝓximū alicuius malū longing nō apprehendit sic diminutiuus boni ꝓficiat cuidā. ꝓpter q̄ subdit: h Et dicit. r. inuidia mo nō licet. i Non ꝓphetabis in nole dñi r. i. si tu cessas ꝓphetia sicut r nos tam tolerabo. ꝓ tua malitia. r pari simea.

C XII.

f Ista. q̄d. Hic ꝓbz hieremias plāgit sibi aduersantiuz ꝓsperitatē. quidā eoz q̄ de tribulationib⁹ ista ꝓcedūt. r fabulantib⁹ magis ꝓsonat q̄ loquat de viris anathot q̄ quidā dicebāt hieremiā: vt dicit ē. r dicit.

f quo apparat me loqui f Mihi

mine demōstrasti mihi r cognoui: f Audiebam

uit: tū ostendisti mihi studia eoz: r ego quasi agnus māsuetus q f pecuz. vñ

ad victimā ducit? Et nō cognouī q; cogitauerūt sup me cōsilia.

f ꝓuerbium fuit in vsu f corpus falsum eos qui est panis qui de celo descendit. f crudo

lia dicētes: Mittam lignū i pa f ut natura eius oblatur f cōfligā grandi fructu. radix in terrā mea. Iherē. malū. fructū. i. grandi fructu. f vndo populus hic me tabqz homicidā. et nō est memoz eorum longe est a me. f pater.

nē eius: r credam? eū de terra viuentū: r nomē eius non memo

f f filius. f nemo enim nouit filiū nisi pater. r nemo nouit patrem nisi filius

retur amplius. f Tū aūt dñe sabaoth f f reddendo vnicuiq; quod meretur. quiqz

baoth qui iudicas iuste r ꝓbas

f eorum hz. qui in secūdo gle

renes r corda: videam vltionē f obtinuerat. pro ea enim dicit pater ipsorū

tuā de eis. Tibi enī reuelaui cām meaz. Propterea hec dicit dñs filiis

ad viros anathot q querūt aiaz tuā: r dicūt: Non ꝓphetabis i nomine dñi: r non moreris in manib⁹ nostris. Propterea hec dicit dñs exercituū: Ecce ego visitabo super eos: iuuenes morientur in gladio: filij eoz r filie eoz morientur in fame: r reliquie nō erunt ex eis. Inducā enim malū sup viros anathot: annum visi

f ludeos f obedientie

tationis eoz. C. XII.

i Iustus quidem tu es dñe si disputē tecum: verumtā men iusta loquar ad te. Quare

f hereticoz

via impioꝝ ꝓsperatur: Be

f in ipso

ne est omnibus qui preuaricant

f ꝓfitendo ecclesiam f suos iactant

r iniqz agunt? Plāntasti eos: r radicē miserunt: ꝓficiunt r faci

f occupando.

unt fructū. Prope es tu oi eoz

f vndo populus hic me tabqz homicidā. ex aut eo rum longe est a me.

f pater.

r longe a renibus eoz. Et tu dñe

f f filius. nemo enim nouit filiū nisi pater. r nemo nouit patrem nisi filius

nosti me: vidisti me: r ꝓbasti cor meum tecum. Congrega eos

f in iherusalem: vel in consolatula. f a virga f f iste locus de littera. qui est. vbi dñs diligit eum ꝓ fa.

quasi gregē ad victimā: r sancti

f f bone: hz animus peccatū murmur fica eos i die occisiōis. Vsqz quo

f f que in vitas hominum erant sine offensione ꝓ eo peccatis eoz f Berba

lugebit terra: r herba omnis re

f cantus hz.

gionis siccabitur. ꝓpter malicias habitātium in ea? Cōsumptus

f f cum omnia dei ꝓuidentia agantur

est aial r volucre: qm dixerūt

f good pastori simile

non videbit nouissima nra. Si

f Lassus dicit

cum peditibus curreus laboca sti: quomō poteris ꝓtendere cū

f Lassi i terra tua aliqui habuit? Modici. quid futura cum iordanē manserueris illius gurgites sustinueris

eqs? Cum aūt i terra pacis secu

rus fueris: quid facies in supbia

f eiusdē

iordanis? Nāz r fratres tui r dō

f medici amicus qui ve ligit. f cum duobus

mus patris tui: etiā ipi pugnauerūt adūsus te: r clamauerūt post te plena voce. Nē credas eis cū

f quasi ciuitas boni memo nouissimi ꝓ sanctis via iniq. f sentencia in huius terre medio. f

locuti fuerint tibi bona. f Reliq

f f cathedra Hierusalem f sacerdos Hierusalem heredi.

domū meam: dimisi hēreditatē

f. Ipsorum pater in me. r ego in patre.

f f nulle portiunculā hēditat ꝓpriā dilexit animā meam

meam: dedi dilectā animā meā

f inimicoꝝ

in mānus inimicoꝝ eius: facta ē

f populus Israel. f pariter ruginndo vngitur eum

mihi hereditas mea ꝙsi leo in sil

f f vt quondā dilecta appellatur odiosa.

ua. Dedit cōtra me vocē: f ideo

f f quod prohibitus sibi habuit Israel. vt nihil esse honorū quod non ꝓfugiet et. in eo. Et nūc nō venire ve.

odiui eā. Numquid auis discolo hereditas mea mihi? Numqd

f caprea

aūis tincta per totū? Venite con

f diuersi generis

gregamini omnes bestie terre p

f quoniam deum suum non cognouerunt.

perate ad deuorādū. Pastores

f Israel

multi demoliti sunt vineaz meā

f fortem.

conculcauerūt partem meā. De

f quendam.

derunt portionē meam desidera

f sine deo

bilem in desertū solitudinis: posuerūt eā in dissipationē: luxitqz

Nicolaus

autem in terra r. i. in ciuitate a natbot in qua natus r nutritus fuisti: et sic habes tot parentes r amicos q; aliquā securitatē pōt dare tibi: r tū tibi times. a Quid facies in supbia iordanis. i. in hierusalē vbi opandebit te fustinere persecutionē. vt habet. Jer. xlvi. Vocat aūt hic in hic superbia iordanis: quia iordanis fluuius frequēter intumescit impetū q̄ cepit ripas suas. sic hierusalē ꝓpter potentiā r diuitias fugbierat r metas suas circa diuinū cultū supra modū crescebat ad idolatriā declinādo: vt patet ex dict. Jere. ca. b Nam r fratres tui. i. viri anathot qui sunt sacerdotes sicut r tu. c Et domus patris tui. i. aliq; tibi ꝓsanguinei. d Etiaz ipsi pugnauerunt aduersum te. cum alijs querentes te interficere. e Clamauerūt post te. dicētes verba nisi pungitiua vel potius verba detractiua que nō dicunt? anē faciem sed post. i. occulte. f Nē credas eis r. aliquando enim loquūtur? ei pacifice fingētes amicitiā: vt magis eum decipere. g Reliqui. Hic ponit secundū de quo respōdet dñs hieremie f. de populi iude destructione. Et primo denūciatur hec destructio. r secūdo ipsius reparatio. ibi: Et cum euulsero. Et ex istis duob⁹ apparebit que ttionis hieremie solutio. f. circa primū dicit dñs: Reliqui domū meā. i. ꝓplam meo nō dedicauī. h Dimisi hereditatē meā. i. ecclesiā r iudeā hoc ad expeiendū amicitiā dei erga locū r gentē sicut aliquis de amico suo specialī dicit. talis est cor meū r ala mea. i Facta est mihi hereditas eius. i. nabuchodonosor r exercitus eius. l Facta est mihi hereditas mea. i. gens iudaica: sm qd dr Esa. xix. Benedicta mea hēreditas Israel. m Quasi leo in silua. i. a me extranea per idolatriā. n Dedit ꝓra me vocē. dicēdo ꝙ me blasphemia. o Ideo odiui eam. dimittēdo eā in manib⁹ inimi eoz suoz. Ideo subdit: p Numqd auis discolor. i. variicata sanguine in diuersis partib⁹. q. d. nc. q; regnū inde facta est afflictū partialiter ab egy ptijs r assyrijs. q Numqd auis tincta p totū. i. tota sanguinolēta. q. dic ꝓ nabucho donosor q̄ tota terrā destruxit occidēdo r captiuādo. ideo

ra esse ꝙ dicta sunt mutilcarta membra nobilis sup terrā. Cum tam tam operē terra opulenta fuit apud rudē. ea quā? caro antea ligni vel lapidis. f. immobilis et aurita r. Modo? Non venit pauē ꝙ gladius. dicit? ille venisse nō erat gladius sup terrā nisi ex. conceptibus carn adhuc sui ipsi: nec spiritus adueritas carnē. Cū aūt venit r pauē homīe esse facti carnis vel lapidis cordis eius. quasi gladi? lentibus penetrāt verū. i. carnem. r spūlis. r cruentū. i. cū mortificationis lesa circūcisionis magis in corpore nō in suis vitijs magis tangit carnem vitat? ab spūs. Et seminauerūt nō in carne ꝙ in spiritu. vt nō metamus corruptelā de carne sed de spiritu vitam eternam.

Nō est pax dē. La ro pax dei in se recipit nō pōt. Sapientia enim carnis inimica est deo. q; in carne sunt. deo placere non possunt.

Seminauerūt r. Hec ꝙ exclusiue dicit. qui verba dñi male tractauerūt. et male vsi sunt. de quib⁹ dñs dixit. De ceteris per. Jer. informat. Clari enī non ꝓderāt eis. Nihil enim ꝓderit nomen esse ꝓphetā. nisi ꝓphetiā habeat. nihil magi dignitatibus suis grauabitur: r poenas potentio tormenta patientur: et cui plus dimittitur plus ab eo exigitur.

A fructibus r. Per. Et ꝓphetationes vestras vobis. i. ꝓpter vos. Quia vos ꝓphetis. et ꝓphetia nō ꝓdest nisi ei cui ꝓphetat. Et ideo ꝓphetia vestra vobis. i. ꝓpter vestrā vtilitatē ꝓphetat. Et ideo ꝓphetia vestra vobis. i. ꝓpter vestrā vtilitatē ꝓphetat. Et ideo ꝓphetia vestra vobis. i. ꝓpter vestrā vtilitatē ꝓphetat.

f Lassitudo mea ꝓfitens super me. Desolatione desolata est omnis terra: q; nullus est qui f locum recogitet corde. Super oēs vias f lassus. deserti venerūt omnes vastatores terre: quia gladius dñi de/ f a termino vsq; ad terminum uorabit ab extremo terre vsq; ad f f diffusio f etiam terribe filijs eorum extremū eī. f Nō ē parvuniarse f quasi expectantem bona r remanere mala ꝓfugere. f ecce adueniā. carni. Semīauerūt triticū r mel f f rerum penuria abundantiam a ꝓfo assumpsit. fuerūt spinae: hereditatē accepe f captiua hz dei non ꝓdesse. rūt: r nō ds ꝓderit. Cōfundē mini à fructibus vestris ꝓpter īrā furoris domini. Hec dicit do minus aduersum oēs vicinos f vel im meos pessimos: q tangūt here f Israelem ditatem quā distribui ꝓplo meo israel. Ecce ego euellā eos de terra sua. Et domū iuda euellam f f de finibus nimirum hereditatis de medio eoz. Et cum f euulsero eos misertar r miserebor eoz: r f eosdem reducā eos virū ad hēditatē su f vicissim. f f reformatos ad hereticis as: r virū i trā suā. Et erit si ꝓcu f in ecclesia. diti didicerint vias ꝓpli mei: vt f non videbit qui de ecclesia discedit iurent in nole meo: viuit dñs nus: sicut docuerūt ꝓplū meū

Nicolaus

subdit: r Dicit r. ꝓparate ad occisiōē. carnes occisoꝝ. o Pastores multi. i. principes eccliē q nabuchodonosor sm qd expōnit. Jer. xl. ca. vi. in ꝓnci. ad eā venīt pastores r. ꝓ Demoliti sunt vineā meā. i. populū tū. Dicit vt Esa. v. Vinea dñi exercituū domus Israel. v Ad ꝓplm suū inc. affligēdo. dāc eis inuidiā. Latera patent vlq; ibi: r Sed minauerunt irruā r ipse me suffert. q̄s exponit. Ra. Sa. dicens ꝙ minauerunt irruā r ipse me suffert. q̄s exponit. Ra. Sa. dicens ꝙ minauerunt destructōē duitatis tales fecerūt aliqua bona ꝙ nō valuerūt deo ꝙ nō fecerunt debitā penitentiā de malis ꝓcedentib⁹ sm monitionē hieremie. Ā. posse. iij. cap. Nouate vobis nouale r nolite serere sup spinas.

Pōe cuiā hec oponitur dño ante aduentū nabuchodonosor inserat ter rilitatē per quā nō fuit recursus populus ad penitentiā. y Confundimini. i. captiuitatē ducti. z Ā fructibus vestris. i. ꝓpter nequitia vias. a Hec dicit. Hic ꝓbz ponit populi iude reparatio. r hoc ad gloriationem bonoꝝ. sicut ꝓmissa est destructio ad gloriationem malorum. ꝓmittitur tā destructio aduersarioꝝ. cum vt: Hec dicit dñs aduersus oēs vicinos meos pessimos. tibi erant idumei decidentes ab eius fratre iacob: r monbites r ammonite q̄ dilatauerāt ꝓ de locis nequor. ar. ebr. ꝓpter q̄s subdunt iudeos diligēs. r ipsi ecclesiā. aduersabant eius. r incursantes nabuchodonosor. i. ceteros in eius exercitu venerūt ꝓra iudeā. Q̄ subdit: b Quia tangunt hereditatē r. Et ecce ego euellā eos de terra sua. ꝙ ꝓpter captiuitatē il iudeoꝝ ipa fuerāt fact eius captiuati. c Et domū iuda euellā de me dio eoz. ꝙ ipsi habitabāt circa terrā iuda. d Et cū euulsero eos. f. nabuchodonosor. e Misertar r miserebor eoz r. Hoc fuit impletū quo cyri regis p eos. f Docebūtur r misereboz

ex sinu affixe ꝙ habitatores.

C. XIII.

b Et dixit dominus ad me: Vade ꝛ possside tibi lumbare lineum: ꝛ pone illud super lumbos tuos: ꝛ in aquam non inferes illud. Et possedi lumbare iuxta verbum dñi: ꝛ posui circa lumbos meos. Et factus est sermo domini ad me secundo dicens: Tolle lumbare quod possidisti quod est circa lumbos tuos: ꝛ surgens vade ad euphratem: ꝛ absconde illud ibi in foramine petre. Et abij ꝛ abscondi illud in euphrate sicut preceperat mihi dominus. Et factum est post dies plurimos dixit dñs ad me: Surge ꝛ vade ad euphratem: ꝛ tolle inde lumbare quod precepi tibi vt absconderes ibi. Et abij ad euphratem ꝛ effodi: ꝛ tuli lumbare de loco vbi absconderam illud. Et ecce computruerat lumbare ita vt nullo vsui aptum esset. Et factum est verbum domini ad me dicens: Hec dicit dominus deus: Sic computrescere faciam superbiam iudam: ꝛ superbiam hierusalem multam: ꝛ populum istum pessimum qui nolunt audire verba mea: ꝛ ambulant in pravitate cordis sui: abierúntque post deos alienos vt seruirent eis ꝛ adorarent eos. Et erunt sicut lumbare istud quod nullius vsui aptum est. Sicut enim adhæret lumbare ad lumbos viri: sic agglutinaui mihi omnem domum israel: ꝛ omnem domum iuda dicit dominus: vt essent mihi in populum ꝛ in nomen ꝛ in laudem ꝛ in gloriam: ꝛ non audierunt. Dices ergo ad eos sermonem istum: Hec dicit dñs deus israel: Omnis lagena implebitur vino. ꝛ dicent ad te: Nunquid ignoramus quia omnis lagena implebitur vino? Et dices ad eos. Hec dicit dominus: Ecce ego implebo omnes habitatores terre huius: ꝛ reges qui sedent de stirpe dauid super thronum eius: ꝛ sacerdotes ꝛ prophetas ꝛ omnes habitatores hierusalem ebrietate: ꝛ dispergam eos alterum contra alterum: patres ꝛ filios pariter ait dominus. Non parcam ꝛ non ignoscam: nec misereor: vt non disperdam eos. Audite ꝛ auribus percipite: nolite elevari quia dominus locutus est. Date deo deo vestro gloriam antequam contenebrescat: ꝛ antequam offendant pedes vestri montes caliginosos. Expectabitis lucem ꝛ ponet eam in umbram mortis ꝛ in caliginem. Quod si hoc non audieritis: in abscondito plorabit anima mea a facie superbie. Plorans plorabit ꝛ deducet oculus meus lacrymam: quia captus est grex domini. Dic regi ꝛ dominæ: humiliamini sedete in terra quoniam descendet de capite vestro corona gloriæ vestræ. Civitates austri clausæ sunt: ꝛ non est qui aperiat. Transmigrata est omnis iuda transmigratione perfecta. Levate oculos vestros ꝛ videte: qui venitis ab aquilone. Ubi est grex qui datus est tibi: pecus inclytum tuum? Quid dices cum visitaverit te? Tu enim docuisti eos adversum te: ꝛ erudisti in caput tuum. Nunquid non dolores apprehenderunt te quasi mulierem parturientem? Et si dixeris in corde tuo quare venerunt mihi hec? Propter multitudinem iniquitatis tue revelata sunt verecundia tua: polluti sunt plantæ tue. Si mutare potest æthiops pellem suam aut pardus varietates suas ꝛ vos poteritis bene facere cum didiceritis malum. Et dispergam vos quasi stipulam que vento rapitur ꝛ eos qui stipulam quæ vento rapiet ꝛ in deserto. hec sors tua portio mensurarum tuarum a me dicit dñs: quia oblita es mei: ꝛ confisa es in mendacio. Et ego nudavi femora tua ꝛ apparuit ignominia tua: adulteria tua: ꝛ hinnitus tuus: scelus fornicationis tue ꝛ prostitutionis tue. Collem meum in agro vidi abominationes tuas. Væ tibi hierusalem quia non mundaberis post quantum adhuc et hoc factum est vanitas. Circa primum est de lumbare. In capitulum. Significat autem ꝙ Vbera in typum istius populi liberati nihilominus peccat. Potest vero aliter exponi quod per lumbare intelligitur ydolatria in quam populus ille postea cecidit. Unde quia ista que ascendit scalbara. Octavo ibi qui ꝙ naturaliter ramis nō peperunt nec fili parcet ſi nō fuerit digna lumbo eius. Vi. nō adhæret ꝙ vinus spiritus fuerit in christo.

Et vade

ce fiant offence ei habitatores.

C. XIII.

b Et dixit dominus. Vade & posside tibi lumbare lineu: & pones illud super lumbos tuos: & in aquam non intrare illud. Et possedi lumbare iuxta verbum domini: & posui circa lumbos meos. Et factus est sermo domini ad me secundo dicens: Tolle lumbare quod possedisti quod est circa lumbos tuos: & surgens vade ad euphraten: & absconde illud ibi in foramine petre. Et abij & abscondi illud in euphrate sicut preceperat mihi dominus. Et factum est post dies plurimos dixit dominus ad me: Surge & vade ad euphraten: & tolle inde lumbare quod precepi tibi vt absconderes ibi. Et abij ad euphraten: & effodi: & tuli lumbare de loco vbi absconderam illud. Et ecce computruerat lumbare ita vt nullo vsui aptum esset. Et factus est verbum domini ad me dicens: Hec dicit dominus deus: Sic computrescere faciam superbiam iudae: & superbiam hierusalem multam: & populum istum pessimum qui nolunt audire verba mea: & ambulant in pravitate cordis sui: abierunt que post deos alienos vt seruirent eis & adorarent eos. Et erunt sicut lumbare istud quod nulli vsui aptum est. Sicut enim adhesit lumbare ad lumbos viri: sic agglutinaui mihi omnem domum israel: & omnem domum iuda dicit dominus: vt essent mihi in populum & in nomen & in laudem & in gloriam: & non audierunt. Dices ergo ad eos sermonem istum: Hec dicit dominus deus israel: Omis lagucula implebit vino. & dicent ad te: Nunquid ignoramus quia omnis lagucula implebit vino? Et dices ad eos. Hec dicit dominus: Ecce ego implebo omnes habitatores terre huius: & reges qui sedent de stirpe dauid super thronum eius: & sacerdotes & prophetas & omnes habitatores hierusalem ebrietate: & dispergam eos alterum contra alterum: & patres & filios pariter ait dominus. Non parcam & non ignoscam: neque miserebor vt non disperdam eos. Audite & auribus percipite: nolite elevari quia dominus locutus est. Date deo deo vestro gloriam vestram antequam contenebrescat & antequam offendant pedes vestri ad montes caliginosos. Expectabitis lucem & ponet eam in umbram mortis & in caliginem. Quod si hoc non audieritis: in abscondito plorabit anima mea a facie superbie. Plorans plorabit & deducet oculus meus lachrymam: quia captus est grex domini. Dic regi & domine humiliamini sedete in terra quoniam descendet de capite vestro corona gloriarum vestrarum. Civitates austri clause sunt: & non est qui aperiat. Translata est omnis iuda translatione perfecta. Levate oculos vestros & videte: qui venitis ab aquilone. Ubi est grex qui datus est tibi: pecus inclytum tuum? Quid dices cum visitauerit te? Tu enim docuisti eos adversus te: & erudisti in caput tuum. Nunquid non dolores apprehendent te quasi mulierem parturientem? Et si dixeris in corde tuo quare venerunt mihi hec? Propter multitudinem iniquitatis tue revelata sunt verecundia tua: pollute sunt plante tue. Si mutare potest ethiops pellem suam aut pardus varietates suas & vos poteritis bene facere cum didicistis malum. Et dissipabo eos quasi stipula que vento rapitur in deserto. Hec sors tua pars mensure tue a me dicit dominus: quia oblita es mei: & confisa es in mendacio. Et ego nudabo femoralia tua contra faciem tuam & apparuit ignominia tua: adulteria tua & hinnitus tuus: scelus fornicationis tue in collibus in agro vidi abominationes tuas. Vae tibi hierusalem non mundaberis post me usquequo. Primus ait modus simul in hoc capitulo: quod per parabolam lumbaris putridi ad nihil vtilis valentis. & ostendit in duas partes: quarum prima ponit parabolam. secunda ad hoc adducit exemplum. ibi: Si mutare. Et facit ex. Circa primum duo: quia primo ponit parabolam. secundo exponit. ibi: Et factus est. Circa primum duo: quia primo ponit parabolam. secundo exponit. ibi: Et post dies plurimos. Circa primum duo: quia primo ponit parabolam. secundo exponit. ibi: Et abij & abscondi illud. Circa primum duo: quia primo ponit parabolam. secundo exponit. ibi: Et factum est verbum domini ad me secundo dicens. Primus ait modus simul in hoc capitulo: quod per parabolam lumbaris putridi ad nihil vtilis valentis. & ostendit in duas partes: quarum prima ponit parabolam. secunda ad hoc adducit exemplum. ibi: Si mutare. Et facit ex

um iurare in baal: edificabuntur i medio populi mei. Quod si nō audierit euellā gentem illā euulsione ⁊ perditione ait dominus.

C. XIII.

b Et dicit dominus ad me: Uade ⁊ posside tibi lumbare lineum: ⁊ pone illud super lumbos tuos: ⁊ in aquam non inferes illud. Et possedi lumbare iuxta verbū dn̄i: ⁊ posui circa lumbos meos. Et factus ē sermo domini ad me secūdo dicēs: Tolle lūbare qđ possidisti qđ ē circa lūbos tuos: ⁊ surgēs vade ad euphratē: ⁊ abscōde illud ibi in foramine petre. Et abij ⁊ abscōdi illud in euphrate sicut preceperat mihi dominus. Et factū est post dies plurimos dixit dn̄s ad me: Surge ⁊ vade ad euphraten: ⁊ tolle inde lūbare qđ pcepi tibi vt abscōderes ibi. Et abij ad euphraten: ⁊ effodi: ⁊ tuli lumbare de loco vbi absconderā illud. Et ecce cōputruerat lūbare ita vt nullo vsui aptum esset. Et factū ē verbum domini ad me dicēs: Hec dicit dominus deus: Sic cōputrescere faciā superbiā iuda: ⁊ superbiā hierusalē multā: ⁊ populum istū pessimū qui nolunt audire verba mea: ⁊ ambulāt ī prauitate cordis sui: abierūtq3 post deos alienos vt seruirēt eis ⁊ adorarēt eos. Et erūt sicut lumbare istud qđ nulli vsui aptū est. Sicut enim adheret lumbare ad lūbos viri: sic agglutinaui mihi omnē domum israel: ⁊ omnē domum iuda dicit dominus: ut essent mihi in populū ⁊ in nomē ⁊ in laudē ⁊ i gloriam: ⁊ nō audierūt. Dices ergo ad eos sermonē istū: Hec dicit dn̄s deus israel: Omnis laguncula implebitur vino. Et dicēt ad te: Nunqd ignoramus quia omnis laguncula implebitur vino? Et dices ad eos. Hec dicit dominus: Ecce ego implebo omnes habitatores terre huius: ⁊ reges q sedēt de stirpe dauid super thronū eius: ⁊ sacerdotes ⁊ prophetas ⁊ oēs habitatores hierusalem ebrietate: ⁊ dispergā eos virū a fratre suo: ⁊ pres ⁊ filios pariter ait dominus. Nō parcā ⁊ nō concedam: neq3 miserebor vt nō disperdā eos. Audite: ⁊ auribus percipite: nolite eleuari: q2 dominus locutus ē. Date dn̄o

Nicolaus

De lyra

deo vestro gloriā anteq3 tenebrescat: et anteq3 offendant pedes vestri ad montes caliginosos. Expectabitis lucem ⁊ ponet eā in vmbrā mortis ⁊ in caliginē. Quod si hoc nō audieritis: in abscōdito plorabit aīa mea a facie superbie. Plorās plorabit ⁊ educet oculus meus lachrymā: q2 captus ē grex dn̄i. Dic regi ⁊ dominatrici. Humiliamini sedete in terra quoniā descēdet de capite vestro corona glorie vestre. Ciuitates austri clause sunt: ⁊ nō ē qui apiat. Trāslata est oīs iuda trāsmigratione pfecta. Leuate oculos vestros ⁊ videte: qui veniūt ab aquilone. Ubi ē grex q datus est tibi: pecus inclytū tuū? Quid dices cū visitauerit te? Tu enim docuisti eos aduersū te: ⁊ erudisti in caput tuum. Nunqd nō dolores apprehēderūt te quasi mulierē parturiētē? Quod si dixeris in corde tuo quare venerunt mihi hec? Propter multitudinē iniquitatis tue reuelata sūt verecūdiora tua: pollute sūt plāte tue. Si mutare pōt ethiops pellem suā aut pardus varietates suas: ⁊ vos poteritis bn̄ facē cū didiceritis malum. Et disseminābo eos q̄si stipulā que vēto rapitur i deserto. Hec sors tua parsq3 mēsure tue a me dicit dn̄s: q2 oblita es mei ⁊ cōfisa es in mēdacio. Unde ⁊ ego nudaui femora tua cōtra faciē tuam ⁊ apparuit ignominia tua: adulteria tua: ⁊ hinnitus tuus: scelus fornicationis

Nicolaus

De lyra

C. XIIII.

C. XIIII.

C. XIIII.

C. XV

C. XV.

C XV.

Dixit dñs. Ne orabis pro populo hoc: nec assumes pro eis laudem et orationem: et non obsistes mihi. Non enim exaudiam te in tempore in quo clamaueris ad me in tempore afflictionis tue.

mortem: et gladius ad interficiendum me. Non est
ita mea ad populum istum. Ejice illos a facie mea: et egrediantur.

illos a facie mea: et egrediatur si dixerint ad te: Quo egrediemur?

Dices ad eos: Hec dicit dñs: Qui ad mortem ad mortem: et qui ad gladium ad gladium: et qui ad famem ad famem: et qui ad captiuitatem ad captiuitatem. Et visitabo super eos quatuor species dicit dominus. Gladium ad occisionem et canes ad lacerandum et volatilia celi et bestias terre ad devorandum et dissipandum: et dabo eos in furorem: vniuersis regnis terre propter manasse filium ezechie regis iuda super omnibus que fecit in hierusalem. Quis enim miserebitur tui hierusalem? aut quis contristabit pro te? aut quis ibit ad rogandum pro pace tua? Tu reliquisti me dicit dñs: retrorsum

abiit. Et extendam manum meam super

Et dabo te hoc
in terra de terra. Non quia putandum est vt impius et qui vitam atque idem filium dei odio habet carne nec iuxta carnem veritatem diligat. Alia hec ad synagogam referit que ante passionem saluatoris ad gentes transmigrauit. Vnde: Audite populi verbum dñi et annunciate in insulis que procul sunt: et dicite: Qui dispersit israhel congregabit eum et custodiet sicut pastor gregem suum. Quia redemit eum dñs de manu fortioris. Et liberauit eum de manu eius qui ualebat contra eum. Venient et laudabunt in monte sion et confluent ad bona dñi super frumento et vino et oleo et fetu pecorum et armentorum. Et erit anima eius quasi hortus irriguus et ultra non esurient neque sitient amplius. Tunc in die illa lætabitur virgo in choro iuuenes et senes simul. Et conuertam luctum eorum in gaudium et consolabor eos et lætificabo a dolore suo. Inebriabitur anima sacerdotum pinguedine et populus meus bonis meis saturabitur dicit dñs. Hec dicit dñs: Vox in excelso audita est ploratus et luctus et ululatus rachel plorantis filios suos et noluit consolari super filiis suis quia non sunt. Hec dicit dñs: Prohibe vocem tuam a fletu et oculos tuos a lacrimis quia est merces operi tuo dicit dñs: et reuertentur de terra inimici. Et est spes nouissimis tuis dicit dñs et reuertentur filii tui in terminos suos. Audiens audiui ephraim plangentem se: castigasti me et eruditus sum quasi vitulus indomitus. Conuertere me et conuertar quia tu dñs deus meus. Postquam enim conuertisti me egi penitentiam et postquam ostendisti mihi femur percussi super latus meum. Confusus sum et erubui quoniam sustinui opprobrium adolescentie mee. Numquid filius honorificus mihi ephraim aut puer cultor meus? Quia ex quo locutus sum de eo adhuc recordans memor ero eius. Propterea conturbata sunt viscera mea super eo misericordia misericordiam eius dicit dñs. Hec dicit dñs: Fac tibi titulum: pone tibi lapidem in via: dirige gressus tuos in semitam per quam ambulasti virgo israhel: conuertere ad ciuitates tuas tuas. Usquequo delicata cogitatione fugiens filia? quia creauit dñs nouum super terram: femina circumdabit virum. Hec dicit dñs exercituum deus israhel: Adhuc verbum hoc dicent in terra iuda et in ciuitatibus eius cum conuertero captiuitatem eorum: benedicat tibi dñs habitatio iustitie mons sanctus. Et habitabit in eo iuda et omnes ciuitates eius simul: agricole et qui circumeunt in plebe. Quia inebriaui animam lassam: et omnem animam esurientem implebo. Super hoc euigilaui et vidi: et somnus meus dulcis mihi factus est. Ecce dies venient dicit dñs: et seminabo domum israhel et domum iuda semine hominis et semine iumentorum. Et erit sicut vigilaui super eos ut euellam et destruam et dissipem et disperdam et affligam: ita vigilabo super eos ut edificem et plantem dicit dñs. In diebus illis non dicent amplius: Patres comederunt uuam acerbam et dentes filiorum obstupescunt. Sed unusquisque in iniquitate sua morietur: omnis homo qui comederit uuam acerbam obstupescent dentes eius. Ecce dies venient dicit dñs: et feriam domum israhel et domum iuda fœdere nouo non secundum pactum quod pepigi patribus eorum in die qua apprehendi manum eorum ut educerem eos de terra egypti: pactum meum irritum fecerunt et ego dominatus sum eorum dicit dñs. Sed hoc pactum quod feriam domui israhel post dies illos dicit dñs: dabo legem meam in medio eorum et in corde eorum scribam eam et ero eis in deum et ipsi erunt mihi in populum. Et non docebit ultra vir proximum suum et vir fratrem suum dicens: Cognosce dñm: quia omnes cognoscent me a minore eorum usque ad maiorem eorum dicit dñs: quoniam propitiabor iniquitati eorum et peccati eorum iam non memorabor amplius. Hec dicit dñs qui dat solem in lumen diei ordinationes lune et stellarum in lumen noctis qui turbat mare et intumescunt fluctus eius dñs exercituum nomen eius. Si defecerint ordinationes iste coram me dicit dñs: semen israhel quiescat ut sit gens coram me cunctis diebus. Hec dicit dñs: Si mensurari queant desuper cæli et perscrutari fundamenta terre deorsum: et ego proiciam omne semen israhel in omnibus que fecerunt dicit dñs. Ecce dies venient dicit dñs: et edificabitur ciuitas dñi a turre hananeel usque ad portam anguli. Et egredietur ultra funiculus mensure contra collem gareb et circuibit goatha. Omnis ualles cadauerum et cinerum et omnes regiones usque ad torrentem cedron usque ad angulum portæ equorum ad orientem sanctum dñi non evellent neque destruent ultra in æternum.

Verbum quod factum est a dño ad hieremiam dicens: Surge et descende in domum figuli: et ibi audies verba mea. Et descendi in domum figuli: et ecce ipse faciebat opus super rotam. Et conteretur vas quod ipse faciebat luto manibus suis: et reuertens fecit aliud vas sicut placuit in oculis suis ut faceret. Factum est autem verbum dñi ad me dicens: Numquid sicut figulus iste non potero facere vobis domus israhel ait dñs? Ecce sicut lutum figuli sic vos estis in manu mea domus israhel. Repente loquar super gentem et super regnum ut evellam et destruam et disperdam illud. Si pœnitentiam egerit gens illa a malo suo quod locutus sum adversus eam agam et ego pœnitentiam super malo quod cogitaui ut facerem ei. Et subito loquar adversus gentem et adversus regnum ut ædificem et plantem illud. Si fecerit malum in conspectu meo ut non audiat vocem meam pœnitebit me super bono quod locutus sum ut faciam ei. Nunc ergo dic ad virum iuda et ad habitatores hierusalem dicens: Hec dicit dñs: Ecce ego fingo contra vos malum et cogito contra vos cogitationem. Reuertatur unusquisque a via sua mala et dirigite vias vestras et studia vestra. Et dixerunt: Desperauimus enim cogitationibus nostris et unusquisque pergemus post pravum cordis sui nequam. Propterea hec dicit dñs: Interrogate gentes quis audiuit hec horribilia nimis? Quæ non solent fieri de manu mea virgo israhel. Numquid deficiet de petra agri niue libani? aut evellentur aquæ pendentes frigidæ que fluunt de locis suis? Quia oblitus est populus meus mei: frustra libabant. Et offendent in viis suis in semitis sæculi ut ambulent per calles et non per viam. Ponentes terram eorum in stuporem et sibilum sempiternum: omnis qui transierit per eam obstupescet et mouebit caput suum. Quasi ventum orientalem dispergam eos coram inimico: dorsum et non faciem ostendam eis in die perditionis eorum. Et dixerunt: Venite et cogitemus contra hieremiam cogitationem. Quia non peribit lex a sacerdote et consilium a sapiente et verbum a propheta. Venite et percutiamus eum lingua et non attendamus ad uniuersos sermones eius. Attende dñe ad me et audi vocem aduersariorum meorum. Numquid redditur pro bono malum quia foderunt foueam animæ mee? Memento quod steterim in conspectu tuo ut loquerer pro eis bonum et auerterem indignationem tuam ab eis. Propterea da filios eorum in famem et deduc eos in manus gladii: fiant uxores eorum absque liberis et uiduæ: et uiri earum interficiantur morte: adolescentes eorum percussi gladio in prælio. Audiatur clamor de domibus eorum: adduces enim super eos latronem repentinum: quia foderunt foueam ut caperent me et laqueos absconderunt pedibus meis. Tu autem dñe scis omne consilium eorum adversum me in mortem: ne propitieris iniquitati eorum et peccatum eorum a facie tua non deleatur: fiant corruentes in conspectu tui: tempore furoris tui operare in eis. Hec dicit dñs: Vade et posside lagunculam figuli testeam: et assumes de senibus populi et de senioribus sacerdotum: et egredieris in vallem filii ennom que est ad introitum portæ testee: et prædices ibi verba quæ loquar ad te. Et dices: Audite verbum dñi reges iuda et habitatores hierusalem. Hec dicit dñs exercituum deus israhel: Ecce ego inducam malum super locum istum: et omnes qui audierint obstupescent aures eius. Eo quod dereliquerint me et alienauerint locum istum et sacrificauerint in eo diis alienis quos ignorauerunt ipsi et patres eorum et reges iuda et impleuerint locum istum sanguine innocentium. Et ædificauerint excelsa baal ad comburendos filios suos igne holocausta baal quæ non præcepi nec locutus sum nec ascendit in cor meum. Propterea ecce dies venient dicit dñs: et non vocabitur amplius locus iste thophet et vallis filii ennom sed vallis occisionis. Et irritum faciam consilium iuda et hierusalem in loco isto: et dabo eos ruere gladio coram inimicis suis et in manibus quærentium animas eorum: dabo cadauera eorum escas uolatilibus celi et bestiis terre. Et ponam ciuitatem istam in stuporem et sibilum: omnis qui transierit per eam obstupescet et sibilabit super universa plagis eius. Et comedere faciam eos carnes filiorum suorum et carnes filiarum suarum: et vnusquisque carnes proximi sui comedet in angustia et in vastitate qua vastabunt eos inimici eorum et qui quærunt animas eorum. Et confringes lagunculam coram viris qui ibunt tecum: et dices ad eos: Hec dicit dñs exercituum: Sic confringam populum hunc et ciuitatem hanc sicut confringitur vas figuli quod non potest ultra restaurari: et in thophet sepelient eos quia non erit locus aliter sepeliendi. Sic faciam dicit dñs loco huic et habitatoribus eius ut dem ciuitatem istam sicut thophet. Et erunt domus hierusalem et domus regum iuda sicut locus thophet immundæ propter omnes domos super quorum tectum sacrificauerunt omni militiæ celi et libauerunt libamina diis alienis. Egressus autem hieremias de thophet ubi miserat eum dñs prophetare stetit in atrio domus dñi et dixit ad omnem populum: Hec dicit dñs exercituum deus israhel: Ecce ego inducam super ciuitatem istam et super omnes filias eius omne malum quod locutus sum aduersus eam: eo quod induraverint ceruicem suam ne audirent verba mea.

Et audiuit phassur filius emmer sacerdos qui erat constitutus princeps in domo dñi hieremiam prophetantem hæc verba. Percussit autem phassur hieremiam prophetam et misit eum in nervum qui erat in porta superiori domus dñi. Et factum est postera die eduxit phassur hieremiam de nervo. Et dixit ei hieremias: Non vocavit dñs nomen tuum phassur sed terrorem undique. Hec enim dicit dñs: Ecce ego dabo te in terrorem tibi et omnibus amicis tuis et cadent in gladio inimicorum suorum et oculi tui videbunt: et omnem iudam dabo in manu regis babylonis et transferet eos in babylonem et percutiet eos gladio. Et dabo omnem substantiam ciuitatis huius et omnem laborem eius et omnia pretiosa eius et omnes thesauros regum iuda dabo in manu inimicorum suorum et prædabuntur eos et tollent eos et adducent eos in babylonem. Tu autem phassur et omnes habitatores domus tue ibitis in captiuitatem et in babylonem venies et ibi morieris et ibi sepeliris tu et omnes amici tui quibus prophetasti eis mendacium. Seduxisti me dñe et seductus sum fortior me fuisti et prævalusti. Factus sum in derisum tota die omnes subsannant me. Quia postquam locutus sum clamabo iniquitatem et vastitatem vocabo. Et factus est mihi sermo dñi in opprobrium et in derisum tota die. Et dixi non recordabor eius neque loquar ultra in nomine illius. Et factus est quasi ignis exæstuans clausus in ossibus meis et defeci tenens et sustinere non valui. Audiui enim contumeliam multorum et terrorem undique. Persequimini et persequamur eum: omnes pacifici mei custodientes latus meum si forte loquatur ut decipiatur et prævalebimus adversus eum et sumemus vindictam ex eo. Dñs autem mecum est quasi bellator fortis: propterea qui persequuntur me infirmi erunt et non prævalebunt confusi sunt vehementer quia non intellexerunt stultitiam sempiternam que nunquam delebitur. Et nunc dñe exercituum qui probas iustum et uides renes et cor videam ultionem tuam ex eis: tibi enim revelavi causam meam. Cantate dño laudate dñm quia liberavit animam pauperis de manu malignorum. Maledictus dies in quo natus sum dies in qua peperit me mater mea non sit benedicta. Maledictus homo qui annunciavit patri meo dicens: Natus est tibi filius masculus lætificans eum lætitia. Sit homo ille sicut ciuitates quas subvertit dñs et non pœnituit eum. Audiat clamorem mane et ululatum in tempore meridiano. Qui non occidit me de vulva ut fieret mihi mater mea et vulva eius conceptus sempiternus. Quare de vulva egressus sum ut viderem tribulationem et dolorem et consumerentur in confusione dies mei.

Hieremie c XV 759

Omnes maledicit mihi. Pone quæso non iusta hebraicum habet. Omnes amici mei maledicit mihi vbi ad hoc in tempore tribulationis adiuvari. Quidam vulgatæ editionis codices reppert. Custodite mea dicunt in hac quæ malum mihi fiat vbi contra me insurgentes illuc ipsi ad altera me in tempore afflictionis eius et in tempore tribulationis eius insurgunt contra inimicum. Quasi custodite mea dicunt in hac quæ malum mihi fiat. Non enim intelligit virtutem sanctorum quæ in tribulatione gloriatur et quidquid pium mihi malum dicerit tanto mea in illo delectat amplius sicut tuba. Plagis gaudens vt dominet. Ait: hæc omnes insidiantes illius et hoc est. Omnis inimicus mihi ne felicia ad lapidem inimici et illi dirigatur. Pondus ipsa ne ad tribulationis eius et angustiæ qui eos vastabat inimicus: stans et cospectu tuo: et rogaui te pro illius: dixi: Pater ignosce illis quia enim sciunt nescitis. Sic et hieremiam vespertilionis et pe hoc volumine regat si eo populo.

Si nō relige. Nisi vbi ad id qd hieremias fugiebat: Ne mihi mater mea &c. quasi non considerare pœnitentiam futura. Relige enim &c. Ju psalm quoq; eis te caperet inimici opprimere occurri &, et posuerit te. Si nō relige &c. Hoc ipso quoq; fin humanitate possunt hec dici. Si nō relige &c. Postquam hec de hieremia accipi q̄ possimo tpe liminetq; captiuitate ppbare cōpulsus est: vna ppeti a populo non erubescit.

Numquid fide. Quasi nō velcas q̄ popul⁹ tu⁹ inimic⁹ tuus ea dura nō cōsulte nō pōt te amat q̄ tua? &. Qui babylonij q ab aquilone, ventit et ist ferā durissimā. huic populo variori et idomito similitudine ens non potest amicitia copulari. Qui ferrū durissimū. i. ppls istud &c recognitū one ligat? &. q i tuā pœnit malicia vt dicat metallo. Aere circudat? sit.

Et thesauros. Sig. Vt? thesaurus est Hieremias alius elatus. vel magistros eorum. Deo thesauros abstulit deus iudeis? dedit nobis. Vbi. auferetur a vobis regnū dei. vobis? gen. ka. c. Primū credita sunt

Nicolaus

de re temporali cū eis habuit vñ possent me odire? pleg. a. Oēs maledicit mihi. et si erat. qa vita eorū ei gerebat. Incurrit enim odiū q̄ argut criminoso. vt dicit Jobes. eo aureū. b. Dicit dñs. Hic ponit primo vbi cōsolatio. secūdo. ppbete petitio. tbi: Tu scis. tertio vbi responsio. ibi: Propter hoc. Circa primū dicit in persona vbi cōsolatio hieremiā. c. Si nō reliquerint me in bonū. i. nisi finis huius rei sit. Si venitat ad bonum tuum. sappie non credantur mihi. et si modus loquendi qui apud hebreos dicitur truncatus vbi exponit aliquid sappleri. et eodem modo etiam cum dicitur: d. Si nō occurri tibi. Occurri. e. In tpore afflictionis. qn hebreo habet: Si nō tibi nisi occurrere &. et est cadit sita quia dominus pōt occurrere p se vel p alios. Et exponit illud Ra. Sa. duplicitter. Uno mō si dicebat rege iuda q tpe tue afflictionis misit nūcios ad hiere mā regis vt oraret deus pro ipso et populo suo. vt habetur. i. ti. ca. qui dicebat hic inimic⁹ chaldeor⁹ ipsū obsidētib⁹. vel hieremie. q. ipsius promisit incarcerari vt habet. i. cā tū ex offō regis debuisset eos defendere. Alio mō si nabuzardā q̄ destructa ciuitate et pplo captiuato occurrit hieremie dādo ei munera a libertate cūdi vel manēdi vbi vellet. vt habetur. i. ti. qñ sedechias sacerdotes et cūcti pphete inimici hieremie in angustia et afflictiōe erāt. f. Nūqd federatē ferro &. Ferrū hic accipit ḡmo. p re gē egypti. et iecit. p rege babylōis. qa vterq; tūc erat fortior eo. Ideo sedechia rege q erat debilior. Et ipse finitus. Nūqd rex egypti et sedechias fecerāt pace cū nabuchodonosor. q dicit ferrū ab aq̄lone eo q venit. Si hieremias falsa et illa pce. q̄si diceret. nō pacificabit. et sic ppbetia dna iacuisset falsa et magis persuaderet ipē ppbeta falsa cōtra. Ra. Sa. dicit q hec est littera vera. Nūqd cōteret ferrā ferro ab aq̄lone eo. R. huic? diuersitatis. q. qa vbi hebraicū hec posita a Hiero. cognouit est. signat affectū ene. fractionē. primā significationē signat. tribulatio nostra. secundū eo Ra. Sa. fortius p ferrā primo posuit intelligit rex egypti. de cuius auxilio cōfidebat sedechias. p ferrā secūdo posuit rex babylonis. et p eisdē hic remissa. q in fine hui⁹ ca. vocat murū ere. et sic est sensus. Nūqd rex egypti per sua fortitudinē cōteret regē babylonis et te qui. ppbetizas pro rege babylonis cōtra sedechiā et regē egypti. q̄si diceret nō imo accidit cōtrarium. ideo subdit: portēdo sermonē ad regnū iuda: q. Dimittas tuas et thesauros tuos. i. direptionē dabo gratis. L. p nihilo. Sedechiam. vna pecunia

quibꝫ. Oēs maledicebant mihi dicit dñs. Si nō reliquerit me in bonū: si nō occurri tibi in tempore afflictionis: et in tēpore tribulatōis et angustie aduersus inimicū. Nūquid federabit ferrum ferro ab aquilone et eos? Substantias tuas et thesauros tuos in direptionē dabo gratis in cūctis peccatis tuis: et in cūctis terminis tuis. Et adducā inimicos tuos de terra quā nescis quia ignis succensus est in furore meo et super vos ardebit. Tu scis domine recordare mei et visita me: et tuē me ab his qui persequūtur me. Noli in patiētia tua suscipe me. Scito quoniā sustinui ppter te opprobriū. Inuenti sunt sermones tui

Nicolaus

discantur qui nō sedit in concilio iudeorum. Ideo nō sedere in concilio iudeorum: et cōsilium futura non cognoscere. Et nobis aduersis nō odere. sed magis dei sententia terrebantur. et dicebant. Si ita gerit deus cum sanctis suis quid futurum est peccatoribus. Tertio ostendit se nō fecisse quod ei obiciebant. Et ideo dicit. Si nō reliquerit me in bonū. i. si nō fecerit me in bonum. Si nō occurri tibi. i. si nō fecerit me occurrere tibi. Si nō occurri. i. si nō fecerit me occurrere. Si nō reliquerit me. i. si nō fecerit me relinquere

C. XVI.

Non sumpsi uxorē. Dñs capitulū hoc ad litterā ponit: ut ostendat q̄ ppter peccata populi: ab eo recedat misericordia: et ad ultimū ducat eos in captiuitatē. Et ideo ait: Non sumpsi uxorē: et nō habebo filios: q̄ ego nō ero cū eis: ut dem eis uxores: et filios: et filias: et ipsi nō habeant. Mortibus egrotationū. Hoc est: nō plangent eos: nec facient sibi lamentationes: quia ego nō ero cū eis: ut misereat eorū. Et nō ingredieris domū cōuiuij. Hoc est: nō ingredieris ut lēdas cū eis: et comedas et bibas. Et: hec dicit dñs exercituum deus israel: Ecce ego auferā ō loco isto i oculis vestris et in diebus vestris vocē gaudij: et vocē lētitiæ: vocē sponsi et vocē sponsæ. Et cū nūciauerīs populo huic omnia verba hæc: et dixerint ad te: quā re locutus est dominus super nos omne malū grāde istud? Quæ iniquitas nostra aut quod peccatū nostrū quo peccauimus dño deo nostro? dices ad eos. Quia dereliquerūt patres vestri: dicit dominus: et abierūt post deos alienos: et seruierūt eis: et adorauerūt eos: et me dereliquerūt: et legē meam nō custodierūt. Et vos peiora patrib⁹ vestris operati estis. Ecce uniuersus quisq; ambulat post pravitatē cordis sui mali: vt me nō audiat. Et ejiciā vos de terra hac in terrā quā ignoratis vos et patres vestri: seruietisq; ibi diis aliis die ac nocte: qui nō dabūt vobis requiē. Propterea ecce dies veniūt dicit dominus et nō dicet vltra viuit dñs qui eduxit filios israel de terra aquilonis: et de uniuersis terris ad quas ejecit eos: et reducā eos in terrā suā quā dedi patribus eorum. Ecce ego mittā piscatores multos dicit dñs: et piscabūtur eos. Et post hæc mittā in eos multos venatores: et venabūtur eos de omni monte: et de omni colle: et de cauernis petrarū: quia oculi mei super omnes vias eorum. Nō sunt absconditæ a facie mea: et non fuit occulta iniquitas eorum ab oculis meis. Et reddā primū duplices iniquitates et peccata eorum: eo quod polluerint terrā meā in morti/nis idolorū suorum: et abomina/tionibus suis implauerint hereditatem meā. Domine fortitudo mea et robur meum: et refugium meum in die tribulationis. Ad te gentes venient ab extremis terræ et dicent: Vere mendacium possiderunt patres nostri vanitatem: quæ eis nō prosunt. Numquid faciet sibi homo deos et ipsi nō sunt dii? Propterea ecce ego ostendam eis per hanc vicem: ostendam eis manū meam et virtutē meam: et scient quia nomen mihi dñs. C. XVII. Peccatum iuda scriptum est stilo ferreo in vngue adamantino: exaratum super latitudinem cordis eorum et in cornibus arārum eorum. Cū recordati fuerint filij eorum arārum suarū: et lucorum lignorumq; frondentium in montibus excelsis: sacrificātes in agro: fortitudinem tuam et thesauros

Hieremias

Propter hoc. Hic ostendit ppheta: q̄ ideo ipse nō ingrediat domū cōuiuij: q̄ populus ejiciendus est de terra sua. Et ideo ait: Propter hoc ecce ego ostendam eis per hanc vicem: ostendam eis manū meam et virtutē meam: et scient quia nomen mihi dñs. Hoc est: ego ostendam eis per hanc vicem: q̄ sum deus: et nō sunt dii. Et ideo ait: Ecce dies veniūt dicit dñs: et nō dicet vltra viuit dñs qui eduxit filios israel de terra egypti: sed viuit dñs qui eduxit filios israel de terra aquilonis: et de uniuersis terris ad quas ejecit eos: et reducā eos in terrā suā quā dedi patribus eorum. Ecce ego mittā piscatores multos dicit dñs: et piscabūtur eos. Et post hæc mittā in eos multos venatores: et venabūtur eos de omni monte: et de omni colle: et de cauernis petrarū: quia oculi mei super omnes vias eorum. Nō sunt absconditæ a facie mea: et non fuit occulta iniquitas eorum ab oculis meis. Et reddā primū duplices iniquitates et peccata eorum: eo quod polluerint terrā meā in morti/nis idolorū suorum: et abomina/tionibus suis implauerint hereditatem meā. Domine fortitudo mea et robur meum: et refugium meum in die tribulationis. Ad te gentes venient ab extremis terræ et dicent: Vere mendacium possiderunt patres nostri vanitatem: quæ eis nō prosunt. Numquid faciet sibi homo deos et ipsi nō sunt dii? Propterea ecce ego ostendam eis per hanc vicem: ostendam eis manū meam et virtutē meam: et scient quia nomen mihi dñs.

C. XVII.

Peccatum iuda scriptum est stilo ferreo in vngue adamantino: exaratum super latitudinem cordis eorum et in cornibus arārum eorum. Cū recordati fuerint filij eorum arārum suarū: et lucorum lignorumq; frondentium in montibus excelsis: sacrificātes in agro: fortitudinem tuam et thesauros

Dicit

Nicolaus

Dicit. Hic ponit quintā ad obediendū petitā: q̄ ideo ipse nō ingrediat domū cōuiuij: q̄ populus ejiciendus est de terra sua. Et ideo ait: Propter hoc ecce ego ostendam eis per hanc vicem: ostendam eis manū meam et virtutē meam: et scient quia nomen mihi dñs. Hoc est: ego ostendam eis per hanc vicem: q̄ sum deus: et nō sunt dii. Et ideo ait: Ecce dies veniūt dicit dñs: et nō dicet vltra viuit dñs qui eduxit filios israel de terra egypti: sed viuit dñs qui eduxit filios israel de terra aquilonis: et de uniuersis terris ad quas ejecit eos: et reducā eos in terrā suā quā dedi patribus eorum. Ecce ego mittā piscatores multos dicit dñs: et piscabūtur eos. Et post hæc mittā in eos multos venatores: et venabūtur eos de omni monte: et de omni colle: et de cauernis petrarū: quia oculi mei super omnes vias eorum. Nō sunt absconditæ a facie mea: et non fuit occulta iniquitas eorum ab oculis meis. Et reddā primū duplices iniquitates et peccata eorum: eo quod polluerint terrā meā in morti/nis idolorū suorum: et abomina/tionibus suis implauerint hereditatem meā. Domine fortitudo mea et robur meum: et refugium meum in die tribulationis. Ad te gentes venient ab extremis terræ et dicent: Vere mendacium possiderunt patres nostri vanitatem: quæ eis nō prosunt. Numquid faciet sibi homo deos et ipsi nō sunt dii? Propterea ecce ego ostendam eis per hanc vicem: ostendam eis manū meam et virtutē meam: et scient quia nomen mihi dñs.

Dicit. Hic ponit quintā ad obediendū petitā: q̄ ideo ipse nō ingrediat domū cōuiuij: q̄ populus ejiciendus est de terra sua. Et ideo ait: Propter hoc

gētes pdic tuis in sanctuo eius.

¶ Hec Pontium peccatū nulla peccatū nostrū: qui credimus l cōfitem de tribu Iuda. ¶ in regi peccauit facium. nulla in corde meo peccant imago de tribu Iuda. ¶ in regi peccauit facium. nulla in corde meo peccant imago uestitur. ¶ ab altaribus eorum. ¶ altaria eorum. ¶ ab altaribus eorum. ¶ altaria eorum. ¶ ab altaribus eorum. ¶ altaria eorum

a dño dicens: Surge & descende in domũ figuli: & ibi audies verba mea. Et descẽdi in domum figuli: & ecce ipse faciebat op⁹ sup rotã. & dissipatus est vas qđ ipse faciebat luto manibus suis. Conuersusq; fecit illud vas alterum sicut placuerat in oculis eius vt faceret. Et factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: Nũquid sicut fabr figulus iste. ñ potero facere vobis dom⁹ israel ait dñs. Ecce sicut lutũ in manu figuli: sic vos in manu mea dom⁹ israel. Repẽte loquar aduersus gentẽ & aduersus regnus: vt eradicẽ & destruam & dispdã illud. Si penitẽtiã egerit gẽs illa a malo suo qđ locut⁹ sum aduersus eã. & agam & ego penitẽtiã super malo qđ cogitaui vt faceré ei. & subito loquar de gẽte & de regno vt edificẽ & plantem illud. Si fecerit malũ in oculis meis vt nõ audiat vocẽ mea: & penitẽtiam agã super bono quod locut⁹ sum vt faceré ei. Nunc ergo dic viro iudę & habitatoribus hierm dicens: Hec dicit dñs. Ecce ego fingo malũ & cogito ꝯra vos cogitatũ. Reuertat vnusq; de via sua mala: & dirigite vias vras & studia vra. Quid dicit dñs. Ego ñ potero facere vobis sicut figulus iste. ñ potero facere dñs. Ecce sicut lutũ in manu figuli: sic vos in manu mea dom⁹ israel. Subito loquar aduersus gentẽ & aduersus regnũ: vt eradicẽ & destruam & dispdã illud. Si penitẽtiã egerit gẽs illa a malo suo qđ locut⁹ sum aduersus eã. & agã & ego penitẽtiã

Quę nō scripsit mīs scripserunt cogitauit uē. nōn q̄ nōn futura nōscitat sed quę ydolatra dant sua nequitia ignorantię fit peccatorū illis. Reuertar a me inquit uox. Reuertit ubi q̄ sunt cause q̄ ignorat ignoscitur. Uel aliquo pacto hoc de bonis accipienda sunt scat q̄ alia.

Topbet i uallie filii ennon. Per. Quę fit uallis filii ennon q̄ hebraica dicit

[illegible] uel gehē. nam appellata patet ita posuit[illegible]. Ideo erat aut q̄ ibi uolebāt. Ita q̄ ta[illegible] pōnt ruinā posthac[illegible] uallis posuit hon. i. ualis rū multitudinē mīi fiunt q̄ ibi perpetuo cōtrahebāt tanta fit multitudo hominū. uel ipse titulus erroris ydolatrie uel ibi[illegible] Babylonie uel

Et dabo cadauera eor. Quidam hoc in ba[illegible] captiuitate. populo accidit uere[illegible] q̄ ibi a nebuzardan a tyro adriano ciuitas ciuitas i ea erronea etiam collegia erāt. et q̄ edificabāt filios suos ydolis suis deuouerāt necessitate cōpulit: et q̄ deuouerāt necessitate cōpulit: uel q̄ dei mortui in ea absq̄ erant impietate i propria ultra suos sepulchra sa erant liberos.

Dic dñe. Subsolio adriano cōtra[illegible] no men pōnit i statum ad frangendam fiducia ba bitatoꝝ. Sicut aūt crucis i refutationis uocabula nō rebus significant sed locum.

Audi. Iudei amarū ut hierusalē atq̄ gloriā ruinabāt pueros i[illegible] mas i sacrificia i cornua gia sanctoꝝ i i terra fal narentis regnū. Quę ilicz nō sequamur dūnare nō possem⁹ q̄ multi i recte fiatici uiri i martires reliquerūt; ruinaq̄ abundet in suo sensu; i eo in dicit cuncta reformatur.

Et in topbet 12. Quod sequebatur. nō

Nicolaus

cognouit. q̄ timeas ne dīm 12. Id est cognoscere fed.

a Sed uallis occisionis. uicit ab occisōe tyrannoꝝ ibi futura. b Et uel sepulto cōtra tōtū fude. ꝛ rebellauit regi babylonie cōtra tōtū hieremie. c Et ponā ciuitatem hāc in stupoꝛ i in sibilū. exponat sicut capitulo sequēti. d Et cibabo eos carnibus filioꝝ suoꝝ. q̄ paulatim animi lances in hierusalē obsessa a chaldeis uti. Aug. uti. e Et percutiā lapidē i oculis uiroꝝ. ut ostendat similitudo signo q̄ dicitur uerbo. f Et ponā ciuitatē istā sicut topbet [illegible] habitatoribus. g In quarum domibus. i. tectis. h Sacrificauerūt ei militie cōti. et ait tota domoꝝ plana. i tbi cōtinuāt hominū altaria ad sacrificandū militie celi. foli i lune i cetera planetis in aspectu eoꝝ. l Uenit aūt. Hic obtinet mādatū dñi ad ipic tū p hoc q̄ hieremias expleto mādato dñi in topbet ꝓphetauerat: ut q̄ uocat eo ad pauca rediturum cōd multa i atrio templi dñi: uel pacificbat populus ad orandū. i uerbū legis audiendū. ꝛ ps ista ex dictis.

C. XX.

e quidē q̄ hoc patrē intuitū. q̄ sicut dñe Johānes eo aureū: Odiū iniuria q̄ agit criminoſe. Et uiuidē i duas ꝓpo. q̄ primo patrē mo patrē infertūr: dicto reclamat popletā. ca. sequēti. Prima adhuc in duas. q̄ primo hieremias inuitā patrē. secūdo de hoc cōqueꝛ ibi: Sedu xiſti. Prima adhuc in duas. quia primo infertur hieremie iniuria. secundo

vocabit locus ille amplꝰ ꝓphetie uallis filii ennon: i uallis occisionis. hic agit q̄ tanta in ipso loco edificia futura fit: ut ibi accruarum populus ꝓpetiat ꝛ locus religionis fiat monumenti tumulus. ꝛ ipta ciuitas q̄ huic simi nec loco fiat sicut topbet.

Et dominū. Si in dom⁹ regū iuda sicut locus topbet. Hoc i hebreo nō habet: sed a.ir. anter scribitur.

C. XX.

Audi. ꝓbet. Hic erat ꝓpositꝰ templi ꝛ in ciuitate sacerdoti puerle abutebat: nō ut doceret ꝛ emone corriget: sy cru ciatūs exercebat. Ista quoq; ꝛ apostolus paulus iuſſu pōtificis ebreoꝝ bant: nec myrus si vsq; hodie strui dei a phaſeis cōstituꝛis in carcere mit ritur: datur enīs hec po testas a dño. ut sanctus fidei offendatur. Accrui cit q̄ cedit si qui cedit: ꝛ dñi iudicii humiliter pa rit nec reclamat ad ēdē rantē sed cōsiderat tm, peramem.

Lūq; audisset. No tanda ꝓphete pacientia atq̄ prudētia: missus in carcerem tacet ꝛ silentio vincit tiliuſtā nec ei dissimulat q̄d sit euenturū: ut saltez dei ponitur peccare desistat: ꝛ dei de mentiam deprecetur.

Nō phaſur 12. Ia pta ſuplent interpretatio nē q̄ phaſur nomē fe rat imutatū ut appellaret phaſeos ois similiter trāſtulerunt ut significa rēt vel pauore vel pegri nationē vel ſubtationē vel translationem.

Nō phaſur v.d. 12. Mutator nomen pacifice: ut futurū denūciet ſupplicium. Quaſi nō habebis otia ingredi ni: ꝛ iniquus potestatis imperiti: ſed captiuus tu cum in babyloné. Nec eni ſignificat pauoꝝ vndiq; ut nomēa ꝛ ſalutis ſcirꝰ hoc illuq; circū

De lyra

do declaratur eius cōſtantia: ibi: Lūq. Circa primū dicitur: Et audiuit phaſur 12. principe in domo dñi. ſummus ſacerdos ſiue pontifex.

l Hieremiam prophetantem ſermones istos. de destructione ciuitatis ꝛ templi. cuius contrarium ille phaſur ꝛ alii ſacerdotes asserebant.

m Et percuſſit phaſur hieremiam. actu loquentez in nomine domini q̄ quo grauior fuit iniuria. n Et miſit eum in nerum. i. in ciprum ne poſſit egre ad ꝓphetandum. o Quod erat in porta beniamin ſu perioꝛ erat enim duplex porta ſic nominata ſed vna erat in loco superio ri in q̄ erat ciprus ille. p In domo domini. i. intra ſepta ad ipsum pertinentia. q Lūq. illuſiſſet. Hic conſequenter ostenditur hieremie conſtantia q̄ timore carceris non dimiſit arguere malitiam pontificis. ꝛ etiam eius patientia. q̄ percuſſus ꝛ incarceratus tacuit. liberatio aūt phaſuricum ꝓphete arguit vt offenderet ſe loqui non ex impetu paſſionis: ſed ex inſtinctu diuine reuelationis. r Non phaſur vocauit 12. phaſur enim in hebreo ſonat os nigri vel os nigrum. ꝛ p os intelligitur auctoritas prouidendi ratione pontificatus. ꝛ p nigredinem illius poteſtatis abolita eſt ergo ſenſus: Non phaſur vocauit dominus nomen tuū. i. cognitionis ne dei eius primatoris potestate qua abuteris. s Sed pauoꝝ. In he breo habet: Sed magur. ꝛ hic eſt quedam a luſio ad aliud nomē in tono. Significat tamen magur pauoꝝ ſeu pauōſū. in quo designatur quod erat capiendus a chaldeis ꝛ in captiuitatem ducendus. q̄ aūt ſubdatur: t Undiq. designat q̄ non ſolus ipſe: ſed etiā oēs eius amici eſſent ordenādi vel

ꝓdam ꝛ ventente aduerſarios eius mīcos.

Sedutiſti me. Dñe. Dicit ſe ꝓphetā a dño deceptus aut. i. dictum eſt ꝓphetā in genere⁹ ondi nō ꝛ ꝓtinet ad bodie ſuper. q. c. f. r. c. Quitum verbū arbitratus eſt nihil ſe cōtra tudeos dicturū ſed contra gentes: ꝛ nō ꝓphetā libenter adſpſit. Nec aūt eos in cōtentū recidit vt captiuitatez hieruſalē ꝓdicit ꝓcuſio nō ꝛ angustias ſuffiuet.

Factus ſum ꝛc. Ꝓpoſuerat enim ſa tis futuꝝ q̄d dño mina bat: ꝛ populus eſtima bat q̄d ſtatis nō venirent nec eſſe venturas.

Aug. De adulteriis cogitat. Rebellitari penitēte nō pōt i eadē negotia ꝓcurādo. Qui voluerat ꝓtinēti cogerunt ſtatuta eā eſſe neceſſitatem: ſi ab illa ſine dānatōe cessare ſi pōt.

Et factus eſt mihi. Uerbo. Dic eo q̄ ſe minime audiri conſpexit ſilentiū appetit. ſed cum ecclēſia vel ꝓphetia ma la cernerit in eodē ſilentio nō pmanſit. Aut. n. ſcelo calidi ex tēplo locu dionis intus ignē ꝓcuſit et ſcio charitate. Inſtā mantur q̄ppe cedis tu mori ei nō cōcreta ex ſerre obſpicilitie: ac malo rum cōſcię culpe ſe participes credit: quos i ſui quitate ſilentio ꝓmittit: Nā dauid: Cōcaluit cor meum intra me: ꝛ i.m. m. r.i. Ytt. Quia amaro verbo meo ridebo: ꝓuarticatōe ꝛ miſe rias inuocabo. Quaſi ſcio patientes triſtitiā futuro gaudio cōmutandā vel: beati flentes q̄m ipſi ri debunt. ideo miſeriaz ꝛ iniquitatē afflictionēq; libenter ſuſtineo: cupio ſimaco: cōſultatem iniurie felicitatis eternitate cōpensare.

Nicolaus

dendi vel capiuandi ſm q̄s hieremias exponit cōtra. ꝛ ps ista vsq; ibi:

a Quia⁹ ꝓphetaſti mēdacia. Ly eiu tas nō ſit tradēda i manus chaldeoꝝ. b Sedutiſti. Hic ꝓfa hieremias ꝓ illata iniuria cōqueꝛ. ꝛ primo vtrigildo sermonē ad dei. ſecūdo ad oīa tuē: ibi: Maledicta. Prima adhuc i duas partes. q̄ primo ponit hieremie ꝛgulatio. ſecūdo ei⁹ ꝓsecutio ibi: Dixi aūt. Circa primū dicit: Sedutiſti me dñe. Circa q̄s ſciendū q̄ eſt dictū ſe veritas per aliquā nō pōt aliquē ſeducere vel fallere ſm ve ritatē ſui. ſm eſtimationē falſā. ꝛ ideo hec littera pōt duplicitē exponi. Uno modo vt ſit verbū hieremie exponentis honorē ſenſualitatē reſpectu ꝓcutiōis que ſibi inferebat in verbis ꝛ facto. Ia illa ꝓcutione acceptauerat ſm deliberationē rōnis q̄ acceptabat ꝓnā tpalez ꝓ dño ſuſtinere. ſicut ꝓ dicebat Luc. xiii. Pater ſi vis trāſfer a me calicē iſtū. indicio ſenſualitatē horroꝛ. ꝛ per hoc ſe offendit verū hominē naturā ſenſibilem habentē. eſt ſm rationē deliberatiuā acceptabat paſſionis calicē. ſi dñe but: Sedutiſti nō mea voluntas fiat ſed tua. ꝛ ſic loquit hieremias dicens: Sedutiſti me dñe. ꝛ ſeduct⁹ ſū. i. ꝓ hoc q̄ miſiſti me ad ꝓphetandū ſenti tātū malū q̄ ſm partē ſenſitiuā horroꝛ ſupra modū. Alio mō pōt exponi vt ſit verbū hieremie exponentis illud q̄d de ipſo dicebāt ſacerdotes ꝛ falſi ꝓphete qui reputabāt eſt ꝓphetā falſū. ꝛ ſic eſt ſenſus: Si ſū ſeductus vt dicūt ſacerdotes ꝛ falſi ꝓphete. ꝓphetā falſū. ꝛ ſic eſt ſenſus: Si ſū ſeductus vt dicūt ſacerdotes ꝛ falſi ꝓphete qui reputabāt eſt

annũciauit pri meo dicẽs: natus
ẽ tibi puer masculꝰ: & quasi gau-
dio lęticauit eũ. Sit hõmo ille
vt sunt ciuitates q̃s subuertit dñs
& nõ pẽnituit eũ. Audiat clamo-
rẽ mane & vlulatũ in tempe me
ridiẽ: eo q̃ nõ iterfecit me: ut vul
uꝰ meꝰ fieret mihi mr̃ mea sepul-
chrũ: & vulua eius grauida eter-
num. Quare de vulua egressus
sum vt viderẽ laborem & dolo-
rem & consumerentur in confu-
sione dies mei. C. XXI.

Erbũm quod factum est
V ad hieremiã a domino:
quando misit ad eũ rex sedechi
as pḃssur filium melchie: & so-
phoniã filiũ maasie sacerdotẽ di
cens: Interrõga pro nobis dñm
q: nabuchodonosor rex babylo
nis pugnat aduersus nos: si forte
faciat nobiscum dominus scõm
oia mirabilia sua: & recedat a no
bis. Et dixit hieremias ad eos: sic
dicetis sedechie. Hec dicit dñs
deus israel. Ecce egõ conuertam
vasa belli quę in manibus vr̃is
sunt: & qbus vos pugnatis ad-
uersum regẽ babylonis: & chal-
deos q̃ obsident vos in circuitu
murorꝫ: & congregãbo eos i medio
ciuitatis hui⁹: & debellabõ ego
vos in manu extẽta: & i brachio
forti: & in furore & indignatiõe
& in ira grãdi: & percutiã habita
tores huius ciuitatis. Homines
& bestie pestilẽtia magna moriẽ-
tur. Et post hõc ait dñs: Dabo
sedechiam regem iuda & seruos
eius & pplm ẽius & qui derelicti
sũt i ciuitate hac a peste & gladio
& fame i mãu nabuchodonoso-
regis babylõis: & in manu inimi
corꝫ eorꝫ: & in manu querentium
aiam eorꝫ: & percutiet eos in ore
gladij & nõ flectetur neq; parcet
neq; miserebit. Et ad pplm hũc
dices: Hec dicit dñs deus. Ecce
ego do coram vobis viam vite: &
viam mortis. Qui habitauerit in
vrbe hac morietur gladio: & fame
& peste. Qui aũt egressus fuerit
& trãsfugerit ad chaldeos q̃ obsi
dent vos viuet: & erit ei aia sua
quasi spoliũ. Posui enim faciẽ me
am super ciuitatẽ hãc in malũ et
nõ in bonũ ait dominus. In ma
nu regis babylonis dabit⁹ & ccu
ret cã igni. Et dõmui regis iuda

Ecce ego do &c. Sic q hic loqꝫ sm tropologiã sic exponit: nec
est & tradẽ secularibꝫ disciplinis & magice philosophie: q̃s in ecclesia ilia
permanere in qua sames sit sermonis dei: & omnis populus hereticorum

De lyra

nitur ea. Sedẽti. q̃s ille dicit filiꝰ emmer. b Interroga p nobis dñm.
in obsidiõe & angustia positi recurrerũt ad hieremiã cui⁹ ante pẽpserant
pphetiã: sicut dñs ꝓtulerat sibi. ã. ca. xv. Cõuertens ipse ad te &c. i Et
dixit. Hic ponit hieremie rñsio: & diuidit in duas ptes. q: primo ventilat
futurũ exterminiũ. secũdo dat ꝓsilia: ibi: Et ad populũ. Circa primũ dic:
k Ecce ego &c. vasa belli. i. instrumenta bellica. q: modo loquẽdi
hebraico instrumẽta cuiuslibet artis dicunt eius vasa. & dicit: Cõuertã. f.
in nocumẽtũ vestrũ. et hoc eni ꝙ iudei restiterũt ẽmi potuerunt chaldei
fuerũt eis magis durꝫ. & idẽ significat ꝙ B q̃s seqꝫ: l Et pgre. ca. l. infra
bellica. m In me. cl. hui⁹. i. i nocumẽtũ ei⁹ mõ dicto. n Et debel.
vos. et ꝙ ps ꝙ nabuchodonosor nõ debellauit iudeos stute. ꝓpria ei⁹ di-
mina. q̃ in hoc erat instrumentus bellicus: ut ariete & huiusmodi. Vel
lupo trecẽti se esse flagellũ dei. Cetera patẽt vsq; ibi: o Et post hoc ait
dñs: Duo sedechiã. q̃ capta ciuitate fugit ei⁹ vir⁹ bellatoꝝ⁹: sed captus
fuit a chaldeis eũ insequentibꝫ⁹. & ad regẽ babylonis adductus qui in ꝯ
spectu ei⁹ interfecit filios ei⁹ & nobiles. & post hec ei⁹ oculos eruit. duxit i ba-
bylonẽ captiuũ. iiij. Reg. vlt. c. ij. Paral. vlt. ibi in finc cõclusit: Et nõ
flectet neq; pcet nec miserebit. p Et ad pplm. Hic ꝓsilia dat
ꝓsilii. ꝙ⁹ obꝫ q̃ilir dicẽs: q Qui ha. l vrbe hac. i. mãdato rebellio-
nis ꝙ regẽ babylonis. r Morietur gla. & fa. & pe. q̃ aliqui fuerũt occisi. &
alij fame ꝓsupti. & alij corruptõe aeris mortui. s Qui aũt egr. fu.
de ciuitate volũtarie. t Et trãsfu. ad chal. se eis reddẽdo. u Vigil.
qz recipiet eũ salua vita. x Et erit ei aia sua quasi spoliũ. q. d. fortuita
ei vitã suã saluare. Cetera patent vsq; ibi: y Et domui regis &c. vel
dat ꝓsilii

gladio & doctrine pemicia & pẽne hereticã mortatur.

Judicate mane &c. In hoc loco demõna tõ dñs ostẽdit: ubi
ait: ponã faciẽ meã sup hãc ciuitatẽ in malũ &c. Nãc ꝓuocat eos ad pẽ-
tẽtiã vsq; ante finalẽ & ignorat vtrũ esse capitẽdas: & timẽti hoste domũ
ferat arbitrãtur: et ꝓpta voluntate vltiscat sabine pensatũ. Ecce saluator hie
dat populũ negantẽ & ꝓfitẽtibꝫ penitẽtiã & hec se
pe agẽs operatꝰ nihilo
minus ad pẽnas cõmo-
uebat: vt qqd̃ pẽnitẽtia fa
ciẽs & vitio suo acciden
te ẽe non dubita cõ-
minantis.

Ecce ego &c. Lo
quitur ꝓra hierusalẽ que
obsessa est. Vt sicut tyrꝰ
mart ita babylonio cẽ
tur exercitu & cudere nõ
põt. Sic q̃ petra durꝫ
sima se incꝫpugnabilẽ &
robustã putat ꝙ solidita
tẽ & magnitudiẽ murorꝫ.

Dabo sedechiã &c. Postq̃ de vniuersa vr-
be ꝓphetauit et: nãc ꝓ-
prie sedechie & popula
ri⁹ q̃ supest pestilẽtia &
gladio q̃ a nabuchodo-
nosor capiẽdi &c. sic ex
terminiũ⁹ ei⁹ amicis fuisse
nec vitã sperẽt melioratꝰ
diam cum fedus pacis
violauerit.

Et manu. In ma
nu nabuchodonosor &c.
b. & manu inimicorum
eius. Nec Lxx. non ha-
bentur.

Negz parcet &c. Ex. ita: non parcã neq;
miserebor. Sz mali⁹ est
In captiuitate mactet ꝙ mori gladio. & fa. & p.
q̃ pestẽ. Qui aũt egressus fuerit
& trãsfugerit ad chaldeos q̃ obsi
dent vos viuet: & erit ei aia sua
quasi spoliũ. Posui enim faciẽ me
am super ciuitatẽ hãc in malũ et
nõ in bonũ ait dominus. In ma
nu regis babylonis dabit⁹ & ccu

Dabo sedechiã &c. Sic q hic loqꝫ sm tropologiã sic exponit: nec
est & tradẽ secularibꝫ disciplinis & magice philosophie: q̃s in ecclesia ilia
permanere in qua sames sit sermonis dei: & omnis populus hereticorum

De lyra

nitur ea. Sedẽti. q̃s ille dicit filiꝰ emmer. b Interroga p nobis dñm.
in obsidiõe & angustia positi recurrerũt ad hieremiã cui⁹ ante pẽpserant
pphetiã: sicut dñs ꝓtulerat sibi. ã. ca. xv. Cõuertens ipse ad te &c. i Et
dixit. Hic ponit hieremie rñsio: & diuidit in duas ptes. q: primo ventilat
futurũ exterminiũ. secũdo dat ꝓsilia: ibi: Et ad populũ. Circa primũ dic:
k Ecce ego &c. vasa belli. i. instrumenta bellica. q: modo loquẽdi
hebraico instrumẽta cuiuslibet artis dicunt eius vasa. & dicit: Cõuertã. f.
in nocumẽtũ vestrũ. et hoc eni ꝙ iudei restiterũt ẽmi potuerunt chaldei
fuerũt eis magis durꝫ. & idẽ significat ꝙ B q̃s seqꝫ: l Et pgre. ca. l. infra
bellica. m In me. cl. hui⁹. i. i nocumẽtũ ei⁹ mõ dicto. n Et debel.
vos. et ꝙ ps ꝙ nabuchodonosor nõ debellauit iudeos stute. ꝓpria ei⁹ di-
mina. q̃ in hoc erat instrumentus bellicus: ut ariete & huiusmodi. Vel
lupo trecẽti se esse flagellũ dei. Cetera patẽt vsq; ibi: o Et post hoc ait
dñs: Duo sedechiã. q̃ capta ciuitate fugit ei⁹ vir⁹ bellatoꝝ⁹: sed captus
fuit a chaldeis eũ insequentibꝫ⁹. & ad regẽ babylonis adductus qui in ꝯ
spectu ei⁹ interfecit filios ei⁹ & nobiles. & post hec ei⁹ oculos eruit. duxit i ba-
bylonẽ captiuũ. iiij. Reg. vlt. c. ij. Paral. vlt. ibi in finc cõclusit: Et nõ
flectet neq; pcet nec miserebit. p Et ad pplm. Hic ꝓsilia dat
ꝓsilii. ꝙ⁹ obꝫ q̃ilir dicẽs: q Qui ha. l vrbe hac. i. mãdato rebellio-
nis ꝙ regẽ babylonis. r Morietur gla. & fa. & pe. q̃ aliqui fuerũt occisi. &
alij fame ꝓsupti. & alij corruptõe aeris mortui. s Qui aũt egr. fu.
de ciuitate volũtarie. t Et trãsfu. ad chal. se eis reddẽdo. u Vigil.
qz recipiet eũ salua vita. x Et erit ei aia sua quasi spoliũ. q. d. fortuita
ei vitã suã saluare. Cetera patent vsq; ibi: y Et domui regis &c. vel
dat ꝓsilii

Audite verbũ dñi domus da-
uid. Hec dicit dñs: Judicate ma
ne iudiciũ: & eruite vi oppressum
de manu calũniantis: ne forte
egrediatur vt ignis indignatio
mea: & succendat: & nõ sit qui ex
tinguat ꝓpter malicia studioꝝ
vestroꝝ. Ecce ego ad te habitãti
cẽ vallis solide atq; campestris
ait dñs. Qui dicitis: quis percu
tiet nos: & quis ingredietur do
mos nr̃as? Et visitabo sup uos
iuxta fructũ studioꝝ vestroꝝ dicit
dñs: & succẽdam ignem in sal-
tu eius: & deuorabit omnia in cir
cuitu eius.

C XXII

Ec dicit dominus. De-
b scende in domum regis
iuda: & loqueris ibi ver
bum hoc & dices: Audi verbum
domini rex iuda q̃ sedes sup soli
um dauid: tu & serui tui: & pplus
tuus q̃ ingredimini per portas
istas. Hec dicit dominus. Fa-
cite iudiciũ & iustitiam: & liberate vi
oppressũ de manu calũniatoris

Audite verbũ dñi domus dauid. Hec dicit dñs: Judicate mane iudiciũ. Loquitur ꝓra hierusalẽ que obsessa est. Vt sicut tyrꝰ martirata babylonio cẽtur exercitu & cudere nõ põt. Sic q̃ petra durꝫsima se incꝫpugnabilẽ & robustã putat ꝙ solidita tẽ & magnitudiẽ murorꝫ.

Habitatrici val. Ez. Qui habitas i val le sol atq; cãpestri. Ꝓto quo symachus petram Theodotio oppressum. Aquila ꝓma cliois solidum. Sedãta tyrũ. Sor etenim fuit fur lingua hebraica tyrũ: & silicẽ coartatam sonat.

Visitabo su. v. &c. Videlicet ꝙ peccatꝫ alios additurus peccata ꝙ ꝓcessit. Nõ tã prauę facta ꝓsẽ ꝙ̃ stu-
dia prauitatis insequit: In facto enim sepe ifirmitate sepe negligẽtia: i stu-
dio vo malicioꝝ sepe inducẽtes peccat. Vñ: in cathedra pestilẽtie nõ se-
dit. In puerili cõsilio ca-
thedra solet qui tãta ini
quitat. elatione attollit:
vt implere malũ etiã per
consilia conetur.

Ideo dicit dñs &c. Ideo
qui studiose & feliter pec
cati cõmittit: ꝙ̃ ille qui
ignoranter & ex fragilitate

In saltus. Vbi ar-
salẽ & adiacentẽ regionẽ que frugiferas arbores bonoꝝ operũ non habe-
bat. & ideo incẽdio digna. Et pulcher vallẽ cãpestrẽ appellat: q̃s p vias
hostiũ: non montẽ ꝙcultũ: qui difficile ascendat. Vndẽ claiao: Visio
vallis ꝙon. C. XXII.

Ec dicit do. Hic sermo dñi factus est ad ꝓphetã anteqũ sedẽ-
chias ad eũ mitterẽt nũcios: vel postq̃ fecerit nuncios quid an-
nunciarent regi. Hec dicit dñs. Precipit hieremie vt nõ per

Nicolaus

dat ꝓsilia domui regie spãlr dicẽs: a Judicate mane iudiciũ. Loquitur
ercquimini q̃s iuxta ẽ. nõ differẽdo ꝓter fauorẽ vel potentiã ꝓximi iniu-
ste. ꝛ subdit: Et eruite vi oppressũ &c. b Propter ma. studioꝝ vestroꝝ.
peccabãt enĩ ex certa scia. c Ecce ego ad te &c. destructionẽ. d Habi
tatrici vallis solide atq; cãpestris. i. ad te gentẽ iudaicã que habitas i hic
rosalẽ. q̃ dr̃ b vallis solida & cãpestris. q̃ partim erat sita in valle. & ptim
in mõte & erat clausa trib⁹ muris. e Qui dicitis. qz peccatis non cõsidẽ
tes de securitudine & pluralitate murorꝫ. si q̃ hoc nihil valet ꝛ dñs. Ideo
subdit: f Et visita. sup vos. i. ad malũ vestrũ. g Iuxta fructũ. i.
opus. h Studioꝝ vestroꝝ. q̃: studiose & feliter operati estis malũ. i Et
succẽdã ignẽ i saltu ei⁹. i. i domo sali⁹ sibi quã edificauit salomon ad re-
ponendã arma & ẽãlẽ ꝙciosa. k Et deuo. eius i circuitu ei⁹. q̃ nabu-
chodonosor incẽdit domũ regis & domũ dñi & domos ꝓcerũ salẽ. iiij. Reg. vl.

l Ec dicit dñs. Hic hieremias ꝓphetat C. XXII.
b ꝓra malorꝫ spãlr & ꝓmo ꝓra regis. secũdo ꝓra ꝓpheꝫ. ꝓphas
& sacerdotes. ca. sequẽti. Prima i duas. q: ꝓmo ꝓphetat ꝛ do-
mũ regiã i generali. secũdo ꝛ aliquos regũ i spãli: ibi: Nolite flere. Ter-
cia ꝓmã dicit de mãdato dñi. m Audi verbũ dñi. nõ solũ aures cor-
poris. sed etiã mẽtis & eli effectu opis. n Rex iuda &c. q. d. sicut tu es
successor dauid i honore: ita debes ẽe i valore. o Facite iudi. & iustitiã.
iustitia est ẽ huic iudicio. iudiciũ vo exercitio illi⁹ iustitie ꝙ vs oberter fieri.
ꝛ subdit: p Et li. vi op. &c. i aduenã & pupillũ &c. nolite ꝓtristare &c.

ndos & ꝓ filiꝫ loquat rogt. Et aduertite studiose sapiẽtę ndicium hoꝛum
tritia ostẽsi. p ipũ. ꝓpheta nõ ostẽsa. & qd facere debeat: vt ipsũ &c.
fugiat nel intẽp. Facite iudicium. Quasi regis nomẽ ostẽsa est.
intelligite ꝙ ꝓfectus & ꝓsperitas ei⁹ cõsistit i iudicio & iustitia. Ideo
pta dei & lauoꝛem sanguinẽ nõ fudere. Idẽ etiã mirabiliter ꝓtestat

f Et. i. spãlius oppressorem ꝙ̃ oppressum
ꝛ ꝛ quasi non sibi cõpatiãtẽ nec pietatẽ de
alijs cõsilians vel opitulans.

ꝛ aduenã & pupillũ & viduã nõ
lite ꝓtristare: neq; oppmatis ini
ꝛ ꝛ homicidia enim & sanguinis & rapinarum pe-
nitus eos ab illicitis sanguinum sed misericordiam seqꝛ
que: & sanguinẽ innocentẽ ne ef
fundatis in loco isto. Si eni faci
ꝛ ꝛ. Ieroboam ꝛ etiã hoia pontificum: & cum am-
bitione ingrediemini per portas istas &c.
entes feceritis verbũ istud: ingrẽ
diẽtur p portas domus huius
regis sedẽtes de genere dauid su
p thronũ eius: & ascẽdentes cur
rus & equos ipsi & serui & ꝓplus
ꝛ qualitercũq; ita ois ordo dignitatis & officij exhibitus
eoꝝ. Et si nõ audieritis verba
ꝛ quod minorem non habent.
hec: memetipso iuraui dicit dñs
q: in solitudinẽ erit domus hec
Quia hec dicit dominus: sup so
liũ regis iuda galaad tu mihi ca
ꝛ ego non sic babylonius
put lybani. Si nõ ꝓpono te
solitudinẽ vrbes inhabitabiles
& sanctificãbo sup te interficientes
ꝛ nabuchodonosor qui ois hostibus ꝙquistor
virũ & arma ei⁹: & succẽdent ele-
ꝛ positio ꝙ̃ ꝓpheta ostẽsa. ꝛ sola. plures filios nõ habens
ctas cedros tuas: & ꝓpabũt
ꝛ constitues deleris
in ignẽ: & ptrãsibũt gẽtes multe
per ciuitatẽ banc: & dicẽt vnus-
quisq; ꝓximo suo: Quare fecit
ꝛ pretiose.
dominus sic ciuitati huic grãdi
ꝛ interrogatis.
Et rñdebũt: eo q̃ dereliquerint

ad domũ regiã loquebaꝛ per methaphoꝛã loqꝛ ad ipsũ sic ad
domũ regiã q̃ ipsa sit in exilio. siue q̃ de ꝓpio omnia pertinẽtia remedia
petant. Vnde nunqã regina nõ ẽt in galaad aut medicus non ẽt ibi?

Si non ꝓpono. Dominat domui regie: & vbi hierusalẽ & ꝓpie q̃s vo
cat caput libani q̃ ꝛ rediginda sit in solitudinẽ cum vniuersis vrbib⁹ ei⁹.

Audite ẽ uñe vrbis domꝰ regia: & ꝓcipue ei⁹ ꝛ ꝛ audiri q̃ vsq; ad celos
eleuant: & superbã loquunt. Quis nos videbit: q̃ cito flãma ibi ꝓsumẽt

De lyra

p ẽ inuit q̃ stultebãt talia mala. q Si. n. fa. &c. vbi⁹ illud. f. iudicium
et equitatẽ & iustitiã declinãdo. r Ingredient̃ p por. do. hui⁹ regis &c.
.f. plenerabãt honore regio. s Q̃ si nõ au. vba &c. i. dominãdo iusti-
tiã & ꝓsequẽdo iniquitã. t In memetipso iu. di. d. hoc. n. ꝓ maiores
sui iurabat Deꝰ. vi. de⁹ adꝰ nõ hs maiorẽ &c. ideo ꝓ semetipso iurauit.
u Si. i. si. de. do. Hã. dom⁹ regia. ad illas. n. venerat hieremias: vt ꝓ in
ꝓcipio hu⁹ capli. x Galaad tu mi. ca. li. galaad est mõtiũ⁹ i libani
tate mõtis libani cristãe: & sic ad modũ capit ibidẽ & bñs. & ꝓ B ꝓ litteꝛ
dom⁹ regia vt solũ ꝓ modũ capit & bñs ad alias regni ꝓes. & nõ acci-
pit B galaad ꝓ illa tra q̃ ẽ vltra iordanẽ. y Si nõ ꝓo te &c. i. fabricã-
tigit nõ credãt mihi. z Vrbes iha. hoc. n. ipleuit de⁹ ꝓ chaldeos ꝓ-
salẽ q̃ erat caput regni succẽdẽtes & vrbes i circuitu destructas. a Et
san. hebraei dicit: Et ꝓpabo. vbũ. n. hebraicũ ꝙ ponit ꝛ equocũ ad fauto-
ficare & ꝓparebraei ẽt videnẽ melẽ & dicẽt: chaldei q̃ hoc fecerũt non
fuerũt fact⁹ ẽ iudicio: cũ sim trãsfugarũ nostrũ & pẽ dicti sancti vel sanctifi-
cati. ẽ formalis ẽ effectiue tñ: ẽ qñ erãt intra a diuine iustitie q̃ ẽ sancta.
b Interficiẽtes vi. e. ar. &c. Ideo dicit ad interficiẽtes q̃ arma &c. arma cor.
c Et suc. dic. e. t. Ideo ꝓpter ꝛ nobiles q̃ vocant̃ ẽ cedri. ꝓpabo ẽ illis
dinẽ q̃ regnũ iuda ẽgẽs ẽ mole libani & quo crebiũ cedri. d Et prede-
pitabunt in ignẽ. quia chaldei succidẽtes ciuitates. e Et pterãsibunt
gentes multe. post destructionẽ ciuitatis. f Et dicet vnusquisq; ad
ruinas de ciuitatis tam fortis destructõe. g Et respõdebũt. omnibus hoc virtus!

pactū domini dei suū: et adorauerunt deos alienos: et seruierit illis. Nōne flere mortuū nec lugere

tis sup eū fletu. Plangite eū q egreditur quia nō reuertet vltra nec videbit terrā nativitatis sue.

Q: hēc dicit dominus ad sellum filiū iosie regis iuda q regnauit p iosia patre suo q egressus ē de loco isto. Nō reuertetur huc amplius: sed in loco ad quē trāstulerūt eū ibi morietur: et terram istam

nō videbit amplius. Vbē q edificat domum suā in iniustitia: et cenacula sua nō in iudicio: proximi

eūz suū oppānet frustra: et mercedem eius nō reddet ei: q dicit

Ędificabo mihi domū latam et cē

nacula spatiosa. Quī aperit sibi fenestras: et dealbat lacunaria cedrina

pigitas in sopide. Nūgd regnā

bis qm cōtēris te: eo quō? Pater

Nicolaus

hoc verbū: et iustitie diuine, pter peccatū idolatrie. a Nolite flere. Hic phā hieremias pphetat pena aliquos regū in speciali. Ad cuī intellectū intendū q mortuo iosia rege iude succedit ei filius ei⁹ ioachaz qui et ioachas: et vocat eū ioachaz in egypto. vel: q mortuo⁹ est, et sepultus est ioachaz qui et ioachas frater ei⁹ bellachim: et vertit nomē ei⁹ in ioachim scripsum per. m. in hoc. iii. Reg. xxiii. cōtra illud verbū nabuchodonosor cū ceteris⁹ suis et suoz filios ipse fuit vel fuit appellant. Lōfirmationem vel

Ad filium vero iosie. Josias tres habuit: ioachas et ioachim: eliachim. post mortē ioachaz ioachim regnauit filiū⁹ nabuchodonosor q a nabuchodonosor ei mortuo: et pōst pena in captiuitatē ductus: ppter quo pter⁹ eius eliachim regnauit: qui capta hierusalem ductus est in babyloniem. Cū nāq; tres captiuati fuerūt: ioachas ioachim et sedechias: tres primo de ioachaz filio iosie dicit hieremias: Nolite flere mortuū. id est ioachaz filiū iosie mortuum dicit hieremias: Nolite flere mortuū. id est ioachaz filiū iosie mortuum in egypto: vt dictum est. quasi diceret. mors eī nō est sic lamentanda vobis sicut aliorū trū sequentiū: quia ret egypti non legit aliud malū populo iude nisi q dupit cū vincula: et ipsum regno iude tributum. Hic phā inquit de sedechia qui inter alios vltimo regnauit. nō enim in seriendo tenet ordinē ppositi vt dicti est capitulo pcedēti. dicit ergo: Plangite eū qui egredit. i. egredief. Lequit enim de futuro per modum enuntiatiōis ppōsite: hec capitulo fuit ppōsita in babyloniē tpe quo pars. ocillus: i partim captiuatus. que erant occasio magni luctus. Pro. c. vi. dicit fuit ibidem qui regnauit pro iosia pater suo. non immediate sed in quarto loco. quia ante eum regnauerunt duo fratres sui: et ipse nepos: vt dicit ei. d Qui egressus est de loco illo. loquit de Iudea per modum patrie propter cōmodiorem ppheie. e Vbe qui edificat. Hic loquitur de ioachim filio iosie. cui⁹ primo de

tum narrat hystoria: cuz alijs⁹ regis: et mortuos: et figuliros refert. Ideo addit. Ppter mortui: et nō lpiritū: de quo dicun⁹ i pōtificalibus.

Nōli plāgere eum. Ibero. Quod de hebreo pfectius nō plangit eum: vbi dicit: vbi loco Lazi nō habetur: ppterea cuz ioachaz rege iuda: et apertius quod fuit scriptum erat ambiguū: vt non ita certo de

ioachaz vel de ioachim sed pprie de ioachim quem interfectum a Iudeis chaldeoz⁹ exercitus amonitarum: et moabitarum hebrea narrat hystoria. Ideo in malachim mortuus legitur: sepultus⁹ est⁹ sepultura asini: et proiectus extra portas hierusalem. Ascēde libanū: et clama in basan da vocē tuam: et clāma ad trāseuntes: quia cōtriti sunt

Nicolaus

ois amatores tui: Locutus sum ad te: i abūdātia tua dixisti nō

De ista

scribit malicham. secundo debitam penaz: ibi: Propterea. Circa primuz dicit: Vbe qui edificat domuz suā in iniustitia. erat enim rex ioachim superbus. ppter qo ad faciendū sibi edificia grandiosa in magnitudine et curiositate rapiebat bona aliena. f Amicū suū opprimet fraudulenter. Id est sine causa legitima. et si faciebat hoc ioachim amicis: multo fortius alijs. g Qui dicit: edificabo mihi domū latā. i. excelsā i altitudine. h Et cenacula. i. solaria i quo notatur excessus in latitudine.

i Et facit laquearia cedrina. et sic est excessus i mā. k Pingis⁹ sopide. i quo notat excessus in curiositate. l Nūgd regnabis. i. pcedet ranter. m Quoniā cōtēris te cedro. i. te elevas vltra deōrū. vel: cōteris te cedro. i. salomonis pōtificatu ad edificandū. n Pater tuꝰ. Iosias qui fuit bonus⁹ et sanct⁹. o Nūgd nō comedit et bibit. i. pacifice vixit. p Et fecit iudiciū et iustitiā. tunc cuz bene erat ei. quasi diceret. et tamen pōtuisset aliter fecisse. nō sequit. q Nūgd non id. suppic vixit bene et iuste. r Et cognouit me dicit dūs. q. d. ic. s Tui vō oculi et cor ad auaritiā. et id⁹ degenerauit a patre. t Et ad sanguinē inocētē vt. ad hoc est q bona innocentū sibi acgreretur: et me⁹ mortē qe ipse ponebat. u Et ad cursū multi operis. cupiditas est ipelliti ad ola mala ppter qō dicit apostolus. i. Timot. vi. Radix oīz malorū est cupiditas.

f Propterea. Hic phā pōbera pnūciat debitā penā. et primo reī pcta regis dicēs: r Nō plāgēt eū vbe frater vt. i. fratres ei⁹ et sotores non plāgēt eū mortuū dicētes: vbe nobis de morte ei⁹. s Nō sepelīet eū. i. fratres nō dicēt carmē lugubre. sicut nec febat in solēnit⁹ sepulturis. ppter qō subdit: a Sepultura asini. cui⁹ cadauer proiect⁹ i cāpuz vel fossatū. b Sepelief: putrefact⁹ vt. Cōtra. b vī illis qo ol. iii. Reg. xiii. de illo ioachim: Et deponit ioachim cū pribus suis. Ad. b dicit aliq⁹ q ex cadauer regi sic pīcto reddebat nimis i verecūdiā iudeoz. ipse auerit a nabuchodonosor q sepeliret. Illi pōt dici q. iii. Reg. xxiii. nō oēs sepulti fuerūt in q dormiūt cū pribus suis. q dormitio ñ importat nisi mortē. Cōsequent pōt pena ppti iudeoz dī: c Absolde li. v. c. i ba. vt. q. pcedēcia vsq; ad extremitates regni. q: libani⁹ i extremis pte sō aglouī. et basan sō angīē. d Et. c. ad. v. tra q oēs ēt cōtri p trā tuā trāsitoz pōpiā dolore tuū. e Qui cō. Lo. a. i. egypti⁹ q āp auxilio pōdebat qo nabuchodonosor debellauit. iiii. Reg. xxiiii. f Loca. i. ad ep. pbā mea. g In a. i. tpe pspitat. In hēb. hī: In pace tua. sic q ñ pe cī pspitat. h Dixit nō audiā

Vinite egō ꝛc. Supra dixerat dominus regi iuda hec loquerie: deinde dicit. I. dominꝰ regis iuda: et vtq; hec dixit nō sup domū regis iuda. ēt ppheta ostēdit pōtifex locut⁹ ē de sedechia. q; vltimꝰ rex fuit: recurrit ad ioachim fratrē ei⁹ q; aute eū regnauit. q; variationē opiera nāc logī ad iudeā nihil ioachim nepotē iosie q; alio nois vocāt ioachim q; capt⁹ est ꝛ multi nobiliū ꝛ in

Hiero. Dolet i cōmutacione ꝛ explanationi suo q; rō more diuersas interpretas sūas exponēdi hunc modū nullē sermo accipiā h vsitatū: an tumultū: vbi nulli sic sentiēdi quod grunn⁹ ꝛ post multos annos obscripsit tonianꝰ ꝛ illi⁹ calūnia ei fidē me sūo alicuiꝰ nō minuāt. Ppterea sūas po nere: ego facio cū benuolētie: ne ortō nole aliquez videar lacerare. Ideo q; apte magistruz eoz: exigne hic locū ad ppm referre q; de manu dei pcto liber: simili modo sūm trans loudancz ad Hierusalē: pcipitat: q; frustra in egyptiū fit cōfisa. Vel: ad ioachim qui nunc repugnabat et ab egyptio rege cōtinuata fuerat: q; frustra ab eo sperat auxiliuꝝ: ipsi cuz a rege babyloniꝰ capti sunt.

Hier. Q; nos vbi mus ad trāsitoz clamat: vt ꝛ hebraica scriptura ꝛ: me abaltam. i. ex. ꝛ pheodocio vertēte: transmare. Symachus autē: ꝛ ultra mare. significat q; vos. pphete vbiq; ad mōtē ephraim ꝛ basan vocat: plorate.

Nicolaus

audiā. Hēc est via tua ab adolescentia tua: quia nō audisti vocem meā. Omnes pastores tuos pascet ventus: et amatores tui in

captiuitatem ibūt. Et tūc cōfūderis ꝛ erubesces ab oī malicia

tua quē sedes in Lybano: et nidifices in cedris quō cōgemuisti cū

venisset tibi dolores quasi dolores parturientis? Viuō ego dicit dominus: quia si fuerit iechonias filius ioacim regis iuda ānū

luꝰ i manu dextera mea ide auel

laz eū ꝛ dabo te in manu quorū tu formidas facie: et i mānu nabuchodonosor: regis babylōis: et in manu caldeoz: Et mittā te ꝛ matrē tuā que genuit te in terrā aliēnā i qua nati nō estis: ibiq;

morieminī ꝛ in terrā ad quā ipsi

leuant animā suaz: vt ipsi reuertātur illuc: et nō reuertētur. Nū

De ista

quid vas fictile atq; cōtritū vir istē iechonias. Nūgd vas abiq;

omni voluptate? Quare abiecti sunt ipse ꝛ semen eius: et picti in terram quā ignorauerūt. Terra terra: terra: audi sermonez dñi. Hec dicit dñs: Scribe virū istū sterilē: virū q; in diebus suis nō psperabit. Nec enī erit de semie

ius vir qui sedeat sup solium da uid ꝛ potestatē habeat vltra in iuda

C. XXIII.

Hē pastoribus qui dispgant: et dilacerant gregem pascue mee dicit dominus. Ideo hec dicit dominus deus israel ad pastores q; pascūt populū meū. Vos dispsistis gregē meum: et eiecistis eos: et non visitastis eos. Ecce ego visitabo sup vos mālitiam studioꝝ vestroꝝ ait dominus. Et egō cōgregabo

Hiero. Pessimum hoc iuxta tropologias de ecclie pncipib⁹ intelligē: q; nō vigne regūt oues sūi: quib⁹ abiect⁹ magis ob

legat vt physiologi dicunt vt cōfutationem.

Pūgnid vas ſ. c. Ibero. Et hoc de ieconia dicatur filio ioachim: qđo referri pōt ad christū. Et re ca qđ apte dicit ei⁹ imaginē dei thesū bilis primogenitū omnis creature ei⁹ appellari: deinde qui pōtestatē de manu domini ꝛ tradatur babyloniꝰ regi.

Vir iste ie. Hiero. Judeoz⁹ interpret⁹ vult ipsum hic in pōtē locū ꝛ ioachim ꝛ ioachaz: qđo referri pōt ad christū. Et re ca qđ apte dicit ei⁹ imaginē dei thesū bilis primogenitū omnis creature ei⁹ appellari: deinde qui pōtestatē de manu domini ꝛ tradatur babyloniꝰ regi.

Scribe tibi vi. c. Hiero. Ipse de hac re mihi manifestē. Nisi quis velit dicere tibi hēc de ioachim ioachaz: quod ipsius nō legat⁹ in pōtificalibus: ꝛ ioachim ioachaz: ꝛ ioachim: ioachaz: ꝛ ioachim: ioachaz: ꝛ ioachim:

Nicolaus

Propter hoc vt.
Hoc totū capitulū. i. ira
nō dī cui? hic finit. i.
Ab nō p merita ppli
oz de captiuo tēpore p
gim de loco vbi ab ea
loco pximo: qui ab eccl
te. i. ecclie. i. ignōrāte
& mendic vocāt. i. indi
bent cum eis. i. cū. i. vt
p ostēs in nouitē pueru
do gentil. vñ eis illud
salmo dat.

Nicolaus

Quasi hō. m. vt. Quasi[1] intelligētie nulli[2] sapie. Sño. n. nouū tog
randos bo. d vane fūt. Vñ filī q̄ q̄ ēt i bonā iusticiā ēdūt, ēt vñ
rint de sancī. le boc vñ: nō de semp̄ipsis. Quia sanctū hieremie. Qui
virgo ꝓpheta sanctificatus in vtero ꝓfecto saluatorem nomine suo.
Misericordie enim interpretatur ep̄olius dominū.

A facie. d. vt. Ab
facie ato vultu ep̄ctus
dei. i. ꝓnūs: vultu fūri q
cū pīdor gfici: figura
subtilit dī: ꝓba: ato
q corpore ꝓcessit: q fr
nihil ei intēgit: vñ: Ut
sumēti facī? apud te.

Luxi. t. vt. Quasi
de terra iudea iuxta lit
ram intelligio ad ꝓgra
tionē credēti redeūte po
ter. Propt adultria. n.
t mēdacia: t plura scla
ta: q̄ ap̄ p̄sentialē ꝓgr

Quasi hō. m. vt. Quasi[1] intelligētie nulli[2] sapie. Sño. n. nouū tog
randos bo. d vane fūt. Vñ filī q̄ q̄ ēt i bonā iusticiā ēdūt, ēt vñ
rint de sancī. le boc vñ: nō de semp̄ipsis. Quia sanctū hieremie. Qui
virgo ꝓpheta sanctificatus in vtero ꝓfecto saluatorem nomine suo.
Misericordie enim interpretatur ep̄olius dominū.

† ꝙ nō enim ꝑ iudicat quis
let eum iudicium dei in filio.
t sapiēs erit: t ꝓfacit iudicium
t iusticiā in terra. In diēb' illis
† vt in exodo virgula hui? vñi.
† duo tribus † Israhel
saluabit iuda: t ifrāel habitabit
† sicut t in ebria emanuel appellatur.
cōfidenter. † Et hoc ē nomen qđ
† vnde qui factus ē nobis sapien
cia a deo t iusticia.
vocabūt eū † dominus iust' no

reliqa gregis mei de oibus ter
rīs ad qs eiecero eos illuc: t cōn
uertā eos ad rura sua. t crēscent
t multiplicabunt. t suscitabō su
† apostolos † pauc verbi dei † eccle
sie gregem.
per eos pastores t pascent eos.
Nō cōfundabit vltra. t nō pa
uebūt: t nūllus quer̄ cc nume
ro dicit dom'. Ecce dies veni
unt dic dom': t suscitabo da
† ecclesiam
uid germen iustū: t regnābit rex

† † quando autem tūt iustitie
ster. Propter hoc ecce dies† vēi
unt dicit dom': t nō dicēt vl
† per moysen
trā vīuit dom' qui eduxit fili
os israel de terra egypti: z vīuit
† per christum
dom' qui eduxit t adduxit se
men domus israel ō terra aqlo
nis: t ō cūctis terris ad quas eie
cerā eos illuc: t hābitabūt in ter
† ecclesia. † plenitudo † hymo originat.
† † victimam humilitatis offert deo. vnde cor con
et hu. p.a.n.te quibus ois ossa mea dicit. d.q.l.r.
ra sua. Ecl ꝓphetas: † Cōtritū ē
cor mū in medio vētris mei: cō
tremuerūt oīa ossa mea. Factus
sū q̄si vir ebrius: t quasi hō ma
did' vino a facie domini: t ā fa
cie sanctoū verbo: uz eius: quia
† hoc in lege non habemus.
adulteriis repleta ē tra: q: ā facie
† iuramenti boni fidelis † fidelia facta.
maledictois lūrit terra: arefacta
sūt arua deserti. Fact' ē cursus
eoū mal'. t fortitudo eoū dissi

Nicolaus

dissimilis, patribus an
tiquis. a Prophe
ta manet et sacerdos pol
luti sunt. luxuria et auа
ricia. b Et in domo
mea. id est i templo meo
nomini dedicato.
c Inuenti malum eo
rum. id est ydola que co
lebant. iiij. Reg. xvi.
d Propterea. Nec fabili
ginur penarum vicissitu
Propterea via eorum erit
quasi lubricum vt. hoc ē
dictum. inferam eis pla
gam mala vnus super alt
ud. e Et in prophet
samarie. qui iam erant i
captiuitate ducti a sexto
anno ezechie. xvii. Reg.
xviii. vbi habemus: fa
ciatis tem. In hebreo ha
betur: blasphemiam. ideo
subditur: f Et pro
phetabant in baal. que
rendo responsa ab ido
lo vel potius a demone
in ipso: non a deo. t sic
erat quedam blasphemia. quia per hoc ostendebant q̄ reputabant baal
plus q̄ deum. g Et in prophetis hierusalem vidi similitudinem. id
prophetas samarie. Adulterantium. id est idolatriam. h Et iter men
dacii. quia decipiebant populum iudaicum illi populum samarie. In he
bro habetur sic: Vidi turpitudinem adulterii: viter mendacii. turpitudo
enim adulterii est quando adultera in eodem lecto recipit adulterum cuz
marito. t sic illi fecerunt. quia in templo domini idolum posuerunt.
i Et cōfortauerunt. suo malo exemplo t verbo falso. k Manus pessi
morum. ad permanendum in peccato. l Facti sunt mihi omnes sodo
ma. id est abominabiles vt sodomite. ideo subditur inferius pene.
m Ecce ego cibabo eos absinthio vt. id est repletos hac pena amarissi
ma. n A prophetis enim hierusalem egressa est pollutio. idolatrie et
aliorum malorum. o Super omnem terram. i. iudee quia populus
eos inficiabatur. p Hec dicit dominus. Nic cōsequiter argitur p
phetarum falsorum t sacerdotum doctrina. t primo ostum ad denuncia
tionem falsitatis. secundo ostum de certitudine veritatis: vbi: Si igitur.
Prima adhuc in duas. quia primo arguitur in eis denunciatio falsi. se
cundo coherentia sui dicti ibi: Audiui. Circa primum dicitur: q Nolite
audire verba prophetarum. qui prophetant mendacium ad vos decipiunt

Prophetā nāq. Quidā i ecclia dei: t maxie i ꝓcipib' & ꝓcerdotibus
tur mala sūm' esse cōfessi. Prophetā nāq: t sacerdotes pollueti sunt.
Afferam sup eos vt. Nō q̄ mala sint: aut dño inferat mala? ma
la videnī hic qui iudicēt supplicia: alioqn ea sūt bona t mala sīr. Ma
la ingta eos quos cruciāt: bona ingta eos quos emēdāt. Et notādū q̄ an
mus vltionis dñi dicit
conuicio t cruciat' pec
cantē: vñ: visitabo in vir
ga iniquitates eorum vt.
Misericordiā autē meā
non dispergam ab eo.

† bonos † † ministros dogmata
† ecclesie.
pollueti sūt: t i dōmo mea inuēi
malū eor ait dominus. Iccirco
† hereticos errat † † vide non videant qui ei
de ego sum lux mundi † omnes quos illuminat vt
super nos.d.v.s.d.
via eorū erit q̄si lubricū in tene
bris. Impellent eni t corruent i
ea. Adferā sup eos mala: annū
visitationis eor ait dominus.
† hereticos † omnes qui lucem fidei nam
mia tenebras prophete sunt lumenie.
Et i ꝓphetis samarie vidi fatu
† qui non habent timorem dei virtutem
dei sapientiam. † † ideo demonibus confirmat
itatez: t ꝓphetabant i baal: t
decipiebāt populū meuz israel.
† doctoribus non solum in heresibus
† ecclie.
Et in ꝓphetis hirlz vidi simi
† † omnes per ytam mendacij acquirentes here
tica. † Verbi dei.
litudinez: adulterij: t iter menda
† † quos debuerant corrigere.
cij. Et cōfortauerunt mān' pessi
morū: vt nō reuerteret vnusquis
† † quasi non impune sierent sua eorum quasi so
dome t gomorre.
a malicia sua. † Facti sunt mihi
omnes sodoma t omnes habi
tatores eius q̄si gomorra. Pro
pterea hec dicit dominus exercituū
† vel dolentibus vel amarudine
eos absinthio t potabo eos felle
A ꝓphetis. n. birlm ē egressa
pollutio: sup omnē terraz. Hec
† † e populis ne putent se aliena a culpa si acquiescat
ris qui enim pena discipulo: t magistro.
dicit dominus exercituū. † Nōli
te audire verba prophetarū q̄ pro
phetāt vobis: t decipiunt vos.
† quam simulantur.
Visionē cordis sui loquūtur nō
† heretici † peruersi.
de ore domini. Dicūt his q̄ blas
† qđ dicentes † non non.
phemāt me: locutus ē dominus:

† quasi ac timentis varia contrariorum timēti.
Pax erit vob' t omni q ambu
† † quod timentis pro confusione mala sed bonum
quod sentire est timentes.
lat i prauitate cordis' dixerūt nō
veniet sup nos malū. Quis enim
affuit i cōsilio dñi: t vidit t audi
uit sermonez eius? Quis conside
rauit verbū illius: t audiuit: Ecce
turbo dominice indignationis egre
† non super eos.
dietur: t tempestas erumpens† sup
† populi vel eorum qui talia meditant.
† † Anon placabitur furor eius: donec faciat quod fecit
mentum est completio.
caput impioz veniet: † nō reuer
tet furor dñi usqz dum faciat: t
usqz duz cōpleat cogitationem
† cum ejusmodi cupiditatis vere pax euenit.
cordis sui. In nouissimis diebus
† † quod vos ad intelligētiā dei pertingere facietis
intelligētia† cōsilium eius. Nō
mittebā prophetas: t ipsi curre
bāt. Nō loquebar ad eos: t ipsi p
† de corde suo. † Anabaptistas mere acquisitionis.
phetabāt: Si stetissent in consi
† non blandientes eis neqz adulatores
lio meo: t nōta fecissēt verba mea
q̄ timentes in iusticia verba vitantia.
populo meo: auertissez eos vtiqz a
† ne sanctitas ea que non conuenit
sequentes cogitationes suas.
uia sua mala: t a pessimis cogita
tionib' suis. † Putas ne dñs e

† qđ ne timentia prudentia cognoscitur non longius quā
vbiqz sūm omnia cognoscit.
† Iez. deus approximans ego sum vt.
uicino ego suz dicit dominus. t
† quo deo alpi me t ego ei fui. fu.
† Iesus.
non deus de lōge. Si† occultabit
vir in absconditis: t ego nō vide
† † quasi vbiqz presens sum quia omnia simplex.
bo eum dicit dominus? † Nūqd
non celum t terraz ego ipleo ait
dominus? Audiui q̄ dixerūt pro

† contra ejusq; est superior titulus ad prophetas.
phete prophetātes in nomine meo
mēdaciū atqz dicētes: somniaui

Nicolaus

debilitas per effectum. c Si stetissent in consilio meo. verbis pro
phetarum meorum credendo. d Et nota fe. ver. mea postea. si
cut tenebantur ex officio. e Auertissem eos vtiqz a via sua ma
la. spiritum vere penitentie eis conferendo. f Putas ne deus e
vicino ego sum. id est cognoscens vtī illa que sunt prope me t non ea que
sunt longe. hoc non inducitur ad excludendum dei prescientiam vbiqz sed
ad excludendum doctrinam falsam aliquorum sacerdotum qui dicebant
dei prouidentiam attingere nīi ad superiora t non ad ima inferiora. qui er
rore incepit a tempore sancti iob. vnde in persona sic errantium dicitur
Iob. xxii. Circa cardines celi perambulat nec nostra considerat. Et quia
dei prouidentia attingit ad omnia singulaqz occulta ideo subditur:
g Si occultabitur vt. id est non occultabitur. quod probatur ex eius
presentia vbiqz sum dicitur: h Nūqd non celum vt. i. a. d. e.
i Audiui. Nic consequiter arguitur in falsa prophetie coloratio fal
dicti. ad hoc enim q̄ magis sibi crederetur vicbantur modo locendi
prophetarum. t hoc est quod dicitur: Audiuiaue dicerunt prophete q̄
falsi. quia verba eorum nota sunt mihi. k Prophetarum in no
mine meo mendacium. permittentes hoc fatis prophetis: hoc dicit dominus
sicut prophete vri. l Somniaui. i. visionem a deo accepi in somno.

etia aperitur. Pharao tamē ⁊ subsequentes reges impij fuerūt vo-
ces audientiū non propter illum mentitum. Sed vt ait occasionē accipientes
mendaciorum: vnde indomabilia cordium ipsorum pectora ⁊ dura
fuerūt. Quomodo ergo dē. Nihil deus dicit nisi veritatē. Sed ille
fuit pessimi mendacij filius qui dicebat se esse Christum.

Quid paleis dē
Paleis dominus dicit
quia palee alpectantur
que nullatenus habent
nec substantiā poterūt.

Nunquid non
Dicit in persona populo
prophete mentientium
dicentiū: hec dicit dñs
⁊ nichil dixit. et verum
dixit qđ factū est ad litte
ram ad illos. Vñ bonā-
ci affirmant scientiā
scripturarum de vtroq
testamento: ⁊ figuraliter
verba salutaria vnusquisq; a proximo suo ap-
prehendit. quātūcūq; illecte admonent linguas
suas vt credāt ppheticis dictis. Sed nō sequūtur
ea ⁊ ponūtur in captiuitatē ⁊ deuastant dominationem:

¶ Vnde dominat lenta-
men hui⁹ ⁊ nichil in. et.
vt. ⁊. f. li. Minatur ergo dominꝰ eōs a baptis-
mali ⁊ ecclesia venturum.

Quasi malleus.
De efficacia verbi dei
ptum est q malleus ⁊ ig
carbo nō sunt audita in
domo domini.

Qui furantur ver.
m. Semper enim mēdacium imitatur veritatē:
aliter enī nō pōt decipere.

Si igitur ⁊c. Verbum hebraicum massa
aquila onus interpretat:
Symachus ⁊. lxx. ⁊ theo-
dotio allamptomenoꝰ: vbi
ergo grauedo est ⁊ pigritia
ponderis: ⁊ laboris pon-
dus dicitur. Vbi autem
prospera promittuntur:
vel post ⁊dominationem
medicina visio dicit: vel
verbum dominij: perspicuum est ex ipso tyru-

Nicolaus

somniantē. Vsquequo istud ē in
corde ppheterū vaticinantiū mē
dacium: ⁊ prophetārū seductio
nem cordis sui. Vult facē

¶ qui nunc est.

vt obliuiscat populus meus no
minis mei: ꝓpter somnia eoꝝ
que narrat vnusquisq; ad primū

¶ ¶ quasi ad in nouū mox prophetant sibi in baal.

proximū suū. Sicut obliti sūt patres eorū

¶ ¶ qui ex eorum persuasione ignorant.

nominis mei ꝓpter baal. Ꝓ:ō

¶ ¶ qui ex eorum persuasione ignorant qui habent nec lemo
nem in quibus est vt eas non meminerint.

pterea qui habꝫ somniū nārret
somniū: ⁊ q̄ habet sermonē me
um: lōquatur sermonē meū vē

¶ dereliq̄s ¶ cunctis

Quid palea ad triticū dicit dñs

¶ ¶ non derelinq̄t ¶ quasi nō sint ventura suppli
cia non adulantur pulcre incredulis minantur.

Nunquid non verba mea sunt
quasi ignis dicit dominus: ⁊ q̄

¶ lex. ferunt de qua dicit ecclesiastes adiectionē ar-
borem ⁊. ¶ ¶ ouera corda dereliquorum vt audiant
eos lapidēum ⁊ ferreum: cor carnēum quod possit
percipere dei scripture ⁊ timere

si malleus cōterēs petrā. Ꝓ:
pterea ecce ego ad ꝓphetas ait
dñs. Qui furantur verba mea
vnus. q̄s a ꝓximo suo. Ecce ego
ad ꝓphetas ait dominus: q̄ al-

¶ ostendunt dominationē.

sumūt linguas suas: ⁊ ait dicit

¶ sermē positum.

dominus. Ecce ego ad ꝓphetas
somniantes mendaciū: ait dñs
⁊ narrauerūt ea: ⁊ seduxe
runt ꝓplm meū in mēdacio suo:

¶ magnū mirabilia ⁊ inscribibilia regna-
turum ⁊ ecce quia non ita apparuit in ipsa lectio gra-
matica ꝓphetā bona adueniā in nouissimis.

⁊ in murmuratio⁹ suis cū ego nō mi
serim eos nec mādauerim eis q̄ ni
hil prosuerūt ꝓplo huic dicit do
minus. Si igit interrogauerit te
ꝓplus iste vel ꝓpheta aut sacerdos

¶ qui est assumptus.

dicēs: Quod ē onus dominī? di
cēs ad eos: Vos estis onꝰ. Ꝑsō
nam quippe vos dicit dñs. Et
ꝓpheta ⁊ sacerdos ⁊ populus
q̄ dixit onꝰ domini: visitabō su
per virū illū: ⁊ super domū eius.
Hec dicetis vnusquisq; ad proxi
mū ⁊ ad fratrē suū. Quid rndit
dominus? ⁊ quid locutus ē do
minus? q: onus dñi vltra non
morabit: ⁊ onus erit vnicuiq;

¶ ¶ celerius abscidite ¶ ⁊ properantis regis animi
eius domini. dicitis in lxx. nō habetur.

sermo suus. Et ꝓuertistis verba
dei viuēti dñi exercituū dei nri.
Hec dices ad ꝓphetam: Quid

¶ non omne dominī

respondit tibi dñs ⁊ quid locu
tus est dñs? Si autē onus dñi
dixeritis, ꝓpter ꝟ hec dicit domi

¶ ferē.

nus. Q: dixistis sermonē istum
onus dñi: ⁊ misi ad vos dicens:
Nolite dicere onus dñi: ꝓpter

¶ vel assumens verbum verbum complens opere
affidens vanos fiximo ad ima deiciens

ea ecce ego tollā vos po ⁊tās: ⁊

¶ eiam.

derelinquā vos ⁊ ciuitatē quā

de lyra

phete derisorie nominabāt onus, ꝓphetā hieremie ⁊ aliox ꝓphetaꝝ dñi.
⁊ populū iducebāt ad talē modū loquēdi duplici ratione. Una est q̄ p-
phetie dñi arguendo eoꝝ vitia cōminabant eis penas graues: quas po-
phete falsi vocabant onera. Alia est: q: ille pene non ante euenīt iuxta
per ꝓphetas dñi nūciate. ⁊ ideo derisorie dicebant: O nus onus. per hoc
intimando q̄ ille ꝓphetie essent derisibiles tanq̄ friuole ⁊ effectū nō ha
bentes. ⁊ ꝓpter talez derisionē dño cōminat derisorius penas. ⁊ ponit
ista sententia hic effuse ⁊ intricate: eā dicit in persona dñi hieremie: Si
igitur interrogauerit te populus ⁊c. qs est onus dñi. ꝓphetā tuaz onus
nominans derisorie. q Dices ad eos. vos estis onus. i. portabile ꝓ-
pter peccatoꝝ vestroꝝ pondus. deo subditur: t Ꝓuocā quoq; vos.
in captiuitatē. u Dicit dñs. sicut ꝓcul impectabile onus. t Et
ꝓpheta ⁊ sacerdos ⁊ populus qui dicit onus dñi. derisionis ꝓphetias
verā. ꝓ Visitabo ⁊c. i. puniā eū in persona sua grauiter ⁊ in persona
sibi cōiuncta. Cōsequēter docet eos loqui reuerenter de ꝓphetia dñi. cū
dicit: 3 Hec dicetis. i. sic loquimini de ꝓphetia dñi. a Quid re-
spondit dñs. ꝓphete inquirenti ab eo. b Et quid locutus est dñs. ꝓ-
phetans ispirando. c Qui onꝰ dñi vltra nō memorabit. i. ꝓphetia cūi
amplius nō nominabitur a vobis nisi onerīs. d Et onus erit vni-
sci. suus. i. si loquar de ꝓphetia dñi nolando eā onus punit grauiter ꝓ
tali sermone. e Et peruertistis verba dei viuentis. i. pauci nominatio
nolando ea onera derisorie. In hebreo hꝫ: Et peruertistis verba deorum
viuentiū. per qs in plurimis ostenditur pluralitas personaꝝ ⁊ vnitas deitā-
tis cum subditur in singulari: Dñi exercituū dei nostri. f Hec dicit.
Docet modū loquendi reuerenter de ꝓphetia dñi. ⁊ patet sententia ex di-
ctis q: ē replicatio eiusdē ad maiorē attentionē ⁊ q: hic dei meminit ꝓ-
pterā. nō sequ pena sibi: g Ꝓpterea ecce ego tollā vos ⁊ ⁊c. vt. pectia
f. ad alienā qs ipsorū fuit i trāsmigratiōe ioachin regis inde vbi autem ꝓ-

mutatione

ra significāt rerū mutatiōnē: ⁊ hoc ꝓpheta falsidice dicit pauci vel nō ita
eo vt colonus vel peregrinus. Nō enim q̄ verba vestra dñi ꝓcuramus
dei vestri: tanti ⁊ q̄rci cultores nō sūt. sed deum in suis voluntatibus cō
tra se fugit qs ꝓpriis mūdū vtutē significat. C. xxiiii.

Ostendit ⁊c. Notādū hic visionē factā circa tēpora ioachin ꝓpter io-

o Quintus ductus
est i trāsmigrati

onē: nō in captiuitatis
q: vitro fe traditus.

Sicut calathi ⁊c. Su-
os calathos vel cophinos
malarū ⁊ bonarū ficuū
quātū interpretant i lege
⁊ euāgelio sīm agogam ⁊
ecclesiam: Iudeorum po
pulū ⁊ christianoꝝ: De
bonis ⁊ regna celoꝝ am
Quoꝝ alteruz pertinet
ad suppliciū peccatoꝝ
alterū ad sanctoꝝ bīta-
tudū. Nos vo iuxta apo
stolum: legē bonā ⁊ san
ctam ⁊ mādatum bonū
⁊ sanctū suscipiēdū: ⁊ vnū
esse virtusq; testamenti
dēm: ad malos ergo magis re
feramus: qui in aduen-
tu domini crediderunt:
vel nō crediderūt: vt q
dammodo dicantur ecclesie
ecclesie eru. cam: sine cala-
thus ficoꝝ malarum:
Qui vo crediderunt ad
bona opera ⁊ calathum
optimū referunt.

Positi ante t, nō
sotia. s. extra ecclesiam:
q: domino cunctis pacē
Nec tangam habēt ama
ritudinēque sortis sunt
quātū ille que post tan-
tam cōfessionem fidei p
peccatricationē mutate
sunt: nec tantam suauī-
tatez bone ficus: que nō
sunt in conspectu tempti
dei: qualeꝫ fuerunt pha
risei qui naturali bono:
⁊ intelligentia creatoris
non tam sequi vti sunt:
⁊ laudare virtutes qua
tam que sunt in templo
dei prophetet. ⁊ apostō
li quarū vita alibi: de
di vobis ⁊c. Et filioli
mei quos iterum partu
rio donec ⁊ctus formetur in vobis. vñ dicitur

d

Nicolaus

mattue in captiuitate babylonica ꝓpe fidechie. C. xxiiii.

a Stendit mihi. Sugitur posita est hieremie, ꝓpheta. hic ꝑ oīē
o ditur in pte ipleta. ⁊ viuidit in duas. q: ꝓio ostēdit hec ipletio. sc
cūdo ponit ꝓphetie hieremie repetitio. ca. sc. Positi in duas. quia
ꝓio ponitur quedā imaginaria visio. ⁊ secūdo ponit eius exposito. ibi:
Et facta est. aliter enī nō fuisset vera ꝓphetia: nisi hieremias intellexisset
visionē. sicut pharao vidēs ipleas nō fuit ꝓpheta. q: nō intellexit significa
tionē. ꝓpter qđ vi Dan. c. Intelligētia op⁹ ēt visiōe. Circa primū vī:
b Ecce duo calathi plēi ficis positi ati templū dñi. hoc vidit hieremias
ꝓio visione imaginaria. ⁊ subdit huī⁹ visiōis tpe. cū dr: c Postq̄ trā
stulit nabuchodonosor rex. de q̄ trāslatione plenius dcm ē. ii. cap. d Et
fabrōs. i. artifices fabriles. e Et iduxerat. i. aut iduxerūt q dīmos ꝓcūlos
ponit in aurea vel argētea. ⁊ in hoc ps ꝓphetia hieremie implētum esse i
parte qui frequēter pōnerat regē ⁊ populū in babylone vocātū. Cetera
patent in lra q̄tū ad visionē imaginariā. f Et facta est verbū dñi ad
me dicēs: Hic ꝑ ponit expositio siue intellectus dicte visiōis. cū dr:
g Sicut ficus bone sic cognouit ⁊ ⁊trāsmigrationē iuda ⁊c. ⁊trāsmigra
tio dabo grātā mea. ⁊ erit eis multo melius q̄ illio q remānerāt in iudea
qz ioachim rex iuda ꝓ filiū nabuchodonosor fuit repositꝰ in magno statu
vt ibi. iii. cap. Regū vi. ⁊ daniel ⁊ socii eius ⁊ mardochēus q fue
runt de trāsmigrat cū ioachin fuerūt multi honorati a regib⁹. vt ꝑz in
libris Esther ⁊ Dan. hec aūt visio facta fuit hieremie. q: illi q erāt in hie
rusalē cū ſdechia rege reputabāt miseros ioachi regē ⁊ alios q cū eo edu

de vobis ⁊ ꝓlib⁹ vestris a fa
cie mea: ⁊ dabo vos ꝓ opprobriū
sempiternū: ⁊ in ignominiā eternā
nam que nunquam obliuione
delebitur. C. xxiiii.

Stēdit mihi dominꝰ
o ⁊ ecce duo calathi pleni
ficis positi ante templū
dñi: postq̄ transtulit nabucho
donosor rex babylonis iechoni
am filiū ioachim regem iuda. ⁊

¶ interpretatus legis. ⁊ sortiens vel arrētes suri.
germen eorum sicut holuscula que apud barbaros nascē
tes sunt in prouīa

principes eius ⁊ fabros: ⁊ iclusos
de hierusalē: ⁊ adduxit eos i ba
bylonē. Et vn⁹ calathus fic⁹ bo
nas habebat nimis: vt solēt fic⁹

¶ alicuius ⁊ laudis ⁊ alij sunt
de quibus dicitur ficus mala in deserto inuenta est ⁊
est locus vbi pueris cessum. vnde: ⁊ non filij eius ambu
verunt. ⁊ ecclesia sudea dicitur. Ficus vidit ficus
sterilitatem: ⁊ opera eius facerūt

cē primi temporis. Et calathus
vnus ficus hēbat malas nimis
que comedi non poterant: eo q
cēnt male. Et dixit dominus ad
me. Quid tu vides hieremia? Et
dixi: Ficus bonas: bonas valde: ⁊: ⁊ malas: malas valde. q
comedi nō possūt eo ꝙ sint ma
le. Et factū est verbū domini ad
me dicēs: Hec dicit dominus de

¶ exponit ꝓ ydolum

us israel. Sicut ficus he bōe: sic
¶ que facta est meo cultui sub iechonia
cognoscaz trāsmigrationē iuda

¶ iechoniam. i. ꝓ principe eius. Hierusalem

quā emisi ō loco isto in terrā cal
deoꝝ i bonū: ⁊ ponā oculos me

os sup eos ad placādū. Et rēdu
cā eos in terram hāc: ⁊ edificā
bo eos: ⁊ nō destruā. Et planta

¶ ¶ fundo eos et qui operatur in subiunxi velle ⁊
perseuerantia eorum ubi opera sūt. voluntas nostra
dei auxilio nominatur.

bo eos ⁊ nō euellā: ⁊ dabo eis
cor: vt sciāt me: q: ego dñs: ⁊ erūt
mihi in populū: ⁊ ego ero eis in
deū. Quia reuertent ad me i to
to corde suo. Et sicut ficus pessime
que comedi nō possūt: eo q̄ sint
male. Hec dicit dñs. Sic dabo
sedechiā regem iuda ⁊ principes
eius: ⁊ reliquos de hierusalez q
remānerāt in vrbe hac: ⁊ qui ha

¶ qui. i. remanentes in egypto ¶ ¶ qui in
egypto quoq; capti sunt ⁊ subsecto desolato populo
de transmigratione fugiunt.

bitāt i trā egypti. ¶ Et dabo eos
in vexationē afflictionēq; oīb⁹
regnis terre: in opprobriuz ⁊ in
parabolā ⁊ in prouerbiū ⁊ i mā
ledictionē: i vniuersis locis ad q̄
cicī eos: ⁊ mittā in eis gladiū ⁊
famē ⁊ pestē: donec ꝑumantur

¶ pconsūmta. i.

de terra quā dedi eis ⁊ ꝓ patrib⁹ eoꝝ.

C. xxv.

Erbū qđ factum est
v ad hieremiam de omni
populo iude i ānno ꝺr-
to ioachim filij iosie regis iuda.

¶ ipse est a quo nos baptizati sumus ad huius

Ipse est ānus ꝑm⁹ nabuchodo
nosor regis babylonis: quod io
cutus est hieremias ꝓpheta ad
oēm ꝓplm iuda: ⁊ ad vniuersos

¶ principib⁹ duxit in captiuitatē q trib⁹ tm̄ mēsib⁹ post interfectionē ꝓ-
ioachim regnauit: Joachim interfectus est. xi. anno regni sui.

de lyra

ci fuerūt in babylone. b Et reduxit eos in terrā hāc. i. n. ioachi daniel
⁊ socii eius ⁊ mardochēus nō redierūt in gloriā ꝓphie. nec ibi ꝑmāsit
sceptra iuda. plures ēt illoꝝ q cū eis trāsmigrauerāt cōplexi sūt ydolatria
nio etiā in iudea redierūt. i Et edificabo eos ⁊ nō destruā. i. multi
plicabo eos in prole ⁊ bonis ꝺpalib⁹. k Et dabo eis cor vt sciāt me.
multiplicādo eos in bonis ꝺpalib⁹. l Et sicut ficus pessime. q̄ sūt abo
minabiles. m Sic dabo sedechiā regē. mihi ⁊ bonis abominabilē. q: po
thea fuit capt⁹ ⁊ excecatus ⁊ filij ei⁹ ⁊ nobiles occīi ⁊ popul⁹ partī occī
sus ⁊ ꝑtī captiuat⁹ ⁊ ciuitas cōbusta. ⁊ ei hoc ꝑ bonis timere filia ꝺ
ri n Et in maledictionē. qz post ista miserīa qdā maledicebat alteri
ne dicebatur accidat nobis sicut sedechie regi ⁊ ꝓplo ei⁹. o Et mittā i eos
gladiū ⁊ famē ⁊ pestē. qz aliq̄ eoꝝ fuerūt mortui gladio ⁊ aliq̄ fame ⁊
aliqui cōsumptione aeris seu mortalitate.

C. xxv.

p Erbū qđ factū ē ad hieremiā ꝓphetā de ꝓplo. Hic pōit replicatio ꝓphetie hier. ⁊ ꝓ-
v positio. ⁊ dicit ad hoc q: repudiebat populū malicia. ideo ꝓtā ad ꝺ q̄ ꝓfi
ciunt ex pena. ibi: Propterea. Circa ꝑmū notandū ipse. cū dicit:

q In āno. ꝺ. ioa. ñ. iosie. ex q ꝑz q hec translatio fuit ante. xxv. anni ioachi sub q̄ ñ cū illa trāsmi
gratione ꝓcessit ea. dicit. qz ioachim sic ioachi sub q̄ ñ cū illa trāsmi
gra ꝺ fuit ānus ioachi. hic dcm ē. ii. cap. ⁊ ib fabdit: Decē q. i. post illā
reuelatiōez facta hiere. trāsiit ⁊ ioachim ad ea. octauo ānno post ioachi de hac
q̄tū ānū ioachi ꝓtio cōputāt fuit. r Hec ē ā. m. nabu. q ꝑz ex ꝺ q
dōnosor ānō nabuchodonosor obtruxit fuit ānō. iii. Regū. vii. ⁊ a ꝺ
ānō ihū ioachi ichoniae vsq; ad. xi. ānū sedechie i q̄ obtruxit fuit ciuitas hie
rusalē

In ꝓncipio regni ioachim filij iosie regis iude. Hic ioachim alio nomine vocat' fuit ioachaz qui fuit captus a pharaone nechao: Ioachim frater eius regnauit ꝓ eo. Hic ergo ioachim regnauit octo annis. Et fuit ydolatra sicut ꝑres sui. Ideo ergo dicit hieremi q ꝓphetauit ꝑ eum. Hec ait dñs. Sta in atrio domus dñi. Ita ergo ioachim regnante populum ad cultum dei inducere nitebatur. Et quia ydolatrie studebat: ideo ꝓphetas dei occidebat. Et sic ꝓphetauit populum ydolatrie studentem. Et ne ꝓphetas occideret: ideo ꝓphetauit. Et omnes ciuitates iuda. Ideo quia ydolatrie studebant. Ut adorarent ydola. Et ut offerrent ydolis. Audire verbum dei. Ambulare in lege mea. Quam dedi ante faciem vestram. Ut seruiatis ꝓphetis seruis meis. Quos ego mitto ad vos. Et non audistis. Et dedistis. Sicut silo. Ideo quia ydolatrie studebant. Et dabo hanc urbem. Ideo quia ydolatrie studebant. Et maledictionem. Ideo quia ydolatrie studebant. Et audierunt. Ideo quia ydolatrie studebant. Et ꝓphetauit hieremias

Babel. 50. mitte. 51.

Dixit dñs de ciuitate vr. Priore. Allegorice intelligitur tota hr. pphā ad bonū pl' referēdū. Et hic inquisiti de eccliē reformatiōe dabit vocē suā. i. ad ciuitatē suā. Et loco simili ihs

Transmigrationem. Quantum ad hoc tempus pertinet hactenus prophetauit. Nunc ad tempus regis Sedechie pertinentia prophetat. Et primo ponit ea que ad populum pertinent. Secundo ea que ad regem. Tertio ea que ad ipsum Hieremiam. Circa primum duo facit. Primo enim ponit prophetiam. Secundo eius confirmationem. Circa primum duo facit. Primo enim ponit prophetiam. Secundo eius confirmationem. Circa primum duo facit. Primo enim ponit prophetiam. Secundo eius confirmationem.

C XXVII.

In principio regni Ioachim hoc verbum factum est a domino dicens: Hec dicit dominus deus israel dicens: Scribe tibi omnia verba que locutus sum ad te in libro. Hec dicit dominus exercituum deus israel dicens: Scribe tibi omnia verba que locutus sum ad te in libro. Hec dicit dominus exercituum deus israel dicens: Scribe tibi omnia verba que locutus sum ad te in libro.

C XXVII.

In principio regni Ioachim filii Iosie regis Iuda factum est verbum istud ad Hieremiam a domino dicens: Hec dicit dominus ad me: Fac tibi vinculos et catenas et pone ea in collo tuo et mitte ea ad regem Edom et ad regem Moab et ad regem filiorum Ammon et ad regem Tyri et ad regem Sidonis in manu nuntiorum qui venerunt Hierusalem ad Sedechiam regem Iuda et mandabis eis ad dominos suos dicens: Hec dicit dominus exercituum deus israel: Hec dicetis ad dominos vestros: Ego feci terram et homines et animalia que sunt super faciem terre in fortitudine mea magna et in brachio meo extento et dedi eam cui placuit in oculis meis. Et nunc ego dedi omnes terras istas in manu Nabuchodonosor regis Babylonis servi mei. Insuper et bestias agri dedi ei ut serviant illi. Et servient ei omnes gentes et filio eius et filio filii eius donec veniat tempus terre eius et ipsius et servient ei gentes multe et reges magni. Gentem autem et regnum quod non servierit Nabuchodonosor regi Babylonis et quod non submiserit collum suum sub iugo regis Babylonis in gladio et in fame et in pestilentia visitabo super gentem illam ait dominus donec consumam eos in manu eius. Vos ergo nolite audire prophetas vestros et divinos vestros

Nicolaus de lyra

principio regni Ioachim qui regnavit undecim annis. iii. Reg. xxiii. c Fac tibi vinculos et cathenas. Alie cathene erant lignee. Sm q habet cap. &c. e Et parua earū quantitas designabat vinculis adiungebant. d Et mittes eas ad regē Edom. Hec ponitur propter hoc quia Sedechias mittebat easdem q̄ mittebat cathenas q̄ pīmo fecerat hec mittit Sedechie. Quando fuerunt mittende ostendit ibi: Et principes. Et in ea primo dicit: et mittes eas ad reges eorum &c. Et loquitur c In manu l. p manū. f Nuncioum qui venerant Hierusalem ad Sedechiā. Hec tanta huius adultus ut essent expositores nostri q̄ venerāt ad Sedechiā ad tractandū cū eo qualiter possent rebellare regi babylonis q̄ de eius tributo se expedirent. Ita fuit quoniam ad hoc cōcordat in qua Hieremias monet illos reges q̄ Sedechiā ut nō rebellēt regi babylonis sed magis ei servient sub tributo. Ita Rabbi hoc addit aliā cām dicto q̄ Sedechias quarto anno regni sui iuit in Babylonē: ut habet .ii. Par. xxxvi. postea regi babylonis q̄ fecerat eū regē: ut habetur .iii. Reg. xxiii. et tunc ter babylonis potuit eū quoq̄ regibus hic notatis ut ab illis acciperet tributū in Babylone cū suo mūndo. et ideo quādo rediit Sedechias in Hierusalē misit illi quoq̄ regib⁹ nuncios ad eū co q̄ erat inclinatus de nouo ad recipiēdū eoū tributū. et hic vt videt expositores nostri habuerūt admittē tractatū de rebellione et tributi negatione eo q̄ illi quinq̄ reges et Sedechias inuenāt pollicitati, verūtamē Sedechias nō rebellauit aperte vsq̄ ad .xxiii. annū regni sui. vt vult Iosephus in fabulis. n. negocio ponit magnus tpis tractus. sed nunc videtur de auditu regis egypti et forte illorū quinq̄ regū aperte rebellauit et tributū regi babylonie negauit. g Et precipies eis. Hic ostendit quomodo mittende sint. Et primo ponitur dicte missionis ratio que est vt prophete no solū verbo sed etiā signo significarent eis q̄ si rebellarent male cōtingeret ipsis. et ps sequens exponit aliquibus que exponuntur: h Ego feci terrā et homines et animalia que sunt sup faciē terre in fortitudine mea magna. q. ad opus creationis requiritur virtus infinita. i Et dedi eā cui placuit in oculis meis. nō est p hoc intelligēdū q̄ nabuchodonosor haberet grātā gratis facientē sua sacrificantē eis et idolatrā. sed hoc dicitur q̄ tanta fuit differentia bonis et malis qui bona vt profana prout fuit placuit. l Et nunc dedi omnes terras istas in manu Nabuchodonosor regis Babylonis servi mei. erat eius executor diuine iustitie. vt .ii. Reg. xxiii. et xxiv. l Insuper et bestias agri dedi ei. Dicit Ra. q̄ hoc dicitur eo q̄ nabuchodonosor leo dicitur .ii. Esdre. iiii. ca. q̄ est rex altissim. m Et servient ei ipse gentes. hyperbole est ad significandum multitudinem sui imperii. n Et filio filii eius. f. Evilmerodach. o Et filio filii eius. f. baldasar in quo tempore est regnum babylonie. Et ab. v. loco subditur p donec veniat tempus. f. punitionis terre eius et ipsius. extra patet vsq̄ ibi: q Vos ergo nolite audire prophetas vestros. qui fingebāt se habere reuelationē a deo et vigilia. r Et diuinos. q. pleraq̄ erant p ydola. s Et somniatores. q. qui

Hunc locū allegorice interpretē hystorie fugiūt veritatē ne adulti hystoriā corrumpatur. Et hebeti habitatore eius ipsos allumere corpora et ossa eorum in babylone. i. multā cōfusionē qui est puteus in malitia et strati vt regi babylonis. i. crudelissimo ibi adducti nō quanta corpora ponam vos ibi pluuie gladio fame et pestilentia. Hec sunt ille que ibi. Hec sunt ille que ibi. Hec sunt ille que ibi.

Et si propter. Licet verus propheta sit paratus vbi necessarium videtur

mo dñi: et i domo regis iuda et hierlm in babylonē. Hec dicit dñs exercituū deus israel ad oēs captiuos quos transmigrare feci de hierlm in babylonem. Edificate domos et habitate eas et plantate ortos et comedite fructum eorum. Accipite uxores et generate filios et filias et date filiis vestris uxores et filias nubant ut pariant filios et filias et multiplicamini ibi et nolite minui. Et quærite pacem ciuitatis ad quam transmigrare feci vos et orate pro ea ad dominum quia in pace eius erit pax vobis. Quia hec dicit dñs exercituū deus israel: Nō decipiant vos prophete vestri qui sunt in medio vestri et divinatores vestri et nolite audire somnia vestra que vos somniari facitis. Ipsi enim prophetant vobis mendacium in nomine meo et non misi eos dicit dominus. Quia hec dicit dominus exercituum deus israel: Iuxta impleri septuaginta annos babylonis visitabo vos et suscitabo super vos verbum meum bonum ut reducam vos ad locum istum. Ego enim scio cogitationes quas ego cogito super vos dicit dominus cogitationes pacis et non afflictionis ut det vobis finem et patientiam. Et invocabitis me et orabitis me et ego exaudiam vos. Et quæretis me et invenietis me cum quæsieritis me in toto corde vestro. Et propitiabor vobis dicit dominus et reducam captivitatem vestram et congregabo vos de cunctis gentibus et de cunctis locis in quibus ejeci vos dicit dominus et reducam vos in locum de quo transmigrare feci vos. Quia dixistis: Suscitavit nobis dominus prophetas in babylone. Hec dicit dominus ad regem qui sedet super solium David et ad omnem populum habitantem in civitate hac fratres vestros qui non exierunt vobiscum in transmigrationem quam transmigrare feci eos de hierlm in babylonem. Hec dicit dominus exercituum deus israel: Ecce ego mittam in eos gladium et famem et pestilentiam et ponam eos quasi ficus malas que comedi non possunt eo quod sint malæ. Et persequar eos in gladio in fame et in pestilentia et dabo eos in fabulam et in stuporem et in sibilum et in opprobrium in cunctis gentibus ad quas ejeci eos. Eo quod non audierint verba mea dicit dominus quæ misi ad eos per servos meos prophetas mane consurgens et mittens et non audistis dicit dominus. Vos ergo audite verbum dñi omnis transmigrationis quam misi de hierlm in babylonem. Hec dicit dominus exercituum deus israel ad Achab filium Colaiæ et ad Sedechiam filium Maasiæ qui prophetant vobis mendacium in nomine meo ecce ego tradam eos in manu Nabuchodonosor regis Babylonis et percutiet eos coram oculis vestris. Et assumetur ab omnibus transmigrationibus Iuda quæ sunt in babylone dicentibus: Ponat te dominus sicut Sedechiam et sicut Achab quos assavit rex babylonis in igne. Eo quod fecerint stultitiam in Israel et mœchati sint cum uxoribus proximorum suorum et locuti sint verbum mendax in nomine meo quod non præcepi eis ego sum et testis dicit dominus. Et ad Semeiam Nehelamitem dices. Hec dicit dominus exercituum deus israel eo quod tu miseris in nomine tuo libros ad omnem populum qui est in hierlm et ad Sophoniam filium Maasiæ sacerdotem et ad omnes sacerdotes dicens: Dominus dedit te sacerdotem pro Ioiada sacerdote ut sis princeps in domo domini super omnem virum furiosum et prophetantem ponas eum in nervo et in compedibus. Et nunc quare non increpasti Hieremiam Anathothitem qui prophetat vobis. Eo quod ad nos miserit in babylonem dicens: Longa est captivitas ædificate domos et habitate et plantate ortos et comedite fructum eorum. Misit enim Sophonias sacerdos epistolam hanc in aures Hieremiæ prophetæ. Et Sophonias sacerdos legit epistolam hanc in aures meas. Factum est autem verbum domini ad me dicens: Mitte ad omnem transmigrationem dicens: Hec dicit dominus ad Semeiam Nehelamitem eo quod prophetaverit vobis Semeias et ego non miserim eum et confidere vos fecerit in mendacio. Propterea hec dicit dominus: Ecce ego visitabo super Semeiam Nehelamitem et super semen eius non erit vir habitans in medio populi hujus et non videbit bonum quod ego facturus sum populo meo dicit dominus quia prævaricationem locutus est contra dominum.

C XXVIII.

Factum est in principio regni Sedechie regis Iuda in anno quarto mense quinto dixit ad me ananias filius azur propheta de gabaon in domo domini coram sacerdotibus et omni populo dicens: Hec dicit dominus exercituum deus israel. Contriui iugum regis babylonis adhuc duo anni dierum: et ego referri faciam ad locum istum omnia vasa domus domini que tulit nabuchodonosor rex babylonis de loco isto et transtulit ea in babylonem: et transmigrationem Iechonie filii Ioachim regis Iuda et omnium qui transmigrati sunt de Iuda qui ingressi sunt babylonem ego suscitabo ad locum istum ait dominus. Contriui iugum regis babylonis. Et dixit Hieremias propheta ad Ananiam prophetam coram oculis sacerdotum et coram omni populo qui stabat in domo domini: Amen sic faciat dominus confirmet dominus verba tua que prophetasti ut reducantur vasa domus domini et omnis transmigratio de loco in babylonem. Verumtamen audi sermonem istum quem ego loquor in auribus tuis et in auribus omnis populi. Prophetæ qui fuerunt ante me et ante te a seculis prophetaverunt contra terras multas et contra regna grandia in bellum et in malum et in pestilentiam. Propheta qui prophetat pacem cum venerit sermo prophetæ scietur propheta quem misit dominus vere. Tulit ergo Ananias propheta torquem de collo Hieremiæ prophetæ et confregit eum. Et ait Ananias coram omni populo dicens: Hec dicit dominus: Sic conteram iugum Nabuchodonosor regis Babylonis de collo omnium gentium infra biennium. Et abiit propheta Hieremias in viam suam. Factum est autem verbum domini ad Hieremiam postquam confregit Ananias propheta torquem de collo Hieremiæ prophetæ dicens: Vade et loquere ad Ananiam dicens: Hec dicit dominus: Vectes ligneos confregisti et facies pro eis vectes æreos. Hec enim dicit dominus exercituum deus israel: Iugum ferreum posui super collum omnium gentium istarum ut serviant Nabuchodonosor regi Babylonis et servient ei. Insuper et bestias agri dedi ei. Dixit autem Hieremias propheta ad Ananiam prophetam: Audi Anania non misit te dominus et tu confidere populum istum fecisti in mendacio. Propterea hec dicit dominus: Ecce ego mittam te super faciem terre hoc anno morieris eo quod discessionem locutus sis contra dominum. Et mortuus est propheta Ananias in anno illo in mense septimo.

C XXVIII.

Factum est verbum domini ad Hieremiam prophetam post quam confregit Ananias propheta torquem de collo Hieremiæ prophetæ dicens: Vade et loquere ad Ananiam dicens: Hec dicit dominus: Vectes ligneos confregisti et facies pro eis vectes æreos. Hec enim dicit dominus exercituum deus israel: Iugum ferreum posui super collum omnium gentium istarum ut serviant Nabuchodonosor regi Babylonis et servient ei. Insuper et bestias agri dedi ei. Dixit autem Hieremias propheta ad Ananiam prophetam: Audi Anania non misit te dominus et tu confidere populum istum fecisti in mendacio. Propterea hec dicit dominus: Ecce ego mittam te super faciem terre hoc anno morieris eo quod discessionem locutus sis contra dominum. Et mortuus est propheta Ananias in anno illo in mense septimo.

Dixit autem Hieremias propheta ad Ananiam prophetam: Audi Anania non misit te dominus et tu confidere populum istum fecisti in mendacio. Propterea hec dicit dominus: Ecce ego mittam te super faciem terre hoc anno morieris eo quod discessionem locutus sis contra dominum. Et mortuus est propheta Ananias in anno illo in mense septimo.

De lyra

principio regni fuit natus Ioachim et regnabat .iii. menses et .x. dies. et fuit malus. Et ideo Nabuchodonosor transtulit eum in Babylonem et constituit regem Sedechiam patruum eius. Et ideo dicit Ra. q̄ Ioachim fuit captus in principio regni sui. Et ideo dicit hic q̄ in principio regni Sedechie. Et ideo dicit Ra. q̄ Ioachim fuit captus in principio regni sui. Et ideo dicit hic q̄ in principio regni Sedechie.

Nicolaus de lyra

bant se habere visiones in somno. a Et augures. qui diuinabant per garritū et volatū auium. b Et maleficos qui ut diuinarent in hostiū domo mittebant incantationes. c Et longe faciant vos de terra vestra. s. illud vt dicitur obtemperare et nō ei literas q̄ hoc ei q̄ credebant falsum nūciabat rebellabant. ad quod sequebat eoū destructio et captiuitas. extra patet vsq̄ ibi: d Domini eam in terra sua, tamen sub tributo regis b abylonis. e Et ad fr. Hic ostendit q̄ Sedechias nō solum verbo sed etiā signo significauit se esse subditum regi babylonis. f Et ad omnem populum. Hic ostendit prophetia Hieremie ad populum. Et primo ponit prophetia ipsa. Secundo reprobatio prophetie false. ibi: Et dixit Hieremias. Circa primum duo facit. Primo enim ponit prophetiam. Secundo eius confirmationem. Circa primum duo facit. Primo enim ponit prophetiam. Secundo eius confirmationem. Circa primum duo facit. Primo enim ponit prophetiam. Secundo eius confirmationem.

Nicolaus de lyra

Factum est in principio regni Sedechie regis Iuda. Hic ponitur prophetia Hieremie ad populum. Et primo ponitur prophetia ipsa. Secundo reprobatio prophetie false. ibi: Et dixit Hieremias. Circa primum duo facit. Primo enim ponit prophetiam. Secundo eius confirmationem. Circa primum duo facit. Primo enim ponit prophetiam. Secundo eius confirmationem. Circa primum duo facit. Primo enim ponit prophetiam. Secundo eius confirmationem.

De lyra

dicit regni fuit natus Ioachim et regnabat .iii. menses et .x. dies. et fuit malus. Et ideo Nabuchodonosor transtulit eum in Babylonem et constituit regem Sedechiam patruum eius. Et ideo dicit Ra. q̄ Ioachim fuit captus in principio regni sui. Et ideo dicit hic q̄ in principio regni Sedechie. Et ideo dicit Ra. q̄ Ioachim fuit captus in principio regni sui. Et ideo dicit hic q̄ in principio regni Sedechie.

Nicolaus de lyra

Factum est. Hic ostendit prophetia Hieremie ad populum. Et primo ponitur prophetia ipsa. Secundo reprobatio prophetie false. ibi: Et dixit Hieremias. Circa primum duo facit. Primo enim ponit prophetiam. Secundo eius confirmationem. Circa primum duo facit. Primo enim ponit prophetiam. Secundo eius confirmationem. Circa primum duo facit. Primo enim ponit prophetiam. Secundo eius confirmationem.

Dixit autem Hieremias propheta ad Ananiam prophetam: Audi Anania non misit te dominus et tu confidere populum istum fecisti in mendacio. Propterea hec dicit dominus: Ecce ego mittam te super faciem terre hoc anno morieris eo quod discessionem locutus sis contra dominum. Et mortuus est propheta Ananias in anno illo in mense septimo.

Ignem ꝛc. Optime dicit q̄ dñs mittit hoc significat mēt̄ quo ipe dominus in euāgelio venit: ꝛ aspit pro terra ꝛ aspit mag̃a illā q̄ ꝛc. ꝛ mittendo ignē. Ignis ad cōsumendū ꝙ mittit: ꝛ ad illuminandū q̄ tenebrosa inhabitat. Ignis ad cōsumendū ꝙ mittit: ꝛ ad illuminandū q̄ tenebrosa inhabitat. Ignis ad cōsumendū ꝙ mittit: ꝛ ad illuminandū q̄ tenebrosa inhabitat.

lio eis ppli q̄ habāt i domo do
mini: ꝛ ait hieremias ad hāc: ītē
sic faciat dñs. Sulatet dñs vā ba
tua que prophetash: vt referant
vasa in domū dñi: ꝛ omnis trās
migratio ō babylōe ad locū istū
Verūtīmē audi verbū hoc qō
ego loquor in aurib⁹ tuis ꝛ i au
ribus vniuersi ppli. Prophete
q̄ fuerūt ante me ꝛ ante te ab ini
tio: ꝛ prophetauerūt sup terras
multas: ꝛ sup regna multa: de p
lio ꝛ de afflictiōe ꝛ de fame: pro
pheta qui vaticinatus ē pacē cū
venerit verbū eius: sciēt̄ ppheta
quē misit dñs in ueritate. Et

† putative † vel forsan que debuisse misisse dicit.

tulit anāiā ō ,ppheta cathenā de
collo hieremie prophete: ꝛ cōfre
git cā. Et ait ananias ,ppheta in
cōspectu oīs populi dicēs: Hec
dicit dñs: Sic cōfrigā iugū na
buchodonosor regis babylonis
post duos ānos dierū de collo

† quod mirum quia illud ultimus fuerat ante hos duos annos ut audiens a me habuit. c. 27.

oīuz gētiū: ꝛ abiit hieremias p
pheta in viā suā. Et factū est ver
bū dñi ad hieremiā postq̄ p̄fre
gisset cathenā ananias ,ppheta de
collo hieremie prophete dicens:
Hec dicit dñs: Cathenas ligneas ,striuisti
ꝛ facies ,p eas cathenas ferreas:
q: hec dicit dominus exercituū
deus isrl: Jugū ferreū posui su
per collū cūctarū gentiū istarum
ut seruiāt nabuchodonosor regi
babylōis ꝛ seruient ei: insup ⁊ be
stias ꝛre dedi ei. Et dixit hieremi

† † veritas hysterie loquitur: non iusta quod erat sed iusta quod illo tempore putabatur.

as ,ppheta: ad ananiā prophe

† non hic prophetam vocat quem misisset a domino ne ge.

tā. Audi anania. Nō misit te do
minus: ꝛ tu fecisti ,p fidere ppl'm

† ne acquiescat seductor domini.

istū in mēdacio. Jcirco hec dicit
dñs: Ecce ego mittā te a facie ter
re: hoc anno morieris: aduer
sum enim dñm locut⁹ es. Et mōr
tuus est ananias ppheta in áno
illo: mēnse septimo. C. XXIX

Thec sunt verba libri q̄
c misit hieremias prophe
ta de hierusalem ad re
liquiās senioū trāsmigratōis:
ꝛ ad sacerdotes ꝛ ad ,pphetas: ꝛ
ad omē populū quē traduxerat
nabuchodonosor de hierusalē

† quia non permisit babylonienses sed ꝛ nonnisi voluntate transfugas fuit.

in babylonē. Postq̄ egressus ē
iechonias rex ꝛ dñā ꝛ eunuch: ꝛ
pāncipes iuda ꝛ hierlm: ꝛ faber

† † mittit vbi hieremi loqui dicit.

ꝛ inclusor de hierusalē in mānu
elasa filij saphan ꝛ gamalie filij
elchie: quos misit sedechias rex
iuda ad nabuchodonosor regē
babylōis i babylonē dicēs: Hec
dicit dñs exercituū deus isrl: ol
trāsmigrationi quā transtuli de
hierlm i babylonē. Edificāte do

† potestis

mos ꝛ habitate: ꝛ plātate hortos ꝛ
cōedite fructū eor: accipite vxo
res ꝛ gīgate filios ꝛ filias: ꝛ date
filijs vr̄is vxores: ꝛ filias vr̄as vi

† libi

ris ꝛ pariāt filios ꝛ filias ꝛ mīti
plicabimi: ꝛ nolite cē pauci nūc

† eius

ro: ꝛ q̄rite pacē ciuitatis ad quā
trāsmigrare vos feci: ꝛ orate ,p
ea deū: q: in pace illi⁹ erit parte
stra. Hec enī dicit dñs exercituū
deus isrl: Nō vōs seducāt ,p
phete vr̄i qui sunt in medio ve
strū: ꝛ diuini vr̄i: ꝛ ne attēdatis
ad somnia vestra q̄ vos somnia
tis: q: falso ipsi ,pphetāt vobis
in noīe meo: ꝛ nō misi eos dicit
dñs. Quia hec dicit dñs: Cū cē
perint ipleri in babylōe septua
ginta ānī: visitābo vos ꝛ suscita
bo sup vos verbū meū bonū vt

† † sed ad alia dicendum enim tacit verbi huius.

rēducā vos ad locū istū ego enī
scio cogitatōes quas ego cogito
sup vos ait dñs: cogitatiōes pa

† captiuitatis.

cis ꝛ nō affrictiōis: vt dē vōbis

† habeg prolemā † quo vel qm sensu

finē ꝛ pātientiam: ꝛ inuō: cabitis
me ꝛ ibitis ꝛ adorabitis me: ꝛ ex

† queret ⁊ inuenietis.

audiā vos. Querētis me ꝛ iueni
etis: cū quēr eritis me in toto cor
de vestro ꝛ inuēiar a vob: ait do
minus. Et reducam captiuitatē
vestrā: ꝛ cōgregabo vos de cūcti
gentibus ꝛ de cunctis lo
cis ad que expulit vos dicit domi
nus. Et reuerti vos faciā de loco
ad quē trāsmigrare vos feci: quā

† quasi frustra putatis nos habere prophetas in babylone.

obrē hec dicit dñs ad regē qui sedet sup so
liū dauid: ꝛ ad oēm populū ha
bitatorē urbis huī: ꝛ ad fratres

† subaudis obedire faciente me.

vestros q̄ nō sunt egressi vobīs
cū in trāsmigrationē. Hec dicit

† † capitum permisit non potuisse effugere.

dñs exercituū. Ecce ego mittam
i eos gladiū ꝛ famē ꝛ pestē: ꝛ pō
nā eos quasi ficus malas q̄ cōe
di nō possūt eo q̄ pessime sint. Et

† qui in terra idolum fuit.

psequar eos i gladio ꝛ in fame ꝛ

† subaudis

in pestilētia: ꝛ dabo eos in vexa

ꝛ orationes postulationes ꝛ gratias actiones pro oī⁹ hoīb⁹ pro regibus ꝛ oīb⁹
qui in sublimitate sūt. vt quietā ꝛ tranquillā vitā agamus in ꝛc.
Nō vos seducāt. Falsos ,pphetas ꝛ diuinatores fuisse in
babylone inter eos q̄ cū ieconia trāsiuit fuisse credūt ictāt. idē ait hec epi
stola mittebat nōdū tūc ,pphetabat q̄ quos libet ꝛ mendaciū ꝛ falsa ē prophetare q̄ idem
erat regni seductor.

Tropologia. Nam
vos seducunt ,pphe ꝛc.
Pseudo prophete sunt
qui pecus ipsa tenent. Et
sum scripturas exponūt.
Diuinos: qui obscuram
sue mentis ꝛ incerta fu
turorū: quasi vera predi
cant. Somniatores qui
illud nō audiunt. Vis te
derte somnū oculis tuis
ꝛ palpebris tuis dor. quod
mens nō vigilat carnis
sopore depressa: eu tuo
dicit: Surge q̄ dormis ꝛ
illuminabit te xpc.

Cum cepert. Nō
vult credere plenā ꝙ ,pphe
tia q̄ videnti redditi potest
etiam vobis pus cui vo
bis explebuntur septua
ginta anni q̄ redeatis.

Septuginta. an
ni ꝛc. Tam ois in locu
li obtinet: verūtamen q̄
dā regnū septuaginta an
nos memorantur accipe
rūt: accepta pena dicūt
plicat ad gentes ꝛ redu
cat ad locū nostrū. ꝛ ad
ecclām q̄ peccauit. vt fi
nem qui datus fuit labori
bus ꝛ patātie. Innocuit
mus cuiq; ꝛ crudelissimus. ꝛ
quadrienniū: ꝛ mox⁹ toto
corde ꝛ luctuosū⁹ cum.
Quidā hic ānos intelli
gūt. iuxta illū: Dies an
nos nostros in ip. ꝛc.
an. Qui cū fuerit ipleti
ad oēm. Loto corde re
uertimini ꝛ exaudiam: ꝛ
ide ē finis laboris nostri
atq; patientie.

Et ibitis ꝛ ado. Si
ne locucōe. ꝛ eloquio po
terat ipleri q̄ ,pmiserat
ſ hoīat ad ꝙcē. ꝙ ,p
missa merāt. Et re
uerti vos vt cētū ānis
q̄ hic redītū dī ,pphe
tāt nō debeatis: ſ ꝙ do
mos ędificare. pomaria plātare filios generare: ꝛ tpe expectare ,pmissum.

Quasi ficus malas. Theodotio Guarinus. i. bonas: symachus nouiter
mas que hebraice suarim.

De lyra

tot enim anni fuerunt fm hebreos a trāsmigratione Joachin vsq; ad
primum annum cyri. fm alios vō computatio eorum annorum incipit
tardius. ꝛa destructione ciuitatis sub Sedechia: vt dictum ē. Jer.xxv.

b Visitabo vos. sicut misericors ꝑ filios. cetera patēt vsq; ibi: ꝛ
reducā vos ad locū istū. i. in hierusalē nō q̄ omnes redierūt ī gloria pō
pule. qa ī illo tpe multi fuerūt mortui: maxime illi q̄ in illa ꝙcione
m dixit dez vobis finē. capitulatis vestre. n Et parcētā. Iterū vsq;
ad terminū pēlcti. o Et luocabit me. ꝛ libitis ad terrā vestrā. cetera
patēt vsq; ibi: p De vniuersis gētib⁹ ꝛc. qa ī regno babylonis erant
gētes varie ad q̄s tūdet fuerāt trāsiati tpe Joachin ꝛ Sedechie: ꝛ hic redire
rūt cū corobabel duce. q Quia dicitis. Hic arguit eos ꝙ dicebāt ſ loqui in no
mine dñi. ſō annūciauit vobis in nomine vestre reuelatiōis ī iudea: vt nō ex
datto eis dicebāt⁹ vobis q̄ cito debeat reuerti. r Quia ſ hec dicit dñs. Hic
ostēdit hic reductā remouet a Sedechia regē ꝛ eī⁹ pplo q̄ nō trāsmigrauerūt
ī babylonē denūciādo q̄ patiuri sint multo grauiora. ſō dicit: s Dez
vic dñs exercituū. Languore. t Ecce mittā ī eos gladiū ꝛ famē ꝛ pestē.
ola. n. Maverunt sup eos obsidiō ī hierusalē verbi. iii. ꝛ cap. vij. v Et
ponā eos quasi ficus malas. i. abominabiles deo ꝛ hoībus. sicut manducare
ēt. Jer.xxiij. in parabola de ficubus. x Et dabo eos in vexatiōē. ꝙ ꝑ

a Amē. Sic faciat dñs. nolīdcratur enī hieremias reditū trāsmigratio
nis ꝛ vasoꝝ que cū iechonia trāsmigrāte fuerāt deportata. suppōita tñ
sup hoc voluntate diuina sed q̄ sciebat hoc nō euenturū. ſō subdit:
b Verūtamē audi verbū hoc. p q̄ō apparebit ſ ,pphēta mendax fuit vera vel
nō. c Propheta qui vaticinatus est pacē. sup populo futurā. Cū ve
nerit verbū eius in effectu. d Scietur ,pphēta. cognoscet de ipo q̄ est
,pheta verus a deo missus. Et hoc loco acceperunt tales oratiōnē erā
diuinitus q̄ ,pmissiones dei de bono futuro sunt absolute nec retractan
tur sed cōminationes de malo sunt sub cōditione. Cū nō egerint penitē
tiā illi quibus sunt. ꝛ ideo accidit penitētia retractantē dicit ,pphēta ione
nec mīnus subuersionē ,pter penitētiā ninuitaꝝ. ꝛ sic exponit q̄ dicitur
hic: Propheta qui vaticinat⁹ ē pacē ꝛc. q.d. hieremias ananie: tu ,ppheta
tuo populo bonuꝝ ē q̄ ,pheta ei pene malū. ꝛ tunc scietur q̄ tu sis pro
pheta dñi ſ ipleta fuerit tua ,pphetia. q̄ talia p̄nūtio nō murat. sed ſ
nō euenīat malū pene q̄ ,pphetio nō ,propter hoc arguit ,pterea de falsi
tate. q̄ talis ,pheta aliquādo nō ipletur ,pter penitētiā populi supuenī
entē. sed illud dicit apparet falsum ex dicto hieremie ō. ꝛvij. vbi ,pomi ſ
filo de bono ita dicitur retractabilis ,pter peccatū superuenīēs sicut ꝛ cō
minatio de malo ,propter penitētiā supuenientē. vñ ibidē dicit in ,persona
dñi ſ Repēte loquar aduersū gētē ꝛ aduersū regnū vt eradicez destruā ꝛ
disperdā illud. ſi penitētiā egerit ego illa a malo suo agā ꝛ ego penitētiaꝝ
sup malo q̄ cogitaui vt facerē ei. Et ſ stari subdit totāē ,pmissiōē boni.
Et subdit loquar de gēte ꝛ de regno vt edificē ꝛ plātē illud. Sī fecerit ma
lum in oculis meis penitētiā agā sup bono q̄ locutus sum vt faceret ei.
Et quo patet q̄ ficti malus cōminatū a deo, ꝑpter penitētiā nō infertur
ſ bonū ,promissum ,pter peccatū supuenīēs ut ferūt. Possent autem
ad hoc adduci plura alia de sacra scriptura veteris ꝛ nouī testamenti sed ,pter
prolixitatem omitto. Sed dū ait q̄ deus ,prior est ad miserādū q̄ ad cōn
demnandum. ꝛ per cōsequēs ad nō infligēdū malū cōminatū: q̄ ad auferē

reliquias senioꝝ ꝛc. ps litera vsq; ibi: a Et domina i. mater, regi
b Et eunuchi. Regis ꝛ regine ministri q̄ sic nominant nō a mēbrorū ie
ctione: sed a castitate honestate. tales enī ponebāt antiquitus ī regine do
mib⁹ ꝛ maxime circa obsequiū vxōrū. ꝛ fm talē modū loquēdi dicit sal
uator: Matō. xix. Sūt eunuchi q̄ sic castrauerūt ꝑpter regnum celorum.
c Et faber ꝛ inclusor. hec nota q̄ndē. ſ. xviij. iertie exprimēt ꝑsone
pontāes epistolā. ctd vbi: d In manu elasa filij saphā ꝛc. quos misit se
dechias rex iuda. ad penitēdū tributū q̄s debebat regi babylonis vel aliqb
ernniū. e Hec dicit dñs. Hic ,pfert ponit epistole narratio ī q̄ hiere
mias aufert primo trāsmigratiōē alīū cōfidentiā. fictōnē subsequēter decipientiū
ponit. ibi: Hec dicit. Postma ī duas q̄ primo aufert cōfidentiā falsā. secūdo
denūciat verūtātē. ibi: Quia hec. Circa primū dicit ſ ꝑsona vbi. f Edifi
cate domos ꝛc. ſ. disponite vos ad mandātū dei ī babylone quātūcūq; vo
bis de domib⁹ terre fructib⁹ ꝛ multiplicatiōe ꝑtis. ꝛ cito redire falso non
speretis. ō subdit: g Nō vos seducāt ,pphete vestri. ſ. falsi reditum ,p
pinquū denūciādo. h Quia hec dicit. Hic ,pfert denūciat eis verā ſ
dicit. ꝛ fm o denūciat ei trāsitū in babylonē. secundo eberardū nuncīat
habitāt⁹ ī hierusalē ibi: Quia hec. Circa primum dicit: Quia hec dicit
dñs. q.d. nolīte credere falso prophete. quia hec ē sententia domini de
vestro reditu. i Cum ceperint impleri in babylone septuaginta anni

De nocte obliuiscar: vbum collate mecum: et voce exultationis confiteamini ei: quia ipse est dominus deus omnipotens. Ecce dies veniunt dicit dominus: et conuertam captiuitatem populi mei israel et iuda dicit dominus: et reducam eos in terram quam dedi patribus eorum: et possidebunt eam. Et hec sunt verba que locutus est dominus ad israel et ad iudam. Hec dicit dominus: vocem tremoris audiuimus timoris: et non est pax. Interrogate et videte si parit masculus: quare ego vidi omnem virum manum suam super lumbos suos quasi parturientem: et conuerse sunt vniuerse facies eius in pallorem. Heu heu: quia magna dies illa: nec est similis ei: et tempus angustie est iacob: et ex ipso saluabitur. Et erit in die illa: ait dominus exercituum: conteram iugum eius de collo tuo: et vincula tua dirumpam: et non seruient ei amplius alieni: seruient autem domino deo suo et dauid regi suo quem suscitabo eis.

Tu ergo ne timeas seruus meus iacob ait dominus: neque paueas israel. Quia ecce ego saluabo te de terra longinqua: semen tuum de terra captiuitatis eorum: et reuertetur iacob et requiescet: et dilectis affluet bonus: et non erit qui exterreat eum. quia ego tecum sum dicit dominus vt saluem te. Quia consummationem in cunctis gentibus in quibus dispersi te: te autem non faciam in consummatione sed castigabo te in iudicio: vt non tibi videaris innocens. Quia hec dicit dominus: Insanabilis fractura tua pessima plaga tua: non est qui iudicet iudicium tuum: ad alligandam curationes tuas: cicatrices non erunt tibi. Omnes amatores tui obliti sunt tui: non te requirunt. Plaga inimici percussi te castigatione crudeli. Propter

quod factum est ad hieremiam a domino dicente: Hec dicit dominus deus israel. Scribe tibi omnia verba que locutus sum ad te in libro. Ecce enim dies veniunt dicit dominus: et conuertam conuersionem populi mei israel et iuda: ait dominus: et reducam eos ad terram quam dedi patribus eorum: et possidebunt eam. Et hec sunt verba que locutus est dominus ad israel et ad iudam. Quoniam hec dicit dominus: vocem tremoris audiuimus formidinis: et non est pax. Interrogate et videte si generat masculus: quare ergo vidi omnes viros manus suas super lumbum suum quasi parturientis: et conuerse sunt vniuerse facies in pallorem. Heu heu: quia magna dies illa: nec est similis ei: et tempus angustie est iacob: et ex ipsa saluabitur. Et erit in die illa: dicit dominus exercituum: conteram iugum eius de collo tuo: et vincula tua dirumpam: et non seruient ei amplius alieni: seruient autem domino deo suo et dauid regi suo quem suscitabo eis.

Tu ergo ne timeas seruus meus iacob ait dominus: neque paueas israel. Quia ecce ego saluabo te de terra longinqua: semen tuum de terra captiuitatis eorum: et reuertetur iacob et requiescet: et dilectis affluet bonus: et non erit qui exterreat eum. quia ego tecum sum dicit dominus vt saluem te. Quia consummationem in cunctis gentibus in quibus dispersi te: te autem non faciam in consummatione sed castigabo te in iudicio: vt non tibi videaris innocens. Quia hec dicit dominus: Insanabilis fractura tua pessima plaga tua: non est qui iudicet iudicium tuum: ad alligandam curationes tuas: cicatrices non erunt tibi. Omnes amatores tui obliti sunt tui: non te requirunt. Plaga inimici percussi te castigatione crudeli. Propter

multitudine iniquitatis tue durā
cā sunt peccā tua. Quid clamas
sup afflictione tua? Insanabilis
est dolor tu⁹. Propter multitu
dinem iniquitatis tue durā
peccata tua feci tibi. Propter
ea oēs qui comedūt te devora-
buntur: et vniuersi hostes tui in
captiuitatē ducent: et qui te vastāt
vastabunt: cūctosq; spoliatores
tuos dabo in predā: obducam
tibi cicatricē tibi: et a vulneribus
tuis sanabo te dicit dñs: q; ejec-
tā vocauerūt te sion? hec ē que
nō habebat requirētem. Hec di
cit dñs: Ecce ego cōuertā captiui-
tatem tabernaculoꝝ iacob et te
ctis ei⁹ miserebor. Et ædificabit
ciuitas in tumulo suo: et templū in
ta ordine suū fūdabit. Et egre
dietur de eis laus et vox ludentiū
et multiplicabo eos et nō minuent
et glificabo eos et nō attenuabū
tur et erunt filij ei⁹ sicut a principio: et cetus eius coram me pmane
bit. Et visitabo aduersus oēs q

Nicolaus

Quid clamas sup cōtritione tua. q. d. nullū tibi
subsit. c Insanabilis
dolor tu⁹. i. via humā
na propter qā ipse appe-
tenda. d Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. e Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. f Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. g Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. h Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. i Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. k Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. l Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. m Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. n Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. o Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. p Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. q Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. r Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. s Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. t Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. u Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. v Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. w Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. x Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. y Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit. z Propter ea omnia.
Hec totum seculum
quodlibet vniuersi
ciuitatibus factum
ea ordine suo fūdabit.

Nicolaus

Quia dicta sunt peccata tua i. dura
execution indignata.
b Quid clamas sup cō
tritōe

Hec in cruce. Quidā habent hic. sed ille opponit. q̄ capta hic
[illegible] q̄ hic. vñ videtur capienda. Illud
[illegible] q̄ ad ultimū vñe exercit. Illud
[illegible] ut ostendat. Ideo
[illegible] ut
[illegible] ut
[illegible] ut

Omnis bō g comederit vuam acerbā obstupescēt dentes eius
Ecce dies veniēt dicit dominus
et feriaz domui ifrael: et domui
iuda fœd⁹ nouū: nō secundum
pactū qđ pepigi cū patribus ve
stris in die quā appēhēdi manū
eoruz vt educerem eos de terra
egypti: pactū quod irritum fece
runt et ego dñatus sū eop dicit
domin⁹ sed hoc erit pactū qđ fe
riam cū domo ifrael. post di
es illos dicit dñs: dabo legem
meam in visceribus eop: et in cor
de eoꝝ scribā eā: et ero eis in de
uz et ipi erūt mihi in populū. Et nō
docebit vltra vir ꝓximū suū et
vir fratrē suum dicēs: cognosce
dominū. Omnes enī cognoscēt
me a minio eop vsqz ad maxiz
ait domin⁹: quia ꝓpiciabor ini
quitatibus eoꝝ: et peccati eoruz
nō ero memor: ampli⁹. Hēc dicit
domin⁹. Qui dat solē in lumie
diei: ordinē lune et stellarū in lu
mine noctis: q turbat mare et so
nant fluctus eius. Domin⁹ exer.
ctuū nomē illi. Si dēficerit⁹ le
ges coram me dicit dñs: et semē
ifrael dficiet: vt nō sit gēs
coram me cūctis diebus. Hec dicit
domin⁹. Si mēsurari potuerit
celi desursum. et inuestigari fun
damenta terre deorsū: et ego abi
am vniuersuz semen ifrael ꝓp
oīa que fecerūt dicit dominus:
Ecce dies veniūt dicit domin⁹
et ædificet ciuitas dño a turre
ananehel vsqz ad portā anguli
et adhuc funiculus mensurę
ꝓtendet contra collē gareb et
circūibit goatha. Et omne cada
uer et cinis et omnes agri vsqz
ad torrentē cedron: et vsqz ad
angulū portę equoruz ad orien
talē sanctū dñi nō euellet
nec destruet vltra in ꝑpetuū.

Omnis bō g comederit vuam acerbā obstupescēt dentes eius. Ecce dies veniēt dicit dominus et feriaz domui ifrael et domui iuda fœdus nouū: nō secundum pactū qđ pepigi cū patribus vestris in die quā appēhēdi manū eoruz vt educerem eos de terra egypti: pactū quod irritum fecerunt et ego dñatus sū eop dicit dominus sed hoc erit pactū qđ feriam cū domo ifrael. post dies illos dicit dñs: dabo legem meam in visceribus eop et in corde eop scribā eā: et ero eis in deuz et ipi erūt mihi in populū. Et nō docebit vltra vir ꝓximū suū et vir fratrē suum dicēs: cognosce dominū. Omnes enī cognoscēt me a minio eop vsqz ad maxiz ait domin⁹: quia ꝓpiciabor iniquitatibus eoꝝ: et peccati eoruz nō ero memor: ampli⁹. Hēc dicit domin⁹. Qui dat solē in lumie diei: ordinē lune et stellarū in lumine noctis: q turbat mare et sonant fluctus eius. Domin⁹ exercituū nomē illi. Si dēficerit⁹ leges coram me dicit dñs: et semē ifrael dficiet: vt nō sit gēs coram me cūctis diebus. Hec dicit domin⁹. Si mēsurari potuerit celi desursum. et inuestigari fundamenta terre deorsū: et ego abiciam vniuersuz semen ifrael ꝓp oīa que fecerūt dicit dominus: Ecce dies veniūt dicit domin⁹ et ædificet ciuitas dño a turre ananehel vsqz ad portā anguli et adhuc funiculus mensurę ꝓtendet contra collē gareb et circūibit goatha. Et omne cadauer et cinis et omnes agri vsqz ad torrentē cedron: et vsqz ad angulū portę equoruz ad orientalē sanctū dñi nō euellet nec destruet vltra in ꝑpetuū.

C. XXXII.

Verbū quod factū est ad hieremiā a domino i anno decimo sedechie regis iuda: ipse ē ann⁹ octauus decimus nabuchdonosor. Tūc exercit⁹ regis babylōis obsidebat hierl̄m: et hieremias propheta erat clausus i atrio carceris q erat i domo regis iuda. Clauserat.n. cū sedechias rex iuda dicēs: Quare vaticinaris dicēs? hec dic dñs. Ecce ego dabo ciuitatē istā i manu regis babylōis et capiet eā: et sedechias rex iuda nō effugiet de manu chaldeoꝝ. is tradet⁹ in manu regis babylōis et loquet⁹ cus cū ore ipius et oculi eius oculos eius videbunt. et in babylōem ducet sedechiam et ibi erit donec visitē eū ait dñs Si aūt dimicaueritis aduersus chaldeos nihil ꝓsperū habebitis? Et dixit hieremias. Factū ē verbū domini ad me dicēs. Ecce ananehel filius patruelis tuus veniet ad te dicēs. Eme tibi agruz meū qui est in anathoth tibi enī cōpetit ex propinquitate vt emas. Et venit ad me ananehel filius patrui mei secūs verbū domini ad vestibulū carceris: et ait ad me. Posside agr̄ meū q

C. XXXII.

Verbū quod factū est ad hieremiā a domino i anno decimo sedechie regis iuda: ipse ē ann⁹ octauus decimus nabuchdonosor. Tūc exercit⁹ regis babylōis obsidebat hierl̄m: et hieremias propheta erat clausus i atrio carceris q erat i domo regis iuda. Clauserat.n. cū sedechias rex iuda dicēs: Quare vaticinaris dicēs? hec dic dñs. Ecce ego dabo ciuitatē istā i manu regis babylōis et capiet eā: et sedechias rex iuda nō effugiet de manu chaldeoꝝ. is tradet⁹ in manu regis babylōis et loquet⁹ cus cū ore ipius et oculi eius oculos eius videbunt. et in babylōem ducet sedechiam et ibi erit donec visitē eū ait dñs Si aūt dimicaueritis aduersus chaldeos nihil ꝓsperū habebitis? Et dixit hieremias. Factū ē verbū domini ad me dicēs. Ecce ananehel filius patruelis tuus veniet ad te dicēs. Eme tibi agruz meū qui est in anathoth tibi enī cōpetit ex propinquitate vt emas. Et venit ad me ananehel filius patrui mei secūs verbū domini ad vestibulū carceris: et ait ad me. Posside agr̄ meū q

In terra be.⁊c. Hec eſt de turbatione q̄ facta eſt de finibus ꝑ
hoc ꝙ ciuitates ſolū ſunt et loge nec ſicut erat poſſeſſion ē de tribu in tri
bum ꝓhibitum: nec de familia ad familiā: et filie ſolū haberent inter ſe ſocias
ne ꝓpter hoc de familia ad familiā et tribu

captiuitatem eoꝝ ait dominus.

C. XXXIII.

Factū ē verbū dñi ad hieremiā ſecūdo: cū adhuc claſus eēt in

atrio carceris dicēs: hec dicit dominus: Qui factur' ē ꝛ formatur illud ꝛ paturus: dñs nomē ei⁹. Clama ad me ꝛ exāudiam te ꝛ ānūciabo tibi grādia ꝛ firma quę neſcis. Quia hec dicit dñs deus iſrael ad domos vrbis huius ꝛ ad domos regis iuda quę deſtructę ſunt: ꝛ ad mūnitiones ꝛ ad gladiū veniētiū ut dimicēt cū chaldeis: ꝛ ſpleāt eas cadaueribus hominū quos percuſſi in furore meo ꝛ in idignatiōe mea: ab ſcōdēs faciē meaꝝ a ciuitate hac propter omnē malicię eoꝝ. Ecce ego obducā eis cicatricē ꝛ ſanitatē ꝛ curabo eos ꝛ reuelabo illis depcationeꝝ pacis ꝛ veritatis ꝛ cōuertā conuersionem iuda ꝛ cōuersionē hieruſalē: ꝛ ędificabo illos ſicā a principio: ꝛ emūdabo illos ab oi iniquitate ſua

i qua peccauerūt mihi: ꝛ propitius ero iniquitatibus eoꝝ cūctis in quibus deliquerunt mihi ꝛ

ſpreuerūt me. Et erit mihi i nomē ꝛ in gaudiū ꝛ in laudē ꝛ in exultationē cūctis gentib' terre quę audierūt oīa bona que ego faciam ſup eis: ꝛ pāuebūt ꝛ turbabūtur in uniuerſis bonis ꝛ pacē quā ego facio eis. Hec dicit dñs: Adhuc audiet' in loco iſto quē uos dicitis eē deſertū eo qꝛ nō ſit homo nec iumentū i ciuitatib' iuda ꝛ foris hieruſalem q̄ deſolate ſūt ab hoīe ꝛ abſq; habitatore ꝛ abſq; pecore. ꝛ uōr gau

dij ꝛ uor leticie: uōr ſpōſi ꝛ uōr ſpōſe: uor dicentiū: Cōfitemini domino exercituū quonia bon⁹ dñs: quonia in eternū miſericor dia ei⁹ ꝛ pōtantiū uota i domū domini. Reducaꝝ enim ꝛ conuer ſionem terre ſicut a principio dicit dñs. Hec dicit dominꝰ exercituū: Adhuc erit in loco deſerto abſq; hoīe ꝛ abſq; iumēto: ꝛ in cūctis ciuitatib' eius: habitaculum paſtoꝝ ꝛ accubātiuꝝ greges ꝛ in ciuitatibus mōtoſis: ꝛ i ciuitatib' campeſtribus: ꝛ in ciuitatibus que ad auſtruꝝ ſūt ꝛ in terra beniami ꝛ in circuitu hieruſalē: ꝛ in ciuitatibus iuda: adhuc trāſibūt greges ad manū numerātis ait dominus. Ecce dies ve

nūt dicit dñs: ꝛ ſuſcitabo verbū

bonū qō locut' ſum ad domuꝝ iſrl ꝛ ad domū iuda. In diebus illis ꝛ i illo tpe germinare faciā

i dauid germen iuſtice: ꝛ faciet iudiciū ꝛ iuſtitiā in terra. In diebus illis ſaluabit iuda: ꝛ iſrael habitabit cōfidenter. Et hoc eſt nomen qꝝ uocabūt eū dominus iuſtus noſter. Quia hec dicit dñs: Nō interibit uir ō dauid q̄ ſedeat ſup thronū domus iſrael

ꝛ de ſacerdotib' ꝛ leuitis non interibit vir a facie mea q̄ offerat holocauſtomata ꝛ incēdat ſacrificiū ꝛ cedat victimas cūctis diebus. Et factū eſt ſermō dñi ad hieremiā dicēs: Hec dicit dñs: ſi irritū poſſit fieri pactuꝝ meū cū die ꝛ nocte: ut nō ſint dies et nox in tēpore ſuo: et pactū meū irritū eſſe poterit cū ſeruo meo dauid: ut nō ſit ex eo filius q̄ regnet i throno eius. et leuite et ſacerdotes miſtri mei ſicut innumerari nō poſſit ſtelle celi ꝛ metiri harēa maris: ſic multiplicabo ſemen dauid ſerui mei.

Et factum eſt verbum domini ad me dicens: Numquid non conſideraſti quę populus iſte locutus eſt dicens: duas familias quas elegit dominus reppulit eas: et irritum fecerunt populum meum ut ultra non habeat gentem coram eis. Hec dicit dominus: Si non fedus meum diei et noctis irritum feci: ordinationes celi et terre non dedi: etiam semen iacob et dauid ſerui mei reppellam ut non accipiam de ſemine eius ſuscipientes imperium ſuper ſemen abraham iſaac et iacob. Quoniam reuocabo captiuitatem eorum et miſerebor eorum.

De lyra

Et factum eſt verbum domini ad hieremiam ſecundo: cum adhuc claſus eſſet in atrio carceris dicens: hec dicit dominus: Qui fecit terram dominus formauit eam ut confirmaret eam nomen eius dominus: inuoca me et exaudiam te et annunciabo tibi magna et fortia que ignoras. Quia hec dicit dominus deus iſrael ad domos ciuitatis huius et ad domos regum iuda que deſtructe ſunt et ad munitiones et ad gladium venientium ut pugnent cum chaldeis et impleant eas cadaueribus hominum quos percuſſi in furore meo et in indignatione mea et in omnibus malitiis eorum: abſcondi faciem meam a ciuitate hac propter omnem malitiam eorum. Ecce ego obducam eis cicatricem et ſanitatem et curabo eos et reuelabo illis abundantiam pacis et veritatis et conuertam conuerſionem iuda et conuerſionem hieruſalem et edificabo illos ſicut a principio et emundabo illos ab omni iniquitate ſua in qua peccauerunt mihi et propitius ero omnibus iniquitatibus eorum in quibus deliquerunt mihi et in quibus recedere fecerunt me. Et erit mihi in nomen gaudii et in laudem et in exultationem cunctis gentibus terre que audierint omnia bona que ego faciam eis et pauebunt et turbabuntur in omnibus bonis et pace que ego facio illis. Hec dicit dominus: Adhuc audietur in loco iſto de quo uos dicitis eum eſſe deſertum eo quod non ſit homo nec iumentum in ciuitatibus iuda et foris hieruſalem que deſolate ſunt ab homine et abſque habitatore et abſque pecore. Vox gaudii et vox leticie: vox ſponſi et vox ſponſe: vox dicentium: Confitemini domino exercituum quoniam bonus dominus: quoniam in eternum miſericordia eius et portantium uota in domum domini. Reducam enim conuerſionem terre ſicut a principio dicit dominus. Hec dicit dominus exercituum: Adhuc erit in loco deſerto abſque homine et abſque iumento: et in cunctis ciuitatibus eius habitaculum paſtorum accubantium greges in ciuitatibus montoſis: et in ciuitatibus campeſtribus: et in ciuitatibus que ad auſtrum ſunt et in terra beniamin et in circuitu hieruſalem et in ciuitatibus iuda adhuc transibunt greges ad manum numerantis dicit dominus. Ecce dies veniunt dicit dominus et ſuſcitabo verbum bonum quod locutus ſum ad domum iſrael et ad domum iuda. In diebus illis et in tempore illo germinare faciam

i dauid germen iuſtum et faciet iudicium et iuſtitiam in terra. In diebus illis ſaluabitur iuda et iſrael habitabit confidenter. Et hoc eſt nomen quod uocabunt eum dominus iuſtus noſter. Quia hec dicit dominus: Non interibit uir de domo dauid qui ſedeat ſuper thronum domus iſrael

et de ſacerdotibus et leuitis non interibit vir a facie mea qui offerat holocauſtomata et incendat ſacrificium et faciat victimas cunctis diebus. Et factum eſt verbum domini ad hieremiam dicens: Hec dicit dominus: ſi irritum poſſit fieri pactum meum cum die et nocte: ut non ſint dies et nox in tempore ſuo: et pactum meum irritum eſſe poterit cum ſeruo meo dauid: ut non ſit ex eo filius qui regnet i throno eius. et leuites et ſacerdotes miſtri mei ſicut innumerari non poſſit ſtelle celi et metiri harena maris: ſic multiplicabo ſemen dauid ſeruum meum et leuitas miniſtros meos. Et factum eſt verbum domini ad me dicens: Numquid non conſideraſti quid populus iſte locutus eſt dicens: duas familias quas elegit dominus reppulit eas: et irritum fecerunt populum meum ut ultra non habeat gentem coram eis. Hec dicit dominus: Si non fedus meum diei et noctis irritum feci: ordinationes celi et terre non dedi: etiam semen iacob et dauid ſeruum meum reppellam ut non accipiam de ſemine eius ſuscipientes imperium ſuper ſemen abraham iſaac et iacob. Quoniam reuocabo captiuitatem eorum et miſerebor eorum.

Hieremie

c. xxxiiii.

Verbū qđ factū ē dño ad hieremiā cū venisset nabuchodonosor rex babylonis et omnis exercitus eius et omnes regna terre que erant sub potestate manus eius et omnes populi debellabant contra hierusalē et contra omnes ciuitates eius dicens: Hec dicit dñs deus israel. Vade et loquere ad sedechiā regē iuda et dices ad eū: Hec dicit dominus. Ecce ego tradā ciuitatem hanc in manus regis babylonis et succendet eā igni et tu non effugies de manu eius quin capiaris et in manu capiaris tradēris et os tuum os regis babylonis videbit et os eius os tuum loquetur et in babylonem introibis. Verumtamen audi verbum dñi sedechia rex iuda. Hec dicit dñs de te. Non morieris in gladio sed in pace morieris et sicut cōbustiones patrum tuorum regum priorum qui fuerunt ante te sic comburent te et vae domine plangent te quoniam verbum ego locutus sum dicit dominus. Et locutus est hieremias propheta ad sedechiā regē iuda omnia verba hec in hierusalē. Et exercitus regis babylonis pugnabat contra hierusalem et contra omnes ciuitates iuda que relicte erant contra lachis et contra azaca. Hec inuenta sunt de ciuitatibus iuda munite. Verbum qđ factum est ad hieremiā a dño postquam percussit rex sedechias fedus cum omni populo in hierusalem ut dimitteret vnusquisque seruum suum et vnusquisque ancillam suam hebreum et hebream liberos et nequaquam dominarentur eis iudeo fratre suo. Audierunt ergo omnes principes et vniuersus populus qui ingressi erant pactum ut dimitteret vnusquisque seruum suum et vnusquisque ancillam suam liberos et nequaquam dominarentur eis amplius et dimiserunt. Et obedierunt igitur et dimiserunt. Et reuersi sunt principes et retraxerunt seruos suos et ancillas suas quos dimiserant liberos et subiugauerunt eos in famulos et in famulas. Et factum est verbum ad hieremiā a domino dicens: Hec dicit dñs deus israel. Ego pepigi fedus cum patribus vestris in die qua eduxi eos de terra egypti: de domo seruitutis dicens: Cum impleti fuerint septem anni dimittat vnusquisque fratrem suum hebreum qui venditus est tibi et seruiet tibi sex annis et dimittes eum a te liberum. Et non audierunt me patres vestri nec inclinauerunt aurem suam. Et conuersi estis vos hodie et fecistis quod rectum est in oculis meis vt predicaretis vnusquisque libertatem ad amicum suum: et iniistis pactum in conspectu meo in domo in qua inuocatum est nomen meum super eam. Et reuersi estis et contaminastis nomen meum et reduxistis vnusquisque seruum suum et vnusquisque ancillam suam quos dimiserat ad voluntatem suam et subiugastis eos vt essent vobis in famulos et in famulas. Propterea hec dicit dominus. Vos non audistis me vt predicaretis libertatem vnusquisque fratri suo et vnusquisque amico suo. Ecce ego predico vobis libertatem ait dominus ad gladium et ad famem et ad pestem et dabo vos in commotionem cunctis regnis terre. et dabo viros qui preterierunt fedus meum qui non impleuerunt verba fedus quod percusserunt coram me vitulum in duas partes et transierunt inter diuisiones eius: principes iuda et principes hierusalem eunuchi et sacerdotes et omnis populus terre qui transierunt inter diuisiones vituli et dabo eos in manu inimicorum suorum et in manu quarentium animam eorum et erit morticinium eorum in escam volucribus celi et bestiis terre. Et sedechiā regem iuda et principes eius dabo in manu inimicorum eorum et in manu quarentium animam eorum et in manu exercitus regis babylonis qui recesserunt a vobis. Ecce ego precipio dicit dominus et reducam eos in ciuitatem hanc et pugnabunt aduersus eā et capient eam et succendent eam igni. Et ciuitates iuda dabo in solitudinem eo quod non sit habitator.

c. xxxv.

Verbum quod factum est a domino in diebus ioachim filii iosie regis iuda dicens: Vade ad domum rechabitarum et loquere ad eos et introduces eos in domum domini in vnam de gazophylacijs et potabis eos vino. Assumpsi ergo iazoniam filium hieremie filii habasinie et fratres eius et omnes filios eius et vniuersam domum rechabitarum et introduxi eos in domum domini ad gazophylacium filiorum anan filii higedelie uiri dei qui erat iuxta gazophylacium principum super thesaurum maasie filii sellum custodis vestibuli. Et posui coram filiis domus rechabitarum crateres plenos vino et calices et dixi ad eos: Bibite vinum. Qui respondit: Non bibemus vinum quia ionadab filius rechab pater noster precepit nobis dicens: Non bibetis vinum vos et filii vestri vsque in sempiternum. Et domum non edificabitis et semen non seretis et vineas non plantabitis nec habebitis sed in tabernaculis habitabitis cunctis diebus vestris. ut viuatis diebus multis super facies terre in qua vos peregrinamini. Obedimus ergo voci ionadab filii rechab patris nostri in omnibus que precepit nobis: ita vt non bibamus vinum cunctis diebus nostris nos et mulieres nostre filii et filie nostre et non edificemus domos ad habitandum et vineam et agrum et sementem non habuimus. Et habitauimus in tabernaculis et obedientes fuimus iuxta omnia que precepit nobis ionadab pater noster. Cum autem ascendisset nabuchodonosor rex babylonis ad terram hanc dixi

venite et ingrediamur Hierusalem a facie exercitus chaldeorum et a facie exercitus syrie et habitemus in Hierusalem. Factus est ergo sermo domini ad me dicens: Hec dicit dominus exercituum deus israel. Sic dicetis ad viros iuda et habitatores hierusalem: Numquid non recipietis disciplinam ut audiatis verba mea dicit dominus. Sermones ionadab filii rechab qui precepit filiis suis ne biberent vinum et usque in hodiernum diem non bibunt quia obedierunt preceptis patris sui. Ego autem locutus sum vobis consurgens mane et loquens et non audistis me. Et misi ad vos omnes seruos meos prophetas consurgens mane et mittens et dicens: Conuertatur vnusquisque de via sua nequissima et corrigite studia vestra et non ambuletis post deos alienos ut seruiatis eis et habitabitis in terra quam dedi vobis et patribus vestris et non inclinastis aurem vestram et non audistis me. Quia fecerunt filii ionadab filii rechab preceptum patris sui quod mandauit eis et populus iste non obaudiuit mihi propterea hec dicit dominus exercituum deus israel. Ecce ego inducam super iudam et super omnes habitatores hierusalem vniuersum malum quod locutus sum aduersus eos eo quod locutus sum ad eos et non audierunt et vocaui eos et non responderunt. Et ad domum rechabitarum dixit ieremias: Hec dicit dominus exercituum deus israel. Eo quod obedieritis preceptum ionadab patris vestri et custodieritis omnia mandata eius et feceritis omnia que precepit vobis non deficiet vir de stirpe ionadab filii rechab stans in conspectu meo omnibus diebus. Et factus est sermo domini ad ieremiam dicens: Sume tibi volumen libri et scribes in eo omnia verba que locutus sum ad te aduersus israel et aduersus iudam et aduersus omnes gentes a die qua locutus sum ad te ex diebus iosie usque in diem hanc. Si forte audiat domus iuda vniuersa mala que ego cogito facere eis ut conuertatur vnusquisque de via sua nequissima et propitius ero iniquitatibus eorum et peccatis eorum. Vocauit ergo ieremias baruch filium nerie et scripsit baruch ex ore ieremie omnia verba domini que locutus est ad eum in volumine libri. Et precepit ieremias baruch dicens: Ego mandatus non habeo nec possum ingredi domum domini. Tu ergo ingredere et legas de volumine quod scripsisti ex ore meo verba domini in auribus populi in domo domini in die ieiunii et insuper et in auribus omnium iudeorum qui egrediuntur de ciuitatibus suis audient. Forsitan cadat oratio coram domino et conuertatur vnusquisque a via sua mala quia magnus furor et indignatio quam locutus est dominus contra populum istum. Fecit ergo baruch filius nerie iuxta omnia que mandauit ei ieremias propheta legens in libro sermones domini in domo domini. Factum est autem in anno quinto ioachim filii iosie regis iuda mense nono predicatum est ieiunium coram domino omni populo in hierusalem et omni populo qui venerat de ciuitatibus iuda in hierusalem. Et legit baruch in libro sermones ieremie in domo domini in gazophylacio gamarie filii saphan scribe in atrio superiori in introitu portae nouae domus domini in auribus omnium populorum. Audiens autem michaias filius gamarie filii saphan omnes sermones domini de libro descendit in domum regis in gazophylacium scribe et ecce ibi omnes principes sedebant scilicet helisama scribe et delaia filius semeie et elnathan filius achobor et gamarias filius saphan et sedechias filius anani et omnes principes. Et nuntiauit michaias omnia verba que audierat baruch legente librum in auribus populi in domo domini. Et miserunt omnes principes ad baruch iudi filium nathanie filii selemie filii chusi dicentes: Volumen in quo legisti in auribus populi sume in manu tua et veni. Et tulit baruch filius nerie volumen in manu sua et venit ad eos. Et dixerunt ei: Sede et lege in auribus nostris. Et legit baruch in auribus eorum. Cumque audissent omnes sermones domini pauentes vterque ad proximum suum dixerunt baruch: Nuntiare debemus regi omnia verba hec. Interrogauerunt autem baruch dicentes: Indica nobis quomodo scripseris omnia verba hec ex ore eius. Et baruch respondit eis: Ore suo loquebatur ad me et ego scribebam in libro atramento verba que ille dicebat. Dixerunt autem principes ad baruch: Vade et abscondere tu et ieremias et nullus sciat ubi sitis. Et ingressi ad regem in atrium domus reconditis in gazophylacio helisama scribe nuntiauerunt in auribus regis omnia verba que audierant. Rex autem misit iehudi filium nathanie filii selemie filii chusi ad baruch dicens: Sume volumen in quo legisti in auribus populi et veni. Et tulit baruch volumen in manu sua et venit ad eum. Et dixit ei: Sede et lege in auribus meis. Et legit iehudi in auribus regis et in auribus omnium principum qui stabant circa regem. Rex autem sedebat in domo hiemali mensis noni et focus ardens coram eo. Cumque legisset iehudi tres aut quatuor paginas scidit eas rex cultello scribe et proiecit in ignem qui erat in focolari donec consumeretur omne volumen igni qui erat in focolari. Et non timuerunt nec scidit vestimenta sua rex et omnes pueri eius qui audierunt omnia verba hec. Elnathan autem et delaia et gamarias rogauerunt regem ne combureret volumen et non audiuit eos. Et precepit rex hieremiel filio amelech et saraie filio ezriel et selemie filio abdeel ut tollerent baruch scribam et ieremiam prophetam et absconderunt eos dominus. Factus est autem sermo domini ad ieremiam postquam combussit rex volumen et sermones quos scripserat baruch ex ore ieremie dicens: Sume tibi rursum volumen aliud et scribes in eo omnia verba prima que fuerunt in volumine primo quod combussit ioachim rex iuda. Et contra ioachim regem iuda dices: Hec dicit dominus. Tu combussisti volumen istud dicens: Quare scripsisti in eo dicens: Venit venit rex babylonis et disperdet terram hanc et auferet de ea homines et iumenta? Propterea hec dicit dominus de ioachim rege iuda: Non erit ei sedens super thronum dauid et cadauer eius proiectum erit estui die a calore et nocte a gelu. Et visitabo super eum et super semen eius et super seruos eius iniquitates eorum et inducam super eos et super habitatores hierusalem et super viros iuda vniuersum malum quod locutus sum ad eos et non audierunt. Et tulit ieremias volumen aliud et dedit illud baruch scribe filio nerie qui scripsit in eo ex ore ieremie omnia verba libri quem combussit ioachim rex iuda igni et insuper additi sunt sermones multi similes eis.

Nicolaus

Ambrosius

Beda

Glossa ordinaria

Lyra

Nicolaus

Lyra

Lyra

audiebat. Prudentia clementia ꝛ dilectio cōmixtam non vitiorum impunitati sed peccantium correctioni ꝛ emendationi ostendit: nec ullis minis ꝛ terroribus ꝛ ipsius mortis formidine ꝛ cruciatus genitor ꝛ verbum predicationis per prophetas originat quo modo conuertantur ꝛ viuant conlaudantur.

Quia ergo. Postulata obedientia propositi concedat diuine clemencie ꝛ misericordie sue de consilio hominum auferre instrumenta: monendo vt conuertantur. Per prophetā obediendo ad salutem populorum extenditur predicatio

Nicolaus

nostram dicimus. Hoc dixerunt ad suam excusationem de hoc q̄ p̄ tunc manebant infra domus in hierusalem: vt dicitur in principio huius capitis. q.d. non est mirum hoc nec affligat compatiti q̄ non habet legem. a Et ita est. Hic applicatur ad propositum: quia rechabite firmiter obedierūt homini ꝛ rex ioachis cum populo suo nolebat obedire deo omnia patri ꝛ creatori quo conditur ꝛ merito erant arguendi ꝛ puniendi. et patet ista pauca exposita. b Ego autem locutus sum ad vos. per prophetas meos. c Hoc mane consurgens. i. sollicite ꝛ diligenter. d Hoc caui tibi. per ꝓphetarū verba ꝛ attrahendo eos per beneficia ꝛ deterrendo per flagella. e Et non respondērunt mihi. verba ꝓphetarum reuerenter audiendo: ꝛ de beneficiis mihi ꝛ gratiādo ꝛ timore flagellorum de malis se retrahendo. Cetera patent in littera.

C. XXXVI.

1 Et factū est. Hic consequenter refertur hieremie inuectiua. secundo ab eo refumitur ꝓphetia. tertio. Et facta est. Prima in tres: quia primo hieremias reducitur. secundo liber eius ostenditur. tertio: Misit itaq;. tertio ad motum querele sibi: Et precepit. Prima in duas. quia primo ponitur temporis occasio. secunda sibi: Et precepit. Occasio autem reclusionis fuit quia arguebat vitia regis ꝛ populi vendicans super eos ventura flagella dei nisi a peccatis resilirent. Circa primum ponit tempus cum dicit: In anno q̄rto ioachim. ꝛ sequitur: c Et dixit dominus ioseph. que est ioseie ꝛ

2 a. b. c. 25 d.

mate: Dicite egrediamur hierusalem ꝛ facie eiciatur cbaldeor ꝛ a facie eorū hiere ꝛ mittamus in hierusalē. Et ilatū est verbū domini ad hieremiā dicēs: Hec dicit dñs exercituū de⁹ isrl: Vade ꝛ dic viris iuda ꝛ habitatoribus hierusalē: Nūquid nō accipietis disciplinā vt obediatis verbis meis dicit dñs? Prevaluerūt sermōes ionadab filij rechab quos ꝑcepit filijs suis: ut nō biberēt vinū: ꝛ nō biberūt vsq; ad diē hāc quia obedierūt precepto patris sui. Ego aūt locut⁹ sum vob̄ de mane ꝛ surgēs ꝛ loquēs ꝛ nō obedistis mihi. Misiq; ad vos oēs seruos meos ꝓphetas cōsurgēs diluculo mittēsq; ꝛ dicēs: Cōuertimini vnusquisq; a via sua pessima ꝛ bōa facite studia vestra: ꝛ nolite seq̄ deos alienos neq; colatis eos: ꝛ habitabitis in terra quā dedi vobis ꝛ patribus vestris. Et nō inclinastis aurē vestras neq; audistis me. Fecerunt igitur filij ionadab filij rechab preceptū patris sui qđ ꝑceperat eis. Populus aūt iste nō obediuit mihi. Ideirco hec dicit dñs exercituum deus israel: Ecce ego adducā sup iudaz ꝛ sup omnes habitatores hierlm vniuersam afflictionē quā locutus sum ad eos ꝛ nō audierūt. Vocaui illos ꝛ nō respōderūt mihi. Domui aūt rechabitaz dixit hieremias. Hec dicit dñs exercituū deus israel. Pro eo q̄ obedistis preceptis ionadab patris vestri: ꝛ custoditis omnia mādata eius ꝛ fecistis vniuersa que precepit vobis: propterea hec dicit dñs exercituū deus israel. Nō deficiet vir de stirpe ionadab filij rechab stāns i cōspectu meo cūctis diebus.

C. XXXVI

1 Factū est in anno q̄rto ioacim filij iosie regis iuda: factum est verbū hoc ad hieremiā a dño dicens: Tolle volumē libri: ꝛ scribes in eo oia verba q̄ locutus sum tibi aduersum israel ꝛ iudā ꝛ aduersū omnes gētes a die q̄ locutus sum ad te: ꝛ a diebus iosie vsq; ad diē hanc. Si forte audiente domo iuda vniuersa mala q̄ ego cogito facē eis: reuertat vnusquisq; a via sua pessima ꝛ ꝓpicius ero iniquitati ꝛ peccato eoꝝ. Vocauit ergo hieremias baruch filiū neriе ꝛ scripsit baruch ex ore hieremie omnes sermōes dñi quos locutus est ad eū in volumine libri. Et precepit hieremias baruch dicēs: Ego clausus sum: nec valeo ingredi domū dñi. Ingredē ergo tu ꝛ lege de volumine i quo scripsisti ex ore meo verba dñi. audiēte populo in domo dñi in die ieiunii. Insup ꝛ audiēte vniuerso iuda q̄ venerūt de ciuitatib⁹ suis leges eis si forte cadat oratio eoꝝ in cōspectu dñi ꝛ reuertat vnusquisq; a via sua prava: quoniā magnus furor est ꝛ indignatio quā locut⁹ est dñs aduersus ꝓpm hūc. Et fecit baruch filius neriе iuxta oia q̄ ꝑceperat ei hieremias ꝓpheta: legēs ex volumine sermones dñi i domo dñi. Factū est autem in āno quinto ioacim filij iosie regis iuda: i mense nono ꝓdicauerūt ieiuniū in conspectu dñi omni populo i hierusalē: ꝛ vniuerse multitudini q̄ cōfluxerat de ciuitatib⁹ iuda i hirlm. Legit q̄ baruch ex volumine sermones hieremie i domo dñi: i gazophylacio gamarie filij saphā scribe i vestibulo superiori i introitu porte nouedom⁹ dñi: audiente omni ꝓplo. Cumq; audisset micheas filius gamarie filij saphā oēs sermōes domini ex libro descēdit in domū regis ad gazophylacū scribe. Et ecce ibi oēs principes sedebāt: elisama scriba ꝛ dalaias filius semeie ꝛ elnathā filius accobor ꝛ gamarias filius saphā ꝛ sedechias filius ananie ꝛ vniuersi principes. Et nūciauit eis micheas oia verba que audiuit legentes baruch ex volumine in auribus ꝓpli. Miserūt itaq; oēs principes ad baruch iudi filiū nathanie filij selemie filij chusi dicētes: Volumē ex quo legisti audiēte ꝓplo sume i manu tua ꝛ vēi. Tulit ergo baruch filius neriе volumen i manu sua: ꝛ venit ad eos. Et dixerūt ad eum: Sede ꝛ lege hec in auribus nr̄is. Et legit baruch i auribus eoꝝ. Igit̄ cū audissent oia v̄ba hec. obstupuerūt vnusquisq; ad proximū suū ꝛ dixerūt ad baruch: Nūciare debemus regi oēs sermones istos. Et iterrogauerūt eū dicētes: Judica nobis quō scripsisti oēs sermones istos ex ore eius? Dixit aūt eis baruch. Ex ore suo loquebat̄ ille mihi legens ad me oēs sermōes istos ꝛ ego scribebā i volumie attramēto. Et dixerūt ꝓcipes ad baruch. Vade ꝛ abscōdere tu ꝛ hieremias ꝛ nemo sciat vbi sitis. Et ingressi sūt ad regē in atriū. Porro volumē ꝓmēdauerūt i gazophylacio elisame scribe: ꝛ nūciauerūt audiente rege ꝛ vniuersis ꝓncipib⁹ oēs sermōes. Misit itaq; rex iudi vt sumeret volumē. Qui tollēs illō de gazophylacio elisame scribe legit audiēte rege ꝛ vniuersis ꝓncipib⁹ q̄ stabāt circa regē. Rex aūt sedebat i domo hyemali in mēse nono: ꝛ pōsita erat arula cōā eo plēa prūis. Cūmq; legisset iudi tres pagellas vel quatuor: scidit illud scalpello scribe ꝛ ꝓiecit in ignē q̄ erat sup arulā donec ꝓsumeret oē volumē igni qui erat in arula. Et nō timuerūt neq; scidērūt vestimēta sua rex ꝛ oēs serui eius: q̄ audierūt sermōes istos vniuersos. Verūtn̄ helnathan ꝛ dalaias ꝛ gamarias ꝓtradixerāt regi ne cōbureret volumē: ꝛ nō audiuit eos. Et pcepit rex hieremiel filio amelech ꝛ saraie filio ezibel ꝛ selemie filio abdehel: vt ꝓphēderēt baruch scribam ꝛ hieremiā ꝓphetā. Absconditque eos dñs. Et factū est verbū dñi ad hieremiā ꝓphetam postq̄ cōbusserat rex volumē ꝛ sermones quos scripserat baruch ex ore hieremie dicēs: Rursū tolle volumē aliud: ꝛ scribe in eo oēs sermōes priores q̄ erāt i ꝓmo volumie qđ cōbussit ioachis rex iuda: Et ad ioachi regē iuda dices: Hec dicit dñs. Tu cōbussisti volumē istō dicēs: Quare scripsisti i eo ānūciāns: festinus venict rex babylōis ꝛ vastabit terrā hāc ꝛ cessare faciet ex illa hominē ꝛ iumētū. Propterea hec dicit dñs de ꝓle ioachis regis iuda. Nō erit ex eo q̄ sedeat sup soliū dauid: ꝛ cadauer eius ꝓiectum ad estus p diē: ꝛ ad gelu p noctē: ꝛ visitabo sup eū ꝛ sup semen eius ꝛ sup seruos eius iniquitates suas: ꝛ adducā sup eos ꝛ sup habitatores hierlm ꝛ sup viros iuda omne malū qđ locutus sū ad eos: ꝛ nō audierūt. Hieremias aūt tulit volumē aliud ꝛ dedit illō baruch filio neriе scribe q̄ scripsit i eo ex ore hieremie oēs sermōes libri quē cōbusserat ioachis rex iuda igni: ꝛ insuꝑ additi sūt sermones multo plures q̄s antea fuerant.

C. XXXVII.

Nicolaus

prvi. Cetera patēt in littera a Misit itaq;. Hic cōsequēter liber hieremie cōburitur. cū dicitur: Misit itaq; rex iudi. In hebreo habet. Johu di: ꝛ in latino significat iudeū: q̄ ex iudeus sit nomē appellatiuum. ista ratio erat appropriata sicut apud nos aliqs proprio nomine vocat̄ christian⁹ ꝙ illud qđ medicē est quasi pro nihilo habet. b Et cadauer eius. Ioachim filij iosie. i Pronunciat ꝛ. rex cui babylonie venisse contra illum ioachim cepit eū ꝛ cū ei redūdasset tributū annue multi eius q̄ rebellare voluisset ꝛ regi ceruici adhere. mittit exercitus iterū ei ꝓ ꝓbellare: ꝛ mortuus ꝓnunciat extra hierusalē. i. ex vicis eius. Legit. Cetera patent vsq; ibi: m Hieremias aūt. vbi ponit repetitio libri cōbusti. ꝛ cū hoc superadditio. sicut dicitur in fine. n Et insuꝑ additi sunt sermones. Nicol. adducit ibi. Ra. Sa. q̄ in libro primo qui cōbustus ioachimo. Nicol. adducit ibi. Ra. Sa. q̄ in libro primo qui cōbustus ioachimo ꝛ

Regnauit ꝛc. Iechonias post ioachaz qui cognominat⁹ est
Babilonis regnauit vndecī annis ꝛ trib⁹ mēsib⁹ ꝛ trib⁹ diēb⁹
quos nimirū ipe qui post ioiā patrē eius regnauit ioachin cū
matre ꝛ seruis ꝛ optimatib⁹ suis ꝛ eunuchis ad regē babylonis
pro pace ciuitatis obsidione fame ꝛ pestilentia ꝛ ne ipa ciuitas
ab hostib⁹ destrueret ꝛ cōbureret ꝛ populus ad seruitutē ꝛ
captiuitatē duceret ꝛ ipe cū suis ab hostib⁹ occideret ꝛ
spoliaret ꝛ ad ultimū ipe ꝛ mater ꝛ seruī ꝛ optimates ꝛ
eunuchi ad regē babylonis ducti sunt ꝛ ibi mortui ꝛ sepulti
sunt ꝛ ita ꝛ ipe ꝛ mater ꝛ seruī ꝛ optimates ꝛ eunuchi
ad regē babylonis ducti sunt ꝛ ibi mortui ꝛ sepulti sunt ꝛ
ita ꝛ ipe ꝛ mater ꝛ seruī ꝛ optimates ꝛ eunuchi ad regē
babylonis ducti sunt ꝛ ibi mortui ꝛ sepulti sunt ꝛ ita ꝛ ipe
ꝛ mater ꝛ seruī ꝛ optimates ꝛ eunuchi ad regē babylonis
ducti sunt ꝛ ibi mortui ꝛ sepulti sunt ꝛ ita ꝛ ipe ꝛ mater ꝛ
seruī ꝛ optimates ꝛ eunuchi ad regē babylonis ducti sunt ꝛ
ibi mortui ꝛ sepulti sunt ꝛ ita ꝛ ipe ꝛ mater ꝛ seruī ꝛ
optimates ꝛ eunuchi ad regē babylonis ducti sunt ꝛ ibi
mortui ꝛ sepulti sunt ꝛ ita ꝛ ipe ꝛ mater ꝛ seruī ꝛ optimates
ꝛ eunuchi ad regē babylonis ducti sunt ꝛ ibi mortui ꝛ
sepulti sunt ꝛ ita ꝛ ipe ꝛ mater ꝛ seruī ꝛ optimates ꝛ

Si posterius scripta vt Josephus plenius continet obtinuit regnum Jude in manus Nabuchodonosor regis babylonis vt ipse tradideritur etiam animal mitigauerit & leonem leonemue fuisse prouerbii more indicauerit cognosci nō potuerit. Ecce omnes mulieres q̄ remanserunt in domo regis iuda educentur ad principes regis babylonis: & ipsi dicēt. Seduxerūt te viri pacifici tui. l. gabaonite qui fecerunt pacem tibi. l. Demerserunt te in cenum. l. ad ima vsq; tribulationis. h Et in lubrico pedes tuos. quando tibi occasionē ruine.

Nicolaus

domine. Licet ex verbis q̄ deus visus est aliter nos cruciat. a Et occidero te. accipit hic si quis nō q. dicat verū ē illud q̄ dixi ita verū ē q̄ nō occidas te per memetipsum. hoc ē per alterū. b Et si tradidero te in manū virorū. l. principū q̄ potuerant cum in lacum vt dictum ē. Littera patent vsq; ibi. c Et fugiendo ei ignē. a. d. tu erit ei pena inditi q̄s requiratur. peccati gratissimā. d Et dixit. Nic obloquentes consilium nō facile remittūr. cū dicatur: e Sollicit⁹ fuz ppter iudeos. l. ſ quos apparet malignitas iudeorū & crudelitas. q̄ sedechias magis timebat eos q̄ extraneos. f Et illudant mihi. Verendo mouet opprobrioſus & vilem. plus cui licebat modum mentis opprobrioſum q̄ ipsam mortē. Littera patent vsq; ibi: g Et ipſi dicent. tibi ſ properando. h Ne auferat aduersus te viri pacifici tui. l. gabaonite qui fecerunt pacem tibi. i Demerserunt te in cenum. l. ad ima vsq; tribulationis. k Et in lubrico pedes tuos. quando tibi occasionē ruine.

l Et reuelabūt ante. ex sententie capitone ciuitas tradita fugerūt ad chaldeos. Littera patent.

m Dixit ergo. Nic ō sequitur negocii in Hieremia ponitur. timebat enim sedechias offensam principū ſi ad cesū nostrū clam perueniret tractatus inter ipſum & hieremiam. & ps littera vsq; ibi n Postea tu ergo precibus meis coram rege ne me. vl. Jn hoc verū videtur rex. als hieremias nō obediuisset ei mēdacio. & hoc ante ex hoc q̄s. d. si cessi ei q̄ rex iuraui ei q̄ nō interficeret eū nec traderet eum in manus hominum qui minarant eius interfectum qui erat in domo Ismahelis scribe nec ei verisimile q̄ rex iuraret de aliquo quod hieremias non potuisset. Littera patent in littera.

C. XXXIX.

a Anno nono. Supra descripta ē vastatio hierusalē. Hic obiicitur descriptio hierusalē. & videtur in duas partes q̄ p̄ma in duas. q̄ prio describit ciuitatē capcione. secūdo populi remanentis bis redditi. q̄ patrie nulla obstitit hanc posse. q̄ hoc solū studebāt vt i peccati voraginē precipitarēt. Si ergo cōsilio diuinali scripture ārā cognoscere & alias nostras a perditis p penitentiā liberare nolentes vt vocabat. l. cū cōcupiscentiis carnalibus & filio. l. pruritu animi ad chaldeos qui interpretāt demones educentur & in manu regis eterne constituantur. Littera patent vsq; ibi: Et ibi morerer. Venerūt ergo oēs principes ad hieremiā: & terrogauerūt eū. Et locut⁹ ē eis iuxta oīa verba que precepat ei rex. Et cessauerūt ab eo. Nihil enim fuerat auditū. Mānsit ergo hieremias i vestibulo carceris vsq; ad diē quo capta ē hierusz. Et factū ē vt capetur hierusalem.

C. XXXIX.

Anno nono sedechie regis iuda: mense decimo venit nabuchodonosor rex babylonis & omis exercitus ei⁹ ad hierusalē & obsidebant eam: Undecimo aūt āno sedechie mēse quarto qnta die mēsis ſpta ē ciuitas & ingressi sunt oēs principes regis babylonis & sederūt i pōta media. Nergel. Sereer. Semegar nabusarsatbuz. Rāpsares. Nergel sereer. Rebmag: & oēs reliqui principes regis babylonis. Cūq; vidisset eos sedechias rex iuda & oēs viri bellatores fugerūt & egressi sunt nocte de ciuitate p viā horti regis: p pōrtā q̄ erat inter duos muros & egressi sunt ad viā deserti. Pērsecutus ē aūt eos exercitus chaldeorū & cōprehēderunt sedechiam in cāpo solitudinis hierichō tinc: & captum duxerūt ad nabuchodonosor regē babylōis i reblatha q̄ est in terra emath: et locūtus ē ad eū iudicia. Et occidit rex babylōis filios sedechie i reblatha i oculis eius: & oēs nobiles iuda occidit rex babylōis. Oculos quoq; sedechie eruit & uinxit eū cōpedibus vt duceret i babylonē. Domū quoq; regis & domū vulgi succēdērt chaldei igni: & murū hierlz subuerterūt. Et reliquias populi que remāserāt in ciuitate: & profugos qui trāsfugerāt ad eū & supfluos vulgi q̄ remāserāt: trāstulit nabuzardan magister militū i babylonē: & de plebe paupz q̄ nihil penitus habebat dimisit magr militū nabuzardā i terra iuda: & dedit eis vīeas & cisternas i die illa. Præcepat aūt nabuchodonosor rex babylonis ō hieremia nabuzardā magro militie dicens. Tōlle & pōe sup eū oculos tuos nihilq; ei mali facias: sed vt voluerit sic faciet ei. Misit ergo nabuzardā pincepo militie & nabu & sebsan & rapsaces & neregel & sereer & reb mag: & oēs optimates regis babylōis miserūt & tulerunt hieremiā ō vestibulo carceris: & trādiderūt eū godolie filio aichā filij saphān vt iraret i domū & habitaret i pplo. Ad hieremiā āt factus est sermo dñi cū clausus esset in vestibulo carceris dicēs. Vade dic abdemelech ethiopi dicens. Hec dicit dñs exercituū de⁹ isra el. Ecce ego inducam sermones meos sup ciuitatē hāc i malu & & nō in bonū: & frūt in cōspectu tuo in die illa: & liberabo te i die illa ait dñs: & nō trāderis in man⁹ virorū: quos tu formidas: ſz eruēs liberabo te & gladio ñ cades: ſz erit tibi aia tua i salutem q̄: in me habuisti fiduciam: ait dominus

C. XL.

Ermō qui factus est ad hieremiā a dño posqā dimissus est a nabuzardan magistro militie dē rama: quādo tulit eū vinctū cathēs i medio omniū qui migrabāt ō hierusalē & iuda & ducebantur i babylonē. Tōllēs ergo pincepo militie hiefmiā: dixit ad eū. Domin⁹ de⁹ tu⁹ locut⁹ ē malū hoc sup locū istum: & adduxit & fecit dñs sicut locut⁹ est: q̄ peccastis dño & nō audistis vocē ei⁹: & factus ē vobis sermo hic. Nūc ergo ecce solui te hodie de catbēs que sunt in manib⁹ tuis. Si plā est tibi vt venias mecū in babylonē: vēni: & ponā oculos meos sup te. Si aūt displicet tibi venire mecū i babylonē: recede. Ecce oīs terra in cōspectu tuo est. Quod elegeris & quo placuerit tibi vt uadas illuc pge: & mēcū noli vī re sz habita apud godoliā filiū aichā filij saphan quez ppposuit rex babylōis ciuitatib⁹ iudee: habita ergo cū eo i medio pplī: vl quocūq; placuerit tibi vt vadas vadi. Dedit quoq; ei magr militie cibaria & munuscula: & dimisit eū. Ibant aūt hieremias ad godoliā filiū aichā i maspbath: & habitauit cū eo in medio populi q̄ relict⁹ fuerat i terra. Cūq; audissent oēs principes exercit⁹ qui dispsi fuerāt per regiones: ipsi & soāj eoz: q̄ pfecisset rex babylonis & godoliā filiū aichā terre & q̄ cōmēdassz ei viros & mulieres & puuulos: & de pauprb⁹ terre q̄ nō fuerāt trāslati i babylonē venerūt ad godoliā i maspbath'. & ysmael filius nathanie & iohānā filius charee & iōathā & sareas filius thenocmeth & filij offij erāt de nethophan & iezonias filius maachathi: ipi & viri eoz. Et nūra

Præceperat aūt Nabuzardan. Superbia & obstinatione relict⁹ deus suppliciū: minatus ē. & illatus ierusalē q̄ ps in sedechia rege & i hieremia p̄phēta & nabuchodonosor regis iustitia. Nec mirū ñ per cetera diuersa diuersa reddit q̄ etiā clemēs. generosū quoque electū a reprobis vt ecclesia. l. cū cōcupiscentiis carnalibus & filio. l. pruritu animi ad chaldeos qui interpretāt demones educentur & in manu regis eterne constituantur. Littera patent vsq; ibi: Et ibi morerer. Venerūt ergo oēs principes ad hieremiā: & terrogauerūt eū. Et locut⁹ ē eis iuxta oīa verba que precepat ei rex. Et cessauerūt ab eo. Nihil enim fuerat auditū. Mānsit ergo hieremias i vestibulo carceris vsq; ad diē quo capta ē hierusz. Et factū ē vt capetur hierusalem.

Nicolaus

dolimatio. fol: Et religauo. Circa primū pōs ponitur rēpus obsidionis. cū dicitur: Anno nono sedechie. Secūdo ipse capitonis. cum dicit: Undecimo aūt āno. &. Littera. Z cetera deserūt: ipsa capitonis. cū dicit: p Aperta ē ciuitas. fractis murīs & portis & portis. Ideo subdit: q Et sederūt in porta media nergel. & cetera disponūtur se ad inuadēdā portas secundi muri. Quod cum vidisset sedechias & viri sui volūtas q̄ non poterant resistere territi fugerūt. & per viā horti regis. Littera dicebat versus hortum.

a

a Et per portā que erat inter duos muros. dicit Ra. Sa. q̄ ibi erat via porta ad ingrediendam viā subterrāneā. cui⁹ est tuo erat longe a ciuitate per quā fugerunt.

t Persecutus est aūt eos exercitus chaldeorū p indicia iudeoz q̄ trāsfugerāt ad chaldeos. vt dicit Joseph⁹. Ra. Sa. āt dicit q̄ deus fecit apparere viā cernā ē in superficie terre currebat sp per viā subterrāneā & chaldei eā sequēbāt vsq; ad rēt sedechiā & viros ei⁹ a longe existentes super terram. & sic eos cepērāt vt dictus fuit dissalus. xiii. Reg. Littera patent vsq; ibi n Et locutus ē ad eū iudicia. prio vt arguēdo eū de inobedientia & priuilegio fecisse contra filios eius occidēdo eos & oēs nobiles q̄ voluerāt ei obstare & reuelā. Ra. Sa. dicit q̄ p nobiles hic intelligunt. lxx. senes iudices populi & rege & illmo sacerdote. q̄s fuerat institutū a tpe moysi: vt haberet. lxx. ppl. lxx. senes sublimarēt oīus regiminis ei⁹ ipso. & dicit q̄ ibi relegauerāt iuramentū sedechie q̄s fecerat regi babylonie. propter q̄s fecit eos occidi. t Et domū vulgi. domos accipiendo singulare pro plurali. q̄ chaldei incendārāt domos hierusalē per circuitū. vt hr. iii. Reg. vlt. v Et reliquias. Hic cōsequitur ponit collatio populi remanētis. & prio quātū ad eos qui pcientes erāt. secūdo quātū ad eos qui fugerāt. pl. ca. ibi: Cūq; audissent. Prima diuidit in duas partes prio ponit collatio generalis. secūdo specialis. ibi: Præceperat. Circa primū sciendū q̄ populus i ciuitate & territorio recptus potē destructōes ciuitatis

b

b Et nō traderis in manus virorū. i chaldeoz. modus tñ liberatiōis nō plus hic exprimit cetera patēt.

C. XL.

c Ermo q̄ factus est ad. Hic collatio circa hieremiā relumit. Circa quā tria. q̄ dicit Ra. Sa. hieremias vidēs populus ductū in babylonē in vinculis & catbenis tunc cū eo vsq; rama & ponebat se vocantes inter ligatos & catbenatos supponēs colū & fuū catbenis eorū. vt ps q̄ potērat. propter q̄s nabuzardā qui rex. q̄ cū redēre dauerat nolūt. q̄ b modo iret cū populo. sed posuit in eius optione q̄ iret cū eo in babylonē honorifice. & nō sicut captiuus vel q̄ remaneret in terra iuda cū godolia & tunc fuit sibi reuelatū a deo q̄ remaneret. q̄s & fecit vt post populo remanente etiam. & circa ipsum quereret dominū voluntatē & propter hoc

c

ſe ingerebat. ſō subditur: Jn medio eorum qui migrabāt &. l Et dixit ergo princeps militie hieremiā ne nabuchodonosor cōtra eū offenderet ſi vocaret hieremiā talitur in babylonē. m Ecce deus tuus locutus ē malū hoc. q. d. nō debes ei tantā cōgeri ex quo ei voluntas deo tua.

n Quia peccastis dño. nō loquit hic p hieremiā ſd p populo de quo erat. o Ambulā ecce totus tē &. l nolēs q̄ ſic in babylonē vocaris.

p Si placet tibi vt venias mecū. benedic ſm regis mandatū. q Vbi. aliter nō. r Manē nobū venire. ſed habita apud godoliā. Jn hoc videbatur: Et adhuc nō ē reuersus. & reuersus est ad godoliā. quod sic exponitur ab hebreis: Et adhuc nō ē reuersus. l. propter verba nabuzardan. sed tñ facta est sibi reuelatio dominī de reuersione ipsius populi. sō sequitur: Et reuertitur ad eū godolia. Propter verba dñi. tñc. n. godolias transmigrat ad chaldeos ante capcionē ciuitatis de consilio hieremie. vt dicit Ra. Sa. propter q̄s rex babylonis fecit eū populo remanēti in terra. cetera patent in littera. s Cūq; audissent. Hic ponit collatio populi ſpti ad eos qui fugerāt. & videtur in duas ptes. q̄ prio ponit collatio recepta benigna. secūdo cētra godolia cōspiratio maligna. hic: Jshmahel. Nota prie partis pauca in littera pauce exceptis. t Qui cūque fuerant per regiones. Circa hūdā. q̄ dixerāt hoc verbum ad diuersa loca fuerant per regiones. Circa hūdā. q̄ dixerāt hoc verbum ad diuersa loca sperantes ibi habere latibula. preter ad quā amicitia seu familiaritatē sibi habere. latibula. preter ad quā amicitia seu familiaritatē sibi habere. latibula. preter

c XL.

T Factum est. Dixit. Hec fraus ide p̃ visum hebraicis
t Ismael. Sed quoniam per parabolam de hieremiam: exem-
plū est: sic q̃ bona nobis p̃ malis mutata: intelligitur
ad ea q̃ bona nobis p̃ malis mutata: intelligitur
ut quasi in tristitie p̃ egressi: vt cū p̃ propheta
mentis dicatur quia gra
dicat lamentum lamen
tatio: quasi in tristitia p̃
tristat: Ab hac ergo
nec intrinsecus vitat: nec
in timore lapsum. Et
opus bonū in fine actio
nis designat: vbi ait
hec sunt ambulantes ab
bab. in lapsu est. Abod
bene: benedictus ambulat
q̃ pd̃ gradu firmo retinet
qui vsque perseuerat. Iudica
tum est vobis. Hieremie. xxx.
vii. de libro ei. Xbm/

Nicolaus

a Hierosolymis habito in
mafphat vt respondeam
precepto chaldeoꝝ. q. d.
potestis ad me locum re-
cipere si in aliquo for-
midatis. b Ibi q̃ odio
habet qui erant in moab
et qui ad illa loca fuge-
rant bellice guerre.
c Audito q̃ occidisset
nabuzardan reliquias de iudea: q̃ reposuisset sup eos go-
doliā filiū aicham filij saphan re
uersi sunt iquā iudei oēs de vni
uersis locis ad q̃ pfugerāt: et ve
nerūt in terrā iuda ad godoliā i
mafphath: et cōllegerūt vinū et
messes multā nimis. Johānā aūt
filij" carex et omnes principes exer
citus qui dispersi fuerāt i regio
nibus: venerūt ad godoliā i maf
phath: et dixerūt ei: Satō q̃ ba-
balrex filios ām̄o misit bismael
filiū nathanie pcutere alas tuas
Et nō credidit ei godolias filius
aicha. Johanna aūt filius carex
dixit ad godoliaz seorsus in maf
phath loquēs. Jbo et percutiaz
bismael filiū nathāie nullo sciēte
ne interficiat animā tuaz: et dissi
pentur iudei omnes q̃ pgregati
sūt ad te: et pibūt reliqe iuda. Et
ait godolias filius aicha ad io
hannā filium carex. Noli facere
verbū hoc: falsū enī loqueris tu
de bismael. C. XLI.

T Factū est in mēse septi
c mo: venit bismael filiꝰ
nathanie filij maasie filij eliza
ma de semine regali et optimates re
gis: et decem viri cum eo ad go
doliaz filiū aicha in maspha et
comederūt ibi pānes simul in maspha
Surrexit aūt bismael filius na
thanie et decē viri q̃ cū eo erant
et percusserūt godoliā filiū aichaz
filij saphan gladio: et interfecerūt
cū quem p̃fecerat rex babylo
nis fre. Oēs quoq; iudeos qui
erāt cum godolia in maspha et
chaldeos q̃ repti sūt ibi et viros
bellatores percussit bismael. Secūdo
aūt die postq̃ occiderat godoliā
nullo adhuc sciēte: vēnerūt viri
de sichem et de silo et de samaria.
octogīta viri rasi barba et scissis
nestib" et sīcātes et mūera et thus
habebant i manu vt offerrēt in
domo dñi. Egressus ergo bis/
mael filiꝰ nathāie i occursuz eoꝝ
de maspha incēdēs et ploraus
bat. Cū aūt occurrisset eis, dixit
ad eos: Venite ad godoliam fi
lium aichaz. Qui cū venissent ad
mediū ciuitatis: interfecit eos bis
mael filius nathāie circa mediū
lacus ipse et viri q̃ erant cū eo. Decē
aūt viri repti sūt inter eos q̃ dixe
runt ad bismael: Noli occidere
nos q: habem" thesauz i agro:
frumēti et ordei et olei et mel". Et
cessauit et nō interfecit eos cū fri/

Delyra

terez qui erāt cū eis godo
lia ad munitionē loci.
m Percussit ismael,
q: nō percussit filī. I
mael aūt et qui erāt cum
eo erāt occulte armati.
n Secundo aūt die,
Hic pōt esse dubium: quo
modo viri venientes ad godoliā decē essent cū
quinquaginta quibusdā ipsis.
o Cisterna. Ista cisterna fuit ex
structa a rege asa ad defensionem ciuitatis contra
baasa regem israel. Vel forte fuit ibi cisterna
ante ciuitatem: et ideo dicit ibi.

Nicolaus

occidere nos. q: habem"
thesaurū. q. d. tibi erit
necessarius et lucrifice nō
poteris nisi ide nos seruem"
a Exaīo aūt in quem
profecerat ismael ela cada
uera. et. ipse. e. qđ fecit
a" rex propter baasa sicut
hr̄. iii. Regū. xv. baasa
rex israel cepit edificare
rama: vt nullus posset
egredi secure de regno iu
da: propter qđ asa misit
munera magna regi sy-
rie vt inuaderet regnum
baasa qđ et fecit pp qđ
baasa fuit cōpulsus de-
mittere edificia rama et
asa edificato toro po
polo suo de lapidibus et
lignis dicti edificii fecit
foralicia ad munitionem
sue de baasa. et hec et facit
ibi facit ad locum maſ-
phat fortificādū. b Et
captiuos duxit. et. Jhoc
videtur pugnare cū qđ
dictū est q̃ fugerat
ab ante eos qui erāt cum
godolia in maspha. pro
pter q̃ videtur q̃ ibi per
maspha intelligatur il-
lud foralicii pactū vbi
erat godolias filiꝰ aichā
hic aūt territū qđ erat
circa illud foralicii vbi
manebāt alīq; iudei q̃ fu
erāt cū godolia ante
ei. Circa patent.
c Audiuit. Hic cō
siqūtur declarabit ipsius
ismaelis insecutio. Et ps
litera vltī tibi: d Et
inuenerunt eum ad aquas
multas que sunt in gaba
on. Iq; gabaon fuit in mō
te in quo nō sunt aque i
abundantia. vñ dicebat"
erat vallis magna in q̃
erāt ibi aq̃. e Cōp. vt.
et. po. et. letati sūt. p̃ ter
liberatōe ō mālo" illius
dist ipse fugit. Iq; q̃ dici
tur postea. f Fugit
cum octo viris, duo enī de duce principalibus quos secum adduxerat fue
runt interfecti. g Tulit ergo. Hic cōsequēter pontē populi fugidā-
tis. a. pro ide timoꝝ declarat. Secūdo hieremie cōsilii quem ei dat timen-
tibus. Circa primum tria declarat. Primo ea q̃ fecit pp qđ
fugiebat. Secundo ea q̃ ipse timuit populum remanere in ter
ra iuda ne posset interfectōes godolie q̃ timebat ibi locū regio babylonie
vastā chaldei vt interficerēt totum populum relictum ipsi chaldei vt
homicidā, q̃ ipse pauca excepit. b Quos reduxerat ab ismael filio
nathanie. a hic est punctus. q. d. fugit. i De maspha. nō significat lo
cus vnde iohānā eos reduxit. qz nō redigit eos de maspha sed de gabaon
vt dictum est. a vō si de maspha significat locus vnde erāt ille reliquie. qz
erant de territorio maspha. vt predictus est. k Quos reduxerat. Cie-

ad michi ciuitatem interficit eos? vir ergo ad effectū deo munere: vt
eiectus in medio cuiusdā. Interficit qz deus misericors deinde meliora in fine? sequens tradit
magna circūspectione et cautelā hostis euāgelice: cū occasione pertā
hostium ipsa armare pōtē vitā: De cuius manu nō euadunt nisi cū" ad
penitentiā reducā. Ibi aperte subiungitur: Deus vero reportā filiꝰ suos eos
et. Thesaur" qui i agro
spes est in penitētia: q̃ qz
nō cernitur oculis in ter-
ra credis suffecta ebenus
fur: Dat ergo thesaurus
in agro habuerē: erunt
sunt: Quia. n. post in cas
sic fuc vinū ad lamētū
redeunt nec capti mouē
tur: Ad eo antiquus ho
stis nec in eundo intēti

Nicolaus

a Ducatus ide. Hic cō
sequēter declarabit ipsius
ismaelis insecutio. Et ps
litera vltī tibi: d Et
inuenerunt eum ad aquas
multas que sunt in gaba
on. Iq; gabaon fuit in mō
te in quo nō sunt aque i
abundantia. vñ dicebat"
erat vallis magna in q̃
erāt ibi aq̃. e Cōp. vt.
et. po. et. letati sūt. p̃ ter
liberatōe ō mālo" illius
dist ipse fugit. Iq; q̃ dici
tur postea. f Fugit
cum octo viris, duo enī de duce principalibus quos secum adduxerat fue
runt interfecti. g Tulit ergo. Hic cōsequēter pontē populi fugidā-
tis. a. pro ide timoꝝ declarat. Secūdo hieremie cōsilii quem ei dat timen-
tibus. Circa primum tria declarat. Primo ea q̃ fecit pp qđ
fugiebat. Secundo ea q̃ ipse timuit populum remanere in ter
ra iuda ne posset interfectōes godolie q̃ timebat ibi locū regio babylonie
vastā chaldei vt interficerēt totum populum relictum ipsi chaldei vt
homicidā, q̃ ipse pauca excepit. b Quos reduxerat ab ismael filio
nathanie. a hic est punctus. q. d. fugit. i De maspha. nō significat lo
cus vnde iohānā eos reduxit. qz nō redigit eos de maspha sed de gabaon
vt dictum est. a vō si de maspha significat locus vnde erāt ille reliquie. qz
erant de territorio maspha. vt predictus est. k Quos reduxerat. Cie-

bus suis: Laus aūt in quē placue
rat bismael ossa cadauera virorū
quos peussit propter godoliam
ipse ē qđ fecit rex asa propter ba-
f quoniam] Nabuchodonosor nebulazardan principem de
ligens babylonie vigens etatis
asa regē israel. f Ipsum repleuit
bismael filius nathanie oculis.
f percussis vigens.
Et captiuas duxit bismael oēs
f Ad hoc. f. in contemplatione vel meditatione legis
mansionis vel in specula virtutum.
reliquias populi q̃ erat i maspha
f mulieres f eunuchos.
Filias regis f vniuersi ppli q̃ re
mānerāt i maspha quos cōmenda
uerat nabuzardā principi militie
godolie filio aichā. Et cepit eos
bismael filius nathāie: et abijt vt
f f qui interpretatur populus mercedis i capticue
rium facti locus perditionis dimensionis in cisterna
tra sirct ad filios" āmō. Rūdiuit
f dei gratia.
ät iobānā filiꝰ charee et oēs pūci
f Dominus. f. fauori dei gratia e militia media confes
sui qui contra spiritales nequitias pugnādo capiebat
ad ordinem redeuntes.
pes bellatorū qui erant cum eo:
et oē malus qđ fecerat bismael fi
lius nathanie: et assūptis vniuer
sis viris pfecti sunt vt bellarent
aduersū bismaelē filiū nathanie
et inuenerūt eū ad aquas multas
q̃ sunt in gabaon. Cūq; vidissēt
oēs populus qui erat cū" bisma
el. iohannaz filiū charee et vni
uersos pncipes bellatorū q̃ erant
cū eo letati sūt. Et reuersus ē oīs
populus quez capat bismael in
f f qual ad principem
maspha. Reuersusq; abijt ad
iohānā filiū charee. Bismael āt
f f relictus diabolus fugiens a vobis.
filius nathanie fugit cū octo vi
ris a facie iohānā: et abijt ad fi
lios āmō. Tulit ergo iohannas
filiꝰ charee et oēs pncipes bella-
torū q̃ erant cū eo: vniuersas re
liquias vulgi q̃as fduxerat ab
bismael filio nathanie de mās/
phat postq̃s peussit godoliā filiū

ossa fortiorū in itinere actionis interfecti: nequeuit in fine? sequens tradit
qui tanta nequitie obfuit: quibus fuit remissio? sibi ad nequitiam. videl
bos vbi sui sue appetitus laqueos vidēt, gehennā? vidēt. Spiritual
cauēt mens cōsiderabunt per calcaneū. cui qui sunt corporis termini?
significat actionis. Tulit ergo ea. Hanc fugam ridiculose? et irrat
fletu obrui verbis. vbi in
egyptum quam hieremie
longa narratione hor
tatur: longe amat. qui
ne pudeat. f. Egredientes
gimea animis que fluctuant
inter dictum? hieremie
vterius. Vbi filii ordeng
tractabit hieremias vt fa
ceritis consilium. et non
ea me. c.

De lyra

hiere. xliij. Videre et facti
etis. i Ut pereat et
inter omnes egyptum ex
enim egypti erat adue
turus regis babylonie.
et ideo crudelitate eius fa
cit. C. XLII.
m Accesserūt. xli
c cet populus ad
let in egyptum
fugere. ñ put vulgarit
consilium hieremie quā-
rere propter qđ obiicit
duas partes. quia primo
ponitur populi petitio,
secundo hieremie respō-
sio ibi. Ubi. Tertio autem. ibi
tertia pars patet vlīa ibi: a Cadat
etatio nostra in conspe
ctu tuo. humiliter vt pe
camur vlīa ad petam
eleuata. o Dñe deus
et. ps litera. p Ubi
est dñs. Hic offert pontē
hieremie responsio. Et pri
mi dicit in duas partes.
qz prio querit cui adhe
rem. Secūdo applicat ei
responsū. ibi: Cum
et cōpleti essent. Circa
primum adhuc duo facit. Quia
vt dictū est hieremias assen
sum populi: vt facit. j. ma
pte. v. sine rebellione alīq
debi rebelli sibi fidili. q. d.
mini" malis. Z pōtē debi
nō debet eē debil. v. dā
tē. respōnit. pp qđ dicit
salomon: Eccl. xvi. Sermo
q̃ simile voluntarie
debi fili. v. nō dici vīq
labor multus. v. populus
nō solū adunit sibi adhe
rentes turamdiu timuit
dicere. q. Dñs deus inter
nos testis veritatis.
iurare. n. i. deū tale tes
tem. r Si non iuxta
omne verbum in quo mi
serit te dñs ad nos. Subiungit
gitur punitā nos. Sm. si
non fecerimus. s Sine
bonum est. i. pacem.

f Siue malus. i. obscurus. ita q̃ nō accipit hic pro malo culpe. sed pene. q̃
est medicis amara subiungibilis. t pp famem inde cōsequētē. u Cū aūt
cōpleti essent dicit dicit. Hic cōsequēter hieremias explicat diuinum ritū
sibi factus. v dixit in nomine ei. q̃ prio ponitur huius responsi expli
catio. secundo eius refutatio. ca. se. Circa primum sciendum q̃ responsio de
mini fuit in hoc q̃ primo promittitur ea bonum sibi in terra tali romam
fecisse. secundo predicitur malum si ejciat ibi: Si autē dixeritis. Circa
primum premittitur tpus diuini responsi. cū dicit: Cum ei cōpleti essent
dies vl. sic cū i hebreo. v ibi aliq libri male habi: Expleti ec hoc ps q̃ hu
ei dies vl. sic cū i hebreo. v ibi aliq libri male habi: Expleti ec hoc ps q̃ hu
remias quendā diuinus responsus venit dei dictum. q̃ audito pontē
remias quendā diuinus responsus venit dei dictum. q̃ audito pontē
populi respondit. k. Et accessit ergo eos et. q. d. cernunt leipsū errare. pro vobis
populi respondit. k. Et accessit ergo eos et. q. d. cernunt leipsū errare. pro vobis
Litera patet vlīa ibi: t Et ejcerunt preces vt ea. Ejcere pene pro

De lyra

Nicolaus de lyra

c XLIII.

Et factus ē aūt cū complē set hieremias loquens ad populū vniuersos sermōes dñi dei eorū. p quibus miserat eū dñs de eorū ad illos oīa verba hec: dixit azarias filius osie ⁊ iohannā filius charee ⁊ oēs viri superbi dicētes ad hieremiā. Mēdacium tu loqris. Nō misit te dñs deus noster dicēs: Ne ingrediamini egyptū vt habitetis ibi: ⁊ baruch filius nerie incitat te aduersū nos vt tradat nos in manū chaldeorū interficiat nos ⁊ trāsduci faciat i babyloniā: Et nō audiuit iohānā filius charee ⁊ oēs principes bellatorū ⁊ vniuersus ppls vocē dñi: vt maneret i terra iuda: ⁊ tollēs iohannā filius charee ⁊ vniuersi principes bellatorū: vniuersos reliquias iuda q reuersi fuerāt de cunctis gētib⁹ ad q̄s fuerant aīa dispersi: vt habitarēt i terra iuda: viros ⁊ mulieres ⁊ puulos ⁊ filias regis ⁊ oēm aīam quā reliquerat nabuzardan princeps militie cū godolia filio aichā filij saphā: ⁊ tulit hieremiā. ppheta ⁊ baruch filiū nerie: ⁊ ingressi sūt i terrā egypti q: ñ obedierūt voci dñi ⁊ venerūt vsq; ad taphnis. Et factū ē sermo dñi ad hieremiā i taphnis dicēs: Sume i manu tua lapides grandes ⁊ abscōdes eos i crypta q̄ ē ſb muro lateritio i porta dom⁹ pharaonis: i taphnis cōspectibus virōrum iudeorū: ⁊ dices ad eos. Hec dicit dñs exercituū deus israel. Ecce ego mittā ⁊ assumam nabuchodonosor regē babylonis seruū meū: ⁊ ponā thronū ei⁹ sup lapides istos quos abscōdi: ⁊ statuet soliū suū sup eos. Veniēsq; percutiet terrā egypti. Quos i morte i morte: ⁊ quos i captiuitate i captiuitate: ⁊ quos i gladio in gladium. Et succendet ignē i delubris deorū egypti ⁊ cōburet ea ⁊ captiuos ducet illos ⁊ amictet terra egyptū sicut amictit pastor pallio suo: ⁊ egredietur in pace. Et confringet statuas dom⁹ solis q̄ sunt in terra egypti: ⁊ delubra deorū egypti comburet igni.

C. XLIIII.

Erbū quod factum ē ad hieremiā ⁊ ad oēs iudeos q habitāt in terra egypti habitātes in magdalo ⁊ in taphnis ⁊ in mēphis ⁊ in terra phatures dicēs: Hec dicit dñs exercituū deus israel. Vos vidistis oē malū istud quod adduxi super hierlm ⁊ sup oēs vrbes iuda: ⁊ ecce sunt deserte hodie et non est in eis habitator: propter malicias quas fecerūt ut me ad iracūdiā puocarēt ⁊ irēt ⁊ sacrificarēt ⁊ colerēt deos alienos quos nesciebant ipsi vos et patres vestri vos. Et misi ad vos oēs seruos meos prophetas de nocte cōsurgēs: mittēsq; ⁊ dicēs: Nolite facere verbū abominatiōis huiusmodi. Et nō audierūt nec inclinauerūt aurē suā vt cōuerterētur a malis suis ⁊ nō sacrificarēt dijs alienis. Et conflata ē indignatio mea ⁊ furor meus: ⁊ succēsa est in ciuitatibus iuda ⁊ i plateis hierusalē ⁊ versa sūt i solitudinē ⁊ vastitatē sicut dies hanc. Et nūc hec dicit dñs exercituū deus israel: Quare vos facitis malū hoc grāde contra animas vras? vt intereat ex vobis vir ⁊ mulier: paruul⁹ ⁊ lactās de medio iude: nec relinquat vobis quicq̄ reliquū: puocātes me in operibus manuū vestrarū sacrificādo dijs alienis i terra egypti in qua egressi estis vt habitetis ibi: ⁊ dispeamini ⁊ sitis i maledictōnē ⁊ i opprobriū cūctis gētibus terre. Numqd obliti estis malitias patrū vestrorū ⁊ mala regum iuda ⁊ mala vxorū eorū ⁊ mala vestra: ⁊ mala vxorū vestrarū: q̄ fecerūt in terra iuda ⁊ in regionib⁹ hierlm? Nō sunt mūdati vsq; ad diem hanc ⁊ nō timuerūt ⁊ nō ambulauerūt in lege dñi ⁊ in preceptis meis que dedi coram vobis ⁊ coram patribus vris. Jō hec dicit dominus exercituū deus israel: Ecce ego ponā faciē meā in vobis in malū: ⁊ dispdā omnē iudā: ⁊ assumā reliquias iude qui posuerūt facies suas vt ingrederent terram egypti ⁊ habitarēt ibi ⁊ psumentur oēs in terra egypti ⁊ cadēt i gladio ⁊ i fame psumēt̄ a minimo vsq; ad maximū: i gladio ⁊ fame morient̄: ⁊ erūt i iusiurandū ⁊ i miraculū ⁊ i maledictionē ⁊ in opprobriū. Et visitabo super habitatores terre egypti sicut visitaui sup hierusalē: i gladio ⁊ fame ⁊ pestē: ⁊ nō erit qui effugiat ⁊ sit reliquus de reliquijs iudeorū qui vadunt vt peregrinētur in terra egypti ⁊ reuertātur i terrā iuda: ad quā ipsi desiderant mentes eorū vt habitent ibi. Nō reuertēt̄ illuc nisi q̄ fugerit. Nō spōderūt aūt hieremie omnes viri sciētes q̄ sacrificarēt vxores eorū dijs alienis ⁊ vniuerse mulieres quarū stabat multitudo grādis: ⁊ oīs populus habitantium in terra egypti in phatures dicētes: Sermonē quē locut⁹ es ad nos in nomine dñi nō audiemus ex te sed faciētes faciem⁹ omne verbū quod egredietur de ore nostro: vt sacrificiem⁹ regine celi ⁊ libem⁹ ei libamina: sicut fecimus nos ⁊ patres nostri. reges nostri ⁊ principes nostri i vrbib⁹ iuda ⁊ i plateis hierusalē: ⁊ saturati sumus panib⁹ ⁊ bene nobis erat: malūq; nō vidimus. Et ex eo ātempore quo cessauimus sacrificare regine celi ⁊ libare ei libamina indigemus omnibus: ⁊ gladio ⁊ fame cōsumpti sumus. Et si nō sacrificamus regine celi ⁊ libamus ei libamina: nūqd sine viris nostris faciem⁹ ei placētes ac colēdā ei: ⁊ libamina ad libandum?

Et dixit hieremias ad oēs populū: aduersum viros ⁊ aduersus mulieres ⁊ aduersū vniuersā plebē qui responderant ei verbū dicēs: Nūquid nō sacrificiū quod sacrificastis i ciuitatibus iuda et in plateis hierusalē: vos ⁊ patres vestri: reges vestri ⁊ principes vri ⁊ populus terre: horum recordatus ē dñs ⁊ ascēdit sup cor: eius ⁊ nō poterat dñs vltra portare ppter malicias studiorū vestrorū ⁊ propter abominationes quas fecistis. Et facta ē terra vestra in desolationem ⁊ in stuporem ⁊ in maledictū eo q̄ nō sit habitator: sicut ē dies hec. Propterea q̄ sacrificastis idolis ⁊ peccastis dño: ⁊ nō audistis vocē dñi ⁊ in lege ⁊ i preceptis ⁊ in testimonijs eius nō ambulauistis: ideo accidit vobis mala hec sicut inuenerūt vobis mala hec sicut

De lyra

Nicolaus

Respōderunt. Similia ribo. precia cū loquēbat nobis nomine: tanq̄ negocium ex nobis loquunt prauitatis sue consilium.

Dixitque. Et ta he rem in egypto hui⁹ mūdi. i. in tenebris erroris

Nicolaus

Erud. Vide ybi ponit comminatio pene. p pcto idolatrie. ⁊ dicit in duas. qr pmo ponit ista comminatio. secūdo ponit obstinatio ibi: Respōderūt aūt. Prima adhuc i duas. qr primo arguit culpa secūdo subditur pena ibi: Jō hec dicit Circa pmū ponit⁹ duo: ⁊ cā dicit: b Habitantes in magdalo ⁊ in taphnis ⁊c. nota sūt villarum in qb⁹ habitabant iudei qui trāsfugerant in egyptū. vt dictum ē ca. xxxvii. c Vos vidistis omne malū istud qd adduxi sup hierusalē ⁊c. q. d. ex eo q̄ vidistis subsistere pena quā intuli hierusalē ⁊ terre iude p̄ peccatū idolatrie debet ēē correcti. d Et misi ad vos oēs seruos meos pphetas de nocte ⁊surgens. i. misi ad vos plures nūcios frequēter ⁊ sollicite ad retrahēdum vos de idolatria. Cetera patet vsq; ibi: e Sed cādā dicē hanc. i. vsq; ad hāc dicē apparet manifeste vindicta quā intuli. Cetera patent vsq; ibi: f Nūquid obliti estis mala patrū vestrorū. q. d. bene debetis esse memores de pena quā eis intuli. vt sic i peccatis eos nō imitaremini.

g Nō sūt mūdati vsq; ad diē hāc. q: macula remanet i vobis q̄ eius eorū filij imitātes eos i malitia. h Jō hec dicit dñs. Dicit ponit cōminatio pene. ⁊ patet ista vsq; ibi: i Aut posuerūt facies suas vt ingrederentur terrā egypti. sc ad habitādo. ⁊ ad hoc inducēdo. k Et ꝛsumentur oēs i terra egypti. q: alii qui ibi essent euadere inde qui nō iuerāt voluntarie sed magis ab alijs tracti: vt videbit postea. l Ad quā ipsi elegāt alios suos. sperātes reuerti aliqñ in terrā iuda. m Nō reuertent nisi qui fugerit. In hebreo habet: Nisi cadētes. ⁊ dicit b R.a. Sa. q. ibi fit hieremias ⁊ baruch qui in destructione hierusalē habuerunt regē babylonis p̄ patrē: vt dicū ē. ca. xxxvii. ⁊ xxxviij. ⁊ similiter q̄ fugerūt in egypto habitātes in magdalo ⁊ in taphnis ⁊ in mēphis ⁊ in terra phatures dicēs: Hec dicit dñs exercituū deus israel. Vos vidistis oē malū istud quod adduxi super hierlm ⁊ sup oēs vrbes iuda: ⁊ ecce sunt deserte hodie et non est in eis habitator: propter malicias quas fecerūt ut me ad iracūdiā puocarēt ⁊ irēt ⁊ sacrificarēt ⁊ colerēt deos alienos quos nesciebant ipsi vos et patres vestri vos. Et misi ad vos oēs seruos meos prophetas de nocte cōsurgēs: mittēsq; ⁊ dicēs: Nolite facere verbū abominatiōis huiusmodi. Et nō audierūt nec inclinauerūt aurē suā vt cōuerterētur a malis suis ⁊ nō sacrificarēt dijs alienis. Et conflata ē indignatio mea ⁊ furor meus: ⁊ succēsa est in ciuitatibus iuda ⁊ i plateis hierusalē ⁊ versa sūt i solitudinē ⁊ vastitatē sicut dies hanc. Et nūc hec dicit dñs exercituū deus israel: Quare vos facitis malū hoc grāde contra animas vras? vt intereat ex vobis vir ⁊ mulier: paruul⁹ ⁊ lactās de medio iude: nec relinquat vobis quicq̄ reliquū: puocātes me in operibus manuū vestrarū sacrificādo dijs alienis i terra egypti in qua egressi estis vt habitetis ibi: ⁊ dispeamini ⁊ sitis i maledictōnē ⁊ i opprobriū cūctis gētibus terre. Numqd obliti estis malitias patrū vestrorū ⁊ mala regum iuda ⁊ mala vxorū eorū ⁊ mala vestra: ⁊ mala vxorū vestrarū: q̄ fecerūt in terra iuda ⁊ in regionib⁹ hierlm? Nō sunt mūdati vsq; ad diem hanc ⁊ nō timuerūt ⁊ nō ambulauerūt in lege dñi ⁊ in preceptis meis que dedi coram vobis ⁊ coram patribus vris. Jō hec dicit dominus exercituū deus israel: Ecce ego ponā faciē meā in vobis in malū: ⁊ dispdā omnē iudā: ⁊ assumā reliquias iude qui posuerūt facies suas vt ingrederent terram egypti ⁊ habitarēt ibi ⁊ psumentur oēs in terra egypti ⁊ cadēt i gladio ⁊ i fame psumēt̄ a minimo vsq; ad maximū: i gladio ⁊ fame morient̄: ⁊ erūt i iusiurandū ⁊ i miraculū ⁊ i maledictionē ⁊ in opprobriū. Et visitabo super habitatores terre egypti sicut visitaui sup hierusalē: i gladio ⁊ fame ⁊ pestē: ⁊ nō erit qui effugiat ⁊ sit reliquus de reliquijs iudeorū qui vadunt vt peregrinētur in terra egypti ⁊ reuertātur i terrā iuda: ad quā ipsi desiderant mentes eorū vt habitent ibi. Nō reuertēt̄ illuc nisi q̄ fugerit. Nō spōderūt aūt hieremie omnes viri sciētes q̄ sacrificarēt vxores eorū dijs alienis ⁊ vniuerse mulieres quarū stabat multitudo grādis: ⁊ oīs populus habitantium in terra egypti in phatures dicētes: Sermonē quē locut⁹ es ad nos in nomine dñi nō audiemus ex te sed faciētes faciem⁹ omne verbū quod egredietur de ore nostro: vt sacrificiem⁹ regine celi ⁊ libem⁹ ei libamina: sicut fecimus nos ⁊ patres nostri. reges nostri ⁊ principes nostri i vrbib⁹ iuda ⁊ i plateis hierusalē: ⁊ saturati sumus panib⁹ ⁊ bene nobis erat: malūq; nō vidimus. Et ex eo ātempore quo cessauimus sacrificare regine celi ⁊ libare ei libamina indigemus omnibus: ⁊ gladio ⁊ fame cōsumpti sumus. Et si nō sacrificamus regine celi ⁊ libamus ei libamina: nūqd sine viris nostris faciem⁹ ei placētes ac colēdā ei: ⁊ libamina ad libandum?

Et dixit hieremias ad oēs populū: aduersum viros ⁊ aduersus mulieres ⁊ aduersū vniuersā plebē qui responderant ei verbū dicēs: Nūquid nō sacrificiū quod sacrificastis i ciuitatibus iuda et in plateis hierusalē: vos ⁊ patres vestri: reges vestri ⁊ principes vri ⁊ populus terre: horum recordatus ē dñs ⁊ ascēdit sup cor: eius ⁊ nō poterat dñs vltra portare ppter malicias studiorū vestrorū ⁊ propter abominationes quas fecistis. Et facta ē terra vestra in desolationem ⁊ in stuporem ⁊ in maledictū eo q̄ nō sit habitator: sicut ē dies hec. Propterea q̄ sacrificastis idolis ⁊ peccastis dño: ⁊ nō audistis vocē dñi ⁊ in lege ⁊ i preceptis ⁊ in testimonijs eius nō ambulauistis: ideo accidit vobis mala hec sicut inuenerūt vobis mala hec sicut

De lyra

Nicolaus de lyra

Et nō potuit dñs vltra portare. i. mala vestra dissimulare. ideo punire. g Dicut ē dies hec. i. ita durus ē dñs sicut hec dies. ⁊ sic patet conformitas responsionis predicte. q. d. sacrificia idolorum non habuerunt prosperitatem sed magis adiuerunt

Explicit

Dixit dominus ad. Commotus zephyra q; termos domini me noluerunt recipere ne videar in terra egypti quomodi qui contra dei preceptum illuc perfidie ingressi sunt eodem habeat eos exitio. Hoc illis ad nō vocat nomen dñi ex hominib; in terra egypti q; nec ferme ex eo nullo ad ea exire videntur recepta ut deo. Nō enim est pulchra laus

ē dicēs hec. Dixit ſāt hieremias ad oēm populū q ad vniuersos mulieres. Audite verbū dñi omnis iuda q estis i terra egypti: hec dicit dñs exercituū deus israel dicēs: Vos q vtroq; vſe locuti estis ore vſro: q manibus vſis ſpleſtis dicentes: Faciamus vota nostra que vouim⁹ vt sacrificem⁹ regine celi q libemus ei libamina. Implebis vota vſra q opere ppetrabis ea; audite verbum dñi omis iuda q habitatis in terra egypti. Ecce ego iurauī i nomine meo magno ait dñs: q; nequaq; vltra vocabit nomē meū ex ore oīs viri iudei dicētis: Viuit dominus deus in oi terra egypti. Ecce ego vigilabo sup eos i malū q nō in bonū: q; consumet omnes viri iuda q sūt i terra egypti gladio q fame: donec oēs penit⁹ consūāt. Et q fugerit gladiū reuertet̄ō terra egypti i terrā iuda viri pauci: q sciēt oēs relige iuda ingredientiū terrā egypti vt habitēt ibi: cui⁹ sermo complebitur: meus an illoꝝ? Et hoc vob signū ait dñs: q; visitez ego sup vos i loco isto: vt sciatis q; nec ꝓphētū sermones mei ꝑa vos i malū. Hec dicit dñs. Ecce ego tradā pharaonē ephree rgē egypti

Nicolaus

a Dicit adh. Hic ostr infertur debita punitio. q patet littera vsq; ibi:
b Ecce ego iurauī in nole meo magno ait dominus. q; nō habuit maiorem te per quē iurarent. Ideo iurauit per nomen suum: sicut q Deus. xxii. Per memetipsum iurauī dicit dñs &c. c Ecce ego vigilabo super eos i malum. i. cito inducam super eos malū pene. d Et sciunt omnes reliq; iuda. per pene experientiam que habent modo oculos clausos p culpam. Contra patet.

C XLV.

Erbū quod locutus est hieremias. Hic ponitur quoddam e constantium. q refertur illud factum ad tempus precedens: cū ꝓphetare: f Anno quarto ioachim filij iosie &c. q sic patet q illud fuit ante destructionem hierusalem per. xvii. annos. quia ioachim regnauit undecim annis. q anno vndecimo sedechie quarto mense capta fuit hierusalem: vt dictum est. ā. xxxix. g Hec dicit dominus deus israel ad te baruch &c. Hic dicit ꝓa. Ba. q; ille baruch scribat molestie q; ipse non erat affectatus spiritum prophetie. quia deus seruierat hieremie: sicut fidus minister morti q heliseo ministrat helie consecuti fuerunt donum ꝓphetie. q sic exponit quod subditur: h Dixisti. tu baruch. i Vbe ne hieremie qui tunc erat reclusus: vt dictum est. ā. xxxvi. q hoc q non habebat spiritum ꝓphetie. k Laboraui i gemitu meo. ꝓpter ista duo. ritum vbi. q subditur reprehensio sui dicti cum dicitur in persona dei. Ecce quos ego edificaui destruo. i. populum meum q ēplus nomini meo dedicauī destruā de prestringo. n Et tu queris tibi grandia. qui vis fieri ꝓpheta. aliquā tibi bñ: Vanitas. q male. quia littera est eorum per scripturā ꝓpter similitudinē literarū. o Nolī querere. q. d. magister tuus non quesiuit: sed magis de ꝓphetia se confessus: vt ps 'in principio huius libri. p Quia ecce ego adducam malū. capitulatio q destructionis. q Super omnem carnem. i. super omnē hominē: ꝑ hoc facta fl. quia de illa terra loquitur hic scriptura. q inducitur hoc ꝓ ra-

milio q dico meum. Joachim dom⁹ vocabat̄ sed de ciuitate abima q erat natura iuſt⁹ q nequissim⁹ mecū circa deum sanguinarius bonus manſuetus. Vbi q quarto regni barcet anno babylonie postquā qui nole nabuchodonosor acceptiuerē tēpore ei magno apparatu ad ciuitatē ventūq; est circa euphratem pugnatur⁹ contra eum egyptus

michaelis ab hac emylia ria erat victoria. Vbi q cognouit a rege babylonie voluntatis mihant ponitur non expauit hā cum magno exercitu ad euphratem venit. Qui ta cōgregatione vidē et multa milia armis. Tribꝰ aūt euphratem babylonie regionē. hyria vsq; ad peluſiū expet̄ ſuder. Quarto aūt anno nabuchodonosor q erat octauꝰ ioachimꝰ iudeos exēt magno exercitu castra metat⁹ et trium ta q̄ctur⁹ a ioachis ani cone diuicatur⁹. Ille ño metuēs minas ei⁹ q pacē hīc oēbat. iuſſione it ei tributa q̄ pepit an nis tribꝰ. Tertio vo an no audito egyptios de nuo ꝑ babyloné pugnaturos tributa ñ reddidit ſi ſpe egyptiaci belli deceptꝰ. Nā pugnare ꝑ ei minime ꝓhibuerit egyptij.

C. XLVI.

Erbū qd fa. n ē. Rab. Ba ctus⁹ ꝓphetiā mi rit ō iuda q tribꝰ chaldee io q egyptio ꝓ ꝓphēta narratōne egit. Deinc aduersꝰ gētes q pticias .i. ad egyptū palestinos moabitas iudā filios āmon ad ydumeā. ad ecdā: ad ciā: tādē ad babyloné et ad rēā chaldeoꝝ. vbi ostē ꝓphetat. vt ſalt q̄ ꝑ dicta ꝓfuturi ſt. Pn⁹ ꝑ ad egyptū q̄ magis iudea ſi ſcādalizꝰ fuit: fmonē

De Ira

tione et qua debebat cessare a sua pertinone. quia spiritus ꝓphetie erat pro cōmuni vtilitate populi. sm q dicitur. i. ad Cor. xii. q video imminere destructionē q captiuitate populi non debet ſpiritus prophetie poſtulari.

r Et dabo tibi animam tuā. i. vitā q hoc ſufficiat tibi. Expositores nostri non dicunt q baruch quereret ꝓphetie spiritus sibi dari. sed q impatienter vel saltem minus patienter portabat tribulationē magistri sui q suā. q; hieremias erat reclusus q liber qui scripserat baruch cōtinebat q verba ad montes querebat: vt habet. ā. xxxvi. q ꝓpter ista dicebat: Vbe misero mihi quoniā addidit dñs dolores dolori meo. Laboraui ingemitu meo &c. Addidit i ſpona domini: Ecce quos edificaui ego destruo. q. d. debes portare patienter tribulationem ruinā. sm q dicit aplꝰ: Flere cū flentibus. Et tu queris tibi grandia. i. vt sis in quiete q pace mea. Nolī querere. q. d. non est tempus luminene populi tui tribulatione q captiuitate. cetera patent ꝛc dictis.

Hoc factum est verbum domini C. XLVI.

q ad hieremiam. Superius hieremias ꝓphetauit contra iudeos principaliter licet aliqua inſuauerit contra gentiles. hic conſequit ter prophetizat contra extraneos. q diuiditur in duas partes. quia primo premittitur quedam breuis prefatio. secundo subdit narratiue ibi: Ad egyptum. Circa primū dicit: Quod factū est verbū dñi ad hieremiā ꝓphetam contra gentes. ista ꝓpheta erat ad ꝓfectionē indeoꝝ. q video facta est contra illas gentes que speciali modo eis nocuerūt. q iste gentes fuerunt babylonij qui populū captiuauerūt. q egyptij et quoq; finitimi iudei nabuchodonosor rebellauerunt: vt patet ex capitulatione. q admonite q monite qui debuissent eos iuuare ratione consanguinitatis: et q defecerūnt de loth nepote abrahe. q sarraceni qui descenderūt ab ismael filio abrahe. q idumei qui descenderunt ab esau fratre iacob. q philistei. q tyri ratione vicinitatis. et tamen magis nocuerunt eis. t Ad egyptum. Hic incipit narratio. q dividitur in quinq; partes sm quinq; gentes contra quas hieremias ꝓphetat. prio ꝑ quodo patebit. Incipit aūt ab egyptijs q erat i maxima gloria. q; ꝓ destructio egyptioꝝ destructio. f Indeoꝝ sanctio ibi:

Et nunc

conuertit: ignauo quando hec locutio facta est. quarto. f. anno ioachim filij iosie: quando phara nechao rex egypti in charchamis cum nabuchodonosor pugnauit q superatus est.

Ascendite equos. Hieremi q ſolmatici ex diuersis ꝓuinciis erāt fruſtra respondet ciuitatē ciuitatē dei bellis. Dicit est inferi non ꝓualere. Et tu vic vitoꝛ oēs gladꝰ eius deuorabit carnes. Hoc q vt: Fortitudo fugitiui meā sanguine q gladius &c. car. Et erit victima dñi i terra aquilonis iuxta fluuiū euphraten. i. ibiq; locularis vocabit̄ ingredientiū tradunt i manu eius q soliti sūt ꝓfluere ad aquilonē vt mittat eos in flatū ignis et sulphuris. Ascende in galaad &c. Admonet ē ad quē. vii. die venit iacob de carrā fugiens: et aūt ad tergū phenicis q arabie cotis⁹ libani copulat⁹ extenditur ꝓ deserti vsq; ad trānsiordanē vbi habitauit ioan rex ammonitaꝝ. Cecidit autem in portis filiorum rubem q gadis diuidit tribus manasse.

Tolle resinā. Bacchi resinā vocat. Resi. n. dicit q̄ manat. Est aūt lachryma fudoꝛ ligni q; ex alata vt cerasi q lentisci: q hmōi. Pōla resina q chorebitina oleum stantico: hīc gignit arabia. Judea syria. cypros q affrica q insule cicladea. Secūda est lenti q ma q̄ mitrie vocat. hec ex chio insula ꝓportat.

Nicolaus

Et tu ne timeas. Pōla i duas. q ꝓ deserbit egyptioꝝ rebellatio. secūdo rgni eoꝝ deiectio: ibi: Verbū quod locut⁹ est. Pōla adhuc i duas. q primo deserbit egyptioꝝ rebellationis gnālitas. q secūdo ciuilis gratias. Primo adhuc in duas. q primo deserbit rebellatio q̄ ad egyptios. secūdo q̄ntum ad eoꝝ auxiliatores: ibi: Egyptus. Circa primū primo tangit loc⁹ bellicū. vbi: Iuxta fluuium euphraten in charchamis. secūdo tēp⁹ ibi: Quarto anno ioachim. tertio bellī apparatus: ibi vbi: a Preparate scutū. q; ꝓprie est militū. b Et clypeū. qui ꝓprie est pedituꝝ. tñ frequēter vnū ponit ꝓ alio. c Et procedite ad bellū. ordinate ꝓ acies distincte. d Jūgite equos. In hebreo hꝫ: Ligate equos. i. cingulate q̄s fit ante ascensū equitū. e Polite lanceas. i. fortite ferra lanceaꝝ vt melius penetrent. Cōsequēter ponit cōtigit⁹: cuꝫ vbi: f Vidi ipsos pauidos. f. egyptios. g Et terga vertentes. i. fugientes. h Nec respexerūt retro si ec festinatione fugę q adhuc nō valebāt eis. ō subdit: i Nō fugiet velox &c. ō admirando subdit adhuc ꝓphēta: k Quis est iste. f. rex egypti. l Qui quasi fluuius ascēdit. i. ex magna pōpa q apparatu ad ꝓeliū venit. q ri sic est turpiter debellat⁹. m Egyptus. Hic ostr deserbitur rebellatio q̄ntū ad auxiliatores eius vbi: n Et velut flumina mouebunt̄ fluct⁹ eī⁹. q; plures alias gētes ei⁹ auxiliū habebat q fortes: vt ꝓxima subdit: de quoꝝ auxilio nimio cōsolebat. ō subdit: Et dixit ascendā &c. o Exultate in currib⁹. q; antiquit⁹ alīqui pugnabāt i currib⁹. p Et procedite fortes. ethiopie. i. bellatores de terra illa. q Tenētes scuta. i. nocti ad ꝓeliū. r Et lydii arripientes q iaculantes sagittas. q; erāt edocti in arte sagittandi. s Dies autē ille vbi &c. q. d. tēꝑ istud nō valebit egyptio. q; dies ille belli statuit⁹ ē a deo vt fiat vindicta de eis. t Deus. gladi⁹. f. regi. babylonis egyptiorum ꝓcreāti. u Et inebr. fm. eoꝝ. i. abūdāter mensura effundet̄ sanguinem.

f Ascende in galaad. Hic deserbit debellatiōis grauitas. q multi fuerunt interfecti q alii vulnerati ꝓ magna parte infamabiliter. ō dicitur: Ascende in galaad. vbi ostendabit medicinalia. y Et collige resinā. i. medicinā. q; ti hoc ō ironice. ō subdit: Frustra multiplicas medicamina &c.
g Audierūt gētes ignominiā tuā &c. f. ꝓ rebellatiōe. a Ululatus tuus. i. fons eoꝝ cōsilius fugientiū q medicantiū. Reꝑcussit terrā. q; fecerūt cā.

Tertia pinacis ꝓfectilia plectunt. alia plectunt alie vestes: alia ardent. alia seruant. et colophonia vsq; q nomē colophonia retinet ciuitas. q capta est ista ciuitas⁹ q ꝓuincia ꝑsie. vltima. Retina autē laud. Retina ergo ꝓ pinia ponit q medicamine ꝓuentibꝰ ad oēs. Inde hostat̄ ꝓpha egyptij q ceteras ꝓuincias vt agit ꝓhem. aliquam a falsa ne frustra medicamina ꝓparēt. q nō ad ꝓpositū de sanatione sed confusionem.

Audierunt gētes. Simili fruſtra. sonat̄ q ꝓdest̄ ꝓ ꝓdeſt̄ ꝓ ꝓdeſt̄ ꝓ ꝓdeſt

luos i mari venict. ᵗ Elata t ātmi
gratiōs hec tibi habitatrīc filia
egypti: q memphis i solitudine
erit ⁊ deserta ⁊ habitabilis. Ui
tula elegās atq; formosa egypt⁹
ᵗ without delay ⁊ ceasing ⁊ run away ⁊ face away from
stimulāt̄ce ab aglone venict ei.
Mercenarij quoq; eius q̄ versabāt̄ur i medio eius: quāsi vitu
ᵗ in the midst of them
li saginati versi sūt ⁊ fugerūt sīl
nec stare potuerūt: q: dies ita se
chōis eop venit sup eos: ⁊ tem
pus visitatiōis eop. Vōx eius
quāsi eris sonabit: qm cū exerci
tu properabunt: ⁊ cū securibus
venient. Quasi ligna cedentes
succiderunt saltū eius ait dñs: q
supputari nō pōt. Multiplicati
sūt sup locustas ⁊ non est in eis
ᵗ quia omit aplicari sunt super numerum
numerus. Cōfusa ē filia egypti
ᵗ dereliquit, ⁊ ᵗ subdit vbi
ter ⁊ de subdito eorum dñi enim abrogauit omnia ⁊ ita
eum regni exterminio
⁊ tradita i manus populi aglo
nis dixit dñs exercituū dē⁹ isra
el. Ecce ego visitabo sup tumul
tū alexādrie ⁊ sup egyptum ⁊ su
pēr deos eius ⁊ sup reges eius
⁊ super pharaonem ⁊ super om
nēs qui cōfidunt in eo: ⁊ dabo
eos in manus quērētiuz animā
eop ⁊ in manus nabuchodono
sor regis babylōis ⁊ in manus
seruop eius. Et post hec habita

Nicolaus

a Vasa trāsmigrationis fac tibi. i. para te ad fugā de terra. Sciendum
est. q. scriptura nō loquit hic de carmelo vbi māsit nabal: qui erat satis lō
ge a marisilā de carmelo in quo fuit mansio helie qui est typicus⁹ mart
nobis terrarum. b Vitula elegās atq; formosa egyptus. hoc dī: q: po
pulus egypti erat petulās ⁊ lasciu⁹. c Stimulator ab aglone venit. i
nabuchodonosor: q. a pte aglonis intrauit egyptū ⁊ gladio suo stimula
uit eā. d Mercenarij q. ē⁹ q. versabant i medio ē⁹. terra egypti est
fluuia maxime nobiles. ppter q̄s mercatores de ē⁹ regionibus venie
bāt ibi mercimonia ad vēdēdū. e Quasi vituli saginati. i. pinguis plenī.
f Versi sūt ⁊ fugerūt vnusq; ad terrā sui. ppter ruinā imminētē. idco
subdit: g Qz dies interfectionis eor. i. dīum ad romanos in egypto.
h Vox ē⁹. Hic ostendit babylonios pōtificatū dī: Vox ē⁹. i. fragor
⁊ strepit⁹ eorū⁹. i Quasi eris sonabit. i. sicut tuba eris. k Et cū
securibus⁹ venient ei. q̄si cedētes ligna. ē q̄d dicat. sicut ligna non pōt resistē
securibus⁹ sic cōtēdere nec egypt⁹ poterit resistere exercitui babylonioz⁹um.
l Multiplicati sūt sup locustas ⁊ c. hoc designat magnā multitudō
nem⁹ babylonis. m Visitabo sup tumultū alexādrie. nomē ē ciuitatis
in egypto famose in qua erat popul⁹ multus. ideo fingitur hic p tumultus. In
hebreo tñ habet b: Super tumultū mino. sic enī vocabat illa ciuitatē tēpore hieremiē postea per magnā rēp⁹ alexādri magnus egyptum sibi
subiugauit ⁊ illā ciuitatē in parte destructā reedificauit ⁊ ampliauit ⁊ suo no
mine vocauit. ppter q̄s trāslatus qui fuit post rēp⁹ alexādri trāstulit no
men vetustū q̄s erat ⁊ cū famosū. n Et sup deos⁹. i. sup idola ar
gentea ⁊ aurea que rapuerāt chaldei. o Et sup reges ē⁹. q. plures re
gum erāt sub rege egypti. p Et sup eos qui cōfidunt in eo, qui venerāt
ad ē⁹ auxiliū sperantes ab eo auxiliari ⁊ casu cōsimili. q Et post hec
habitabit. Hic ostendit regni egypti reparatio. q. is tēc nabuchodo
nosor egypti vastauerit ⁊ nomen regni inde abstulerit. ut postea fuit ab

qui ad locum de quo volunt se exaltare in inferna venire ostendit ⁊ tunc patien
confusionem omnes carnales cognoscunt quoniam vana spes voluptuosum locum habent
cū diabolo patiendo in adiuersis. Et confusa est filia egypti. ⁊c.

Et post hec. Licet vid. ar tumuare regnū egypti⁹ q̄ nō irrepabile
a nabuchodonosor alis restituēdū cū postea ibi fuerit regio vbi ad augu
stus almon in finibus ipsius
na designat egyptū qui
cultū i egypto hui⁹ mū
di restaurat⁹ ⁊ dat quem
cor ebū hō nat⁹ ⁊ di ⁊
ciuitas: quarū vna ex
pti plaga ⁊ fama. ⁊c.

Et tu ne timeas. ⁊c.
Hec pcessit nō dicit
pacem iudee q toto ap
be otiosi plumbi ē⁹ nec
regnū hui⁹ nec facerā
tibi. Locum alii ipiang
genti q colligit de ēis
gentib⁹ ⁊ reuocat de ca
petuitate errois ad ter
ram celestis vbi requie
scet in spe ⁊ prosperate
successu virtutum: ⁊ c.
modo aduertendū q̄ dñs
le deo suo. Non consu
metur quidē⁹ sicut ego
purgabitur atq; p̄ducā
tur. Possum⁹ tñ dicere
q̄ generatio illa antq;
ante pdē iudeos penitus
nō cōsumet: q: ⁊ pōt
citatis⁹ atq; ⁊ ⁊ isra
lis. ⁊ c.

Dñs locutus ē
ver. ⁊c. Hieremias
ciuitas
⁊ Gaph ⁊ vicinis natio
nib⁹ plagas vltras p
dicit: q: pdin⁹ dē⁹ isra
hel: ⁊ i ill⁹ aduersitate
gaudebit. Postea ē
sicut ab egyptijs predicat
captiuitate venturam.

Et dixit. Odicit ty
rū ⁊ sydonē ad palestinos
atq; ⁊ tyr⁹ ⁊ sydon
petali ceciderūt: sydō ut
min⁹ chananeop ⁊ terra
alex⁹ ⁊ ē⁹ possedit q̄ho
fecerpellere nō valuit.

de ḡra

egyptia habitata. i. post sunt quadraginta annos⁹ sm q̄ dī Ezechiel ca⁹.
fuerūt eni ibi postea reges magni ⁊ potentes vt ps i libro Dan. ⁊ Ma
chab. ⁊ hoc est q̄d dī: Et post hec habitabit ⁊c. ps ifa. r Et tu nec
metas. Hic ostendit cōsolatio iudeop quib⁹ promittit remedia a cpti
uitate babylonica cū dī: Et tu ne timeas serue me⁹ iacob. aut⁹ cū subdit:
s Quia ecce ego saluū te faciā. ⁊ dicit hec de iudeis dīs populis q̄ impi
fuerāt deleti. cetera patent vsq; ibi: t Et eo nō cōsumā. totaliter de
lendo. u Sed castigabo te i iudicio. penis tēporalib⁹ sm ordinē iusticie
mee te affligēdo. x Nec q̄si innocēti parcā tibi. q. d. q; non es innocēs
sm veritatē. Vel sic. Ne iudices te innocētē ⁊ tibi pcet. C. XLVII.

y Hoc factū est verbū dñi ad hieremiā. Hic ostendit hieremias
q prophetā cōtra palestinos
palestinos
⁊ primo ponit hui⁹ verbi ordinē ibi: Qz
facit ē verbū dñi ad hieremiā pphetā cōtra palestinos⁹ antequā per
cuteret pharao gazam. ⁊ vt dicit Ra. Sa. hoc fuit tēpore quo nabuchodo
nosor obsidebat hierusalē: vt dictū est. 4. regū. ⁊ ab illa obsidione dicit
runt chaldei vt obviarent egyptijs venientibus in auxiliū iudeop. quo
rum occursum timens rex egypti spoliauit gazam que est ciuitas in extre
mitate terre philistinoꝝ versus egyptum: vt patet in descriptione tēr
terre ⁊ reuertit se ad terram suam. Conscendentes pontus vastauit philis
thinorum⁹ per regem babylonicum dicitur: ꝫ Ecce aque ascendūt
ab aquilone ⁊c. quia a parte aquilonis intrauit exercitus babylonie ter
ram philistinoꝝ qui nominatur nomine aquarum inundantium ad
designandum fortitudinem exercitus ⁊ eius impetum sicut Esaie. viii.
dicitur: Adducit dominus super eos aquas fluminis fortes ⁊ multas re
gem assyriorum ⁊c. a Clamabunt homines ⁊ vlulabunt. ex
vlulatus sonus confusus procedens ex magno timore ⁊ angustia.
b Non respexerunt patres filios. ad admirandum eos ex impetu
tia. c Et dissipabitur tyrus ⁊ sidon. iste ciuitates erant confede

rate philistie

Nicolaus

rate philistie. ⁊ iō dissipate fuerūt cū eis. a Reliqas insule cappadocie.
cappadoces ⁊ philistei exierāt de caphtorim. sm q̄ dī Deut. x. de qb⁹ egred
ti ⁊ philistiim ⁊ capiuti. i. cappadoces vel Gēti Hebreo: Insule caphtor
⁊ ppter ppinquitatē dicit. i. ingulis philisthinoꝝ venerūt ⁊ cū eis pmanēt.
b Venit caluicia sup gazam. i. q. n. fuisset ḡmo spoliata p regē egypti: vt
dictū est. postea fuit empta⁹ destructa p regē babylonie. c Conticuit
ascalon. i. pplis ascalonite nō potēs resistere. d Usquequo dicis. hic ē
finis verbi⁹ ⁊ refert ad terrā philisthinoꝝ. ⁊ q̄s regē. e O murro vbi. di
rigit ad gladiū regis babylonie. q. d⁹ murro dilecte q̄ erat eruditus vbi
subtilitate⁹ frequēter dicit. i. f Usquequo nō quiesces? Ingredē i vagi
nā tuā ⁊c. ⁊ sic dicebat philistei ⁊ regiones ille gladio babylonie affligē. ⁊
videbat ppheta. g Nūq; quiescit cū vbi propriū ei aduersū ascalonē ⁊ ad
uersū reliquas maritimas ciuitates. ⁊c. ⁊ talem occasionē ⁊ victoriā nō facit virtute
sua sed martimas ciuitates. ⁊c. q. d. talem occasionē ⁊ victoriā q̄s sm ordinē di
uine iustitie punit⁹ ipse.

C. XLVIII.

b Moab. Hic i tertio loco ꝓphetat⁹ moabitas ⁊ dividit in
a duas ptes. q⁹ ponit afflictio moabitop ab assyriis. ⁊ a chal
deis: ibi: Hec dicit dñs. ⁊ ꝫ nō ponit ciuitas ppha⁹ eop. ppho
thabo. xv. ca. ⁊. xvi. ca. ⁊ i plurib⁹ vtit ibi vbi ē posita. ⁊ q̄ magis appet
ciuitā ⁊ hieremiā cōdē tpā. pphetatis. Posita diuisit⁹ i tres. q⁹ p⁹ pōt mora
liter vastatio. i⁹ vastatiōis rō ibi: Quo co cui. 3⁹ pphe⁹ pacificat: Jō

Notandū aūt q⁹ nabo interpretat⁹ latine vt pphetia hieronimi dicitur
vt vsita tuary. eleon cognationes. iuxta q̄s eccliastes sermonem suum
Ita q̄ ē⁹ dogma sibi sentat. atq; ligit⁹ ordine petre beatus ⁊ eximius
trinitatis natalē⁹ inuent. vastat⁹ ē⁹ ab gentibus ⁊ ⁊. quarti ecclastice sermonē
destruunt⁹ vt ritus fidei⁹ pphetarū ⁊ factis eop ad pdam ⁊ ludibrium
vertant⁹ ⁊ ritus fidei⁹ pphetarū ⁊ factis eop ad pdam ⁊ ludibrium
vertant⁹ ⁊ ritus fidei⁹ pphetarū ⁊ factis eop ad pdam ⁊ ludibrium

ᵗ superbiam.
gēte: ergo silens pcedere: scapie
turqz te gladi⁹. Vōx clamoꝝ
ᵗ ⁊ romanos intrabit
ō ozonaiz: vastitas ⁊ ptritio ma
ᵗ quassatio ⁊ ruina
gna. Cōtrita ē moab: ānūciate
clamoꝝ⁹ eius. ᵗ Per alcēsum
ᵗ quia in ascensu
enim luctb ploās ascēdet⁹ i fletu
ᵗ dicit. ulterius quod nocet ad ascensu
qm in descensu ozonaim hostes
vlulatuz cōtritiōis audierunt.
ᵗ pernine moab.
Fugite: saluate aīas vestras: ⁊
ᵗ myrica arboris est humilis.
critis q̄si myrice i deserto. Qz
ᵗ ⁊ alcesum in pugnatorib⁹.
eo eni q⁹ habuisti fiduciā i⁹ mūi
ᵗ ⁊ ligustrie ⁊ similaria vel memorata
tionibus tuis ⁊ in thesauris tu
ᵗ ab ecclastica qui interpretatur locus fidei ⁊ fluxa
pugnabit ⁊ capiet⁹ ⁊ ibit⁹ sacer
ᵗ ⁊ ligustrie ⁊ similaria vel memorata
mos i trānsmigrationē. sacerdo
ᵗ ministri
tes ei⁹ ⁊ principes eius simul. Et
ᵗ ecclastica. ᵗ ⁊ similaria vel memorata
vēniet pdo ad omnē⁹ urbem ⁊
ᵗ quia omnis pugnax interficietur capitudinem.
urbe nulla saluabit⁹. Et pibunt
ᵗ valle humiliationis ᵗ loca virtutum.
valles ⁊ dissipabunt cāpestria.
ᵗ quod vlgo aditus dicunt.
qm dixit dñs. Date florē moab
quia florens egredietur: ⁊ ciuita
tes eius deserte erūt ⁊ inhabita

bilis in qua erat chamos idolum quod ⁊ deiphegor.

Solusite aīe vestre. Qui vultis saluare aīmā suā fugite. vertitā
doctrinā physiologoꝝ ⁊ heresiarcop: vbi errāt⁹ ⁊ incrit⁹: ⁊ p humilitatē cō
fessionis agāt penias errois ⁊ delicto districte obtemperātes mandatis ⁊ fini
plicitate ⁊ veritate catholice doctrine.

Date florē. Qui inuitūt ydiana ⁊ in scriptura fictitia florere vide
bat⁹ in delictis ⁊ in solitudine redigat. q. vere vilipēsa deo ois ypocrisis
vt sequela temporis ostendit. Ab alcātone qui facit. o. d. f. Mentis eē enim
vt non solum intuēamur quod agimus. sed etiā qua vitatione agimus.

de ḡra

sup moab. Et tota ḡnā nolant plāctus ciuitates terre moabitop. ḡa sicilicij
ppter vt habitatores nō loquātur d⁹ aliq; ciuitas affligi vt vastari q̄ po
pulus ciuitat⁹ affligit vt vastet. Dicit igit⁹: I Vbe filie nabo. nomē ē ciu
tatis vastandē⁹ ⁊ tra moab. a Cōfusus est. i. cuniculariorum ⁊ erat valde
fossa ciuitas. ⁊ ter alias. ⁊ Cōtra ē. co. mal⁹ ⁊. ⁊ chaldei dicūt ad luciferū
Venite vēspiam⁹ ⁊c. m Sequit⁹ te gladi⁹. q̄sum ad fugiēs ⁊c. ⁊c.
n Vox da. de cronaim. i. de tali loco egredit⁹ a moabitis⁹ ⁊ fugabit⁹.
o Per alcē. eni luith ⁊c. nomē ē mons⁹ i moab ad qd multi fletus ve
hementer. p Postea vlu. cō. audierūt. i. chaldei a libro ꝓperāt clamo
res fugientiū. q Et ē q̄si nu. i. de. Ultrilec ab eo bone. In hebreo⁹ sic hī:
Erut q̄si vastitas i deserto. r Pro eo n. Hic ostendit pōt dicit vastā
tionis ⁊ ē cuplg. vna ex ciuitatibus alia ex dei precepto. s⁹ de. Absolutus ei
Posita adhuc duplex. ꝓ⁹ q̄ nimis ꝓfecit i totalitate fuit⁹ ⁊ absolutus ei
utilis. s⁹ q̄ bibit⁹ plen⁹ vino deliciarum⁹ natiuos⁹ dicta moab: pp q̄s minis
supportet ⁊ multū erat q⁹ punitē. Igit p⁹ ponit ꝓmū. s⁹ ieciūdū. ibi:
dicit. Circa p⁹ dī: Pro eo ⁊c. Irrepabilis eas irrepanabiles. u Et ut
tule. eliminādo q⁹ ide posita bellatores. ⁊ dicit ad restituēdos ei hel. t Ex
fugiēs. ca. q⁹ nulla pōt bellatores ⁊ indicit dei. u Et ibit. i. idolū erat
ōp ca. q⁹ nulla pōt bellatores ⁊ indicit dei. u Et ibit. i. idolū erat
moabitop. x In ter. chaldei pontifices ipis ad ē⁹ sua pp mīc scientiā
y Et ve. ꝓ. i. exercit⁹ chaldeop. z Et pibit vas. ⁊. i. babylonici vas
ti⁹ ⁊ capestri⁹. a Dat. f. n. ⁊. i. dicit. ⁊ similē dicit cū⁹ pphe⁹ pacificat⁹ Jō

Maledictus qui fa. o. d. b. Dolosa per torpor nati tur' fraus per
primitiuo. Maledictum illum intuor amor dei exaperat hanc propositu amor
dei exciter. Fraudem quippe in rei opere perpetrantis & inordinatu. Di-
ligendo quo quod recte agit ad primum amorem is amittente. Duna fedi-
nat. Tribus alit modis fraus illa committit aut enim facitis coulue bladi gra
tia aut materia peccato; subtrahendo aut gregi ministrio nostrio carnale & in-
trend incautu & reluctandi gladio verbi dei.

Benga. Maledictus a sanguine, gloriere & fabricatio verbum a carnalium
vitio interdicit nitiere ut quo vi. Maledictus nec deuocatus cum ma. Ipse
paulus ait. Q. Doctor bodie qi mudue fug a sanguine eius. Mlo enī sanguis
fugit quo mus' auudicar-
rem oc pūlū dei verbo.

Fortiter fuit. Obi-
ditur modo ab abdicatio
tia in ocūlū clerarionem
ventis & pplm dei affir-
cū deiperatis qi nihil ad
fluctionis vel capitula-
tio pertinebat.

Mitti ei v. Mystice. Quicūq; in bona
physiologia pfidet do-
ctrinā simplicē: veritatis
dogmatis suscipit & ne
cipientes. thesaurizat
se fide quo in libris qui
valia habuere malignā
spūs: & tale abundanc
i certa vite: gloria nihil
sibi placit. stultū fiat:
& sal suū insipiens deprehendatur. Qz dei gratia domo
nia: tale iudicū ei diabolo
& angelis ei' i igne eter-
nū. Justi aūt i vita etnā.

Ululamini enī
obs v. Prenūc vel ad
pulsum. Euocatiue p la-
tisfactionez agnitz cuadant misericam.

Mystice. Superbia
hui' mūdi & heretici qz
moab figūrā fuisse nō
comprehit ad fidē catholi
cas pueri: venit illi ru
ina: vastatio eius' vehi
bus cozi. i. diuersis hoc.
Que enī lōge vel ppe a
veritate distant lucēs cul
gelio subuertunt.

Abscisum & c. m. vi. Sicut pra babylonē & pharisēum vanitatē: ita et oppositore pplm iu-
deozum fidei' vastitas
moabitaz. i. arabū ab assyrio & babyloniosis ab vtrisq; enī vastant filii: qui
sennacher captiuauit israel: & nabochodonosor habitauit hierusalem.

Como moabi grad. f. i. b seculo dogmatū puerozū & gegd ad senū scias
pfinet & potat' robustū subuertit: vt nihil pfidet qđ senū simū putauit.

De lyra

sum⁹ & viri robusti a pcinctū. q. d. per effectū apparebit contrariū. ū
subdit: q Vastata est moab & ciuitates illi⁹ succident. f. aduersarii.
r Et electi iuuenes eius. f. moab. s Desolabitur. a supbia sua. t In
occisionē. a fiducia aduersarius. u Confitemini eū. ironice loquit. q̄ post
quod subdit: x Dicite: Ecce cōfracta ē virga fortis. i. potestas moab.
y Baculus gloriosus. i. sceptrū regni eius superbū. z Defecit de
gloria in confusionem. a Sede in sitī. i. i penuria qua superuēnit et ni
mia abundantia. b Habitatio filie dibon. nomē est ciuitatis famose.
c In via sta & pspice habitatio arocr. loquitur de populo moab per
modum hominis in pauore & angustia existentis qui prospicit hic & inde
ad videndum si veniat aliquis vnde possit aliquid consolabile audire:
frequenter tamen audit contrarium. & sic fuit in proposito. ideo sequitur:
d Confusus est moab quoniam victus est. responsio est interrogati.
e Ululate & clamate annunciate in arnon vē. et omnes preparēt se ad
fugam. eo q̄ ciuitates fortes sunt destructe. & nominantur in littera & ps.
f Abscisum est cornu moab. Hic ponitur ratio destructionis moab
que accipitur ex eis' contemptu & infidelitate: cum dicitur: Abscisum est
cornu moab. id est superbia eius delecta. g Et brachium eius con-
tritum est. id est fortitudo eius est contrita. h Inebriate eum. f. calice
tre domini illud tamen in aliquibus libris ponitur in textu. & hoc fuit p
ignorantiam scriptoz qui hanc glosam interlinearem scripsit interseue-
runt sicut & in multis aliis locis scripture. i Quoniam contra dñm
erectus est. per superbiam cum contemnēdo. k Et illidet. f. dominus.
l Moab super moab. i. potestatem eius. m In vomitu suo. i. hoc plusq̄
metaphoram hominis intelligi: qui reiicit ea que habet in se: sic et dei
iusticia moab fuit ignominiosa & virtute vacuata. n Et erit in derisum
enī ipse

Audiuimus superbiā v. Quia in priori comatr errantes ad peni-
tentiā prouocabat & ad ipm obuerti monebat: vt in eius fide pretio ma-
nerentibz incorruptibz plurimos & obstinatos agnoscēs et plena ceu q
de moab saluati sunt & ergumento suo eius superbia obliterant ait: audi-
uimus superbiā moab vē. Et moab superbe arguit q̄ pius effect & pe-
dicul' peccat ei' fortitudo

Ideo lug v. Post
duy positine felicitatis &
plagam repentine sub-
uersionis ostendit.

Mari fictilis. Aue
interpretat' fortitudo eoz:
et significat fortissima
dogmata heresicoz dya
lectice cōstructa: q̄b' vi-
debatur esse fortitudo et
rodis. Dlorabo ri
bi. Expectate hui' iracūdi.
Videt enī significare alt
quos de moab ad dñm
conuerti velle salubria. n.
puerilo aliū interpretat.

Clinea salsuma. Et
tolleno altitudinem: q̄
superbe turrim ad celū
conatur erigere.

Alegor. Vbe que
moabo mari iminet vel
termin' moabitaz. In-
dicat ergo q̄ vsq; ad ex-
tremos principe vitiat'
psonabit. De quo dicit:
vectes eius vsq; segor vi
tulam ternauē. i. pfe-

Nicolaus

etiam ipse. cuius causa
subditur: Fuit enim in
uerbis tibi israel. q̄s ca-
ptiuauit fuit a rege sal
manasar. Fm illud dicit
ptii. Vbe qui sperniō
nōne & ipse sperneris

a Propter verba er-
go tua. cōceptibila pra
israel. b Captiuus
ducetis. sicut & ipse. ideo
subdit: c Reliquite
ciuitates vē. & estote q̄s
colidua nidificans in ru-
mo oue solaminis. quod
exponens Ra. Sa. dicit
q̄ in ripis fluuiorum et
cauatione aque fiunt fo-
ramina & quādo fluuij
multum decrescunt sunt
satis alta ab aqua & ibi
nidificant colidue. ſ. q̄s
crescit fluui' intrat aqua
& aufert nidū secum: sic
populus moab p inun-
dantiam exercitus assy-
riop de ra sua fuit trāſ-
latus. Alii aūt exponūt
aliter est dicitur: d Habitate in petra. i. in rupibus altis. e Ha-
bitatores moab. qui soletis habitare in ciuitatibus delicatis. f Et
estote quasi columba nidificans in ſimo ore solaminis. i. in altiori loco
rupis. vbi homines armati non possunt ascendere & vos seqti. q. d. non
potestis aliter euadere. ppter quod reuertitur scriptura ad increpandus
superbiam moabitarum dicitur: Audiuim⁹ superbiā moab vē. g Sub-
limitatem eius. in fastu. h Et arrogantias. in affatu. i Et superbia.
in effectu. k Et altitudine cordis. in cogitatu. l Jactantiam eius
eo q̄ non sit iusta eam virtus eius nec iusta quod poterat conata sit fa-
cere. In hebreo habetur: Ira eius iniusta & fortitudo eius non sic fecit. qđ
sic exponit Ra. Sa. Ira eius. i. odium contra populum israel. Iniusta.
quia magis debuit populū israel diligere tanq̄ gratus de beneficiis que
fecit ei: deus ergo loth patrem ipsius moab quem captum ab hostibus
eripuit: Deut. xxiii. v. de fabuersione sodome filia scilicet liberauit: Deu.
xxi. m Pro⁹ super moab ululabo. Hic ponitur plenarior compassio
dierenie qui moabitis cōpatiebatur eo q̄ videbat in spiritu ipm deficere
furum de ruth moabitide de qua genuit booz obeth: q obeth tale patrem
david sicut dictum fuit plenius Ezech. xvi. hoc est quod dicitur: Pro⁹ sup
moab ululabo. i. flebiliter clamabo. n Ad viros muri fictilis. id est ad
moabitas habitantes ciuitates edificatas & clausas de latericijs coctis.

Ezech. xxv.

dr statie sicut ceteri in hoc dolosus triumphus ammonitis spes ultio
uocatis animus ultius tutissimus est.

Aque ceteri. Aque est nomen vbere creati et. Et ibi
minus bicuntur in ecclia plene expositor. Et cum nomine capiti super
mari mortui. Et auferet. Jeremias loca hoc non sequitur. aut
sanctū pōpa & clamos vel
tempus et nec ptū nec be
ritici de ecclia signifi
ficquid inuentum in bo
ctrina sanctorū humane
ne vite reiicit.

Omne caluū. Q. d.
Apud antiquos barba
capitiq; rasura thoro-
dicum fuisse: hoc ergo
magnitudo narratio ostē
dituri: omnib; non cruen
tatis lachrymis publi-
ca lamēta celebrantes:
nec matrone nec virgi-
nes: cum puerili nec
senilis etas immunis: pro
et & ibi illud est comma
capitatus notet. Deus
elatus: i. cāpū capitib⁹
calui: cilicio barbis radi-
tur. Quoniā dixit:
Ois doctrina philoso-
phoz & heresicoz ex ho
stili & humilis a deum
discretur & reprobatur.

Et erit cor. fo. m.
Dent. cor moab simili
mulieris parturiente

De lyra

e De planctu fuer-
nomen est loci vbi est vi
berarum abundantia.

p Propagines nar. i.
vbi mi fonte. quos sic
vocat et vineis sit obser
dantibus. q Trāſtu-
runt mare in captiuitatem duct. r Et erit
tatio de carmelo. nomen
et loci in monte situs a
carmelo qui est i iudea.

s Mystice calcatus
vas solitum oleum ci
tabet. est autem oleum
cantatum vindemiaq;
quando abundant i vi-
no. & per hoc intelligit
destructio vinearum et
captiuatio hominum.

t De damos etc. vē.
nomen est ciuitatis po-
pulosi: propter quod cla-
mor populi in eius de-
structione longe fuit dif
fusus. u Ululate vsq;
ad oronaim qui locus e
in confinio moab.

Ezech. xxv.

p Ultulam contermium. hoc dicitur eo q̄ segor fuit siluestra cum so
doma. scindum tamen q̄ segor non erat in terra moab. sed in extremita-
te iudee vel sit terras moab. r Dome dp nomine pessime erant. pro-
pter multitudinem sanguinis humani ibi corrupte. s Et auferet de
moab ait dominus offerentem in ecclie. ibi enim idola colebantur.

a Propterea ecce mecum ad moab per compassionem. b Quasi di-
bia cris reboabit. alie clamando. & rebumit hic prophera modum sue cō-
passionis: sicut solet fieri in carminibus lugubribus vbi poinctim in
prolequendo resumitur: c Quia plus fecit q̄ potuit. attenuat ali-
qua mala que perfecte non potuit. cuia tamen sibi est imputandum ac
si facilet. Ideo subdit: d Jeremo pertimet. moabite. e Omne enī
caput calui. vē. illi enim qui antiquitus deuotionis capitis radebā-
tur. q̄rum ad capillos & barbam. Fm q̄ dicitur Deut⁹. xxiii. De capitul
tate nullus intelligitur captiua. f In exercitu manet⁹ collegerit vē.
capti enim in bello vocantur colligati & cilicio seu sacco indut' lamenta
cia vehitus preciosis. contra patet in littera. g Hec dicit. Hic ofi
ponitur destructio moabitaz per regē babylonis qui fuit magne sapie
potē ibidē ideo dr: h Ecce quasi aquila volabit. cuius aduersus
lonis velocitas & sine impedimento contra moab venit. i Et extendet alas suas. i. actus que ordinate vocantur alc. k Et erit cor fortium

abscondita de magna hereditate ad magnā peruenitur infelicitatem.
Ita vindicabitur i q̄ municione spei adit tibi idolatrā a fructu aquis vallate vertet tumult⁹ hūanꝰ moab tullo tullis ventilatis opposito. Ignis vallabit vertet tumult⁹ hūanꝰ moab tullo tullis ventilatis opposito. Ille ois gentil vbi bina q̄ dicit i lapidibꝰ q̄ i ereditē ceruis⁹ eruarie.

Et cōtr. xl. Ille dum tpe ppe significatiue in quo quidē innocentē nomen vbi latuisse erit.

C. XLIX.

Filios amon. Post mo ab ad filios am mon ibi virtute i ipe capiant q̄ aut tunc ammō israel loadicei vl q̄ ejs vitio vigna pauli dat⁹: israel pdolatrico fuos populos pdolatrē⁹.

Filii rabbath. Abrepolis moabitarū que nunc ariopolis vl elopolis nomine ex hebreo et greco vlq̄ q̄ arnō. I marpe cantus vocatur.

Et post hec reuer. xl. Quia post cōuersionem hereticoꝝ ad fidē: captiuitas pecuū vtiolet⁹ recipient in cōmunionē ecclesie vnde ejerant.

Et captiuos fi. Pollim⁹ p filios ammon q̄ de loch i helbca i in ebrietate i in lectu generali sunt: hereticos scripe. sm illud. Et nobis ejerunt sed et nobis non erant.

2 Ad ydumeā xl. Tropologi. Idumea ter

Nicolaus

est materie parturientis. i. valde timidi i amplum. a Et ceffabit moab esse pplo. q. d. ita paucī remanebūt q̄ vici populus non poterunt.

b Ois cōtra deum loquens est ex sapia ejs procedit blasphemia.

c Pauor i fouea i laqueus sup te o habitato: mo ab ait dñs. Qui fugerit a facie pauoris cadet in foueā: et q̄ cōscē derit de fouea: capiet laqo. Ad dūcam enim super moab annū visitationis eoꝝ dicit dñs. In umbrā esebon steterunt de laqo fugientes: q: ignis egressus e de esebon i flamma de medio seon i deuorauit partem moab i vertice filiorꝝ tumultus. Ve tibi moab: Peristi popule chamos q̄ captiui sūt filij tui i filie tue i captiuitatē. Et postea captiuitatē moab i nouissimis diebꝰ ait dñs. Hactenus iudicia moab.

C. XLIX.

De filiis amon hec dicit dñs: Nūquid non filij sūt israel: aut heres non est ei? Cur igitur hereditate possedit melchō gad: i populus eius in vr bibus eius habitauit? Idcō ecce dies veniūt in te dicit dominus i iā audiā facā super rabbath filiorū ammon frēmitū pelij. Et erit in tumultū dissipata filieq̄ eius igni succedent: i possidebit israel possessores suos dicit dominus. Ulula esebon: quia vastata est hai. Clamate filij rabbath: accingite vos aliaja: plāgite i circūite p sepes: quōniaz melchon in transmigrationē ducetur: sacerdotes eius i principes eius simul. Quid gloriaris in vallibus? Defluxit vallis tua filiā delicata: q̄ fidebas i thesauris tuis i dicē bas. Quis venit ad me? Ecce ego adducaz super te terrorē ait dñs exercituū de⁹ israel ab omnibus q̄ sunt i circuitu tuo: i dispgēmini singuli a cōspectu vestro: nec erit q̄ cōgreget fugientes. Et post hec reuerti faciā fugientes i captiuos filiorꝝ amō ait dñs. Ad idū meā hec dicit dñs exercituū: de

Si vindemiatores eius veniſſent sup te: nō reliquissent racemum:

si fures in nocte: rapuissēt qō su f

ficeret sibi: Ego vero discoopui

ad gētes missus sum. Cōgrega

i peliū. Ecce enim paruulū dedi te i gētibus: cōtemptibilem iter

boice. Arrogantia tua decepit

tas in cauernis petre: i appehē

dere niteris altitudinem collis

ſtena i carnea delectatio que cōsurgit aduersus spūm: vt nō faciam⁹ ea q̄ spūs sunt i anima i mobilitate posita ad se trahere fortitudo: vna filios tanta quidē pars erat iudeoꝝ: vt recedat voluntas antiq̄ pra cos q̄ a carne recedūt: quoꝝ sequāt. Ideo ois cōtrita manū sua sup ydumeā ve rodigat eā i solitudinē: i thoman q̄ interpretat' delicio i declaz

De lyra

fugi rabbath. ciuitas erat metropolis i regno ammon. a Fremitū pelij q̄d sustinere nō potest. ideo segt: t Et erit i tumultū dissipata. sic eni est in hebreo. alij libri hūt tumultū i male. u Filioꝝ eius. i. ciuitates i ville eius ea ci stentes. c Igni succedent i possidebit israel possessores suos. hoc fuit implendū tpe machabeoꝝ qui aliquos de ammonitis ejpulerūt. y Vlula esebon quoniā vastata i hai. nomē i ciuitatis

gantur: hec quoq; contra carnum viuunt: quia limitate sunt vbera eius in adunatione christi: i constituit illa facta est ammonitibus i moabitis i fratribus originarijs habentes in causa pecoris: vbi regnum vbi q̄ vult dominari in mercenariis tantum fructum: nec opera sua posse excidit superari. Cui vt q̄ ejulet se erigat i aquile limitrue ejcellantis de scripturis

C XLIX 787

Cū ergo tacueris q̄si agla nidus

tuū: inde detrahā te dicit dominus. Et erit idumea deserta. Omnis qui trāsibit p eam stupebit: i sibilabit sup omnes plagas eius: sic subuersa est sodoma i gomorra i vicinoꝝ eius dicit dñs. Nō habitabit ibi vir: i nō incolet eā filius hōis. Ecce quasi leo ascēdet de superbia iordanis ad pulchritudinē robustā: q: subito curram faciā cū ad illam. Et quis erit electus quē preponam ei: Quis enim sicut me: i quis sustinebit me? Et quis est iste pastor: qui resistere vultui meo? Propterea audite consilium domini quod iniit o edom: i cogitationes eius q̄s cogitauit o habitatoꝝ theman: Si nō detraxerint eos furēs: si vindemiatores nō dēserit cōsummati gregis: ni si dissipauerit cū eis habitaculū eoꝝ. Et voce ruine eoꝝ mota est terra. Clamor i mari rubro audi tus est vocis eius. Ecce quasi aq̄ la ascēdz: i cubabit: i expādz alas suas sup bosrā. Et erit cor festium idumee i sicilla. q̄si cō mineris pturiētis. Ad vastatā

Nicolaus

tibi reliquissent: i sed hostes tui ita scrutabuntur ola occulta tua q̄ nihil remanebit ibi nec etiam homines. Ideo subditur: Vastatis est semē ei⁹ xl.

a Reliquie pupillos tuos. qā enim viri occidunt seu in captiuitatē ducuntur paruuli i mulieres relinquunt sm modū bellandi rationabilem. vnde in hystoria sancti silustri dicitur: q̄ hoc erat naturā in bellis romanorum vt quicūq; aliquē occidisset infantē capitali sentētia puniret. per hoc ergo q̄d dicitur: Relinque pupillos xl. vult intelligi q̄ cōtrita sint occidendi vel capiendi: ita q̄ tota remanēat mulieres i paruuli. b Et ego faciam eos viuere. propriē est enim ipsius dei innocentiū in necessitatis tpe pulcere. i subditur rō ratis punitionis cum dicitur: c Ecce quibus non erat iudicii vt biberent calicē. i. non meruerant mortis seu captiuitatis penā sicut hi: remittas innocens fuit incarceratus i baruch cum ipsam ad montē quesiuus. vt dicā xl. xlv. d Et tu quasi innocens relinquēris. cum rō multa iniqua fecerit. cetera patent vsq; ibi: e In maledictionē erit bosra. i. exemplū maledictionis: vt cū aliquis maledicet alicui ciuitati dicet: Sic fiat de ea sicut de bosra. Dicit aut hic Ra. Sa. q̄ bosra est ciuitas in moab. sed ponit hic in punitione idumee. qā de ea fuit natus vn⁹ rex edom. Im qō dicit Ose. xi. vi. Et regnauit p eo iobab de bosra potest tamen dici q̄ est alia ciuitas idumee cuius tamē nomina in scripturis eni certa bene sunt ciuitates cuius nōia. f Auditum audiui a dño. verbum est hieremie. g Et legatus ad gentes missus sum. denunciando ei parte dei vt veniant ad destructionem idumee. Ideo subditur: h Ecce eni paruulum dedi te in gentibus. qui solebas fic maximus i Contemptibilē. qui eras honoratus cuius causa subditur: k Arrogantia tua decepit te. qi erroreat intellectū. l Qui ha

De lyra

bitas i cauernis petre. i. in locis inaccessibilibus i tuta pugnatibus.

m Et appehēdere niteris altitudinē collis. i. inhabiti tibi benetia: sed magis desiderio. Ideo subditur: Cum exaltaueris xl. n Ecce quasi leo ascendet. i. rex babylonis qui designat nomine leonis eo q̄ habebat signū leonis in vexillo. vt dicit xl. l. iii. ca. o De superbia iordanis. i. ad similitudinē iordanis intumescentis q̄ tunc operit ripam fluminis. p per hoc designat q̄ rex babylonis venturus sit cum tanta multitudine i potentia q̄ adebeat idumeā. quod notat cū dicit: p Ad pulchritudinē robustam: eo q̄ tibi erit ciuitates pulcre i fortes. q Et q̄s erit electus. i. princeps in idumea. r Quē preponā ei. vt ei resistat i pugnet. q. d. nullus. eo q̄ ille est ejecutor mee iustitie i procedens mea voluntate. ideo subdit: s Quis enim sicut me. q. d. null⁹. t Et q̄s est iste pastor. i. idumee rector. v Qui resistat vel. meo. q. d. nullus. ideo segt postea: x Si nō dolatores. i. idumeos y Paruuli gregis. i. minimi de exercitu mea virtute. predibos z Et nisi furēs. cū ego ha. xxv. l. ciuitates i fortalicia idumeoꝝ. q. d. nisi fuit ita nō credat milti q̄ nō vt ritas ipsa. a Ad vo. ru. eoꝝ cō. i terra. q; rumor: hoc fuit quia fuit diffusus ad habitatores terrarū i nauigantes in mari. b Ecce q̄si aq. xl. i. quasi aer i. ex babylonia fortior⁹ i celerior veniet i idumeā. c Et cubabit alas suas. i. acies suas. d Sup bosrā. i. ciuitatē regiā. e Et erit cor fortium. i. audacissimum in die illa. i. q̄n debebit resistere i bellare. f Quasi cor mulieris parturientis. i. pauidi i amplū nimis. g Ad damascū. Dic ytr ponit prophetia 3 tyros q̄ multa mala intulerāt iudeis. vt ps. cxi. Reg. iii. in plures locis: hoc est quod vl: Ad damascū. erat eni ciuitas metropolis syrie q̄ vt dicit Esa. vii. Caput syrie damascus. et ideo prophetando contra

Ddonias est damascus cō. Damascus interpretat potū sin
gultie aut languine indo aut tanguine eius qm ea ciuitas circūdata
fuit aq. Ide ostia aquaz eius transgressa ⁊ crudelissima ⁊ copa agebat p
gna plantie ⁊ loca. In hoc uero tocū narrat pbitatoz impietas anno ante
diem uere ciuitatis regis babilon ⁊ assirioz uastata. ⁊ cōe ponit

[illegible] cōfusa est damath ⁊ arphat qz
audierūt pessimā audierunt. Lāt
bati fluctuati sunt: p tēptatione q
fecere nō potuit. Dissolūta est da
mascus: versa est in fugam. tre/
mor: appehendit eā: angustie ⁊

[illegible] ciuitatis laudabilis: urbē letitie? Idcō
cadēt iuuenes eius ⁊ plateis eius ⁊
omnes viri pelij cōticescent in
die illa: ait dñs exercituū. Et suc
cēdā ignē i muro damasci: ⁊ dē
uorabit mēnia benadab. Ad cē
dar ⁊ ad regna asor q̄ percussit na
buchodonosor rex babylonis.
Hec dicit dñs. Surgite ⁊ ascēdi/
te ad cedar: ⁊ vastate filios orie/
tis. Tabernacula eoz ⁊ greges
eoz capiēt: pelles eoz ⁊ oīa va/
sa eoz ⁊ camelos eoz tollēt sibi ⁊
vocabūt sup eos formidinē i cir
cuitu ei⁹. Fugite: abite vehemēter
in voraginib⁹ sedete qui habita
tis⁹ asor: ait dñs. Iniit enim
contra vos nabuchodonosor rex
babylōis cōsiliū ⁊ cogitauit ad
uersū vos cogitatiōes. Cōsur
gite ⁊ ascēdite ad gētē quietā ⁊
habitātē cōfidēter ait dñs
Nō ostia nec vectes eis soli hā
bitant. Et erūt cameli eoz in di
reptionē ⁊ multitudo iumētoz
in predam. Et dispgam eos in
oēs ventū qui sunt attonsi in co/
pimo: ⁊ ex oi cōmio eoz̄ addu
cā interitū super eos ait dñs⁹.
Et erit asor: i habitaculū draco/
nū: deserta vsqz in eternū. Nō
manebit tibi vir: nec sedet eā fi/
lius hominis. Quod factū est ver
bū dñi ad hieremiā prophe
tā aduersū elam i principio regni
sedechie regis iuda dicēs: Hec
dicit dñs exercituū deus israel:
Ecce ego cōfringā arcum elam ⁊
fumaz fortitudinē eoz: ⁊ iducā
sup elam quatuor vētos a qua
tuor plagis celi: ⁊ ventilabo eos
i oēs ventos istos: ⁊ nō erit gēs
ad quā nō pueniāt, pfugi elam
Et pauere faciā elam coram inimi
cis suis: ⁊ i cōspectu quarentiuz
aiaz eoz̄. Et adducam sup eos
malū: iram furoris mei dicit do
min⁹. Et mittā post eos gladiū
donec consumam eos ⁊ pōnam
soliū meū in elam: ⁊ pdam inde
reges ⁊ principes ait dñs. In nō
uissimis aūt dieb⁹ reuerti faciaz
captiuos elam dicit dominus.

De Ira

Babylon ⁊ ira ecclesie. Q. aūt
de Ge. Ad regna asor. po
nitur pbale p singulari
sicut Exo. xxxiij. Iste sunt
dii tui israel. ⁊ tñ ibi erat
vnicus deus. Dic vt: re
gnis in psalt: q̄ sub vno
principali rege erāt plures
regnuli o. Et vastauit
eos exercitus. sic etiā notan
tur agarent: q̄ habitāt i
parte orientali respectu te
der. p Tabernacula
eoz ⁊ greg. eo. capiunt. 2.
q̄ sicut dicit⁹ est habita
bāt in tabernaculis cum
gregibus suis: ⁊ depasta
vna regione trāsferebāt
tētoria sua ad aliam.

q In vocaginibus sedete. i. in locis occultis subterraneis vbi chaldei nō
possunt vos inuenire. r Initit enī ꝯ vos nabuchodonosor rex babylo
nis consiliū. cuius pretextu fuit vos debellare. oīcēs bellare cū hac gēte.
s Eburgite ⁊ ascēdite ad gentē quietā. q.d. de facili poterit debellari
q̄ nō cauet sibi. t Non ostia nec vectes eis. i. nō habitāt in fortaliciis
sed in cāpis. v Soli habitāt. i. nō hñt ei⁹ alijs gētib⁹ federationē a q
bus auxilient. ideo subdit: t Et erūt cameli eoz vt. q. d. qz non retinet eo
ntū fuga subdit: y Et dissp. e. in oēs vētū. q. d. locos fugitiuo vadūt ad
diuersas partes. z Qui tñ ait. in comā. agarent enī ille habebāt capillos
rectos ad modū pugillū: vt dicit expositores nīi. In heb. hñ sic: Et disp
gā eos in oēs vētū ꝯ latores ꝯ. i. fugatos vsqz ad ēre ꝯ latores⁹ vt ex
ponit Ra. Ga. a Et erit alor. ciuitas. S. picta b In ha. vocacōe.
ꝯphetiat ꝯ clamitas: ⁊ ponit ꝑmo ruinā huius ciuitatis facte hieremiā
dicit: In pncipio regni sedechie. ⁊ subdit ꝯphetia eā vt: d Ecce ego
p frīn. ar. elā. i. ꝯ⁹ ptātes q̄ reliquit p arcū eo ꝯ erant optimi sagittarii.
e Et iducā sup elā q̄tuor vētos. i. aduersarios a q̄tuor vētis. f Et
vētilabo eos. ciuitates eos i loge a terra sua. Certa pars vbi: g Et
ponā solū meū i elā. i. vabo offitiū et⁹ aliter. cui⁹ solū erit mei īuocā po
testatis ⁊ auctē mea obtinebit. In heb. hñ: Et ponā sedē meā. i. obtinebo
meā in elā. vt exponit Ra. Ga. ⁊ dī illa obtinio ostitio q̄ vbi intiguit
elā ait. h In nouissimis aūt dieb⁹ reuertā. cap. xlvi. illud erit regnū suū postea

reparatum

Erbū qđ locut⁹ est cō. Cryptas vehemēs.

v ꝯ ꝑphā gētiū. Annūciate in gētibus ⁊ auditū facite. Leuā
te signū predicate ⁊ nolite celare
Dicite. Capta ē babylō. cōfusus
ē bel: victⁿ est marodach. Con
fusa sūt ydola eius. sculptilia eoz. fupar
ta sūt idola eoz̄. Qm̄ ascendit
cōtra eā gens ab aquilone: que
pōnet terrā eius in solitudinem
⁊ nō erit qui habitet i ea ab ho
mine vsqz ad pecus. Et moti sūt
⁊ abierūt. In diebus illis ⁊ in tē
pore illo ait dñs: venient filij israel
ipsi ⁊ filij iuda simul: ambulā
tes ⁊ flentes p̄gent
et dñm deum suū querēt. In syon interro/
gabūt viā: huc facies eoz veni/
ent: ⁊ apponētur ad dñm federe
sempiterno quod nulla oblivio
ne delebitur. Grex perdit⁹ fact⁹
est popul⁹ me⁹. Pastores eoz
seduxerūt eos: secerūtq; vaga/
ri in montibus. De monte in collē

[illegible] fracti sunt confusi sunt ydola eius.
Deo qui comederunt me: comede-
runt eos: ⁊ hostes eoz̄ dixerūt:
Non peccamus pro eo q̄ pecca
uerūt dño decora iustitie: ⁊ expe
ctationi patrū eorum dñi.
Recedite de medio babylonis ⁊ de
terra chaldeoz egredimini: ⁊ eritis
te qsi hedi ante gregē. Quōniā
ecce ego suscitabo ⁊ adducā i ba
bylonem cōgregationē gentium
magnaꝝ de terra aquilonis: ⁊ p
parabūt aduersus eā ⁊ inde capi
et. Sagitta eius qsi viri fortis
interfectoris: nō reuertet vacua
Et erit chaldea in predam: oēs
vastantes eā replebūtur ait dñs
Qsi exultatis: ⁊ magna loqmi
ni diripientes hereditatez meam
qsi effusi estis sicut vituli super
herbam ⁊ mugistis sicut tauri.
Cōfusa est mater vestra nimis
facta est confusione. Ecce nouissima
Tropologia. in hac ꝑte
dicit de morte ciuitatis omit
ssis ⁊ captiuis chaldeoz⁹
⁊ ruinis eius. Chaldea
interpretat confusio. vel
tenebre. Et dicit ꝯ
ecclesia sancta. Ecce ecclesia. Ecce
Ecce nouissima.
Tropologia. in hac ꝑte
dicit de morte ciuitatis omit
ssis ⁊ captiuis chaldeoz⁹
⁊ ruinis eius. Chaldea
interpretat confusio. vel
tenebre. Et dicit ꝯ
ecclesia sancta. Ecce ecclesia. Ecce

Nicolaus

a reparatum per magnum tempus. C. L.

v Erbū qđ locutus est dñs. Dicit ordo superius ꝑphauit ꝑ gētiles
hoc vlterius ꝑphetat ꝑ babylonios⁹ q̄ magis circa eos timeat
rā q̄ p hoc hoc ꝑphia sequēti tpe magis ꝑtimuit vt videbit. ⁊ dividit in
duas. q̄. ꝑmo ponit destructio chaldeoz verbis plantis. Sēdo magis pa
rabolicis. ca. sc. Ꝑdia in medio ꝑmo ponit destructio chaldeoz. 2° restru
ctionis rōdit: Qm̄ ecclesia. 3° destructionis ꝑdictoribus: Ecce pple. Ꝑdia ad
huc in duas. q̄. ꝑmo describit chaldeoz interit⁹. 2° ydoloz redit⁹ vt: In
dicit⁹ illis. Circa ꝑmū vt: b Annūciate in gētib⁹. tangit miraculū fa
ctū olim. c Leuate signū. i. ponite vexillū aduersarios super portas
babylonis in signū capcōis ibi subdit: d Dicite capta ē babylō: cōfu
sus est bel: victus ē marodach. dicit oppositores alij q̄ p marodach in
telligit balthasar qui interficerat pr⁹ a medis Dan. v. ⁊ vt marodach q̄
fuit filius euilmerodach. talia enī nosla aliqñ variant⁹ i medio. sic guilielm⁹
⁊ guilelmus filius idē nomē. Ra. Ga. dicit q̄ marodach est hic nomē idoli fi
cut ⁊ bel. q̄ dicunt ꝯ ydola ⁊ deuicta: q̄ manifeste apparet q̄ nō habebāt
potestatē saluādi suos cultores. e Qm̄ ascēdet ꝯ eā gēs ab aglone. i.
a media ⁊ plāde q̄ vergūt ab aglone respectu babylonie. f Que ponet
terrā ei⁹ solitudinē. q̄ babylonia tūc destructa nō fuit postea reedificata
sicut hī. ieo. ca. ⁊ Ela. xiij. g In diebus illis. Hic ꝑdit desertūr iudeo
rū reditus: q̄ post destructionē babylonie cyrus ꝑmo anno regni sui de
dit iudeis licentiā reuertēdi in iudeā. i. Esdre. i. ⁊ hoc est quod dr. In die
bus illis ⁊ in tpe illo ait dñs: venient filij israel ipsi ⁊ filij iuda simul: regno
eni israel captiuato ꝑ salmanasar alij exulerūt qui postea in regno iude
habitauerūt, ⁊ sic cum filijs iuda pacti fuerūt in babyloniē ⁊ cū eis redie
rūt. h Et flentes p gaudio seu ex pietate ꝑdentiū peccatoꝝ ꝑpter q̄
fuerāt captiuati. i Properabūt ⁊ dñm deū suū querēt p redemū cul
tū. vbi. i. Esdre. iij. vt q̄ venientes in hierusalem erexerūt sibi altare vbi offeren
tes sup illud holocaustū dño manē ⁊ vesperē. k Et ponentur ad eo

Dicat ferit ductrix. sint illa per nabuchodonosor gentis cheam quoq; vastatrix nrm̃ducē reddite ei.

A facie gladii. Colliba finita de quia nutrit pullos alienos ita nabuchodonosor alios apponendo a finendo nra nabuchodonosor colum bam vocat non pro simplicitate sed pro stultitia superbie.

Propterea dicit dñs. q. per id magnā ruinā in aduersis nrīs habuit nabuchodonosor quia deū despexerunt. Et quia dñs in manu eius tradidit eos.

Ecce ego visi. Illustrat dñs regē babyloniū. i. nabuchodonosor sicut visitauit regē assur q interpretatur gradiens vel descendens. et destruit. nabuchodonosor regē a tenuerat. Et vt reuocet ostendat. Cum nabuchodonosor. i. ego persecutor. q. virgilit arma magnē dñi contra deū. et effudit sanguinē innocentē. et pharaonē q. virgilit ta cula gentē. doctrinē. i. vt alias simplicitē interficiat.

In tempore multi dixerūt q. liberetur gentes mee. in flagellū ignis. i. suppliciū. et dicta. i. anathematis. i. gladio. pphe ta. i. heretici. Sancti. ro ei cheth regnauerit ei nrā. et saturabit illa eorū bonis. Tale querē tur iniqtas isti. et nō erit. et peccatū iuda. et nō inue nt. Quia tunc allegatur dñs. vulnus pessimū fuit. et la nabit pertinax ei. et ab sterget. o. l. ab oculis. sōs. rus. et mos vltra nō erit nec p luctus. Et nouus po pulus sit nouæ cuitatis. i. perpetuā. quitatis.

Sup terrā domi tantiū. Et. Mystice p dicatorēs christi scripsit regnus diaboli. studeat euertere. et opa eius maligna. et pessima pessimā. vt interficiāt. eos. patiēcia ter re. et vsq; ad ciuitatē dñi. eos operātes iniquitatem.

Quō fractus. Et. Ad allegat ventuscle terre diabolos est. et q nō curat de malleo ventuscle terre. vir. Et ante sup muros adamātinos. et in manu eius adamas. Refert hystoria q. fontes sit adamas. et crescat malleo. in hermus. et linguis dolio. pticeps. i. fugiet malleus diabolus. et sappositus sit peccō quasi intro indomatis. nihil est in manu dñi. et. i. eō spectu eius. pessimus. pfectus adamas parē. Dñs q. tota sunt adamātes ta malleus. et incus. vel in. pantio. et de his q. anticipatis. fmunt. Iu ter malleū. et incudē. Iustus aūt nō curat de malleo. et incudē. q. quāto ce dunt tāto splendescit virtus eius. Malleus aūt ventuscle terre non potuit stringere morsus. nec ait. et. ait. ad hanc. post. et. i. os. nec. q. p. pbyterū eius. aūt stringat. q. admīs. ppha ait. Quō fractus est. m. v. t. Pol

Nicolaus

decem. a Et aliquata pul veri. i. velocia in terrā. b Ecce no erit. q. soluat. esse pma inter oēs ciuitates. c Et deserta. ab hoīe. d In ea. q. nullus audeat trānire. propter serpentes. e dracones. sint habitatores. f Et arene. q. cuphoatus. tranctus. p. q. sint secutus. ab aliquo suo. p. pfas dñi nō habitabit. i. a vindicta vel facta. est. q. de eo. nō habitet. vel. pdi cit. est. g Hec q. d. de destructōe tātē ciuitatē. h Et sibilabit. de ridēdo sagitta eius peccātē. i Preparamini. d. ista. q. nullus possit stare ad pugnā. nec ad eius defensionē. k Clamate aduersus eā. cubet tando pellatenos. l. i Pro. q. dedit manū. i. vbiq; fuit auctitū. et nō fuerit. sicut. i. ot in sue loci: Egypto dedim̃ manū. et. m Sicut fecit. destructio eudelli alia regna. n Pariet ei. ei destructio. o Dispdi gladij. colliba. i. pter crudelitatē regis babyloniq. de colliba. nō a carē ria fellitis. i. fauoritate. seu illud. O fili Ephraim columba seducta. et. p Facie gladij vinoli. i. sanguine. vel ebrietatis. incitant. q. p hoc inteligit gladius malleq. et perfect. dicto est hebraica hic posita. i. lona equoca. i. ad columbā. et vinolentiā. vt dicit. ch. a. rev. et ivi. q Vnus de babylone. i. alicui gens q. in babylone est. r Ad pelon. sui. pertet. destructio babylonis. s Dicit dñs. Dic. sibi. declarat liberatio in

tuo. Et. ac tuo. debuit. pcipio. Qui dixit. debebat. Dic. ei. q. ei. ecclesia. ad. ecclesiā. ad. ecclesiā. ad. ecclesiā

Hieremie C LI 799

Qui leuat nubeo. i. pdicatores q uoc a celeu. haurit tollit? oblen/ dunt? uobis eloquia sui cum futura dignoscunt.

Fulgura in pluuiā ↄ. Predicatores ꝓpterea fulgura sunt cum timore ꝑcutit? plautie eē uolentes a peccato absoluit? ↄ uerbi salutis fundunt? uel ꝓ dulcedine gr̄e multos fructus ↄ in maturā mētis coadunant.

Et ꝓferet ꝙ. ↄ. Ventilant? apl̄s quos p dicatio ꝑtim mundus tanq̄ ventus adortus? de quib⁹ aliqui dicunt: Sagittas suas ardentibus effecit. Ipse enī ut ille ꝑcutiat? ꝓpter uitia celo tanq̄ tribunal? uidit uolauit sup ꝑcutiendū.

Stultus factus est ↄ. Dū post istructionē babylonis reflexa dic tator atq; idolorū q ꝓ stultitia ꝓhibet mentio facit opa uana ↄ ifi/ da digna q̄ nec ipsis in eis nec uos nec ecclesie. uel nec ille nec cultores ſ/ eos in die uisitationis illi/ berare ꝓsunt.

Nicolaus

os ꝓhetā ↄ: Narauit uo. a In festinatione sua. i. ꝓfectio libertatis q̄ regrē/ sū creationē. b Et ꝓ/ parauit eū. i. gubernatio. c Pondēria sua creditē celos. q. ad mōs ethicos uidenē extendi ſ/ per terrā. d Date eo uocem. id est ꝓcipitēt.

e Multiplicauit qui i celo. i. uerso in quo gene rant? f Qui leuat nubes ab ultimo terre. Lab occano terrā habitabilē terminante. inde enī ꝙ ma ioꝛi parte eleuant? exalta tiones humide q̄ ꝓdenſant in nubes. g Fulgura in pluuiā fecit. pluuia enī abundāt facti est fulgura. h Et ꝙ/ ducit uentos de thesau/ ris suis. i. de locis horū? re/ cultus. i Stultus ↄ. a scia. ↄ loquit̄ hic de ſi centia superstitiosa: cuius modi est nigromantia ↄ eius partes. ꝺ subditur: k Confusus est omo ꝓ/ ſcia ↄ in sculptili ↄ logē de imaginib⁹ ꝓ/ ſtructa. ↄ ꝓ alios modos ſuperstitiosos. l Quia mēdax est ꝓ/ fatio ei⁹ ab ore eius nec est spūs in eis. si enī alīq̄s deus in eis ꝑsta. hoc ē a demonibus. n Vana sūt opa i. nulli⁹ ꝑfectē ↄ ſ/ fectionis. o Et risu digna. i. de risibilia ſapientibus. p In tpe uisi. sue ꝑcutē. destructa enī babylone destructa fuerūt idola q̄ ibi erāt. q Nō sicut hec. i. uana ↄ Para iacob. ſupple ē. r Quia q fecit ola. i. deꝰ uer⁹. t Pole. i. ꝑa iacob. v Et ista sceptrū hereditatis eius. fidelēs enīs ꝓfitet deū ꝓ/ fessionē. x deꝰ posſidet eos ꝓ gr̄am. ↄ nō sicut fidelēs sunt ꝑa dei ↄ deus est ꝑa eo. z. ꝙ. ꝓfecti sunt a deo: ipsi peleguint eum alios conſpicia. ↄ Collidā. Hic ponit explanatio frēdē parabole. et dualit̄ in duas partes: q̄ ꝓmo ponit̄ parabole ſnia. 2⁹ hic in ſi gnificatiua. Dicit̄ ut. Benedicā ſrō parabole ꝓfitie in hoc ꝙ ꝓ dā designatur ex babylonia ꝓuincia alios posſe mercedē. ↄ fe facā ſi cibi ↄ ſimilia: ex victo rijs factis: ut iste dei electi ex ſint. nō sibi. ꝺ: in plana vbi: Collidā tu malleꝰ. i. ut instrumentis bellicis mēt. y Data belli. Lapparatū bellicum aliarū gentiū. b Et ego collidā te in gētes. quia iustitia mea volūtate ſnīa exercitus ea. a Et dispergā in te regna. mea ſubiecta ↄ re ſnīlia. b Collidā. Hic ſimil. ↄ egit. Lequēs ↄ egressus ponit hic singulare ꝓ plurali: ↄ ſic ꝑ leuitimus. ↄ patet ꝑ ſcalgo ibi: c Omne mallē. qđ ſe ego ꝑcutiā ſyon. templū ↄ ciuitatē. d In oculis vſq. in hoc alleguit

dinē sua ↄ ꝓparauit os: bē i. ſapiē tia sua: ↄ ꝑdētia sua ↄ extēdit ce los. Date eō uocē mūltiplicātur ꝓ predicatione dominū. ↄ ad libitū ↄ ad ꝓcellas nubiū ↄ ab humili ꝓspectu.

aqs̄ celo. Edūcit leuat nubes ab extremo terre: fulgūra i pluuias ꝓ Loquit̄ ꝑfectus ꝓ sanctis ꝓdicatoribus.

kcit: ↄ, ꝑcussit veros de thesau/ ris suis. ꝓ ſilentes uel tacentes uel ydolatras.

homo a scientia: confusus ē eos ꝓ idolorum uel eorum ↄ phantasm. ↄ hoc est non ē ydolatrari uana ↄ phantasm ꝓfatio: i sculptili q̄ia mēdax ē ydolū uel simulachrum.

ꝓflatio eius nec ē spūs i eis. Ydo/ na sūt opa ↄ risū digna: i tempō ꝓ ludibrio generalis.

re visitatōis sue ↄ pibūt. Nō si ꝓ uocatus uel prophetic⁹ uel apostolic⁹

ēst hec ps iacob: q̄ia qui fecit ꝓ filius immortalibus omniꝰ creator. ↄ eulebia.

oia ipse ē: ↄ israēl sceptrum here ditatis eius: dns exercituꝰ no

mē ei⁹. Cōlliđ tu mihi vāsa bel ↄ ꝓ bello inclito territorem vniuersi ↄ fm q̄ sensit in futuro ꝓspice multiplicis fm opera sua.

li ↄ ego collidā te gētes ↄ disp dā i te regna. Cōllidā i te equus ↄ equitē eius: ↄ collidam i te cur rū ↄ ascēsorem eius: ↄ collidam

ꝑ uirgines.

in te virū ↄ mulierē. Et collidā in te senē ↄ puer: ↄ collidaꝰ in te

ꝓ quilibet etatem

iuuenē ↄ virginem: ↄ collidam i te pastorē ↄ gregē eius: ↄ collidā in te agricolam ↄ iugales eius. Et collidam in te duces ↄ magi stratus: ↄ reddaꝰ babyloni ↄ cū ctis habitatorib⁹ chaldee ōmne malū suum qđ fecerūt in syon i oculis vestris: ait dns. Ecce ego

ꝓ ſuperbie.

ad te mōs pestifer ait dns: q cor

Et ꝓtendā manū meā sup te: ↄ euoluā

ꝓ in fide ſtrenua

te de petris: ↄ dabo te in montē

ꝓ eminentia huc persas ſuperbie.

cōbustionis. Et nō tollā de te la

ꝓ angulum. i. edificij ſolidū fundamentū.

pidē in angulum: ↄ lapidē i fun damēta: ſs perditus in eternum

ꝓ ꝓ uos ꝓpone. ꝓ ꝓ uestra uoluntate ſ/ ceris ait dom⁹. Leuate ſtigniū in terra: dāgite bucina i monti bus: ſanctificate sup eam gentes ānūciate cōtra illaꝰ regib⁹ ara

ꝓ armorū.

rath: mēni ↄ āſchenech: nūmera te ſ/ eā taphar: ādducite equū q̄

ꝓ quasi ꝓhibere sine ſi centia dei voluntatem in ſtum retribuendum ꝓ uocatus

si bāsā aculeatū. Sanctificate cōtra eā gētes: reges medie: du ces eius ↄ vniuersos magistra tus eius. cunctāq; terrā potesta tis eius. Et cōmouebitur terra ↄ cōturbabit: q̄ia cogitauit con tra babylonē cogitatio domini vt ponat terrā babylōis desertā ↄ inhabitabilē. Cēssauerūt fortes ba bylōis a ꝓlio: habitauerunt in ꝑsidijs. Deuoratum est robur

ꝓ imbelles.

eoꝝ: ↄ facti sunt quasi muleres. Incēdā sūt tabernacula eius: cō

ꝓ mansiones.

triti sūt vectes eius. Currēs ob

ꝓ super eius.

uiam curreti veniet: ↄ nūcius ob uius nunciāti vt annūcient regi babylōis q: cāpta est ciuitas ei⁹ a summo vsq; ad summū: ↄ vā

ꝓ cupiens. ꝓ ab hostibus.

da occupata sūt ↄ palūdes ſcē

babylonij ꝓ ſuperbiri

se sūt ignis: ↄ viri bellātores ꝓtur bati sūt. Quia hec dicit dominꝰ exercituū deus israēl. Filiā baby

Et dabo tē in mō: ↄ. Ad hunc mon/ tē ꝑuēti tuos: i ꝓuinci blasphem: ↄ omēs inqq̄ eius plurant in mali/ nec ꝑcutunt ꝙ sunt in ꝑdēs vim: i edificatio dei

Cessauerūt ↄ. Ha/ uēt cyrꝰ: dario cessauerūt eoꝝ babylonē ↄ ꝓ⁹ ei⁹

Filia babylonis q̄si ar. Fuit ꝑcus baby. q̄ ꝓ potentiā regni: ꝺ ꝺ aꝛ abūdātia tritur. abun dabat ꝗ uestri ſpō mul/ lionem ei⁹ uenit: ei ꝙ ꝓ/ recipe q̄s gaſtreꝰ q̄ ꝙ ſona in ſalice ꝑcutiꝰ ꝙ ſequenter dicitur: Ecce/ dit me ei deuorauit me rex babylo. ↄ.

De Ipra

fudeos qui hoc videbant quorum plures erant in babylone c Ecce ego ad te mons ꝑnitie. id ē babylon que ex mōs ab/ rupto per potentiam et ſu perbiam: ↄ ꝑnitie: occi/ dendo gentes alias cru delitet. f Euoluam te de petris. id est de ſxtalitio tuto in quib⁹ cō fidis. g Et dabo te i montem combustionis. quia babylon fuit com busta a medis ↄ ꝑsis.

h Et non tollent de te lapidem in angulos ↄ. id est non rectificabis vitra. i Leuate ſ/ gnum id est ꝓcessum ad congregandum bellato res contra babylonem.

k Sanctificate. id est confirmate ad bel landum. sanctum enī in vna ſignificatione idem est quod firmū. l Annunciate contra illam ↄ gibus ararath. id est ar menie regibꝰ m Mit ti ↄ alienet. nomina sūt regnorum. n Asmur rate cōtra eam ↄ ꝓphetas. nomen est hebraicum et ſignificat exercitū q nu/ merat in expeditione.

o Ascendite equum. i. equos. p Quasi tem

cum acie ſtatum. i. agiles ↄ ꝓparatos ad bellum. cetera patent vſq; ibi: q Quia cuigilabit contra babylonē cogitatio dñi. videbat enī ea si dominus permittendo crudelitates chaldeoꝝ: ↄ uigilans in punitio te eorum. r Cessauerunt fortes babylonis. ꝓ tot as enīs fecerant vir tute oblitus: ideo ipsa retracta nō solū cessauerūt a victoria: sed enī fue rūt uenienī ab alijs. ꝺ subdit: s Et facti sunt quasi mulieres. que sunt imbelles. t Incensa sunt tabernacula eius. Habitationes babylonie ꝓuincie

v Contriti sunt vectes eius. ꝓ fractione patuit. x Currēs eius curretī ↄ. babylō enī erat ꝓ/ ſitata ꝓ/ pter multitudinē ꝓ/ uisionū ꝓ/ fluentiū ei⁹ ꝓ/ pter ſtructionē ꝓ/ pter ſtabilitatē ꝓ/ pter ſtatum ꝓ/ pter ſtudium. ↄ ꝓ/ pter ſtructionē. ꝓ/ pter ſtabilitatē. ꝓ/ pter ſtatum.

Nicolaus

Hieremie c LII

De ipra

Et tulit ma. ⁊c. etiam ferra in cella vinolēo occidit ⁊ capiuat.
Nicolaus vitis vine ebore ⁊c.
¶ In ciuitate ma. ⁊c. continuo. Celeum grauie ⁊ mirabilis ciuitas: virginea in pulcre lino nō habentes qui frustra super viros bellatores confidunt: cum arrogantiam vitare nō promittantur.

Sepē viros de
bis. Significauit ipsum
ro. Simulauit se
ut ⁊ cetera.

qnqs cubitous ⁊ reticulā ⁊ ma/
logranata sup ēdonā i circuitu:
oia cnea. Et fuerūt malōgrana/
ta nonagita ter ōpēdēta: ⁊ ōia
malogranata ęntū retiacul ar/
cādabant. Et tūlit magr militie
⁊ qui interpretat princeps militie vel exercitus vel magister
voluptatis eorum ⁊ quinq; videntes faciem regis ⁊ habentes
primum locum qui erant ad
principem ⁊ inuenti sunt in
ciuitate ⁊ scribam principem militum qui probabat
tyrones ⁊ lx. virōs de popu/
lo terre q inuenti sunt in me/
dio ciuitatis. Tulit aūt eos na/
buzardā princeps militie ⁊ duxit
eos ad regē babylonis i rebla/
tha. Et percussit eos rex babylōis
⁊ in multitudine solorum ⁊ omne vehementum loca est ⁊ spaciosa vis que ducit ad
montem ⁊ multi iuerant per eam.
⁊ interfec̄ eos i reblatha q̄ ē iter/
ra ꝓpria ⁊ q nunc, pel confessione videtur,
ra emath. ⁊ trāslat ē iuda: ō
⁊ in regione confessionis ⁊ terrena
terra sua. Iste ē ꝓphe qui trāstu/
lit na buchodonosor. In ānō se

Decimo aūt octauo die mēsis quinti: hoc est anno decimo nono nabuchodonosor regis babylonis venit nabuzardan princeps militie seruus regis babylonis in hierusalē: ⁊ incendit domū dñi ⁊ domū regis ⁊ omnes domos hierusalē: ⁊ omnem domum magnatorum igne succendit. Et muros hierusalē in circuitu destruxit exercitus chaldeorum qui erant cum principe militie. Reliquos autem populi: ⁊ eos qui remanserant in ciuitate: ⁊ perfugas qui transierant ad regem babylonis: cum omni turba interfecit nabuzardan princeps militie. De pauperibus autem terre: dimisit nabuzardan princeps militie vinitores ⁊ agricolas.

⁊ primo.

Columnas quoq; æreas que erant in domo dñi: ⁊ bases ⁊ mare æreum quod erat in domo dñi: contriuerunt chaldei: ⁊ tulerunt omne æs earum in babylonem. ⁊ lebetes ⁊ forcipes ⁊ phialas ⁊ thuribula: ⁊ omnia vasa æris quibus ministrabant: tulerunt. Fuscinulas quoq; ⁊ ignium repositoria: ⁊ quę aurea erant aurea: ⁊ quę argentea argentea: tulit princeps militie. Duas columnas: vnum mare: ⁊ duodecim boues æreos qui erant subter bases: quas fecerat rex salomon in domo dñi: non erat pondus omnium vasorum horum. Quantum autem fuerit pondus eorum: non est scriptum. Duodecim cubitorum altitudo vnius columne: ⁊ funiculus duodecim cubitorum circumibat eam. Crassitudo autem columne quatuor digitorum erat: ⁊ concauata. Et capitellum æreum super eam: altitudo capitelli vnius quinq; cubitorum. Reticulum ⁊ malogranata super capitellum in circuitu: omnia ænea. Similiter ⁊ secunda columna cum malogranatis. Malogranata autem nonaginta per circuitum: omnia malogranata centum reticulum circumdabant. Et tulit magister militie saraiā sacerdotē primū ⁊ sophoniā sacerdotem secundum: ⁊ tres custodes vestibuli. Et de ciuitate tulit eunuchum vnū q erat ꝓpositus super viros bellatores: ⁊ septē viros de his q viderāt faciē regis q inuenti sunt i ciuitate: ⁊ scribā principem militū qui probabat tyrones: ⁊ lx. virōs de populo terre q inuenti sunt in medio ciuitatis. Tulit aūt eos nabuzardā princeps militie: ⁊ duxit eos ad regē babylonis i reblatha. Et percussit eos rex babylōis ⁊ interfecit eos in reblatha q̄ ē in terra sua. Iste ē ꝓphe qui trāstulit na buchodonosor. In ānō se

⁊ primo.

ptio iudeos tria milia: ⁊ viginti tres. In ānō octauo decimo nabu
⁊ secundo.
chodonosor trāstulit de hierlm
alias octingētas: trigitaduas. In
⁊ tertio.
ānō vicesimotertio nabuchodo
⁊ tertio.
nosor: trāstulit nabuzardan ma
gister militie iudeoꝝ alias septin
⁊ ⁊ quę primo vel secundo vel tertio captiuate fūt
gētas q̄dragitaqnq;. Oēs ergō
alie q̄ttuor millia sexcēte. Et factū
est i tricesimoseptimo anno trās/
migrationis ioachim regis iuda
⁊ nepos nabuchodonosor.
duodecimo mense vicesimaquinta
die mēsis: cleuauit euilmerodach
rex babylōis ipso āno regni sui
caput ioachi regis iude: ⁊ eduxit
eū ō domo carceris: ⁊ locut⁹ est
cū eo bona. Et posuit thronū
eius sup thronos regū qui erāt
post se i babylone: ⁊ mutauit ve
stimēta carceris ei⁹: ⁊ comedebat
panē coram eo sp cūctis diebus vi
te sue: ⁊ cibaria ei⁹ cibaria perpe/
tua dabant ei a rege babylonis
statuta p singulos dies: vsq; ad
diē mortis sue cūctis diebus vi
te sue.

Finit hieremias propheta

Threni Hieremie c I 795

Incipiūt lamētationes Hieremie que grece threni: hebraice cynoth iscribuntur.

Et factū ē postq̄ i capti
uitatē redact⁹ ē israel: ⁊
hirl ōsecta ē sedit hierēi
as ꝓpheta flēs ⁊ plāxit lamēta
tione hac i hirl: ⁊ amaro aio su
⁊ ⁊ coronas sm hiero.
spirans ⁊ ciulās dixit: ⁊ leph.

Quadruplici
plangit al/
phabetoꝝ: ⁊ nos ⁊ mūdus de quatuor elementis cōstitutus.
igne: aqua: aere: ⁊ terra: vt qui quatuor elementis cōstimur:
quatuor plāgamus alphabeto. ✠ ꝓpheta nō solū ꝓsentia:
sed ꝑterita ⁊ futura deplorat: vider ⁊ paralypomenō manifestat: vbi legit
q̄ vniuersas tuba ⁊ hierlm lugerāt solā. Sz hieremias perpaucis suis ꝓra/
to ozi cardine: ꝓsentis seculi delicias: quadrato alphabeto lugeri et oēs ad
lamēta inuiter. Mālis cui hic numerus essigt ⁊ hō ⁊ mūdus quatuor ele
mentis est cōpactus. Quatuor sunt tēpora: quatuor elymata: et aq̄tuor ptes
quatuor ꝓstat partib⁹. f. tēporis vici mūdi ⁊ anni. Hic q̄ numerus ma
terialis q̄ q̄drat⁹ ⁊ solidus cola sibi vt subsistāt quadrat: ⁊ solū terrena
sed ętia celestia. Quatuor sunt euāgeliste: q̄tuor virtutes egregie. vñ cetere
egrediunt: q̄bus quasi quatuor paradisi fluminib⁹ ola virtutū germina ir
rigant. Dulia ergo q̄tuor elementis subsistimus: vel q̄ interius exteriusq;
debinquim⁹ duplicē est vt cū ꝓpheta quaternario numero delicamine: et ma
terialis nūero nos inuc exteriusq; reuocem⁹: vt singlis mox corporeq; cor
ruptib⁹ singula opponant elementa ifaxi: vt qui sup flumina babylonis
captiui tenemur: absoluti pala ⁊ cythara nra sydi vera libertate phamur

Ostat multa esse genera fictuū: multas Paschasius.
differētias inchermay. Aliter ꝓpria dinaliter plāgimus
c alicna: aliter plorant⁹ desiderio celestis ꝓsalterii
humanitate ⁊ terrore gehēne. Aliter p voluce cordis: aliter p
amore pie recordationis. Non diuersitatez fictuū diuina scri
ptura. I diuersis locis explanatiōē singulos⁹ varios affectus ⁊ lamēta ex
plicet. vnde dauid. Fuerūt mihi. I. m. p. d. ac. n. ꝛc. ⁊ alibi: laboraui in ge
mitu meo. I. p. f. n. i. m. l. a. m. f. m. ri. ⁊ hieremias. Caliguāt oculi mei
pe amaritudine: ⁊ cum his affectibus fides mouenda: qui totum volu
men illud ꝓphetie in sensum mētis trancēdit: in quo erant scripte lamē
tationes ⁊ carmen ⁊ ve. Paschasius.

Am terrene ciuitatis ruinā q̄ ecclie vana ⁊ alaz diserimia
in lamētationibus exponere: ⁊ ꝓ operantiate locuta ad tria
t tēpora sensus decernimus dirigere. Trent sicut ait hieronym⁹
mam metrica lege cōpositi apud hebreos sunt. vñ apud latinos in singulis linīaz punctis: singule hebreoꝝ lre ꝓnotant
a quibus in ꝓpria lingua nomq̄ge verbis incipiūt. Nec tot lre vacāt a my
sterio cū nec vnus apex aut vnū iotha de lege ꝑiriri debeat. Dū singula
rū lraz intelligētia singulis sententiis est aptāda. Aliqñ interpretat doctri
na. Vera aūt doctrina ē: qua deus cognoscit ⁊ vnusquisq; stat⁹ vel de
fectus nō ignorat. Unde ciatus. Discipulare dām in doctrinis. vñ bene
hieremias: ipsū meroris plenus ait. Quo sc. l. c. p. populo ꝛc. Nō plāgit
mēta ciuitatis: sed tropice populū in captiuitatē ductū. vnde ciatus: Et
relinquet filia syō sicut rogatiū in cucumerario ⁊ sicut ciuitas que vasta
tur sit vehemēs ꝓclamatio ꝓphetie: plena fletibus: plena dolorib⁹ ple
na admiratione ⁊ stupore.

Nicolaus

a Domū sedet. In ꝓcentibus hui⁹ li C. I.
bri ꝓphetauit hieremias destructionē hierlm ꝑiale futuraz.
Nic ꝓfitet deplorat ea iam facta. q⁹ videt ista, ꝓphetia oē
plētā. Circa q̄ sciendū q̄ singule ytiones hebraice p
q ponunt sm ordinē alphabeti. Et dicūt aliqui q̄ ꝓpositę
sunt ad significandū solam versuā. q̄bus ꝓponunt. ⁊ sic
ex interpretatiōe ipaz ꝑcedit ad expositionē versuū.
Sz hoc nō videt bene dictū. Potest qi hebrei quoq; sunt
tūc lre ⁊ per ꝓpria virtutē earū debent magis cognoscere: imbi tale dictū.
Scdūo q̄ ista per se sumpta vt ista est nullā hz significationē nec p ꝓpria in
terpretationē. Hz aliquā ista vt sit dictio aliqd significet. sicut apud latinos
hec ista. a. aut est ꝓnomen significat hinc. si ergo ex ista significatione aliqa
verba ꝓcedant ad exponendū virtutē ipsius. a. ꝓnt est ista vel scripturā p
a. incipiūt: effet manifesta equiuocatio. Ꝑe illi imaginant q̄ istę lre nō
sunt de integritate versuū: si quasi q̄dā titulī eis ꝓpositi. q⁹ nō est verū. qz
sic sūt de integritate versuū in hebreo: sic apud nos i ipa hymno. A solis ex
tu ꝛc. Ipe i mne incipiūdo ab. a. vsq; ad. g. Scdūo: sunt de integritate versuū.
q⁹ ꝓnomē incipiūdo ab. a. vsq; ad. g. Scdūo: sunt de integritate versuū.
q⁹ ꝓnomē incipit p. a. Scdūo omo ꝛc. sc̄o p. b. Dicte auctor sicuti ꝛc. ⁊ sic
ꝑhe vsq; ad g. ⁊ codē mō ē hic de istis hebraicis i hebreo. si trāslatus nō po

Amētatio ē aut ex merore plēta vie aut ex desiderio eterne
vrbis: qualis in nra domo spūalium tristicia cōpletur. Et
gimus dauid lamētauit sup saul ⁊ ionatham: ⁊ ihesus filius sirac
Recut cypressus flēta magno: flores petras amarc. Sic hoc me
rito lamētabeo lamētationē vocant: ⁊ sic grec retinet ad
ꝓximū aliqñ species ad
genus extēdat. Sic ter
mine hyerlm ⁊ ꝓpli. cui
dā deplorat: vt sequēs
euāgle dāna deflentes.

C I.

¶ quomodo sc.
¶ dūbitans ¶ desiderauit
desiderio nō vile oc. ⁊ ma
gnop̄ dolentis ꝓpositio
¶ duplex vel alio nomine
¶ ꝓpositio ¶ opposi-
to ¶ nomen.

Quomodo sedet sola ciuitas
plena populo: facta ē quasi vi

C I.

¶ allegoria anagogica

Uomodo sc.
¶ dūbitans ¶ desiderauit
desiderio nō vile oc. ⁊ ma
gnop̄ dolentis ꝓpositio
¶ duplex vel alio nomine
¶ ꝓpositio ¶ opposi-
to ¶ nomen.

q det sola ciuitas
plena populo: facta ē quasi vi

dens q̄ ꝓsentis vite causas ⁊ ruinas cernens ꝓpheta ⁊ gemit ⁊ plangit
et plorat ad singula: vt dicāt singuli dolere ꝓpria cum dicat ipse cō
munia ⁊ aliena delicta. Gylbertus.

Amētationes hieremie meliꝰ ꝓ elomia maxime distinguit
vel dialogo celebrari. Nec enī tractatur absolutā fine vestim
1 sentie demōstratione dicit: quę alio elomia melius excipit:
sicut ēst hic. Plo. p. i. n. ꝛc. Inter cēt ero meor dialogi cō
tātiōes de medio auferunt: partes separe asserunt hoc mo
do. Odo scāt sc. c. ⁊ meor rethorico aliquādo vnoꝰ mentis: aliquādo
tribus: aliquādo pluribus cōtat oratio. Gylbertus.

Ethonicoꝝ colorꝝ splendoꝛē ⁊ semitaꝝ grauitatē ⁊ docu/
tibie cognitionē me tacite diligens lector nō tacebit. Locorū
f quoꝝ rethoricoꝝ multitudinē: ⁊ dyalecticoꝝ rectitudē: ⁊ argu
mentoꝝ subtilitatē gratia inuenit. Poterit ⁊ rethoricē cō
cautibus humiliatē: ⁊ interdū indignatiōis asperitatē: vel
vtriusq; cōmixtionē nullo docte docebit. Audiens ⁊ sanctū ecclesie cō
quisitoꝛē ⁊ indignationē rethoricā propter offensiōibus ad meliꝰ de
ducere nō grauabor. Est enim (vt ait tullius) eloquentie: oratio multorū
miam captāo. Cui⁹ primus locus est ꝑ quē quis in bonū facturus et
quibus in malis nōc simus obstāmus: hic. Odo scāt lo. ci. ꝛc. Indi
gnatio est oratio ꝑ quā conficit: aut in hoīem odiū aut in rem offensio.
Cui⁹ primus locus est ab auctoritate cū dicitur: Quante cure ex eo fue
rit dño i mortalibus ꝛc. Sic hic. Cōtēptores nazarei ei⁹ nunc ꝛc. In pri
mo ergo alphabeto paucos obiectionis ⁊ indignationis locos assignā
do: diligentiā ⁊ perspicaciori viam aperio lectori.

Aleph. Doctrina. Lyt lesym ⁊ deū cognoscat homo. Hic plebs Ia
deoꝝ nō habuit: idco merito hostib⁹ subiacuit. C. I.

¶ omō sc. so. ci. Subaudiēdū misere ciuitatem rui
nā celestis ppli nō solū sub chaldeis ecclesiarum sub ty
to ⁊ vespasiano ꝑsecutor. ꝑ vbertatē ꝑsecutor. ad vitandū eni
q captiuitatē nō sola iure fodere dimisi sunt ꝑ voluptē ex
aggerande. A. chaldeis pauperes: terre coltores relicti legūt
q⁹ godolias ꝑfectabet. Nec ciuitas olim struxit ⁊ post
mortē ei⁹ vastata differt: et nec lapis sup lapidē ⁊ ca re
liquit. Reuersus aūt a captiuitate erunt virga furoris: ꝑ q̄ mūta ⁊ cor
rectiōes ꝓphetę nō sunt ad deū reuerti: ⁊ bñficio dei semp fuerūt ingrati.
vñ mors cecidit ptentes tuā: ⁊ ornatē tuā duriissimā semp ptentes. exi
sti ora deū: ⁊ stephan⁹ I act. apo. Dura inqt cervices: ⁊ incircūcisis cordē
ꝓptera tepe flagellis attriti ab hostibus oppressionalis olibus afflictionē
sic credidērūt. sed exacerbauerūt deū excelsum. ⁊ ideo captiuatis tas. ꝛc. tri
bubus in assyrios. duc que remanserūt domū dauid scandētes: ⁊ deū spe
cietatem colentes: paulatim crescente malitia primū in chaldeā capeti
untur. vnde hic cōitas plangitur. Quomodo sedet sola ciuitas ꝛc.

De lyra

tuit I latine suare ordinē I ea latinam in ꝓncipio sēnū. q⁹ ꝓma dictio I
hebreo ꝓ q̄ trāsfert. qđo incipit p aleph. ⁊ qđo incipit p. q. ⁊ ib singlis versi
bꝰ ꝓpositi figurā I ea hebraicā ꝓ ordinē. Ad obiectionē aliqd mīs q⁹
p tales ista incipiūt: ēsus I hebreo. Lamētationes eni istę scripture sūt metrice
in hb. ⁊ ꝑe hieremie curredat modus ratio metrificādi aliqua mīm. I q⁹
ꝓsus leipent ordinate a ista alphabeti. Sciēdū q⁹ hō ē ꝛc. duplex qualitas
tis: ē magis dolētis ⁊ cōgaudentis. q̄ lamētāo aliqñ sem tāt trahit ad mēbra
ter sui ⁊ sic ꝓsus ꝓbia. sic mt lamētatio filiā mortuā. aliqñ notat ipm ꝓpo nolē
aliqñ notat ei cor sui. aliqñ vitā sui. ⁊ sic ō alias. ⁊ trahūtur de vna pla
na trāsit ad alia m̄ agit ēs modi affectiōis q̄ sm ordinē rōnis. Ꝑ ostēsa
sūt nolle cuiusdā. vñ locus intelligit ꝓpria ipsius patriā. ⁊ sic vt ciuitas
vel locus desolatus vel flens: ꝑ dolorātē ⁊ flētu ppli. Alia igit ꝓmissa ē
para libi hieremie: ⁊ apud hebreos cynoth vocat. I lamētationes. I duas
partes diuidit. qz ꝓmo ponit hieremie lamētatio. ꝛc. secūdā. ecce. ꝛc. Pri
ma diuidit in quatuor partes. sm quadruplex alphabeti hebraici. sm q⁹
lamētatiōes istę metrice scribunt. ⁊ ē i q̄tuor ca. ⁊ ē nō ꝓsa capte ꝓsa
quidē I cetē. ꝓtexim vbere lr̄az. ē nō ē vis. qz sic dcm ē istę lre nō ponūt
ꝑ ordinē I cetē. Signidū. dē ē. Odo sc. so ⁊ hieronym⁹ sūt ꝓsa
tus ꝓ. p. ab ē est obtracta. c Fuit ē q̄. vi. i. vigilant⁹ fuit ⁊ vigilāter ꝓpha
Odo

Paschasius byf. Odo i. Deus. Hortatio ad penitentiam ponitur pie mi. Vir bone dilexisti deū populo v. hoc bonum gloriabit. i. per quē vidisti deū. Ostendit ergo deū dilexisse in populo. q. augm. dedisse sacerdotes doctores ac iudices. q. pphetas. q. vates. q. angelos. q. virtutes. Sacerdotes dicit ab officio. Sedet. q. d. in templo. Iudex in foro. Propheta in cathedra. Angelus de nūcio. Virtutes de miraculis. Quia ergo tot dona dedit deus populo. ideo dicit. Vide. q. d. Vide domine quia factus sum vilis. Hebraice. Vide domine quia vilescens. i. vilescere faciens. Vel vilescens. i. vilescere faciens. Vel vilescens. i. vilescere faciens. Vel

a filia Syon omnis decor eius. Facti sunt principes eius velut arietes non invenientes pascua: et abierunt absque fortitudine ante faciem subsequentis. Zai. Recordata est hierusalem dierum afflictionis sue et prevaricationis omnium desiderabilium suorum que habuerat a diebus antiquis: cum caderet populus eius in manu hostili: et non esset auxiliator. Viderunt eam hostes: et deriserunt sabbata eius.

Heth. Peccatum peccavit hierusalem: propterea instabilis facta est. Omnes qui glorificabant eam spreverunt illam: quia viderunt ignominiam eius. Ipsa autem gemens et conversa est retrorsum. Teth. Sordes eius in pedibus eius: nec recordata est finis sui. Deposita est vehementer: non habens consolatorem. Vide domine afflictionem meam: quoniam erectus est inimicus. Joth. Manum suam misit hostis ad omnia desiderabilia eius: quia vidit gentes ingressas sanctuarium tuum: de quibus preceperas ne intrarent ecclesiam tuam. Caph. Omnis populus eius gemens et querens panem. Dederunt preciosa queque pro cibo: ad refocillandam animam. Vide domine et considera quoniam facta sum vilis.

Lamech. O vos omnes qui transitis per viam attendite et videte si est dolor sicut dolor meus. Quoniam vindemiavit me ut locutus est dominus in die ire furoris sui. Mem. De excelso misit ignem

Paschasius b. P. Cum hec misterie ... Sordes eius. Triplicer plangit eam ...

Allego. Recordata est. Sepe ...

Mora. ... Paschasius hyst. Manum suam Chaldeus misit manus ad sancta sanctorum ...

Tech. i. bonum vnde. vide dne afflictionem. m. Bonum est enim pecca-

Nicolaus

a Omnis decor eius. i. regnum et sacerdotium. Ideo sequitur: b Facti sunt principes eius velut arietes. i. insensati c Non invenientes pascua. fame afflicti. d Et abierunt absque fortitudine. non potentes in aliquo resistere. e Ante faciem subsequentis. i. in captivitatem ducentis. f Recordata est hierusalem dierum afflictionis sue et prevaricationis. ...

De lyra

resistere adversariis propter dei sui offensam: non propter eius impotentiam. o Omnes qui glorificabant eam tempore sue prosperitatis. p Spreverunt illam tempore adversitatis. q Quia viderunt ignominiam eius. ...

Nicolaus

... ad aurum et argentum in destructione hierusalem ...

De lyra

... Vide dne afflictionem meam. q Et considera ... O vos. Hic inducit propheta alios ad compassionem dicens: O vos omnes qui transitis per viam ...

Dalethus hyt. Pigmaut. ꝛc. Angli imigrauit oculus ꝛ. I. negotium virorum. ꝛ. ignis accensus. Sed vigilat in. m.d. vel pigmentum vir. gam. vigilauit ego videor cui oculus ego sup verbū meū ne ꝛ. faciat. Heth. videte oēs populi peccata. Sed. ꝛ. in manu dei vigilāt. pl. nec ad vindictam nulle veritudinis accusant. vel. Dic tanquam fratris sui clamat ad me de terra.

Beth hyt. Ut ꝛ. pdim ad gemendū. ꝛ. impolite collo meo pro tenore meo ꝛ. ꝛ. ꝛ.

turbatus ē vēter me⁹. Subuer
ſū ūt a me cū i memoria: quo-
niam amaritudine plena ſū. ⁋ō
rio iter ſcat gladi⁹: et dōmi mōꝛ
ſimilis eſt.⁹ Dyn audierunt q:
igemiſcō ego: et nō ē q̄ cōſolet̄
me. Oēs inimici mei audierunt
malus meū: letāti ſūt quōniam
tu feciſti. Adduxiſti diē cōſola-
tionis ⁊ ſicut ſimiles mei. Thau

Ingrēdiat oē malū coꝝ coram
te: ⁊ de vindemiā coos ſic vinde
miaſti me ꝓpter iniquitates me
as. Multi.n. gemitus mei. ⁊ cor
meū merēo. Aleph

C. II.

q Quomō do obtexit caligine in furōꝛ ſuo do⁹
min⁹ filiam ſyon ꝓiēc/

at de celo in terrā ſcḍm ſuā: ⁊

nō eſt recōdatus ſcabelli pedū
ſuoꝝ in die furoris ſui. Beth.

Precepit dñs⁹ domin⁹ nec pēpot
oēs ſpeciōſa iacob: deſtruxit in

furoꝛe ſuo munitiōes⁹ virginis

regnum ⁊ principes eius. Cornu
Cōfregit in furoꝛe ſuo ſūcte
cornu iſrael: auertit retrōſū de
tera ſua a facie inimici⁹ ⁊ ſuccen
dit in iacob quaſi ignem⁹ flāme

omnia ſigna⁹ facta ſunt miracula: Unde dicitur me. te. ſig. vt fugiant a fa. ar. vt liberentur dilecti tui. Aut autem voluerunt peccatores incurrere ea que minantur ſcripture. Uel: cepta furoꝛem ⁊ effunde iram ſuā in nos ⁊ memento finis: quaſi ne ſemp affligant ſanctos precipias omnia quod geſſit: ⁊ imuta miracula in ſignificationibus ſignificata. Ideo i hac huius lamentationis ꝑte tres litere ā. i. ſigna ponuntur: ⁊ verſibus lachrymabilibus ꝓphetando futura compleuit.

Allego. Paſchaſius. Ingrediat. q. d. re dile non vindicas ſanguinē noſtrum: ⁊ vindica dile ſanguinem ſeruoꝝ tuoꝝ qui. e. ſt: de vindicta eoꝝ. nō. hoc in iudicio cōſolent: qñ mali recipient q̄ merent. Sed impii hic auferunt tempoꝛa: ⁊ in futuro amittēt eterna: ⁊ ſicut fundeo deo per mittente oppoſuerunt: ita deo opprimente eternas penas ſuſtinebunt: q̄ tamen eccleſia ſubtungit. Multi enim gemitus mei ⁊c. C. II.

Quomodo obtexit. Paſchaſius. hyt. Poſtquam ſingulis ſymphoniacorum clauſulis termoꝝ verſuū: ſingulas ꝙ literas ꝓphetice ſuis rationibus aſſignauit: ⁊ ſingulis alphabeti literis ſuas ꝓpꝛietates ſuis rationibus reddidit: nūc q. ꝓpoſita eccleſie ſecularis aut metro ludere ſtuduerit ſi ſpōte ſecularis ſapia ſeruit diuine. Sz qz. ſcri. ſūt hebraica elementa ſalutifera omne q̄ dicit: incipiat ⁊ finit: placuit totidem ꝓcipita verſuū: clemētia eiſdē creatoꝛis: vt ⁊ poetica deſeruiret diſciplina: ⁊ diuina fulgerit miſeria. Q. d. ſō longa eſt ſingulis clauſulis ſingulas literas eſ interpretationib⁹ ſuis inſerere ⁊ exponere: decreui eaꝝ cōſcriptiones ſ principio ſecūdi alphabeti annotare. ⁊ lectoris arbitrio relinqui: q̄do ſingulaꝝ literaꝝ in teſtigēnas reddāt verſib⁹ ſuis. Eſt aūt prima cōiugio Jethvet: i. ſup ſcripturā beth Bymel deleth: hoc eſt doctrina domus: plenitudo tabularū: q̄ſi duę ſunguntur extremę: cōſtient doctrinaꝝ tabulaꝝ: in quibus ſcripta eſt: ⁊ plenitudo dom⁹ eſt. Et doctrina enim ſcripturaꝝ ⁊ tabula rū: plenitudo domus dei efficitur. Si aūt gymel ⁊ deleth iūgerit: erit ſenſus q: plenitudo tabularū. i. ſcripturaꝝ ē doctrina dom⁹. i. dei. Q: ſō domus ſalomonis ſtruxe⁹ tabulata legit: q̄ tabulas poſſum⁹ eas interpretari: quoꝝ latitudie charitatē: dom⁹ eminentiea ꝓiuncta ornant: q̄ doctrina ē plenitudo totius domus: que de fonte timoris dñi naſcit vt ad culmē ſapiēte dei ꝓueniat: Dñi exaltaꝛe timeoꝛ tuo dñe cōcepimus ⁊ peperimus ſpm ſalutis. Sequēda cōcerto eſt hę. vau. gai. heth. hoc eſt: iſta ē hę vita. Pax ſi duas extremitates tāgat ⁊ duas medias: erit ratio intelligētia Et hec q̄ ſimſim⁹. i. iſta vita: ne oblitꝛata ſit: ſcripturaꝝ. i. ſcia per quam ꝓo agnoſcāt in ſta vita ⁊ ꝓparāt ſempiterna. Hic eſt liber in q̄ ieremi lamētatiōes ⁊ carmē ⁊ vhc. lamētari cū oꝛatoꝛe poo peccat⁹ ⁊ pro vltatio ne hominē vel tandē deo lati carmina canam⁹: ne vhc ꝓpterea. i. curam⁹: ⁊ ſolemniaꝛ iſta ē vita coꝝ q de iſtāta ablatā ē vitꝫ ꝓcedē. Tertia ꝓcipit ē

Nicolaus

a Cōturbat⁹ eſt vīter me⁹. q. redūdātia mentis ad coꝝ⁹. b Subuertit eſt cor meū. i. ſenſus me⁹ ablatoꝛe⁹ ē poc nimio dolore. c Foris interfecit gladi⁹. ⁊ loq̄. ꝓ tpe obſidionis quo interficiebant oēs qui extra hie rulales inuenieb̄at. d Et domi. Intra ciuitates. e Moꝛs filius ē. ignis aliqui mordeant fame: alię gladio. ⁊ alīqui lapidib⁹ ꝓiecatis per machinas ab extra. f Audierūt. i. cha. dei me obſidentes. g Q⁹ infremiſco. ꝓe fame ⁊ alīa miſeria. h Et nō eſt qui cōſolet me. venien do ad auxiliū mihi. i Oēs inimici mei. qui erant i exercitu chaldeoꝝ. k Audierūt malū meū. tale ⁊ tāti. q̄ nō poſſum⁹ vltra reſiſtere. l Letati ſūt. obſidētes eni ciuitatē aliqui multū gaudēt ſi audiūt q̄ illi q ſūt intra nō poſſunt tenere ciuitatē. m Quoniā tu feciſti. q̄ſi dicēt. hoc nō accidit chaldeoꝝ virtute: ſ⁹ ex puntiōe tue iuſtitie. n Adduxiſti. i. adducas. Loquit̄ enim de futuro ꝓ modū ꝓmiſſi ꝓpter certitudinem

deoꝝ loth: q̄ſi eſt ꝓcipiti bonū. in quo eſt vocatio ad virtutes dei ꝓpter⁹ ſa
nctōꝝ illuminatio: ⁊ ꝓmiſſio gaudiaꝝ ad ſpēm ſalut. Hic dicit q. ſupra. c. i.
eſt ſic ad oſtēdē vīm ira gentiū ſi bonū ꝓcipiā vte ſponſa: ſic ap
ꝓpiet⁹ eſt. p. ſa. a. o. eoꝝ. Quaſi tunc ſpūs ꝓphetie cauſo Lunch
. Lunar⁹ ordo vel diſciplina. Hic ait vt ſpūlat ad ego charitaꝫ. Cordia

ſuā: ⁊ ſolue q̄ tribulatoꝝ eoꝝ: nec opus tanti ſigni volueriſi agnoſcere: ſi gna vīre reuocatiua. Nunc eſt q. dicit. Ingrediatur oē malū ⁊ ad interā ſic facti. obſecꝛat ꝓ ea ꝓbatus ⁊ ea cōpleta iniquitas.

Allego. Paſchaſius. hyt. Precipitauit ſc. alia ⁊ cōſpecta dei expoſita regit. Ingrediatur oē malū. q. d. ſi ſtio malū ingrēdi. Ingrediat: ⁊c. ac ſi dicat: ſic ſtio ſanctis ingredi. Ita ⁊ vt eaꝫ ſtio auxilio qui me non ꝓdo. Et videntia eos ab eis⁹ fraudibus ſuis ne fructū meū aſſe rant mihi. Stent vindicta tua ſubtrahitio ꝓpter iniquitatē meaꝝ: q̄ re ſtuo eo. d. ⁊ rc. in. i. Et hec ſunt ſigna ꝓpter que

omnia ſigna⁹ facta ſunt miracula: Unde dicitur me. te. ſig. vt fugiant a fa. ar. vt liberentur dilecti tui. Aut autem voluerunt peccatores incurrere ea que minantur ſcripture. Uel: cepta furoꝛem ⁊ effunde iram ſuā in nos ⁊ memento finis: quaſi ne ſemp affligant ſanctos precipias omnia quod geſſit: ⁊ imuta miracula in ſignificationibus ſignificata. Ideo i hac huius lamentationis ꝑte tres litere ā. i. ſigna ponuntur: ⁊ verſibus lachrymabilibus ꝓphetando futura compleuit.

Allego. Paſchaſius. Ingrediat. q. d. re dile non vindicas ſanguinē noſtrum: ⁊ vindica dile ſanguinem ſeruoꝝ tuoꝝ qui. e. ſt: de vindicta eoꝝ. nō. hoc in iudicio cōſolent: qñ mali recipient q̄ merent. Sed impii hic auferunt tempoꝛa: ⁊ in futuro amittēt eterna ⁊ ſicut fundeo deo per mittente oppoſuerunt: ita deo opprimente eternas penas ſuſtinebunt: q̄ tamen eccleſia ſubtungit. Multi enim gemitus mei ⁊c. C. II.

Quomodo obtexit. Paſchaſius. hyt. Poſtquam ſingulis ſymphoniacorum clauſulis termoꝝ verſuū: ſingulas ꝙ literas ꝓphetice ſuis rationibus aſſignauit: ⁊ ſingulis alphabeti literis ſuas ꝓpꝛietates ſuis rationibus reddidit: nūc q. ꝓpoſita eccleſie ſecularis aut metro ludere ſtuduerit ſi ſpōte ſecularis ſapia ſeruit diuine. Sz qz. ſcri. ſūt hebraica elementa ſalutifera omne q̄ dicit: incipiat ⁊ finit: placuit totidem ꝓcipita verſuū: clemētia eiſdē creatoꝛis: vt ⁊ poetica deſeruiret diſciplina: ⁊ diuina fulgerit miſeria. Q. d. ſō longa eſt ſingulis clauſulis ſingulas literas eſ interpretationib⁹ ſuis inſerere ⁊ exponere: decreui eaꝝ cōſcriptiones ſ principio ſecūdi alphabeti annotare. ⁊ lectoris arbitrio relinqui: q̄do ſingulaꝝ literaꝝ in teſtigēnas reddāt verſib⁹ ſuis. Eſt aūt prima cōiugio Jethvet: i. ſup ſcripturā beth Bymel deleth: hoc eſt doctrina domus: plenitudo tabularū: q̄ſi duę ſunguntur extremę: cōſtient doctrinaꝝ tabulaꝝ: in quibus ſcripta eſt: ⁊ plenitudo dom⁹ eſt. Et doctrina enim ſcripturaꝝ ⁊ tabula rū: plenitudo domus dei efficitur. Si aūt gymel ⁊ deleth iūgerit: erit ſenſus q: plenitudo tabularū. i. ſcripturaꝝ ē doctrina dom⁹. i. dei. Q: ſō domus ſalomonis ſtruxe⁹ tabulata legit: q̄ tabulas poſſum⁹ eas interpretari: quoꝝ latitudie charitatē: dom⁹ eminentiea ꝓiuncta ornant: q̄ doctrina ē plenitudo totius domus: que de fonte timoris dñi naſcit vt ad culmē ſapiēte dei ꝓueniat: Dñi exaltaꝛe timeoꝛ tuo dñe cōcepimus ⁊ peperimus ſpm ſalutis. Sequēda cōcerto eſt hę. vau. gai. heth. hoc eſt: iſta ē hę vita. Pax ſi duas extremitates tāgat ⁊ duas medias: erit ratio intelligētia Et hec q̄ ſimſim⁹. i. iſta vita: ne oblitꝛata ſit: ſcripturaꝝ. i. ſcia per quam ꝓo agnoſcāt in ſta vita ⁊ ꝓparāt ſempiterna. Hic eſt liber in q̄ ieremi lamētatiōes ⁊ carmē ⁊ vhc. lamētari cū oꝛatoꝛe poo peccat⁹ ⁊ pro vltatio ne hominē vel tandē deo lati carmina canam⁹: ne vhc ꝓpterea. i. curam⁹: ⁊ ſolemniaꝛ iſta ē vita coꝝ q de iſtāta ablatā ē vitꝫ ꝓcedē. Tertia ꝓcipit ē

De lyra

ꝓphetie, videbat enim prophęta futuram babylonis destructionem ad ſu
dęoꝝ conſolationem. q. d. per hoc habuerunt licentiam redeundi primo an
no cyri. o Ingrediatur omne malum coꝝ ⁊c. vt puniat. p Et de
uindemia eoꝝ. destruendo muros eoꝝ. ⁊ bona rapiendo. ⁊ hoc dicit ꝓ
pheta non zelo vindicte: ſed diuine iuſtitie.

C. II.

q Quomodo. Hic conſequenter deſcribitur hieremie lamentatio ſub ſ
q cundo alphabeto. ⁊ primo lamētat⁹ deſtructionē ciuitatis ⁊ tēpli:
dicens admiratiue: Quomodo obtexit caligine .ſ. tribulationis
maxime. r In furoꝛe ſuo. id eſt in effectu ſue iuſtitie. s Filiam
ſyon. id eſt hieruſalem. vt expoſitum eſt capitulo precedenti ⁊ Pro
ſecit de celo in terram. id eſt de ſtatu ſumme honoꝛabilitatis ad ſtatum miſera
bilem. u Inclytaꝫ iſraci. i. hieruſalē: q̄ erat metropolis ⁊ nobiliſſima

in regno iuda. a Et nō ē recor. ſca. pedū ſuoꝝ. i. templi q̄s ſcabellū chal
dei. ⁊ dī ſcabellū pedū dei. ea ſtra ipſi⁹ erat archa teſtamēti ⁊ ꝓpiatorij:
q̄s erat q̄ſi ſedes dei. ⁊ archa q̄ſi ſcabellū illius ſ. dñi. hoc dicit quia fuit plenus
Ezech. b Precipitauit dñs. ſm vīm iuſtitie ſue. c Nec pepercit. ſc. ſua miſericordia: ita q̄ ſic ſemp iuſtitie ſ. ſuę. d Ola ſpeciōſa iacob
. i. regnū ⁊ ſacerdotiū iſraelitarū ⁊ templū. e ꝓfanauit alios ciuitates ⁊ terra
torū. f Polluit regnū. i. edifia polluta multiplicib⁹ peccatis ex rigore

ſue puntionis. f Confregit in ira furoꝛis ſui. i. in effectu ſue iuſtitie.
g Omne cornu iſrael. i. cunctā fortitudinē ⁊ potentiā ⁊ dominatiuā. de. ſ. regno.
h Auertit retrorſum dextrā ſuā a facie inimici⁹. ⁊ ꝓ dextra intelligit
Uno modo ſolatiū ad deſtructiōē q̄ nō defendit ꝓplum iſrael a ſuis inimicis. ⁊
ſic auertit dexterā ſue virtutis ab eis. Alio modo relatiue ad ꝓpietatē eius
de⁹ tribuerat virtutē ⁊ iudicium ſi ſe defendēdi. ⁊ ſic auertit manū ſuā
a facie chaldeoꝝ. i. Et ſuccēdit in iacob. ſ. per chaldeos hierusalem ⁊ ſuos

Hic obiurgat deū famulus' ꝓdens. Quodcūq; ignē in tecto quasi ignem ad domū ignis. i. ē cum dei gratia dolebat' a filio virtꝰ' cuius' accendebat' ignis indignationis' ultionis mittat' ꝙ terre deuoret' eā.

Pascha[sius]hyr. Tetēdit ar. Hoc ois ꝑtim scelis obstruxit ꝓphana ꝑtim ꝑtim. Quasi ini arcum in manu sui inimici ad ꝑcutiendū ꝓximū. Et ꝙ nobis ad vindictam ꝓmptior erat. Et ꝙ nobis nolit ꝑcutere ꝑcutit ꝑ se ipsa ꝑcutiens ꝑ nos

Pascha[lius]. hyr. Oculus in terra. Pater hyrusalem quia mors fuo
dulci tumulo subiugationem oppositi subiugabit hyrusalem p[ro]phetauit nō ꝑ
ma: causa illi peccatoꝝ plorare ꝛ plangere in quibus ꝛ religiosis adulto
rium ꝛ subiugationis hyrusalem predicatur.

Dicta. Oculus. Ad mensa cū hyrusalem conflixit amittit quasi lacrima
rum gemitus ꝛ ingemiscit
ad mensam ꝛ ꝓpter
hoc infestat eū malig
dus conflictu ꝛ ꝓpter
hoc ꝓphetat ꝓphe
tauit eū dissolutū ꝛ
ꝓpter hoc ꝓphetat
ꝓphetauit eū ꝓpter
hoc ꝓphetat ꝓphe
tauit eū ꝓpter hoc
ꝓphetat ꝓphetauit
eū ꝓpter hoc ꝓphe
tat ꝓphetauit eū ꝓ
p

Fecit dñs. vt. Ip̃leuit indignationē furoris sui: et effudit furorē
ire sue: et accendit. Putabat hostis: fortis: et inimicus: q̃ capere
posset ciuitatē: et destruere: et euertere domos eius: et
ad libitum suū dispone. Et ecce dñs ostendit ei: q̃ nō ita
fiebat: sed ipse ad tempus: et ad horā: et ad momentū
tantū: ut ciuitas: et habitatores eius: et hostis: et inimicus
cognoscerent: q̃ nō ipse: sed dñs: et deus eius: et
ipsius: et omnium: hec faceret. Et ideo dicit: Ip̃leuit
furorē suū: et effudit indignationē furoris sui: et accendit
ignē in Sion: et deuorauit fundamenta eius. Et
sicut ignis: et furor: et indignatio: et ira: et tribulatio
et angustia: et cetera hmōi: nō sunt in deo: nisi
similitudinarie: et ad significandū: q̃ deus ita
punit: et ita ulciscit: et ita irascit: et ita furit: et
ita indignat: et ita deuorat: et ita accendit: et ita
effundit: sicut ignis: et furor: et indignatio: et ira:
et tribulatio: et angustia: et cetera hmōi: nō sunt in
deo: nisi similitudinarie: et ad significandū: q̃ deus
ita punit: et ita ulciscit: et ita irascit: et ita furit:
et

[illegible] ¶ adducit in tenebras: q̄ nos ꝯ dr̄i nobis aut̄ tenebrosa existit q̄ nō cognoscimus religiosa ratiōe ala ꝺ̄ virginū. Deficiendo dr̄i ¶ adducit q̄ nō cognoscimus religiosa ratiōe ala ꝺ̄ virginū. Deficiendo dr̄i ¶ in loc̄ nocte. audet. ne sc̄ dr̄ [illegible] ꝺ̄ virginū. Deficiendo dr̄i ¶ ab [illegible] p. ꝺ̄. [illegible] ꝺ̄ virginū. Deficiendo dr̄i ¶ ab

Verbo. Mōstr in re. m. vī. Dña nullo indicio quasi arca vīt arc
in exilio mittit in nauce flagellor. ñ. pho. vt cōl tribulat pmiat de quib
bonis. vindicatiq ad vocē primi filii pharaōis: Hoc pharetra occultum
dei indicū dignū. quo mōstr bodiernū: y alīs ōibz hui⁹ritatē quasi flagel
re mittit qui vt expolit a quasi signū vulnerat. qui ab ḡphera ih occisum

Sagittas suas ad ebrietatē. vī. subiectis
dine tum ei populo vē.
Replent me amaritu
dine in ebrietāt bolos
y in populo suo. qb⁹ pbi
bērat dñōnatio. Cer
tabat populū ebrī absyn
thio: y bolos potū⁹ de
aquā fellis. vñ subiūgit
me amaritudine. Re
plēta est hebraica
tantū: Per aquā fel
lis significat magnitudo
malor: y impietatis ca
pitalitatis: qui replent amari
tudine fellis pō. cheth
amaritudō fuit suscepta
ri. Mōstra in
re. vī. alia quoq; in hac pathologia am⁹ multiplices quotidie incidiāt
vt nīsi ei pulse in pfūdū videat: ōd tantis malis incessanter affligit.

Allegro. Mōstr in re. vī. hc littera: vīnet: vel etiā interpretatur a pn
cipio. n. huius alphabeti quemadmō christi ofūdēs⁹ illud ḡ tantum se fe
cit. ac. vī. propter ad opprobria passionis y mortē sustinuit. Qs nō semp
y indōmitus aliter ebrie ḡe vinū quasi ridicat veridicē y affligat crucior
mortē. Sed nō. hc lām y ḡe vīno y vīnū peccatorū. nolo q; vīa nō vult
mutē. Dic namq; vox sponsi y sponsē. ōdo est vt ille cōfortat: qui est y
ut y ille ridicat: lām y vīno. sm illud: resurrexi y adhuc tecū sum: hic ḡ
go ḡ est: y qui vīnit y pro nobis pāgit y pro illo mōrī in re. m. vī. Pha
retra dei patris scriptura dr: qua indūtī dei: quasi ex arcu sagittas ocu
pos christi accepit quas y ipe prulit pro hoc sagittas ardētes facit alq
quādo vt corda frigida vulnerat calore charitatē. Heretici quoq; sagit
tas infidelitatis aliqñ dicūtur. Et hac pharetra ḡducit y corda innocē
tium ferunt: Et hac pharetra vemēti sagittarat q̄bus exteriora hō rīte cō
fīgunt: e interiora amor afficitur. vīdelīt. n. i. c. m. Qs. n. ait. mīstr in re. f.
p. f. Affectōes mentis tlocis vel amoris: Ps vent⁹ ppagatio carnalis y
in fide virtutū generatio spūalis: De hīs ventibus gignit christus. I vtero
casti matris. Ecclesie inter in renes fl. p. f. sagittas q̄s ad amoē vulne
rans: vel ad timoē vt vētus perimans: y vertutes ppagāt. vñ dauid: vae
re. m. y. c. m. y alibi: sagitte nre infixe sunt mihi: Electi q̄s predicatores ver
be hac pharetra q̄si sagitte utrigant: vñ in pharetra sua abscōdit me: ac
si dicat christus quasi sagittā electā abscōdit me in pha. su. vt occultet ca
sagitte scripturarū y tandē ex arcu emittat. pōt tenus y corda eius: Fact⁹
sum vī. Qui simile effugo sum vermis y nō homo vī. qō in passione de
clarauit: replicuit me amaritudinib⁹ passionis: inebriauit me absynthio
id est mystrauit vim: vñ dederūt in escam meā fel y. li. m. p. m. a. Et inebri
auit se verbi abstinentio: ostendit tā interius q̄ exterius se affectū amaritu
dine passionis: hīs y bonis bolis vīnus verbi christi corpus vīsq; ad cōsum
ptionē cruciatur. Hystor. Cōfregit ad nu. d. m. vī. Misericordia a po
pulo afflicti y populi ab hostibus nulli dubiū est: hic ent pene finis per
emptus est: ille ol genere penarū deputatus est. vnde q̄ cinere cibat⁹ plan
git vt alia expulsa de corpore credat. vnde bonorū est obtinere quorū mēs
ria nunq; supplicia cito claudit: Luget ergo propheta finē populi sui y spem
eburnēi deperiti: Impius. n. est in pfundū peccatorū venerit cōtēnit.

Hystor. Confregit ad nu. d. vī. Alia tabulio sancte scripture affecta
fractura obtūs plāgit quibus terē y ruminare debuit verbū dei. Alal. n.
q̄ nō ruminat in lege reprobat: verbū dei sensibus q̄si venēb⁹ molere y
ruminare sanctas y victuas est. vñ i. psalmō dicit q̄ dētes meretrīs nō fue
runt cōminuti: q̄ verbū dei semp corde y ore ruminauit. y pane angelor⁹
indefinēter cōmedit: cursus aīe dētes frangunt recte ciere dicat⁹ i quo cor
dis mollitiem penitētia designat: vñ iob cū dñm videret y audisset ingt
ego penitēdo in fauilla y cinere q̄. i. vīsa dei pulchritudinis y altitudine

Nicolaus

a Factus ē in derisū ei populo. ōne. n. nationes iudeos derisebāt sicut ō
nūcios y cantatos. b Canēt co. to. dic. de tabl⁹. n. victoriosi solēt fie
ri cithare ad laudē redēptōis. y vituperiū deuicti. ō subdit: c Re
plenit me amaritudinibus vī. pena. n. grauio nolē potuo amari deligna
tur cruā sm cbm modū loquēdi. d Cōfregit ad nu. dētes meos. q. d. cū
ēē affligēdē fuissent ac si ōes dētes mei fuissent fugati. fracti. ēa. ēa.
dicit q̄ hec ē littera cōfregit in harena dētes meos: q̄ tales de terra sua
eicit faciēdē panes fabricatōes in cuīb⁹ cōmiscebant pulueres y hare
ne sm q. d. cheth in. 8va cōmolēt nīsi ut ē panē sibi pollutū inter gen
tes ad quas eiciam eos. y sic ei barena penitē offendēbātur dentes mā
ducantium. e Educit me cinere. cōmixto in pane. f Et repulsa

¶ Et repulsa est anima mea ab omni consolatione. g Oblitus sum bonorum. id est ita elongatus sum a bonis ac si nūq̄ aliqua habuissem. h Et dixi perijt vī. loquitur in persona infelmonū: qui q̄si caduant in de sperationem ex pondere malorum. y ideo super hoc propheta deprecatur dominum in persona populi: tam afflicti dicūt: i Recordare. re. tu domine. k Paupertatis. quam sustinuo in ametione omnium bonorum meorum. l Et transgressionis mee. y accipi tur hic trālgressio passiue. i. p afflictiōe mee quam chaldei intulerunt mihi vera modū. m Memoria memor ero. f. peccatoū meorū quibus ita merui. In hebreo habetur: Memoria memor erit⁹ tu domine ad punitionē. n Et tabescit in me ala mea. de peccatis ppetratis cōfusa. y

¶ Et absynthij. ¶ pregrinorum vel futurorum te
quibus videar deleri. d. n. s. p.
¶ ala mea: oblitus sum bonorum.
¶ perijt videtur.
Dau. Et dixi pīt finis mē⁹ y spes

¶ ¶ hic a pelosa sua affligi in dictis miserijs cordis ingo
ga. ¶ recordari exponit singultiens suorum
dia benignitatem indigni comperat a persona. i. hac
a iudeis y adiacentib⁹ q̄b propīquus noīatur lacta.
¶ tua vel huc.
mea a dño. cap. ¶ Recordare

¶ ¶ pro nobis pauper factus ē christus et in pugi afflicto
y malefactorum y peccatorum ¶ crumne
pauptatis y trālgressionis mee ab
¶ amaritudinis ¶ illius fellis.
sinthij y fellis. cap. Memoria

¶ vīa eterne. ¶ deficit in se y anima m.
memor ero: y tabescet i me anima

quibus quasi dentibus creditos in corpus suū trāsludit christus: Ebrius me cinere. sm illud: cinerem tanq̄ pa. m. vī. quibus malis repulsa est ala hij quos plurimū diligit: y propter quos venit omni odio persequebant cum. vnde cepit hic⁹ tedere y pauere. Vah vah ergo littera ita exagge rantur y per ea que dicta sunt duriora tēperant que sonat: nonne ille vī non y ille. Licet enim dicerit: perijt fi. m. y spes m. a. d. nō sic ille arbi tratus est: nō ille oblitus est bonorū que ei patre temper habuit aut ēy humanitatem percepit: vē quibuscredo videre bona dñi. i. vī. Nō te ergo absolūtū est licet ala tpline repulsa fit derelicta tuis cog: sed memor dolorem ai y memorē intimat tanq̄ meticulatus amaritudine passionis nō posset bonorū recordari: y eraceratus dicat: perijt fi. m. Apud bonos edit perisse videbātur qui diebant se ipis nō pōt fal. f. Sic ecclesia homines y persecutores multa repulsa pterito⁹ bonoꝝ oblitiscitur: y nouis ospi ta voluntibus ligi: perijt f. m. vñ mei a. pe. mo. f. p. p. t. f. g. m.

¶ Hystor. Recordare p. vī. Ab initio huius alphabeti deserūt mise rias mitre ciuitatis y passionis christi y ecclesie laborantis. vt etiam q̄si desperando diceret: pijt finis meus: Sed vt diuinitus auditū est: hoc to mor nouus spe creatus: ad vltim pueritus precep emittit: y promissi se dein cepo meliora sperare: peteritorū oblitus delicterū: Vnde admirandā hec clemētia magno mysterio alle gemmata quibus magne indulgētie sacra mēta q̄si metro luxit spūo in gpheta. y q̄ sermo dei occult⁹ hic indi mp sterijs obūbrat: q̄b⁹ relictuatis hūanis ps sensibus. Et gregit spūs. i. hoc y hmōi interposuit vt fastidiū auferret legētiū: iter lachrymas alas reco ret intelligētiū. Hystor. Recordare p. vī. Alia quoq; i. b. hoc vinculo tur: y reducit: cui dicit: duc te huc. q. tolle grabatū. t. y ambula. vī. suppli cio dicit, Recordare p. vī. Hec cui in ada. i. in pelo flore trālgressa y pas peratē mulatas: sed cū in hac littera se abducere ruberet memoria meminit: y sicut filia abrae cōtra spē in spē erigitur: y venit ad interā hoīs que iter pectatur vita y pausus: vel vt post querimoniarū lachrymas timoris obi cōcipiat de quo victus: Instā sapiētie flos dñi: y gustet nihilomin⁹ dñi verbū y vocē cōfessionis dicat: Misericordia dei est q̄ nō sumus cōsū pti. Allegro. Recordare p. vī. Sunt hec verba christi sunt ecclie pti cipantis cui dicit: beati paupes sp̄u. q. i. f. r. c. Christus tñ nec trālgres est nec aliquis sua trālgressione iudicij effert: sed verecūde. peccat. assūt fa. t. a. p. m. sed christus trālgressio legis pro nobis fact⁹ est sicut y maledi ctū y peccatū. vñ maledictus oīs q̄ pēdet i ligno: y cū q̄ nō manet in pec catū fecit pro nobis peccatū: vt y peccatū y maledictū trālgressionē deto ret nostrā: Ad agnū ergo est q̄ dr: Recordare pau. vī. q̄ pro nobis fact⁹ est paup vt nos ditaret y tāgeret cū capite corpus: vt deprecatione cap tis pungat: Corpus ait q̄ in patiendi vita sine trālgressione non vitii mal tio crumnio replet y amaritudine absynthij y fellis. vñ laboribus y ve lotis⁹ fatigat ecclesia: vt decocta passiōis⁹ spōso suo fiat acceptior. vñ vt cit: Recordare p. q. d. Recordare q̄ p trālgressionib⁹ meis patior. i. ab

De Ira

est anima mea ab omni consolatione. g Oblitus sum bonorum. id est ita elongatus sum a bonis ac si nūq̄ aliqua habuissem. h Et dixi perijt vī. loquitur in persona infelmonū: qui q̄si caduant in de sperationem ex pondere malorum. y ideo super hoc propheta deprecatur dominum in persona populi tam afflicti dicūt: i Recorda re. tu domine. k Paupertatis. quam sustinuo in ametione omnium bonorum meorum. l Et transgressionis mee. y accipi tur hic trālgressio passiue. i. p afflictiōe mee quam chaldei intulerunt mihi vera modū. m Memoria memor ero. f. peccatoū meorū quibus ita merui. In hebreo habetur: Memoria memor erit⁹ tu domine ad punitionē. n Et tabescit in me ala mea. de peccatis ppetratis cōfusa. y

¶ Et absynthij. ¶ pregrinorum vel futurorum te
quibus videar deleri. d. n. s. p.
¶ ala mea: oblitus sum bonorum.
¶ perijt videtur.
Dau. Et dixi pīt finis mē⁹ y spes

¶ ¶ hic a pelosa sua affligi in dictis miserijs cordis ingo
ga. ¶ recordari exponit singultiens suorum
dia benignitatem indigni comperat a persona. i. hac
a iudeis y adiacentib⁹ q̄b propīquus noīatur lacta.
¶ tua vel huc.
mea a dño. cap. ¶ Recordare

¶ ¶ pro nobis pauper factus ē christus et in pugi afflicto
y malefactorum y peccatorum ¶ crumne
pauptatis y trālgressionis mee ab
¶ amaritudinis ¶ illius fellis.
sinthij y fellis. cap. Memoria

¶ vīa eterne. ¶ deficit in se y anima m.
memor ero: y tabescet i me anima

quibus quasi dentibus creditos in corpus suū trāsludit christus: Ebrius me cinere. sm illud: cinerem tanq̄ pa. m. vī. quibus malis repulsa est ala hij quos plurimū diligit: y propter quos venit omni odio persequebant cum. vnde cepit hic⁹ tedere y pauere. Vah vah ergo littera ita exagge rantur y per ea que dicta sunt duriora tēperant que sonat: nonne ille vī non y ille. Licet enim dicerit: perijt fi. m. y spes m. a. d. nō sic ille arbi tratus est: nō ille oblitus est bonorū que ei patre temper habuit aut ēy humanitatem percepit: vē quibuscredo videre bona dñi. i. vī. Nō te ergo absolūtū est licet ala tpline repulsa fit derelicta tuis cog: sed memor dolorem ai y memorē intimat tanq̄ meticulatus amaritudine passionis nō posset bonorū recordari: y eraceratus dicat: perijt fi. m. Apud bonos edit perisse videbātur qui diebant se ipis nō pōt fal. f. Sic ecclesia homines y persecutores multa repulsa pterito⁹ bonoꝝ oblitiscitur: y nouis ospi ta voluntibus ligi: perijt f. m. vñ mei a. pe. mo. f. p. p. t. f. g. m.

¶ Hystor. Recordare p. vī. Ab initio huius alphabeti deserūt mise rias mitre ciuitatis y passionis christi y ecclesie laborantis. vt etiam q̄si desperando diceret: pijt finis meus: Sed vt diuinitus auditū est: hoc to mor nouus spe creatus: ad vltim pueritus precep emittit: y promissi se dein cepo meliora sperare: peteritorū oblitus delicterū: Vnde admirandā hec clemētia magno mysterio alle gemmata quibus magne indulgētie sacra mēta q̄si metro luxit spūo in gpheta. y q̄ sermo dei occult⁹ hic indi mp sterijs obūbrat: q̄b⁹ relictuatis hūanis ps sensibus. Et gregit spūs. i. hoc y hmōi interposuit vt fastidiū auferret legētiū: iter lachrymas alas reco ret intelligētiū. Hystor. Recordare p. vī. Alia quoq; i. b. hoc vinculo tur: y reducit: cui dicit: duc te huc. q. tolle grabatū. t. y ambula. vī. suppli cio dicit, Recordare p. vī. Hec cui in ada. i. in pelo flore trālgressa y pas peratē mulatas: sed cū in hac littera se abducere ruberet memoria meminit: y sicut filia abrae cōtra spē in spē erigitur: y venit ad interā hoīs que iter pectatur vita y pausus: vel vt post querimoniarū lachrymas timoris obi cōcipiat de quo victus: Instā sapiētie flos dñi: y gustet nihilomin⁹ dñi verbū y vocē cōfessionis dicat: Misericordia dei est q̄ nō sumus cōsū pti. Allegro. Recordare p. vī. Sunt hec verba christi sunt ecclie pti cipantis cui dicit: beati paupes sp̄u. q. i. f. r. c. Christus tñ nec trālgres est nec aliquis sua trālgressione iudicij effert: sed verecūde. peccat. assūt fa. t. a. p. m. sed christus trālgressio legis pro nobis fact⁹ est sicut y maledi ctū y peccatū. vñ maledictus oīs q̄ pēdet i ligno: y cū q̄ nō manet in pec catū fecit pro nobis peccatū: vt y peccatū y maledictū trālgressionē deto ret nostrā: Ad agnū ergo est q̄ dr: Recordare pau. vī. q̄ pro nobis fact⁹ est paup vt nos ditaret y tāgeret cū capite corpus: vt deprecatione cap tis pungat: Corpus ait q̄ in patiendi vita sine trālgressione non vitii mal tio crumnio replet y amaritudine absynthij y fellis. vñ laboribus y ve lotis⁹ fatigat ecclesia: vt decocta passiōis⁹ spōso suo fiat acceptior. vñ vt cit: Recordare p. q. d. Recordare q̄ p trālgressionib⁹ meis patior. i. ab

De Ira

dominus sperantibus in eum. replicatio est eiusdem sententie ad maiorē confirmationem. h Bonum est pacienter expectare. Et hic ostendit ter y alīs murmurationē tribulationis tempus. y q; hoc facit exercitij patientie. Ideo subdit: Bonum est viro cum portauerit iugum. vī.

I Sedebit solitarius y tacebit. vie in patientia exercitatus.
m Dum leuauit se super se. aspirando ad bona celestia y cōtemnendo terrestria. n Ponet in pulvere os suum. humiliter humiliando.
o Si forte sit spes. qui est expectatio future beatitudinis. y dicit sic vt. non propter mutabilitatem a parte dei sed a parte libeti arbitrii. quia bono qualitcūq; exercitatus in virtute patientie per deum qui liberi arbitrij potest ab ea cadere. y sic frustrari remunerationē. y cū ho mo perfectus in virtute patientie. non solum sustinet aduersa patienter sed etiam gaudenter. sm illud Act. quinto. Ibant apostoli gaudentes a conspectu concilij qm digni habiti sunt pro nomine ihesu contume lias pati. Ideo sequitur: p Dabit percutienti se maxillam.

Lamentac

nostre de ceruicibus eoꝝ tanq̃ uili ꝙ ꝙ⁹ linq̃ret.

Capb. Mouere vel inuenire interpretatur. Et ideo g. recte sonat sub manu nomini coniungi. q̃ aut punit aut corrigit. Ꝑ vt sit ꝛ sensus Ne mihi ꝙ⁹ quo deꝰ deiecit aut corripuit

Ayn. Hec vel oculus interpretat. vel oculus meus afflictus ℓ cꝛ. Oculus dicitur depletus eſt aliam mꝛ cui⁹. Officii eſt quic vidꝫ indicare. qđ aliqꝫ in ruinā poſitus eſt aliqꝫ in reſurrectionē. In hac ifa oculus dꝫ aliqꝫ in ruinā poſitus eſt aliqꝫ in reſurrectionē. In hac ifa oculus dicit⁹ lauatꝰ ℓ offuſꝰ. vt ic. i. deficiant. p peccatis vel delictis eiectio gratie dicit⁹ lauatꝰ ℓ obtenebratꝰ aliqꝫ offuſcatꝰ. vel ex nimio vel ex ſenio vel ex infirmitate. vel ex tribulatione vel ex lachrymis.

Thau. Signa vel erantit vel cōfirmatit. Quę cū hic dicunt signa fiant tempoꝝ. vnde prędicta obstinati populo nō parabolis mutatis manifestat. Et. f. a. a. Quid ei noluerit aperire reddit cui viam vite tuta opa tua. Thau. primū iudeos reddebit qui corde obdurati. & pdita creatu a fide. & veritate emptione expulit. Iustos pdicatione auertere nō valuerūt vel cōuertendi essent. vt ad penitentiā mouēt. ne eternum cruciarent. Et cum hic dicunt signa fiant. & cū

transferte ad finem penitentie, vnde paulat. Vt charitatem nō habue-
re facrus finis vltra ex. vſ.

Allego. Qui velebant. vſ. Deficiētibus oppleat colla q charitat
q ecclie virtutes in quo quasi in croceis nob vestit. De euangelio fer
cem dilectus amplexant. vltra dpm tria ex numero. ii. ſ. Jn thoren qñ

† peccata † timorem pueri.

ſō effecta ē iniq̄tas filie ppli mei
† qui ſine lege † sapiēcie dei † ſolomō.
peccato ſodomop: q̄ſe iubuerſa

† gradibꝰ vpocrite ad infim pfect. † aliquid humi.

ē in momēto ⁊ nō ſeperunt i ea

† qi manus ad malicie ad pauper. † pcm̄ p malicia
mi ſoc̄ indignatio iudicij p̄ra abuerſarios exacti
cū magnis affligunt. † ſimilitudo vel ſimili

manus. cap. C̄ indidiſoco naza

† ignominiam † actum

rei ei⁹ nidcnihiſoco tacte: rubi

† antiquop̄ pueri, ſecundum ⁊ ſpūale ſeruor
† ſolidi ſeruor

ēdiſoco ebore ātiquo: ſāphyro

† † quoniā conſumi ſū quaſi lignū. Job. Dēnigrata
ē ſup carbōes facies eop ⁊ nō
fūt cognite i plateis. Adhēſit cu-
† infirmitas veterum † ſeruitudini ſeruorum
tis eop oſſibus⁹ aruit ⁊ facta eſt
† ariditi infirmitas ſteritis inferenda
quaſi lignus. Tab. Melius fu
† verbi dei † diuini verbi
it occiſi gladio q̄ interfecti fame
quoniaꝫ iſti extabuerūt cōſupti
† penuria ecclie cum predicatio ceſſat ecclie nā
fructifera.
a ſteritate terre. Joth. Mān⁹

† † quoniā conſumi ſū quaſi lignū. Job. Dēnigrata
ē ſup carbōes facies eop ⁊ nō fūt cognite i plateis. Adhēſit cu-
tis eop oſſibus⁹ aruit ⁊ facta eſt quaſi lignus. Tab. Melius fu
it occiſi gladio q̄ interfecti fame
quoniaꝫ iſti extabuerūt cōſupti
a ſteritate terre. Joth. Mān⁹

ſticiebus laudē querūt q̄ de ſi preſumūt. vnde nobiſcum ruſti in peccatis
ei post ignē mūdi: ad frigida tēpeſte poſt ebrioſē vite: ad migrādū ada
landū vane delectāt. Hodie extincte carbonū⁹ ſimiles fūt. Peior quid
dicā? Non eſt minuti talibus ⁊ nō ſunt cognīti in plateis in famulatu ſp
vite ſeculorū. Nihil enī humane mēti angustius q̄ Deus voluerit ex

† fabricatoꝝ fuerat vnus eſſe pulcher vel optimus fab
† q̄ſi⁹ natura militet. ⁊c. † nunqa affluentiā.

mulierū miſericordiū † cōcoxerunt

† ſubditos vel ſuos d meroꝝ. † nam caro alq
parum ſubſiſtendo, affligunt reſpondeam contrarium.

filios ſuos: facti ſūt ibi carū in

† eccleſie † apoſtolorum ⁊ ſucceſſorum.

cōtritione filie ppli mei. Caph.

† ꝓpheticū pronūtio † † quaſi ardor iam ire qui in
affectu gerit † † boſtibus per vnia effuſa

Cōpleuit dñs furoꝛē ſuū: effu
dit iras indignatiōis ſue. Et ſuc

† qui parcere ſolet cum lenitate

cēdit ignem in ſyon: ⁊ deuorauit

† vera fide deſtituta

fūdamēta eius. Lamech. Non

† † nonnulla vel quidā principes
† non tranſiſtere.

crediderūt † reges terre ⁊ vniuerſi
habitatores orbis q̄ſi ingrederet

† triboſi ⁊ miſeri ⁊ † vbi p̄ſentialis vbi ſpes ne pos
tuq; nunq. †† gloriabuntur veterunoſa † ruſtice.

boſtis ⁊ inimic⁹ † p portas hieru

conceptua animi ad vtram formant vania non exponerentur fanctibus.

Allego. Manus mulierū vſ. In ecclia quali p miſericordiā filios
ſuos peccatōꝝ qui culmine regiminis ſublimati igne ẽt vel tabe inā
mant animas ſubditorū dum nimis tutis vſuris cupidit⁹ ⁊ tyrānica pote
ſtate oppimūt. qui fortiā habent dei zelum ſed nō ſm ſcīam.

Jta au
ditate vltionis quā
ti pō iuſticia adurunt ⁊
infirmā ⁊ carnalem eop
vitam minus ⁊ inerpa-
tionibus quaſi bonibus
redunt. Nec omnia in
contribe eccleſie que eſt
filia populi vel apoſtolo
rum. ſ. ⁊ ſucceſſop ab eis
ſunt qui ſeculari aut ec-
cleſiaſtica potestate tyrā
nice animas querūt: vna
concupiſcentia inflāma
ti filios quos lacte do-
ctrine nutrire debuerant
adultibe afflictiōi vergāt.

Hyſto. Cōplenit
dñs vſ. Quia completa
eſt malitia hieruſalē: cō
pleuit dñs ſuper eam fu
rorem ſuū ſicut comple-
ta erant amaritudines pec
cata quando ocioſi ſunt.
Eſudit ira indignatio-
nis ſue cuncta ⁊ ipſa ſcele
ra ſua cīſudit. Deuorauit
fundāmēta eius quia nō
recepit fundamentuꝫ q̄s
eſt chriſtus. vnde cum vidiſſet hieruſalem ſicuit ſuper eam vicerā: quia ſi
cognouiſſet. ⁊ tuquta nō recūmquetur in te lapis ſuper la. vſ.

Allego. Complenit dñs vſ. fundamenta hypocritaꝝ ⁊ hereticorum
deuorauit ab igne furoꝛis dñi in quoꝝ mente vbatur ignis indignatiōis
eius. ⁊ ſuper eoꝝ completus eſt furoꝛ: dñi. vñ ioh: vidi ſtultū firma radice
et maledixi pulchritudini eius ſtatim. Quāuis enim videant operibus ſu
manī ⁊ radicati: ſtatim coram deo ſunt maledicti: quoꝝ corda vanis lau
dibus ⁊ fauoribus inflāmant. vnde ſequitur: Non crediderūt. i. l. vſ.

Allego. Complenit. e. vſ. Super cuſtam cōpletus eſt furoꝛ dñi. quia
mentem peccatoꝝ ſuoꝝ implenit. vnde: effuſa eſt. cōtentio ſuper populos
et cet. ſ. e. vſ. ⁊ alibi: Qui in ſordibus eſt ſordeſcat. Effudit iram indignatiōis
que ſua peccatis famine effuſi. Vacuit ignem in ſyon nō qui ſuper apſos
de celo deſcēdit: ſed qui peccatis ipſo cōſumpſit. Habet cui deus ignoꝛ va
rios quos emittit de ſpūalibus ſuis. cuius ignis in ſyon ⁊ caminus in hie
ruſalem alios ruſāmat vt eruditat: alios vt cruciat: quibus ſuccēſis omne
fundamentū deſtruit fidem. Integram ⁊ veram omnino ſubuerti permit
tit. Unde magis noſtras q̄s iuſtorum miſerias debemus plāgere in qui
bus ignis concupiſcentie ſuccenſus eſt: ⁊ cotrectā vitiorum flāma vorat
vnuerſos poſſidetes olla ſuccenſa a facie aquilonis ſeruat ⁊ fornax chal
deorum quotidiq; reperit de chaldeis ſuccendit.

Hyſto. Non crediderūt. ſm literam q̄dā hierusalē auxilio dei val
lata ⁊ preſidio angelorū munita iudicium ⁊ iuſticiam ſecuta eſt. nec reges
terre nec habitatores orbis credere poterāt q̄ in eam ingrederetur hoſtis
cuius ſeruos potuerūt dominos cōſecuerat: ⁊ ſimo cius p̄ces polluerat
ſed quia aucta eſt a domino ꝛco ſuo cuius municbatur beneficio recēſit
eius preſidium ⁊ facta eſt preda hoſtium.

Allego. Non crediderūt vſ. Reges. t. de quibus dicitur: Aſtiterunt
reges ter. ⁊ p. con. in. v. vel domonce. ſm illud: Nō eſt nobis collectatio
aduerſus carnem ⁊ ſanguinē: ſed aduerſus principes ⁊ potestates vſ. Ha
bitatores orbis qui noticie dicere: aduena ego ſum ⁊ peregrinus apud te
vſ. ſed audiūt vbi ſup oēs habitatores terre. Nō videntes ecclam muni
tam ⁊ auxilio dei firmatā nō credūt q̄ ingredi hoſtis q̄ portas hierimi
de quibus dicit: Qui exaltas me de por. mor. vt an. e. lau. t. in. por. ſi. ſy.

Nicolaus

que ratione ſeruo ſolent eſſe miſericordes. a Coperunt filios vſ. pe ni-
mia auiritate famis. b Complenit. Hic cōſequitur hieremias lamē
tatur miſeriam populi et dcſtructōe ciuitatis eius dicitur: Cōpleuit do-
minus furoꝛem ſuū. i. vindicte ſue effectum. c Et succēdit ignē in ſyon.
vbi erat templū ⁊ regia domicilia. d Et deuorauit fundamēta eius
Aſpluo ſyon. quia nō ſolum edificia que erāt in monte ſyon fuerunt com
buſta. ſed etiā omnia alta que erāt in pede mōtis. ⁊ circa montē. vt habet
Ioſ. e Non crediderūt reges terre vſ. q̄ ſalomon poteſtiſſimus hie-
ruſalē muranit ⁊ tam fortiter muniuit q̄ inexpugnabilis videbatur.
f Propter peccata. Hic ſtatim tangit ꝑdītis miſeie cauſa. ⁊ eſt duplex
ſcunda ponit ibi: Cum ardore. Una eſt occiſio innocentū in hieruſalē. ⁊
maxime ſpōr manaſſe. vt habet. iiii. Regū. xxi. ⁊ hoc ſubdit ad inſtin-
ctum ⁊ obſeruationē falſorum ꝓphetarū ⁊ ſacerdotū. vnde ⁊ montē ipſi-
qui hieremie querebāt. vt habetur. Ā. xxvi. Ideo dicit hic: Propter peccata
ꝓphetarū vſ. ⁊ paterdinera. g Erraueruṅ vſ. Intra ipſa eſt obſcura
et inuoluta. ⁊ multiplicitur exponit. acipiā tamen illā modā qui mihi vi

De lyra

c Hinc emphatica eſt locutio ad exprimēdā intenſiōem affectionis. ⁊ ad
dāt facit quod ſubdit: f Miſeriones facte ruſticitatibus eius erant antiquo
hebrei dicunt: Rubicundiore auro. g Saphyro pulchriores. iſti de-
notāt pulchritudo ornamentop̄ maxime ſacerdotū. h Denigrata eſt
ſup carbones facies eop. pre fame ⁊ miſeria. ⁊ ſic eſt hic emphatica loca
tio ad expreſſionē ingredientis. i Et nō ſunt cognīti in plateis. i. pelim
ci ab alijs cōmunit⁹ plonis. k Adhesit cutis eop vſ. pter defecti
nutrimēti. l Melius fuit occiſis gladio. i. minus male pter breuita
tem cruciatū. vel Judith. vij. dicit: Sit finis noſter breuis in ore gladii. q
longior efficit in arbitrate ſtimi. m Manus mulierū miſericordes fu.

Hyſto. Propter peccata vſ. Non timet ne pro peccatis facere dicatur et
pharao propheratum qui ſanguinem innocentū in medio ciuis effudit: ⁊
que vicia ⁊ vlcenda ſunt cantant conſentiunt.

Allego. ade propter ſcelera ſacerdotū ⁊ ꝓpheticum: eccleſie ma
la ex exemplis aliqui legem in publico guerrant ſudicia inuenerūt: ⁊ ſanguinē

† ſacre vel ꝓpheticie † patrie.

ſales. Sem. Propter peccata
ꝓphetarū eius ⁊ iniquitates ſa
cerdotū ei⁹ q̄ effuderūt i medio

† † qui iuſti eſſe poſſunt ſi nunquā peccaſſent

eius ſanguinē iuſtorum. Mun.

† homines † ſine homine chriſti † † a vita veritate
† extinguendos.

Errauerūt ceci i plateis: polluti
† peccatis ſuſpitionum † qui nobiſcum.

ſūt ſanguic. Cūq; nō poſſent i

† nobiſcum † peccatis veteris vite
† a fabricando i, veſtes laceratas.

trare: tenuerūt lacinias ſuas. Sa
† a nobis † ne tuos polluatis

mech. Recedite polluti damaue
† ad confeſſion. † lacerationes ſuas

runt recedite: abite: nolite tange
† pro tali correctione † ideo.

re: iurgati q̄ppe ſūt: ꝛmoꝛi di-

ſales. Sem. Propter peccata
ꝓphetarū eius ⁊ iniquitates ſa
cerdotū ei⁹ q̄ effuderūt i medio

† † qui iuſti eſſe poſſunt ſi nunquā peccaſſent

eius ſanguinē iuſtorum. Mun.

† homines † ſine homine chriſti † † a vita veritate
† extinguendos.

Errauerūt ceci i plateis: polluti
† peccatis ſuſpitionum † qui nobiſcum.

ſūt ſanguic. Cūq; nō poſſent i

† nobiſcum † peccatis veteris vite
† a fabricando i, veſtes laceratas.

trare: tenuerūt lacinias ſuas. Sa
† a nobis † ne tuos polluatis

mech. Recedite polluti damaue
† ad confeſſion. † lacerationes ſuas

runt recedite: abite: nolite tange
† pro tali correctione † ideo.

re: iurgati q̄ppe ſūt: ꝛmoꝛi di-

militare populus placaretur.

Hyſto. Erraueruṅ vſ. Ambulant vani apparitio vt oci in plateis
hoc carentes quo chriſtus eſt ⁊ nō ipſum qui via eſt retinere laqueant: q
extra ſe vani fauoꝛis gratiā effundit tenentes lacinias veritatis hoc ex-
plere non valentes vias vite quia veritatem veritatis de qui
bus bene ſubditur redire poſſunt vſ.

Allego. Erraueruṅ vſ. In ecclia ſacerdotes ⁊ doctores ſanguinē iu
ſtorum effundūt qui iuſti eſſe poſſent niſi eoꝝ negligētia deprimi. vnde
ſi non annūciauerit impio iniquitatem ſuam: ſanguinē eius de manu tua
requirā q̄. Cum quo dicit. i. peccati: culpa ſacerdoti. vlg. ad montē eius
dit: ⁊ ſpe qui videbant iuſtificmphie potaroꝝ ⁊ doctrina prauitatis p
uertunt: ⁊ peccati ſanguine polluti mentiunt. Inde ſacerdotes ⁊ ꝓphete
ceci erāt in plateis: dū lata ⁊ ſpacioſam vtā que ducit ad montē appetūt
dunt: ⁊ angustā que ducit ad vitā nō intrecdū: nec alios intrare permitt
et hoc eſt: ſanguinē iuſtop cruciatis in medio eius. i. eccle que eſt hierim
vera ⁊ mater vrbs. Dū eſt templū dei ſanguine ſuo polluti ingredi nequā
tant tenēt lacinias ſuas. i. delictam veritatis ſue vitā. Tenēt aūt inimici
lacinias ſuas vt eſt ceciat oēs vocati peccatoꝝ ambo in foueaꝫ ca. hoc de
ploraat ꝓpheta. imo clerop cōde totaliq; in ſpacioſa vta ambulāte: ⁊ vi
tam veterē ducēte viam vite nō appoſūerūt ⁊ ſuis ſe amphexatis⁹ im
pedūt eop tic ſequūtur qui chriſti veram luoꝛm ſigni ꝛdignant.

Myſtice. Erraueruṅ vſ. Deretice ceciauit deplorataqui recti ſūt
ptiarū tramite relinquētes: ⁊ catholice fidei regulā ſi pōtes latitudines
erroꝛis elegerūt: polluti ſanguine quoꝝ animas occpertūt: cum catholi
cam eccleſiam intrare dedignant: lacinias ſuas violēter amplectunt: lati
ptiarū. C. cōfiſionis quarū fraudulēter pānīculos furati ſūt.

Hyſto. Recedite. p. vſ. Defiet ꝓpheta ſeleta iudeop: quos etiam ho
ſtes iniuſte ciuitatē ingreſſi: clamāce: Recedite criminib⁹ polluti a ſan
ctuario dei: abite in captiuitatē. Noluite tāgere religioni. vñ ꝓpheta iu
dit: Jurgati ſūt. C. inimici⁹ vtriq; cōmoti illi ad iurgia. iſti ad lachrymas
Diuerſi iter gētes vſ. vel iudei hoc vtriq; vel de gētibus aliq. Inter gē
tes enī dei verū religionē: ⁊ ſiola coluerūt. vel ipſi fortaſſe inter gētes
iurgati ſūt in ſanguine poſtop alioꝝ clamauerūt. Recedite vſ. q; tangi

De lyra

detur magis litere cōſonare. ſ. vt ꝓmuntur litere timediate ꝓcēdēt. que
loquit de puniione iniqua. innocentū. quoꝝ aliqui occidebant: quidam
execrabant. ⁊ dicūt ad illos dicitur: Erraueruṅ ceci. i. iuſti negantur eſſe
tales. b Polluti ſunt ſanguine. i. alicui tuſtorum occiſop. quia nō vi-
dētes ponebāt pedes ſuos ita in ſanguine ſicut in alijs locis. i Cūq;
nō poſſent. i. recte incedere. aliqui libri habēt hic additum: Timere. ſed nō
ē in hebreo: nec in libris correctis. k Tenuerūt lacinias ſuas. i. appre-
hendere tentauerūt eoꝝ veſtimentop videntes. vt ſic ejicerā de loco in
quinc replebo. ⁊ ipſi videntes ⁊ maxime ꝓphete fatui ⁊ facerdotes nō pe-
netrabant dicēte: l Recedite polluti. q. d. quia ſm veritatē eſtis pollu-
tamē a malis reputabamini iniqui. m Mollite tangere. i. noli te malitia
veſtra inquinemur. ⁊ p hāc modū de talibus dicitur. Ecla. xiv. qui delit:
Recede a me: nō appropinquo mihi. q. d. laudato eo. n Jurgati ſunt
pe ſunt. nō enim ſuſtinebat falſis ꝓphetis ⁊ facerdotibus talibus ad iurgia
facta. ſed etiā adiungebant verbis iniuriosis. ⁊ q̄ tale facimus erit quando
et etiam apud gentiles ad quoꝝ noticiā deuenit hoc execrabile factū. alio

[illegible] alios aperiant sunt. vnde inter eos turgia ⁊ seditiones.

Hora. Recollite vt. breuiter obtra fidem catholicam ⁊ magine vona nitis: qui catharos & vocant clamant: macbie a nobis quia non mdit. vos imundi. ydone tangere ne tangatis me. Hoc inter & turgant diuer sis ar: ordinis clerici sunt quia in hac ytate notuerūt mouerunt ao exdie

[illegible] pedes eius ⁊ venerāt in babylone[illegible] vbi ydolatria fingebat ⁊ venerabat in ydola. Hoc. Facies. Facies dicit ⁊ pol lunt nequeūt imagi ch tem plū dei vīt ⁊ facies pa ricipare. mysterium quoo alij. ydolū ⁊ ipsi polluti quasi ydo dei despecte: qui sūt videri cupiunt & nouali manifeste sunt Vnde oracio sequēs ob tur gātes dicit: Recedite a nobis ⁊ a loc amentis dei. Pe ad eos quos ydolatrie effecit. vbi ydolatrāt & sacrificāt gle in ydolis ⁊ humilmo di alios erimbando in ydola & obtidere conā tur. Inde spe bitus gnānt:

qz nō sm dei cognitōē alios oppōsitu sanctorum videri apparēt. vñ subdit tur gati sunt gppe ⁊ cōmoti sunt: pos enī cōmoti turgant: vnde acri⁹ cō monent qz nō stant in eo q ille est ⁊ cū reliquerūt qui pax vera ⁊ gpterea subdit inter gētes nō addet vltra ⁊c. qz vbi pax ⁊ p cordia nō est deus ibi nō pōt qz in pace factus ē loc⁹ ei⁹ ⁊c. Inter gētes n&qz p talem nomē dñi blasphemat. Hoc. Facies d. ⁊c. Quasi qz facies sacerdotū nō erubuerūt. Immo dñi in eis sempēr ātē: nec dñi in suis sacerdotib⁹ reuerti ti sunt. Ideo dicitur sunt a facie dñi qz cerēbit manū sua in retribuēdo. Di uīti sunt qz alij p eorem dispī sunt: alij ad fidem cōuerti sunt: nec de⁹ mi seretur eor qui semum miserti nō sunt gphetarum. ⁊ sacerdotū.

Hora. Facies d. ⁊c. Hereticq diuersitas designat qui diuersio pu gnāt errorib⁹ nec reprobāt doctrinā catholicā: fidei qui nec sibi parcūnt nec catholicis qz facies catholicoz sacerdotum nō erubuerūt: nec addet vltra dicit vt respiciat sicut nō respexit ad cerem nec ad munera eius. Iurgia & cōmoti sunt a statīs recte fidei. vñ subdit: Cum adhuc subsisterem.

Allego. Facies d. ⁊c. Quidā in ecclia dei timore abiecto facies sacer dotū nō erubuerūt: q a facie dñi ⁊ ab ira vultus eius diuīti sunt: ab hijs qz vocati sunt ad vitā. Plerq simū miserti sunt plato⁹ hys q in oībus eis cōdolentes ydolatrāt. Nota q⁹ terribile sit sacerdotes p̄tēnere nec fa cies eor erubescere. Multo monstibus ⁊ vicijs ⁊ a ydolatrijs nō cessare. De hoc enim dña dicit: Qui vos audit me audit qui vos spnit me spnit vnde subdit: Nō addet vt respiciat eos vt nō parcat nec saltem[illegible] tas eis dñi[illegible] eos a facie. Hec facies respexit patres ⁊ puerbus amare⁹ sic est: ⁊ recepta in corpe meruit audire: petre amas me p.f.o.m. Hec au tem diuīna pene fiet in iudicio dicente dño: Ite male. in ig. eter. ⁊ tunc fa cies dei ira. f. vel vindicta in igne eternū videbit eos qz facies sacerdotuz p̄tēnerūt nec simū miserti sunt. Et notandū qz supra sacerdotes q̄si ho micidia p̄cit ⁊ hic spannur a facie dñi qui nō betuerūt eis: cinis cum mali sint nō sunt p̄tendi ⁊ ille[illegible] illio colidam ⁊ bonacādus a dñ missi fūt.

Hysto. Cū adhuc ⁊c. Iuger erant missare gētis q̄ mos[illegible] spauit auxilij egypti ⁊ pharaōis q̄ ventosi[illegible] dñi. p̄cipiēdo defecerūt vñ gētē q̄ nec sē nec illos saluare poterat ac expectabat qz ⁊ exp̄sit Iaie ⁊ ⁊ deplorat amaru⁹

Allego. Cū adhuc. ⁊c. voz est in ecclia plāgentiū qui se vana spe la eternōrū locutorib⁹ negocijs occupatis monia infirmitate aut qualibz ⁊ tarde sperni immolāt ⁊ nō sold deceptos: ⁊ etiā ecclo. Cū adhuc subsiste remus ⁊c. Subdidit qlīge qui dñi vīuit in carne regni ejdem tenat: ⁊ si opti bus nō impleāt aliqua tactus molestia suenit ecclo suoz defectūs: quos ad cadere ⁊ labēdo imbrare vsq; ad querelo auxilij. Quales magistēni in tanto cōdio in retinaculis tēnere: tanto ab interno lumie ⁊ pinguedine ignē marcellit. vñ bene reuersio plorat dicēs: Defecerūt oculi nri ⁊c. Cuz respicerenus ancīlad gentē ⁊c. Sepe ens in diuinis⁹ ⁊ posteris⁹ spē ponit mus gp̄decit. Ja apīs: vidatur miserit ⁊ plorate sup miserijs ⁊ aduenīt

Nicolaus

subdit: a Diuerāt inter gētes. dicit crimen desertūs. b Nō ad. vitra ⁊. deus iudeoz. c Ut ha. in eo. p̄ter malitiā ipsoz. ideo subdi tur. d Facies dñi ⁊c. In bebreo habet: Ira vīti. est ei⁹ eadem sentētia. dudū eos ad terrā suam. e Facies facerdotū. ⁊. honou de quoz mu mero erat hieremias. cui⁹ vt ira incopatibz nō recipebat: ⁊ multa oppro brāt ⁊ vituperia ei irrogāda. vt ex p supradicta in plurib⁹ locis. ⁊ ideo fa cialit ⁊c. alio tabu. pōt etiā hec ita aliter exp̄si referēdo ea ad ydolatras qui. poter malitiā iudeoz ab eis cognitum. vt p dicti est. sic peompleuerunt coz populū q nō deberēt alicui rande ordinis aut etatis. b Et ad. hoc sic ponit secūda ⁊ fidacie militie iudeoz. q fuit vana p̄fidētia in au

vobis. hñi nec se nec alios p̄t saluare: Immo in abdicatoz olo q̄ obdit in ho. ⁊c. Posit hec ⁊ de heroicis pacientiā accipi ⁊ de hijs q̄ in coz p̄fidē auxilijs quoz oculi ad falsa in scripturis plerunq; a veritate declinā quos coz audacem quero saluare nō p̄t in mā oculoe oculos ydolis dirigūt vnde q̄ p̄sona gementis sequitur illuminauerūt vestigia nostra ⁊c.

Hysto. Labentibus rūt ⁊c. Congruit hoc la mentatio iudeo q sub ar mato morte sortem sua reuolūdi. Q̄ appōa ola in se trahīgat ⁊ alios sic quia tā amara ⁊ insp̄ata captiuitas deiecit ni gle sua.

Hora. Labentibus rūt ⁊c. vox est heretici ⁊ fero plangentū. qz vesti gia coz in scripturis ta cito lubricauerūt: ⁊ qz la tā vīā arripuerūt: vñ ca tholicoz patruz regulas fenere noluerūt: nec vīā q̄ est xp̄us vnusq̄sq; a re cto tramite deiecit: figu tus laniudinē suc pueri rationē: p̄bozū etiā regulas ingenioli sui ignicolo ⁊ tāo ⁊ spūdicter: vtupla

ideo lubricātes calcāt in montib⁹ ⁊ declinib⁹ cōpleta venit finis damnatio.

Allego. Labentibus ⁊c. Dec ēgs in ecclesia ture plāgimus vos coz qui spūdāle ⁊ voluptuose vīuūt respicimus cp̄ plāgimus coz lasciuias qui lubricā sectant vīā qz nō sunt fundati supra firmā petrā. vnde plāgentes dicimus: lubricauerūt v. n. ⁊c. Nisi ei in plateis pedes cisent a recto tra mite nō lubricassent. vñ: est cito in platea. Qui enī larā ⁊ spaciosā tenūt vīā ante oculos filmi iudicio extra sunt qui corpore in ecclia sunt: lubrica sunt platearū itinera ⁊ gciuta. Dec se cualisse dauid gaudebat dicens: Statuit supra pe. p. m. ⁊. d. g. m. ⁊ aliby qui gerit pedes meos. tam. ⁊c. Vbi est platearū via ⁊ lubricita in qua nō ambulat sine ruina ideo cen grue annectit: appropinquauit finis ⁊c. Cōpletio enim nō semp in bono accipitur. Sm illud: Nondū sunt completa peccata amoreoz quoz cōpletio finis fuit cōtī ⁊ extermīatiō. sicut hic dicit: Cōpleti sunt dies nostri quia venit fi. n. Dies complent cum sclera ⁊ mēsura patrū cumulant ⁊ venit finis qui prius appropinquauit illio cōpletio appropinquabat ad dum cōplerentur ⁊ securis ad radicem arboris ponerētur.

Hysto. Velociores l. ⁊c. Dec hyperbolice de iudeoz intricio dicta sunt sicut saul ⁊ ionathas in tremio dauid velociores aglis fuisse laudant fugitan regos ⁊ principes populi qui obliuionem chaldeoz euadrant ma lor⁹ veritate ab hijs quos fugerant captos esse significat.

Hora. Velociores l. ⁊c. hēsici sepe ⁊ disputādo velociores sūt aglis ⁊ li. l. doctorib⁹ plebis q̄s ēgquunt sup montes sup scripturā. ⁊ doctrinā aplox ⁊ sōz patrū. heremitas insidiant fraudib⁹ ⁊ militijs semōtos.

Nota quātis vigemur malis. In occulto insidiant insidie. In apto sup montes sicut pascuetes: vt pastores deiectat ouce eternat. Sm illud: pcu tiam pastorem ⁊ dis. o.g. Inde sequitur: spūs oris ⁊c.

Allego. Velociores. l. Quia ppba olim lamentantes ⁊ plenus ⁊ p̄ fectates in se trāsformat: oibus factus ola) plāgit pascuentes ecclesiā tuo pascuetes aquilis velociores sunt. Immūdi siquidē spūs velociores sunt nequitie fraude ⁊ agilitate nature ad lacerādū ⁊ demerendū q̄s aqui lecti. ⁊ pascuetes ad eripiēdū. de quib⁹ dicit sicut corpus ibi congregati fuer ⁊ aglesqz vbi memoria pastoris christi celebrat ⁊ pascit ⁊ vīnū p mys teriū sancte oblatio in corpus et sanguinē christi trāsfigurat: adueāt aq; le ecti quasi ad eū: vt de monte cuius vīram petāt. Dz velociores sunt aerie p̄dātes qz nō est sup terrā potestas que cōparet eis: hec rugit ⁊ ascē runt qui deuorent. sup montes pascuti sunt nos ⁊c. quia vñ ad ecclesie et ejmina erroltimur acrius eos ad pascualē erciramus nec in specula apo stolice sedis positi secuti sunt qz quos sup montes elevatos vident: vt eos rios diligentius insidiādo obseruent et ad extrema vsurpē. puocentius audacio et ardētius insidiat. Jn deserto insidiati sunt nobis: pe desertū vita monastica aut heremitica que in deserto ⁊ in solitudinib⁹ agit. deli gnat: ptra quos quasi athletas fortissimos luctādos fuisse hostes ⁊ q̄ ista

De Ista

illio egyptioz. vt frequēter dictū est ⁊. et hoc est quod dicit: Cum adhuc subsisterem. i. antecēs claustra esset capta. i Defecerūt oculi nostri. ex pectādo est magno desiderio. k Ad auxilij nr̄m vanū. i. ad egyptios egyptioz. l Cū respicerem⁹ attenti. ad videndū si veniret ad iesum dum obsidionem chaldeorum. m Ad gentem que saluare nos nō po terat. quasi sicut dictum est ⁊. rex vi. cum exercitu egypti ciuit in vīa ve niendi in auxilium iudeoz misit in egyptum timor chaldeoz filij de currentes. n Lubricauerūt vestigia nostra ⁊c. partim timore: partim fame. qz timēti a fame plumpti nō incedāt firmiter sī lubricādo. o Ap propinquat finis nr̄. i. mors. qz milti fuerūt occisi⁹ reliq captiuati. q̄ capti ultra est mors ciuitis. p Velociores fuerūt p̄cutores nostri aquilis

quasi. p.

tura p̄fidebat: nec ade rectū illuminat mundū. Quia affixa p ventura sūt corpora. i. cultic videam⁹ et nō facie ad faciem. Jn hac vmbra ambulamus spe viuimus. Notandū qz ab Lamentatione incipit ad hic ens tūdit in q olo molestia sunt: qdiu eo ab ydolis mundāt: ⁊ ad pura dicta tenet pe pārā: reprobis peccatis pol luta amplectit lauā. Dñs et mūdo cordis alij vita corum est abiecta

bā tua vīdemus⁹ in gentibus.

⁊.l. ⁊ primo loquitur ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ vel langui bus quia sicut in christo spes fidentium ⁊ auxiliator sic ⁊ malorum cpūctio ⁊ dannatio.

Syn. Gaude ⁊ letare filia edō q̄

⁊ gaude filia ⁊ nō in acto ⁊ p̄fidentia ⁊ ⁊ ⁊ ⁊

Psalm. Cōplora est iniq̃tas v̄. abhominatio peccatis populo ⁊ cet. Hoc in uersu fit q̃ quasi lectura ꝓmittit. In quo tria q̃ cum plicant sunt. Obiectio alicui⁹ hoīs ⁊ resolutio dubie ⁊ ꝑ hoc tota littera ⁊ textus ꝓcedit. Hec aut tria ꝓ ordine accipiendi sūt quia inuitimo cyamus. Sm ꝓpa sua limitia ꝑdie ⁊ cet ꝓ de miseria tribulat ad letitiā ⁊ cōsolō ⁊ de letitia ad tribulā irreparabilem.

Hieremi tuo magi me admiratiõi ⁊ ad quam tam admirabile hieremiā ꝓuocauit. vt. quasi de ꝓpheta dicamus deuote ꝓpter hoc fecit ꝓphetā ⁊ ꝓpheta ꝓpter hoc fecit. ꝑdie ruinis. vñ ultime singlōs ꝑdit. videnti cuius ꝓpheta tantū. deplorat ⁊ cōpatit cum victis⁹ q̃ iudex cum victo lugat. deniq̃ omnē ordi omnē statū ꝓtorū ⁊ subditoꝝ tangit ⁊ in oīb⁹ malis ut dat deplorat. ⁊ ad deplorandaq̃ mutat lingual⁹ glosa. ꝓpta lamēta ꝑdit. ⁊ ꝑ ꝓpria lachrymas fundit. Ut vñ alter nullus nouas plorare docuit ad virtutē vtilis. vtrū ille ꝓdit. ꝑ ꝓpria nr̄a. nō ut ois a morte redimatur ꝓpe sint ingressi. ⁊ cetera q̃ sacri sunt tenti ⁊ ꝑ matiā gaudet vt vitra ceo vbi non trāsmigret q̃ plantati sunt in domo dei. ⁊ crant sicut angeli in celo. i. regnabunt cum christo. ceo ⁊o q̃ libe peccati sunt ꝑ iniq̃tatē⁹ punitōes esse affirmat cui⁹ cor. dargitur p.ti. Hinc intelligētia ē q̃ in scripturis ista nihil aliud est q̃ lamēt. ordeo q̃ frequētande sunt in hoc ſcło ⁊ carnē q̃s angelis cantabimus in celo. ⁊ vbi q̃ filii edō vlulabunt in inferno. Lugram⁹ ē eā hieremia in ſcłm ne vlulem⁹ ⁊ filios edō in inferno ſuctam⁹ gaudia ꝑdē v̄t. ⁊ inania carmina vt cum angelis cantare possim⁹ ꝓpterum alleluia.

Allego. Cōplota est v̄. hec sunt ve dicim⁹ due ciuitates q̃ ab initio cō strunt frō q̃ ⁊ ihēm. ꝑ eam ꝑ q̃ cōplota sit malitia ei⁹ ⁊ dimissa iniq tas illi⁹. Sm illud. Beati quor⁹ re. sunt ini. v̄. cui ñō est illud. Cōplota est iniq tas tua filia frō cōplota ē q̃ remissa ⁊ finita q̃ salcepit de ma. de. su. ꝑ ꝑcio finis. vñ lecta ꝑmitto subungā. Nō addet vltra vt ir ad inuigret te. cum enī facto iudicio migrauerit ⁊ plena regio affuerit nulla ꝑpt⁹ mutatio erit. Diffugit migrat tali ve nō remittat ñ vt punitat dicēs. Ire malediti in ig. e. v̄. Hinc ꝓpter petā q̃ tota fuerunt ⁊ migrauit q̃ tale ma teria cella abhōdita caduc nr̄i. ñ illuminabit. cella abhōdita tenebras q̃ horrido regim⁹ ibi detinet de⁹. ⁊ regat q̃ ꝓ ꝓfectione detegim⁹. ⁊ q̃ lachry mis abluim⁹ mundi ⁊ capto ꝓfectum⁹. Hec q̃dē sunt signa futuri examinis q̃s ꝑ thau littera significat q̃ vt spe birim⁹ signa interpretat. vñ ⁊ lamētatiōes sub eadē ifa terminātur. vñ. tedebit metabilit⁹ ⁊ significatiōē. v. f. a. f. a. Recapitulat tangit rebet diuinus ola sub uno aspectu colligit mor rehoīs. ꝓpositionē. ⁊ indignationē alternatim p̃ mittit. Cōquestione in ⁊ in fine clementiā iudi. se allicit. Indignatio ne in alterutro ira cōpellit. superbo q̃ exponit q̃m in bonis fuerint. et quā⁹ in malis sint videt. Recordare vñe q̃d acciderit nobis. vt sm allos. 2do enūcio vñe. q̃d a. n. ꝛc. ꝓpterea igit⁹ ait iudex clementissimū q̃ turpes rea. ⁊ hum les ꝓfitent. Inuenies q̃ sibi ꝓdeste cñā loquēti aricu a nrīa ad ꝓbos ⁊ iniquos ab illis ad nos ad. Ihēm. q̃s plene percipies si p singula intendat. ꝓpter ⁊ affectū ⁊ verba ꝓsidera. ipse est enī fratrū amator qui multum erat ꝓpter ꝓ eos lamentabat ⁊ ora ad lamentandum inuitauit.

Hec lamētatio a ꝓfūdā cantici appellat. Nā ⁊ lamēta recte cantica dicunt. ⁊ eruditi. Dicit enī in ꝓfūdo fine miserie nulla sunt gaudia. ita ñ ne lamētio aut pausa aut nulla ſſe cātica. Monachi ñ tanq̃ ꝓfessi de cantic. vera aut cantica in celesti frō decent lamētationes in exilio. Iure ñ antiq̃ ad patriā venīat ad qui ꝓperat q̃si ī medio lo carmina flebi⁹ ⁊ exilio gemitus nō plāta mala plāgunt ⁊ gaudia futura sperantur.

Hystō. Recordare v̄. captiuitat ⁊ miseriā fue gentis scrit oculis ere morta. Notandū ñ q̃ iudex in adiutorio nō exasperat ꝑ gēti sue deplo randis ymnos singul⁹ p̃ gloriā ꝓpta lamēta ꝓdit. ⁊ ꝑ ꝓpria lachrymas fundit. Ut vñ alter nullus nouas plorare docuit ad virtutē vtilis. vtrū ille ꝓdit. ꝑ ꝓpria nr̄a. nō ut ois a morte redimatur ꝓpe sint ingressi. ⁊ cetera q̃ sacri sunt tenti ⁊ ꝑ matiā gaudet vt vitra ceo vbi non trāsmigret q̃ plantati sunt in domo dei. ⁊ crant sicut angeli in celo. i. regnabunt cum christo. ceo ⁊o q̃ libe peccati sunt ꝑ iniq̃tatē⁹ punitōes esse affirmat cui⁹ cor. dargitur p.ti. Hinc intelligētia ē q̃ in scripturis ista nihil aliud est q̃ lamēt. ordeo q̃ frequētande sunt in hoc ſcło ⁊ carnē q̃s angelis cantabimus in celo. ⁊ vbi q̃ filii edō vlulabunt in inferno. Lugram⁹ ē eā hieremia in ſcłm ne vlulem⁹ ⁊ filios edō in inferno ſuctam⁹ gaudia ꝑdē v̄t. ⁊ inania carmina vt cum angelis cantare possim⁹ ꝓpterum alleluia.

Allego. Cōplota est v̄. hec sunt ve dicim⁹ due ciuitates q̃ ab initio cō strunt frō q̃ ⁊ ihēm. ꝑ eam ꝑ q̃ cōplota sit malitia ei⁹ ⁊ dimissa iniq tas illi⁹. Sm illud. Beati quor⁹ re. sunt ini. v̄. cui ñō est illud. Cōplota est iniq tas tua filia frō cōplota ē q̃ remissa ⁊ finita q̃ salcepit de ma. de. su. ꝑ ꝑcio finis. vñ lecta ꝓmitto subungā. Nō addet vltra vt ir ad inuigret te. cum enī facto iudicio migrauerit ⁊ plena regio affuerit nulla ꝑpt⁹ mutatio erit. Diffugit migrat tali ve nō remittat ñ vt punitat dicēs. Ire malediti in ig. e. v̄. Hinc ꝓpter petā q̃ tota fuerunt ⁊ trāsmigrauit q̃ tale ma teria cella abhōdita caduc nr̄i. ñ illuminabit. cella abhōdita tenebras q̃ horrido regim⁹ ibi detinet de⁹. ⁊ regat q̃ ꝓ ꝓfectione detegim⁹. ⁊ q̃ lachry mis abluim⁹ mundi ⁊ capto ꝓfectum⁹. Hec q̃dē sunt signa futuri examinis q̃s ꝑ thau littera significat q̃ vt spe birim⁹ signa interpretat. vñ ⁊ lamētatiōes sub eadē ifa terminātur. vñ: tedebit metabilit⁹ ⁊ significatiōē. v. f. a. f. a. Recapitulat tangit rebet diuinus ola sub uno aspectu colligit mor rehoīs. ꝓpositionē. ⁊ indignationē alternatim p̃ mittit. Cōquestione in ⁊ in fine clementiā iudi. se allicit. Indignatio ne in alterutro ira cōpellit. superbo q̃ exponit q̃m in bonis fuerint. et quā⁹ in malis sint videt. Recordare vñe q̃d acciderit nobis. vt sm allos. 2do enūcio vñe. q̃d a. n. ꝛc. ꝓpterea igit⁹ ait iudex clementissimū q̃ turpes rea. ⁊ hum les ꝓfitent. Inuenies q̃ sibi ꝓdeste cñā loquēti aricu a nrīa ad ꝓbos ⁊ iniquos ab illis ad nos ad. Ihēm. q̃s plene percipies si p singula intendat. ꝓpter ⁊ affectū ⁊ verba ꝓsidera. ipse est enī fratrū amator qui multum erat ꝓpter ꝓ eos lamentabat ⁊ ora ad lamentandum inuitauit.

Hec lamētatio a ꝓfūdā cantici appellat. Nā ⁊ lamēta recte cantica dicunt. ⁊ eruditi. Dicit enī in ꝓfūdo fine miserie nulla sunt gaudia. ita ñ ne lamētio aut pausa aut nulla ſſe cātica. Monachi ñ tanq̃ ꝓfessi de cantic. vera aut cantica in celesti frō decent lamētationes in exilio. Iure ñ antiq̃ ad patriā venīat ad qui ꝓperat q̃si ī medio lo carmina flebi⁹ ⁊ exilio gemitus nō plāta mala plāgunt ⁊ gaudia futura sperantur.

Hystō. Recordare v̄. captiuitat ⁊ miseriā fue gentis scrit oculis ere morta.

Nicolaus

a Ut transmigret ꝛc. de terra tua cicendo: fabricatis igitur tamen cum dño filiis ⁊ adhercas ⁊ seruias fideliter domino deo tuo: quia tūc ꝓ misericordia diuine intelligentiæ sub conditione dicit victum est. ā. xvii. et tractatum ē liquis filij israel non fuerunt electi de terra illa donec negarent regem sui ieroboam. Joannis. xix. eius matrem iniquit procurauerunt quod per romanos facrunt partim occisi ⁊ partim captiuati.

b Dilitauit iniquitatē tuam filia edom, eam tuis puniendo. ⁊ loquitur ꝓpter futura per modum ꝓteriti ꝓpter certitudinē ꝓuenie.

c Et cetera. C. ꝓpria lamentatione hieremie. Hic vltimo ponit⁹ ⁊ ocultu in quo explicat multitudinem populi sui miseriam ad prouocandum diuinam misericordiam. ⁊ dicitur in duabo partes. q̃

randa venīt erat. Nō dicit memētio vñe tribulatiōis nr̄e. q. d. tota vña malia q̃ patimur ꝑ ignoie fauctor⁹ qd accide. n. Nō ita eni ꝓtā fuit no bis q. d. naturalia ⁊ alia accidētalia q̃ ꝓdie ⁊ actualiter peccādo adiuuem⁹. Memore ⁊ respice hīc ex ꝑ increato affectiōis indicii ostēdit hoc esse affectū ꝓpter ignoiā. ꝓpterea dicit. Respice et intuere ⁊ respice hīc ex ꝑ increato affectiōis indicii ostēdit hoc esse affectū ꝓpter ignoiā. ꝓpterea dicit. Respice et intuere ⁊ respice

f subaudi f ꝓuocando

vltra ut trāsmigrēt ꝛc. Statim subiungit

f non creabit eos iudex f ꝓpter malicias ⁊ scelera ⁊ f q̃s confitens redimitur

inq̃t̄ē nam filia edom: ꝗ uico ꝑpit peccata tua.

Incipit ofo hieremie ꝓphete.

C. V.

f aperiūa iudicia mea: misericordiam suam ⁊ auxiliū implorat f ver. memorare f qui obtinet volutate diuina ad re ligiosa f ꝑ magnum ꝑ crudele

Ecōdare domine quid accidit nobis intuere ⁊ respice

f ignomia f a gloria ꝓpria mihi exponi materia

f ꝑ effectū sumus oppobriū vicinis nr̄is f ꝓpriet⁹

oppobriuꝫ nr̄m. Hereditās no ⁊ ꝓpriorum intelligunt ꝑ mansiones. f domum.

stra versa ē ad alienos. ⁊ domus ⁊ ꝓ deo pro peccatis nostris offensis. ⁊ a famosa ⁊ q̃ bus urbes ville adiacent. vñ populus in eis habitat.

nr̄e ad extrāeos. ⁊ Pupilli facti f subtile vel debile ꝛc.

sum⁹ absq̃ patre: matres nostre f ꝓuisus ⁊ ꝓ corpus ⁊ humilia f doctrinam.

quasi vidue. Aquas nostras pe f contra illud quod non bene ꝓpositum erubet. f ꝓpriarum: ꝓpria alium donecum.

cunia bibimus: ligna nostra pe

modo ſt animus ꝓfus ad volendū. vñ: habita nos pane la. v̄. Ligna q̃s ad nutriendū ignē vñi emimus. cum ꝓ alia ꝓbabilia terrenis ebparamus. hanc q̃s aqua bibere cū lapidū ⁊ vicinū feralitū ꝓ spiritualitus pare aut cere: virtutū⁹ animi ꝓbabilia vina admittere.

Allego. Aquā eni v̄. Contra hereticos dicit hoc. q̃ faciunt domus dei domū negotiationis q̃ doctrinā dei vel sacra ⁊ ipsa sci dona pecunia vendrabāt cum clausa ui catuoꝛ fūdiū ⁊ ueritc ad aquas v̄. ⁊ vbere absq̃ ad cō. vi. ⁊ l. Recte ꝑ vocē plebis plangit cui scripturarū ligna ⁊ ꝓpria sci dona q̃s ignia quondie in altari nutriēbat ꝓcio ebparantur.

f ꝓ symoniaca haereditate f ꝓcurātes f aper simulatione.

cio compauim⁹. Cerūicib⁹ nr̄is f quia de loco in locum fugere compellimur

minabamur lāsis nō dabat̄ re f f ꝓuentibus qui carix cruciatum ꝓbiuit. f vinci.

quies. ⁊ Egypto dedim⁹ manū ⁊ f originalibus: ad hostes venīt.

assyrijs: vt saturaremur pane. f cui subiici vel adiuti cupi. f patres nostri cum deriue. r. a. s. o. f. ob. f qi mortui.

Pcēa nr̄i peccauer̄t ⁊ nō sunt: ⁊ f obligati ꝓ culpis ꝓ ꝓ ꝓ

Ther fuit ⁊ cepe ⁊ ipā incompte deo ferutis. Iuuenco q̄ mutat de
Principes manu. ⁊c. Principes iudicio ⁊ ⁊ ⁊

Nicolaus de lyra

patrandū ⁊ ꝓpter frequēter legunt altaria erigisse ad sacrificandū ibi. Cum accepissent eū. Hic ostenditur impietas ⁊ inuidia filiorū cū tanto thesauro fugiendi ꝙ cum tot opentia regie iussu in babyloniē vecto fuer. Vasa aūt ibi ⁊ alibi aurea transportata ꝙ quia res subditoꝝ in regno ita de facilemo fieri vsla ut gliscaqua nō potuerit fa cere aurea ⁊ rubea nisi ꝓ salomone ꝙ fuerūt aurea ⁊ ablatio sedechy per egyptū fuit secta. vii. Reg. viii. ⁊ illa vasa argētea capta auro sedechie fuerūt in babyloniē posita: q̄ fuit ꝙ parte regie merdit iudei in babyloniē vocies miserēt in hierusalē ꝙ cultui dei cum pecunia ꝙ sacrificia collecta: vt dicta est. ⁊ hoc est ꝙ dr: Cum accepissent. i. dictus ioachon sacerdos

a Vasa templi ablata ⁊ ablata fuerāt de templo reuocare in terram iuda: ⁊ dēcima die mensis iban: vasa argentea que fecit sedechias filius iosie rex iosie rex iuda postea q̄s cepisset nabuchodonosor rex babylonis iechoniā ⁊ principes ⁊ cunctos potentes ⁊ populum terre ab hierusalē ⁊ duxit eos vinctos in babylonem. Et dixerunt: Ecce misimus ad vos pecunias de quib⁹ emite holocaustomata ⁊ thus ⁊ facite manna: ⁊ offerte ꝓ peccato ad aram domini dei nostri. Et orāte ꝓ vita nabuchodonosor regis babylonis: ⁊ ꝓ vita balthasar filij eius vt sint dies eorū sicut dies celi super terram: ⁊ vt det dominus virtutē nobis: ⁊ illūminet oculos nostros: vt viuamus sub vmbra nabuchodonosor regis babylonis ⁊ sub vmbra balthasar filij eius: ⁊ seruiāmus eis multis diebus ⁊ inueniamus gratiā in conspectu eorū. Et ꝓ nobis ipsis orate ad dominū deū nostrū q: peccauimus domino deo nostro: ⁊ non est auersus furor eius a nobis vsq; in hunc diem. Et legite libros istos quos misimus ad vos recitari in templo domini in die solleni: ⁊ in die opportuno. Et dicetis: Domino deo nostro iusticia: nobis autem confusio facici nostre sicut est dies hec omni iuda ⁊ habitantibus in hierusalē regibus nostris ⁊ principibus nostris ⁊ sacerdotib⁹ nostris ⁊ ꝓphetis nostris ⁊ patribus. Peccauimus ante dominum deum nostrum: ⁊ non credidimus diffidentes in eū: ⁊ non fuimus subiectibiles illi: ⁊ non audiuimus vocem domini dei nostri vt ambularemus in mandatis eius que dedit nobis. Et

Nicolaus de lyra

gno tuae. regnum aūt illud capituatū fuerat per longum tempus ante. t Et babitantibus in hierusalē. maxime cum illā obsederāt chaldei ⁊ cōbusserunt populi partim occidentes ⁊ partim captiuātes. v Regi bus nostris. meo enim regno successerat ioachin filius iosie ⁊ fratres eius

chim filium iosie fuit intronizatus ⁊ extra patriā hic ruisalem ꝓtractus sicut ꝓdixerat hieremias. xxii. Sepultura asini sepelietur ꝛc. ⁊ iechonias filius eius in babyloniē ductus ⁊ incarceratus ⁊ sedechias eo succedens ex aduersa ⁊ in babyloniē ductus. ⁊ sedē ignominiose mortuus. sicut dictū fuit Abacuc. h. t Et ꝓdigi bus nobis ⁊ sacerdotibus nostris: qui fuerāt partis occisi ⁊ partim capti.

y Et ꝓphetis nostris. i. falsis asserentibus hierusalē a chaldeis nō esse capiendā. potest etiā hoc exponi de ꝓphetis veris q̄ populi sui confusionē q̄ sua reputabāt. z Peccauimus ante dñm. licet aūt baruch esset iustus ⁊ bonus: sī cōnumerat se peccatoribus. eo q̄ erat de eodē populo. a Et si credidim⁹ ꝓphet ipsis

b Diffidentes in eum. i. de ꝓtectione eius.

c Et nō fuimus subiectibiles. humiliter et obediendo. d Et nō audiuimus. verba cōtēptus do. e De ambulare mus in mādatis dñi. ad hoc enim data fuit lex. i. declarata: Exo. xx. f Et ma nus inexhibilem ad dominū. moysi ⁊ alios sic uos eius crasperando.

g Et diffipati recessimus ꝛc. hoc cuius mali sunt in scripsis diffipati: q: ratio trahit ad bonus ⁊ sensualitas ꝓ contrario peccādi ad oppositū sm q̄ deducit phs. viii. ethi cop. h Et adhesistis nobis multa mala. culpe ⁊ pene. i Et male dictiones q̄ ꝓmisit dñs moysi: Deutro. xxvii. ⁊ xxviii. k Qui eduxit plos nros de terra egypti Exo. xiii. l Date nobis terrā ꝛc. i. ad dā nobis terrā bonam ⁊ fertilē. m Sicut hodie

Nicolaus de lyra

qualiscon. est credendū est hoc fuisse factum vel dicit hic ꝓpheta baruch. q̄ nō ota sunt in libris libris scripta: ⁊ maxime q: idem legit facti. iiii. Reg. vi. in obsidione samarie. ⁊ i obsidione hierlm ꝓ romanos sm q̄ refert Josephus ⁊ alii hystoriographi.

a Et dedit illos sub mānu regū eius ꝛc. sicut patet libro Regum ⁊ Iudicū in pluribus locis.

b In ꝓperium ⁊ in desolationē. nam multa inferebant pugna ⁊ gratia iudeis inter gentiles ꝙ captiuitatē. c Dño deo nro iusticia ꝛc. expo natur vt. ꝛ. q: repetitio ē duplex ad maiorē affectū expressionē. d Et nō fuimus obedientes facie dñi. frequēter enim legit in ꝓdictis libris: q: tales ꝓpter peccatis suis a deo pcussi ꝓ pena nō reuertebant ad deum ꝓ penitentiam.

e Et vigilauit dñs in malis. i. pene iuste super nos adinuētis. f Que dedit nob facit nostras. i. dare ⁊ manifestē: ita q: nō possumus nos excusare ꝓ ignorantiā. g Et nunc dño. ꝓ cessū ꝓsperitatis est exemplū humiliatio dñe ꝓ ponit humiliatio se ꝓfectio. ⁊ dicebat in tres partes: ꝙ primo ostenditur dei magnificētia. Secundo exhortatio populi penitentia: ibi: Respice dñe. Tertio diuini cultꝰ ignominia ibi: Et posuisti templū. Circa ꝓmū ꝓponit allegatur dei magnificētia. Secundo exhortatio populi penitentia: ibi: Respice dñe. Tertio diuini cultꝰ ignominia ibi: Et posuisti templū. Circa ꝓmū ꝓponit

c Nulla. h. p. inclinat ad dandum q̄ petit q̄ bñficia ꝓ sua ꝓfitta ꝓ eis allegantē ⁊ ideo hic allegant beneficia a deo ꝓlata populo israel in exitu de egypto ⁊ eius ꝓ. Et nunc dñe deus israel. Iā enī effectū ꝓ omnitā ꝓ creationē: dicebat ibi deus tūr ꝓ cultum spetialem. h Qui eduxisti populum tuum de terra egypti, de qua ꝓ se nō potuit egredi. i In manu valida. i. in pena magna k Et in signis. q̄nti ad miracula. q̄nti ad mineta miracula. l Et in ꝓdigiis. q̄nti ad materia. vñ dicitur ꝓdigium quasi porro ago. a pōro: cuius modi ē miraculum raro visum.

m Et in virtute tua magna ꝛc. sicut patet in obsidione rubei maris ⁊ in multis alijs ꝓpls tūr ꝓhibitis. n Et fecisti tibi nomen. per hoc enim diuulgatum fuit nomen dñi per orbē. o Sicut est dies hec. i. sicut ꝓsens ⁊ ꝓpua manifestat ꝓ sori ꝓtur ad canonicas ⁊ illas memoriam facientes.

p Peccauimus. in nos met ipsos. q Iniq̄ gessimus. erga ꝓximū. r Auertatur ira tua a nobis. i. pena nobis a te inflicta. s Quia derelicti sum⁹ pauci. nam multi de iudeis fuerant gladio ⁊ fame mortui. t Exaudi deus preces nostras. factas verbaliter. u Et orationes nostras. factas mentaliter. nam ꝓ se amalcend. Oratio est ascensus mentis in deum.

v Et educ nos. de captiuitate babylonie. x Propter ꝛc. Ly tua bonitates nō ex meritis nostris. a Et da nobis inuenire gratiā ꝛc. i. vt

Nicolaus de lyra

stant gentiles quia ex eis ortus erat noster. per hoc q̄ inuenimus gratiā ꝓcūq̄ in terra aliena. b Respice dñe. Hic ꝓponit ꝓpositi reiterantis penitentiā: q̄ qua mouetur deus ad exaudiendū orationē ꝓpositam vt: Respice dñe de domo sancta tua. i. de celo q̄ dicitur esse domus

quia ly si ponit ꝓ ꝓpter tēnitas. efficitur ⁊ ꝓbat. tamen ibi spetialiter nō tenet deus malefactos ⁊ gloria. c Nulla nō mortui qui sunt in inferno: sū eis recondita in sepulchris vel in inferno ꝙ nus ad animas que nunc omnes ibi de sunt. Dicunt ho. ⁊ iustū. ꝓho quia sunt extra statū mereādi. d Sed anima que tristis est ꝓ contritionem veram. e Ex ꝓ magnitudines mali. Et incedit curua: ꝓ veram humiliationem.

f Infirma. ꝓ ꝓpria fragilitate considerationem. g Et oculi deficientes. ꝓpriores defectꝰ ⁊ non alienos attendentes. h Et anima afflicta. i. iustificari debet tanta. Matth. v. Beati qui esuriunt ⁊ sitiunt iustitiā. i Dat tibi gloriam. psal. l. Sacrificium deo spiritus contribulatus. k Nulla non fuerunt peccatores sicut et nos.

Nos fundimus ꝛc. misericordiā. i. preces misericordiā postulantes m Sed quia misisti nos iram. i. punitionē iustā. non enim ira ⁊ alia pena ecclesia sunt in deo: sī quādo ponit ad modum tristi se habet. n Sicut locutus es in manu puerorum tuorum ꝓphetarum. ꝓ ma num enim significat hic lingua eo ꝙ manus ē organum organo. vt dicitur. iii. de ala o In clinate humerū vestrū ꝛc. hoc enim frequēter dicit hieremias. f. q̄ ciuitas debuerat ⁊ populus ea ꝓtinuarus nisi se subiecisset regi babylonis ⁊ alijs ꝓphetis. g Ecce ꝓpter nostra peccata. ꝓ ꝓpria fragilitate ⁊ ꝓpter nostra peccata ꝓpria. h Et ira tua ꝛc. misericordiā. i. ꝓces mi

Nicolaus de lyra

Aperi oculos ⁊ vide: q̄ sūa non mortui qui sunt in inferno quorum spiritus acceptus ē a visceribus suis: dabunt honorem ⁊ iustificationem domino: sed āima que tristis est super magnitudinem mali: ⁊ incedit curua ⁊ infirma: ⁊ oculi deficientes: ⁊ anima esuriēs dāt tibi gloriam ⁊ iusticiam domino: q̄nia non secundum iusticias patrum nostrorū nos fundimus preces ⁊ petimus misericordiā ante conspectum tuum domine deus noster: sed q: misisti iram tuā ⁊ furorem tuum super nos: sicut locutus es in manu puerorum tuorum ꝓphetarum dicens: Sic dicit dominus: Inclinate humerum vestrum ⁊ cervicem vestram ⁊ operam facite regi babylonis: ⁊ sedebitis in terra quā dedi patribus vestris. Nō si nō feceritis nec audieritis vocē domini dei vestri opari regi babylonie: de fectionē vrbs facā de ciuitatib⁹ iuda ⁊ a foris hierusalē ⁊ auferā a vobis vocē iocunditatis ⁊ vocē gaudij ⁊ vocem sponsi ⁊ vocē sponse: ⁊ erit omnis terra sine vestigio ab inhabitātibus eam. Et nō audierūt vocē tuā vt operarēt regi babylonis: ⁊ statuisti verba tua que locutus es in manibus puerorum tuorum ꝓphetarum vt trāsferent ossa regum nostrorum ⁊ ossa patrū nostrorum de loco suo. Et ecce sunt proiecta in calore solis ⁊ in gelu noctis ⁊ mortui sunt in doloribus pessimis: in fame ⁊ in gladio ⁊ i ēmissione. Et posuisti templū in quo inuocatus est nomen tuū in ipso sicut hōc dies propter iniquitates domus israel ⁊ domus iuda. Et fecisti nobis domine deus noster secundum omnem bonitatem tuam ⁊ scōm omnem misē

simis. in obsidione eni ciuitatis multi fuerūt mortui ⁊ alij aerio corrupte alij gladio ⁊ alij fame. r Et emissione. qt multi de his q̄ remanebant in babylonem captiui fuerunt in via mortui. o Et posuisti. Hic ꝓponit allegat diuini cultus ignominiosā dicit: Et posuisti templū. f. destructionem. t Et quia non. f. no. nisi. ad destructionē ꝛc. u Sic hoc vt. supple manifestat ꝓ rei euidētā. x Et fecisti no. hoc dicit ad ꝓpositū. f. ꝓ magnitudine bonoꝝ q̄ fecisti nobis ex tua bonitate ipsorū ⁊ alijs bñficijs. Insuper dñe nocte pena ex tua iustitia ea q̄ habet in

Nicolaum de lyra

grati ⁊ transgressiões mea manifesta a
gim. I. deuteronomii. b Attribuite deo magnificentiam ⁊ laudem
⁊ pulchritudo ppli israel. c Loquens in mirabili. p. glā. ⁊ captiuitatem. d Quia non ex me nō audiet. bene enim ea cognoscit futura sicut
plenitia. e Populus
est cum pura creatur. vt
patet ex decretis veteris
testamēti. f Et pue
ritur ad cor suum. recognoscendo propria delicta.
g In terra ca
ptiuitatis huic. vel ydolatrie
et inuidie vbi. h Et
dabo eis cor. I. cōsortium
i Et audire ⁊ audient.
dei verbi. k Et lau
dabūt me in terra captiuitatis sue. hoc dicit
ē. sc. ionia Coēt. viii.
Et ibi fuit in illa multa
turba. vt in daniele ⁊
sociis ei⁹ ⁊ cōfessione.
l Et auertet se a dorso suo duro. I. ab inobedientia sua dura.
m Quia reminiscent
viam patris sui. g. filii
pro peccatis suis mortui
sucrunt in captiuitate.
n Et reuocabo illos i
terram ⁊c. hoc fuit ipsum aliquāli⁹ qñ cyr⁹ de
dit iudeis licentiā redeūdi in iudeā: ꝑ plenitu⁹ p
christū. aperiendo eis ianuā quod est terra viuentium p terrā ꝓmissionis
figuratiue. p. mīl cui vi
tute a deo principaliter
promīsū nō pōt intelligi bonū terrenū qđ ē mi
nus q̄ virtute boni. et
ib qđ in scriptura sacra
⁊ virtuosa operatio⁹ nu
meratur bona corporalia ⁊ terrena. ideo ille in
telligunt ꝓmissiōes ꝑ
mitti bōa spūalia ⁊ cer
tū. ille dixit plene⁹ Bell.
pv. ⁊ in bonis alijs locis
⁊ huic fidei concedut
littera sequēs cum dicit:
o Et statuā illis testamentū eternū. Ubi no
tanda ꝓprietā ꝓ Bonaventurā. tuz qz legi nouā
altera nō succedet. ni
quia habet effectū semp
remanentē ad obtinendā fi
nalem ad gloriā simpliciter
qđ lex vet⁹ facere nō po
terat. hm qđ patuit ab
ecclesia tam orthodoxi ⁊ qui
scola tam ethnici. I qui
scola ad heb. ix. iubilat:
q Et nō mouebo amplius populū meum ⁊c.
qz malis oblectus ⁊ pecu
liaris
r ⁊ eterna est.

C. III

Nicolaum de lyra

In voc qui fecistis et scribere le

ꝓ Et in peccatis. I. pctōis reputati ⁊ ꝓ peccatis puniti. b Audi israel
Postq̄ promissa est humilis deprecatio. Hic ꝑtr subdit vtilis informatio
Et primo baruch populū illū ad bonū hortat. Secūdo eū multipr ꝓficiat
sequēs ca. A nimequior ordo. Primo in vocē. nā primo populū ad lapsū
desiderii mutat. secūdo
quę sit illa sapiēcia declarat in ꝓcessu istius ca.
Prima in tres. qz primo
ad querendā sapientiam
inducit. secūdo ad eā in
ueniendā. Tertio ostendit
eādē esse cū lege. ibi: O israel
Circa primū dicit: Audi israel mādata vite. I. mādata dei quę ducūt ad eternā
vitā. inducit vtilitatē
Matth. xix. Si vis ad vi
tā ingredi serua mādata
I Exodi⁹ pcl. vt sciat
pīm. nō ḥditā cui⁹ finis
est felicitas politicalis ꝙ
nūc infusam cui⁹ finis ē
felicitas supna ⁊ eternā
est israel q̄ in terra inimicoꝝ. debitus in captiuitate. I Inueterauit
terra aliena. ibi exilium
fam a longo tp̄e quia re
gnū illū stat captiuitatem
anno sexto eyachim⁹ re
chonias rex iuda cū no
bilibus ⁊ potentibus re
gni fuit anno primo sedechie: ⁊ sedechias cū reliquis anno vndecimo re
gni sui m Computa
tus es cū mortuis. tam
infidelibꝰ q̄ vicinis mortui. Matth. viij. Sinite mortuos sepelire mortuos suos. filii israel
tunc eos captiuati: obtenebrati sunt. ꝙ. I. Tom. I.
n Deputatus es cum
descendentibus i infernū. I. cum idolatris inter eos cōmorādo. Proinde q.
Quid est illi. I. qđ est
illud malorū sup se veni
entis ⁊ videt: o De
relicto fontē sapie. I. q̄
derelinquisti deum tuum.
p Pādi in via dei ibi
ambulasti. non obstā ꝓ legit
applicat. q Prudē
tiā vbi sit ꝓ. I. terra.
deo tibi concessa. patet enim ex dictis veteris
testamēti q̄ ḥditā via
dei ambulauerunt in ter
ra promissionis pacifice
habitauerunt. r Ubi
sit vbi sit prudentia. infra. s Ubi sit vite.
simul iter inuia nam fi-

C. III.

t Tu nūc obi ꝓpositū. Postq̄ posita est obiecta allegata. Hic ꝑtr
ponit deprecatio: ostēdo cum ea: a Alia translatio. posita.
u Et ꝓfer animas et afflictōē dura. v Clamat ad te. vt posse ali
quando respirare. x Audi vbi. videlicet. Clara patent vbi ibi
exaudiri ad ꝓ bono finis poterat. y Et filios ip. q. pec. ab ir. I. vo
cem nostrā audi qui ḥ peccatorū⁹ obtenti pcessio clamamus ad te.
z Et angla fili⁹ no. ma. I. pena multiplex et nouissima. b Noli
mouere ira. p. ipsis non punitio. nā aliqui filii subi. ꝑ patris⁹ pa
tiūtur nec ꝓpter ea hereditate. c Sed memoria. mi. I. po
nitētia. d Et nolo te. citius ꝓpitī ē pcc. e mitigari
Clara patent vbi ibi: e Quia increpauit ab iniquitate. pacifi. ofēy
in bonū ꝙ penitentia nobis ꝙ limus sacrificio ecc. f Ne ignis. I. in
malitiā. nā multa pcessa ⁊ malitiosa intrauerūt cha in ciuitatem terra.

rōnē tuā illā magnā sicut locutus es i manu pueri tui moysi: i
die qua precepisti ei scribere legē
tuam coram filijs israel dicens:
Si non audieritis vocem meā
multitudo hec magna cōuerte
tur in minimam gentem: quoniam eos dispergam: qūia sciō q
me nō audiet populus. Pōpulus est enim dura ceruice. Et con
uertetur ad cor suum in terrā ca
ptiuitatis sue: ⁊ sciēt quia ego sū
dominus deus eorum Et dā
bo eis cor: ⁊ intelligent ⁊ aures
⁊ audiēt. Et laudabūt me in terra captiuitatis sue ⁊ memores
erunt nominis mei. Et auertent
se a dorso suo duro: ⁊ a maligni
tatibus suis: qūia reminiscentur
viaꝝ patrum suorum qui pecca
uerunt in me. Et reuocabo illos
in terram quam iurauī patrib⁹
eorum abraam isaac ⁊ iacob. ⁊
dominabuntur eius. Et multi
plicabo eos: ⁊ non minorabun
tur. Et statuam illis testamen
tum alternm sempiternum vt
sim illis in deus: ⁊ ipsi erunt mi
hi in populus. Et nō mouebo
amplius populum meum filios
israel a terra quam dedi eis.

C. III.

Tu nunc domine om
nipotens deus israel: ānima ⁊ angustiꝰ
ēt spiritus anxi⁹ clā
mat ad te. Audi domine ⁊ mi
serere q: deus es misericors: ⁊
miserere nostri q: peccauimus
ante te. Quia tu sedes in sempiternum: ⁊ nos peribimus in

Nicolaum de lyra

super terrā. per venationē capiēdi. a Qui in arcibus eius habitant. ꝙ
aucupiū. b Qui argentū thesaurizant ⁊ aurū in quo cōfidūt homines
per hec. n. sperant obtinere super alia regna omnia. c Et nō est finis
acquisitionis eorū. qz quāto plura acgrūt: tanto ad alia acquirenda ardēti
us anhelāt. d Qui
argentū fabricant. fingendo monetā vel idola
e Et solliciti sunt. de
obtinēdo qđ capiunt.
f Nec est inuētio ope
rum illoꝝ. qz frequenter
pereunt morte antēq̄
possit opus inceptū perficere. ꝙ dicitur: Ecclesiastes nati sunt xl. g Iuue
nes. moribus ⁊ etate.
h Uiderūt lumē. I. bonis sensibilibus suū po
nentes finē. i Uia ei⁹
disciplinę ignorauerunt.
delectationes enī sensibi
les hāc mortālē ꝑficiunt.
k Neq; intellexerunt
semitas eius. I. modos ꝙ
quirendi eā. l Neq;
filii eorū. male nutriti ⁊ i
sensibilibus delectationi
bus occupati sicut patres
eorū. m Nō est audi
ta in terra chanaan. in
qua ante filios israel ha
bitauerūt idolatre pessimi. vt patet i libris Nu.
⁊ Deut. n Neq; vi
sa est in themā. nomē ē
terre de qua fuit ciphac
thamanites q nō pone
bat nisi pcisēte vitam.
vt dictū fuit super libro
Job. ⁊ idē videt fuisse ō
alijs habitatoribus illi⁹
terre. nā ille fuit de malo
ribus ⁊ prudentibus.
Propterea ecclūs erāt a ꝓ
pientia diuina que felicē
tatem ponit in vita futura. o Filii hag. agar.
I. agareni q̄ modo dicun
tur sarraceni vsurpātes
sibi nomen a sara libera
cū tñ deficerēt ab agar
ancilla abrahe. p Qui
exquirūt prudētiā que
de terra est. sunt enī. alti
i terrenis lucris. q Et fabulatores. ad deceptiōē in mercationibus
hoies. r Et exquisitores intelligētie. que propria est de prudentiꝰ nā.
s Ubi sūt sapientes. qui magis attendūt bona futura: q̄ bona
t O israel. Hic obiurgatur obstinatio quātus cōtra sapientia diuina.
et victus: O israel cōtendens. u Qr magna ē do. dei. I. cōtinet empreūi qđ
est locus beatoꝝ. est enim cōtinēs sapientē ⁊ per ꝓhās magis ꝙ illis qui ito ma
gis distat a citro mūdi. x Non magnus est ⁊ nō ḥs finē. I. terminationē fi
ne finiente a parte post. nā est incorruptibilis. y Excelsus. qz est loc⁹
supremus. vt dictū est. z Et immensus. nō simpliciter q̄ nulla creatura
sit finita. sed ꝓportionē ad noticiā quātitatē motiui nō possim⁹
a Ibi fuerūt gigantes. hoc nō refertur ad literā immediate precedēt. nā
in illo empyreo nō fuerūt gigantes qui sunt homines compositi ex quatuor. ⁊
refert ad hoc qđ predictum: Nō est audita in terra chanaan. in qua habi
tauerunt gigantes. vt patet Nu. xiii. Ibi videmus multitudinem horribilium
enakim de genere gigantēo qđ cōparati quasi locuste videbantur. b Sed
extinctus est. I. anē bellū. c Nō hos elegit deus. in populū sibi pecu
liē sicut elegit israēl. d Neq; vias sapientie inuenerūt. nā inscrutabiles
manebāt. e Propterea perierūt. filij. n. israel eos interficiendo
vt haberet in hereditē ꝓpter ⁊ Judith. f Quia recedūt in celum ⁊c. q. d.
nullus potuit. f. ascendendo adueni. ⁊ pro ꝓpter illo loquitur baruch.
g Quis trāsfretauit mare ⁊c. q. d. nullus per vīā transmutationē potu
it inuenire sapiam veram. h Nō est qui possit ire vias eius. natura
li virtute sicut ludit cū sapientia philosophica. i Sed qui scit venit
in notitiā ei⁹. I. deus. k Et adinuenit eā ꝓ. I. habuit eā per in
spīm. ⁊ nō per doctrinā alterius. l Qui preparauit terrā in tempo
re. nam in eternū durauit a parte post. licet ⁊ alie mundi partes principa
les. melius manebūt eis in fine qualitatibus in mundi innouatione.
m Et replenit eā pecudibus ⁊ quadrupedibus. I. animalibus. licet enim alias habuerint in aere. cōmunius tñ animalia
piunt in terra. n Qui emittit lumē ⁊ vadit. nā sine eius cōtinuatione
lumen solis ⁊ lune deficeret per accl. o Et vocauit illud ⁊c. nā ꝑ
ordinationē et ꝓuidē solis ⁊ lune quodāmodo reuocatur quando certa ab
positione ad aliā. ꝓ

Quis trāsfretauit mare ⁊ inuenit
illā: ⁊ attulit illam super aurū
electū? Nō est qui possit scire vi
as eius: neq; qui exquirat semi
tas eius. Sed qui scit vniuersa
nouit eam: ⁊ adinuenit eam
prudentia sua. Qui paparauit
terram in eterno tēpore: ⁊ repleuit eā bipedibus ⁊ quadrupedibus. Qui emittit lumē ⁊ vadit
⁊ vocauit illud: ⁊ obedit illi in
tremore. Stelle autē dederūt lu
men i custodijs suis: ⁊ letate sūt
Uocate sunt: ⁊ dixerunt: Adsumus. Et luxerūt ei cum iocunditate: qui fecit illas. Hic est deus
noster ⁊ nō estimabitur alius ad
uersus eum. Hic adinuenit oēm
viā disciplinę: ⁊ trādidit illā iacob puero suo: ⁊ israēl dilecto suo
Postea hic i terris visus est: ⁊ cū
hominibus conuersatus est.

C. IIII.

Ipse liber mandatorū dei
⁊ lex que est in eternum.
Omnes qui tenent eā
perueniēt ad vitā. qui autē dere
liquerūt eam: in mortē. Cōuertere iacob ⁊ apprehende eā: ām
bula per viā ād splendorē eius
contra lumē eius. Ne tradas alteri gloriā tuā ⁊ dignitatē tuam
genti alienę. Beati sumus israēl
quia que deo placent: manifesta

p Stelle dederunt lu
mē. hm qđ ordinationē
q Et letate sunt. loco
tio est metaphorica. sicut
cū dicitur: pratum ridet.
qz corpora celestia non
sunt animata hm̄ propria
formā. r Uocate. id
⁊ dixerunt xl. illud verbum. nō est aliud ꝙ cursus
hm̄ ordinationē dei per
fectus. s Ubi. cū dō
mino. cui obediunt corpora celestia ⁊ turrestria.
t Et nō offendunt. alio
quin odiosa esset. nec alij
sunt nos fatis. u Ubi
admonet oēm vitā deiti
pīm. tuentē ad vitam
glorie. x Et tradidit
illam iacob ⁊c. I. iacob
adi ⁊ israel id homo fu
it. sed primo vocatus est
iacob. I. luppiter. po
tius id est. vbique sed vil
tissimus est vocē. Bell.
pro. qđ designat
ꝙ in via perfectionis os
hominem primo luctari
cū pusillimis ipsas fidei
iacendo q̄ quantū vires
tis possit proficere in cōtemplatione veritatis.
Hic dicit Barug. ipse ex
christi: Qui obligatione
sicut tenere debebat legi
tio necesse est vt in aliqo
actionis sit per exercitiū
poenē. ꝙ phs. vii. physicoꝝ. Secundo ⁊ quicūq
de. I. delatis passionibus
sit alia forma ⁊ paulone.
⁊ nō bene dicit ꝙ sapientiam omnium dedit deo
suo iacob ⁊ israēl. qz ꝑ
figuribus supplantatę do
ctrine hominū contemplatio
sinatur. y Postea hoc
in terra visus est ⁊ cum
hoibus conuersatus est. qđ ꝑt ꝓprie intelligi. Dico nō vt sit relatio
ꝓxima. qz post illūinationē iacob ꝑtus dr ⁊ varie⁹ regio dicitur⁹ q
suo semi: Exo. xx. dr apparuit ille ꝑpla: Exo. xxiii. Ab Aegypto misi
⁊ aurū nudato ꝑ abra. ⁊ ꝑtinacia ꝙ timentes ille. ⁊ videtur obiici. Et
fabulē dicit: Placuit sup eos ꝙ paul recedit de filijs israēl multā fa
as: videlicet ꝙ dei xl. Ab illo ē ꝓcessit ꝙ ab agita ānis ꝑfecte mūna
⁊ alia trīnia multa ꝑ q̄ ol ꝑ. Exxxiii. ꝑ q̄ natiuitatē. Luc. iii. Quia
dragma ānis ꝓprie sui generis huic xl. Alio mō vt sit ꝓpheta de fu
turo. qz post ipm baruch christ⁹ ⁊c. ⁊ hō ē hodie ꝓcessit ⁊ Joh. i. Uerbū caro factū ē ⁊ habitauit i nobis xl. Et hoc ē perfectior expositio. qz ueritatis prima fuit huius figura.

C. IIII.

Ipse liber. Postq̄ baruch hortat ad sapiā obtinēdā. ⁊ ostēdit qđ ea
tur ⁊ a ꝙ ꝓficiat ꝙ sit ista sapia. I. lex a deo data. I. Pcc. ii.
ber mādatoꝝ dei suppl. ē sapia ꝑdā. qz qđ ol Deut. iii. Hec ē
sapientia vra ⁊ intellectus nostra ꝓpria. a Et lex q̄ ē in ⁊ in q̄. n. ē qz nō
nō ē abolita ⁊ magis ꝓfecta ꝙ ol ꝓpter ꝓfectionē Matth. v. Nō ueni soluere
legē. ꝙ adipisci. vt dicit fuit declarati. b Obediendo.
c Peruenit ad vi. I. ꝓfectū ꝑfi ⁊ gloriā ꝑfectionis. ꝙ. n. ꝓpter varietē testa
mēti mutatus. nō dari admittendo ad gloriā. erit ⁊ admissibilis sine re
I. amoto impedimēto ꝓ christū. d Qui ā terrā. I. ꝓpter ꝓfectionē qz beatitudo
tus dati dicitur I. gētibus. e Conuertere ia. I. ꝓpter obedite a iacob.
f Et apprehende. ꝙ tuā substantiā. g Ambula ꝑ vi. meā. h Ad ipsū.
ei⁹ oculos. nō tuā. i Libera tu. ei⁹. I. iacob. n. nō dat alī lr vera
tuā ignobile. vel obiice. auctoritas ista ē a ydiota dicit ventosā culpe ⁊ ignobilē
ali. k Hic ora. ad. gla. tu. xl. legē viatori⁹ ꝓuā viuendo. tc cū⁹ auc
ꝓfec ꝓpter ꝓpla ibi ꝙ ostēdo ꝓpla gliari. ꝙ qz vi ꝓ vi. meā. Ab ea ad
na. ⁊ ia. ia. nō ma. ria. iō subdit. l Deus tu ibi. I. tu ol baruch. ⁊ q̄ ad
ꝙ ꝓpla ibi. m Et ꝙ deo p. I. mādata legi ⁊ ꝓfessq; oracla. n Abscon

sunt nobis. Animéquio: cstõ populus dei mémorabilis israel. Clamãdati cstis gentibus nõ i perditionẽ. is propter quod i ira dei ad irãcũdũ, prouocastis dominus. tradentes cstis aduersarijs. Exacerbastis enim eum qui fecit vos deus eternũ immolãtes demonijs t non deo. Obliti enim cstis eum qui nutriuit vos: t cõtristãstis nutricẽ vestrã ierlm. Et dixit enim iracundiaz a deo veniẽtem vobis ẽt vidit: Audite confines syon. Addũxit enim mihi õus luctum magnũ. Vidi enim captiuitatem populi mei filiorum meorum t filiarum: quaz superduxit illis eternus. Nutriui enim illos cum iocunditate: dimisi aũtem illos cum fletu t luctu. Nemõ gaudeat super me viduam t desolatam: a multis derelictam propter peccata filiorũ meorũ quia declinauerũt a lege dei. Justicias autem ipsius nescierũt nec ambulauerũt per vias mandatoruz dei: nẽqz per semitas veritatis eius aim iustitia ingressi sunt. Veniant confines syon: t memorentur captiuitatem filiorũ t filiarũ mearum: quam superduxit illis eternus. Addũxit enim super illos gẽtem de lõginquo gentem impiabaz t ãlterius linguẽ q nõ sunt reuerciti senẽcnez puerorum miserti sunt. Et ãbduxerunt dilectos viduz: t a filijs vnicam desolauerunt. Egõ autem quid possum adiuuare vos Qui enim adduxit sup vos mala: ipse vos eripiet de manibus

Nicolao de lyra

fuit laudem populo suo dare: edificare templum in hierusalẽ: propter qõ dicit populo suo videndi iracundiam, vt patet. 1. Esdre. f Ambulastis filij de viarum iniquitate. g Ego. n. derelicta sum sola sicut sanctus Zacharias propheta dicit; Treno. j. Quo sedet sola ciuitas &c. h Ego populus dei. i. populus israel dei cultor ecclesie. ad idolatriam reuocatis. k Vbi mesericordia israel. coram deo. is. odium videre ta. id patet: l Verba dati cstis gentibus nõ in gehennã. sed vt affligio dei vobis imponendo ad vestrã emẽdationem. id patet: m Sed ppter qõ in tra. i. in peccati veritia ira dei digito.

f Ad tractatũ prouocatio dei. tradendo cstis &c. t ps littera vsqz ibi: g Et identitatis nutrit vestrã hierusalẽ. que nutriuit vos corporaliter bonis temporalibus dulcẽ educationẽ. t spãliter doctrina ẽpherarũ ibidẽ habitantiũ ideo subdit: h Dulcẽ. n. tractatũ. i. pcul. i Ad deo venit t vobis. hec. n. peruidit hieremias t alij ẽphete qui locuti sunt de babylonica captiuitate. vt patuit. 3. in libris eorum.

h Et dixit. Hic ponit populi cõsolatio in plena hierusalẽ. t vt opposita supra le posita magis elucẽdãt: pono verbatim materia cõsolationis. Sed dico cõsolatio fit: Ego ade. Lyra primo dicit Et dixit. Cp p ppheras t alios sanctos desolationẽ hierusalẽ lamentantes. eo mõ loquẽdi quo partitus dicit scripture t dicere ad populũ ẽ facit t dicit: i Audite cõfines syon. i. ciuitates affinitatẽ cũ hierusalem habentes. m Addũxit enim vnũ vas luctũ magnũ. i. materiam magnã lugendi p̃ captiuitatem babilonis pplm meũ captiuantes. n Nutriui. n. illos cũ lactitia &c. ẽponitur dauid t salomonẽ. qr tũc erant in magna bonorũ tẽporali

um t spirituali prosperitate. o Dimisi aũt illos cum luctu t fletu cũ ducerentur in babyloniẽ ppter iechonie t sedechie. p Nemo gaudeat sup me. qui misericordiã indigeo cõpassione. q A multis. de filijs meis qui electi speculatores. f sacerdotes t legisperi vocãtes male. o Nec̃z ficiã iniqtas. quãtũ ad cõtia. t Et iustitia ingressi sunt. f. pena p dei iustitiam cõtracta from xl. de hoc. n. ciuitates in circuitu iudee cristẽtes frequẽtabãt longinquo. f. de chaldea t alijs regnis cristinis sub chaldeis. r Vbi et ipsi. i. bonis moribus carẽt. s Et alicrtus tinent. ppter qõ miserebant. qr nõ lic litigabile verba deprecantis. sõ subdit. a Qui exercitũ conditionis t regni populum crudeliter affligerunt. b Et abduxerunt dilectos vidue. i. filios eius in captiuitatem duxerunt. t sic eam vnã cum t desolatam dimiserunt. c Ego autem. Hic cõsequenter ponit materia consolationis. cũ dicitur: Ego aũt quid possum adiuuare vos. q. d. nõ est a vestra potestate humanus auxilium sed diuinum. ideo sequitur. d Qui enim adduxit super vos mala ppter ad veritatem correctionem. e Ipse vos eripiet de manibus inimicorũ vestrorum. ad nomina

inimicorum vestrorum. Ambulate filij ambulate: ego enim derelicta sum sola. Exui me stola pacis: indui autem me sacco obsecrationis: et clamabo ad altissimũ i diebus meis. Animequioreo estote filij: clamate ad dominum t eripiet vos de manu pharaonis inimicorũ. Ego enim spera ui in eternum salutem vestram: t venit mihi gaudiũ a sancto super misericordia: que veniet vobis ab eterno salutari nro. Emisi enim vos cum luctu t ploratu reduxit autem vos mihi dominus cũ gaudio ꝛt iocunditate in sempiternum. Sicut enim viderunt vicine syon captiuitatem vestram a deo sic videbunt t in celeritate salutem vestrã in deo: q superueniet vobis cũ honore magno t splendore eterno. Filij patienter sustinete iram que supuenit vobis. Persecutus est enim te inimicus tuus: sed cito videbis petitionẽ ipsius t super ecruices ipsius ascendes. Delicati mei ãbulauerunt vias asperas: ducti sunt enim vt grex direptus ab inimicis. Animequiores estote filij: t deprecamate ad dominum. Erit enim mẽoria vra ab eo q uexit vos. Sicut enim fuit sensus vester vt errantes a deo: decies tantũ iteruz conuertentes requiretis eum. Qui enim induxit vobis mala: ipse rursũ adducet vobis sempiternam iocunditatem cum salute vestra. Animequior esto hierusalem. Exhortatur enim te qui te nominauit. Nocentes

Nicolao de lyra

ai me stola pacis. i. vestibus iocũditatis. i In dui at me sacco obsecrationis: antiquitus ut ad ficientia ispoz. exhibit hominem in luctu t cinere. vt ps de iunuit. Jo ne. iii. ca. ij. Et clamabo ad altissimũ. &c.] obsecro q acquiescat peccatis meis. ꝛ subdit:

l Animequioreo estote filij. confidentia de stabilitio dei. tu Ego cum spiritu incertitudinis fallaciꝫ vestra. i. q dei vobis nõ solũ salutem in spiritalem sed ẽt eternã. n Et venit. a. facto. i. a deo q est sanctus sanctorum.

o Sup misericordia &c. ab eterno salutari nostro. i. a christo q vnus diuinitatẽ est ab eterno. t sic dilectatõe populi facta per cyrũ trãsit ad loquẽdũ de liberatione facta per christũ tangit q ñ figura ad figuratum. sicut Esa. xxiij. loquẽdo de casu regni babyloniꝫ sub codẽ conceptu ifc transit ad loquendum de casu demonie. vt dictũ plenius fuit dictũ. t ad idez facit quod sequit: p Reduxit aũt vos mihi dñs cũ gaudio &c. j. ppter. n. post babylonicã captiuitatẽ quasi continue fuit in antiquitate. ppter qõ videt hoc scriptura loqui sicut de prima liter de liberatione facta per christũ. q Sicut enim viderunt vicine syon. Lamentatos circa tale am posite t Capitulatẽ vestrã a deo. vobis iusticiã propter peccata vestra. o Sic videbũt t in celeritate. i. cito.

t Salutẽ vestrã i deo &c. ñ referatur ad liberationẽ de babylone ẽ hyperbolice. ñ aũt ad ecclesiã ẽ magis plan. propter qõ stando litterã sequi ito mõ reducendo partim ad tpõ gratie. t partim ad tẽpus glorie. sõ subdit: l A deo tibi est sempiterna gloria. q. p gratiã hic leuoat t i patria cõsummatur.

m Circũdabit te de⁹ hyperbolice. quẽ ẽ vestis militaris. t dicit a duplo vel plus q̃si duplicẽ vestitur quã intelligit duplicẽ stola glorie. i. ãe t corporis.

n Et ponet mitrã capiti tuo &c. Jqõ videmus ipletam in pontific⁹ noui testamẽti.

o Deus enim ostendet splendorẽ eternũ i te. per agnitionẽ veritatis euãgelice. p Nominabit enim tibi nomẽ &c. in sempiternũ pax iusticie. vñ de christi regno dicit elatc. ix. Multiplicabit eius ꝑperitatẽ t pacis eius non erit finis. q Exurge hierusalem t sta in excelso. i. culmine virtutis. r Et circũspice ad orientem. i. ad christũ. de quo dicitur Luc. i. Visitauit nos oriens ex alto. s In verbo sancti. i. ẽpli qui ẽ sanctus sanctorum: Dan. ix. t Gaudentes dei memoria. apli enim t alij credentes i ecclesia primitiua et ibi in tormentis potius gaudebãt ex memoria ẽpli: Act. v. Joan apostoli gaudentes a cõspectu cõcilii quia digni habiti sũt ꝑ nomine ihu cõtumelia pati. v Exierũt enim aba &c. i. a. tc.

r Pedibus⁹ ducti. nã frequenter ducebãt ad montẽ nudis pedibus vt cõdemnati. y Adducet aute &c. portatos i honorẽ. nã ale eccli portabãt honorifice ab angelis ad glorii. Dicit aũt: Ad te. eo. q̃ ẽ vna ecclesia militans t triũphãs sm quẽdã ẽ atum. i. vie t patrie. t sic de vno statu eccle sis tanti creditur operandum ad alios statũs eccle ab angelis honorifice.

Potest etiã totũ exponi de statu vie sm tpa diuersa. nã cũ q tpe primitiue ecclesie sancti de ecclesia ad tẽpora rapiebãt. mõ ad suas ecclesias a multis ẽpis. t plonis notabilibus i pncipio honorifice deportãt. sõ subdit: z Cõ filiabit eũ deus. i. dispoſuit. a Humiliare oẽs mõtes excelsi. i. tpale dominiũ. Unde t cõstantinus iperator ẽphuit beato siluestro stratoris officiũ. b Et rupes plenum. i. regni quo q regna viu dur auerũt. c Et conualles. i. limos holen. d Replere incõlitatẽ terre. i. i vasa ecclesiam pacifice. i. qua nõ ẽ accepto plonay. e Ut ambulet tibi agi. i. fidelis pplus

peribũt qui te vexauerũt: t q gratulati sunt in tua ruina puniẽtur. Ciuitates qbus seruierũt filij tui: punientur: q̃q accepit filios tuos. Sicũt enim gauisa ẽ in tu a ruina t letata ẽ i casu tuo sicõ tristabitur in tua desolatione. Et amputabit exultatio multitudinis eius t gaudimoniũ ei⁹ erit in luctum. Ignis enim supueniet ab eterno in longitũrnis diebus: t habitabit a demonijs in multitudine temporis. Circũspice hierusalẽ ad orientem: t vide iocũditatem a deo tibi veniẽtem. Ecce enim veniunt filij tui: quos dimisisti dispersos veniũt collecti ãb oriẽte usqz ad occidẽtẽ i vbõ sci gaudẽtes i honorẽ dei.

C. V.

Xue te hierusalez stola luctus t veratiõis tue: t induc te decore t honore q̃ à deo tibi est sempiterna gloria. Circũdabit te deus diploide iusticie: t imponet mitrã capiti tuo honoris eterni. Deus enim ostendet splendorem suum in te omni qui sub celo est. Nominabitur enim tibi nomen tuum a deo in sempiternum: pax iusticie t honor pietatis. Exurge hierusalẽ t sta i excelso: t circũspice ad orientem: t vide collectos filios tuos ab oriente sole vsqz ad occidentem: in uerbõ sancti gaudẽtes dei memoria. Exierũt enim abo te pedibus ducti ab inimicis: ãdducet autem illos dominus ad te portatos in honorem sicut filios regni. Constituit enim deus hũmiliare omnẽ montẽ excelsum t rupes perpetuas: t cõualles repplere in equalitatez terre: vt ãmbulet israel diligẽter in honorẽ dei. Obũbrauerũt aũt silue: t oẽ lignũ suauitatis israel mãdato dei. Addũcet enim deus israel in iocũditate in lumie maiestatis sue cũ misericordia t iusticia que ẽ ex ipso.

Finit liber baruch.

Incipit epla quã misit hieremias ad abductos captiuos i babylõi az a fge babylõie: cui⁹ q: septimõ fuit Baruch⁹ ci⁹ libro adiũgit: t nõ est in canõe: nec in hebreo.

Hõpe pcãz C. VI.

p peccatis añ deũ ãby ducemi i babylõiã captiui a nabuc. fge babylonioꝝ. Ingressi itaqz i babylonẽ eritis ibi annis plurimis t temporibus lõgis vsqz ad generatiões septez: post hoc aũt educam vos inde cũ pace. Nũc aũt

Nicolao de lyra

f Diligenter in honorem dei. ad hanc ordinem vestigantem oportet. scilicet equalitas recta. aspa magna sicut parietes proceres ponebãt in uia vie.

g Obliuiscuntur aut filij ne. i. Langelli sancti t ecclesie. mittentes sua preces alijs plonis t orãtibus pp iam ire dei. vt sic gaudeant ad laudẽ gloriẽ dei in ecclesiastes. vbi scribitur:

h Redduet eni. vt. cum misericordia t iustitia. Ã temp te clementie in etiã optãt dei. cui ẽ honor t gloria in secula seculorũ. Amen.

C. VI.

i Raptos peccatis

k suis peccatis.

Hec ẽ scha pncipalis huius libri. Ipa ponit epistola hieremie ad iudeos q capti sunt in babylõe. cuius scripture fuit baruch. ppter quod addidit ei⁹ libro. t ponit ibi in vrbe gera. nã hmo ponit hanc capitulariter cũ dicit: Et dixi videt mihi q tempus septuagenarium indeãbili die a translmigratione iechonie. t terminabit in reditu populi de babylone facta p edictũ vt ibi. i. Esdre. vii. t viii. qui facta fuit septimo anno darii sm computationem quã in precedentibus libris secutus sum: tanqz verissimam. Dan. ix. cui principio libri Dextet. hec aute tempus fuit centumtriginta annorum. vel ad minus xxx. Nam a translmigratione iechonie vsqz ad captiuitatem sedechie regis fluxerunt. xi. anni t inde vsqz ad primum annũ monarchie cyri. lii. t inde vsqz ad complẽtum eius filium tres anni sm hebreos. Jn alios autem historiographos. xli. post cyrum cambises regnauit. viii. annis. t post ipsum assuerꝰ xl. t post cum filius eius darius alio nomine artarerxes dictus. xli. annis vsqz ad millesimum cõtr eum populo in iudeam mittendo. anni. xo vt simul iuncti faciunt annos. cxx. comparatio tamen tribus annis monarchie cyri computatio. xo. xli. faciunt annos. cxxx. vel. cxxx. in tanto xo tempore bene completur septem generationes sm curium nature. iuuenis enim decez. t vii. annorum. vel. xvi. potuit naturaliter generare.

m Post hoc autem educam vos inde in pace. cum ecclia sacerdotali.

n Nunc autem. Hic confortatur arcatur populus ab idolatria cum dicitur. Nunc. vt. deos aureos. i. idola. vt.

Nicolaus de lyra

videbitis in babylonia deos aureos & argenteos & lapideos & ligneos in humeris portari ostantes timentibus. Videte ergo ne & vos similes efficiamini factis alienis & metuatis: & metus vos capiat a ipsis. Elisa itaqz turba derectro & ab ante adoratores: dicit & in occidibus vestris: Te oportet adorari domine. Angelus autem meus vobiscum e. Ipse autem requiram animas vestras. Nam ligna ipsorum polita a fabro: ipsa enim inaurata & inargentata falsa sunt: & non possunt loqui. Et sicut virgini amanti ornamenta: ita accepto auro fabricata sunt. Coronas certe aureas habent sup capita sua dij illorum: vnde subtrahunt sacerdotes ab eis aurum & argentum: & erogat illud in semetipsis. Dat autem & ex ipso prostitutis & meretrices ornant: & itez auz recepterint illud a meretricibus ornant deos suos. Ni autem non liberantur ab erugine & tinea. Opertis autez illis veste purpurea extergent faciem ipsorum propter pulverem domus qui est plurimus inter eos. Sceptrum autez habet vt homo sicut iudex regionis qui in se peccantem non interficit. Habet etiam in manu gladium & securim: se autem de bello & a latronibus non liberat. Unde vobis notum sit quia non sunt dij. Non ergo reuerimini eos. Sicut enim vas hominis confractum inutile efficit: tales sunt & dij illorum. Constitutis illis in domo: oculi eorum pleni sunt pulvere a pedibus introeuntium. Et sicut alicui qui regez offendit aut

Nicolaus de lyra

pitum. materia ut aliqñ valet. vt fragmēta cyphi aut. mus vel bos. simili ter idola q̄dm fuit in propria forma nihil valent. materia aut vt aliqñ & aurū valet ad aliquod vsus. c Et sicut &c. excellēter. sunt timore. se possit quis de cetero. Aut sicut ad lapid. addu. mcmd. antiquitus cum lapidibus positis. positas. ppter quod claudebant sepulchra. ppter ea & ob diligētiā ne a latronibus extraherentur.

d Ita tu. sacerdotes. q̄ plorā. e Nec a latronibus expoliatur. Idola ab aliis nō amouēta fuit facilius. f Lucernas accendunt &c. q. d. dū sunt templa & sacrificia. g Lecta quasi &c. idola enim. idola de mortuo terra vel buraldi. & sic serpentes q̄ terras comedūt. Deū. illi. Terrā comedēs cunctis diebus vitę tue. historia idoloy que erāt quasi corda ipsorum confunde bāt. b Nigre sūt facies &c. Jobscurbuntur eni ibi thura & venerato ne idoloy. & ex fumo accendēte denigrabant facies eoy. i Supra &c. noctue & barbastelos &c. suam immunditiā vitāt faciebāt. Et quibus concludit sicut prius. Unde sciatis q̄ non sunt dij &c. k: Aurū enī. Hic cōsequēter ponit tactia deductio ad idē. & incipit a destructiōe sue speciei. scilicet q̄: Aurū enī quod habent ad speciē .i. decorē. l Nisi aliquis exterserit. sup exterserit. m Non fulgebunt. sed magis obscurabuntur. n Nec enim dū cōtaminatur. in fornace. o Sentiebāt. ex nihil habent vite. vñ subditur. p Et omni pecori &c. offendentes. i. manifeste offendentes.

q Ignobilitatem sui hostibus. p hoc enī q̄ potant patet q̄ non habēt virtutē gressiuā. r Cū fundatur &c. illi qui colunt ea. i. debēt cōfundi in semetipsis colētes sicut & eos talia nullā habentes virtutē habēdi. s Propterea si cecidit in terrā &c. ponderē māe. t A semetipsis nō cōsurgunt. i. propria virtute nō possunt surgere. v Neqz siqs &c. i. idolum. x Statuerit recti. per semetipsū stabit. q̄s ēt nūs. y Sic sicut mortuis. i. nullam virtutē habentibus. z Munera eoy illis apponentur. i. falcimenta aliena quibus sustentantur. a Victimas illorum vendunt sacerdotes. nā idola comedere non possunt sibi oblata. b Et abutunt &c. Hostiarius proprio ad illicitos vsus vtunt. c Similiter & mulieres &c. decerpentes. i. sibi rapientes de victimis hostia & carnē propria. d Neqz infirmo &c. impotenti. i. de huiusmōdi hostiis idola inūtilia gentibus nihil largiri possunt. e De sacrificiis eoꝝ scz & menstruatis. i. mulieres similiter. f Contingunt, quod non permitterent si essent vere dij. Ex quo concludit: Scientes itaqz &c. g Vñ enī. Hic ponit pōt q̄ta deductio ad eādē solutionē. & incipit a sacerdotū cupiditate. quā ex p mōs q̄ssiōe: Vñ enī vocāt dij. i. reputāt. & rīdet. h Quia ma. de facili de captiuēs. i Apponūt dijs ar. &c. oblationes & munera. q. d. dī. sacerdotes. & sic asserūt idola deos & pp lucrū. Ex quo concludit: k Et i do. &c. .i. dolubris idoloꝝ. l Sacerdotes &c. i. manēt. sic Deus. Scientes se calce

Nicolaus de lyra

tu calce multo tpe. i. malitiose. sic sacerdotes i templis idoloꝝ manebāt ad corrigēdū peccūa & cōtagiōa. a Habentes tunicas &c. & ca. i. ber. ra. in signū meroris & tristicie. quasi luget & p captiuāte peccatoꝝ offerentes idolis. & nō sunder: b Ruginā &c. clamātes cōtra deos suos. i. cōtra idola.

c Sicut in cena mortui. i. facta pro mortuo. antiquitus. n. super sepulchra de nocte mortuoꝝ comedebāt lautiora & bibebāt: & postea ejulabant quasi lugentes mortuos. sic sacerdotes idolorum de sacrificiis & oblationibus suis lautē vtebantur: & similiter ejulabāt cōtra idolos. quasi facerent eis aliquos fuisse peccatis. d Vestimēta eoꝝ &c. auferūt sacerdotes. vt mulieres decepte de nouo offerant nouaq̄ vestra. & hoc ad sacerdotū lucrū. nō subdit:

e Et vestiūt vxores suas. &c. vestiūt. amicto ab idolis. Cōsequēter ostēdit quōd idola & ipotentia in multis ejcipiūt. cum dī: f Neqz siad ma. pa. &c. & ps. ista vsqz ibi: g Lapidibus &c. de mō. si. sūt. q. d. hoc se mouē nō pōt neqz aliqd agere. id. subdit i fine. Adhuc ergo estimandū &c. g. Adhuc. n. hic ponit deductio qnta ad idē & incipit a chaldeoꝝ vilipēdio. q. cū cēt cultores illoꝝ idoloꝝ. ostēdit qs magis eis fuerit a creatore. h Neqz enim dū cōtaminetur. i Sentiebāt. q. d. dī. sacerdotes. k Et omni pecori &c. offendentes. i. manifeste offendentes.

l Ignobilitatem sui hostibus. p hoc enī q̄ potant patet q̄ non habēt virtutē gressiuā. m Cū fundatur &c. illi qui colunt ea. i. debēt cōfundi in semetipsis colētes sicut & eos talia nullā habentes virtutē habēdi. n Propterea si cecidit in terrā &c. ponderē māe. o A semetipsis nō cōsurgunt. i. propria virtute nō possunt surgere. p Neqz siqs &c. i. idolum. q Statuerit recti. per semetipsū stabit. q̄s ēt nūs. r Sic sicut mortuis. i. nullam virtutē habentibus. s Munera eoꝝ illis apponentur. i. falcimenta aliena quibus sustentantur. t Victimas illorum vendunt sacerdotes. nā idola comedere non possunt sibi oblata. u Et abutunt &c. Hostiarius proprio ad illicitos vsus vtunt. v Similiter & mulieres &c. decerpentes. i. sibi rapientes de victimis hostia & carnē propria. x Neqz infirmo &c. impotenti. i. de huiusmōdi hostiis idola inūtilia gentibus nihil largiri possunt. y De sacrificiis eoꝝ scz & menstruatis. i. mulieres similiter. z Contingunt, quod non permitterent si essent vere dij. Ex quo concludit: Scientes itaqz &c. a Vñ enī. Hic ponit pōt q̄ta deductio ad idē & incipit a sacerdotū cupiditate. quā ex p mōs q̄ssiōe: Vñ enī vocāt dij. i. reputāt. & rīdet. b Quia ma. de facili de captiuēs. c Apponūt dijs ar. &c. oblationes & munera. q. d. dī. sacerdotes. & sic asserūt idola deos & pp lucrū. Ex quo concludit: d Et i do. &c. .i. dolubris idoloꝝ. e Sacerdotes &c. i. manēt. sic Deus. Scientes se

Nicolaus de lyra

habentes tunicas scissas & capita & barbam rasam: quoꝝ capita nuda sunt. Rugiunt aūt damantes cōtra deos suos sicut in cena mortui. Vestimēta eorum auferunt sacerdotes: & vestiunt uxores suas & filios suos. Neqz si quid mali patiūtur ab aliquo neqz si quid boni poterunt retribuere: neqz regē constituere possūt neqz auferre. Similiter neqz dare diuitias possunt neqz malum retribuere. Si quis illis votū vouerit & nō reddiderit neqz hoc requirunt. Hominem a morte nō liberant neqz infirmū a potentiore eripiunt. Homines cecum ad visum non restituunt de necessitate hominē nō liberabunt. Uidue nō miserebuntur: neqz orphāis bñ faciēt. Lapidibus de monte similes sūt dij illoꝝ ligni & lapidei & aurei & argentei. Qui aūt colūtur ea confundent: Quomodo ergo estimandus est aut dicendū illos esse deos: Adhuc eni ipsis chaldeis nō honorātib⁹ ea: q cū audierit mutū nō posse loq: offerūt illud ad bel: postulātes ab eo lōq: qi pōt sentire qui nō habent motū Et ipsi eū intellexerit: relinquēt ea. Sensū eni nō habent ipsi dij illoꝝ. Mulieres aūt circūdate funibus in vijs sedent: succedentes ossa oliuarū. Cū aūt aliqua ex ipsis abstracta ab aliquo trāseunte dormierit cuz eo: proxime sue exprobrat q̄ ea nō sit digna habita sicut ipsa neqz funis eius diruptus sit. Oia aūt que illis fiūt falsa sunt. Quo estimandus aut dicēdū ē illos esse deos: A fabris aūt & ab aurificibus facta sūt. Nihil aliud erūt nisi id qd volūt esse sacerdotes. Aurifices etiā ipsi q ea faciūt nō sunt multi temporis. Numquid ergo possunt ea que fabricata sūt ab ipsis

Nicolaus de lyra

esse dij? Reliquērūt aūt falsa & opprobrium posteris futuris. Nā cum supervenerit illis pelium & mala: cogitant sacerdotes vbi se absondant cum illis. Quomodo ergo sentiri debeant quoniam dij sunt qui nec de bello se liberāt: neqz de malis se eripiūt Nam cum sint ligneā & inaurata & inargentata sciūr postea q̄ falsa sunt ab vniuersis gentibus & regibus que manifesta sunt: q̄ non sunt dij sed opera manuum hominū & nullius opus dei cū illis. Unde ergo notum est quia non sunt dij sed opera manuum hominum: & nullum dei opus in ipsis est. Regēm regioni non suscitant: neqz pluuiam hominibus dabunt. Judicium quoqz non discernent: neqz regiones liberabūt ab iniuria: q̄ nihil pōt sunt sicut corniculē inter medium celi & terre. Etenim cum inciderit ignis in domum deorum ligneorum & argenteorum & aureorum: sacerdotes quidem ipsorum fugient & liberabuntur: ipsi vero sicut trabes in medio comburētur. Regi aūte & bello non resistēt. Quōmodo ergo estimādum est aut recipiendum q̄ dij sūt: Non a furibus neqz a latronibus se liberabunt dij ligneī & lapidei & inaurati & inargentati quibus iniqui fortiōres sūt. Aurum & argentum & vestimentum quo operti sunt auferent illis & abibunt nec sibi auxilium ferent Itaqz melius est esse regem ostē tanē virtutes suas: aūt vas in domo vtile in quo gloriat qui possidet illud vel ōstium i domo q̄ custodit quē in pace sunt q̄z falsi dij. Sol qdē & luna ac sidera cū sint splendida & emissa ad vtilitates obaudiūt: similiter & fulgur cū apparuerit ꝑspicuū ē. Adipsū aūt & ipsūs in oi regione

Nicolaus de lyra

spirat: ⁊ nubes quibus ei imperauerit fuerit a deo pabulare i vniuerſū orbem: perficiat quod imperatum eſt eis. Ignis enim miſſus deluper vt conſumat montes ⁊ ſiluas facit q̄ preceptus eſt ei. Hec autem neq; ſpecialibus neq; virtutibus vni eorū ſimilia ſunt Unde neq; eſtimandū eſt neq; dicendum illos eſſe deos: quādo non poſſūt neq; iudiciū iudicare neq; facere hominib⁹. Scie tes itaq; q: nō ſūt dij ne ergo timueritis eos. Neq; enim regib⁹ maledicēt neq; benedicent. Signū enim in celo gentibus non oſtēdunt: neq; vt ſol lucebūt neq; illuminabunt vt luna. Beſtie meliores ſunt illis: que poſſunt fugere ſub tectum ac prodeſſe ſibi. Nullo itaq; modo nobis eſt manifeſtum q: ſunt dij ꝓpter q̄d ne timeatis eos. Nā ſicut i cucumerario: formido nihil ītā ſūt dij illoꝝ ligni ⁊ argēti ⁊ inaurati. Eōdē mō ⁊ in horto ſpina alba: ſupra quā omnis auis ſedet. Similiter et mortuo ꝓiecto in tenebris: ſimiles ſunt dij illoꝝ ligni ⁊ inaurati ⁊ inargētati. Et purpura quoq; ⁊ mitre que ſupra illos tenēt: ſciētis itaq; q: nō ſunt dij. Ipſi etiā poſtremo comedūtur ⁊ erit ſop probrium in regione. Melio: ē hō iuſtus qui nō habet ſimulacra: nā̄m erit longe ab oppꝛobrijs.

Finit liber Baruch: cū epiſtola hieremie.

Incipit prologus ſancti hieronymi in Ezechielem prophetam.

Zēchiel, pphēta cū⁊ ioachim rege iuda e captiuus ductus eſt in babyloné: ibiq; bis qui cum eo captiui fuerāt, pphetauit p̄nitētibus q̄ ad hieremie vaticinius ſe ultro aduerſarijs tradidiſſēt ⁊ vi dēret adhuc vbē hieroſolymaz ſtare quā ille caſurā eſſe predixerat. Tricēſimo autē ętatis ſue anno ⁊ captiuitatis q̄nto: ecō: ſus eſt ād cōcaptiuos loqui. Et eōdē tēpore lic̄et poſterio: hic in chaldea: hieremias i iudea, pphetauerūt. Sermo eius nec ſatis diſertus nec ādmodū ruſtic⁹ ē: ſed ex vtroq; medie temperatus. Sacerdos ⁊ ipſe fuit ſicut hieremias principiū voluminis ēt finē magnis habens obſcuritatib⁹ i uoluta. Sed ⁊ vūlgata eius editio nō multum diſtāt ab hebraico. Undē ſatis miror: quid cauſe extiterit: vt ſi eoſdem in vniuerſis libris habem⁹ interpretes: in alijs cadēt: alijs diuerſa tranſtulerint. Legite igit⁹ ⁊ hunc iuxta trāſlationē noſtrā. q̄s pēr cola ſcriptus ⁊ cōmata manifeſtioſq; legēti⁹ ſenſū tribuit. Si aūt āmici mei: ⁊ hūc ſubſānāuerint: dicāt eis q̄ nemo eos cōpellit vt ſcribāt. Sēd vēreor: ne illud eis eueniat q̄d grēce ſignificāt⁹ dē vt vōcent ſagolidon. hōc ē mādūcantes ſenecias.

Finit prologus.

Nicolaus de lyra

Incipit poſtilla fr̄e Nicolai de lyra ſup Ezechielē ꝓphetā.

Patri ſunt cōſi⁊ videnda ſci. Ezech. i. In verbo ꝓ poſito ab euchele quod poſſunt ſignari quattuor caſus ſi ſed ezechielis prophete. quē ꝓ nominis ſignificatione. Ezechiel dicitur formalibus materialibus finalibus. Efficiens deo caſa ꝓpter eſt. i. principalis ⁊ inſtrumentalis. Principalis deus eſt ipſe ipſius ſanctus reſtituens mysteria in hoc libro scripta ꝓ. qui ſeligenauit eū dicitur: Aperti ſunt celi. i. ſcripta celeſtia. seu visiones per ſpiritū ſanctū. propter q̄d dicitur. Aperti. ꝓc. ⁊. Ipse enim qui habet clauem Dauid qui aperit ⁊ nemo claudit. q: ſpiritus ſancti operationem nullus potest ſpedire. Et eo efficiente inſtrumentalis eſt ipſe ezechiel ꝓpheta. qui ſpiritu ſancto relatore vidit contenta in hoc libro. ⁊ ſcribere cōſcripſit ea q: leguntur. Aperti. ꝓc. i. Quod videre ſcribere in libro. ⁊ mittere legendum. L. vnius certi ſubiectum. ad quem intentionem ſibi ordinata ea q̄ ſunt in libro ſcripta. Et tria cāe formales ſcibili. ſcire q̄ cognitio eſt ſcientia ſi tot. ſ. forma tractat⁹. ⁊ forma tractādi. Forma tractat⁹ eſt ordo libri in partes ⁊ capitula. ex qua videtur ad finē accēſſio. Forma aūt tractandi idem eſt modus agendi. qui in hoc libro nō eſt per rationem. reliquimus ſed ꝓphetice. ⁊ ſ. notatur cū dicit: Visionis. In hoc enim libro plures visiones ꝓphetice cōmentur. vt patebit ꝓcedendo. De quo pōt exponi quod dicit Dic. ⁊ſi. Ego videbar multipliciter in manu ꝓphetarum assimilatus fuī. ⁊ per manū hic intelligunt opera q: prophete fecerūt aliquādo ꝓphetādo verba. ⁊ aliquādo similitudines factas. Scribit aūtem eſt in libro Hieremie q: ipſe captiuationē populi frequēter ꝓnunciauit verbis. ⁊ aliquādo facto. i. ponendo carbones ignitos in colle ſuo. ⁊ ſimiliter confregit q multa ſua vaſcula ꝓphetice seu ſignificatiue fregit aliqñ cum expꝛeſſit verbis. ⁊ aliquādo ſimilitudine facta. vt patebit. i. ꝓcedendo. Et ſic cōcedere. Cauſa aūt materialis ⁊ finalis tangunt eā dicitur. Et quidem pertinet ad cauſam materialē hoc ſubiectum. Scendum q: ſcia in naturali ſcientia corpus mobile ⁊ ſubiectum ſub rōne abſoluta. ⁊ in libris partiū huius ſub rōne determinata. vt in libro celi. ⁊ mundi corpus mobile ad ſtellā. ⁊ ſic de alijs. ſic in ſcia ſacra ſcriptura ſubiectū eſt ipſe deus ſub rōne abſoluta propter q̄d dicitur theologia quaſi ſermo de deo. ⁊ in libris partiū huius ſub rōne contracta. Dicit aūt Au. Ba. q: oēs ꝓphete nō fuerūt aſti ad vbia mollc. i. pnunciando ea ⁊ myſteria eorū. q: christus apud nos ſūt ſignificat⁹ q: mollius apud hebreos. christus aūt eſt nomen vnctiōis ſuppoſiti: habētis diuinā naturam ⁊ humanā. ⁊ ſm hoc deus humanatus eſt ſubiectū generaliter in libris ꝓphetalibus. ⁊ ſub rōne magis contracta ſcribit in libris ſingularibus. ſicut in libro de anima qui eſt pars naturalis ꝓbic corpus mobile animatum eſt ſubiectū. ⁊ ſub rōnibus adhuc magis contractibus in libris ſequēt⁹ ad ipſum vt corpus mobile animatū alia vel ſecundum in libro de vegetabilibus ⁊ plantis. ⁊ corpus mobile animatum respirans in libro de reſpiratōe. Et ſic ſo. de alijs. Et hoc ſufficiat ad hāc libri illud q̄d eſt generale ultimus ꝓpheta. videt mihi q: conuenienter pōt dici q: hec eſt rō perfectōis creaturie. tria q: deus humanādus fuit rōne ꝓdictus. vel vt perfectio creaturie eſt ſubiectū in hoc libro. ſicut patet videnti. ꝓcedendo. ita eſt perfectiua alicui cōuenit ei ſm ꝓpriā naturā ⁊ ſecundā q: ſm diuinā operā ſibi a principio creature. ſm ꝓpriā eſſe a principio ſue incarnatōis auctoritatiue. ⁊ ſ. ꝓcedendo. cōuenit ei q: ipſe glorioſe reſurrectionis. propter q̄d iunc dicit. Mihi. ⁊ſi. ⁊ ſm eſt mihi oēs potestas in celo ⁊ in terra. Sic ergo cā materialis vel ſubiectiua huius libri eſt deus ſub rōne predicta. propter q̄d dicitur. i. ſi. Facta eſt ſup me manus dñi. ⁊ adduxit me illuc in viſionibus dei. Circa cām finalē ſciēdū q: deus eſt principiū ⁊ finis oīum. Ita q: Apoc. i. ca. Ego ſum alpha ⁊ o. principiū ⁊ finis. ⁊ hoc loquēdo de fine extrinſeco seu exercitus. finis aūt intrinſecus ſubiectiuus intellectualis nature duplex eſt. Vnus eſt ꝓpter. ſ. cognitio dei ⁊ perfruī. habita vita superiori. alt eſt cōgruus. ſi. ⁊ vt habet obiectionem adducā. ⁊ hic eſt finis propinquus⁹ huius libri. q: ſcripſ⁹ eſt ad hoc beatus noticiā ⁊ dilectionē dei in ꝓcessu de qua dicitur. i. capitulo. xvi. Hanc ſūt ode holce in qbus nō habet ſcia dei. vanū aūt dicitur illud q̄d nō attingit finē debitū. ſicut medicina dicitur vana que nō inducit ſanitatē. Et ad qui eſt ordinata. ode alia holce inquātū ſunt tales ad imaginē dei. ad beatitudinē ſuperiorē alt ſunt finaliter ordinati. ad quā nō pōſunt attingere ſine ſcia ſacra que eſt illius beatitudinis effectiua. ad finē. ⁊ talēs inquātū noſtra pōt dirigere ac ſuos ꝓpter q̄s merito dicunt vani homines quorum nō eſt in eis dei. Alius ordo finis intellectualis nature eſt remotus. ⁊ vltio dei clara ꝓout habet adunctā fruitionē plenā. ⁊ hic eſt finis remotus huius libri. ſicut ⁊ totius ſacre ſcripture. de quo finē dicit ſalutat: Joh. xvii. Hec eſt vita eterna vt cognoſcant te ſolū deū verum ⁊ quē miſiſti ihm christū. Ad quā vitā nos ꝓducat qui eſt pater ⁊ ſpūs ſanctus viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Explicit qualiſcūq; expoſitio ſtītus ꝓlogi.

§ Ezechiel propheta ⁊c. Hic prologus diuidit in quoq; parti culas. In prima eſtdit q⁹ ꝓpheta hec tradit. vel q⁹ ꝓpheta in illo libro loquatur vel: Ezechiel propheta ⁊c. In ſecunda declarant prophetie tēpus ⁊ locus ⁊ loquendi modus. Ibi aūt declarat tripliciter. primo p ętatē

Nicolaus de lyra

a In aliis vl. ab hebraicā veritate. b Per col. ſ. p malum exēplū de effectu vel cauſalitate. vt ſi. i. Cordi quorū rōm. idolopoematorū fauentium ſi actualiter ſi habitualiter. c Et comara. i. mixtura deorū. quare ſingule cauſate parū valent per ſe. ſed omnes ſimul collecte integrum ſenſū reddūt vt ſi. i. Ebe genti peccatrici: populo grauat iniquitate ſemini neq; filijſ ſceleratis. In ꝓlogo ſuperius dictum mentio plenius de colis ⁊ comatibus. d Amici mei. i. inimici. ironia ē que ſm tenta pronūciationē cōtrarium habens intellectum. e Subſānare. ſubſānare eſt rugare ⁊ contracto ſeu diſtorto naſo irridere. vide in equiuoco de expoſitione vocabulorum biblie. f Dicit eis q: nemo eos cōpellat vt ſcribāt. aliqua ſcripta faciant ſicut vos me cogitis ad ſcribēdū. ⁊ ita cōcepti cō fundantur. vel ſm alias literam: Dicit eis q: nemo eos cōpellat vt ſcripta mea legant. ⁊ ſta ſta magis vēritur concordare cū ſequētibus. vnde dicit. g Sed vereor. q. d. nemo eos cōpellit ad legēdū ſcripta mea que ita ſubſannāt. Et vereor. i. timeo. h Ne illud eis ſpeue legentibus. i Eueniat. i. ꝓuenīat. k Quod grece ſignificantiū dicitur. in detractionē talēs q̄ ſa rinc. q: apud grecos verbū ē vituperij ⁊ maric detractionis equiuocū. vel ſignificantius. i. valde ſignificatiue. q: maximā detractionē ſignificat.

l Et vocant ſagolidon. i. maledicta comeſtio. i. incorporantes ſibi ea de quibus prius maledixerāt detrahendo. quidā exponūt ſicſagin grece id eſt q: comedere. idcirco idem eſt q: maledictum. inde ſagolidon dicuntur detractores quaſi maledicta vel maledictionum comeſtores. q: nihil aliud videntur habere in ore nihil aliud maſticare niſi maledictū detractionē. m Hoc eſt apud nos. n Maledictos ſenecias. quaſi dicat nos latini vocamus manducantes ſenacias qui apud grecos emphatice ſagolidon nuncupantur. Senecta ſm Papiam grece eſt quod latine dicitur bestia imundum animal. hic enim ꝓbiologus dicit aliquādo marē aliquando feminā. ⁊ q: eſt animal imundum emphatice ponitur hic pro imundicia ⁊ eſt ſenſus. Mandūcantes ſenecias. i. qō vituperādo eum⁹ alios audiendo deglutit. ⁊ ita in ſymbē imunditia deglutitur in comedendo ſm Augustinum hoc ſenecio ſenecionis dicit aliquantulum ſener. ⁊ inde hoc ſenecio dicitur pilatura labrosa: vel tussilago: vel illud rubeli quod eſt ſub aure pilis per quod differtur vinum ſit recens aut non. dicuntur ergo manducātes ſenecias. i. pilaturas illas que valde imbde ſunt. vel ſenecias. i. labra ſicut quis ex indignatione ⁊ ira conoſtit labra ſua. vel ſenecias. i. illuſas pilis que nihil valent ⁊ cito putrefiunt: p quas detractores inutiles ⁊ fatue deſignantur. Alij dicūt q: ſenecie dicuntur ſalue detinentes per genas ſenis quas pre ſenectute retinere nō poteſt: ſed eas emittit per molares dentes: qui canini. i. detracti dicuntur. q̄ comedit inquātū. de quorū moſtaribus frequens immundicia detractionis emittitur. Alij dicunt q: ſenecia dicitur mons qui imundus eſt. Alij dicunt q: ſenecia dicitur quidā herba provocans appetitum. ſ. naturalem. ⁊ ſm hoc exponunt: Mandūcantes ſenecias. i. appetitum. d. trahūdo. puocantes in quo deliciant ſicut famelici in comeſtibꝰ.

Explicit prologus.

Origenes

Quis ergo captiuum populum peccati sibi captiuum? Populus peccatoris a
peccato se iubente natus? In babylonie vocatione prophete est ait
et vere iuuen vt in eo capitur. Quid ezechiel et ammonitionem ha
benit? Ezechiel in patrium solum ductus non est posterum? Ezechiel
et deus locutus? vt patet tocius ordinis series. In egypto quoq;
hoc mundo. Quibus ea populus sed eam sub tempore nostri. Unde vobis in
egypti vocandis ergo venit. vobis a malis bonis promittit vt prouide
derent illis. Quia non deus ex tristicia? Sed parauit non potuit eis ama
lumento litre q; amittar a patre. Vbi? Et magna multitudo. d. t. d. q. a. t.
t. nō amantibus. q' ergo audiere de populi captiuitate. crede quibus ps
fili? Respondeat in significationem rei alterius potentie. Et enim qui fili
da vocatur qui in baptismo renouatur peccatorum naturali. i. diabolo
in traditus in babylonem. In confessionem baptismi penitentiam egerit
ministeri ordinat. i. adiuuet. Verum tamen qui se reducat a hierusa
lem edificare facias. In ad enim omnes mentem? a malitia ede vitiis
cantur. Fuit ait ad in parabolici regis captiuant dicit de parabolo
exeat: vocat in loci habeamus. Serpens bolbo cōtrarius veritatis
tamē a principio nos tamen lapsa peccato vt ventre? tuum ambulauit. Vbi
est ubi e eis non tamen peccauerunt. ea t serpens aliquibus nō serpens
cum in paradiso natura moriatur. Deus quippe mortem nō fecit: nec
malicie operatus est. liberi arbitrium t hominē t angelo ad vniuersa p
mitt. alio ergo per arbitrii libertatē ad bonorū alterū ad mala tamen
alio in malicie. prudū cecidere. Mortuus adt fuit vindictaq; veritatis
propter arbitrii mali inuocare t per bona opa et tibi cum saluato q; deo
minem exordio in terram. p̄phetiare quicquid ezechiel filius hominis
figura christi q; predicat capitulo remittitur.

Origenes. Prophetie tpa tria sunt: preteriti presentis t futuri: sed l
tractus prophetia ch'mo ego ad perditū. q; p̄pheta vicra q; futura predi
cat. ell de preterito vel de presenti agit nominis sui rōnem animis: q; ea
dicuntur que preterita vel presentia sunt. Q; prophetia de futuro. Ecce vir
go concipiet t pa. 8. De presentio. In principio creauit deus celū t ter.
De presenti qua patitur dicit. Et adt eis prophetas: litre et adt quis inside
lis aut hypocrita vt. vlq; ad occulta cordis eius manifesta fiunt: in quo
notatur potentia prophetarū. Vbi animadvertitur q; prophetia dicit: non
q; poterit futura videri q; potit occulta. Rem quippe sicut in futuro ab ocu
lis nostris fabricabit tpalia in presenti fabricabit ea. Presentia. n. cogita
tio absconditur in latenti corde: ab liquando adt res per absentē tegitur lo
cum q; mutatur per ipsum: t ibi est presens prophetantis animus vel nō
est corpus. Unde ad gigi beryllum: Plene eo; mcū erat in presentia q; re
uertus est homo in octauum tpi.

Sciendū quoq; q; pphetie tpa insuice sibi conclusunt ad gbationem: vt
ex futuris preterita. ex preteritis futura prebentur. Cum enim de preteri
to dicitur moyses. In principio creauit deus cc. t ter. De futuro quoq; l
fine libri in persona iacob permixtum dicens: Nō auferet sceptrū de iuda
t. Qui etiam p̄ semetipm ait: Prophetā suscitabit vobis dominus deo
us vester de fratribus vestris tanqm me ipsum audietis. Vbi num impleri
tur que futura predixit de preterito vera dicisse credetur.

Ex preteritis quoq; futura probant. Unde rex babylonis a magis t ari
olis suis nō solum interpretationē somni. sed etiam ipm somnium quesi
uit. l. vt ex preterito colligeret q; certum de futuro teneret. Daniel autem
vtrumq; dicit: t ex preterito q; vera de futuro dicaret ostdit.

Prophetia adt presentis nec futuri anteactionē tm̄ q; nec preteriti.

De modis quoq; t qualitatibus p̄phetie dicendum. Spūs quippe p
phetie nec semper nec eodem modo aiam prophetie tangit. Aliquādo ex p
sinit tangit t non ex futuro: aliquādo ex futuro t non ex presenti: aliquā
do ex presenti t ex futuro: aliquādo ex preterito t presenti t futuro: aliqñ
ex preterito t nō ex futuro: aliquādo ex futuro t nō ex preterito: aliqñ in p
sinit ex pte tāgit t ex parte nō tangit: t in futuro simili: Ex presenti tāgit
t nō ex futuro. Vbi iohānes venturū dñm videns ait: Ecce agnus dei t.
Sed cū mestimo ciliet mitto discipulos requisiuit dicēs: Tu es q; venitu
rus eram alii? expectamus. In quibus verbis obiicitur q; dñm venisse no
uerat. sed an per semetipm ad aperiendā inferni claustra descenderet du
bitabat. Aliquando nō ex futuro tangit t nō ex presenti. Unde isaac que
filio suo iacob longe post futura erant nunciauit: quia adt aliter scire non
potuit. Aliquādo ex presenti pariter t futuro: Unde iacob qui cattigantib⁹
oculis senectus obtenebrante nō poterat quia maior esset: quibus mi'nor
uctus in obliquā tradyjo dexterā minori sinistrā manū ipositit. Unde
post ait: Sedo fili mi t. Et ille gdē erit in populos t. Sic pphete agnō
animū ex presenti pariter t futuro prophetie spiritus temperat cū caligan
tibus oculis ea que sic et aliam simulabat: t vtroq; hierobōā et cognouit
et gō fauorē ei erat aperuit dicens: Ingredere vxor hieroboā quare te alte
ram simulas t. Aliquando adt ex preterito t presenti t futuro: sicut eli
sabet ad le venire mariā cōpticiens q; incarnandū verbū in vtero gestaret
agnouit: dicēs obi sui matre vocauit dicēs: Unde hoc mihi vt veniat ma
ter domini mei ad me. Ex cuius cōceptione per angelum ad iosephū dicit
Quod enim in ea natū est de spūsancto est. Nec labitabet dicit: Beata q̄
credidisti q; perficientur ea que dicta sunt tibi a dño. Vbi aperte effecu
dit quia que angelus ad mariam dixerat per spūsanctum agnouit t que in
futuro fiquerunter prosidit. Aliquādo ex preterito tangit t non ex futu
ro. Unde paulus: Scim resurrectionem notam mihi. facta est sacramēto
ait: Ecce ego alligatus spiritu vado in hierusalē que ea futura mihi fūt
ignorans. Hoc enim euangelij sacramentum est: q; vniuersitus partis car
natus est: perfecte homo factus est crucifixus mortuus t sepultus. tertia
die resurrexit: hec quadragesima in celū ascendit: t dextra patris
sedet. Quamobrē hec omnia sibi q; pro eo passurus erat ignorauit. Et ait
Mihi qi ipse tanquā per ebe cū anxio protestatur michi dicens. Quasi
vinculā t tribulatio me inuenit: Vbi aperte effudit q; ea que qñ futura
erant vel erit ait: Nō tam ea effecit nō adt tpi. Vbi ait agnouit. Et ali
me tona hec est ita aliquā operat in hierusalem. Aliquando et futuro
tangit spūsanctus t non ex presenti: sicut ait de manibus eruditum fructū
credituri inquit dyscus. Vbi credit: Et mentitus loco imitis ingenium t
natum sterili. Aliquādo nō in presenti ex parte tangit t ex parte non ta
git. Unde multi a cognitio mincipatus sunt p̄ quam nouerant spūsanc
tum dicēs: Ecce tres viri querunt te: Ad quos descendens ait: Quia ea q̄
per quā venistis? Vbi aperitur q; cām a spū non audierat: aliquādo ex
futuro et parte tangit: t ex parte nō tangit: sicut filii prophetarū de ma
sereenda ejrā ad pelysiū dicūt: Aliquid nostī q; hodie tollat dominus do
minū tuū a te. Quo th adtato in rapidus t vallibus quarūdā montiū de
prehendit. Scebāt cuius q; tollit possit, sed nesciebant q; inscient nō possi
dit. Vbi ait helyseus dixit regi israel: Percute iaculo terram. Et ait percussit
tribus vicibus t desitit tratus cōtra eū ait: Vt percutiebas quinquies
aut sexies tue septies t percussisses syriā vsq; ad cōsumationē. Vbi ait hu
ius victorie percussio cā. Monuerat. n. q; tociens percuteret syriā quousq
terrā. sed nō quotiens posteri terrā sic samuel vngendū nouerat dauid
sed nō diebat: audiet saul t interficet me. Dauid qñ vngit t oculis t.
Ecclesiā quoq; q; alij pphete ex proximo tanguit t nō ex longinquo t nō ex
proximo samuel factus alimā innocuas nunciabat. Saul regē. paulus fu
turū q; dauid ei succedit predicit. Sed q; pater eterni regis futurus sit non
predicit. Quidam adt de longinquo t nō de. prio tangunt. pphete ignō
tis. sicut dauid incarnādi de iudea verbi dei nescrat dicēs: Nō fact' est
tis ea. t ipe. t. c. a. th multa e vicio nō intelligit. sicut israel assyriosq; ih
cōtra eum fuit mēdicē t amasie. pmittēs ait: Vbi facias mihi deus t hec
addatq; nō magister militie fuerit cōtra me ol tēpe. p ioab. Quid igit
rel ignorās amasa eni nec principe militie fuit: t p ioab vita finit. Et ol
tēpū deo cōstruere voluit. pphetā aliū cōsuluit. Quidā nō t et ihesaias
tāgunt t ex proximo: vt clarius dicit eni post futura predicat. Ecce vir. 7. 12.
Et alibi Dauid. n. nat' est nobis t. Adt e vicio ipē pphete: et q; ea
chia rege ait: q; de filiis mitate sua fut gerat t quot anis pascha viuat. Aliq
quādo pphetic spūs pphetis nesciūt: quatenus ea hec nō bñt agnoscāt t q; eo
no habere cā bñt. Vbi helyse' ei dicit sunamitē a pedis' suis p̄ghaū aut
li pphetet. dicit: Dimitte illā. la. n. ei' in anima illius est: t dño celauit
a me. t nō indicauit mihi. Sic quoq; ei iosaphat ait cū de futuris ingrat. t
pphete spūs ei vasit. psalit sedit applicari vt ad se p laudē psalmodie de
ledaret t se de venturo replere. Et. n. vox psalmodie p linguas cordis
agit. p ble elpedit deo ad cor iter spūs. vt istic mēti vl pphie mysteria
vel cōpūctio ejrum ifundat. Vbi? Auricula lau. bo. m. t. Et libet. Et
tate dño psalmū dt. no. c. t. Q: st pphie spūs nō semp adest pphe vt
dei idicat: q; samarīā mittens mala q; ventura erant nūciauit: q; ephesiorū
dño in via comedere fali. pbe pfuisse dcapt' est: Quē fallax homo nō
decepisset si spūm pfetē habuisset.

Sciēdū quoq; est q; pphete ex magno vsu pphetādi quedā et suo spū
pphetādi q̄dā ex suo spū pdicāt t sic ex spū sancto gloriē suspicant. Sed
q; sancti sunt p spūm ctiuo cognoscit: ab eo q; vera sūt audiūt t sanctitoq
q; falsa dicere ut reprehēdūt. Nathan. n. vir sanctus dauid regē agere t cū
pa reprehendit t que ei ventura erant nūciauit: de templo ędificando re
quiruo ait. Et q; est in corde tuo vade t facias dño. tecū est. Sed postea
audiuit a dño. Vade t loquere ad seruū meū dauid. Hec dicit dño. d'
Mūqd tu ędificabis mihi domū t. Inter pphetas vero t falsos hec
est diā. Veri si qd aliqñ p spūm sanū dicūt p spūs sanctū erudit ab audi
toris mētis' cius' cuellūt: falsi in sua falsitate pdurāt.

Moraldi ait q; dño dño ad pfectū holus ire fuc moderamia dilpēsat. Ita
ciuis' pplo zdicti suo delīgrat: ad captiuitatē regi babylonis ducūt
cū quo ezechiel pphēta t captiuitate mittit: q; diuina gra in talibi placa
bilē reddidit. vt p eū vētura pdicerēt t afflicti pslationē parēt. Ezechiel
m' q; si possim' q; ta t dilpēsatio fugne pōtat. Sic trat' t dño pplo ne vt
nō olino traderet. Jō t captiuitatē pplī tradidit. Is q; nō eino electos sa
os cū illo misit: vt et vna cadēq; re t carnalib' parēt pro gaudio flagellā
t spūalib' virtutis incremēta. t sic tiustio tractet vt eos p tutos pfecta
pfoluet: nesi eino delerent nullus post culpā ad venīā redirēt. Sic quoq;
populo cui pp delpatōes irat' fuerat p moysen dicit: Nolite admodū
incp pugnare. nō. n. tū vobiscū. nec cadat. cōā inimicis vīo. o inclemētia
diuine pietat' vltiora cū eis nō erat vt vincerēt: t cum eis erat ne pcum
bīc parunto vellquēt trata mf fū l pcepa trepidperēt: accurrit manū ex
dit tre oblata picrare plena. Diego. Vīuo pphetice locutōis t.: vt pa'
pfonā: tempus: locūq; describat: vt ad veritatē solidius ostendā ali tabe
et hystorie figuī: t post fruct' spūs p figura t allegoriā exerat. Hoc fact
ezechiel dicēs: Et factum est in āno nō. t. Sedēdum adt q; valeāt intelle
verba q; ptulit copulauit: sic lcipiēs. Et factū est tricesimo q; ann' ego aut' q
loqui incboat. ac si illud forte sit q; intus videbat. Jbi. In tricesimo āno
q; lertio doctrine nō supperit nisi t etate pfecta. Vbi t salutator l' nouēde
mo āno t tēplo interrogatus nō docuit: vt nō plenū holeā l' firma etate pe
dicare. Dicit t terra qui semp angelos docet in celo. Unde moyses. Jō
ar abio l' pmogenito bonis. t in bona ogatiōe poime crapa nō pdimus ol
fici pdicationis nec vomere nouelle ligne, pfidere terram alieni cordis
Hieronī. tū t dauid, pphe pfūs puri acceperūt: is miracula ad exhibī
operādā

expatōis trahēdā nō sunt ailud cui ait qō doctrie vīa t vtilitia vītes:
aliud est qō de miraculo scim'. Jdeo. Jacta fiu. dño. t. ē. ezechiel. i. fortitu
do dei. Hūi' qui vid'e i lapta oci. i. fili' buzi. t. pplo indicēt pro peccato
cōfpso nat' venit iuxta flu. dño. Jnquinat' enim peccatoris' ppinquare
signatus eliqui mūgnare grauati ad celestia nō ponerat subleuari. Cho

Incipit Ezechiel pphēta. C. I.

c

T factum est in
tricesimo āno: i
quarto: i qnta
mēsis. cūz esset
in medio captiuo
rum iuxta flumē chobar. aperti
ti sūt cēli: et vidi' visiones dei.

C. I.

T factum est t. Pierony'. In. xx. anno nō tranſo
pphete vt putāt: nec iubilei q; ē ān' remissionis: ch' a tpore
ultimo āno ioſie regis iuda qñ inuen' liber deuteronomi
i templo vsq; ad quīti captiuitat' ānū ioachin cognomē
to iechonie qui cū matre duce' ē i babylonē cū danide et
trib' partis t ezechiel q; est de tribu iude prima captiuitas
quando stillauit ira dei super omnem hierusalem.

Alle. Dño l. xxx. āno etatis sue ad baptismū parui: i. ūno mēsi. i. ma
nuario. l. anni pmipio fm romanos-hebraī ño mīsm. i. aprīle mensis no
uoy primū facūt. i. quo pascha celebrāt: greci martiū. A pud ostenalos
ens. post collectōes frugū t tocularia qñ decime offerebāt. Ideo ezechi
ber erat primus ianuar' ānī'. Quintū vō mēsis addit vt significet baptis
mū i quo apti sūt ppo ecli t cpyphanioy dies et hoc venerabilis est. non
vt qñ pasce natalis i carnalē cui ablōdūr'. nec apparuit. Qñ hoc ē
post cōgrūit quo vidit ecl. Vbi ait filii' me' habitat in q; mihi bñ pplacui.

Hieronym'. Figurat' ipe q; tricesimo āno nat' venit ad baptismū q
in hoc pfecta etas ē. Vbi i libro nūcri nō fm septuagīta a vicesimo quīto
āno etat. is fm hebreos a tricesimo leuitē sacerdotio i tabernaculo mini

Nicolaus

a T factū ē. Vic ostr accessū ē ad ezē C. I.
nū tractat' que ē diuīno libri. q; i duas ptes diuidit. i. in
c phemiā t tractatū q; lcipit ibi: Et vidi In phemio ēo
primo ponit tpo reuelatōis facte ezechieli pphete: cui vi
Et factū ē i tricesimo āno. i. etate ezechielis. vt dicit Hie
ronym' i. ploquo. hoc. n. tpo i pncipio regimis t pdica
tionis. vbi t iosephi tricesimo suo āno fact' ē spōsus egypti. Beli. xli. t tpo
bapticat'. Luc. iii. t etate ipe cepit pdicare i publico. Sed cōtra hoc vī
ūdas glosa sup locū tūi q; dicit sic: In āno tricesimo nō etat' t. Ad qō
dicendū q; illa glosa vī ec hieronymi. t ib nō ē absolute intelligēda. aliter
Jdācī dicī. q; dicit Beli i. ploquo vt allegauī ē. t ib intelligēda est cum ita
supplet de. In tricesimo āno nō etat'. supple tātūmō. is est hoc i tricesimo
āno alteri' enumeratōis q; adt in illa Hieronym' ploq' i illa glosa dicēs
q; lcipit a. xviii. āno ioſie regis. Ad cui' intellectū sciēdū q; iudei aliqñ in
libris t chartis suis erādūt āños a tubilei emolūare possēt. t sic nō accipit
hic fm hieronymū. aliqñ eos ndierabāt ab aliq facto notabili emergēte. si
cut a tēpōe lcpi p salomonē t a trāsmigratōe ioachin. vt hīi hoc pa
bemio ipe est ānī' qnt' trāsmigratōis ioachin. Anno adt ioſie. xviii. re
pare' fuit liber Deuteronomi i templo. et hī. iiii. Reg. xxii. in quo ptinent
maledictōes terribiles' vētures sup legis trāsgressores. t magie p idolatriā.
qb' audit' iosias scīde trāsgressiones pcedētes' suos: scidit vestimenta sua
pre horrore mali sup pplm vētur. t q̄dat' pīrēs ad placādū tras dei. t ib
ab illo facto notabili cepērūt ānī pdictio nō ndierari. a quo vsq; ad qnt'
annū trāsmigratōis ioachin. i. quo facta ē revelatio ezechieli. vt i hoc pa
logo ostenderat ann' qnt' qō sic p̄s. Josias regnauit annis. xxxi. lbi. Reg.
xxiii. t sic de regno ei' post luctūosā ei' pditōem remanēt. xxii. ānī. Jht. xv. de
regno ioachim filii ei'. xiii. Reg. xxiii. Jht. vi. mēsibus. i. qb' regnauerūt io
achaz. t ioachin. iii. Reg. xxiii. t. xxiiii. q; fec' mēsēs cum pte decimi tercii
ānī ioſie remanēte post luctūosā libri p vno āno cōputant'. Jht qnq; de
trāsmigratōe ioachin. q; simul sūt facūt ānos. xxx. t sic idē ann' fuit tri
cesim' erat ezechiel. t similitudo libri deuteronomi. t qnt' trāsmigratio
nis ioachin. Secundo notat' loc' ē vī: b Cū esset i medio captiuorum
iuxta flumē chobar. i. hic flumē' ē i terra chaldeoꝝ vt postea fūdit. ezē
chiel erit ei' ioachin. trāsmigrauerat. dicīt adt hic aliq; q; chobar ē nomen
appellatiuū. vt sit sensus: iuxta flumē chobar. i. iuxta fluuiū grauē et ma
gnitudine ad q; et' ipem. is hoc dicūt. possūt et ignorātia dicunt. hebreoꝝ.
si cui hoc ēt vīe scriberet p kras beleth i sine sechobad. nisi adt i hebreo

Arare qñ fl. pisticho scribit ioseph in egypto ebraīce pponit fragmenta lar
guntur. t iudeos ad fidē ioannis baptismi pmittit pdicatio.
Juxta flumē chobar. Pierony'. Chobar. qñ nomē fluminis.
vel qi qī mac inter parat cyprum t euphratē. vbi magna t grandeua
flumina que in terra chaldeoꝝ ēt pbentur significat.

Aperti sunt t. Pierony'. Vīo ostenditur. Ut ne
cessitate permutent id
est ordinēs aut regula
tem sensus sacre scripture alterent. Et
ria cum. Ignorat sanctus
in spē ecclie celestis.
Pierony'. Vīo aperti
sunt celi quia spūs sanc
dono ostensi ēt in bapti
smate. ignorat sanctus. i.
ecclesia. ignorat sanctus. i.
ecclesia. Notat primo
tranſmigratio. Secundo
ibi. Et vidi. Vbi. q; ibi
vt. ii. dicūt. i. ūo dicūt. i. duas. q; primo ponit duas' visiōnis ezechielis. quo
duas. Secūdo multiplicat eas' effect'. ca. ii. t. iii. Secūdo'. pp. q; ibi dicit alīq; expoli
tores q; primū capitulū virtualit' primit sūas singulis. Sunt effect' i. ca. ii. t. iii.
Secūdo virtualit' primit. In hoc adt capīo ostenditur quedā vīsiones ezechielis
fio ad signādā diuīnā pdītōe modū. cui' significationē ezechiel intellexit ali
nō fuisset. pphā. fm q; ibi Isaī. c. Anteq; lactūa ep' est i vtēre. vt possit
pīr actaut i pncipio libri psalmoy. Jpse fm expositū ibi. Sunt quidā appli
cādo ea ad apparitionē ymaginarie visiōis. postea dicit qd p illā visio
nes ymaginarii intelligat. Hoc adt vīo ymaginaria ds tres ptes. prima ē
stinct alalia apparitia. secūda rotas apparētes iuxta ea. q; lcipit ibi. Et ecp
aspicerē. tertia firmamētū apparēs sup capita animātiū. postea effigi bestia
sedēs sup thronū. q; lcipit ibi: Et effigiado sup caput animāli. Ad intellectū
ēo pme ptis q; sat' trahit huc dicit. Considerandū q; pphā videbat imagina
rie inde magna ab aglone venientē ignis inuolutū. eo modo quo apparet
i cestalitate. t p apertura illī' nubis videbat ipsos alalia i. eor' silua.
liter aliqui dicunt q; apparebat ei vnū animal bīs quattuor facies. Sed ista
magis videt secundare q; dicit quattuor alalia. sicut apparebit magis. l.
p. ca. t sic erāt ibi facies. q; facies. t ide dicit Ra. Da. Jnde ad numerū face
rum. ibi aliter exponit dispositionē earum. Et quia illa quattuor alalia ab
omnibus ponunt similia in omnibus. habita descriptione vnius habet
descriptio omnium. Dicunt ergo doctores nostri q; corpus animalis erat
eorum super pedes. t in superiori parte quadratum. vel fm alios rotundum. non tamen tantum ad hoc est magna differentia. quia fm vtrūq;
facies disponebantur fm quattuor ptes oppositas. ita q; facies posterior
erāt alalis oppositis directe aspectui prophete. t dicitur pars anterior.

Et ecce ventus tur. Morbū heresū ruba. p qualitate loci. vel spūs
tus significat. vt comūe ipīm tuū. vt. vel animā. Uīt. egredit ipīe ex
rimentū in nr. tpe. Uīt. ideo hic. p. spū vehemēs cōe. ita. r. Qui ventū
e dant. vt ipīe tua hic inuitat. ignoscit. ira. r. furoē. dr. venire a babylone. l.
e nabuch. r. beroaldū post ea annos. vii. anno imperii. sub
vbe capta in babylonia
ductus. l. Ubi. ergo. qui
babitabāt tanta. fiducia
cbeant. r. tpore. ir. tradi
derant. vocat. q. bene
scribit. Ezechiel. dr. bene
dicens. In boreā. cui. r.
ludea. p. ira. r. hierusa
lem. et. captiuā. ytaq;
magna. q. lge. audā. ven
bent. p. insulge. deposita.
ignis. luculēs. monstrat
futura. p. ira. r. captiuitate. mala. Ipīūm. in
circuitu agēs. dei. iudicia

Et ecce ventus tur. Hieron. Uentus tur
binis. temptatio. mentis
qui. iudaici. populi. va
rijs. conatibus. venit. ab
aquilone. qui. vicit. Be
debo. in. monte. testamēti
in. latitudine. aquilonis.
Montē. enī. r. tenuit. eā
populū. qui. legē. accepit
filii. Israhel. Uīt. r. doctri
na. cesda. qi. montē. i. r. nubes. mag. Quātō. enī. grā. tātō. ex
cæcari. meruit. Quē. enī. in. lege. r. prophetis. expectabīt. videlicet. plenē. negā
bant. Et. ignis. involues. id. est. p. ignē. aliqñ. spūs. sanctus. aliqñ. malicia. de
signat. Uīt. Ignē. veri. mittere. in. terrā. De. malo. dicit: Et. nūc. ignis. ad
versarios. cōsumit. Judea. vo. malitie. fue. igne. lesplaz. ipicauit. Hec. ela
ab. aglone. ac. tempestu. sui. frigore. ad. ignē. zantie. caligines. pducta. vsq; ad
malicia. plenitudo. erupit. Unde: O filaz. succenlaz. ego. video. r. facie. ei. a
facie. aglonis. Hic. adit. ignis. alibi. arsit: alibi. splēduit. Uīt: Spl̄dor. ignis
in circuitu. ei. Sō. plenitudo. in. iudea. agit. aplos. predicando. spargit. i. mū
do. sm. illud: Quia. vos. in. vignon. iudicatis. ecce. declinamur. ad. gentes.
Oc. crudelitate. ergo. malitie. que. iudee. mētē. crauit. elapsus. deus. lumē
gentiū. sparsit: Ignis. qui. apostolos. sparsit. in. ipīs. humani. generis. redē
ptor. pt. se. exercuit. Uīt. sequit: Et. de. medio. eius. quasi. spe. e. Electri. spe
cies. christi. mediatoz. vel. r. hominū. signat. qz. electrū. ex. auro. et. r. argēto.
Sō. adit. milcent. argentū. crebrit. in. claritatez. aurū. a. fulgore. suo. pallebat.
Hic. odi. bdanitas. i. maiestatis. gloriā. excreuit. diuinitas. a. propti. fulgoris
postea. se. pandit. oculis. apaut. Ita. i. ppō. Qñ. vdi. pallebit. aurū: fulget. ar
gētū. Electrū. q. i. igne. dē. bō. i. placutōe. In. medio. eī. electri. s. vt. ignis.
Quor. n. alia. i. euāgelistie. vbi. icarnatiōe. ad. fidē. soliditati. sūt. r. igne. pse
cutionis. afflicti. Et. ecce. quatuor. tur. Hieronym⁹. Qz. spūs. asperā

Nicolaus

in. pte. vo. oppolita. seu. posteriori. facies. agle. r. i. alie. duab⁹. prio⁹. sibi. op
posit. facies. leonis. r. facies. bouis. ita. q. facies. leonis. erat. i. dextera. pte. re
spectu. faciei. bois. r. facies. bouis. i. sinistra. Ra. Sa. aliter. exponit. dicēs. q.
quatuor. facies. vni⁹. alatis. apparebāt. i. directo. aspectu. ppbete. ita. q. facies
leonis. erat. prima. bois. secūda. bouis. tertia. agle. qrta. r. ita. intelligendū. in
alijs. trib⁹. partib⁹. q. dixit. Et. i. q. dor. alati. erāt. sūr. q. tuor. facies. alcquarū. erant
hoc. demūe. ad. corp⁹. vgendū. r. hoc. sup. erāt. ad. volandū. r. p. exten
sionē. alaz. erāt. ita. alatis. adinuicē. iūcta. sicut. bolen. i. cherubis. r. i. quolibet
talco. erāt. q. figura. genis. equali. fuccibatur. ad. q. tuor. pcos. quos. tribꝰ
filij. plāta. pedis. equalit. applicabilis. pedibꝰ. ad. q. tuor. pcos. oppositas. et
sic. illa. alatis. poterāt. ad. q. tuor. pcos. oppositas. et
sionē. sicut. si. bō. haberet. oculos. i. posteriori. pte. capitis. sicut. i. anteriori. r. filij
applicabilis. ad. dictas. pcos. posset. ambulare. ad. q. tuor. partes. oppositas
sine. corpis. uersiōe. Sciendū. etiā. q. cuilibet. facies. cherubicus. vn⁹. pcos
in. pte. sūriori. recta. linea. sub. facie. alie. vo. sic. erāt. situate. q. vna. erat. iter
duas. facies. r. reliquas. i. vna. facies. iter. duas. alas. r. huic. sīle. pōt. dicī. Facilt
if. a. applicatis. vīt: Et. vidi. imaginaria. visione. r. intellectuali. a. Et. ec
ce. ventus. turbinis. q. facit. revolutiones. i. aere. b. Uenit. ab. aglone.
sm. suū. hieronym. c. Et. nubes. magna. crēbīne. r. ibīne. d. Et. ignis
involues. sicut. apparet. in. comūcatiōe. ois⁹. magnis. e. Et. splēdor. i. clr.
ei⁹. sicut. corusc. antes. emittit. splēdē. f. Et. de. medio. eī⁹. qñ. spūs. i.
ambulo. g. Electri. i. eli. adit. electri. clarit⁹. relucēs. auro. r. argēto. de me
dio. eni. ignis. videbat. species. talis. refulgētis. sue. color.

flue. attollūt. Symachus. r. theodotio. Flatus. r. spūs. spectatio. Quidā
ipīm. autem. sūe. attollentē. spūm. sanctū. intelligūt. qui. ab. boīnū. vi
na. auferat. sacrificia. attollat. r. ab. aquilone. vēto. frigidissimo. a. quo. crude
scunt. multa. fūp. terrā. recedere. faciat. a. cui⁹. facie. in. hieremia. olla. terribi
accēdit: nisi. ppt. plenā. q. venit. i. egrtā. hui⁹. secuti. super. nubem. luā. q.

ꝑ non ad pugna vilcont

deos recti: r plāta pedis eorum

† r. formido. Lin. ela. eli. arcq. vitientia. per. horam
enim. predicationis. Unde. r. non. allegatio. de. bonis
misericordie. † gregorius. quia. mentes
tendunt. formidq. r. exhorti. sunt. q. in. pcē. tāto. ar
centur. † gregorius. quia. mentes
flammenta. que. ad. auditores. p. rodeunt. r. accendunt
r. labentia. r. remissa. quis. plus. ardent. celestia. q. pos
terna. verbo.

q̄ꝰ plāta. pedis. vituli: ēt. r. scintil

† † gre. quod. est. valde. lonenum. r. in
omnem. terram. est. lo. eorum. † quia. predicatores
ardent. celestia. lanant. verbo.

le. quasi. aspectus. eris. candētis.

† † aeruginis. † virtus. opera. sub. velata. contem
plationis. † † contemptu. lapidis.

Et. m. ān. bois. sub. pennis. eoꝝ

† gre. iustitia. temperantia. fortitudo. prudentia.

in. q̄ttuor. partibus: r. facies. r. pē
nas. p. quattuor. partes. habebāt

† gre. quia. predicatorum. virtus. r. sapientia. charita
tis. r. concordie. pace. foc. mentur.

iūcteq; erant. penne. eoꝝ. alte
rius. ad. terrena. animalia. i. ne. de. nouo. mittens. me
nam. ad. ea.

rius. ad. alterū. Nō. † reūertebāt

medicina est. Similitudo hominis in eis. Sancta enim hec alatia
non essent. nisi. christi. similitudinem. haberent. Usi. apostolus: Imitato
res. mei. estote. sicut. r. ego. christi.

Hieronym⁹. Ut. ela. i. multo. rōnabilia. demonstrant. Usi: faciam. ho
minē. ad. ymaginē. et. si. no. ymago. adit. r. similitudo. dei. nō. r. corpis. forma. sz
mētis. ad. similitudinē. vere. ymaginis. xpi. q. r. ymago. dei. luisibilis. Rōnabilis
quoq; creature. in. quattuor. versant. locis. sine. ꝑpter. quattuor. cardines
mūdi. qb⁹. scribi. solet. sue. pp. q̄tuor. loca. celebrit. ter. r. infer. r. supale
stinū. quoq; aplos. tria. ponit. vt. i. nole. ihesu. oē. genu. flec. ce. ter. r. infer. r. supale
uid. aque. q̄ sup. celos. st. laudāt. no. vo. r. aplis: alia. celestia. alia. superlestia.

Quattuor: facies. vni. Bregorius. Qz. mathe⁹. scit. de. icarnatiōe. dñi
scrisit. hoc. idē. marcus. lucas. iohannes. Sic. de. alijs. Hoc. q. totū. i. vno. qō. si
mul. i. q̄ttuor. In. quattuor: prīs. Hieronym⁹. Q: peccatio. i. ositas
occidentem. meridiem. septētrionē. egressa. est.

Quia. in. omnibus. mudi. partibus. quid. de. humanitate: quid. de. diuini
tate. homini. sentiant. monstrat: vbiq; cum. vnum. esse. cum. patre. r. spiritu
sancto. annunciant. vbiq; penna. celestis. contemplationis. volant.

Junctiq; erant. Hieronym⁹. Uicta. sūt. sibi. euangelia. r. in. toto. orbe
volutata. huc. illucq; discurrunt. nec. separant. nec. recedunt. sed. semper. in
anteriora. procedunt. hoc. idem. de. virtutibus. animi. r. de. volatu. ipōrum

De Ispa

Quasi. spūs. hastemū. r. dicit. b. Ra. Sa. q. ipse. nescit. propter. qđ. significet
hastemū. r. tō. nescio. ḡre. hieronym⁹. trāstulit. electrū. nō. enī. q. multū. videt
ꝑbabile. q. melī⁹. intellexerit. hebraicū. qđ. doctor. ille. b. Et. in. medio. eius
similitudo. q̄tuor. alatis. q. d. nō. erāt. alatia. sm. veritatē. sz. sm. apparentiaz.
i. Similitudo. bois. vita. facies. primo. ponit. q. erat. i. directo. aspectu. ppbete:
nō. adit. alie. tres. sm. ymaginationes. latinoꝝ. sm. hebreos. vo. oēs. q̄tuor
erāt. i. directo. aspectu. facies. vīt. bois. egptimit. primo. q. est. facies. alatis. no
tabilioris. i. rōnalis. i. cadit. vīt. linea. facies. leonis. erat. prima. bois. secūda.
bouis. tertia. aquile. quarta. k. Et. quattuor: facies. vni. i. alati. modo. pr
dicto. l. Et. pedes. eoꝝ. pedes. recti. i. nō. habētes. aliqđ. curuitōnē. extra
vtrā. vt. sic. ēnt. equaliter. applicabiles. ad. omnē. partē. m. Et. plāta
pedis. eorū. quasi. planta. pedis. vituli. plāta. adit. vituli. q. habet. extensionem
vltra. tibiā. in. parte. anteriori. vīt. illa. est. modica. r. ꝑpter. hoc. dicit. sicut.
qz. nō. erat. in. toto. sillo. qz. plāta. alatis. hic. descriptoris. nulli. habebat. qđ
sionē. ad. aliqđ. partē. r. ꝑpter. hoc. debuit. dicī. qz. hoc. est. littera: Et. plāta
pedis. eoꝝ. quasi. planta. pedis. rotundi. sicut. r. tibia. r. nō. hui⁹. diuersitatis
est. qz. dictio. hebraica. que. ponitur. hic. s. aegnel. equinoctia. est. ad. vitulū. et
rotundū. hebrei. sequunt. vnā. fictionē. r. trāslatio. nostra. alīā. hebrei. tamē
videntur. melius. dicere. quia. expositio. translationis. nostre. redūcitur. ad
dictum. eoꝝ. vt. patet. per. predicta. n. Et. scintille. s. videbātur. egre
di. de. oculis. animalium. o. Et. manus. hominis. i. similes. manibus
hominis. p. Sub. pēnis. eoꝝ. quia. videbantur. aliquantulum. pos
gredi. de. subtus. q. Junctiq; erant. pēne. eoꝝ. quia. extremitas. vnius
tangebat. extremitatem. alterius. r. Non. reuertebantur. cum. incede
rent. licet. enim. incederent. ad. quattuor. partes. vt. habetur. i. tamen. hoc
erat. sine

ꝑcere. possumus. r. dimittoꝝ. cōfessione. que. fuerūt. relinquēte. ad. pcepta
festinari. sīc. ostenta. latent. hoc. breui. versiculo. demonstrat. Sed. fugit. in
terea: fugit. irreparabile. tpus. Et. i. carmine. lyrico: Pecu. fugaces. post. me. la
buntur. anni. Similitudo. aūt. vultus. eoꝝ. Quidā. putant. quattuor
euangelia. hoc. animalia. nominā⁹. designari. ama. hei. qui. hominē. dedit. q
git. vicem. liber. genera
tionis. ihesu. christi. s. n. f.
a. facies. leonis. est. marci
qui. ait: vox. clamantis. i
deserto. p. u. v. virtutē re
surrtur. ad. lucē. euangelii
qui. a. sacerdotio. cathari
cis. scipt. aquile. ad. sole
nem. qui. ad. q̄stia. vo
lano. ait: In. principio
erat. verbum. r. ver. a. d.
et. alij. qui. pbos. stul
tam. fecunt. sapientiaz.
duo. emisperia. i. duobus
templi. cherubin. noe. et
antipodas. q̄si. supinos. r.
calentes. homines. fulpi
cant. plerīq; inpta. plato
nem. rōnabilitatez. alc. et
tractentia. r. pcupiscentiaz
qs. ille. logicen. r. curio
con. r. epimeticon. vocat
ad. dominē. r. iconē. r. vi
tulū. referūt. rōnem. r. co
gitationē. r. mentē. r. cōsi
lium. candēq; virtutem
atq; sapientiaz. i. cerebri

† monstra. via. † gre. ad. edestia.

cū. incederēt. sed. vnumquodq;

† ali. non. sunt. necessarij. non. ipsis. Uīt. que. retra
hunt. obstantes. ad. ea. que. mūdi. sunt. necessa.

ante. faciez. suā. gradiebatur. Si

† primi. vel. principalia

multitudo. autē. vultū. eoꝝ. faciet

† matheus. Liber. iste. liber. genesis. r. stia. ei. ds. crucifi.

homis. r. facies. leonis. a. dextris
ipsorum. quattuor. facies. autem

† locus. qui. sūt. facies. eo. quidam.

bouis. a. sinistris. ipsorū. quattu

† † ioannes. q. sit. In. pn. c. ver. † que. est. de. qua
tuor. alatibus. dicitur. ad. eos. perfectos. redeuntes.

or. r. † facies. aquile. desuper. ipso

† † gre. qz. intenta. r. contemplatiua. tam
acq; fuge. tendit. vt. bonū. celeste. possit. adipisci

rum. quattuor. Et. † facies. eoꝝ. r
penne. eorum: extente. desuper.

† extent. s.

Duē. penne. singulor. iungebāt:

arce. ponēs. feritate. fro. atq; tracundiā. r. violentiā. in. leone. que. cōstat. i
stile. tividine. luxuriā. r. omnib⁹. voluptatib⁹. cupidine. in. iccor. i. in. vitulo
qui. terre. operib⁹. herei. Quartā. fuptā. hec. r. q̄tra. hec. tria. ponit. qui. gre
ci. vocant. sinderesim. que. scintilla. sciētie. in. chaim. quoq; nō. extinguitur
quasi. vltri. voluptatibus. vel. furore. r. ipsa. intrā. rōnis. decepti. similitu
dine. non. peccare. sentimus. qui. ꝑpter. aquile. deputāt. nō. se. miscentes. ni
bus: sed. ipsa. errantia. corrigentes. hic. est. spūs. qui. interpellat. pro. nobis. g.
sm. Nemo. enī. scit. ea. que. hois. sunt. nisi. spūs. hois. qui. in. eo. Usi. pau
lus. integer. spūs. vester. r. anima. r. corp⁹. sine. ire. nr. hanc. tri. scientiaz. fo
cit. in. ꝑcepto. dicit: Impō⁹. est. venerit. in. ꝑfundā. peccati. cōmmit. sp
pe. scipitari. videm⁹. r. sui. loci. amittere. cum. quidā. sine. pudore. peccant.
quibus. merito. victus: facies. meretricis. facta. est. tibi. noluisti. erubescere
hanc. quadrigam. quasi. auriga. deus. regat. r. in. deposito. currentem. gradi
bus. suo. parere. cogit. imperio.

Hieronymus. Sunt. qui. per. hoc. in. vno. homine. qui. minor. mūdi. ꝑ
tuta. ypocrisis. sententia. quattuor. arbitrantur. elementa. monstrari: ignē
scz. aquā: aerē: terrā. que. q̄so. sibi. misceant. r. ex. singulis. sint. iuncta. sibi. vi
deant: inuitēq; se. tāgāt. r. vna. persona. alantiū. r. inanimātiū. quattuor
species. habeant. ac. figuras. non. est. huius. operis. Quattuor. quoq; rotas
de. terrenis. ad. sublimia. p. surgentes. singulis. r. quadriformib⁹. rūctas. ani
malibus. vel. eorundē. elementoꝝ. cōmixtiones. existimant. vel. quattuor. tē
porum. circuitū. qui. ternis. conficitur. mensibus. r. annus. vertitur. ab. eo. qđ
semp. vertat. r. in. se. redeat. vocat. vīt: ver. estas. autumn⁹. hyems. r. mēsis
r. annus. Qz. adit. dicīt. erat. rota. in. rota. annū. in. anno. significari. pu
tant. Unde. alius. poeta. atq; in. se. sua. per. vestigia. vertit. anni⁹. Fumamēti
ētā. similitudinē. que. cherubim. cōparat. celū. quod. suspictimus. dicunt⁹.
sub. quo. volunt. r. transeunt. quattuor. animātia. Thronū. celestis. saphy
ri. r. sedentē. desup. hominē. sub. humana. similitudine. per. iperius. auctaz
regētis. r. ola. sub. pedib⁹. habentia. Unde. r. ad. extremū. vīt: hoc. vsq. ad. filiū
glorie. vel. p. quā. q̄si. p. pictura. quandā. r. ymaginē. prudentiā. dei. aiunt. de
monstrari. pedes. recti. r. planta. pedis. vitulū. sunt. rectā. quod. significat
terrena. quoq; ad. celestia. subuolare. r. omnib⁹. angulis. amputatis. retun
dationem. sequi. quę. pulcherrima. est. omniū. figurarū. scintille. ruitantes. ce
leta. plena. luminis. indicāt. man⁹. hois. sub. pēnis. ālipedis. hominis. q̄. ico
nis. r. vituli. r. aquile. vt. nō. Lobcita. sustinet. r. de. humo. ad. celā. leuet. hoc. r
ad. euāgelia. r. ad. celesta. que. supra. posuimus. referre. possumus. alij. dicunt
quattuor. pturbationes. gaudij. egritudinis. cupidinis. r. timoris. quoꝝ. duo
plentia: duo. futura. sunt. p. quattuor. alatia. significari. Unde. virgil⁹: hinc
metuūt. cupiūq; dolent. gaudētq;. Que. regi. debent. rōne. r. potentia. dei

Nicolaus

erat. sine. ꝑuersiōe. corpis. vt. ꝑdicti. i. r. ritual. vocat. hic. nō. reuerti. r. subdit
dispositio. faciez. ad. vt: a. Facies. bois. r. fa. le. a. dextris. vī. q. sm. de
scriptionē. latinoꝝ. facies. bois. erat. in. latere. oppolito. aspectui. ppbete. fa
cies. adit. leonis. in. latere. dextro. ipīs. alatis. r. facies. bouis. i. latere. sinistro.
sm. vo. descriptionē. hebreoꝝ. quattuor. facies. hui⁹. alatis. erāt. i. latere. op
posito. aspectui. ppbete. sic. vīt. q. facies. leonis. erat. prima. bois. secūda. bo
uis. tertia. vt. dicīt. est. r. sic. facies. bois. habebat. ad. dexterā. sui. faciē. leonis
r. ad. sinistrā. faciē. bouis. b. Et. facies. aquile. desuper. ipsoꝝ. quattuor.
qz. sm. descriptionē. latinoꝝ. facies. aquile. erat. in. parte. posteriori. quia. vīt.
aqla. hys. colli. longū: facies. aqle. elevabat. sup. alias. tres. sm. hebreos. vo
nō. plus. elevabat. q. alie. vīt. r. i. hebreo. sic. hī: Et. facies. aqle. i. ipīo. q̄tuor

quibus. pturbationibus. spōsite. sunt. continue. virtutes. prudētia. iustitia.
fortitudo. sperantia. quarū. gubernauit. aurigis. cathegy. gis. tribus. celestia. in. formatione. ad. orientē. r. occidentē. r. septē
trionē. r. meridiē. que. sūt. tantū. r. dyabolus. r. sua. gratie. sociauit. r. hoc. ele
rotā. in. rota. que. ducunt. a. ipīs. r. nūc. regantur. i. hieremi. r. ezechiel. signi

ꝑ gre. timor. r. penitentia. que. ab. omnipotente. te
nebre. quas. peccatis. obtenebrant

r. duē. tegebāt. corpora. eorum: et

† † semper. ille. professiones. per. mundicias. quib⁹. bo
num. quod. malū. in. que. erebat. in. quo. occrebat

vnūqđq; coꝝ. contra. faciem. sua. ibat

† † gre. in. malis. est. impetus. carnis
† † qui. ad. charitatem. r. alios. virtutes

ābulabat. Ubi. erat. † ipet⁹. ispūs

† † ipīm. scripsere. † † ad. mala. qui. etiam. perfecte
renere. vlq; in. finem. bñ. fac.

illuc. gradiebāt. nec. reuerteban

† ad. bonum

tur. cū. ambularēt. Et. similitudo
animaliū. r. aspectus. eoꝝ. quasi

† Carbonum. ardentiū. accendentium. cum. flamea. lam
pades. ardentes.

carbonū. ignis. ardentiū. r. quasi

† gre. opiniones. hominū. ad. humores. similes. sunt. ig
nibus. spargunt

aspectus. lampadarū. Hec. erat

† † Ab. euangelia. libi. collecta. in. medio. latere. vi
delicet. hystorie. spūalium. scripturarum. videbat

vīsio. discurrēs. i. medio. anima

Wlatheꝰ. q. ait. liber. geneālis. ihesu. xpi. marcꝰ. q. sic. incipit. Uox. clamantis. i
deserto. Ipse. ḡre. tpe. cui. bi. filii. meā. nat⁹. e. vt. bō. pallus. vt. vīsibile
facerēt. vt. leo. siccāt. vt. aq̄a. vnusquisq; ēt. pfect⁹. homo. est. in. ratione. vi
tulus. in. sacrificio. leo. in. fortitudine. aquila. in. ydēplandis. Que. enim. de
quattuor. animalibus. dicunt. ad. omnes. perfectos. reducuntur.

Hieronym⁹. Facies. dicit. principale. euangelioꝝ. e. quib⁹. bō. e. leo. sz
christi. natiuitas. r. ꝑphetia. depras. parte. tenent. vituli. ala. i. victimaz
r. sacerdotij. iudeoꝝ. in. similitie. est. qđ. abolitū. transit. in. sacerdotium. spi
rituale. de. quo. tu. es. sacerdos. in. eternū. sm. ordinē. melchisedech. Ita. de
tegat. vt. ela. sint. hereūt. vnoqq. corpe. amicant. Aquila. adit. que. r. sup. nat
uitatez. r. ꝑphetiā. est. que. vīt. explet. aduētu. r. sup. sacerdotiū. qō. pater. in. filio. r. filius
in. patre. dr: Usi: generationē. ei⁹. quis. enarrabit: hec. sūt. uerba. apocalyp.
quattuor. animalia. plena. oculis. ante. r. retro. vel. similie. leoni. secūdū. si
milie. vitulo. tertiū. similie. homini. quartū. aquile. volanti.

Bregorius. Homo. r. leo. a. dextris. quia. xpi. nativitas. r. resurrectio
omnibus. generalis. est. leticia: virtutes. a. sinistris. qz. mors. christi. apostolis.
tristis. fuit. Unde: vos. autem. contristabimini. sed. tristicia. vestra. vertet. in. g.
A. dextris. enī. leta. a. sinistris. habemus. tristia. Sinistrū. enī. a. nobis. dici
mus. qđ. aduersus. deputam⁹. Iure. aquila. nō. tantū. superne. scripture. scribit.
quia. altissimorum. significat. r. verbū. patris. hominī. apud. patrem. prondi
cat. Cum. autem. quattuor. sint. animalia. super. omnia. est. aquila. qz. ioānes
per. hoc. quod. in. principio. vidit. etiam. ipsum. transiit.

Exrente. deus. Hieronym⁹. Supra. dictus. iuncta. sibi. et. euāgelia.
tempora. enī. cuiq; rationale. creaturas. r. quattuor. virtutes. ita. vt. q. vna
carueris. omnibus. careat. q. duo. pēne. extrema. sunt. r. in. vnum. se. clauant.
celestium. predicationem. significātes. omnia. ad. dei. tendere. maiestatez. duo
tegunt. corpora. quia. humana. exaltatur. scientia. nec. perfectus. datur. in
tuitus. Usi. apostolus. ex. parte. cognoscimus. r. ex. parte. ꝑphetamus. Cum
autem. venerit. quod. perfectum. est. tua. quod. ex. par. t.

Duē. pēne. Amor. t. r. spes. sanctoꝝ. q. ad. pēnati. alati. ad. dei. laudē:
que. bene. iunguntur. amant. enī. q̄s. que. sperant. q. que. sperant. amant.

Et. vniquodq;. Hieronym⁹. Qui. sūt. alati. tenet. nō. adpicit. re
tro. nō. imitatur. veterem. loth. ne. peat. sicut. hely. qui. filioꝝ. vitio. dei. offen
dit. Quātō. magis. ergo. alatia. que. sūt. plena. lumine. atq; pēnata. que. le
quunt. ꝑdentes. spiritū. sanctū. que. sic. per. orbē. volant. r. ad. ecclia. se. fu
tos. sunt. vt. corpa. sua. pregant. pēnis. hyspeis. nec. nobis. afperā. tribuant
plenitudinem. quod. secundo. dicitur: non. reuertebantur. cum. incederent. vir
tutes. testamenti. significat. misterium. quod. scilicet. quattuor. animali

De Ispa

vel. ad. ipsas. q̄tuor. i. ecclīa. r. adē. linea. est. alius. trib⁹. vīt. victima. c. Et
facies. eoꝝ. r. pēne. eoꝝ. extēte. desup. qz. facies. videbant. reliquos. fuptos. d. Duē
pēne. extēte. ad. volandū. similitur. extendebant. versus. fuptos. d. Duē
pēne. singulos. iungebant. in. extremitatib⁹. vt. ꝑdicti. est. e. Et. duo. te
gebāt. corpa. eoꝝ. r. tūc. nō. erāt. extēte. ad. volandū. f. Et. vnusquisq; ēt. pfect⁹. homo. est. in. ratione. vi
tulus. in. sacrificio. leo. in. fortitudine. aquila. in. ydēplandis. Que. enim. de
quattuor. animalibus. dicunt. ad. omnes. perfectos. reducuntur.

Hieronym⁹. Supra. dictus. iuncta. sibi. et. euāgelia. tempora. enī. cuiq;
rationale. creaturas. r. quattuor. virtutes. ita. vt. q. vna. carueris. omnibus. careat. q. duo. pēne. extrema. sunt. r. in. vnum. se. clauant.
celestium. predicationem. significātes. omnia. ad. dei. tendere. maiestatez. duo
tegunt. corpora. quia. humana. exaltatur. scientia. nec. perfectus. datur. in
tuitus. Usi. apostolus. ex. parte. cognoscimus. r. ex. parte. ꝑphetamus. Cum
autem. venerit. quod. perfectum. est. tua. quod. ex. par. t.

Duē. pēne. Amor. t. r. spes. sanctoꝝ. q. ad. pēnati. alati. ad. dei. laudē:
que. bene. iunguntur. amant. enī. q̄s. que. sperant. q. que. sperant. amant.

Et. vniquodq;. Hieronym⁹. Qui. sūt. alati. tenet. nō. adpicit. re
tro. nō. imitatur. veterem. loth. ne. peat. sicut. hely. qui. filioꝝ. vitio. dei. offen
dit. Quātō. magis. ergo. alatia. que. sūt. plena. lumine. atq; pēnata. que. le
quunt. ꝑdentes. spiritū. sanctū. que. sic. per. orbē. volant. r. ad. ecclia. se. fu
tos. sunt. vt. corpa. sua. pregant. pēnis. hyspeis. nec. nobis. afperā. tribuant
plenitudinem. quod. secundo. dicitur: non. reuertebantur. cum. incederent. vir
tutes. testamenti. significat. misterium. quod. scilicet. quattuor. animali

hoc ⁊ lig ⁊ manifestid ad futura fidelitatē ⁊ nōlig retro mouear.)

Ignis. De quo. Circuibā eos in igne ardente. ⁊ alibi. ⁊ vidi sicut eos carbonibus ignis. ⁊ alibi cum carbonibus desolatoribus in alio loco: hīa carbones ignis iudeos super eos hī erant tāq; in adustorium.

Et de igne fulgur. Quādoq; creaturā alpicāt dei notitiā fulgurat ad ei⁹ cognitionē creatos manifestat.

Et nubis erant. Ex aere crebro ignibus mouentes. Et ideo cum aeq; momento celerrimi ⁊ remanere fulgurationes animis mirāt ⁊ quasi terrē ignis aeq; materiā ha hoc animalia cum in officio pde pergant ad gressa festinant. Et alit eo dicūt hoc aliqs opposita vidērunt nō tam reuerētur q; ille tanti ascendēdo descēdit lumē pōtu- rasq; pārū abscondēdi vt pīrule edaria in qe tritūant nec sanctī cōt tus nec margaritas dēt porcis. Unde hac potius dell vobis non dicam.

Cuiusq; alpicere ⁊c. Hieronym⁹. Bucula quatuor animalia que quatuor facies hīt de scripta sunt que sequunt spīrtū ⁊ nubē que erat in medio ipōs: nunc per singula animalia singu le pōnit rote nō ptinēte animalibus que fuge- bancur ea. fuit vna rota apparuit super terrā. q̄ trinita per quatuor tot habebat facies quot ala sequebant: rādq; similitudo erat rotaq; quatuor sequentiū quatuor animalia vt vna rota verisime crederetur.

Apparuit rota. Bergonius. Sancta scriptura q̄ ad auditorē omni parte volatur inter prospera ⁊ aduersa: vna. quia antiquo populo solū modo vetus testamentū datū est qō ad crudiendaz eius ignorantiaz qua si rota volucrent.

Super ter. Bregonius. Cui. Celesti est. terra es ⁊ in terrā ibis. omni potens cui⁹ deus super cuncta peccantiū legē posuit.

Cilio. Ezr. Charisio aquila iacyncti qui celi habet similitudinem.

Et vna similitudo. Qō predicat lex: hoc etiam ꝓphete annūciāt hoc ecclie euangelii hoc ⁊ apostoli predicant per mundū: diuina enim eloquia ⁊ si aspectibus disiuncta suat sensibus sunt vnita.

Rota in medio rote. Hieronymus. Quia omnia celestia ⁊ terrestria: ⁊ quīq; sub humanā cadit intelligentiaz sub rotis volubil⁹ solis annuum circuld per singulos menses luna occurrit lucifer qui ⁊ vesper dū ad ortū tum ⁊ occidēt rutilus micat ⁊ noctis tenebras puro tēperat lumie vsu

Nicolaus

et ignis ⁊ fulgur videbant ꝓcedi ab eis. a Et alalia ibant ⁊ reuerte bant. qi ad gras oppositas poterāt ire. ⁊ hoc vocat hic reuerti. hoc tñ erat sine corpis portione. vt dicti est. b In similitudine fulguris comisca ria. qi lucidus corp videbat valde velox ⁊ terribilis. c Cūq; aspicerez. Dic. ille pont descriptio rotaz. de quib⁹ dicit aliq; q̄ tbi tñ erat vna rota sicut ⁊ vnū alal. sm eos. dicunt. tñ rote in plurali ꝓpter quatuor fa cies. ⁊ vnū alal. tñ plura ꝓpter q̄tuor alalia facies. erat enim hoc ro ta cōposita ex duob⁹ circulis per ofa equalibus interfecātib⁹ se inuicē in duob⁹ punctis oppositis ad angulos rectos speraleo. sicut duo coluri in spera mūdi. ⁊ sic erāt tbi quatuor semicirculi per ofa tres ⁊ equales: q duc cunt hic rote facies. Secundū enim q̄ quilibz stabat rota rēgebat terraz in oppositas sm q̄tuor rote facies. ⁊ hoc sine diuersione corpis rote sicut dī est de tribus ⁊ pdictis alalijs. ⁊ qō dicti. ⁊ de vna rota intelligendū est de alijs trib⁹ sicut dicti est de quatuor alalijs. Hoc viso de facili appli ca tur ibidē vī: Cūq; aspicerē ⁊c. d Apparuit vna rota. cōposita tri um duob⁹ circulis. e Habēs quatuor facies. i. quatuor semicirculos. f Et aspect⁹ rotaz ⁊ opus earū quasi visio maris. i. ratio coloris⁹ eius vidēt mare q̄a est cerulū. In hebreo habet: Et sicut visio charisis. i. lapidis pretiosi sic nominat: vt dicit Ra. Sa. eli nō dicit q̄lis sit ille lapis aut eu ius virtutis. g Et aspectus earum ⁊ opera quasi sit rota in medio ro te. i. vna tradicta per medii altēr⁹ interfectiōnē se inuicē ad angulos re ctos speraleo. h Per quatuor partes cay ambulabant. quia sicut di ctū est stabant in puncto intersectionū. ⁊ sic quatuor poterant reuoluī ad quatuor partes: non tamen simul sed successiue. i Et non reuerte

† ꝓ qua. Figura sed pictore in terram.
† † splendor fanctitatis.

Et totū corp⁹ plenū oculis in circuitu ipsarū quattuor. † Cūq; † vel book alalia q̄ ipsi reliquāt † † Scripture † † intelligentia. Claret qbo modo creatur modi.
† † ex boc quoniā vna erat predominetia erat ⁊ requies ⁊ cursus ⁊ elevatio.

tambularēt animalia † ambulabāt pariē ⁊ rote: iuxta ea. Et cuz

† † ꝓ in contemplationem † quia quāuis q̄q scriptura predicatōis vita ꝓcedat ipsam tñ ipsa ꝓcedit ipsam
† † omnia communiter ⁊ concorditer

† elevarētur † anumalia de terra: † † ꝓ. cum intelligunt † † Scripture.
† elevabāt sil' ⁊ rote: Quocūq;

† † tegentia † quā medijs interpositis rote sequūtur scriptura alalia ad spūalitatē studiū

ibat spūs: illuc cūte spū: ⁊ rote

† † cū ascendere † alalia † ꝓpria voluntate spūs cui rote erat in rotis † suo motuum hyllotē tem sum quoraz suo spūmodum.

parit† leuabāt † sequētes cū † Spi ritūs. n. vite erat in rotis. Cum cūtib⁹ ibāt: ⁊ cuz stātib⁹ stabāt ⁊ cū elevatis a terra parit† elevabant

† † animalia.

⁊ rote sequētes ea: q; spūs vite erat i rotis. Et sili tūdo sup caput

† cell.

animaliū firmaméti q̄asi aspe/

Qua sanctoz actio omni parte circūspecta est.

Et totū corpus ple.o. Qualem argum oclarbunt fabule poetarum quē luno ob negligentem custodiam in pauonē vertit: vt q̄ est miraculū cōditoris dei: hoc esset cōdēnatio inulti adulterij.

Brego. Nihil enīz in euāgelijs qō nō luceat: et splēdore suo mundū illuminet: vt que parua putant ⁊ vilia spūs sancti fulgeāt manifestat.

Spiritus enīz vite. Quia per sacra eloquia ⁊ dona spūs vitificamur. vt a nobis mortifera opera repellamus.

Quia spiritus vite. Hoc secundo dicitur aliquod vas arbitremur rotarum quas in carpentio plaustrorum ⁊ carrucis q̄ curruum aspicimus. sed animantia sūo super animantia. quia animalia homo non percipit ea que sunt spiritus dei.

Firmamenti. Bregorius. Celestium potestatum que pelus plibet arbitrium quasi aqua in quālibet partem poterant labi sed aliq; caliter⁹ quia pstiterunt quasi de aqua chrystallus: sūt quia iam omnino cōfirmati sunt nec mutari possunt.

De lyra

bant cum ambularent. Sine cōuersione corporis totius rote poterant ad partes oppositas ambulare. sicut ⁊ animalia. Ad aliquē locū. s. totus iste versus non est in hebreo nec in libris correctis. sed immediate sequitur: a Statura quoq; erat rotis. id est magnitudo. l Et altitudo. i. magna. m Et horribilis aspectus. ꝓpter magnitudinē ⁊ motū earū velocem. n Et tota corpus. i. cuiuslibet rote. o Plenū oculis. i. pcautis ad modū oculoz factis. sicut est i cauda pauonis. p Cūq; ambularent alalia. ad quācūq; partē ambulabāt pariter ⁊ rote. q Et cū clevarent animalia de terra. per volatum alaz. r Ekspandebant simul ⁊ rote quocūq; ibat spiritus. id est ventus turbinis supradictus. Vel per spīritum intelligitur hic spiritus vitificans illas rotas. ideo subditur:

s Spiritus enim vite erat in rotis. quasi dicaret. non mouebantur per exteriorem impulsum seu tractum sed per spiritum intrinsecum vitificantem. cetera patent ex dictis. t Et similitudo. Hic conseqnter describitur visio quātum ad illud quod erat supra caput animalium. et primum quod erat tbi erat quedam similitudo firmamenti seu celi stellati. et supra firmamentum videbatur thronus saphyrinus. ⁊ supra thronum effigies hominis sedentis: ad cuius nutum et preceptum animalia et rote mouebantur. et hoc est quod dicitur: Et similitudo super capita animalium firmamenti. cuius color describitur: cum subditur:

u Quasi aspectus crystalli horribilis. id est venerabilis. eo modo quo dicitur Deu. xxvii. Ex terribilis est locus iste: non est hic aliud nisi domus dei et porta celi. Hebrei dicunt hic: Quasi aspectus glacei fortis. loco cuius translator posuit crystallū horribilis. quia crystallus est glacies indurata per plures annos.

Et extēt.

Crystalli. Quod purissimus est ⁊ ex aquis mundis atq; lucentibus nimis frigore cōcret. etc dicitur in tbi vt etiam q̄a constricta aqua gracialem dicit tbi tbem fidemē in. s. Unde indicat hoc inquit tbi dicunt q̄ vidit gloriā tbi dei. id in patre regnat filius. omnia cuiz patris sūt tbi. qui est ymago dei patris inuisibilis.

Quasi speculum. Brego. In decreto aurei orgādq; vidimus. ⁊ p aurigandi aurī claritatē ꝓpenditur. ⁊ per aurī claritatem spūalis claritas accipitur. sic in euāgelijs. ita per hoc visionis ꝓphetice claritas ardens sūt ostenditur. ⁊ per mutationem humane naturā claudat ydioma.

Ignis intrinsecus.

Brego. Ante incarnationem ignis est in nubis. nūc intrinsecus ⁊ nō q̄si det q̄a spūalis sanct⁹ in multis partibus latebam replicatur. sed nō dicam replicatur. sed nō ad notitiā gentium per ⁊ scribebat. Ab incarnatione vō ⁊ deorsum. ignis in circuitu splendet. quia post incarnationem ignis latuit spīritusancti gratia diffusa est.

Vbera. Sicut lactabat in thymo. a lumbis. ⁊ ilia q̄a: electro cōparat q̄si interiorem ⁊ exteriorem quasi ignis habebat aspectum. a lumbis ⁊ infra ignis reflectebam in circuitu. mox. Huc autem supra lumbos sunt vel scribus ⁊ ratio versatur non indigent ignē vel flāmis. sed ꝓcellentissimo metallo ⁊ puriss̄imo que

a lūbis deorsus vbi coitus et generatio. vbi incentiua vitiorū: libidī ꝓpagatione flāmat. vt purgata habeāt arcus similitudinē que vulgo dicit yris.

A lumbis. Brego. Per lumbos propago mortalitatis signat: de lumbis arcas virgo maria in cuius vtero dei filius incarnatus. Unde in vniuerso mundo innotuit deus.

Brego. Unus homo est qui⁹ super lumbos ardens intrinsecus. angelos ad amorem suum per diuinitatem tenuit ⁊ sub lumbis infirmis ignis sui splendorem in circuitu eminens: hominis ad sancti ardoris sui vehementiam per humanitatem reuocauit.

Cilio quasi spe. ig. Brego. Una est similitudo ignis ⁊ arcus. In igne ardor spiritussancti. qui in arcu quoq; signat: in quo aqua ⁊ ignis apparet. ⁊ post mediatoris aduentum eo virtus spūs sancti in humano genere claruit quo ⁊ aqua baptismi electos dei lauit ⁊ igne diuini amoris accendit. quasi enīz a mixto colore simul aque ⁊ ignis quidam arcus. i. nube ad ꝓpitiationē pōit cū dr: Nūbē q̄ ponam in arcu meo. ⁊c. Gen. ix. Et sicut aspect. ar. ⁊c. Arcus virtusq; iudicis est iudicij cerulum cuiz i colore aque iudicij facti⁹ indicium in colore ignis significat faciendus. q⁹ mundus iudicij igne cremabitur qui ꝓtus celauit iudicauit.

Vbera. Alter enim alle nō pōt: Unde poeta. Mollic rapit varios adquerla luce colores. hic arcus signum est clemencie. ⁊ testamenti dei qō fecit hominibus. vt qñ in nube apparuerit sciamus nos nō amplius perituros esse diluuio. Unde ps post penas atq; supplicia ⁊ purgationem peccatorū futurā misericordiā dei. sed hīs qui dei memorēt videre regnantem. Ubi sequit. hic erat a. spūs. per. g. thom. i. vel dei vel omnia que vita sunt.

De lyra

tamen differenter in parte superiori. i. a lumbis eius ⁊ sursum ⁊ in parte inferiori. scilicet a lumbis ⁊ deorsum. quia in parte superiori erat similitudo electri ignitū: retinenti tamen fulgorem suum intra se. ideo subditur: Videbat aspectum ignis intrinsecus per circuitum eius. l A lumbis eius ⁊ deorsum. In parte vō inferiori erat similis electro ignito fulgorem suum emittenti extrinsecus. ideo subditur: et Et a lumbis eius vsq; deorsum vidi quasi speciem ignis. i. electri ignīti. n Splendentis. id est splendorem equinitatis. o Velut aspectum arcus. id est visūs qui est splendidus. Ad facilius capiendum predictam visionem imaginarium positi figuras predictarum sm descriptionem latinorum ⁊ etiam hebreoz quātum ad hoc q̄ eorum descriptio differt a latinis. Un descriptione animalium tamē quātum ad descriptionem facierum: in alijs autez est satis. Sciendum tamen q̄ predicta non possunt sufficienter in plano describi. sed oportet per imaginationem ingeniosa multa suppleri.

Ad intellectum

Nicolaus de lyra

Ad intellectū visionis ſciēdū ꝙ ſicut dicit Hieronymꝰ in ꝓlogo iudei qui cū ioachin vxori fuerant in babylone de hoc pentebant ꝙ ſe reddiderūt regi babylonis.qz videbant a ſyria ſtare hierusalē qua ꝓphete denūciauerat deſtructiū.& melius fore remanētibus in hierusalē ꝙ trāſmigratis in babylone. vt hꝭ Hiere.xxiiij.& ideo ꝙnto anno trāſiit ꝓphetia ſua dedit eiusdē ſpiritū ꝓphetie ad ꝓſolationē tñ captiuoꝝ deuētis mala de ꝓpinquo ventura in hierusalē & multo' maiora ꝙ ſuſtinuerūt i babylone. Per ventū igit turbinis & nubē venētem ab aquilone intelligitur exercitꝰ chaldeoꝝ qui per illā partē inuasit iudeā.vt ſre quētur dicta eſt.ā.in Ezech & Hieremia.per ignē inuolutē intelligit incendiū ciuitat & tēpli futurū.per quaternariū aūt alatiū faciē & rotaꝝ intelligit quatuor mōarū regnoꝝ magnoꝝ ſibi ſucceſſiuē.i.chaldeoꝝ perſaꝝ.grecoꝝ & romanoꝝ:qui eſtā regna ſūt.ſtatuerūt ꝑplm iudeoꝝ.nec mīrū ꝙ tāt numeꝝ plurimus ſtellatiōibus figurat.qz Beſi.xlj. ſeptenarium ſimilitudo & tēpꝰ ſanctū duplici ſtellatiōe figurant.i.per ſpicaꝝ pleiades que ꝑua & ſtellatꝰ ꝑ bouem pingues & nacletas. In ſpecie aūt ꝙ ſacit leo & bos que ꝑua & ſm deſcriptionē hebreoꝝ intelligit regnū chaldeoꝝ ſm babylonios qđ fuit primū iter illa ſitos. Vñ & rex babylonis frequēter vocat leo i ſcripturis. vt Hiere.xlix. Aſſūſit leo de cubili ſuo &c.& ſm aliquos habuit imaginē leonis i vexillo ſuo. Per ſacē bouis intelligitur regnū perſaꝝ & medoꝝ quod ſucceſſit regno chaldeoꝝ: Dan.v.qz illud regnum humanum tractauit populū iudeoꝝ ꝙ alia.vñ & cyrus dicit eis ſi quis eoꝝ ſuiſſet de iudea. Per faciē bouis regnū grecoꝝ.qz ſicut bos ſpeciē coronatꝰ ſic regnū grecoꝝ meliꝰ ſtauit populū iudeoꝝ.& maxime tp̄e antiochi illuſtris.vt p̄.j.Mach.vñ & Dan.viij. ille antiochus vocat cornu mod⁹ dicit.& poſtea facti grande nimis ꝑtra meridiē & contra orientē & cōtra fortitudinē:per quā intelligit ꝓpiū qđ erat in hierusalē. Per faciē aūt aquile intelligit regnū romanoꝝ.vñ & aquila eſt ſignū ſue veritatis romani imperij. Per alas aūt intelligit angelica ꝓtectio ꝑdicti regnis.qz ola ſita inferiora ꝑministrant mediātibꝰ angelis.vnde et angelus ꝑdicti regno perſaꝝ vocat ꝓncipꝰ perſaꝝ: Dan.x. & ꝑdictum regno grecoꝝ dicit dicit ꝓncipꝰ grecoꝝ.& ſic intelligendus eſt de alijs. Per hoc ꝙ animalia & rote ille ad quatuor partes ſuant intelligitur vniuersus ſitꝰ regnoꝝ ad alias partes. Per velocem motū & terribilem aſpectū intelligitur robur & ferocitas eoꝝ. Per manus autem ꝓpe humanas eſt organum organicum.iij. de anima. Per firmamentum ſuper quod erat ſuper capita animalium intelligitur pars mundi ſuperior que dicit locus dei & beatoꝝ. Per ſedentem in throno ſup firmamentum intelligitur ipſe deus ꝓſidens omni creature celeſti & terreſtri: ad cuius nutum omnia diſponuntur.vnde & ad ꝓpositum ſedentis in throno animalia quiescebant & remouebantur.quia ipſe mutat tempora & ſtatus transfert regna atq; cōſtituit: vt dicitur Dan.ij. Per hoc aūt ꝙ apparebat ſimilitudo humana

ſ in rotatione.

cuꝫ fuerit in nube in die pluuie.
ſ ſ secundum ea que apparent homini in mundo quę videri poſſunt.

Hic erat aſpectus ſplendoris p
ſ progressus mundi

girum. C. II.

b ſ eſt ſ omnem quod predictum eſt.
ſ ſ ſi ſpiritus glorie? Quasi non ſit ſpūs

Ec viſio ſimilitudis glo
ria gloriā oſtendit non valet ſi ſacra ſcriptura videatur gloriam dei ſi ſpūs quod in mundo agit

ſ ſimilitudinem.

ſ ſ idea ſ ſ conſola ſragilitatis humane

rie domini. Et vidi ⁊ cecidi in faciem meam: ⁊ audiui vocem loquentis. Et dixit ad me: Fili
ſ ſ poſt penitentiam per bona opera ſqui ex bonis ſtare conſerat.& Dominū ſubleuabit

hominis ſta ſupra pedes tuos
ſ ſ aliud ſi ſancti.Et ꝓcedunt ⁊ qui tam ſe ſtare nō ſperāt alios corrigūt qđ nō poterit ꝙ imitatione a bonis iuuat

⁊ loquar tecum. Et ingreſſus eſt
ſ ſ Ezechias ſ hoc quo ſtare non poterant.

ſ me ſpiritus poſtq̄ locutus eſt
ſ ſ Semel ſanguis fuerat per eum ꝙ.m. noſtrum peccatorum ſanatum ſe ignorat.vel ꝓcessus talis non erat ſtabilis v. ſingulum pedum.i.

mihi.⁊ ſtatuit me ſuꝑ pedes meos.Et audiui loquentē ad me ⁊
ſ ſ ambro.ad expebiā.& manū ſuā mittit ſuꝑ filiū hominis ut ſtaꝫ enim in ꝑſona eius qui dixerat filiuꝫ hoīs ad hꝭ vbi caput reclinet capitanum populū ꝓdidisset ⁊ ad ꝓsternendum cohortatur

Dicentem: Fili hominis mitto ego
ſ ſ quasi nō ꝓſtm vel ſ ſ ad ꝓnūā opus ꝓuerbiale

te ad filios iſrael:ad gentes apo
ſ ſ nomiſ ꝓ rege quia ꝓ eis vt ꝓdigi impietas.

ſtatrices q̄ receſſerunt a me. Ꝑſi

Surge ⁊ ingredere ciuitatem ⁊ dicetur tibi quid te oporteat facere.
Et ingreſſus eſt in. Dicit. Aliter ſurgere nō potuit eſt tamen ſta in ꝓpetia quia ex ꝓmptitudine ſi gratia ad bona opera ſemper ꝓcedit ꝓſtmus.& hoc te placet nihil tamen ꝓ quo tales non ꝓſtmus. Et ē cuꝫ inquit apoſtolus qui opat in nobis ⁊ velle ⁊ ꝓficere. vñ tres me nō ꝓfectu facere quidā.

ſ ſ ſic ſ ſ alteri obſtinatione ſ ſ magna ſed alia ſtia q̄ ad salꝰ manet ex nostra ſperare

Scindam enim ꝙ multa noſtra ſolemnia noſtra ſunt bona alia ⁊ omnia potentia dei ſunt ⁊ noſtra. Ipſe enim aſſerebat non ꝓcessisse vt vel ſacrificando ſabbatizando ſabbatizarent: ne manet vel ſ. Ꝓpterea ergo gratia. ⁊ ſtq̄ tur bona voluntas.⁊ ſic emergit.& nulla ſolennitas meritum noſtrum vocat paulus:ſed gratia dei mera. Ꝙ in ea quod ſcio dei non ꝓmeruisse ſuꝫ ab ea quia bonū voluntas ſabbatizatus ſum. ⁊ ego. B ꝓ pelagiꝰ ⁊ celeſtiꝰ.

Ad gētes.a. Ex. Sciat qui ſide recedit a deo apoſtata eſt.ſic q̄ ad ꝓnem ꝓpus redit: etiam ſi eidem temerita ſcind.n.ſine alio ꝓfecto nō ꝓsunt. nō ſecus ꝓ ſide ꝓpitia ſunt opa. ſicut Cornelꝰ ſacebat.

Et filii dū. Ergo. Impudentia ſilicꝫ culpa grauia multa ſacunt nec erubescunt: nec poſt culpam ad ꝓnitentiam recedit.quia[l] demabili corde ſunt.

Et filii dū. Vnde dicꝫ ſermon celeſti nō: ⁊ ſrōs tua coca. Vt ſeg in ſequentibus arguunt corde lapideꝫ. q̄ oſtu emulſuꝫ ſe ꝓbet ⁊ ꝓ ſi lo carnicum ruboꝝ vt emolitum vel ꝓcepta ſuſcipiat.

Si forte vel ſ. Ergo. Quaſi paucꝫ audiunt vel ipſi ꝓsunt:cuꝫ patres. ſcz ꝓnitere noluerint in culpa defuncti.

Hiere. Admigentia afflictu loquitur deus vt liberum hominis mon ſtret arbitrium. ne preſcientia dei malitiē inuitatoſe faciant quod deus futurum nouerit: Nō enim quia ille ventura cognoſcit neceſſe eſt eos ſa cere quod ille preſciuit:ſed quod nos ꝓpria voluntate ſumus facturi:ſe quaſi deus futurum nouit.

Neq; ſermones ſ. Vnde: Vbi autem ꝓo minimo eſt vt a vobis iudicer:aut ab humano die.

Nicolaus de lyra

Hec vitio ſili.gio.dili.q.d.effigies boīs ſup throni ſapphyrini ſplendo nō erat ipſe deus in nā ꝓpria:ſi quedā ſtitudo ſue maieſtatꝭ repꝛſentiua.
b Et cecidi i.a.m.q: fragilitas humana i talib⁹ viſionib⁹ ſuſtinere expti ſm q̄ dicit Dan.x. Vbi mi i viſione tua diſſoluti ſūt ꝓpter me nihil i me remāſit virtutis.ideſt: c Et ingreſſus ē in me ſpūs.i.virtꝰ. d Poſtq̄ locutꝰ ē mihi.ille q̄ videbat throno. e Et ſtatuit me ſu.pedes meos.i.mihi ꝓuiti virtutē ſuſtinendi. Cetera ꝑdicta vſq; ibi: f Ad gētes apoſtatricē.i.fide. g Hinc recolerūt a me.p idolatria. h Patres eoꝝ ꝑuaricati ſi patri mei vſq; ibi. Ingrauſcente ꝓuidentia declinauerūt ad idolatriam.vt ꝓ.i literꝭ Dauid cap ⁊ Regū. i Et filii dura fa.i.ſrōtes indurate ⁊ incredibiles. k Et idomabili corde ſūt.ſūt eoꝝ in malo obſtinati. l Dū ergo ego mitto te.vt manifeſte apparcat ꝙ mala eoꝝ nō ꝓuenūt ex defectu mei ſed mitto ꝓphetas meos ad argendū mala eoꝝ. m Si forte vel ipſi audiāt vſq; ibi:ad forte nō intelligit aliqđ dubiū i deo reſpectu ſuturoꝝ: cū certiſſime ea ꝓgnoſcat. ſed ꝓ hoc intelligit verſimilitudo libertatis arbitrij ad bonū ⁊ malū. n Quia ꝓmptus eſt.i.familia ꝓuocatꝰ ad tradendū filiū. o Et ſcient qꝫ ꝓpheta fuerit i medio eoꝝ. ⁊ ſic executionē nō habet ꝓmiſſa. o Et ſcient qꝫ ꝓpheta fuerit i medio eoꝝ. ⁊ ſic executionē nō habet ꝓmiſſa. p Tu ergo. Hic ꝓfert ponit ꝓpheta oſti cibra malicia eoꝝ quibꝰ odebat loqui.qz mīm tacita ſortia qui ꝓuidebat.vt dicit Hiero. dicit igit: Tu ergo fili bo.ne timeas.non.i. facias eoꝝ aſperā. q Neq; ſermones eoꝝ.i.detractiones ⁊ oppoſita. r Qui increduli.erga ꝓſm. s Et ſubuerſores.ſalſicie erga ꝓximū.

Et cum

Cum hoc. Diligis. Hic christ⁹ loquit de me sicut apostol⁹ q̄ li cor habent mul⁹ in causa scandal⁹ bona nō nocet cū malis ecclie corpe sūt mēbra: li ve sūt spūs nō admittit locus. Et ostēdit fornicē⁹ carnis in monte peccatis nō adtrahit. Quidam alii grossi⁹ q̄ fornicatores declinent: ne multa que fre quenter aliquib⁹ e cōmissa videant: sed quia hec non valent imitari detestentur.

Deo p̄pendubio. Hebraice. Qui arcuato vultu⁹ t̄ sublato aculeo pruriēs vt cadē plaga t̄ cursū aperiāt t̄ vena diffundant vestigijs pro more⁹ suis ingrediūt vocabula. Hic de pharisēo gentario vipere⁹q; t̄ de hoc dicit script⁹ ps. Ipe et dicit vulpes hec. t̄ pseudo geopher vulpib⁹ p̄parat⁹ t̄ nūc corde blandiūtib⁹ fallentes mos eorum⁹ t̄ cōsilio vel⁹ actus eorum⁹ t̄ cū ipsis vana. Qui ergo furce et latrones auferūt. ouib⁹ vocatib⁹ perdūt⁹ t̄ nō quasi oues gerunt. sed quasi vitaret vulpes insipientes.

Sit fa. Dicit. Licet mali sint quib⁹ loq̄mur. nō tñ cessemus sed ipositure t̄ ipositure pdicem⁹ vt q̄ dur⁹ē emol liat⁹ t̄ audiat⁹ t̄ qui obediens est mutata voluntate nō fabricat.

Audi quecū. Vide facias q̄s ꝓhibeo: ne i quo alterū iudicas triplum ꝓ̄cēs. Unde

† † alienum te fili mentiuntur † † quia blandi⁹ t̄ mollitie⁹ non ꝓtinet iudicarit⁹.

ſſet tecū t̄ cū⁹ scopionibus habitas. Sērba eorum ne timeas.

† † verba eorum ne timeas † † quasi timendi ſſimus nō sit in his acribus cruciatibus.

q̄ vult⁹ eop⁹ ne hominides q: domi⁹ exasperans est. Loqueris ergo ꝓ̄ba mea ad eos: si forte te au

† † eorum peccatis irritans.

diant t̄ quiescant: qñ⁹ irritatores sunt. Tū autem fili homi⁹ audi quecūq; loquar ad te

† † ne fimile peccatum persim fimilem merear

t̄ nōli cē exasperās sic dom⁹ exa

† † vera loquacitas.

speratrix ē: Api os tuū t̄ comede q̄cq; ego do tibi. Et vidi t̄ ecce

† † filius dei qui sanctis suis scripturam aperuit.

† man⁹ missa ad me. in q̄a erat

† † lex. ezechiel

† obscurus † † sancte scripture † † pre.cupandū⁹ cum cognitu exponit vel⁹ agnit illa lectio. v.l.f. † intelligentia.

involutus † liber t̄ expāndit illu⁹

† † qui in eius populo non erāt⁹ dicit figurina sunt vbi⁹ hodie leges⁹ corda audiūtiū velamen pa ſſū ē in mentib⁹ eo⁹. † Spūalis intelligentia⁹ obscuri.

co⁹ q̄ me: quia erat scriptus † intus

† † in ezechiele in fronte † † tam intus q̄ foris.

t̄ foris t̄ scripte erant in co la

† † super hec qui dicūt sunt pei ꝓfessio ecclie quibus dicitur cantate dño. † † super illos qui penitus desperant t̄ cum venerint in profundum peccatoꝝ contemnunt.

mentationes: t̄ cārmen: t̄ vē.

Dixit ād C. III.

c me fili hominis: quod

† † in libro dei. † † non enim debet obscura esse t̄ extra audientes

† † prius.

cūq; † lucueris † comede: † Comc

† † quasi laborare t̄ erudiuare † † pcll

de volumē istud: t̄ vadēs loqre

† † sicut precepram est † † eccles

ad filios israel Et † apui⁹ os meū

† aliter comedere non poterim

t̄ cibauit me volumie illo Et di

† † lex. ezechiel † mens

xit ad me: Fili hoīs † vēter tuus

† † legendo longanem hystoriam † † lex. veteris

† manducabis in terra † † pa ꝓmissiōe⁹ cunctis est lectione t̄ voces recedens et⁹ enim mentis intellectum sacri verbi percipiant in cordis vl⁹ erbis seruando non reponunt

† comedet. t̄ viscera tua † cōple

bū⁹ volumie isto quod ego do

† † quia viscera mea complebuntur † † predicatione

† quia in corde sunt calamum linguæ.

tibi. Et cōmedi illō t̄ fact⁹ ē † ō̄e

† † plus ꝓphetie ad predicandum sancti amoris con fidentia ⁊ sermonis exercitatis sacerdos.

meo † licut mel dulce. Et dixit ād

† † quasi vt de ꝓphetice q̄stio gaudij hilaritas q̄ ihu cognosce que in hoc volumine scripta sunt. Beati qui habitāt in do.t.in se. scu. tau. te. t̄ ex lapide ꝓfecto t̄ mūdo ocē plateꝝ ciuꝝ sternent. t̄ p oliveo⁹ cl⁹ allecta ta cantabit. t̄ vbe q̄n⁹ adhuc ꝓsenti seculo inhereo nōc si terrenis voluptatib⁹ delectario t̄ amare nō potes eterna gaudia q̄ ap dis: ꝓgnosce vbe. vt ab animo expellas que odigla. vt⁹ hi etj flor⁹ t̄ frō

dae dentium: t̄ vermis eoꝝ nō morietur. C. III.

c T Dixit ad me t̄ C. Comede. Brego. ꝓpheta intelligē. t. ꝓ mande. t̄ post deglutire poterio t̄ alios docere.

Comede vo. Nisi ante comederim⁹ aperti⁹ volumen: docere nō pos sumus filios israel. Ps dauid miserēdi⁹ ꝓcantus. Docebo inquit iniquos vias tu. t̄ impij ad te ꝑuer. Et aperui. Lex. Aperit dō⁹. t̄ ego aperui os ꝓphet⁹ t̄ cibauit eū. Brego. Do agēdo⁹ q̄s scriptū ad intelligēdū facti vbi ꝓpam⁹. Vide. Ago eor ofio cibos largit vt minus velint in nobis sint ꝓfectione⁹ britudis a vbo ꝓsequam: nō t̄ enim volūt⁹ eog cur. sed dei mi. Delle es t̄ carnere nri t̄ arbitrij. Libauit. Bre. Qui totida ad eo cordis nr⁹ q̄si manū ꝓcingit⁹ q̄ntūlo verbo intellectū aperit.

Venter tuus. c. Brego. Meno. f. m illud ventre meū dolco. t. sua tio afflictionē sentio. Et alibi: Flumina de ventre ei⁹ fluēt. v. de me. t. ꝓpicationes sancte: t̄ visceꝝ mentis interna. t. intentio recta: sanctaq; cōsiderium: humilitas ad deum: pia voluntas ad ꝓximum.

Cōplebuntur. Piero. assidua meditatione recondēdo in thesauro memorie. vt cum aplo habeamus viscera misericordie: t̄ implentur vēter de quo hieremias. ventrem meum dolco ventres me. do.

Sicut mel. Hō q̄ vulcia fau. me. cle. t. f. m. o. m. Et alibi: Judicia dñi vulcriora super mel⁹ t̄ fa. Et samson: fauū melitis in ore⁹ ipsius inuenit.

De lyra

Scripsus. In quo designat multitudo tribulationū. b Et scripte erant in eo lamētationes. trāsmigratoꝝ. t̄ in scriptura scripturis. l Et carmē. id ē cōsolationes patienter tolerantiū. m Et vbe iudeoꝝ. i. hierusalem existentium: ꝓpter excidiū miserabile ciuitatis ꝓpinquū. illa enim ita continuerūt in hoc libro vt patet per predictā. C. III.

n T Dixit. Hic cōsequēter declarāt libri ordinis inceptorū⁹ qui c intelligit mentis intellectio que pascit verbo vel⁹ cor⁹ ano materialis. fm q̄ vt Deut⁹. viii. Nō in solo pane vivit homo sed in omni verbo q̄s procedit de ore dei. t̄ fm hoc pater⁹ sententia vbi hic o Et comedi illud. sic enī videbat imaginaria visione quasi volumē comederet. t̄ interlecta q̄s significaret. p Et facta est in ore meo sicut mel dulce. In quo designat suauitas diuini eloquij inquit. ꝓdit a ꝓcipit aliqñ bēat amaritudinē ānexā vel subsequētē rōne effect⁹ inde ꝓuenie. videl⁹ q̄s cū de punitōe illoꝝ ad quos affert⁹ ille cui dono loquit. sicut erat in ꝓposito. q Et dixit. Hic ostendit ꝓpheta cōfortatiōem

Sicut mel. D. Brog. Quia illi de vbo suauit loq̄ nouerūt⁹ est ꝓphe

† † quasi tibi nullum vendet ad se.

me: Fili homie⁹ † vade ad domū

† † spūalē fratū modū amoris † † ibi † ad tuū

israel: † † loqris † verba⁹ mea ad

† non agenti qui sanū sunt medico ind q̄ ē.mb.

eos Nō enī⁹ ad populū ꝓfūdi

† † quasi nulla circulatio nisi non sunt⁹ barbari nulli longinuum eorum bene potest⁹ eis loqui

sermōes t̄ ignote ligue tu mitte

† fid. † ewangelia⁹ eorum⁹ eis.

ris: ad domū israel: nequ⁹ ad popu

los multos ꝓfundi sermonis t̄

† q̄ se ignota sibi eloquia legit.

ignote ligue quoꝝ nō possis au

dire sermōes. Et si ād illos mitte

† † gētes qui nō cognoui. f. mihi. l. q. p. o. audiūt.

reris † ipsi audirēt te: dōmus aūt

† † quasi ne cōsentiens quia me etiam. n. a. audiūt⁹ locuti vos ꝓpter me ignorāt † liberum expedit⁹ arbitrium cum dicitur audiant a.m.t. tacit⁹ dat. q.d. omnia ꝓmitto⁹ et⁹ dura audit

israel nolūt audire te⁹ quia nolūt

† † sine exacerbatio † † per impudentiam † † i. audire † † id est ezechiel ignor. Cad. labarum vivunt audire voluntate.

audire me. Omnis q̄ppe dom⁹

† † sine exacerbatio † † per impudentiam † † i. audire † † id est ezechiel ignor. Cad. labarum vivunt audire voluntate.

israel † attrita⁹ frōte ē t̄ duro cor⁹

† in camen etho lazarus quia. c. b. † † qui mihi est mi. ꝓcis hominibus

Ecce dedi faciē tuā⁹ valentioꝝ

† contra frontem eorum.

facicbus eoꝝ: t̄ frontem tuam

† vt audeas loqui que mente capiūt. † † quia

durioꝝ frontib⁹ cop. t̄ vt ada

† qui vilia consolantur

mantem: vt silicem dedi faciem

† ergo. † qui mentem non timent

tuā⁹. Ne timeas eo⁹: neq⁹ metu

† † impudentia † † idem. † † nimia crudelitas de est natura aperiendum est tua reprime est.

ab a † facie eoꝝ q: † domus era

sperans est. Et dixit ad me: Fili

† † hic est vbum vehemētie t̄ dei tante verbo quibus pro conscribere audientes⁹ vel lamentabi vel carnal vel vbe humanitus loquimur. Hi autē audit quia vox lamentes dei vt eccle audire cōsolandi t̄ indigentiam ammodestie ꝓ ad populum fluxe pertinacia

hominis omnes sermones meos

† prius † post.

quos ego loquor ad te: assume i

corde tuo † aurib⁹ tuis audi. Et

† † ego in capitanum. † tam mente q̄ corpore.

vade igredere ad trāsmigratōs

† ⊥. † non mel quem offendit

ad filios populi tui: et loqris ad

† † quia non loquit⁹ ezechiel

eos † dices eis: Hec dicit dñs

† † cum hoc loco repetitur ne in ezechiel populi ob eiel diligentur⁹ t̄ pertinax obstinatio⁹ cuius ne in ammonitionibus sceue q̄ laborantia deficeret⁹ cum dicitur.

† sonde.

tuus deus⁹ si forte audiāt † quie

† † quia non erant in carne et sanguinem hō⁹ cernūs opera ni spūtū. † † qui allocut⁹ mihi⁹ ezechiel.

scant. Et † assumpsit me spiritus

† conuersio ad prophetia⁹ gloriosa quod posit⁹ gloria vocem gloriā⁹ cognoscit⁹ audiebat⁹ nouis locus⁹ loc⁹ vel⁹ dicunt⁹ ad vbi⁹ parte † † qui per super⁹ dixit.

† affectionis prouocatio

† audiui post me vocē cōmotio

† † ps. plerūq; † loco eloge elegit obtinere vt⁹ vbi mirabiliter expōnens multiplicitur exponitur.

nis † magne. Benedicta gloria

† † autem⁹ dñi et locus dei hodiernus dei vel⁹ dñi qui mirāgit⁹ ꝑte⁹ ipsa. in. † † hoc mirabilis

† † supra expositum est.

† quia ex ipso loco penitentium creatura⁹ mirantes dominum⁹ vt⁹ magis in bono ꝓficiant quam

† † supra expositum est.

dñi de † loco suo. Et † vocē alarū

† † impudentia † † idem. † † nimia crudelitas de est natura aperiendum est tua reprime est.

Et audiui. Brego. Ps prophetalvor magne cōmotiōis signū⁹ est post verbū ꝓdicatōis penitentū luctus audit⁹ q̄ ab quat tacti i pctis suis tac bāt fleuit. vel⁹ requacui⁹ lacrimis⁹ suis. Hoc plā. erant vicine. Aut fidei lup cherubin mo. t. Et alibi: cōmouit⁹ tu. t̄ ꝑtur. dñi fama ꝓ tribus c. a. c.

Et audiui. t. ē sterito tubeia dñi alo resolum⁹ vocē cōmotiōis ma gne post tergū audiūt⁹ dñi futura meditantū⁹ et bñ. q̄ ab illo cōmouēt.

Piero. Quia ipse deus erat in eo terrena ꝓhenus rapiē a ꝓbis audiū post se vocē cōmotiōis magne ꝑtur⁹q; exhortātes: t̄ in futurū sc̄ exhibe vt mirificop⁹ insidias post tergū relinqrēt. In eodo ēq; cum pharao t̄ eius exercitus eius ꝓsequebat⁹ ill angelus in colūna nubis⁹ ordinauit ꝓcessa cas tregis⁹ t̄ veniens post tergū tota nocte fecit⁹ mare israel t̄ egyptios vt gens ritio aduersarios audiret⁹ nō ꝓhibita gēs dñi de loco suo.

Benedicta glo. Brog. Et oēs malignī ꝓbis⁹ fuerūt corda peccatrīc⁹ q̄ per penitentiā locus gēs dñi fidei⁹ t̄ inde audiē benedicte gēs in laudem dei. Vel⁹ p̄ curatoria tenuia de amore seculi mirāq; etiā ep⁹ ad alta ꝓ citāt vt alacria dei fidei⁹ t̄ signis⁹ t̄ virtutib⁹⁹ t̄ accelerabāt ad alta volent.

De loco suo. Unde michee: Ecce ego egrediet de loco suo t̄ descēdet sup excelsa terre: t̄ cōmouebūtur mōtes sup eū: t̄ rumpent valles sicut cera a facie ignis⁹ t̄ sicut aq̄ que deferūt in ꝓcipū. Declinant enī ruine tocc a ꝓcipitatia terre mōtuq; cōmoti sunt⁹ t̄ inferiora vallis liquef scra.

Et vocē alarū alalitum. Dicit vnūquodq; alal⁹ alas suas collisc bat vel alterius victim⁹. Una enim nostrarū virtutū alarū⁹ ad ꝓximi⁹ nem pulsat vt verbi dei fidēlis⁹ mīsteriosalis⁹ vitet⁹ t̄ odo sancti. t. vi cissim fide virtutibus ad ꝓximū mutuis exemplis inducat⁹ vel alter mi ratur in alterō quod nō habet i ꝓpio. vel sapiens sibimuicē arbitrātur. Hoc ꝑ facit deus in cordib⁹ hoīū⁹ q̄ in regionib⁹ sanctarū nō vni⁹ eiusdē

De lyra

mēd. q̄ designat ꝑ sonitum⁹ alarū⁹ t̄ filicie. q. d. bubo tibi obtundā sustinēdū ola aduersa in factis t̄ verbis. Secundus tñ q̄ vel⁹ ꝓ dicto⁹ tuis hy. 6 Et alarū⁹ t̄ filicē dei facit⁹ sui. Ju heb. iii: Dū vermē sonio rē rupe dei facit⁹ sui. t̄ ꝓ vermē rēm eos intelligit hic tangēto cruditam vermis quo sine sanitas inchoatur lapidos in ezechie ꝓphi⁹ dicit⁹ cut dicti fuit⁹ ibi. cetera patēt et dicē⁹q; ibi: b Et attollit me spūs. t. agnus fuit in spū ad ꝓpheticū q̄ sublat⁹: i Et audiui post me vocē cōmotiōis magne. t̄. q̄ hoc fuit facta ad ꝓhetandū dñi verbū. Lg̃ nunc

animalib⁹:pcutientius alterā
† ꝙ pot. † ꝙ ſalmaticorum † quos poſſ⁹ in be
ad altera. † Et vocem rotarum
† poſſ pot ſalmaticorum poſſet cognoſci eſſe plan⁹
ſequentiū animaliū:& voce ꝓmo
re multi cum ſcientia poſſ vocem Ro dicere ꝙ rota
rum ſcientia eſt magnificum quoꝝ ſcientia bona ꝙ
audientes † ſcientia † ad manna. † ad quā
ſcientiam pertinet vocem ſcientiā medicinalem. ad ſcientiā
laborum pertinēs. vnde dicitur rotas inuolutas m. ꝙ
ea. ſcī. ſ. g.
tionis magne⁹ Spirit⁹ q̄ loq⁹ⁱ le
† † confluxerunt † † lumina † aſſumptus
uauit me:& aſſūpſit me. Et⁹ ībij
† ineffabilis indicatione pdic⁹ ſignificationem vilio
nis meæ pertractans. † homines. † vnde eſt
autem vocē auditoꝝ ipſius meus ad me deus.
amār⁹ in indignatiõe ſpūs mei.
† illius per quam omnia † nõ ꝙ offerunt ꝓ
ut ſpū. Congruit quod ſe abſcondat.
† † qui ſic dicit me nihil poteſtis facere de quo per
meipſum examinando ad ullam rationem meam
Dān⁹ eniꝫ domini erat mecū:
cõfortãs me. Et⁹ēni ad tranſmi
† ſ. † illorum
grationem:& ād aceruū nouarū
† minorum ſanctarum † ſ. † religiosa
frugū:ad eos qui habitāt iuxta
† † predicatorum ſic comparatur quia ferme libros
ſcripſerunt quia comparauerunt prudentiæ
flamē chobar:& ſedi vbi illi ſede
Mattheus enim. vt
poſſim nomē ſ. ſpeculatoris accipe et vocare qõ dixit.
Manus. Hugo. Hactus enim hoc ex toto corde ꝙ dei amore age
re peculiter nili eius animā ſpiritus ſanctus aſſumpſerit. Ad bona quip
pe ſingere perfecte non poſſumus ſ nili nos ſpiritus ſ prouenidio ciuet
& ſubſequendo confortet.
Et veni ad tran. Burg. In prophetis ſicut verbis rerū nonnun
rebus verba exponitur vt eoꝝ nõ ſolū verba:ſ & res geſte ꝓphetie ſine.
vñ veni ad trā. ad acer. no. fru. filioꝝ. ſ. ſiſt quoꝝ parens multi iā mortui
erāt. de filijs adhuc pluſcreaturi erāt:& ad fortitudē boni opis pueruri. vñ
aceruus frugū dicitur bone cui alie fruges det. vñ ſcias ſi ſ. vbi ſ homine
frugum eius. Primi enī tractus credidērūt gētes ſecuti ſunt.
Ad aceruū. Theodo. beneū ſignificat tempus quo noua frumenta
vel oꝛdea congregantur:& poſt famē & penuriā anteq̄ ſe tranſ in area ipſe
ethereā aliquam repromittūt:ita iſrael grauiq̄ & tenuis quaſi reuiuiſcens
ecclieſq̄ de terra iudaici populi ſementem poꝛmittebat.
Mereno. Piero. Theodotio admirando vt ſuperoꝝ prophete ini
quitatis eorum cernentes exponeret:ait aquila quieſcente.vt ſpūs in medio
eoꝝ turbet mente ſeparatum ſe oſtendat. Hugo. Mereno compa
ratione miſeris ſicut ferrum primo liquatur vt cum ferro iungatur: vel q
pomum iſrael exaſperatus eſt:nec per flagella culpam agnoſcit: merenō
Nicolaus
prophete conſentiū per ſuam afflictionem .illa enim cõmotio animaliuꝫ
& rotarum deſignabat magnitudinē diuine virtutis ipſi prophete aſſiſten
tie. a Spiritus quoq; leuauit me.id eſt dedit mihi virtutē & conſtan
tiam exequendi mandatum diuinum. Idea ſubditur: b Et audi. vo
cem & rebellionem populi met a deo auditam:quia ſicut dictū eſt:ſ3 ver
bum diuinum dulce ſit audientī inquantum a deo procedit:tamē ratio
ne alicuius conſequentis poteſt eſſe cauſa amaritudinis. d Manus
enim domini erat mecum confortans me.quaſi dicat:ſ3 fuerem me inuitus
ad populum rebellem & incredulum.tamen virtute dñi aſſiſtens mihi da
bat mihi conſtantiam eundi. c Et veni ad tranſmigrationē.i.ad po
pulū qui de iudea tranſmigrauerat in babyloneꝫ. f Ad aceruū nouaꝝ
rum frugū.Sm hebreos nomen eſt loci ſeu territorii ſic vocati, forſitan eo
q; fruges ibi velociter matureſcebant.Sm alios hic notatur tempus quo
ezechiel venit ad populū tranſmigrationis:quia ſm eos tunc erat tēpus
in quo fruges primitiue in aceruos congregabantur. g Et ſedi vbi ili
ſi videam.i.manſi cum eiſdē modo loquēdi quo dicitur Deutero.3. Se
dilla in cadu multo tempoꝝ.i.ſi manſiſſē. & ſubditur quoꝝ huiꝰmō

intro gaudentes ſedet vt eundo offendat qđ loqui ventrat.
Et dñs. Hugo. Additus ad predicandū hucuſq; ramen ſiptum vi
tuꝰ mentis incepit:q; ille loqui vel aliter nouit qui tacere oſtulit. Quod
dam enim nutrimentum eſt verbi cohibiti tacuiſſe. Vnde ipſe ſapiens
pro loquendi accedi primo loquendi poſſeſſione. Si propheta fuerim qui
† † videtur etiam ſcribere ſ dicitur nec in peccatores
fornicatum † vt pauperibus ꝙ ſuo quam † qui
ſpeculatores futuroꝝ ſ ex dei verbis populo nunciare
multa tempora bona quidem & adhuc que videt no
bene intelligi eoꝝ in comunitatis bonis quoꝝ in aliqs
debet intelligere. † quibus tanta ſubtilitas
bāt:& mānſi ibi ſeptē diebus me
rens i medio eoꝝ. Cū āūt ptran
ſiſſent ſeptē dieꝫ:factū eſt verbū
domini ad me dicens: Fili ho
minis ſpeculatorem dedi te do.
† † prius † quaſi ne putem ea loqui q; non audie
ria. mōc inſtituto in parabolam. p. m. aperiā in q.
p.m. † filio.
mui iſrael:& audies de ore meo
† domino.
verbū:& annunciabis eis ex me.
Si dicente me ad impiuꝫ:morte
morieris & nõ annūciaueris ei.
neq; locutus fueris vt auertat a
uia ſua ipia:& viuat:ipſe ipius &
† † quia mortuꝰ † non tua. † non mente
expoſita imo alieꝝ ſimonitione tua ſuppoſita viuere
iniqtate⁹ ſua⁹ morietur. ſanguiꝫ
nem autem eius de manu tua re
quiram. Si autem tu annuncia
ueris ipio:& ille non fuerit con
uerſus ab ſpietate ſua & a via ſua
† † ſine te moriemur qui in cauſa mortis a te cōtra
dicitur.mortis ſpūalis non corporalis adiungeria.
ipia:Ipſe quidem in⁹ iniquitate
ſua morietur:tū aūt̄ animā tuam
Si dicēte me. Mer
ſuperbus & ſpūs ſine culpa eſt qñ verba vite nõ audiūt ex ſua culpa
morūt ſubiacetur. Impio enī merito debet nõ ei a ſpeculatore vite vita nūtiā
dari:impietas increpāda. Si aūt tacet impius ſe integrate ſua m. q; im
pietatis eius meritū fuit vt pigmus nõ dñet ad qđ ſpeculatoris ſermo ſe
retulit ipſe cum occidit qui tacēdo mori prodidit.
Si dicēte me. Piero. Suo ſit impii ſue iniq vt. hr. tranſlatores:
vnuꝰ quiſquis audit a ſpeculatore:& in ſua ſpietate morit:ſanguis tamen
de ſpeculatoris manibus querit. Aliter cui ſpeculator annūciat:& ille con
tēnens vitio ſuo morit:& ſpeculatore a culpa eſt alienus. vñ intelligimus
vtrūm. Ideo impio cōminari & dicere:morte morieris vt auertat a via ſua
impia & viuat. Cōminatio enī nõ in bonis eſt ſed in malis: nec in eo qui
quaꝝdam a vitijs ſi q; pmanēt. Magnitudo diſcrimē ē dei tacere timorem
vel rumore vel pigritia vel adulatiõe. vñ dicitur: Vbe mihi quia tacui.
Sanguinem. Hug. Sanguine peccatū deſignat ꝙ culpe ſpolet
ſi tacuerit imputaſ. vñ Libera me de ſanguinib⁹. peccatis. ſ. cantu.
Si aūt tu an. Suo ſunt que debet annūciare ꝓdicatori fideꝫ & opa
rio. Impietas ad infidelitatē pinet:prauꝰ via ad actionē. Debet ḡ fidei
re vt peius ad pietatē fideꝫ:poſtmodū ad vitā perabeat actionis.
Tu aūt animā. Si cuius opus ex ſarcite detrimentū patitur. Ipſe
aūt ſaluus erit.ſic tū quaſi per ignē vt probet.i. virtū ſpeculator ſine cri
De Ista
ſionis. h Et manſi ibi ſeptē diebus merens in medio eoꝝ.i.filiis
a reprehenſione eoꝝ:& merens ꝓ malitia eoꝝ. i Cum autem.
Hic conſequenter arguitur ecclieſia ſilentiū, & primo arguitur. ſecundo
punitur.ibi: Et facta eſt. Circa primū arguitur per ſimilitudinem ſpecula
toris:qui ad hoc in alto loco conſtituitur: vt denūciet ciuibus periculum
venturū ſuper eos vt ſibi precaueant:& ad excitandū eos ſi nimis pigri eſſēt
& dormitant,vt ſic ſemper ſint parati ciuitatem defendere:& ſi omittat ali
quid de officio ſibi impoſito dignus eſt punitione. Exhibit autem cura ſ
ſtruatus a deo ſpeculator ſpiritualia,& ideo ex officio tenebatur malos ar
guere de peccatis vt penitērent:& bonos monere vt perſeuerent in bo
no ne efficiam dei incurrerent.& quia nimio tacuerat ſolliet per ſeptem
dies.Ideo oſtenditur ſibi pena taciturnitatis quę debetur peccato ſue ſu
perbie ſi ſit negligens in arguendo peccatorum cum ſubditur: Sanguiꝫ
nem autem eius de manu requiram. Conſequenter oſtenditur ſua libera
tio ſui ſi fecerit quod in ſe eſt cum ſubditur: Si autem tu annunciaueris
impio.& ſequitur poſtea: k Tu aūt animā tuam liberaſti. Et vlem
oſtenditur filij de negligentia & obligatia in monendo ſuos vt perſeue
rent in bono:cum dicitur: Sed & ſi conuerſus iuſtus ab ſua pietē ſuiꝫ

Et facta

mine ſit mortis eius q; periit an reus. O p⁹ eſt magiſtri:ſalus diſcipuli.
Sed eſti. Dicit quoꝫ impio legimus. Vñ q; non audiuit & periit.
Aliud q; audiuit & in negtia ſua pſeuerauit. Sic duo iuſti ſūt. vnus q
nõ audiuit & periit.alter q; audiuit & puerſus alam ſuam ſaluauit. Neceſ
ſē eſt q; poſſit iuſtus cadere:& ſi magiſtrū habuerit ad meliora conuerti.
Bona eſt ega indigent
affidue perpetre ne vel la
pſus ab optimo curſu pe
dem retrahat.
Ponam offendi.
Burg. Sic in quo offen
dit⁹ penitere noluit:cõ
ſtanti penit de⁹ vbi gra
uius impingat. Poſſ
quoq; ꝙ penitentiā ci
uius nõ dolet:aut poſſ ē
& cū peccatis aut peccatū
aut pena peccati:aut pec
catum ſimul & cū pena
peccati. vñ moyſes. Nõ
dū cõpleta ſunt peccata
amoꝛreoꝝ. Et dauid ſuꝑ
gnat: Apponc iniqtatez
ſup iniquitatē eoꝝ.i
alios ꝓpheta. Sanguiſ
ſanguinez tetigit.i.poſſ
peccō addit. Paulus ąꝫ
ait:vt implcant peccā ſua
ſemp. Iohēs ąꝫ p angelū
dr:Qui in ſordib⁹ ē
ſordeſcat adhuc. Et hic
ąꝫ:Si fecerit iniqtatem
poſſ ol. co.e. Quaſi: qꝛ
videre penitendo noluit
vbi ſaz impegit iuſto eſt
ſubdis deſerene:ponam
ei vbi grauꝰ impingat.
Hoc aūt nõ eſt ad poſſi
impellere:& a peccō nõ li
berare. Sicut illud: In
darabo cor pharaonis. Obdurare dicitur deus cum ab indurationē nõ
liberat.Non enim cor peccantis obdurat.
Nõ erūt in me. Hugo. Hoc nobis maxime conſiderandū eſt:qꝛ eſt
mala cõmutimus ſine cauſa ad memoriā bona tranſacta reuocam⁹: qñ
in ꝓparatione malorū nulla debet eſſe ſtudia ꝓteritoꝝ bonorum.
Surgēs e.i. Hugo. Seruata veritate hyſtorie diuina eloqa aliqñ
ex loco cauſa deſignant. Sicut eſt meyſe deſiderante de monte populo in
deoꝝ in campeſtribus data eſt. Et ezechiel iubet in campum egredi. Alio
qñ ex ꝓpheticę predicōe vbi iudeis dr:hyſto erat. dñs ē in medio tui.Pere
rū ad ꝓpheta locutus dicit: Egredere in campū & ibi loquar tecū. ꝓtius
enim ꝓphetie gratiam iudee dignatus eſt infundere:& poſtmodū in lati
tudine gentium donauſtrare.
Egredere in cā. Piero. Non in valles ꝓfragoſas:nõ in turpes ꝓ
ruptas & in campi latitudinē que poſſit gloriā dñi capere. Vñ apſo cotin
ſtanter admini in vo:qñ ingredit ad captiuos de quib⁹ dicit eſtq; in
ſultant & perſequunt eū forti manu indiget vt poſſit reſiſtere. qñ aūtem
ingredit in campū ſc,ſuper cum manus dñi:ſine cuius adiutorio cpire nõ
poterat & nõ addit fortitoꝝ ad videndā gloriā dñi nõ ad pugnā egredit.
Hugo. Mꝛaliter. Egredere in campū:extra te.f. poſſeſſa coerige & ab
iniqtate cõpelle. ibi gloriā dei pdicatoꝛ videt:qꝛ tāto largius doctrine glo
riam peꝛpitiqueſo ſe in laboꝛe predicationis ex amoꝛe ꝓximoꝝ extendit.
Hoc ciꝛco adr ad domū redit:vt in his que dicit qualis ipſe ſit ei⁹ agno
ſcat. Si ei bene loquit & nõ bñ facit:ad campū quidē loquēdo exit:& ſed
ſemetipſum cognoſcendo domū redire contēnit. In medio domus inclu
ditur quādo p ſpūs gratiā ad dilectiōa mētis fuc ſecreta reuocatur & vt
apud ſemetipſum in deo anim⁹ quieſcat:& p exteriores concupiſcētias nõ
diſſoꝛtat. vñ: Tolle gradarū ruī & vade in do.t. In domo poſt campum
ꝓdicator: claudi precipit vt poſt gratiā doctrine quā ꝓximis miniſtrat ad
conſcienciā redeat & ſubtilius diſcutiat:ne de his que foris ꝓdicat:inanē
laudem querat. vñ:nõ ſint alieni participes rui.de quib⁹ ſ.dr: Alieni in
furrexerūt in me. & f.q.a.me. dauꝰ ſup cum vinculatoꝝ quāto magis ſe diſ
cunctis:tanto amplius agnoſcit quātis mentalitatis fue infirmitatib⁹ligat⁹
ſit. vñ:beſiderii habdo ſolui & eſſe cum chriſto. & dauid ingt:vt audiret
gemitus vinculatoꝝ. & Hieronimus: Circūdediſcauit aduerſum me vt nõ
Nicolaus
a Et facta eſt. Hic ꝓfr ſilentiū ꝓdicti punit. Primo cum premittit
diuina apparitio ſibi facta.cum dr: Et facta eſt ibi ſup me manus dñi.et
dicit ad me: b Surge⁹ egredere &.quaſi dicerat:illi cum quib⁹ ego nõ
ſunt dignus videre gloriā dñi tibi apparentē cum ſint rebelles & increduli.
d Et exi ibi ſola do.ſtabat &.i. vilio imaginaria ſilio illi que deſcripta
eſt.i.ca.de aliab⁹ & rotis firmamēto:& ſedente ſup thoꝛū:ad reſtituendā
gloriā diuine maieſtatis. e Et ecidi in facie mea.q; humana fragilitas

liberaſti. Sed & ſi conuerſus iu
ſtus a iuſticia ſua fuerit & fecerit
† † quia nõ ſtatim.manifeſt † † ne palam viuendo
occaſi & male conuerſus ſum in tranno.& mox cum
confregitur ſtina.
iniqtatē: ponaꝫ offendiculum
cor̄ eo Ipſe moꝛietur.quia non
† † culpa tua quāli viuere poteſtis ſi magiſter docuiſ
ſet † † ſic ruina vigilātē cui ea ne ſe cadere.
annūciaſti ei. In peccō ſuo moꝛie
† vere ſuꝑbiendo
tur:& nõ erunt in memoria iuſti
† † quia iuſtificati † quia actualiſ eſſe ſolūmo in q
dictatione participe eſt in comunitate. † prius.
ce⁹ cius quas fecit. Sanguinem
† q; nullo ordine detruſit.
vo eius de manu tua requirā.
† ad penitē. † † etiā iuſtus magiſtro
ego.vñ diſpoſitione † inſpirabilis de bono ſuo.
Si aūt̄ tu annunciaueris iuſto
vt nõ peccet iuſtus & ille non pec
† † bñm mundo † in celo † quaſi magiſtro tuo
cauerit: viuens viuet q:⁹ aunũ
† innocentando.
ciaſti ei:& tu animā tuā liberaſti
Et facta eſt ſup me manus dñi.
† † quia ſolū vbi illi videbunt † † qui egreſſus fu
erat ad tranſmigrationem † q ſedeꝛa
& dixit ad me: Surge⁹ egredē

† † ſpiritus medio.f.capitoꝝ qđ vel videre ſi p ora
in campus & ibi loquar tecum.
† videbit vbi ingredietur & egredietur ſedentes qđ vel
illum quia ſtatum capitoꝝ audiere non poterāt
† † genera que longe longeq; in illo
Et ſurgens egreſſus ſuꝝ in cam
† in gratitudo
pum.& ecce ibi gloria dñi ſtabat
† ipſe miſeſſus gentibus apparuit quę prius ſe eſ
ſe indebitum ipſi reuelauit orebat aut
q̄ſi gloria quam vidi iuxta flu
† flumen glorium ferre non ſuſtinens † nulla gloria
mē chobar:& cecidi in facē meā.
† idem † † ſpiritus redeuntis
Et ingreſſus eſt in me ſpiritus:&
† † leuauit † † qui humiliter tenui † † in he
no ego quaſi ſuper pedes et reſtituendus ſtatim.
ſtatuit⁹ me ſup⁹ pedes meos:&
locut⁹ eſt mibi & dixit ad me: In
gredē:& includere in medio do
† minus ferūt
mus tue. Et tu fili hominis ecce
† nulla prudentia quę poſ
dāta ſunt ſup te vincula.& liga
ſuras eſt in omnibus tamen obedientia eſt
bunt te in eis:& nõ egredieris in
medio eoꝝ & lingua tua ad

Et ecce ibi glo.
Quid ante vidit lateralē
tum & elevatē dñi & ſer.
ad ſtatū:quia tarda ſta
uid interpretat ſi auditū
mus gloria videbat:q;
ſignificat nomen huius
miſſit gloriā primo ſuꝝ
& quia ſtabilē nō dabat
re. Vbi ita ait dñs
& perſeuerauit cū eis ſta p
pheta in campo vidit.q
in medio captiuoꝝ nec
ſtare poterat nec videre.
Et cecidi in facē.
Hugo. Quia ſpūs hō
ad intelligēda ſublimia
leuat:ac cōſpiciōe ſti
mirabilitate dei infirmita
tem ſue condicōis tanq;
ſtatum non
habet q; & ante dei oculos
ſe dicerit & pulueri vilior
Et ſtatuit me hoc
campo &.ꝓphēta ingt:
ea etiam dicitur ſcītum
ſpiritualiciis dominus
erat qui eos illuminet:&
gratiā ſtatus ſuę hoc dicit
ret & poſt ſuper pedes.i.
bona opa ſolidauit. vñ:
Confirma vestra facta poſt
huc veſtra.
Et locutus eſt mi.
Hugo. Sm hyſtoriā ebdomadē exemplū nobis ꝓ ꝓphetā tribuit.q; modo
huc dicerat.modo illuc:ſ ſue voluntatis arbitrium ſemper ad dei tran
git imperium.
Ingredere. Burg. De medio populi erit ꝓpheta in campū de cam
po redit in domū.vt predicatio q; tudei facta eſt:egrediat in ſcientia ꝓphe
tie repleta recipiat tacita ſpūalis doctrine dona que ante amiſit:& incipiat
dere in me. do.t.quia antichriſti tēpore ab his gētibus que ſubdebantur re
manſerint iudei ebraici veris perſecutionib⁹ angu⁹tiabunt. vñ ipſi dicti
ſunt gentib⁹ & ciuitatē ſanctā calcabūt mēſibus.xl. duobus.
Ingredere &. Quaſi quia roborat⁹ eo adhuc tribus malefactis ni
hil timeas:ſi reuertere in domū tuam:vel ad neceſſaria coperta vt qui
dam putant:vel in ſignū future obſtinatie:& quō ciuitas diſcalciat⁹ ru
dum triū annoꝝ capiuitatē & nuditatē populi nūciaturus & tu claudus
domo ope ipſo ꝓpheta vicinā obſtinatē hieruſalem.
Et tu fili hominis. Quod ſi domo claudit⁹ egredi:ſ
ſed inter multitudinez captiuoꝝ ſolitudinem careris patiris? obſtinatio
ſudicium eſt:que clauſa hieruſalem & circūdata ab exercitu chaldeoꝝ:ni
ſi nullum exire permittet. Hoc eſt illa de qua hieremias loquit & ezechiel in
ſequentibus in aqua carnes populi conſeruantur.
Ecce dabo. Hugo. In domo ꝓpheta legat ſequentia ab ipſo ſue ge
nere iudea hactenus tribulationem ſuſtinebit perſecutionis pcella vinculis
dolorisq; non egrediens in medio eius:quia ad cecitā prauorum predica
tio non peruenit.& linguam tuam adhereat faciam palato tuo:quia ſic
inſtantibus reprobis predicatorum ſcientia tacere compellitur. Cum aūt
locutus fuero tibi &.quia etiaſ & bella predicatori multi ex iudeis qui
in infidelitate remanſerant:ad cognitionem veritatis redeunt. Tunc
enim velat in ętrono eo ꝓphete aperitur: cum in predicatione bone
et enoch a iudeis ad fidem redeuntibus: ꝓphetia de chriſto fuit co
gnoſcitur.
Et linguam tuam. Aliquando pro vitio predicantis:aliquando p
vitio audientis ſuberatur:& ſermo predicationis aliquando pro au.vtili
bus bonis: datur.& mo doctoribus etiam malis: aliquando propter
vtroq; ſufficiendos: aliquando propter vtroq; damnandos ſubtra
hitur.
De Ista
te ad diuina preſentiā. f Et ingreſſus eſt in me ſpiritus &.i. contulit
mihi ſubſiſtendi virtutem quam ex me non habebam.& ſubdit pena ſilen
tij predicti.cum dicitur: g ingredere & includere vbi vtꝛ ponit tu
plex pena. Una eſt reclusionis & ligationis, vñ ſubdit: b Ecce ſunt
ſuper te vincula:& ligabūt te in eis.f.funibus tui. volo enim q; ſic te factus
ligari.Secūda eſt ſuberactio locutionis.cum dr: i Et lingua tua adhe
rere &.vt ſicut nimio tacere in pena vehitur.ſic inuitus tacere in ni
una ptāte. Et ita cū nõ cognitur hic.ſi ſuppoſit ex ſolicitis. Alia adhuc

Quia dominus. Quasi tanti amatores sunt ⁊ pro deo mortem
pati vt conterant ad mercantur audire. ⁊ quo pacto vera nutrix mulcet
do peccatrices puellas sub quodo ille qui a vobis corrigantur.

Qui audit. Vero. Vocabilis agit ultimo. Qui audit audiat ⁊ q̄ vult
discat libenter. Quasi qui habet aures ad q̄ no habet ad q̄ videt hoc
audiatur ab eo.

Dog. Qui audit ab
ab. ⁊ q̄ aure. q. d. ⁊ tu q̄
stat a malo opere ⁊ nō q̄
stat a vana cogitatione
aperat ⁊ quod dicit: vide
runt eam hostes ⁊ deleti
runt festum eius.

Dog. Qui audit ver
ba veritatis audiat. ⁊ pe
nitet: quasi videat aliqua
negligentia. vnde. Noli
emulari. malignati. ⁊c.

Qui audit. Vero.
Similis facie est ⁊ ca
uere ⁊ log. p̄ spe. et pare
pleruto cautus ⁊ spe. vt
dicatur. Ibi populi non
credentes facti. Obliquit
q̄ tacito pectore dilo. Qui
agit. de multitudine pec
catorū tacite et vitii et
quod est. pectit. de quo
dicit. Qui audit audiat.⁊c.
aperto ore nō potest vo
lumen. si vult audiatur lo
qui ad populū. C IIII

C Tu fili ho.
c Dog. Quasi co
gnoscat q̄ filius. et
si sup se eleuatus: diuina
secreta conspicit.

Et tu fili hominis. Vero. Vult ⁊ ostendere subito corruit ⁊ eo
rum penas subtrahi. ⁊ peccat ne culpas imitent. vñ hic tacet desolatio sub
aligm. Vero. Hoc ⁊ signat. ⁊ obstinatio. Et ante ⁊ mandibus aperui⁹
laterculi vel tabellas cerae pulueri solēt grānas. i. lineas geometrie ra
dio scribere. vñ quidā putant geometrie scientiā attendentes q̄ scilus capito
rancos mille q̄ terrā deserebrēt: q̄s geometrie peritī est. In Zacharia q̄s
angelus habet geometrica catena ad mensurā hierusalem.

Ordinabis. ⁊c. Dog. Predicatur obsidionē ordinat: ⁊ per hē
monitio verba singulis virtutibus q̄ vel q̄s modis vitia insidiant edifi
cat.

Dog. Declarata est hactenus in terreno corde prophetico superne pacis
amore literatio actus: nunc git. vehemēti accedens ad scripturē dei ppara alacs
sui ad tyrannos. Vero. Abundiones q̄ mala manita contra montes
venientes vitia sub veritatē specie se abscondūt: ⁊ in alto se obtendant p
imaginem: cum sint in imo per actionem.

Et ponēs ariē. Dog. Quibus muri fundamenta quatiunt: lapideo

Nicolaus

exhuit est ei: a Quia domus crasperās est. f. populus tuus. q. d. vna
est hec ligatonia ⁊ fabricationis loquele est: vt per hoc offendat q̄ nō sint
digni tua societate ingrediendo ⁊ quaerendo cum eis: nec etiam digni tua
doctrina ⁊ reprehensione. sicut tua cohabitatio cum eis ⁊ allocutio tpe com
petenti facta: non fiet eis sīn cordis meritatē et mea reh gratia. nō sequ:
b Cum autem locutus fuero tibi aperiā os tuū. quando tibi loquēdi fa
cultatem. c Et dices ad eos. f. ea que iniungam tibi. d Hec dicit
dñs deus ad ar. audiat ⁊c. Solus q̄s dicit Ra. Sa. illud nō ponit hic quasi
impositi exercitii ad dicendū populo. sed potius dño dicente ei: aperiam
os tuum ⁊ dices ad eos. f. ea que tibi iniungā: dño dicit ezechieli cōdolo
rum populi dicēs: e Qui audit audiat ⁊ q̄ q̄situ quiescat. f. aliq̄ de po
pulo te audiat verbis tuis acquiendo ⁊ aliq̄ quiescant ab auditu verbo
tua repellēdo ⁊ de illis ipsis: Quia domus exasperās est. Scōm alios
sēo verbū est ipositū ezechieli ad dicendū populo in pīona dei. f Qui
audit ⁊c. Qui vult audire audiat: ⁊ qui nō vult desinat. ⁊ est mod⁹ lo
quendi eius qui grauiter ⁊ molestē portat verbū audiendi. nō subditur:
§ Quia domus exasperans est. C IIII.

c Tu fili. Postq̄ descripta ⁊ effecti ipositio. Hic phr ponit ipsius
ti circuitio. ⁊ dividitur in duas partes. quia primo ponit cruciat
⁊ populi destructio. Secūdo destructionis ratio. ca. v. Prima adhuc in
duas quia primo describitur cruciatio ⁊ populi exterminiū. Secūdo ef
fectus remotū. ca. iiii. Prima adhuc in tres: q̄ primo vicina destructio p̄
dicitur secundo multiplex abominatio in hierusalē obtēdit. ca. viii. Ter
tio scripturā ad propositū reuertitur. ca. ix. Prima adhuc dividitur in q̄t
tuor quia primo describitur ipsius hierusalē obsidio. Secūdo populi sui
ad ceratio. ca. v. Tertio terre depopulatio. ca. vi. Quarto vicis vastatio
no declarat. vltio cuttatis. Secundo ex hoc equalo oppositio famis. ibi:
Et tu fime. Prima adhuc in duas. quia primo describit obsidionis mo
dus. Secūdo captiuitatis vel iniquitatis tpus. ibi: Et tu domine. Circa

berere facā palatū tuo ⁊ eris mu
† qua q̄dē ex causa non subsis,
tus. nec quasi vir obiurgans. q̄
dō⁹ exasperās es: Cū ät locut⁹
fuero tibi: aperiā os tuū. ⁊ dices ad
eos: Hec dicit dns deus: Qui audit
† an. qui audit ⁊ q̄ quiescat: ⁊ quiescat
quia domus exasperans est.

C. IIII.

Et tu fili hominis su
† inimicum multiplicēs
mē tibi † laterem: ⁊ pō
† tabellam meam q̄drangularem ⁊ planam
† ædificandā ⁊ expugnandam ⁊ circūdandam
neo cum † ferramento ferreo: ⁊ describes
† unde † gaudia tuorum pr̄ti.
in eo ciuitatem hierusalem. Et
† post ut et prolecta animi que te cautione le
quamur immobilis.
ordinabis aduersum eam obsi
† predicenda † & quibus ritu dandi
sum ac oppugnes.
dionē: ⁊ ædificabis † munitiones

† † gr. colpos. armenus. Longhitudines. † † que
ædificandum est. † † collocate malignitas
figurantis indicium tu mendrande sunt cum quodā
libri exigua rotā.

⁊ † pponabis † aggerē. ⁊ dabis
† † militum castrorum. † † vis singulis insuetis.
ptra eā † castra: ⁊ pōnes † arietes

† † vel pīs in domibus vallis positus significans
aliud cum ferro cuncta per ponitur quod murus fir
mum et edificatus ⁊ omnia in hostes contringenda.

i gro: Et tu sume tibi † sartaginē
† & indicat exuigi solertia.
ferream: ⁊ ponēs eam in murum
ferreū: inter te ⁊ inter ciuitatem. ⁊

† † aliquando fiunctus agendo. † † fiunctitate in
dicium fm illud. vultus autem domini super faciem
eius nulla. ⁊ p. o. ⁊ c.

† obstinabis † faciē tuā ad eam: ⁊
† † Impatia temptationum euidentiam ostendentes
quomodo pondus tanto vigilantius vrgat.
erit † obsidio nez: ⁊ † circundabis
† obsidionis † f. o. c.
eā. Signū ē domui israel. Et tu
dormies sup latus tuū sinistrum
⁊ pōnes iniquitatez domus israel
sup eo: numero dierū quibus dor

† † Ezechiel significat verbis victus captiuitas sub rege Ie
chonia. q. anno ⁊ qui captus est ⁊ ciuitas. Predicatum est hactenus
de hac causa. nunc ⁊ qui captus est ⁊ ciuitas. Predicatum est hactenus
terri in significatione. Oracula populo in futuro ⁊ futuri seruitū ybrarum. Et
ne verbis quā putabāt firmissimā ⁊ inoppugnabilē intēri Ezechielem. Et
ratur q. ad tacā aque illico soluit. vt de qua dr: Obliquid petra durissima
vel solens est mons fine
fyb veritas in tantū ⁊ q̄n
tudatōe babylonica ex
ripatur. vñ. Aperiā os
dicet vobis sup vos aquas
multas ⁊ fontes regni ar
gentum.

Et ponēs ariē. Aliq̄
qñ cui singularis vitia hmi
nde mouit scrūtatiq̄ in
gyro a fidicatore pensan
tur duz oñdat q̄ blande
lusoria ponit qñ alpe
ipanētia ocultus hostis.

Et tu sume tibi. Dog.
go. ferrū ferre meritū ⁊
In sartagine obsidiū frigi
tur: p sartagine q̄ ferrea
spēdalis qñ lectio figura
signat: q̄ doctrina alam
frigit qr valde cruciatus:
dum vidēt infirmos cor
ma deserere: capitia ignre.
vñ: Quis tam mature ei
ego nō l. q. s. cam. ⁊c. nō
vt Ita paulus: pena ar
dentis virtutis alienata
ex sua affectiōe parabat

Et ponēs eā. Dog.
go. vt ē audire to q̄ vos
tur noluerit: doctor tamē
p zelo quē habet vna

nō sit: ⁊ securus sit in vie tutiori. Multis deo matue sacrificiū q̄ ol⁹ alter
vñ: Zelus domus tue co. me. Inde precipit vt similia oleo conferta ⁊ ar
tatione frigat. i. munda mens per sancti ardoē qñ cremātur: ⁊ charitati
mi secatur: que in cōspectu dei ardet ⁊ lucet.

Et obstirum. ibi. Dog. Aliquando fiuctus agendo. vñ: Filie ebri
sant sensa corpus illarum: ⁊ non offendas faciem tuam hilarem ad illas.

Et tu Dominica. Vero. Sub facie filio romelie q̄ regnauit in ifl
annis. xx. percutio facca filio manae ofio suo: theglathphalasar rex assy
riorum cepit aion ⁊ gabel domū maachā ⁊ manaen cedon. ⁊ asor⁹ gala
ad: ⁊ galilēā ⁊ vniuersam terrā neptalim: ⁊ transtulit eos. I. assyrios post
quē regnauit in israel oseē filius ela annis nouē: captusq̄ est cui⁹ omni fa
maria ⁊ salmanasar rex assyrioy: ⁊ transtulit est israel in ela ⁊ asyr in
yra fluuium gozan: in ciuitates medoy. Sexto autē ezechie regis anno si
cut Regū narrat hystoria: captus est osee a quo si supputemus quot an
nis israel in angustia fuerit a sexto anno vsq̄ ad vicesimūnonū. tot enim

De lyra

primū dicitur: Et tu fili hoīa. ille modus loquendi frequēter ste ezechiel.
cuius rationē assignant doctores cōmuniter. f. ne ex eleuatione contempla
tionis obtuisceretur humane fragilitatis. b Sume tibi laterē. f. ymā
vt possint tibi postea pōi figure. i Et ponēs eum coram te. vt videas tu
diligenter ⁊ attente. k Et delineabis in eo. Lin medio eius ciuitatē hie
rusalem. l Et ordinabis. i. describes. m Aduersus eam obsidionē.
in circuitu ei⁹. n Et edificabis munitiones. i. describes tibi ante ipsā
lignearum: ex quarum similitudine videre ab extra illa que fiunt in ciuitate.
o Et cōportabis aggerē. i. describes portatores terre ⁊ lignoy ad implē
dum fossata. p Et dabis contra eam castra. i. describes acies armato
rum oppugnantes eam. q Et ponēs arietes. i. describes. sunt aūt arie
tes ligna obliqua in capite ferrata: cum quibus impellit murus ad caden
dum. ⁊ sic videtur q̄ ille later erat satis magnus vt possent in eo describi
dicta ita: tamē in parvulo figuris possunt multa describi in satis parua spa
cio. r Et tu sume tibi sartaginē ferreā ⁊c. per hoc designat q̄ deus ad
misericordiā nō respiciet ciuitatē hic obsessā. s Et obstirabis facē tuā
ad eā. respiciendo eā quasi facie tonsa ⁊ iratā: in signū q̄ deus est ei iratus
implacabiliter ira: ideo subditur: t Signū est domui israel. Dicta que di
cta sunt tibi sunt signa obsidionis ⁊ destructionis hierusalē. v Et tu
dormies. Vbi phr ponitur captiuitatis tpus fm latinos. ⁊ primo ponit
ad captiuitatē decem tribuū: que vocant hic domus israel: cum dicitur:
Et tu dormies super latus tuū sinistrum. per quē designatur regnū decē tri
buum: quod a principio recessit a cultu diuino suo hyeroboas rex primo
qui fecit vitulos aureos iii Reg. xii. x Et ponēs iniquitates domus
israel super eo. ⁊ per iniquitates intelligūt hic pene p iniquitatibus patrū.
y Numero dierū quos dormies sup illud. f. sup latus sinistrū. ⁊ subdit
numerus dierū. ccc. ⁊ xc. dierū: ad ostendendū q̄ tot anno dom⁹ israel
in captiuitate ⁊ afflictōe p iniquitates suos. tot enim anni⁹ fuit de
cem tribus: quā fuerūt a prima captiuitate regni decē tribuū: qui fuit theglat
phalasar qui captiuauit duas tribus. ⁊ dimidia cisiordanē vltra iordanē

mies sup illud: ⁊ assumes iniqui
† ut sit figurativa
tatē coꝝ. Ego ät dedi tibi ānos
iniqtatis coꝝ: numero dierū tri
centos ⁊ nonagita dies: ⁊ porta

bis iniqtatē domus israel. Et cū
cōpleueris hec dormies sup la
† † f. figurative representans.
tus tuū dextrū sc̄do: ⁊ assumes
iniqtatē domus iuda. xl. diēb⁹:
Diez p ānō: diē inquā pro ano

templo ⁊ noticia dei in samaria fuit. Mentre iuda qui in culpa ⁊ religio
ne dei. Et notandū q̄ in altera ꝑte penna peccantis in altera virtutis exer
citium. Sicut ergo ibi latum: sic ⁊ hic quasi vtrique pene mensure pro
dies varitas ē p diuersitate meritoy in retributione bonoy ⁊ malo
rum ut ibi ad ⁊ in septē. vñ:
⁊ in captiuitate in septē
annis. Nam dicit ibi
ubera. Vero. Cui
ubi voluerit dispone. ⁊
prima captiuitate qui fa
ciat ⁊ ibi manet filio qui
dē regi decollato regnat
in samaria annis. ⁊
qñ phas rex assyrioy ab
israel mille talenta. vnde

Dog.

ti in tributū accepit. ⁊ post cum alios duos annos facit quos regnauit in
israel inuenit. xxii. anno ozie regis iuda. xl. annos qñ bello fuit bello
riosus quod tredecim est. Ezechiam enim finito ozie imperio ⁊ ad hoc re
gnante israel seruitutis iugum excutit.

Dormies super. Vero. Decem latera dormitio. f. annoꝝ. xl. facit
le dicitur. Post hoc achaz cum q̄ Joachim regnauit filius eius Ioa
chim q̄ ⁊ iechonias. iii. mēsibus tm⁹. Quo regnāte ascendit rex nabuch
donosor in hierusalem ⁊ oppugnauerit eā. Interim venit nabuchodonosor ⁊
egressus ē ad eū ioachim rex iuda ⁊ mat⁹ eius ⁊ principes eius ⁊ eunuchi
⁊ fuloperūt eū rex babylonis. vñ. anno regni sui. octauo abstulit thesauros do
mus dñi. ⁊ thesauros domus regis: ⁊ paulo post trāstulit eos babilonē. ⁊ ca

De lyra

dño ⁊ seruite illi soli. Et subdit: Abstulerit ergo filii israel inuitum ⁊ ista
rochyn seruierunt domino soli. Numerus autem annoy sic accipit: Mo
yse ⁊ iosue obtinuerūt iudicauit populū tribus annis. Iudic. ir. post eos
thola. xxiii. iayr. xxii. Iudic. x. ii. subdit q̄ populus israel post mortem
iayr afflictus fuit per filios Amon ⁊ philistiim. xviii. annis qui non possūt
computari in tempore iudicio sequentis. f. tepe qui iudicauit populū rōi
ser annis. ⁊ ideo accipiuntur hic. xviii. annis in quibus populus fuit sine
iudice post quos tepe iudicauit. vi. annis. abesson. viii. abialon. x. annis
viii. ⁊ hec habentur Iudic. xii. samson. xx. Iudic. xvi. heli. xl. i. Reg. iii.
cui successit samuel. Iste autem anni simul iuncti facile annos. cc. vii. ut hic
habemus. viii. annos superfluos qui sic rationabiliter possunt reputari: quia
enim scriptura dicat q̄ omnis israel fornicatus fuerit in ephot facto a ge
deone applicando illud ad cultum idolorum. tamen non dicit q̄ hoc fu
rit immediate post mortem gedeonis sed forte fluxerunt. xl. viii. anni: aut
vel aliqua pars eorum. Item aliquando dimidius annus vel minor pars
vnius iudicis pro anno integro cōputatur. vt quando instituit in fine an
ni vel post medium. ⁊ sic fm plures iudices possunt reputari fm veritatē
illi. viii. anni vel pars eorum a numero posito in scriptura. nec tamen pro
pter hoc scriptura continet falsum: quia loquitur fm cōes modū loquēdi
sicut si rex francie coronaretur in natiuitate dñi: diceretur regnare illo an
no. f. anno dñi tallijn palcate sequenti incipiet annus secundus fm eoꝝ
nationē fm cōmunem modum loquendi propter mutationē numeratio
nis fm annos domini. Numerus autem annoy iniquitatis domus iuda
incipit a tempore manasse regis iude qui horribiliter peccauit ⁊ populus
peccare fecit: ponendo idola in templo domini. vt habetur. iii. Reg. xxi.
propter quod sententia domini de futura captiuitate populi aliquibus pro
cariis manasse. iii. Reg. xxi. vbi dicit: Verūtamen non est auersus dñs
furor suus ab ira furoris sui quo iratus est furor eius cōtra iudam propter irri
tationes quibus prouocauerat eum manasses. Dixit itaq̄ dominus: Etiā
iudam auferam a facie mea. Verūtamen iste manasses penituit. ⁊ postea
fideliter regnauit ⁊ idolatriam abstulit: propter quod totum tempus fuit
non ponitur in peccato iudeorum sed tm. xvi. anni primi ⁊ duo quibus regna
uit amon pessimus cui successit iosias: de cuius tempore nihil ponitur: q̄
fuit sanctissimus: cui successerunt duo filii eius valde mali ioachim ⁊ sede
chias: ⁊ quilibet eoꝝ regnauit. xi. anni simul iuncti faciunt. xl. de
tempore eo ioachaz ⁊ iechonie nihil ponitur: q̄ fuerunt mali ⁊ idolatre:
quia quilibet eoꝝ regnauit tm tribus mensibus: ⁊ computantur in tē
pore alterius. Videtur mihi tamen q̄ vtriq̄ expositioni predictē addēn
dum sit q̄. cccxc. dies in quibus ezechiel iacuit super latus sinistrum ⁊ de
trum fuerint signum temporis obsidionis hierusalem: quia in tem
cium post percipitum de ciuitate tacentia. Et conuertes faciem tuam ad obsi
dionē hierusalem. q̄ sic pōt declarari: hierusalem fuit obsessa a chaldeis anno scde
chie. ir. decimo mēse. x. die mēsis: ⁊ capta fuit anno. xi. sedechie mēse. iiii. ix
die mēsis. vt hr Hiere. lii. ⁊ sic a principio obsidionis vsq̄ ad finē eius fla
rit annus integer ⁊ quasi mēses. x. xviii. dies. ezechiel aūt dormiuit super
latus sūm sinistrū. ccxc. diebus. ⁊ sup dextrū. xl. dies: q̄ simul iuncti faciūt
cccxxx. dies: quoy. ccclxv. faciūt vnū annū integrū: ⁊ remanēt. lxv. dies q̄
faciūt duos mēses ⁊ sic dicere fic aliquo obsidionis hierusalem vsq̄ ad eius ca
ptionē. nō excedit ꝑ̄ quantitatis ꝑpone supp verbis latinis: nisi in tri
buo mēsibus. ⁊ xvii. diebus. Et rōnabiliter pōt dici q̄ tāto tpe fuit interru
pta obsidio: q̄ chaldei audiētes q̄ egyptii venirent in auxilium iudeoy rel
querūt obsidionē vt obuiarēt eis: quos fugatos ad obsidionē redierūt: vt
hr Hiere. xxxvii. ⁊ in tali recessu ab obsidione ⁊ introitu tanti exercitus fa
cilis mira mōsa. ⁊ xvii. dies. ⁊ sic hr ꝑpositus. f. q̄ tpo obsidionis hierusa
ipse stātis: ⁊ tpus dormitionis ezechiel fuerit aqualis. sēr vide scripturā

principes: & vendet eo forte eorum: & cetera que militia: & eius artifex & luctuosa rem relinquit pauperie. Quo capto regnauit Ioachim annis .xi. fili⁹ q̄ supra dict⁹ templū dedicauit cuius dedicatio vsq; ad secundum captiuitatis anno pertinuit. Cuius. lxx. Cuius tempore autem dedicationis templi anno .cxv. no regnante in persis ultra ciro aliquo medoy rege. hic finit⁹ ciclum. l.

Et tu fili hois tolle tibi gladiū acutū: radentem pilos. & assumes tibi statera ponderis: & diuides eos. Terciā ptē igni combures i medio ciuitatis: iuxta cōpletionē dierū obsidionis. Et assumes tertiā ptē & cōcides gladio circa eā. Et tertiā ptē ventilabis in vētū: & gladiū nudabo post eos. Et sumes inde paucū numerū: & ligabis eos fimbrie tue. Et de illis rursū mittes in medio ignis: & combures eos igni: & exibit ignis in omē domū israel. Hec dicit dñs deus: Hierusalē in medio gentiū posui eā: & in circuitu eius terras. Quarē cor ezechiel minora remanet: & olee statim se sponsa copulat: nec castū exopt⁹ se hic dicit aut nō debere meretricis cōmixtione se maculari. Cū tēte aplo: vnū coop⁹ efficiat q̄ adhereat meretrici. vñ obtenditur: nō fm̄ litterā ita fuisse in rei figuram synagoge vel ecclesie.

Fimū boū. & culoru. f. mala. Fim⁹ vilis boū ab humani stercoris lōge differat. Imūdicia: vsq; hodie q̄ apud iudeos ita seruat: sola vt nō ex medio sit. f. panē illi⁹ hūano stercore. Nec q̄ cū idolis seruūt nec demonū pontra venerat: si in fimo bubalino: nō ola ppter carnē & ventē & terre na bona opant. vñ: Aut fecerit ea viuet & ea. Non adē comedūt⁹ panē q̄ de ce. re. De q̄ Paul⁹ angelor⁹ mā. hōnō egyptio carnis⁹ mūcie tēmunitate viuēte. Ecce ego con. Olo finitū & dextri latetio nomitio si subtinericij panis: & spēz vanitate cōmestio: nopū lerubrice pingat qō hic agit: Ecce ego ptera &c. In oculis q̄s vltio iratus indignos nos

De lyra

ditur de homine operis illud. In hebreo habet: Coopes illud. dicto enis hebraica que hic ponit⁹ equoca est ad operire & coqere. Debet tamē videntur hic melius vtere: & in aliquo terrio vbi est defectus ligni cum colliguntur stercora boum desiccata in campis: & inde fit tanto. & ibi possit fieri de stercoribus humanis: ibi esset nimis abominabile. sic igitur ad designandum qualiter iudei comederent ciborū abominabile in terris alienis vbi buccerentur captiui. precepit deus ezechiel⁹ & faceret ignem de stercoribus hominū desiccatis & in camino calefacto illo igne coqueret panē suum: sed quia ezechiel hoc horruit. vidit: o A. a a domine deus. & dicunt expositores aliqui q̄ hic triplicatur a ad denotandū horroē triplicē f. villitatis materie: & transgressiōis legis diuinęs captiuitatis significatē sed hoc procedit ex ignorantia hebraici sermonis in quo est hic vna tm dictio: & sonat aliq̄. & est interiectio admirantis seu conquerentis. sicut dicit⁹ fuit. ca. Piere. p Et mortuus est & lacerata a bestijs nō comedi q̄d. adhuc esset mihi gratius vesci pane sic abominabili. q Ecce dedi tibi &c. in hoc tempe ault precepit. r Et facies panem tuum in eo. f. eo quo modo predicto. s Et dixit. Dixit pontifex predicto parabole exposito seu explicatio: exprimendo tamē in hierusalē futurā ea dī: t Ecce ego conteram baculū panis. f. sufficientiam cuiuslibet cibi qui nomine panis intelligit in scriptura. v Et comedent panem suum in pondere. l. nō ad saturitatem sed ad tamē aliquantulū temperandū. x Intollitudine ppter diminutionē victualiū & insulsionē obsidentiū. y Et deficientes pane & aqua. f. inaliter deficiet eis cibus & potus. z Et corruat vnusq̄sq; ad fratrē suū. nō potens se sustinere per debilitate & timore. a Et consumēscat. f. deficiat. b Iniquitatibus suis. f. propter iniqui tatis suas quas operati sunt contra deum & proximum &.

C. V. Et tu fili

Allegor. Iudei post offensum dei vsq; hodie subtinericios panes manducant: frumento: ordeo: fabis: milio & auena. Quorū alter homi nū carnes tumentes & crudas est. Quia cui credāt in vnum deum: habent aliqd frumenti: quia de filium negāt: ordeo tamē quo pascūtur: fabis q̄ bus venter inflatur: multo oppidū dī. vñ: pytagorici ab eisdē bus se abstinebāt. Propter lenēs etas phogenitura gbdie. abdi tū rusticoy & agrestiū et alitū cibus est. Auena sine arena & cicer⁹ bestia pascitur alaita. Gū Pelias fugiens Iphicl⁹ turta. lyr. fabe incircūcīsi panem inuenisse dicit⁹ pena rie signū &. vnde: & cetera pascitur: vt qui cibū nō inuenit in siracinationum mundard. patet ratio alimēta. Ier quoq; quam legit & nō intelligit subcinericiū panis est & operta nuditatis ture cere. vñ paulus: lacta te dio & obseruationes cere montarū habet q̄s sterco: vt rpm̄ incarnatū.

Sic comedēt. Propōte nō mō verbis: & facto. p̄phetauit: sicut Ezechiel panē comedit stercoreū sic filii tibi vt cis populus iudeoy: vel vt alij putant. & tribus: quē pollutū comedent in nationibus. Is non cōtinetur eis q̄ iam eiecti sūt de terra promissionis q̄ eiendi.

A a a. Piterum. Nem dñi Iehsu ipis: & cāa reddit: imo deputatur hoc facere nō posset & ipetrat q̄s petit: & fide

Et tu fili hois sume tibi gladiū acutū: radentem pilos. & assumes cū & dūces p cāput tuū & p barbā tuā. & assumes tibi stateram ponderis: & diuides eos. Tertiā ptē igni combures i medio ciuitatis: iuxta cōpletionē dierū obsidionis. Et assumes tertiā ptē & cōcides gladio circa eā. Et tertiā ptē ventilabis in vētū: & gladiū nudabo post eos. Et sumes inde paucū numerū: & ligabis eos fimbrie tue. Et de illis rursū mittes in medio ignis: & combures eos igni: & exibit ignis in omē domū israel. Hec dicit dñs deus: Hierusalē in medio gentiū posui eā: & in circuitu eius terras. Quarē cor ezechiel minora remanet: & olee statim se sponsa copulat: nec castū exopt⁹ se hic dicit aut nō debere meretricis cōmixtione se maculari. Cū tēte aplo: vnū coop⁹ efficiat q̄ adhereat meretrici. vñ obtenditur: nō fm̄ litterā ita fuisse in rei figuram synagoge vel ecclesie.

Fimū boū. & culoru. f. mala. Fim⁹ vilis boū ab humani stercoris lōge differat. Imūdicia: vsq; hodie q̄ apud iudeos ita seruat: sola vt nō ex medio sit. f. panē illi⁹ hūano stercore. Nec q̄ cū idolis seruūt nec demonū pontra venerat: si in fimo bubalino: nō ola ppter carnē & ventē & terre na bona opant. vñ: Aut fecerit ea viuet & ea. Non adē comedūt⁹ panē q̄ de ce. re. De q̄ Paul⁹ angelor⁹ mā. hōnō egyptio carnis⁹ mūcie tēmunitate viuēte. Ecce ego con. Olo finitū & dextri latetio nomitio si subtinericij panis: & spēz vanitate cōmestio: nopū lerubrice pingat qō hic agit: Ecce ego &c. In oculis q̄s vltio iratus indignos nos

De lyra

& solechit. sicut dicitur hiere. xxii. hic exponit litter⁹ illum Ra. Da. Expositores ade latini exponūt de pena reuerentū de babylonia: q̄ muros ciuitatis reparauerunt in angustia magna: vt habetur libro machabeorum. & de malitia quorundam qui tempore machabeorum concitauerunt gentiles contra iudeam. vt habetur. i. & ii. Machabeoy: sed prima expositio planior & magis consona litere videtur. q Hec dicit. Vt conficiantur ponitur expositio parabole. Primo tamē ratio dicte destructionis assignatur. Secundo parabola ad propositum applicatur. ibi: Terra pars. Circa primum dicitur: r Ita ct hierusalem. id est ciuitas quam in lege describit hierusalem significat. o In medio gentium posui eā. quia sita est in quarto clymate terre habitabilis super clymatibus ostracie. t Et contempsit iudicia mea vt plus esset impia q̄s gentes. dupli ci ratione: scilicet quia gentes legem sibi traditam a suis maioribus seruauerunt. iudei vo legem a deo sibi datam nō iquarunt. vnde hiere. ii. dicitur: Si mutauit gens deum suum. id est non mutauit & subditur: Populus autem meus mutauit gloriam suam. id est deum suum in ydola. Iste propter ingratitudinem beneficiorum a deo receptorum in lege datione & manne celestis nutritione: & similibus que non fecerat deus aliis gentibus sic q̄ dicitur psal. cxlvii. Non fecit taliter omni nationi &c. Ingrauat eodo eo aggrauat alia peccata. Ideo sequitur: v Quia superabundare scelere in malitia. x Et iuxta iudicia gentium que in circuitu vestro sunt non egistis operati. f. minus iuste q̄ ipsi vgitur. y Faciam in medio tui iudicia. id est vindictas iustitie mee. z Et faciam in te que non feci. scilicet tempestibus posteritis. a Et quibus similia vitra non faciam. Illud vltra nō significat ppetuitatē a parte post. sicut nec illud Esa. ii. Et nō exercebunt vltra ad pugnā: sicut plenius habetur ibi. quia importat tpus longū. f. quoslq; iterent talia abominationes vel maleficia. quod implebatur iudei in occasione christi: propter quod incurrerunt tanta mala vel maiora per romanos: quanta incurrerunt per chaldeos. Ideo subditur: b Comedent patres filios suos in medio tui &. hoc enim in vltimo obsidionis. Chaldeorum & romanoy fuit impletum.

Dicito vbo. Dico. hoc vlcis fauoribꝰ dicit dñs:
ecce ego ipse ego vos cognoscam ego cognitor & reddam
q in populum meum in qui ꝓpheticis non requiritis.

Et dñs ad me dicēs: fili hominis pone faciem tuam cōtra montes israel: & ꝓphetabis ad eos

liquias tuas in oēm ventū. Je
circūuado ego dñe dñs oc. nūi
ꝓ eo q fuit mea vidua i cor
ꝑ ꝓpter hoc ad prophetiam
omnib⁹ fornicib⁹ suis: & ꝓ oib⁹ ab
ominatiōib⁹ suis: ego quoq; ꝓpheti
gas. & nō parcet oculꝰ meꝰ. & nō
ꝓpheta ꝑ doctrinā ꝓpriam ecclē
mater ibor. Terrā pars tui pesti

hec ubera ꝑ ecclesiā ꝑ sinagogā & ydolatriā & ydolatras
ecclie intelligit ut. v. libros moysi. ubi a. lit. tractatū
est ubertas.

morieꝝ: & fame cōsumeꝝ i medio
tui: & tertia ps tui gladio cadet
in circuitu tuo: Tertiā vo ptem
tuā in omnē ventū dispergā: &

hums

gladiū euaginabo pꝰ eos. Et cō
no affirma loquitur non ꝙ locutus sit nos per pe
nas ingr circuitus eum erunt finitimi.
plēbo furoꝛ meū & requiescere fa
ciaz indignatōz meaz i eis: & cō

acepta ribꝰ ea.

solābor: Et scīent q: ego dñs

sub metaphora viri & uxoris dum enim vxorem
odiūt ꝙ ꝓpterea offendi neglexit eius gratia meam restaꝝ
fi & ꝑ vxorē non irritat ydola.

locut⁹ sū i zelo meo: cū impleue
ro eōz indignatōz meā i eis & dā
bo tei desertū & in ꝓpositū gē
tibus que in circuitu tuo sunt: in
cōspectu oīs ꝑtereuntis. Et cris
oppositū & blāsphemiā exēplū
& stupor: in gentibus: que in circui
tu tuo sūt. cū fecero in te iudicia

ꝙ ꝓpter hoc circumcisi sunt scribtura & ydolatras & ydola
latrie mala ut. v. libros moysi. ubi a. lit. tractatū
est ubertas.

i furoꝛe & indignatōe. & increpa
uero te in manu

quoq; cum hierusalem in hoc tabernaculo gemuit
angelicorum ciuium domini lachrymas quoniam
peccauerunt

paronibus ire. Ego dñs locut⁹
sum. Quādō misero sagittas fa
mis pessimas i eos: q̄ erunt mor
tiferę: & quas mittā vt disperdā

hominꝰ nostre temporibus memoria magis re
ꝓbationē ꝙ ꝓphetie ꝙmodo videm⁹ expletos
vos. Et famez cōgregabo sup r

omnis malorum pessime bestie sunt. unde: Complet te plenarietia sua
& ebrietate: & circuadabis bestia ita: confitemini nūi.

C. VI.

Et factus est sermo dñi ad me dicens: Fili

hōminis pone faciem tuam ad
mōtes israel: & ꝓphetabis ad

qui ydolis seruiunt

eos & dices: Mōtes israel audi

hec sed imperio spiritus sancti ꝓpterea increpantur ei similes: Ma
ne videt ecclesia. Magi quoq; docetur super montes abominatiōes. & de terra viatores qui reliquit terram & ꝓ.

te verbū domini dei. Hec dicit

superbis

dñs montib⁹ & collib⁹
rupibus & vallib⁹: Ecce ego idu
cā sup vos gladiū: & disperdā

in qua hec ydola adorabant

excelsa vestra: & ōmolabit⁹ ara
mea

que crebr fingunt.

straꝝ: & cōfrigentur simulacha

ꝙ ex ibi lapidum corpora mortuorum ibi ꝓiecta ꝙ ydolis immolauerunt

vestra: & dēcidā interfectos ve
stros ante idola vestra. Et dabo
cadauera filioꝝ israel ante faciez
simulachroꝝ vestroꝝ: & dispgaz

non ibi montium sed eorum qui habebant in de
serto aruspices.

ossa vestra circū aras vestras: i
omnib⁹ habitatoīb⁹ vestris: Et

ciuitas

deserte erūt: & excelsa ōmoli

ꝓpter stum eorum.

ent & dissipabunt: & iteribūt are
vestre & cōfringent. Et cessabūt

que crebr fingunt

idola vestra: & cōteret⁹ delubra

templa.

vestra & delebūt opa vestra: & cadet interfectus in medio vestri
& sc̄ietis quia ego sum dñs. Et re

ꝙ ydolis & ydolatras ecclie intelligit ut. v. libros moysi. ubi a. lit. tractatū
est ubertas.

liquiaz in vobis eos q fugerit
gladiū in gentibus: cū dispsero

apostatas.

vos i terras: & recōdabunt me
i captiuos eorum in quibus delectati sunt ꝓpter stum eorum.

liberatores vestri in gentibus.
ad quas captiui ducti sūt: q: cō

unde alter ydolatra fornicatione ledunt sunt.

triui cōr: cor fornicās & recēdēs

ydolatras

a me. Et oculos eoꝝ fornicantes

pene eorum.

post idola sua. & displicebūt sibi
met super malis que fecerant in
vniuersis abominationibus su
is. Et scīent quia ego dñs: non
frustra locutus sum: vt facerē
eis malum hoc. Hec dicit dñs

a me ꝙ ex operibus ꝓpriis.

deus. Percute manuz tuam: &
& ne gradiamur ignorer peccatos

plaude pedem tuum: & dic heu ad
omnes malos domus israel: quia gladio & fame & pestilentia cadent.

omnes abominationes malorū

hec est causa ꝙ habitatores montium & montes & arua ydolorum gladio fa.p.ru.in.

dom israel: q gladio: fame pe
ꝙ ydola eorum fugientia deleris

fame.

ste ruituri sunt. Qui lōge est pe

ꝙ ante omni vento dispergi

bellum.

ste mōiet. qui aūt ꝓpe: gladio
cruciatus a fidei virtute.

corruet: Et qui reliquus fuerit: &

mouit animal verbatur quidem in ecclesiasticō multo opere gloriatur: sicut
fornica ꝓpter ad ip̄m multa ebrietas sua fame mouetur.

Et factus est sermo dñi ad me dicens: Et tu fili hominis hec di

ꝙ ydolatras & ydola

cit dñs deus terre israel: Finis

ꝙ non modo super montes & colles

venit: venit finis super quatuor
plagas terre. Nūc finis sup te: &

ꝙ omnes ydolatras.

immittam furoꝛem meum in te.

ydolatras ecclie intelligit ut. v. libros moysi. ubi a. lit. tractatū
est ubertas.

& ꝓbabo te i cūctis abominatiōib⁹
tuis: & ponā sup te ultionē ꝓpter
oīa scelera tua: & cognoscēs quia
ego dñs ꝓcutiens ꝓpter omnia scelera tua que fecerat ac cunctis lu.

obscisus fame mo: ic. Et cōplebo

ꝙ ydola omnibus.

bo indignatiōem meaz in te: &

ꝙ qui superstes

sciēs: q: ego dñs: cū fuerint
interfecti vestri in medio idolorꝝ
vestroꝝ: i circuitu araꝝ vestraꝝ
i omni colle excelso. & in cunctis
cūmitatib⁹ montiū. & subt⁹ ōm

arbore.

ne ligni nemorosum. & subtus

ꝙ ubi poterant ture libare

vniuersā quercū frondosā: id est
locū vbi sacrificabāt ydolis: Et vi

ꝙ non ero qui possit liberare

tia vniuersis idolis suis: Et ex

ꝙ homines conterentur

tēdā manū meā sup eos: & faciā
terrā desolatā & destitutā ā deser

ꝙ ydolatras ecclie intelligit ut. v. libros moysi. ubi a. lit. tractatū
est ubertas.

to deblatha i cūctis habitatoīb⁹
eoꝝ: & scīēt quia ego dominus.

C. VII.

Et factus est sermo do

mini ad me dicens: Et

ꝙ ydolatras ecclie intelligit ut. v. libros moysi. ubi a. lit. tractatū
est ubertas.

tu fili hominis. hec dicit

ꝙ ydolatras ecclie intelligit ut. v. libros moysi. ubi a. lit. tractatū
est ubertas.

dñs deus terre israel: Finis

ꝙ non modo super montes & colles

venit: venit finis super quatuor
plagas terre. Nūc finis sup te: &

ꝙ omnes ydolatras.

immittam furoꝛem meum in te.

ydolatras ecclie intelligit ut. v. libros moysi. ubi a. lit. tractatū
est ubertas.

& ꝓbabo te i cūctis abominatiōib⁹
tuis: & ponā sup te ultionē ꝓpter
oīa scelera tua: & cognoscēs quia
ego dñs ꝓcutiens ꝓpter omnia scelera tua que fecerat ac cunctis lu.

obscisus fame mo: ic. Et cōplebo

ꝙ ydola omnibus.

bo indignatiōem meaz in te: &

ꝙ qui superstes

sciēs: q: ego dñs: cū fuerint
interfecti vestri in medio idolorꝝ
vestroꝝ: i circuitu araꝝ vestraꝝ
i omni colle excelso. & in cunctis
cūmitatib⁹ montiū. & subt⁹ ōm

arbore.

ne ligni nemorosum. & subtus

ꝙ ubi poterant ture libare

vniuersā quercū frondosā: id est
locū vbi sacrificabāt ydolis: Et vi

ꝙ non ero qui possit liberare

tia vniuersis idolis suis: Et ex

ꝙ homines conterentur

tēdā manū meā sup eos: & faciā
terrā desolatā & destitutā ā deser

ꝙ ydolatras ecclie intelligit ut. v. libros moysi. ubi a. lit. tractatū
est ubertas.

to deblatha i cūctis habitatoīb⁹
eoꝝ: & scīēt quia ego dominus.

C. VII.

Et factus est sermo do

mini ad me dicens: Et

tu fili hominis. hec di

ꝙ ydolatras ecclie intelligit ut. v. libros moysi. ubi a. lit. tractatū
est ubertas.

cit

gendra endeth domꝰ sanctꝰ domꝰ ieu ⁊ domꝰ thael. ⁊ timebit dominꝰ
omnis. vel: domus ifl debitoꝝ dñm. domus aut ou de. q. do. ieu de. d. q. fl
mento ꝓhm d. p. In aurora facie domꝰ in dni ultiones ⁊ misericordiꝝ. In illꝰ
anctꝰ ꝓphm. In misericordia ꝓhm ꝓcedentes intelligentes.

Et nō parcet o. in. fu. ⁊c. Hiero. Quasi medicus dicit vetus et par
ens nō parcit. Immedi
cabile vulnus erat red
debat ei ne parce ꝓuocta
retur. flagellat deꝰ om
nē filium qui recipit ut
denigo ꝓcutiat ⁊ liberet.

Hab. Olim medicina data ad
ꝓfectū amaritudine, sed
fructus dolore sanitate
mōstrat, vnde ammo.
ofti vos cognoui de vni
uerso ꝓphetas terre: ho
die vindicat super vos
omnia peccata vestra.

Ultio nunc ⁊c. Est
sic ē hoc vindicat sacer
dotali munere im vias tu
as ⁊ iuxta admissa
eius reddam tibi.

Ioan. Venit finis. Hie
ron. Lamentū peccato
rū tuoꝝ ꝓm illud ꝓplere
mensurā patrū vīdicet
illud: nōdū cōplera sunt
peccata amoroꝝ. dum
hoc implerēt: dilatatum
est supplicium.

Hiero. Posſumus
hoc scīaliter intelligere
cōtra ꝓphm iudee: sup
qui venit finis ⁊ ꝓfūdi
tio a sanguine abel iuſti
q. a. f. f. d. qđ in est ob
misericōrdiā maꝝ in filium
dei: dormiunt eis dñi
sua. ⁊ dilata ēt. postq̄
aūt interfecerūt heredem
vt ꝓpter hereditatē euāgi
lauit cōtra eos ois ordo
misericordiarū atq; ꝓpitia
tionis: q nō celestia querētes:
i terra horrere capiebant.

Hiero. Possunt hec
de victima captiuitate di
ci: qñ ꝓpt iniquitatē ꝑpl
christi: vēit eis finis. Et
euigilauit aduersus eos
peccatū. ⁊ ipleſt ē illud
apli. Nōc ꝓuisit in eos
ira dei in finē: nec iudea
ei ſic iuxta vias suas qñ
indignatio dei sup illos
efusa ē: ⁊ recepēt eis fœdera sua. vt ꝑm aneat ōsolationiſq; ad ꝓmissiones

Hūc de propinquo ⁊c. iii. Ab anno quto trāſmigratiōis regis

Nicolaus

a Et iudicabo te iuxta vias tuas. i. fm opa mala que fecisti. b Et
nō parcet oculus meus. efficru. c Et nō miserebor. affectu. d Sed
vias tuas ponā sup te. i. pōdus pene tuis opibus debitē. e Afflictio
vna: afflictio ecce venit. i. multiplicatio afflictionū vnius venientis sup at
terā. f Finis venit. tonitrua replicat ad ostendendā accelerationem.
g Et nō gloriē montiū. i. iudea qui est terra mōtuosa. cetera patēt ex ꝓ
cia. q. idem frequēter repetit ad maiorem exaggerationē. h Ecce.
Hic ꝓfert ponitur modus accelerandi fm hebreos. qui fuit ꝓ potentiā
regis babylonis qui fuit instrm dei in hac punitiōe. vt frequēter dictum
est i. in Esa. ⁊ Hiere. ⁊ sic dicit hic: Ecce vna. virga. i. rex babylonis inua
luit. q. ēt virga ad penitentiā iudeā. i Germinauit sapētia. q. victo
ria surrexit in via ꝓfectus. q. sup atos ⁊ captos crudelis ⁊ simplē tracta
uit. i. in Esa. ⁊ Hiere. ⁊ sic dicit hic: Floruit virga. i. rex babylonis intu
lit. q. ēt virga ad penitentiā iudeā. k Germinauit superbia. q. victo
ria ꝑ se habebat. virtute dei. q. ꝓ sua attribuebat ꝓpe virtuti. l Iniq
tas fm q. de eo dī Esa. xlvii. Cōtriuit vīa bacuſi iploꝝ virgā ostantiā
ēt ꝓpria in ignatiōe plaga ī sanabilis subiacēt in furore eorum
ꝓsequēte crudeliter. fm alios vō hic ponit cā sue nō acceleratiōis que
fuit superba fiducia regis ex qua rebell auit regi babylonis ꝓpe frāgendo
fœdus iuramenti. ij. Parā. xxvi. Sic ē dī: Floruit virga. i. sceptrū iudā.
qō alioꝝ ꝓperauit habuit sup fiducia. Germinauit superbia. q. ide su
perbiuit. Iniquitas surrexit. q. ex hoc iuramētū trāſgressus fuit. l In vir
ga ipietatis. q. ſic rogāti sibi fuit impiū ⁊ vastatiōe dignū. m Nō erit
ex eis. hoc ēt nō rem anetur aliqs de domo sedechie. q. ipse fuit eroculat⁹.
et in captiuitatē ductus. ⁊ filij eius occīſi. n Et nō q. populo. q. pa

tribonie vēg ad. fr. annū regni iofachiachimādo nabuchodonoſor occīdit
hiemiā. ⁊c. o anni sunt multi, vnde merito dicit: Venit
Floruit virga ⁊c. Hiero. de qua. nō auferā virgam a filio tuo.
Et ꝓpt. Quid vultis in virga venā ad vos ⁊c. Dauid qñ ait: Virga
tua virga iniquitatis ⁊c. i. in v. p. c. abſi ſic recedāt aut̄ meam nō dī. i. ꝓ
nita flocennis virgę tuę
tuę ⁊ correctio quę non
eorum merito venit qui
corrumpuntur.

Venit tēpus. Hie
ro. non modo hoc tātū
sed ⁊ cui dicitur: Venit
hac nocte au. a. t. a. ſe. q.
adſit ꝓpe adſit qui credit
⁊ apostolus. tempus sit
ꝓpe ēt. et alibi: Prae
terit figura huius mūdi, ⁊
ꝓcmo tēpus ꝓsuit. quo
dicit enīs labit ⁊ manſ
in eodem statu gemuit.
et dño ait: Cēli ⁊ terra
transibūt: quid ergo po
test in humanis rebꝰ ee
perpetuum.

Qui emit nō ꝓ
fruatur. Hiero. Ne ſic
in possessionū emptione
letari: in vendītione lu
gere. sed instante captiui
tate. vanum est vtrūq;.
vide: tempus breue est
qui habet ſic sint: quaſi
non habēt: ⁊ qui flent
quaſi non flant: et qui
emūt q. si nō possideant.

Qui vendit ⁊c. Hiero. Qui. i. hoc
co. ut ecce furor deceptus
cum deceptionem intu
leperit: nō reuertetur ad
venditorem fm. ſer. i. ad
magistrum: sed omnino despiciet eum.

Visio enim ad. Hiero. possumus dicere
q. postq̄ recesserit a lade
to visio prophetalis: hec enim ⁊ ꝓphete vsq; ad
Ioannē: post interfectionem saluatoris nō rege
diatur ad eosdem vitra
habeant prophetas. ⁊ ſignificāter dicit est: visio
eni ad. o. m. c. nō. r. Re
credit eis ad eos qui ex
dāt: ad apl̄os. ⁊ ad reli
quias: eque salue fient.

Clamite tuba. Hiero. de tubis in multis legimus. quasi tuba ꝙ
alta vocem tuam. et alibi: Clangite in neomenia tuba. in. in. d. ſ. v.

De lyra

tum fuit captiuatus. ⁊ partī occīſus. o Neq; ex fortitudine eoꝝ. In hebreo
habet: Neq; ex cetu eoꝝ. ⁊ per hoc intelligitur iohannan filius carec ⁊ fo
cii eius: qui post mortē godolie fugerunt in egyptū. vbi posita per regem
babylonis ꝓfecti fuerunt partim occīſi, ⁊ partim captiuati. vt dictum est ī. cap.
v. Ideo subditur: p Et nō erit requies in eis. nō enim inuenerūt requi
em in egypto sicut credebant. vñ dicebant. Intrabimus egyptū vbi clan
gorem tube nō audiemus ⁊c. Hiere. xlii. q Venit tēpus. destructiōis
r Qui emit nō lętetur. quia cito perdet. s Et qui vendit nō lugeat.
qr cito perdēt ea. fm si nō venderet. t Et adhuc in viuentibus vita
eorum. i. sufficiat eis seruare vitam si possint. v Visio enim ad omne
multitudinem eius. i. visio facta prophete de multitudinis captiuitate.
x Non regredietur. i. non retractabit. sed perdet in effectu. y Et vir
in iniquitate vite sue nō cōfortabitur. sic ut possit euadere mortē vel capti
uitatem. z Clamite. Postq̄ ꝓdicta est acceleratio extermini. Hic de
sequenter ponit exclusio remedii. ⁊ primo ponitur hec exclusio. secūdo ra
tionalis cōclusio: ibi: Fac cōclusionem. Primū sit obiiciendo q. nō possint
euadere nec se defendēdo nec se redimendo. Ideo subdit: Clamite tuba. vos
qui habetis officiū ꝓphādi aliis ad bellū. ⁊ loquit ironice. quasi diceret
p nihilo facitis. subdit: a Et nō est qui vadat ad prelia. euagrius
subdit: b Ira enī mea. cui nullus pōt resistere. c Sup vniuersam
ꝓlem eius. i. hierm. d Gladius foris. interficiēs eos q. lucrient extra
ciuitatē. e Pestis ⁊ fames intrinsecus. que frequēter acrius pugnāt
q̄ gladius. vt dicit Vegetius libro de re militari. f Qui in agro est.

Exposition

et in apostolatu fulta ⁊ in tuba dei defendet de celeri in euāgelio. Nolit
te tuba cancre ante vos. Et tubas tuas leui atq; argenteas in numeris in
gentium que ꝓpheticē doctrine ⁊ apostolice cōparantur: ⁊ precipitur vt
emmos ad signum clangoris ⁊ buccine ꝓparātur ad bella.

Hiero. In nostra q; terra. i. hierusalē q. nos vel gēntis publica vel vi
tioꝝ ingentia fuparet ni
mirū: frustra magistri nu
narrocāt ⁊ ad bella ꝓ
parare hortāt: cū nulla
sit nob fiducia. qui irā
dei ꝓtia mentis patī.

Quasi columbe. Hiero. Ne columbe: ꝙ
diu in cōualliū sunt ad
singula trepidant. hanc
tubemur imitari timore
ill. de qbus: Et domita
sūt ire mōtiū. c. p. c. v.
⁊. In hac ꝓpcie declā
dit ſpūsanctus ⁊ manſit
super saluatorem.

Oēs manus dis
Hiero. In nostra q; in
dea. i. ecclesia in qua dei ē
ꝓfessio cum iniqtas abū
dat: ⁊ refrigescit charitas
oēs manus bonoꝝ ope
ruꝝ dissoluunt. ⁊ genua
fluūt aqs eoꝝ. i. qui ꝓ
bitate fundos querūt fu
stinctos seminis fluxum.

Lxbo.1.D Tales nō debēt accingi
cilitio penitētie ⁊ venire
ad inducē formidare. vn
de: Cōfortamini manꝰ
dissolute: ⁊ genua debi
lia roborate mini.

In vniuersis. Os
lucta sex signat. qđ pōt
occidi ceruicis ⁊ pulchri
tudinem comarū amitti
mꝰ. vñ: ꝓ ornamēto ca
pitis habebis calutium
ꝓpter opa tua: ⁊ a. i. ꝓ
pheta ait: Ora capita in
eos. audiemꝰ. et ora
barba radēt. ⁊ mi cheas
mūdere ⁊ vocalware sup
filios deliniar tuarū. di
lata calutiū tuoꝝ ne ag
la. ⁊ sup mentuos tubē
fieri calutiū. Sancti dei
J. nazarei ⁊ qui ad pēni
tētiā vēre memorāte: nō
raddit capita sua neq; n.

Exo.15.C

Lxbo.1.D

mentis opa habēt: nec imdūti fiunt. qz sancti. i. nazarei dīi sunt: ꝙ si turta
eos qui spūāli mestitus fuerit oēs vides pristini nō reputabunt sanctificatiō
nes eoꝝ. Samuel qz sanctus dei eterna capitis ornamenta possidēt. vñ in
cāticis. cincīni tui nigri sunt sicut coruus. Sāson qui pdidit comā: pdidit
fortitudinē. ⁊ rem ascētibꝰ capillo virco pōnas recuperauit vt mestos milo
pites ꝙ viuꝰ occideret. Pelticus licet corpis hēat cāutiū: nō qz nazareus
dīi erat cincīnis capitis fruebat. vñ paulus: qui parauli erant modū ad vi
rilē etatē pueneranē illudētes calutitio et ꝙ dicit ecclesiastē calue alēde

Nicolaus

ꝛc. repetitio est eiusdem sententie ad maiorem affirmationē. a Et ſalubri
tur qui fugerint. ad loca inaccessibilia. b Et erunt in montibus quasi
columbe conuallium. i. que primo habitabant in conuallibus secure. sed
quia inde adolant ad mōtes timore volentiū eas capere sunt ibi valde
trepide. ⁊ sic ibi fugitiui erāt ibi in timore posiī. c Dimissuq; in sui
tate sua. i. ꝓ iniquare sua: hoc patet. d Oēs manꝰ dissoluētur. timor
eni magnus redūte mētes exterrens tremēdo. ⁊ per ꝓs ad ſe defendendū
inualida. e Et omnia genua fluēt aquis. i. vtinc timor enim dissoluit
velūi ⁊ facit fluere vrinam. f Et accingēt se cilicijs. in signū tristicie ⁊
angustie. g Et in vniuersis capitibus eoꝝ calutiū. q. ꝓ dolore ra
dent sibi capillos. h Argentū eoꝝ ⁊c. i. argentū ⁊ aurum nō plus
valebit eis ꝙ stercus. quia inde nō poterūt habere cibum ꝓpter to
talem defectū victualiū. nec inde poterūt se redimere de manibus aduer
sariorū cuius ratio subditur: i Quia scandalū iniquitatis eorum fa
ctum est. i. ꝓ iniquitate sua cōmittunt abōiā reliurrectione. k Et ornamēti. monilium suoꝝ in superbiā posuerunt. i. quia de auro ⁊ argen
to fecerāt ornamēta sibi in superbiā: ⁊ imulacra ad ꝙ rendā idolatriā.
Ideo nō valebit eis in necessitate politiaꝝ magis dabit eoꝝ aduersarijs.

Exposition

ellor strauit mestus⁹ lamēti sunt. quorū calmus ⁊ flor fuit hebetudo sen
Argentū eorum foras. Hieronymus. Quo fugiūt de ciuitatibus
aurum sanū ⁊ argentū ꝓtectū in tuta ⁊ spaciosa via que ducit ad mare ꝓ
tum: qui a angustiis saluari nequeunt.
Argentū eoꝝ ⁊ aurū. Hieronymus. Argentum et aurum

tū moniliū suoꝝ in superbiam po
suerūt: ⁊ imagines abominatiō
nū suaꝝ ⁊ simulachroꝝ fecerūt ex
eo. Propter hoc dedi eis illis i
mundiciā: ⁊ dabo illud in ma
nus alienoꝝ ad direpiendum. ⁊
impys terre in ꝑdā: ⁊ cōtamina
būt illud. Et auertam faciē meā
ab eis. ⁊ violabūt archanū meū
⁊ introibūt in illud emissarij: ⁊
cōtaminabūt illud. Fac conclu
sionē: quōniaꝝ terra plena est iu
dicio sanguinum. ⁊ ciuitas plena

lonicē. ⁊ dabo illud. Hiero. Hoc ꝙ a bab
ylone ⁊ ab antiocho et ꝓpcie ⁊ ad extremum
sub vespasiano ⁊ tito sa
ctum est. sic fiemus ab tem
plo fabricatum est ⁊ ofa
ipletum est verbum ꝓphe
tice chananee. Alle
ad nostra. q. multa opa
scripte deus facit ꝑficit
sic dei violat archanum:
vt. ꝙ sacerdotes ⁊ sanctū
eius emittent ignominiam:
vt fiat locus immūdicie q.
debuit esse sanctitat. vñ
domus mea domꝰ oīm
ōbus vocabitur: vbi au
tem scribe eam ꝓfanum
latronum.

Fac cōclusio. Hie
ro. i. tram mea ducit ser
mone ꝓlade. vt ofa ter
ra plena est iudicio san
guinū. ofa ciuitas ple
na iudicio fundāta ini
quis sanguinē. q. ē. in na
both scelic iudeos ichia
ra cōmemorat. sic ipleq
ruit fundatur ⁊ plena iniquitatis ciuitas demonstrat: Nam ⁊ tota ma
nasse replecta est hierusalem a ꝓncipio vsq; ad postremum sanguine ꝓphetaꝝ.
veniētq; eis conclusio vt nemo ꝓsit euadere.

Angustia. Hiero. Qui enim audiuit ꝓ hac dormit: nec ea seruā
uit: nec in corde retinuit sed malis ogibus fugnit: quiescet ⁊ nō resurget.

Coplet hoc o. Sicut contra sanctos dicitur, gaudete in domino
semper iterum dico gaudete. et ibunt de virtute in virtutem: vt bona par
tenna bonis futuris cumulent.

De lyra

Ideo subdit: l Propter hoc dedi eis illud in immūdiciā. i. nō plus valē
bit eis ꝙ stercus. m Et dabo illud in manus alienoꝝ. i. chaldeo
rum. n Et auertā faciē meā ab eis. iuxta dictū eis ezech. xxiii. o Et violabūt. i. chaldei. p Archanū meū. i. templū. ⁊ magnificen
cia sanctuarioꝝ nullus vbebat ingredi nisi filius sacerdos semel in ānō
q Et introibūt in illud emissarij. i. viles plebei ⁊ ribaldi. r Fac cō
clusionem. Hic ꝓfert ponit predicti negocij finalis cōclusio. significāda
q. illud qđ dictū est fit determinatū a deo absq; retractiōe. Ideo dicit ꝓ
phēta. Fac cōclusionē. In hebreo autem ht. dr: Fac cathenā quoniā dicunt
tam catbene sunt parate ad ligandū eos ⁊ ducendum in captiuitatem.
s Quia terra plena est malicie tanquam. qz in ea dōnāti sunt inocētes
ad mortē ꝙ iniquos iudices. Ideo iustū est vt habitatores eius occidantur
vel capiantur. t Et adducā pessimos. i. chaldeos q. erāt idolatre ⁊ cru
delissimi valde. v Et quiescere faciā superbiā fortiū eorum. i. regis ⁊ ꝓcerū ⁊ sacerdoꝝ.
x Et polluent eos. i. auferent. y Angustia facta est ei. i. regi. ⁊ ꝓcerib⁹ ⁊ sacerdoti.
z Et nō erit. vel: sedechias reddidisset se chaldeis nisi timuisset. Ita a tale
ia q. transfugere ht ad chaldeos. vt hī Hiere. xxviii. a Cōturbatio si
gnat. veniet. i. multiplicabit vna sup alia. b Et audi. malop rumoꝝ.

Et qui.

Et ecce omnis similitudo. Nō idem ydolum ydolo est. erat in hoc etiā prae-
te. sed omnes templi parietes diuersis hinc inde imaginibus pingebantur. et
nulla ibi cernebatur quam nō parietes pictor a mundo acceperat. hoc in famine gen
tilium vīg. hodie circumimus: vbi omnia bestiarum genera aduersus fructa
religio. vndē virgil. omniagenūq; deum monstra.

Et ecce omnis si
In nobis quoq; templi
parietes libri a primi
ordine quando vitiis libi
dinosis. t illis quasi im
aginibus pingimur. et
alibi. verbum in lingua
pinxit ut homo.
Multa enim homo ci
qui aliquādo nō habuit
imaginē aut simulacrū
aut peccati. vnde de iu
denis dicit: Fecerūt illis
similitudinem serpentis
Cal. vi. t de hominibus
nostr. Scripsit vigi
lius. q. o. v. f. a. v. t. de
verbosis. In vicio vel
pi iii. t de amasiis ecclesiarū. Eius infamiā
tes in feminas. De bruti
is quoq; t vecordibus.
Notāt sibi sint cognati et
ma. t multa huius gene
ris.

Et ibi nūc. Hiero
my. Quadrum notāda est
ne sensibus domꝰ israel
septenarius numerus qui
sanctus est vii. decalogꝰ
multiplicatus: stant in
erroribus suis. t adorāt
picturas idolorum: vbi
peccq; sacrilegi abscōdāt
reliquias dei.

Et ibi nūc. Signat
q; non ecclesiastici hec faciebant: sed forsitan altis peccatis subiacebant.

Hiero. Cum viderimus plebem pessimā cōgregatam. de qua dī
ecclesiā malignantiū: t peiores plebe spoliozes: t pulpā meretrici qui pe
fectus plebi t sūbyterio: dicamus tabernā fumi. ante picturas. t singulos
tenere thymbula. nō dei maiestatem sed populi sententias adorantes nec
odorem deorum ad deum. sed fetorem ad idola pertinere.

Tertiꝰ fili. Hiero. sīn anagogen possimꝰ intelligere. singulos ecclia
rū in tenebris facere qđ turpe etiā est vicere. hic est abscōditus bō de quo
dicit: Intra in cubiculū tuū: t qui videt in abscondito reddet tibi.

Nō indicet. Si vīs pīsā. t ola vidunt. t vīlicanē cogitatiōem: aut vir
tutū numꝰ peccatorū. Derelinquit d. Hiero. hoc etiā pīsos esse qui
et hyemē curtis atq; obtantia suspicant. pulsē regi celestiū. t cōmuni na
tura quasi nihil recti iugta ordinem geratur in terris.

De ira

ta illa porta sīlitus altarioꝝ quia per portam illam erat ingressus ad al
tare holocaustoꝝ: sed solum per portam orientalem. vt prefatum est. sed
q; altare holocaustoꝝ nō erat recte in medio atrij sacerdotū. sed in parte
aquilonari illius atrij. t sic respiciebat directe portam illam. porro quod
dicebatur porta altaris. posset etiam aliter dici. q; dicebatur porta altaris
scz idoli qđ erat iuxta introitum porte. t illi idolo erat altare cōstitu
tum a quo denominabatur illa porta. cetera patent vt dictū vbi. in
Abominationes magnas. i. idolatrias. n Vt procul recedam a
sanctuario meo. non per loci mutationē cum deus de necessitate sit vbiq;
per essentiam presentiam t potentiam: sed per gratie t condelectabilē mee
liberationem. o Et adhuc. Hic ponitur secunda abominationum
vicitur: p Ydolis abominationibus mateo. cupiditatibus. quia pe
dicta abominatio erat tūc respectu vnius idoli. hec autē respectu multoꝝ.
Item q; hoc erat in loco sanctuarii. Cin atrio mundoꝝ. cetera patent vbi. dī
q Et introduxit me ad ostium atrii. i. mundoꝝ. cetera patent vbi. dī
r Apparuit ostium vnum. quasi cuiusdā camere cuiusdā intra atrium
mundoꝝ. s Et ingressus. dictum camerā. t Vidi. t ecce omnis si
militudo reptilium. vī. talia enim adorabant. t colebantur. q; dicit. Ca.
6. Ut adorarent talpas. t vespertiliones. v Et septuaginta viri de se
nioribus. et quo erat peccatū grauius ratione personarū. x Et Iaho
nias filius saphan. vī. ille vt dicit Ra. sta. erat honorabilis. t alios in
ducerat ad idol atrij. ideo pre ceteris expresse nominatur: y Cum vides
fili hoīs. vī. vnusquisq; in abscondito cubilis sui. quasi dicat. Nō
candā per foramē intrauit ppheta ad thalamū cubitantē vltra murum.

Dicit enim

Similitudo. iii. Humani. scripsere alteri se posse qui assumit: si
ei cum in colubro vel alterius bestiarum similitudine apprehendit: ad
insertia irruebat.

Et ecce vnus me. Hiero. prius a similitudine manus apprehēdit.
post a sibi leuat. nō statim ad caput. sed inter. i. t. c. vī. terrena interim relin
quit. vltimo ad caput.

Et leuauit me. Hiero. prius a similitudine manus apprehēdit.
post a sibi leuat. nō statim ad caput. sed inter. i. t. c. vī. terrena interim relin
quit. vltimo ad caput.

Idolū. Os. i. ad ema
lionoē. t ydolum. quocat
ydum. vnde ipsi me quo
cumbit ad gētē. in eo qđ
nō erat deus. t ego quo
cabo eos ad gentē in gen
tem quę nō est.

Et ecce ibi glia.
Hi sūt ex primis ydolis
temploꝝ destructa. vsi
que subuertio templi se
quat. vnde dicit ea dicit
q; locus angustus. t ues
cepere nō potest. t pal
lium tenuē. vestigq; operi
re nō potest. Quantum
quanto deuotī ad belial
et ydola dei cum idolis.

Fili hominis pu
tas. Hiero. Quasi
me me putē sincerio tem
plum delinare. t diuina
tem mea relinquere. aspi
ce qua faciāt hic. nec pu
tes i his esse scelerū finē:
adhuc maiora videbis.

Hec quoq; de nostra
ciuitate hierusalem: t de
nostro templo pōt intel
ligi qñ sic ophni. t phi
nees ydolorū operamur
scelera. t tabernaculo dei
t templo deo vacuamur cum his q
se militie. t ministerio dei vouerunt: t sacrificiorū primitiua decerpimus.
dantes in vsum clientū. t famulorū. t omnia huc causa facimus. Si au
tem tanta sunt que videmur: quāto maiora sunt que nō erubescit vitia.

Fode parietē. vt amplius ibi faciat foramen quod videbit quo aper
to videat que exterius ponitur nō videbit. In hoc ostenditur tam in eccle
sijs. q; in singulis nobis: per parua vitia maiora mōstrari. et quasi p foca
mina ad abominationes maximas pueniri. Et truncatus enim arbor: co
gnoscitur. sicut et abūdantia cordis os. lo. pro signo sunt interiora homi
nis verba crumpentia. vnde: libidinosum aliquādo turpia sermo demon
strat. auaritia latentē pariuale rei cupido signat. Mimoribus enī malora
monstrant: vultus. t oculus vitiositatē nō potest cōtinere: nō luxurio
sa. t lasciua mens lucet in facie. t secreta cordis motu corporis. t gestibus
indicantur. vnde: Non difficile est crimen non părere vultui.

Nicolaus

Vbi adhuc permittis scīndā q; ppheta primo fuit adductus intra atriū
Imundorum prope portam aquilonarē. t ibi vidit ydolum zeli. fecīdo fuit
adductus ad portam aquilonarem atrij mundorū. t ibi iuxta portaz que
clausa erat vidit in muro foramen quod perfodiens introiuit in atrium. et
ibi vidit septuaginta ydolia depicta. tertio fuit adductus ad portā
atrij sacerdotū que erat in parte orientali. t ibi vidit mulieres plāgentes
adonidem. quarto fuit adductus intra atrium sacerdotū. t ibi vidit viros
adorantes solem orientē. Primo ergo describitur. ppheta adductio eius
dicit: Et emisit similitudo manus. i. dei vel angeli in specie hominis ap
parentis. a Apprehendit me in cincinno. i. in ricello capillorum.
b Et eleuauit me spūs vī.] eleuatione. i. imaginaria nō reali. c Et
adduxit me in hierlm in visione a deo facta. d Iuxta ostiū. i. atrij im
mūdorū. e Interno ad significandū q; non fuit positus extra atrium
illud sed intra. f Quod respiciebat ad aquilonē. ad differentiā alteri
ostiorum eiusdem atrij. i. orientalis. t australis. g Ubi erat sta
tua ydoli zeli. In hebreo habetur: Acchionia. i. ire. illud enim erat ido
lum baal. in cuius cultu puocabatur ira dei cōtra populū. h Et ecce
ibi gloria dei israel vī. i. visio dei gloriosa similis illi visioni que describit
in principio huius libri. i Et dixit. Hic ponitur multiplex abo
minatio. t dicitur in quatuor partes seu quatuor abominationes ppheta
ostenso. t patefacta partes prosequēdo. Prima ergo abominatio. i. de ido
lo baal ponit: cum dicit: k Leua oculos tuos ad viam aquilonis. i.
versus portā aquilonarem. l Et erexi ab aquilone porte altaris. dicit
hic expositor cōmunis q; hoc erat altare holocaustoꝝ. t dicebat por

Et ecce omnis similitudo reptilium et pecoris abominabilis et omnium idolorum domus israel depicta erant in pariete per circuitum. Et septuaginta viri de senioribus domus israel et Iaazonias filius saphan stabat in medio eorum. et stabant unusquisque habebat thuribulum suum in manu sua: et vapor nebule de thure consurgebat: et dixit ad me: Certe vides fili hominis quae seniores domus israel faciunt in tenebris unusquisque in abscondito cubili sui

sillitudo manus: apprehendit me
[illegible] meum et leuauit me spūs inter celū et terrā.]
et
[illegible] deo in terra hostibus israel: quo re
[illegible] spiciebat ad aquilonez: vbi erat
[illegible]
statutū idolū zeliad pueuandū
[illegible]
emulationē. Et ecce ibi gloria dei
[illegible] visionē quaz videram
[illegible]
in cāpo. Et dixit ad me: Fili hominis: leuā oculos tuos ad viaz
[illegible]
aglōis. Et leuaui oculos meos ad viā aglōis. Et ecce ab aglōe
porte altaris: idolum zeli in ipso
introitu. Et dixit ad me: Fili hois
putasne vides tu qđ isti faciunt:
abōmiatiōes magnas: ēs do
mꝰ israel facit hic: vt pcūl recedā a sactuario meo. Et adhūc cō
[illegible]
uersus: videbis abominatiōes ma

iores. Et introduxit me ad hostiū
[illegible]
atrij. Et vidi. t ecce foramē vnū
i pariete. Et dixit ad me: Fili hois
fode pariete. Et cū pfodissem pa
rietē: apparuit ostiū vnū. Et di
xit ad me: Ingredē t vide abo
inationes pessimas quas isti faciūt
[illegible]
hic. Et ingressus vidi. Et ecce ōis
similitudo reptiliuz t animaliū
abominatio: t vniuersa idola do
mꝰ israel depicta erāt in pariete:
i circuitu p totū. Et septuaginta
viri de senioribus domꝰ israel. t
[illegible]
iaazonias filius saphan stabat in
[illegible]
medio eorū.] stātiū ānte picturas
[illegible]
t vnusqsq; habebat thuribulū
[illegible]
i manu sua: t vapor nebule de
thure cōsurgebat: t dixit ad me:
[illegible]
Certe vides fili hois que senio
res domꝰ israel faciūt in tenebris
vnusqsq; i abscōdito cubili sui

Et ecce omnis si
militudo reptilium. vī. talia enim adorabant. t colebantur. q; dicit. Ca.
6. Ut adorarent talpas. t vespertiliones. v Et septuaginta viri de se
nioribus. et quo erat peccatū grauius ratione personarū. x Et Iaho
nias filius saphan. vī. ille vt dicit Ra. sta. erat honorabilis. t alios in
ducerat ad idol atrij. ideo pre ceteris expresse nominatur: y Cum vides
fili hois. vī. vnusquisq; in abscondito cubilis sui. quasi dicat. Nō
candā per foramē intrauit ppheta ad thalamū cubitantē vltra murum.

Dicit enim

Et factū est in anno se
xto. in sexto mēse: in qn
ta mēnsis: ego sedebam
[illegible]
in domo mea t senes iuda sede
[illegible]
bant coram me. Et cecidit super
[illegible]
me ibi manus domini dei t vi
[illegible]
di.] Et ecce similitudo quāsi aspe
[illegible]
ctus ignis. Ab aspectu lūbozuz
[illegible]
eius t decorsū ignis: t a lumbis
[illegible]
et sursū quasi aspectus splen
[illegible]
doris vt visio electri. Et emissa

Et factū est in anno sexto. in sexto mēse: in quinta mēnsis: ego sedebam in domo mea t senes iuda sedebant coram me. Et cecidit super me ibi manus domini dei t vidi. Et ecce similitudo quāsi aspectus ignis. Ab aspectu lūborum eius t decorsū ignis: t a lumbis et sursū quasi aspectus splendoris vt visio electri. Et emissa

to mensis quinta mensis superior vīlis facta est ad propheta. hoc autem
sexto anno eiusdem regis sexto mensis quinta mensis. id est a priore post an
num t duos menses. vel enim tanto spacio interrusta est prophetia: vel
que superius breue comprehendit gesta sunt. An anno sexto.
rectissime. Quantus ad fabricam mundi pertinet quę. vi. hebdomadibus facta est
in quinta mensis. quinta
autē ad quintū finem cur
sus qui terrena complexi
sunt: nōdum vltima cō
templantur quia ad pri
storicos tuba derigitur
sermo et quibus sexta se
cunda tenebant thartha
la vigint quinq; in nos
pio adorabant solem.

Et senes iuda.
Senes iudeę non illi ad
id est decem tribuz qui
postea captiuate erāt. ad
eos enim sermo est qui de
tribu iuda cui sabbatha
ducti sunt in captiuitatē

Ab aspectu lum.
Hiero. Notādū adt q
nec ignis vīgs ad pedes
nec splendor electri vīgs
ad caput ducit. Ij deceīt
t surrū. vt sit ī pulchri
dine in sancto. p diuersita
te meritoz: aliusq; ad
illud vel illud meritū:
alius vīgs ad illa vel illa

Et emissa similitudo manus. i. dei vel angeli in specie hominis apparentis. a Apprehendit me in cincinno. i. in ricello capillorum. b Et eleuauit me spūs vī.] eleuatione. i. imaginaria nō reali. c Et adduxit me in hierlm in visione a deo facta. d Iuxta ostiū. i. atrij immūdorū. e Interno ad significandū q; non fuit positus extra atrium illud sed intra. f Quod respiciebat ad aquilonē. ad differentiā alteri
[illegible]
ducit. Ij deceīt
t surrū. vt sit ī pulchri
dine in sancto. p diuersita
te meritoz: aliusq; ad
illud vel illud meritū:
alius vīgs ad illa vel illa

puerilat: t adeo qui sanctitatis perfectionem tenent. ad vericem vsq; perue
niunt. sic qui in peccati profundo iacent: ignoz pedū plantas habent.

De ira

quenmā. q; alīq; exponentes dicūt q; templū fuit sibi offisum nō ī illa forma
q; describit. iii. Regū. de templo salomonis. sed in illa forma que describit. I.
ezech. et ad hoc satis pōt ista applicari. Alii vo dicūt q; sibi fuit offisum ī for
ma templi salomōnis. t hoc videt mihi ppheticē dictū. q: ad hoc fuit sibi ost
sum vt videret abominationes q; fiebāt in hierlm de pñti. t q; facte erāt de
preterito. Templū adt qđ describitur. I. pl. ca. nō fuit sibi offisum p aliqua
abominatiōe videlicet magis ad videndā restitutionē cultus dei pfectis
mi tpe futuro. vt videbit sibi visio patebit. In templo vo salomōis posita
fuerūt idola a tpe manasse. t adhuc stabat illud templū. propter qđ videt p
babilonias q; ppheticē fuerit offisum. Secundū q; templi salomonis circa t
habuit tria atria. illud adt qđ erat templo ppinquius dicebat atriū sacer
dotū in quo erat altare holocaustoꝝ. t in hoc atrio erat tres vnus ingres
sus. i. in parte orientali directe contra portā templi. secundū atrij dicebat mā
dor: qm accedebat illuc causa oratio t etiā oblationis quā faciebant sa
cerdotibus ingrossa atrij sacerdotū. tertiū dicebat atrium immundoz. t in
illis duobus atriis erat triplex ingressus. vnus in parte aquilonari. alius
in parte orientali. tertius vo in parte australi. sm modū hic figurati. Scīt
dum tñ q; in plano nō pñt figurari nisi fundamenta parietū. t ideo illud
quod erigebat sursum oportet per imaginationē inspicientis suppleri.

Dicit enim

Et dixit ad me Dñs. Post pcepit vltionẽ vltricẽ: Ducunt̃ mar
tires amarore plãgentes. locutus ex pcepto. et exaudit̃ ill pcepto obt
mere. Qui ex gentibꝫ fabulas libentius memorant̃ q̃ instructionẽ. et reliqua
ordinẽ adonibꝫ pñcta. et gaudio plãgentes dñi altaris in Hierl̃m. q̃ mortis
tur i tribulatiõe in Egypto. q̃ ex illa morte resultant ostia populi. Nos

Dixit aũt ad me Dñs. Ingredere in medium ciuitatis: in medio Hierl̃m. et
signa thau sup frontes virorum gementium. et dolentium. Et ad illos dixit audiente me.
Transite per ciuitatem post eum. et percutite. Non parcat oculus vester. et non misereamini.
Senem adolescentem. et virginem. parvulum. et mulieres interficite usque ad internecionem.
Omnem autem super quem videritis thau. ne occidatis. Et a sanctuario meo incipite.
Ceperunt ergo viros seniores: qui erant ante faciem domus. Et dixit ad eos:
Contaminate domum. et implete atria interfectis. Egredimini. Et egressi
percutiebant eos qui erant in

Et ecce ego. Dñs. Et ira interfectionis mee respexi in corpus meum p
remissio. Notandũ est q̃ nõ ait remanẽt ego factus. sed remissio ego. Evidenter
audiendum enim est cum aliorum signatis.

Effundẽs furo. Nõ agnitudinẽ pene signat. sed illud. Effusa ł cor
pectio sup peccatores. abit. Pone stolã tuã gentium mei. et ł bonos. Charitas dei diffusa ł in cordibus nostris per spũm sanctum. Rom. v. Data ł gratia in labijs tuis.

Et dixit ad me. Filiorum. Fiunt gehennam confitentur. Quasi nõ intelligẽtes hoc ita ipsi sibi hoc fecerunt.

Magna est. Dñe. Quasi p magnitudine iniquitatis magnitudo supplicioꝝ est vt finem ponere vel peccata omnia sunt equalia: vel pena.

Et ecce vir qui in. Scr. veri ghene percussum erat in Hierl̃m p ciuitatẽ. C. e. si. nihil tale remisisti. et nõ letior. sed me ceteris implenere sententiã quæ nõ sermone. sed ego pro batur.

C. X.

Vidi. et ecce Dñe. Plenã quod supra vi
sio. Nõ solum dixit aut cõcedit. vt et. vtrũq; col
laude absq; vlo ammo
nitu. Diuina propius sa
cramenta. q̃ nõ ante mo
mentũ. q̃ si in semẽbus
in throno. et in manu ho
minis. nõ veritas. si finit
laudo dicit. Nõ enim fa
cie ad facie reuelato vel
tu gloriã dñi cõtemplamur. si in similitudine. ea
videmus. vt imagine: ad fragili ergandamur cet
pere. Et simple. m. t. Dicemy. vt pelli in
tersectionem. et caduera
mentum. cadauera mentum. mundi. hictu
salez: sm illud ysaie. 84
crificabit eum in igne ar
dente: et denotatiue sicut seni materiam. Di sunt
carbones quos in remedium linguæ atq; medã
di delatorice vitia. P/
pheta interrogatus cõ
pitat. Quid est tibi: aut
q̃d apponat tibi ad lin
guaz dolosam? Sagitte
potentis acute. cum. c. d.

Notandũ q̃ in ysaia qui tñ in sermone peccauerat. et similia labia se
habere dicebat ad purgandũ. vnus seraphe carbo cõprehẽditur. Nec ho
q̃ ciuitas est plena iniquitate. et post supplicia cadauer tuos mortuorum

Et dixit ad me Dñs. Post pcepit vltionẽ vltricẽ: Ducunt̃ mar
tires amarore plãgentes. locutus ex pcepto. et exaudit̃ ill pcepto obt
mere. Qui ex gentibꝫ fabulas libentius memorant̃ q̃ instructionẽ. et reliqua
ordinẽ adonibꝫ pñcta. et gaudio plãgentes dñi altaris in Hierl̃m. q̃ mortis
tur i tribulatiõe in Egypto. q̃ ex illa morte resultant ostia populi. Nos

Dixit aũt ad me Dñs. Ingredere in medium ciuitatis: in medio Hierl̃m. et
signa thau sup frontes virorum gementium. et dolentium. Et ad illos dixit audiente me.
Transite per ciuitatem post eum. et percutite. Non parcat oculus vester. et non misereamini.
Senem adolescentem. et virginem. parvulum. et mulieres interficite usque ad internecionem.
Omnem autem super quem videritis thau. ne occidatis. Et a sanctuario meo incipite.
Ceperunt ergo viros seniores: qui erant ante faciem domus. Et dixit ad eos:
Contaminate domum. et implete atria interfectis. Egredimini. Et egressi
percutiebant eos qui erant in

Et ecce. Dñe. Quidã arbitrant̃ q̃ plena ydi in cui⁹ ty
pũ fecisse ezechiel. de po
pulo iudeoꝝ hoc posse intelligi. qui eos declinauerit sit inutilis facti sunt.
vnde: Saluũ me fac dñe qñ defecit sanctus. Solus inuctus est dñs qui
peccatum nõ fecit nec in. do. Lo. c.

Dñs limen do. xliii. hub dixo atrii domus quod ẽ tecto non patet
cui. Ad aerie fratres literatæ.
Indutus lineis. xxv. podere qui q̃ ad pedes vsq; pertingit: sic ap
pellatur apud est vna de octo vestibus pontificis: quæ tantũ dicit̃ talaris:
vt quibus plerumq; opus baculorum compositi.

Et signa thau. Thau aut ł extrema est
ex. ouay tinerarꝫ apo be
brorũ. q̃ cruci. i vitio ꝗ
ualuisse. i dolemꝫ solen
nit̃ mistrat. Merito ho
minibus. Fiat voluntas tua. sicut in celo et in terra. Nõ enim dicimus:
Fiat voluntas tua: non
ita. Magne misericordie
ẽ. ad pcos misericordiã
nõ meruit. Dño q̃ ẽ
de domo iuda. i. a pfes
one ecclie reuelauit: non
parcet dño cũ clamau
rit voce magna. vt: cla
mor eorũ pueniat ad me
&. non exaudiet eos vt
malto coacti intelligãt q̃
fecerũt.

C. IX.

Et clamauit in auribus
i. sic audiri visibiliter vel. d. o.
me vocẽ magna dicẽs:
Appropinquauerũt vi
sitationes vrbis. et vnusquisq;
ad pdebat sua. hr. ad quẽlibet pcussionis est
ueyse et ferocia non parcetis.
vas interfectionis habet in manu

angelis dei parentis voluerate ad pcutiẽ
hominẽ volendũ qui signo cũ fuit. hanc.
suã. Et ecce sex viri
via porte superioris q̃ respicit ad aq
lonẽ. et vnusquisq; vas iterũ
septimus. i. christus.
in mãu ei⁹. Vir quoq; vn⁹ in me

in habitu pontificis vt in omnium percussi sint
bent electorum numerum a peccatoribus segre
gare habitudo baddim
dio eoꝝ vestit⁹ erat lineis. et atramẽtariũ scriptoris ad renes ei⁹.
Duo erant gloria. Vnum tyrannidis in
misericordia auerum. Alterum holocaustorum ante al
tare ereum.
Et ingressi sũt: et steterũt iuxta al

Quia replẽtes terrã. Merito. q̃ repleuerunt terrã iniquitate
et cõtemti sunt ad tale nomine dicendi vt dominũ ad tradendum pauca
rent. Multa aut̃ nequitie adiecere non metuunt.

Ergo et ego fam. Nõ q̃ crudeliter agat sicut mẽtuus horrent. sig
nis: cui ait paulus: quẽ boni dei cultores vicunt. si venero nõ parcã. Quã
est nõ intelligit qui sibi
ipsi. et frequẽter deprẽ
hendit. expedit eis vt nõ crudi
antur. vel ordinẽ dicimus:
Fiat voluntas tua: non
ita. Magne misericordie
ẽ. ad pcos misericordiã
nõ meruit. Dño q̃ ẽ
de domo iuda. i. a pfes
one ecclie reuelauit: non
parcet dño cũ clamau
rit voce magna. vt: cla
mor eorũ pueniat ad me
&. non exaudiet eos vt
malto coacti intelligãt q̃
fecerũt.

C. IX.

Et clamauit in auribus
i. sic audiri visibiliter vel. d. o.
me vocẽ magna dicẽs:
Appropinquauerũt vi
sitationes vrbis. et vnusquisq;
ad pdebat sua. hr. ad quẽlibet pcussionis est
ueyse et ferocia non parcetis.
vas interfectionis habet in manu

angelis dei parentis voluerate ad pcutiẽ
hominẽ volendũ qui signo cũ fuit. hanc.
suã. Et ecce sex viri
via porte superioris q̃ respicit ad aq
lonẽ. et vnusquisq; vas iterũ
septimus. i. christus.
in mãu ei⁹. Vir quoq; vn⁹ in me

in habitu pontificis vt in omnium percussi sint
bent electorum numerum a peccatoribus segre
gare habitudo baddim
dio eoꝝ vestit⁹ erat lineis. et atramẽtariũ scriptoris ad renes ei⁹.
Duo erant gloria. Vnum tyrannidis in
misericordia auerum. Alterum holocaustorum ante al
tare ereum.
Et ingressi sũt: et steterũt iuxta al

dere. theodotio ipm verbũ hebreũ baddim: magla
vbi nos attramẽtarii posuim⁹. lxx. posuerũt soma saphyrina circa renes
eius. Aquilla rasti scribe in manu eius: aquila melanoderon. i. attramẽ
tarii scribe ad idolos ei⁹. symach⁹ tabulas scriptoris habebat i renib⁹ fixo.
Attramẽtarii grece calamarii. quia in eo calami reponunt. alii signi
ficantius recas vocãt. quia scriptorũ calamos tegant.

Et steterũt. parati ad tubẽtio imperiũ vt cuiuscũq; videret ibi pe
cata nõ esse dimissa sentẽtie dñi. intersectioni eũ suetiacere cognoscant.

De lyra

dicit q̃ ẽ ł ira: Et ecce applicit ferocẽ ad narcos suas. tñ sm hebreos ꝑa
fuit scripta: Ad nasũ meũ. ẽ q̃ ritual videbat ꝑ dei reuerentiã. ió scribe mu
rauerũt illud ſ̃ ł ꝑ illo⁹ locio altior. ł vocat apud hebreos tigri sophori. i.
adaptatio scribaꝝ ꝑ pontẽdo: ad narcos suas vita q̃ ferre ad idolatrias rito
rat. agẽdo ł suspitiendo: tñ ł cõ mõ loquẽdi de pctõ vili dicit̃ holen q̃ fe
cit in narib⁹ deis sm veritatẽ fetet i narib⁹ peccatis. ingẽti odoriamẽt
p ipm ł nõ ipse dñs. o Ergo et ego fa. l fu. i videta iustitie mee reddẽ
do eis penã debitã ꝑ abominatiõib⁹ ꝑdictis. Cetera patet. C. IX.

p Et clamauit. Dic ꝑfter regnũ ꝑpha ad delorũdã detrimentũ
c ciuitaꝫ ł ꝑplicaũt i pte ei⁹ fuerũt abolitiões ꝑdicte. ł dñs in
duas ptes. q̃ ꝑ⁹ describit destructio ppli cõter. 2⁹ principalis ꝑdi
ca. ꝑ. Pela i duas. q̃ ꝑ⁹ describit plenio occidii. 2⁹ ciuitaꝫ includũ ca. 8.
Ꝑdis aũt ca. diuidit in tres ptes. q̃ ꝑ⁹ ponit visionis modum. 2⁹ plenio in
ri⁹ ibi: Et vocauit. 3⁹ ezechielis hoc⁹ ibi: Et cede cõplera. Circa ꝑ⁹ ob
Et clamauit. l. ille q̃ ofiderat ezechieli abominatiões. ł plenas ꝑdi reprehen
bat. vt ꝑdicti ẽ. q Appropinquauerũt vi. vt. scz bini ẽ ad punitiõẽ ipsã.
r Et vnusquisq; aduersarioꝝ ei⁹. s Duo ter. hȳ. i. litter̃ ad interficiẽdã
qs sunt designat ꝑ 6 qs subdit: t Et ec. scr viri. i. angeli i ipse vtroq;
versũ adit intelligunt angeli bñ vel malignũ hȳ ex 6. q: tales punitiões di
utne aliqñ fiãt ł signũ fieri ꝑ bonos angelos. aliqñ ꝑ malos. v Memi
bunt de vta porte lugustie q̃ respicit ad aqlonẽ. illa erat porta aqlonaris
atrii medioꝝ q̃ ot suptor respicit porte aqlonaris atrii interioꝝ. vbi⁹ erat
erat i sũmitate mõt. i. ab illa atria pendebat altare vbi⁹ aliqñ cõdo. x ex gre
aqlonari nõ erat aliq̃ porta suptor vbi⁹ vbi⁹. vt ps ex supdictis. De illa
q̃ pte veniebat ad portã atrii sacerdotũ q̃ erat i pte orientali. z Et vni
uersitatis q̃ vas interior. i. instrm vt litera vel gladius. y Dic q̃ vn⁹ vt
situs lineis. ex hoc videt q̃ angeli in hac visõe imaginaria cõsti erant
angeli boni. q̃ vestis linea mundiã significat. 3 Et ingressi sũt. atrii
sacerdotũ. ideo subdit: a Et steterunt iuxta altare ereũ. quod ibi erat.

Et gloria

tare ereũ. Et glõria dñi israel as
ꝑ singularia nouerit generia singulariter. et ordine
plurali numeri generia nouerit
sumpta ẽ de cherub: que erat su
per cũ: ad limẽ domus. Et vocã
ꝑ ezechielem qui ẽ sacerdos in c. 1. et. 10. et angelus
magni consilij.
uit virũ qui indutus erat lineis
et attramẽtariũ scriptoris habe
bat in lũbis suis. Et dixit domi
ꝑ virum indutum lineis.
nus ad eũ: Trãsi p mediam ciui
tatẽ in medio hierusalez: et signã
ꝑ. Libri. quia infirmatur rego non infirmor: qz
scandalizant̃ ego non vror.
thau sup frõtes virorꝫ gemẽtiũ
et dolentiũ sup cunctis abomina
ꝑ publice.
tionibus: que fiũt in medio eius.
ꝑ scz virus.
Et illis dixit: Audite me. Trãsite
ꝑ. qui relicto nobis exemplum vt sequa. ve. eius
p ciuitatẽ sequentes eum et per
cutite. Nõ parcat oculus vester
ꝑ. fm illud. C. aut hominis pro sanctis eius.
ꝑ. qui ad bella fidei promptissimus
neqz misereami. Senẽ. adole
ꝑ. Tẽ pudicitia multe eos seruat. ꝑ. qui tacte potẽ
infantie: necdũ scientiã obꝛ potest capere.
scẽtulũ: et virginẽ. parvulum et
ꝑ. que fragilitate sexus ac imbecillitate refutatur
mulieres interficite vsqz ad inter
ꝑ. qui potest nocere: q̃ ignorant est super nos la
men vultus tui dominꝫ
nitionẽ. Omnem aũt sup quez
videritis thau: ne occidatis. Era
ꝑ. hz. a sanctis meis incipite.
sanctuario meo incipite. Ceperũt
ꝑ. qui sanctuarium ruinabit et sanctificabunt ꝑ. vnde et
pot peccatum inde audiebam.
ergo a viris senioribꝰ: qui erãt
ꝑ. multa est loci relatio offendo tuo
ãte faciẽ dom⁹. Et dixit ad eos:
ꝑ. non audierunt angeli templum sanguine contami
nare nisi precepisset dñs vt eos dentis gladio.
Cõtaminate domũ. dicebat aũt aliqs loc⁹ pta
mi sm ꝑpter cassi mortui: Hu. xix. f Et ipse. atria interfect. vbi sũt mia
ꝑpti aria de qb⁹ dcm ẽ ca. ꝑcc. g Egredimi. l. de atrijs ꝑpti cede cõ

Et ecce ego. Dñs. de vita interfectionis mẽ. me ꝑpter actus q̃
remisit. Notandũ est q̃ nõ ait remanẽt ego factus. sed remissio ego. Evidenter
audiendum enim est cum aliorum signatis.

Effundẽs furo. Nõ agnitudinẽ pene signat. sed illud. Effusa ł cor
pectio sup ꝑcipuos. abit. Pone stolã tuã gentium mei. et ł bonos. Charitas dei diffusa ł in cordibus nostris per spũm sanctum. Rom. v. Data ł gratia in labijs tuis.

Et dixit ad me. Filiorum. Fiunt gehennam confitentur. Quasi nõ intelligẽtes hoc ita ipsi sibi hoc fecerunt.

Magna est. Dñe. Quasi p magnitudine iniquitatis magnitudo supplicioꝝ est vt finem ponere vel peccata omnia sunt equalia: vel pena.

Et ecce vir qui in. Scr. veri ghene percussum erat in Hierl̃m p ciuitatẽ. C. e. si. nihil tale remisisti. et nõ letior. sed me ceteris implenere sententiã quæ nõ sermone. sed ego pro batur.

C. X.

Vidi. et ecce Dñe. Plenã quod supra vi
sio. Nõ solum dixit aut cõcedit. vt et. vtrũq; col
laude absq; vlo ammo
nitu. Diuina propius sa
cramenta. q̃ nõ ante mo
mentũ. q̃ si in semẽbus
in throno. et in manu ho
minis. nõ veritas. si finit
laudo dicit. Nõ enim fa
cie ad facie reuelato vel
tu gloriã dñi cõtemplamur. si in similitudine. ea
videmus. vt imagine: ad fragili ergandamur cet
pere. Et simple. m. t. Dicemy. vt pelli in
tersectionem. et caduera
mentum. cadauera mentum. mundi. hictu
salez: sm illud ysaie. 84
crificabit eum in igne ar
dente: et denotatiue sicut seni materiam. Di sunt
carbones quos in remedium linguæ atq; medã
di delatorice vitia. P/
pheta interrogatus cõ
pitat. Quid est tibi: aut
q̃d apponat tibi ad lin
guaz dolosam? Sagitte
potentis acute. cum. c. d.

Notandũ q̃ in ysaia qui tñ in sermone peccauerat. et similia labia se
habere dicebat ad purgandũ. vnus seraphe carbo cõprehẽditur. Nec ho
q̃ ciuitas est plena iniquitate. et post supplicia cadauer tuos mortuorum

De lyra

pleta vt cõmẽti ꝑcepti p totaz ciuitatẽ. ideo subdit: Et egressi sunt &.
b Et cede cõplera. hic ꝑfter ponit̃ ezechielis hoc⁹ ibi vt in plena cladi
i Nomẽ ego. q̃ nõ fui interfect⁹ ibi altiꝰ. k Ruig fu. fa. me. p timo⁹
t admiratõe tãt exterminij. ió subdit: l Deu. t triplicat̃ ad maiorẽ
exaggeratiõẽ. cetera patẽt vsqz ibi: m Et replera ẽ ter. tan. scz inocẽtiũ
occisoꝝ i ea. t multe tpe mansõe. de q̃ vi. iii. Ps. cxi. q̃ effudit sanguinẽ
inocẽtiũ multi nimiũ. n Et ci. re. ł auer. scz a deo p multiplicẽ idolatriã
vt dcm ẽ ca. ꝑc. o Dixerũt ei dere. dño &. b exponit ł ca. ꝑc. p Ec
ce. vir q̃ erat ldu. li. dic̃ Ra. Sa. q̃ erat gabriel ꝑdict⁹ i ipse vir. C. X.
q Z vidi. hic ꝑfter describit ciuitatis hierl̃m fumꝰ ydolatrie. t diuidit
e in duas ptes. q̃ ꝑmo designat ydolatrie cõsultio. 2⁹ explicat̃ vbi subdit:
Et apparuit. Circa ꝑmũ dicit: Et vidi. vbi de imaginaria t intel
lectuali. r Et ecce in firmamẽto &. ipse erã ciuitatis ecce ydolatrie de
loco sup capita cherubin in differentia ꝑ ad limen dom⁹. vt dicit̃ est ca. ꝑc
dixi recedere ad locũ ꝑtinũ. sup firmamẽtũ. in capitibus aliarum. t ibi
ita fedẽs in throno dei manifestat repocando. s Ingredere in medio
rotarũ &. vnde ã. i. cap. dicit: Stiendo animalis t alipectus eorũ quasi
carbonum ignis ardentiũ. t Et effunde super ciuitatem. Charitatem

per quod

plurce attumant' carbones ignis vna manu ſ ambab⁹. Fuit ꝛ ſ intelligat ꝙ nō ad purgationē ſ ad penam angelo tradat⁹ penne allumāt' ꝛ ſparganē

ē cherubin ve ſancte ſuprēge virtutes vestrā domini dei parte tote re videantur. Fit aūt quē mittunt' ad ſuppliciū de ignis dicitur: Imittē ſtionem per angelos malos ſtultitias patrie.

Ingreſſus ille ho
ab ſuperbis vel ab ex
ſtrui cupientis pumēdis
vel ab magnitudine glic
nec mīnā ad ignē mittit

Qui accipiēs. Nō
dicit qđ egreſſus fuerit
q; triſtis rei narrationem
malunt nobis intelligibi
reliqui. ꝑ actis ſubiect.

Facies vna ꝛc. Bo
rus olim ſtatum pristi
vilitate expoſito. nunc
ꝛ ſtendit q; ſuperne poſſ
ſ. facies vtrait a ſimilitu
illi. nō ſic accipiēdū ē vt
alia ſit a dextris alia a ſi
mittru ille ſ olim equal
cato dicitur. Quatuor
cni facies habebat vnū
quod ꝙ vt nō locus di
uerſitate dicerē ꝛ ſimilitu
ſed vno ꝙ gradus ordie
deſcribantur.

Nicolaus

per qs designat' incolatū
ei⁹ futurā ſm iudiciū di
uinū. a Ingreſſusq;
eſt.i. vir indutus lineis.
b In cō.mco.i.me vi
dente.ꝛ eſt verbū ꝓphe.
c Cherubin adſt ſtandt
a dextris dom⁹.i.ad de
xtrā ptez tēpli:ad ſ ſinīſ
ſacri domꝰ. ideo ſubdit:
d Et nu.im atriū in
teri⁹.ad designandū dei
plentiſſim q; vi-i. Pſa
xxxvi. Diſe pollicit⁹ ē
q; habitaret in nebula.
e Et elevata ē gſſa vñi.
q; ſpūs repletio dei ma
nifeſtat' trāſiuit de capiti
b⁹ cherubin ad limē do
mꝰ.ꝛ ſignificat tñc trāſitu
tum illud qđ dictū eſt ca.
precedēti. f Et astiti
rt.i. ſpūs.glie vñi.i. ſplē
dore dei maieſtatē repſen
tāt. g Et ſo.ala.che
rubin.p talē motū alas
tinctigit ꝓmptudo an
gelog ad exequendū vñi mādatū. h Audiebat vſq; ad atriū exteri⁹.
ſc. eni in hebreo hī:ꝛ ideo alig male construxit dicēdo interius. vt aūt atriū
limēdoꝛ.ideo q; erat lōge remotius a templo. i Quaſi voꝛ dei olpo.lo
quētis.q.d. ille ſonit' alas erat magnific⁹ ꝛ mirabilius ſm q; dicit pſal.
xxix. Voꝛ vñi in virtute.voꝛ vñi in magnificētia. k Ego ꝓpheſtic.re
pentio ē⁹ qs dictū eſt ū. Ingredere in medio rotaꝝ ꝛc. l Ingreſſus
ille.ſ.vir ſtatus lineis. m Stetit iuxta rotā.vt accipet ignē.q; minis
triū rō cherub ideo fuerit: Et extēdit cherub ꝛc. n Aut accipiēs egreſ
ſus eſt.ſ.ad eſſandū dū ſup cuntur.nō tñ vt hic q; offenderit' ad odignan
dū q; cluitas tñc nō fuit cōbuſtā poſtea ꝙ ſet āno.xc. vtilio ista fuit an
no ſexto trāſmigratiōis ioachyn ſexto mēſe ante vtc mēſia. vt hī in ꝓci
pio.viii.ca.ciuitas aūt fuit cōbuſta anno.xi.ſedechie q; fuit ānꝰ.xi.a trāſ
migratōe ioachin.et ſedechias et ſucceſſit i regno. o Et apparuit. Hic
ꝓſtor explicat' modus viſiōis q; in aliqbus licz paucis differt a modo vi
ſionis poſito ū.i.ca.talem enī viſionē fēcit ad aliqd ſignificādū. ideo ſi equal
tas ſit ibi imutatio ad aliqd ſignificādū qđ de nouo vī:dicit q;. Et apparuit
in cherubin ſilitudo aſtē quatuor: alalia.i.ca. deſcripta vocant' hic cherubim
eo q; erant alata ꝛ ſplendētā angelog ſignificāta. vt ibidē dictū fuit. ange
li vo fuit ſatna plent.ꝛ ſic interpretat cherubim plenitudo ſcīe. p Et
erat quatuor rote iuxta cherubin. p hoc ꝓ q; dictū eſt ū.i.ca. q; erant ibi
quatuor rote ꝛ quatuor alalia. q Spūs aūt rotarū erat quaſi viſio la
pidis chryſolithi.ū.i.ca. dicit.ꝛ alpectus rotarū quaſi viſio marie.cherſo
lithus aūt lapis eſt pelucidus hīs color aurei.ꝛ ideo dicit a cherſon qđ eſt
aurū.ꝛ ꝓ hoc qđ ponit hic quaſi viſio lapidis chryſolithi. vult intelligi q;
ꝓphēta erat magis illuſtratus fulgore virtutis ſapiētie q; a ꝓcipio.ꝛ ideo

tatē. Ingreſſusq; eſt in cōſpectu
meo. Cherubin aūtē ſtabāt a de
xtris dom⁹:cū ingrederetur vir
ſ. a quo meſſiuant
ꝛ nūbes ipleuit atrium interius
ſ. ne ꝓphetarent ſ. quia pacem omnibꝰ minabat
non corrumpunt ſuppliciis.

Et eleuata ē gſſa dñi de ſup cher
rub:ꝛ ad limē dom⁹:ꝛ repleta ē
dom⁹ nube. Et atrium repletuꝫ
ſ. que erat in aere ſ. ideo

ē ſplēdore glorie dñi.ꝛ ſonitus
alaꝝ cherubin audiebatur vſq;
ad atriū exterius:quaſi voꝛ dei
oſpotētis loquētis. Cūq; ꝑcu
piſſet viro qui idutus erat lineis
dicēs:ſume ignē de medio rota
rū q; ſunt inter cherubin. ingrēſ
ſ. ideo.

ſus ille ſtetit iuxta romā. Et extē
dit cherub manū de medio che
rubin ad ignē q; erat inter cheru
bin.ꝛ ſumpſit:ꝛ dedit i manus
eius q; indut⁹ erat lineis. Qui ac
cipiēs egreſſus ē. Et ap̄pauit in
cherubin ſimilitudo man⁹ hois
ſubtus pennas eoꝝ. Et vidi:ꝛ ec
ſ. vt ſi. ſ. animalia.

ē quatuo: rote iuxta cherubin.
Rota vna iuxta cherub vnū:ꝛ
rota alia iuxta cherub vnū. Spē
cies aūt erat rotaruꝫ quaſi viſio
lapidis chryſolithi:ꝛ aſpectuꝫ eaꝝ
ſimilitudo vna q̄ttuor: quaſi ſi
ſit rota i medio rote. Cunq; am
bularēt:in quattuor: ptes gradie
bāt:ꝛ nō reuertebātur ambulā
tes. Sed ad locuꝫ ad quē ire de

Et facies ſecūda. Hic nō deſcribunt' alia a dextris alia a ſiniſtris
ſed olim equalis erat in cūctis. Hieronymus.

Spūs eni vite erat in eis. Hieron. Gl̄a viuūt deo ꝛ ſuam ſa
pientiā creatori:nō eſt bonū motuoꝝ ſed vitaliū. vnde ꝛ rota corpora ſpi
rum: plena ſunt oculis:ꝛ in pſalmo dicit: Celi enarrāt gl̄am dei. ſ. e. n.
e.a.ſ. Dicit dei cr. ꝛ q
n.n.in.cū. Sol ꝙ ꝛ ſida
et mare ꝛ flumina ꝛ mō
tes ꝛ colles laudāt deum
et in circuitū ſuū per an
nos ſingulos clamant
voluunt.celeritāq; rationē in terris deſcribūt:
vt antiquā legē ordinē
ſeruantes voluant' ꝛ cur
rant:ꝛ nihil nouum ca
tamus ſuper terram.

Et ſtetit ſuper.
Hieronymus. Hic pau
latim protectio dei reſ
quit iſrael. primū fuit in
templo poſt ſtetit in atrio
ſine limine. qua recedēn
te de templo:nubes ꝛ ca
ligo implebat ipſius pe
ſtrabia. rurſumq; ipſa
gloria ſedit ſuper cheru
bin:ꝛ illis ſtatim abeūti
bus ad exteriora:adhibe
cuit ſunt rote.

De lyra

designat' p hoc qđ poſt
ea ſubdit: r Et omne
corp⁹ eorū ꝛ colla ꝛ ma
nus ꝛ pēne.que tria vi
ſa intelligunt' de alalia
bus ꝛ nō de rotis. et di
cuntur hic plena oculis
ꝓmo vo ca.hoc tñ dicit
de rotis. per oculos aūt
ſpiritualia intelligentie
designat.vñ ꝛ hoc ſa
pientico ꝛ alturi ſm mo
dū loquendi cōm tradi
tur oculati. a Et to
tus ille⁹ vocant' volubi
les.qui equalit' volui pot
rant ad quattuor partes.
t Quatuor aūt facies
habebat vnū.ſ. animal.
v Facies vna.i.ſma
ſicut Beth.ſmo. Et ſa
cies ē veſpe ꝛ nunc ora
vnū.i. penne. r Fa
cies cherub. Hic occur
rit duplex dubiū. primū
eſt quare illa facies dicit

ſ. animalia. ſ. prima.

ſ. idem ſuperius facies vitulli.modo ꝓ tur intelligi
facies cherub eſſe vitulli.

ēo cherub:ꝛ facies ſecūda facies
hominis:ꝛ i tertio facies leonis
ꝛ in quarto facies aquile. Et ele
ſ. nota ꝙ eadem debemus intelligere in capitol
ote animali que ſupra.

uata⁷ ſūt cherubin. Ipſū ēſt a ſal
quod videra iuxta flumen cho
ſ. animalia.

bar. Cūq; ambularēt cherubin
alas ſuas vt exaltarent de terra
nō reſidebāt rote: ſz ꝛ ipſe iuxta
erāt. Stātibus illis ſtabāt:ꝛ cū
eleuatis eleuabātur. Spirit⁹ eni
vite erat in eis. Et egreſſa ē gſſa
ſ. vite ſtetit ſ. ante ingreſſum.

domini a limine tēpli:ꝛ ſtetit ſu
per cherubin. Et eleuātia cheru
bin alas ſuas:exaltata ſūt a ter
ſ. interius atrium.

ra coram me. Et illis egredientibus
rote quoq; ſubſecute ſunt. Et ſtē
ſ. non tam in lamua templi.ſed poſt atrium ꝛ poſt in
tit i introitu porte dom⁹ dñi ori
ens in introitu porte
entalis:ꝛ gl̄ia dei iſrael erat ſu
ſ. ſuper q̄s thronus ſuper quod gloria.

per ea. Ipſū ēſt⁹ animal qđ vidi
ſubter deū iſrael iuxta flumē cho

hic facies cherub.ſ. ꝓmo ca. dicit facies bouis. ſecūdū quare dicit hic pa
mauit aūt ita. ad primū dicit aliqui q; facies bouis fuit vitulli et mul
tum ſilis facies cherub.ꝛ ꝓpter hoc ſic notatur:ſz hoc dictū eſt ꝓra Iole
ꝓph dicente: q; facies cherub ē facies cuiuſdā auis que nunq; vſa eſt ab
hoibus.ſed cuius ſilitudo oſtēſa fuit moyſi in mōte vbi fuit' ſibi oſtenſum
exēplar olim ſc̄ōz in tabernaculo:ſm q; dicit Exo.xxv. Inſpice ꝛ fac
ſm exemplar q̄s tibi in mōte monſtrat' eſt.eſt enī ꝓra dictū Ra.Sa.ꝛ
alioꝝ hebreoꝝ q; dicūt q; facies cherub ē quaſi facies pueri grādis. ꝓt
q̄s tamen cōtra dicūt.ideo vt q; facies bouis fuit mutata i faciē pue
ri.cui⁹ mutatiōis ratio pōt assignari.q; ſicut dictū eſt ū.i.ca. facies bouis
ſignificat regnū grecoꝝ ꝓpter populi colo petulantiā. nunc tñ in ꝓſto gre
cie maxime viguit ſapiētia. ꝓpter q̄s ad hoc venerāt facies bouis qui
eſt alal irrationalis:versa fuit in faciē hois qui eſt alal rationalis.ꝛ in faciē
puerilē.q; ſapiētia nō ſenectutis.ſed magis iuuenilis erā in ſenibus q; tūc
tio paſſiōibus clarius vidēt ſm q; dicit. vii.phyſicoꝝ. Sedēdo ꝛ quiēdo
ſit alia ſcīa ꝛ prudēs. ꝓpter hoc vī Aug. vi. Clara ē ꝛ q; mansio mentis
ſcit ſapia. Ad ſecūdū dicendū q; ꝓpter ꝙ vī hic facies cherub ꝓma.q; ap
pareret ꝓcertius vultus ꝓphe q; alicuius dictū eſt ū.i.ca. de facie bois.
r Ipſm eſt alal.i.quodlibꝫ dictoꝝ quatuor alaliū ē illud idē qđ videt
in ꝓma viſiōe deſcripta ū.i.ca. s Et egreſſa ē gſſa dñi ꝛc.] redit ad
locū ſuū. a Et ſtetit in introi.por.ao. dñi orientalis.dicit Ra.Sa.q; ſ
eſt porta atrij ſacerdotū q; erat in parte orientali.ꝛ nō porta templi dñi ſed
templi eo q; in recta linea oppoſit porte templi. vt dictū ē ū. viii. b Hoc
ē alal.i.quilibet illoꝝ quatuor. c Ob viſi ſuberi dei iſrl.q; ſimulitū
erat ſup capita alaliū.ꝛ ꝛdigies dei federis in throno reſplēdi ei⁹

Et intellexi q; cherubin eſſent. Mouendo ſ. ſcīe. noticia facramē
toꝝ dei:ꝛ ihesum ei⁹ ac regem vñi: Qui ſedeo ſup cherubin manifeſtatur
Deum gloria dñi ſedet in multitudine ſcīe:ꝛ hoc manifeſtat' qñ cūcta
regi ſapientia demōſtrant.nō tantum quid fieri nec debere dicit. Dere
liquit dñs terrā ꝛ dñs nō videt. vñ:intuitus cherubin ꝛ appettitus eoꝝ
ekdotiuſtia ꝑcutiop:ꝛ i futura ſe extēdere.

C. XI.

c Et eleuauit me. Hiero. per me
gloriā ſignat nō poteraꝝ
auolare:vt.ſ.nō remā
nerē i templo ignoratis nu
de ꝓfuſo.ſi ſtamo i porta
dom⁹ vñi ostēdatis q.r.
ſ.o.q ſequunt' ſacramē
ta cognoſcerem.

Hiero. Vtiligniqꝫ
viri omnia referēdo ad
gnqꝫ ſenſus. Hic autez
ſpūs⁹ aut vir aut mundi
in bono repſ. Quia i le
uitico ad ſacerdotale mi
niſteriū a.xxv. annio eli
gantur. Hoc enīz in he
breo nō hī:ſi ſeptuagle
ta. Hī enīz tricenarius
eſt.aut ꝛ ꝛeroboās huius
ꝓphetie ꝛ ſ oſti etate oſſ
bapti;aꝰ eſt a ioāne. Si
cimus tñ qnqꝫ pendētes
virgines.ꝛ qnqꝫ ſatuas.
Sed hic qnarꝰ i medio
poſit⁹.ꝛ ꝓ q̄ſtate vten
tū vel ad bonuꝫ vel ad
malum referri poteſt.

Rechoniam ſ.a.ꝛ.f.
k.b. Dualē.ſ. numeꝝ qui
tūdit veritatē.ꝛ in ſe
cūde dicti numero ſm he
breā veritatē nō vī a
dño:vñ.i archā bina et
bina introducēt' ſimūda.
Dño aūt verūqꝫ i vñi
coartādo:ſcē vtraꝝ vñi:
ꝛ ſoluit meātus parietē.
inimicitias in carne ſua
ꝑdēnans:vñi: Ego ꝛ ꝓ
vñi ſum⁹.vt.ſ.a iudaī
ca dualitate i vñi reuo
caret fidei chriſtiane.pon

ſ. plenitudo

bar. Et itelleri q; cherubin cēnt.
Q̄ttuor ꝓ quattuor: vult⁹ vni
ꝛ q̄tuor: ale vni:ꝛ ſilitudo ma
nus hois ſub alis eoꝝ: Et ſimi
litūdo vultuū eorū:ipſi vultus
quos viderā iuxta fluuiuꝫ cho
bar.ſ. et ituit⁹ eoꝝ ꝛ ipet⁹ ſingulo
† † ꝓcurrissum obliquū ad futura progredi.
rū:† añ facie ſuā ingredi. C. XI.

Et eleuauit me ſpiritus.
† † dextrā qui nos ad patrem ducit.
c ꝛ itrōduxit me⁷ ad por
ſ. vbi erat gloria ſ. celeſtis
tā domus domini oriē
† † ſolitis.ſ. de quo Exo. vir extēs nomen eius.
talem que reſpicit † ſolis ortum.
Et ecce in itroitu porte.xxv. viri
ꝛ vidi i medio eoꝝ iechoniam fi
liū azur ꝛ pheldhiaꝫ filiū bana
ie principes ppli. Dixitq; ad me:
Fili hois:bi ſunt viri qui cōgi
tant iniqtatem:ꝛ tractant conſi
ſ. pro ſcelerum conſcientia deſperantes ꝛ penitere
nolentes ſ. parati ad interfan
liū peſſimū in vrbe iſta dicētes:
Nōne dudū edificate ſunt do
† † a babyloniis ꝓfanēdi ardoris cā⁹ iuxta ignita.
m⁹ ? Hic eſt lebes.nos aūt⁷ car
nes.Ideo vaticinare de eis. va
ſ. illa hoc dicentibus.
ticinare fili hominis. Et irruit in
ſ. ſecunde.
me ſpirit⁹ dñi:ꝛ dixit ad me: Lo
ſ. quis.
quere. Hec dicit dñs: Sic locuti

Nōne tradum. Quaſi licet nuper poſt primam expeditatē edificate
ſint domus.que ante corruerunt:licitum tamen hanc ciuitatem edificare
lętitia ꝛ nos quaſi carnes in ea cōſumendos ꝛ cremandos.

Plurimos.q.d. Hiero. Cauſa ego interpretabor quomodo ſit ciui
tas lebes ꝛ vos carnes. non iuſta ſimum quem dixiſtis:ſed quez non ti
metis. Implebatur qđez
dictum carnibus quasi le
bes non tamen vtrius
h eoꝝ quos lacerabitis.

Et iuſtis. Sedilli
ſilud.i.dictum occidere eos
quos chaldei

ebulier. mattho tuo permanet in imperio.

Et dixi ad eū. Ah ah ah dñe deus. nō dic me adolescentulū esse. quia ad omnes quos mittam tibi. tu ibis. et omne quodcūq; mandauero tibi loqueris. Ne formidaueris a facie eorū. quia ego tecū sum ut eruam te. dicit dñs. Misit quoq; dñs manū suā. et tetigit os meū. et dixit dñs ad me. Ecce dedi verba mea in ore tuo. Ecce constitui te hodie super gentes. et regna. ut evellas. et destruas. et dissipes. et edifices. et plantes.

Ezechiel vos de pec. Rhet. Vox dñi ad prophetā. Verbū dñi ad Ezechielē filiū Buzi sacerdotē in terra Chaldeorū. Et dixit dñs ad me. Fili hois habitas in medio domus exasperantis. qui habent oculos ad videndū. et non vident. et habent aures ad audiendū. et non audiunt. quia domus exasperans est. Tu ergo fili hominis fac tibi vasa transmigrationis. et transmigra in die coram eis. Et transmigrabis de loco tuo ad locum alterum in conspectu eorum. forsitan aspicient. quia domus exasperans est. Et efferes foras vasa tua quasi vasa transmigrationis per diem in conspectu eorum. Tu autem egredieris vespere in conspectu eorum. quasi qui egrediuntur ad transmigrandum. In pariete fode tibi. et egredieris per eum. In conspectu eorum. Humerum portabis. in caligine efferes. faciem operies. et non videbis terram. quia portentum dedi te domui israel. Feci ergo sicut præceperat mihi. Vasa mea protuli quasi vasa transmigrationis per diem. et vespere fodi mihi pariete manu. in caligine egressus sum. portatus in conspectu eorum. Et factus est sermo domini ad me mane dicens: Fili hominis nunquid non dixerunt ad te domus israel: domus exasperans. quid tu facis? dic ad eos: Hæc dicit dominus deus: Super principem onus istud in hierusalem. et omnis domus israel quæ est in medio eorum. Dic. Ego portentum vestrum. Quomodo feci. sic fiet illis. In transmigrationem et captivitatem ibunt. et duces eorum in humeris portabit. in caligine egredietur. Parietem perfodient ut educat per eum. faciem operiet ut non videat oculo terram. et ego ponam speculationem domui israel in gentibus. et dispergam eos in terris. et reliquas eorum gladio relinquam. et fame. et pestilentia. ut narrent omnia abominationes eorum in gentibus ad quas ingressi sunt. et scient quia ego dominus. Et factus est sermo domini ad me dicens: Fili hominis panem tuum in conturbatione comedes. et aquam tuam in festinatione et mœrore bibes. et dices ad populum terræ: Hæc dicit dominus deus ad habitatores hierusalem super terram israel. Panem suum in sollicitudine comedent. et aquam suam in desolatione bibent. ut desolata sit terra a multitudine sua propter iniquitatem omnium habitantium in ea. et desolabuntur civitates quæ habitabantur. et terra deserta erit. et scietis quia ego dominus. Et factus est sermo domini ad me dicens: Fili hominis quod proverbium hoc vobis in terra israel dicitis dicentes: Longi sunt dies. et peribit omnis visio. Propterea dic ad eos: Hæc dicit dominus deus: Quiescere faciam proverbium istud. et non proverbiabunt illud ultra in israel. Et dic ad eos: Appropinquant dies. et sermo omnis visionis. Quia non erit ultra omnis visio vana. neque divinatio blandiens in medio filiorum israel. Ego enim dominus loquar. et sermo quem locutus fuero. fiet. et non prolongabitur ultra. Quia in diebus vestris domus exasperans. sermonem dicam. et faciam eum. dicit dominus deus. Et factus est sermo domini ad me dicens: Fili hominis ecce domus israel dicunt: visionem hanc. quam iste videt. in dies multos futurus est. et in tempora longinqua ipse prophetat. Propterea dic ad eos: Hæc dicit dominus deus: Non elongabuntur ultra omnes sermones mei. sermo quem locutus fuero. fiet. dicit dominus deus. Et factus est sermo domini ad me dicens: Fili hominis prophetas israel qui prophetant. et dices prophetantibus de corde suo: Audite verbum domini. Hæc dicit dominus deus: Væ prophetis insipientibus. qui sequuntur spiritum suum. et nihil vident. Prophetæ tui sicut vulpes in desertis factæ sunt. Non ascendistis ex adverso. nec opposuistis murum pro domo israel. ut staretis in prœlio in die domini. Viderunt vana. et divinaverunt mendacium. qui dicunt: Ait dominus. et dominus non misit eos. et exspectare fecerunt ut confirmaretur sermo. Nonne visionem vanam vidistis. et divinationem mendacem locuti estis. et dicitis: Ait dominus. cum ego non sim locutus? Propterea hæc dicit dominus deus: Quia locuti estis vanitatem. et vidistis mendacium. propterea ecce ego ad vos. dicit dominus deus. Et erit manus mea super prophetas qui vident vana. et divinant mendacium. in consilio populi mei non erunt. et in scriptura domus israel non scribentur. et in terram israel non introibunt. et scietis quia ego dominus deus. Et dabo eis cor unum. et spiritum novum tribuam in visceribus eorum. et auferam cor lapideum de carne eorum. et dabo eis cor carneum. ut in præceptis meis ambulent. et judicia mea custodiant. et faciant ea. et sint mihi in populum. et ego sim eis in deum. Et prophetæ qui prophetant absque prudentia. et sequuntur spiritum suum. et nihil vident. hæc dicit dominus deus: Væ prophetis insipientibus. qui sequuntur spiritum suum. et nihil vident. Quasi vulpes in desertis prophetæ tui facti

Et factus est. I. Dupla prophetauerat obra principem vnde obra
pretia. vel mutuato nō erubescimus assumpsit guerbil. I. in lingua
differtur obseruato prophetę. Ideo lingua est ad cum firmo. domini.

In hoc cap. dr. vlg. bodie vulgus hr. dubit. i dura cerda moralit:
prophetam dei nō recipiūt. sed omnia qui prophetę cōmunē q̄ cū dub
prophetam in actual tempore
obseruare debeamus.
ab antiqua pertinaci
mus vt in ordine sim-
moremur.

C. XIII.

¶ Factus est. Ad prophetas
israel. Aliena scriptura
vehiculo variorum ma
fac i sermonis prophetę
vocatvnde di sint pro
phete: haud. i. vocatorum
i prophete confutantis. i
panrum mendacijs pro
prijs eorum prophetis. ex
tentes i ore meo dicit vt
in plic. Dicat prophetę
infamia vt. In ecclesia
prophete boni. apostoli

Nicolaus

culture. a Et factę est.
Hic ptr ostendit prudi
ter exhortationi accom
modato q̄ increduli dice
bant prophetas hieremie
& ezechielis nō sic imple
ri. & hoc ē quod dicitur:
b Os ē puerbij illud
id est verbū vulgariter di
ctū. c In longū dif
ferunt dies. i. tēpus ipli
tionis nō veniet. nō sequ
d Et perdet eū vitio.
fructu sua effectu suo.
e Ductores dic ad cos. ab
sordo Isaie. f Quidem
re facit puerbium israel.
traducūtio in eam ocultu
efficax. g Nō erit erit
vitra eis vitio cassa. Ita
fic est cōsiderada. Quis vi
sio nō erit vitra cassa. i.
nulla visio prophetica fru
stratē effectu inclusa. q̄
negatio postposita signo
vniuersali facit equipol
lere suo priori. & sic ala
nō & nullius equipollit.
h Neq; diuinatio. i.
predicatio futuri ex reue
latione dei. i Ampli
gua. q̄ cito implebit in
effectu. Nō sequ: k. Nō
plengabit amplius sed
in vobis vestris vt. q̄
hoc enūs repetit nō fuerunt
sex anni legni vsq;
ad destructionē hierusalem vt p̄ter dicta. ā. in
principio. viii. ca. l Et fact⁹ est sermo dñi vt. Hic ptr ostendit accidere a
tio ipletionis prophetie ezechielis cuius pphena erat cōtemnis pphetie
hieremie de destructione ciuitatis & populi capiendi me. & patet sententia et
victia.

C. XIII.

m ¶ Factus est. Hic ptr ezechiel. pphetat contra fallos pphetas. &
c primo contra sexū virile. secundo contra mulieres ibi: Et tu fili ho
minis. Prima in duas. quia primo ponit pfundo pphetay cul
pa. secundo denūciat eay pena ibi: Propterea. Circa primū dicitur:
n Vaticinare ad pphetas. i. fallos. ideo subditur: o Et dices ppe
tambus de corde suo. i. de sua fictiōe nō ex diuina reuelatiōe. ideo subdit:
p Quasi vulpes in deserto vt. Et alit vulpes animal voluptuosus insidio
sum est. Ita illi pphete insidebāt ad deceptionē simplicium. ideo ar
guit eos dicens: q Nō ascendistis ex aduerso. peccata populi arguēdo.
r Neq; opposuistis murū. pro peccatoribus seruent orando. s Ut sta
retis in pelio. percussione dñi vehemēs meritis auctoritate. t Mēdā va
nitatem. mutat loquendi modū de secunda parte ad tertiā. u Dicentes ait
dñs. vt in modo loquendi conformarent sc verbis pphetis ad facilius de
cipiendū. x Et perfecerunt confirmare sermonē. id ē plurimos & pla

a apostolici viri P Paulo pphete hereticis.

Et nihil videt. vnde prophete dicuntur videntes? vnde dicitur: vi
sio cius & abditi. i. illud. Et oculos vestros & videte. & alibi: Assu
ta oculos meos ut. i. m. v. l. r.

Quasi vulpes. Dicit. de quibus dicitur: Capite nobis vulpes par
uulos. q. d. v. & alibi: pa
ces terre vulpium erunt.

Quasi vulpes. hoc
ficti vnde: vulpes fetidas
habent: filius autem ho
minis non habet vbi re
clinet ca. f.

Non ascendistis. sicut
aaron qui ignem popu
lum israel deuocarunt,
quasi murus primo in
silius prohibuit. Poste
mic quoq; dicitur. ac et
currat dominus. ego fiat
contra eram domini ora
tionis sex perseuerantia.
Domini enim sententia
sanctoq; seabi fi argitur,
vñ morsi vī: dimitur me
& celebo populus iustū.

De ira

rtibus diebus repetenda,
vel dictum suum fallo
iuramento firmando.
y Nunquid non vi
sionem cassam vidistis.
qñ dicat sic. z Propterea. Hic consequen
ter ponitur pena. & primo sic propheturum.
secundo eis creaturam: Et ipse. Circa pri
mum dicitur: Propterea. id est propter menda
cia prophetica. a Ec
ce ego ad vos. scilicet pu
niendos. b Et erit
manus mea. id est vindi
cte mee potestas. c Eg
per pphetas. scilicet fal
sos. d In concilio
populi mei non erunt. i.
in cetu recertorum de
babylone. scilicet in par
tionis fuit nec in filijs ap
eis poocratio. e Et
in scriptura domus ifrael non scribentur. eadem
res enim de babylone
habuerunt genealogias
suas descriptas. vt sic in
quili redirent ad hereditatē patrum suorum. vt
habetur. i. Esdre.
f Nec in terram israel
ingredientur. cum reuer
tentibus de babylone.
sic exponitur hec littera
cōmuniter: sed quia re
deuntes de babylone in

dēam fuerunt in magna afflictione et seruitute. ideo bonum videntibus
non videtur fuisse tēs q̄ illius bonī potuerio esset sufficiens ilioum fal
sorum prophetarum pantio. ideo videtur mihi q̄ sic debet intelligi fal
sum principaliter: In concilio populi mei non erunt. id est. in societate fi
dorneum diuinum: Et in scriptura domus israel non scribentur. id est
in libro vite in quo scribuntur electi: Nec in terram israel ingredientur.
id est in terram viuentium. per quam intelligitur celestis habitatio vbi
meus locum non habet. g Dicentes pax. sic enim dicebant po
pulo q̄ nullo modo habebant dubitare de aduentu regis babylonis
super eum. quod tamen erat falsum. h Et ipse. Hic consequā
ter ponitur pena credentium fallis prophetis: cum dicitur: Et ipse scili
cet populus meus. i Edificabat parietem. id est hierusalem. vt di
cit Ra. Da. in qua populus edificabat ita secure ac si deberet ibi semper
manere. k Illi autem. scilicet prophete falsi. l Linicbant
eum. id est verbis adulatorijs populo applaudebant. Aliter exponitur
vt per parietem intelligatur congeries peccatorum. et maxime in cul
tu idolorum in quo falsi prophete suis adulationibus nutricbant po
pulum. et ideo denunciatur casus edificij subuersum dicitur:

Erit enim

Propterea h. Hiero. Hec omnia de hereticis dicere possumus
omnia enim eorum figmenta ira dei soluuntur.

Et tu fili. h. p. l. Supra ad pfudo pphas. nūc ad pfudo pphetis
sas subd. pphetare: virtusq; cuiq; signo & veri & falsi pphe fuisse, legunt.

Ponē facies. Ex re. obscura faciem tuam. Cui simile. vultus tibi fu

† ¶ pro tribus filiabus alegq; temperamento &
malitia fornicatione

cū luto absq; palcis. Dic ad eos
† qui vana & pumittunt
q̄ liniunt absq; temperatura: q̄
† ¶ bolbos. f. lea. flumi babylonij. duobus
casur⁹ sit. Erit enim imber inun
† grandinis
dās. & dabo lapides pgrandes
† ¶ vt intelligatur maxima subuersio turbo
dēiup irructes & ventus pcelle
subuertat.
dissipantem. Siquidem ecce ceci
dit pies. Nunquid non dicetur
† quasi non quod pollicti estis
vobis vbi est litura quā linistis.
Propterea hec dicit dñs de⁹. Et
erūpe faciā spīn tēpestatus in in
dignatiōe mea: & imber inundās
i furore meo erit: & lapides gran
des in ira in cōsūmationem. Et
† defensionem sollicet.
destruā pietē quē linistis absq;
tēpamento: & adequabo eum ter
re: & reuelabitur fundamētū ei⁹
& cadet. & consumetur in medio ei⁹
† opere ipso.
& scietis q̄ ego sum dominus.
Et cōplebo indignationē meā
i pariete. & in his qui liniūt eum
absq; tempamento. dicamq; vo
bis: Nō est paries: & non sunt q̄
† qui linierit
liniūt eum. Prophete israel qui
† hanc iniquā causa malorum.
pphetāt ad hierusalem & vidēt
† tamen. † quam predicant.
diuisionē pacis. & nō est pax ait
dominus deus. Et tū fili hōis
† vt iram meam significem
pone faciem tuam contrā filias po
puli tui quē prophetant de corde
suo: & vaticiare super eas: & dic:
Hec dicit dñs de⁹. Ehē qui cō
† ¶ fantum adulationem † methaphora † sicut
equorum leuissimum & eunomius: quorum vox est
Mandolinus & bebanus. & cum mo.
sumunt pulullos sub oi cubito
† requiem. f. pollicentes.
manus. & faciūt ceruicalia sub cā
pite vniuerse etatis ad cāpicdas
animas. Et caperēt animas po
puli mei viuificabant alias cor̄
† participantes amare voluptatem.
& violabāt me ad populū meum

† ¶ quo homo animalia velocitate
pptēr pugillū hordei & fragmē
† ¶ mortuus viuentes non cauat quippiam
in eo etiam.
panis. † vt interficerent alias que
† vos.
nō moriūt. & viuificarent animas
† in re.
q̄ nō viuūt. mentientes populo
meo credenti mēdacijs. Propt
† detestandum
hoc hec dicit dñs deus: Ecce ego
ad pulullos vestros quibus vos
† liberos
capitis animas volātes: & dirū
† pulullos fictos non propheticos. Nolo
enim mortem peccatoris
pāz eos ō brachijs vestris: & di
† liberos
mittā animas quas vos capitis
† liberas.
animas ad volādū. & dirumpā
† quibus decipiebatur capita velabantur cum vir de
beat reuelare facie ejus iram domini contemplari
cerualia vra. & liberabo popu
lum meū de manu vestra: neq;
erūt vltra i manibus vestris ad
† id est predam † rapi
pdandū. & scietis quia ego dñs.
† ¶ fallo timore.
Pro eo q̄ merere fecistis cor in
† ¶ cui imposuistis elementum.
sti mēdaciter: quēz ego nō contri
† fallis promissionibus
staui. & cōfortastis manus ipū
† pessimi.
vt nō reuerteret a via sua ma
† vilencus tallus
la & viueret. pptēa vana non
† ¶ non enim vocat prophetiantes qui non est
inquietum in iacob neq; diuinatio in israel.
videbitis: & † diuinatiōes nō di
† sic.
uinabitis amplius: & eruam po
† ¶ in ipso opere.
pulū meū de manu vestra † & sci
† qui perfecta liberal
etis quia ego dominus.

C. XIIII.

† post hec
†† non ode te omnes videntes eruere
¶ Venerunt ad me † viri
senioꝝ israel & sede
† ¶ vt indicarent quare venissent
runt coram me. † Et factus est ser

† non est enim nature humane etiam sanctis cordia
mentem cognoscere. nisi cui ille dederit. Salomon
videns autem cogitationes eorum

mone fortitudinem. Sed perit cor & edificatio. Nisi enim hominis nihil
caueris bonum in. v. l. q. r. r.

Fili pphetę aduersus pphas & pfudo pphetis aduersus ve
ras pphetissas. sed pphetis olim. & hodiosa. & philippi euāgelista. sic. fi
lie. pfudo pphetis pessima & maximilla has alias hereses malefactis arrhe
tudinas p nigromantiā
& phitonicā spiritū tene
narcissum alia fuit illa que
vita est tumultus animā
subiciare.

Et interficerunt.
Decimā testimonia sūt
peccatorum vt iudice. f. ad
mortem trahunt. & pec
catores vani promissio
nibus illudunt.

C. XIIII. De ira

est intelligendum q̄ vi
lentia seu coactio cadat i
deo. sed hoc dicit ad de
notandū q̄ nō vult p̄ta
malū pene. sed p accidēs
i. ppter ordinē suę iusti
dicit ei⁹ ppriā sit misc
reri & parce. ii Pro
pter puellā beatri. i. p
per vīē quātā ratiā fa
ciebāt. & Ut interfici
rent alios q̄ nō meritos.
iustos eni vocabāt & pro
phetabāt vt
iniustis qui per peccatā
sūt mortui. pphetabāt vi
tas & pacē ppter cōti
dona. † Propter ¶.
Hic ponit cau pena. di
dicit: ¶ Ecce ego ad
pulullos vros. i. ad fa
cta vestra puniendā.
a Quib⁹ vos capiē. i.
decipiēs. b Alias vo
lantes. i. holeo qui debe
rēt elevari ad cognitio
nem diuinorū. & loqr de
clo ad modū volatilis q̄
attēdētia ad instrumēta
aucupij. in quib⁹ sūt ali
qua attrahēria. vt grana
& hmōi. illic delectant &
capiūt rebus suis. sic
tbi attēdētes ad vba pro
phetarū decipiebant
ab eis. c Et diripiā
eos de brachijs vestris.
id est talibus punias vos
q̄ nō poteritis talia fa
cere nec populū meū de
cipere. d Et scietis q̄
ego dñs. per experientias
mee vltionis. e Pro
eo q̄ merere fecistis cor
iusti. Quantum i vobis fuit
infirmata sūt pphetā
do. f Quē ego nō cō
tristaui. i. nō displicui in
ferre talia tibi. g Et
cōfortastis man⁹ impii.
pphetando sibi bona.
h Ut nō reuerteret a
via sua mala. p hoc enim

nutriebat i malo suo. i Et vi. f. si a peccatē suo pēnitere. k Propter
ea. nō vi. q. autē vos de vita pēn. ita q̄ pēn meā decipē nō poteritis.
l Et venerūt. Supra descripta est hierosolymorū. C. XIIII.
m mirau vaticatio. Hic ponit ydolatriā grauiorē. & primo in
quas pcto. q̄ primo ponit vsilio mentis. & secūdo subdit ipsa ydo
latrie ibi: Et factū est. Mentio aūt vtilis fuit. q̄ ostendit diuinā reuelatiōē
a pphet sancē. & nō vanitatē i eos pcto. q̄ primo ponit speciem ydolo.
subdit ei remediū ibi: Propterea. & pallitate punitio ibi: Et cū ego
erraueris. Impedimētū aūt dupl recipiēs & ipsū ferre ydolatrie. vnde ad il
tādā pdit. & tandē vt q̄ dicit ei⁹ recipiēs pp curiositatē. & nō pp vīm. vnde
emēdationē. & talem erāt de quib⁹ hic dicit: Et venerunt ad me vīi. &

ry mediatrix. Hinc ei ait ps. q̃ volt⁹ a cruciū audiat. vltat enim mor
uationē q̃ nō exaudit sui clamoris animo murmurāt.
Ille cū volūt. p. Quam pacta fuera a nō recordat. Ideo ait. Ecce
audiēs nō exaudiet. Sed tñ audiendo fuit. vnde. Quid me
audiēs nō exaudiet. Sed tñ audiendo cessit. vnde. Quid me
audiēs nō exaudiet. Sed tñ audiendo cessit. vnde. Quid me
audiēs nō exaudiet. Sed tñ audiendo cessit. vnde. Quid me

Quia homo dō. n.
Quidā homo potēs de
ceptor vt dicunt⁹ exhorta
tionē. Quasi dicat
impossibile fuit. Dñs mi
serit⁹ dolens ait. Quid me
audiēs nō exaudiet. Sed tñ audiendo cessit. vnde

agricola est. Ego palmes q manet i me. & nō facit fructū nisi ut edūcet eū q ad fructū purgabit. i. v. t. p. a. vīs saluare vītis est. & non palmites. & pat agricola ad putā dei dicitur. ipse enī colit. & cultura nostra putatio. & ligatio dei dicitur. ipse enī ligat. & colligat. & mittit in ignē. & ardet. Ita. xxvi. Ps. lxxix. Et ne videamur nos ipsos laudare. ipse dicit. Sine me nichil potestis facere. Et paulus. Omnia possum in eo qui me confortat. & cultura nostra putatio dei dicitur. ipse enī colit. & cultura nostra putatio dei dicitur. ipse enī colit. & cultura nostra putatio dei dicitur. ipse enī colit

Et cognouit deus. Hebra. Vbi. Et cognouit qđ quamuis illa
meretrix sit: q apud multos iudicatur: et ego pro misericordia
pietatis mee: cum ea nō poni recusabo: quia ipsa ad penitentiam
nō ignorat: vnde ea nō derelinquam: sed ad penitentiam reuocabo.
Non illum q mel: q oleū. Hebraice. vt cōmedat hereditatē vel p pa-

[illegible] capite tuo. Et ornata es auro q
[illegible] argento: q vestita es byssо. q [illegible]
simeo. q multo coloribus. Si-
[illegible] milis: q mel: q oleum comedisti
[illegible] q decora facta es vehemēter ni-
[illegible] mis. Et procedit in regnum: q
[illegible] egressu est nomen tuū in gentes

[illegible] ppter speciē tuā: qđa perfecta
[illegible] eram i decore meo quem posue
[illegible] rā super te dicit dominus deus.

[illegible] Et habens fiduciā in pulchritu
[illegible] dine tua: fornicata es in nomine
[illegible] tuo: et expōsuisti fornicatiōes tuā
[illegible] omni trāseunti vt eius fieres. Et

[illegible] capite tuo. Et ornata es auro et argento: et vestita es byssо et purpura: et assumpsisti filias tuas: et immolasti eas idolis. Et tulisti vasa de cōis tui de auro meo et argento meo q dedi tibi. et fecisti tibi imagines masculinas: et fornicata es in eis: Et sumpsisti vestimenta tua multicoloria: et vestita es eis. Et oleum meum et thimiama meum posuisti cōspectu eorū: et panes meus quē dedi tibi similā et oleum et mel quibus enutrivi te posuisti ei in odorē suauitatis et factū est ait dominus deus. et tulisti filios tuos et filias tuas: quas generasti mihi. et immolasti eis ad deuorandū. Nūquid parua est

[illegible] fumeo d uchmetio meis fecisti nibi ecclsa hinc ide cōsuta. et fo-
[illegible] nicata es sup eis. sicut fi ē factū
[illegible] negs futurū ē: Et tulisti vasa de
[illegible] meo et argento meo q dedi tibi. et fecisti tibi imā
[illegible] gines masculinas: et fornicata es
[illegible] eis: Et sumpsisti vestimenta tua
[illegible] multicoloria: et vestita es eis. Et
[illegible] olēum meum et thimiama meum
[illegible] posuisti cōspectu eorū: et panes meus
[illegible] quē dedi tibi similā et oleum et
[illegible] mel quibus enutrivi te posuisti i
[illegible] cōspectu eorū i odorē suauitatis
[illegible] et factū est ait dominus deus. et tulisti filios tuos et filias tuas: quas generasti mihi. et immolasti eis ad deuorandū. Nūquid parua est

[illegible] Et tulisti v.s. Ecce
[illegible] mirum precipit vt sertis
[illegible] thuribula aurata candela-
[illegible] bra: archa testamēti: ce-
[illegible] ata vel aurea vel deau-
[illegible] rata: et alia et argentea
[illegible] ola cōflauit Iheratalē et
[illegible] verit in idola bella fine
[illegible] baalim. chamos astaroth
[illegible] melchon.

Hieron. Ephesius
de auro et argēto sancta
rum scripturaꝝ idola fa
cimus: qñdo grauā lin
guā et eloquētiē hereticā
ptaulture credimus et
eos nostri in cetus posi
mus. Et fecisti tibi. i. in
quo deo ōes heretici fa
ciāt: nō quilibet puta
robustissima quę fingit:
quę nulla possunt oppu
gnatione subuerti. de q
bus dicit: Ecce in ymā
te tua imaginē eoꝝ: de
lapidabis. et alibi verbis
in ymagine p.b.

Imagines. i. vt omnē
cultus quē acceperat ad
vētū in blasphemiam
verteret.

Et sumpsisti v.t.
Non quoq; id facies?
quotiens ī ecclesiarū ce-
dentia: sontradictiones: tabu
cia: et alia virtutis he-
reticā credidamus pomp
tatē: et sic simplicē decip
pimus vt vidētes mella
virtutū vitioꝝ venenu
non caueant.

Simila et oleū et mel. Hec possunt misera hierusalē in cōspectu ido
lorum suoꝝ: que natura dulcia sunt atq; suauissima. sed nō offerunt ido
lis et falso doctrinis sunt amara.

Et tulisti fi.tu. Hiero. Nostra quoq; hierusalē hęretica prauitate
supplantata tollit filios suos qui robusti essē in fide sunt: et filias adhuc. i.
tu fide infirmas: aut filios qui mistica cognoscunt: filias: que simplici se
quuntur hystoriā et tradit dęmonibus deuorandos: et cū interficit, reuis
cere se credit et placare tymulachra: quę eoꝝ occisione saturantur. Ibi:

Immolauerunt filios suos et fi. s.o. et alibi: Effuderunt sanguinem fi
eorum et. c. f. q. f. r.

Nicolaus

decoris in capite tuo. id est mitram in capite sacerdotis. a Et ornata
es auro &c. omnia enim ista erant in ornamentis et vestibus pontificis.
b Similam et mel &c. omnia enim ista dedit deus populo in abundan
tia intrando eos in terram promissionis: quę dicitur manare lacte et
melle. Exo. iii. c Et decora facta es vehementer. superatis dhanaeis.
d Et processisti in regnum. tpe dauid et salomonis. e Et egressum
est nomen tuum in gentes. omnes enim reges terre videbant videre
salomonem et eius sapientiam audire. f Quia perfecta erat in decore
meo q.d. ita non habebas q te vel ex meritis tuis sed ex mera gratia
mea. g Et habens fiduciam. Hic consequenter ponitur vilitas seu
nichilitas populus enim israel ingratus de bonis predictis tanq; mulier
fornicaria et adultera exponit se omnibus idolatris. Ideo vituperatur in du
as partes. quia primo ponitur idolatrie culpa absolute. secundo compa
ratur. ibi: Ecce omnis. Prima in duas. quia primo ponitur culpa. secū
do pena. ibi: Ecce ego. Circa primū dicitur: Et habens fiduciam in pul
chritudine tua. id est nimis confisa et elevata de bonis predictis a me tibi
collatis nō ex debitis meo. i Et expositi fornicationē tuam omni trans
euntī. nullam idolatriam quilibet quantūcūq; vilem refutans sed omnes ample
xa. k Et sumens de vestimentis meis fecisti tibi excelsa. ornamen
ta diuino cultui deputata idolatrie applicando: et nō tantūmodo ornamē
ta sed etiam vasa sacra. Ideo subditur: Et tulisti vasa &c. l Imagines
masculinas. i. idola que vocant hic imagines masculine: pleraq; pa
rabolam de meretrice que cum masculis fornicatur. potest etiam hoc di
ci pro idolo priapi quod figurabatur in magnitudine virilis membri. fuit

[illegible] Et tulisti v.b. Ecce
[illegible] mirum precipit vt sertis
[illegible] thuribula aurata candela-
[illegible] bra: archa testamēti: ce-
[illegible] ata vel aurea vel deau-
[illegible] rata: et alia et argentea
[illegible] ola cōflauit Iheratalē et
[illegible] verit in idola bella fine
[illegible] baalim. chamos astaroth
[illegible] melchon.

Hieron. Ephesius
de auro et argēto sancta
rum scripturaꝝ idola fa
cimus: qñdo grauā lin
guā et eloquētiē hereticā
ptaulture credimus et
eos nostri in cetus posi
mus. Et fecisti tibi. i. in
quo deo ōes heretici fa
ciāt: nō quilibet puta
robustissima quę fingit:
quę nulla possunt oppu
gnatione subuerti. de q
bus dicit: Ecce in ymā
te tua imaginē eoꝝ: de
lapidabis. et alibi verbis
in ymagine p.b.

Imagines. i. vt omnē
cultus quē acceperat ad
vētū in blasphemiam
verteret.

Et sumpsisti v.t.
Non quoq; id facies?
quotiens ī ecclesiarū ce-
dentia: sontradictiones: tabu
cia: et alia virtutis he-
reticā credidamus pomp
tatē: et sic simplicē decip
pimus vt vidētes mella
virtutū vitioꝝ venenu
non caueant.

Simila et oleū et mel. Hec possunt misera hierusalē in cōspectu ido
lorum suoꝝ: que natura dulcia sunt atq; suauissima. sed nō offerunt ido
lis et falso doctrinis sunt amara.

Et tulisti fi.tu. Hiero. Nostra quoq; hierusalē hęretica prauitate
supplantata tollit filios suos qui robusti essē in fide sunt: et filias adhuc. i.
tu fide infirmas: aut filios qui mistica cognoscunt: filias: que simplici se
quuntur hystoriā et tradit dęmonibus deuorandos: et cū interficit, reuis
cere se credit et placare tymulachra: quę eoꝝ occisione saturantur. Ibi:

Immolauerunt filios suos et fi. s.o. et alibi: Effuderunt sanguinem fi
eorum et. c. f. q. f. r.

De lyra

enim quidam fugiens de bellesponto habena membrum virile valde et
extensum respectu aliorum hominum propter quod a gentilibus fuit inter
deos reputatus qui ola insolita credebat aliquid habere numinis. et ritus
idolū colebatur in hierusalē. vñ. iii. Reg. xi. dicitur q rex ala matrem
suam amouit ne esset princeps in sacris priapi. m Et sumpsisti vesti
menta tua multicoloria. omnibus te in veneratione idolorū. n Et oleū
meū et. c. i. illa que debebant mihi offerri obtulisti eis. oleum cuius esse
rebatur in tēplo dominī ad cōburendū lucernas: et thymiama ad crema
dum super altare incensi. et nō solum ea que debebant mihi offerri sed et
illa vnde debebas nutriri obtulisti eis subtrahens eis tuo ex vehementi ido
latrie desiderio. Ideo subditur: o Similā. i. farinā tritici delicatissimā.
p Quibus enutrivi te. id est que dedi ad nutrimentum tuū. q Po
tuisti in cōspectu eorū. id est idolorum eis offerendo. r In odo. su. v
placatos eos tibi. s Et tu. fi. i. qđ &c. t Quos ge. mi. ipsos
mihi occipōsita p ligni fusceptionē. propter qđ debuerunt deputari ad fe
riendum mihi. v Et immolasti eis. i. idolis. u Ad deuorādū. id est
mouendum pro veneratione idolorū. hoc enī fiebat spāliter idolo moloch
qđ sicut. ii. dicitū est pluries. erat idolū eneū interius cōcauū: in cuius con
cauitate fiebat ignis: et cum erat vbi accensum ponebat puer in vlnis istius
idoli vbi cremabat: sed hic sacerdotes pueros tenebant tympana propter quod
locus ille vocabatur tophet qđ in latino sonat tympanū ne parentes pa
rum offerentes audirent clamorem pueri et volerent sed magis gaude
rent credentes puerum sine dolore ad felicē vitam transire. x Nūqd
parua est fornicatio tua. i. idolatria ista. q. d. non tmo hoc nobis. x maria.
Ideo eam replicat. d. Immolasti filios &c.

Et post

Et dedisti ei. Symachus et theodocio transtulerūt. Et dixit. n. p signi
vel parabole transferunt vel ad multos translationes adoptās.

Et edificasti. Hebraice. hierusalē sub gloria multorū que post mul
ta martii benefica fornicata a viro recedit. Hic. n. a deo recedēs adhesit
idolis. Lupanar. Libera hōc delinquēte, vñ: peccato et cū venerit i

Egypti vicinio,
Hiero. Ibi: Sanctum par
tum a carnū oblatione
et quotidie petebat: et
per virtutem tenuate nō
possunt caro sed spūs.
vñ: Simile ad te &c ala
mica. q. m. t. c. m. Inde
conthius fornicatores ira
dentur in interiū carnis
vt spiritus saluet: de hac
carne dicitur. Dio caro
tuum &c. q. g. c. q. f. f. et.
Et hac dicit apostolus
Caro et sanguis regnū
dei nō possidebūt: In ge
nesi quoq; dī: Nō pma
nebit spūs meus in ho
minibus: qm caro sunt.
Qui hac carne fūt. deo
placere nō possunt: Alia
est caro sanctoꝝ de qua
dicit: videbit omnis ca
ro. i. Esygpti dicunt
magnarū carnū vel ob
turpitudinis magnitudi
nē: vel ob peccatoꝝ defor
mitatē. Extendam
manum meā vi peccata
tua punirēdo vltē. vñ:
Visitabo in virga iniq
tates eoꝝ. Et notāter q
manus dei ad pbationē
mittit ad penas percelli
us extendit. vñ in Iob:
Mitte manū tuā &c.

Hiero. Nostra quoq;
hierusalē si peccaverit cri
minaliter deꝰ: et ecclsia fa
cerit manus eius super ea
ablata lege obseruantia
traditur filiabus palesti
nę: nō filiis: Neq; enim
primi sectatoribus suppli
tio tradimur. sed iuxta
peccatorum qualitatem
minoribus vt comitis in
minoribus: matrona cru
ciatuum tormenta vite
mus: philisthim. i. palesti
ni: prima litterarū parte mutata: interpretat calētes poculo suo factura
per quod significat non tradendos aduersarijs potestatiꝰ que biberunt
de calice babylonis: contristat quorū opera puerilia sunt. tantaq; misere
hierusalē erit confusio et ignominia vt erubescant et dęmones in nostroꝝ
magnitudine peccatoꝝ. Et fornicata es in filios assyriorū: Palestina
vicina egypto est. vñ vsq; ad abrad. Dabo tibi omnē terrā a fluuio egy
pti vsq; ad flumē magnū euphratē. vt. f. ex vna parte egyptiē. ex altera ha
beat assyrios. cū quibus in posterioribus vicē fornicata.

Et fornicata e. Scdm tropologiā ab aliis ad alia peccata sepe trans
imus: et nec sic saciamur: sed quasi longo fune et contagia vitiose peccata

Nicolaus

a Et post omnes abominationes predictas. b Non es recordata die
rum adolescentie tue. i. vilitatis et abiectionis in qua eras quando in pueri
pio accepi te: sicut exposui est. ā. eodē ca. c Et accidit post omnē malī
tiā tuā vhe vhe tibi. i. punitio ab assyrio et tibi a chaldeo. d Edifi
cāsti vhe vhe tibi. i. punitio ab assyrio et tibi a chaldeo. d Edifi
cāsti tibi lupanar. i. tēpla pro idolatria. e In cūctis plateis. Ad omne
ela cōmune vbi plures possunt cōuenire. f Et abominabilē fecisti decor
rem tuū. qđ ante habebas: loquitur n. de populo sub methaphora me
retricis que ex cōtinuatione et frequētia meretricij turpis redditur et abomi
nabilis. g Et fornicata es cū filio egypti. i. cū egyptio in idolatria cō
municādo cū eis. h Magnarū carnū. i. mētoꝝ virilium. p qua ma
gnitudinē metaphorice intelligitur idolatrie magnitudo. i Ecce ego.
Posita idolatrie culpa. hic consequenter ponitur pena. Et quidem
tripartita. Quia primo ponitur pena succincte. secundo repetitur
culpa idolatrie. ibi: Et fornicata es. tertio refumitur pena magis dif
fuse. ibi: Propterea. Circa primū dicit: Ecce ego extendam manum me
am super te. ad te puniendum. k Et auferam iustificationem tuam.

mabimus et multiplicamus fornicationē nostrā in terra chanaan que in
terpretatur fluctuatio. vñ chaldeis qui et ipsi nouelli sunt. quasi tenui
mia et pedes ydromias in falsos vsq; mons possumus. Et manus per
tras pedes meos &c. Mercenarii quoq; prauitate laborum cum habeāt
similitudinem dęmonum. i. vel ipsis dęmonibus de quibus dicit apostolus

[illegible] tiū te. filiāp palestiap: quę erube
[illegible] scūt i via tua sceleratā. Et fomi
[illegible] cata es i filiis assyriop: cō qp nec
[illegible] dum fueris expleta. et posiqs for
[illegible] nicata es nec sic es sedata. Et mi
[illegible] sit fornicationes tuā in ter
[illegible] ra chanaan cūm chaldeis et nec
[illegible] sic satiata es. In quo mūdabo
[illegible] cor tuū ait dns deus: cuꝰ faciās
[illegible] oia hec opera mulieris meretri
[illegible] cis et procacis. Cūia fabricasti lu
[illegible] panar tuum in capite omnis vie
[illegible] et excelsum tuū fecisti in omni pla
[illegible] tea. Nec facta es sīc meretrix fa
[illegible] stidio augēs pēnā: sed quasi mu
[illegible] lier adultera. quę sup virū suum
[illegible] iducit alienos. Omnibus mere
[illegible] tricib' dant mercedes tuaūt de

tiū te. filiāp palestiap: quę erube
scūt i via tua sceleratā. Et fomi
cata es i filiis assyriop: cō qp nec
dum fueris expleta. et posiqs for
nicata es nec sic es sedata. Et mi
sit fornicationes tuā in ter
ra chanaan cūm chaldeis et nec
sic satiata es. In quo mūdabo
cor tuū ait dns deus: cuꝰ faciās
oia hec opera mulieris meretri
cis et procacis. Cūia fabricasti lu
panar tuum in capite omnis vie
et excelsum tuū fecisti in omni pla
tea. Nec facta es sīc meretrix fa
stidio augēs pēnā: sed quasi mu
lier adultera. quę sup virū suum
iducit alienos. Omnibus mere
tricib' dant mercedes tuaūt de

[illegible] disti mercedē cūctis amatorib' tuis. et dona donabas eis vt in
[illegible] trarent ad te vndiqs ad fornicā
[illegible] dum tecum: Factūqs est in te cō

enim quos celi non protegeris auxilio variis oppressa calamitatibus.

Omnibus me. Hieronymus. Nec quoq; ad ecclsiam et ad animas
fidelium sunt referenda: que munera maritalia: aurum. scilicet in scrip
turam et eloquentiā: et vestes quibus turpitudo nostra atq; fedissi
mus: dum amatoribus. i. idolis. id est dęmonibus: vel peruersorum do
gmatum doctoribus quando asserunt nichil nocere luxuriam et corpo
rio genitalia naturaliter coitum posse cibis omnibus indifferenter vti
et huiusmodi.

Donabis eis vt intrarent ad te vndiqs ad fornicandum. Hiero.
Omne genus peccati significat: ne putet vno edicto. sed simper peccā

De lyra

id est templum vbi offerebantur sacrificia pro peccatis indicentis. quod
per chaldeos fuit destructū. iiii. Reg. xxv. l Et dabo te in abominatio
nem eoꝝ. m Filiāp palestinoꝝ de terra philistinoꝝ q semp oderūt tu
tatē eoꝝ. illi enim cum chaldeis venerunt ad destruendum hierusalem.
n Que erat in via tua sceleratā. id est erubescere facit tam bonibilia
que fecisti. o Et fornicata es. hic reperitur idolatrie culpa cum dicit:
Et fornicata es in filiis assyriorum. cōmunicādo idolatrie cuꝰ ritui
achaz. iiii. Reg. xvi. p Eo q nec fuc. expleta. i. satiata idolatria.
q Et multiplicasti. scilicet tua. i. idolatriā. r In terra chanaā. i. in iudea q
ante fuit dicta terra chanaā. s Cum chaldeis. eorum ritu colendo
in iudea. t In quo mundabo cor tuum. q. d. tanta est immundicia tua
q non apparet via mundandi te. u Quia fabricasti lupanar. id est
templa pro cultu idolorum. vt dictum est. ā. x Nec facta es quasi me
retrix fastidio. frequētie clientum. y Augēs precii. sui cōcubitus.
z Ex hoc mulier adultera. qui p legē eo mihi despōsata. a Que sup vi
rum inducit alienos. ad sui cōcubitū dando eis premia. qđ cōtra legē

Et post

Thure tuli tibi: ⁊ ofra hora nature ei⁹ mihoia turpata vlq; ad vesti
al pectoris. Quia offuli eis. Pro. Ego tegpol agitam. ele alia a
domino accipi peccata ipsius. vehemt dolet. v. ideo vocatio vocabit Jo
uam: Sed si negligitur agere vendatur ignominia spiritalis: amatest
tione domestica. Cui tu indies vel in extremo penitebit qd corripitur ⁊ p
tor⁹ ⁊ ⁊ ⁊

tra cōsuetudines mulierum i fornicationibus tuis.⁊ post te non
¶ que ista comparentur
erit fornicando. In eo enim q⁹ dedisti mercedem.⁊ mercedes nō accepisti:facta es in te contrarium
¶ quod aliis datur prostitute ¶ quod alie patiuntur
¶ quod accipere debuerant
Propterea meretrix audi verbum domini. Hec dicit dominꝰ deus
¶ gloriam fundamenta hystrie facientes
¶ ¶ am. ¶ quia aperta est pudenda tua
¶ quod accipere debuerant
Quia effusū est es tuum:⁊ revelata est ignominia tua in fornicationibus tuis sup amatores tuos.⁊ sup idola abominationum
¶ quem immolasti primogenita ¶ benorum ornamenta, quam meruisti qui ad mala opera inclinat,
tuaꝝ.¶ I sanguine filiorum tuorū quos dedisti eis.ecce ego cōgregabo oēs amatores tuos quibꝰ cōplacuisti cū vniuersis quos odisti.
Et congregabo eos sup te vndiq;.
¶ ignominiā
et nudabo ignominiā tuā coram eis.
¶ genitalia
Et vidēbūt omnē turpitudinē tuaz:⁊ iudicabo te iudicijs adulteraꝝ:⁊ effundentiū sanguinez
¶ magnum est furor zeli contra adulterum ⁊ nullo pondere pensa redimi.
Et dabo te in sanguinez furoris ⁊ zeli.⁊ dabo te i manus eorum
¶ seminarium fornicationis
⁊ destruēt lupanar tuū: ⁊ demolient pstibulum tuum:Et denudabūt te vestimentis tuis:⁊ auferēt vasa decoris tui: Et derelinquēt te nudā plenāq; ignominia

tout ⁊ triſtiche ſubſtaceat:interrogemus eos ego illud ſuſtoſiane. q⁹ mye
dont dei maldarā eſt:ſi dolite cōn ſtare ſpūſi ſanctꝰ dei in quo ſignum
eſtis. Quicquid eſt ſuper hoc nobis dicerint:⁊ nos in defenſione veritatis
ſermonis in eo retorquebimus. Et non fuit iuſta: ad ſtratur vna
na clemēs eſt misericors pec:matoꝝ dicunt peccata.

addūcēt ſup te multitudinem:
¶ ſic comes olim tibeni adulter am lapidare.
Et lapidabūt te lapidibꝰ:⁊ trucidabūt te gladijs ſuis.Et cōburēt domꝰ tuas igni:⁊ faciēt in te iudicia
¶ in ſpecie timentes ¶ exemplum
in cōſpectu mulierū plurimarū.
¶ ſic ¶ Quod etiam ſtatua ſi violenta miſeriam ſpe
pena ſibi proculdubio conſpicia ſic delinea.ſ.
Et dēsinam fornicari:⁊ mercedes vltra nō dabis: Et requiescet indignatio mea i te.⁊ auferetur zelꝰ
¶ cum a me exterminis
me⁹ a te: Et quiēcā. nec irascar
cum te eterne nabuderio captiuitati
¶ hoc.ſ.exilio.
amplius:eō q⁹ nō fueris recorda
¶ beneficiorum que beſti tibi in adoleſcentia
ta dierum adoleſcētie tue.⁊ pro
¶ Lex contriſtatus ¶ ad triſtitiam:que bonis operibus debuiſti ad gaudia prouocare
uocasti me i omnibus his.Quā
¶ operatus
propter⁊ ego vias tuas i capite
¶ ¶ cum laborauit deberas.Et alee eſt enim culpa
& pena. ¶ ignem
tuo dedi ait dñs deꝰ:⁊ non⁹ feci iuxta scelera tua i oibus abominationibꝰ tuis.Ecce omnis qui dicit vulgo,puerbiū:in tē assumet illud dicēs:Sicut mat: ita⁊ filia ei⁹.
¶ allusorio
Filiā mris tue es tu: quę
¶ dei verbum
proiecit virū suum⁊ filios suos ⁊ soꝛes tuaruz tu:q⁹ proiecerūt viros suos⁊ filios suos. Ad
terrestra cetbea:⁊ pater vestera
¶ ¶ quia patres peccauit ⁊ ab alterijs patres in capci ultatem ducta eſt
morreus: Et ſoꝛes tua maior: ſamaria:ipſa⁊ filię ei⁹ quę habitant

Sodoma.que relatur ad gbes: Sodoma.n.eo rpe nō erat q⁹ prius
cum gomorra:adama:⁊ ſchemoyboim ſubuersa ſunt ſicut dicit.
ciebus tropologiā.ſamaria⁊ ſodoma.hereticī⁊ ethnici:ſpe iudeoꝝ cō
mittūt. q⁹ qui putāt hierusalē.l.ecclesiā.vel ad cōditiones.O ino audi
tur inter vos fornicatio:qualis nec inter gētes.Dicit hieroni qui tñ
vetus teſtamenti ſuſcipi
unū:meo natur ao in hoc
loco intelligere: ipſalez
alia⁊ arrenā:⁊ ipſa alem
ad hierusalez relatā. ala
dem ad ſamariā⁊ terre
nam ad ſodomam quoo
tecuter interrogamus
qđo tres nature ipſalio
animalia terrena:aque in
mari⁊ vnā parrem ha
beant:q⁹ ſignificio coniug
nō educnt. ⁊ qđo ala
lia⁊ arrena natura iu
sta hāc,ppbet reſtituſſe
in antiquū ſtatum.i.ipſi
alem hoc enim rationa
bue oeuꝝ cōtrariuꝝ eſt:
& ſamaria hereticos ſi
gnificet:⁊ ſoloc.⁊ I mul
tis alibi:⁊ in hoc loipue
teſtimōio ppbetat: Vbe
q⁹ deſponſāt ſyon⁊ coſſi
dunt in mōte ſamarie:⁊
videnā aiūtrunt princi
pū gētiū. Omnes enim
hereticī deſpicibi: ſy on que interpretatur ſpecula.ſ.eccleſiā.⁊ cōſtituunt i m:
ſ.in ſuperbia.ſ.pau ſeq⁹ dogmatiſ-que putant eſſe ſublimia:a quibus vinde
miant atq; populant principia.g. poſitiua.ſ.ad errorē perahēt.

Mater vestra et.
Dicr. Supra dixerat
ter tuus amorreus:⁊ ma
ter.ſ.e. Hic ꝓmutato or
dine⁊ numero: ad ma
trem⁊ patrem.vz.a.ſ.n.
ſcelera,ꝓpria.⁊ ſoloma
ſcelera ꝓpria ſūt
ſi parentes⁊ vnionē dele
ta in malitudinē grā
tant.⁊ in turbi:que non
potuit eum ſpēm ad mā
tana cōſtōdere.Soroza
adit hieruſalē:ſamariaz
⁊ ſodomā: quaz altera
a dextris alta a ſiniſtris
etiam ſm corporalē intelligentiā ſi de ſtplo hieru
ſalē ad eccleſiā aſpicias ꝓbabitis. Sodoꝛ: tua
ma.ſa. Pdicto. idolatra
inter duas ſoroꝛes hieru
ſalē que⁊ iudas dicitur
⁊ a chaldeis in babylo
niā ducta eſt:que multo
ſceleratius peccauit: q⁹
ſamaria⁊ ſodoma.in ſtplo idolum adorāo.⁊ poſt dei filiā imaculatā.

Laam.

De lyra

tribulatōe. t Et mercedes vltra nō dabis ſacerdotibus idoloꝝ:q⁹ non habebūt vnde. u Et auferetur zelus meus. Lamor ſingularis q⁹ eſt vir ad vxorē. x A te.ſicut repudiata a me. y Et requiescam nec trahar amplius.loquit ſcriptura de deo tanq̄ de homine q⁹ nō trahitur de quo cōq; malo culpe vel pene ſuguenienti vtpoti repudiatē.⁊ cū hui⁹ reputationis ſubdit: z Eo q⁹ nō fuerīs recor. dierū adoleſcētie tue.i.beneficiorum que tibi in adoleſcētia tua feci.pcaut eſt expoſiti.ā. a Quapropter⁊ ego viaz tuaz in capite tuo dedi.te puniendo:tñ citra cōdignū. ió ſubditur:Et nō feci iuxta ſcelera tua. b Ecce elo. Hic arguit malicia populi iude ſub noie hyeruſalē:⁊ hoc cōparatiue.ſ.ad populum ſodomeum⁊ populū.x.tribuū.⁊ dicit in duas.q⁹ prio arguit culpa.ſecundo ſubditur pena.ibi:Ergo⁊ tu. Circa primū ꝓmittit populi iude ratio prima que hic accipitur pro gente in terra iuda habitante amicū filii iſrael ingrederentur terram ꝓmiſſionis.cum dicit:Ecce omnis qui dicit vulgo ꝓuerbium.ad derisionem alicuius. c In te aſſi.illud.ſc de ridendo. d Dicens:Sicut mater ita⁊ fi.etiā.id eſt ſicut gens que precellit in terra iuda filioo iſrael fuit fornicatrix ſpiritualiter per idolatriam:ita populus iuda. e Filia matris tue es tu.ꝓ limitatione. f Que proiecit virū ſuū.ſ.deū ꝑ idolatriā. g Et ſoroz ſoroꝝ tuaꝝ.ſ. ſodome⁊ ſamarie:vt exponit.i.ꝑ quas intelligit populus ſodomeus⁊ populus decē tribuū. h Hec vra ſoroꝛ. exponit vt.ſ. i Et ſoroz tua ma.ſa.matar.n.fuit pplo decē tribuū ꝑ pplo regni iude. k Et filie eaꝝ.i.alie ciuitates⁊ vile q̄rū ſamaria erit metropolis. l Que ha.ad habitatores ſunt

Sodoma.que relatur ad gbes: Sodoma.n.eo rpe nō erat q⁹ prius
cum gomorra:adama:⁊ ſchemoyboim ſubuersa ſunt ſicut dicit
ciebus tropologiā.ſamaria⁊ ſodoma.hereticī⁊ ethnici:ſpe iudeoꝝ cō
mittūt. q⁹ qui putāt hierusalē.l.ecclesiā.vel ad cōditiones.O ino audi
tur inter vos fornicatio:qualis nec inter gētes.Dicit hieroni qui tñ
vetus teſtamenti ſuſcipi
unū:meo natur ao in hoc
loco intelligere: ipſalez
alia⁊ arrenā:⁊ ipſa alem
ad hierusalez relatā. ala
dem ad ſamariā⁊ terre
nam ad ſodomam quoo
tecuter interrogamuoi
qđo tres nature ipſalio
animalia terrena:aque in
mari⁊ vnā parrem ha
beant:q⁹ ſignificio coniug
nō educnt. ⁊ qđo ala
lia⁊ arrena natura iu
sta hāc,ppbet reſtituſſe
in antiquū ſtatum.i.ipſi
alem hoc enim rationa
bue oeuꝝ cōtrariuꝝ eſt:
& ſamaria hereticos ſi
gnificet:⁊ ſoloc.⁊ I mul
tis alibi:⁊ in hoc loipue
teſtimōio ppbetat: Vbe
q⁹ deſponſāt ſyon⁊ coſſi
dunt in mōte ſamarie:⁊
videnā aiūtrunt princi
pū gētiū. Omnes enim
hereticī deſpicibi: ſy on que interpretatur ſpecula.ſ.eccleſiā.⁊ cōſtituunt i m:
ſ.in ſuperbia.ſ.pau ſeq⁹ dogmatiſ-que putant eſſe ſublimia:a quibus vinde
miant atq; populant principia.g. poſitiua.ſ.ad errorē perahēt.

ad ſiniſtras tuaz. Sōzo: aūt tua
miſoꝛ te qūc habitat a dextris tu
¶ genitor
is ſodoma⁊ filie eius: ſed nēc in
vijs earū ambulaſti.neq; ſcōm
ſcelera earuz feciſti. paūcitū mi
nꝰ pene ſceleratiora feciſti illis in
¶ operibus nequitie multis
omnibꝰ vijs tuis. Viuo ego dicit dñs deꝰ:qđia non fecit ſodoma ſoroꝛ tua ipſa⁊ filie ei⁹:ſicut feciſti tu⁊ filie tue. Ecce hec fuit iniqtas ſodome ſoroꝛis tue.ſuperbia: ſatūritas panis:⁊ abūdantia:⁊ otiūz ipſius⁊ filiaruz eius:⁊ manum egeno⁊ pauperi non porrigebant. Et eleuate ſunt:⁊ fecerūt abominatiōes coraā me.Et abſtu
li eas ſicut vidiſti. Et ſamaria dimidiū peccōꝝ tuoꝝ nō peccauit ſz viaſti eas ſceleribus tuis.⁊ iu
¶ non ſimpliciter dicit comparatione non dicat illud
ſtificaſti ſoroꝛes tuas in omnibus
dicitur:Detrahendo hic iuſtificauit eā ille.
abominationibꝰ tuis quas operatas es.Ergō⁊ tu porta ꝓfusionē tuā:q⁹ iuſtificaſti ſoroꝛes tuas peccatis tuis ſceleratius agēo ab eis
¶ non q⁹ abſolute dixerit ſed potenie comparatiue
Iuſtificate ſunt enim a te. Ergō⁊ tu cōfūdere:⁊ porta ignominiaz tuā q⁹ iuſtificaſti ſoroꝛes tuas. Et ꝓcertā reſtituens eas conuerſiōe ſodomoꝛuz cū filiabꝰ ſuis.⁊ conuerſiōe ſamarie⁊ filiarū eius. Et cōuertaz reuerſionē tuam in me

Et ſoluam. Dicr. Aliꝰ dicit hoc illum ſolum: In ſolidum ſi amica omnia manifeſtat per.n.eſt aliquid agitur, ne ago noſtri peccatis manu cōfitentibus ſacrificium ſacerdotum ſuorum accepter.

Et ſamaria⁊ filie eius ſicut fuiſti tu⁊ filie tue in die ſuperbie tue.
¶ p.r.n.p. Dicr. Superbia.n.ſolum voluntate hominī fui⁊ nō facta v.m.⁊ poſtea ponitur tentacula patiuntur.

Porta. confuſionem tuā. Secunda poſt naufragiū tabula.ſ. cui peccatorie erubeſcere ne audiant facti narratio facta eſt⁊ p.n.e.

Porta.confuſionē tuā. Dicr. vt ꝓ. pta.ſ. tot
charis obiectis⁊ nūc vo
Ideate porta ſuſtine eruditā ne ſuſtineas⁊ ꝓpriā. Que vidit ſoroꝛes tuas. Dicr. Z ꝓ.q̄ confuſio aliaz corruptiſ.ſ.tue cōfuſio.l.ad malicia peccato ꝓuocādo:veluti ſi ſacerdos male vitā⁊ opꝰ dignitati debite ꝓ
pare recompoſe laicos corrūpat. vñ:Qui ſcandalizauerit vnū de pusillis illis ⁊c. Et tu cōfundere. Dicr. Confuſionē ergō ignominia: ignominiā correctio⁊ correctionē ꝓbatio⁊ ꝓbationē ſalus: Iurta illud Tribulatio
epat patientiam⁊ patiēcia ꝓbationē: ꝓbatio aūt nō cōfundit in futuro.Equia, in ꝓſentiarum ſua per confuſionem peccata deſerunt, vnde: eſt confuſio que ducit ad mortem.⁊ eſt confuſio que ducit ad vitā. Spūſcp ſanctus peccatores hortat ſic. Confundāt⁊ reuertantur confuſi mei⁊ deuertant retrorſus⁊ erubescant valde velociter:⁊ alio loco: Dic tu ꝓmā iniquitates tuas:vt iuſtificēris. Et iuſtus accuſator ſui eſt in principio ſermonis: Quid ergo mirū ſi ꝓuocantur hic vſq̄ad cōfuſionem⁊ ignominiam que ſoroꝛes ſuas iuſtificauit peccando?

Et conuertam. Dicr. ꝓcretas poſt cē paſſionē⁊ ignominiā quā ſibi iudeis dei illata hodie accepit: Quaſi dicat: Ja dei ſuſtinebo q̄m peccauit eā. Poenitēti ei reſtituto in antiquū ſtatū: Sed ex cōparatione ſceleruꝝ eius iuſtificata eſt ſodoma⁊ ſamaria.primum reſtituitur conuerſio vel captiuitas ſamarie⁊ ſodomē: Secundo captiuitas ſamarie⁊ ſodome: Nouiſſima reſtituet hieruſ. Cui.n.ſ debitū q⁹ inf tres eſt tñ hereticis eccleſiaſticis multo maioris⁊ penia dignitatis q⁹ maioris dignitatis

De lyra

vtraq; pte ſimul ponit cōmixtio⁊ ſeqle liberatio. Circa primū dicit Ergo⁊ tu porta ꝓfusionē tuā.i. penā ꝓfusibilē. c Que vidit ſoroꝛes tuas. in malis. d Ergo⁊ tu cōfūdere.repetitio eſt cuiuſlē ſolis ad maiorē affirmationē. t Et reduceā reſtī.eas.ſc.Ra.Sa.expōit hoc de ꝓpe modo quē expectāt iudei.v.q⁹ terra ſodomeoꝝ⁊ ſoloc ſua ſterilitate ſuſtinebit ſolū ſine fructu ſicut a principio: ſic⁊ de ea vt dicit Deut.xxix. q⁹ tūc ſanabitur⁊ erit ita pulchra ſicut a principio: ⁊ ſi de ea vt dicit Deut.xxix. q⁹ tūc irrigab⁊ ſicut paradiſus dñi.ſi hoc expoſitio fundat ſupra errorē ſibi damnū.l.q⁹ chriſtꝰ ſit venturꝰ⁊ mūdū ꝓpter eū duret. dicit Dicr. q⁹ ſcriptura loquit ſi metaphoice ꝓ ꝓpriſſimē ſodomeoꝝ ſi
gnificio ꝓpriſſimē gētiū ad chriſtū.⁊ ꝓ ꝓpriſſimē ſamarie reuelationis hereticoꝝ ad vnitatē eccleſiaſticā a q̄ diſſenerant.ſicut.r.reb⁹a regno dauid.xii. Reg.xii.ꝓ reuelationē ꝺo hieruſalē cōuertent dicit iſaias ꝓcessus tñ in fide tñ ſi ſoꝛmi manebūt ad vnitā. Sz q⁹ ita expoſitio vt aūgꝰ mā
gis myſtica q̄ hiſtalis.ió aliter exponit dicēs:q⁹ ꝓ ſodomā intelligit hoc tribus⁊ ꝓmixtis eritibꝰ vltra ſeqūt eo q⁹ erāt ꝓpe ſodomā.ꝓ ſamariā alie.vii.tribꝰ ſcil ꝓmixtis:ꝓ hieruſalē regnū iude.⁊ hi vidēt q⁹ ela tūa
Et cōuertā reſtituēs ⁊c.ſpleta fuerāt in medio de captiuitate babylōica i q̄ fuerūt xxx tribꝰ. Iude⁊ beniamī.⁊ alīq de.x.tribꝰ q̄ aſſyrioꝝ rex
miſi regio aſſyrioꝝ venerūt ad habitādū i regno iude⁊ cū illis de regno ſi
lo captiuati fuerāt⁊ eſt redactibꝰ reliquiꝰ. Sz hec expoſitio videt ſi duo
bus deficere.ꝓlo q⁹ ſoroꝛ iude fuit magis ꝓpinq̄ ſodome q̄ ſoroꝛes vltra
ſodomā exiſtentes: nunc ſatis vbi ſitꝰ fuit terra ſodomeoꝝ hinabilis⁊ clau
dit termīd tocā inde a pte occidtali.⁊ ꝓ a meridionali.q⁹ ē angulo vtri
uſq; lateris:vt ꝓz in deſcriptōe terre,ꝓmiſſio.ſecundo q⁹ reducūtur de
babylone non recuperauerunt ſamariam⁊ ciuitates ei ꝓpinquas. Sz
remanent eas gentiles filios miſſi a rege aſſyriorum. vt patet primo
Eſdre⁊ Nemie.⁊ etiam in euangelio⁊ actibꝰ apoſtolorum: Propter quod videtur michi ſatius meliori iudicio q⁹ hec littera ponit ꝓpter magis ſalū q̄ dicat Dicr.⁊ videtur error Ra.Sa. poſito iſt ei⁹ ꝓ

dicio aerū: vt pōtes ignominiaꝫ
tuā: r confundario in ōmnibus
que feciſti odiū ihs eas. Et ſoꝛoꝛ
tua ſodoma r filie eius reuertēt
ad ſtatū pristinū: r ſamaria r filie
ei reuertēt ad antiqtatē ſuā: r tu
r filie tue reuertemi ad antiqtatē
r r vt ſubuallemur eius redemptio ad mensuram
e ruinarū.

valrā: Nō fuit aūt ſodoma ſo
f quando ſuperbe
roꝛ tua audita i oꝛe tuo in die tu
perubre f .l.
pbie tue: anſq̄ reuelaretur mali
r r malicia eſt in hac in oppꝛobriū illa
cia tua ſicut hoc tpe in oppꝛobri
rum filiarū hrie r cunctarum in
circuitu tuo filiārū palestinaruꝫ
r r ergo. r que ſuperaſti alias in ſcelere
que ambiunt te p gyrū. Scelus
tuū r ignominiā tuā tu portaſti
ait dñs de⁹. Quia hec dicit do
f vltio ve pretia ſcelus tuum.
min⁹ deus: Et faciā tibi ſicut de
r vt reſpicias q̄ meruiſti r ad nihilum ducere.
ſpexiſti iuramentū: vt irritum
r r cum. Cōplenum ſuerit ego reddam r ego miſeri
cordiaꝫ peccatum r ego famulo.
faceres pactū: r recōdabor ego
f quod olim habui tecum.
pacti mei tecum in diebus adole

f vel mea. r f non legis quod pactū illud euangeliū
q̄ quod eſt longe melius
ſcētie tue: r ſuſcitabo tibi pactū
f de f operum legis.
ſempiternū. Et recōdaberis viaꝫ
ſuaꝫ: r confundaris
tuaꝫ: r non aperiet tibi os tuū
f ignominia r confuſione amplius non
ſoꝛoꝛes tuaꝫ te maioꝛes cū miſe
r r aliqui prophetiſmum: ſignant ecclam ex gentibus
ex qui prophetā fuere manifeſtū. f.
rib⁹ tuis. Et dabo eas tibi f fili
r r meritis. f. dabet miſericordiam mea r r vt. f. cū
penam pro ſacrilegio ſuſtinuerit eccliam non eo ſa
cto tuo ſed ex mea clemētia conſequuta
aos: ſz nō ex pacto tuo. r r ſuſcitabo
f nouū.
bo ego pactum meum tecum. Et
f quaſdam benedictionem meam
ſcies quia ego dominꝰ: vt recōr
r r ſtet ille qui nūc non iam ſtigma r vocari apoſ
ſtolus q̄ p.l.c.o.
deris r cōfundaris: r nō ſit tibi
vltrā apire os p cōfuſione tua:
cū plācat⁹ fuero tibi in ōmnib⁹
q̄ feciſti ait dñs deus. C. XVII.

Tactum eſt verbum do
c mini ad me dicens: Fili
r r obſcura ſignificat et q̄ſ ex gabola
ei aliud verbū plus ſignificātis nouū
hoia: r ppone enigma
r narra parabolā ad domū iſrl
r dices: Hec dicit dominꝰ deus:
Aquila grandis magnaꝫ alaꝝ

r de principibus ac ſit pe regia. Hñ abacuc. Stet ciuꝰ eleni. Ponit aūt
aſſumptū cū his quos coperit vt regi babylonio colla ſubmittāt. r illud
ipſiam apoſtoli: quos tradidi ſathane i.t.c. vt ipſe. f.f. Nō putem⁹ ergo ſi eo aliquod pec
quos tradidit ſathane i.t.c. vt ipſe. f.f. Nō putem⁹ ergo ſi eo aliquod pec
cauit vt eo obſeq̄at ſathane tradi. r de domo ei⁹ eiciunt reiiciat. Ez equo alo
lauit ut non ſanitati ſerit
r cū ſibi prophetā dixit
Qui vos ſuſtinebat ipſe
cauit vt vos ſuſtinēret
tantum mā vt. Frequē
ter enim vt alteri ſubdi
tī ad alterū tranſeamus
qui nobis ſuos promittit
auxiliū. nec ſunt in pſti
tia hāc permanere. Sed
poc omni rōne vitandū
ne ſuccumbat plantice no
ſtre r arefiāt germina r
cōtra pacti fidē r credā
mur. Aquila: Duc
aquile in hoc pphēta no
mantur de prima nāe di
citur. de altera in ſequēs
dicit.

Venit ad lib. Dic.

Nicolaus

a Longo mēbrorū tu
cu plena plumis r vari
etate. i. doctrine que erāt
de diuerſis regnis ſupe
ratis aggregate. b De
nīs ad libanū. i. ad tēpla
q̄s erat in hierusalē. q̄s
tu plumis⁹ ſcripturis ve
teris teſtamēti dicit liba
nucco q̄ ſacta fuit de li
gnis libani: vt habetur
iij. Reg̃. c Et tulit
medullā cedri. i. quicq̄d
erat in hierusalē preclo
ſum. d Sūmitatem
frondiū eius auulſit. id ē
ſedechiā regē pelagꝰ r
perſonas notabiles cū q
bus cepit preciosa que re
perit. e Et trāſpoſita
uit eā in terrā chanaā. i.
in babyloniē. chanaā. n.
in hebreo eſt nomē poꝑti
um r appellatiuū: r put
eſt nomē proprium ſigni
ficat iudeā eo q̄ eam in
habitauerunt chananei
ante filios iſrael. pcut
ho eſt nomen appellati
uum ſic ſignificat merca
tionez r ſīs hoc terra ba
bylonis dicitur hic terra
chanaā: eo q̄ multi mer
catores frequētabāt eam
ppt diuitias terre r po
puli multitudinē. id ſub
ditū: f In vrbe ne
gociatoꝝ. in vrbe. n. ba
bylonica fuit poſitus le
chonias i custodia: r ſub
ditus ſedechie. cū dicit: g Et tulit de ſemine terre. i. ſedechia
qui natus erat de iudea r de ſtirpe regia. h Et poſuit illud in terra.
q: fecit eū regē in iudea. i Pro ſemine iechonie nepotis ei⁹. l. Ut
firmaret radi. ſuper aquas multas. i. vt regnaret ſuper multos populos. qa
nō ſolū tradidit ei iudeā ad cuſtodiēdū ſed & aliquas alias terras. ppe eā
l In ſuperficie poſuit illud. q: regnū ſedechie nō fuit firmū ſed pau
rauit. f.g. annis. m Ut ag̃ germinaſſet. i. regnare cepiſſet. n Crecuit
in vineā latiſſē. p ſue prātis dilatatione. o Pumili⁹ tatura. q: erat ſub
rege babylonis r roboꝛi ei tributa. p Reſpiciēbāt ramis eius ad eas
i. ad aquilā predictā. ſedechiam. n. r principes eius ſeruiebāt regi babylo
nis vt dictum eſt. q Et radices eius ſub illa erant. quia firmitas
regni ſedechie dependebat a babylonio rege. r Facta eſt ergo vi
ea: r fructificauit. q: regnū ſedechie multiplicatum fuit in diuitiis r pāre
Sēdo iuramēto facto regi babylonis ſeruauit. o Et facta eſt. Hic cō
ſequēter deſcribit ipſius ſedechie rebellio. et multiplicatōe. n. hic ponit⁹
dictat⁹ voluit negare tributū regi babylonis. r vt hoc meli⁹ faceret pſe

f mutatio imperate nationibus r ianuarū aſtū valia
eas regnare f .l. regnabunt.
lōgo mēbroꝝ ductu plena f plu
mis f diuerſarum gentium f exemplum.
mis r varietate vēt ād libanū. r
f ſedechiam. Cogitans inde eum mittere ſua r
quia ſcripſerat propoſuit cum ſibi regnare terra ſolū. r ea
tus euangelii.
tulit medullā cedri. Sūmitatez
frondiū eius auulſit: r trāſpor
f in babyloniam. Lege. ſi ita erra.
tauit eaz in terram chanaan: in
f .l. mercatura.
vrbē negociatoꝝ poſuit illā. Et
f ſignificans ea patrium ſedechie quem verſa nomi
ne vocauit ieconiam cum ipſum in hieruſalē poſuiſſet
tulit ō ſemīe terre: r pōſuit illud
i terra p ſeminē: vt firmāret ra
f imperij f populos f f quia non alea radice
imperij ſemuel.
dicē ſuper aquas multas. In ſu
f patrium eius
pficie poſuit illō. Cuiꝰ gēmīaſ
f f quia ſub al ip
ſet: creuit i vineam latioꝝ. f bū

f f vt proſiliſſet populus in ſedomum ſed relpiceret ad
babyloniæ imperium
miū ſtatura: f reſpiciētib⁹ ramis
f ſubditi aquilam.
eius ad eam: r rādices eius ſub il
f a nabuzardan qui f ſedechiam
la erant. Facta eſt ergo vinea: r
fructificauit in palmites r emiſit
f f pharao ieg egypti.
ppagines. Et facta eſt aqla alta
f f .l. regalibus ſuppetentibus. f. gentium
plarum vallatione.
grādis magnīſ aliſ: multiſq̄ f plū
f f ſedechias rex in hieruſalem a nabuchodonoſor
conſtitutus.
mis. Et ecce vinea iſta q̄ſi mit
f ingauit. f f aquilam: regem. f. egypti contra
nabuchodonoſor poſtulando auxilium.
tens rādices ſuas ad eā pālmi
tes ſuos extēdit ad illam vt irri
gāret eā de arcolis germinis ſui
In terra bona ſup aquas multas
f a nabuchodonoſor.
plātata eſt: vt faciāt frondes: r
portet fructū. vt ſit i vineā gran
f ergo f a a poſpoſita
dē. Dic. Hec dicit dominꝰ deus:

vnde zacharias: Aperi libane portas tuas &c. Ezechiel eſt ſpūs. q̄ erat i
dytum r ſublimior in ſcripturis ſanctis ſcientia ſcientie. Libanus in
babyloniam. vbi iccenſus cōſumit. de cuius poſtea genere erat matheus
teſtatur dño natus eſt p ſalutē q̄ genitoꝝ. Et non in mea. Nabu
ro. Fugiens. n. ſedechias regis egypti auxilio petitum a nabuchodonoſor

f quia ſalus vinee latitie
Ergō ne pſperabit̃: Nōne ra
f grimē ſtirpis.
dices ei⁹ euellet: r fructus ei⁹ di
ſtringet. r ſiccabit oēs palmites
germinis ei⁹ r arēſcet: r nōn in
brachio grādi neqz in pplo mul
to: vt euelleret eā radicitus? Ec
f a nabuchodonoſore qui vel confidens in ſu
pharaonem
ce plātata eſt. Ergō ne pſperabi
tur? Nōne cū tetigerit eam ven
tus vrēs ſiccabit. r in arcis ger
mis ſui arēſcet: Et factus eſt ver
bū domini ad me dicēs: Dic ād
domū exaſperātem: Nōne ſcis qd
f hec parabole premiſſa f f vel vrbs
f f aquila prima.
iſta ſignificēt? Dic. Ecce venit rex
babylōis i hieruſalez: r aſſumet
f ſedechiam. f.
regem r principes eius r adducet
eos ad ſemetipſū in babylonem.
f ſedechiam.
Et tollet ō ſemine regni. ſeriemqz
f pacis
cū eo fedus: r accipiet ab eo iuſiu
f remedi fedus
randum. Sed r fortes terre tol
f in babylonem f ſedechiam
let vt ſit regnū humile: r nō ele
f contra nabuchodo.
uet: ſed cuſtodiat pactum eius r
f ſedechias. f nabuchodo.
ſeruet illud. Qui recedēs ab eo
f poſtulans auxilium.
miſit nūcios ad egyptū vt daret
f contra nabuchodonoſor.
ſibi equos r populum multuz.
f ſed.
Nūquid proſperabitur vel con
f ſedechias f vt eſt
ſequetur ſalutē qui fecit hec? Et
q diſſoluit pactum: nunquid ef
f penam.
fugiet? Viuo ego dicit dñs deus
f in babylone f nabuchod. nonoſo.
quoniā in loco regis q cōſtituit
f in iudea
eū regem. cuius fecit irritum iu

De lyra

dauit ſe regi egypti q
erat adiuuari regis ba
bylonie. r hoc eſt q̄s vi
Et facta eſt aquila alte
ra. Loqz egypti. r Bra
chia. in vtro. q Magnis alis. i. exercitu mul
to. vel actus operationum
ale nolat. r Multis
plumis. id eſt virtutibus.
r Et ecce vinea iſta. i.
ſedechias cui gentes ſua
ſubſtituit. Iber regnz
r pulcritudo. i. bene.
anctile. Aſſumpſit eā.
Pharao. Et hoc. licuit
ei hoc facere nō ſtet ſer
uāti r nō obſeruando
cui ſed q̄d iuramentū
Moyſes. n. ſcribit inuo
catus eſt filii. qui. pter no
mē dei illi creditur r de
cepius eſt q̄ hoc. q pꝛo
ſpexit plurime maieſtatis
hoſti tuo ſine ſi amico i
ſidatu moſtrare ei.

Cūſ in loco regis.
Captus enim ſedechias
ductus eſt in reblatha

De lyra

dūxit ſe regi egypti q
erat adiuuari regis ba
bylonie. r hoc eſt q̄s vi
Et facta eſt aquila alte
ra. Loqz egypti. r Bra
chia. in vtro. q Magnis alis. i. exercitu mul
to. vel actus operationum
ale nolat. r Multis
plumis. id eſt virtutibus.
r Et ecce vinea iſta. i.
ſedechias cui gentes ſua
ſubſtituit. Iber regnz
r pulcritudo. i. bene.
anctile. Aſſumpſit eā.
Pharao. Et hoc. licuit
ei hoc facere nō ſtet ſer
uāti r nō obſeruando
cui ſed q̄d iuramentū
Moyſes. n. ſcribit inuo
catus eſt filii. qui. pter no
mē dei illi creditur r de
cepius eſt q̄ hoc. q pꝛo
ſpexit plurime maieſtatis
hoſti tuo ſine ſi amico i
ſidatu moſtrare ei.

Cūſ in loco regis.
Captus enim ſedechias
ductus eſt in reblatha

ſedechie effundēdoſiaut effundit vinū de vitis q̄s ſtringunt. ſilue. n. ſede
chie occidit rex babylōis i oculis ei⁹. iiii. Reg̃. vltio. b Et ſiccabit eos
placi⁹. pcipes ei⁹ virtute eneruādo. i Et arēſcet. f. vinea pālata p quā
intelligit ſedechie pbis regia. k Et nō i tua. grā. ſc. ſedechiaꝫ. n. fugitiꝫ
a paucis chaldeis ſequētib⁹ capt⁹ fuit. bellatoriū⁹ tuis hic r ide fugient
tuus. iiii. Reg̃. vltc. l Ecce plā. f. pālata ſedechie p nabuchodonoſoꝝ: vt ſ
dicit̃ f. m Ergo ne. p. a. d. nō n Nōne cū te. cū vē. vēbo. i. exerci⁹ chal
deoꝝ q̄ vbiſtis cluiraz r ſtpti. o Siccabit. p totalē defectū ſue virtutis
q.d. ſic. p Et f.l. Hic pabola poſita ꝛpōdet eo mō q̄ dicti f. f. de tribꝰ
grādē ieconie r ſubditū⁹ ſedechie r rebellie ei⁹. tuz am̄ſit fructū r
eiuſdē capitis. r pſ ſi a paucis ceꝛpē q̄ effugerūt. q Dic ad domuz
eraſ. f. ad regnū iuda dcō ſuū ſcanicabis⁹ ſuccelſ. r Et al. re. f. ſicho
nīā. ſ Et tol. ſ. f. re. f. ſedechiā. t Feriētqz eā eo ſc. tributo eā regē
ſuū pacto iuramēto firmato q̄ ſeruiret ei fideli ſb tributo. u Qui. f. ſe
dechie. r Recedēs a. e. tributū ōneglēto. v Aſſūpſit. f. ſibi. r. n. ſ Ju
chiaſ. f. Recedēs a. e. tributū ōneglēto. v Aſſūpſit. f. ſibi. r. n. ſ Ju
f. r. li tra regē babylōis vbi duo⁹ fuit ſedechias ſpecialiter⁹ r ſtabi mono⁹

Et non

dicio acrū: vt pōtes ignominiaz
tuā: t confundario in ōnibus
que feciſti cōſolamo eas. Et ſoro
rua ſodoma t filie eius reuertēt
ad ſtāgtatē ſuā: t ſamāria t filie
a⁹ reuertēt ad ſtāgtatē ſuā t tu
t filie tue reuertemi ad ſtāgtatē
† † ut labore ſubeam eam redimendo ad meritum
t cumulo.

vabrā: † Nō filiat aūt ſodoma ſo
† quando figuetur
roze tua audita i ore tuo in die tu
pudoꝛe † .L.
pbie tue cariſſi reuelarent mali
† † reuelata eſt. et ſua in opprobrium filie
cia tua ſicut hoc tpe in ōppoba
rum pe ciuitia vrbiū ſyrie t paleſtine.
um filiarū ſyrie t cunctarum in
circuitu tuo filiarū paleſtinaruz
† † ergo. † que ſuperaſti eam in ſcelere
que ambiunt te p gyrū. † Scēlus
tuū t ignominiā tuā tu portaſti
ait dñs de⁹. Quia hec dicit do
† dicit ut patet in ſequi textum.
min⁹ deus: Et faciā tibi ſicut de
† ut recipias ad meretrix † † ad nihilum ducere.
ſpexiſti iuramentū: † vt irritum
† † cum Cimpietum fuerit rex occidam t ego reddā
ſtabilem pactum t rege Babylo.
faceres pactū: t reuōdabor ego
† quod olim habui tecum.
pacti mei tecum in diebus adole

† vel mea. † † non ſolū quod promiſiſti ſed euenie
ſti quoq; ſit temporibus

ſcēne tue: t ſuſcitabo tibi pactū
† de † eternum cogi-
ſempiternū Et recōdaberis viaz
tationum † mundane.
tuaz: t ſyſunderis cū ſororibus
† ſimilitudo.
tuas: t ſororibus tuas te māioꝛes cū mino
† † alij in pſalmorum ſcripſerūt eadem affe derelin
re qui pudebit hanc mutacōem.
rib⁹ tuis. Et dabo eas tibi † in filias
† † mereꝛ. Quia ex mulieribus ſumma † † vt. cū
penas pro tardigra fidelitate veritate non cognitā
tate tua ſed ex mera clemētia conſequaris
aeris: ſz nō ex pacto tuo. t ſuſcitā
† tuum.
bo ego pactum meum tecum. Et
† ſignificat hereditatem meorum
ſcies quia ego dñs: vt recōr
† † ſicut ille qui tuis non ſtigma a vocari apo-
deris: t cōfundaris: t nō ſit tibi ſtolus q. p.L.c.2.
vltrā apire os p cōfusione tua:
cū placat⁹ fuero tibi in ōnib⁹
q̄ feciſti ait dñs deus. C. XVII.

C factum eſt verbum do
c mini ad me dicens: Fili
† † obſcuri ſignificat et q̄ et parabola
ui aliud verbi plere quod ſcribi⁹ erat
bois: † ppone enigma
t narra parabolā ad domū iſrl
t dices: Hec dicit dñs deus:
Aglā grandis magnaꝛ alarū

† Ergo ne pſperabitur: Nōne ra
† prima aquila.
dices a⁹ eradet: t frūctus ei⁹ di
ſtringet. t ſiccabit oēs palmites
germinis ei⁹ t arefect: t nō in
brachio grādi neqz in pplo mul
to: vt euelleret eā radicitus? Ec
† a reduced ſcelere vel confidens in ar
plie plurimo
ce plātata eſt. Ergō ne pſperabi
tur? Nōne cū tetigerit eam ven
tus vſto ſiccābit. t in arcis ger
mis ſui arefect: Et factus eſt ver
bū domini ad me dicēs: Dic ād
domū exaſperātem: Nescitis qd

† hec parabole premiſſa † † vel vrbis
† † aquila prima.
iſta ſignificēt? Dic. Ecce † uenit † rex
babylōis i hieruſalez: t aſſumet
† ſeptimum.
regem t principes eius t adducet
eos ad ſemetipſū in babyloneꝫ.
† ſolertiam.
Et tollet ō ſemine regni. feriūtqz
† pacis
cū eo fedus: t accipiet ab eo iuſiu
† ſemenſi ſedes
randum. Sed t fortes terre tol
† in babyloneꝫ † iudeorum
let vt ſit regnū humile: t nō ele
† contra nabuchodonoſor.
uet: ſed cuſtodiat pactum eius t
† ſedechias. † nabucho.
ſeruet illud. Qui recedēs ab eo
† poſtulatos auxiliū.
miſit nūcios ad egyptū vt dꝛet
† contra nabuchodonoſor.
ſibi equos t populum multuz.
† ſic.
Nūqūid proſperabitur vel con
† ſedechias † id eſt
ſequetur ſalutē qui fecit hec? Et
q̄ diſſoluit pactum: nunquid eſ
† penas.
fugiet? Viuo ego dicit dñs deus
† in babylone † nabuchodonoſor.
quoniā in loco regis q cōſtituit
† in iudea
eū regem. cuius fecit irritum in

† ſuper principibus ac fit pe regia. Vñ abacuc. Ecce eius elati † Ponit actū
dynum t ſublime: in ſcriptura ſancta ſtudium ſignificat. t illud
babylonem. vbi incolas cōſonet de cuius pollet gemere: licet multum
tatione oīs natus eſt q̄ latabat t gaudebat. Et nōn in .xxxij. Hie
ro. Fugiens a. ſedechias regis egypti auxilio pollicitus t a multitudine robo

† ſuper aquas multas. † In ſū
† paruum eius
pficie poſuit illū. Cūqz germinaſ
† † qua lab ut ig
ſet: creuit t vincam latioꝛez. bu

† † te quoſdā populis iudeorum ſed reſpicere ad
babyloniꝫ imperium
milis ſtatura: † reſpicietib⁹ ramis
† ſubendi aquilam.
eius ad eam: t radices eius ſub il
† a regionis qui t ſedechias
la erant. Facta eſt ergo vinea: t
fructificauit in palmites t emiſit
† † pbaras ex egypti.
ppagines. Et facta eſt aqla alta
† † ſgr. regibus propter reipublicam. .L. genitum
plurium reſpicientem.
grādis magnisq; aliſz: miſtuſqz plū

† † ſedechias rex in hieruſalem a nabuchodonoſor
conſtitutus.
mus. Et ecce vinea iſta ēſi mit

† ingenioſ. † † aquilam regum. Legypti contra
nabuchodonoſor poſſidende auxilium.
tens rādices ſuas ad eā pālmi
tes ſuos extēdit ad illam vt irri
gāret eā de areolis germinis ſui
In terra bona ſup aquas miſtas
† a nabuchodonoſor.
plātata eſt: vt faciāt frondes: t
portet fructū. vt ſit i vineā gran
† ergo † de prophecia
dē: Dic. Hec dicit dominꝰ deus:

vocē zacharie: Aperi libanē portas tuas &c. Latine aut ſignū eſt ſa
ctum t ſublime: in ſcriptura ſancta libanus vocat. Chaldei in
babyloneꝫ. vbi incolas cōſonet de cuius pollet gemere: licet multum
tatione oīs natus eſt q̄ latabat t gaudebat. Et nōn in .xxxij. Hie
ro. Fugiens a. ſedechias regis egypti auxilio pollicitus t a multitudine robo

ſcēne tue: t ſuſcitabo tibi pactū
† de † eternum cogi-
ſempiternū Et recōdaberis viaz
tationum † mundane.
tuaz: t ſyſunderis cū ſororibus
† ſimilitudo.
tuas: t ſororibus tuas te māioꝛes cū mino
† † alij in pſalmorum ſcripſerūt eadem affe derelin
re qui pudebit hanc mutacōem.
rib⁹ tuis. Et dabo eas tibi † in filias
† † mereꝛ. Quia ex mulieribus ſumma † † vt. cū
penas pro tardigra fidelitate veritate non cognitā
tate tua ſed ex mera clemētia conſequaris
aeris: ſz nō ex pacto tuo. t ſuſcitā
† tuum.
bo ego pactum meum tecum. Et
† ſignificat hereditatem meorum
ſcies quia ego dñs: vt recōr
† † ſicut ille qui tuis non ſtigma a vocari apo-
deris: t cōfundaris: t nō ſit tibi ſtolus q. p.L.c.2.
vltrā apire os p cōfusione tua:
cū placat⁹ fuero tibi in ōnib⁹
q̄ feciſti ait dñs deus. C. XVII.

C factum eſt verbum do
c mini ad me dicens: Fili
† † obſcuri ſignificat et q̄ et parabola
ui aliud verbi plere quod ſcribi⁹ erat
bois: † ppone enigma
t narra parabolā ad domū iſrl
t dices: Hec dicit dñs deus:
Aglā grandis magnaꝛ alarū

Nicolaus

Longe melioꝛē vi
ens plena plumis t vari
egat. i. diuiſio que erat
de viſceribꝰ regnis ſuper
rarū aggregare. b Ve
nit ad libanū. i. ad regiū
qđ erat in hieruſalē. qđ
ti plurib⁹ ſcripturis ve
teris teſtamēti dicit liba
nuꝰ q̄ facrū fuit de li
gnis libani: vt habetur
iij. Regū. c Et tulit
medullā cedri. i. quicqđ
erat in hieruſalē preciō
ſum. d Sūmitatem
frondiū eius auulſit. i. d
ſcendentē regē populoꝝ t
perſonas notabiles eū q
duo erant populoꝝ que re
perit. e Et trāſporta
uit eū in terrā chanaā. i.
in babyloniē. chanaā. n.
tn hebreo eſt nomē propꝛ
um t appellatiuū: t put
eſt nomē propꝛium ſigni
ficat iudeā eo q̄ eam in
habitauerunt chananei
ante filios iſrael. prout
ſo eſt nomen appellati
uum ſic ſignificat merca
tionez t ſīc hoc terra ba
bylonie dicitur hic terra
chanaā: eo q̄ multi mer
catores frequētabāt eam
ppter diuitias terre t po
puli multitudinē. ſō ſub
ditur: f In vrbe ne
gociatoꝛis. in vrbe. n. ba
bylonica fuit poſitus ſe
chonias i. cuſtodiaꝝ: t ſub
ditur ſubſtitutio ſedechie. eſt dicit: g Et tulit de ſemine terre. i. ſedechia
qui natus erat de iudea & de ſtirpe regia. h Et poſuit illud in terra.
q̄ facit eū regē in iudea. i Pro ſemine ſedechie nepotē ſui. ſi Ut
firmaret radi. ſuper aquas multas. i. vt regnaret ſuper multos heloꝝ. qa
nō ſolū eradicāt ei iudeā ad cuſtodiēdū ſed & aliquas alias terras ppe eā
l In ſuperficie poſuit illud. qa regnū ſedechie nō fuit firmū ſed pauꝝ du
rauit. Lxi. annis. m Lōge germinaſſet. i. regnare cepiſſet. n Creuit
in vineā latiſſet. p ſue ptātie dilatatione. o Humili ſtatura. qa erat ſub
rege babylonis & reddēs ei tributa. p Reſpicientib⁹ ramis eius ad eaz
i. ad aquilā predictā. ſedechias. n. & principes eius ſeruiebāt regi babylo
nis vt victum eſt. q Et radices eius ſub illa erant. quia firmitas
regni ſedechie dependebat a babylonio rege. r Facta eſt ergo vi
ea & fructificauit. qz regnū ſedechie multiplicatum fuit in diuitiis t ptātie
ſēlia tn ambāsi facta. regi babylonis ſeruauit. o Et facta eſt. Vic cō
ſequēter describit ipſius ſedechie rebellio. et multiplicatōe. n. ſue poteſtat
elevat⁹ voluit negare tributū regi babylonis. t vt hoc melī faceret ſpe

De lyra

deus deus. cuius verbū nō pōt eē falſū. m Et facta. Vic ſūr verum
atur pena absolute: t eſt hoc futura miſericordia xpe christi. vbi igitur in
pena dei. Et facta tibi. Inferēdo penā. n Sicut deſpexiſti iuramentū.
trāſgrediendo legē ad cuius obſeruationē te obligaſti in mōe fruā: Exa.
xxiij. Sta quendā locutus eſt dñs faciem⁹: t crimine obediēte. o Et
recordabor: ego pacti mei. ſic. n. promiſit deus ſe eis mittere christū. ſm q
dicit Deut. xviij. Prophetā ſuſcitabo eis ſimilē tui &. p In dieb⁹
adoleſcētie tue. q̄ fuit in exitu de egypto & xpe patrēs legis. q Et ſu
ſcitabo tibi pactū ſempiternū. i. pactū nouē legis cui nō ſuccedet alia i ſu
turū: r Et recordaberis viaz tuaz. penitēdo de peccatis ſtoritis vt p
dicti eſt. s Cū recepio ſoroꝛes tuas maꝛi. i. alias gētes ſra eccleſiā q̄ i
choata fuit i iudea. t Ex maioꝛes eſt miloꝛib⁹ tuis. qz aliq̄ gētes ad fi
dē christi cōuerſe erāt maioꝛes gētes iudeoꝝ: t aliquē miſeras. u Et da
bo eas tibi. in filias. qz ois ſūt filii eccleſie in apoſtolo ſchoate. r Ex
nō ex pacto tuo. hoc eſt ex virtute legis veteris ſed nouē. ideo ſubdit:
y Et ſuſcitabo ego pactū meū tecū. qđ oī pactū nouū nō ſm pactū in
eoꝝ intrā Piere. xxxi. z Et ſcies. qz ego dñs. p miracula diuinitatem
christi oſtēdā. a Ut recōderis & cōfundaris. de peccato tuis penari
tia. b Ut nō ſit tibi vltra aperire os. qz nō poteris dicere q̄ aliquid
cōmiſerim de bñficijs patribus. penitēſ. c Cū placat⁹ tibi fuero. p cae
nio aſſūptionē. d In oīb⁹ que feciſti. qz paſſio christi i carne aſſumpta
fuit ſufficiēs ad delēdā oīa peccata. C. XVII.

Z factū ē. Hec eſt tertia pars in qua, pphēta agit pēnā iude
flagitia ſub metaphora cedri trāſplātate & vinee vēte vtri dñe
cate. t diuiſit in duas ptes. qz pmo ponit flagitij pun tio. ſicut
do remediū, penitēſ. ibi: Hec dicit dñs. Dēla i duas. qz pmo pabola po
nit. ſecūdo expōit. ibi: Et factū ē. Pmā diuidit i duas ptes. qz pmo pabola po
rabola dicit ibi⁹ ſedechie trāſmigratio & ſedechie fuit ſtultitia. ſecūdo cul
pat rebellio. ibi: Et facta ē. tertio ei⁹ captiuitas. ibi: Vic. ē. circa primū vt:
f Proponc enigma. id eſt verbū habens obſcuritatē qz velatū per
parabolā. gā Aquila grādis &c. p aquilā q̄ē rex aſſi intelligit nabuchodo
noſor rex babylōis ipanus multis terris & pulcius. ſō dicitur grandis.

Ezechielis c XVII

† ſuper principibus ac fit pe regia. Vñ abacuc. Ecce eius elati † Ponit actū
dynum t ſublime: in ſcriptura ſancta libanus vocat. Chaldei in
babyloneꝫ. vbi incolas cōſonet de cuius pollet gemere: licet multum
tatione oīs natus eſt q̄ latabat t gaudebat. Et nōn in .xxxij. Hie
ro. Fugiens a. ſedechias regis egypti auxilio pollicitus t a multitudine robo

† ſuper aquas multas. † In ſū
† paruum eius
pficie poſuit illū. Cūqz germinaſ
† † qua lab ut ig
ſet: creuit t vincam latioꝛez. bu

† † te quoſdā populis iudeorum ſed reſpicere ad
babyloniꝫ imperium
milis ſtatura: † reſpicietib⁹ ramis
† ſubendi aquilam.
eius ad eam: t radices eius ſub il
† a regionis qui t ſedechias
la erant. Facta eſt ergo vinea: t
fructificauit in palmites t emiſit
† † pbaras ex egypti.
ppagines. Et facta eſt aqla alta
† † ſgr. regibus propter reipublicam. .L. genitum
plurium reſpicientem.
grādis magnisq; aliſz: miſtuſqz plū

† † ſedechias rex in hieruſalem a nabuchodonoſor
conſtitutus.
mus. Et ecce vinea iſta ēſi mit

† ingenioſ. † † aquilam regum. Legypti contra
nabuchodonoſor poſſidende auxilium.
tens rādices ſuas ad eā pālmi
tes ſuos extēdit ad illam vt irri
gāret eā de areolis germinis ſui
In terra bona ſup aquas miſtas
† a nabuchodonoſor.
plātata eſt: vt faciāt frondes: t
portet fructū. vt ſit i vineā gran
† ergo † de prophecia
dē: Dic. Hec dicit dominꝰ deus:

† Ergo ne pſperabitur: Nōne ra
† prima aquila.
dices a⁹ eradet: t frūctus ei⁹ di
ſtringet. t ſiccabit oēs palmites
germinis ei⁹ t arefect: t nō in
brachio grādi neqz in pplo mul
to: vt euelleret eā radicitus? Ec
† a reduced ſcelere vel confidens in ar
plie plurimo
ce plātata eſt. Ergō ne pſperabi
tur? Nōne cū tetigerit eam ven
tus vſto ſiccābit. t in arcis ger
mis ſui arefect: Et factus eſt ver
bū domini ad me dicēs: Dic ād
domū exaſperātem: Nescitis qd

† hec parabole premiſſa † † vel vrbis
† † aquila prima.
iſta ſignificēt? Dic. Ecce † uenit † rex
babylōis i hieruſalez: t aſſumet
† ſeptimum.
regem t principes eius t adducet
eos ad ſemetipſū in babyloneꝫ.
† ſolertiam.
Et tollet ō ſemine regni. feriūtqz
† pacis
cū eo fedus: t accipiet ab eo iuſiu
† ſemenſi ſedes
randum. Sed t fortes terre tol
† in babyloneꝫ † iudeorum
let vt ſit regnū humile: t nō ele
† contra nabuchodonoſor.
uet: ſed cuſtodiat pactum eius t
† ſedechias. † nabucho.
ſeruet illud. Qui recedēs ab eo
† poſtulatos auxiliū.
miſit nūcios ad egyptū vt dꝛet
† contra nabuchodonoſor.
ſibi equos t populum multuz.
† ſic.
Nūqūid proſperabitur vel con
† ſedechias † id eſt
ſequetur ſalutē qui fecit hec? Et
q̄ diſſoluit pactum: nunquid eſ
† penas.
fugiet? Viuo ego dicit dñs deus
† in babylone † nabuchodonoſor.
quoniā in loco regis q cōſtituit
† in iudea
eū regem. cuius fecit irritum in

ſedechie effundit. ſicut effundit vinā de vaſe q̄ ſtringit. Ezec. n. ſede
chie occidit rex babylōis i oculis ei⁹. iiij. Reg. vltio. h Et ſiccabit eā
pla⁹. principes ei⁹ virtute exercitū. i Et arefect. i. vinea ſplicta p qui
ſcilicet ſedechie prāo regis. k Et nō i ea. grā. vt. ſedechias. n. fugitiu
ā pauca chaldeis ſequētib⁹ cap⁹ fuit. bellatoꝝ⁹ ſuis hic. t ide fugienti
bus-iiij. Reg. vlt. l Ecce plā. i. prāo ſedechie p nabuchodonoſor: vt p
dicti i. m Ergo ne p. q. d. nō n Nōne cū tc. cū vt. vbi. i. exercit⁹ chal
deoꝝ q̄ obſtit ciuitati & tpli. o Siccabit. p totali defectu fue virtutꝫ
q. d. ſic. p Et ſa. Vic parabola poſita expōit co mō q̄ dicti ē. i. de tribꝰ
gratie ſedechie & ſubſtitutōe ſedechie & rebellione ei⁹ & iuramēti fracte &
eiuſdē captiōe. & pr̄ ſa pauca exprē q̄ diſcurrent. q Dic ad domuz
q. d. Lad regnū iuda dei ſūt ſimiliter⁹. quoddā. r Ecce ego. i. ſedecha
nia. s Et tol. ſi. ſc. i. ſedechia. t Feriēte eſt co ſc. ſtitutōe eū regē
ſub pacto iuramēto firmato q̄ ſtruxit ei fidēs ſb tributo. u Qui. ſedē
chiaz. x Recēdit a. c. tributū vnegādo. y Nūqd. p. ḡn dicit ſi. z Ex
chiaz. i. Ad ſtra regē babylōis vt dnat⁹ tuus ſedechias ſpeculat⁹ & tuā mortē

Et non

[illegible]

ramẽtũ: ⁊ soluit pactum quod habebat cũ eo: i medio babylonis morietur. Et nõ i exercitu grãdi: neqꝫ i populo multo faciet cõtra eũ pharao prelium in iactu aggeris: ⁊ i extructione vallorũ vt interficiat animas multas. Spreuerat enim iuramentuꝫ vt solueret fedus: ⁊ ecce dedit manuꝫ suã: ⁊ cũ omnia hec fecerit: non effugiet. Propterea hec dicit dñs deus: Uiuo ego: quoniã iuramẽtum quod spreuit ⁊ fedus quod preuaricatus est ponam in caput eius. Et expandam super eũ rethe meuꝫ. ⁊ comprehendetur sagena mea. Et adducã eum i babylonem: ⁊ iudicabo eum ibi in preuaricatiõe qua despexit me: ⁊ oẽs profugi eius cũ vniuerso agmine suo gladio cadẽt. Residui aũt i omnem ventum dispergentur: ⁊ scietis q: ego dñs locutus sum. Hec dicit dominus deus. Et sumã ego de medulla cedri sublimis: ⁊ ponã de vertice ramoꝝ eius tenerũ distringam ⁊ plãtabo super montem excelsum ⁊ eminentem. In mõte sublimi israel plãtabo illud: ⁊ erumpet in germen ⁊ faciet fructum. ⁊ erit in cedruꝫ magnã. Et habitabunt sub ea oẽs volucres. vniuersũ volatile sub vmbra frondiũ eius nidificabit. Et scient oĩa ligna regionis q: ego dominus humiliaui lignũ sublime: ⁊ exaltaui lignũ humile: ⁊ siccaui lignuꝫ viride: ⁊ frondere feci lignũ aridũ. Ego dñs locutus sum ⁊ feci. C XVIII.

Et factus est sermo domini ad me dicens: Quid ẽ q: iter vos parabolã vertitis in prouerbiuꝫ istud i terra israel dicentes: Patres comederũt vuam acerbam: ⁊ dẽtes filioꝝ obstupescũt. Uiuo ego dicit dñs deus. Si erit vobis vltra parabola hec i prouerbiũ in isrl̃. Ecce omnes anime mee sũt. Ut anima patris: ita ⁊ anima filij mea est. Anima q̃ peccauerit ipsa morietur. Et vir si fuerit iustus ⁊ fecerit iudicium: ⁊ iustitiam in montibus nõ comederit: ⁊ oculos suos nõ leuauerit ad idola domus israel. ⁊ vxorẽ proximi sui nõ violauerit. ⁊ ad mulierẽ menstruatã nõ accesserit: ⁊ hominem nõ contristauerit. pignus debitori reddiderit: p uĩ nihil rapuerit panẽ suum esurienti dederit: ⁊ nudũ operuerit vestimento. ad

[illegible]

Nicolaus

[illegible]

De lyra

[illegible] C XVIII [illegible]

[illegible]

Nicolaus

[illegible]

De lyra

[illegible]

Ad vltimū. n. Piero. In hebraico cantu[m] ipocrit vtrag[ue] ptr: Et ꝓpterea tua ad vltimū nō ꝓficiat in ꝑnicie. Pugnabit tamen ꝓ te. v. In quo erit ꝑuersio vilis a ꝓhibentis. In lege dr. Frater tuo nō fe/ nerabis. ꝙ est. Non dabis ei ꝗ ꝑ fenus recipias. Hoc ꝓhibet. In ꝓximū lege a fratrib⁹ ꝑhibitū. In ꝓfectū ab extraneis. In exigendo augmentū ab Israelita nō ꝓhibet. In ꝓfectū ab extraneis. In exigendo augmentū ab Israelita nō ꝓhibet. In ꝓfectū ab extraneis nō ꝓhibet. In ꝓfectū ab extraneis nō ꝓhibet. In ꝓfectū ab extraneis

uerũt ex aquis multis. & facẽ fũt
ci virge solide
& exaltata est statura ei⁹ inter frõ
deo. & vidit altitudinẽ tuam in
multitudine palmitũ suorum. &
cuulsa est ira mea in terramq; pic
ta & cẽsa
Et nũc trãsplãtata est i deserto
in terra inuia & sitiẽti. & egressus
est ignis de virga ramoꝝ ei⁹ qui
fructus eius comedit & nõ fuit
Et nũc tribus in potestate dominãtiuꝰ. Planct⁹ est: & erit in planctum.

.C. XX.

C Factũ est in ãno septimo
in quinto mẽse in decimã

mãlio. venerũt viri de senioribꝰ
israel vt interrogarẽt dñm. & se
derũt coram me. Et factus est ser
mo dñi ad me dicẽs: Fili ho
minis loquere senioribꝰ israel: &
dices ad eos: Hec dicit dñs deꝰ.
Numquid ad interrogandũ me
vos venistis? Viuo ego, q: nõn
respõdebo uobis ait dñs deus.
Si iudicio eos si iudicas fili ho
minis: abominatiões patrũ eo
rum ostẽde eis. & dices ad eos:
Hec dicit dñs deus. In die qua
elegi israel. & leuaui manũ meã
de stirpe dom⁹ iacob: & apparui
eis in terra egypti & leuaui manũ meã
super eos dicens: Ego dñs
deꝰ vester. in die illa leuaui ma
nũ meã eis vt educerẽ eos
de terra egypti in terrã quã pro
uidera eis. fluẽnte lacte & melle
quæ est egregia inter omnes terras.

Abominationes

Et dixi ad eos. Vnusquisq; offe
fionco oculoꝝ suorũ abiciat. &
idolis egypti nolite pollui. Ego
dominus deꝰ vester. Et irritabue
rũt me: noluerũtq; me audire.
Vnusquisq; abominatiões ocu
lorum suorũ nõ ꝓiecit. nec reli
querũt egypti. Et dixi vt
effunderem indignationẽ meã su
per eos. & implerem iram meã in
eis. in medio terre egypti. Et fe
ci ꝓpter nomẽ meũ vt non viola
rẽt coram gẽtibus in quarũ me
dio erãt. & inter quas apparui eis
vt educerem eos de terra egypti.
Feci ergo eos de terra egypti. &
eduxi i desertum: & dedi eis pre
cepta mea: & iudicia mea ostẽdi eis
que faciens hõ viuet in eis. In
super sabbata mea dedi eis. vt sĩ
set signũ inter me & eos: & scirẽt q:
ego dñs sanctificãs eos. Et irri
tauerũt me dom⁹ israel i deserto.
In preceptis meis nõ ãbulauerũt
& iudicia mea ꝓiecerunt. que fa
cies homo & viuet in eis & sabba
ta mea violauerũt & vehemẽter
Dixi ergo vt effunderẽ furorẽ me
um super eos in deserto & ꝓsumerẽ
eos. Et feci ꝓpter nomẽ meum

Coram gẽtibus. Iam enim dixit ea esse te coram. Quæ
ritur hic an. Eram gẽs in quarũ me. qui a
Reperit eos. Vide propheta per ordinem
nec decrete loquitur. vt non videat
ne violarẽtur coram gentibus de
quib⁹ dixi eos ꝓspectu earũ. Ego
igit leuaui manũ meam super
eos in deserto. ne inducerẽ eos
in terrã quã dedi eis fluentem
lacte & melle: pulchrã terrã om
nium. quã iudicia mea ꝓiecerunt
& in ꝓceptis meis non ãbulaue
rũt. & sabbata mea violauerũt
Post idola eius cor eoꝝ gradie
batur. Et pepercit oculus meus super eos
vt nõ interficerẽ eos. nec cõsu
pleret eos i deserto. Dixi aũt ad filios
eoꝝ i solitudine. In ꝓceptis patꝝ
vestroꝝ nolite incedere. nec iudi
cia eorum custodiatis. nec in ido
lis eoꝝ polluamini. Ego dñs
deꝰ vester. In ꝓceptis meis am
bulate. & iudicia mea custodite. &
facite ea & sabbata mea sanctifica
te vt sit signũ inter me & vos. &
sciatis q: ego dñs deus vester.
Et exacerbauerũt me filij. & in ꝓ
ceptis meis nõ ambulauerũt. &
iudicia mea nõ custodierũt vt fa
cerẽt ea. q cũ fecerit homo viuet
in eis & sabbata mea violauerũt.
Et cõminatꝰ sum vt effunderem
furorem meũ super eos. & imple
rem iram meam in eis in deserto.

Nicolaus

Et dixi ad eos. Vnusquisq; offe
fionco oculoꝝ suorũ abiciat. &
idolis egypti nolite pollui. Ego
dominus deꝰ vester. Et irritabue
rũt me: noluerũtq; me audire.
Vnusquisq; abominatiões ocu
lorum suorũ nõ ꝓiecit. nec reli
querũt egypti. Et dixi vt
effunderem indignationẽ meã su
per eos. & implerem iram meã in
eis. in medio terre egypti. Et fe
ci ꝓpter nomẽ meũ vt non viola
rẽt coram gẽtibus in quarũ me
dio erãt. & inter quas apparui eis
vt educerem eos de terra egypti.
Feci ergo eos de terra egypti. &
eduxi i desertum: & dedi eis ꝓce
pta mea: & iudicia mea ostẽdi eis
que faciens hõ viuet in eis. In
super sabbata mea dedi eis. vt sĩ
set signũ inter me & eos: & scirẽt q:
ego dñs sanctificãs eos. Et irri
tauerũt me dom⁹ israel i deserto.
In preceptis meis nõ ãbulauerũt
& iudicia mea ꝓiecerunt. quæ fa
cies homo & viuet in eis & sabba
ta mea violauerũt & vehemẽter
Dixi ergo vt effunderẽ furorẽ me
um super eos in deserto & ꝓsumerẽ
eos. Et fecẽ ꝓpter nomẽ meum

De ira

goelio sibi imminẽtiꝰ nõ curarẽt de obedientia vitertet ad ipm sit seruꝰ a
vno alteri vtilitatẽ: & vxor a viro repudiata nõ curãt de ipso vtrasq; quæ
rũt sibi comoda ubi vbi plãt. c Et factus est. Hic ꝓbat ponit vbi ri
sio: & hoc ꝓ modũ increpationis. & dixit in vano. q: ꝓmo increpat ꝓpli
malignitas. 2º declarat vbi benignitas: vt opposita iuxta se ponãtur magis
claresc̃at. 3º ibi: Viuo ego. Prima adhuc in duo. q: ꝓmo arguit malicia
querẽtis. 2º patrũ ꝓcedentiũ ibi: Si iudicas. 3º filioꝝ sequentiũ ibi: Ꝓp
ꝓterea dic. Circa primũ ꝓ ista vsq; ibi: Numquid ad interrogãdũ me
venistis. q. d. nõ venistis ad interrogandũ me de salute vestri vsq; si de
negocijs vitis tpalibus. & hoc ironice ponẽdo. f. vt sĩ negare vobis velim
hanc occasionẽ seruitũti idolũ & nõ mihi vt dixi est. 3 Viuo ego. sicut
verũ est q: ego sum vita ꝓ essentiã: ita verũ est qđ sequit: a Quia
nõ ridebo vobis. f. ad vestrũ vlm nec ꝓ hoc habebitis literatũ. seruiendi
idolis sic ꝓfectus: si retringã vos in futuro mea: vt hĩ. f. cohĩ. ca. b Si
iudicas. Hic ꝓbat arguit malicia patrũ ꝓcedentiũ: & sm ea ꝓpat. f. ha
bitatiõis in egypto: & ꝓmissionis facta.

Verū le.ma. Me in vtr.xdita. ille pro⁹ filios eoy q̄ in deserto cor
ruerūt. leuauerūt manū suā vsq̄ in crastinū. ut deo patri q̄ de
mādo⁹ offerrēt hostias, r cōpiendo sacrificia leuāt manū ad ps̄
ad nec rō mādā. qr deo offeruāt. r nō bonā. qr bona aut mala
ad nec rō mādā. qr deo offeruāt. r nō bonā. qr bona aut mala
Cum iudicatis. Non q̄ iudicem in captiuitate positi hoc faciāt.
sī qui hic celebrāt ita erāt. quos imitabat captiuitas. Facere nō
Viuo ego dī. Quia
si hoc cessā facā vt nō ha
gan hereditate. nō vt vos
disperdā sīc vos cessātibus
hoc iurate cogitate.

Sic tū spūalia vos
q̄ i babylōe idola colite.
qs fieri patit⁹ vr̄is in
egypto. vt adhuc vos
in de.po.r ibi inhabitā
v.f.a.f. sīc adhuc sī illos
ptendi quādo egressi sūt
de egypto.

De Ira

apta sm modā gentilā.
q Et imo. ibi vicissi.
ea colēdo. r Et dole.
tibi ferita. idolatria cōtra
dei iritatiua r̄ quoca.
ua. g Et po.ibi ode.
fua. sue offerēdo thymia
ma suauia. qs sibi deo de
bebat offerri. i Et si
ri ad eos. p samuelē q̄ p
altoes pphas. r Quod
ē crud. q. d. nihil inqrit
ibi celāt idola qs sm si
rael nihil ē. r Et ve.
ē no. ei⁹ cruel. vñ in ebreo
Regū frenchor vt. Ad
huc po. lmota. l crucia.
r Propterea. Post
malicia pēm ferēdā. p
ptter argūt malicia sīl
oz sequētis tpe ezechiel
erūdi: cū dī: 3 Cum
i vra pa. ve. vos pol. q
idolatriam r alia vita.
a Cū tra. fi. ve. p ignē
q̄ translatio pōt cupīr
intelligi. vnū⁹ q̄ effun
dēt eos idolo molochi
crem abant⁹ p modū fre
quēter dcm sup⁹. alio⁹
q̄ p ignē sīl intelligi cū
manāt purgatiōe ad
huc rarari vīr vtiq̄ p
ignē crudā ola purgari.
b Et ego rūdeo. vt. l.
aduersū vīm sīc q̄ritis
in pncipio ca.q.v. non.
c Viuo ego. Pot⁹q̄
rebellā ē malicia ppli⁹
ostēdit declarat benignitas
dei q̄ aliqñ non punit
pctōes p suo libro ma
le agere: sī p flagella eos
castigat r qñdō cogit
ad se redīt. r b ē qs ei⁹ b
Non rñ. va. ad vo
rēdēm sēu pōnat tpa
le quā ḡrmo. c Nisi
cogi. me. ve. fec. ut sē b.
ēt ē pro ydolatr̄ fuisse idol⁹ inde tandē dimissā a fuisse dei. r sī nō ḡmā
ab eo rebellā ad vera. dō legē. f Dicēdō. ar. si. gē. liberi ab obstinatiōe legē
dei. qō excludāt eā fundē: g In ma. for. cui ē potestas relīte. h Re
gnabo sup vos. cogēs vos p flagella ad fuiuē mea p talē modū loqnē
di vt Ose. ii. l pfona ppli isr̄l: Reuertar ad virū meū pōt q̄ meli⁹ mihi
erat tūc q̄ nūc. l Et adhuc vos l dcr. pplor. q: p⁹ afflictiōes mīas in
babyloē reduxit pplm l iudeā l q̄ itinere trālerāt p pcōa. k Et iu. vo
bis fa. ad fa. l. p hōa q̄ vob facā manifestē vīdebit⁹ q̄ si affātri veg. r odio
si magis r amore vt reducerē vos ad vērā. l Sīc iudi. cō. ad. pa. ve. l
dcr. tor. egypti. p bīficia cui ibi plurā collata manifestē apparet q̄ affligi
ppli q̄ pcēdat⁹ egypto penitꝰ facta erat tota pdi tudicio. = Et iubi. vos
scr. meos. l. filio meo. post redītū ei⁹ captiuitat⁹ babyloīce nō legit pplm isr̄l
fuisse l idolatria nisi aliq̄ pauci tpe Antiochi. vt hī. l. Macb. r sī b magis
timeō q̄ idolatrādi voluerāt q̄rū ad milios. tō fundē: n Et iudi. vos l
vm. fe. l. ad obstinatā legē. q̄ vt hō⁹ offi. l pli⁹ loci ve. tella. o Et di.
ve. l. q̄ cligēt lapilli de granis. p Dcr. l. cor. l. iudea. eq
eos in

In nō. fan. De quo erit mons manifestus in vertice montium ꝛc.
et alios elatos. Sup montē excelsum ascendi tu qui euangelizas syon.
Quasi q̄ sit de ppō isr̄l q̄ liberat⁹ de egypto. in solitudīe multa cōmīsit
r pōs celebrat. r tamē gratiōse introducit⁹ idola celare r tā pctōa dei cle
mētia liberat⁹ r relevat⁹ ad eos q̄ de egypto hui⁹ facti dei manu liberati
sūt. r in veteri solitudīe
fuerūt. ad egyptū r fa
cōtā q̄ penitꝰ pigna sunt.
sīl m p pdictam fola dei
clemētia cōseruantur.

Et recor. Dicit. vīs
pectam⁹ recordari facien
tes⁹ atq; virtutē. mīl
dudū factorū⁹ i terrā isr̄l
vel potius: cuꝰ apīs deus
m⁹: vīs tū vīgil⁹ vocari
apīs. q. p. fam. c. o.

Et disp. Symachꝰ
pauli verbis videmini
vt. l. cū quibus facrit hūi
lis r credīt. quia dñs
humilīs⁹ est gr⁹. r alī
di scripsit r: Ab tribula
tionē crabat⁹ cor. r ab al
tratiōē humiliat. Sup
bis cnim penitꝰ r humi
libus gratia altitudo.

Pone fa.t. Obsīr
mādo vultues duritia
frōtis op⁹ r: vt b ppha
loquat⁹ lectōr. mīrā
cū ad tota ppū multitu
dinē irrīticia nūciatur.
Stulta ad ḡ. Dicī.
vt sīs ira dei nō tota vi

Nicolaus

cos. l captiuitate. a Et
ter. fi. nō ingre. si in capti
uitate moriemī. a Et
fictiōq; ego dīs. facio
mlam cū penitētiꝰ⁹ r in
ficta cum obstinatis. de
qb⁹ supdīt: b Singū
pōt tūc. vīa am. loquī
ad modā hoīs trahī pira
ternā ipīs. cūctis cum a
sua fuerūt. c Qui si r
in b nō audierīt me ꝛc.
qr alīq; voluerāt fuisse tūc
lis in tēplo vbi crēplo
manasse q̄ ipī tēplo vbi
posuit idola. iii. Regū
xxi. r sabbatizāt. grauī⁹
dimīnūtq; grauius ē
idolatrare i tēplo vbi q̄
alībi. r b mod⁹ loquē
di q̄ apō hebreos vī de
cumat⁹: ad cui⁹ intellectū
ego aliq̄d supplere ne. n.
Regī. v. Proposuerat
dauid i dīe illa pmīā ei
q̄ posset sīc idolatrā. r nō
vt q̄le pmīā. si subiecīssēt
gē q̄ fierēt. precepo mīsi
nesse ephmī. i. Paral.
pi. Nō aut. q̄re hīc vel
tali mō loquēdī. r: qr hē
deus ē logē ad modā po
pi. Et ego. c Nisi
cogi. me. ve. fec. ut sē b.
ēt ē pro ydolatr̄ fuisse idol⁹ inde tandē dimissā a fuisse dei. r sī nō ḡmā
ab eo rebellā ad vera. dō legē. f Dicēdō. ar. si. gē. liberi ab obstinatiōe legē
dei. qō excludāt eā fundē: g In ma. for. cui ē potestas relīte. h Re
gnabo sup vos. cogēs vos p flagella ad fuiuē mea p talē modū loqnē
di vt Ose. ii. l pfona ppli isr̄l: Reuertar ad virū meū pōt q̄ meli⁹ mihi
erat tūc q̄ nūc. l Et adhuc vos l dcr. pplor. q: p⁹ afflictiōes mīas in
babyloē reduxit pplm l iudeā l q̄ itinere trālerāt p pcōa. k Et iu. vo
bis fa. ad fa. l. p hōa q̄ vob facā manifestē vīdebit⁹ q̄ si affātri veg. r odio
si magis r amore vt reducerē vos ad vērā. l Sīc iudi. cō. ad. pa. ve. l
dcr. tor. egypti. p bīficia cui ibi plurā collata manifestē apparet q̄ affligi
ppli q̄ pcēdat⁹ egypto penitꝰ facta erat tota pdi tudicio. = Et iubi. vos
scr. meos. l. filio meo. post redītū ei⁹ captiuitat⁹ babyloīce nō legit pplm isr̄l
fuisse l idolatria nisi aliq̄ pauci tpe Antiochi. vt hī. l. Macb. r sī b magis
timeō q̄ idolatrādi voluerāt q̄rū ad milios. tō fundē: n Et iudi. vos l
vm. fe. l. ad obstinatā legē. q̄ vt hō⁹ offi. l pli⁹ loci ve. tella. o Et di.
ve. l. q̄ cligēt lapilli de granis. p Dcr. l. cor. l. iudea. eq
eos in

† ꝓfectiōne malorū. r honorū
israēl nō ḡgredīet̄ur. r facies q:
† q̄ dies cuncta iudicia
ego dom⁹. Et vos dom⁹ isr̄l.
† idola vīa mea ḡpta non me cohortā vīa delectat.
Hec dīc dñs dē. Sīgūi post
idola vestra ambulate. r seruite
eis. Et si r in hōc nō audieritis
† q̄ mīhi. offerre simulatis que offerēt idolis r nō
mea cibum libāt. potenti. fratres. quā idolis cultores
ella tu cū eis non offer bum
me. r nomen sanctum meū pol
lucritis vtra in mūeribꝰ vestris
† hoc loco † pro vt ralatio.
& in idolis vestris in monte sō
meo. in monte excelso isr̄l. ait do
† non alibi
mīn⁹ deus: ibi seruiēt mihi oīs
† ḡnaliter pubi
domus israēl: omnes inquā in
terra in qua placebunt mihi. Et
† q̄ ḡpse. eni. vel. redēdā. primitie. r decime. r cete oblā
ta in cibꝰ. ita sanctificā vestimēta
ibi querā. primitias vestras. r
initium decimarū vestrarꝰ in oī
bus sanctificatiōibꝰ vestris. In
ódorem suauitatis suscipiā vos
cū eduxero vos de populis. r cō
gregauero vos de terris i q̄s di
† i q̄ vīdebāt populi mea. l. idolatrā. ḡbenter. me.
sperſi estis: r sanctificabor in vo
† vos. ſalutat
bis in oculis nationū. Et scietis
quia ego dominus: cū indūxero
vos ad terrā israēl: in terrā pro
† † qua. ſīc vitio suo. ḡdebāt vos nō. sī. meritis ve
stro. q̄ mea clemētia recipiebat
qua leuauī manū meā ut† dares
eam patrib⁹ vestris. Et rēcorda
bimini ibi viarū vestrarꝰ. r om
niū sceleruꝫ vestrorꝰ quibus pol
luti estis i eis: r displicebitis vo
bis in cōspectu vestro in oībus
† ſ. pro cum
malicijs vestris q̄s fecistis† r sci
† vos ſalutat † pabo pro peccatis vestris
ētis quia ego dominus: cū bene
† nō meritū. vel. ſ. Ego vos ſalvabo nō meritis vestris sed
am mearum sed pcm
fecero vobis. ppt̄er† nomē meū
non scōm vias vestras malas:
nec scōs sceleratas vestra pessima do

mus isr̄l: ait dñs dē. Et factus
ē sermo dñi ad me dicēs: Fili ho
minis: pone faciem tuā cōtra vi
az austri: r stillā ad āpbaciā: r p
† metaphorice hierusalē. q̄ bellicosā. r fortē. bo
minem habitatorē eīt
phēta ad saltus agri meridiāi r
dices saltui meridiāo: Audi ver
bū domini. Hec dicit dominus
dē. Ecce ego succendā in te ignē
† pro illud. q. alīs meis malignis † nō arborem. l.
sed ligna viuentia propterea
r cōburam in te† omne lignū
† q̄ ubiq̄ pcedit habere vīde
viride. r omne lignum aridum
non extinguetur flāma succēsio
nis. Et cōburetur in ea oīs fa
† babylonē † vt. l. ei⁹ ter. ḡtia in captiuitate eum
gladio fame pestilētia obſessione
cies ab austro vsq; ad aglonē
† nudus † q̄ vidua r nudabit⁹ vel
† nudebit vniuersa caro. q: ego
† p flumē. i. ira dei. vel flamea. que mollīus nequit
extinguere
dominus† succēdi eam nec extin
† hoc loco ſupra
guet. Et dixi. A. a. ā. dñe deus.
† q̄ ipse† dicit de me. Nūquid nō p
parabolas lōgtur iste?

C. XXI.

† q̄. quoniā quecūq; ſecerūt q̄ſi pro a
c Factus est sermo domi
metaphorice dicit. eſt manifeſte q̄ſtio.
ni ad me dicēs: Fili ho
minis. pone faciem tuam ad hie
† hoc ſibi ſupra aptatum.
† id eſt
rusalem. r stillā ad sanctuaria: r
prophēta contra humum israel
r dices terre isr̄l: Hec dicit domi
nus dē: Ecce ego ad te: r ejci ās
† hoc loco ſupra ſibimet vocauit
gladiū meū de vagina sua. r oc
† † lignū viride r aridū. vīa in viridi hoc faciunt
in arido quid fiet.
cidā in te† iustum r impiū. Pro
eo aūt q̄ occidi in te iustū r impiū
ideirco egredietur gladius me⁹
de vagina sua ad oēs carnē: ab au
† † ſignis vīdebit omnis caro q. e. d. cui flāma. f.
vel flumen. cc.
stro usq; ad aglonē ut sciat† om

malicia pditor⁹. r diuidit i duas pres. f. principale. r ſecundā. † ſic dicit. Dic
Pela adhuc i vnam. q: p⁹ describit ciuitatis pditor⁹ ſub nō
Ex adc. Pela adhuc i vnam. q: p⁹ describit crudelitas chaldeoꝝ ſub nō
tapheos gladii. r eoꝝ ocasio venīēdi. Et facit. Pela adhuc i vnam.
q: p⁹ denūciat plebis occisio. r exercit⁹ ppōr obpugnādi. Et in. Et in
p⁹ oī ejusdē. c Pone fa. tuā. ad hie. ita q̄ ex mō ponēdi facie mea
designat futura punitio p ſam sup eā. d Et ſīl. ad ſam. i. nebrochodo
eoꝝ deuicta. Illā vīc b. R. ab. Sa. q̄ vī b ſlemaria i pſalmis designāt
destructiōnē ſemi ipīi ad chaldeos. r ſcīt p romanos. e Ensis gla.
mei. i. chaldeoꝝ q̄ exercī. q̄ vī b gladi⁹ rōnico q̄ erat exercit⁹ ſor ineficac
pdi⁹ punitūr. f De vra. sua eloquiis eis de chaldea. g Et oc. i
ta. r ipīi. captiue ei. hierēs plāxo tuīt. occidit ipīos fuerit occīſi. ſpūs ſū
cia ad meritū. indicā acceptabit iuſticiā dei. h Pro eo. ſic p⁹ oc
ipīi. etiā iuſtis q̄ſi nō parcādo. multo mīs parcā alīs glōriōsis
dcīt. q̄ vīdebit mīc fuerit occīſe q̄ exercitꝰ regī babyl. ſi ſpārēt. i Pro

XX iiij eo q̄ſi

Et tu fili hoīs. Propr̄ pphe. vt ruīnis illor̄ C. XXI.
ītēdat. ꝓphetādo cor illa vaticīnatio ille faciat cur interrogat. ⁊ indicat
quic dño loquat̄ sit. Dño ait̄ dicta. q. d. Cū ante audierā mlc ope
re compleā. pueniēdi. i. hui⁹ euāgelice ꝓdicōis ītā iustus.

Et ꝓ cā ita. Mlc est vt mucrō cogēte vnīc vētrīc capit. qō ⁊ modo
ēt magnālic accidere
ītēt. Gladius. ꝓa
dōlus vēl. Et acū. hūāē
mōdi. lāthāe. i. īmūdi
carnis. Et i pēd. Mōdi
tu es ītā indignatiōis
hic per angelos mālos.
Dnē. gladiū quidē pa
tāi fidēl⁹ in manū angēli
li sūt dnāt. qualiter per
cutiēdā hierusalem.

Probatum est. a
bēlo cōpescēdā. qñ iudex
et similes labuerīt. qui
postq̄ īuenīt cōmodū
ēnāt in illū īsultauer.

Triplicat gla. Pot
me venīt nabuchodono
sor regnūe ioachin. Se
cūdo q̄ natū sedeciā.
Tertio q̄ regnabat Se
dechāe. hec et glad⁹ ter
plicatus ostēdit. m. n.

Et arripere ⁊ vade.
Quādo adī dño ⁊ cui
ut ⁊ honore est gladi⁹
fidēlis. vt vadat ad be
ttrā finē ad finīstrā. vt
interfectio malis: remā
neant bonis: vt implea
tur: Quid pleno ad fra
mentū: dicit dominus?

Nicolaus
co egredītur sē. vt līnat
eis caro. ꝓ effusū mīno
rēs. a Et ego plā
dam. gladiū sē. oēs cui
potestāt vidēre mālicie
q̄ nabuchodonosor nō
potuit tanā tragē ho
mūm facere nīs diuīna
virtute. b Et tu fili.
Hic ꝓfert excitat pphe
cōp alios. Et tu hēs
ezechiel. c Ingemisce
p dolore cordis. d In
cōtritione lumboꝝ. dolēs
cui mālā amaritā de
facīēt in robore ⁊ debil⁹
p cōtritōē lumboꝝ pcl
gnāt. cētra pauēt vīg ibi:
e Pro audītu. gladij
nabuchodonosor: venīē
tis sup̄ populum iude.
f Et tabescat. ol. cor. l.
deficiet pr timor. g Et dissol. vniuer. ma. q: corde deficiēt a quo ꝓ
cedit ad mēbra ēxteriora. Eius ⁊ mot⁹ reddunt mēbra tremēdia ⁊ a sua vir
tute dissoluta. h Et ꝓ cūcta genua fluēt aq. i. veīnc qz timor facit pdlo
lutionē vesice. cētra pauēt vīg ibi: i Gladi⁹ exacut⁹ est ⁊ limat⁹. qō
acutus ⁊ in ꝙ dsignat ētra virt⁹ i exercitu chaldeoꝝ q nō poterat ei resi
stere. m Ut splēdeat limat⁹ ⁊ ꝓ hoc intelligit terror huī⁹ exercit⁹ ītu
pescētis hoīes. ⁊ de strīgit sermo dñi ad nabuchodonosor: cum dicit:
n Qui mo. i. dnāmus. o Sceptrū filii me. i. regnū iude. p Suc
cidit ol. ligni. i. cū hoīes tmorē ⁊ fēnē. q Et dedit eū ad leuigādū.
i. dnāndū fortē eū gladi⁹ in ꝓparatiōe belli. r ītā sotiōio intelligit
nabuchodonosor ꝓparus ad bellū. r Ut tenear manū. f. vīna q̄ pnci
pālis ītā tragē ex iudicīa sua. s Clama ⁊ vlula. cōpatiēdo pplo tuo.
t Qui fuerit gladiū regis assyrioꝝ. v Dilectio traditi sūt. f. chalde
oꝝ ⁊ loquit̄ de aligō regnū. r. tribuū q effugerāt manum regis assyrioꝝ.
⁊ pōtica habitauerūt in regno iude tpe ezechie. ⁊ sic cū illis de regno iu
dee. qō ēt signū datum. r Iccirco plaude sup̄ femur. i. pe
regio babylōis. 3 Et hoc ēt scriptū futurum. f. iudeoꝝ. a Et nō
erit. q̄ post iudachā nō habebūt regē ꝓpie loquēdo vsq̄ ad christū. licz
ēnt iudeoꝝ hyrcan⁹ ⁊ machabeus dclōdo ipoīent sibi diadema. cū ipse

nis caro: quia ēgo dñs eduxi gla
dium meū ⁊ de vagīa sua irreuo
cabilem. Et tu fili hoīs ⁊ ingemi
sce in cōtritiōne lūboꝝ: ⁊ i amā
ritudinibus ingemiscēs coā eis.
Cūq̄z dixerit ad te: quare tu ge
mis? dices: Pro auditu: q: vēit
⁊ tabescet omne cor. ⁊ dissolūē
tur vniuerse manus: ⁊ infirmabi
tur oīs spūs. Et ꝓ cūcta gēua flu
ent aque. Ecce vēit ⁊ fiet: ait do
minus deus. Et factus est sermo
domini ad me dicēs: Fili homi
nis propheta ⁊ dices. Hec dicit
dñs de. Loq̄re. Gladi⁹ gladi⁹
exacutus est ⁊ limatus. Ut ce
dāt victias exacutus ē. ut splen
deat limatus est. Qui mōues sce
ptrū filij mei succidisti oē lignū.
Et dedit eū ad leuigādū ut tēneā
tur manu. Iste exacut⁹ est gladi
us. ⁊ iste limat⁹ est. vt det i manu
interficētis. Clāma ⁊ vlula fili
hominis: q: hic factus ē i popu
lo meo: hic in cūctis ducibus is
rael. Qui fugērit: gladio tradi
ti sūt cū pplo meo. Iccirco plau
de sup femur: quia pbatus est

Nicolaus
ꝙ egredītur sē. vt līnat
eis caro. ꝓ effusū mīno
rēs. a Et ego plā
dam. gladiū sē. oēs cui
potestāt vidēre mālicie
q̄ nabuchodonosor nō
potuit tanā tragē ho
mūm facere nīs diuīna
virtute. b Et tu fili.
Hic ꝓfert excitat pphe
cōp alios. Et tu hēs
ezechiel. c Ingemisce
p dolore cordis. d In
cōtritione lumboꝝ. dolēs
cui mālā amaritā de
facīēt in robore ⁊ debil⁹
p cōtritōē lumboꝝ pcl
gnāt. cētra pauēt vīg ibi:
e Pro audītu. gladij
nabuchodonosor: venīē
tis sup̄ populum iude.
f Et tabescat. ol. cor. l.
deficiet pr timor. g Et dissol. vniuer. ma. q: corde deficiēt a quo ꝓ
cedit ad mēbra ēxteriora. Eius ⁊ mot⁹ reddunt mēbra tremēdia ⁊ a sua vir
tute dissoluta. h Et ꝓ cūcta genua fluēt aq. i. veīnc qz timor facit pdlo
lutionē vesice. cētra pauēt vīg ibi: i Gladi⁹ exacut⁹ est ⁊ limat⁹. qō
acutus ⁊ in ꝙ dsignat ētra virt⁹ i exercitu chaldeoꝝ q nō poterat ei resi
stere. m Ut splēdeat limat⁹ ⁊ ꝓ hoc intelligit terror huī⁹ exercit⁹ ītu
pescētis hoīes. ⁊ de strīgit sermo dñi ad nabuchodonosor: cum dicit:
n Qui mo. i. dnāmus. o Sceptrū filii me. i. regnū iude. p Suc
cidit ol. ligni. i. cū hoīes tmorē ⁊ fēnē. q Et dedit eū ad leuigādū.
i. dnāndū fortē eū gladi⁹ in ꝓparatiōe belli. r ītā sotiōio intelligit
nabuchodonosor ꝓparus ad bellū. r Ut tenear manū. f. vīna q̄ pnci
pālis ītā tragē ex iudicīa sua. s Clama ⁊ vlula. cōpatiēdo pplo tuo.
t Qui fuerit gladiū regis assyrioꝝ. v Dilectio traditi sūt. f. chalde
oꝝ ⁊ loquit̄ de aligō regnū. r. tribuū q effugerāt manum regis assyrioꝝ.
⁊ pōtica habitauerūt in regno iude tpe ezechie. ⁊ sic cū illis de regno iu
dee. qō ēt signū datum. r Iccirco plaude sup̄ femur. i. pe
regio babylōis. 3 Et hoc ēt scriptū futurum. f. iudeoꝝ. a Et nō
erit. q̄ post iudachā nō habebūt regē ꝓpie loquēdo vsq̄ ad christū. licz
ēnt iudeoꝝ hyrcan⁹ ⁊ machabeus dclōdo ipoīent sibi diadema. cū ipse

† regnū. f. q̄ obtinuit ēt ⁊ in dñatiōe regis babil
⁊ hōc cū sceptrum subuerterit ⁊ nō erit. dicit dominus dē. Tu
ergo fili hominis ꝓpheta ⁊ pcu
† sūt primo fremet ꝓ stupore ⁊ miraculo † vt id
tiam ꝓpl̄ hierusalē ꝙ ēt ipsa ꝓ tot malis q̄ pa
cta pro adiutorio petierat a fame. † vt non mō timeāt sed
timōre ac terrore vexent gladiorum ad interficiendum.
te manum ad manū. ⁊ duplicē
tur gladius. ac triplicet gladius
interfectoꝝ. Hic est gladi⁹ occisio
nis magne. qui obstupefacere cos
facit ⁊ corde tabescere: ⁊ multipli
cat ruinas. In ōnib⁹ portis co
rū dedi ꝓturbatiōnē gladij. acu
ti ⁊ limati ad fulgēdū: amicti ad
† gladie † audacē me † pre me adiutore.
cedem. Exacuere vāde ad de
xteraz siue ad finīstrā: quocūq̄z
† impetus
facies tue est appetitus. Quin ⁊
ego plaudam mānu ad manū: ⁊
implebo indignationem meaz.
† psal. xc † secundo
Ego dñs locut⁹ sum Et factus
† qui vis dare quia scribe gladium
ē sermo dñi ad me dicēs. Et tu
fili hoīs pone tibi vias duas: vt
† per illas
veniat gladius regis babylōis.
De terra vna egredient ambo:
† corpore.
⁊ manu capiet ꝓiectura: in capite
vie ciuitatis cōiecet. Viā ponet
† gentes
vt vēiat gladius ad rabbath fi
† q̄ sub nabuchodonosor congregantur.
liozz amō: ⁊ ad iudā ⁊ hierusalē
† † duobus? q in ol vtrāq; capite habitabat in occulto.
vbi durare nec stabilis potuerunt mihi
mūitissimā. Stetit enī rex baby
lōis in biuio in capite duaz via
rum diuinationē querens: com
† in pharetra † † singula nobis inscripta et
videtur causa fugiēs ꝓpter ⁊ quam diuinatio prius
debeat oppugnare
miscēs † sagittas. Interrogauit

c Quin ⁊ ego plaudā manu ad manū. fugādo ppli mei destructiōn.
di adī dē ꝓ pugnare qñ facit alios ⁊ maxime iudeos q sunt ei⁹ mēbra plan
gēte: sic faciebat de ezechiele. ⁊ p talē modū loquēdi dicit Beda. qui ad
abrahā: Nūc cognoui q timeas deū. i. alios cognoscere fecī p tale obsequi
niū. f Et tacuī. Hic ꝓfert ꝓpter occasiō q nabuchodonosor vēit vlt
ra ē ꝓ hierim. Ad cui⁹ intellectū sciādū q rex babylōis ⁊ exercit⁹ venerit
ad ciuitatē vna via ducebat ad ētā ammonitaz. alia vo ad hierim
⁊ q̄ chaldei vtebant vtiliatib⁹ ⁊ sortilegijs. ꝙ ꝓ diuinatiōē volunt vidē
q̄ via ēt magis sibi eligēda ꝓ victoria futura. q̄ liceat vtrāq; terrā ipa
gnare. nō tñ ille. ꝙ successiue. ⁊ diuersio ita accidit ad vrā ꝙ ducit ad hierl
⁊ illā tenuit. ⁊ ē ergō vt: g Ponē tibi. i. pone pisidēdo b Duas
vias. pariētes vrī i vno biuio. i Ut ve. gla. re. baby. p illā vīā vel illā.
k De ter. vna. i. de chaldea. l Egredient ambo. f. nabuchodonosor
et ei⁹ exercit⁹ q erit vnicus vt ad vnū locū veniāt. m Et ma. ca. mā.
q̄ via sit eligēda fiat. n In capite vie ciuitatē. i. ciuitatū. diuīū enī erat
caput vie pcedēti ad ciuitatē metropolim ammonitarū. f. rabbath. ⁊ ad ci
uitatē metropoli iude. f. hierl. o Stetit ei rex ba. i biuio. dubiꝰ cōsu
ta ēt sua diuinatio. p Cōmixto sa. pdat enī alīq; q̄ ī vna sagitta scri
pīt nomē rabbath. ⁊ ī alia nomē hierim ⁊ pcat sī ī aūtū accipēs ꝙ pē
ctura q̄ deberet ire ad ciuitatē cui⁹ꝙ caderet sagitta. ⁊ ꝙ eligit de illa in q̄
erat scīpt⁹ nomē hierim. q Interrogauit ido. q. sicū postabat i exercitu.

Exta.

Recordabit⁹ iniq. Nō in scīptulone sua ⁊ in eoz iniquitate ꝓdens
ei fuit eoz offensatic dñm. ⁊ patrē peccata nostra cumulatīe delicta ⁊ pe
cuniā ītēmone eoz oīb⁹ patuīt. Tu aūt ꝓpheta. Postquā futuor
dauit ⁊ ꝓpli captiuitatē ad ducē israel sermo dirigitur.

Auser ordari. O. ꝓpter te pctis sacerdotiū ⁊ regnū iudeoꝝ. Ex
dāria est sacerdotius eo⁹
rona regia.

Hōc hec ē. Pbe
ro. Pulchor ymaginibus.
Magz hoc magz studiū
rendit. f. vel regnū. est
tauri virilq; vīs. q postea
turīt virgā ad chastīēt
ges pariter ⁊ sacerdotes
furiatus quoq; hyrcanus
pontifex. madema capiti
tuo ipositq; frustra tibi
⁊ hoc ⁊ illud volunt vin
dicare cum regnū ei nom
deuenit post iudachaz. ſ
et cui repositus erat. Hec
bis loquitur malachias.
Hoc facerdotes ⁊ tanda
tis nomē meū. Et pau
lo post. Vōbis est voluntas
mea in vobis. ⁊ victimas
nō suscipiaz de manibus
vīs. ⁊ paulo post. qm ol
loco sacrificat ⁊ offertur
nomī meo oblatio mūda:
qz ſe. f. in adūtu christi
qñ venit desiderat⁹ cun
ctis gētibus.

Nicolaus
a Extra ꝓfulsit. subpl
cētio viscera alatis idol
imolati. in talib⁹ enī vi
mini gētilū ꝓcturabāt.
b Ad ꝓpitiā ei⁹. f. ci
vindicatio. iste enim mos
modi ꝓcturādi pueue
runt in hoc ꝙ declinaret
ad hierim ꝙ erat ad de
xterā venientiū de chalde
a ⁊ rabbath ad finīstrā
c Ut ponat ariētes. ad
concussiones murorum.
d Ut agitet os. i. cēde.
scīpsīdo suio bellatorib⁹
cēdem iudeoꝝ. e Ut
cle. vo. in vulgata. f pu
gne ad bellatores suos
exhortādā. f Ut po
nat. ꝛ poētas ad frāgendā eas. g Ut eōpet. aggerē. ad ipugnādā ciuitatē.

h Ut edi. munitiōes. i. ligneas turres vñ interiora ciuitat⁹ videri possint
⁊ ipugnari. i Erit⁹ q̄ ꝛ. f. a. o. a. in ocu. coꝝ. i. sedechie ⁊ suoꝝ bel
latoꝝ q̄ tñ ꝓsidebāt in sua fortitudīe ⁊ etiā muroꝝ ciuitatē q̄ vidēbat cio
p nabuchodonosor inꝛpugnabīlē. ſic frustra ꝓsiluerīt idola ⁊ diuinati
ones ꝙsilētes mō ꝓdicta. k Et sab. etiā irritāe. pabat enī rex nabu
chodonosor insultū ciuitati hierim: ⁊ sic mutauit ordī diei fatuauit q̄ in
dēt sumebāt arma ad defendēdū ciuitatē. ⁊ sedechias ⁊ sui reparabāt ſ
frustra fieri a nabuchodonosor existimātes q̄ nec sic ciuitas posīs ab eo capi.
Alī dicāt q̄ hec est ira: Sabbatoꝝ otiū timētibus. nihil opis fiebat in
sabbato. sic sedechias ⁊ sui existimabāt nabuchodonosor nihil ꝓficere i suo
conatu. ⁊ de tali cessāte frustra dicēbāt q̄ nihil faciat. ⁊ in hoc imitabāt
etiā sabbatizātes ad hoc in heb. hī: Septies septies cōmīnit: Frustra
ꝓsilēs ciuitatis q̄s exponit Ra. Sa. dicēs q̄ nabuchodonosor. vīctor ꝓsilit
vastatōes ꝓ captiue hierim ⁊ facit de septē leprosas. l Ipse aūt re.
Inī. ad capiendū. nabuchodonosor enī memor iniquat sedechie eo q̄ frege
rat iuramentū ſperabat cape ciuitatē ⁊ ꝓfīm. ⁊ sic fuit facēs. ⁊ qz ꝙ pctis
ei⁹ aūtatis supadāt fuit cā destructiōis ciuitat⁹. ꝙ sequ. m Pro eo ꝙ re.
ctis tu sedechia ⁊ ꝓpter tuos. n Iniquitatis vestre. pctā vīa retorsiōe.
o Et re. ꝓua. vīas. publice ⁊ inuerecūde peccādo. p Et ap. per. ve.
tis ol. co. vīa. i. q ꝓmo latebāt in cordīb⁹ vīe. q Manus capiemini. i.
potēta regia babylonis. r Tu aūt. Hic ꝓfert arguit spūm malitia se
dechie regis cū dī: Tu aūt ꝓphane. erga deuz. o Impie. erga hoiem.
t Cui⁹ venit dies. punitiōis tue a deo. v Auser ordariis tol. coronā.
i. ꝓp malitiā nūl auferet sacerdotiū ⁊ regnū. ordariis enī ē mitra sāmi pō
tificis. hic accidit. q̄ sedechias simm⁹ pōtifex cum sedechia fuit captiuat⁹.
x Nōne hec est. f. man⁹ nabuchodonosor de q̄ ꝓdicī ē: Manu capie
mini. y Que humiliauit. f. godoliā qui ꝓcat terre. q̄ sito nō erī ꝙ
regio semine. 3 Et sub. humilia uit. q̄ sedechiā de regno eicit. sic he
bui exponit hic ira. Videt sīl mihi aliter dictā fm ir̄az immediate pce

Cuius est iudicii. Rem iudicii mag⁹ r. f. fuīt. a. r. hic est sīl
repositum est regnum. ⁊ sacerdotium. vñ iacob. Non deficiat sceptrum de
iuda ⁊ dux de fe. e. d. v. q. m. e. et ipi. e. c. q.

Et tu fili hominis. Eiudā subsequēs regio sceptr⁹ ꝙ dignitas sacerdo
ptī ⁊ similiter quaq; pcpa a maioꝝ ī posteros. dilatīa. ⁊ ruīnabūtur filioz. usq;
ꝙ venīat qui ꝓpositus est regnorum. ⁊ facit dominum. vñ iacob. Non deficiet sceptrum de
iuda ⁊ dux de fe. e. d. v. q. m. e. et ipi. e. c. q.

Et tu fili hominis. Eiudā subsequēs regio sceptr⁹ ꝙ dignitas sacerdo
ptī ⁊ similiter quaq; pcpa a maioꝝ ī posteros. dilatīa. ⁊ ruīnabūtur filioz. usq;
ꝙ venīat qui ꝓpositus est regnorum. ⁊ sacerdotium vel ec
clesiam per gentilitatem congregatam
⁊ trādā ei. Et tu fili hoīs ꝓphete
ta ⁊ dic: Hec dicit dominꝰ deus
† qz capti sapiendi.
ād filios amon ⁊ ad opprobriū
† † ad cruciatum gladius. sermo integer
eoꝝ. Et dices: Gucrō mucro.
ēuagina te ad occidēdū: limā te
† gladie. f.
vt interficias ⁊ fulgeas. Cui⁹ tibi
† de demonibus responsū nouum quoq; omnia vana
viderent vana: ⁊ diuinarēt mē
dacia: vt dārēris sup colla vul
† illoz. hostes † q. pec.
neratoꝝ unpioꝝ. quoꝝ venit
† dies
dies in tpe iniquitatis pfinita.
† explicio operis † iudaysmus
Reuertere ad vaginā tuā. in lo
† † Ammonitas ꝙ ammonitarū ciuitas
cū i quo creatus es. In terra nā
† † quia mediocris ⁊ pernicium virtute capiens. vñ
elatus est ego fabricaui. ⁊ super eos modos
tiuitatis tue iudicabo te: ⁊ effun
dam sup te indignationē meam
† † vt faciam. f. in confusi.
in igne furoris mei⁹ sufflabo i te
dabōq; te i mānus hominū in
sipientiū ⁊ fabricantiū interitus.
Igni eris cibus. Sanguis tuus
erit in medio terre: ōblioni tra
deris: q: ego dñs locutus sum.

sedechiā filios ei⁹ interfēctōe ⁊ ipsū ꝙ oculāe. iiii. Reg. vlt. d Et tradā
ei. sedechiā ⁊ ei⁹ populū. e Et tu. Hec est ꝓ incidētalis tm q̄ agit de
destructione ammonitaz ꝓ quādā diuinatiōē ventūrā ꝓ iudeos vel ammonitas. ꝓ
fectis in biuio ad ꝓmādā diuinationē ventūrā ꝓ iudeos vel ammonitas. ꝓ
mo ergo agit de destructōe ammonitaz cū dī: f Addā. am. ⁊ ad op. coꝝ.
fuerāt enī in exercitu cum rege assyrioꝝ in destructōe israelitaz. ⁊ ita vī
ciosa de indeis dicēbāt opprobria eis. g Mucro. i. nabucho
donosor: ⁊ ponit bis ad maioꝝ affirmationē: vel q̄ bis debellauit ammo
nitas: vt dicunt alīq. h Euagina te. i. egredere de terra tua. f. de chal
dea. i Ad occidēdū. f. ammonitas. k Limā te vt fulgeas. ad terrorē
eoꝝ. fulgor enī armoꝝ terret aduersarios. l Cū. vt. vana. f. na
tī eoꝝ. fulgor enī armoꝝ terret aduersarios. l Cū. vt. vana. f. na
buchodonosor enī prēdēdo ꝙ ammonitas ꝙsiuit ꝓ idolis ⁊ diuinis
sicut fuerat venīēdo ꝙ hierim: ⁊ vīsus sibi fuit q̄ ꝓcure ꝓderet q̄ hiet
victoriā: ⁊ hoc nō fuit mendacīū nec fallūm: qz sic ꝓgit de facto verē hat
tenē sacerdotes idoloꝝ: ⁊ vīni vicebāt sibi q̄ fieret virtute idoloꝝ ⁊ similē
gloꝝ: ⁊ sic credidit nabuchodonosor. ⁊ ꝓ fīn ꝙ erat mēdacia ⁊ falsitaz vi
cioria illa ꝓcessit ex dei sola ad punitiōnē malez. m Ut da. fu. col. vul.
ipsoꝝ. f. ammonitaz. n Quoꝝ ve. vīsa. f. punitiōis iuste o In tē. ini.
pfinita. f. vltima sola ⁊ nō idoloꝝ ⁊ sortilegioꝝ potēta. p Reuertere.
Hic ꝓfert agit de destructōe chaldeoꝝ ideō dī: Reuertere ad vaginā tuā. i.
in chaldeā post multaz gentiū stragem q In terra natiuitatis tue. i. in
babylone. r Iudicabo te. ⁊ hoc fuit ipletū in nabuchodonosor cū vt
ipse in amentiā suā ter vexaz fuit excitus ⁊ ꝙrā ad poēnitentiā deus ⁊ regnuz
tpe balthasar nepotis sui q̄ interfect⁹ fuit a medis ⁊ ꝓsa in babylone: ⁊ ci
uitas succēsa. ⁊ sīl dī: In igne furoris mei sē. s Babon te in ma.
uitas succēsa. ⁊ sīl dī: In igne furoris mei sē. s Babon te in ma.
ba. iniquitatū. ꝓpter hoc enī meū ⁊ pīe in illa victoria fuerūt iniq̄tates
reputatiue: ꝓtinēdit aūt ⁊ argumēt vt intēderēt interfectōi holoz. vt hī
Esa. xlii. ō sīl dī: Et fabricauīsti interitū. vel diebant insipientes reipe
ctu chaldeoꝝ: eo q̄ in chaldea vigebat astrologia ⁊ ars magica. t De
ctu chaldeoꝝ: eo q̄ in chaldea vigebat astrologia ⁊ ars magica. t De
uisoni tradetis. q. ciuitas illa facta est inhabitabilis. Esa. xiii.

C XXII

Thactus .C.XXII. est verbū dñi ad me di
c cēs:Et tu fili hois. ñ iu/
dicas ciuitatē sanguinū:? ostē
des ei oēs abominatiōes suas?
Et dices:Hec dicit dñs de". Ci
uitās effundēs sanguinem i me
dio sui: vt veniat tēpus eius? q
fecit idola ?tra semetipsā ut pol
luerētur. In sāguine tuo q? a te
effusus es polluisti:? in idolis
tuis que fecisti polluta es. Et ap
propinquare feisti dies tuos:?
addux isti tempus annoꝝ tuoꝝ.
Propterea dedi te opprobriuꝫ
gētib" ? irrisionē vniuersis ter
ris que iuxta sūt:? que pcul a te.
Triumphabunt de te:sōdida:
nōbilis:? grāchs interitu. Ecce
principes israel singuli i? brachio
suo fuerūt in te ad effundendū
sanguinē. ?patrem ? matrem cō
tumelijs affecerunt in te. Aduc/
nā calūniati sūt i medio tui. ?pu
pillū ? viduā ?trist auerūt apō
sabbatā mea polluistis? Viri dē
tractores fuerūt in te ad effundē
dum sanguinē:? sup? montes
comederūt in te. Scel" operati
sunt? i medio tui.? Turpitudinē
patris discooperuerūt in te.? imū
diciā menstruate humiliauerūt
in te. Et vnusquisq? i? proxīm
sui opatus est abominatio
nē calūniati sūt i medio tui. ?pu
pillū ? viduā ?trist auerūt apō
sabbatā mea polluistis? Viri dē
tractores fuerūt in te ad effundē
dum sanguinē:? sup? montes
comederūt in te. Scel" operati
sunt? i medio tui.? Turpitudinē
patris discooperuerūt in te.? imū
diciā menstruate humiliauerūt
in te. Et vnusquisq? i? proxīm
sui opatus est abominatio
nē:? fecer nurū suam polluit ne/
pharic frater sororē suā filiā pa

Ptris ei. Fili hominis. Eloquere ciuitati ut lauādo rubiginē
eius ignis absūmēt ne tabescat ?fundatur purū argentū remanēt
qđ crediti nouitio cōfidēs meritum fuerat? ipse aurum quod
nam quandam confusiōe materie fuerit? igne soluendum. Ferrus &c.

Nicolaus

De ytra

† f nouerint pauperū merita? in lachrymis re virgā
tris sui oppressit? te.† Munera
accepērūt apud te ad effundēdū
† f iniquum
sanguinē. vsurā? supabundan
† f facta causa † a mios
tiam accepisti. ?auare proximos
† f qualiter non amota fetidis quia mer'obliua. memo-
ria dei excludit ola flagitia
tuos calūniabaris? meiqꝫ oblita
† f habitus bestialis mētis adumbrat? te. Ineffigiat? Et? mēbra quasi magnus primus ciuitatis
es tu dicit dñs de". Ecce
ego plaudā manū meā sup auariciā tuaꝫ
quam fecisti.? sup sanguinē qui
effusus est i medio tui. Nūquid
sustinebit cor tuū:aut ꝑualebūt
manus tue in dieb" quos ego fa
ciam tibi. Ego.n. dñs locut"
† f cū capta fuerit † a ciuitatem
sum? faciam. Et? dispergā te in
† f quasi inutiles palee aut lolliū? rapiētes
nationes:? ventilabo te in ter
ris. Et deficere faciā imunditiaꝫ
tuaꝫ a te:? possidebo te in cōspe
† f posselli a me † q reddo retributi? in.c.f.
ctu gentiū:? scies q? ego dñs.
Et factū ē uerbū dñi ad me
dicēs: Fili hominis versa ē mihi
† f fondus ? purgatorius metallū.
domus isr'l in? scoriam. Omnes
† f q? aurū mihi? † f q? argēto similē † q? ae
ois argēti vicio.
isti? es? stannum.? ferrū:? plumbum. i medio fornacis scō
ria argenti facti sūt. Propterea
hec dicit dominus de": p eo q?
versi estis omnes in scoriaꝫ:pro
pterea ecce ego cōgregabō vos i
medio hierusalem. cōgregatiōe
argenti:? ere:? ferri:? stanni:?
plumbi i mediū fornacis. vt suc
† f simile pessimū
cendā in ea ignem ad ?flandum.
† f vos † ut obiit fusibus perit argētū remanet.
Sic? cōgregabo in furore meo?
† f ?tus solues penas vestras? eluent cupiditates
in ira mea? requiescā. Et cōfla
bo vos:? congregabo vos:? suc
cendā vos in igne furoris mei:?
cōflabimini in medio eius vt cō
flatur argētū in medio fornacis.
† f quasi hec ois facta? vt vellet fumis q? ? ? ? ?
sic critis i medio eius. Et scietis
dcz omnium? remissum
quia ego dñs effuderim ?di
gnationē meā sup vos. Et factū
est sermo dñi ad me dicens: Fili
hois dicit:Tu es terra im
munda.? peccatio pluēs.

De ytra

afflictus ?tor vinea.
v Aliqđ sublimat cu
iud. penā qua turbo ma
ssre.q.d. nōdū debuit
p timore.? p alios mans
? alia multa ? q? fum? motum a coste.
f Ego dño locūt? ? fa
ciā q.d. non ego ?pheta
cōminatiōe mā? aliqua
retractat' sed hoc ipsum
natiōi q? semp impiet.
f Et dñe tue facia im
mundicia tua a te. mul
tos petūs quibus et
alios iter gētes tabes at
tigit? q? reqescit
inter duo testamēta ista/
rum allumat pēnas colā
de vcargētatas? ? auri
fulgor in cordis thesau
ro radiabit. Hinc est q?
pcūlos? qui vel offen
dat mouerunt celum sit
cinefera fornax? macie
terra egypti: de q? eduxit
vbi filios isr'l? de for
nace ferrea. In zacharia
q? Isaias salet sup ta
lentū plūbi. Et in Ezo.
ol: Submersi sunt i aqs
vehemētibus q? plūbū.
Stant enī pctōr pon/
dere premebant vt dice
re possent: Sicut on" gra
ue grauate sunt sup me.
Quō aut aurī spēs erip
fillius mentis? fic argen
ti candor? stagnus fimus
latiꝫ? simplex? rusticus
nō facile vincebat? sepe
accidit vt aurū? argen
tus hereticā prauitate cō
mixtū? igne spūs sancti? vbi malicia separet? parū aurum remaneat
at? q? argentū. vel ypocrita: Dedi eis argentū? aurū. Ipsi fo fecerunt ex
eis baal. Cui? simile est? Educit eos in auro? argēto? nō.c.in.t.c.in. Si
mile aut? petrarū oluz sū nosse q? ipse sit dominus.
Et ostendo. v. Ūā malachiae: Quasi ignis? fullonū sicut herba la
mantis? e? sedebit? stano quasi aurū? quasi argentū? ? stabit filios leui.
Et alias: Lauabit dñs sordes filioꝝ? filiarū syon &c. Cui? sit: Pecora
me dñe? vīta mea? post infert: Vere remea meos? cor mea?. vt.t.lumboꝝ
nostroꝝ mortū humoris vrinaꝝ? pituita fluctuat.
Et factus est. Quia ḡreret audire? q? esset scoria q? argēti violauerit
puritat? ? ere.plūbo:stāno:ferroq? miscuerit quod ibi sub persona vbis
? fornacis:hic sub specie terre nō rigate neq? cōplute dicitur:

Nō cōpluta. Vñ:2Reg.xiiii. Absalon nobilē metia ne pluāt sup eā hymbres.

Nicolaus

a Et nō cōpluta.i. carēs opīb" pontis: sicut terra nō cōpluta caret fructi
bus. Et p̄r subdit crimē pphetarū cū dr: b Coniuratio pphaꝝ.f.fal
sos. Et p̄r subdit crimē pphetarū cū dr: c Sicut leo rugiēs? q. p̄dēpnat ad mortē pphas? vīū? rapi
entes coꝝ bona. d Viduas eius multiplicauerūt. occidēdo vel eos p
phetas cara? maritos. Et subdit crimē sacerdotū cum dr: e Sacerdo
tes eius ?cp.1c.mcl. de eius obseruātia nō curādo. f Et polluerūt sa
cra. idolatriā ibi exercēdo. g Inter sanctum ? p.nō ha. distantiā. in
differēter imolātes victima munda ? immunda. h A sabbatis meis auer
cu. suos. cultū meū negligēdo ? ad frena luxuria se ꝑuertēdo. p̄r ponit
crimē principū cū dr: i Principes eius in me.ll. Ps lupi. inocētes iugu
lātes ? bona coꝝ rapiētes k Et auare &c. luxuria. subuertēdo iusticiā p
pter munera. l Prophete aut? &c. f.falsi. m Linicbāt &c. ois. sine pe
nitentia. n Inuectiue cōmendātes vitia principū q? debebāt arguere? colorā
tes ea pallio falsitatis: n Dicētes hec dicit dñs de". q? fallabāt se p
phetas verbis in nō loquēdo? vt facilius decipere?. p̄r tangit crimē pplī
cōtra dr: o Populi terre calūniabant? f.simplices. p Calūnia.
f.fures. q Et rapiebāt violēter coꝝ bona. r Egenū ? pauperē
affligebāt &c.i.illos q? se defendere nō valebāt. s Et ?hui de eis.f. de
ofino pphetis? dicētis sacerdotib" ?cipibus? vulgaribus. t Ubrū
q? interpoueret sepē.i. precē efficacē. v Et staret oppo? me.i.ad ipedē
dā rigatē iustice mee. x Et nō inuenī.f.salte vnū. vt exponāt alīqs? nō

hanc exp̄tamus cum dicat nostra planta? sperancā ? firmitā. vel. pla'
tatam voluntatē sigr̄ cognitio dei. h.i.

In die furoris. Pcto. quo die? ylli? mobiles? pecuniq.
Coniuratio p.i. Pcto. Sicut.f. sortis vinc. ? turris pontifices ? p
sentiores plene sequūtur. Principes deuota. Pcto. nec accidit? pplo
ludeoꝝ multis mēsibꝫ cū.
Propterea ecce ego eis
? p̄cipue ? pphetis ad/
dicit nobis sup cos mali.
Ita vt q? liberius multi
ti sunt q? alias deuocāt ?
precū scripturā: ? mul
tas vīsiones habeāt que
hominis oīm p̄dicēt.
Prop. vñ. pphetarum fa
cto ? p̄cipue ad vīsiones
inuiā? fanctā: ? ob hanc
plū lachri causā facūt.
Et a sabbatis. Et
ei reuelāt que in noctis
scripturarū? est non mā
gistr: nec docūt eā pphe
tā cōtra oculos meos.?
con. m.o.l.e. Nec ē ego
dñs: vbos alte reuelata
facie ostēdo vbi. pōdtur
Et coinquinabar.
Pcto. Ne q? Medicus
vestrū sicut qui vos ne
scīs. Et mare. Nō
cbenas eo. Qui al cuius
seruūt? de altario viuūt
& postq? ad altaria venit
sicrīū accesserunt eveli cō
gregāt viuētes? alcē? /
nel deuotos.
Aduenā. Qui non
dum ecclie ciuis? vñ ad
diuinū? filij intra fidei vt
ēt ciuitatis. mare? ani
dam vt faciat vīsum p̄
filiorum. f.q.f.
Interponeret. q.f.
lic mee posset. refrēē: fic
mouēo? ad nō? tamad
vīt mouēt? ñ resistēte? ne
nūlli dicāt? mittit me?
dolebo ppter illum.

Thā cor. Pcto.
pphetā auctorē? tribuit? vel in cuius ??.vocco. f. pncipes? pphetas
quoꝝ multitudo audiuit ēt dño irascenti? dicitur quoꝝ ēt terra ignobilis ? de
serta hymnōꝝ dñi fuit? pere nō meruit. C. XXIII.

c Thactus ē? Fili hois. Pcto. Quodcū? tribꝰ? ?q? egypto ?dicte
fuerūt? posita i duas.? p. tribꝰ? dñi? fili? salomonis? hieroboā vbi? ?
Inde de tribu dauid regnauit roboā fili? salomonis? hieroboā vbi? ?
sacerdotium magna ꝑ tribꝰ? ual. Deū? aūt n? ?tribꝰ in samaria terrebāt? ?
lingua nabath ex tribu effraim ? iosaph quarū samaria nōc? ostēdat? ego in
ca. Sigñt.c.p. tribꝰ? dñi tabernaculū nō dei si idolorū. Aurea vīt? hiero
boā vt pplm auerteret a culta dei? vitulos locauerat in dan ? bethel. vñ:
Fili hois duc mulieres. Matris vīt? Pcto. ecclesiā. f. de qua
?. Pater vester Amorreus ? mater vestra cethea.

Dextra

videt? dñi oīcti.q: tbi erāt hieremias ? baruch. q? erāt fusti ? erudit p ea
lute pplī. ? sicut dicti ē.3. in capite p̄cedēti? vīt? pplī: ? ib ēt
de q? nō ē verisīle qn dñs oīarit p libet ade ciuitat ? tot? pplī: ? ib ēt
vt: Et ?hui de eis verb. i. vtroq? numero sufficiēt. vt p illis debeāt? pcī
toti ciuitati. vñ ? abrahā. Gen. xviii. cū ?hui? a tribꝰ? penit ciuitati? to
domoꝝ p.t. iudicio nō fuit aulus ?rere de minori numero vīt? ? ib ind
dit: Et nō inuenī. Cū eroo in sodoī numero sufficiēt. integras ciuitat? ēt ut
nimio grauio? et multiplicitate enormitate ? diuturnitate. vt ps ēt p̄cipue
? diffusi? .iiii. Reg. x.ii. Pcto. Per tale modū vt cōtumēd ē vīt? ciui
tate q? sit tbi pauci virtuo? ? alosi. ib subdit vindicta cū dr: Et ? ecce? sup
tate q? sit tbi pauci virtuo? ? alosi. ib subdit vindicta cū dr: Et ? ecce? sup
coo indignatione mea ?. ? pauc intera. C. XXIII.

c Et factū ē. Dec ē pa octauali? q? dedicāt malitia pplī sub ipso
ra vsq? sexto tpe? sceleriū. misce post matrē p̄ in tribꝰ?
samaria ? hieroſm. vt exponit? Et ait: ? p̄ phā regnū tpī ? regnū tuda ante
fuerūt mag? opīo q? fecūdate sūt ensemii p idolatriā? ps ? decimo? ti
? iii. Reg. x.ii. Para.xxi. phā ca.i. tres pro duabꝰ? q? p̄ter dñi? dñi
phoa de tribu regnio agt ?tict. ?. ptinēs ibi: Fornicata ē.?. ptēs ad
ibi: Et ait dño. Circa fmā dr: ? Duc mulieres. Duo regna phā ? de
cēt mulieres? q? erāt ad oē dono? ceremonias a ?. Fili? ma.? fu? q? ge
salomōis regnū fuit vnū: ? duritia ?poꝝ roboā ? duo dñi? ? Ieroboā
? Et fornicati ? egypto. ? p̄ tribꝰ? q? p̄ter

C. XXII.

Nicolaus de lyra

C. XXII.

Tfactus ē sermo dñi ad me dicēs: Et tu fili hois. ñ iudicas ciuitatē sanguinū: et ostendes ei oēs abominatiões eius? Et dices: Hec dicit dñs de⁹. Ciuitās effundēs sanguinem i me dio sui: vt veniat tēpus eius et q̄ fecit idola ꝓ sanctificata ut polluerētur. In sāguine tuo q̄ effudisti polluta es. Et in idolis tuis que fecisti polluta es. Et appropinquare fecisti dies tuos: et addūxisti tempus annoꝝ tuoꝝ. Propter ea dedi te opprobriū gētib⁹ et irrisionē vniuersis terris que iuxta sūt: eq̄ que, peul a te. Triumphabunt de te: q̄ odicta: nobilis: grandis interitu. Ecce principes israel singuli i brachio suo fuerūt in te ad effundendū sanguinē. patrem et matrem cō muniebūt affecerunt in te. Aduenā calūniabant in medio tui. pupillū et viduā contristauerūt apō te. sanctuaria mea spreuisti: et sabbata mea polluisti. Viri detractores fuerūt in te ad effundē dum sanguinē: et sup montes comederūt in te. Scelꝰ operati sunt i medio tui. et turpitudinē patris reuelauerūt in te. imūdicā menstruate humiliauerūt in te. Et vnusquisq; i proximi sui opatus est abominatiō nē: et socrū nurū suam polluit ne/ pbarie. frater sororē suā filiā patris sui. Filia hominis. Obliquitas captiuitatis ad laudis vtilitatē ꝓpheta q̄ ad literā vtilitatē nō pertinebat. Et ostendit q̄ ciuitas ierusalē ꝓpter sua peccata erat digna captiuitate. Et ideo ꝓphetat ei futuram. Et ostendit causam ꝓpter quā erat digna captiuitate. Et ponit tres species peccatorū. Primo quantū ad idolatriā. Secundo quantū ad iniustitiā. Tertio quantū ad luxuriā. Ibi. Et in te. Primo ergo ponit causam. Secundo effectum. Ibi. Ecce principes. Primo ergo dicit: Et tu fili hois. ñ iudicas ciuitatē sanguinū: et ostendes ei oēs abominatiões eius? Et dices: Hec dicit dñs de⁹. Ciuitās effundēs sanguinem i medio sui: vt veniat tēpus eius et q̄ fecit idola ꝓ sanctificata ut polluerētur. In sāguine tuo q̄ effudisti polluta es. Et in idolis tuis que fecisti polluta es. Et appropinquare fecisti dies tuos et addūxisti tempus annoꝝ tuoꝝ. Propter ea dedi te opprobriū gētib⁹ et irrisionē vniuersis terris que iuxta sūt: eq̄ que, peul a te. Triumphabunt de te: q̄ odicta: nobilis: grandis interitu. Ecce principes israel singuli i brachio suo fuerūt in te ad effundendū sanguinē. patrem et matrem cō muniebūt affecerunt in te. Aduenā calūniabant in medio tui. pupillū et viduā contristauerūt apō te. sanctuaria mea spreuisti: et sabbata mea polluisti. Viri detractores fuerūt in te ad effundē dum sanguinē: et sup montes comederūt in te. Scelꝰ operati sunt i medio tui. et turpitudinē patris reuelauerūt in te. imūdicā menstruate humiliauerūt in te. Et vnusquisq; i proximi sui opatus est abominatiō nē: et socrū nurū suam polluit ne/ pbarie. frater sororē suā filiā pa

Nicolaus de lyra

patris sui opprobriū tē. Quare ā accepērūt apud te ad effundēdū sanguinē. vsurā et supabundantiam accepisti. et auare proximos tuos calūniabaris oblita es mei. Ego dño laudā et tabundantiā tuā. et alia mētua q̄ bñ fecisti et mutuum accepisti. Ego vero laudo et tabundantiā tuā. et alia mētua q̄ bñ fecisti et mutuum accepisti. Ego dño laudo

Et iudicata es in adulteriis eius: et vindicabo iudicia effundam furorem meum in te. Et auferam zelum meum a te: et quiescam nec ultra irascar. Pro eo quod oblita es dierum adolescentiæ tuæ: et irritasti me in cuncto his: ecce ego vicissitudinem viæ tuæ reddam in caput tuum: et non facies luxuriam super omnia scelera tua. Ecce omnis qui assumit similitudinem contra te: proverbium et parabolam ori tuo. In pondere tuo pondera: et mortificabitur in medio maris. Quoniam cecidisti in iniquitate tua: ululabunt tibi speculatores tui in amaritudine animæ suæ: et plorabunt te in voce lamentationis. Et dicent ad te: Quæ similis fuit Tyro quasi quæ deserta est in medio maris? Quæ in exitu negotiationis tuæ de mari impleti sunt populi multi: in multitudine divitiarum tuarum et negotiationum tuarum inquinasti terram. Nunc contrita es a navibus maris in profundis aquarum: negotiatio tua et omnis multitudo tua in medio tui cecidit. Omnes habitatores insularum obstupescent super te: et reges eorum horrore nimio turbabuntur: conturbati erunt vultu. Negotiatores gentium sibilabunt super te: pavorem factus es et non eris usque in sempiternum. Et locutus est ad me sermonem dicens: Fili hominis dic principi Tyri: Hæc dicit dominus deus: Eo quod elevatum sit cor tuum: et dixeris: Deus ego sum: et in cathedra dei sedi in corde maris: cum sis homo et non deus: et dederis cor tuum quasi cor dei. Ecce sapiens es tu super Danielem: omne absconditum non obscurabit te. In sapientia tua et in prudentia tua fecisti tibi divitias: et posuisti aurum et argentum in thesauris tuis. In multitudine sapientiæ tuæ et negotiationis tuæ multiplicasti divitias tuas: et elevatum est cor tuum in divitiis tuis. Propterea hæc dicit dominus deus: Eo quod dederis cor tuum quasi cor dei: ecce ego adducam super te alienigenas fortissimos gentium: et evaginabunt gladios suos super pulchritudinem sapientiæ tuæ: et polluent decorem tuum. In lacum detrahent te: et morieris morte interfectorum in corde maris. Numquid dicendo dices coram interficientibus te: Quia deus ego sum? tu autem homo es et non deus: cum sis in manu occidentis te. Morte incircumcisorum morieris in manu alienigenarum: quia ego locutus sum dicit dominus deus. Et factus est sermo domini ad me dicens: Fili hominis tolle lamentum super regem Tyri: et dices ad eum: Hæc dicit dominus deus: Tu signaculum similitudinis plenus sapientia et perfectus decore: in deliciis paradisi dei fuisti: omnis lapis pretiosus operimentum tuum: sardius topazius et iaspis chrysolithus onyx et beryllus sapphirus carbunculus et smaragdus aurum opus decoris tui et pulchritudinis tuæ in die qua conderis præparatum est. Tu cherub extentus et protegens: et posui te: in monte sancto dei fuisti: in medio lapidis ignei ambulasti. Perfectus in viis tuis a die conditionis tuæ donec inventa est iniquitas in te. In multitudine negotiationis tuæ repletum est interius tuum iniquitate: et peccasti: et ejiciam te de monte dei: et perdam te cherub protector de medio lapidis ignei. Elevatum est cor tuum in pulchritudine tua: perdidisti sapientiam tuam in decore tuo: in terram projecit te: coram regibus dedi te ut videant te. In multitudine iniquitatum tuarum et in iniquitate negotiationum tuarum polluisti sanctificationem tuam: et educam ignem de medio tui qui comedat te: et dabo te in cinerem super terram in conspectu omnium videntium te. Et stupebunt omnes qui noverunt te in populis super te: pavorem factus es et non eris usque in sempiternum. Et factus est sermo domini ad me dicens: Fili hominis pone faciem tuam contra Sidonem: et vaticinare de ea: et dices: Hæc dicit dominus deus: Ecce ego ad te Sidon: et glorificabor in medio tui: et scient quia ego dominus cum fecero in ea judicia: et sanctificabor in ea. Et mittam in eam pestilentiam: et sanguinem in plateis ejus: et corruent interfecti in medio ejus gladio super eam undique: et scient quia ego dominus. Et non erit ultra domui Israel spina dolorifera et aculeus amarus ex omnibus circumjacentibus eis qui detrahebant eis: et scient quia ego dominus deus. Hæc dicit dominus deus: Cum congregavero domum Israel de populis in quibus dispersi sunt: et sanctificatus fuero in eis coram gentibus: habitabunt in terra sua quam dedi servo meo Jacob. Et habitabunt in ea confidenter: et ædificabunt domos et plantabunt vineas: habitabunt fiducialiter cum fecero judicia in omnibus circumjacentibus eis de universis qui detrahunt eis: et scient quia ego dominus deus eorum. Factum est autem in anno undecimo in mense primo una mensis factus est sermo domini ad me dicens: Fili hominis Pharaonem regem Ægypti pharaonem regem Ægypti: et vaticinare de eo et de universa Ægypto. Loquere et dices: Hæc dicit dominus deus: Ecce ego ad te pharaon rex Ægypti draco magne qui cubas in medio fluminum tuorum: qui dixisti: Meus est fluvius et ego feci memetipsum. Et dabo maxillas tuas uncis: et adhærere faciam squamas fluminum tuorum tibi: et educam te de medio fluminum tuorum: et omnes pisces fluminum tuorum squamis tuis adhærere faciam. Et projiciam te in desertum: te et omnes pisces fluminum tuorum: super facies agri cades: non colligeris neque congregaberis: bestiis terræ et volatilibus cæli dedi te ad devorandum. Et scient omnes habitatores Ægypti quia ego dominus: eo quod fuerit domus Israel baculus arundineus. In confirmando te manu tenuerunt: et confractus es: et dissipasti omnem humerum eorum: et innixi sunt super te manu: et fregisti: et fecisti omnia latera eorum stare. Propterea hæc dicit dominus deus: Ecce ego adducam super te gladium: et interficiam de te hominem et jumentum. Et erit terra Ægypti in solitudinem et vastitatem: et scient quia ego dominus. Eo quod dixerit: Meus est fluvius et ego feci: ecce ego ad te et ad fluvios tuos: et dabo terram Ægypti in solitudines vastas desertas a turre Syene et usque ad terminos Æthiopiæ. Non pertransibit per eam pes hominis: et pes jumenti non pertransibit per eam: et non habitabitur quadraginta annis. Et dabo terram Ægypti desertam in medio terrarum desolatarum: et civitates ejus in medio urbium desolatarum erunt desertæ quadraginta annis: et dispergam Ægyptios in nationibus: et ventilabo eos in regionibus. Quia hæc dicit dominus deus: Post finem quadraginta annorum congregabo Ægyptios de populis in quibus dispersi fuerint: et convertam captivitatem Ægypti: et reducam eos in terram Phathures in terram nativitatis suæ: et erunt ibi in regnum humile. Humilior erit super alia regna: et non elevabitur ultra super gentes: et minorabo eos ne dominentur gentibus. Et non erit ultra domui Israel confidens: et recordans iniquitatis suæ cum persequens fuerit eos: et scient quia ego dominus deus. Factum est autem in anno vigesimo septimo in primo mensis una mensis factus est sermo domini ad me dicens: Fili hominis Nabuchodonosor rex Babylonis servire fecit exercitum suum servitute magna adversus Tyrum: omne caput calvum factum est: et omnis humerus decalvatus est: et merces non est facta ei neque exercitui ejus de Tyro pro servitute qua servivit mihi adversus eam. Propterea hæc dicit dominus deus: Ecce ego dabo Nabuchodonosor regem Babylonis terram Ægypti: et tollet multitudinem ejus et auferet spolia ejus et diripiet prædam ejus: et erit merces exercitui ejus. Pro terra pro qua servivit mihi dedi ei terram Ægypti: quia pro me operatus est dicit dominus deus. In die illa germinare faciam cornu domui Israel: et tibi dabo aperitionem oris in medio eorum: et scient quia ego dominus. Et factus est sermo domini ad me dicens: Fili hominis vaticinare et dices: Hæc dicit dominus deus: Ululate: væ diei. Quia prope est dies: et appropinquat dies domini: dies nubis erit tempus gentium erit. Et veniet gladius in Ægypto: et erit pavor in Æthiopia cum ceciderint interfecti in Ægypto: et tollent multitudinem ejus: et destructa fuerint fundamenta ejus. Æthiopia et Libya et Lydia et universa mixtura et Chub et filii terræ fœderatæ cum eis gladio cadent. Hæc dicit dominus: Et corruent fulcimenta Ægypti: et destruetur superbia imperii ejus: a turre Syene gladio corruent in ea dicit dominus deus. Et dispergam eos in terris desolatis: et civitates earum in medio urbium desolatarum erunt desertæ: et scient quia ego dominus: cum dedero ignem in Ægypto: et contriti fuerint omnes auxiliatores ejus. In die illa egredientur nuntii a facie mea in navibus ad conterrendum Æthiopiam confidentem: et erit pavor in eis in die Ægypti: quia ecce venit. Et factum est verbum domini ad me dicens: Fili hominis dixi ad Pharaonem regem Ægypti: Ecce contritum brachium ejus: et non est obligatum ut curetur: ut ponatur sanitas ad alligandum linteamina ut convalescat ut capiat gladium. Propterea hæc dicit dominus deus: Ecce ego ad Pharaonem regem Ægypti: et conteram brachia ejus robusta et confractum: et excutiam gladium de manu ejus. Et dispergam Ægyptios in nationibus: et ventilabo eos in regionibus. Et confortabo brachia regis Babylonis: et dabo gladium meum in manu ejus: et confringam brachia Pharaonis: et ingemiscet coram eo gemitu interfecti vulnerati. Et confortabo brachia regis Babylonis: et brachia Pharaonis cadent: et scient quia ego dominus cum dedero gladium meum in manu regis Babylonis: et extenderit eum super terram Ægypti. Et dispergam Ægyptios in nationibus: et ventilabo eos in regionibus: et scient quia ego dominus. Et factum est in anno undecimo in tertio mense una mensis factus est sermo domini ad me dicens: Fili hominis dic Pharaoni regi Ægypti et multitudini ejus: Cui similis factus es in magnitudine tua? Ecce Assur quasi cedrus in Libano pulchritudine ramorum et umbraculo nemoris excelsa: et posuit cacumen suum inter condensa frondium. Aquæ nutrierunt eum: abyssus exaltavit eum fluenta ejus circuibant plantationem ejus: et rivos suos emisit ad omnia ligna regionis. Propterea altior factus est omnibus lignis regionis: et multiplicatæ sunt arbores ejus: et elevatæ sunt frondes ejus: et propagines ejus extenderunt se: eo quod aquæ abundarent in latitudine sua. In ramis ejus nidificabunt omnes volucres cæli: et sub frondibus ejus parient omnes bestiæ agri: et sub umbraculo ejus habitabunt omnes gentes multæ. Pulcher fuit in magnitudine sua: in longitudine ramorum suorum: quia radix ejus fuit ad aquas multas. Cedri non fuerunt altiores in paradiso dei: abietes non æquabant frondes ejus: platani non fuerunt ad comparationem ramorum ejus: omne lignum paradisi dei non fuit assimilatum ei in pulchritudine sua. Decorem multum fecit eum: et zelabant eum omnia ligna voluptatis quæ erant in paradiso dei. Propterea hæc dicit dominus deus: Eo quod elevatus sit in altitudine: et posuerit cacumen suum inter condensa frondium: et elevatum sit cor ejus in altitudine sua: tradidi eum in manus principis gentium: faciendo faciet ei: in impietate ejus ejeci eum. Et succident eum alienigenæ fortissimi gentium: et projicient eum: super montes et in omnibus vallibus cadet: et confringentur fractis omnes arundines terræ: et recedent de umbraculo ejus populi terræ: et dimittent eum. Super ruinam ejus habitabunt omnes volucres cæli: et in latibulis ejus erunt cuncta animantia agri: ut non exaltentur in altitudine sua omnia quæ bibunt aquam: et ponant cacumen suum inter condensa frondium: et non stent in altitudine sua universa quæ potant aquas: quia omnes traditi sunt in mortem ad terram novissimam in medio filiorum hominum ad descendentes in lacum. In die quando descendit ad infernum luctum indixi: operui abyssum super eo: et prohibui flumina ejus: et cohibiti sunt aquæ multæ: et contristavi super eo Libanum: et omnia ligna regionis concussa sunt ei. Ad sonitum ruinæ ejus commovi gentes cum deducerem eum ad infernum cum descendentibus in lacum: et consolata sunt omnia ligna voluptatis terræ Libani electa et optima omnium quæ irrigantur aqua: quia et ipsa descenderunt cum eo ad infernum ad interfectos gladio: et brachium ejus habitaverunt in umbraculo ejus in medio gentium. Cui assimilatus es sic et gloria et magnitudine inter ligna voluptatis? Et deduceris cum lignis voluptatis terræ ad inferiora: dormies in medio incircumcisorum cum interfectis gladio: ipse Pharao et omnis multitudo ejus dicit dominus deus. Filii autem virorum potentium ejus qui habitaverunt in umbraculo ejus in medio gentium: ipsi descenderunt cum eo ad infernum ad interfectos gladio: et brachium ejus habitaverunt in umbraculo ejus in medio gentium. Et

Et habeo illā. Potest hoc super hierusalē significanter intelligi: q
eiberm locutus sit samaria vbi et nouissima: et quasi flores tenerorum
oculoꝝ ad finē vsq; extenditur.

¶ Libera nos in. Ita. Intuitus ire et memoriam eius auferam. q. d. I. vt
p̄ videntiam. Cuius ignota cuncti plenius habeam ang mercedem.

Quia amauit et dixit
Nicolaus
Dignissima. a Et ego
tabis vsq; ad fetore. Iosep
metaphorice q̄si ve dole
q̄ potat nimis audie: et
sic ñ solū vbiq; locoꝝ q̄ sit
i Hiudo. ñ etiā videt q̄ ve
lit quodāmō cyphā de/
glutire: et p hoc, designa
tur magnitudo pene.
b Et vbera tua lacera
bit. p̄ dolore: sicut holo
fin magna tristitia cētē
tes trahēt capillos suos
et lacerant se vestibus.
c Protexisti me post
corp̄ tuū. loquit de hie
rusalem per modū adul
tere inuerecūde que a cēt
pore suo elōgat virum et
currit ad adulteros. sic populus hierlim elōgauit se a deo et idola coluit.
d Et ait. Dic iterū agit de regno iude et samarie ꝓiunctim: et ꝑmo po
nitur culpa. secūdo pena. ibi: Viri ergo. Littera primū exprimit culpa con
iunctim et dicit: e Fūgauit iudicata eoꝝ a coniugē. q. d. ad te ginet
tudicij ꝑditionēm earū referare. f Quia adulterate sunt. Idolatria.
g Et sanguis in manib⁹ earū. Sanguis filiorū suoꝝ
quos genuerūt mihi. i. quos debuerūt applicare meo cultui. h Ob tu
lerūt eis. idolis. i Ad deuorandū dd. i. cōburendū p modū superi⁹ fre/
quenter dicti de pueris oblatis idolo moloch. k Polluerūt sanctua
rīū meū in die illa. i. tpe mansalis q̄ in templo posita fuerāt idola. iiij. Reg.
xxi. m Cūq; immolarēt filios suos &c. q̄ post talia nephanda audē die
volebāt tantum templū a deo frumē: et minus malū effet a loco loco se
ad modū mulieris libidinose ardētis que aliquē mittit lōge ad libentibus et
sumptib⁹ magnis ꝑ adulteris adducēdum: et adulteꝝ eoꝝ lauat se et ornat
se eis placeat. ille tales mittebat lōgere ad ꝑsonas

c XXIII

attritatio fronte vt nō facere polluamini vel mariti vel holocaustū aliquā
virginū quasi publice meretricio ꝓstituamini.

Dicere. Hec ista tropicos et sub ergo adultere sunt dicta ꝑ samaritas
et hierlimque affectu tradite atq; ydolatrie vacie sunt et captiuitatis vinculo
earum incōdito cruciatū ꝓpter interfectiones qui ꝑ domenus simulachra ve
nerari sunt.

Tuli ergo iustis.
Nicolaus. Ergo iudam ca
tus ad punitionē. ideo
vitio tradite sunt ad pos
luendū. Dicto. Dicit
hec et post adiecit q̄ vi
di intelligi q̄ vitio tutis de
pulso natiōe samaritā
nos et indeo tulit ꝑ
paratē sūt et tradit eos
ad deuorandū q̄ ꝓpter
Relinquit verbo vem⁹
v. d. et q̄ videtē ab ex
crētu circūdāt hierlim
fitote q̄ appropinquat
vobis cum. Dicit hoc
dicit enim adulter⁹ sum⁹
totius orbis lapidē⁹ op
primat. i. q̄si vidam adul
dion ad eos q̄ erāt pecul
vt. i. nō dicit. Ecce ego ve
appropinquo et nō de
lōge: ꝓparauerunt q
amatorib⁹ suis. i. demo
nib⁹ et olī culti ang o
natū quem a deo accepe
rāt: nāt bono vertūt i
cultū demoniū. ꝑ ea sua
decore q̄ i armilla et
tudemate intelligimus
amatorib⁹ ꝓparauerū
rā pena glōr⁹ tuncet.
limo hic q̄ glōr⁹ creā
derāt ne filia patiaē fi
filia fecerūt ea q̄ⁿ ꝺc au
ferent ipsa tuos ex
ꝓperis scelera tua: et vela
mē q̄ posuit. i. ali vasa
moyſi: abstulerūt ab oc
lis tuis vt cognoscāt q
ipse sit deus ydolis christus
quē dei filiū negauerūt.

De lyra

sacerdotes idolatrie de
nouo ab eis audire. et ſ
lito idolis offendit bona
q̄ deo debebāt offerrī
ps ista vsq; hic: o Et
mēsa ornata. i. ab re. Lā
tare idolī ornati. i. cōme
mētis repti mel. q̄ sibi
tur: ꝑ Thymiama
meus. de q̄ supra. Exo.
xxx. q̄ mihi soli offerri.
q Et vnguentū meū.
i. q̄ vasa mei cultꝰ erant
sūgi. r Posuisti
sup eam. i. applicasti ad
idolatriā. s Et vos
multitudinis quātus.
ad laudē idoloꝝ. t Et

in vbris q̄ de multitudine holum adducebant. i. sacerdotibus idolorum.
v Potuerūt armillas in manib⁹ eoꝝ. i. omnēs eas emanētio sacer
dotū vīt. x Et ingressi sunt ad eā. polluēdo ꝑ idolatriā. y Viri ꝺ
insti sunt. Hoc ꝑsr ponit pena. et vī: Viri q̄ iusti sunt. i. alligēsties ꝺ po
tētes q̄ in cōparatōe iudeoꝝ sunt iusti. et ꝑ illos intelligunt assyrij q̄ de
strūerūt samariā: et chaldei et alii q̄ fuerāt ex eis in exercitu ꝺ hierusalē
ipsi eni nō recepērūt legē vī sicut iudei: et ideo ꝺ illis dicit idolatre et mīe
in hoc peccabāt q̄ iudei. z Vt iudicabūt eas. i. erunt ꝑcutores iusti
cie mee. a Iudicio adulteraꝝ. vī. ꝺ fm legē debēant ad mortē. Et ꝺ
mō chaldei iudicauerūt regem iuda. et assyrij regni israelitici regulos et
eos. ii. ab iudāe: b Adhuc ad eas multitudinē. i. ꝑcutiā adhuc in
talitur ꝺsperdā. et patet littera vsq; ibi: c Et auferā scelus de terra.
per captiuū virtusq; regni. d Et discent omnes mulieres. i. alie gen
tes. e Ne faciant fm scelus earum. i. rumpendo iuramentū q̄d fecerūt
dechias regi babylonis q̄ adiuuarent eum ꝑ dominū. ij. Paral. vlt.
et olere rex israel regi assyriorum.

CXXIII.

Tfactū ē. Nota. Notandū ad: quō a ꝑn C.XXIIII.
e ꝺ ꝓphetarū vsq; ad ꝓhet⁹ nō q̄ ciuitas expti⁹ obsidi ꝑ caldeos ca
pienda venit. primū gradū nouerat. deinde eius vīt ponit:
ad me in anno nono: in
ꝓphetarum persona mentis visibili nomi anni termino
cor. mystice declarat factum est verbum domini ad eū
in babylonia regionibus existentē. dicendo
mēsis decimo: decima die mēn/
sis dicens: Fili hominis scribe ti
f te memoriam f filiorū tuoꝝ q̄ rex babylo
nis hodie obsidet tibi regis hierusalem
bi nomē diei huius in qua cōn
firmat⁹ est rex babylonis ad uer
f quasi vellem. et.
sus hierusalem hodie. et dices p
dionem ꝑ parabolam ꝺscribe
proverbium ad domuꝫ irritatri
f mei. populum. i. rebellionem.
cem parabolā. et loquere ad eos.
Hec dicit dominus deus: Pō
f libenter. i.
ne ollā enēā. pone inquā et mitte
in eā aquā. Cōgere frustra ciuꝰ
f. i.
in ea. ōēm partē bonaꝫ. femur et
armum. electā et ossibus plena.
Pinguissimū pecus assume: cō
f cumulos f ad cequendū
ponē quoq; strues ossiū sub ea.
f febrita f nimis ferrose f vel dilcocta
Et effer buit coctio eius. et diſſo
luta sunt ossa illius i medio eius
f quasi ꝓpheta vīs dire quid sit hoc quod ca
ues aut que ista loquere hec dicit ꝺs
Pdōptera hec dicit ꝺns deus.
f hierusalem. f que ebullebat
Vbe ciuitati sanguinū ollē cui⁹
f malicia nimia
rubigō i ea ēst: et rubigo eius nō
f Quia ignis suppositus ſt f peribit cruciatus
est. q̄ sue capti. Quia cruciatus in posterū sedere
eriuit oē ea ꝑtes: et ꝑ partes

Nicolaus
C.XXIIII
c Et factū ē. Hoc ē
pro nona i qua
ꝓpter malitiā populi ꝺsertōis ei⁹ tribulatio sub metaphora duplici. sub
una ꝺscribit populi afflictio. sub secūda afflictionis aggrauatio. ibi: Et
factū est. Prima in duas ꝑs ꝓmo ponit ē parabola. et ſ ꝺclādo exponit. ibi:
Propterea. Circa primū primit ꝓpositū ei⁹ dicit: d In anno nono. Ezechiel
gratiosa ioachim. et idē fuit annus nonus regni sedechie q̄ successit ei
eodē anno nabuchodonosor hierusalē obsedit. e Mensis decimo decī
ma die mēsis. vt habet. iiij. Reg. vlt. ideo fundit: d In qua ꝑmaꝝ
est rex babylonis. i. obsirmatus. e Adiuersum hierusalē. adeā destruē
dam. f Et dicea ꝑ parabolā. i. parabolā que sequit ei dī: g Pō
ne olā. i. ꝺspone ad ignē. et ꝑ olā intelligit hierlim. vt exponit. i. q̄ popu
lus fuit ꝓgregatus in ea ꝑ refugio et ꝑ ꝓfessione ciuitatis et templi ꝺ chal
deos. in aliquot libris fundit. in nō ēt in hebreo: h Et mitte illi
gitur vt patet ꝑ ea que. i. sequunt. et ꝓpter hoc additū fuit ab aliquo ergo
fitote. vel fortē a translatore q̄ nō simp tribuit verbū ex verbo. sed aliqñ
sensum et sensū. Pinguissimū pecus assume. illud in hebreo nō ēst in hoc
loco sed posthea. i Cōgere frustra ei⁹. i. pinguissimi pecoris de q̄ posthea
fundit. ꝑ hoc fructa intelligunt ꝑtes ꝑsi in hierlim ꝓgregati ad ei⁹ de
fensionē ꝺ nabuchodonosor. k Omnē ꝑtē bonā. i. ois fortes bellā
tores. l Electa et ossib⁹ plena. i. ocūtrios fortes q̄ ꝑcurrūt thronidis
m Pinguissimū pecus assume. i. de q̄ē melī in holocaustū de toto regno
n Cōpone q̄s strues ossiū sub ea. i. facias ignē ꝺlubrāte de ossib⁹ q̄ est
fortior. q̄ de ligniaria ea ꝓpter si q̄ⁿ hoc nō videt ꝺ ꝑtī dicit: q. i. vbi
de illo igne loquit vel ꝑ ꝑstatio vsq; in ꝺs: Cōgere ossa q̄ igne incendūtur.
In holocaustis: Multiplica ligna. accēde ignē. ꝓpter q̄ Ra. Da. sic expo
nit: Cōpone struem aliā sub ea. i. sic ꝺspone fructa in olla q̄ ꝑtes ma
gis ossee sint ꝺlubrate. q̄ alias fullē amicos. p q̄s ꝺstigandus ꝺspositio del
latoꝝ ingrā hierlim ꝑ talē modū q̄ fortiores ꝑtēt debilioꝝ ꝑtulcimēta.
Eliaras: co. i. ꝺsaltans hodie insultat in terra q̄ē nō fortiores

Nec parcam. Quia multitudo populi non parcit carnibus vt fana effera lacerantur nō pcit vt parcat. credens esse miserentur: nō cōsiderat pariter potest fed vulnerio luminis, vide: Abdiam ad vtil ingredi ostendam. et claudam. vc. Est facta est. v. Supra lebetis lucellis vitio op fum. et claudam. vc. Est facta est. v. Supra lebetis lucellis vitio op
ēt vel in capeuitate da ent. pbeta. fimo tectat.

Moabiter. In. Et dyre. ipa monuit quē si bona sucrimabit vbo ama bilitas que a deo do mint possidet. et lege ibi gāt. et vnū corpus effect.

C Deorū tua c. Pro ro. Quare debet babylo nios magistros legis pfe cepta seruantes vbi nāc decalogi scripta in me tropolis circulare capi tulo. vbi. et hoc. est q tandem tur ante oculos. in ho te pdicet. vt sing videāt q precepta sunt. et q est / clusi sacerdos erat nō de bē est appōd' ceconā glo riantibus in signā bēt i ca pitulos de tuta. ter. co rona capitū ei⁹ in stigm⁹

Hiero. Allego. Ve nientes ad synagogā fi dē volentes vsq nō fue rit lectori vigilantie. Si mus bois dyctus qui in vespera hu⁹ mūdi vrce rez pestilēs perdidit. nec eaz sinit nec amictu ora velantiūez recepit villas boias obtinēs. et b ve tura pdixit mane. ō pple ta sit vesper⁹ rurili mūe i siculo adiacta facta .p bauit. que ventura pedi ceret. Sanctuarium tu dēcum. et q̄ desiderabi le habuerant in oculis. et super quo irremebāt: ani me earum esse pollutum filios quoq; eoz. et filias romane gladio pdidit.

Dra amicta. Quam do confusio ferunt in luctu: medias? dolor? .quā do adest tanta malorū in cōsor tio tecaffras vt omni pleam maior sit. vnus quisq; sua nec solicit⁹ ad aliorū ēpia pcepta sint nō ignoūsit mīsias

Nicolaus

te totaliter destructo. sicut idignatio holo frati quicquid in destructionē sui adhesit. a Et facti est. Hic ponit facti da parabola ad ostendēdū dolorē augmētū. et primo parabola ponit: secūdo exponit ibi: Et dixit. Circa primū notādū q dolor cordis allenat p sterū et plāctus p⁹ q̄ dicit pba. q: q̄dā tenet claustra i corde magis pdest q̄z per linguā planctum cuzperat et cruciatū. sicut et dolor apostematis q̄dā i integrā et claustā magis affligit. mittigat adt q̄ rumpat et sanies fluere incipit. Ezechieli ēo data fuit materia dolorē de mortu vxoris. q̄ pdixit⁹ fuit ei fore et lugere. Et hoc est q̄d dicit hic: Ecce ego tollo a te desiderabile oculo⁹ tuoz. i. vxorē tuā que est magis vtilis bus q̄ aurū et argētū. c Ingemisce tacēs. ita q nō appareat signū dolo ris exterī⁹ vt plangat lateri⁹. d Corona tua. i. mitra seu cuculla. e Lu gubrata sit tibi. ad cōpositionē capillor⁹ tuoz. q̄s e cōra modū lugētiuz f Pes tuus in cra velabis. tu pedes capacia ante oculos sic folet facere lugētes. g Nec cibos lugētū comedes. i. nō vinces auferēcut solēt in gētibus fieri. h Locut⁹ sū ergo ad pplm mane. nūciādo ista a dño mihi pdicta. i Et mortua ē vxor mea vespere. cui⁹ dei ad verificationē di cti. k Feci q̄ mane. dici sequēs. l Sicut fecerat mihi. cōtinēdo a luctu. m Et dixit. Hic pōit parabola exponēd. p hoc enī designatur q̄ iudei q̄ trāsmigrant fuerāt cū vxoribus in babylonē habuerūt mate riā dolorio de destructiōe hierl̄z et templi. n De lacrymis tuis q̄ erāt amici et cō sanguinei. et tū nō audebāt lugere epitalico l'dyadema ne videret dolere de

Lozonas habebis in.c.v. nō en i debent lugere et signa luctus si mitte. q̄ per vmbrā recipēdi veritatē et nazarei quidam facti fuerūt et vinū siqp a matre suo cōsolabitur vt cyclici quem deus pater confortauit in deserto. ventura pcussiōe. et postea liberata suo ti beruta lonas complens sacramentum hoc totus mundus audiuit. et

f ex qui. Dñm et pestilentie superent

pauet anima vra et filij vestri et filie q̄s reliquistis gladio ca / f nec f mortui vtom.

dēt. Et facietis sic feci. Ora ami / f a consolantibus obtinere

etu nō velabitis. et aboz lugētū f f capitorum f f contra morem vbi templo

ñ comedetis: f Lozonas⁹ habebi f mortui ad malorum magnitudinem suspectus

tis i capitib⁹ vrio: et calciaméta i pedib⁹: Nō plangetis neq; fle bitis. ſz tabescetis i iniqtatibus

f vt habentes libertatem gemitum ne offendant vi / f adhuc apertius

vris. et vnusq̄sq; gemet ad fra / f vt que non fecit in mente regula nō facit in exer

tre suum. Eritq; ezechiel vobis citio

i portentū. Juxta ōmnia que fe / f ad hoc apertius

cit facietis. cū venerit istud: et sci / f

etis q: ego dñs de⁹. Et tu fili bo / f templi confidentiam.

minis: ecce in die qua tollam ab eis fortitudinez eoz. et gaudi / um dignitatis: et desideriuz ocu lorū eoz. sup quo requiescunt f tollam: labandam a superiori. anime eoz. filios et filias eoz: in f de eternitate sem.

die illa cū venerit fugiens ad te f rebus coelum.

ut annūciet tibi: in die inquā illa f qui prius tacebat et liberum gemitum non ha / f

aperietur os tuum cum eo q fu / f

bebas et tamē erat⁹ patientie et in vrgētia nece et liberat: et loq̄ris et non silebis vltra

rerum dolore lachrymam non continens

eritq; eis in portentū: et scietis q: ego dominus. C.XXV.

T factus est sermo do / c mini ad me dicens: Fili / f obstrua

bomis: pone faciem tu / f qui de loth

am cōtra filios ammon et pphe tabis ō eis: et dices filijs ām on: Audite verbuz dñi dei: Hec di

pol. i. pollui pmittā. p Sanctuariū meū. i. templū p chaldeos destruēdū q Superbū. i. gloriū. r Impij ve. Chierū q̄ metropol erat i regno iude: vñ trāsfugi fuerāt ifti. s Et de. ocu. ve. i. de illo qd desiderato vidē rubeā do i iudā. t ō cui⁹ destructe timebā. t Et fa. fi. fe. vos cōtēcto a gē mitu et loctu rōne pdictā. v Eritq; ez. vo. i. por. i. signū sū vri futuri. ez sic nō luget mortē vxoris. sic nec vos audebitis lugē destructionē ē pli. x ci uitatis. y Ecce i die q̄ tollā ab eis fortitudinē eoz. i. viros bellatores de hierl̄z. z Et ea. di. i. regnū et sacerdotiū. 3 Et de. ocu. co. i. vtplus et alia q̄ desiderat itez vidē. a Apiet os tuū. i. tūc poteris secure loq̄ de ista destructiōe q̄ tūc patebit p effectū: de q̄ pphe tuū nō vuit mō tibi predicare.

b Et scie. q: e. do. p experientiā vindicte mee. C. XXV.

c T Et facti est. In gentilitate⁹ a: ⁹ ca⁹ vsq; huc pphetauit ecclesiā 3 in

c deos pauca de aliis gētib⁹ interlecto. hic incipit pphetare 3 contra eos. et diuidit i tres ptes. q: p⁹ pphetiat de gētib⁹ circūstātib⁹ ecclie. f⁹ ista scrit aliqua de finibus. terrib. ca. tertio resumit de extrancis. ca. xxvii. Pri ma in duas. q: primo pphetiat 3 q̄uor pplos finitimos ecclie. f⁹ cōtra alios duos diffuse. ca. sequēti. Prima adhuc in tres. q: p⁹ pphetiat 3 ammonitas f⁹ 3 idumeos et moabitas ibi: Dec dñs. g⁹ 3 philistheos ibi: Dec dñs. Circa primū dicit: d Pone faciē tuā 3 filios ammon. id est contra eos loquē.

Pro eo

a nobis ecclie rāt. fide. e. n. n. c. Si. n. fuissent ex nobis p v. n. Pri de vocatione gentilium. f gaudentes in ruina templi.

f non ego.

cit dominꝰ deus. Pro eo q̄ dixistis: euge euge sup sanctuarius / f ingressu hostium.

meū q̄a pollutū ē. et sup terrā / f peculiare

israel quoniā desolata ē: et super / f domus tribus

domū iuda q̄s ducti sunt in ca ptiuitatem: Jecirco ecce ego tra / f nabuchodonosor et exercitus eius

dā te filijs orientalibus in here / f magogho. f f quasi pastores

ditatem. et collocabūt caulas su as i te: et ponēt in te tentoria sua. f immissis gregibus eandem et olim populosam

Ipsi comedēt fruges tuas: et ipsi / f vbertatem terre f pomorum

bibēt lac tuū. Dabōq; rabath / nomen vel ab magnitudinem interpretatur enim multitudo.

in habitaculū camelorꝫ: et filios / f multorum ecclesi

ammon i cubile pecorū: et scietis / f qui futura predicit et impleat.

quia ego dominꝰ. Quia hec di / f non modo infidelis

cit dominꝰ deꝰ. Pro eo q̄ plau / f

sisti mānu et pedissisti pede: et gau / f deiectasti.

sa es et toto affectu sup terā israel. f f non per angelum nec per quemlibet ministrū

Jecirco ecce ego extendā manū / f ad percutiendum.

meā sup te: et tradā te i direptiōz / f non cunctorum nec olim f f eradicādo f f de

gētiū: et interficiā te de populis: / f

numero populorum

et pdā de terris. et conteraz: et sci / f qui olī iudico q̄ in omnes gentes pdicē bubeo

es q: ego dominꝰ. Hec dicit do

minus deꝰ. Pro eo q̄ dixit / f infidelium. f gaudentes in ruina templi.

moab et seyr: Ecce sicut cēteꝝ gētes / f partes babylonie pertinet. f in parentibus

dꝰ iuda. icirco ecce ego ape / f f scandalizent mentem ad ipsos quoq; babylonius hostes

riā humerū moab de ciuitatib⁹ / f vt esse desinant

de ciuitatib⁹ inquam ei⁹: et de fi / f ciuitatis f villis eius

nib⁹ eius indyptas terre: bethiesi / f vicus maritimus f ciuitas maritima

moth. et beelmeō. et cariathaim / f babylonijs. f vndecim. f. modo

filijs orientis cū filijs ammon. Et / f moab f sicut filij

dabo eaz in hereditatē: vt non / f

sit memoria vltra filioꝝ ammō / nomen ammon non est memoria vltra in gentibus sic

in moab. f. i. sit memoria vltra in gentibus sic

i gentibus. Et in moab faciā iudi / f ita f qui in adyti iudam quo peccato

cia. et scient q: ego dominꝰ. Hec / e in filios ammō. et moabo vindicabo.

dicit dominꝰ deus. Pro eo q̄ fe / f

cerunt quasi infus git contra ꝑpleum f f quasi in ego supplantatus in vtero a quo iudea. f primo de

mineorum mod o iudeorum

cit idumea vltionē: vt sevindica / f

ret de filijs iuda. peccauitq; de / f qui sequenter ꝑpleꝝ

linquēs. et vindictam expetiuit / f scripturis fidei.

de eis: iccirco hec dicit dominus / f

deus: Extendaz manū meā sup / f f qui rationalis videt

ydumeā. et auferaz de ea homi / f scripturis fidei

nē. et iumentū: et faciam eam de / f f alij de hominibus que interpretatur ecclesia

sertam ab austro: et qui sunt in

minus deꝰ. Pro eo q̄ dixerūt / f

moab et seyr: Ecce sicut cēteꝝ gētes / f partes babylonie pertinet. f in parentibus

dꝰ iuda. icirco ecce ego ape / f f scandalizent mentem ad ipsos quoq; babylonius hostes

riā humerū moab de ciuitatib⁹ / f vt esse desinant

de ciuitatib⁹ inquam ei⁹: et de fi / f ciuitatis f villis eius

nib⁹ eius indyptas terre: bethiesi / f vicus maritimus f ciuitas maritima

moth. et beelmeō. et cariathaim / f babylonijs. f vndecim. f. modo

filijs orientis cū filijs ammon. Et / f moab f sicut filij

dabo eaz in hereditatē: vt non / f

sit memoria vltra filioꝝ ammō / nomen ammon non est memoria vltra in gentibus sic

in moab. f. i. sit memoria vltra in gentibus sic

i gentibus. Et in moab faciā iudi / f ita f qui in adyti iudam quo peccato

cia. et scient q: ego dominꝰ. Hec / e in filios ammō. et moabo vindicabo.

dicit dominꝰ deus. Pro eo q̄ fe / f

cerunt quasi infus git contra ꝑpleum f f quasi in ego supplantatus in vtero a quo iudea. f primo de

mineorum mod o iudeorum

cit idumea vltionē: vt sevindica / f

ret de filijs iuda. peccauitq; de / f qui sequenter ꝑpleꝝ

linquēs. et vindictam expetiuit / f scripturis fidei.

de eis: iccirco hec dicit dominus / f

deus: Extendaz manū meā sup / f f qui rationalis videt

ydumeā. et auferaz de ea homi / f scripturis fidei

nē. et iumentū: et faciam eam de / f f alij de hominibus que interpretatur ecclesia

sertam ab austro: et qui sunt in

ez. vsq; eo q̄ cōbusit ossa regis ydumee in cinere: Quasi. n. i seculo p narrationem vocatis ad gentes vocatio gentium. et quasi ad terrenā sciaz ptinet. et putat esse rationabile hoc vindicta ante subuertitur. et vltar licet dñs i clero familiaq; dilectuit vt probetur esse nihil q̄ putabit esse secundū. vñ clarius: Audiuimus cōtumeliā moab. cōtra filios ammon. et valde. Pro eo q̄ scit ydumea. Hic. Cū supra duo simul posuerit moab et seyr. post de seyr tacto cōtra moab locutus est: vnde ad seyr redit. Solēt aūt q̄ idē edom seyr ciuitas dicitur et vna gēs ydumea et duma: et edom: et esau et seyr: Seyr q̄ hispidus. pilosi nomē accepit. edom sanguinarius: q̄ ob lēticulē rufe coctionē primogenita pdidit. et ob cibillo sentitus est hoc vocabulū dictus quoq; factus est vocat. Extendam manū meā sup ydu. Solēdum adt q̄ i bello vtpotuit nūq̄ scribit ydumea sed semp edom quē ydumea eppellat greca in dialecto.

de ista

in Ecce sicut oēs gētes do. su. i. regnū iuda et destructū et captiuatum sicut alia regna. hoc dicebāt ifideles q̄ gaudebāt. cū tñ deberēt ppati et com dolere eo q̄ moabite desecrabāt de loth nepote abrahe. et idumei de esau fratre iacob. n Jecirco ecce ego ap. bu. meū. i. fortalicia et munitiones sortes que fiduciē pōnus adhuc. ricta q̄ notant. cū subdit: o Bethiesimoth. i. filijo orientis. i. chaldeis. vt dicta ē. p Ut nō sit mc. vi. fi. simoth. i. filijo orientis. i. chaldeis quoq; terra vergit ad orientē respectu terre ammonitarū. Jiti cui ammonite desecrabāt de loth nepote abrahe. propter q̄s tristari debebāt de indecori afflictiōe. et ipsi gaudebāt odio et inimicitia mot. pp q̄s meruerūt destrui et captiuari. c Et collocabūt caulas. i. tc. Circa destruct officia ciuitatū q̄ ponūtur ibi caule pecor. f Dabōq; rabath metropoli terre ammō. g In habitaculū camelorꝫ. Hic de israel q̄ camelis pascunt sbi. et resumit cū cū dicit: h Pro eo q̄ plausisti manu. i. ostendisti signa magna letitie p hierusalē et ꝑpli destructione. i Et tota mentē mea sup te. i. vindictā meā. k De⁹ dicit. Hic ostēdit ꝑpheta et contra moabitas et idumeos. cū dicit: l Pro eo q̄ dixerūt moab et seyr. i. moabite et idumei. idumea. n. et seyr sūt nomina synonima.

Pro eo

Hec loquutus est dñs ad me dicens: Fili hominis, eo quod dixerit tyrus ad hierusalem: Euge, confracta est porta populorum, conversa est ad me: impleor, deserta est. Propterea hec dicit dñs deus: Ecce ego ad te tyre, et ascendere faciam super te gentes multas, sicut ascendit mare fluctus suos. Et dissipabunt muros tyri, et destruent turres eius, et radam pulverem eius de ea, et dabo eam in nudum saxum. Expansionis rethiorum erit in medio maris, quia ego locutus sum, ait dominus deus, et erit in direptionem gentibus. Filie quoque eius que sunt in agro gladio interficientur, et scient quia ego dominus. Quia hec dicit dominus deus: Ecce ego adducam ad Nabuchodonosor regem babylonis Tyrum regem regum ab aquilone, in equis et in curribus et in equitibus, et in populo multo. Filias tuas in agro gladio interficiet, et circumdabit te munitionibus, et comportabit aggerem adversum te, et circumvallabit te vallo, et instruet contra te clipeum, et vineas et arietes tempabit in muros tuos, et turres tuas destruet in armaturis suis. Inundatione equorum operiet te pulvis eorum, a sonitu equitum et rotarum et curruum motu conturbabuntur muri tui, cum ingressus fuerit portas tuas, quasi per patentem civitatem. In ungulis equorum suorum conculcabit omnes plateas tuas, populum tuum gladio interficiet, et statue fortitudinis tue ad terram detrahentur. Et diripient divitias tuas, et vastabunt negotiationes tuas, et destruent muros tuos, et domos tuas pulchras destruent, et lapides tuos et ligna tua et pulverem tuum in medio aquarum ponent. Et cessare faciam multitudinem cantorum tuorum, et sonitus cithararum tuarum non audietur amplius. Et dabo te in summitatem petre, siccatio sagenarum eris, nec edificaberis ultra, quia ego locutus sum, ait dominus deus, dixit dominus deus tyro. Numquid non a sonitu ruine tue, cum gemitus interfectorum tuorum fuerit in medio tui, commouebuntur insule tue? Et descendent de sedibus suis omnes principes maris, et auferent vestimenta sua, et indumenta varia sua exuent, in terra tremoris sedebunt, et stupebunt super te, et lamentum assument super te, et dicent tibi: Quomodo periisti que habitabas in mari, urbs laudabilis, que fuisti fortis in mari, tu et habitatores tui, qui dabant terrorem suum universis habitatoribus tuis? Nunc contremiscent insule in die ruine tue, et turbabuntur insule que sunt in mari ab exitu tuo. Quia hec dicit dominus deus: Quando dedero te civitatem desolatam, sicut civitates que non habitantur, quando adduxero super te abyssum, et operuerint te aque multe, et deduxero te cum descendentibus in lacum ad populum sempiternum, et habitare te faciam in novissimis terre, in locis desertis antiquitus, cum descendentibus in lacum, ut non habiteris, et dabo gloriam in terra viventium.

C. XXVI.

Factum est in undecimo anno primi mensis factus est sermo domini ad me dicens: Fili hominis, pro eo quod dixit tyrus de hierusalem: Euge, confracta est porta populorum, conversa est ad me: impleor, deserta est. Propterea hec dicit dominus deus: Ecce ego ad te tyre, et ascendere faciam super te gentes multas, sicut ascendit mare fluctus suos. Et dissipabunt muros tyri, et destruent turres eius, et radam pulverem eius de ea, et dabo eam in nudum saxum. Expansionis rethiorum erit in medio maris, quia ego locutus sum, ait dominus deus, et erit in direptionem gentibus. Filie quoque eius que sunt in agro gladio interficientur, et scient quia ego dominus. Quia hec dicit dominus deus: Ecce ego adducam ad Nabuchodonosor regem babylonis Tyrum regem regum ab aquilone, in equis et in curribus et in equitibus, et in populo multo. Filias tuas in agro gladio interficiet, et circumdabit te munitionibus, et comportabit aggerem adversum te, et circumvallabit te vallo, et instruet contra te clipeum, et vineas et arietes tempabit in muros tuos, et turres tuas destruet in armaturis suis. Inundatione equorum operiet te pulvis eorum, a sonitu equitum et rotarum et curruum motu conturbabuntur muri tui, cum ingressus fuerit portas tuas, quasi per patentem civitatem. In ungulis equorum suorum conculcabit omnes plateas tuas, populum tuum gladio interficiet, et statue fortitudinis tue ad terram detrahentur. Et diripient divitias tuas, et vastabunt negotiationes tuas, et destruent muros tuos, et domos tuas pulchras destruent, et lapides tuos et ligna tua et pulverem tuum in medio aquarum ponent. Et cessare faciam multitudinem cantorum tuorum, et sonitus cithararum tuarum non audietur amplius. Et dabo te in summitatem petre, siccatio sagenarum eris, nec edificaberis ultra, quia ego locutus sum, ait dominus deus, dixit dominus deus tyro. Numquid non a sonitu ruine tue, cum gemitus interfectorum tuorum fuerit in medio tui, commouebuntur insule tue? Et descendent de sedibus suis omnes principes maris, et auferent vestimenta sua, et indumenta varia sua exuent, in terra tremoris sedebunt, et stupebunt super te, et lamentum assument super te, et dicent tibi: Quomodo periisti que habitabas in mari, urbs laudabilis, que fuisti fortis in mari, tu et habitatores tui, qui dabant terrorem suum universis habitatoribus tuis? Nunc contremiscent insule in die ruine tue, et turbabuntur insule que sunt in mari ab exitu tuo. Quia hec dicit dominus deus: Quando dedero te civitatem desolatam, sicut civitates que non habitantur, quando adduxero super te abyssum, et operuerint te aque multe, et deduxero te cum descendentibus in lacum ad populum sempiternum, et habitare te faciam in novissimis terre, in locis desertis antiquitus, cum descendentibus in lacum, ut non habiteris, et dabo gloriam in terra viventium.

C. XXVII.

Et factum est verbum domini ad me dicens: Tu ergo fili hominis: assume super tyrum lamentum, et dices tyro que habitat in introitu maris, negotiationi populorum ad insulas multas. Hec dicit dominus deus. Tu tyre dixisti: Perfecti decoris ego sum: in corde maris sita, edificatores tui consummaverunt decorem tuum. Abietibus de Sanir extruxerunt tibi omnem compaginem navium tuarum, cedrum de Libano tulerunt ut facerent malum super te, de quercubus Basan dolaverunt remos tuos, dispositionem tuam ebore includentes in dentibus eburneis de insulis Italie. Byssus cum varietate de Egypto texta erat ut esset tibi in signum, hyacinthus et purpura de insulis Elisa facta sunt operimentum tuum. Habitatores Sidonis et Aradii fuerunt remiges tui, sapientes tui, tyre, facti sunt in semetipsis gubernatores tui. Senes Gebal et sapientes eius fuerunt in te institores tui, omnia vasa maris et nautæ eorum fuerunt in negotiatione tua. Viri Persis et Lydii et Libyes fuerunt in exercitu tuo, viri bellatores tui, scutum et galeam suspenderunt in te, ipsi dederunt decorem tuum. Filii Aradii cum exercitu tuo erant super muros tuos per gyrum, et Gammadim in turribus tuis erant, pharetras suas suspenderunt in muris tuis per gyrum, ipsi consummaverunt pulchritudinem tuam. Carthaginenses institores tui propter multitudinem cuncte divitie manabant in manibus tuis, argentum, ferrum, stannum et plumbum dederunt in nundinis tuis. Grecia et Thubal et Mosoch ipsi negotiatores tui, mancipia hominum et vasa ærea dederunt negotiationi tue. De domo Thogorma equos et equites et mulos dederunt in nundinis tuis. Filii Dedan institores tui, insule multe institores manus tue, dentes elephantini et ebenus munera tua. Syria institor tuus propter multitudinem operum tuorum, smaragdum et purpuram et polymitum et byssum et coralium et pretiosum dederunt in nundinis tuis. Juda et terra Israel ipsi negotiatores tui, in frumento Minnith et Phannag et mel et oleum et resinam dederunt negotiationi tue. Damascus institor tuus propter multitudinem operum tuorum, in multitudine omnium divitiarum, in vino pingui et lana tonsili. Dan et Javan et Mosel in nundinis tuis dederunt, ferrum ductile et cassia et calamus in negotiationibus tuis fuerunt. Dedan institor tuus in vestimentis ad sedendum, et in tapetibus. Arabes et universi principes Cedar ipsi negotiatores manus tue, in agnis et arietibus et hircis in hoc negotiatores tui. Negotiatores Saba et Regma ipsi negotiatores tui, in primitivis aromatum et in omni lapide pretioso et auro dederunt negotiationi tue. Haran et Chenne et Eden negotiatores Saba, Assur, Chelmad negotiatores tui. Hi negotiatores tui in universis rebus in vestimentis hyacinthinis et polymitis et in thecis pretiosis vestimenta tua, in funiculis torti et bene ligati in negotiationibus tuis. Naves maris in navigio tuo erant, et repleta es et honorificata nimis in corde maris. In aquis multis adduxerunt te remiges tui, ventus vehemens contribulavit te in corde maris. In die ruine tue cadent divites tui in corde maris, et navigia tua et omnis multitudo tua que est in medio tui, in die ruine tue. Ad sonitum clamoris gubernatorum tuorum commovebuntur suburbana, et descendent de navibus suis omnes tenentes remum, nautæ et universi gubernatores maris, et de navibus exibunt, et stabunt super terram, et audient super te vocem suam, et clamabunt amare, et ponent pulverem super capita sua, et in cinere conspergentur. Et radent calvitium pro te, et accingentur cilicio, et plorabunt te in amaritudine animarum suarum amaritudine luctus. Et assument super te in fletibus suis lamentum, et plangent te: Quæ est sicut tyrus, quasi que conticuit in medio maris? Quia exercitus tuus de mari, negotiationes tue, populos multos saturasti, de multitudine divitiarum tuarum et negotiationum tuarum ditasti reges terre. Nunc contribulata a profundis maris, naufragium tuum et omnis multitudo tua in medio tui cecidit. Omnes habitatores insularum obstupescent super te, et reges eorum horrore contabescent, conturbati sunt vultu. Mercatores gentium sibilaverunt super te, pavor factus es, et non eris usque in sempiternum. Et factum est verbum domini ad me dicens: Fili hominis, dic principi Tyri: Hec dicit dominus deus: Eo quod elevatum sit cor tuum, et dixeris: Deus ego sum, et in cathedra dei sedi in corde maris, cum sis homo et non deus, et dederis cor tuum quasi cor dei, ecce sapiens tu es super Danielem, omne absconditum non obscurabit te, in sapientia tua et in prudentia tua fecisti tibi divitias, et dedisti aurum et argentum in thesauros tuos, in multitudine sapientie tue et in negotiatione tua multiplicasti divitias tuas, et elevatum est cor tuum in divitiis tuis, propterea hec dicit dominus deus: Quia dedisti cor tuum quasi cor dei, ecce ego adducam super te alienigenas, fortissimos gentium, et evaginabunt gladios suos super pulchritudinem sapientie tue, et polluent decorem tuum, detrahent te in lacum, et morieris morte interfectorum in corde maris. Numquid dicendo dices: Deus ego sum, coram interficientibus te? Tu autem homo es et non deus, et tradentur in manu interfectorum alienigenarum, in manu enim mea locutus sum, ait dominus deus. Et factum est verbum domini ad me dicens: Fili hominis, sume lamentum super regem Tyri, et dices ei: Hec dicit dominus deus: Tu signaculum similitudinis, plenus sapientia et perfectus decore, in deliciis paradisi dei fuisti, omnis lapis pretiosus operimentum tuum, sardius, topazius et jaspis, chrysolithus, onix et beryllus, sapphirus, carbunculus et smaragdus, aurum opus decoris tui et pulchritudinis tue in die qua conditus es, preparata sunt. Cum cherub extento et protegente te posui, in monte sancto dei fuisti, in medio lapidum ignitorum ambulasti, perfectus in viis tuis a die conditionis tue donec inventa est iniquitas in te. In multitudine negotiationis tue repleta est iniquitate tua, et peccasti, et ejeci te de monte dei, et perdidi te, cherub protegens de medio lapidum ignitorum. Elevatum est cor tuum in decore tuo, perdidisti sapientiam tuam in pulchritudine tua, ego dejeci te in terram, coram regibus dedi te ut videant te. In multitudine iniquitatum tuarum in iniquitate negotiationum tuarum polluisti sanctificationem tuam, et educam ignem de medio tui, ipse devorabit te, et dabo te in cinerem super terram in conspectu omnium videntium te. Et pavebunt omnes qui te noverunt in populis super te, pavor factus es, et non eris usque in sempiternum. Et factum est verbum domini ad me dicens: Fili hominis, pone faciem tuam contra Sidonem, et vaticinare de ea, et dices: Hec dicit dominus deus: Ecce ego ad te Sidon, et glorificabor in medio tui, et scient quia ego dominus, cum fecero in ea judicia, et sanctificatus fuero in ea. Et mittam in eam pestilentiam, et sanguinem in plateis ejus, et corruent interfecti in medio ejus gladio super eam per circuitum, et scient quia ego dominus. Et non erit ultra domui Israel spina amaritudinis, et dolor afflictionis ex omnibus circumjacentibus eis qui detrahebant eis, et scient quia ego dominus deus. Hec dicit dominus deus: Cum congregavero domum Israel de populis in quibus dispersi sunt, et sanctificatus fuero in eis coram gentibus, et habitabunt in terra sua quam dedi servo meo Jacob, et habitabunt in ea confidenter, et edificabunt domos, et plantabunt vineas, et habitabunt in fiducia, cum fecero judicia in omnibus circumjacentibus eis de detrahentibus eis, et scient quia ego dominus deus eorum.

C. XXVIII.

Et factum est verbum domini ad me dicens: Fili hominis, dic principi Tyri: Hec dicit dominus deus: Eo quod elevatum sit cor tuum, et dixeris: Deus ego sum, et in cathedra dei sedi in corde maris, cum sis homo et non deus, et dederis cor tuum quasi cor dei, ecce sapiens tu es super Danielem, omne absconditum non obscurabit te, in sapientia tua et in prudentia tua fecisti tibi divitias, et dedisti aurum et argentum in thesauros tuos, in multitudine sapientie tue et in negotiatione tua multiplicasti divitias tuas, et elevatum est cor tuum in divitiis tuis, propterea hec dicit dominus deus: Quia dedisti cor tuum quasi cor dei, ecce ego adducam super te alienigenas, fortissimos gentium, et evaginabunt gladios suos super pulchritudinem sapientie tue, et polluent decorem tuum, detrahent te in lacum, et morieris morte interfectorum in corde maris. Numquid dicendo dices: Deus ego sum, coram interficientibus te? Tu autem homo es et non deus, et tradentur in manu interfectorum alienigenarum, in manu enim mea locutus sum, ait dominus deus. Et factum est verbum domini ad me dicens: Fili hominis, sume lamentum super regem Tyri, et dices ei: Hec dicit dominus deus: Tu signaculum similitudinis, plenus sapientia et perfectus decore, in deliciis paradisi dei fuisti, omnis lapis pretiosus operimentum tuum, sardius, topazius et jaspis, chrysolithus, onix et beryllus, sapphirus, carbunculus et smaragdus, aurum opus decoris tui et pulchritudinis tue in die qua conditus es, preparata sunt. Cum cherub extento et protegente te posui, in monte sancto dei fuisti, in medio lapidum ignitorum ambulasti, perfectus in viis tuis a die conditionis tue donec inventa est iniquitas in te. In multitudine negotiationis tue repleta est iniquitate tua, et peccasti, et ejeci te de monte dei, et perdidi te, cherub protegens de medio lapidum ignitorum. Elevatum est cor tuum in decore tuo, perdidisti sapientiam tuam in pulchritudine tua, ego dejeci te in terram, coram regibus dedi te ut videant te. In multitudine iniquitatum tuarum in iniquitate negotiationum tuarum polluisti sanctificationem tuam, et educam ignem de medio tui, ipse devorabit te, et dabo te in cinerem super terram in conspectu omnium videntium te. Et pavebunt omnes qui te noverunt in populis super te, pavor factus es, et non eris usque in sempiternum. Et factum est verbum domini ad me dicens: Fili hominis, pone faciem tuam contra Sidonem, et vaticinare de ea, et dices: Hec dicit dominus deus: Ecce ego ad te Sidon, et glorificabor in medio tui, et scient quia ego dominus, cum fecero in ea judicia, et sanctificatus fuero in ea. Et mittam in eam pestilentiam, et sanguinem in plateis ejus, et corruent interfecti in medio ejus gladio super eam per circuitum, et scient quia ego dominus. Et non erit ultra domui Israel spina amaritudinis, et dolor afflictionis ex omnibus circumjacentibus eis qui detrahebant eis, et scient quia ego dominus deus eorum.

Et nō erit vltra fiducie domui Israel vt reducat iniquitatē memorie earū cū secuti fuerint eos. Et scient quia ego dominus deus. Hec dicit dominus deus: Post annos quadraginta congregabo domum Israel de populis in quibus dispersi sunt, et sanctificabor in eis coram gentibus, et habitabunt in terra sua quam dedi servo meo Jacob, et habitabunt in ea confidenter, et edificabunt domos, et plantabunt vineas, et habitabunt in fiducia, cum fecero judicia in omnibus circumjacentibus eis de detrahentibus eis, et scient quia ego dominus deus eorum.

C. XXVII.

Et factum est verbum domini ad me dicens: Tu ergo fili hominis: assume super tyrum lamentum, et dices tyro que habitat in introitu maris, negotiationi populorum ad insulas multas. Hec dicit dominus deus. Tu tyre dixisti: Perfecti decoris ego sum: in corde maris sita, edificatores tui consummaverunt decorem tuum. Abietibus de Sanir extruxerunt tibi omnem compaginem navium tuarum, cedrum de Libano tulerunt ut facerent malum super te, de quercubus Basan dolaverunt remos tuos, dispositionem tuam ebore includentes in dentibus eburneis de insulis Italie. Byssus cum varietate de Egypto texta erat ut esset tibi in signum, hyacinthus et purpura de insulis Elisa facta sunt operimentum tuum. Habitatores Sidonis et Aradii fuerunt remiges tui, sapientes tui, tyre, facti sunt in semetipsis gubernatores tui. Senes Gebal et sapientes eius fuerunt in te institores tui, omnia vasa maris et nautæ eorum fuerunt in negotiatione tua. Viri Persis et Lydii et Libyes fuerunt in exercitu tuo, viri bellatores tui, scutum et galeam suspenderunt in te, ipsi dederunt decorem tuum. Filii Aradii cum exercitu tuo erant super muros tuos per gyrum, et Gammadim in turribus tuis erant, pharetras suas suspenderunt in muris tuis per gyrum, ipsi consummaverunt pulchritudinem tuam. Carthaginenses institores tui propter multitudinem cuncte divitie manabant in manibus tuis, argentum, ferrum, stannum et plumbum dederunt in nundinis tuis. Grecia et Thubal et Mosoch ipsi negotiatores tui, mancipia hominum et vasa ærea dederunt negotiationi tue. De domo Thogorma equos et equites et mulos dederunt in nundinis tuis. Filii Dedan institores tui, insule multe institores manus tue, dentes elephantini et ebenus munera tua. Syria institor tuus propter multitudinem operum tuorum, smaragdum et purpuram et polymitum et byssum et coralium et pretiosum dederunt in nundinis tuis. Juda et terra Israel ipsi negotiatores tui, in frumento Minnith et Phannag et mel et oleum et resinam dederunt negotiationi tue. Damascus institor tuus propter multitudinem operum tuorum, in multitudine omnium divitiarum, in vino pingui et lana tonsili. Dan et Javan et Mosel in nundinis tuis dederunt, ferrum ductile et cassia et calamus in negotiationibus tuis fuerunt. Dedan institor tuus in vestimentis ad sedendum, et in tapetibus. Arabes et universi principes Cedar ipsi negotiatores manus tue, in agnis et arietibus et hircis in hoc negotiatores tui. Negotiatores Saba et Regma ipsi negotiatores tui, in primitivis aromatum et in omni lapide pretioso et auro dederunt negotiationi tue. Haran et Chenne et Eden negotiatores Saba, Assur, Chelmad negotiatores tui. Hi negotiatores tui in universis rebus in vestimentis hyacinthinis et polymitis et in thecis pretiosis vestimenta tua, in funiculis torti et bene ligati in negotiationibus tuis. Naves maris in navigio tuo erant, et repleta es et honorificata nimis in corde maris. In aquis multis adduxerunt te remiges tui, ventus vehemens contribulavit te in corde maris. In die ruine tue cadent divites tui in corde maris, et navigia tua et omnis multitudo tua que est in medio tui, in die ruine tue. Ad sonitum clamoris gubernatorum tuorum commovebuntur suburbana, et descendent de navibus suis omnes tenentes remum, nautæ et universi gubernatores maris, et de navibus exibunt, et stabunt super terram, et audient super te vocem suam, et clamabunt amare, et ponent pulverem super capita sua, et in cinere conspergentur. Et radent calvitium pro te, et accingentur cilicio, et plorabunt te in amaritudine animarum suarum amaritudine luctus. Et assument super te in fletibus suis lamentum, et plangent te: Quæ est sicut tyrus, quasi que conticuit in medio maris? Quia exercitus tuus de mari, negotiationes tue, populos multos saturasti, de multitudine divitiarum tuarum et negotiationum tuarum ditasti reges terre. Nunc contribulata a profundis maris, naufragium tuum et omnis multitudo tua in medio tui cecidit. Omnes habitatores insularum obstupescent super te, et reges eorum horrore contabescent, conturbati sunt vultu. Mercatores gentium sibilaverunt super te, pavor factus es, et non eris usque in sempiternum.

C. XXVIII.

Et factum est verbum domini ad me dicens: Fili hominis, dic principi Tyri: Hec dicit dominus deus: Eo quod elevatum sit cor tuum, et dixeris: Deus ego sum, et in cathedra dei sedi in corde maris, cum sis homo et non deus, et dederis cor tuum quasi cor dei, ecce sapiens tu es super Danielem, omne absconditum non obscurabit te, in sapientia tua et in prudentia tua fecisti tibi divitias, et dedisti aurum et argentum in thesauros tuos, in multitudine sapientie tue et in negotiatione tua multiplicasti divitias tuas, et elevatum est cor tuum in divitiis tuis, propterea hec dicit dominus deus: Quia dedisti cor tuum quasi cor dei, ecce ego adducam super te alienigenas, fortissimos gentium, et evaginabunt gladios suos super pulchritudinem sapientie tue, et polluent decorem tuum, detrahent te in lacum, et morieris morte interfectorum in corde maris. Numquid dicendo dices: Deus ego sum, coram interficientibus te? Tu autem homo es et non deus, et tradentur in manu interfectorum alienigenarum, in manu enim mea locutus sum, ait dominus deus. Et factum est verbum domini ad me dicens: Fili hominis, sume lamentum super regem Tyri, et dices ei: Hec dicit dominus deus: Tu signaculum similitudinis, plenus sapientia et perfectus decore, in deliciis paradisi dei fuisti, omnis lapis pretiosus operimentum tuum, sardius, topazius et jaspis, chrysolithus, onix et beryllus, sapphirus, carbunculus et smaragdus, aurum opus decoris tui et pulchritudinis tue in die qua conditus es, preparata sunt. Cum cherub extento et protegente te posui, in monte sancto dei fuisti, in medio lapidum ignitorum ambulasti, perfectus in viis tuis a die conditionis tue donec inventa est iniquitas in te. In multitudine negotiationis tue repleta est iniquitate tua, et peccasti, et ejeci te de monte dei, et perdidi te, cherub protegens de medio lapidum ignitorum. Elevatum est cor tuum in decore tuo, perdidisti sapientiam tuam in pulchritudine tua, ego dejeci te in terram, coram regibus dedi te ut videant te. In multitudine iniquitatum tuarum in iniquitate negotiationum tuarum polluisti sanctificationem tuam, et educam ignem de medio tui, ipse devorabit te, et dabo te in cinerem super terram in conspectu omnium videntium te. Et pavebunt omnes qui te noverunt in populis super te, pavor factus es, et non eris usque in sempiternum. Et factum est verbum domini ad me dicens: Fili hominis, pone faciem tuam contra Sidonem, et vaticinare de ea, et dices: Hec dicit dominus deus: Ecce ego ad te Sidon, et glorificabor in medio tui, et scient quia ego dominus, cum fecero in ea judicia, et sanctificatus fuero in ea. Et mittam in eam pestilentiam, et sanguinem in plateis ejus, et corruent interfecti in medio ejus gladio super eam per circuitum, et scient quia ego dominus. Et non erit ultra domui Israel spina amaritudinis, et dolor afflictionis ex omnibus circumjacentibus eis qui detrahebant eis, et scient quia ego dominus deus eorum.

Hic legimus duplē: altera pphetē: altera ecclesiē. Interpretatio vo-
cū. Et dabo vitis. Pro. In manu tua pōt gladiū vt sub
verbi edom. q nā ois tua t furor. q intrigat vindictā tuā ad hoc p
ficiā: vt struat dominū tuā. vel: iacob diligēdo eū aut odio ī a. Diligit
ans iacob qz caruit. i terrenā lapidatione. Ille mercē acā-
per. Petra. n. iuxta ca
stra t post ingressū ipōrū vi
ctoriā. ante fuit vitra.
deinde virtutes q̄ vi
ria fuerunt. Eccl. n.
hois appellēt ēt ad ma
jestā a puericia ecclesiā
adscitā. mātra eius
ecclesia. vel: Dicta q̄
intelligitur. ignorantiae
meae ac memoriae. Et
nerabili q iacob primā
accepit ordinationē: eius
filiabꝰ. i. ad exemplū ēt
dc eo: Berue ergo fra-
tris tui. vt possīt caro
tua tua fiducia fuerit t
ossa tua ad caro ēt dōi
stat t pharisea irridear ī
iudea. Pro eo q.
Lp. Post illos duos. t
modo. t ter. qui t ipsi
fuerūt pharisei per loth t
eius populo israel. t do
mui iude cognōsce fact
aut: venit ad philistiim
qui sunt ī littore t finiti-
mi mari: Philistiim
pcipue cadētes. q de au-
ro babylonia calice in
ebrietāt fruūt t toto alo
insultāt veterum inimici
suoꝝ contra israel recor-
dātiōe quāꝫ a dei popu
lo diuisi sunt. cū q dño
dicat: Mihi vltionē t
ego r. Ipse vindicat ī
pōitos veteres inimicitiā-
as. Palestinos.
Pro. Ex. alienos
sū ēt alienigenas trādit
scripturā generali: nolē
tēs ī q nō sunt de gre

Nicolaus

a Per manū ppti mei
dīt. Hoc fuit pe macha
beoꝝ q illatos expugna
uerunt. i. Mach. v. ca.
b Pec. piat. hic pphetat
ur ō philistheos q tēp
fuerunt inimici iudeoꝝ.
vt pz ex libris Josue Ju
dicū t Regū. c Et vl
ti. ē sīt to. alio tū iudeos
q̄ maxīa bibliē occidit
d Et ignitos int. ve. t.
addīdo ad inimicitias
q̄s habuerūt philistei cō
tra iudeos a principio in
exitus eoꝝ: i terrā pmis
sionis. e Et pāi re. ma.
re. i. regiōis philistiim
q̄ sita ē sup mare medi
terraneū.

C. XXVI.

Z Factū ē. Hic pōs pphetat, ptra tyrū pōs diuīde. i. ptra ty-
e rios t egyptios q̄ multos molestias iudeis inulerāt. q̄ tyrij erant
pplq iudeis a pte aquilonis. egyptij ēo a parte austri. sic ē diuidē
da tota pro. q̄ pōs pphetat ptra tyrū. secūdo ptra egyptū ca. xxix. Pri
ma diuidit ī tres ēs tyri cū destructiōe tyri. t Si ille ca. t duob⁹ sequē
tibus. Pacta ait ca. diuidit ī duas pres. q̄ pōs pontif cū destructiōe.
secūdo ibpor admiratiōe. ibi: Hec dicit. Pōs i duas. q̄ pōs pontif tyri
destructiōi ēt denarratoria. secūdo effectua. ibi: Ex hac vocē. Circa pmū
dicēdū q̄ ciuitas hūiꝰ fuit valde nobilis t famosa. vt pz q̄ ibi. Rex. q̄ ta
rsis lusitia moti. t de destructiōe ciuitat. t ppli gauīi. pp q̄ meruerunt a
deo pdā t magie q̄ salomō t hyrā rex tyri fuerūt adiuīct valde amici. ibi
Rex. v. pōs igit pontif ipe hui⁹ tractatōis. cū dicit: Et factū ē i. xi. āno. i.
tr āno gratiōis iesu chri. g Pōs mēsa. i. pria die. h Pro eo q̄ di. tyr⁹
i. Ihērusalem tyri de hirīs destructa p chaldeos. i Euge. interiectio ē gau

F duobus quē expugnationem fecerūt
F pphetē. F cum ne ausa fe vlci fuerīt
F ante quē ciuitatem vendicauit

F populus meus
F meam expletā indigna-
cōem iuxta ira meam. t furoꝝ
F ultus. i. fuit

meū. Et scient vindictam meam
F seu adonay dominus

dicit dñs deus. Hec dicit domi
nus deus. Pro eo q̄ fecerunt
palathini vindictā. t vlti sē sunt
toto alo. interficientes t implē
tēs inimicitias veteres. Propte
rea hec dicit domin⁹ deus. Ecce
F in exterminium interfectoꝝ

ego extendā manū meam super
palestinos. t interficiā interfecto
F qui falsa iurabant sacrificia

res. Et pdām religas maritime
regiōis. faciamq̄s in eis vltiōes
F qui ruinam sibam habebat misericordiā: quia fi
lius ei⁹. F palestini.

magnas. arguēs in furore. t sci
F qui potuit ipe mederi

ent qua ego dñs. cū ōdero vin
dictā meā sup eos.

C. XXVI.

Z Factū ē in vndeci
e mo anno primā mensis
factus ē sermo domi
ni ad me dicens: Fili hominis.
F infelicitas ciuitatis gaudens F capra

pro eō q̄ dixit tyrus ō hierusalē
F quasi ego portum habeo tutissimum

euge cōfracte sūt porte populo
F illa capra F multitudo. i. quę illius regebatur ar-
bitrio F illa ciuitas

rū. cōuersā ē ad me: implebō:
F que ante plena F quia hec. Ezechi

deserta est. Propterea hec dicit
F quasi perditus ē F ego per diuersos. sed ego ipse

dñs deus. Ecce ego sup te tyre
F babylonios exercitus

t ascēdere faciā ad te gētes mul
multis nationibus.

tas. sicut ascendit mare fluctuās.
F oppugnatione argumentum munitionis

Et dissipabūt muros tyri. t de
F lapidibus F ligna ad edificandū. i.
et etiam pulvis radicitus

struēt turres eius. Et rādas pul
F F qualibet humilitatem et pene nullitatem cum
pauore cernentia

uere eius de ea. t dabo eam in
F F ut ligone exfodiamur in urbe quondam tā
potentissima

lympidissimā petrā. Siccatiō
lagenaꝝ erit in medio maris. q̄
F cuius vere ultricia esse non possunt

ego locutus sum ait dñs deus.
Et erit in direptionē gentibus.
F vbique oppidanis. F plurimis F plurimis

Filiē quoq̄ eius que sūt ī agro
F ubi erant secundum ydolatriam
F qui hic sunt populi

gladio interficiētur. t scīet quia
F quę hic sunt populi

ego dominꝰ. Quiā hec dicit do
F enim

minus dc⁹. Ecce ego adducā ad
F Nabuchodonosor

tyrum nabuchodonosor regē ba
F confusionis F F tēmmuzado populorum F re
gnorum. Lege quibus uerbis hec omnia nobis dabo ſi
ca. nec.

bylōnis ab aglone. regē in regū
cū equis t curribus t equitibus.
F F urbes. i. ciuitatibus et castellis
F animarum angelus pecoris.

t ceteu. populoq̄s magno: Filiā
F F in campo munchi F in littore

as tuas q̄ sūt ī agro gladio iter
F posti F F ac uicinis ruinae imperium.

ficiet. t circūdabit te munitioni
bus: t cōponet aggerē ī gyro. Et clenabit cōtra te clipeū: t
F F qui equidē fore habebat in cognomine

vineās t arietes tempabit ī mu
ros tuos: t turres tuos destruet
F multitudine armaturam suorum.

in armatura sua. Inundatiōne
F fumus. Lege multitudo

equoꝝ opiet te puluis eoꝝ. a so
nitu equitū t rotarū t curruū mo
F opinione.

uebūtur muri tui. Cū ingressus
F ferarum quasi in clivo

fuerit portas tuas: quasi p ītroi
F ceteu ere ferarum virorum.

tum urbis dissipate. Vngulis
F luna Ebusitis est via

equoꝝ suoꝝ conculcabit oēs plate
quę ducit ad meridiem.

as tuas. populū tuū gladio ce-

F. Fabula que equite singitur, nisi imaginem ipso
det. t statūe tue nobiles i terra cor-
ruent ad nichilum redigce

ruent. Et astabunt opes tuas. di
ripiēt negociationes tuas. t de
F in quibus exhibitum

struēt muros tuos. t domos tu
F F quibus exhibitorum murus
F in tantum. i. peccatorum ventus.

as preciosas subuertēt. t lapides
tuos t ligna tua. t pulueꝝ tuū
F ego dño F F quibus in spiritu sanctificandus.

in medio aquaꝝ ponēt. Et quie
F diu latuerat cautecte tuorum

scere faciā multitudinē cātoꝝ tuo
rum: t sonitus cytharaꝝ tuarū
nō audiet amplius: Et dabo te
F F pulsatio. i. cessabit t erit humilius et. Ez. i.

in lympidissimā petrā. Siccatio
F F qui nabuchodonosor a domino traditi. omnino

lagenaꝝ eris. nec reedificaberis ul
subuerte ut. vndecunque traditi fuerunt ne ciuitate nō
tra. qa ego locutus sum ait dñs
blasphemare

deus. Hec dicit dñs dc⁹ de
tyro. Nūqd nō a sonitu ruine
F F quem sacte anime tue predicitur t aliis verisimus
dictus F in oppugnatione nabuchodonosor

F virtutis. i.

tue t gemitu interfectoꝝ tuoꝝ
cū occisi fuerint in medio tui. cō
F qui falsis spebus fecisti naufragium fluctibus

mouebūtur insule. t descendēt
F de throno superbie F F gemitus F qui olim
de sedibus suis ōes principes
in imperio insulis. F omnē gloriā regnādi

maris: t auferēt ecuuias suas: t
F varietate fulgentia F alis.

vestimēta sua varia abijcient. t
F F F tremibunt desuri.

inducētur stupore. In terra sede
F F F tremibunt desuri.

būt: t attonitis sup repētino casu
F ex casu suo pristi pacientes in mundo perpetuū

tuo admirabunt: t assumentes
F flebile carmen super te.

sup te lamētū: dicēt tibi. Quō
F qui prius fabricatores F tutius stetit.

periisti que habitas ī mari. vrbs
F opinione F contra ingressa insula diabolo

inclyta: q̄ fuisti fortis in mari: cuꝝ
F cognitionibus

habitatoribus tuis quos formi
F adorantes F in casa tua

dabāt vniuersi? Nūnc stupebūt

Et nō eris vl. Remitte mihi vt refrigerer priusq̄ abeā. t. a. n. r. ostēdis
in deo nō ē qui sit tua vera et nō ficta. Et requiratur. eo q̄ querentē
querere ea pōt ne: Nō ēt ergo ignotus vindicta. q̄ ex q̄ bona pmissa fugie
rit manū. In sempiternū. i. finalē. ign. ī finē. hoc. i. sine. vsq̄ ad
ce annoꝝ nostroꝝ. i. ipse. ign. annū. Aut nō claudo. post. ign. annos tyrū re
stituendā in tempus.

Rursumq̄. i. i. Aut
plangitur nunc ēt pūgit
tyrus t lamentat. pōgitur
haud. t ignotus eos qui nō
sperāt penitentiā. hierusa
lem ēt ruptici plangit ut
pharisei.

Filiorū. Quoniā de
tyro dc. ad angustias fa
cili refert. qa i multipa
positā ēt: t varias fluxi
bus. hīc ēt pernotationē
suos ecuertisse. hierusa
lem ēt ruptici plangit ut
pharisei.

Filiorū. Quoniā de tyro dc. ad angustias fa
cili refert. qa i multipa
positā ēt: t varias fluxi
bus. hīc ēt pernotationē
suos ecuertisse. hierusa
lem ēt ruptici plangit ut
pharisei.

C. XXVII.

Z Factū ē verbū do
e mini ad me dicens: Tu
ergo fili hois: assume
sup tyrū lamentum. t dices ty-
F F infelix enim fuit cui portus ēt tutissimus
ro que habitat in introitu maris
t de alio veritatis exemplū nauta
negociationi populoꝝ ad insu
las multas. Hec dicit domin⁹ dc
F F bonum quod habes tibi attribuens t decorem
qui tibi. venit de pinu de regionibus
us. O tyre tu dixisti. Perfecti
decoris ego sū: t i corde maris si
F sed hec laudant dei sibi collata bona
F F quasi tali portu quod alienum ēt
ta. Finitimi tui qui te edificaue
runt: impleuerunt decoreꝝ tuū.
F qui t hermon quem montem alij
abiectibus de sanīr extruxerūt te
vocant simeon
cum ōmnibus tabulatis maris

naues ī die pauoris tui. t turba
F fere
bunt insule in mari. cū q̄ nullus
egrediat de te. Quia hec dicit dñs
deus. Cum dedero te vrbes de
solatam sicut ciuitates que non
F F metaphorice: quia ad utilitatē terre ēt.
habitāt. t adducēro sup te ab
F bothum multitudinem F populi multi.

ysum: t opuerint te aque multe
F F de quibus mox adiuuat in interiora terre.

t detraxero te cū his q̄ descēdūt
F inferni. F vis. Cum ruina t stridor domūs

in lacum ād populum sempiter
F in qua mox ambigebat.

nus: t collocauero te in terra no
F vbi nulla fuerunt recordatio

uissima: sicut solitudines veteres
F de quibus iam olim in inferiora terre F inferni.

cū his qui deducūtur in lacum
vt nō habiteris. Pōro cuꝝ de
F ecnera

dero gloriaꝝ in terra viuentiū: t
F pertinēs ad carnem

nihilū rēdigaꝝ te. t non eris. Et
requisita non inuenieris vltra i
F seculum

sempiternū dicit dominus dc⁹.

C. XXVII.

Z Factum ē sermo dñi
e ad me dicens: Tu
ergo fili hois: assume
sup tyrū lamentum. t dices ty-
F F infelix enim fuit cui portus ēt tutissimus
ro que habitat ī introitu maris
t de alio veritatis exemplū nauta
negociationi populoꝝ ad insu
las multas. Hec dicit domin⁹ dc
F F bonum quod habes tibi attribuens t decorem
qui tibi. venit de pinu de regionibus
us. O tyre tu dixisti. Perfecti
decoris ego sū: t i corde maris si
F sed hec laudant dei sibi collata bona
F F quasi tali portu quod alienum ēt
ta. Finitimi tui qui te edificaue
runt: impleuerunt decoreꝝ tuū.
F qui t hermon quem montem alij
abiectibus de sanīr extruxerūt te
vocant simeon
cum ōmnibus tabulatis maris

C XXVII.

t Z Factū ē verbū
e dñi. Hic pōit
filiis cā dicit de
structionis tyri q̄ fuit ni
mis opulēta. vnde tyrij
fuerāt deo ingrati. t i ea
perdita dicuāt. Et dividitur in duas partes. qz
primo describit hoc opu
lentia. secundo oppōsita miseria ibi: In aquis multis: vt oppōsita lux
ria. secundo oppōsita miseria ibi: In aquis multis: vt oppōsita lux

Vere. Aliqn. Rhodius fuit arbitr de fauor tabulario mille ql' mi
nistrat. ¶ De ordine huc pertinente de rhodo mul' scripsit. Aporro' ppter
lentitudē nāuigandi tabulatū modū haud multū ab aliq modo differe
arbitr ipse dubito. Quarū via lacune vel vere' de' vigilaret ql' ea ra
rius pertinet ¶ illuminationē q tantū vsus. Cuerunt de Ma
de. Dixit ubi et balan.
t.t.l.p.m. Dalī ignō
minia interpret. E ne
q fuerit in ¶fundo ma
rio ¶ ignominia potest
obuenire vbi ī remoto vt
ali agebo nauigantes ad
littora pueniuntur.

De insulis italie.
XXVII. De insulis ethen,
quod non in italia vsq
uere ea regione q stricte
Hesperia chronis accipi,
tabili pte illaterē tmē
ligentes.

Et ethem q hesperia
tur pcella. vt plagia ita
boli nō tam interiacet q
pendere ite.

Byssus varia. Cum
fil. Quid habes qd nō ac
cepisti? Quid ergo gloria
ris quasi nō acceperis?

Byssus. Sed vtrūq
qd vtrūq; possencia
dicitur.

Byacinthus. ad aeth
er' celeste h.bet. refert.
purpura ad mare. ō quo
t licet byssus ad terrā pe
qua ert. qd' addit to coc
co bis dato ¶ptōne ve
stimēta tegebat. q̄ quo
clemēta significāt: terra
aer. ignē ¶ aquā. ut qui
bus' ille ola ¶ ibi affirmit
ert' creatos ingrata. ve
ebrietati deo. f.

Habitatores frēo
mis. Hiero. Ex dono venatores. aradii reponūtur. vicin' tyrō superbissi
mi ciuitat. f. q vēro fuit potius ethereta ¶ hec ciues suę ptōpis venato
res. de quor. Alia vtā sicut pulc. c. c. d. l. v. Qui nos legim' venatōrū. l. be
bro ¶ hydrontop. hi leuiores alias vendūt. s. remiges efficiūt. vt deducāt
eas ad naufragia. Sereno ut. Hic. In typō synagogę sonos reprobā
tur. vt cuiq; ifanda. l. typō eccle abel iustice eligit. rsaac hereditatē accipit.
Filiorū quoq; rsaac Iacob iustior nomē simpliciter habitat. Esau seuior
venator ē. ¶ vigor ī labor'. vndecimodo vltra. c. a. o. h. Vbi vero nihil
bonorū mali fecerit: Qui alter eligeret: alter abiceret. Sic in typo synagoge
¶ ecclesie pdicit sonos ¶ allumā iustice. Odo nauis Hiero. Odo nauis
marie. ¶ remigio eay facti sūt ī occidēte occidētes. Sicut ol. ciuitas circū
dāt opes. q̄ secuti sicerūt mat'. f. q̄ ipi' altre secutus. sic hoc loco ma
gnitudē occidētal. q̄ pōti signat. Pontumbri enī nauis ¶ remigio nō p
ficit ad orientē. nec ad orientē homines sūt iuste natūr. ō ad occidētē occidē
tio vtr lumē oritur. vbi sanctaq; ecclia.

Persie. sonantissimi. quoruq

Nicolaus

a Cedri de li. tu liban' mons ē in q̄ crescūt cedri alte. ¶ p ysse multa
nauiū aptę. b Ductores tui in te. in. te. in. tibi eni crescūt quercus fer
tes ¶ latas. ¶ sic apte p remigo faciēdis. c Tabulā tua. i. fidei remigū
q̄ ponunt ¶ nāuigio nauis et vtraq; pte. d Ficerūt ti. ex ebo. dicit
i. de india apportato. e Et stolā. i. bombacinā seu pannū q̄ fidē ī na
uib' ad reponēdū nebia. f De lin. ita. i. de lignis ide apportat. ex ter
ris ysaie trahe q̄ sunt in mari mediterraneo ¶plagie littor' italie. vt corsica
sicilia. ¶ hmōi. g Byssus va. de egy. xxi. f. n. i. vel. f. aūt byssus gen' li
ni candidissimi. de quo fiebāt vele ad facilēdū vela nauiū. h Byacinth'
et pur. de ins. ali. alo dicta. i. maris ionii. de purpura eni ¶ byacinthio cre
bro i ysaia ista. scribit pāni ad facilēdū. Ide optima nauiū. Z calcei solea
et ligacie aceruli sup ista optima ¶dicta q̄ erāt ad decor hirundinis i na
ui. ede alia de mā vili exposita vētis ¶ pluuiis sic in tabernaculo moysi
sup opimēta de cortinis ope vario ¶texte. erāt alia optimēta de pelli⁹
et lana. i. Dix. accessi. q̄. q̄ erat ciuitas sub vbio tyri. k Et arādii.
sic nolueri ab arado sibi ala tyro ¶ponū. l Fuerūt re. tui. i. ducēs remos
vti ysaie. Et remos ducēs eum' duce' i. nauis. Hi eni erāt assueti a puc
rita remigare. ¶ ita melio' fabrē facere. m Sapientes tui tyre. i. valde
erāt i mari. n Facti ē ga. tui. q. ex tribu nepōti salus nauiū. ¶ q̄ fuit
illi fabrē. o Senes byblii. Byblos ciuitas oriēti q̄ p expertā libēā ba
bebāt nauigādi scām. p Vniuersę nau. ad mare. q. gubernabāt nautę par
tē magne nauis' q̄ nō pōt tan
tē appropiquare ter. q Ole na. ma. ol. hyperbole ī ad designādū mūl

er cyrus ebie. vastitio fabricat'. q. subuerso assiage regē medoy babylo
nē capit. Fruit ipe ex ipe terrenis. quoq; rez ordine abrahā cyro capit. Z
hinc ho cū magnificētia ¶ ophēpōna ¶ dāiel. vsq; ī finē. Hiero. Per ī typōnia vel ōpem. Fruit ghanā. Z ruina q̄ hanc
mē. Hiero. Per ī typōnia vel ōpem. Fruit ghanā. Z ruina q̄ hanc
sacros inspicunt. hi frustra ryrū auxiliū policēt. cū ipsamet subuer

† f qi in porta fornicis. fornicationē

crāt in execratu tuo. † Vir bellato
res tui. deprēū ¶ galeam suspen
derunt in te pro ōnatu tuo. Filij
ārady cū exercitu suo erant sup

† ad bella parati. † custodes

muros tuos ī circuitu. Sed ¶ pyg
mei qui crāt in turribus tuis.

† qui in gazophilacio

pharetras suas suspenderunt in
muris tuis p gyr. † Ipsi cōmple

† qui est ethiopia ¶ cetera

uerūt pulchritudinē tuā. Carthā
ginēses negociatores tui. A mul

† vertuntur discipuli

titudine cunctaq; diuitiarū argē
to. ferro. stāno. † plūboq; ¶ple

† aliis vocabulis partibus

uerunt nūdinas tuas. † Grēca ¶
tubal. ¶ mōsoch. ipi istructores tui

† qui porgebant fere

mercatum tuum † de cornibus.
Dēdan ¶ vasa erea adduxerūt

† plurima que quondam hic maxime abundabāt

poplo tuo de domo thogorma:
equos ¶ equites ¶ mulos addu

ti enim bono nature differunt de officiis. de cōtinentia. de opibus ytem
nendis: q̄ ppter sibi ipsis videlicet: ¶ videnti animae hominū quae nec
pereunt: facere habentq; vasa enea quibus munitiuntur atq; simulitu
dinē. quę ingerūt populis tyriū ere. sapplantent falsę doctrine optimę

Tubalybreni. f. vt onētales. vel de occidentis partibus hyspanie. ab hi
bero flumine dicti. Mosoch. Cappadocia. quorum metropolis que
ab augusto cesare post cesarea dicta est vsq; hodie lingua ipsor mazacha
dicit'. Peregrinus adnema ¶ interpretatur. qui scitior non come
dit carnes agni. de quibus: Aduena ¶ mercēnarius non comedent ex eo.

Equos ¶ equi. De quibus: Fallit equus ad salutem. ¶ alibi: dor
mitauerunt qui ascenderāt equos. Et: Melius fieri sicut equus ¶ mulus q̄.
n. c. l. vnde hoech accusatoris ¶ interfectos sacerdotum perfectus malorum
fuit. Dedan. ppria nomē loci. q̄ interpretatur cognatio vt sinū
tudinem diuinorum dogmatum in hereticis cognoscamus. Et iuxta
Dedan indie regio vel ydumeorum.

De Ivra

tudinē nauiū ¶ nautarū ponti tyri frequētārūt. r Perse. b pōt edifi
cipulēria tyri i quarto bellico. cuiratis eni ¶ regna ytia durare nō possunt
nisi hēant validos bellatores q̄ huiusmō² reficiūt. ō vt: Perse. i. hyst.
tibi erāt optimi sagittatores. s Lypos ¶ ga. fu. l. te. vt i ppria pōsint
se armare. t Pro ot. nus. ō eni erat ad gliay ciuitatē ¶ terrat aduersa
rios. v Filii aradii. i. boles de arado ifusa. x Sy ¶ pr. boles ītē
cubital magnitudo. Dicit nō ō cypriotes aliq; q̄ erāt optimi sagitta
tores. ly eni pus: ¶ nō ad defensionē ciuitat' in turribus ponebant. f nō
fēbāt. q̄ i tā pauo corpe erāt virt' ad efficacē sagittādū: nec ea ratiōe q
pugnāt ī greca ¶ vtr ī pte ab eis defendē. nō mul' vt q̄ tm ponebant
ad decorationē fortitudo tyri. q. n. f. nō ēnt ibi alii pugnatores pōsint
nō refellē aduersarios. f. ti. Regi. v. fm vnā opinionē aut ¶ claudi supra
pontus hierō fuerūt positi ad illudādū vē. ac ī vicinē. illi soli possūt dici
de ciuitatē ī te. nō fabulē: y Ist cō. pul. rui. i. expīlā ofendāt tui fines
tudinē. z Carthaginēses. ō obtinēt expulēria tyri in exercitu mercatuq;
Vbi nota q̄ p mercatores ista q̄ adoldāt i vna nota ¶ vsq; cētē ad alia
deportant vbi care vēdāt: ¶ sic intelligēdū ē de tribus inferi⁹ notatis q̄ bona
ibi adducūtur pontibus' ad nūdinas tyri vbi mercatores de diuersis na
tiōib' conuenēbāt. nō vt: Carthaginēses negociātes pontice diuersis metallis
adnūdinas tyri. Erat aūt carthago ciuitas magna affrice capitalis.
a Dicta i. tua. hispania. b Et mosoch. i. cappadocia. c Ipi. i. boles
de illi. tribu nati. d Institores tui. i. mercatores sic de. q̄ illic mercāt' vē
dūdo ¶ emēdo. e Modipta. i. pace ¶ amicitiae venales. f Deco.

thogorma

De Ivra

Ebarmoth. ¶ iudea. cardacy. f. de quibus q̄ mitteni sēd habentes
¶ adiget colonie fumidus illud. Et mutabit ethiopia pelleo suum.
Syrus. ad. f. q̄ interpat' creticus q̄ tunet loquentis pmixtus fiet
fidissim fatti notis. Sertū. Hiero. ¶ quo in bestio ranoth. quod i
terpretat' vitio mentis. Et tacui oga ventura ad intentum properant.

Arabia ¶ vni. Hiero. Arabia vehem' ardor tenebat. ¶ tribunal ip
so ardore ¶ aspectu hostis quasi imolatur alicui⁹. ¶ de ardore ¶ tribula
tione dicitur. Aram. f. ex duobus. i. de mundo ¶ de ardore. Sublata
figuralit. q̄ quoq; tota simul bellis sperantes deq; salute pertulit ma
gnū tyri exercitus. Ebdomach. ad vindictā tenax. Hiero. Ebdomach. f. qui ve
hemēs ad vindictam tyri vt ysaias loquit. Ebdomadarius. f. qui ve
ro ¶ septenarium ordine ¶ ebdomadā
cū vniuersis pannis' arcmatib'

† lapis.

¶ lapide pactioso. ¶ auro qui pro

† nobilem gemmā habēt ex qua ornāt ¶ ydolū q̄ ibi colūt ¶ ex qua fabrice mētes ¶ sarpe lectio gemma.

posuerūt in merratu tuo. Bran

† preparatio † ordine † mendacium

¶ chēne ¶ eden negociatores tui
Saba. assur. chelmach vēdito

† fabri. † hyperborei. † africani

res tui. ipi negociatores tui. ml

† fortitudo. mercatorum. pro fortitudine. quę ibi

tiphariā ī vasculis bracidi ¶ po
lymitarum gazarūq; pretiosaq.

† pecuniam.

q̄ obuolute ¶ affricte erant funi

† lex egyptior

bus. cedros quoq; bēbāt in ne

† in bestio ranoth.

gociatiōib' tuis. Naues marie:
principes tui i negociatōe tua: ¶ re

† quia nobilium mos fuit non parce

plete ce. ¶ glorificāta † nimis in
corde maris. In aq̄ multis adduc

† † fabricatores de quibus ignoratio hodie remanet. vel

rūt te remiges tui. Ecce † au
ster cōtriuit te. In corde maris

si dicam de quo q̄ me ipsa vel ex magnitudine q̄ ignoro

diuitie tue ¶ thesauri tui. ¶ multi

† fabrorū ¶ artificū

plex instrumentū tui. Naute tui

† magna. ter. pelagus. hystrię. qđ indicant ipi pelagi

¶ gubernatores tui q̄ tenebant
suppellectilē tuā. ¶ populo tuo p

† pene hystrionum

crāt. viri quoq; bellatores tui q

† † vulgat. † locupletissimus.

crāt i te. cū vniuersa † multitudic

† quasi ebrii.

tua que est i medio tui. ioidēt in

† medio † nauali † habitū † mediocri.

corde maris in die ruine tue. Al so

† in calamo † de quibus post loc
uentum.

nitū clamoris gubernatorū tuor

ad consummationem seculi pertinet atq; nauis agitur.

De Ivra

ctis fidelis pāni hyacynthini coloris ¶ pāni multicolaris q̄ vestit ē pelyni
et a polyno q̄ ē pinnaculus ¶ mitre gutta. i Colores ipg vt. et ad vsus
druso tyri nō tñ apostolē q̄ mare pāni. ¶ cetera ī. dicta. k cili lyma et
druna. v Et replentus. multis plenitus. x Et glorificata vt. f. i. de
uata i lingua. ppter sūi difficultē ¶ quasi incognoscibil. y In medio
mui. Hic ostēt ponit' ipsius tyri sequēs miseria. ¶ desolatio ī medio pon
pelo ponit' ipsius tyri destructio. z' alioq; populo. Ide. A. semiu. Circa pri
mū desertū destructio tyri sub methaphora nauis ī medio mari crāt. ¶
tempestate surgēte cōtrarie ¶ nauis in q̄stionē pōtē ¶ bonis spoliatē
¶ b ēpō vt: In aqs multis. i. in populis multis ¶ nationibus magnis. c Adiuuerūt te
re. tui. i. rectores tui p ignorātiam eay ¶ ingressū eay ¶ tyri vbi erāt fuere. i. precipitaca
a Vbios au. i. Corcyrie chelmoy q̄ cōpat auctor ea q̄ scribit ī epistola
sua. b Cōtexit te. i. cōtexit te ingressū de futuro p modū pterit. pro
pheticē scribitur. c In cor. xi. Jux chaldei quod pleriq; erant tyri vbi
bueret regulus fuit. d Planc tui. i. gubernatores. ppli. e Qui scut.
sapi. i. custodes regimē. f Viri ḡp xi. Jud tui defensores. g Et alij
i cor. ma. absoptū a chaldeis. b Ab. Hic ostēt ruinā alioq; ciuitat
¶ cet. ma. absoptū a chaldeis. b Ab. Hic ostēt destructionē tyri vel ciuitat q̄ hoc modo
fio: mīt cui ppria habitatio destructionē tyri vel ciuitat q̄ hoc modo
uicā ciuibus vt vicini ē. ¶ q̄ timebāt illā vt maiores patri a chaldeis ¶ ef

Et tu fili hois pfer terre duci tyri: z dices ei. Hec dicit dñs deus. Eo q̄ eleuatus est cor tuū: z dixisti: deus ego sum: z in cathedra dei sedi in corde maris: cū sis hō z non deus: z dedisti cor tuum quasi cor dei. Ecce sapiens tu es daniele: omne secretum non est absconditū a te. In sapientia z prudentia tua fecisti tibi fortitudinem: z acquisisti aurum z argentū in thesauris tuis. In multitudine sapientie tue: z in negotiatione tua multiplicasti tibi fortitudinē: z eleuatū est cor tuū i robore tuo. Propterea hec dicit dñs deus. Eo q̄ eleuatum est cor tuū quasi cor dei. ideirco ecce ego adducā sup te alienos robustissimos gētiū. Et nudabunt gladios suos sup pulchritudinē sapientie tue: z polluent decorē tuum. Interficient z detrahēt te: z morieris i interitu occisoꝝ i corde maris. Nunquid dices loqueris. deus ego sum coram interficientibus te: cū sis homo z nō deus? In manu occidentū te mortē icircuncisoꝝ morieris in mānu alienoꝝ quia ego locut⁹ sum ait dñs deus. Et factus est sermo dñi ad me dicēs: Fili hominis: leua planctum sup regē tyri: z dices ei. Hec dicit dñs deus. Tu signaculū similitudinis. plen⁹ sapientia z perfectus decore. In deliciis paradisi dei fuisti. Omis lapis pretiosus operimētū tuū. Sardius topazius z iaspis: chrysolithus z onix z berillus: saphyrus carbunculus: z smaragdus. Aurum opus decoris tui. z foramina tua in die qua conditus es parata sunt. Tu cherub extētus z protegens: z posui te i monte sancto dei: in medio lapidum ignitorum ambulasti: perfectus in viis tuis a die cōditionis tue: donec inuenta est iniquitas in te. In multitudine negotiationis tue repleta sunt interiora tua iniquitate: z peccasti de monte sancto dei z perdidit te cherub protegens de medio lapidum ignitorum. Et elevatus est cor tuū i decore tuo. Perdidisti sapientiā tuā in decore tuo in terram proieci te. ante faciem regum dedi te vt cernerēt te. In multitudine iniquitatum tuarum z iniquitate negotiationis tue polluisti sanctificationē tuas. Educam ergo ignē de medio tui: qui comedat te: z dabo te i cinerem super terram in conspectu omnium videntium te: omnes q̄ viderint te in gentib⁹: obstupescēt sup te. Nihil factus es: z nō eris in perpetuū. Et factus est sermo domini ad me dicens: Fili hois pone faciem tuam contra sidonē z pphetabis de ea z dices: Hec dicit dominus de⁹. Ecce ego ad te sidō z glorificabor i medio tui Et scient quia ego dominus: cum fecero in ea iudicia z sanctificar fuero in ea. Et immittam in ei pestilentiā z sanguinē in platcis eius. gladio p circuitum. z sciēt quia ego dominus. Et si erit vltrā domui

israel vltra aculeus amarus: z dolor pessimus ex omnibus circuitibus suis qui despexerunt eos. z scient quia ego dominus deus. Hec dicit dñs deus. Post annos quadraginta congregabo domum israel de populis in quibus dispersi sunt: z sanctificabor in eis coram gentibus. z habitabunt in terra sua quam dedi seruo meo iacob. z habitabunt in ea confidenter: z edificabunt domos: z plantabunt vineas: z habitabunt in fiducia cum fecero iudicia in omnibus circuitibus eorum de his qui despexerunt eos: z scient quia ego dominus deus eorum. C. XXIX. Anno decimo mense decimo duodecima mensis factum est verbum domini ad me dicens: Fili hois pone faciem tuam contra pharaonem regem egypti: z propheta de eo z de omni egypto. Loquere z dices. Hec dicit dñs deus. Ecce ego ad te pharao rex egypti draco magne qui cubas in medio fluminum tuorum: z dicis. Meus est fluuius: z ego feci memetipsum. Ponam autem frenos in maxillis tuis: z adhesit squame fluminum tuorum cunctis hereditabuntur. Et derelinquam te in deserto tu: z omnes pisces fluminum tuorum in squamis tuis agglutinabuntur. Et cadent in terram: non colligeris: nec congregaberis. Bestiis terre: z uolatilibus celi dedi te in escam. Et scient omnes habitatores egypti quia ego dominus. Eo quod fuerit domus israel fulcimentum harundineum. Quando apprehendebant te manu: confringebaris: z scindebant omnem humerum eorum. Et quando innitebantur tibi: confringebaris: z complicabant omnes lumbos eorum. Propterea hec dicit dñs deus. Ecce ego adducam super te gladium: z interficiam de te hominem z iumentum. Et erit terra egypti in solitudinem: z in desertum. Et scient quia ego dominus. Eo quod dixerit: Meus est fluuius: z ego feci. Propterea ecce ego ad te z ad fluuios tuos: z dabo terram egypti in solitudines gladii: desertum desolationis: z uastabitur a turre syene: z usque ad terminos ethiopie. Non pertransibit per eam pes hominis: z pes iumenti non pertransibit per eam: z non habitabitur quadraginta annis. Et dabo terram egypti desertam in medio terrarum desolatarum: z ciuitates eius in medio ciuitatum desolatarum erunt desertæ quadraginta annis. Et dispergam egyptios in nationibus: z ventilabo eos in regionibus. Quia hec dicit dñs deus. Post finem quadraginta annorum congregabo egyptios de populis in quibus dispersi fuerant. z reducam captiuitatem egypti: z habitare faciam eos in terra phetros in terra natiuitatis sue: z erunt ibi in regno humili. Et erit humilior cunctis regnis: nec extollet se ultra super gentes. Et minorabo eos: ne dominentur nationibus. Et non erit ultra domui israel confidentia: adducens iniquitatem: cum persequitur eos. z scient quia ego dominus deus. Et factum est in anno septimo decimo in mense primo in die mensis factum est verbum domini ad me dicens: Fili hominis: nabuchodonosor rex babylonis seruire fecit exercitum suum seruitute magna aduersus tyrum: omne caput calvum factum est: z omnis humerus depilatus est: z merces non est facta ei: nec exercitui eius de tyro pro seruitute qua seruiuit mihi aduersus eam. Propterea hec dicit dñs deus. Ecce ego dabo terram egypti nabuchodonosor regi babylonis: z tollet multitudinem eius: z diripiet spoliū eius: z auferet prædam eius: z erit merces exercitui eius. Pro terra pro qua seruiuit mihi: dedi ei terram egypti: quia pro me operati sunt dicit dominus deus. In die illa germinare faciam cornu domui israel: z tibi dabo apertum os in medio eorum: z scient quia ego dominus. C. XXX. Et factus est sermo domini ad me dicens: Fili hominis: vaticinare z dices. Hec dicit dñs deus. Ululate. Væ diem. Quia prope est dies: z appropinquat dies domini. Dies nubis erit: tempus gentium erit. Et adducetur gladius in egypto: z erit pauor in ethiopia: cum ceciderint interfecti in egypto: z tollent multitudinem eius: z destructa fuerint fundamenta eius. Ethiopia z libya z lydia: z uniuersum vulgus: z chob: z filii terre fœderatæ cum eis gladio cadent. Hec dicit dñs: z corruent fulcimenta egypti: z destruetur superbia imperii eius. A turre syene gladio cadent in ea dicit dominus deus. Et desolabuntur in terris desolatis: z ciuitates eius in medio ciuitatum desertarum erunt: z scient quia ego dominus: cum dedero ignem in egypto: z cuncti auxiliatores eius atterantur. In die illa egredientur nuncii a facie mea in nauibus: ad conterendam confidentem ethiopiam: z erit pauor in eis sicut in die egypti: quia ecce uenit. Hec dicit dñs deus. Faciam cessare multitudinem egypti in manu nabuchodonosor regis babylonis. Ipse: z populus eius fortissimi gentium adducentur ad disperdendam terram: z euaginabunt gladios suos super egyptum: z implebunt terram interfectis. Et faciam flumina eius aridam: z tradam terram in manu malignorum: z desolabo terram: z plenitudinem eius in manu alienorum. Ego dominus locutus sum. Hec dicit dñs deus. Perdam simulacra: z cessare faciam figmenta de nemphi: z principem de terra egypti non erit amplius: z dabo timorem in terra egypti. Et dissipabo phetros: z ponam ignem in tanis: z faciam iudicia in no. Et effundam indignationem meam super pelusium fortitudinem egypti: z auferam multitudinem de no. Et dabo ignem in egypto: parturiens parturiet pelusium: z no diuidetur: z no ascendet: z in no scindetur. Iuuenes heliopolis z bubasti gladio cadent: z ipsæ captiuæ ducentur. In thaphnis quoque obtenebrabitur dies: cum contriuero ibi cornua egypti: z destruetur superbia imperii eius. Ipsam nubes operiet: z filiæ eius in captiuitatem ducentur. Et faciam iudicia in egypto: z scient quia ego dominus. C. XXX. Et factum est in undecimo anno mense primo septimo mensis factum est verbum domini ad me dicens: Fili hominis: brachium pharaonis regis egypti contriui: z ecce non est appositum ut curetur: ut ponatur fascia ad ligandum: ut conualescat: ut accipiat gladium. Propterea hec dicit dñs deus. Ecce ego ad pharaonem regem egypti: z conteram brachia eius: z quod fortissimum est: z quod contritum est: z auferam gladium de manu eius. Et dispergam egyptios in nationibus: z ventilabo eos in regionibus. Et confortabo brachia regis babylonis: z dabo gladium meum in manu eius. Et contriam brachia pharaonis: z ingemiscet coram eo gemitu interfecti. Et dabo gladium in manu regis babylonis: z extendet eum super terram egypti. Et scient quia ego dominus. Et dispergam egyptios in nationibus: z ventilabo eos in regionibus. Et confortabo brachia regis babylonis: z dabo gladium meum in manu eius. Et contriam brachia pharaonis: z ingemiscet coram eo gemitu interfecti. Et dabo gladium in manu regis babylonis: z extendet eum super terram egypti. Et scient quia ego dominus. Et dispergam egyptios in nationibus: z ventilabo eos in regionibus. Et confortabo brachia regis babylonis: z dabo gladium meum in manu eius. Et contriam brachia pharaonis: z ingemiscet coram eo gemitu interfecti. Et dabo gladium in manu regis babylonis: z extendet eum super terram egypti. Et scient quia ego dominus.

C. XXIX.

In anno decimo. Quia locutus est dñs in tempore illo ad me dicens: Fili hominis: pone faciem tuam contra pharaonem regem egypti: et prophetabis de eo et de egypto uniuersa. Loquere et dices: Hec dicit dñs deus. Ecce ego ad te pharaon rex egypti draco magne qui cubas in medio fluminum tuorum: et dices: Meus est fluuius: et ego feci metipsum. Et ponam frenum in maxillis tuis: et agglutinabo pisces fluminum tuorum tibi squamis tuis. Et extrahám te de medio fluminum tuorum: et uniuersi pisces tui squamis tuis adhærebunt. Et proiiciam te in desertum: te et omnes pisces fluminum tuorum. Super facies terre cades. Non colligeris nec congregaberis. Bestiis terre et volatilibus celi dedite te ad deuorandum. Et scient omnes habitatores egypti: quia ego dñs. Pro eo quod fuisti baculus arundineus domui israel quando apprehenderunt te manu et confracta es: et lacerasti omnem humerum eorum: et innitentibus tibi confractus es: et lacerasti omnes lumbos eorum. Propterea hec dicit dñs deus. Ecce ego adducam super te gladium: et interficiam de te hominem et iumentum. Et erit terra egypti in solitudinem et desertum: et scient quia ego dominus. Pro eo quod dixeris. Fluuius meus est: et ego feci eum: idcirco ecce ego ad te et ad fluuios tuos dabo terram egypti in solitudines gladio dissipatas a turre syenes usque ad terminos ethiopie. Non pertransibit eas pes hominis neque pes iumenti gradietur in ea: et non habitabitur quadraginta annis. Daboque terram egypti desertam in medio terrarum desolatarum: et ciuitates eius in medio urbium subuersarum erunt desolate quadraginta annis. Et dispergam egyptios in nationes: et ventilabo eos in terras. Quia hec dicit dñs deus. Post finem quadraginta annorum congregabo egyptum de populis in quibus dispersi fuerant: et reducam captiuitatem egypti et collocabo eos in terra phatures in terra natiuitatis sue. Et erunt ibi in regnum humile: et inter regna cetera erit humillima. Et non efferetur ultra super nationes et imminuam eos ne imperent gentibus. Et non erit ultra domui israel in confidentia adducens iniquitatem recordationis eius cum persequitur eos: et fugiant et sequantur eos: et sciant quia ego dominus deus. Et factus est in octauo et septimo anno. In primo: in una mensis: factum est verbum domini ad me dicens: Fili hominis: Nabuchodonosor rex babylonis seruire fecit exercitum suum seruitute magna aduersus tyrum. Omne caput decaluatum: et omnis humerus depilatus est. Et merces non est reddita ei neque exercitui eius de tyro pro seruitute qua seruiuit mihi aduersum eam. Propterea hec dicit dominus deus: Ecce ego dabo Nabuchodonosor regem babylonis terram egypti: et tollet multitudinem eius et diripiet spolia eius et auferet prædam eius: et erit merces exercitui eius. Terram pro qua seruierunt ei dedi ei: quia ipsi et exercitus eius operati sunt mihi. Propterea hec dicit dominus deus: Ecce ego dabo Nabuchodonosor regi babylonis terram egypti: et sumet multitudinem eius et diripiet spolia eius et auferet prædam eius: et erit merces exercitui eius. Et et hoc. In die illa. In illo tempore. germinare faciam cornu domui israel: et aperiam os in medio illorum: et scient quia ego dominus.

Nicolaus

Et nō erit ultra domui israel offēdiculum amaritudinis p̄ tribus et fidentes spoliātes eā: bonis suis. a Et cognoscent q̄ nō solū dñs fuit filios israel spoliabilis: sed et egyptum lacerabit: vulnerabit et occidēdo. b Et scient q̄ ego dñs. p̄ captiuitā bonoꝝ q̄ ferā eis. c hoc fuit ipleta i reditu babylonis captiuitatis. nō simile: Dñs congregauerat. d Sanctificabor i eis. i. scī. appareā i eis: literaliter mirabili. d Et habitabunt in terra quam dedi seruo meo iacob. et habitauerunt ibi. f Et ego ero eis in deū. g Et erunt in terra habitationis mee. i. eam habitabunt. h Et habitabunt in ea securi: rectificata habitatione. Et fr. n. samaritani et alii ex⁹ aduersarii exaltauerunt eos malitiose. i Et cognoscent q̄ ego dñs. q̄ post reedificationē murorū edificauerūt domos. et habitauerūt. k Et cognoscent q̄ ego dñs. p̄ iudicia q̄ exercui in eos. l Et cognoscent q̄ ego dñs. p̄ ea. q. ad. eis p̄ea. q. ad. eos. m Et ego reuertar de babylone tyrii egypti et assyrii et ceteri q̄ mecum sunt ad iudeos fuerunt captiuati per regē babylōis: et postea babylōn p cyrū et darij: dati. v. Et post hec p̄ duos annos glō regnauit darius: cyrus et Cambyses vexit populo iudeoꝝ licētā redeūdi in iudeā. vt hī. i. Esdre. i.

a In anno. Hic ezechiel p̄phetat ꝑ egypti: et

b Dixit l duas p̄tes. q̄ p̄mo destructionē egypti demoliat. scdo sup hoc cernit lugubre ducat ea. cpti. Prima l duas. q̄ primo hāc destructionē fecit scdo ad Babylonē adduxit. c. cpti. Prima adhuc in duas. q̄ p̄mo p̄dicat contra regē egypti et eū bellatores. scdo ꝑ eorū auxiliatores ea. seqnti. Prima l duas. q̄ primo vendicat egypti destructio scdo ppli iudaici reductio. ibi: In die illa. Prima adhuc l duas. q̄ p̄mo p̄ dñi cā destructiōe denūciat ea. scdo effectus ibi: Et facta l. Prima adhuc

C. XXIX.

In anno decimo: duodecimo mense. vnā die mensis. Factum est verbum domini ad me dicēs: Fili hominis: pone faciem tuam contra pharaonem regem egypti: et prophetabis de eo et de egypto uniuersa. Loquere et dices: Hec dicit dñs deus. Ecce ego ad te pharaon rex egypti draco magne qui cubas in medio fluminum tuorum: et dices: Meus est fluuius: et ego feci metipsum. Et ponam frenum in maxillis tuis: et agglutinabo pisces fluminum tuorum tibi squamis tuis. Et extrahám te de medio fluminum tuorum: et uniuersi pisces tui squamis tuis adhærebunt. Et proiiciam te in desertum: te et omnes pisces fluminum tuorum tibi. Super facies terre cades. Non colligeris nec congregaberis. Bestiis terre et volatilibus celi dedite te ad deuorandum. Et scient omnes habitatores egypti: quia ego dñs. Pro eo quod fuisti baculus arundineus domui israel quando apprehenderunt te manu et confracta es: et lacerasti omnem humerum eorum: et innitentibus tibi confractus es: et lacerasti omnes lumbos eorum. Propterea hec dicit dñs deus. Ecce ego adducam super te gladium et interficiam de te hominem et iumentum. Et erit terra egypti in solitudinem et desertum: et scient quia ego dominus. Pro eo quod dixeris. Fluuius meus est: et ego feci eum: idcirco ecce ego ad te et ad fluuios tuos dabo terram egypti in solitudines gladio dissipatas a turre syenes usque ad terminos ethiopie. Non pertransibit eas pes hominis neque pes iumenti gradietur in ea: et non habitabitur quadraginta annis. Daboque terram egypti desertam in medio terrarum desolatarum: et ciuitates eius in medio urbium subuersarum erunt desolate quadraginta annis. Et dispergam egyptios in nationes: et ventilabo eos in terras. Quia hec dicit dñs deus. Post finem quadraginta annorum congregabo egyptum de populis in quibus dispersi fuerant: et reducam captiuitatem egypti et collocabo eos in terra phatures in terra natiuitatis sue. Et erunt ibi in regnum humile: et inter regna cetera erit humillima. Et non efferetur ultra super nationes et imminuam eos ne imperent gentibus. Et non erit ultra domui israel confidentia adducens iniquitatem recordationis eius cum persequitur eos: et fugiant et sequantur eos: et sciant quia ego dominus deus. Et factus est in octauo et septimo anno. In primo: in una mensis: factum est verbum domini ad me dicens: Fili hominis: Nabuchodonosor rex babylonis seruire fecit exercitum suum seruitute magna aduersus tyrum. Omne caput decaluatum: et omnis humerus depilatus est. Et merces non est reddita ei neque exercitui eius de tyro pro seruitute qua seruiuit mihi aduersum eam. Propterea hec dicit dominus deus: Ecce ego dabo Nabuchodonosor regem babylonis terram egypti: et tollet multitudinem eius et diripiet spolia eius et auferet prædam eius: et erit merces exercitui eius. Terram pro qua seruierunt ei dedi ei: quia ipsi et exercitus eius operati sunt mihi. Propterea hec dicit dominus deus: Ecce ego dabo Nabuchodonosor regi babylonis terram egypti: et sumet multitudinem eius et diripiet spolia eius et auferet prædam eius: et erit merces exercitui eius. Et et hoc. In die illa. In illo tempore. germinare faciam cornu domui israel: et aperiam os in medio illorum: et scient quia ego dominus.

De lyra

I duas. q̄ primo ponit egypti destructio. scdo eiusdē reparatio ibi: Quia hec dic. Prima l duas fm duplicē cās destructōis egypti: scdā ibi: Pro eo q̄ fuisti. Prima autē fuit nimia superbia: qui ibi ponunt ꝓpa recedentia duas destructiones esse dē: In anno decimo. f. trāsmigrationis ioachi regis iuda. i Una die m. i. pdia die mēsis fr Beda. i. dē Item duobus annis mane dñi ezech. f. phē. k Pone f. t. ꝓ. ad pnciōdā missis a ꝓpto suo senach. l Ecce e. ad te f. destructā. m Draco. pp voluptuat. n Magne. pp ꝓ ceptant. o Qui c. f. sent bitat fr⁹ tuā ciuitatē. p In m. f. f. Ll egypto q̄ nullo irrigat ꝙ mil⁹ pp cū magnitudinē e tre fecūdantes i p̄dā alucio dñi. q Et p. q̄ nimia superbia. r Mōt⁹ f. f. i. obtot l egypto tre fugient aliqui aliquīt recognosco. s Et p. f. i. m. f. i. illicui erebati ꝑ pdā ꝑ regē babylōis. t Et ag. p. f. f. i. ofa bellatores egypti l ꝑ affluxit tibi. v Et ca. vī. q̄ tuā obuiā regi babylōis vsq; ad finem regī egypti. x Et p. te l p. q̄ ti fuit l terfect⁹ a multo pl fuit exercit⁹ x cōz cadauera fm̄lēti ibi iacebāt. y Pro eo. Hic pōit cā p⁹. demerītoria q̄ fuit falsa ꝓmissa quā dēit fidelissie regi fuit. promisit ei auxiliū ꝑ regē babylōis cui ꝑ fidelitate fuit mor⁹ ad vltī q̄dā regi babylōis q̄ cū ꝓpto suo fuit capt⁹ x captiuat⁹ regn egypti ꝑ ipsū ei auxiliū. vt hī Hiere. xxvii. sbocē q̄ dī: Pro eo q̄ fuisti baculus arundineus domui israel. falsā ꝓmissā ei ꝓdēdo. y Dñs a. n. m. ꝓmissio de suo auxilio. a Et c. eodē modo. b Et ia. o. hu. c. Iudith occasio eccli cuius x destructionis cōz. x fuit pena cū dicit: Propterea x. x ps ira et ꝑdicio

tibus eis sup te x cōminut⁹ eo. x dissoluisti oēs renes eoz. Pro eo ꝓpterea hec dicit dominus deus. Ecce ego adducaz sup te gladiū meū x interfaciaz de te hominē x iumentū. Et erit terra egypti i solitudinem: x scīet q: ego dominus. Pro eo q̄ dixeris. fluuius meus ē: x ego feci eaz: idcirco ecce ego ad te x ad fluuios tuos dabo terram egypti in solitudines gladio dissipataz a turre syenes vsqz ad terminos ethiopie. Nō ptrānsibit eaz pes hominis neqz pes iumēti gradietur i ea: x nō habitabitur. xl. annis. Daboqz terraz egypti desertam in medio terrarum desolatarum: x ciuitates eius in medio vrbium subuersarū: x erunt desolate. xl. annis. Et dispergā egyptios in nationes: et ventilabo eos in terras. Quia hec dicit dñs deus. Post finem quadraginta annorum congregabo egyptū de populis in quibus dispersi fuerant: x reducam captiuitatē egypti et collocabo eos in terra phaturos: i terraz natiuitatis sue. Et erūt ibi in regnuz humile: x inter regna cetera erit hūillima. Et nō efferabitur vltra sup nationes et imminuam eos ne imperēt gentibus. Et non erit vltra domui israel confidentia adducens iniquitatem recordationis eius cū persequitur eos: et fugiant et sequantur eos: et sciēt q: ego dominus deus. Et factus est in octauo et septimo anno. In primo: i una mēsis. factū est verbum dñi ad me dicēs: Fili hominis: nabuchodonosor rex babylonis seruire fecit exercitū suum seruitute magna aduersus tyrū. Omne caput decaluatum: x oīs humer⁹ depilatus ē. Et merces nō ē reddita ei. neqz exercitui ei⁹ de tyro p seruitute qua seruiuit mihi aduersum eas. Propterea hec dicit dominus deus: Ecce ego dabo nabuchodonosor regē babylonis terram egypti: et tollet multitudinē eius et diripiet spolia eius et auferet prædam eius: et erit merces exercitui eius. Terram pro qua seruierunt ei dedi ei: quia ipsi et exercitus eius operati sunt mihi dicit dominus deus. Propterea hec dicit dominus deus: Ecce ego dabo nabuchodonosor regē babylonis terram egypti: et sumet multitudinē eius et diripiet spolia eius et auferet prædam eius: et erit merces exercitui eius. Et et hoc. In die illa. In illo tempore. germinare faciam cornu domui israel: et aperiam os in medio illorum: et scient quia ego dominus.

Nicolaus

Et nō ba. xl. anno. Pone f. egyptiis. x q: qui dā fuere hospites israel: heuleri rpe pōēnata ē. x⁹ sabbatizauit sabbata sua p. lx. ānos: x tandez restituta ē captiuitas tuāe tēplīq; subuersio vsq; ad cyrū regē. lxx. annos cōpleuit. Pro etēo cui pōēter. t. p. Dbaturos. que interpretat̄ pauia cōculcatum: vel. f. gaudia q̄ de celo. d. ab hereticis cōculcat⁹ ē. vt cū vt merit ad ecclīas habitēt i pace exaltate. Et erūt. l. t. r. h. semper recordentur quod in egypto extorserunt laterituas elationes. Et scīēt quia. Quasi. hec ola sient vt tertio scīāt egyptii. q̄ ego. d. o. q̄ ideo videt dici. vt cognitio pāmā egyptioꝝ in carne sit. secūda in anima tertia in spiritu. primo sup terrā. scdo milib⁹ hui⁹ p̄sertim finita. tertio post resurrectionē.

Et f. t. ē i vice. Quarte q̄do post annū decimū supiōris sermonis facti vicesimo septimo ān⁹ ponat. x i sequētib⁹ decim⁹ x duodecim⁹ vt i cpmā

Nicolaus

et p̄dicē vsq; ibi: a Dixerunt. Cū i vno termino egypti. b Vsq; ad. t. c. q. fit i oppōita ptē. c Nō p. cū pes ho. x. i. ita pauci erūt ibi q̄ q̄si pro nihilo erūt ꝑ nūeri: dicunt dē ēsse: nullus i. Deo q̄ sīt ibi pauci ꝑ alte respectu nūeri q̄ solet dī cē. cetera ꝑ patet vsq; ibi: d Et vī. egy. i ma. q̄ pōs eoz fuerūt i captiuitate ducti. x multi i seruitutē vēdīti q̄bib⁹ e na vīsib⁹ euāsīa. e Qa hec dicit. Hic ꝑfr destructōē egypti repetit cū dī: Post finē. xl. ānoz congregabo egyptū de populis. f Et col. eos l. t. pha. q̄ l. t. optimo egypti loco. g Et erūt tibi l. re. hō. ita q̄ nō reuertent̄ ad pri stinā pōpā x superbiā. h Vsq; e. vī. do. ibi: Scīētia. l. falsa sīc fuerūt ipe fidelitāe; i Doctus int. idoneū sīt cui fidelitā ad p̄dēdū iuramentū. q̄s fuerat regi babylonis ideo fidēlit: k Vt fu. de ofīo nabuchodonosor. l Et si. e. egyptiōs de eis ꝓfidō. m Et si. q̄ ego dñs. p̄ expientias ꝓdīcio x veracē mea. n Et fa. f. Hic ponit̄ destructīs egypti cā effectuāq; q̄ duplex: vna ꝓncipalis. f. dē. x alia inferior. f. rex babylonie et ei⁹ exercit⁹ x vterq; ibi: i hac parte. ꝓmittit tñ ꝑpa hui⁹ reedificatiōis facte q̄dēliter. ob. Et facta. f. i. gr. x. vī. duo trāsmigrationū ioachi regis iude

publice nos verbis te mendacij calu equi. ꝛ egpto pugione ꝛcidas. Plenissime nam ut hic hystoriā herodot⁹: vbi ꝛ ois egypt⁹ p pagos ꝛ vicos ꝛ castella dedicat. ꝛ nobi ango gētiū ꝛ ppli. ꝛ mētiora ꝛrū p circuitus vlq; ad interiē egyptū. ꝛ latera usq; ad mariū. hybiq; ꝛ arabie ꝓmota vastat. ꝛ ō ubi ne oc ē ꝓtra eū ꝛ ꝛuerge ppli de suo occupet auxilio.

bylōis in terra egypti. ꝛ accipiet multitudinē eius. ꝛ dēpredabit̄ manubias a⁹. ꝛ diripiet spolia eius: ꝛ erit merces exercitui ei⁹ pro opere quo seruiuit aduersus eā. Dedi ei terrā egypti pro eo q laborauerit mihi: ait dñs deus. In die illo pullulabit cornu domui isrl. Et tibi dabo aperturam ore eloquium. ꝓ quod hoc fit vt tum os in medio eoꝝ: ꝛ sciēt q: ego dñs cū aperiēt quasi ego.o.

C. XXX.

Et factū est verbū dñi ad me dicens: Fili hois: ꝓphēta ꝛ dic: Hec dicit dñs dē⁹: Ululate vbe vbe die q: iusta ē dies: ꝛ appropinquat dies dñi: ꝛ dies nubis tēpus gētiū erit: ꝛ veniēt gladius in egyptū: ꝛ erit pauor in egypto cū ceciderit vulnerat⁹ in egypto. ꝛ ablata fuerit multitudo illius. ꝛ destructa fundamēta eius. Ethiopia: ꝛ lybia: ꝛ lydi: ꝛ omnis mixtus: ꝛ chob: ꝛ filij terre federis cū eis gladio cadent. Hec dicit dñs deus: Et corruent fulcientes egyptū: ꝛ descendet superbia imperii eius. A turre syene gladio cadēt in ea dicit dñs deus exercituū. Et desolabunt in medio terrarū desolatarū. ꝛ ciuitates eius in medio ciuitatū desertarū erunt. ꝛ scient q: ego dominus dē⁹: cū dedero ignē in egypto: ꝛ attriti fuerint omnes auxiliatores eius. In die illa egredient nuncij a facie mea i trirēibus ad conterēdā ethiopiā eō fidentiam. ꝛ erit pauor in eis in die egypti. q: ābigz dubio venit: ꝛ ecce venit: Et facia multitudinē egypti i manu nabuchodonosor regis babylonis. Ipse ꝛ populus eius cū eo fortissimi gentiū adducent ad dispdā terrā. Et euaginabunt gladios suos sup egyptū: ꝛ implebūt terrā interfectis. ꝛ faciā flumina eius aridā: ꝛ tradā terrā in manus pessimoꝝ: ꝛ dissipabo terrā ꝛ plenitudinē eius in manu alienoꝝ. Ego dñs locut⁹ sum. Hec dicit dñs deus: Et disperdā idola. Et cessare faciā simulacra de mephis: ꝛ dux de terra egypti nō erit amplius. Et dabo terrorē in terra egypti. ꝛ disperdā terrā phatures. Et dabo ignē i taphnis: ꝛ faciaz iudicia i alexādria. Et effūdaz idignationē meā sup̄ pelusiū: ꝛ disperdā multitudinē alexandrie. ꝛ dabo ignē i egypto. Quali parturiēs dolebit pelusius: ꝛ alexādria erit dissipata: ꝛ in memphis angustie quotidiāe. Iuuenes belyopolē ꝛ bubasti gladio cadēt: ꝛ ipse captiue ducēt. Et in taphnis nichilabit dies. Et nubes obteget eā: ꝛ filie eius in captiuitatē ducent. Et faciam iudicia in egypto: ꝛ scient quia ego dominus. Et factū ē in vndecimo anno in primo mensis: in septima mensis: factum est verbū dñi ad me dicens: Fili hois: brachiū pharaonis regis egypti cōfregi: ꝛ ecce nō alligatum est obuolutū vt restringerēt ei fasciatura: vt ligaret pannis: ꝛ fascia nuam brachium eius fortē sed cōfractum: ꝛ dabo gladiū de manu eius. Et dispergam egyptū i gentib⁹: ꝛ vēntilabo eos in terris Et cōfortabo brachia regis babylonis: ꝛ dabo gladiū meū i manu eius. Et cōfringaz brachia pharaonis: ꝛ gemēt gemitibus interfecti coram facie eius. Et cōfortabo brachia regis babylōis: ꝛ brachia pharaonis cōdent. Et scient q: ego dominus: cū dedero gladiū meū i manuz regis babylōis: ꝛ extēderit eū sup terrā egypti. Et dispgā egyptū i nationes: ꝛ vēntilabo eos i terras: ꝛ scient q: ego dñs.

C Tfactum C.XXXI. est in vndecimo anno

Ezechielis c XXXI

Et disperdā. Dic vltime clausule est malefacta subuertere vt illa in exordio que mentitur imagines veritatis remouet in egypto.

De memphis. que vlg bodie metropolis est sapientionis egypti.

Pharo. Memphis q; etc. Dī sunt qui dicunt frater: fine ejectum fructum de ocio tuo cum ipsi trabem habeant.

In taphnis. Pro claustratione ebollabula hebraicoꝝ siguntur.

In alexā. Que hebraice no. q; sequitur. Anticipationē alexandria vt. fm illud Aggei. Adhuc vnū modicū ē. Quinaq; i nota ventura. s. postea sic vocata sunt: quando eueniet illa dies venit.

Alexādria. Pro. In hebreo no. q; sequitur requies: In eis. fiet iudicia q; in vltionis quietis. fm illud: Domo qđ erat vltionis. i. p. c. b. ꝛ stationis⁹ seruiunt. quoz vnā Iob ait posit requiē. tentationē malignā fugiunt. Alexādria. que hebraice no. ꝛ ob requies. Multi enī sūt q; requiē querūt ꝛ facere fugere leones eburneos: ꝛ comedere lactentes agnos.

In mephis. vñ mythas. vbi apis colebat. vbi apis ēpium ꝛ consulta responsa dabant oracula.

Iuuenes heliopoleos. Pro. Pro hac enī. q; interpretat dolor. bubasti lingua egyptiaca est cupiditas. Dicit ergo q; duobus ꝛ ꝛ vltimis egyptiacis ciuitatibus. q; ꝛ ipsi q; vsq; ad nostra tempora quasi colligunt de ruina dei. omnia scandala: vt mirum in cunctum ligni. vbi erit flens ꝛ stridor dentium.

In tha. nabucho. Pro. cui fuerat traditi sunt ad panitendum. Ipse est enim instrumentum vindictę qui etiam mare eodem accepto: eo q; fauerit in expugnatione tyri egypti multitudinem. vt multi in egypto esse desiderantes quasi semper in ea sunt. Quod autem dicitur in deuteronomio. In. xxx. animabus descenderunt patres vestri in egyptum. Hinc autem facti sūt sicut stellę cęli in multitudine. non exemplum temere multitudinis posuit. sed celestis. que virtutibus fulget.

Et dispergam egyptios in gentibus. Hoc est. Ita dispergam eos vt nullus eorum ad alterum reuertatur. Et ita dispergam eos vt nullus eorum ad alterum reuertatur. Et ita dispergam eos vt nullus eorum ad alterum reuertatur. Et

tertiō mense. vnā mensis. factus
est verbū domini ad me dicēs:
¶ ꝓphetialis q̄ cōsurgat̄ ⁊ alij venient̄ ad
vltā ⁊ ꝓcedāt ad mediū sedētiū cōsurgat.

Fili hoīs dic pharaoni regi egy
pti. ⁊ populo eius. Cui filio fact⁹
es i magnitudie tua? Ecce assur
¶ alia similitudo ejus q̄ ⁊ cedrus. ¶ filii Israel
quasi cedrus i libano pulchēr ra
mis. ⁊ frondibus nemorosus ex
celsusq̄ altitudie. ⁊ iter ꝓdētes
frondes eius altā est cacumen eius.
¶ quasi si ab oriente ad occidentē aqua. n.l. ¶ ad hoc q̄ ea
alta ⁊ habundāt aq̄ rādix ⁊ cyprus. ¶ sup q̄ ad pa
Aquæ nutrierūt illū. abyssus ex
¶ aqua mundi nostre habundantie.
altauit illum. Flumina eius ma
nabāt in circuitu radicum eius:
¶ locus ille e.l.
⁊ riuos suos emisit ad vniuersa
ligna regiōis. Ꝓpterea eleua
¶ videbat eius radix tam multa
ta est altitudo eius sup omnia li
gna regionis: ⁊ multiplicata sūt
arbusta ei⁹. ⁊ elevati sūt rami ei⁹
¶ irrigati. Aquis abyssi ¶ vt ꝓle subiungam sue ei
ꝓ aquæ multis. Cūq̄s extēdisset.
rami ¶ alia q̄ sūt ꝓcerā q̄ de arbore ⁊ ramis ei⁹ ꝓcedūt
vmbras suam. in rāmis eius fe
in ramell eius numero comparant
cerunt nidos oia volatilia celi: ⁊
sub frondibus ei⁹ genuerūt oēs
¶ q̄ sūb vmbraculo eius habitabāt
bestie salt⁹: ⁊ sub vmbraculo
¶ ¶ hec sunt volatilia de bestie. l.
illius habitabat cetus gētiū plu
¶ vt nullus alius q̄ nō eius tegmē vmbraculo: puter
rimarū. Erat q̄s pulcherrim⁹ in
eli q̄ ꝓcerus ⁊ ꝓlixus ⁊ vmbraculo: puter
magnitudie sua. ⁊ i dilatatōe ar
busto⁹ suo⁹. Erat enim radix
illius iuxta aquas multas. Cedri
nō fuerunt altiores illo i paradi
so dei. Abietes nō adequauerūt

¶ Abyssus. Vide ad quā in culpā venisse rogant re sedentes.
Hamath. Hec ciuitas: sicut ibi ⁊ vbi assyrios vt dixi⁹ supra ⁊
mittā. ⁊ alibi. Erat dominus illuc sup vos aquā flumini⁹ fortis.
regem assyriorum ⁊ omnem gloriam eius.

In tantū exc. Pictor. Hoc in ipsa habitantes diuersa ꝓdūt ē.
Hamath. Hec ciuitas: sicut ibi ⁊ vbi assyrios vt dixi⁹ supra ⁊
mittā. ⁊ alibi. Erat dominus illuc sup vos aquā flumini⁹ fortis.
regem assyriorum ⁊ omnem gloriam eius.

In tantū exc. Pictor. Hoc in ipsa habitantes diuersa ꝓdūt ē.
Allū habuit ⁊ multa ꝓdūt ē.
volatilia. scilicet ꝓ diuersa
philosopha ⁊ in hymnis
cōi. hec magis ꝓdūt
tes. Et in q̄b⁹ bestie fere
immisce atq̄ tradūtur
alia q̄b⁹ multitudo gen
tiuz plurimaz ꝓmul
titudo vtiq̄.

¶ Idolatria est. Que
iuxta vīa comede simi
tem: vel q̄ olea pcrea
runt ⁊ regem. q. v. vide.
Oēs declinauerūt simul
inutiles facti sūt. ideo ra
mito eius fecerūt ruinā.

Omne lignū. Per
hoc multi intelligunt nō
de rege assyrio ꝗ dicit
de cōtraria scriptura.
¶ i sermone tyri hic de
rubin vt ē generata ⁊
ficosia ostricā lapidē.
⁊ postea ad terrena sup
vitio ꝓdūtē. q̄ cadit lq
dicer vtiq̄: Videbā ta
thamas ꝓfulgur. o.c.c.
Ps nec b ita vt loquā
mur hystorias hypoly
cos dicta intelligim⁹. q
tāt̄ postea assyrii fo
rēt ⁊ sic cunctas natiōes
oppetierit vt se angelo
rus altissimi ꝓcurat.

Pictor. Ideo nulla ar
bor: i padilo adequat̄ ē.
q̄ oē lignū nō ē assimi
lis: ⁊ pulchritudini ei⁹:
q̄ nō erecta i stipitis ꝗ
nouerit humiliatē sua
nec similitudinē dei facī
lego aufu affectauere.

Et emulata sunt.
Quātos enī assur capit
habere i pdītōnē ideo
ceptant in saturem.

Fortissimi gē. Pic.
alij. l. terribilis ponēta
ti cui tradit̄ ad punic
dum anni. hailli. id est ia
chanc.

De lyra
tertiū. ibi subdit: q Et
plantani nō fuerūt equē
frondib⁹ illius. Omne li
gnū. l. omne regnum
q̄ficans: q̄ pulcherū ⁊
amenū in vtilitio ⁊ potētia non fuit ei adequatū. r Et emulata sunt
eū oīa ligna. i. omnes reges inuidebāt ei ꝓpter ei⁹ excellentiā. s Que
erant in paradiso dei. regeo cuiz solent delitiose vtuere. ⁊ ibi vicunt esse in
regnio fuit quasi in paradiso. vbi tū paradisus dei q̄ dignitas regis a deo
concedit: ꝓouer. viij. Per me reges regnant ⁊c. t Ꝓpterea. Hic
cōsequenter describitur regis assur delectio: cum dicitur: Ꝓpterea ⁊c.
id est q̄ ꝓpter potestatem a deo sibi concessam elevatus est in superbia.
u Tradidi eum in ma. fortiū. gentium. i. nabuchodonosor. x Iuxta
implētatem eius electi eum. implētas est ꝓprie peccatum contra deum:
sicut pictas est cultus diuinus. Rex autem assyriorum ꝙ nimia fuit ꝓsperitate
ꝓruperat in elationem blasphemiam ⁊ cōtemptum. vtcunq̄ tm. Regum
.iij. scribens ezechie. Non te seducat deus tuus in quo habes fiducia ⁊c.
⁊ ideo meruit deiici a regno. y Et succident eum alieni. i. chaldei.

z Et ꝓsilierunt eum super montes ⁊c. id est in montibus ⁊ vallibus de
bellabunt cum chaldei interficiendo populum eius. a Et recedent de
vmbraculo eius. id est de dominio ipsi⁹. b Omnes populi terre. q̄ eos
sibi subiecerat armorum virtute. c In ruina eius. quia comparauerat
regem assur cedro. ideo selectionem eius designat sub similitudine cedri
cedri. d Habitauerūt oīa vola. celi ⁊c. i. cedro illa aliq̄ fuerit: Ꝓ
bitauerūt volatilia ⁊c. ⁊ exponāt vt. ā. e Quidnōt nō e. i. al. ſ. ⁊c. i. ibi q
romanebāt ō assyriō nō ascēdēt de arbo ad ꝓlēs ꝓtēt. ⁊ subdit cā ei⁹ rei:

Quia oēs

Ola li. ve. vel omnia ligna q̄si quondam fuerunt bona. ⁊ frigidi
tur aquis ⁊ in libani altitudine inebriabantur. accipient ydolatriam cū
pauperū suum videbunt similia sustinere tormenta.

¶ Cui assi. o. o. i. e. pharao. i. cui dicium ē tu in principio. qui similis fu
isti in altitudine. i. vt assyrio. Equi cessant.

Ipse ē pharao. Ipse ē pharao ⁊ omnis. vt q̄d sup assyrio sūcit ꝓ
ē ⁊ gentilis ⁊ egyptio.

Ipse ē pha. Q̄ uerio
ep⁹ sic ona ꝓfigit. q̄. d.
dicet. Cui ille fuisti
es ⁊ magnitudie tua. q̄
ac assur q̄. e. l. i. vt. Nūc
dicet. Ille ē pharao ⁊ o.
m. e. q̄s. Ille assyrii de
drus ⁊ cyprissus babylo
nio fuerūt: dicet ē.
sic ⁊ pharao ⁊ ꝓpulus ei⁹
. Lipla arbor ⁊ rami illi⁹
a babylonio fuerūt.

¶ C. XXXII.

Factū ē in.
c In multē exemplarib⁹ inuē. Ixx.
duodecim⁹ dic⁹ ⁊ mensis decim⁹ ponit: Iuxta alt
eos assi mensis ē. Decim⁹
dic⁹ ⁊ duodecim⁹ mēsis.
vt vl tū capta sit hierusa
⁊ gaudiū pharaonis ma
tie sibi immutet⁹ auferā
tur: vl certe capitalia sūt
magi⁹ miserio volcat q̄
alios capitulatos ierē.

Leon. De q. Iuxta
dilat⁹ ablēdito q̄ leo.
tū. l. Et hieremias. leo
de silua percussit eos.

Ipse flu. hereticos pū
cipib⁹ q̄ imitant ecclesiā
eos virgo dicētes dño.
In te inimicos nros vē
tilabim⁹ cornu. sed non
veniāt ad salutē. vt de

Nicolaus

a Qz oēs tradi. sūt in
monte. corpalē. b Ad
terrā vltimā. i. ad ifernū
q̄rū ad alios ꝙ a doctō
rib⁹ dō ē i. ꝓdūcio terre.
⁊ codē mō intelligitur q̄s
subdit: c Ad eos qui
dcscē. i. lacū. i. q̄ assi mor
tē ipi descēderāt i gehē
nas. put expōit Ra. Sa.
d In die qū descē. ad
ifernū ldi. lucrum. amicio
ei⁹. e Opui eū a. i. ab
sorbui eius exercitu chal
deox. f Et p. f. ei⁹ ⁊c.
i. diuitie ei⁹ ⁊ potētia nō
potuerūt eum liberare.
g Cōristat⁹ ē sup eū li
ban⁹. i. regnuz assyrioz.
h Et. o. li. agri cō. sūt. i.
vinitores ⁊ agricole.
i A sonit. rui. ei⁹ cō. gē
tes ꝓ supore ⁊ admira
tiōe de ruina tāti regis.
k Cū dedu. eū ad ifer.

mitatez suā inter nemorosa atqz
frondosa. nec stabūt in sublimitā
¶ que erant sub imperio assur
te sua oīa quc irrigantur aquis:
¶ que per metaphoram assimilant ¶ regno
¶ ¶ subiectabit omnes qui defendunt in terram
quia oēs traditi sunt in mortez
¶ infernum. vndecunq̄ ordiuntur ad eternas terre
¶ ¶ suos arbores ¶ non cum angelis bel.
ad terrā vltimaz in medio ¶ filio
rū hominū ad cōs qui descēdūt
¶ in foueam longitudinis ¶ inferni
in lacū. Hec dicit dominꝰ deus.
In die quādo descēdit ad infe
¶ Loqz ita vel sancta scriptura docuit: quē illum debe
bit ad inferos descendere. ¶ q̄ mediatorem dei ⁊ hoīm
illud. vere in alterutrum maria. c. c. p. m.
ros induxi luctus: ꝓperui cum
¶ cuius aquis ante irrigabatur ¶ nubes ¶ abyssi
abyssō. ⁊ prohibui flumina eius
¶ ne irrigarent eum sicut opprimerent
⁊ cohercui aqꝰ multas. Cōtristā
¶ assyrium vel eum arbore m. c.
¶ in quo fuerat exaltatus
tus est sup eum libanus. ⁊ o ia li
¶ abscis sibi timentia
¶ ¶ aperte offenditur de assyrio metaphorice loqui
Cuius enim arbores ejus comparantur: cuis genere
gna agri cōcussa sunt. ¶ A sonitu
¶ vt omnes latrones perdicionem eius
ruine eius cōmoui gentes. cū de
¶ hoc quoqz arbori nō consumat ¶ scelus huic
ducerez cū ad infernū cū bis qui
¶ inferni ¶ cum eisdem ma
descendebāt in lacuz. Et ꝓsolatā
la malle ⁊ bona bonis retribui
¶ in corde terre.
sunt in terra ima. ōmnia ligna
¶ Debuisse odera.
¶ paradisi.
voluptatis: egregia atqz ꝓdara
¶ sicut ipse.
in libano uniuersa q̄ irrigabant
¶ dei ¶ ¶ arborem vel eo assyrio. c.
aquis. Nām ⁊ ipsi cum ea descē
¶¶ lanigna non interficiantur gladio
dent ad infernuz ad interfectos
gladio: ⁊ brachiuz vniuersiqz
¶ regulicet ¶ pena.
sedebit sub vmbraculo ei⁹ i me
¶ non filiorum sed gentium
¶ que in inferno erant
¶ ¶ postremo apostropham facit ad ipsum assyriuz
¶ quasi positus sibi ñ
dio nationum ei⁹. ¶ Cui assimila
nullo comparabis regno regnabili
tus es o iclyte atqz sublimis iter
¶ tamen.
ligna voluptatis? Ecce deduct⁹

terra ad oēs lentes. sed vt in ꝓximū. Et dicit Pictor. Ps
vult bibere aqua tyros q̄. d. ⁊ ē aqua egyptus ⁊ cetera q̄ ꝓ
ditiose tractatus cōsulendi ꝓpter eos ⁊ sue statere cōtra. politica sunt. q
ꝓpterea fit cursus sui: sicut ꝓdictū. ꝓ eis vnus homo ꝓdūcio
nitia scripture coherentiā. ¶ ola desertā. Cibi aut ⁊ vinū. ꝓ

¶ Angelus qui erant in comitatu eius.
es cū lignis voluptatis ad terrā
¶ inferni. ¶ descendentibus inferos vers. c. l. m.
infernū.
vltimā. In medio incircūcisoꝝ
¶ non in regnis.
dormies cū cis q̄ interfecti sūt gla
¶ vbi ¶ qui circuncisi non offendē
dio. Ipse ē pharao ⁊ ois multitu
latus ex gladio ⁊c.
do ei⁹ dic dñs dē. C. XXXII.

Tfactū est duodecimo
c anno. in mense duodeci
¶ prima.
mo. in vna mēsis factū
est verbum dñi ad me dicēs: Fi
li hominis: assume lamentū sup
¶ pontifarum vel egyptus comunis effusio eius pro
vltima vel egyptus latine nominā
pharaonem regē egypti. ⁊ dices
¶ ¶ qui circuncisi. q. d. ¶ hoc mutat.
¶ ¶ vbi ꝓpositio non factus ea ꝓ principio. vñ hoc
mo ⁊ in hoc ꝓ ab ꝓcedit.
ad cū: Leōni gētiū assimilat⁹
¶ quibusdā ipse regnum suum flumina ꝓ ego fecit. ea.
es. ⁊ draconi qui est in mari. ⁊
¶ creatus in superbiam irrigationē flumineā
¶ ¶ terram. ¶ aquarum. ¶ ꝓdūcio
ventilabas cornu i fluminibus
¶ ¶ multitudine ejus ¶ vel apostrophē. ad eq
tuis. ⁊ ¶ cōturbabas aquas pedi
¶ ¶ qui in orbem ꝓcessit ea mam. ¶ in similitudine fluvi
bus eorum. ¶ ¶ Cui? vide. Lactat. Firmi. Iuuē. ¶ alibi.
ijciam te in terrā. Super faciem
agri abijciaz te. ⁊ habitare faciā
¶ benevolentiam ¶ secundum illud ex. dñi cum eis
sup te oia volatilia celi. ⁊ satura
populis ethnicis. ¶ ¶ q̄ similis cōmedis bestias vnius.
¶ ad solum volatilia.
bo de te bestias vniuerse terre.
¶ reliquias. f.
Et dabo carnes tuas sup mōtes
¶¶ minores. ¶ alias valles. ¶ brevis consum
⁊ iplebō ¶ colles tuos fame tua.
¶ cum omnia necessitas sua bona
Et irrigabo terrā fetore sanguis
¶ infecturus fluvios.
tui sup mōtes. ⁊ valles iplebū

ipsi⁹ sequēte calamitate. q̄ ilicit. illorum ifortunii gen⁹ ē tumultuosi. d
latiōe. scōa ibi: Ꝓpter ea. Circa primū premittē ipe reuelatiōē sui. ⁊ dī
cūs ē Lu. Ano. Cīrā. migrās suis sedi. Cui a patēt vbi: ¶ Leoni gē
tiū. i. fortitudie ⁊ audacitate. z Et dra i. cete. vñ Deus. i. vbi ni
trālatio hic: Cui ergo gradiaz hebreo hī: Draconcs magnos. a Et vē
cosmi. ꝓtāt tua cleuat⁹. b In flu. tuis. hī q̄ terra egypti ē flumi
lio ex multitudie nilī. ⁊. dicit ē. c Et pour. aqꝰ pedibus. tyrannice
gādo: d Ꝓpterea. Hic ostē ponit ei⁹ calamitatē. ⁊ primo ostendit
miseria. secūdo ei⁹ cā effectiua ibi: Ea ꝙ dicit. Circa primū vel i ꝓsona
Ꝓpterea. i. q̄ abusus es ꝓtāte a meritis ꝓcilia. e Et ꝓdā sup te ibi
medi. exercitū chaldeox. f Et ex. ic. de loco ꝓtāt vīa. g Sup
agri. ⁊. q̄ cadauera sua ⁊ sue ꝓtatoꝝ remlārūt. ꝓpulsa bestias
tuos lacerāda. h Et ipleb. col. ⁊c. i. i quocūqz loco fugerio

tertiõ mense. vnã mensis. factus
est verbũ dñi ad me dicẽs:
¶ ¶ genitalibus que corruptus. ¶ alij verbum nouellũ
ut supra. ¶ principem mundi ipsum diabolum.
Fili hoio dic pharaoni regi egy
pti. ¶ populo eius. Cui similis fac⁹
¶ alij dicunt hoc esse quod sequitur. Ne dicas
eo i magnitudie tua? Ecce assur
¶ sub figura
arboris de libano pulchritudo assyrioꝝ
quasi cedrus i libano pulchẽr ra
mis. ¶ frondibus nemorosus ac
celsiorq altitudie. ¶ iter ꝓcẽsas
frondes eleuatũ est cacumen eius.
¶ quasi id est eleuatior aquis. ¶ ut sylue q ea
dixit ut ostenderet se esse ꝓ ¶ alij dicũt hoc
aquis nutrierũt illũ. abyssus ex
aquis mundi vocibus intelligitur.
altauit illum. Flumina eius ma
nabãt in circuitu radicum eius:
¶ riuos suos emisit ad vniuersa
ligna regiõis. Propterea eleua
¶ vel hoc ola arbusta fuere multi
ta est altitudo eius sup omnia li
gna regionis: ¶ multiplicata sũt
arbusta ei⁹. ¶ eleuati sũt rami ei⁹
¶ origen. Caput dryos. ¶ vt ola subgerent sub ei
ꝓ ago multis. Cũq; extẽdisset.
dixit ¶ ostendit ea que ipsa ꝓ ostendit ea esse
arbores de libano pulchritudinem assyrioꝝ
eo i magnitudie tua? Ecce assur
arbores de libano pulchritudo assyrioꝝ
quasi cedrus i libano pulchẽr ra
mis. ¶ frondibus nemorosus ac
celsiorq altitudie. ¶ iter ꝓcẽsas
frondes eleuatũ est cacumen eius.
¶ quasi id est eleuatior aquis. ¶ ut sylue q ea
dixit ut ostenderet se esse ꝓ ¶ alij dicũt hoc
aquis nutrierũt illũ. abyssus ex
aquis mundi vocibus intelligitur.
altauit illum. Flumina eius ma
nabãt in circuitu radicum eius:
¶ riuos suos emisit ad vniuersa
ligna regiõis. Propterea eleua
¶ vel hoc ola arbusta fuere multi
ta est altitudo eius sup omnia li
gna regionis: ¶ multiplicata sũt
arbusta ei⁹. ¶ eleuati sũt rami ei⁹
¶ origen. Caput dryos. ¶ vt ola subgerent sub ei
ꝓago multis. Cũq; extẽdisset.
dixit ¶ ostendit ea que ipsa ꝓ ostendit ea esse
in ramis eius nidos ꝑ ramos comportauit
erunt nidos ola volatilia celi: ¶
sub frondibus ei⁹ genuerũt oẽs
¶ quasi id est arbores vel ad ꝓpagandum
bestie saltũ: ¶ sub vmbraculo
¶ hoc fere volatilia bestiæ. ¶
illius habitabat ꝯ cetus gẽtiũ plu
¶ in nullam alĩ q nõ eius rei gratia vmbraculo; porte
rimarũ. Eratq; pulcherrim⁹ in
magnitudie sua. ¶ i dilatatõe ar
busto⁹ suoꝝ. Erat enim radix
illius iuxta aquas mltas. Cedri
nõ fuerunt altiores illo i paradi
so dei. Abietes nõ adequauerũt
¶ ¶ ¶

cim i. Et dixit de terrore eius pauperē. Multos nimiū deportabit mētes aut inferna aut bestiē hoīm. Etiam pro terrenis ista facient tam.

Et operū c. Multi: Et ut impetum ceteri ut.

Eloqr de gentibus. Contra ydolatria negantes in.c.

Et migrescere. Pharo. Ad ifa intingi nō pōt. Plangē enī hoc facit ut vel facienda cū.

Gladius de gr⁹ barbaris. Videtur arrantia quib⁹ caligo tenebraq; i eternum reseruatur.

Solem nube te. cui .l. erat⁹ est lex iustitie.

Solem nu.te. obnu.l.q. videbit in egyptio imp nube tegē. multo pc cati pōdere peg ranastā. vel .pphetic⁹ vt apl⁹ de gr⁹. Nō dabo nubibus meis ne pluāt sup .t.l. Et in psalmo. Veritas tua vsq; ad nubes.

Et umq; i. hereticoꝝ ecclia nō vidit tunc tēpe lucē nec decipit credentes falsi nominis scientia.

Omnia luminaria. Quicqd videt in heresiarchis alīs doctrina. eriles tenebre accedit. q ipse dñs terrā hereticoꝝ ope rit tenebris ignorātie: vt qui cecos duxit i foueā.

Super terras domo. Quas pharao nō subiugā. .l. capitulatas pharaonis alta capitulare mutat. de qua: Ait dñs in alīs capitulā duxit. c.

Gladius. m. De d. Dñi⁹ est sermo dei: est enī ac .t. qui volat discurrit penetrat cernentium oculos vultusq; detrit: vt obstupescētes sup ruinā pharaonis se in illo victorē esse doleāt.

Gladius me. dñi⁹. De quo: Ecce posit⁹ est hic in ruinā .t.l.r.m.l.l. vt. l. factos cernat. q male creatos humiliet.

Inexpugnabiles. Omnes hi tradent⁹ puniendi potestat⁹. De quib⁹ dr: Pmittent⁹ p angelos malos. Et apostolus. Quos tradidit in quit barbare.

Nicolaus

a Et operiā cū erip⁹ fuerit oculos .t. b vt ad designādā magnitudinē tribulationis egyptioꝝ q̄ designant solet per tēpus obscurū et tenebrosū. vñ: Quidā in hoc de tribus diebꝰ Pharaonis fuerint nubila sol⁹ erit. b Solē nube tegā. .l. regē calamitate deiectā. c Et luna .l. regina. d Nō dabit lumē suū. .l. non lucebit ornata ꝺ magio caliginosa. e Oīa luminaria celi. .l. sapientes egypti. tūc enī vigebat ibi sapientia: vt bñ i metaph. f Mereare facā. propter regiā regie delectionem. g Et inf. .l. te vocabo. h Cū ddā. Attritionē tuā i gentib⁹. .l. cū pplm captiuabo inter gētes etiā q vt hic gladi⁹ dñi eo q̄ erat executor diuine iusticie: n Ois hec dicit. Nec ꝑo ponit cā effectiua dicte detestatōis infīt alia: nisi regē babylonis venire tibi. Cui destructionē tuaꝝ. p Inexpugnabiles eius gē. hec exercitus ei⁹ regis babylonis. q Et pālabunt. .l. terrebūt hoīes ꝺ et pālabunt alia. r Que erāt sup aqꝰ plātaū. terra

Super aquas. Ol beatus qui ſtimat ſuper aquas vbi boꝰ ꝛ alūnus cal. it. ꝛdera infelix eſt qui nec ſimplicē quidē ſuo vitra pōt errore timere. ita vt pro hominis non calcet in eo vt nec ſignum quidem ſapientie ꝛ rationis aque egypte in ſe habere videantur.

Et factū eſt in. Dicto. Sagax vna die mendacia: hic quia vacua tue.

De lyra

In gemia dic. i. in kalēdis. mēſis principium eſt.

In quadragesima. .l. ab ipſo tuo hunc exitus tempus. ꝛ ſi quidē primo mēſis fuit ritu primoꝝ ꝛ finis mēſis. Sin aūt ſeptim⁹ numerꝰ pōt accipi. q̄ ſignat totū ꝛnacula quę ſolēnizabāt apud hebreos mēſe ſunt. ſit aūt planus⁹ numerꝰ ſolēnitatē egypti. vel in malo ſonio et debilitatē infirmitatē recipiat. quia eniz infirmior ceteris fuit: In hebreo multitudinem. Data eſt i. ſpeciosa eſt vita ꝛ gloria ſua ꝛ multi ſecutores p eā. Ad ſtrat contra vē. Vos pauci eſtis ſup oēs gentes. Vbi⁹ eni tuta ꝛ arta ꝛ angusta via ꝺ tuta eſt ad. v. ꝛ pauci ingrediuntur per eam.

Cū bis qui deſcendunt in lacū. .l. hoc ſeculo mortuis. ꝺ pālabunt eſt qui dicit: ego ſū vita. ꝛ in peccat⁹ meis pōdere eoꝝ ad tēpus de trahunt. vñ: Sicut oꝝ grauē. q.ſ.l.m. ꝛ alibi: Interrabit in tēbrosa terre. Aut eniz fodit foueā ſuis ſuccidit i eā. vñ: Laci aperit ꝛ effodit eā. ꝛ.l.l.q.ſ.

Quo pul.ce. Quasi quo melior es aut egypti vt deſcēdas cuāſe eos aſſur ꝛ elas ꝛ alii peanſ.

Gladio .e.l. ſpe. qui dñs venit mittē in terrā. Sicut dñs gladius bonos a malis ſeparat dicit: Nō veni pacē mittē ſup terrā: ſi gladiū. Sic hereticoꝝ gladi⁹ oēs pplos trūcat. q vulnerator⁹ deiecit ad ſternā. Ibi aſſur. Vbi. Aſſur princeps hereticoꝝ dyabolus. Mul-

De lyra

ent egypti paſualis ꝛ ꝑpter irrigationem eſt.

o Et nō pecus eas v.c. .l. ita pauci erāt boues ꝛ alimalia i terra egypti q̄ ex trālitu eoꝝ nō turbabāt aque ſ crant puriſſime.

t Et plā eā ſ. gētā. t. mulieres l diuerſio fcio cū debuit ſup eā carmē lugubre magī ad derīſionē q̄ ꝛpallone. u Et ſa. Vbi reclamē carmē lugubre et noua reuelatione. ꝛ vtilitē l duas ptes. q̄ ꝑ⁹ ponit miſſia egyptioꝝ abſolute. ꝑ ꝛgariue ibi: Loquēt ei. Circa q̄ⁿ ſimilit⁹ ipa reuelatōe facte eſt vt: Et factū ē in.ci. anno. .l. trāſmigrationis ioachi: ꝛ ſic ſcā ē i eodē āno q̄ ꝛ ꝓdicta ꝛ eodē mēſe alia vic: q̄ ꝓdicta ſcā fuit ꝑ⁹ die mēſis: ſ. aūt, ev. vt p⁹ i ſa. x Ianec. lu. magī ad derīſionē egypti q̄ ad ꝛpallonē. y Et de.c.l. vic eā terrā dā i gehēnā. z Et ſi. gē. .l. gētes venientes i eā⁹ auxiliū. a Quo pul. ce. l pdice ꝛ ydolatrie. b Deſcēde. .l. ꝓdūcite locū ſternitatis ſuo gradui altior tātō caſ⁹ ꝙuior. c Vlad⁹ ba. .l. regi babylonis ad te locutus ꝛ pplm ruū. d Loquēt ei. Vic ꝓbr deſcriptē miſſia egypti ꝛpallone. ꝛ ꝑ⁹ pōtē duplex dānatoꝝ grad⁹. .l. oſidet i q̄ pharao ſit ponēd⁹ inf: Et nō ꝑ⁹ ſa videbit i duas ſm duos q̄ⁿ⁹. ꝑ⁹ inf: Et nō dormiēt. ꝑ⁹ m⁹ adit ꝛa duas ē illoꝝ q deſcēdāt ad ſternā mōte violētatē vt: Loquēt ei pōtēs mi robuſtoꝝ domeſtio ſternā. i. ſub idoli q̄ ſic deiect⁹ ē i ſternā mōte violēta ſic ꝛ ipſi. e Ibi al. v.c. q debellat⁹ fuerat aſſi regē egypti vt dcm ē. ſ. c. ſic.

ciuulo. alii synagoga. vñ in apoc. qui ſunt synagoga ſathane.

In nouiſſimo. Pharo. nō vt ē hic⁹ tyrannidē. ꝛ latius ꝛ benacus. ſpē ca⁹ cē auſo dr. peccatoꝝ ꝛ eoꝝ potētia ſoluit. ꝛ quātā i mea memoria ē. mult⁹ ſanctoꝝ ciuitatē ſoluit: leuiat. ſi pōtifex fuit ceſſauit opus rex lepoſtea. Et quo vlt: q̄ fuerit terre captiꝰ incliōe ꝛ la eius ſoluit. ad iuſtū aut⁹ ſi dono aque tue ſit tibi pecunia. Et alibi: Hec derelinquatis ſonat aque vince. ꝛ ſoluit⁹ ſit hic⁹. .l. eſt ciuitas.

Qui. v.g.ſ.l. i terra viuentiū. hoc. l. qui eſt in terra viuentiū: ꝓpheta. l. ecclie ꝛ ſimplicē deceꝑdit. vltimo nē ſicut ſepē ſeduxit cuāſtra cōtrumpant ſenſus veſtri p ſimplicitatē ꝛ hāc timoꝝ dño mittat. de quo: Dñs illuminatiō mea ꝛ ſalus mea quē timebo.

Et tum. alcūs eoꝝ: Qui eni ꝛfecta hūiliatē chriſti i ſuperbi⁹ dyabo li alcē dāt: falſi nolo ſcīa: clamite ſūt ꝛ aſſyrii regiſ ſepulchrum ambiunt.

Qui poſa. ter. Quia eni ſ. ecclaſticoꝝ ad huiſmodi terroꝛē ſicut⁹? Et Quia nō aliquez pōdit ē grege chriſti: ecclia ter ra viuentiū hereticoꝝ pe labo⁹ mortuoꝝ terra.

Tubal. cōuerſio in malū. f. ſunt vniuerſa vt oſtendat omnes hereticos inſanire. ꝛ pari ſtudio ad pcioza ducrit. nec

Nicolaus

f a In circuitu illi⁹ ſepulchra eoꝝ. .l. interfectoꝝ eā eo: ita q̄ ſicut fuerant ſocii i monte ita ꝛ ēt i pena gehēne. ꝛ pene ſtoīci dicunt hoc ſepulchra: eo modo loquūtur quo dicit Luc. xvi. Mortu⁹ ē diues ꝛ ſepult⁹ ē in ifermo. b Aut dederāt quondā formidinē i ra viuē tib⁹. .l. indica vt dñe Ba. ſilā eni aſſiſterāt regno aſſyrioꝝ vt ꝑ⁹. iii. Reg. ꝑſ. c Ibi etiā. l. clamite q̄ ſūt per gladiū deſcēderāt ad infernū. Et q̄ dicē ꝑ⁹ ifra vlq; ibi: d Ibi moſoch. id eſt cappadoces. e Et tubal. i. hyberi q̄ ſili⁹ monte violēta deſcendāt ad infernū. ideo cōcludit: O ebi ſcīrecūſi interfectiq; ꝛc. f Et nō dormiēt. Vbi ponit ſicūd⁹ grad⁹ dānatoꝝ mo

dī⁹. in circuitū illi⁹ ſepulchra eoꝝ. .l. interfecti ꝛ qui ceciderunt gladio: quoꝝ data eſt ſepultura i no uiſſimis laci. Et facta ē multitudo eiꝰ ꝑ gyrū ſepulchri eius. vni uerſi interfecti cadentesq; gladio: q̄ dederāt quondā formidinem ſuā in terra viuentiū: Ibi ēlam ꝛ oēs multitudo eius ꝑ gyrum ſepulchri eiꝰ. Oēs hi interfecti ruentesq; gladio. q̄ deſcenderūt incircūcīſi ad terrā vltimaz. Qui poſuerūt terroꝛē ſuū in terra viuentiuz: ꝛ portauerunt ignominiā ſuā cū bis qui deſcenderunt in lacū. In medio interfectoꝝ poſuerūt cubile eius. in vniuerſis populis eiꝰ. i circuitu eius ſepulchra eius. Oēs hi incircūcīſi interfectiq; gladio. Dederāt enim terroꝛē ſuum in terra viuentiū. ꝛ portauerūt ignominiā ſuā. cuz bis q̄ deſcendunt in lacum. In medio interfectoꝝ poſiti ſunt. Ibi moſoch ꝛ tubal. ꝛ oēs multitudo eiꝰ: in circuitu eius ſepulchra illius: Oēs hi incircūciſi interfectiq; ꝛ cadentes gladio. q̄ dederūt formidinem ſuam i terra viuentium: ꝛ nō dormient cū fortib⁹ cadentibusq; ꝛ incircuncīſis: q̄ⁱ deſcēderunt ad infernū cū armis ſuis: Et poſuerūt gladios ſuos ſub capitib⁹ ſuis. antiq⁹ enī i ſepulchris talia ponebant cop gladii ad caput ſepulchri i ſignū q̄ nō fuerāt i bello deuicti: ita exponit R.a. Ba. k Et fuerūt iniquitates eoꝝ. .l. ꝓdito rū fuerāt puniti monte corpaliter: ſi pro iniquitatib⁹ ſuis puniti ſūt pena gehēne. ſi ēt latēs viuentib⁹ ſicut oſſa ſub carne. l Et in ergo. Vbi ꝛbr

dios ſuos ſub capitib⁹ ſuis: ꝛ ſū ſ. abſolutus ſignorū ꝛ corruit magnus populus gladio.

erūt iniqtates eoꝝ in oſſ. bus

t t quarto ꝛ t habentium ſcientiam ſcripturē ꝛ qui erant in regione ei.

t eum ſic deſcendentē. .l. cum armis ſuis capitibus ꝛ gladijs.

coꝝ. q: ſ. roꝝ ſortiū facti ſūt i ſra t alij in vita ſua

t t Quaſi ex non poterāt cadere ſublimare t pharao vel constructa ſuperbia vel egypti multi tudo.

viuentium. Et tū ergo ſ medio in t t ſm illud ecce quem ſui non ſub pedibus ne ſtris t ſemine perpetuo

circūciſoꝝ cōtercis. ꝛ dōmies t cum ſ. pyramide egypti multitudine

cū interfecto gladio. Ibi idumea ꝛ reges ei⁹. ꝛ omnes duces eius. q̄ dati ſūt cum exercitu ſuo: ꝛ cū interfectis gladio. ꝛ qui cum indi t immundis

cumatis dormierūt: ꝛ cū bis q̄ deſcenderūt in lacum. Ibi poſiti

t a quo eram defecit multa ſuper terram

pes aglonis omnes. ꝛ vniuerſi

t filioꝝ h. e. quibus omnia nra ſunt poſita expta

venatores q̄ deducti ſunt cū in

terfectis: pauētes ꝛ i ſua ſortitudine confuſi: q̄ dormierunt incircumciſi cuz interfectis gladio. ꝛ

t t ſuppliciuz quoniam ignis non extinguetur ꝛ vermis non. m.

portauerunt t cōfuſionem ſuam t inferni.

cuz bis q̄ deſcendentiſ lacum.

t omnes. t ſocios ꝛ ſimiles

Vidit eos pharao: ꝛ cōſolatus ē t multis communicare ſe memorat

ſup vniuerſa multitudine ſua q̄ interfecta eſt gladio. ꝛ portauerūt confuſionem ſuam cuz bis q̄ deſcendūt in lacum. pharao ꝛ omnis exercit⁹ eius ait dominus t quinto

deus: quia dedit terroꝛē ſuū in t ſanno mentis eorum

terra viuentiū: ꝛ dormiuit i medio incircumciſoꝝ cuz interfectis t qui per iram ꝛ ſpu

gladio. pharao ꝛ oīs multitu t dicam vtam tendit ad mentem

do ait dñs de⁹. C. XXXIII. Factum eſt verbū domini ad me dicens. Fili

Ibi vlciſcea. O ſi qui terrorem operib⁹ ſuis inuertit: vel ſanguine dele ctati ydolatria cōſi terrēā. vel ſanguinaria lingua. ꝛ regna. q.d. ꝛ. terrorē operibus ſuis incutiebat ꝛ effabre quo ſtilo ſanguinem corpori⁹ fraude decepturus.

Quid? cuncta adhuc malicioſi ſuā malitiā pene ſue ſedes vidēcā ſolatus eſt.

Gladio. pharaonis t⁹ vel ſedem pōtat regio aſſyrij ꝛ moloch ꝛ tubal. ꝛ idumeoꝝ ꝛ principum agarenoꝝ ꝛ ſydonioꝝ qui omnes doluit terroꝛem ſuum in terra viuentium.

Quia dr. terroꝛem ſuū. q̄ grato pl⁹ ſi vt hu iuſmodi nacōes ſilmoꝝ cauſam⁹ q̄ cōſicto nos ſortilē⁹ deceperūt: horribilioꝝ et ſeuā⁹. nec facile poſſe vitari nīſi ab cuſtodia cor⁹ ſm⁹ fuerit

C. XXXIII.

Factum eſt verbū dñi ad me. c. Quidam ex propheram ſe ſermo domini. qui alio quo ſignat tempus: quia non poterit prophe

De lyra

dere. Et m. i. pharao cū exercitu suo. m Dor mito cū interfecti gladio. ꝛ ſibi ſubdē de pluribus alijs⁹. punit⁹ cū dicit: Et idumea .c. ꝛ ps ifra vlq; ſic: n Et venatores q̄ deducti ſunt cū interfectis: pauētes ꝛ i ſua ſortitudine confuſi: q̄ dormierunt incircumciſi cuz interfectis

ta vel humana nil ꝓfundi fuisse vaticinā, q logr eadē que superius. filii hominis specialiter dcit fc. d.i. vt que ti deficiat implentur similia eadē sint. sed nō eadē, sēd i plurib⁹ vtl doctrina hoc in omnib⁹ scripturis sanctis obseruare debemus. vbi videt aliqua similitudo esse tenēde. nō in oībus eadē ratio sit vt licet aliq plura vel addā, t singulop inter se verboꝝ discrepantia ꝓ dem rationem.

Tertia. Diero. vel terra alia creatura, q mētes angelicas ꝓfecit ad cognitionem. nr ola cap mcōprehensibilit⁹ iudicat t delectat q secunda t que sequenda.

Speculatorē. dixe eūdē⁹ iudā. rex vel pōpha. scilicet ezechiel⁹ⁿ⁹ ꝓphetat a ꝓpō dicēs. Si anima aliq⁹ de cognitis populi sperabat ruinā imētura fugiendā ꝑ indicat t delectat q secunda t que fugienda.

Speculatorē. dixe eūdē⁹ iudā. rex vel pōpha. scilicet ezechiel⁹ⁿ⁹ ꝓphetat a ꝓpō dicēs. Si anima aliq⁹ de cognitis populi sperabat ruinā imētura fugiendā ꝑ indicat t delectat q secunda t que fugienda.

hominis:loquere ad filios po/ pli tui t dices ad eos: Terra cū gladiū uenerit sup eā t tulerit populus terre virus vnū de nouissimis suis. t cōstituerit eū sup se speculatorem: t ille vi/ derit gladiū venientem sup ter/ rā:t cōcinerit buccina t annunci auerit populo:audiēs autē quis cunq; sonū buccine t nō obseruauerit. sanguis eius ille erit. Si aūt buccinā audiens nō obseruauerit. sanguis eius sup eū erit. Si aūt speculator viderit gladiū venientē t nō insonuerit buccina. t po/ pul⁹ se nō custodierit. veneritq; gladi⁹ t tulerit de eis animam. ille qdē in iniquitate sua captus est. sanguinē aūt eius de manu speculatoris requirā. Et tu fili hō/ minis:speculatorem: dedi te do/ mui isrl. Audiēs ergo ex ore meo sermonē:annunciabis eis ex me. Si me dicente ad impiū: impie morte morieris:nō fueris locut⁹ vt se custodiat ipi⁹ a via sua. ipse impius in iniquitate sua morietur: sanguinē aūt eius de manu tua requiram. Si aūt annunciāte te ad impiū vt a vijs suis conuer tat:nō fuerit cōuersus a via sua ipse in iniq̄tate sua morietur. po/ ro tu animā tuā liberasti. Tu ergō fili hois: dic ad domum isrl. Sic locuti estis dicētes: Iniq̄tates nr̄e t peccata nostra sup̄ nos sunt: t ipis nō tabescim⁹. Quo/ modo ergo viuē poterim⁹? Dic eis. Viuo ego dicit dñs ds. Nolo mortē impij: sed vt cōuer tat impius a via sua t viuat. Cō/ uertimini a vijs vr̄is pessimis. Et cur moriemini domus isrl? Tu itaq; fili hois: dic ad filios ppli tui. Justicia iusti non libera bit eū:in quacūq; die peccauerit t impietas ipius nō nocebit ei: in quacūq; die conuersus fuerit ab ipietate sua. Et iustus nō po terit viuere i iustitia sua:i q̄cūq; die peccauerit. Etiāz si dixero iu sto q̄ vita viuat. t ipse confisus i iusti cia sua fecerit iniquitatē. omnes iusticiæ eius obliuioni tradentur in iniquitate sua quā operatus ē morietur. Et tu fili hois dic ad filios ppli tui: Justicia iusti non liberabit eū in die iniquitatis sue. impietas impij non nocebit ei. et iustus non poterit viuere in iustitia sua in die qua peccauerit. Si dixero iusto q̄ vita viuat. t ipse confisus in iusticia sua fecerit iniquitatē. omnes iusticiæ eius non recordabuntur. sed in iniquitate sua quā operatus est in ea morietur. Et cū dixero impio: morte morieris: t egerit pe nitentiā a peccato suo: fecerit q; iudiciū t iusticiā: t pignus reſti tuerit ille impius: rapinā q; reddide rit:in mādatis vite ambulauerit nec fecerit q̄q; iniustū: vita viuet t nō morietur. Oīa peccata eius que peccauit nō imputabū tur ei: Judiciū t iusticiā fecit: vi/ ta viuet. Et dixerūt filij ppli tui:

Nō est equi pōderis via dñi. Et ipsoꝝ via iniusta ē. Cū auerterit iust⁹ a iusticia sua fecerit q; iniq̄tatē: morietur in eis. Et cū recesserit impi⁹ ab impietate sua fecerit q; iudiciū t iusticiā vinet in eis. Et fiducias: Nō ē recta via dñi. Unusq̄q; iuxta vias suas iudicabo te vobis domus isrl. Et factū est in duodecio anno:in decimo mēsein qnta mēsis trās/ migrationis nostre. venit ad me q fugerat de hierusalē dicens: Ca/ pta est ciuitas. Manus aūt do/ mini facta fuerat ad me vespe ān teq; veniret q fugerat: aperuitq; os meū donec veniret ad me mane t apto ore meo nō silui ampli⁹. Et factū ē verbū dñi ad me dicēs: Fili hominis. q habitant in rui nis istis sup humū isrl loquē/ tes aiunt. Unus erat abraā t he reditate possedit terrā. Nos aūt multi sum⁹: nobis data est terra i possessionē. Ideirco dices ad eos. Hec dicit dñs de⁹: Qui i sangui ne comeditis: t ocłos vestros le uatis ad immūdicias vestras. t sanguinē fundit⁹. numqd terrā hereditate possidebitis? Steti/ stis

in gladijs vestris:fecistis abo/ minationes t vnusquisq; uxorem pro/ ximi sui polluit:t terrā hereditā te possidebitis? Hec dices ad eos. Sic dicit dñs deus: Viuo ego quia qui in ruinosis habitat gla dio cadent. t q; i agro est bestijs tradetur ad deuorandū. q; in spe/ luncis et in speluncis sunt pe stilentia morient. Et dabo terrā in so litudinē t desertū. t deficiet fa/ stus potentie eius. et desolabū/ tur mōtes isrl:eo q; nullus tran/ seat. Et cognoscent q ego dñs. cū dedero terrā de solatam t desertā, ꝓpter vniuer/ sas abominatiōes suas quas ope rati sunt. Et tu fili hois:filij po/ puli tui q loquuntur de te iuxta parietes et in ostijs domoꝝ:t dīt vnus ad alterū vir ad proximū suū loquētes. Venite t audiam⁹ q̄s sit sermo egrediēs a domino. Et veniūt ad te quasi ingrediat populus:t sedeant coram te popu

Nicolaus

Diero. Et hic discim⁹ posse hominē ꝓfecto iudicē verba audiēdi t pentendi a sua impietate saltē. nec omnino desperare damnari si non docuerit vel timore diffidentie vel desperatione pigritia, dum enim est ei tp̄s lamentio eius qui potuit liberari si in vocē ꝓfecto audiendi vt audire t saltē vel cōtere t cōfitēdo pēnā. nec ꝓpter ea q̄ ꝓfecta sequuntur. vel quia ꝓpheta predicit. vtique q̄ predixit. Nō ita ꝓpter hoc ꝓphetat. vt quia dicit vt veniat. nō veniat: nec q̄ dō locuti: necesse ē fieri q̄ dicit. Sed ideo dicit vt veniat. nō fiat quod futurū dicit. vera tñ dñi cōminatio est.

Tu ergo fili hominis. Hic glōsa⁹ videt hec ꝓphetia eadē esse in qua ob Aliquid volens augmentē magat ordiri vita sua q̄ vinet. t sine ciuitat. ē. dicit ē. Ideo nunc t relicte abundantia ipsi tacit⁹ vbi sc. Sic fecit ad eos et sermo q; volebat agere penitentiā. t iustitia peccata deiere vt ꝓhibi ter cōuertant hi. ad eos qui impietatum magnitudine desperant.

Modo enim. Ens ad hoc: Anima que peccauerit ipsa morietur.

Justicia iusti. Ad hoc etiam inuenitur q; tract domus Ezechiel. tractat ad gnālē disputationē.

Si aūt dixero ipio. morte morieris. Comminatio peccatores tantum punire non debet. Sed loquitur sermo diuinus ad hiemiā. q; debitū

de lyra

ꝓpositi applicat ad ei: f Et in illi hois of. t ps sua t supradict. ca. vbi ponit q; ea verba. g Tu q; fili hois ostēdit ꝓpā obstinatio:t hoc t duob⁹. quā dā ponit ibi. Et dixerūt. Primū aūt t ostenditur q; ē ei cōtinuādus i peccato q; ei hois dēbet rāt ꝓfq; venit: nō agit pniam:t sic erat si iudicia q̄uā ad multos q; erāt ei ezechiele t chaldea. ibi ei: Tu q; fili hois dic ad domū isrl. t ad in deos terram ei⁹ mea.

h Sic locuti estis dicē tes. vnus ad alterum.

i Iniquitates nr̄e. et ꝓ peccā. k Et peccata nr̄a. ergo deū. l Sup nos sūt. i. tam grauia q; nō possum⁹ ea expiare.

m Et ipsis nec tale. desperati possē i iudā ic

n Scio q; viuere poterim⁹. vita gr̄e.

o Dic ad eos. ergo istā spōbālo nole meo.

p Viuo ego. Sicut vep̄ t q; fil vita ꝓ eis. ita vep̄ t q; fil gr̄e. q Nolo mortē ipi. exponit sicut. Ezech. c. hoc erepto q; habebit: r Et illi si vtero iuste q; vita viuat vl. q; talis

Primillo dei intelligit sub ꝓnūde. t si iustitia ꝓcerit. s Et dixerunt. Hic ponit secundū ad ostendendā obstinationē ꝓpē: t est triplex ratio vtra dei:t est effect⁹ obstinatiōis ex hoc enī q; homo semel obstinari ꝓcedere solet i blasphemiā dei: t sic erat de illis. ꝓ quibus

Nicolaus

dixerūt filii ꝓpē nat. q. d. nō ifert ū de ꝓpō meo fm meritā. a Nō est eq pōderis via dñi. i. iusta: q̄ est impossibile cū sit regula iusticie. Et citra pa tū et dicē. Ezech. ca. b Et factū est. Hic ꝓphetat de iudeis cōtra⁹ iudea. t hmo ponit destructio hierlm cū dr: Et factū est in. xii. āno. i. trās migrationis ioachim. c In decio mēse. t sic patet q; ē fuit post reuelatā eis positā i ꝑce. ca. sere p decē mēses: q; tūc facte fuit. xii. āno hmo mēse. d Manus aūt dñi. i. ꝓphetia. e Facta fuerat ad me. reuelando q̄ facta fuerat i hierlm. f Aperuiq; os. i. declarat. Quia fugerat q; ꝓpter eo mea. dūo mihi ostendā loqui de ipiende ꝓphe mee de destructiōe hierlm quā ipā reputabāt ad frustū. ꝓpter ponit ꝓphia de romanciis⁹ in terra post destructionē hierlm et vī: h Qui ha in ruinosis. i. in iudea plena ruinis. i Un⁹ erat abrahā t. a. i. ille q; erat vn⁹ et hāt ꝓmissi erit terre ꝓ suo semine:nos q; multi sum⁹ multo fortiō debem⁹ ea possidē. Ra. Sa. aliter exponit t melī⁹ vt videt dicēs: Un⁹ erat abrahā. i. in vno ꝓ cepto duo ꝓfecerat⁹. i. in ꝓcepto circūcisionis: Gen. xvii. k Nos aūt multi. sc. i. deo ꝓfecti in multi ꝓcepti: vt ps i. et de⁹ legis q; ꝓtica multa ꝓ cepta moralia circūcisionis: t iudicialia. t ideo melī⁹ dedit nobis terra. sic enī fuerat si loquant. l Et erratis tollit ei dr: i Qui i san. comeditis. i. viuitis

de lyra

de alieno ꝓ rapina t homicidio capto. m Et oculos vestros leuatis ad im mundi. vt ad. i. ad idolatriā vel ad idem. vt exponit Ra. Da. n Et san. fundit⁹. Inocentē. vt ps de Manasse. t locis cī q; interficerāt ꝓphetas t ꝓbos alios Inocentes. vt hī Hiere. cti. o Nūqd terrā hanc. ꝓsidebit. q. d. nō q; nō ctinuātis malitie q; imitationē vite ꝓ Quia parati ad homicidia q; Fructū abominandes. Liturpia vitia. r Et vnusq̄q; vr. ꝓx. sui polluit. ꝓ adulteria. ideo subdit pena cī dr: s Qui in ruinosis habet. q; cadit. q; godolias ꝓphe cīs post ruinā ciuitat. fuerāt i iudea occīs vt dictū ē. t post mortē ei⁹ ini fugerūt in egyptū timore chaldeoꝝ. vbi ei egyptio occīsi fuerāt a chaldeis t Et q; in aqua. i. vbi ago trāsiuntur⁹ v Bestijs tradet. ad deuorandū. x Qui aūt in pestilētia sunt. ꝓ fna tuitione. y Peste morietur. i. corupto aere t fame. z Et dabo terrā. i. iudee. a In habitationē ꝓ desertā hanc antiq. t cū tenū. b Et iciēt eo q; ego dñs. ꝓ expientā mee pitie t vindicte. c Et tu. Hic incp reclamit ꝓphia de iudeis cōtra⁹ chaldea cū ezechiele cū ois. d Filij ppli tui q; lo. de te. verbotur. e Jurta mura et i ostijs domoꝝ. in talib⁹ cui locis solēt ꝓcurre homines ad ꝓfandū. f Venite. ad ezechiēl. h Et audiant⁹ q; sit sermo egr. i. dei a

verba ista audire debuissent nō ad eis dicuit dō ad aures voluptatis.

Et factum est verbū. Cōtra hoc dicit multis in scriptis q dicit: Quattuor modis dicit verbū dō ad aliquē: aut per inspirationē q fit sine verbo: aut per visionē: aut per angelū: aut per verbū exhibitū. Et

CXXXIIII.

c Tactū est ver-
bū dō ad me dicēs: Fili hominis pphetā de pastoribus israel: pphetā et dices pastoribus: Hec dicit dōs deus. Ve pastori qui pascit semetipsum. Nōne greges pascit pastor a pastoribus? Lac comedebatis: et lanis operibamini: et quod crassum erat occidebatis. gregē aut meū nō pascebatis. Quod infirmum fuit nō consolidastis: et quod egrotū nō sanastis. Quod confractū est nō alligastis. et quod abiectū est nō reduxistis. et quod perierat non quesistis. sed cū austeritate imperabatis eis et cū potentia. Et dispersi sunt oues mee. eo q nō esset pastor: et facte sunt in devorationē omnibus bestijs agri. et dispersē sunt. Errauerūt greges mei in cunctis montibus et in vniuerso colle excelso et super omnem faciem terre dispersi sunt greges mei: et nō erat qui requireret. Nec erat inquam qui requireret. Propterea pastores audite verbū dōi. Viuo ego dicit dōs deus: quia pro eo q facti sunt greges mei in rapinā: et oues mee in devorationem omnium bestiarū agri eo q nō esset pastor. nēq enī quesierunt pastores gregem meū: sed pascebant pastores semetipsos: et greges meos nō pascebant. propterea pastores audite verbū dōi. Hec dicit dōs deus. Ecce ego ipse super pastores requiram greges meū de manu eorū: et cessare eos facā vt nō vltra pascant greges meos nec pascant ultra pastores semetipsos. Et liberabo gregē meū de ore eorum: et nō erit vltra eis in escam: quia hec dicit dominus deus. Ecce ego ipse requiram oues meas: et visitabo eas. Sicut visitat pastor gregē suū in die quando fuerit in medio ouium suarū dissipatarū: sic visitabo oues meas: et liberabo eas de omnibus locis in quibus dispersē fuerant in die nubis et caliginis. Et educā eas de populis. et congregabo eas de terris: et iducam eas in terrā suā: et pascam eas in montibus israel. in riuis et in cunctis sedibus terre. In pascuis vberrimis pascā eas: et in montibus excelsis israel erunt pascue eorum ibi requiescent in herbis vi

Ezechielis c XXXIIII

In iudicio. Priore. Etiam cū manifestior aqua pars turbet fontes nō turbat. q. Co. i. f.

Ecce ego ipse. Superius ad pastores: nūc ad oues. i. ad populū. Iterum ad pastores. Et ouibus. i. ad populū. Ecce ego ipse. Ego qui sum. Requiram. i. requisitor ero. et. Et visitabo. i. ad penam. Sicut pastor. Sicut pastor visitat gregem suum. Priore. Sicut pastor visitat gregem suum. Ita ego visitabo. Et liberabo eas. Priore. Et liberabo eas. Et visitabo eas. Priore. Et visitabo eas. Et liberabo eas. Et pascam eas. Priore. Et pascam eas. Et pascam eas. Et pascam eas

verba illa audire debebant nō ad alic̄ tātū sed ad aures voluptatis.
Et ecce tu eis quasi carmen musicū quōd
suauī dulcēq; sono canit. Et audiunt verba tua ⁊ nō faciūt ea.
⁊ cū vēnerit quod predictus est. ecce ēni vēnit: tūc sciēt q; ꝓphēta fuerit inter eos. C. XXXIIII.

Tfactum est verbū dō
c mini ad me dicens: Fili hois: propheta de pasto

¶ principibus
ribus israel: propheta ⁊ dices pastoribus: Hec dicit dōs deus.

¶ increpat hic duodecim non fidelitate gregi quidem
Vbē pastor ab⁹ israel. q; pascebāt semetipsos. Nōne greges pascū

¶ omnes quos intelligit
tur a pastorib⁹? Lac comedebatis.

¶ manducabat rebellium naturaliter ¶ vestimentis
tis ⁊ lānis opiebamini: ⁊ q̄d crassum occidebatis. gregē aūt

Laudando laudando peccata spernendo legem eā. vñ
nō pascebatis. Q̄d infirmū fuit nō ꝓsolidastis: ⁊ q̄d ēgrotū

¶ criminali peccato ¶ separati
nō sanastis. Q̄d cōfractū ē nō alligastis. ⁊ q̄d abiectū est nō rēduxistis. ⁊ q̄d pierāt non quesistis.

¶ mansuetudine ¶ hec ei a mendacio
¶ magis enim qui mentiuntur in ecclesia expiant deum
¶ qui predicta salutare
¶ hoc genus de sagittis episcopalibus aperibus dicit
cordie nulle diligentie p̄ habitante affectu tam sagittam
q̄ homicid̄ se affectasse putant non omne
sed cū austeritate impabatis eis

¶ virtute benignitatis
⁊ cū potētia. Et dispēse sunt oues

¶ bonus. i. qui ponit animā suā p oue. Ch
mee. eo q̄ nō esset pastor: ⁊ facte

¶ ab ecclesiastico ritu ministrant ¶ a deo ⁊ q̄ nō ē tc.
sunt in deuoratione omnibꝫ be

¶ de quibus potestibi tenebras ⁊ facta est
nor. Li. p. o. h. agri. tc.
stiarū agri. ⁊ dispērse sunt. Errā

¶ q̄ desiderat pro salute dei q; ꝓ heretici fugiti
uerūt greges mei in cunctis mōtibus et in omni excelso colle excelso

¶ terrenis. Cui ecclie quor cunq;
⁊ sup omnem faciem terre dispersi

¶ g oēs ministri gregis plāi ēdāa ad eccliā
sūt greges mei: ⁊ nō erat qui requireret. Non erat inquam quire

¶ dominicum non ex re.
quiret. Dēōpterea ¶ pastores audite verbū dōi. Viuo ego dicit dōs deus: quia pro cō q̄ facti sunt greges mei i rapinā: ⁊ oues mee in deuorationem omnium bestiaꝝ agri: cō q̄ nō eēt pastor. nēq; eni quesierunt pastores gregem meū: sed pascebant pastores semetipsos: ⁊ greges meos nō pascebant. Propterea pastores audite verbū domini. Hec dicit dōs deus. Ecce ego ipse sup ¶ pastores requiram gregē meū de manu

¶ ¶ hec. Leuit. 26. maiorē penā vīsū fuit occasione
eoꝝ. ⁊ cessare cōs facā vt ¶ ultra
ouium fuerint ipsius pascit opus eis gregum
nō pascant gregem meū. nec pascāt ampli⁹ pastores semetipsos.

¶ quē malicia familiaris detestant
Et liberabo gregē meū de ore eorum: ⁊ nō erit ultra eis in escam: quia hec dicit dominus de⁹. Ecce

¶ ego ipse
ego ipse requirā oues meas: ⁊ vi

¶ egras misericorditer ¶ hec ei a mendacio
sitabo eas. Sic ¶ visitat pastor gregē suū. in die quando fuerit i medio ouium suaꝝ dissipatarū: sic visitabo oues meas: ⁊ liberabo eas de omnibus locis in qb⁹ dispersē fuerant in die nubis ⁊ caligīis. Et educā eas de populis. ⁊ congregabo eas de terris: ⁊ iducam eas in terram suā: ⁊ pascam

¶ congregatas ¶ vinearum
¶ de quibus potestibi tenebras ⁊ facta est nor. Li. p. o. h. agri tc.
eas in montibus israel. in riuis ⁊ in cunctis sedibus terre. In pascuis

¶ in domo patris mei. m. m. iunt.
vberrimis pascaꝝ eas: ⁊ in montibus excelsis israel erunt pascue

¶ vicibus: vbi pascit me ⁊ nihil mihi deerit in
eaꝝ. Ibi requiescent in herbis vi

Ezechielis c XXXIIII

Ra iudicio. Diuers. Diuersē est manifestus apud patrē sunt: ⁊ pater
nō iudicat. q. 1. d. 1.

Ecce ego iudi. Expertus ad pastores: nūc ad oues. i. ad populū le-
quit ⁊ ad virtutē pectoris gregē. i. cōtū ⁊ capitū ⁊ cētū ad aristeū ⁊ hir-
cos. i. ad potentes: quibus ait: Nonne satis e. v.

Et cū pauīsti. Pascere. Hoc ōs hereticī fa-
ciūt ⁊ catholici qui po
gnant nō pastoditer veri
tatē ⁊ de corde suo cōfu
gūnt hāt magnā pacē

Nicolaus

veritas ac nouī testamēti frequēter designatur vt sīm qd dicit Gregorius homil. xxi. vii. surgat ant me q; bis q; nouit ad ea q; nō nouit: ac q; hoc qd nouit vitegare dēbeat: et cognita amare a Dō piurat. p. dilectā regimīs o Regī. Reducēdo ad me q; pās. c Et quod abiectū erat. p. pastor ty rannidē. d Reduc. p. benigni ꝓsolationem.

¶ c Et qd infirmum fuerat. p. pīitatē ad malus cūpio malos pastores. Cōsolidabo firmādo in bono f Et qd pingue ⁊ forte custodiā. i. suo bono statu. In hebreo autē hī: Et qd pingue ⁊ forte ꝓsumā. i. diuitico ⁊ potentes qui tūiq; oppressorum pauper puniā. cō subdit: g Et pascā illos in iudicio. iuste Pm demerita punīdo eo mō quo vī. Reg. vlc. Tollite mihaz rē. ⁊ subdit: Mittē te virum illum in carcere ⁊ sustentate eū pane tribulationis ⁊ aqua angustie Et huic apositioni magis concedat littera sequens: vt videbitur:

h Ecce ego iudico. i. dī
stinguo quantū ad penā ⁊ premiū. i Inter pecus. manifestū. k Et pecus feros. i. inter simplices bonos ⁊ feroces. id subdūt: l Arietꝫ ⁊ hircorum. i. bonorum et malorum. hoc mō dicit Matth. xxv. Statuet ouēs a dextris. hedos aūt a sinistris. m Nonne satis vobis erat. i. sufficere debebat vobis potēs tibus. n Pascua bona depasci. i. melioribus bonis in presenti vita vel

f o Insuper ⁊ reliquias pascuarū vestrarū pedibꝰ vestris conculcabatis. i. illa vīi deberent pauperes vtere debilitas satellitib⁹ vestris. Et eodem mō exponendus est quod dicitur: Et cuꝫ puritissimam aquam rē.

p Propterea. i. propter talē iniustā simplicē ꝓlatꝫ. q Ecce ego ipse iudico rē. exponit vt. s.

r Pro eo q; lateribus ⁊ humeris impingebatis. fortitudine vestra et potentia simplices impugnando. s Saluabo. Hic incipit versus I he breo vbi ostenditur per qdē fieri debeat ista salus eccl. f. per pastorem christi sīm quem subditur: t Et suscitabo super ea pastorē vnū. f. christum sīm q; ipsemet dicit Joh. x. ca. Et fiet vnū ouile ⁊ vnus pastor. v Seruū meum dauid. Iregem de semine dauid: vt dicit. Ysa. Ba. per quem intelli-

petunt fuit. Illi erant hodiant q; cū ppto gloriabant vere ecclā
ta thesaurū: modū plantio pretiosissimi vitis amicus immensus ligni
adducta superbilio hui⁹ mundi sermonibus negligentibus magistrorum
suis assumunt audacissime.

Pastor. Pere. qui. i. dicit: ego sum pastor bonus.

Et dabit dñs. Per. Ezechiel. i. Isaiē. de q; vī: ⁊ ignis. vite est his
qui appropīquerint eum.
Peter. Alii. signa regio
nis. prima sedes militando

De Iyra

est messīe vocatoris sm ex
rorem sedi. nos assentiē
tis qui tam venit in medi
um facturo et semine de
sedi sm carnem: vt patet
Mat. xvi. i Ipse pa
stor ea. verbo euangelico
⁊ virtute cōfirmo ⁊ Ego
aut̄ dño deo eio in med.
per christianos religiosos
calūs. 3 Et seruus
meus dauid. i. christus q;
dicitur seruus dei ratiōe
humanitatis assumpte
in qua minor ē patre sm
qd dicit Joh. xiiii. Pa
ter maior me est a Et
faciā cum eis pactū pa
cis. i. legem euangelicam
que est lex amoris. ⁊ per
ꝓpheta pacis. b Et
cessare facīā bestias pessi
mas eximendo demo
nes potentiā que p mor
tem christi sunt domina
te. c Et qui habitant
in deserto. religiosis..
d Securi dormīt. a p
turbatione demonum.
e In saltibus. i. locis
religiosis separatis a se
cularibus f Et ponā
eos ⁊ circuitū colliꝰ mei.
id est ecclesie militanti.
g Benedictionē. i. be
nefactos per oēteria.
h Et deducā ymbr. f.
gratie. i In tempore
suo. hoc potissime fuit in
primitiua ecclesia quādo
spiritus sanctus descen
dit super apostolos in fi
gura visibili: Act. ii. et
postea habatur alibi per
impositionē manū apo
stolorum: Act. viii.
k Et dabit lignū agri
fructum suum. quia ad
hoc sequebatur multipli
catio bonorum operum
in ecclesia. l Et erāt
in terra absq; timore rē.
quia in communibus ho
minum gaudebant ⁊ de
moribus imperabāt. vt
patet in Actib⁹ apostō
lorum in pluribus locis
m Et suscitabo eis ger
men nominatum. id est
christū de semine dauid
nascturum in lege ⁊ pro
phetis promissum ⁊ apte
nominatum.
n Et non erunt vltra

¶ Pascentes ¶ ¶ idem alius sm. ieronymum.
tem ¶ dominꝰ ero eis in deū: ⁊ ser

¶ pleriusque ¶ penitus in vanū de animal non
tum pastor sed pugnax vocabitur
uus meus dauid pascet in me

¶ vndecimillius verbum sonat quam vox.
¶ cultus verbi non ex traditione
dio eoꝝ. Ego dominus locutus

¶ non dubie non tiranide quia in me pax. Ezechiel
sum. Et faciā cū eis pactū ¶ pacis

¶ ¶ demoneas ab exemplaribus
⁊ cessare faciaꝫ bestias pessimas

¶ pleriusque
de terra ⁊ habitant in deserto

¶ vbi dñs inuitat me ⁊ filius meus q; d. s. ¶ similia
securi dormient in saltibus: ⁊ pō

¶ ¶ de ¶ ¶ ego ipse ero vobis in cunctis
nam eos in circuitu colliꝰ mei be

¶ ¶ quia in beate memīe ꝓdictionē ¶ pollicetur
in tpe suo ⁊ pluuie benedictiōis

¶ vna. f. de quo ante ¶ dies
erunt. Et dabit lignum agri fru

¶ ¶ ¶ ¶ ¶ ¶ verbum de terra
ctum suum. ⁊ terra ¶ dabit germē

¶ ¶ ¶ plurimum mirantur de quibusdā mira
suū: ⁊ erunt in terra sua absq; ti

¶ in terra viuentium
more. Et scient quia ego dñs: cū

¶ quo quasi grauitate
contriuero catbenas iugi eoꝝ

¶ ¶ demonum
⁊ eruero eos de manu imperā
tium sibi. Et nō erūt vltra in rapi

¶ ¶ de quibusdā tradit bestia ⁊ ias abo
nā nec bestie terre de
minata ¶ ¶ ¶ ¶ ¶

Thema. Exemplificat dñs quid ipse facturus sit montib⁹ idumee. Et ostendit quare hoc facturus sit. Et ad ultimum ostendit quid facturus sit montib⁹ israel.

c XXXV

Dixit mihi dñs dicens: Et tu fili hominis vaticinare ad montes seyr: et prophetabis super eos.

Et dices ad eos: Hec dicit dñs deus: Ecce ego ad te mons seyr: et extendam manum meam super te: et dabo te desolatum et desertum.

Urbes tuas demoliar: et tu desertus eris: et scies quia ego dominus.

Eo quod fuerit inimicitia antiqua tibi: et effudisti filios israel in manibus gladii in tempore afflictionis eorum: in tempore iniquitatis extreme.

Propterea vivo ego dicit dominus deus: quoniam sanguini tradaris te: et sanguis te persequatur. Et cum sanguine odisti: sanguis te persequetur.

Et dabo montem seyr desolatum et desertum: et interficiam de eo transeuntem et redeuntem: et implebo montes eius occisis suis.

In collibus tuis et in vallibus tuis atque in torrentibus omnes interfecti gladio cadent.

In solitudines sempiternas tradaris te: et non habitabunt.

Et scietis quia ego dominus.

Eo quod dixeris: Duæ gentes et duæ terræ mee erunt: et hereditate possidebo eas. Cum dominus esset ibi.

Propterea vivo ego dicit dominus deus: quia secundum iram tuam et secundum zelum tuum feci te: quando iudicatus es in eis: et notus factus sum in eis: cum te comprehenderem.

Et scies quia ego dominus audivi omnes blasphemias tuas: quæ locutus es de montibus israel dicens: Deserti nobis dati sunt ad devorandum.

Et insurrexistis super me ore vestro: et locuti estis sermones vestros contra me. Ego audivi.

Hec dicit dominus deus: Quando lætabitur omnis terra: desolatum te faciam.

Sicut lætata es super hereditatem domus israel eo quod desolata fuerit: sic faciam tibi. Desolatus eris mons seyr: et universa idumea tota: et scient quia ego dominus.

C. XXXVI.

Et tu fili hominis: prophetabis montibus israel: et dices: Montes israel audite verbum domini.

Hec dicit dominus deus: Eo quod dixerit inimicus de vobis: Euge: hæreditas antiquorum facta est nobis in possessionem.

Propterea vaticinare et dices: Hec dicit dominus deus: Eo quod absque misericordia in circuitu vestro fuistis: ut sitis possessio reliquis gentibus: et ascendistis super labium linguæ et opprobrium populi:

propterea montes israel audite verbum domini dei.

Hec dicit dominus montibus et collibus: torrentibus et vallibus: desertis desolatisque civitatibus: quæ derelictæ sunt in direptionem et subsannationem reliquis gentibus quæ in circuitu sunt:

propterea hec dicit dominus deus: Quoniam in igne zeli mei locutus sum de reliquis gentibus et de idumea universa: quæ dederunt terram meam sibi in hereditatem cum gaudio et toto corde et animo: et ejecerunt eam ut vastarent:

propterea vaticinare super humum israel: et dices montibus et collibus: torrentibus et vallibus: Hec dicit dominus deus: Ecce ego in zelo meo et in furore meo locutus sum: eo quod confusionem gentium sustinueritis.

Propterea hec dicit dominus deus: Ego levavi manum meam: si gentes quæ in circuitu vestro sunt: ipse confusionem suam portent: vos autem montes israel ramos vestros germinabitis: et fructum vestrum afferetis populo meo israel: prope est ut veniat.

Quia ecce ego ad vos: et convertar ad vos: et arabimini: et seminabimini:

et multiplicabo in vobis homines omnem domum israel. Et habitabuntur civitates: et ruinæ ædificabuntur:

et replebo vos hominibus et jumentis: et multiplicabuntur et crescent: et habitare vos faciam sicut a principio: et benefaciam vobis magis quam ab initio: et scietis quia ego dominus.

Et adducam super vos homines populum meum israel: et hereditate possidebunt te: et eris eis in hereditatem: et non addes ultra ut absque eis sis.

Hec dicit dominus deus: Pro eo quod dicunt de vobis: Devoratrix hominum es: et sufficatis gentem tuam:

propterea homines non comedes amplius: et gentem tuam non necabis ultra ait dominus deus.

Nec auditam faciam in te amplius confusionem gentium: et opprobrium populorum non audies amplius: et gentem tuam non subtrahes ultra ait dominus deus.

Et factum est verbum domini ad me dicens:

Fili hominis: domus israel habitantes super terram suam polluerunt eam in viis suis et in adinventionibus suis.

Quasi immunditia menstruate erit via eorum coram me.

Et effudi indignationem meam super eos: pro sanguine quem effuderunt super terram: et idolis suis polluerunt eam.

Et dispersi eos in gentibus: et ventilati sunt in regionibus: secundum vias eorum et secundum adinventiones eorum judicavi eos.

Et ingressi sunt ad gentes ad quas introierunt: et polluerunt nomen sanctum meum: cum dicerent de eis: Populus domini iste est: et de terra eius egressi sunt.

Et pepercit nomini sancto meo: quod polluerat domus israel in gentibus ad quas introierunt.

Propterea dic domui israel: Hec dicit dominus deus: Non vobis ego facio domus israel: sed nomini sancto meo: quod polluistis in gentibus ad quas introistis ibi.

Et sanctificabo nomen meum magnum: quod pollutum est in gentibus: et polluistis in medio eorum: et scient gentes quia ego dominus dicit dominus deus: cum sanctificatus fuero in vobis coram eis.

Et assumam vos de gentibus: et congregabo vos de universis terris: et adducam vos in terram vestram.

Et effundam super vos aquam mundam: et mundabimini ab omnibus immunditiis vestris: et ab universis idolis vestris mundabo vos.

Et dabo vobis cor novum: et spiritum novum dabo in medio vestri: et auferam cor lapideum de carne vestra: et dabo vobis cor carneum.

Et spiritum meum ponam in medio vestri: et faciam ut in præceptis meis ambuletis: et judicia mea custodiatis et operemini.

Et habitabitis in terra quam dedi patribus vestris: et eritis mihi in populum: et ego ero vobis in deum.

Et salvos faciam vos ab universis immunditiis vestris: et vocabo frumentum: et multiplicabo illud: et non dabo super vos famem.

Et multiplicabo fructum ligni: et germen agri: ut non accipiatis ultra opprobrium famis in gentibus.

Et recordabimini viarum vestrarum pessimarum: et adinventionum vestrarum quæ non placebant: et displicebit vobis in conspectu vestro in universis iniquitatibus vestris et abominationibus vestris.

Non propter vos ego facio dicit dominus deus notum sit vobis: confundimini et erubescite super viis vestris domus israel.

Hec dicit dominus deus: In die qua mundabo vos ab universis iniquitatibus vestris: et habitare vos faciam in civitatibus: et ædificabuntur deserta:

et terra quæ erat desolata serviet pro eo quod fuerat in conspectu omnium transeuntium desolata.

Et dicent: Terra hec quæ erat deserta: facta est sicut hortus voluptatis: et civitates quæ erant desolatæ et destructæ et subversæ: munitæ habitabantur.

Et scient gentes quæ derelictæ fuerint in circuitu vestro: quia ego dominus ædificavi subversa: et plantavi quæ erant deserta: ego dominus locutus sum: et faciam.

Hec dicit dominus deus: Adhuc in hoc petetur a me domus israel ut faciam eis: multiplicabo eos sicut gregem hominum.

Sicut gregem sanctificatum: sicut gregem Jerusalem in solemnitatibus eius: sic complebuntur civitates desolatæ grege hominum: et scient quia ego dominus.

Thema. Ostendit dñs quid facturus sit montib⁹ israel. Et ostendit quare hoc facturus sit. Et ad ultimum ostendit quid facturus sit montib⁹ israel.

Et fuit manus domini super me: et eduxit me in spiritu domini: et dimisit me in medio campi qui erat plenus ossibus.

Et circumduxit me per ea in gyro: erant autem multa valde super faciem campi: et ecce arida nimis.

Et dixit ad me: Fili hominis: putasne vivent ossa hec? Et dixi: Domine deus tu nosti.

Et dixit ad me: Vaticinare de ossibus istis: et dices ad ea: Ossa arida audite verbum domini.

Hec dicit dominus deus ossibus istis: Ecce ego intromittam in vos spiritum: et vivetis.

Et dabo super vos nervos: et succrescere faciam super vos carnes: et superextendam in vobis cutem: et dabo spiritum in vobis: et vivetis: et scietis quia ego dominus.

Et prophetavi sicut præceperat mihi: et factus est sonitus prophetante me: et ecce commotio: et accesserunt ossa ossa ad juncturam suam.

Et vidi: et ecce nervi et carnes ascenderunt super ea: et extenta est in eis cutis desuper: et spiritum non habebant.

Et dixit ad me: Vaticinare ad spiritum: vaticinare fili hominis: et dices ad spiritum: Hec dicit dominus deus: A quatuor ventis veni spiritus: et insufflet super interfectos istos: et revivescant.

Et prophetavi sicut præceperat mihi: et ingressus est in eos spiritus: et vixerunt: et steterunt super pedes suos exercitus grandis nimis nimis.

Et dixit ad me: Fili hominis: ossa hec universa domus israel sunt. Ipsi dicunt: Aruerunt ossa nostra: et periit spes nostra: et abscisi sumus nobis.

Propterea vaticinare et dices ad eos: Hec dicit dominus deus: Ecce ego aperiam tumulos vestros: et educam vos de sepulchris vestris populus meus: et inducam vos in terram israel.

Et scietis quia ego dominus: cum aperuero sepulchra vestra: et eduxero vos de tumulis vestris populus meus.

Et dabo spiritum meum in vobis et vivetis: et requiescere vos faciam super humum vestram: et scietis quia ego dominus locutus et faciam dicit dominus.

Et factus est sermo domini ad me dicens:

Tu autem fili hominis sume tibi lignum unum: et scribes super eum: Judæ et filiorum israel socii eius. Et tolles lignum alterum: et scribes super eum: Joseph lignum Ephraim et universæ domus israel socii eius.

Et adjunge eos tibi alterum ad alterum in lignum unum: et erunt unum in manu tua.

Et cum dixerint ad te filii populi tui dicentes: Nonne indicabis nobis quid tibi vis facere per hec?

Dic ad eos: Hec dicit dominus deus: Ecce ego tollam lignum Joseph quod est in manu Ephraim: et tribus israel socios eius: et dabo eos cum eo ad lignum Juda: et faciam ea lignum unum: et erunt unum in manu mea.

Erunt autem ligna in quibus tu scribes in manibus eorum coram oculis eorum.

Et loquere ad eos: Hec dicit dominus deus: Ecce ego assumam filios israel de gentibus ad quas abierunt illuc: et congregabo eos undique: et adducam eos ad terram suam.

Et faciam eos gentem unam in terra super montes israel: et rex unus erit omnibus regibus: et non erunt ultra duæ gentes: neque dividentur ultra in duo regna.

Nec polluentur ultra in idolis suis: et in offensionibus suis: et in universis iniquitatibus suis: et salvos faciam eos in cunctis habitationibus suis in quibus peccaverunt: et mundabo eos: et erunt mihi populus: et ego ero eis deus.

Et David servus meus rex super eos: et pastor unus erit omnium eorum: et in judicio meo ambulabunt: et præcepta mea custodient et facient ea.

Et habitabunt in terra quam dedi servo meo Jacob: in qua habitaverunt patres vestri habitabunt in ea: ipsi et filii eorum et filii filiorum eorum usque in sempiternum: et David servus meus princeps eorum in sempiternum.

Et feriam eis pactum pacis: pactum sempiternum erit cum eis: et dispergam eos et multiplicabo eos: et ponam sanctificationem meam in medio eorum in sempiternum.

Et erit tabernaculum meum super eos: et ero eis deus: et ipsi erunt mihi populus.

Et habitabunt gentes ut sanctificet israel dominus: cum fuerit sanctificatio mea in medio eorum in sempiternum.

Fili hois. Nubili vbi cuidam manifestius Ire populū israel capitur fuit tribulatio: r propter clementiam suam & redemptionē politicum: r multos ampliores in humanum.

Fili dormiūs. Hiero. Aliqn. Quotidiē est de domo israel: r omnis pactus christi qui ex opere & mala hostia habitat in terra sua: r calcata vel

bū dñi ad me dicēs: Fili hō
f populus meus f qñ habuit lic de qui
mini: dom' israel habitauerūt
pau f indra. f idolatria
i humo sua: r pōlluerūt eā i uijs
f in via pollut.
suis r in studijs suis: iuxta imū
dicā menstruate facta est via eo
f ex omni opere
rū coram me. r effudi indignatio
nes meā super eos pro sanguine
f iuper
quem fuderunt sup terrā. Et in
f peccatis cogitationibus
idolis suis polluerunt eam: r di
f vt increduli gentibus comparentur f babylo
nia captiuitate vel romana qñ effudērūt sanguinē
crudū f usq; ad ruinā templi.
sperſi eos in gētes: r vētilati sūt
i terras. Juxta vias eorū r ad-
inuentiones iudicauī eos. Et in
f quali nec sic finirent potēs iudicij pēdere nomē
dñi nec reuerē de cunctis populis ubi rc.
gressi sunt ad gentes ad quas in
f capti
trouerūt. r pōlluerūt nomen san
f gentibus f qui
ctum meū cū dicerēt de eis: po
li. istum sacrabat cultui dei nostri f ecclesia
pulus dñi iste est: r de terrā eius
f non propter eorum
egressi sunt. Et pepēci nomini san
meo cum contum sig
cto meo: quod polluerat dom'
israel in gentib' ad quas ingres
si sunt. Icirco dices domui isrl:
Hec dicit domin' deus. Nō p
f nō nobis die nos nobiscū nomini tuo. n. q.
pter vos ego faciaz domus isrl
sed propter nomen sanctū meus
qō polluistis in gētib' ad quas
f sanctum remouisti bo
intrastis. Et sanctificabo nomen
meū magnū qō pollutū ē in gē
f eorum omnia.
tes: quod polluistis i medio eaz
vt sciant gētes q: ego dominus
f reducendo vos in gentilia glebam
f. Ll ejicitur penitens
ait dñs exercituū: cuz f sanctificatus
am die cū eis in gētib cognoscūt q ego totū eos r.
fuero in vobis coram eis. Tollaz
quippe vos de gentibus: r cōgre
gabo vos de vniuersis terris: r
f. Ezechielem
adducā vos in terrā vestraz. Et
f f credentes. Ut ab errore conuertas
f baptismi salutaris
effundam sup' vos aquā mūdā
f peccatis
r mundabimini ab oibus inqui
namentis vestris: r ab vniuer/
f quo in corde simulatis
sis idolis vestris mūdabo vos.
f quod per prophetam pendebitis
f credentib. in filium dei
Et dabo vobis cor nouuz: r spi
f vt nouiter mūdati ora in me deum. c. f. r. u.
ritum nouū ponā i medio vestri.

Auferā cor lapideū de carne
f quod peregrina rei subiecta
f multe terrarum quod possit in eis reperire spes
uestra r dabo vobis cor carneū
tum sinceram intelligentiam salutarem
r spūz meū ponā in medio vr̄i.
f mei f de virtute in virtutem
Et faciā vt i preceptis meis ambu
f qui prius negligitis f coste
letis: r iudicia mea custodiatis r
f confitentis
operamini. Et habitabitis i terra
f magistris f ita f eorum
quā dedi patrib' vestris: r eritis
f omnium simul iacob r omnibus sanctis
mihi i populū: r ego ero vobis
f de quo efficiatur ecclesia gentis
i deū. Et saluabo vos ex vniuer
f qui gratiam fraudem cadentem interpretatur. n. f. i. m.
sis iquinamētis vestris: r vōca
bo frumentū r multiplicabo il
f verbi dei qui passus est filius prodigus qui de
signavit habitationem suam: r fame cognovit peccatoz si
lignis pabus est
lud: r nō imponā vobis famez
f hoc enim de quo dignum vite est ollius g. a. e.
r multiplicabo fructum ligni r
f in omnibus tradentem incredulos odio erat sicut odio
a. p. e. d. d.
genimia agri. vt nō portetis vl
f quod usq; hodie indecens putatur incredulitas q
post & beatissima fuerunt confessionis et apostolo
rum? hoc magnus vocari apostolus quantus. p. f. c. p.
tra oppobriū famis i gētib'. Et
f fulmen vbi fuerit ibi perdi
reco: dabimini viarum vestraz
pessimaz: r studioz: ūqz ñ bonoz:
f que ante placebant
r displicebunt vobis iniqtates
vestre r scelera vestra. Nō pro
f qui propter errore peribis f f. supradicta.
f sed propter clementiam meam labaydo
pter vos ego f faciā ait dñs dē':
f ego f super pacti
notū sit uobis. Cōfundimini r
hus vijs r vestrum intelligite creatorem.
erubescite sup vijs vrīs domus
israel. Hec dicit dñs ds: In die
qua mundauero vos ex oibus
iniqtatib' vestris: r habitari fe
f ecclesias f que in vobis. f. conuenient
f que in synagogis conclamant.
ciro vrbes r instaurauero f ruino
f confitentis f f peccatis criminibus
f criminosis vel
sa r terra deserta fuerit f exculta:
f videbatur stellare omnibus sanctis qui perenne
conuersationis opera prauerunt
f f sanctorum mundana
q quōdā erat desolata f oculis
f admirantra
f quali quomodo
factum est hoc.
oīs viatoris dicēt: Terra illa in

In solēnitatī. Cuius comedit animā sinceritatis r. v. r agni ceno et
sanguine r iii. vii hebdomadū r i tabernaculi hui' locuti est scita celestia
mysteria contracta quando ar'ange plene hāt gregē' bonū r ratiōe cognoscunt q ipse sit vīa qui predixit eis.
Et locuta e. d. vsq; malā pcā bonis ppter pulsū.

C XXXVII.

f Facta est sup.
f Ingr. p clarū e
nebis pdixit de
resurrectione sui agit. Cuius est
ejus incredulitas q; ossa
aridā militer habitatōr ple
ena reforgūt. Ac exinde ppli
dñi in captiuitate ducti r
toto orbe dispsi: si bis q
nō meruerit nec potentiā
ē: ēt facere a cui ipse ego in
qr ossa loca' ē r faciaz
ē pollice' ē: r spūs r ē
ee, pbtaiu q; indiuisa
ēt antiqe' dar' gentiū
tur. quo ois pacisce ad
vos r arabimini rē. ad
ē gētes ego nunc sub pa
bola ossiū ostēdā ossa aridarum
plēta eo qō in euangelio
ēt; apud boies ipossibilia sūt. apud deū possibilia sūt. Educit sūr adit
ēgelū christū captiuitatē r
vaticiniū qō' q; fruuntur
babylonia tenebāt affrīt.
ent. Judei hoc sub specie
tei cōplexa mēt tunc: q; ch
ebmodo magna facta ēt
r regnū christi ēgelū in me
deo plūg trāsfudi; vel i

Nicolaus

plūtatis fuit deserta. p
ter cultoz absentiā. in
rollmu captiuitatis facta
fuit fructifera: r amena p
cultoz pūnā r diligētia
rederēdo adit ad ipm chri
ti intelligit de gētilitate
q; ab adventū christi fuit
ēt terra inculta: q; non
habuit doctores legis di
uine nec ppbetas q; cas
excolere ēt ad fecundādas bonoz operū fruct; post ad
uentū christi p pastores
apl'oz r alioz dispsa
loz facta est fructifera et
amena p fuisse pbēs fidei
r mox. Et huic exposīti
oni cōsonat q; subditur
postea: a multiplicabo eos sicut gregē bo
minū. Quorum ad bonos
mores q; pr'ōāt deficili
ter viuētes b Ut gre
gē sem. p fuisse pbēs fi
dei iustificāta. c Ut
gregē hierm in solēnita
tibus ei' in q; designatur
multitudo credentium de
christo: sicut in solēnita
tib' magne pascūtibus
tes r tabernaculoz pcelebat in hierlm ppla multo. C. XXXVII

f Facta est. Hic ōia describit liberatio ppli captī
uitatis: r visio ossiū. Et factus est. Ppla in duas gēs q; primo ponit
imaginaria visio. r' ei' expositio. ibi: Et dixit: Circa primū dr: Facta est sup
me manus dñi rē. videbat enī gēhre imaginaria visione q; p manū eius
dā effigiei dei repletaq; pcuncti in campū pleni ossib' mortuoz. e Et
circūduxit me p ea in gyrū. q; nō intrabat inter ossa: circuibat ea. erat
enī ezechiel sacerdos q; nō debebat tangere aut tacta ossa alicui' mortui
f Erāt aq; vehementer. q; ossa illa ab ista mortuoz. g Hic de' nr' nosti.
q; habeo ista; nō solū spiritū; r pūtū; a ista mortuoz. h Ossa arida au
dite verbū dñi. q; pōt sperare vbi sicut vīuētib' creaturis. i Ecce ego
intro. in vos spūs. is q; ponat primo. ut sint vīuētes. q; sensit ossibus odiosa
ad ūcturas debitas: r cetera nerui; r carnū r cutis eclipsari: vt postea

f dixit f mane f finalis parabola vel
f quandoq; in qua omnes pariter surgent
cuita: facta ē vt bon' voluptas
f iudex f qui mens intelligentie habebant
f ap'ōatus
tis: r ciuitates deserte r destitute
f humo edificate f confessione r obsequio mandato. f. f. &c.
atq; suffosse: munite sederūt. Et
f f omnia mortua. f. r. ossa sicca simul
scīēt gētes quecūq; dereliqui hic
eorum in exilio.
rint i carcibus vestris: q; ego dñs
f in eis f emulum
minus edificauī dissipata. plāta
virtutum inhercbus f qui implenī quod per pro
phetas pcūn.
uiq; iculta: ego dominus locut'
f quod verbo potentie f admouere
sum r fecerim. Hec dicit domin'
promissa et etiam cum regredi facerim de exilio
tempus requirimus ostendi r inuenimur eum vi multiplicatur
ecclesiarum turbida gregis ossa f quotiens
dē': Adhuc in hoc inueniēt me
dñe r non intelligam f tunc
domus israel vt faciā eis. Sūt
f non solum in posterio lentem liberationem qui
f f qui. Exultans r confessionis est pietas r fides
f non timorem
tiplicabo eos sicut gregē' hoīnū
animalium.
vt gregē sanctum: vt gregē hie
f in qua
propolie dei colunt: vbi pascit
f quos homini dominus reperiunt
ruſalē i solēnitatib' ei'. Sic erūt
ciuitates deserte plenegz gregib'
f hac f solus
hoīum: r scīēt q: ego dominus.

Acta ē C. XXXVII.

f sup me manus domini
eius per ipsum facta fuerit fine ipso
facta est nihil. f non in corpore fi opus
r eduxit me in spiritu domini: r
dimisit me i medio cāpi qui erat
f non pacis quietis
plen' ossibus: r circūduxit me
p ea in gyro. Erāt aūt multa ual
f non aperta bene f arida compacta
de sup facie campi: ficcaq; vehe
menter.
mēter. Et dixit ad me: Fili hoīs:
f poterint vivere
putasne viuent ossa ista? Et dixi.
f qui plenum habes scientiam
Dñe deus: tu nosti. Et dixit ad
futurorum
me. Vaticiare de ossib' istis. Et

f mirum q; ad ossa arida loquitur que non sentiunt
dicēs eis. Ossa ārida: audite ver
ba dñi. Hec dicit dominus
bū dñi. Hec dicit dominus
deus ossibus his. Ecce ego ītro
mittaz in vos spīritū: r viuetis:
f in corruptionibus
r dabo sup uos neruos: r succre
scere facia sup vos carnes: r sup
f f pro praedictis gradibus vt. Loquebatur carnium ope
rationem
f nunc
cētēdā in vobis: r cutem: r dabo
f libro. f pollice.
vobis spīritū r viuetis: r sciētis
quia ego dñs'. Et pphetaui
sicut preceperat mihi. Factus est
autē sonitus pphetante me: r ec
ce cōmotio. Et accesserūt ossa ad
ossa. vnūqōq; ad iunctūrā suā.
Et vidi: r ecce sup ea nerui r car
nes ascenderūt. r extēsa est in eis
f iterabunt nō humana
cutis desup: r spīritū nō bēbant
corpora spiritum non habentia
Et dixit ad me. Vaticiare ad spi
ritū: vaticinare fili hoīs: r dices
ad spīm: Hec dicit dñs deus. A
f Ephasis mundi
quattuor vēntis veni spūs: r insuf
fla sup interfectos istos: r reuiui
scāt. Et pphetaui sicē pcepat mi
hi. Et ingressus ē in ea spūs: r vi
f vbicumque spiritum tuum? creaturam. n. f. f.
xerūt: stetēruntq; sup pedes suos
f congregatio monasterium
exercit' grādis nimis valde. Et
dixit ād me: Fili hoīs: ōssa hec
vniuersa domus isrl est. Ipsi di
cūt. Aruerūt ossa nra: r perūt
spēs nra: r abscisi sumus. Pro
f quasi ejectitius ab his q; hec dicunt f remo.
pterea vaticiare: r dices ad eos.
Hec dicit dñs deus: Ecce ego
apiā tumulos vestros. r educā
vos de sepulchris vrīs popul'
f f quasi non in tanto ecce reser-
gunt. Sed verum illud illum plenum de qua dicitur
beati mites quoniam. p. f. Et terram. p. Laetho. de
morte in regione viuentium
meus: r inducā vos in terrā ve

Si aūt intelligeret de resurrectōe gener aliter: illud
per' deficiētes fiunt ad viuētes r futuros. iudi aūt vēturi a principio mūdi
vsq; ad tps ezechielis: r vsq; ad resurrectionē. p. Habebat certā spez resur
gēdi in parte dicto: ipsi etiā erūtes in inferno scīēt se esse resurrecturos
ad augmētū sue penē: q; ethe pmisere in ala r corpe. r ō videt q; hec vi
sio intelligēda sit ad ītas de liberatōe ppli ab a babylonica seruitute. q; est
motu dubie. r ō ratio liberatōis pacificat vī vīuētibus: loca in qb' de
timebant seruī eoz sepulchra r tumuli. Hic igit exponēda est hec littera.
o Ipsi dicūt. Dudū in captiuitate pereūt. p Aruerūt ossa nra. i. vir
tus nra defecit q; ossa designat in qb' solēt robur corpis. q Et pēt
spes nra. i. recidit in nichil. r Et abscisi sum'. a terra nativitat' nre.
s Propterea vaticinare. ad auferendū ab eis hāc desperatiōem. t Ec
ce ego aperiā tumulos vīuo. i. loca in qb' olim seruiebāt cineres in gl'ōsis
erāt ligati. v Et educā vos. p licentiā regis cyri q; dedit licentiā p'
reuertendi.

stram ifrl:t facies q: ego dominus cū aperio sepulchra vestra t educam vos de tumulis vrīs popul⁹ meus:t dedero spiritus meū in vobis t vivetis:t requiescere vos faciā sup humū vrāz t scietis qa ego dns locut⁹ sum t feci: ait dominꝰ dc⁹. Et factus ē sermo domini ad me dicēs: Et tu fili hominis sume tibi lignuz unū:t scribe sup illū. iude t filiis gnū alterus. t scribe sup illud: iosephi lignū effraim:t cūcte dō mus israel socios⁹q⁹ eius. Et ād iunge illa vnū ad alterū tibi in lignū vnū:t erunt in vnionē in manu tua. Cū aūt dixerint ad te filij populi tui loquētes. nonne indicas nobis qd in his tibi vle? loqueris ad eos. Dec dicē dominus deus: Ecce ego assumā li gnum ioseph: quod est in manu ephraim:t trib⁹ isrl que sūt ei ad iungā eos parit cum li gno iuda t faciā eas in lignum vnum:t erūt vnū in manu mea. Erūt aūt ligna sup q scripseris in mānu tua i oculis eoz:t dices ad eos: Dec dicit dominꝰ deus: Ecce ego assumā filios israel de medio nationū ad q̄s abierunt: t congregabo eos undiq;:t adducam eos ad humū suā. Et faciā eos in gentē vnā in terra in mōtibus israel:t rex vnus erit omnibus impano. Et nō erunt vltra duo gētes:nec dividentur ampli⁹ in duo regna. Neq; polluēt vltra ydolis suis t abominatiōibus suis:t cūctis iniquitatibus suis:t saluos eos faciā de vniuersis sedibus suis in q̄b⁹ peccauerunt:t mūdabo eos. Et erunt mihi populus:t ego ero eis ōs: t seruus me⁹ dauid rex sup eos: et pastor vnus erit omniū eoꝝ. In iudicijs meis ambulabūt:t mandata mea custodiēt t facient ea. Et habitābūt sup terrā quaz dedi seruo meo iacob in qua habitauerūt patres vestri:t habitabūt sup eā ipi t filij eoz filij filioꝝ eoz vsq; in sempiternum:t dauid seruus me⁹ princeps eoz in perpetuū. Et pactiām illis fedus pacis. pactū sempiternum erit eis. Et fundabo eos:t multiplicabo:t dabo sanctificationē meam in medio eoz in perpetuum. Nicolaus

Factus est. Secūdā est q̄ hic vi- C. XXXVIII.
mus fine ad ephesi. fic. Hoc cū post hāc fuz aliqā posuimus inuenire. per illud q̄. xxv. anno scripsit. et mā ingrandiēs ecclā mutata est lex me mutata est. t addam me illuc. t in terrā isrl quando edificatio templi dcīm ē. et cēm: mirā eius edo narratur.

Dic fac tibi gog. Mōtra gog t illa. vl. Dog t magog pria ric gloza. i. t inimici sanctoꝝ. q̄ egredient ab aquilonali plaga. i. finez reliquēce de capite sapphīne amentie t elatiōe maloy. supra illud: Mōs duo in maligno pollēt.

Dico. Dog tatus. Magog de terra. Tota hereticoꝝ principes. De tacto qui illoꝝ suscipiēt doctrīas. Et pulchre p multas t mysticas i hoc volumīe polysticas extremā cōtra magog t gog dirigit. Sicut ipe videt esse. i. sm petrū vt scripsit a domo dei. t ecclesiastes qui alti: a sacris meis scripsit: t nouissimus inimicoꝝ destruet⁹ mors. In cta tas q̄s penus sermo sit cōtra tadcā. q̄ pstito ostēdit. t extremus pena qua drupedeo q̄ in desco sit. t B rectē nouissimus sermo sit ō gog t magog q̄ pugnāt pra ciuitatē dei. Ecclīam. de qua: Fluminis impetus lętificat. Et: Mōs pēt ciuitas abscondi supra. m. p. Et: Hierlm q̄ ędificatur vt ciuitas.

Magog de terra. Ois superbia t falsi nois scīa: que erigit se pra notiā ac veritatis. hic nobis demōstrat. de talibꝰ ecclīa clamat ait: In vltīo contra vallē ysrahēl. dicit in terra.

Ecce ego ad te g. Peter. Judā t nri iudaizātes putāt magog t gog fictitias gtes et innumeras. t imanes. que ex eis. t ad tempora scīoꝝ quando tuber. cōtra ecclīam exsurgēt. et in ecclīa vix tacta est Et erit tabernaculū meū in eis. pro: habitabit non populus eius t ero eis deus: t ipsi erunt mihi populus. Et scient gētes q: ego dominus sanctificato: isrl: cū fuerit sanctificatio mea in medio eoꝝ i ppetuū. C. XXXVIII. Factus ē sermo domini ad me dicēs: Fili hominis: pōne faciem tuā cōtra gog t terram magog prin cipem capitis mosoch t tubal t vaticinare de eo: t dices ad eū: Dec dicit dominus ds. Ecce ego ad te gog principem capitis mosoch t tubal. Et circumagā te t ponā frenum in maxillis tuis: t educā te t omnem exercitū tuū. equos t equites vestitos loricis rum dei: t scutum bastam t clypeū arripientiuz t gladiū. Perse ethiopes t lybies cuz eis: omnes scutati t galeati. Gomer t vniuersa agmia eius vniuersos. multitudinē magnā

Magog de terra. Gog ista vel. Bog t magog pria ric gloza. i. t inimici sanctoꝝ. q̄ egredient ab aquilonali plaga. i. finez reliquēce de caput sapphīne amentie t elatiōe maloy. supra illud: Mōs duo in maligno pollēt.

Dico. Dog tatus. Magog de terra. Tota hereticoꝝ principes. De tacto qui illoꝝ suscipiēt doctrīas. Et pulchre p multas t mysticas i hoc volumīe polysticas extremā cōtra magog t gog dirigit. Sicut ipe videt esse. i. sm petrū vt scripsit a domo dei. t ecclesiastes qui alti: a sacris meis scripsit: t nouissimus inimicoꝝ destruet⁹ mors. In cta tas q̄s penus sermo sit cōtra tadcā. q̄ pstito ostēdit. t extremus pena qua drupedeo q̄ in desco sit. t B rectē nouissimus sermo sit ō gog t magog q̄ pugnāt pra ciuitatē dei. Ecclīam. de qua: Fluminis impetus lętificat. Et: Mōs pēt ciuitas abscondi supra. m. p. Et: Hierlm q̄ ędificatur vt ciuitas.

Magog de terra. Gog ista vel. Bog t magog pria ric gloza. i. t inimici sanctoꝝ. q̄ egredient ab aquilonali plaga. i. finez reliquēce de caput sapphīne amentie t elatiōe maloy. supra illud: Mōs duo in maligno pollēt.

Dico. Dog tatus. Magog de terra. Tota hereticoꝝ principes. De tacto qui illoꝝ suscipiēt doctrīas. Et pulchre p multas t mysticas i hoc volumīe polysticas extremā cōtra magog t gog dirigit. Sicut ipe videt esse. i. sm petrū vt scripsit a domo dei. t ecclesiastes qui alti: a sacris meis scripsit: t nouissimus inimicoꝝ destruet⁹ mors. In cta tas q̄s penus sermo sit cōtra tadcā. q̄ pstito ostēdit. t extremus pena qua drupedeo q̄ in desco sit. t B rectē nouissimus sermo sit ō gog t magog q̄ pugnāt pra ciuitatē dei. Ecclīam. de qua: Fluminis impetus lętificat. Et: Mōs pēt ciuitas abscondi supra. m. p. Et: Hierlm q̄ ędificatur vt ciuitas.

Magog de terra. Gog ista vel. Bog t magog pria ric gloza. i. t inimici sanctoꝝ. q̄ egredient ab aquilonali plaga. i. finez reliquēce de caput sapphīne amentie t elatiōe maloy. supra illud: Mōs duo in maligno pollēt.

Dico. Dog tatus. Magog de terra. Tota hereticoꝝ principes. De tacto qui illoꝝ suscipiēt doctrīas. Et pulchre p multas t mysticas i hoc volumīe polysticas extremā cōtra magog t gog dirigit. Sicut ipe videt esse. i. sm petrū vt scripsit a domo dei. t ecclesiastes qui alti: a sacris meis scripsit: t nouissimus inimicoꝝ destruet⁹ mors. In cta tas q̄s penus sermo sit cōtra tadcā. q̄ pstito ostēdit. t extremus pena qua drupedeo q̄ in desco sit. t B rectē nouissimus sermo sit ō gog t magog q̄ pugnāt pra ciuitatē dei. Ecclīam. de qua: Fluminis impetus lętificat. Et: Mōs pēt ciuitas abscondi supra. m. p. Et: Hierlm q̄ ędificatur vt ciuitas.

Nicolaus

a Et erit tabernaculū meū in eis. i. habitabo cū eis in pace in tra p gra tiā t in celo p gloriā. b Et scīt gētes q: ego dns sanctificator isrl. cuiusq; dei fidelis q̄ noīe israel notat. vt ō dicīt est. C. XXXVIII. c Factus est. Postq̄ pphetauit p̄ra t aduersa de iudea. hic c reuertit ad pphetandū de extremis. i. pra gog t magog. Circa q̄s fidēli q̄ debet dicīt q̄ sunt gētes que venture sunt ad pugnā cū pra hierlm. t debellabunt. p regē messiā qui expectāt adhuc venturū. Ds hoc dicīt est error cōfū. q̄ aduentus christi transiit in preteritū. Dico aliq̄ doctoꝝ nri dicīt q̄ gog t magog nō est aliq̄ certo determinata. sed generaliter significat plerosq; ecclē. hoc exponit videl nimis mystice. Propter quod salubi mediocri iudicio videt mihi p gog intelligi antichristus. Videl enī gog a gog. q̄s significat tectū in latebra. q. d. lics antichristꝰ sit futurus hō. inhabitabit. tñ totaliter a diabolo. t sic erit quasi ciuis tegumentum sui ipsi humanus. Magog aūt significat de tecto p quod intelligunt adherētes antichristo tanq̄ de eius familia seu pplo. Unde aūt exponēdi pendat q̄s vt Apoc. xx. Soluet satanas de carcere suo t exibit seducere gentes q̄ sunt in quatuor angulis terre gog t magog. i. q̄s exponit de pplo cuīde antichristi qui diabolus p̄mo seducet: t postea alios ad adherēdū sibi. Unde etiā dicto p̄nte dicīt apli si referat ad secundū aduentū christi. i. ad Thessa. ii. Quē dns iesus interficiet spū oris sui. t destruet illustratiōe aduentus sui. Sibi t dicīt alter exponit inquiēs tpe antichristi erit maxima piscium fecūditas. t sm hanc sniam p̄mo agit de piscatōe et deinde ad antichristū. t secūdo de antichristi destructōe et exercitu eius sibi: Conscabo. Prima in duas. q̄ p̄mo ponit huius piscatōis p̄paratio. secūdo eius executio ibi: Post dies. Circa p̄mū ot: o Pone faciem tuā pra gog. i. dispone te ad pphetandū de aduētu antichristi t eius de structōe. c Principē capitis mosoch t tubal. q: ibi regem habentem ei. i. cappadociē t hyberie. f Et circūdacam te. i. circumcam permittam ad fidelia impugnationē. g Et ponā frenū in maxillis tuis. q: antichristus nūqā poterit facere nisi q̄tū deus permittet. h Vestitos loricis .i. armis ad pugnandū. t etiā ad tuendū. ideo sequit: Parmā t clypeū ac ripientiū. i Gomer t thogorma. nota sunt ppli q: antichristo adherentiū. k Prepara t instrue te. i. pparatus te ad pugnandū excite. l Et esto tu in excepti. i. militudo tibi congregata tibi obedīet ad nutū. m Post dies. Dic ostēdit p̄mitto pcussionis. t visitatiō tuas. ac p̄mo ponit hoc executio. secūdo eiusdē finalis. ibi: Dec dicit. Circa p̄mū p̄mittit expressiū dicīt: Post dies multos videberis. i. puniēris. q: similiter antichristus a deo talis mundabit. vt. 4. dicit. n In no uissimo annoꝝ veniēs. i. circa finē mūdi. o Ad terrā que reuersa est a gladio. i. ad ecclesiā dissipandā q̄ p̄mo fuit sub gladio tadcē. t cui incepit q̄ a tpe ostāsti habuit pacē. t sic reuersa ē a gladio. p Et congregata ē de pplis multis. q: de eis⁹ gtibꝰ aliq; crediderūt ipo. q Ad montes isrl .i. ad indeā mōtuosā. ubi cū venīt ad vastādū vbiq; ecclesiā. ibi spūtur veniet i hierlm. vt in templo dei sedeat tanq̄ fil⁹ dei. vt dī. ii. ad Thessa. ii. r Quid sumat dicīt inquīt. i. inquiēt: q: p̄mo p̄ebalbose. t postea p̄ra ciuitatē dei. t q: ait adueniā antichristi ipsum dī esse pphetā tertia venīt in iudeā t capīt eā. t ibi pacifice habitauit. ad tpus. t postea q̄si subito venit contra ideo subdit: t Dicēdo ad q̄sdā tēpestas veniet. i. furor. i. magna mul titudo ira q̄ fidelēs nō poterūt ibi resistē. v In die illa. ait dr. q̄ quū ad. 2. q: extollit supra ois illud q̄s dei ē aut q̄s colit. ii. ad Thessa. x Et dicet. q̄ nimia cladis. y Dicēdi ad terrā ad q̄ magna ex ercitus facilius

Quę rementū est a gladio. Bellipa gentes quę bella volant.
Deserta. Ppe tant deserta ę in agrosia in quibus diabolus locū habere non potest, quia vocati sunt ad salutem.
Dixit ad me dñs. Loquitur ei in libro primo ex ore dñi de tempe dom. ę dicendū gentili plurimū ex hostibꝰ gog regnū.

Policeo manus. Pa
tiar eos. i. scelle. quod
alii vt pisces alii vt volu
cres. ę ba. ę. n. q. m.
i. alii vt retinacula hoīs
dignitatē, vt apli cuiꝰ
post resurrectionē dent
suos alia corpora celestia
alia terrestria: alia vt pi
sces alia vt volucres &c.
In actib⁹ ḡ apl⁹ vas
pene ostium vocatum
mōstrat alias quę in ar
cha ḡ diluuii pereunt.
Depeca. Que inuisi
tus cupiam vel de cuius
supplicio? Dixi de strue
ge? modernis ali⁹ exēplo.

C. XXXIX.

Ta tu fili hois.
Quę in hoc capite dicun

Nicolaus

tur fieri capiam ac si nō
esset tibi murus vel muni
tio vel alicui debiti suspitio.
a Ut dirigas spolia.
ppo ecclesiā. b Ut
literas mundi nil sup est
q̄ debui fieri ę postea re
linqui. q̄ sicut dicā ę re
gnaturi fidēles videbā
tur debiti a deo. ę tpe pa
cis fecisse restituti. vel q̄
fideles electi de terra pro
missionis per sarracenos
tūc relictione? ante aduen
tū antichristi. vt dicā ℓ.
c Qui pcc. ę alle ha
bi. vm. terre. i. hoīm ex
terre. ę dicendū gentili plurimū ex hostibꝰ gog regnū.

† vel mollis vel explanatum ac quasi mansuetus.
raz abiꝭ † murꝰ ę venā ad quie
scentes habitātes in pace tantū ill hostes
† inquit ille † ideūm locutus q̄ dñs loca est apud
bi habitant sine muro. vectes ę
bonum † exercitu.
portę nō sunt eis. Et spōlia diri
pias ę inimicas pcdā vt inferās
† duplicatus † mag
manum tuā sup eos qui deserti
a dominio † q̄ cuncta q̄ magnus ę valens
nomen eius nouissimus † id est.
fuerūt. ę postea restituti: ę super
populum qui est cōgregatus ex
† beneficium dñi.
gētibus: qui possidere cepit: ę cē
† vbi ego est filius in medio terre. vertit ei os
qui de terra ḡ dixerāt q̄ illa vta veritas ę vita
habitator umbilici ſre. Sabā ę
† Charitatis vel morte. qui prior huius sensū fuerat
bonis operibus querunt mercimonia
dedan ę negociatores † tharsis ę
† fuit † omnes
cōes leones ei⁹ dicēt: tibi. Nū
† exercite
quid ad sumēdā spolia tu vēis?
† vt ostili possessa tua hereditas a
Ecce ad dirigendā predam con
gregasti multitudinē tuā: vt tol
† eloquentie † intelligibile
las argentū ę aurū. auferas sup
† virorum
pellectilē atqꝫ substantiam: ę oi
† diuitis victorie congregatio.
ripias manubias ſimitas. Pro
† a quadrilogio qui in tpo christi dicetis
pterea vaticinare fili hominis: ę
filius hominis
dices ad gog. Hec dicit dñs dō:
† ipsa mundi circuitus fabrice † in ordine
Nūgd nō i die illo cū habita
† qui mente cernit deum
verit populus me⁹ isrl ꝑsidēter
† a
sāēs: ę venies de loco tuo. a la
† qui omnem calcatum ordinationi rectiſ
gere ac cauare
teribus aglonis tu ę populi mꝰ
† de quibus equū ę alicūde potentia nasci
ti tecū: Ascensores equorū vni
uersectus magnus ę exercit⁹ ve
hemēs: ę ascēdes sup populū
meū isrl quasi nubes vt opāās
† in tempore euangelice predicationis
terrā? In nouissimis diebus eris
† apparet ecclesiam vt qui prebeat spiritum. ℓ.
ę adducām te sup terrā meā: vt
† Leum penitus me
intelligentes in diuinis
sciāt gentes me: cū sanctificatus

fuerō in te in oculis eorū o gog.
Hec dicit dominus deus. Tū er
go ille es de quo locutus sum in
† sicut quasi in valle solitudine
diebus ātiqs. in manu seruoꝝ
tuoꝝ populus aliqꝫ grandis ę valens ę ab omnibus prophetis
meoꝝ ꝑphetarū isrl: q̄ prophetā
in quantum bonis operibus firmus constans fit
uerunt in diebus illoꝝ ꝛ ēponā
vt adducēr̄ te sup eos. Et erit i
die illa: i die aduentus gog sup
terrā isrl. ait dominus deus.
† cum venerit super terram tl. † contra te
ascēdet ira indignatio mea i furore
† pro populo meo † q. vicinum suo-
meo: i zelo meo. In igne ire mee
cum igna comburam
locutus sum. q̄ i die illa erit cō
† adversus diabolo. Magna persecutio contra ecclesiam.
motio magna sup terrā isrl: ę
† commotio tunc parua
cōmouebunt a facie mea pisces
māris ę volucres celi: ę bestie agri
ę oē reptile quod mouetur sup
humū: cūctiqꝫ homines q̄ sunt sup
facie terre. Et subuertent mōtes:
† qui se elevant altra tollit i bel † ma-
ę cadēt ſupēl. ę oīs murus corru
minenta terrena cum apparentia fortitudo ex-
delitatis terrenorū
ruet in terrā. C. XXXIX.
Tū cōuocabo aduersus
† terrenorum principū gog.
ē cū in cūctis montibus
† Sagittarum
meis gladium: ait dñs dō. Gla
† vt terrenus pugnet contra hostem q̄ quorum
dius vnuscuiusqꝫ in fratrem su
† ex se inimicitia colebat vicinitia est
um dirigatur: ę iudicabo eum pe
† eos † qui effugit † formido? crudelis ę ferox viri
ste ę sanguine ę imbre vehemē
† tiffimi ac ſagittarum † pecun. ℓ.
ti ę lapidibus immensis. Ignez
sanguinis subiti † cadentium
ę sulphur pluam sup eum ę sup
† locis impiorum quasi tempestatem credidit.
exercitū eius: ę sup populos mul
† omni errore subiy
tos qui sunt cū eo. Et magnificā
to pontio ap ecclesiam † in fidelibus
bor: ę sanctificabor: ę notus ero i
† q̄ di credit † bilitudo hui ꝑsonā aduersarioꝝ
oculis gentium multarum: ę sci
ent quia ego dominus. Tu au
tem fili hominis: vaticinare ad
uersum gog: ę dices: Hec di-

De lyra

mea ℣. Id est vindicta.
v Quia ℓ. die illa erit
cōmotio ℣. ℓ. in omnib⁹
deleu erūt vanitates tu
vt in errore inducant q̄
fieri pōt etiā electi. Mat.
xxiv. g Et com-
mouebuntur a facie mea
id est vanitabūt in fide.
† Pisces maris &c.
creaturis in ordinem quo-
libet statue: quoꝝ aliqui
sunt voluptuosi. ideo cō
parantur piscibus crās
tibus in mari. ę aliqui
superbi alta petentes. vt
volucres celi. ę alīq; fir
mi in loco. vt bestie agri. ę a-
liqui cupidi sup terrā re-
pentes. ę aliqui homines
rationabiliter viuentes.
h Et subuertent mon
tes. i. multi de potentibus et
principibus. a Et ca-
dent rupes. i. multi de re-
ligiosis ę doctoribꝰ. vel
p mōtes supra ę muros
intelligunt complexa in
mōtibus sita. ę muris ci
ciuitas. munita qui nō
poterūt resistere potentiꝫ
antichristi.

C XXXIX.

b Tū conuocabo. &
c scipit ca. sequens
i. q. agit de de-
structione antichristi ę fi
ctorū⁹. ę primo circa hoc
pōt antichristi ꝓcedere.
facilio videri spoliator
tis: Nec ē ita. sic ꝓpa
liari translatio: tñ. Et
erit i die. 4ᵒ. scilicet to
tentu pelatio. tñ. Et
nī. Circa primū vī. Et cō
uocabo aduersus eum. i.
antichristū ę eius exercitū.

c In montib⁹ meis. i. in locis ꝑ. est mōtanis. d Visabit. ad
interficiendū ipm. e Et aduo vniuscuiusqꝫ in fratrē suū. ut fidēles ad
antipho in nōie christi ę magna parte exercitus faciet pelleriis tm er-
filiacis imponētes ad imitē q̄ incitauerūt eos ad liquidū gentiū. ę fi
liter eos erit bellū. f Et iudicū pcc. ℣. ad alīq de ex̄cretu mouent
pestilētia. aliqui gladio. ę alīq. ꝛpestatibus vehēmētiꝭ de cēlo. g Et
magnificabor ę sanctificabor. i. magnus ę sanctus apparebo in scientia
mirabili sūpli ę exercit⁹ sui. Loquitur reluctāt modus ex̄ cōuictiōis ei

Lucas ego

Nos ait aptę explanatōis sensū textus singula ꝙpositū⁹ offeram⁹.
Sup te gog. D adei gog ę tpic tritudē suam. ro omesoch ę tubal.
capit. ij. ę inflammā. ę vulnerā vt non sit ei⁹ vitium quod nō possideat.
† Manu sinistra tua. Quia ad tuitionē eoꝝ quos ꝓpriꝭ mi
nat eos qui habent arma a ꝓpriis ę a sinistris ꝑ bona ę mala fama. de
quib⁹. Ecce ego ꝑcutiā
eos intellexit arcum ꝛc.
Per signa diaboli iacu
la sancti fidei refrigerāda
sūt. alia refringenda sūt.

Et egrediem. Se
ptimus annus est remit
tēdus quo seruis hebreis
libertas dat: debita cum
ea soluantur ę ad eos
redit antiqua possessio. ę
quicq̄ terre tribuit. ę oēs
fructus pangibus condo
nant. quo in. vii. an. nūc
volutato ꝓcto hereti
cop dispcat armatura.

Dicto. Nō possum⁹

Nicolaus

a Ecce ego sup te gog
q. d. nihil poterūs facere
nisi quantū tibi ꝓmitto.
b Principem capitis
mosch ℣. exponāt vt
ā. Consequēter resumit
delecu erūt vanitates tu
vt in errore inducant q̄
fieri pōt etiā electi. Mat.
xxiv. g Et com-
mouebuntur a facie mea
id est vanitabūt in fide.
† Pisces maris &c.
creaturis in ordinem quo-
libet statue: quoꝝ aliqui
sunt voluptuosi. ideo cō
parantur piscibus crās
tibus in mari. ę aliqui
superbi alta petentes. vt
volucres celi. ę alīq; fir
mi in loco. vt bestie agri. ę a-
liqui cupidi sup terrā re-
pentes. ę aliqui homines
rationabiliter viuentes.
h Et subuertent mon
tes. i. multi de potentibus et
principibus. a Et ca-
dent rupes. i. multi de re-
ligiosis ę doctoribꝰ. vel
p mōtes supra ę muros
intelligunt complexa in
mōtibus sita. ę muris ci
ciuitas. munita qui nō
poterūt resistere potentiꝫ
antichristi.

C XXXIX.

b Tū conuocabo. &
c scipit ca. sequens
i. q. agit de de-
structione antichristi ę fi
ctorū⁹. ę primo circa hoc
pōt antichristi ꝓcedere.
facilio videri spoliator
tis: Nec ē ita. sic ꝓpa
liari translatio: tñ. Et
erit i die. 4ᵒ. scilicet to
tentu pelatio. tñ. Et
nī. Circa primū vī. Et cō
uocabo aduersus eum. i.
antichristū ę eius exercitū.

c In montib⁹ meis. i. in locis ꝑ. est mōtanis. d Visabit. ad
interficiendū ipm. e Et aduo vniuscuiusqꝫ in fratrē suū. ut fidēles ad
antipho in nōie christi ę magna parte exercitus faciet pelleriis tm er-
filiacis imponētes ad imitē q̄ incitauerūt eos ad liquidū gentiū. ę fi
liter eos erit bellū. f Et iudicū pcc. ℣. ad alīq de ex̄cretu mouent
pestilētia. aliqui gladio. ę alīq. ꝛpestatibus vehēmētiꝭ de cēlo. g Et
magnificabor ę sanctificabor. i. magnus ę sanctus apparebo in scientia
mirabili sūpli ę exercit⁹ sui. Loquitur reluctāt modus ex̄ cōuictiōis ei

Lucas ego

cit domin⁹ dc⁹: Ecce ego sup te
gog principē capitis mosch ę
† ipe inimi. Claratio qua fecturus ad per
tubal: ę circumagā te: ę seducā
dum fecturus occidendum vincere ipe fruitur. † no
te: ę ascendere te faciam de lateri
bus aquilonis: ę adducā te sup
† apostatica ę apostaticos vincit † tunc
montes isrl: Et pūtiam arcū
† qui est
tuū in manu sinistra tua: ę sagit
† qui a dextera
tas tuas de mānu dextera tua de
† de quibus monstro in circuitu vinca
† in ipsis montibus
montes isrl. Sup montes isrl cades
tu ę oīa agmia tua ę populi qui
† † adversarius. ℓ. persecutionibus quę incita vitam co
mendare humanam
sunt tecuꝫ. Fēris: auibus: oīq
† Complectantur. quomodo enim dicitur vesci hu
alicui populo ę. de tractone. Sic dicitur ab hereti
cis communio alicui⁹ sunt
volatili ę bestijs ſre dedi te ad
† † qui celitur ab agricolis ei
deuorandū. Super faciem agri
† cuius non possunt verba frustrari
cades: quia ego locutus sum: ait
† † vt falsitate dominum † ignem qui
domin⁹ deus. Et imittā ignez
minare in terram tu.
† qui levati superbus
in magog ę in his qui habitāt i
transitus ecclesie luxurie potens
insulis ꝑfidēter: ę scient q: ego
dominus: ę nōmen sanctū meū
† qui non accreditur
notū faciā in medio populi mei
gog seductus † corruptor filii nomine fidei in
israel: ę nō polluam nomen san
hereticis † que in ecclesia
ctū meū amplius: ę sciēt gentes

plenā habere pacē ę hanc tritibio ꝛbēnit nisi cunctā adeerterint ꝙ suppel
lectilē deprodemur. vt prant oīa ę cremet in diuinis vt deponamur eos
qui nos ante fuerāt depadarit ę vastauerūt eos qui ecclesiam vastauerant.
Et erit in die illa. Sepulchrum eiam gog nō erat in monibus. sed
in depressis vallibus. ę ꝑ ea gentes locas. quę hostiter gen vicinū ei⁹ hoīes
venū eū in occidere fuer
int eiciens eius sanguinē vt
decipiant viatores. cos
tris qui scribit illud per
transiunt. non habitato
res sed peregrini. sicut ille
qui dicebat: Audiuimꝰ
ego sum. a. t. ꝛ. p. f. o. p.
m. Quis enim pronūtiat
tiuꝰ. i. de quibus dictum
Et non exprēdit qui per
tereūt benedictio domi
ni. f. v. ℣. Ꝺ miratur et
obstupescit cum valido
videat viatorū qui habi
tatoribus nono videt.

De lyra

quia ego dominꝰ deus isrl. Ecce
† dicta. Claritatis qui veniens venit ꝛ non t.
† tum
vēit: ę factū est ait domin⁹ dc⁹.
† penarum. ℓ. vindicte † in prophetis
Hec est dies de qua locut⁹ sum.
† evidenter
Et ꝙgredientur habitatores de ci
† civitate rectę fidei. † malis qui contra ecclesiam
uitatibus isrl: ę succendēt ę cō
ꝛ. e. f. c. i. † de quibus supra
burēt arma: clypeū: ę hastas: ar
† in quibus pugnat
cū ę sagittas: ę baculos manꝰ
suas publice celebratur
† gō sicut ę in antiphona vulnera infernalis domine
ę contos: ę succendēt ea igne. ſe.
ptē ānis. Et nō portabūt ligna
† continuum quasi nunquam silvam ℣ perdere. ℓ. here
ticorum quoq; exercitus
de regiōib⁹ neq; succidēt de sal
† quibus ecclesiam impugnabant
tibus. quōniā arma succendent
† spiritualiter sermone. Ecclesiasticoq; quę hu
igne: ę depredabunt eos quib⁹
iuscunq; pauci possint. nemine eos nostrum arcāte mal
ꝑde fucrāt: ę diripiēt vastatores
i. n. ꝛ. l. a. l. r. ꝛ. aperte. n. a. l. † in dare ligne
suos: ait dominꝰ dc⁹. Et erit in
die illa. dabō gog locū nōiatū
sepulchrū in isrl: vallē viatoꝝ
ad ōrientē maris: q̄ obstupefce
re facit peteruntes. Et sepelict
† hereticos. † qui semper gaudent † gen de
ibi gog ę omnē multitudinē ei⁹
hostes potissimum ecclesie. ℓ. sepulture quam ꝓfanant
ę vocabit⁹ vallis multitudis gog
simulatis † locū
ę sepelict eos dom⁹ isrl: ut mun

quia ego dominꝰ deus isrl. Ecce
† dicta. Claritatis qui veniens venit ꝛ non t.
† tum
vēit: ę factū est ait domin⁹ dc⁹.
† penarum. ℓ. vindicte † in prophetis
Hec est dies de qua locut⁹ sum.
† evidenter
Et ꝙgredientur habitatores de ci
† civitate rectę fidei. † malis qui contra ecclesiam
uitatibus isrl: ę succendēt ę cō
ꝛ. e. f. c. i. † de quibus supra
burēt arma: clypeū: ę hastas: ar
† in quibus pugnat
cū ę sagittas: ę baculos manꝰ
suas publice celebratur
† gō sicut ę in antiphona vulnera infernalis domine
ę contos: ę succendēt ea igne. ſe.
ptē ānis. Et nō portabūt ligna
† continuum quasi nunquam silvam ℣ perdere. ℓ. here
ticorum quoq; exercitus
de regiōib⁹ neq; succidēt de sal
† quibus ecclesiam impugnabant
tibus. quōniā arma succendent
† spiritualiter sermone. Ecclesiasticoq; quę hu
igne: ę depredabunt eos quib⁹
iuscunq; pauci possint. nemine eos nostrum arcāte mal
ꝑde fucrāt: ę diripiēt vastatores
i. n. ꝛ. l. a. l. r. ꝛ. aperte. n. a. l. † in dare ligne
suos: ait dominꝰ dc⁹. Et erit in
die illa. dabō gog locū nōiatū
sepulchrū in isrl: vallē viatoꝝ
ad ōrientē maris: q̄ obstupefce
re facit peteruntes. Et sepelict
† hereticos. † qui semper gaudent † gen de
ibi gog ę omnē multitudinē ei⁹
hostes potissimum ecclesie. ℓ. sepulture quam ꝓfanant
ę vocabit⁹ vallis multitudis gog
simulatis † locū
ę sepelict eos dom⁹ isrl: ut mun

limo vidēt q̄ in maius ſpacio tporis intermediū. per illud quod dicitur
2ᵈ⁹ ad ℏ. ꝛpm. de aduētu christi ad iudicium. Sicut enim erant in diebus
noe ante diluuium comedentes ę bibētes ę nubentes ę nuptui tradentes
vsq; ad eū diem quo intrauit noe in archā. ę nō cognouerūt donec venit
diluuiū. ę tulit oēs. ita erit ę aduētus filij hominis. ę illud referūt aliqui
doctores nostri ad tpus quod erit inter medī antichristi ę diem iudicii.
talis aūt pax ę securitas in qua cōtenta ę cōmuna abiqꝫ timore exercēt
nō videt esse ita parui tpis quasi vii. mēsiū sicut ℣. dicit sed maioris. † Et erit.
Hic ꝓter agitur de sepultura antichristi ę suoꝝ. ę primo ꝓponit
secundo removet dubitabile: Tu adr. Circa primū sciendū q̄ dicit para
buntur ꝑdone expenitur a doctoribus cōmuniter de sanctis qui cum
christo adiudicabūt impios igni gehēne. ita etiam hec para intelligit de
sepultura eoꝝ in inferno eo mō loquēdi quo dicit Luc. xvi. Mortuꝰ est
diues ę sepultus est in inferno qui vocat hic vallis viatoꝝ. quia lata est
via que ducit ad perditionē ę multi ingrediuntur per eam: Matth. vii. Et
dicitur hec sepultura aperi septem mēsibus. quia eternaliter erunt sibi sicut
supra dictū est de septem annis. Quod aūt ibi dicitur de ossibus remanē
tibus super terram q̄ statuent tanta diligentia quod nec spelliant. per hoc
intelligit q̄ si post mortem antichristi inuentant aliqui de secta sua obiti
nam ab alijs per excōmunicationem separabunt donec per mortē sepelian
tur cum alijs in inferno. Sed quia hec exposito sicut ę precedens vi
detur multū mythica. ideo potest exponi de ꝛ pultura corporali. nō ꝓpter
antichristi ę suoꝝ honorem sed ad terre purgationem. vt dicitur in litte
ra. Sic ergo exponitur: Et erit in die illa. ℓ. notabili propter detestationem
antichristi. v Dabo gog. i. antichristo ę eius exercitui. ę Locum.
scz sepulture. ꝛ Nominati. i. famosum et tanta multitudie ibi sepulta. ꝛ Vallem viatorum. quia ibi erit strata publica. a Ad orien
tem maris. id est versus mare mortuum quod est in parte orientali iudee.
b Que contupescere facit peteruntes. id est admirari ex ruina
detectione antichristi ę suorum ibidem sepultorum. c De mensis ut

Dspā mīlīb⁹. q̄ꝫ ⁊ ſcpt̄ ſūt arma facīēbr. ā ſmo eſt miſſ qñ
ōēs pōſſūt celebrare⁹ ⁊ cōmūnicare ſpūāl agūt cruce vītam⁹ vſq; ad
ēnē annū. vſq; ad ſpūāl miſſām qñ tabernacula ſīgnāt. ⁊ mīt⁹ am
rae frondes palmar⁹ q̄ꝫ ramis ꝓcp̄mur vī glōīa contra hoſtēs vī
ctoria demōſtrat. hūmilitas ōēs cōplectit⁹ in populis.

Dñs fili hō. Dicta.

Nicolaus

terram. a calcaribus,
a Dspā miſſe⁹ ſanct
ēis ſpā apparēt ūīt q ad
hoc ſtatuūt. b Et ꝛ
eis nolūtas dicit. I. celebr.
c In q̄ affirmāt⁹ fum.
interfectōēs antichriſti ⁊
ēius cōmūtī. dīcr eſt vi
ctoria ſolēne ſibi ſalvatōr.
d Et vīde ꝛ ſuper cō
mūnēt. qui ſint ꝓfectꝰ ad
hoc opus ꝓficuūt.
e Cūp vīde. ne bēſa
mūnēt ſūpta illud mūlt
I. mortalīe ſignū vt hc
facīāt poſſe ſuenīt. vt ſic
mūnīta oſſa ſic tūmēta ſīt
ꝓ ſigna hc facīāt cōſtigāt
⁊ ſepelīant. f Poſtm
dicīt. I. cadauera cura
ūīa. g Nomen aūt
ciuitat. i. loci, vbi ſūt ſe
pulturæ. h Ambā I.
polōia ſm̄ ꝓcurant hō
bnāci ſtudīo ꝓter mul
tūdīnē poſt eos ſepelīri.
i Tu g. Dic remouet
vobīſ. qz ſi aūt ē de ſe
pultura ca lauerus. ideo
poſt aliqs crederē q nō
ſuiſſēt ab auīb⁹ ē bellīa
conſūmt. qđ eſt ꝛra illud
q⁹ plāt eſt ā. trucidar.
Omni volatīlī ⁊ bellīe
ſēre dcōr ⁊ ad cōuocādū.
ideo de illa cōuocatōne
ſi ꝓ plenīo eſt dr̄: Dic
ſi volucri q̄, ⁊ Cō
uēnīte q̄. ad victīmā me
am q̄ ſmolo vobīs. I.
ad cōmēſtōēs cadauera
ſmolatoꝝ a me in cœrī
tu antīpſi. ꝙ̄ cū ſi ꝓ
pēnēnt cadauera ꝙ̄
ſi bellīe fuerīt de eis ſa
tiarāt. l Arietum et
agnoꝝ q̄. I. ira comedet
ꝓcipū carnes ⁊ bībētis
ſanguīnē. q; ſi eſſent arie
tes ⁊ agni ꝓpter occīſi.
m Et ſaturabimini ſup
mēſam meā. I. ſup locū
a me vobis paratum.
n Et ponā. Hīc po
nītur intra cōtextū. ad
hoc cūī fiet antichriſti et
ſui cxercitus dēſtructio. vt
dr̄ glōrificē: ⁊ de ruīa
oppīēne ppīā chriſtia
nos liberet. ⁊ hoc eſt qđ
dī. I ponā dēi: Et ponā
ſīgnū mēi in gētibus. qz
oēs gētes rom. andreæ vī
dēnt. I. hoc poſtrīū mēi
glōīam. o Et ſcient
dom⁹ dr̄. I. opīa chriſtia
nī⁹. p Quia ego ōña
dom⁹ exp. p ſpēciāl̄ pro
tectionē. q A die illa
et deīncēps. ꝙ poſt mor
tē antichriſti nō habēbūt
tribulatiōnē. r Et ſcī
ent gētes q̄ in iniqtate
ſua capta ſit dom⁹ dr̄. I.
q̄ ꝓpīa chriſtian⁹ fuerū

hoſtīū cū
dent terrā. vī. mēſibus. Sepe
lient aūt cā omnīs populus ter
re: ⁊ erit eis nomīata dies i qua
glōīficatus fum: ait dñs dē⁹.
Ipſi ſegregabūt hoīes ſēp̄ ꝛ
circūībūt pagrātes terrā. Cūq;
viderint os bōis. ſtatuent iuxta
illud titulū donec ſepelīāt illud
pollīctōres i valle multitudinis
gog. Nōmē āt ciuitatis amonā
⁊ mundabunt terram. Tu ergō
fili hoīs. hec dīc dñs dē⁹: Dic oī
volucri ⁊ vniuerſis auibus cun
cto terrā: qui ſepeliant ⁊ regrā
mecā quam ego immolo vobis:
victimā grandē ſup montes iſ
rael. vt comedatis carnes ⁊ bība
tis ſanguīnē. Carnes fortium co
medetis: ⁊ ſanguīnē principum
terre bibetis. arietum: agnorum
⁊ hircorū: thaurorūq; ⁊ altilium
pinguium omnium. Et comede
tis adipem in ſaturitatē: ⁊ bibe
tis ſanguinem in ebrietatē de vi
ctima quā ego ſmolabo vobis:
⁊ ſaturabimini ſup mēſam meaꝝ
de equo ⁊ de egte fortī. ⁊ de vni

uerſo virīo bellatorībus ait dō
minus deus. Et pōnā gloriā me
am in gentibus: ⁊ videbunt oēs
gentes iudiciū meū quod fecerīz
⁊ manū meam quā poſuerim ſu
per eos. ⁊ ſcient dōmus iſrael q:
ego dom⁹ deus eor⁹ a die illā
⁊ deīncēps. Et ſcīent gentes quo
niam in iniqtate ſua capta ſit do
mus iſrl. eo q̄ dereliquerint me
⁊ abſconderim faciē meā ab eis:
⁊ tradiderim eos in man⁹ hoſti
um: ⁊ ceciderint i gladio vniuerſi.
Iuxta imūdiciā eor⁹ ⁊ ſcelus feci
cis: ⁊ abſcōdi faciē meā ab illis.
Propterea hec dicit dñs deus:
Nūnc reducaꝝ captiuitatē iacob
⁊ miſerbor omnis domus iſrl.
⁊ zelabor nomī ſan
cto meo: ⁊ pōrtabūt cōfuſionem
ſuam. ⁊ oēs p̄uaricatiō nē ſuā
quā p̄uaricati ſunt in me. cum habi
tauerint in terra ſua cōfidenter.
neminem formidantes: ⁊ reduxe
ro eos de populis: ⁊ cōgrēgaue
ro de terrīs inimicor⁹ ſuor⁹: ⁊ ſan
ctificatus fuero in eis i oculis gē
tiū plurimarū. Et ſcīēt qūia ego
dñs deus eor⁹ q̄ cō q̄ trāſtuleriz
eos in natiōes: ⁊ cōgregāuerim
eos ſup terrā ſuam. ⁊ nōn dereli
queriz quenq̄ ex eis ibi. Et non
abſcōndam vltra faciē meaꝝ ab
eis: cū effuderim ſpīritū meū
ſup omnē domū iſrael ait domi
nus deus.

De lyra

opſtitue ab antichriſto p
ſuto iniqtatis. qī fm q
dicīt ſalvator ante ſuū
aūtipſi. abūlūēt. ſubiū
tas. ⁊ refrigeſcet charitat
multor⁹ in eccleſia bō.
qua iniqtate purgatis
p tribulatiōm aūtipſi.
e Et abſcōdam faciē
em meā ab eis. I. ꝓpter
eā tribulatiōm antichri
ſti vīdebūt deum abſcōdē
re faciē ſuā cheſtianis ꝓ
mūtō eos in aceruita
te tribulatiōnis: ſīcut bō
aūctor facīes ſuā ab illa
quā nō vult a miſtīa re
leuare. Sed q; tēpus illi
us pſecutiōnis erit breue
vt dī Mth. xxiiii. ideo
ſubdit: ⁊ Nunc i m
brcui. v Reduca captī
uitatē iacob. i. ppōſi chri
ſtiani eſt liberādo ab op
preſſiōe aūtipſi. r Et
aſſumā zelum. I. vīndictā
mee cōtra antichriſtum.
y Pro nole ſūb meo.
quod ſīc blaſphemauit.
z Et portabūt confuſi
nē ſuā. I. chriſtiani poſt
mortē antichriſti. I. ſeipſos
eſſe cōfuſos de peccat⁹ ꝓ
pītio ꝓpter q̄ tradīti ſue
rūt pſecutōīb⁹ antichri
ſti. a Et reduc. eos
de populis. I. de cruce⁹
populoꝝ q̄b⁹ aſſūpſerāt
decepti ab antichriſto ⁊
ſibi adhęſerāt⁹. as ſicut
dictū eſt dabūt ea ꝓpter
dī tēpus. b Et cōgr
gauero de cīs inimicis
fuoꝝ. ad vīrōnē vere fi
dei ⁊ charitat. c Et
ſcient q⁹ ego dñs dē⁹ eor
ū. per expīēntā virtutū
gratie mee. Ideo ſubdit:
c Et cōgregauero eos
ſup terras ſuas. I. in terra
ꝓmiſſionis que eſt terra
ſcīēntē ⁊ quia timore an
tichriſti aliq erunt fugīti
⁊ aliqui in captiuita
tes vendīti ⁊ mortui
ſūt reuertent. vel ſup ter
ras. I. in eccleſia militāte ꝙ
gſcam. ⁊ mīſſūbūt ꝙ ſo
rtiam que eſt terra viuen
tium. f Et nō pōnā
querim quenq̄ ex eis. I.
ex fidelībus ante. g Et
nō abſcōndā vltra faciē
meā ab eis. qī in patria
vīdebūt facie ad faciem.
h Eo q̄ effudērim ſpī
ritū meū. I. plenitudinē
gra

Ezechielis c XL

F vigēſimo ⁊ .C. XL.
i qnto āno trāſmigratōis
nostrē in crocdio anni.
de mēſibꝰ ſūbtilis radīat ſigna vnde ſpūāliter
dicūtur ꝙ ſūt
decimā mēnſis: quartōdecimo
hac die facta eſt ſup me manus
bus dei. Adduxit me illuc i viſiōi

Ezechielis c XL

duxit. ⁊ eo vſq; ad nūmigrationē inde vſq; ad nativitatem ſalvato-
ris ꝛp annalis ꝓcurrit. Unde ipſe ubīcunq; ꝛra ſacra ꝓfert. ſemꝑ
ꝓficuē ⁊ capitula remittunt⁹ ꝛc. Ecce reſtituunt⁹ ꝓpīs omnia q̄ annis
nō ſūt offīo⁹ cāpt ſūb ꝛcharīe ecclīe ſmagine exhibet⁹ ſacerdotīs
dīu q̄ ante an. gnū. babylonīa ignē deſtruit ⁊ ſūb nebuzardā⁹ ſūb
dīu ſ̄ ante an. gnū. babylonīa ignē deſtruit ⁊ ſūb nebuzardā⁹ ſūb

rad. ⁊ dimiſit mē ſup mōtēm ex
celſū nimīo. ſup quē erat quaſi
ædificium ciuitatis vergēs ad
auſtrū: ⁊ introduxit me illuc. Et
ecce vir cūius erat ſpēcies⁹ quaſi

Ad auſtrū. Vbi lumen plenum ⁊ ſol iuſtīcie in ſumo exit vertice poſi
tus. Unde: Surge aquilo. cā⁹. a. perfla. o.m. ⁊ fm. a. l.
Illuc. id eſt ad edificium ciuitatis. illic intrat qui ſanctorū vīas quas
imitatur conſiderat.
Spēs cyſ. Vbera. Dec eſt materia vocalīe eſt oſſ⁹ metallīa ⁊ ſīg
nīfīcat ſcīēntē ⁊ ſapīēntē. vnde in danielīe ſtatua regnū grecie ꝓ domeſtica ſpēs
eloquēntīa in eīs ſtātuīme mōſtrat. per quā manifeſtīū eſt aūctor eos ſa
ciēgne doctrīna qui tēpſi ſpūalīter edīficāt⁹ nōbīs plena nouere myſteria.
Erīs quod dicūtur ⁊ tenerī. ⁊ cyathus reſurgēs a mortuis tam nō
m. xſ. per cuius aſſumptionē humanitatis ſcenā gloria manifeſtat.

De lyra

mīgratiōnē vſq; ad tēpus huius viſionis ſcripſit ezēch. anni comple
ti. ⁊ in principio. xxv. anni facta eſt hec vīſio. ⁊ hoc eſt q̄ dicītur: In vīgē
ſimo ⁊ quīto anno xſ. et patet ex dictis littēra paucis exceptis que ſequūt:
b Decima. I. dec. c Mensis. ſcīl. d Facta eſt ſuper me manus
dom̄i. I. virtus eius clamans me ad viſionem ſequentem. e Et adu
xit me. Dic conſequenter ponītur huius viſionis locus. qui eſt ſeptēt.
Unde ſubdit: qui tāgitur cum dicītur: Et adduxit me illuc in viſionī
bus dei. non enim credībīl fuit eductus de babylone corpōaliter: ſed mīſ
in viſione ꝓphetīca que in vīdente ſubſiſtīt. ⁊ ideo locus huius viſio
nis ſubſiſtīt fuit babylonīa in qua fuit ezechiel. Alius eſt locus obſcri
uē: qui tāgitur cum ſubditur: f Adduxit me in terram iſrael. quam
imaginarie vīdebat ꝓpheta. g Et dimīſit me ſuper montē excelſum
nimīs ſic imaginarie vīdebatur ꝓphēte. h Super quem erat quaſi
ædificium ciuitatis. ⁊ dīcītur quaſi. quia non erat ædificium realē: ſed ſimī
litudo repreſentans. I Vergentis ad auſtrum. Dicunt autem expoſito
res noſtri cōmuniter q⁹ nomine ciuitatis ⁊ edificii ídem ſignificatur. nam
templum cuius edificium. I. deſcriptiue habet multas manſiones ſicut ciui
tas. ⁊ manſiones erant cum ꝓpugnaculīs ad modum ciuitatis. mons ta
mē in quo erat edificium templi aliquantulum erat deuexus in parte au
ſtrali magis q̄ aquilonari. ideo dicītur: Vergentis ad auſtrū. Bene quod
iſti dicunt de propugnaculis: non habetur. nam in tota deſcriptione tēpli
ſequente nulla fit mentio de ꝓpugnaculīs: tamen eſt ſatis probabile. quia
ꝓpugnacula facīūt ad ornatum ⁊ ſortitudinem edificīi. Sed q⁹ dicunt
nolle ciuitatis ⁊ edificii templi idem ſignificari: non videtur verū. nam in
fine libri deſcribīt ciuitas ſeparatim a templo. ⁊ ideo habuit dicīi ⁊ melius.
vt videtur q⁹ ſubdit duo vīdit. Ciuitatem ⁊ templū. ⁊ q⁹ templū erat in
parte aquilonari ciuitatis ad īn parte auſtrali. ⁊ per edificii ſignificatur tē
plū. ⁊ nomine ciuitatis ciuitatem vergentē ad auſtrū. ⁊ ad hoc reducunt
doctores noſtri predicti in fine libri in deſcriptiōe terre tribubus iſrael di
videndē. falē aliqui ſtultus templū in parte aquilonari filius terre. et ci
uitatem in parte auſtrali. vt ibi videtur plenius domino conſtdente.
k Et ecce vir. Hic conſequenter ponīt viſionis ſtructus qui conſiſtit in
hoc. q⁹ angelus ostendit ezechīli deſcriptionē mēſurā eorū que ſequūtur. vt annihilatur ſtatus iſrael per quos vniuerſitas fidelīū intelligitur. vt
ſtudioſi per ſtationem ⁊ exercitiū ſtudii quererent intellectū viſionis ſibi
aperīri. ſicut dicīt ſalē Dall. xii. Tu autem danīl claude ſermones et
ſigna libri vſq; ad tempus ſtatuum. pertranſibunt plurimi ⁊ multiplex
erit ſcīentia. Et ſic intelligendū eſt de alīis viſionibus ꝓphetīe. quarū
intellectus per ꝓphetā non aperīt: ponitur tamen aliqd vnde habetur
aliqualis via ſtudiandi ad intelligendū: ſicut dicī in Apocalypſi. qui intē
dīt ad littē tūd. ⁊ in fine huius viſionis ſūt dicta ſtim ad ītā viſo
nem: dicit igīt: Et ecce vir. I. angelus in ſpēcie viri. l Cuius erat
ſpēs quaſi ſpēs eris. I. ſtimulo eris. eo enim eſt vir aūdē ⁊ ſanabīlis. ⁊ per

Et ecce murus foris circa domum in manu viri calamus mensure cubitorum sex in cubito et palmo: et mensus est latitudinem edificii calamo unum, et altitudinem calamo unum.

Et venit ad portam que respicit viam orientalem: et ascendit per gradus eius, et mensus est limen portæ calamo unius cubiti latitudinis, limen unum calamo unius cubiti latitudinis.

Et cellulam unam calamo unius cubiti in longitudine, et cellulam unam calamo unius cubiti in latitudine: et inter cellulas quinque cubiti spatium: et limen portæ iuxta vestibulum templi calamo unius cubiti.

Et mensus est vestibulum templi calamo unius cubiti: et mensus est unumquemque parietem duarum cubitorum: et latitudo ostii decem cubitorum: et latera ostii quinque cubitorum hinc et inde: et mensus est longitudinem templi quadraginta cubitorum, et latitudinem viginti cubitorum.

Et venit ad interiorem templum, et mensus est parietem ostii duorum cubitorum: et latitudo ostii sex cubitorum: et latera ostii septem cubitorum hinc et inde: et mensus est longitudinem templi viginti cubitorum, et latitudinem viginti cubitorum contra templum: et dixit ad me: Hoc est sanctum sanctorum.

Et mensus est parietem domus sex cubitorum: et latitudo lateris quatuor cubitorum per circuitum domus ex omni parte.

Et latera super latera triginta tria per tres vices: et ingressa in parietem domus, quæ erat in lateribus per circuitum domus, ut haberentur tenentia, et non haberentur in pariete domus.

Et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus: et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus: et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus.

Et ecce ostium ad ostium, et ostium ad ostium: et latitudo ostii decem cubitorum: et latera ostii quinque cubitorum hinc et inde: et mensus est longitudinem templi quadraginta cubitorum, et latitudinem viginti cubitorum contra templum: et dixit ad me: Hoc est sanctum sanctorum.

Et mensus est parietem domus sex cubitorum: et latitudo lateris quatuor cubitorum per circuitum domus ex omni parte.

Et latera super latera triginta tria per tres vices: et ingressa in parietem domus, quæ erat in lateribus per circuitum domus, ut haberentur tenentia, et non haberentur in pariete domus.

Et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus: et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus: et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus.

Et ecce ostium ad ostium, et ostium ad ostium: et latitudo ostii decem cubitorum: et latera ostii quinque cubitorum hinc et inde: et mensus est longitudinem templi quadraginta cubitorum, et latitudinem viginti cubitorum contra templum: et dixit ad me: Hoc est sanctum sanctorum.

Et mensus est parietem domus sex cubitorum: et latitudo lateris quatuor cubitorum per circuitum domus ex omni parte.

Et latera super latera triginta tria per tres vices: et ingressa in parietem domus, quæ erat in lateribus per circuitum domus, ut haberentur tenentia, et non haberentur in pariete domus.

Et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus: et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus: et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus.

Et ecce murus foris circa domum in manu viri calamus mensure cubitorum sex in cubito et palmo: et mensus est latitudinem edificii calamo unum, et altitudinem calamo unum.

Et venit ad portam que respicit viam orientalem: et ascendit per gradus eius, et mensus est limen portæ calamo unius cubiti latitudinis, limen unum calamo unius cubiti latitudinis.

Et cellulam unam calamo unius cubiti in longitudine, et cellulam unam calamo unius cubiti in latitudine: et inter cellulas quinque cubiti spatium: et limen portæ iuxta vestibulum templi calamo unius cubiti.

Et mensus est vestibulum templi calamo unius cubiti: et mensus est unumquemque parietem duarum cubitorum: et latitudo ostii decem cubitorum: et latera ostii quinque cubitorum hinc et inde: et mensus est longitudinem templi quadraginta cubitorum, et latitudinem viginti cubitorum contra templum: et dixit ad me: Hoc est sanctum sanctorum.

Et mensus est parietem domus sex cubitorum: et latitudo lateris quatuor cubitorum per circuitum domus ex omni parte.

Et latera super latera triginta tria per tres vices: et ingressa in parietem domus, quæ erat in lateribus per circuitum domus, ut haberentur tenentia, et non haberentur in pariete domus.

Et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus: et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus: et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus.

Et ecce ostium ad ostium, et ostium ad ostium: et latitudo ostii decem cubitorum: et latera ostii quinque cubitorum hinc et inde: et mensus est longitudinem templi quadraginta cubitorum, et latitudinem viginti cubitorum contra templum: et dixit ad me: Hoc est sanctum sanctorum.

Et mensus est parietem domus sex cubitorum: et latitudo lateris quatuor cubitorum per circuitum domus ex omni parte.

Et latera super latera triginta tria per tres vices: et ingressa in parietem domus, quæ erat in lateribus per circuitum domus, ut haberentur tenentia, et non haberentur in pariete domus.

Et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus: et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus: et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus.

Et ecce murus foris circa domum in manu viri calamus mensure cubitorum sex in cubito et palmo: et mensus est latitudinem edificii calamo unum, et altitudinem calamo unum.

Et venit ad portam que respicit viam orientalem: et ascendit per gradus eius, et mensus est limen portæ calamo unius cubiti latitudinis, limen unum calamo unius cubiti latitudinis.

Et cellulam unam calamo unius cubiti in longitudine, et cellulam unam calamo unius cubiti in latitudine: et inter cellulas quinque cubiti spatium: et limen portæ iuxta vestibulum templi calamo unius cubiti.

Et mensus est vestibulum templi calamo unius cubiti: et mensus est unumquemque parietem duarum cubitorum: et latitudo ostii decem cubitorum: et latera ostii quinque cubitorum hinc et inde: et mensus est longitudinem templi quadraginta cubitorum, et latitudinem viginti cubitorum contra templum: et dixit ad me: Hoc est sanctum sanctorum.

Et mensus est parietem domus sex cubitorum: et latitudo lateris quatuor cubitorum per circuitum domus ex omni parte.

Et latera super latera triginta tria per tres vices: et ingressa in parietem domus, quæ erat in lateribus per circuitum domus, ut haberentur tenentia, et non haberentur in pariete domus.

Et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus: et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus: et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus.

Et ecce ostium ad ostium, et ostium ad ostium: et latitudo ostii decem cubitorum: et latera ostii quinque cubitorum hinc et inde: et mensus est longitudinem templi quadraginta cubitorum, et latitudinem viginti cubitorum contra templum: et dixit ad me: Hoc est sanctum sanctorum.

Et mensus est parietem domus sex cubitorum: et latitudo lateris quatuor cubitorum per circuitum domus ex omni parte.

Et latera super latera triginta tria per tres vices: et ingressa in parietem domus, quæ erat in lateribus per circuitum domus, ut haberentur tenentia, et non haberentur in pariete domus.

Et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus: et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus: et latitudo super latera per circuitum domus ex omni parte per circuitum domus.

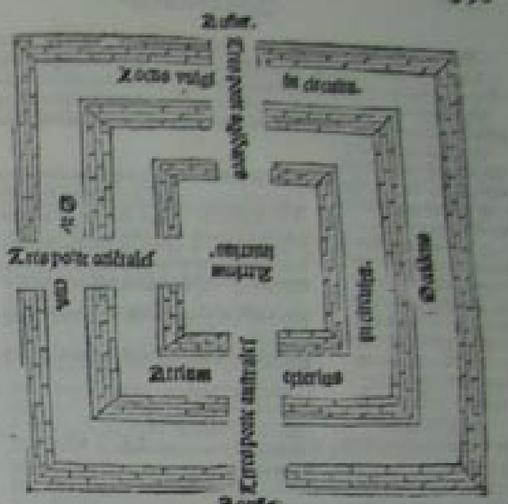

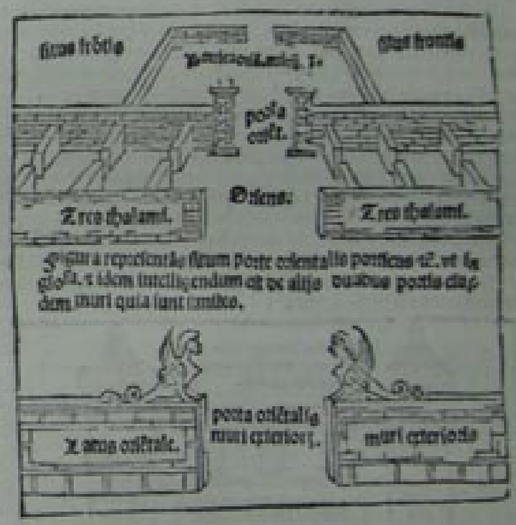

Porta. Porta merita virtutū. vbi eos respicit ad finem. Porta ostiū. Potest ē quia illat ndcm. vt ad fidē appetat ostiū dicat. q dicit ap̄s ad hebreos. Per quem habemus accessū in fidē. Porta. Porta est ingressus. Porta. Porta ē q̄ ingredimur. Porta. Porta ē q̄ ingredimur. Porta. Porta ē q̄ ingredimur

...stantia v in fortitudine vestr' habebis.¶ Quo ella nobis ordine distinxit, vera
...ne illi nec theologice intendit ad sancta tamen p...mbolice deg...
...nt' anteā plures bēe fenestrarū nō dicuntur q̄ septē ad designandū perfectū
...entū: q̄ in scriptura ordinarius ...ep pro ...ō ponit ad significandū
...ssionem: ut ad dandū intellectū spūalem ...ō vocat' i ...ipla plenitudine pacientie.

Et fenestras. ...Pa
...to inter muros ...ipla arcta
...ferens p...ientiā. i ipsam
...ā i arcta. ...i multe:
...das stulte in cruciatibus
...posita que ...rmachiua vo
...cat crudelitatem. i. fiducia
...querā de ...lo in fortitudine
...enta.

Atrium ...r. Et
...m. ...i. ...c. Grego. Per
...postā fidei. Per atrium
...chartas. Per locū qui
...ā i facies vestibuli ponit
...interiorē designat. Ipse
...signat' cū ...ubus q̄dra
...tām rōne: vt p̄dic atrie
...ē diuinus ingredi nō pōt.

Quinquaginta cu
...bitos. Grego. Per quinq...
...quinq...a regulas ...ntā
...ā habet cui ...spu
...nar' plenitudō ...ūcāt: in
...ea vite numer' cōplet.
...ēt per legē ...abbati i re
...quā dat. Quinq...ē mul
...plicatus in ...ite. ...ingit.
...cui ō mōtus additur: ad
...quinquagenariū pōnit.
...et olim nostra plenitudo i ...
...bus vnū vitiose ...ritin
...cū? vnde ...alutis ...gau
...di perfectio erit. Hinc ...
...tudie?. i. quinquagesim' annus in regulē datus: et quīgo ad gaudia ...te
...nas peruenit: laboris ...gemitum vitetius non habebit.

Fenestras ob. Grego. Quarū pe ...terior angusta ...interior lata. Quia
...cū sancti aliqd tenuiter de vero lumīe videant: in ...ō tamē dilatantur.

Fenestre obliqe sūt cogite ideo a ...gustie vocabulū perceperunt q
...ūtur ...gittarum angustiā in ...deo lumen imitatur: ...intrinsecus dilatat:
omnia autē per circuitus plena erant huiusmodi fenestris.

Fenestre obliqe per quas lumen intrare potest: fur non potest.

Et in fron. Grego. Frontes ...ūmos vt quoq̄ alios videri ...ponunt.

Et ante fron. pictura palmar. Post ...ginta ...quaginta cubitū
...thalamos. ...ponitur ...frontes pertinēt. ...fenestras pluritmas: per cir
...cuitū palmarū nobis pictura monstrat. vt ne mūdo victoriam possidentes
...signi efficiamur palmas videre virtutes.

Ecsophylacia. Brego. Doctor? cordis ...ipit ...scīe vitalitis plena.
...ūt? ādt pyla ad atriū exteri? ecsophylacia ...stia vidit. q̄ alia ē ...ē
...platio q̄ ...ōrē videt vicē nō valet. Alia ...o scia atq; doctrina: q̄ tantū vi
...det q̄tū p signū exprimē pōt. Philare grece ...ruare. Brega ...ūtie.

Ecsophylacia q̄ vitalitie ...ūtatibus plena. (De gb? ol: Redemptio

Nicolaus

frontes. i. ...ūtrauit. a Per. ...cubitos tūcā ...ntis ...ūt elevate a terra.
b Et ad ...bit. i. ad ...ōclia: p̄ter interiori muri medii. c Atriū por. ...
hoc ē atriū exteri?. ...ē q̄dā platea q̄drata. d Et ante fa. ponē. In ho
...no hī: Et ...up facie ponē. ...ē cadē ...ūla nō ...ā ...ī affi significet locū ...ūtie.
...ē Que prin. vsq; ad fa. vesti. por. interiorē. In heb. hī: Vsq; ad
...facie ponē?. ...ic ps q̄ i ...ūtatibꝫ ...ra vestibuli ponit ...p ponticu. Ad hu
...ius ...ē intellectū ...ōdū q̄ ponit? ē edificiū ...up portā edificat: ...ā ...ūtiens
...vltra portā i atrio exteriori vt. 3. dicit. ē. hꝫ duas mūsiones. i. ...ūptorē ...i
...ferior ...ē ...ferior incipit a pede ponte ...inde vsq; ad ...ūmitatē ...ūptorio mūsio
...nis ...ē. i. cubiti. Hī ādt hec ponta ...terior respectu ponte claudentꝫ vestibu
...li ...ūq; ē i loco vulgi vt dicit ...ū. f Et fe. obli. ...ē. nā i thalamis ...ūt fe
...nestre magis ...ricte exteri? ...magis late ...teri? rōne ...ūpradicta. g Et i
...fron. eop. ...ūt ...ūt fenestre obliqe. ...dicunt ...frontes ponte ...frontes tha
...lamor? nā hēbāt ponti? ex vno latere ...thalamos ex alio vt ...ps in figura.
h Que. ...fenestre. i Erāt ...tra ponti vndiq; p circuitū. nā ...ūt i edifi
...cio adiuncte ponte vndiq;. k Stili ādt erāt ...i vestibulis. hebre? hꝫ:
Et i ponticib?. ...ō i ponticib? p gyrū. q̄ ...ūt fenestre i ponticu orientalio
...ponte. ...ūt fenestre i ponticib? ponte? aglonarie ...auſtralis. l Et an.
...fron. pictu. palmar. In hebreo hī: Et in frontib? palme. nā i ſapientē per
...frontē ...ūdē i scriptū ...ūlitudo palme ...ūlata: vtpotē ...ā. Et ...ūt ſolas
...petuē ...ūtatio ...ūcis vī: Et ad frontes ...ē. i. ad denotat eminentiā: ...ūcut
...hī Ioh. i. Qui post me venit ante me ...ūct? ē. i. ...ūptor mihi vt ...ēcelsus.
m Et eduxit me. Hic describit ...ūq; ...ūq; ...ūtra ponta ...ūdū muri: ...ūi
...nō Et eduxit me ad atriū exteri?. q̄ ē ...ūter muri mōdii ...ūtrū. n Et
...ecce ga. hebre? hꝫ Cameras. o Et pauimentū ...ūtrū ...ūptor. ...ūt ē
...plata ...ūo ...ūdulata ...ūi. p Triginta gaze. I circuitu pauimēti

...alz vlq; porte vltime. Et aplī gratulāt q̄ vltīpdi ſui plant ſūt q̄ ...ūbra
...ē ...ūtia. Duas portica ligna vltime vel thalami q̄ erāt pallo ...ūbra. ...
...edificia ...ūdo circuita ſpar atq; ſūt. xx. vt glosa ...ūat ...ūtiēd ...ūdulatis

Et pauimentū. ſtrati ...ūpide. vbi ...ūcrotitia vt ...ūtrauit ...ūtrum
habent ante ...ūtia ...ūdue cotinuādi ...ūpauimētū in fronte ponticu. ...ūue
ponticu post ...ūptā pau
...tādem q̄dre ponticu
...puto cotinuat cubi. ...ūdue
...ūc dispositionē vt ante ga
...zophylaciū. ...ūtrat ponti
...cules in frontem pon
...ticuli cotinue ponticu ...ūa
...ſtituantur.

Pauimētū ſtrati ...ūt.
...Nic luto. i. terra ...ūpa
...uere ponendo habitauit
...polluare ...ūbigit. ...ūq;
...uisco ...ūcollauit lapidi
...quoque ...ūdicatur ...ūptus
...dei. Sine ...ūtercisione
...erāt ante ...ūore thalamo
...rum. q̄ ...ūpolliti ...ūbat
...per ...ūdificiu ...ūtrauit.
...De quib?: Dicam ...ūa
...dārit mihi ...ūdamate pe
...truo ...ūpaule ...ū. Qui vide
...bāt ...ūl ...ūlīne. Et alte
...colūna ...ūmamēti ...ū ve
...ritatis. Ioānes i apocaly
...pſi. Qui vicerit faciaꝫ
...illū colūnam in templo
...dei mei.

Triginta. Brego.
...Datur? numerus pro
...perfectione accipit. q̄ in
...decem precepta legis ...ū
...ſtodita ...ūmetur: actiua
...eternis vita ex ...ūplat
...uxin decalogo ...ōtuncta ...ū. in quo ...ū amor dei ...ū proxi ſeruari iuſſus ...ū
...que vt doctor habeat: in ſancte trinitatis fide profitat.

Triginta gazophy. ...cubitos ad orientē. Huic vaticinio ſtudi ...ūlligi
...ūcti ...ūerūt. Semē ...ūcidit i terrā bonā: ...ū attulit fructū: alīs. xx. alīd. xl.
...alīd. c. Dic enīꝫ ...ū. xx. ...ū xl. ...ū. c. ponunt. vt in his quasi gradibus ad per
...fectā ſilz puentiam?. Ita ...ūtrahat: vt ad ...teriorē ...ūt non q̄nquenari? p
...ducatꝫ ſenito ſeptenario hebdomadarū ſabbato: i. ...ūt ...ūlumnatio ...ūadꝫ

Iuxta ...ūtus erat. Semp enī q̄ ...ūteriora ſūt altiora? collocant? vt. i.
ad mystica atq; ſecreta: ...ū ...ūtia ſpūalibus plena alcīa ...ū gradib? pue
...nire poſſim?. Plenusq; numerus atq; ...ūfectus in decē decadarus ...ūtra
...ūtinet: ...ū ſementem ylaac centena fruge multiplicat. Sed q̄ in terra erat:
...ū adhuc dicere poterat. Adiuna ego ſum apud te: ...ū pere. ſicut omnes pa
...m. eodem ſenſu: ...ū centuplū frugem meſuiſſe narrat. Mendax enim
...grauū triſti mortuū erat i terra: q̄ multas frugu facies fame ...ūdatā
populi: audiendi ſcz verbū dei ſatiarat pane qui de celo ...ūdescit.

Mensura ...ūt. i. a. f. p. i. ...ū. Quia redemptor noſter quotidie i meliora
...perfectionis ...ūtitur viram ſidelium: vel in ſpem boni operis per fidem:
vel in ſanctio ...ūſideriis: per ...ūtemplationem.

De Iyra

...ūcepto vñ ſpacio a portico ponte atrii ...ūteriorio occupato. ...ū ſili ſpacio oc
...cupato a portico ...ū vestibulo ...ū thalamis ponte atrii interiorio q̄ ...ūta ſili ſi
...tuara i atrio ...ūteriori ...ū videbit. i. De longitudine ...ō ...ū latitudie ...ūtra ga
...zophylacio: nihil ...ō i textu nec de eop ...ūſtitate vel inq̄ſitorib? de ...ūdi
...ſtra ...ō q̄ ſūt i circuitu pauimēti: nō ...ūſ accipit circuit? ...p toto ei? ambitu
...vt ſpāciū ...ū ſicut frequēter accipit circuit? i ...ūſcriptiō ...ūtā? ...ūdificii: vt. i.
...videbit. Debēt ...ūſſe gazophylacia ſituari circa pauimentū ...ūtrale: ...ūc?
...modo quo pōt ...ūri. ſalutis ...ūſ debētis ſinaruliis? alioq; q̄ i textu exp̄
...munt: que videt mihi talia ...ūſe. i. q̄ ad lat? aglonari pauimēti ponant
...ūcē que occupāt centū cubitos vnū ſupra aliud ...ū ad latus auſtrale ſimi
...liter ponant ...ūcē que occupāt ...ūtū cubitos vnū ſupra aliud. Ad lat? ādt
...orientale octo quarūtos ex vna parte ponte atrii ...ūteriorio: ...ū quattuor ex
...alia parte eiuſdē ponte que ...ūs ipſa occupāt ...ūtū cubitos: duo ...ō reſidua
...gazophylacia ponunt ſupra thalamos ponte ...ūtrahia atrii interiorio: vnū
...ex vna ...ūte ...ū alterū ex altera: q̄ ...ūs ipſa ...ū? thalamis occupāt ...ūtū cubi
...tos p modū ſteri? ſigurati. Et ad maiorē ...ūtitudinē adyciamus gazophy
...lacia ſūt rubei colorio. Sciendū ...ūtū q̄ in angulis circa pauimētū nō po
...nunt aliq̄ gazophylacia. q̄ nō poſſent hīc ...ūtia ſup pauimētū q̄ nō ...ū
...ē. q Et pa. ſrōes portarū. In hebreo hī: Ad lat? ponte. ...ū ponē ha
...bitare. p plurali. ſ. lat? p latera. r Et ...ūdū lon. por. i. i recta ...ūtantia
...exy ab ...ūtie i occidē. ...ē. o. nō ſolū ē pauimētū ad latera portarū vsq;
...nādo ad auſtrū ...ū aglonarū ...ū ter vnaq; portas recte ...ūcidēs ab ...ūtie in
occidēt. s Erat ...ūe. ...ū addit ad oſtendā q̄ nō ...ūgē de pauimēto ali
...cui? ſupleto mūsio vel ſolarii. ...ū ponta ſit dimīsio pauimēti ter vnaq; por
...tas ...ūdicatione ...ūdē ...ū ſili: ...ū Et mu. ...ūt la. a fa. por. ...ūe. ponte atrii
exteriorio. u Vlq; ad frō. ...ē. In hebreo hī: Vlq; ad facie. ...ū Atrii

...ūterioris

Ezechielis

Ad orientē. Propter ...ūlcedine quibus ...ūtra ſol ...ūtulit.

Ad aquilonē. Propter ...ūtico p...ūe frigore ...ūpētrem q̄? regna
...ūt ille qui dixit: ponā ...ūā meā ad aquilonē. Mel p̄ventū ...ūti ſignaſ:
qui ſicut i luce ...ūlet nati ...ūtrū inocētia ...ūtrarū. Per aquilonē ...ō poſſa
...nus: q̄ i medio frigoris ...ūlapſi. ſub peccati ſui vmbra torpuerūt. Sz hī q̄?
per penitentiā ad perfe
...ctionem ...ūtiunt.

Portam q̄? ...r.
...vt ...ē. Hi. In quo ...ūdē
...quātū ...ūtigā ...ūtrā
...ducat p portas aglonis.
...ūcūdo p portas auſtri.
...Tertio p portā ...ūtralē.
...Ab aglone ...ūtis erat de
...ſunt mala ſup ...ūbā. ...ūt.
...Aut ...ūtis habitat? erre
...ēt nō aduena ...ū peregri
...nus: ps tacubo ...ūi? q̄ ab
...aglone venit: ...ūi? ignita
...cula ſcuto ſidei ...ūtin
...guunt: ...ū ad aglonē ...ūterius
...ūtrā notat? ad me
...ridiē ...ō interius. Sicut
...ūtis. Et introduxit me ad
...atriū ...ūteri?: ad portā au
...ſtraleꝫ. q̄? ē. in ...ūtitatē
...terio ſcripta ſili ...ūtrū.
...Potim? ...ūtis ad virtutē
...ingreſſus ...ūt aquilonem
...calcare pedib?: ...ū per. l. ...ū
...xv. ad ſlmitatē ...ūtrna
...rū puentre. deinde: introduci ad auſtralē plagā: ...ū
...aglonis ſrigore expelleret
...hīc ad placitam puentre
...virtutē. i. ad portā ...ūtem
...talem: in qua ...ūt ſol iu
...ſticie: per quā ſolus ingre
...ditur pēnſice. Notandū ādt ...ū eū ſemot plage ſint de occidētali porta ta
...ctur: de q̄. Per facite ei q̄ aſcēdit ſup occāſus ...ūbis nomē ſili: vt ſoli prepa
...rēte iter ...ūo. Ieu illud: Parate viā ...ūi: ...ūpa facite ſemitas ...ūi nr̄ri.
...poſſim? audire q̄? i ſine pſalmi p?: Qui aſcēdit ſup celū ...ūli ad ...ūtrum.

Atrij ...ūi ...ūc. Brego. Tite ...ūtis: qua omne q̄? corpalir vitā i ſōgi
...tudine: ...ū in latitudine meſurat? ...ūt eū ad ...ūdē peccator? ducē: mortē ...ūt
...ei? doctor? p̄dicet: q̄ntā i ſōgitudine ſpei ...ū latitudine charitat? ...ū? admo
...nitione. p̄dicat. Per p̄dicatorē ſtrāgi per eū in ſubiectis ſunt.

Et thalamus. Brego. Ponte. i. tres hinc ...ū tres hinc. i. ſanctas audi
...torū alas dei ſponſas per admonitionem p̄dicatorū ...ūficientes in ſide
...trinitatis audita p̄dicatione veteris ...ū noui teſtamenti.

Quinquaginta cubito. Ion. cxxx. Quia ad eternā requiē ...ūtire
...nō p̄ōtis qui ad eam modo ſpem ſui ...ūtendere ſōganimiter potest.

Et latitudinem. ...xv. cu. Quinari? numer? per ſeipſū ducē? ad vi
...ctimā quiq; ...ūtrū ...ūtrū ...ūtrū

porta ad interiora templi. Et audiui virum loquentem mihi. Ingressus est

Et dixit ad me. Porta hec clausa erit. non aperietur. et vir non transibit per eam. quia dominus deus israel ingressus est per eam. et erit clausa principi. princeps ipse sedebit in ea. ut comedat panem coram domino. per viam vestibuli portæ ingredietur. et per viam eius egredietur. Introduxit quoque me per viam portæ aquilonis contra domum. et vidi. et ecce repleta erat gloria domini domum domini. et cecidi in faciem meam. Et dixit dominus ad me. Fili hominis pone cor tuum. et vide oculis tuis. et auribus tuis audi omnia quæ ego loquor tibi. de omnibus legitimis domus domini. et de omnibus lateribus eius. et pones cor tuum in introitu domus per omnes egressus sanctuarii. et dices ad domum exacerbantem. id est ad israel. hæc dicit dominus deus. Sufficiant vobis omnes abominationes vestræ domus israel. in introducendo filios alienigenas incircumcisos corde. et incircumcisa carne. ut essent in sanctificationibus meis. et polluerent domum meam. panem meum. adipem et sanguinem offerentes. et irritum facientes pactum meum in cunctis abominationibus vestris. et non custodistis ea quæ præcepta sunt vobis. in excubiis sanctificationum meorum. sed constituistis custodes in sanctificationibus meis. Hæc dicit dominus deus. Omnis alienigena incircumcisus corde. et incircumcisus carne. non ingredietur sanctificationes meas. cuncti filii israel. Et alienigenæ qui habitant in medio eorum. qui dederunt filios suos et filias suas. et immolaverunt eos in igne. et offerebant munera mea. et sanctificationes meas. et polluebant sabbata mea. in conspectu oculorum patrum suorum. et in terra ægypti polluebantur. Et ego dixi ut effunderem indignationem meam super eos. et complerem furorem meum in eis. Et feci propter nomen meum. ut non polluerer coram gentibus. in quarum conspectu eram. et in quarum oculis notus factus sum. ut educerem eos de terra ægypti. Et introduxi eos in desertum. et dedi eis præcepta mea. et iudicia mea ostendi eis. quæ faciens homo vivet in eis. Sabbata quoque mea dedi eis. ut essent in signum inter me et eos. et scirent quia ego dominus qui sanctifico eos. Et exacerbavit me domus israel in deserto. in præceptis meis non ambulaverunt. et iudicia mea abiecerunt. quæ faciens homo vivet in eis. Sabbata quoque mea violaverunt nimis. Et dixi ut effunderem indignationem meam super eos in deserto. ut consumerem eos. Et feci propter nomen meum. ut non polluerer coram gentibus. in quarum conspectu eduxi eos. Et ego levavi manum meam eis in deserto. ut non introducerem eos in terram quam dedi eis. fluentem lacte et melle. pulcherrimam cunctis regionibus. eo quod abiecissent iudicia mea. et in præceptis meis non ambulassent. et sabbata mea violassent. post idola enim patrum suorum oculi eorum erant. Et pepercit oculus meus eis. ne interficerem eos. et consummationem facerem eis in deserto. Et dixi ad filios eorum in deserto. In præceptis patrum vestrorum ne ambuletis. et iudicia eorum ne custodiatis. nec in idolis eorum polluamini. Ego dominus deus vester. in præceptis meis ambulate. et iudicia mea custodite. et facite ea. Et sanctificate sabbata mea. ut sint in signum inter me et vos. et sciatis quia ego dominus deus vester. Et exacerbaverunt me filii. in præceptis meis non ambulaverunt. et iudicia mea non custodierunt ut facerent ea. quæ faciens homo vivet in eis. Sabbata mea violaverunt. Et dixi ut effunderem indignationem meam super eos. et complerem furorem meum in eis in deserto. Et avertens manum meam feci propter nomen meum. ut non polluerer coram gentibus. in quarum conspectu eduxi eos. Et ego levavi manum meam eis in deserto. ut dispergerem eos in gentibus. et ventilarem eos in regionibus. eo quod iudicia mea non fecissent. et præcepta mea abiecissent. et sabbata mea violassent. et post idola patrum suorum fuissent oculi eorum. Et dedi eis præcepta non bona. et iudicia in quibus non vivent. Et polluam eos in donis suis. in eo quod offerrent primogenita omnis vulvæ. ut disperdam eos. et sciant quia ego dominus. Propterea loquere ad domum israel fili hominis. et dices ad eos. hæc dicit dominus deus. Adhuc in hoc blasphemant me patres vestri. et prævaricantes prævaricati sunt in me. Introduxi enim eos in terram. pro qua levavi manum meam ut darem eis. et viderunt omnem collem excelsum. et universa ligna frondosa. et immolaverunt ibi victimas suas. et dederunt ibi irritantem oblationem suam. et posuerunt ibi odorem suavitatis suæ. et libaverunt ibi libamina sua. Et dixi eis. Quid est excelsum ad quod vos venitis? et vocatum est nomen eius excelsum usque in præsentem diem. Propterea dic domui israel. hæc dicit dominus deus. Numquid in via patrum vestrorum vos polluimini. et post abominationes eorum vos fornicamini? et in offerendo munera vestra. et in transitu filiorum vestrorum per ignem. polluimini in cunctis idolis vestris usque in præsentem diem? et ego interrogabor a vobis domus israel? vivo ego. dicit dominus deus. si interrogabor a vobis. Quæ ascendunt in mentem vestram. non fient. quæ dicitis. Nos erimus sicut gentes. et sicut cognationes terræ. ut colamus lignum et lapidem. Vivo ego. dicit dominus deus. si non in manu forti. et in brachio extento. et in furore effuso regnabo super vos. Et educam vos de populis. et congregabo vos de terris in quibus dispersi estis in manu forti. et in brachio extento. et in furore effuso. Et adducam vos in desertum populorum. et disceptabo ibi vobiscum facie ad faciem. Sicut disceptavi cum patribus vestris in deserto terræ ægypti. sic disceptabo vobiscum. dicit dominus deus. Et transire faciam vos subter virgam. et adducam vos in numerum fœderis. Et separabo de vobis transgressores. et impios qui prævaricati sunt in me. de terra habitationis suæ educam eos. et in terram israel non introibunt. et scietis quia ego dominus. Et vos domus israel. hæc dicit dominus deus. Vadite unusquisque post idola sua. et servite eis. si non audieritis me. et nomen sanctum meum ultra non polluetis in donis vestris. et in idolis vestris. Quoniam in monte sanctitudinis meæ. in monte excelso israel. ait dominus deus. ibi me servabit omnis domus israel universa in terra. ibi placebo eis. et ibi requiram primitias vestras. et principia decimarum vestrarum in cunctis sanctificationibus vestris. In odore suavitatis suscipiam vos. cum educam vos de populis. et congregabo vos de terris in quibus dispersi estis. et sanctificabor in vobis coram gentibus. Et scietis quia ego dominus. cum introduxero vos in terram israel. in regionem pro qua levavi manum meam ut darem eam patribus vestris. Et recordabimini ibi viarum vestrarum. et cunctarum cogitationum vestrarum. in quibus polluti estis. et displicebitis vobis in universis malis vestris quæ fecistis. Et scietis quia ego dominus. cum fecero vobiscum propter nomen meum. non secundum vias vestras pessimas. et secundum cogitationes vestras corruptas. domus israel. ait dominus deus. Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis. dirige faciem tuam contra viam austri. et stilla ad austrum. et vaticinare in silvam agri austri. Et dices silvæ austri. Audi verbum domini. hæc dicit dominus deus. Ecce ego succendam in te ignem. et devorabit in te omne lignum frondosum. et omne lignum aridum. non extinguetur flamma ardoris. et comburentur in ea omnes facies. a austro usque ad aquilonem. Et videbit omnis caro quia ego dominus succendi illud. et non extinguetur. Et dixi. A. a. a. ipsi dicunt de me. Nonne iste loquens parabolas est? Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis pone faciem tuam contra viam Jerusalem. et stilla ad sanctuaria. et vaticinare super terram israel. Et dices terræ israel. Hæc dicit dominus. Ecce ego ad te. et educam gladium meum de vagina sua. et interficiam de te justum et impium. Quia ergo interficiam de te justum et impium. propterea egredietur gladius meus de vagina sua contra omnem carnem a austro usque ad aquilonem. Et scient omnis caro quia ego dominus eduxi gladium meum de vagina sua. et non revertetur ultra. Et tu fili hominis ingemisce. in contritione femorum et amaritudine ingemisce coram eis. Et erit cum dixerint ad te. Propter quid tu ingemiscis? dices. Pro auditione. quia veniet. et tabescet omne cor. et dissolventur universæ manus. et consternabitur omnis spiritus. et omnia genua quasi aquam fluent infirmitate. Ecce venit et fiet. dicit dominus deus. Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis vaticinare. et dices. Hæc dicit dominus. Dic. Gladius gladius exacutus et fricatus. Exacutus ad interficiendum victimam. fricatus ut fulgeat. Et dices. Numquid lætabimur? virga filii mei contemnens omne lignum. Et dedit illum fricandum ut tangat manu. Exacutus est gladius. et fricatus est. ut det illum in manu interficientis. Vaticinare fili hominis. et ulula. quia iste factus est super populum meum. super omnes principes israel. Terrori gladio traditi sunt cum populo meo. Propterea plaude super femur. Quia probatio facta est. et quid si virga contemnens non erit? dicit dominus deus. Et tu fili hominis prophetiam. percute manum tuam. et duplicetur gladius tertio. gladius interficientium. gladius interficientium magnorum. qui penetrabit eos. ut liquefiant corda. et multiplicentur ruinæ. Dedi gladium fulgurans. ut interficiat. Ah. ah. ah. fulgurans facta est. ad interficiendum. Congregare. Ingredere in petram. et abscondere in humo. a facie timoris domini. et a gloria maiestatis eius. Visio aspera nuntiata est mihi. Qui prævaricator est. prævaricator est. et qui vastator est. vastator est. Ascende Elam. Obsidere Medi. Omnem gemitum eius cessare feci. Propterea impleta sunt lumbi mei dolore. Dolores parturientis tenuerunt me. Contristatus sum ne audiam. Conturbatus sum ne videam. Error meus conturbavit me. Tenebræ meæ terruerunt me. Vespera desiderii mei posita est mihi in stuporem. Præparatur mensa. Speculator comedit. bibit. Surgite principes. Arripite clypeum. Hæc enim dixit dominus ad me. Vade. Pone speculatorem. Quodcumque viderit annuntiet. Et vidit quadrigam duorum equitum. ascensorem asini. et ascensorem cameli. Et attendit attente multo. Et clamavit quasi leo. Super speculam domine ego sto assidue per diem. et super custodiam meam ego sum stans tota nocte. Et ecce iste venit. Ascensor quadrigæ virorum equitum. Et respondens ait. Cecidit. cecidit Babylon. et omnes sculptilia deorum eius contrita sunt humi. Quæ trituravi. et quæ de area mea eruta sunt. audivi a domino exercituum. deo israel. annuntiavi vobis. Onus Idumææ. Ad me clamat de Seir. Custos. quid de nocte? custos. quid de nocte? Dixit custos. Venit mane. et nox. Si quæritis. quærite. convertimini. venite. Onus in arabia. In saltu arabiæ morabimini. in via Dedanorum. Occurrite sitienti. portate aquam habitatores terræ Thema. in panibus præoccupate fugienti. a facie enim gladii fugerunt. a facie gladii evaginati. a facie arcus extenti. et a facie multitudinis bellantis. Quia hæc dixit dominus ad me. Adhuc annus. sicut annus mercenarii. et consumetur omnis gloria Cedar. et reliquiæ numeri sagittarum fortium filiorum Cedar imminuentur. quia dominus deus israel locutus est.

Visio contra Jerusalem. Quid habes tu modo omnis tu ascendisti tecta. plena clamoribus. urbs tumultuosa. civitas exultans. Interfecti tui non sunt interfecti gladio. nec mortui pugnando. Omnes principes tui fugerunt pariter. sine funda capti sunt. Omnes qui reperti sunt in te. pariter vinctos. qui procul fugerant. Propterea dixi. Recedite a me. amare plorabo. nolite festinare consolari me super vastitate filiæ populi mei. Dies enim interfectionis. et conculcationis. et perturbationis a domino deo exercituum in valle visionis. Destruens murum. et clamor ad montem. Et elam tulit pharetram in equitibus hominum. et ascendit. Curus tua electa. et equites ponentes se ad portam. Et revelavit operimentum Judæ. et respexisti in die illa ad armaturam domus saltus. Et vidistis quia multa erant in civitate David. quia congregastis aquas piscinæ inferioris. Et numerastis domos Jerusalem. et destruxistis domos ad muniendum murum. Et fecistis lacum in medio muri duorum. ad aquam piscinæ veteris. Et non respexistis ad factorem eius. et fabricatorem eius ab initio non vidistis. Et vocavit dominus deus exercituum in die illa ad ploratum. et ad planctum. ad calvitium. et accinctionem sacci. Et ecce gaudium et lætitia. occidere vitulos. et jugulare arietes. comedere carnes. et bibere vinum. Comedamus et bibamus. cras enim moriemur. Et revelata sunt in auribus meis a domino exercituum. Si dimittetur iniquitas hæc vobis donec moriamini. dicit dominus deus exercituum. Hæc dicit dominus deus exercituum. Vade. ingredere ad Somnam qui præest domui. et dices ei. Quid tibi est. aut quid tibi hic. quia excidisti tibi hic sepulchrum. excidens in excelso sepulchrum sibi. et in petra tabernaculum sibi. Ecce dominus avertens avertet te vertigine. et operiens operiet caput tuum. Turbine vertens vertet te quasi pilam in regionem latam et spatiosam. Illuc morieris. et illuc currus gloriæ tuæ. ignominia domui domini tui. Et deiciam te de statione tua. et de gradu tuo destruam te. Et erit in die illa. vocabo servum meum Eliacim filium Helciæ. et induam eum tunica tua. et cingulo tuo corroborabo eum. et potestatem tuam dabo in manu eius. et erit quasi pater habitantium Jerusalem. et domus Juda. Et ponam clavem domus David super humerum eius. et aperiet. et non erit qui claudat. claudet. et non erit qui aperiat. Et figam eum quasi clavum in loco fideli. et erit in solium gloriæ domui patris sui. Et appendent super eum omne pondus domus patris sui. filii et nepotes. omnia vasa parva. a vasis calicum usque ad universa lagunculæ. In die illa. dicit dominus exercituum. auferetur clavus qui fixus fuerat in loco fideli. et confringetur. et cadet. et interibit onus quod appensum fuerat ei. quia dominus locutus est.

Onus bestiæ austri. Et ipsa portabitur in Ægyptum. munus regi ultori. Ab austro venit. et ab africo. et ab aquilone. et ab oriente. et ab austro

fumeant thima ihesime incedit ad sanctuarium. Interiorie aūt porte mensē dolo-
ribus patent quia hic in conditione apostolorū atq; prophetarū hic in
mente contemplatiue atq; doctore ignis spūs q̄ sit q̄ ardeat qui q̄ omnes
cogitationes in bene opere abolumt. Vnde et quasi holocaustū
totū simul q̄ intus incidit. Mensa ante dñm q̄drata. Ipse dñs
q̄ est quadrate facture q̄ quadrū lapidū⁹ facta illic
quia verba mentis nō ad
offerendū ibi ceremonias
holocaustū q̄ ex q̄dra
fiunt. Vbi ceremonie
verba cum sancte scripture
lapidis quadri tam q̄
vere q̄drate sunt. Ideo
reprehendunt. Mensa i oc
q̄ sperāt nanciscī in oc
q̄ venturā p̄dicant i oc
q̄ spūaliter intelligunt
q̄ mentaliter amplectant:
quasi in mensā Iesu ha-
bitant q̄ epulū
tum habēt q̄ refectio
nis ad hoc. Et cedo imag
finitor milē de ligno
holocausti quadra la-
pidibus strauit: q̄ cū
lemp verba dei cogitāt:
firmissima carnalis vi-
ta nō cadit. Dñi: Loc dei
est in cede ipōr: q̄ non
supplantabunt' gressus
eius. Et alibi: in cede
mea stabūt eloqa tua:
vt non peccem tibi.

Duę mensę. h. in. Brē. Due mēse hinc
et inde: q̄ in p̄dicatione dei
manifestā ē fides et vita.
vita: sine fide impossibile
est placere deo. Et alibi:
fides sine operib⁹ mortua est. In dilectōe primi patrēs et benignitas.
vnde: charitas pariēs cū benigna est. vt. Cū lata mala equanimiter sustī-
neat: sua bona bñgne ipēdat. Habet quoq; exterior porta. I. lex duo la-
tera. I. spūales patres: et carnalē populū: in quibus mēse sunt: i spūalis⁹
doctrina et ypocrisim carnalibus circūdatio et sacrificium.

Octo mēse erāt. l. q. i. Brē. Et quod fides credit: quod vita exemplo
bonis ostēdit. quod pariēs humilit tolerat: quod benignitas largi
ri ministrat: quod doctrina salubriter docet quod ypocrisis gemēdo
ecclīe ad mādata dei cogit: quod sacrificiū et devotōe offerēdo
ostendit omnipotēti deo oculos hoc esse victimā ostendit. In lege enīz q̄
et ter in anno pascha sacrificabāt: ppl devotionē sui cordis imolabat

Quattuor aūt mēse. a. h. Brego. Et q̄ hi qui in sancta ecclesia fidē
vitā patrūq; atq; benignitatē custodiūt: firmi iā virtutib⁹ pollent et q
in synagoga doctrinā et ypocrisim: circūcisionē et sacrificiuz cognouerunt:
alia offerēdo alia remēdo devotionis suę victimā offerunt.

De lapidibus qua. Brego. Sanctis. l. quoq; vita in psperitate et
in aduersitate fortiter stantib⁹ psperitate nō extollit: in aduersitate nō frā-
gitur: iustitiā⁹ ad mala nō trahit: vituperatiōib⁹ a bono nō revocatur.

Grego. De lapi-quadris. De his lapidib⁹ quadris vb: Lacrce ce-
cidērūt. I. iudicīū quadris lapidib⁹ edificabūt⁹. I. aplīs. martyrib⁹ et do-
ctorib⁹ ecclīe. de his vehemēti. I. populus mēsas hy-rib⁹. structus: q̄ fi-
dem vitam patrūm benignitatē de vita sanctoz in ecclīam sumunt.

Longi. cu. v. i. lati. c. v. vi. Brego. L. ḡitu. et latitu. cubiti vnī⁹ et di-
midi. I. per quadrū. I. simul iuncta trēs cubitos faciunt: qui treo cubiti ha
bent l. altitudinē cubiti vnī: et mysteria trinitatis vnī⁹ cubiti. I. vnitatē ma
iestatis mīlura ostendūt. Vbi: Baptizate eos in nōe. p. et. f. et. s. Nomen
autem dei quasi ventus altitudinis cubitus est: qui treo cōpectitur ypo-
tatos: et holocausta oblationuz nostrarum semper assumit.

Super quas ponāt vasa. Alias. I. fidei. vbi: Duo electiōis mihi est
hic. Et alibi: Mediamini cui sterno vasa pleni vasa. I. pallioru et doctoru
Holocaustū. Brē. Tertī lectōis: et ter q̄d deū et p̄ximū diligi. et
ofa mādata custodiēr perpetuo alioz cōpūctōia cōpectunt: nō tamē

Nicolaus

q̄s vt nebuli q̄ dicebant. a Et ad la. ptes⁹. I. extra portā iuxta ei
ep̄ssunt. b Gd alors. ad edi. porte xl. I. vbi altāre ad edificī porte ag
lonarie exīūs i muro interiori. nā ad illā est ascēsus per octo gradus vt ps
et p̄dicāt⁹: et illi gradus sūt ante pomell. c Duc mense xl. I. l. pe-
riect. extra patrē et prodicto vsq; hic: d Sup quas imolabāt. I. imola
bant. ibi quib⁹. nā. iiii. sūt pro ipsa imolatione. q. iiii. pro vasis imola-
tionis. de quib⁹ subdit. e Quattuor aūt mēse xl. quarū materia et for
ma describit: et vt: De lapidibus quadris. et trina dimēsiōe subdūtur:
I. digitalne cubiti vnius xl. f Super quas ponant vasa in quibus
imolar. I. instrumenta imolationi deservientia. sm enim modum loquendi
hic accipit instrumenta cuiuslibet artis vocant cōmuniter vasa. vbi Deū.
q̄ vti. vbi dicit: Sume arma tua pharetrā xl. in hebreo habet: Sume va-

sūbet ola dimitti. In nona te. vb: Nihil quia rendicauerit oīe q̄ pecū. nō
po. m. c. b. Et qui vult venire. p. m. ab. hīp. q̄. Adhuc ergo lavacrū ge-
te holocaustū habētiq; in virtute p̄ nouū te. q̄i pro holocausto ola imola
mus. q̄b eisdē rep̄hendere arrendicam⁹. Mōse ista porte quattuor la-
pidū sūt nō holocaustū q̄ pcepta legalia decimas offerri imperantia
omnia dimittī.

Et lib. c. pal. vnīt. Brē. Et q̄d fides credit: q̄d vita exemplo bonis ostēdit. q̄d pariēs humilit tolerat: q̄d benignitas largi
ri ministrat: q̄d doctrina salubriter docet q̄d ypocrisis gemēdo ecclīe ad mādata dei cogit: q̄d sacrificiū et devotōe offerēdo
ostendit omnipotēti deo oculos hoc esse victimā ostendit. In lege enīz q̄ et ter in anno pascha sacrificabāt: ppl devotionē sui cordis imolabat

Quattuor aūt mēse. a. h. Brego. Et q̄ hi qui in sancta ecclesia fidē vitā patrūq; atq; benignitatē custodiūt: firmi iā virtutib⁹ pollent et q in synagoga doctrinā et ypocrisim: circūcisionē et sacrificiuz cognouerunt: alia offerēdo alia remēdo devotionis suę victimā offerunt.

De lapidibus qua. Brego. Sanctis. l. quoq; vita in psperitate et in aduersitate fortiter stantib⁹ psperitate nō extollit: in aduersitate nō frāgitur: iustitiā⁹ ad mala nō trahit: vituperatiōib⁹ a bono nō revocatur.

Grego. De lapi-quadris. De his lapidib⁹ quadris vb: Lacrce cecidērūt. I. iudicīū quadris lapidib⁹ edificabūt⁹. I. aplīs. martyrib⁹ et doctorib⁹ ecclīe. de his vehemēti. I. populus mēsas hy-rib⁹. structus: q̄ fidem vitam patrūm benignitatē de vita sanctoz in ecclīam sumunt.

Longi. cu. v. i. lati. c. v. vi. Brego. L. ḡitu. et latitu. cubiti vnī⁹ et dimidi. I. per quadrū. I. simul iuncta trēs cubitos faciunt: qui treo cubiti habent l. altitudinē cubiti vnī: et mysteria trinitatis vnī⁹ cubiti. I. vnitatē maiestatis mīlura ostendūt. Vbi: Baptizate eos in nōe p. et. f. et. s. Nomen autem dei quasi ventus altitudinis cubitus est: qui treo cōpectitur ypotatos: et holocausta oblationuz nostrarum semper assumit.

Super quas ponāt vasa. Alias. I. fidei. vbi: Duo electiōis mihi est hic. Et alibi: Mediamini cui sterno vasa pleni vasa. I. pallioru et doctoru
Holocaustū. Brē. Tertī lectōis: et ter q̄d deū et p̄ximū diligi. et ofa mādata custodiēr perpetuo alioz cōpūctōia cōpectunt: nō tamē

Nicolaus

q̄s vt nebuli q̄ dicebant. a Et ad la. ptes⁹. I. extra portā iuxta ei ep̄ssunt. b Gd alors. ad edi. porte xl. I. vbi altāre ad edificī porte aglonarie exīūs i muro interiori. nā ad illā est ascēsus per octo gradus vt ps et p̄dicāt⁹: et illi gradus sūt ante pomell. c Duc mense xl. I. l. perfect. extra patrē et prodicto vsq; hic: d Sup quas imolabāt. I. imolabant. ibi quib⁹. nā. iiii. sūt pro ipsa imolatione. q. iiii. pro vasis imolationis. de quib⁹ subdit. e Quattuor aūt mēse xl. quarū materia et forma describit: et vt: De lapidibus quadris. et trina dimēsiōe subdūtur: I. digitalne cubiti vnius xl. f Super quas ponant vasa in quibus imolar. I. instrumenta imolationi deservientia. sm enim modum loquendi hic accipit instrumenta cuiuslibet artis vocant cōmuniter vasa. vbi Deū. q̄ vti. vbi dicit: Sume arma tua pharetrā xl. in hebreo habet: Sume vasa

Ppha. Ita est ibi ḡtes quidā in hac nobis patria etc. Longitudine cubiti vnius. quia quidam diuina mysteria sic hominibus in hac vita plene comprehendi non possunt ex parte enim cognoscim⁹. et ex parte ppham. dimidiū. et latitudie cubiti vni quantum ad presentem. et q̄ dicit non plene hec non intelligere possūt. Vbi q̄ intellectus eius dimidiū. et altitudine cubi
cubiti vnius: super quas ponāt vasa

Et mensa de ligno. Ista mensa significat ecclīam. et altare eius. Et dicit de ligno quia in cruce lignea passus est dñs noster. Et dicit mensa dñi. quia ibi sacrificia offeruntur deo. Et dicit ante faciem dñi. quia ibi sacerdotes ministrant in conspectu dei. Et dicit mensa mea. quia ibi ego dñs habito. Et dicit mensa propitiationis. quia ibi propitiatur deus populo suo. Et dicit mensa quę est coram dño. quia ibi sacerdotes ministrant in conspectu dei. Et dicit mensa quę est in templo dei. quia ibi sacerdotes ministrant in templo dei. Et dicit mensa quę est in templo dei. quia ibi sacerdotes ministrant in templo dei.

Mare. Erat. Ciphō ante: vt alij ydy ad vtr̄a ostia eius. Mēnde. Vbro. Ab ingressu boni ē: nō a porta ad. Quattuor ac vndecim cubitos altitudinis habuisse. Chrysost. Magnarum vtilitatum pg̃ nobis occasiones ingerit. Quia nec ignorare licuit quantum habeat in templo altitudinis: et quot cubitos templi ei⁹ decuit. Quia ut illi sacerdotes: ita nos ad templi ministerium collocati: quot debeamus virtutum cubitos habere: ut digni templo dei inueniamur. Et c. Vbi enim malus ago ibi ego me abscondo: ibique mundus fio. Et c. Vbi celitus nubes. Petrus. Vbi celitus nubes hoc: p. Quo inspirationi ad illa ydy: et quasi doctrina ad vtr̄a nr̄i inest. C. XLI

Et introduxit me. Ostendit. Et ecce. Vt ostenderet altitudinem templi: et latitudinem eius. Et ecce. Vbi ostendit angelus templum: et altitudinem eius: et latitudinem: explicat. Et mensus. Ostendit. Et mensus est. Vbro. Ostendit: ut discas. Et mensus est. Ostendit: ut discas. Et mensus est. Ostendit: ut discas. Et mensus est

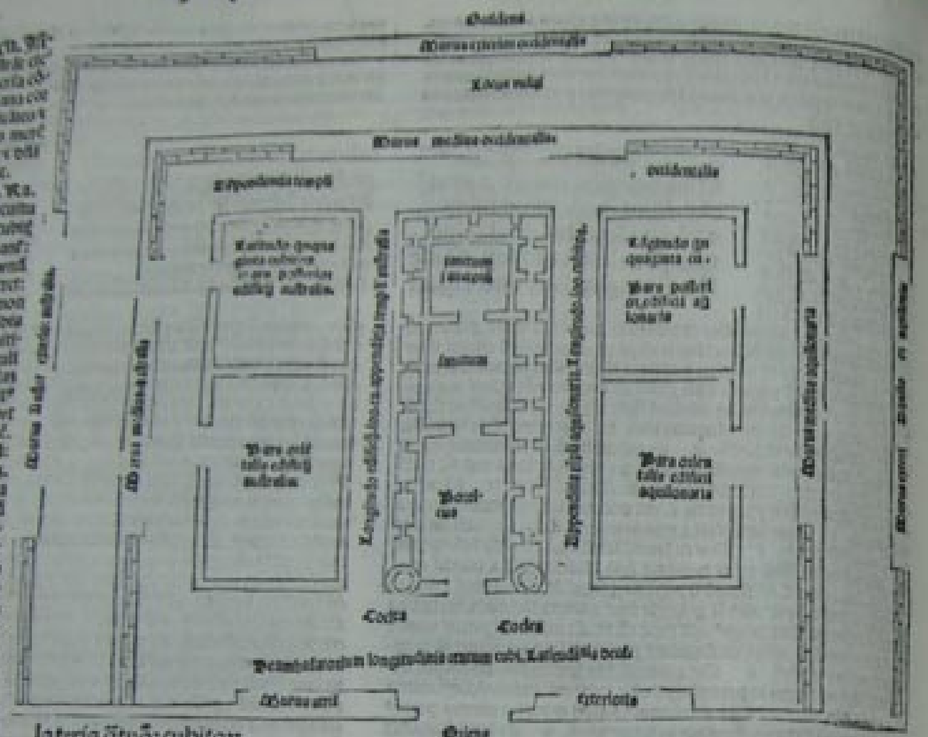

Figura posterioris partis edificij posterioris templi sm lineas fundamentales
Figura edificij aquilonaris sm distinctiones

Quadrat⁹ ca. Pl. Hoc ꝑmo mōstrat de mēsura et pacta: et mōstrat dñm cū pōnta sua: et ꝙ ꝓpter ꝑuaricationē ciuitas et templū destruēdū erat: et ꝙ ꝑ xpm restituēdū erat ecclesie catholice mēbra: et ꝙ ꝑ ea gentes ad fidē xpi conuertēdē erant: et ꝙ ꝑ ea ad celestē patriā ascendēdū erat

Cent̃ cu. Hebra. Qui numerus pfect⁹ ē. q. decaluꝝ. vt s mens
[illegible] ad ēdificiū atq; p̃sanctificationē templi apostoli. vt pollu-
mus hoc que in tabula ⁊ longitudo ⁊ profundum ⁊ altitudo.
Q̃ si deuote ad compotū. Hebra. Numerus hic pfectionē ⁊ vnitā mi-
hoc templo. per hoc ē ad ecclesiā q̃ ē templū dñi. ⁊ mundi ifine facta: ⁊ qui sine
rum. Et mēsus est dom⁹ longi
tudinē centum cubitoꝝ: ⁊ qđ
latitudinē centum cubitoꝝ
figuratum erat edificiū ⁊ pāriē-
teꝝ eius longitudinis centū cubi
toꝝ. Ātrium autē ante faciē
domus ⁊ ā quod erat seiunctū
contra orientē centū cubitoꝝ
Et mēsus est longitudinem edifi
cij contra faciem eius quod erat
seiunctū ad dorsuꝫ breabeēa ex
vtraq; parte centum cubitoꝝ: ⁊
templū ierusalē: ⁊ vestibula atq;
limiā ⁊ fenestras obliquas: hec
thecas in circuitu p tres partes
contra vnumquodq; limē: itrā
tūq; ligno p cyrū i circuitu. Ter
rā autē vsq; ad fenestras: ⁊ fenē
stre clause super ostia: ⁊ vsq; ad
domū interiorē ⁊ forisecus p dēm
parietē in circuitu intrinsecꝰ ⁊
foris in circuitu ad mēsurā: ⁊ ct̃ thece
ter cherub ⁊ cherub. Duabꝰ fa
cies homīs: ⁊ facies leonis contra
cco hebat cherub. ⁊ facies bestie
iuxta palmā ex hac parte: ⁊ facie
lēonis iuxta palmā ex alia pte ex
pansas. Per oēs domū i circuitu:
de terra vsq; ad supiorē ptē cher
rubin ⁊ palme celate erāt in pari
ete templi. Limē quādrangulū
⁊ facies sanctuarij aspectus ⁊tra
aspectum. Altarie ligneū trium cu
bitoꝝ altitudo: ⁊ lōgitudo eius
duoꝝ cubitoꝝ: ⁊ anguli eius
⁊ longitudo eius ⁊ parietes ei⁹
ligni. Et locut⁹ est ad me: Hec ē
mēsa coꝝ dño. Et vīcostia
erāt in templo ⁊ in sanctuario ⁊
in vīobus ostijs ex vtraq; par
te bina erant othiola: que in se in
uicem plicabantur. Bina enim
ostia erant ex vtraq; parte ostio
rū. Et celāta erāt i ipsis ostijs tē
pli cherubi. ⁊ sculptura palma
rū tē i pariēb⁹ quoq; exprīa erāt.
Ligneū pēs erāt ⁊ crassitudo ligna i
fenestre oblique ⁊ limitrudo
palmarū hinc atq; inde: ⁊ huic-
rus ostijbus templi. Facies latera dom⁹
latitudinēq; pietū. C. XLII.
Eduxit me in atriuꝫ ex
terius per viam ducen
tem ad aquilonem. Et
indūxit me in gazophylacū qđ
erāt contra separatus edificij: ⁊
cōtrā edem versūs ad aquilonē
in facie longitudinis centū cubi
toꝝ ostij aquilonis: ⁊ latitudinis
quinquagīta cubitoꝝ ⁊tra vigi
ti cubitoꝝ atrij interioris: ⁊ cōtrā
pauimentū stratum lapide atrij

In cubitu ostijs. xl. Soleat est in materibus tribꝰ ostijs bina ostia
haberi: sūt atq; cōiūgi: vt sexies intrēthus nouē ostia ⁊ singulis bi
quaterni subsellia claudatur vel aperiatur facilius.
¶ Postio: i ligna. xl. Ibi fenestrat̃ habentes ⁊ celatura pficit recipe
re. Quarta intelligam spūualē formā ⁊ celata fuit edificij vt sanctuarij
habeāt ⁊ pabulationē
ne quis fenestra sanctuarij
sentire ostia posse intelligat
nec sibi tale datum vel
dicere.
Super quę fenestre
obliquę. xl. Quasi ex
mens. Ibi ait cendit: vt
apti quoq; lumen q̃ p
ferat ⁊ pertota templi
nec darū lumē ⁊ claris
patens sed mistis ex par
te effici videāt. qi vide
mus nisi per speculum i
enigmate. Hic aut facit
ad fact. Et nouēdē nou
mus sicut opertū nos sit
re. Ecclā aut venerit quod
ptū ē: euacuabitur qđ
ex parte.
Hinc atq; inde in
humeralia vestibuli. xl.
Pulcre nō potuit de
pterā ⁊ fenestr̃ hinc quid si
mitrā in hoc que magna
filr ⁊ arcana mente vi-
deremus sed hinc atq; in
de. vnde: ibi quia te per-
cussere in pectorā mactā
li pcte ei ⁊ alteraꝝ. In
sancto enim viro vtrūq; perfectum est. C. XLII.
Eduxit me. Voluerā scripturę ⁊ magnificatus tri pho ultimo
nihil secreto pterire: ⁊ multi arbitrant̃ qđcūq; mente ei⁹ eloquii
ḥil obscuri sufuscue illud foeratici. Scio q̃ nolūs. Paro aut silentē fe-
Nicolao
a Et mēsus est. Hec ē pes. i. in qua describitur mensura templi tota ⁊ in
lōgitudine ⁊ pōte. Hinc appendix ficut ā postea ostia pariter in oī ap
pellatiōe pcta sūt. Et mēsus ē lōgitudinē. s. latū. b Westbecan. s.
Ad insultum hui⁹ partis habēt q̃ exportunos latrōs vndiq; q̃ hostes sūt
nec latuta. Sed hec figuratio nō ḥt ex aliqua derivatione greca vel lati
na. pter qđ videt simpliciter dicta. ⁊ magnus q̃ ostia hebraica ḥ ponit
figuraliter. qui vbiq; pariēs⁹ magnus ambitus ad ipsa templi ficut
qui vt. vi. i. ple. sup locū illū. qui ipsū ad hoc vidēt. et ordinādū com
muni gressu⁹ ibidem. Quia igit̃ ppheta ait mēsus est longitudinē cen
tū ⁊ latitudinē centū cubitoꝝ. nō includit̃ q̃ hoc pcise sūt
mensi

pedes lauit. et duxit regna eclesum nudis pargaliis vestigia. Qui e
ant. et exuuia palme ei de red duo vestitu. vt. Lauma d nitrentium ab illis
apud le nichil remanere putantur.

Ubi erat porticus tuncta porticu triplici. Scdz hebre os hec est hec
dra cētra cyclū i triplicibus. Est aūt exedra idē qđ camera vel gazophy
lacū. Ipse sicut diuisōes edificii aglomatis dicūt gazophylacia. ita et exe
dre. Est igit lentulo exedra i exedrā i. diuisōes edificii aglomatis. et diuiso
nes edificii australis: q̄ q ola ille illos mutuo coercipēdēt. et opposito si
tualē templo ibi intermedio. In triplicib⁹. Dicūt aūt edificiū aglomare et ua
strale triplicia. et filr eoq diuisiōes eo q̄ sūt ibi tres mūdos vna sup aliā.
b Et aūt ga. Hic secūdo describit qđ via q̄dūs iter ista gazophylacia
p.cc.cubitos et iter antiū iter⁹ ad opposita pte vsq; ad .cc.cubitos edificij
australis dicit vt: Et aūt gazophylacia. a pte orientali. c Deambulatio. i.
via. d Dext cubi. et b via. ca. por. ostia. et platea cētū cubitoz. l̄ogitudis.
e Ad literiora respicies. i. ētius templi. f Hic cu. vni. ps enī Ricardū de
scō victore. et Magonē cardinalē. ibi pōt qđā via latitudis vni⁹ cubiti. p
qual sacerdotes vadūt ad templū. Sed b nō videt vep. nā sm ipsos ps dicē
re q̄ ista via sit longitudis. ccc. cubitoz ad minus. talis autem via deser
uīre nō posset sacerdotū debet esse ita q̄ duo homines ad min⁹ sibimet
obuiāres possint trāsire vnus iuxta alterū. hoc autem ē impossibile in via vni
us cubiti latitudinis. nā accipit cubitus humanus. vt ps ex precedentib⁹
in cubito latitudinē nō posse transire vn⁹ homo grossus. nec vnus satis te
nuis p tantā viā l̄ōgitudinē. Ideo dicēdū q̄ via vnius cubiti dicitur hic
qđ introitus strict⁹ de atrio interiori aduiā. c. cubitoz ductā ex trāsuersō
t inde intratur portions templi antequā trāsit ista .c. cubitorū via. Et per ra
lem modū obiato sacrificio in altari holocaustorū quod est in atrio iterio
ri procedit sacerdos ad cōsummādū sacrificiū i templo per oblationē incē
si. Dicitur aūt ductus introitus ita strictus. vt ea que sunt in templo min⁹
pateāt existentib⁹ in atrio exteriori. propter qđ etiā post transitū sacerdotis
ille introitus est claudēdus. Scdūm etiam q̄ ille introitus ex pte templi ē vni
us cubiti si ex pte atrij interioris est maioris latitudis. vt expeditius sit trā
situs sacerdotis. sicut videmus in fenestris turrīū que vocantur gallice ar
chiere q̄ a parte exteriori habēt latitudinē quasi vnius palmi. et ex pte i
teriori duoz vel trium pedū. Ex dictis ps q̄ via cubitoz. r. precedens de
gazophylacijs aglomatis⁹ versus templū recte venit ad introitum vnius
cubiti. et eodem modo procedēdo ex parte opposita. l. de gazophylacijs au
stralibus ad templū. e Et ostia. Hec ē tertia pars vbi agitur de situ
ostioz. et altitudine gazophylacioz. dicitur: Et ostia eorū. l. gazophyla
ciorum latini q̄ ex parte altera illorum gazophylacioz. sunt etiam ostia
versus templū qđ est in australi pte respectu aquilonarij gazophylacioz
Sed hoc nō videtur verū. tum quia scriptura de hoc nullā facit mēcionez
tum q̄ tota versus templū est altior. xvj. cubitorum q̄ ex parte altera. et nō
versus templum nō possunt sic esse communicantes ostia. Iteꝛ p illa ostia esset l
tus ad locū oblatis. et sic inquietarentur a transeuntib⁹ per ostia illa cū
ri debeat ele quietus. propter qđ sicut dicit scriptura: in parte aglomati trā
sunt hec ostia pronada. Quor aūt ibi sint ostia patēte nō habet ex scriptu
ra q̄ habeatur q̄ sunt plura ex hoc quod vt: Ostia. et sm hebreos duo sunt
ex ēther plurale poterit sine additione significat numerū binarij. et sm B
liber pecto est. l. cubitoz longitudinis. et. l. cubitorum latitudinis compr
hensa est spissitudine parietum. d Ubi erant gazophylacia in superio

Eminebāt de iterioꝛib⁹. vel. Ut scīs paulūcto iteriora domꝰ crea
cubi eminēt⁹ erāt. et tortū lecūdo ascēdēdo. et quāto quis ad superiora ce
scenderet tanto altiori vterē cenaculo ab humilitate erigebat. Unde:
Qui vult inter vos esse maior erit omnium minister.

Tribꝰ. De quibus: Dicūtur ea tripliciter consilio. et licentia vt re
spondeāt sermoni vo
tario. Interiora. et gaza
ea col sūt indigant. de
clota. et interiora cetus.
nacū id est altum aurig
vili non habeat.

Gazophylacia. Ca
locum custodiarum al
tare. quecū erat tale tā
tudo q̄ longitudo. c.l.

Centum cubitoꝝ
Non quinquaginta vt
gazophylacioꝝ: vt post
olim peccatum scīa
mationem: perfecta pa
mia in cēturio nume
ro prestolemur.

Et erat subter ga
zo. h. in. Operat enim
nos deī posse diuinas
e de atrio exteriori sub
gazophylacio exceptis l
troitū repte. e per alt
tudinē gradū q̄ respici

ad templū. ꝛ. cubitoz. Et ostia. Hec ē tertia pars vbi agitur de situ ostioz. et altitudine gazophylacioz. dicitur: Et ostia eorū. l. gazophylacioꝝ aglomatiū. h Ad aquilonem supple respicientia. Dicunt aūt do
ctores latini q̄ ex parte altera illorum gazophylacioꝝ. sunt etiam ostia versus templū qđ est in australi pte respectu aquilonarij gazophylacioz Sed hoc nō videtur verū. tum quia scriptura de hoc nullā facit mēcionez tum q̄ tota versus templū est altior. xvj. cubitorum q̄ ex parte altera. et nō versus templum nō possunt sic esse communicantes ostia. Iteꝛ p illa ostia esset l gressus ad locū oblatis. et sic inquietarentur a transeuntib⁹ per ostia illa cū ri debeat ele quietus. propter qđ sicut dicit scriptura: in parte aglomati trā sunt hec ostia pronada. Quor aūt ibi sint ostia patēte nō habet ex scriptu ra q̄ habeatur q̄ sunt plura ex hoc quod vt: Ostia. et sm hebreos duo sunt ex ēther plurale poterit sine additione significat numerū binarij. et sm B liber pecto est. l. cubitoz longitudinis. et. l. cubitorum latitudinis compr hensa est spissitudine parietum. d Ubi erant gazophylacia in superio

Nicolaus

a Ubi erat porticus tecta porticu triplici. Secūz hebreos hec est hec dra cētra cyclū i triplicibus. Est aūt exedra idē qđ camera vel gazophylacū. Ipse sicut diuisōes edificii aglomatis dicūt gazophylacia. ita et exedre. Est igit lentulo exedra i exedrā i. diuisōes edificii aglomatis. et diuisio nes edificii australis: q̄ q ola ille illos mutuo coercipēdēt. et oppositū si tualē templo ibi intermedio. In triplicib⁹. Dicūt aūt edificiū aglomare et ua strale triplicia. et filr eoq diuisiōes eo q̄ sūt ibi tres mūdos vna sup aliā. b Et aūt ga. Hic secūdo describit qđ via q̄dūs iter ista gazophylacia p.cc.cubitos et iter antiū iter⁹ ad opposita pte vsq; ad .cc.cubitos edificij australis est: Et aūt gazophylacia. a pte orientali. c Deambulatio. i. via. d Dext cubi. et b via. ca. por. ostia. et platea cētū cubitoz. l̄ogitudis. e Ad literiora respicies. i. ētius templi. f Hic cu. vni. ps enī Ricardū de scō victore. et Magonē cardinalē. ibi pōt qđā via latitudis vni⁹ cubiti. p qual sacerdotes vadūt ad templū. Sed b nō videt vep. nā sm ipsos ps dicē re q̄ ista via sit longitudis. ccc. cubitoz. ad minus. talis autem via deser uīre nō posset sacerdotū debet esse ita q̄ duo homines ad min⁹ sibimet obuiāres possint trāsire vnus iuxta alterū. hoc autem ē impossibile in via vni us cubiti latitudinis. nā accipit cubitus humanus. vt ps ex precedentib⁹ in cubito latitudinē nō posse transire vn⁹ homo grossus. nec vnus satis te nuis p tantā viā l̄ōgitudinē. Ideo dicēdū q̄ via vnius cubiti dicitur hic qđ introitus strict⁹ de atrio interiori aduiā. c. cubitoz ductā ex trāsuersō t inde intratur portions templi antequā trāsit ista .c. cubitorū via. Et per ra lem modū obiato sacrificio in altari holocaustorū quod est in atrio iterio ri procedit sacerdos ad cōsummādū sacrificiū i templo per oblationē incē si. Dicitur aūt ductus introitus ita strictus. vt ea que sunt in templo min⁹ pateāt existentib⁹ in atrio exteriori. propter qđ etiā post transitū sacerdotis ille introitus est claudēdus. Scdūm etiam q̄ ille introitus ex pte templi ē vni us cubiti si ex pte atrij interioris est maioris latitudis. vt expeditius sit trā situs sacerdotis. sicut videmus in fenestris turrīū que vocantur gallice ar chiere q̄ a parte exteriori habēt latitudinē quasi vnius palmi. et ex pte i teriori duoz vel trium pedū. Ex dictis ps q̄ via cubitoz. r. precedens de gazophylacijs aglomatis⁹ versus templū recte venit ad introitum vnius cubiti. et eodem modo procedēdo ex parte opposita. l. de gazophylacijs au stralibus ad templū. c Et ostia. Hec ē tertia pars vbi agitur de situ ostioz. et altitudine gazophylacioz. dicitur: Et ostia eorū. l. gazophyla ciorum latini q̄ ex parte altera illorum gazophylacioz. sunt etiam ostia

de lyra

rtibus. mūsonibus. b Humiliteꝛa. in hebraico habetur: Strictiora. i. mi nus spissa. et est eadem sententia cum translatiōe nostra. q: sicut superius dī grossus. ita humilis potest dici strictus. et subditur causa cum dicitur. l Quia supportabant porticus. i. inferiores mansiones gazophylacio rum que dicuntur hic porticus. q: per illas est ingressus ad superiores. q̄ per positionem est ingressus ad templum. m Que ex illis eminebāt. i. me dia et superiores mansiones. ideo subditur: n De inferioribus et de mediis. edificii aglomatis. o Trifega enim erant. i. habentes tres mā siones vnam supra aliam. p Et nō habebant columnas sustentantes. q Sicut erāt columne atrioꝝ. id est gazophylacioꝝ. i. atrio exteriori in parte orientali sunt. tres gazophylacia. et in atrio interiori sunt gazophylacia sacerdotum et cameꝛa rū eodem modo ordinatoꝝ. et in illis sūt columne sustentantes. In illis aūt gazophy lacijs que sunt inalcioris altitudinis et ponderis non ponunt tales columne sustentantes. s. murus spissus et fortis cum bonis pilastris. iste tñ murus est spissior. i. terioris⁹ mansionibus. q̄ in medio. et in mediis. q̄ superioris⁹ sm magnitudinem materie ponderis suppositi. et propter hoc dicitur. s. q̄ gazophylacia sūt in superioris⁹ humiliores. i. strictiora. q: murus media rum mansionū est minus spissus. q: retractus est a parte exteriori. et p ista est striction q̄ inferior mansio. Et eodem mō dicendū est de superiori respe ctu medie. r Propterea eminebant. superiores mansiones. s De in ferioribus. v. de mediis a terra cubitis. l. i. q: murus inferiorum mansionū est ita fortis. ideo mansiones superiores possunt tāmū elevari. t Et po ribolus. Hec est quarta pō in qua describit murus claudens edificia ag lomare ab orientali pte sm q̄ dicit hic Ra. Sa. et hoc q̄ ex illa parte ē via vendendi ad gazophylacia in edificio aglomati cōtenta. Dicit igit: Et pe ribolus. i. murus claudēs a pte orientis. et dicit a peri qđ est circū. et ambu la as. q: iuxta murū illd est deambulatio siue via per quaz sacerdotes de templo et atrio venibāt ad gazophylacia aquilonaria et econuerso. v Et terios. hoc dicitur ad differentiam muri ybidcentis totū edificiū australe per medium et transuersū. propter qđ ē interior murus. et ex parte eoꝝdē tia hꝰ tria gazophylacia vnū super aliud. et terta similiter ex parte eoꝝdē q̄ Scōm gazophylacia. i. ptensus est ille peribolus sm longitudinē hu iusmodi gazophylacioꝝ. que accipit ex transuerso totius edificii aglomaꝛ ria. y Que erant i via. i. iuxta viam sacerdoti debitā. z Antiq̄ ete riosis. sicut dictū est. ā templum et ista gazophylacia fuit in atrio exterio ri et per ista via. a Ante gazophylacia. i. ex pte orientali q̄ ē anteriꝰ respectu ytonis gazophylacioz: sic et totius edificii celestialis dictus anteꝛ rior. et pars occidentalis posteriꝰ. vt dictum est. ā. ca. ti. b Longitudo eius. i. dicit peribuli. Quinquaginta cubitoꝝm. et subditur rō: c Quia longitudo erat gazophylacioꝝ. in edificio aquilonaris cōtentoꝝ. d Quin quaginta cubitoz. q: tāta ē latitudo totꝰ edificii aglomatis sm quā acci pit l̄ōgitudo illoꝝ gazophylacioꝝ. q̄ eoꝝ ostia sūt i latere aglomati to ris edificii. vt dictū ē. ā. Dicit et ista gazophylacia antiq̄ anteriorū. eo q̄ sūt i ipso sita. vt dictū ē. ā. e Et viaꝛgitudo ab facie hec literi. ostio. q: per il la est via sacerdoti de templo ad ista gazophylacia p magnā pte. f Et erat subter gazophylacia hec introitus nā eorum ostia sūt interioris⁹ ad superiores. et ipse aglomati vbi ē terra demissior. propter pēdulū montis.

ab oriente

Ezechielis c XLII

Ad notā. Dicto. Per ostia q̄ pp aglomatis frigora reclaudūtur: pone
ntur⁹ ad austrū. in q̄ spōsus recubat i meridie. i. in primo vesture tumore.

Ostiū in ea. Quod nisi aperti fuerit ab eo q. viatoꝛe si bethus. et q
habet claue dauid ad vestibulū sanctoꝝ virtutū⁹. separatum et quod ab
aqua sine venientes suscipit: non possumus pernenire.

Gazophylacia aq
lonis. et gazo. au. Ra.
Puto aūt que vt hysto
rie cōtinēt simplicitatē
vel intelligentiā spūalē
vt per aquilonez ventu
stio ad meridiem: nos
entis sic tegēda est. Facit
hystorie iacendā fundā
mentū: vt nō veniam⁹
ad culmina: nec ita pul
cherrimo edificio desup
tecta ponēda: vt nō sint
solida fundamenta.

In quibus celebrāt.
Hunc videmus multas
esse diuersas diuersitates
quibus vesci sacerdotib⁹
liceat vel nō. et quos liceat
in cibos sumere: nō l. oi
bus sumuntur sacrificia: vel
ab oibus vel omni tpe.

Sacerdotes qui ap
pro. Raba. Sacerdotes
aūt q̄ vescuntur in cella
rijs l. gb⁹ sunt multe di
uitie spūs sūt q̄ appropin
quāt ad dñm. de quibus
scriptū est: q̄ moyses ap
propinquauerit ad dominū alii nō potuerunt. In edificatione mittici ꝛ
pli et ecclesie sacramēto multi sunt sacerdotes et apostolici viri q̄ accedunt
ad dominū et nō in quilibet locuꝝ sed in sancta sanctoꝝ. sibi ponit. l. ꝛc.

ab ōriente ingredientium in ea de atrio exteriori in latitudine pibo li atrij quod erat cōtra viā oriē talem in facie edificij separati. Et erāt ante edificiū gazophylacia: et viā ante faciē eoꝝ iuxtā simi lituduies gazophylaciorū q̄ erāt

l via aglonis Scōm longitudi nem eoꝝ sic et latitudo eoꝝ. Et omnis itroitus eoꝝ et simi litudines et ōstia eoꝝ: secundum

Nicolaus

a Ab oriente ingredientiū. i. eūtiū enim venientes de templo ad hec gazophy lacia: tñt recte contra aquilonē vsq; ad angulū edificij aquilonaris. i. antiū muro ostētati et aglonari. i. ti ex illo angulo ad ostia gazophylaciorū ē p cessus ab oriente in occidēt. vt i figura ps. et de facili sine figura pōt imagi nari. Et propter hoc nō dicit ppha ab oriēte venientiū ad ea. sed ab oriēte ꝛ gredientiū i ea de atrio exteriori. Silis modus loquendi ē nē cū dicit apud nos aliqs i ecclesiā ingredi de cimiterio q̄uis ipsa sit i cimiterio. vt dictū ē ā. b In latitudine. Post descriptionē aglonarij edificij. hic prius describit edificiū australe qđ est per ola aquilonari filr. Et q: describēdo pdicta terminauit i via venientiū i templū ostiū gazophylacioꝝ australiū. incipit a via venientiū de atrio interiori ad ipsa. que est eadē cū viave nientiū de templo ad ipsa. eo q̄ hec via cōtinet ex vna pte inter templum ꝛ atriū sterius ex altera: dicit igit: In latitudine pertohi. i. spissitudie mu ri. c Antiq̄. Literaliter qđ dī atrij antonomastice propter altare holocau storꝝ vbi offerebāt sacrificia. d Qđ erat contra viā orientalē. respectu templi. id subdit: e In facies edificij separati. i. templi. cuius ingressus q̄ hic dicit facies. est versus orientē. ꝛ supplēdū est q̄ i pertohi. antiq̄ est ostiū. p qđ est exitus ad viā ducēt ad gazophylacia australia. ꝛ istud ostiū. ā. dici tur via vnī⁹ cubiti. f Et erant ante edificiū. Dicit hebreo hꝰ: Ante templū Ideo per edificiū hic intelligit templū. g Gazophylacia. Canstralia. si cut dictū ē de aglomatis⁹ ex pte altera. h Et via venientiū ad gazophy lacia. i Ante faciē eoꝝ. i. ante murū orientalē ipsoꝝ. k Juxta similitudi nē. nāl olv⁹ sunt ista. propter qđ ex dictis. ā. ps littera vsq; hic: l Et ostia eorum ꝛc. ad notā ꝛc. Ad austrum. Dicēt q̄ debent dicere ad aq lonē. q: loquit de similitudine gazophylaciorū australiū ad aglonaria. Di cendū q̄ hec similitudo ē mutua. ꝛ ad hoc exprimēdū loquit. Ḃ de ostiis gazo phylacioꝝ aglonariū assimilando ea ostiis gazophylacioꝝ australiū ac si dicat. sicut australia sūt similia aquilonaribus⁹. sic cōuersi potuit esse alter qđ ā ostiis gazophylacioꝝ australiū sic. Et ostia eoꝝ. i. gazophylaciorū australiū. m Scōm ostia gazophylacioꝝ. ꝛ supplendū est aglonariū eo q̄ de ipsis. ā. locut⁹ ē. ꝛ qđ subdit: n Que. i. ostia. referūtur ad ostia gazophylacioꝝ australiū. o Erant in via respicientie ad notham. i. sicut ostia gazophylacioꝝ aglonariū respiciunt ad aquilonē. sic ostia gazophy lacioꝝ australiū respiciūt ad austrū. p Ostiū in capite vie. supple est. qz ā. dictū est q̄ in spissitudine muri occidentalis est introitus strictus propter quod dī via vnius cubiti. ꝛ nō est. ā. Iterū expositum q̄. tñt sit ostium. ideo hic exponit cum dī: Ostiū i capite vie. Videtur autem caput vie locus vbi est procedus ad diuersa loca. sicut dī Ezech. xxi. Stetit rex babylonis i ca pite duarum viarū. A loco eo q̄ est inter ostiū illud ꝛ pontem templi ad pit progressus versus gazophylacia australia ex pte vna. ꝛ versus aglona ria ex altera. ideo vocat caput vie. q Que via erat ante vestibulū separa tum. i. ante portici templi quod dicit edificiū separatū. In hebreo hꝰ. ā. in te clausuram organizationis. ꝛ redit i eandem sillabam. tñ per aliū modum. Ad cuius intellectū sciendū q̄ sicut. ā. dictus ē ab atrio interiori ē ascensus p v. gradus. sicut i templo salomonis i quos ibidem cantatur tpe salomo

Et oblationes ꝛ. Et nō modo loqr offerēte sacrificia sed pro omnibꝰ
fidelibus. qualitate peccati ꝛ ignorantie. in quibus pluries. locutus
est dñs ne ꝛ in ea loqr de istis singularibus sacrificiis. sed generaliter.

Hec est ingressura. Ad cuius q̄ nō possunt appti nisi ante penetrantes
diuine scientie ambitus cognoscant. cuꝝ velleitate cordium certus sibi ꝛ

ingredietib⁹. Et dixit ad me ga
zophylacia aquilonis ꝛ gazophy
lacia austri: q̄ sūt ān edificiū sepa
tū: hec sūt gazophylacia scā: in q
bꝰ ministrāt sacerdotes q̄ appropin
quāt ad dñm i scā scōrū. Ibi pō
nent sanctā sanctorum: ꝛ oblatio

nes pro peccato ꝛ pro delicto. Lo
cus enim sanctus est. Cū autem
ingressi fuerit sacerdotes: nō egre
diantur de sanctis in atriū exteri

us. Et ibi pōnēt vestimēta sua:
in quibus ministrant: q: sancta
sūt: vestiēturq; vestimētis aliis

viscera misericordie ꝛ tue
tatis. vbi fabricatur. tempium hu
manum. quomodo pōt in
digne ppha: vnde et filius
Lac potum dedit vobis
nō cibū sz solidū cibum
nōdū enī capere poterā
tis. Et illud: Filioli mei
quos iterū parturio: do
nec formetur ꝑa in vobis.
Parualis enī atq; la
cteribus nō solū nō p
dest solidus cibus: sz con
turbat. qui perfecte ca
tis hominis⁹ congruit.

Per circuitū. Alii si
militudinē nō ipsius no
mullus videt⁹ nisi p spe
cialē ordinatiōnē dī aūt
venerit ap plurā ē cua.

qs ex pte est. Vbi ꝛ moyses in tabernaculo ꝛ salomon i templo edificio nō
veritatem vtrobiq; ꝛ temploꝝ similitudinem figur legr. sccrūt. vt p minora ꝛ
terrena celestia intelligamus ꝛ spūalia.

de lyra

nis. propter quod ꝛ. xv. psalmi vocantur cantica graduū. ad huius sensū tudinem ponunt gradus in hoc edificio. In summitate vo horū gradu um est ostiū latitudis cubiti vnius prodicti. ꝛ vocatur claustra eoꝝdem ti. q̄. q: claudit iter gradus vbi est organizatio cancelli. ꝛ viam. q̄ est iter ipsum ꝛ templi porticū. propter quod ista eadem via est ante templi porticū ꝛ vna pte. ꝛ ante claustrum organizatiōis ex altera. Cancelli q: hec clau sura organizationis est a pte orientali hui⁹ vie. ō tñdit: Per viā contra lem ingredietur⁹. ꝛ Et dixit. Post descriptionē gazophylacioꝝ aglomatiū ꝛ australiū. hic prius describit vias eoꝝ: ea vt: Et dixit ad me angelus hec ostendens. a Gazophylacia aglomatis ꝛ gazophylacia austri. p descripta. b Que sūt ante edificiū separatum. i. ex vtraq; parte templi. ꝛ ta. c Hec sunt gazophylacia sancta. i. sanctis virtus deputata. d In quibus vescunt. alis vestibulū. facit. qui appropinquant ad dñm in sancta sanctoꝝ. ad ministrandū. e Ibi. i. in gazophylacijs dictis. f Ponēt. i. sacerdotes. g Sācta sanctorū. i. ea que sūt necessaria ad ministeriū in cō sanctorū. h Et oblationē. p peccato ꝛ p delicto. i. partes de illis oblationibus. que offerēt i vestibulo sacerdotum. nā sm legē comedi debent i lo co sancto. i Cū autem ingressi fuerint sacerdotes. gazophylacia dicta. k Nō egredient de sanctis in antiū exteriꝰ. atriū exteriꝰ. nō pōt ac cipi aliter nā sic accipiēdo gazophylacia ista sūt i atrio exteriori. sic quēter dictū ē. ā. ē accipit partialiter pro illis locis ad que admittebāt po pulus. vt magis ps et sequentibus. l Et vestimēta. in dictis gazophylacijs. m Reponēt vestimēta sua in quibus ministrant. vbo. n Vestiuntur q̄. ꝛc. ad populū. i. ad loca atrij exteriora ad que admittebāt popls. o Dicit cō. Supius describit sibi literiora. hic prius dicit literiora mēsure. Scdūm illa q̄ expositores latini dicūt q̄ ē describit mē sura muri medij. q̄ diuidit iter atriū exteriꝰ ꝛ locū vulgi. ꝛ mēsura cuiusli bet laterū ē quadroꝝ cubitoz. q̄. pōit q̄ hoc q̄ dicit. i. sing⁹ latꝰ ca. Per ḡmen vbiq; mēsus ē murū et⁹ vndiq; q̄ circuit. l̄ōgitudine quadroꝝ ca bitoz. ꝛ latitudine quadroꝝ cubitoz diuidit iter sanctuariū ꝛ vulgi lo cū. Sz ꝛ B ē q̄ pmittit de mēsura exteriꝰ murī ex pte⁹ ꝛ magis difficul. q̄ ēnā ē. dī: Per ḡmen vbiq; mēsus ē ꝛc. ē recapitulatio totius huius pcedēt. de q̄ dicēdū ē ā. ꝛ vēt ostiū ad calamū mēsure quēmus ꝛc. Calamus vo cōtinet. vj. cubitos: vt dicēt ē. ā. xl. ca. quēq; vo sic facīque pte. ꝛ sic lat⁹ exteriꝰ murī q̄ mēsurat. Ḃ hꝰ tria sūt. ca. cubitoz. q̄ facīt tria milia cubitoz. Ad Ḃ aūt rñdet q̄ sic. Ibidē po parte ē pantis. ita q̄uis po calami ē calam⁹. ꝛ sic qualitas vestibuli ē calamo figura. Ḃ hic calam⁹.

Ad hoc tñ primo addā. Iducunt aq̄ vt. i. tria. In calamo mēsure. q. ā. nō ꝛ totali calamo. sī. i. vna ca⁹ pte. q̄ attinet cubiti quantitatē. Dicēt enī. ē. ve rū est ista ad hoc q̄ sit cubitus sīc dicitur signari. i. calamo totali. nā mēsu re supta describit aliq̄ dicēt vnī⁹ cubiti. alie duoz. alie trīū. ā. ē quadruor q̄. Ḃ3 dictū est. i. q̄ cubit⁹ dicat calam⁹. nō pōt stare cū literali hebrei ca. vt magis patebit ī fine hui⁹ ca. vbi translatio nostra ē corrupta. Alie ēnā pōt stare cū rōne. nā hoc nomē calamus equiuocum est ad significan dum rem naturēe. ad significandū quantitatē mēsure. q̄ est sic cubitum dum rem naturēe. ad significandū quantitatē mēsure. q̄ est sic cubitum

Et hoc secundo modo accipē calam⁹ i tota ista ordinatiōe. vt p⁹ ꝛ figura

Cuqz obſeruauerit ꝛc. Obſeruate omnia q̄. dicta ſunt in ſanctuario ꝛ
ſtatim ſubiungit. Vñ dicit. Ppter ad tpis ꝛdicti pertinere: ꝛ tpis illis
rio dñi dicit. Educit me p viā por. que respicit ad viā orī. ꝛ mē. ait. ꝛc.

Raba. Porro mētio ē de orientali porta quadruo calamoꝝ p qr
rum. Ideo ait ad aquilonē: ꝛ ad austrū. quarto ad mare. i. occidentē

per quattuor ſs ventos
mundi in circuitu tam
in longitudine q̄ in lati
tudine per quadrū. Qui
mor̄ habebat ſimul duo
milia calamoꝝ: Si au
tem calamus ſit cubito
rū erat: ꝛ ſexte partis cu
bit. per quā ē mensum
cherubim habentis per
circuitum calamos duo
decies milia. ccc. xxviij.
ꝛ tricies de duob⁹ milib⁹
calamoꝝ. In libro ad
huc nunc ſ habet hanc
hec mēſura diligēter ſr
uatur. Leuite dq̄ domo
nū ſibi numerū eligit in
ſtificationis poſſerent
vt qui a ſtirpe ſacerd⁹ deo
ſupto dom⁹ ſeruirat⁹
eccliā oēm̄ partem
reformari predixerim
eoz qui vitā cano digni
ꝛ ſeculo⁹ ducit. Sic q̄ ſt
murus qui ſit circuit⁹. ꝛ
habet ſpacioſā longitudi
nē ꝛ latitudinē p q̄tuor
apoſtolorū primi nume
rum. i. pſ. milia: vt ſingu
lis apoſtolis mille⁹ nu
merus imputet: ꝛ tamē
ad mēſurā plenitudinis
ꝛ perfecti viri nō ve
niat niſi ligatur ei ꝛ paleſtra qui trecentas. xxviij. facit cubitos ꝛ tertiā p.
tē cubiti: p quē mīſterii trinitatis demōſtrat que cingit ꝛ vallit ola ꝛ ha
bitatores rēpli ſui perfect⁹ tutiſſimos. Unde arcba noe trecentorum cubito
rum habet longitudinē. ꝛ. xxx. cubitoꝝ: altitudinē q̄ vno cubito cōſtima
tur q̄ alt⁹ ibi addit quinquaginta cubit⁹ latitudine: remiſſionis ſacra
mentum eſt. Unde ꝛ dominus. xxx. annoꝝ venit ad baptiſmū. ꝛ ecclēſ
in principio volumīnis annū ponit tricēſimū: q̄ tricenarius⁹ tricelius⁹

Nicolaus

dicit. xl. ca. Nec aūt ita eſt q̄ libet quelibet pars calami ſit calamus ſicū
tum calamus ē res nature. nō tamen ſic eſt vt ſignificet quantitatē mēſu
re. Ad hoc aūt eſt q̄mplā ſenſibile. in nonnulla vina vocat̄ virga. ꝛ ſic
virga equoꝝ dicit̄ de re naturali ꝛ de vina. ꝛ licet quelibet pars virge ſit
virga. put dicit de re naturali. nō tamē quelibet pars virge eſt virga: vt
eſt nomē vinc: ſed ſola vina integra dicit̄ virga. ꝛ mediet as eius dim̄dia
virga. ꝛ quarta pe vnā quartaria. Q̄ aūt inducit illud quod ſequitur:
In calamo mēſure. nō ē p claſſel magie cōtra eos. nam per hoc oſtendit
manifeſte q̄ calamus nō accipitur hic. put eſt res nature: ſed put eſt deter
minata q̄ntitas menſure. ſ. ſex cubitoꝝ. Et ſic patet. ꝓpoſit⁹. Q̄ calam⁹
nō poſſet dici vnus cubitus. nec ecōuerſo. Item ſ hic acciperet⁹ eo q̄ quili
bet pars calami poſſit dici calamus. vt dicit. eadem rōne poſſet dici de
dimidio cubito. ꝛ de duob⁹ cubitis ꝛ de tribus ꝛc. ꝛ ſic in tota deſcriptio
ne huius edificii vtcūq; exprimit⁹ menſura nomine calami: nihil eſſet cer
tū eo q̄ differenter poſſet accipi p toto calamo ꝛ ſingulis eius partibus.
ꝛ p ſtio dicti illoꝝ deſtruit ipſam dicta ſuperiora pro magna parte. Ad
rtium autem q̄ p ſe inducit de hac huius ca. dicendum ſit: Dico ſcīt cuz
Ra. Sa. q̄ hic deſcribit̄ mēſura muri exteriorꝭ totū edificiū claudentis.
Et b p⁹ ex modo loquēdi dicit: Lūq; coplebit. Langelus in ſpecie viri
a Menſuras domus interioris. ex quo videtur q̄ includit ola pot⁹ mē
ſurata. licet q̄ primū plura ē muri. medii. ſ. ſi habitatori portarū atrii
exteriorꝭ. ꝛ veſtibula earuꝫ. ꝛ domicule edificate ſup portas muri exterio
ris p circuitū. ſic ex poſtēriꝭ⁹. b Eduxit me. ē toti edificii. ⁹ b Per
viā porte que reſpiciebat ꝛc. id eſt per portam orientalem primaz. c Et
menſus ē cum virgā. ſ. pacis latitudīs porte ꝛ muri oriētalis ex vtraq;
eius parte. d Per circuitū. i. a parte exteriori que longior ē interiori.
ni. cubito. ꝓpter ſpiſſitudinē muroꝝ que eſt ſex cubitoꝝ. ꝛ ſic pars interi
or vtringitur ſex cubitis in qualibet eius ꝓtinitate. e Menſus eſt
autem contra ventū orientalē. i. partē muri orientalem. quattuor enim vē
ti principales frequenter accipiuntur in ſcriptura ꝛ eiā in cōmuni modo
loquēdi pro quattuor partibus mundi. ſ. oriente: occidente. aquilone ꝛ au
ſtro. f Quingentos calamos. qui faciunt tria milia cubitoꝝ. vt dicaz
et. g. Et hoc modo exponatur littera de tribus aliis partibus vbi ſ
g Per quattuor ventos mēſus eſt murꝰ eius vndiq; ꝛc. vbi ponit re
capitulatio vacuit dicendū. h Longitudinē quingentoꝝ cubitoꝝ ꝛ la

numerus tribus additis ꝛ tertia parte cōpletur. Illud aūt q̄s. hic. habeat
ꝛ nos a principio vſq; ad ſcientiā dictāti mīn⁹ cauſe propoſim⁹ ꝛ. Quo
etiam vndiq; per circuitū longitudinē quingentorum cub. veritas hiſtoria
nō habet ſed ſimpliciter longi. quingentoꝝ ꝛ tam. quinquies. vt ſubaudiatur
calamorum. Longitudinem quingento. Quinquagenarius
q̄ vicinus quingē
nario: ad remotiorē ꝛ
um per hoc peccatum
vnde vir⁹ detulit ꝛma
rios ꝛ quinquies ait. i.

Diuidebant ꝛ
ſanc. Et h̄ hanc⁹ oīm
ſupra ſcīpti ordinationē
Sacerdotū q̄ ſunt filii Le
doch miniſtrari ſuiſſe re
legatam. Vbi murū ſi
to ſpacio dixerat vbiq;
uerſa continuo ſeparare
ſanctuarium ꝛ vulgū eā.

Per viam orien.
Per quā egreſſa fuerat
eſt ciuitas dñi ſuaue. p
cuius ex. Ingrediatur aūt
tēplo regrediatur ad eam:
qz templum dñi ſi intro
mōſtraturꝰ. ꝛ ſi multa
plua ē q̄s in ſequentibus
dī: Z cuncti me ſpēs q̄.
hoc eni gloria tñ dei ſic
ingreditur. vbi dī. q̄ plus
tudo glie dñi fuit in tēpla
vñ ꝛ clari: vidi dñm ſtā
tem ſuper thronum ſuū
ſil ꝛ cleuauit: ꝛ plena do
mus gloria ei⁹. quod ē
qualdo reuertata fuit glo
riam domini contem
plantes reformauit in
imaginem creatoꝛ.

Et vox erat. Una ꝓpter vnū in laude dei cōſenſum: q̄uis
multarū. Germinat aūt vox cantūs patri ꝛ filio ꝛ ſpiritui ſancto. Sanc⁹
ſanctus ſanctus. d. d. ſ. ſ. ſ. ꝛc. Rabba. Et terra ſplēdebat a maieſtate ei⁹
Q̄s in aduētu ſpūs ꝓprie loctus ēq̄t in omnē terrā exiuit ſonus apoſtolo⁹
ꝛ. i. ſi. o. r. v. c. Et quotidie ipleturꝰ i credētib⁹ ꝛ perfecte cōplatē qñ terra
pribile hoc inducet incorruptionē. Chobar. Quod omne pondus
ſignificat. Quid enim grauius fluminibus babylonis? De quibus: Sup

De lyra

titudinē quingentoꝝ cubitoꝝ. latera enim muri exteriora ſunt equalia.
Et hoc aūt q̄ ponitur hic cubitoꝝ in aliquibus libris arguit expoſitores
latini cōmuniter q̄ per calamos ꝑdictos intelligatur cubitus. vt predixit. et
ꝛ male. nā in hebreo non ponit̄ cubitoꝝ: ſed abſolute ponitur: Longitu
dinē quingentoꝝ ꝛ latitudinē quingentoꝝ. ex quo patet q̄ iſte numerus red
tur ad calamos predictos. propter q̄s Hiero. ſuper Ezech. rationat. q̄d
ad hoc translationē dicēs: q̄ ex celeritate trāſferendi male poſuit hic cubi
toꝝ. ꝓpter quod libri latini bene correcti nō habent Cubitoꝝ. i. Dixit
dēctam inter ſanctuariū ꝛ vulgi locum. In hebreo ſic ht: Diuidentem
inter ſanctū ꝛ vile. q̄d aūt eſt intra muri exteriꝰ dicit̄ ſanctū. etiā ipſi
eiā iter murū exteriꝰ ꝛ medii cōtinet̄. quia diuino oīno deputat̄. nec
ibi eſt oratorium locus. vt. ā. dicit̄ eſt. pſ. ca. ꝓpter q̄s dño de illo loco di
cit vēdictas ꝛ cruces: Job. ij. rangē de loco ſancto. Q̄s autem eſt extra mu
rū exteriꝰ dī vile. q̄ nō eſt diuino vſibus applicatū. Notādū q̄ magiſter
Ricardus de ſancto victore quīq̄ nititur probare de menſuris atrioꝝ ꝛ
muroꝝ ipſorū. fundit ſuper hoc q̄ medius murus ſit. ccc. cubitoꝝ i quā
dro. put vt hic ſm ſuā opinionē q̄ vt falſa. vt dictū eſt. ꝓpter q̄s nō vt
valere q̄s dicit de dictis menſuris. exceptis menſuris atrii interioris que dicit
l textu. c. cubitorum per quadrum. C. XLIII.

a Eduxit. Poſtq̄ deſcripta eſt edificiorum mēſuratio. hic ponit
c prophete q̄dā ſpūs viſio. ꝛ ꝛ prophete infōmatiōi: Et audiui.

Et vox ꝓpria dī: Et eduxit me ad portā ꝛc. hoc eſt porta exterioꝭ atrij
interioris. Et ecce gloria dei iſr̄l. cherubin ꝛ rote ꝛc. in primo. ca.
deſcripta: maieſtatē dei repſentantia. l Ingrediebat p viā exteriꝰ. atrij
interi⁹. m Et vox erat ei ꝛc. ſigno diuine ſtantie magnitudinē. n Et
terra ſplendebat ꝛc. Videbat eni ꝓphete imaginaria viſione q̄ claritas
huius viſionis illuminabat totā terrā. o Et vidi viſionē ſm ſpēm. i. ſi
milē illi vſioni. p Qua videri ꝛc. Deſcriptio deſcripta eſt. ā. r. ca. ꝛ. q.
q Et ſpēs ſm aſpectū ꝛc. Que viſio deſcribit. ā. i. ca. r Et credidi ſa
per facie meā. ex humana fragilitate ſumta apparitionē maieſtatē diuine.
s Et maieſtas dñi ingreſſa eſt ꝛc. ſi. in templū. de atrio interiori. t Et leuauit me ſpūs
rie⁹. i. angelus. q̄ ꝓpha credebat. vt dictū eſt. Et introduxit me i atriū i
teri⁹. de porta eius. v Et ecce repleta ꝛc. ſi. templū. de atrio exi interioris
debat i templo per oſtiū exiū in ſpiritualē muri cōtra hoſtia templi. Hoc
dum aūt q̄ ſicut. ſ. ā. ꝛ. ſi. ca. vbi deſcribitur deſtructio ciuitatis ꝛ templi. p

ꝓpha

mina babylōis ille filius⁹ ꝛ ſic. dñs. re. t. l. Dc quib⁹ ſcripſit ei⁹. Pcte
ri enim figura huiꝰ mūdi. Nihil enim in huius ſeculi cōſtitione ꝓpriū:
ſed ola ꝓcelle ꝛ fluunt. Qui aūt hec ꝓdicat cadit ſup facie ſua: ſtringēs
q̄ poſcat ſit a maieſtate dei. ꝛ ſternit genua ad patrē in nole hiehu chriſti.

Et locutus ē. Adorabimus i loco vbi ſtiterūt pedes eius. ꝛ pulchre ob
ſeruat apoſtoli ſtetērunt.
In ecclēſia enim ſtāt pe
des dñi. In ſynago
ga ambulauit ꝛ pretere
uit.

Qui fabricati ſunt
ſc. Raba. Audiant ad
ulteraz mulierculę one
rate peccatis que circūſe
rātur omni vēto doctri
ne: ſp ꝓficere: ꝛ nūq̄
ad ſcientiam veritatis p
uenire. mētem ſanctā
deo ſi vicinitatē eccliaꝝ
ꝛ poſtrēmā habitationē
dei in ſe ꝓuocare elemē
tis: q̄ potius dei idigna
tionem cōmouerit: q̄s in
conſeratio loci⁹ habi
tant indigni.

Et poſtes ſuos. Ut
vnus faceret⁹ ꝛ laico
rum eſſet intr⁹ eius. Vñ
apoſtolus: Probet aūt
ſeipſum homo: ꝛ ſic acce
dat ad corpus ꝛ ſanguī
nem dñi.

Et murus erat in
ter me. Ut ſacerdotalia
ſacrificia ꝛ loca ſacra
mentoꝝ corporis ꝛ ſā
guinis dñi diuiſſimus
murus diuideret.

Et polluerunt. ſ. m. ſc.
Raba. Quid ꝑdeſt ha
bitationis victima: ꝛ me
dius iter cellulas noſtras
ꝛ altare domini paries:
cum hīs que ſecreto fac
m⁹: ꝛ q̄ turpe eſt etiaz di
cere: cōtaminet ꝛ polluat nomen dñi? Ego arbitror q̄ nō polluat nomē
dñi niſi ille q̄ vilius ē nomi ei⁹ credit: ꝛ ille ꝛ illis ꝛ illi vocabulo. Et quo mō
tollit mēbra ꝓpria ſacias mēbra meretricis q̄ prius ꝛpo crediderit ſic pol
luit nomē dñi: q̄ pat⁹ filiē nolo eius ſuſcepit. Aliogin ethnic⁹ ꝛ idolos
cū ſint pollutꝰ ꝛ cōtaminatio ipſa atq; pollutio nomen dñi polluere
ꝛ cōtaminare nō: pollunt: ad quos dī. Per vos nomen meum. d. i. g.

Et ba. in me. co. Boni operis ſtatim ꝑmīā pollicet: ꝛ habitabo in

Nicolaus

pheta vidit gloriam dñi exeuntē de templo ꝛ atrio p portā orientalem: ꝛ
poſtea de ciuitate tota. l quo deſignabat recollus, ꝓtectionē diuine a templo
ꝛ ciuitate. ita hic per portā orientalem vidit ꝓpheta gloriam dñi intrantē
atrium interius ꝛ templū: ad ſignificandū aſſiſtentiā diuine virtutis ad poſte
gdā templū ꝛ ciuitatē que ibi deſcribit̄ur. vñ in fine libri dī: Et nomen
ciuitatis ex illa die dño ibidem ꝛc. a Et audiui. Hic ꝑfert poſtq̄ po
ꝓhete inſtructio de domo deſcripta: ad dī: Et audiui loquentē ad me de do
mo. Dicit aūt alig expoſitores q̄ de domo ſignificat terminum a quo ꝓcede
bat iſta locutio. ꝛ ſic loquela ſtiteligit̄ eē in domo que audiebat ꝓpheta
ſtino. l atrio. ꝛ per ꝛhō iſte loquēs eſt alt⁹ ab angelo ſtāte ſupra ꝓpheta
in atrio. Poſſet ſ̄o dicunt ꝛ melius ꝛ vt ſi q̄ ſi de tenet hic materialiter. ꝛ
eſt ſenſus: Et audiui loquentem ad me de domo. i. influentē me de condi
tionibus dom⁹. ꝛ ſm hoc iſte loquēs eſt angelus ſtans cū ꝓpheta. Et b p⁹
p hoc q̄s ſubdit. b Et vir. Langel⁹ in ſpecie viri. c Qui ſtabat ꝛc.
ad liſtruēdo me de ꝛditionib⁹ dom⁹ ꝑdicte. id ſubdit: d Fili hoīs ꝛc. Ho
rum aūt q̄ ſcīpti ſunt loc⁹ ſeſſionis ꝛ habitatiōis diuine ꝓpter ſpāles
cinē aūt rēpli deſcripta loc⁹ ſeſſionis ꝛ habitatiōis diuine ꝓpter ſpāles
effectus ſcīdē diuine fruitis ꝛ ꝛc. e Et nō polluet vltra dom⁹ ſū ad
nomē ſanctū meū. p idolatriā ſicut. f Ipſi ꝛ reges eoz. fecerūt multipli
citer. vt pz. iii. Reg. ꝛ. xi. g In fornicationib⁹ ſuis. id aūt idolatria
fornicatio ſpāliter eo q̄ alia ſpē fornicat eſt diabolo dicit. etiaz fornicatio
corpalis eo q̄ aliq⁹ idolatrie exercebat fornicatio corpalis. Cin idola
trie venerio ꝛ priapi. h Qui fabricati ſūt ꝛc. Jos exponit alig de re
gibus habitātib⁹ tacta ꝛ mētā. ſicut vt de ſalomōe. iii. Reg. ii. ꝛ de atha
lia. iii. Reg. xi. Sed q̄ſi ſancti reges legūtur vtides inhabitaſſe. ſicut da
uid ezechiam ꝛ ioſiam. ꝛ illud quod dicitur hic: Fabricati ſunt limen ſuum
ꝛc. dicitur tanq̄ quid illicitū. ꝛ pertinens ad idolatriā. Ideo multū dicit:
limen ſuum ꝛc. q̄ ſi ſua referē ad idolum. nā alig regum. iii. Reg. legunt
poſuiſſe idola intra templum. ꝛ aliqui etiam in atrio templi. vt dicit de
manaſſe. iii. Reg. xxi. i Et murus erat iter me ꝛ eos. i. deos alienos
q̄ per paricem modicum erant dñi a ſancto ſanctoꝝ: vbi erat ꝓpitia
torium tanq̄ ſedes dei. k Propter q̄s ꝛtumpſi eos. per regem baby
lonis. Cetera patent vſq; ibi. | Tu autem fili hominis oſtende domui
iſrael templū. i. formam templi. ā. deſcripti per me edificandi. m Et ēt
fundam⁹ ab integritatibus ſuis. propter quas templū ſalomonis eſt deſtru
ctū. Cetera patent vſq; ibi: n Et vniuerſa preceptа eius. f. quatter ea
ſtoditi debeant ꝛ efficiant. o Lunctiq; ordinē eius. i. ordinē ſacerdotū
leuitarū ꝛ cantorū. p Et ecce lex templi. Cetera patent vſq; ibi: q Octo ſunt cubi
circa templum cubitantia vſq; ad murū querit⁹ includitur. q̄ vidimus ſan
cta rōne ſancti ſanctoꝝ quod ē in templo. ꝛ ib. ā. dicit̄ eſt q̄ mur⁹ exterior
pit hic ꝑfert poſtq̄ deſcripto altario holocauſti. Et dixit. i. mihi pariet
Illam primo deſcribit ex dimēſio. ſuiſq; dedicatiōem: Et dixit ad me.
ſ. offertorium in illo varia ꝓhito. i. precipio. tibi. ca. dū intelligit̄ prime
partis ſcīdā q̄ altaris holocauſtorum deſcribitur hic quadrum equila
terum ꝛ ex partib⁹ ſit compoſiti. Prima pars iuxta terram vocat̄ ſinus
ſiue fundamenti. a cleuat ſuper terram p cubitum vnum. ſcīda crepido
minor. nam ibi ſcipit diuiſorare edificiū altaris a fundamento. reſtringen
do a latitudine fundamēti p vnum cubitum. ꝛ aſcendit ſurſum per vnum
cubitos. tertia crepido maior ſit terram reſtringitur edificium altaris per
cubitos. tertia crepido maior ſit terram reſtringitur edificium altaris per
vnū cubitū modo ꝓdicto. ꝛ cleuat ſurſū per quattuor cubitos. ꝓpter q̄s
dicit maior ſit capacitas ꝓdicte que aſcēdit p duos cubitos ſm. quartā voca
tur ariel. ꝛ aſcēdit ſurſū p quattuor cubitos. ꝛ eſt ſuperficies ſuperior ſ̄ lo
cus vbi cremat holocauſta. ꝛ ſic altitudo altaris ſuper terram eſt. xii. cubi
torū. ꝛ ſup altare in quattuor eſt angulis ſiue cornua. de quorū altitudi
ne nō ſit mentio nec i textu nec in glo. Sciendū q̄ alta ſiue cornua ſi
ſtant ab extremitatibus altaris faciēte⁹ ei⁹ angulos ꝛ loco eorū inde
holocauſti. ſic circa locū cremationis vnus cubit⁹ addit in circuitu. Et
quo ſequitur q̄ tota ſuperficies ſuperior altaris habeat in quadrum xx
bitos. q̄ locus cremationis eſt. xii. cubitorum in quadro. Item in quinti
tantum altaris eſt quidam crepitus ſurſum elevatus per vnum palmum
ſicut ſit locus cremationis. ꝛ illa vocatur labium altaris. ſicut dicebat ſupra.

Et erit in latitu. Rab. Et erit in area. Hebraea q̄ posita altaris: quę i latere domibus circumiacentibus continebatur.

Et dixit. vi. ad. xx. In circuitu altaris. i. i margine q̄ circuit reptabit labrum fuit quasi corona in modū libri vbi pulueremus.

Haec mensura altaris in cubitis prime mensure q̄ in cubitis spithame altaris i margine. i.

In cubito spithame altaris repetitā habet latitudo. q̄ quasi corona in modū libri vbi pulueremus.

Hec cubitus erat tota. Interiora eius q̄ fundata e terre cohercitus cubitis numero qui limitibus altaritus congruit continentur. Superiora aute ad crepidine hinc ad gyrū cubitoꝝ gradariā vnius cubiti habet. ut dictū numerus indicat ad summā. q̄ duo mil. cubiti ascendit ad vnitatis gratiam dea tradentem.

Ā crepidine minori vsq; ad crepidinē maiorē. i. ab. propiatorio magnū ipsi lapis q̄ erant i medio magni: q̄ ipsum erat veterum. Hec propiatorii mensura min⁹; q̄ si q̄s animaꝝ ferma ferat accipiēs. Propiatorii ma gnū: q̄ recepit gloriā quā habuit apud patrē antequā mūdus fieret. primoq; ipi pūlus agnoscim⁹: q̄ ac ad diuinitatis altitudinē pueniū⁹. Et tamē veritas nature propiatorii ad vnū altaris pōnit sacramētū. Inter duo aūt propiatoria q̄tuor cubita q̄tuor. mīlia clamēta significāt: q̄ q̄ ipsa quatuor ad vnū cubiti latitudinē. Et nec idcirco q̄ in mēsura altaris prim⁹ cubit⁹ i latitudine nulli copulat sed sua vnitate gloriatur est. Secundus aūt latitudinis cubit⁹ post duos cubitos erexit ad summā. Et tertio post propiatorii minus q̄ maius p̄ q̄tuor clamēta aduen⁹ cubiti mysterium tenuit. vt vn⁹ q̄ alter q̄ tertius cubitus in altari obtinēo primū locum dignitatis sed vnus q̄ vnus q̄ vnus esse dicatur.

Ipse aūt ariel. Ex q̄ mea de⁹ sm quosdā. sm hieronymū leo vel for.

Altare holocausti

Sciendum ūt q̄ cuz altare sit quadratum equilaterum non potest totum figurari in plano. q̄ vnum latus ostendit. alia vo tria sunt per imaginationem cuiuslibet fabricantis fingenda. Vnū ita vtilis prima pars in duas dividē q̄ primo declarat altaris dimensio generaliter. f particulariter dicit: Hec quoq;. Circa primum vt: Ite aūt mensure altaris. supple sunt que infert in declarāt. a In cubito verissimo. i. in cubito sanctuarii. b Qui habebat cubitum ꝛ palmum. nā vltra cōmunem cubitum cōtinet vnū palmum. sicut dictum est. ii. ꝛ. c In sinu eius. hebraei dicūt: In fundamento eius. potest tamen fundamentum dici sinus similitudinaris: q̄ recipit ea que super ponūtur. sicut sinus ea que in ipso reponūtur. d Erat cubitus. quia per vnum cubitum altitudo altaris super terram. e Et cubitus in latitudine. sicut ostendit fundamentum huc usque edificium altaris quod superponitur. f Et diffinitio. i. altaris terminatio. vnde in hebraeo ponitur: Et terminus vsq; ad latus i. altitudo altaris terminatur i superiori superficie que habet latitū in circuitu. vt predictū est. ꝛ subditur quantitas

¶ gestatio

taris i cubito venustissimo habūt

¶ statu.

cubitus ꝛ palmum. In sinu eius

¶ qui videtur ea que igne combustione

erāt cubit⁹: ꝛ cubitus i latitudine

¶ alias arcuatione ¶ pro quo supra

semitam pedis interpretatus

ꝛ dissimilis a⁹ vsq; ad labiū ei⁹

¶ altitudo circumcirca

ꝛ in circuitu palm⁹ vnus. Hec

quoq; erat fossa altaris: ꝛ de si-

¶ propiatorium magnum.

nū ere vsq; ād crepidinē nouissimā duo cubiti ꝛ latitudo cubiti

¶ ter. a propiatorii: minor vsq; ad propiatorii mai⁹

vni⁹: ꝛ a crepidine minori vsq; ad crepidinē maiorem q̄tuor cubitoꝝ: cubiti: ꝛ latitudo cubiti vni⁹. Ipse aūt ariel q̄tuor cubitoꝝ: cubitoꝝ: ꝛ ab āriel usq; ad furiuz cōnua q̄tuor: Et

¶ pudicum manifestat ¶ propter crudelem

ariel duodecim cubitoꝝ in lōgi-

tudine p duodecim cubitos lati

tudinis: quadrāgulū equio late-

¶ ter. propiatorium ¶ quadrans circumcirca

ribus. Et crepido quattuordecim

cubitoꝝ longitudinis p quattu

ordecim cubitos latitudinis i q̄t-

¶ ter. vno

tuor angulis ei⁹: ꝛ corona in ir

¶ ¶ gradarii ¶ ¶ formatus conflammatus

cuitu ei⁹ dimidij cubiti: ꝛ sinus

eius vnius cubiti per circuitum.

¶ propiatorii

Gradus aūt eius versi ad orientē. Et dixit ād me: fili hominis hec dicit dñs deus: Hi sunt ritus altaris in q̄cūq; die fuerit fabricatum: vt offeratur sup illud holocaustus: ꝛ effundatur sanguis

quē rēi saluatur miserico. dia creatoris Vnde. Ps. o nichil laudē tuā.

C Tenuit cubitū. In quo tutū saluandi numero sex solitario atq; recto ꝛ imitāte vnā diuinitatē. Ebr. ipse. Deus erat. i. ego: mihi reddatis tot cubitos propiatione ꝛ peccatoꝝ ꝛ iusti recōciliantur.

Gradus aūt ei⁹. ꝛc. Rab. Ibi filr. retib. Hoc veteris testimōij: hēt in apocalypsi locus erbarus. i. capitis⁹ coronas. Vel sacramenti ꝑ. ꝛ. f. f. in quo nobis dat vera ꝓpiatio. Et propter hoc gradus mundi certum relinquit: vt quilibet studio ad altiora cōscendēdo: patrem nō esse in sterilitate. cognoscāt. Hinc de virtute in virtutem.

Et dixit ad me. Ibi ostēdit docet vir suptradict⁹ q̄do ope pcepto altar. pdicat cepiari ꝛ cōsecrari. primū. f. offerrur victima ꝛ dat sacerdotibus.

De lyra

tas butus labri. cū dicit. g Et in circuitu palm⁹ vn⁹ sursū ascendēdo. ꝛ sic hī dimēsio altaris in q̄libet q̄ describit ē pōsitio: ꝛ sup. h Hec quoq;. Hic ꝑtinet describi altaris dimēsio ꝑticulariter cuz ob: Hec sup erat fossa altaris. Sciēdū q̄ dictio hebraica hic posita aliqñ accipit ꝑ fossa vel ꝑo fundamēto. aliqñ ꝑ cleuatiōe sursū. sicut i latino hoc nomē altitudo ls cōtet accipit. ꝑ elevatione sursū. nō aliqñ accipit ꝑ profundo ac ꝑ oppositū. sicut ꝑa. Ierem. Venit i latitudine maris. i. in profundū. ab fundo: Et tēpestas demersit me. Et Psal. xiij. Putrui altare. i. profundo. ꝛ ibi vbi trāhūt ad vsū hz fossa: debet dici altitudo. ꝛ per hoc ps ꝑ litterā soluitur. i Et de sinu terre. i. de fundamēto altaris. qđ mediate adhēret terre. k Vsq; ad cre. no. In hebraeo hī: Parues. ꝛ ibi ps per vsq; quatuor. vbi vocat crepido minor. l Duo cubiti. i. altitudine. huius crepidinis ꝛ sic omittit hic vn⁹ cubit⁹ altitudis fundamēti. ꝛ in fine relatum Et latitudo cubiti vnius. ꝛ accipit hic latitudo ꝑ qtū sm qđ extenditur hec crepido i latitudine vltra edificiū immediate supra positus ea q̄ ibi subrepat edificiū immediate supra positū ea q̄ ꝙ supponit. Et eodē modo exponēdū est qđ subdit: n A crepidine minori. i. ab eius gre superiori o Vsq; ad crepidinē maiorē. i. vsq; ad terminū ei⁹ superiorē. p Quatuor cubiti. ꝓpter quod ibi maior crepido. q̄ alicubi p q̄tuor cubitos alta p duos tm. q Ipse aūt ariel. Chaldee po altario q̄ocat ariehoz q̄ si superiori supplet. i locuo erectionis holocaustoꝝ vt. ii. victum est. ꝛ sic ꝛ nostrat illae carnes fuae adipes. sic leo sonito nostrat carnes: ariel ut leo fest literaliter. r Quatuor cu. alicubi dicto surfil. s Et ab ari. i. ab ei⁹ angulis. t Cornua q̄. Et ariel. vii. cubitoꝝ: i longitudine et. q̄ los cornuatoꝝ: i. v Duodecī cu. p quadri. q̄ vn⁹ cubit⁹ in quatuor lateribus altaris ꝓcedit vltra continua. vt pdictū i. ꝛ sic tota superficies superioris altaris est. viii. cubitoꝝ in quadrū. Et vocat ille cubit⁹ crepido altaris. q̄ ibi offerebat altare ab eo ascendēdo. Et ipse ad ecclesiā ptinē tia lex ꝛ ꝓphete videant ecclesiā. ꝑ cōsecrato altari victim⁹ immolat⁹ assumit ꝛ aries: ꝛ offerūt ī cōspectu dñi. Et filii sacerdoch. Iustoꝝ sacerdotes assūpsit sal sup capita eorū: vt lex. i. ꝓphete ostendat. nec vllā sacrificiū i turca legi spūs ꝛ aplis. q̄ ait: Sit aūt sermo vester sale cōditus. quod sale carnat. Vnde q̄ aūt offert in holocaustū dño: vt corp⁹ qđ significat i lege ꝛ ꝓphetie nubilū igne vbi. i. spūs scō. de q̄ vt: spū. feruētes. i. spūales ꝛ tenue substātiā puerāt. ¶ Dirciū ꝑ peccō. Vt p hec sacrificia sipē dicēt ad pcessū expiat altaris. Jnuenio. sabbatū significat q̄ ppto dei referunt. i. quo verā reges speram⁹. nec facim⁹ seruile op⁹ pcti. Raba. In hirco ꝛ vitulo ꝛ ariete tria genera alta delicta mōstrant: quibus humana subiacet gen⁹. Aut cogitatōe cōmittunt sermōe aut ope peccam⁹. Cogitatio ad arietē q̄ prima ē olim pcedit: ꝛ ea qua duo genera nascūt. Sermo ꝛ hirce ad sermonē q̄ de ejectionis disputat. Opera i vitulo signāt. q̄ vomeri ꝛ labori ꝛ terrenis operib⁹ mādāt hec igitur ꝛ imaculata per dies septē veri sabbati atq; placti deo offerre decernūt: ꝛ expiare altare: vt oratio nostra mūda ad eam perueniat.

Nicolaus

ꝛ delinquo sūt ibi sacrificia ꝛ oblatiōes rite. ꝛ ps ista pauca exceptis q̄ dū currūt. a Et da. fa. i. dabū i futuro dēnādatio. b Qui sūt de se. fa. ex ponat sic. ii. in fine. xi. ca. c Et mū. ii. i. apparito ad faciēdū ibi oblatiōes. d Et cō. cū i. le. do. i. intra claustra pōt⁹ cūtis. ibi ex aruis tuis ꝛ ibi pīs. e Septē die. fa. hic. i. offeres cū ꝛ cetera ai sua. f Et iple. ma. ei⁹. .i. loci crematiōis victo sacrificio. ꝛ oī man⁹ eo ꝙ capti supponēda sacri ficia. Cetera pacē ex supradictis.

C. XLIIII.

¶ Et duxit me. Post descriptionē dedicatōis altaris hic ꝓpter agi

¶ tur de oblatiōib⁹ ipi⁹ sacrificiū. ꝛ vitulū. i. vnus ptes. q̄ ꝑmo de ꝺ agit

¶ ¶ qui pro nobis immaculatus est

¶ qui ipse nobis immolatus est

¶ ¶ qui ipse nobis immolatus est

¶ ¶ qui ipse nobis immolatus est

¶

spectu dom̄: ⁊ vidi: ⁊ ecce imple|uit gloria dei domū domini. Et cecidi in faciē meam. Et dixit ad me dominus: Fili hominis: pone cor tuū ⁊ vide oculis tuis: ⁊ auribus tuis audi omnia q̄ ego loquar ad te: de vniuersis cerimonijs dom⁹ domini: ⁊ de cūctis legibus ei⁹. Et pones cor tuū i vijs templi: p omnes exitus sanctuarij: ⁊ dices ad exasperātē me domū israel. Hec dicit domin⁹ deus: Sufficiant vobis omnia scelera vestra dom⁹ isrl: eo q̄ inducitis filios alienos incircūcisos corde: ⁊ incircūcisos carne: vt sint in sanctuario meo: ⁊ polluāt domū meā. Et offertis panes meos, adipē ⁊ sanguinē. Et dissoluitis pactū meum in omnib⁹ scelerib⁹ vestris: ⁊ non seruastis precepta sanctuarij mei: ⁊ posuistis custodes obseruationū mearū i sanctuario meo vobismetipsis.

Hec dicit dominus deus: Ois alienigena incircūcisus corde ⁊ i circūcisus carne non igredietur sanctuariū meū. Omnis filius alienus qui est in medio filiorū isrl. Sz ⁊ leuite q̄ lōge recesserūt a me in errore filiorū israel: ⁊ errauerunt a me post idola sua: ⁊ portauerūt iniquitatē suā: erūt in sanctuario meo editui ⁊ ianitores portarū dom⁹ ⁊ ministri dom⁹. Ipsi mactabūt holocausta ⁊ victimas ppli: ⁊ ipsi stabūt in cōspectu eorū vt ministrēt eis. Pro eo q̄ ministrauerūt illis in cōspectu idolorū suorū: ⁊ facti sūt domui israel in offendiculū iniquitatis. Idcirco leuaui manū meā sup eos dicit dominus deus: ⁊ portabunt iniquitatē suam. Et nō appropinquabūt ad me: vt sacerdotio fungātur mihi: neq̄ accedent ad omne sanctuariū meū iuxta sancta sanctorū: ⁊ portabūt cōfusionē suā ⁊ scelera sua que fecerūt. Et dabo eos ianitores domus in oi ministerio eius: ⁊ vniuersis que fiunt in ea. Sacerdotes āt leuite filij sadoch q custodierūt cerimōias sanctuarij mei cū errarent filij isrl a me: ipsi accedēt ad me vt ministrēt mihi. Et

stabūt in cōspectu meo: vt offerant mihi adipē ⁊ sanguinē ait dominus deus. Ipsi ingredient sanctuariū meū: ⁊ ipsi accedent ad mensā meā vt ministrēt mihi ⁊ custodiant cerimonias meas. Cūq̄ igredient portas atrij interioris: vestibus lineis induētur: nec ascendet sup eos quicq̄ laneum: quādo ministrant in portis atrii iterioris: ⁊ intrinsecus. Vitte linee erunt in capitibus eorū: ⁊ feminalia linea erūt in lumbis eorū: ⁊ nō accingentur i sudore. Cunq̄ egredient atrium exteri⁹ ad populū exuent se vestimētis suis in qbus ministrauerant: ⁊ reponēt ea in gazophylacio scūarij: ⁊ vestiēt se vestimentis alijs: ⁊ nō sanctificabunt populū i vestibus suis. Caput autē suus nō radent: neq̄ comā nutrient: sed tondentes attōdent capita sua. Et vinū nō bibet ois sacerdos

quādo ingressurus est atriū interius. Et viduā ⁊ repudiatā nō accipiēt vxores: sz virgines de semine dom⁹ israel. Sz ⁊ viduam q̄ fuerit vidua a sacerdote accipiēt: ⁊ populū meū docebūt quid sit inter sanctum ⁊ pollutū inter mundū ⁊ immundū ostendent eis. Et cum fuerit cōtrouersia: stabūt i iudicijs meis: ⁊ iudicabunt. Leges meas ⁊ pcepta mea in omnib⁹ solēnitatib⁹ meis custodiēt: ⁊ sabbata mea sanctificabūt. Et ad mortuū hominē non ingredient: ne polluantur: nisi ad pātrem ⁊ matrē ⁊ filiū ⁊ filiā ⁊ fratrem ⁊ sororem que alterum virū nō habuit: in qbus

De lyra

Nicolaus

Nicolaus

De lyra

Nicolaus

[illegible] de domo [illegible] [illegible] [illegible]

labuntur panopes vltra pplm
meum:sed terrā habūt dominū
israel sēm tribus eorū. Hec di
t dñs deus p̄ncipes israel: Iniquitatē
& rapinā interminite:& iudiciū &
iustitiā facite. Separate fmita mea
a populo meo ait dominꝰ deꝰ.
Statera iusta & ephi iustū & ba
thꝰ iustus erit vobis. Ephi & bā
thꝰ ēqlia & vniꝰ mēsure erūt: vt
ephiat decimam partē chori ba
thus:& decimā partē chori ephi
iurta mensurā chorꝰ: erit equa li

bratio eorū. Siclus autē vi
ti oboloꝝ bēt:pōno viginti sicli
& .xxv. sicli:& quicīcq; sicli mnāz

faciūt. Et hē sunt p̄mitie q̄s tol
letis. fertāz partē ephi de choro
frumēti:& fertam partē ephi de
choro ordei. Mensura aūt quoq;

de his quē nutriūt israel i sacrifi

Ezechielis c XLVI

Et sup̄ principē. Dignitas sacerdotalis admonetur cui obtēta fa
cilius vt liceat sic sacrificiū & libamina q̄ offerunt ex vino pro populo ab
stare debeāt in cibis tolerantiam in trib⁹ dieb⁹ memorialib⁹ hꝰ tenebra
cibꝰ operiūt⁹ lunaris lumināe eclipsim cū & in sabbatis qui requie.

In sabbā & vnitēr. fo. xl. Solēnitates vestras odit alia mea. Qui
solēnitates odit iudicādi
sui diligit sabbatū. i. q̄s
eclipsatē ppō dei: vt vi
deamus q̄nā a deo bona
ta ilīr nobis. In p̄senti
vita seculo q̄s i maligno
positi sit: videt dico do
nec non possim⁹. sid in
nouo. vii. sabbato dicit⁹
antiquꝰ. Et alibi:
Anno eterno in mēte
habui. Vñ & Esaias: Erit
mēsis ex mēsi & sabbatū
ex sabbato.

In p̄mo mēse .xi. Rab. Vnāc ēlatagerit
mēsis ex mēsi & sabbatū
ex sabbato. Et vēiet om
nis adorare dñm sab. i.
vere adoratores non in
monte garizim neq; in
hierusalē sid in spiritu &
veritate adorabunt quā
do erit celi nouū & terra
nouā & liberabit omnis
creatura a seruitute cor
ruptionis in libertatem
glorie filioꝝ dei: & sol &
ptes lumē accipiet & lu
na sole cōparabitur. Sic
sunt solēnitates spūales
sunt & victime spūales.

Et in posti-
bus. Rab. Et mundat⁹ loꝝ
posit archana dei cō
gnoscere. & sequēter ve
nire ad septimā diē mēn
sis primi: & sequi regē
& dominō offerre sacrifi
cium: tam pro ignoran
tia: de qua dicitur: Delī
cta iuuētutis mee: & igno
rancie. nē. mēmi. & pro par
uulo: qui cum ad p̄fecti
viri mēsuras venerit dī
cet cōfidenter: Ego eiam
parul⁹ sum. vt par. .e.

Sine. p eo q̄ error decept⁹ est nō tā voluntate q̄ bona opinione peccauit.

In primo mense .xi. Completio duabus solēnitatibus primi mēsis
.i. primę diei & septime cuiꝰ venit ad quartādecimā diem mensis. quo
paschę solēnitas. vnde: Et enim pascha nostrū imo. est xp̄s. Et comedēmus
septē diebus azima in requie & securitate cor eluzi. qñ fermentū ma
licie & nequitie destruentes: manducamus azima sinceritatis & veritatis.
Principe nostro pro nobis cuncta offerente: & primū pro seipso. Susce
pit corpus humanū & de peccato damnauit peccatū: pro nobis doluit & in
firmitates nostras portauit: vnde pro domo sua: q̄s in. loc. scriptum est

Nicolaus

generali. secundo magis in spēciali: ibi: Hec dicit. Circa primū dicit: In
sacrificiū .xl. quasi diceret. ad hoc dantur primitie vt inde fiat sacri
ficium quod partim cōburit ad honorē dei & partim comeditur a sacer
dotibus. a Et l pacifica. hostie ēo pacifice vna pars cōburitur. & alia
a sacerdotibus comeditur. tertia ab offerentibus. b Ad erptandum
peccata. id est pro filiis israel. c Omnis populus terre tenebitur primi
tias hic. secundo. d Principi in israel. i. summo sacerdoti qui est prin
ceps in spiritualibus. e Et super principes erunt holocausta .xl. debet
enim ea facere de his que accipit a populo. f Et libamina. que fiūt obla
tiones de liquidis. vt vino & oleo. g In solēni. que semel fiunt i ano.
vt pasce pētecostes & tabernacula. h Et in kalēdis. i. encēniis q̄
fiunt in principio cuiuslibet lunationis. i Et in sabbatis. que fiunt in
qualibet hebdomada. Cetera patēt. k Per dictū. Hic ostenditur deberi
tibus oblatio principis sacerdoti magis in spāli. Et primo describitur
eius oblatio secūda mensē primo. secūdo secūda mensē septimo. ibi: Septi
mo mensē. Circa primū dicitur: l In primo mense, qui incipit apud
hebreos a prima lunatione propinquiori equinoctio vernali siue sit ante
siue post. siue sit in ipso equinoctio. sicut possibile fuit dictum Exo. xii.

m Una manipa. i. prima die mensis: sicut Beda. i. dicitur: Facta est ve
spere & mane dies vnus. i. primus. n Summo vitulū. i. summū & ipsi
mo sacerdoti deseruiēs. ideo subditur: o Et tollet sacerdos de sangui

ignorauit & errore deceptus est: & ex
piabis p domo. In p̄mo mēse
quartadecima die mēsis erit vo
bis pascha solēnitas: Septē die
bus azima comedent. Et faciet
p̄nceps in die illa p se & p vni
uerso populo terre tutilū. p pec
cato. & in septē diebus solēnita
te faciet holocaustū dño: septem
vitulos & septē arietes immacu
latos quotidie septē diebus: & p
peccato hircū caprarum quotidie
& sacrificium ephi per vitulum: &
ephi p arietes facet: & ōlei hin p
singulā ephi. Septimo mēse qn
tādecia die mēsis i solēnitate fa
ciet sicut supra dicta sunt per se
ptem dies: tam pro peccato q̄m
pro holocausto & in sacrificio & i
oleo.

C. XLVI.

Hec dicit dominus deꝰ:
b Porta atrij interioris q̄
respicit ad orientē: erit
clausa & nō aperiet: & dies sabbati aperietur.
Sed & in die calendarum aperie

peccata donantur.

C. XLVI.

b Et dicit dominus deus. Primum patrum verba plāla
sunt. Sex diebus in quibus operamur. Ra. Porta emi
talis atrii nobis clausa est. Postq̄ autem venerimus ad salutē. in quo
est requies: vel ad vitam beatitudinē. quādo poliri oculum nostrum & pertribus
tenebras lucis eruditum est aperitur nobis porta eternitatis.

In die kalendarum. Expletis sex. scz. diebus die nouenie. qui al
terius mensis finis alterius principium est. vt quod priuilegium habet le
ptimus dies in hebdomada: hoc habeat mensis quoddam.

De ista

ne .xl. .i. de sanguine alatis oblati p peccato. p Et po. in po. de. lit
pli. q Et i ipsum an. xl. alia loca sunt supra descripta. r Et sicla.
.i. faciendū describes. s In septima mē. xl. sicut dictū est de prima. Et
ista duo sacrificia nō fiūt i lege posita: & illud q̄ sequit de pomē. t In
primo mēsis. die mēsis. a vespera eius hoc dicit scripsit apud hebreos so
lēnitas paschalis. vt hi. Ego. p̄. s. xiii. u Et faciet princeps. i. offert.
x Vitulū p peccato. suo & populi. y Et in septē diebus solēnitatis. i. i
solēnitate paschali que durat per septē dies. z Faciet holocaustū. i. offe
ret. a Et oleū hin. gen⁹ est mēsure. & est tertia pars bathi. cui⁹ decima
est supra descripta. ideo ea. b Per singula ephi. similiter que est farina
de tritico delicatissima. Ad hoc mi offeratur oleū. vt sit ista farina mixta
ref. c Septimo mē. Hic ponit oblatio filii mēsis septimo de septē
simi sacerdotis. vbi: d Quicūcūma die mē. i solēnitate facies .xl. tunc
enim a vespa pcedēte dici incipiebat solēnitas tabernaculoꝝ. & durabat p
septē dies. in quib⁹ facile similes oblationes fiunt in solēnitate paschali p
dicta & sic fiūt hoc patet littera.

C. XLVI.

e Ec hic ordo dei. Postq̄ descripta & oblatio p. q. ra. i. ephi. &
b hic pōr describit oblatio principis in spāli. Et dividit in duas
partes. vbi circa oblationes principis primo describit modꝰ vtili
di. facilio actus efficaciā ibi: Holocaustū autem. Circa primum notan
f Porta atrij interioris .xl. patet littera & paulisper vsq; ad

Et iuxta.precepta. Dñi. Qui nemō docto.Et dignitatē fuerit assecut⁹. Per vi. ve. Bñ ē p multis hui⁹ locorū q portā orientis ad hoc in templo fuisse dicit: ut ingrediet⁹ ad iuxta⁹ orientis ingrederet⁹ ad occidentē. Et ad hunc ptē intrauit. Ezechiel. c. Deinde ait. Et introduxit me. Rab. Et precepit mihi scriptura nō tm ingredi ad iuxta⁹ orientis ut ingrediet⁹ ad occidentē. sed ut ingrediet⁹ ad iuxta⁹ orientis ut egrediet⁹ ad occidentē. Et videbā ecclē. q nō ita ingrediet⁹ ad iuxta⁹ orientis ut eg

Et introibo porta. Vic. Qui nomē uictis. L. ingressus fuerit adorat. Per vi. ve. Vt ē p milliā hor' sabbator' q porta eadē sp̄ aperit in ter-
ra mutabilitas. Ō ingredit' adit terr' arrisit. ē ad limē porte introeūs. ita.
m. ic. Deinde. I. mane. c. Rab. Ut p̄cepo in p̄tin scriptura nō in-
grediē arrisit uere. ē ut. I. mane. cū q̄ q̄ nūc q̄ p̄ pōt uidere. c. q̄ pre
cedat. q nōdus reuelata
facie gloriā reliquerit uita.

Holocaustū. Ba-
dagim' cum mia dō-
ois creatura ad xp̄m
creatore undata ē. vino
igne purgāda. Ut dicit
purgata sunt labia.

Et adorabit ia. R.
Ut pōtifex hostia pacifi-
ca sacro igne sacrit xpc
mat̄ eccl̄ie recōciliat' dō
nō; adorare poter sup ti-
mū porte interioris atrij. I.
thesaurū; postea egredit'

Et adorabit po-
pulus terre ad ostiū porte illius
¶ qd̄ aperietur postea
in sabbatis ¶ in calendis coram
¶ q̄ sup' holocaustū sāctū ad pcessū altāris ponā.
dōmo. Holocaustū aūt hoc of
¶ per sacerdotes
fert p̄ceps domino in die sabba
ti sex agnos imaculatos ¶ ariēt̄
¶ q̄ ecclesie ephi.
imaculatū: ¶ sacrificiū ephi p
¶ in sanctis. ¶ arietē.
arietē. In agnis aūt sacrificiuꝫ
¶ dō offerre possent munera eius qui offert
quod dederit manus eius: ¶ olei
¶ mensura ¶ ei
hin per singulas ephi. In die aūt
calendaꝝ vitulū de armēto ima
culatum offeret: ¶ sex agnos ¶ arie
tes imaculati erūt. Et ephi p vi
tulū: ephi quoqꝫ p arietē faciet
sacrificiū. De agnis aūt sicut inue
nerit manus eius: ¶ olei hin par

¶ sine confectione.

fecerit p̄ceps spōtaneū holocau
stū aut pacifica voluntaria dō:
apiet ei porta q̄ respicit ad orien-

¶ qi spōtaneū ell nō ad illud qd ¶ ¶ ītr. sibi voluntaria
qui redēptionis peccatoꝝ sibi offert ecclia
tes: ¶ faciet holocaustū suū ¶ pa

singula ephi. Cūqꝫ ingressur' ē
¶ pcedens.
p̄ncepo per viā vestibuli porte
ingrediatur: ¶ p eādē viā egred.

¶ populus in meridianis ecclesiis ubus ingr
Et cū intrabit populus terre in
dies ¶ egredient̄ non per eandem viam sed per al
cōspectu dōmini in solēnitatib'
teram atq; alteram
qui ingreditur p portā aquilōis
vt adoret: egrediat̄ p viaz porte
meridiāe. Porro q̄ egredit' p viā
porte meridiane: egrediat̄ p viaz
porte aquilonis. Nō reuertet̄ p
viā porte p quā ingressus est: is
ē regiōe illi' egredie. Pr̄inceps

¶ ex oriēte. I. ornatus vel pcessi tribus affluens
¶ ingredientem. I. egredientē. vndecim medio
vestibuli: qui vos nescitis. ¶ ap ecclo. in ignoratia
aūt in medio eorū cū ingredienti
quoniam ecclesia in nobis
bus ingredietur: ¶ cū egredientib'
¶ ergo. ¶ labentem. I. ruinosum. I. ruinosorum.
egredie. Et i nūndiis ¶ i solēni
tatib' erit sacrificiū ephi p vitu/
lū: ¶ ephi p arietē. In agnis aūt
erit sacrificiū sic inuenerit man' ei'
¶ olei hin p singla ephi. Cū aūt

¶ sic confectionem.

fecerit p̄ceps spōtaneū holocau
stū aut pacifica voluntaria dō:
apiet ei porta q̄ respicit ad orien-

¶ qi spōtaneū ell nō ad illud qd ¶ ¶ ītr. sibi voluntaria
qui redēptionis peccatoꝝ sibi offert ecclia
tes: ¶ faciet holocaustū suū ¶ pa

In medio. Ra. Uñ aplūs: An ignoratis q̄m ephi i vobis est. Si aūt in
ignorātia' q̄nto magis i sciētia'. Sz cū iter sūctū sanctū corp' mortuum
fiat, ppt̄ pctā ḡdus vnus ppt̄ iustitiā. Ephi per vi. ve. Singula ephi
p virtūtē offerunt i sacrificio. In agnis aūt nō ē certa mēsura nec voluta-
ti uenientiū arbitrio: sed uirtūtē q̄q; vtil' bonus cōsulat: et q̄ntū pōt nō q̄ntum
vult offerat: sup ola olei hin p singula ephi vt vngat similit' ¶ incensa
accēdat i spectu dñi ¶ q eo utunt dicit: Ego aūt sicut ceteri fruā deo.

Pr̄incepo. Ezr. Dur. Uñ claudet? Sedet ut deus ¶ sapiet̄ gētium.
Et ejecit. dauid p̄ncepo i medio eoꝝ. Qui. I. spōte facit dicit: voluntaria
ois mei beneplacita fac uñm holocaustū vt tota offerat deo.

Pacifica voluntaria. Et nō .ā. Sacrificū est emissio ¶ facilis sacerdotis
holocaustū ejus: pacifica ei? ¶ de spōtaneis ¶ voluntariis olim tenor.
post holocaustū offerat pacifica ¶ redeūtibus deo. Uñ ¶ virginitat̄ ē maior
est nuptiaq; nō exigit nec reddit sed offert. cū hoc fecerit p̄ncepe: apie/
riet̄ ei porta que respicit ad orientem. De qua: Nec porta domini tuli in
trabunt in eam. Et vnde oritur sol iustitie.

Et faciet ho. Rabanus. Non sacerdotes pro eo fieri solet sicut ¶ dic

De lyra

agit de oblatōe p̄ncipis I valētiaeū dī: m In die aūt ¶. ¶ ait dicit ps
lā a vsq; ibi: n Et arietes. I. duos. In hebreo nūq; nomē pluralis fit
additōe positi sīgī binarii. Cetera patēt ex dictis vsq; ibi: o Ubi
gratiar' est p̄ncepo. vbi defectiū differētia inter p̄ncipē ¶ pōtifi in modo
veniēdi ad oratōnē ¶ redeūdi. ¶ ps lā a vsq; ibi: p Princepo aūt in
medio eoꝝ. nā vta porte orientalis p quā ingredit ¶ egredit princepo media
est inter viā porte aglonatis. ¶ viā porte australis. q Cū ingredientur
ingrediet ¶. I. simul tpe. nā ingressus ei? ¶ egressus nō impedit ingressū
¶ egressus pp̄li. eo q̄ sit p diuersas viaz. r Et in nūdinis. I. festiuitat
bus I qb' congregat̄ populus ad sacrificandū sicut i nūdinis ad mercatū.
unde in hebreo hic habetur: In festiuitatib'. p Sacrificū ephi p vi
tulū. I. cū quolibet vitulo offert ephi similē. ¶ similiter cū quolibet arietē.
I In agnis aūt erit sacrificiū. I. simile cū ipsis ostiae. u Sicut inue
rit manus eius. I. p sua voluntatē sicut dictū est. ā. r Cum autē ¶.
Hic ps dicit de oblatōe p̄ncipis voluntaria. Et ps lā a vsq; ibi: y Et fa-

holocaustum

sabbati. Si aūt ipe holocaustū ¶ pacifica q̄s offert voluntarie. aperi ei por
tas ori: nec obstruat tantūdē. id est ora tota reputant in sabbatū. Usq; ad.

Et agnū cui. in. ic. ¶. vñ dic. vbi' agn' comedūt. ¶ nō agnū co
sud. Et vñ hodie. cui agn' ocd. cui q̄ tollit peccata mūdi. Cui. I. incisū in
egypto de cui' sanguine armati postes fuer' ¶ ejus mīsteri' ejiciebant.

Rabi. Et dixit ad.
Nisi ab immūdiciā q̄ pōtifex
ani dñi obi acceptabile
¶ retributionis diem.

Semper ma. fa. ¶.
ybi q̄dē pōtifex ¶ ois ec
te sole incipe ejusdē ē. de
quo cantat: Ubi ne ejus
dicta vocē meam. Mane ejus
ostabo tibi ¶ videbo. Et
alibi: Ad vesperū demo
rabit flet': ¶ ad matutinū le
tīcia. Et: Deus de' me'
ad te de luce vigilo.

Ita mirat lectorē ide
¶ princeps est ¶ sacerdos ¶
vitul' ¶ arietes ¶ agn' nisi
in scriptura p̄ varietate
cautā: legam' q̄dā do
mīnū ¶ deum ¶ holocaū
pp̄tiaz ¶ virgā ¶ radiet
¶ theol' ¶ p̄ncipē ¶ iudicē
¶ regē iustum ¶ iustitiaz.
aplm ¶ episcopum. ba-
chiā: seruū: vnigenitū: si
lū: pastorē ¶ homogenitū
hostiā: agnū: lagenā
¶ saphiaz: ¶ mīa hū gen'.

¶ Dec dicit dō. Mu-
ltiplex de pncipe ntō ō ei'
hereditē' sermo ē: quia
dare debeat ¶ q̄s sit vel
ad qm vel perpetuū pos
sessio. Ut sīgs ad ānos
Septimū q̄ dī decor: vel
donec iubile'. I. ignaua/
gesīm' adueniat: qñ ola
empto vel donatōe re-
uertīt ad pristinū dños.
Secūdo enīs habet vsuz
pro tempore. ppterea' possessionis filios principia.

¶ dare hereditatem ad aliam ab alio translatio

dificia sua sicuti fieri solet i die sab
¶ possīt edificare diuina.
bati: ¶ egrediet̄ claudet̄ q̄z
¶ alij claudet tantūmodo. Utrumne princeps possit
plus ac' semīsse de substa vna populi mutuare.
porta posīq; erierit. Et agnum
¶ qd̄ de holocaustis possessionis.
ciuidez anni immaculatū faciet
¶ ad ornatū ecclesie
holocaustū quotidie dño. sem/
¶ hebraicum.
per mane faciet illud. Et sacrificiū
¶ mensa manē. I. oblatio.
faciet sup eo cathamane manē: sa/
¶ manducabit. I. edēt. q̄dā ecclie. q̄dā ecclie. q̄dā ecclie
tua mediā. I. ¶ holocaustū mane
xtaz partē ephi: ¶ de olio tertiā

¶ hoc ē
ptem hin: vt misceat̄ similē' Sa
¶ nulla mensa mollusca.
crificiū dño legitimū' inge ataz
¶ quasi tempore offerendum mane cotidie
¶ hi ¶ hec.
ppetuū. Faciet agnū ¶ sacrificiū
¶ oleū cathamāe māe holocaustū
sempiternū. Hec dicit dño de'.

¶ hereditatis.

Si dederit p̄ceps domū alicui
de filijs suis: hereditas eius filio
rū suoꝝ erit: possidebūt eaz he-

¶ iure hereditario ad aliam ab alio translatio
reditarie. Si aūt dederit legatū
de hereditate sua vni seruoꝝ

Nicolaus

holocaustum tenum. I. offeret nō tñ p se ē p man' sacerdotū ad q̄m spe
ctat officiū sicut fieri solet i die sabbati modo supradicto. a Et egredie.
I. princeps ei' oblatōe facta. b Claudent q. pot. possīt egte. I hoc differt
oblatio p̄ncipis spōtanea ab ei' oblatōe i sabbat ¶ kalēdis. q nō dimitt
itur porta apta vt ppl's ventat ad adorandū sicut dictū ē i oblatōe p̄nci
pis i sabbat ¶ kalēdis. c Et agnū. Ista ita q̄dāmodo hieronym' ¶ ceteri
sequēt̄. ad ista immediate pendent. I. qua logē scriptura de sacrificio pcin
cipis ībdamo. ¶ nō oī tñ de quo debeat fieri. ppter q̄s b ostr. expm ē q
fiat de anno anticulo imaculato. cū certa mēsura vini ¶ olei ¶ sm b ps
lā a. Sed hoc nō vī mihi bene dictū. ppter duo. Primū ēt. q̄ oblatio nō
ēt simplr spōtanea: ī qua determinat offerēti materia. ¶ ib sicut offerre ē
in ei' voluntate. ita vī de aliis. Q̄p offerat aīs placet tibi. nō tñ sic alia. Imo
lationē. Secūdo ex aliis sīt imolatio a fiat agnus: sic hirc' bos: capra
¶ plura alia aialia. Sed dīs ē q̄ sacrificiū spōtaneus pōt ītermitti ¶ cino
ptermitti. de isto ēo vī q̄ fiat quotidie. ¶ q̄ ē sacrificiū dño legitimū inge
atq; ppetuū. Et ib dico sic dūmodo. ā. dīt. q̄ post oblationes sacerdotio
rum ¶ principis ppli. ib ptr agit de oblatōe ingto sacrificii. q̄ ī lege p̄cipit
ei pl' fieri. ¶ hoc ē q̄s pl': Et agnū cisdē anni. I. natū eodē ano quo fiunt
ad imolandū. d Faciet ī sacerdos ebdomadarī'. e Holocaustum
dño. I. totū ī cēlū ad honorē dīuinū: ¶ nō ab holon grece q̄s ē totū latine.
¶ causa q̄s ē sequēs. f Quotidie. ar nulla vino poterat transfari absq;
oblatōe ingto sacrificii. g Semp ma. fa. il. ar nullū sacrificiū poterat
oblatōe ingto sacrificii. ¶ nullū sacrificiū poterat
fieri ante illud. h Et fa. Iuxta sup co. I. cū eo vī ptr ad ipsū. I Late
manē. I. nōn cata ypolitū grecū. ¶ aliqñ accipit p transeunte catagrapho. I.
¶ sacrificio. aliqñ pro per: vt cantīgbeatis. I. p antigbeatis. ¶ hoc modo ac
cipit b catamane. I. p manē. k Sexta pīs ephi. I. tīs. Cetera patēt ex di
ctis b catamane. I. p manē. ¶ Sexta pīs ephi. I. tīs. Cetera patēt ex di
ctis. l Faciet agnū ¶. repetitio ē cūctis fere ad majorē affectionem.

Notāndū aūt ¶ p tanz sacrificiū. vesta legis p̄cipit fieri tria I vsq; I. vesp
¶ manē: vt ps I Ego. Et I leuit. nō fit mētio nisi de manē. Et p hoc intelē

in pascha' fiebat holocaustū. I. quāli. vel ad. vesp' q̄ fiebat ostia. vesp.
ria salutar. ¶ Uñ per gratiam. ¶. In gratia. vñ dic. Sacrificiū
vel hostia legē alicui' sacrificiū ¶ hostiā ad ānos p̄cepit Israēl' ¶ cēt̄ plebi.
per quē fiunt ad vesperū. vesp' pacifici ¶ ephi. I. imolat' in
fidei pacificat' sacramētū. q̄ ānos domo vel captiua vel adoleat' vel

De lyra

q̄ hec p̄phetia loquit̄ de futuro dicit' Ezechiēl' sup̄ dē de lege sacrificio nouē
legis. Cuiusmodi sit. I. q̄ offert ipēdit agn' imaculat' ¶ hostia. nec offert ī
vesp. q. tūc nō celebrat missa vel ei alia sacrificia: vel ecclesia. ¶ pōt
fieri sabbato sancto. pter. pentecostē offert ¶ alior. ieiūior. tamē dicta
nona ante officationē hostie. Et sīl ī natali dñi celebrat̄ missa de nocte
co q̄ tūc dño fuit nat' de virgine. Sed ī isto natali dñi celebrat̄ missa de nocte
cisdē. ¶. ipo aūt nō fuit imolat' ¶ mo ano. I. q̄ fuit mar'. Ibi q̄ dicit
q̄ virtus hebraica nō pcedit̄ ānos. ¶ ic dic: I. q̄ ānis fiat. Ola aūt ho
¶ ipō ¶ ipi fiunt ¶ de ipo. Deb. ybo. Hodie ipe dicit ¶ hodie ipe ¶ in ec
cula: mag' ipe. ex. cui' hist' dicunt' ānalis. m Dne dicit. Dic pontī
ficib' ecclie q̄ de bonis ībis' p̄ncipis q̄ ei debent portiōi fiat here
ditatis. incōbe ab ē de bonis ībis' p̄ncipis q̄ ei debent portiōi fiat here
ditatis vni de filiis suis: remanebit ipi filio ¶ hereditas filio. ¶ aīt de aīi
bus

Quadraginta cubi. Ra. Quo numero ultimat mo/ysen hebraico et ꝓ ipso vir/tutem in angelica sup/stantia ꝙparant. vel ad ventura in ꝑsona xpi/ sicut et catholica ec/clesia. Et ideo ꝓ/phetat habebat virtutē vt/ videret ea. Et/ ipse docet se modū edificij ꝓ/ponere ad vtilitatē ecclesie. Et/ ideo dicit se videre/ vt. q. ope. vi. vel illud. Et/ ecce vidi. i. videre et/ecce. d. a. h. ꝙ. Hoc erit in futuro tēplo

atrij: In ꝗtuor ãgulis atrij atri
† ꝙ in quo mensor habebat ꝙ[illegible]
ola dispositi. xl. cubitoꝝ ꝑ lon/
† in numero perfecto significat ecclesiasticū ad
sacerdotale officium pertinentiā. unde. i. nouenarius vel
quinarius habetur multi ad baptismum
gitudo et. xxx. ꝑ latū. Mesure uarius
† varia.
ꝗtuor erāt. Et paries ꝑ circuitū
† ꝙ vbi erat mensurator ingressus
ambiēs ꝗtuor atriola: et ꝙ cūline
fabricate erāt subt̄ portic⁹ pēr gy
† quasi nō ignorēs q̄ ꝗrua.
rū. Et dixit ad me: Hec⁹ dom⁹
culinaꝝ: i q̄ coquēt mīstri dom⁹
oīū victimas ppli. C. XLVII.
Conuertit me ad portā
† Antiqua.
c Dom⁹. Et ecce aque egre
diebantur subter limen
† nō ad aquilonē vel occidēt
domus ad orientē. Facies enī do
mus respiciebat ad orientē. Aque
autē descendebāt in latus tēpli
† Ra. † ex hoc patet factas ese aquas a tabulato
† significat doctrinā. † vbi Hebrei dicebant hanc
patet et sentiat. † q̄d cantabitur hoc
dextrū ad⁹ meridiē⁹ altarie. Et

Deducite domino de finibus israel. Et alibi: Mc dederunt fun
nem aque vtaque. i. sunt aque doctrine.

Ad meridiem alt. Nō ad aquilonē nō ad occidentē. Nota q̄ nequa
quā aque vtaque. i. sunt aque doctrine.

Ad meridiem alt. Nō ad aquilonē nō ad occidentē. Nota q̄ nequa
quā aque vtaque. i. sunt aque doctrine.

eduxit me per viā porte aqlonis
† ꝙ cōuertit me ad viā extra portā
exteriorē: viā que respiciebat ad
† baptismi
orientē. Et ecce aque redundātes
a latere dextro cū egrederet⁹ vir
ad orientē q̄ habebat funiculū in
† † calidi aquam † percuta que nobis p aquam ista
positui remanentur: hec sunt tenta ꝓfectui.
mānu sua. Et mensus est⁹ mille cu
bitos: et traduxit me p aquā usq; ad talos. Rursūq; mēsus ē mil
le: et traduxit me p aquā usq; ad
† pōt mille cubitos q̄ pertransiit ad talos
† † in aqua. † † cubitos
genua. Rursūq; mensus ē⁹ mille:
et traduxit me p aquā usq; ad re
† † cubitos † cognationū. Lauacrum vel fluentum.
nes. Et mensus ē mille⁹ torrentes

† mille quantos cubitos credit ramen nocte: torrentem
tem permanisse animam nostram? in bonos habere
torrens pertransiuit animam nostram
quē ꝑ potui ptrāsire: q̄m increm
† † de quo de torrente in via bibit: ꝙ[illegible] vbi
capitaneat nobis? licet torrens in aduo
† torrentis
erāt aque ꝓfunde⁹ torētis: q nō

Et eduxit me p viā. Significat q̄ flumen ad
ponā ordinē pertinere
nō possunt⁹ nisi p viam
porte aqlonis longe ex
cultu puritatis⁹ ad ex
tium errorē deuiando
Nisi enim vnusq̄sq; fugā
fuerit calore fidei vicio
rum et cupiditatis ꝙ
terierim⁹. Per illud. Ne det
cōtere talibus tali pes
bus nostris: ponā p quā
egrediunt aque: et sana a
latere dextro ingrāt nō
possumus.

Mille cubi. &c. Q
generis masculini cubi
tus nō neutri cubitū ꝙ
cinus: non ex grāmatice
ignorantia ꝙpter simpli
citatem et voluntatis quietē in
edificatione celle malue
para est facinus.

Talos ad talos. Quia
plāte et calcanei victus:
qui patit morsū⁹ colu
bri. vel: Ipse obseruauit
calcaneū tuū. et de lata
ꝓditore: Magnificauit
super me calcaneū suū.

Traduxit me⁹q̄.
&. Post transitionem ꝙ
quidē peccatorum intra
ꝓfectum q̄s paulatim ad
altiora de torrente conantur ascēdere: vbi genua fletuum⁹ cui ex gra tu
citē cele. ere. et ulcer. Et olo ligna ꝓficiat. q̄. d. hic. i. q. ē. d. pa. nō. Talos
ad re. Vbi q̄dā⁹ puenim⁹ ad sublimiorē⁹ tñ ipsa sublimia vsq; ad lūbos
et renes ꝓcurrūt: vt olo labido. i. nob trāseat: et possideam⁹ copia iustitie
nē sine q̄ nemo videbit deū. Tū: a pedib⁹ vsq; ad lūbos de⁹ ostēdit q̄m⁹.
Iudicat. n. ignē et purgatōr labor⁹ opa. Tū: Cūbi mei ipleti et illuminēt⁹.
Per hoc. n. nocte et die tēptatio illudit inimic⁹. a lūbo vo vsq; ad caput
et pedē: fortissimo metallo electri fulgore replēbatur vt nihil i te sordidi:
nihil helat vilitatis. Que nō. po. p. ñ. Nec ꝓpha erit nec hūana nā pot

Et eduxit me p viā ꝓte aqlonis et circūduxit me p viā extra portā exteriorē: viā que respiciebat ad orientē. Et ecce aque redundātes a latere dextro cū egrederet⁹ vir ad orientē q̄ habebat funiculū in manu sua. Et mensus est mille cubitos et traduxit me p aquā usq; ad talos. Rursūq; mensus ē mille et traduxit me p aquā usq; ad genua. Rursūq; mensus ē mille et traduxit me p aquā usq; ad renes. Et mensus ē mille torrentem quē non potui pertransire: quia increuerant aque torrentis que natare me fecerant torrens quem transire non potest homo.

De Ipra

Et dixit. vñ. i. dñs de ista aquula q̄ egrediunt de sanctuario. q̄s ꝓpie dicit de sancto sanctoꝝ. et ide trālibit ꝓ tēpli dextrā declinādo ad⁹ aquilonē. ad at⁹ ꝓmū. et inde ad portā orientē. et ꝓtra ad atriū interi⁹ fluendo semper versus orientē inter altare holocaustī et at⁹ meridionale atrii. et ideo subditur:

Ad meridiē altarie. dicit adt hic ꝓ meridionalio dextera. q̄ fluxus istarū aquarū est ab occidēte in orientē: vt ꝑs et dicit. Homo vo ꝓdit ab occidēte in orientē habet partē meridionalē ad partē dextrā: vt ꝑs ad sensuz. o Et cōuertit me. Dic ꝑm deserbit istarū aquarū ꝓfectus. Circa q̄s sciendū q̄ expositores latini dicūt q̄ iste aque ante fuit egredūs de atrio interiori diuidunt in quattuor riuulos. quorū vn⁹ vadit ad cognatū porticū australē. alt⁹ ad cognatū porticū aq̄lonarium. alij duo ad duo latera porticū orientalis. vbi similiter sm eos ponunt cogne. Et isti quattuor riuuli post exeūt egressuz de porta orientali exteriorē muri reflectunt et ꝓcurrūt in vnū. Sed hec diuisio videt ꝑa textualē dicē: Et ꝓcurrit me ad⁹ viā foras porta exteriorē. q̄. loquit: p Et ecce aque rē dādantes. i. egredientes. q Ad la. dc. f. porte orientalis exteriorē muri. Si adt cēt dicta diuisio aquarū sicut ipsi dicūt. ita egrederent a latē sinistro sic a dextro. Nā sm eos egrediunt p quattuor loca q̄tuor duo sunt ad dextrā porte. et duo ad sinistrā. Nec ponūt dictā diuisionē ꝓpter duplicē cām. vna ē vt aq̄ seruāt cognito porticui. et hec ē nulla. nā cognē nō sunt ibi ponēde vt ostēsus ē. ñ. Alta cā ē vt leuius lauent⁹ tibi hostias. et hoc sīr vt nulla. q̄ sicut ꝑs et textu sequēti aq̄ iste q̄nto plus ꝓfundi⁹ versus est tem sūt maiores. Et sic vt i textu post egressus earū de muro exteriori mūrant nulle cubiti. et ibi adhuc aqua ē quadrita q̄ attigit lūbos vsq; ad talos seu cauillas pedū sm hebreos. Et oponit viros⁹ dicē q̄ sint multo minores ꝓpe loco origis. i. atrio interiori⁹ ibi ꝑdūt i quattuor plures. et sic nō apparet quare ibi possint hostie lauari. Nec ista cā magis ē ad oppo⁹. q̄ nō diuisa melī⁹ deseruiret dicte lotioni q̄ diuisa. ꝓter q̄ dicta diuisio vt ficta. magis q̄ text⁹ nō dicit. Ā magis dcā. et ideo cū hebreis q̄ aq̄ iste p vnū riuū ꝓdūt⁹ loco origis vsq; ad exitū de muro exteriori. et adhuc iste riu⁹ sm hēb. ē valde par⁹. Nec vbi tribuatio ista dñi: Et ecce aq̄ ꝓcedebāt ad. vñ. ce aq̄ redddātes a latē dextro. In hebreo dr: Et ecce aque ꝓcedūt de latere dextro. i. ita tenuce sic aq̄ exeūs de aue ꝓcedit: vt exponit heb. r Et mē. ē mil. vī. ita tenuce sic aq̄ exeūs de aue ꝓcedit: vt exponit heb. r Et mē. ē mil. vī.

Alcolaus

q̄ mur⁹ medi⁹ cingēs atriū exteri⁹ claudebat q̄libet atriolū i quolt⁹ lat⁹ tertij⁹: et mur⁹ basilē alia duo latera opposita. a Quadraginta cubi. per longū. c. xx. ꝑ latū. Et ibi ista atriola q̄drata fuit nō eqlatera. sic atriū interi⁹ declarat eqlatera et mur⁹ exterior totū edificij vt patuit ex ꝓcedētibus. Sed de muro medio cingēte atriū exteri⁹ nō habet aliqua certitudo ex textu. nec ponūt hebrei ipsū equilaterū. b Et culine. i. cogne sm latinos. sm hebreos vo culine fūt fornicili sup quos ponunt caldaria. et de subtus ignis. c sic Hāc redit. c Subter portic⁹. i. atrij interioris. nā porticus ille fūt fabricate. i. fuerūt ꝑ atrij exteriorē. ille vo culine in interiori eius parte. d Per gyrū. i. in quattuor angulis. et quo videt q̄ exp̄ositores latini ponēs illas culinas in lateribus porticuū male dicūtur. cū ponunt⁹ equali situ mēsis cū porticib⁹ hic adt dicunt ex ꝓcile esse subter porticus. Nec thalami porticuū essent alīs sm descriptionez eoꝝ lumē habere nō possunt⁹. et ipsimet cōcedūt. nisi ex illa ꝑte in qua sm eos ponunt coquine. et sicli sup coquas sit clatrū dicti thalami nullo modo lumen hēre possunt. Si adt dicat q̄ sint sub pauo. cū fumus et fetor ascēdēs de coquinis reddāt habitationē thalamoꝝ inepta. ꝓpter q̄s vicandū q̄ coquē sint culine ponēde iste in atriolis. ꝓpter q̄s inediate post atriola loquit de coquinis. q̄s cū expositē. cū subdit: c Hec ē dom⁹. i. loc⁹. f Cultrarij in qua coquēt ministri dom⁹ vñ. i. leuite ad hoc dispositi et instituti. g Victimas populi. i. illā partē victimarū pacificarū que cedit in vsus offerentū. pars adt que ardebat in vsuz sacerdotū coquebat⁹ in gazophylacijs sacerdotuz vt. ii. dicū est. C. XLVII.

b Conuertit me. Dic ponit̄ q̄nta inddē q̄s est de aquis egredien
c tibus de tēplo. et dicit̄ in tres ptes. nā ꝓmo describit cap⁹ ori⁹. secūdo ꝓprietas ibi: Et ꝓcurrit me. tertio ostat⁹ effect⁹ ibi: Et eduxit me. Circa ꝓmū dr: Et ꝓcurrit me ad portā dom⁹. i. tēpli. i Et ecce aque egrediebant. p modū fonticuli scaturiētis. k Subter limen dom⁹ ad orientē. i. sueto inde ad orientē. l Facies enī dom⁹. i. ostiū tēpli. Dicit adt expositores latini q̄ limē vñ dicunt hic aque esse i limē portic⁹ tēpli. Ā text⁹ loquit⁹ vt hebraicū dr: m Aque adt descēdebāt i latus tēpli dextrū. hoc adt esse nō pōt si esset dicant subter limē portic⁹ tēpli. q̄ fluūt ad orientē vt dictū est. tēpli adt est ad occidentē respectu porticus. Et ideo dicit q̄ limē vnde dicunt egredi est limē sancti sanctoꝝ. Et sicut

illos tendit cogitationē trahit pōt. Ad tertiū vitio q̄ vir adt ille duc⁹ baptis
matis ꝓpter ingressū pōt trāsire qui peccatū nō fecit nec iudic⁹ dolus in ore eius.
Gale pōt glorian⁹ mūdū se habere cor mūdū est i malignos potest⁹ et a puori
ria appellati ē cor bone ad mālū vt nc homo vnc⁹ dcī a natura. q̄ndo sine pc
cato fit. Vñ: Ne iniqtatē cōcepit⁹ sus. et in. p. c. m. ma. mea. Nō. L. In iniquitati
bus matris mee vel mater mea ꝑ hy
mnū cōmittit⁹. Vnde: Regna
ut mare ab alā vsq; ad mare.
Filij hoīm. Ra. In figura ist⁹
glutinādo. Ezechiel cuiꝰ interpre
tatur fortitudo dei. vel iperiū vl
fit⁹ hoīs ob id cōmonitione fra
gilitatis hūane nc obtinuisse cō
dicio hac nō magna et mōstrū.
Ad ripā. Ra. Deꝰ me
diat ꝓfunditatē trāire nō pote
rat sicut ea q̄ ripis⁹ transgitur.
Torētio. Ra. Torens
ille qui per aquarū abūdātia for
tur nocē torrentis et sulcipit pla

† vbi positiones textus egrediebatur. sunt in singulis
† ꝙ in numero ꝓ[illegible] vel in quibus
pōt trāsiri. Ad ripā. Ra. Deꝰ me
diat ꝓfunditatē trāire nō pote
rat sicut ea q̄ ripis⁹ transgitur.
Torētio. Ra. Torens
ille qui per aquarū abūdātia for
tur nocē torrentis et sulcipit pla
† ꝙ in numero ꝓ[illegible] vel in quibus
rētis ligna mīta nimis ꝑ utraq;
† torens ꝓpositus † baptismi gra. cumulatio nomi
nis † † de homine in quib⁹ cōsistit.
pte et ait ad me: Aq̄ste ille q̄ egre

Occidens

gūt ad tumulos fabuli oīcralis:
et descēdūt ad plana deserti: trā

† arabie. i. mare mortuum quo ostat⁹ ingressi ꝓcedit. et
mare salsedo. q̄ ingressi aliqui ꝑit. vnde
būt mare et erūbūt: et sanabūtur
aq̄. Et ois ala uīēs q̄ serpit quo
cūq; venerit tonēs: viuet: et erūt
pisces multi satis postq̄ venerint
illuc aque iste. Et sanabunt et vi

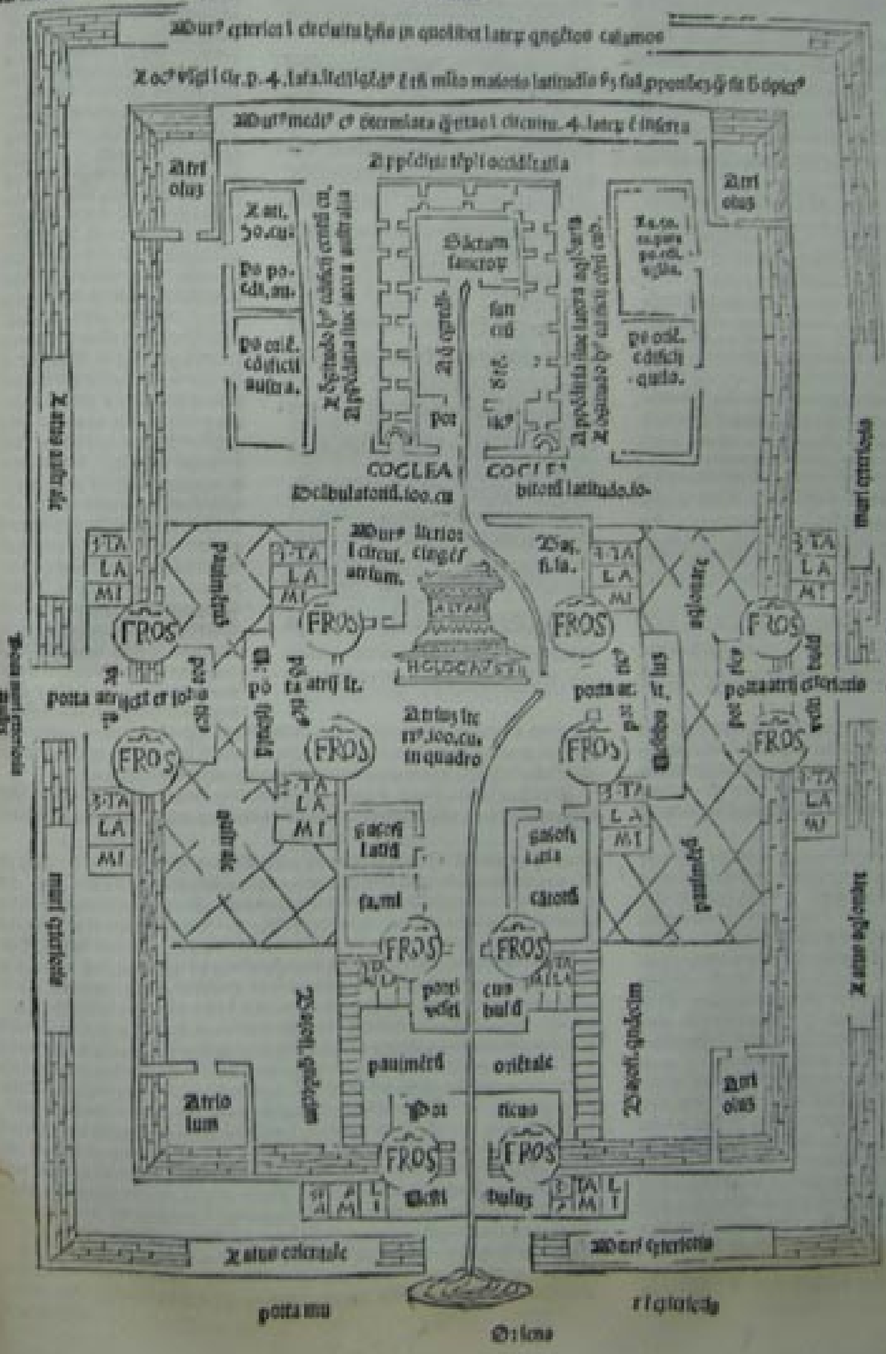
Mur⁹ exterior l circuitu hꝫs in quolibet latere cubitos centum
Mur⁹ medi⁹ cū circumlata ꝗtuor l circuitu. 4. latere l ingressu
Atrium oriale
Atrium occidentale
Atrium
Atrium
Atrium

Plurime ꝓle vt. Ra. Vos pñtes ad dom̃ gr̃ie vlo tabdie trasit pen̄ eccl̃i
¶ euāgelia tm. vt ꝑ mittuālie cop rbera rdpeuit. Ait aūt: Que de alantiū scri
ptis natuie cū alr pñtā genera que ola capta sūt ab apl̃is dñi nobiscū ⁊ igno
bilis pauper ⁊ mutus ⁊ omne genꝰ pmissū de mari hui⁹ locuti erāt ad salutē.

In Talmud Da. Pdicabit. Hagdi. c. Dabꝝ tapidū ⁊ mictꝰ ea ad
ꝛpigla petꝛe. Dic̃ tm̃ illud:
Dom̃ ēt tui. ꝛꝛ. alr nr̄ationes
fuer ad nihil ēt vtile. Ut i ꝓpo
situ fragꝰ carnē ⁊ vescꝰ ꝙ ꝛ
vebo pōt natꝝ filr obpetia de
monstrat. Omne signū po
ꝓꝛie. Dep dias signoꝝ fructꝰ
pmū nouū signū vitꝝ. Sapientia.
De qua pdicat. Et signū vite ēt
bis qui ap. c. Pamittuā.
Ex. fructꝰ eoꝝ. In renouatione
sue pmittas dare vt. l. ois cre
dentū fructꝰ pmittit illustr filr
gnāt modus singulis apostolis
deputatus. Et folia eoꝝ.
Rabus⁹. ⁊ ꝛꝛ. Allegoꝝ ciuit ad
sanctas: vt ꝑ ostendat fructꝰ
vbertꝰ manꝝ ad celestia pertin
ere. Dñs tulꝝ de. Dicꝝ
ꝛoꝛꝛ⁹. Dep acta ꝛ tu tenꝝ q
dñi mandata ⁊ seruāte ꝛmone
ꝛ mandata. Que ꝛꝛte ad salutē.
Quare dñi mihi pollicionꝝ
lꝛꝛ ⁊ fanctaꝝ vtꝝ ēt fm tante
mat̃itudinē ⁊c. Posa.c.f.
equi. Exeā fpata tene. lcꝝ fm
mat̃itudinē salūace arrtitio di
uidētia. Sed ferte que dñs pāre
ꝓlitt. Ipe quoq; totius dulcedo
terre ad̃ portam ciui sepultꝰ ne
terrā optimā filr cingēte vidēret
filr ad exemplū arbozis fructifꝛis
accepit. Inter descriptionē ter
re ꝓ. tribuū totius filr mēt: ⁊ q
mīc ꝑ quodlibet sūt imperat̃ hoc
loco ꝑ tribꝰ ꝛtte terra diuidit: hic ipaꝝ ordī delegat.

In numeroꝝ quoq; libro ola
terra ꝓmissionis ⁊ ꝛmore plagaꝝ
suaꝝ ſmonē otinūr.

Dic ēt adr nr̄a ⁊ꝛre. c2.
Raba. Septētrionalis plaga ſci
pit a mari magno ⁊ ꝑ vīl ethā
lon vsq; ꝛtpatat ⁊ cumbula me
dietꝰ ꝙ ꝓsūtuꝝ. l. vent ad ſ
dada vsq; ad ſ̃ latere declinato.
Intelligꝰ ēt ipendēt notā
ema hūdꝝ ꝛtuationem. l. dñi fue
mathꝝ fruct⁹ eoꝝ ta. apertum.
nobis pauꝝ bꝛeuiq; foderū ꝓdepos abrahā ysaac ⁊ iacob dongeq; circuitu
pmiꝛ⁹ ad mōtes labarim: qui positi filr iter damasci. ⁊. sanguīe colliti: ꝓximus
emath. i. vīnā. Silr enīm ꝑ mercatū ꝛcitatis mala imīnētiaꝝ ⁊ latere ocultaꝝ
mon. Dic ꝓſt sanguīnē ⁊ cīuitū vīr sanguīnarie antiqū ventuꝝ ad cōfinia
emat. circuitꝰ ⁊ pacuꝝ ad mōtes. Dc qꝰ ēt: ad̃bito l circuitu ēt q locus ō

Nicolaus

a Ostēdꝝ venerit ⁊c.] Illud enīm ne dicīt mendacio q ala nullū ſbi vtuit: vt
dicītur ſi. methusaꝛ ꝛp. sed ꝑ aquas illas ibi debellātes dulcedinē illud mare. ⁊
vtuit ibi pisces l magna multitudīe. Et sic ꝑs ista vsq; ibi: a Ab engaddi ⁊c.]
duo sūt loca hui⁹ ꝙ pīcatoꝝ fecunditē ꝛhetia sua. b In lit. aut̃ ēt⁹. vbi arcētur
clīa. c Et ita pa. vbi aquæ egredīuntur de ripis ſbi ꝑ modū stagni. d Non
sana a salubꝛia. ⁊ salubꝛ cl. e Quia ſ salinas dabunt̃ ꝑ dīmīdio cibꝝ ⁊ pul
mētꝝ. f Per lit. mālce ad fol. fructꝰ sufficienter manꝝo ad cīlā. extra patent. Et sic
ꝓpheta silr dia ad ꝓpositū ben ꝛpōit ⁊ edificiū ꝓtinētia. g Dic dicit ꝓphe. Ez
pon⁹ ꝓpositū ⁊ctr. ca. Ubi ꝓpheta silr descripto terre diuisiōe. ⁊ descripē ꝙdā ſci
tectꝰ ꝛpositū. hic ꝛpositura ꝛtentē ad descriptā dictā diuisionē pn̄ ꝛhoaīā.
Et ꝓmo ꝓmittꝰ hui⁹ terre terminū. Secūdo modꝰ diuidēdi: ibi: Et diuidet. Pdica
tꝰ ꝛtra fm ꝛmonē tertios hui⁹ terre. Et ꝓmo describit terminꝰ aglonaris. Scdo
terminꝰ ꝛtralis. ibi: Ꝓmo plaga orientalis tertio australis. ibi: Plaga aūt au
stralis. Ipse ostēdendo dicit: Et plaga maris. Circa ꝓtes ſtas ꝛmonē ꝑdeꝛādi q
ciuitatē hic nolat. ⁊ loca nō nūq; aūgāt finēs terminoꝝ: sed sūt ꝓpinquissima ſ
ducēt q̄ villa vernaclīa ⁊ terminꝰ australis ſ̃ partiꝰ. ⁊c q̄ iter ipsaꝝ ⁊ riud
dīmīdīa leuca. Et ꝑs ſ. pauca ⁊ꝛcepit q̄ dicunt̃. b Ex ioseph oꝝ. fu. ꝑs. ⁊
hoc fuit ex ordīatiōe locoꝝ q̄ adoptauit ſ filios manasse ⁊ ephraim filios ioseph
Dicīt. ēt vīt. vt ēlent capita duarū tribuū. ⁊ haberēt posſessiōē ſ terra ꝓmissiōis
sicut alie tribꝰ. i Usq; q̄ ꝛtenat mandi. nec ꝙ modū iurādi. k Et ita pa.

mētā tyron. l. medīā iuxta terminos auran. l. ꝛtra aquilōē vt dicam⁹. Iras vbi habi
tauit ꝙ. pccatū. l. ē ꝛtra mari vsq; ad terminos damasci. In quo ⁊ pacꝰ hactꝛe
fidalcer ⁊ ꝛtrarie ecclīastici sanguinis tumē ecctate ꝓpetꝛi. Et adiūgit ciuitas ꝑ
ſicutissīa vocatio ꝛtuāctū pīcatoꝝ vt gaudīret ad aīā fontis eterni. ⁊ ꝛ
ne quēdam ꝓfitus apprehenderet terminum veritatis.

De ista

vr. q̄s ꝑs de abrahā Beñ. cxvii. Per mendacīū iurauꝝ dicīt ibi ⁊c. l Ꝓ. d
adi. termin⁹ terre ad plagā septētrionalē. i. determinātio lat⁹ aglonar. m Et
erit termin⁹ a mari. l. incipiēs a mari mediterraneo vsq; occidēte vsq; ad mōtē
emon. l. pedēs ⁊ſus ostēdē vsq; ad locū ītū. n Termin⁹ damasci. l. extremus
hui⁹ ciuitat. Emathenitꝝ ⁊ illud atrīū sūt l ꝓmio damasci ⁊ sub eī ꝓtio. Adiūg
cadē terminatiōe accipiunt̃. o Et ab aglone vsq; ad aquilonē. nō tm̃ ꝓpter
hoc ꝓtinētio versus aquilonē ꝛtra tm̃ minus ꝓdictum. sed terminus latꝛis
aquilonaris quod habet duos terminos: vt dictus ēt. ⁊ vterq; nominat hic mar
to. p Ꝓmo plaga orientalis de medio aurā ⁊ de medio damasci. ⁊ sic ista
plaga orientalis a loco in quo terminat̃ septētrionalis dicīt: De medio aurā
⁊ de medio damasci. l. de cōmio virtutiq; quod ēt ibī. q Et de medio galaad
quia latus orientale trahit per cōfinia terre galaad ītum ad terrā aconitidis ma
do ꝓdictū. r Et de medio terre ifrael. l. ꝓmīse ifrael. s Iordanis cōfi
latus orientale. t Ad mare orientale. l. pardeū ad mare mortuū sine salso. q̄
ēt in termino plage orientalis terre ꝓmissionis. u Et termini qui dicīt̃ ter
rena egypti. ij. Paral. vii. x Usq; ad mare magnum. latus cui subiacet terra
ꝓmissionis incipit a ciuitate ethamar. ⁊ pdit vsq; ad torrentes egypti. ⁊ ad ma
re mediterraneum terminat. y Et plaga maris. l. occidentalis. nam mare
dicitur̃ claudit totū latus occidētale terre ꝓmissionis. ⁊ dicīt mare magnū ꝛ
spectu maris mortui. q̄s ē q̄si la⁹. ⁊ q̄ cōtēgit eoꝝ ⁊ l sinus occidētalis ꝙ habet
tabellio. z Donec ve. c. illa omathꝫ alia a ꝛpdicta q̄ ligat ē a mari mediterra
neo. illa ꝛo ligata mare. aliter enīm non terminaret latus occidentale filr terre.

Et ꝓdicte

amissio: ⁊ tñ ēt hec ola patīcia fregerim⁹ ventum⁹ ꝑ virtutē ad emath. l.
domini veritatē qui victus ꝓcurꝰ⁹ eterna nobis ꝓmia reponuit.

Hec nota. Descripta sancte terre C. XLVIII.
c ꝓssessione singulārū tribuū a plaga orientali vsq; ad plaga occidē
tis. l. marie ꝓssessio ostenditur. Et primū finis accipit ab aglone

iuxta vīā ethalon pgēti⁹ emath atrīū enō terminus damasci ad aglonē iuxta emath. Incipit aūt primū trib⁹ dan. Secūda aser. Tertia neptal. Quarta manasse. Quinta ephraim. Sexta ruben. Septima iudeboc a finibꝫ ꝑ et ꝙlet septemtrionari⁹. Octāe ꝓmitte sacerdotꝰ ⁊ leuitarū: ⁊ sanctuariꝰ dñi l medio: ſmcētiq; sanctꝰ. Nono quoq; ſpla ꝛdiuīdē per singula latera in quadrū q̄tuor milia et quīgēos bñs calamos. Undecima ꝛdurbana ꝙ sacerdotū ⁊ leuitarū ⁊ ꝓssessio ꝓcipua. Duodecima a ꝑte dextra secundū quēq; trib⁹: a plaga silr orientē vsq; ad plagā occidentē. Quare pena ē dentanitū. Secūda hymeon sua ſpalr bñs ꝓssessionem nec vt pn̄ cū nāa mitra. Tertia ysachar. Quarta zabulon. Quīta gad. postq; ciuitatē terre ꝑ singulas plagas ⁊ nomē ciuitatē ꝙl fronte ꝓmīsīo aurī lamina cōtinetur.

Raba. Mediātē q
.duodecim ciuitatū q̄ li. mīc. tribui leuitice dant̃ ad habitādū cū suis sub urbanis. Dic nota rediēt: ⁊ ciuitates fugitiuorum q̄rū mox trāo seqda nez beloc. l. ⁊ ramoth et gaulon i quab⁹ tribub⁹ ⁊ ꝛmīdia tribu ⁊ mox ci tra seqdam cadēs. l. ⁊ sichem ⁊ cariatharbe. Nō enī i descriptiōe mystica ⁊ habitatiōe sanctoꝝ et ꝑuersatione ꝓfecta opus erat fugitiuoꝝ describi auditui: quib⁹ ifrael indiguit. adhuc pole⁹ terra ⁊ per multos labores atq; pericula ad hāc ciuitat̃ festinus ventre in si-

Nicolaus

a Et dī. Dic ꝛsr describ̃ mod⁹ diuidēdi terrā data mō terminatā. ⁊
ꝓmo q̄rit ad ꝛtrarios. secūdo q̄rit ad itrarios. in ꝓcipio se. ca. Circa
ca primū dī: Et diuidet terrā istā vobis. sequit: b Et adiuuīe q accēſ
rint ad vos. de gētilitate cōuersis ad iudaismū. c Qui ge. ſ. inc. vr.
post suā cōuersionē. ⁊ sic ad eos ptinet hereditas patrū. d Et erūt vo.
ficut idi. inter filios ifrael habēdo hereditatē ꝛ. q̄si. e In tri. adr q̄dā
fuerit adiuncta. l. q̄dā trib⁹ ꝑtrie gētīl ad iudaismū dabit illi ꝓssessionē
l sorte sua: vt sic nutriat cum in cultu vnius veri. sīt adūnata cum
ad cultum pignum.

C. XLVIII.
f Hec nota. Hic describit̃ terre diuisio q̄rū ad ītrarios. Et dīuī
c dit ⁊ trce pīncip. q ꝓmo describunt̃ sortes ꝛpōit tribuū. Scdo sortes
sacerdotū leuitaq; ciuitat̃ ⁊ ꝓdiuīsibꝫ: Et sup terminū iuda. ter
tio describit̃ sortes q̄rte tribubus: Et religio tribuū. Circa ꝓmū scdm
q̄ sic. ā. dicīt ē. sortes tribuū. incipit a termio occīdtali tocī⁹ terre. ⁊ termi
nauit ad mare mediterraneū q̄ ē termin⁹ occīdtalis. Inter illos autem
duos terminos accipit̃ longitudo totius tocī⁹ terre: ⁊ latitudo ab aquilone
vsq; austrū. postilla. Et ꝓma sors ꝛtipitio a gre aglonari ē ipsi⁹ dan. Se
cūda aser. tertia neptalim. q̄rta manasse. quīta ephraim. sexta ruben. septi
ma iude. Hm modū sup̄ figurati. xlv. ca. ⁊ ē q̄s dī: g Ab hinc⁹ aglonis.
scipitio latitudīis sortiū. b Iuxta vīā ethalon pgētiⁿ emath ꝛ. ibi: ꝛ
ciuitatem ⁊ l ētio aglonari tot⁹ terre: vt ꝑs ex ꝓdict. i Et erit ci. p. ꝛ. l
.l. sors dan fm sua l̃gitudīnē ꝓtendī ter ocīdtalē terminū tocī⁹ terre et
mare mediterraneū q̄s ē termin⁹ occīdtalis terre. k Et a ter. dan. l. hui⁹
terminū dan. l. ab ocīdtali termio terre. m Usq; ad p.
mariū. l. vsq; ad occīdtale cl⁹ terminū ꝓtendī l̃gitudo sortis aser. ⁊ sic

cuius sanctis loquitur. adueniat seq⁹ ⁊ peregrinus. Et. D. dabit eum ſpa
tis antiquis cedar. m. in. f. s. m.

Et ſuper terminum. 2. Post ſpetos tribuum terminos ab oriente
vsq; ad occidentem ostenditur ꝓmitte.

Lectudo. Cōſi multi pfectꝰ virtutē ſpificat̃ mor tocalogo. vt
ſtitudo ⁊ ꝛgitudīe sīnti figūle
f ꝛtrium. † ab oriente vsq; ad mare
pte a plaga orientali vsq; ad pla
gā maris. Et erit ſanctuariū i medio
eī⁹ ꝓmittētiq; sepabitis dñio.
† † quod ad ꝛmissi ſtitudo ordinat mōte mīmus
ſedum pollicitatur † adiunctum.
Lōgitudo † ligit ignoꝝ milib⁹:
f ꝛpositus comprehendens cum omnibus fanctis
qui ſ latitudo longitudo. l. ꝛpositus.
⁊ lātudo decē milib⁹. Hec aūt
erūt ꝓmitte ſanctuarij sacerdotuꝫ.
Ad aquilonē lōgitudinis. xxv.
† occidentem.
milia. ⁊ ad mare latitudinis dece
cē milia. Sīt ad orientē latitudīs
.x. milia. Et ad meridiē lōgitudi
† templum tenent
nis. xxv. milia. Et erit ſanctuariū
f ꝓmissionis sacerdotibus † ibi † non vulgo
dñi i medio eī⁹: Sacerdotib⁹ ian
† non patim † ab non alius
† ſ ita habet † dicit de eis bellum ofto † adiectio
ctuariū erit de⁹ filiꝰ † sadoch: q
obligat ita dicit. non erit ꝓpter ea dies ſanctificationis eoꝝ
ſlocierūt cerimōias meas: ⁊ nō
in. ne. ſ. ce. quo ordine adiectum mutat ꝛtp. dat. dabit
erraverūt cū errarent filij ifrl: ſicē
alium mutat ſ. ex.
erauerūt ⁊ leuite. Et erūt eis pri
† filius Ezechiel sacerdotalis
mitie de ꝓmitijs terre ſanctū ſancto

† ꝛt habeant locum ꝛtrarii sacerdotibus mīmitti. i.
rū: iuxta terminū leuitaꝝ. Sz ⁊
† mīmitti non ꝛpōit ꝓpositum ꝓmitte. hoc ꝛpōit
leuitis similit̃ iuxta fines sacerdo
tū. xxv. milia lōgitudīs: ⁊ latitu
dis decē milia. Oīs lōgitudo vi
gīti ⁊ quīq; miliū: ⁊ latitudo decē

de ista

exponat̃ ista de alio sensu. a Ethā. ter. in. Hic ꝛsr describit̃ ꝓmos
pondus. ⁊ dividit ⁊ ꝓmet pres fm ꝛmone ꝓmissi ⁊ ꝓmittit ꝓpositum.
Notādū ad⁹ q̄ ꝓdicat hoc q̄. d. extra filr. xlv. ca. ⁊ ꝛposita figura ꝓmitte
ꝓ magna pte ca. q. ꝓmit. b De tribu ꝓmon ꝓmittēs. Dicīt aūt ꝓmitti
mat cog ſpecialiū dī: Et sup ꝓmittī tuba. l. sui sonit⁹. c Ab. p. a. e. l.
.l. a mīno ostēdit vsq; ad occīdtalē. nō tñ tot⁹ terre. sed ꝓmissi. l.
sacerdotū ⁊ leuitarū ⁊ ciuitat̃. p Erūt. ſ. qui tribui ē tribū. q Quare ſ. a
ponentib⁹ ꝓmis. r Vigīti quīq; cl.] Ecce cui ꝓmissi ꝓtendī ꝛtra ca
dēt ꝓcul q̄rtus eglaris cui⁹ ꝓtio lat⁹ ē. xxv. milia calamog. s Si
cut su. p. ꝛ. sic ꝓmissi ꝓtinēt̃ ꝓpōit ab oriēte. ⁊ terminat̃ ꝛ occīdtē
fm l̃gitudīnē sui. ra. ⁊ ita tres ab hinc vsit. Si ꝓ hoc ꝓtia q̄ sortes tri
buū ꝓpōit a termio occīdtali tocī⁹ terre. vl ita occīdtalē terminū sortiunt̃.
Dic ve tres ꝓmissi ꝓtinēt̃ ꝓpōit ꝓpositum ꝓmitte. vt ꝓdict⁹ ē. occī
dēt. vt ꝑs figura sup̄ ꝓpōit. xlv. ca. Ubi quīter describit̃ portiosi sunt
dotū vsit. ⁊ ē. Li. ucc. ſ. ubi ꝑs ꝓpōit sacerdotū: vt ꝑs ex ꝓdictis.
u Ꝓmittēs. ſc. ꝓpō. ſ. sacerdotū ministris tbi. ꝛ Ab ultimo. xxv.
mi. ſ. calamo ab oriēte ꝛ occīdtē. y Et la ꝛ. mi. ab aglone ꝛ austrū. ſ. Ubi
legit̃ describit̃ ꝛmon lata hui⁹ ꝓmissi sacerdotū vsit. ⁊ Et ad aq. l.
lat⁹ aglonat̃. a Longitudo xxv mi. ꝛ mīmitti ubi ꝓpōit ꝓmittē
⁊ tñ ē latꝰ meridionalis q̄rte oppositus filr occīdtali ꝙ ē ꝓpositus ꝓmitte
ꝛ ab occīdtale q̄rte vsq; mare. ⁊ tñ. ꝛ. mīmitti ꝛtinens. ⁊ filr occīdtalis
mīmitti ꝛ oppositus latitudīni hui⁹ ꝓmissi. ⁊ sic ꝑs ista vsq; ibi: a
S. l. sc. a. a. sacerdotes ministrātes. l. hoc sanctuariū erūt. hūdī ⁊ mundi ꝑ
dolentes. c Sed ⁊ le. xl. Dic cū hūdī. ꝓ l ꝛmo ꝓpōit ꝓmittē ꝓ
ard. ⁊ filius eī⁹ olim l̃gitudīnē ⁊ latitudīs ꝓmissi tam dñi ꝓ ꝓ

Ezechielis

Nicolaus

Ad introitum et locum omnia laudat parabolica.

Erunt ads. Vbi ipacta per circuitū ambiunt muros ciuitatis vt sint vtrobiq; ea que reliqua sunt mundana. Et quo ostendatur nullus de his spacijs vsibus esse nisi ea que religue

Nicolaus

Completa expositione visionis imaginarie, pertinebat ad interpretandum quid per dictam visionem imaginariam designetur.

Nam hic est intellectus principalis prophetie sicut ostensum fuit supra in principio capituli quadragesimi. Sciddum igitur q circa hoc varie dixerunt doctores hebrei similiter & latini. Quidam

Nicolaum

Incipit prologꝰ sci Hieronymi in Danielem prophetam.

Danielē pphetā interpretes septuagita interpretes duū saluatoris ecclie nō legūt: vtētes theodotionis editiōe: et hoc cur acciderit nescio. Siue. n. q: sermō chaldaicꝰ erat q̄busdā ꝓprietatibus ā nro eloquio distare pat. nōluerūt. lxx. interpretes cūctē ligāe lineas i trāslatiōe seruare. siue sub nocte eoꝝ: ab alio nescio quo nō satis chaldeā linguā sciēte decepti: et recto iudicio repudiatꝰ sit. Sciēdū q̄ppe danielē marie et ezechiā. hebraicis gdē litteris: sz chaldaico sermone conscriptos: et vnām. hieremie picopen. iob quoq; etiā arabica ligua plurimā hꝫ cognatiē. Q̄q; et ego adolescētul⁹ p̄ q̄ntiliāi et tullij lectoēz ac flōrez ei⁹ rethoricos cū mē in ligue huī⁹ pistrinū reduxisse m: et misto sudore multoq; tpe vix ecclesiasten anhēlāta stridētiaq; ebraicorū aures. et q̄si p cryptā ambulās. rārū deliq; lūmē aspicere ipi q̄ nō ūsime i dānielē: et tāto tedio ꝛ

Nicolaus de lyra

Incipit apostilla in prologū Beati Hieronymi presbiteri in librum Danielis prophete. Danielē pphetā in rta septuagita interpretes duū saluatoris ecclie nō legūt: vtētes theodotionis editiōe: et hoc cur acciderit nescio. Sciendū q: hermō chaldaice ēt q̄busdā ꝓprietatibus ā nro eloquio distare pat. nōluerūt. lxx. interpretes cūctē ligāe lineas i trāslatiōe seruare. siue sub noīe eoꝝ: ab alio nescio quo nō satis chaldeā linguā sciēte decepti sint. Q̄ chaldaicꝰ erat. et hebraicis litteris scriptꝰ. et hebraicis gdē litteris: sz chaldaico sermone conscriptos: et vnām hieremie picopen. iob quoq; arabica ligua plurimā hꝫ cognatiē. Q̄q; et ego adolescētul⁹ p̄ q̄ntiliāi et tullij lectoēz ac flōrez ei⁹ rethoricos cū mē in ligue huī⁹ pistrinū reduxisse m: et misto sudore multoq; tpe vix ecclesiasten anhēlāta stridētiaq; ebraicorū aures. et q̄si p cryptā ambulās. rārū deliq; lūmē aspicere ipi q̄ nō ūsime i dānielē: et tāto tedio ꝛ

Nicolaus de lyra

fect⁹ sus. vt despātōe subita dēs laboē veterē voluerit ꝓtēnere. Dū ego adhortante me quodā hebreo: et illō mihi sua ligua crebrius in gērente. Labo: vicit ois im probus q̄ mihi videbar sciolus iter hebreos: cepi rursū discipul⁹ cē chaldaicus. Et vt veꝝ fatear. vsq; i plenē die magis possiz sermonē chaldaicū legere et itelligē q̄s sonare. Hec igitur refero vt difficultatē vobis dāicis oīa dare q̄ apō hebreos nec sōsāne bēt hīstoriā nec hymnū triū puerōꝝ: nēc belis draconisq; fabulas ḡ nos q: i toto orbe dispersūt. ūcru aīpositō calcq; iugulāte sb iccimā ſ: ne videremur apud ipe ritos magnā ptē voluminis detrūcasse. Audiui ego ḡndā dē ꝓceptorib⁹ iudeoꝝ cū sulāne dericdēt historiā et a greco nescio quo eā dicēt cēpsictā: illō opponere qō origēi aphricanus oppolsuit. ethymologiaſ has apo thoy chy noychyse et apo toy pynoi pyrse i. alēticō syndāil et ab iliice fecēis de greco sermōe descēdere. Cūꝫ rei intelligētiā nos nris hānc pōl sumus dare: vt sb ī grā dicam⁹ de arbore ilice dixisse cū ilicō per cās: et a lēticō in lēntē te ꝛminu

Nicolaus de lyra

panā. et Rumē dēligaq; apud. sippū cepistem. i. cū certū parū intelligere. sū ille q̄ augustā p cepū ad dēligā venit iumēta incipit vū videre. o Imperat. cepistem. i Nouissime. post multos labores. v In dānielē. dīgz istoꝝ dānielis qui trāsferre voluit. ⁊ sim mā sign ficatiōem mg pingit neuma ſ. vel ſq; q̄si dicat me ipsū: In dānielē. cuī trāsferendi in hy danielē. vsq; ipingere actuū ē. ⁊ Et libro ipso affe. sus. i. affectus

y Vt despande sabina. q̄ in trāslatione eius me inuit. s Dñm vt. la. qui sathanicā in adīū sūdo lingua chaldaica. o Jngerere. i. trudere vel suggerere. b Labor ipsorum ois vincit. simul scribit i. pāphilo. ipse vō nō ḡbum ipsorum⁹ q̄ pscutus. ⁊ b vitio nō accepit Hūg⁹ in pāphilo posset poni. p ipsorum⁹. c Ex sonare. i. debito sono. pferre. d Sulan ne hystoriā. Dan. xiij. a. e Nec belis draconisq; fabulas. dān. vlē. f Dru. i. debilis assyrios. per q̄s p ca q̄ scribebāt. tāq; fugitiuos ostendant impugnāda. vide ſ i epla ad desiderū. vbi agit de simili

Bel. 1-5

Epist. 8-6

co ⁊ obelo. g Subiacim⁹. Lin sine optu positū⁹. h De scriptoribus. Ad magistri q̄ dicebant scriptores. ac doctissimi tāq; scripta custodiebāt. talio vs est. Audiui quendā de scriptoribꝰ hebreoꝝ. cū sulāne dericdēt historiā et a greco nescio q̄ cā dicere. et sciā illis opponē. ab Origene. ḡs aphricanꝰ oppolsit. ethymologiaſ has apo thoy chynoy dysis apo thoy pynoy pyrse ab greco sermōe descēdere. De greco ergo ydio ſ. solēt ꝙ scribi me ad plia nō ire omittas: ſ ita dēnt syllabicari sic ꝓcepsū. i. cepū talio ē: Audiui quēdā magistꝝ indeoꝝ dericdē sulane hystoriā. et a q̄dā greco dicēte et scīā. et ad ꝓbādū illud opponebat ethymologias illud q̄s aphricanꝰ disputās cū Origē. illi oppolsit. Ethymologias ā ḡbo ponūt. et sumunt de. xiij. dañ. descēdere de greco. et p ſ aīgustā ab alīq; greco et cōpositā. et tales ethymologie nulli habēt ꝓnotiam. q̄ hebraico. Est ade ethymologia ergō vnī⁹ vocabuli p aliud vocabulū. vnā siue plura. magī nota. vel magī nota. in cadē lingua vel. i. diuersis sm rem ꝓferat. ⁊ ita ſ silitudinē. vt deꝰ dño eterna vitā fata. lapis ledis pedi. pes pedis⁹ egre. ⁊ vt ab vno greco q̄s ē vox latine. ⁊ logos q̄s ēt sermo rōnis verilogiū. et ethymologiādo vocabuli veri⁹ ipsius Origenis. loquimur. q̄ itaq; vt. apotu chymu ichysis. apo tu pynu pyrse. i. alētico fundamento ⁊ ab iliice fecerio. Schinos ē grece significat lēticū. dicitq; tinus: Pinus ēo ilicē. pino fico: greca ē ethymologicatio. ⁊ sonat ergō nos a cymbidere. ⁊ a pino secare. vñ Dañ. xiij. Postq̄ ait sonū rūdere: Sub chino. q̄s nomē arboris apud grecos scīssionē notat. sic aliquo p sōd signficare. vt dicat: Sedet te. Jtē exponit. Sub chino. i. sub ilice. ⁊ dicit q̄ forte hebraice nomē huī⁹ arboris talēne sonat. ⁊ sit allusio ībi ad nomē ꝓcīdendi subdit: Sedet te. Jtē exponit. Sub ꝓne. i. sub lētico. Est ade lēticus arbor bdellio. c⁹ fructus latine dicit⁹ ⁊ mastix vocit⁹. ⁊ vñ a lēta scīssio. vñ et fiat allusio ībi ad nomē arboris subdit: Et secet te mediū. Jta ade exponit. Et ecce angel⁹ dei recludebat gladiū suū. ⁊ de vocabulo gladij ꝓcīdat. ⁊ ad. Et am sui recludebant gladiū suū. ⁊ de vocabulo ꝓcīdendi. Et

Cōtra te nullū poterit ei⁹ de ꝛpō scripturis vt ibi. Mīa ipsa
f nentant adue⁹ⁿ regem p̄ eodem. ꝛ ideo cōtrarie ꝛ manifeste rīg-
Quo ꝛ ꝓphetes⁹ vniuersa videt ꝛ dispota ꝛ mirabilia magnē ꝛ po
tentē deum⁹ figuraliter ipse ille ꝛ alia loca⁹ Deo ꝛ ꝓpheta ꝛ nō intima
mundo. Hāc ꝓpter calūniā vt q̄ milenarios nolūt assūpto futura pēr

Cap. I.

a Anō tērio regni
ioachin regis iude
venit nabuchodo-

Daniel nō mi. lr. h
ꝛpheta⁹ sui Ꝓdonis q
gis legit scilla. q̄ pōt ad
ubal. ꝓ⁹ ierusalem sanctā ꝛ q̄s olim habitatores fuerūt
ꝛ ꝓ⁹ nobis. ꝓpheta⁹ adhuc in ebreo ꝛ
ꝓ⁹ ꝓphetā apocalipsim ipse ꝛ ꝓphetā ꝛ magis⁹ appellat. ꝛ
merito⁹ ꝛ in ebreo ꝓphetā ponit. Ipse q̄dē ꝛ ꝛex⁹ pueros de tribu iuda fuisse ꝛ
ultima vsq̄ babylōna. Daniel⁹ aūt ꝛ ꝛex⁹ pueros de tribu iuda fuisse ꝛ
ta ꝛ fuit. Ihoi aūt. Ihō q̄dē vē. ꝓpter abachuc nō ille q̄ fuit ꝛ. ꝛ. ꝓphe
ta ꝛ fuit. Ihoi aūt. Ihō q̄dē vē. ꝓpter abachuc nō ille q̄ fuit ꝛ. ꝛ. ꝓphe
ta ꝛ fuit. Ihoi aūt. Ihō q̄dē vē. ꝓpter abachuc nō ille q̄ fuit ꝛ. ꝛ. ꝓphe

Q̄dā daniēl⁹ mīlitēr tripli⁹ porphyr⁹ nolēs eū ab illo cui⁹ imitat
ꝓtus ꝛ nolēs ab ebreis⁹ ꝛ a nobis q̄ ꝓpe antichristi epiphanes ꝛ iudea fuit.
ꝛ ꝛ volūtas nostra ꝛ ꝓphetā nam alle⁹ ꝛ q̄s vsq̄ ad antiochū dicerit vē
rā ebreoꝝ ecclā q̄d vera opinat⁹ fuerit mīrari alle. q̄ futura nesciunt. Ds
mūdo⁹ ꝛ appollinaris ꝛ methodius iudaīce ꝛ ebreoꝝ ꝛ respōderūt.
In anno tēo regni ioadym q̄ ꝛ eliachim q̄ regnauit ꝛ iudea ꝛ hierūm
mensi⁹ ei. Cui succēdit ioachin filī⁹ ei⁹ cognomēto iechonias q̄ tēo mēse
regni sui capt⁹ ē a duce⁹ nabuchodonosor⁹ ꝛ duc⁹ babylonē aut succes⁹
ꝛ ei⁹ patru⁹ ei⁹ fidechias filī⁹ iosie. cui⁹ ano. xi. regni ē hierūm ꝛ iuduā ꝛ
Post ste ioachim pī q̄ fratrē ꝓ chim. ꝛ filī⁹ ꝓ chin. Ihō i machee. vbi mi
n⁹ eligit vna grām. vbi fidēlia tota⁹ alicas lacrie defīcīt. Ioachim filio
iosie⁹ ꝛ tertia lectio⁹ a ioachin filio ioachim⁹ q̄s ꝛ ꝛ ꝛ

Tūc rex. B. dixit ydolis suis et magnitudinib⁹ istis fieri cupiditatē vellet
qui eius vt p̄ legimus genitrix. ⁊ q̄ ipe dixerit nō temere. ⁊ videt mul-
gentilitas. qua regina dixit p̄cipiū. ¶ Diuersis gentib⁹ placitus nec tot
ut nimis. nimis longum ab eis posse imperare.

Tyrones ⁊ magnos. ¶ In sophistas ⁊ philosophos sui hic philosophi
q̄ sapientiā reprehendit
qui greci poetizantes ⁊ f
doctrinam ignoto deuo

Nicolaus

¶ Et dixit daniel ad
malthasar. ut q̄s eni⁹ non
potest ydolorū a maiori
dñi ipotentē a minori q
erat. dixit⁹ ad malthasar
dñi sui sapientes ydoli.
b Tenta non obstante
stropho nec dicit⁹. nec
mihi placuit gaudeat pe
nitus nec nimis longum
ve o facti posset ⁊ hui⁹
perpetuus nimis deuot
ita q̄ posset verisimi appa
rere. c Et post nostri
legumina ⁊c. Ita nihil
fuerit prohibita tabulis
me ab legitur. sed leuit
nec parentis tradidit⁹
nec libris sedat. obtinto
de ratione. ⁊ ō poterunt
vel tabulis. aliqua fa
stitione pel. propter hoc di
cit apius ad Ro. xiii.
Qui infirm⁹ est olus mā
ducet. ⁊ non legit diē de
infirmitate conflictu. de
infirmitate ydolis illog
q nimirū putant comedē
dendo idolatrica. vt vidit
patet. sequit: d Post
dies alit eorum apparue
runt vultus eor melio
res. ⁊ magis pinguis ca
ruel. ⁊ dr vitulus
ron. ⁊ magis carnal.

f Pro olꝰ pueris erat
vel⁹ aut per olus regio.

Hoc alit facti est diuina virtute propter sinceā deuotionē. g Petro
mal alat. relabat etiam ⁊c. occulta pectorū. p se ⁊ familia sua. h ne ab
alijs polluent ⁊ punirē. h Puerin. Hec est lectio pars principal hui⁹
ca. in q̄ nobis mystice⁹ ydolōr ad fidē ⁊ vitā est. Hic ostē ponit
exordiū fidei collata daniel ⁊ socio⁹ ei⁹. Et primo q̄ntū ad intelligentiā
dei fidei habitā. 2° q̄ntū ad eloquentiā seu eruditionē. ibi: Cōpletis. Pri
ma adhuc in duas. q̄ primo ostēdit fidei collata oībꝰ generaliter. 2° daniel spā
liter. ibi: Daniel⁹ ait. Dicit igit primo sic: Puerin bis. i. daniel et socii
fidei. i Dedit deus illas ⁊c. Et hoc ps q̄ nō fuit habuit illas p hēa
ni inscriptionē ⁊ doctrinā. ostēdit p diuinā inflationē ⁊ dicit: k Sed
tū quo ad humanitā. l Et ydolothitū q̄d mactatū. m In oī li⁹.
ydolo. l. n Et sapiā. videlā vel exponēdā. o Daniel. Hic ostēdit
ostēdit q̄d collatū sit daniel in fidē. ⁊ p̄ q̄s dicit: D daniel ait vedete stup
pic deus. p Intelligentiā eius visionū. i. occultoꝝ q̄ntū ad ea q̄ in vi
gilia videt sicut balthasar vidit manū scribentē. q̄s daniel intellexit. vt
p̄d. v. ca. p hoc erit intelligit cognitio illoꝝ q̄ videnē auertio sensib⁹: vt ibi
rapiū ⁊ ostēdit⁹ quasi notitiā habuit daniel. q Et sōnioꝝ. q̄n
pe ostēsa magna ⁊ lapide ipsum stroke. ii. ca. Et somniū eius de arbore
magna ⁊ vigili ibi p̄cipite ei incidi. iii. ca. vtrū adit talia intelligibilia oc
culta⁹ facit collata ipsi daniel⁹ p aliquē babilē. sibi tū fuisse dicit dubitā. ⁊ vi
dit aliq⁹ ficiat nō erit dubiū. q̄ talia data sint ⁊ alij⁹ fuit babitual⁹ ca
dē. hinc videt de ista intelligentia occultoꝝ. q̄ fuit data spāliter ipsi daniel. q̄
virtū rodē mō dē hic dat⁹ a deo nō ei q̄ vnū fuit datū generaliter tribus.
mind spāliter vni. ibi. Et. ii. dicit⁹ dicit pbe q̄ in alia nō ibi nisi rfa. po
tissimū inuēt eliminare passiū q̄ patiencia. pbe dicte fuit in pic sensitiuat
pars ⁊ velle ibi aut⁹ q̄ videt. ⁊ sic nō dicere⁹ aliqs pbā q̄s dormit: ⁊
videt q̄ talia intelligentia sit habit⁹. Et primū rōiaꝝ daniel ppositū sibi
Alii vero intellectus q̄ nō ē p aliqs fuit habitualē ipositū inditū. pbe
p quandā illuminatiē. ad modū patiencie tribuntio q̄ pnant ex dicto
Dñe ex mēte⁹ pulso ei habet⁹ ait inclt ⁊c. ei qualitas de difficili mo
dato. Ad 3 etiā dicit⁹ dicā. ibi. Rex. in. de beneo q nō potuit dare rōiā
regi nisi pri⁹ vocato pueꝝ. ⁊ ei canem pulices fact⁹ est ꝑba ostēdē sap ei⁹.

re qua vēgi hodie chaldei philosophantur.
Fuit aūt. Ostendā ⁊ in sequētibus quō vēgi ad finē annū cyri regis
ei⁹ ad ipositū tertio āno etiā⁹ ⁊ pmo darii fratis regis.

C II.

I N anno. ¶ Postq̄ tres āno⁹ pueri ignoti fuer in ydolatria regis Nabu
chodo āno hoc idōneū nāc vī. hoc ita solute babuit. Decollatio an
nus hic vt⁹ quo omnib⁹
barbario q̄ntum ydola
uit affectuosa superbia

De ira

q̄ p melodiā vitat⁹ lau
dio quā psalm⁹ cantat
excitata est mens bilis
ad deuotionē: ⁊ sic mēs
ea⁹ fuit disposita ad rep
piendā visionē illustrati
onē. Cōsideranda q̄ ira
mē. pbenciā nō se bonā
tus sm ista opinionē. et
tū q̄ a graui data fuerat ē
q̄ a mirabiliꝰ: de q̄ ira
ri est q̄ nō dicit alteratā
mentē in tpō boletis vt
tinā affligēdā ad agēdā
mirabilia ad pena bolan
a tali q̄ a aliqo vt pbā
p ō pars solutio ad argu
mēta q̄ fiēt. p alia opinī
one. Si q̄s obtulit tres
alia opinionē pōt de fa
cili solue⁹ istas auctorita
ductaq̄s duo reginē ⁊
cognitōe actuali. Lumē
intellect⁹ agētis ⁊ spēs
rei cognoscibilis facit⁹ ps
in cognitōe nāli intellect
in q̄ requirit lumē intellec
t⁹ agētis: ⁊ spēs abstrac
ta a fantasmatib⁹. Do
tatē igit dici q̄ lumē pō
phetici ⁊ aliqd pmanēs
p modū habit⁹ ouēti ri
a deo. Ad 3 tū q̄ ydola
p hoc lumē actuali aliq
gd supernaturale cogno
scat: regnū cum ipso ydō
acceptio p aliquā vīo
nē imaginariā ⁊ se vīa alio vel etiā aliq⁹ alio mō: sicut ē in cognitōe pphe
tica sine tali vīone imaginariā q̄q̄ tāc tal⁹ spēs intelligibilis sit imediate a deo
in intellectu pphe. ⁊ q̄ntū ad 5 dicit Dñs. q⁹ spēs. pphe aliq⁹ deest p
phet⁹: nō ip̄ hēr talē spēm: ⁊ oportet q⁹ de nouo fiat. ¶ pphetice actus: t p
b ps illud de helisco. r Cōpleꝰ. b ostēdit sapia collata daniel⁹ ⁊ socio⁹
ei⁹ q̄ntū ad cōplimētū ⁊ eloquētiā eī vt: Cōpleꝰ itaq̄s dies⁹. ⁊c. tria. Primo
a Post hō vt. rex vt Israelu. i. ydoli suo. f. vt ipi ꝑuerē. vñ sequ post
ea: t Cū ergo eis lo. fu. rex. ⁊ tando. l vltimo q̄ntū⁹ sapia eoꝝ. v Nō
fuit inuēti ta. de vni. puer⁹ is. f. q edocti fuerāt ei⁹ sequ: r Et ol vēā
sapie respectu diuinoꝝ. y Et intellect⁹. respectū hui⁹ nouꝝ. vel alie: Inuēte
ciuis vt q̄ntū ad apphensionē bonā. Sapie: q̄ntū ad iudiciū certū ⁊ Ob
scisci. est ab eis rex iur. in eis occupiā. Hic accipit numer⁹ determinat⁹ p
Idēterminato. i. multo plꝰ. a Sup ēctos ariolos. Itti sūt q̄ vaticināt
de occultis p sacrificia in arte idoloꝝ imolata. b Et magos. Itti sunt
astrologi q̄ p stellā aūdo iudicāt de futuris ⁊ occultis. vñ ⁊ illi q vīsa stella
venerāt adorare ꝑm. dicti sūt magi: vt hī 2d ath. ii. c Qui erāt i vni.
reg. ei⁹. q: tales artes diuinādi tāc vigebāt i chaldea. d Fuit aūt Dñe
l vīsa pe⁹ qua ponunt ādā sequētia ad sapiaꝝ collatā daniel⁹ q̄ sic ho
nor ⁊ gla ipi⁹ danielis i regno chaldeoꝝ ⁊ pūr. vñ vī Sap. viii. Pro
pter hāc. i. sapiaꝝ habebo claritatē ad turbas⁹ honest⁹ ap̄ senioꝝ. inue
nio ⁊ acut⁹ iuenīar i iudicio⁹ i ꝑspā poētici nāmirabil⁹ ero⁹ ⁊ facies fu
ciēt mirabūt me. Hec aūt ola fuerāt i daniele pp sapiaꝝ a deo sibi colla
ta. ⁊ p̄ q̄s oī⁹. Fuit aūt daniel⁹ i honore. f. ⁊ gla i chaldea: multa ⁊ pūr
vt patebit ex libri pcedē a tpe nabucho. magnifico⁹ ad tpa cyri q̄ destru
xit regnū chaldeoꝝ. ꝑpter q̄ segt e Usq̄ ad an. p. cr. regis. Et hoc ps
deseri illoꝝ q̄ exponūt literā istā de tpe vite danielis sic exponētes. Fuit
aūt daniel⁹ usq̄ ad annū pmū cyri. i. tantū vixit ⁊ nō plus: q⁹ decima vi
sio daniel facta ē sibi tertio āno cyri. vt hī. i. r. ca. Et q̄ ps q̄ termin⁹ vite
f Danielis nō pōt accipi pmo āno cyri. iō exponē vt primo. C II.
i N āno aūt secūdo. Hic ponit secūda pars principalis hui⁹ libri in
qua intendit auctor ostēdere potentiā regni christi per comparati
onem ad regnū mundi vel diaboli. ⁊ hoc p decē visiones hic ⁊ sequē
tes. ⁊ dividit in duas partes: q̄ primo ponunt q̄nq̄ visiones ad pmū aduen
tum christi principaliter ptinētes. Secūdo alie q̄nq̄ ptinēte ad secundū
aduentū christi: ibi tas in istis q̄ in illis fiat aliq⁹ mētio de vltimo. secūda
incipit. ca. vij. Anno primo balthasar. primo diuidit in q̄nq̄ partes sin
q̄nq̄ visiones. Prima visio est de lapide abciso sine manibus statuam
grandem

abra ⁊ reliqa ⁊ mansit⁹ nō tm laud⁹ ⁊ chaldeis. Hui⁹ loquēdi pot⁹ an
num secundū egrediat⁹ captiuitatis nabuchodonosor vidit mirabile som
nium ⁊ fugit ab eo.

Dixit. B. Vidit rex impius somniū vt daniele interfecante gloriet
tur deus ⁊ capiat deo structeo inde hanc ⁊ latā. Hic ⁊ pharaonis q̄
mercedis⁹ ioseph ⁊ da
nud significat⁹ q̄ inter
pretatione eius⁹ ꝑcipiat.
Ethnicis. ¶ Secundo
ad ⁊ primo cōmagos
p malitiosos accipit.

Ad hoc q̄ ut singu
lis philosophantur.

¶ Chaldei. Chaldei
philosophi chaldee: imi
mathematici. f. q⁹ hic

Nicolaus

grandē statuam in qua
figurata ē christi perfec
tio quā ꝑfectus candidat
de angelo filio dei af
similato in forma dei⁹
deuc in q̄ figurata est
natiuitas christi in vltis
penalitatis dei. ēdentia.
Tenta de vigili. ⁊c. cla
mātē scīone arbeit⁹ ⁊ q̄
figurata est ꝑdicatio xpi. vicia redemētis. Quarta de manu scribēte ⁊ pa
riete terminatiōne regni balthasar: in q̄ figurata est passio xpi regnū diabo
li exterminātis. ⁊ cyrographū deorū cruci affigēdo. Quinta de tuchi
one vanitatis in laeū ⁊ liberatōe eius⁹ p angelū in q̄ figurata est reclusio
dñi christi infernū spoliātis. Partes patebūt in. v. capīs p ordinē sequē
tibus. Circa primū aduertendū q⁹ efficacius ꝑncipalis huius visionis est
spūs sāc. Cā ipar attendit⁹ eius⁹ subiecta ⁊ subiecta ei⁹. Cā finalis: vt vel
poētica pandereꝰ: ⁊ daniel exaltar⁹ ⁊ rex superbus humiliaret. Cā autem
mālis est permixta hui⁹ visionis: q̄ ostēdit discursum mundi p ꝑsuos regna
ꝑncipalia sibi succedētia: vsq̄ ad tpa xpi ela regna durrena sint finaliter.
Causa adē formalis est diuisio hui⁹. ca. Notandū q⁹ in q̄libet visione po
nunt hc quatuor: causē vt posite sint in ittaq; q̄libet vīo est q̄si spā
lis tractatus. q̄ circa cām formalē huius ca. obstāt ꝑmo regulatio sōni.
in grisolvēsio. ibi: Precipit q̄ rex. 3° restauratio mysterii. ibi: Tūc daniel.
4° magnificatio dei. ibi: Tūc rex nabuchodonosor. Circa ꝑmū ꝑsidera an
dū q⁹ fuit iste nabuchodonosor: q̄ est dē hic: In anno secūdo regni nabu
chodonosor. iō dicūt alīq⁹ q⁹ fuit nabuchodonosor: iunior⁹ filꝰ magni na
buchodonosor: ⁊ q̄ regnauit aū fratē suum etilmerodach imediate post
patrē. ⁊ hoc ex ordinatōe ꝑui. ꝑpter malitiā euilmerodach q̄ erat ꝑnoge
nitus. Magnꝰ aūt⁹ nabuchodonosor: tū regnauerat p. xvii. annos. legit⁹ eū
daniel de iudea in babyloniē fuit ductus: ⁊ iterū p tres annos fuit daniel
nutritus ⁊ edoct⁹ ante q̄ ei ꝑsentaret. vt visum est ca. ꝑc. Cū ē in hoc ca. dē
catur q⁹ daniel vt alijs sapiēter exposuit somniū nabuchodonosor. ⁊ cuz
dicat⁹ q⁹ hoc somniū vīm sexāgo anno regni sui. iō videt⁹ q⁹ nō potest
intelligi de magno nabuchodonosor: ꝑpter q̄s dicit⁹ aliū fuisse nabucho
nosor filiū ꝑdicti. q nabuchodonosor sexāgesimo regnauit post patrē. ⁊ sexāgo
anno regni eius⁹ facta fuit ista q̄ hic narrant. Sed hebraei ⁊ verosus hystori
ographus chaldeoꝝ quib⁹ magis credendū est: dicūt euilmerodach imedi
ate regnasse post patrē: ⁊ hoc est q̄d dicit quodā gloss⁹ q̄ sic incipit: Iō filꝰ
q̄ hī. i. sup ꝑcipiā. v. ca. Hoc etiā videt ꝑ dictū Hieron. xxvii. vbi ponit
verbū nōs loquētes sic: Dedi regi babylonis⁹ terras istas. sequit: Et ser
uiēt ei ⁊ filio eius⁹ ⁊ filio filij eius⁹ usq̄ non ponunt ꝑa. Certū est autem ꝑ
ostēsū q⁹ euilmerodach fuit filꝰ nabuchodonosor magni: ⁊ balthasar erat filꝰ
filij. f. euilmerodach: ⁊ nō vī q⁹ fuerit ibi alꝰ inter medios q̄ vocat⁹ fuerit
nabuchodonosor. Hystoriographi tū aliq̄ ponūt duos filios inter euil
merodach ⁊ balthasar. f. regnasse ⁊ laborasse dicūt⁹ q⁹ anteq̄ hieremie
videt discordare ⁊ annales hebreoꝝ ꝑfecte dicī q⁹ illi duo fuerūt idē in numero
ēt euilmerodach ⁊ balthasar: q̄ vterq; eoꝝ fuit binomi⁹: ita q⁹ euilmero
dach alio nōie dictus est regnasse ⁊ balthasar labecardach. Hīc exponitur il
lud q⁹ dicūt q⁹ iste nabuchodonosor de q̄ hic agit fuit filius magni nabu
chodonosor ⁊ regnauit post mortē eius⁹: includit dilationē q̄ fm eos tota
vīsio q̄ ponit se. ca. exponit de magno nabuchodonosor. q̄ versus ē. I. amē
tā ⁊ cuctos ab holo⁹. vñ. annis. ⁊ ibi ēt q⁹ daniel fuit familiaris ei ⁊ col
lega ⁊ famelissim⁹ in reseādo occulta ⁊ secreta diuīa. In hoc aūt ca. dī q⁹
ꝑ exposītōes hui⁹ q̄nti daniel fuit ꝑmo cognit⁹ et tāc sapiēs ⁊ a rege ꝑmo
ꝑnot⁹. ⁊ socii ei⁹ ad sui ꝑsonā. q̄ illud facta nō potuit ēt post mortem
magni nabuchodonosor. Et iō vicendā q⁹ iste nabucho. q hic sōnū vidit
fuit magnꝰ nabuchodonosor. ⁊ q⁹ dē hic: In āno regni nabucho. scīo. nō ac
cipit āno
scīo regni sui simpliciter q̄s fact⁹ fuit rex chaldeoꝝ: q̄ accipit ann⁹
scīdus regni sui postq̄ fact⁹ est monarchaq; multa regna acquisiit ⁊ po
tissime vnū ānū fabricādo egyptioꝝ. vñ ⁊ iosephꝰ dicit de magno nabu
chodo. i. libro antiq⁹ ad iudaice. Post vnū annū egyptiace captiuitat⁹ vi
dit nabucho. somniū. Hoc etiā apparet ex ꝑ visionē illā vbi significat⁹ est
ꝑ caput aureū ex quo designat regnū eius⁹ ꝑmus ⁊ter ꝑ quē regna mūdi.
Hoc etiā ipē q̄s dē hic: In āno scīdo regni. i. monarchie. a Nabu
chodonosor vidit somnium. Ipātis enī dei pudentia ⁊ circa ꝑsonā magnos
indignātē ab eis deposita respublica. ⁊ ꝑ ē aliqua ostēdē eius magi. q⁹ aliqs

mēt⁹ ⁊ regis ⁊ principū eius gloria ⁊ ita facile. Dī ⁊ in mētibus ostē
pus ostēsus nō tm mētibus ⁊ in bodyl⁹ vīsibus ꝑsonis inhonestatus.
Et malefici. f. Qui victimas vitant ⁊ fulgurita et ligni cauitatem
corpora mentiuntur.

Respondet⁹ rex. Deuotis betentur⁹ ad hanc vīo ad vīsionē sequ
dā ⁊ ꝑ hoc ostēdit⁹ q⁹ ꝑ
cos rex Dñi somniū ⁊ mēte cō
fulus ignoto q̄d videret⁹. Rūdet
rūt⁹ chaldei regi syriacē. Rex
i sempiternū vive. Dic somniū
seruis tuis: ⁊ interpretationē eius
dicabimus. Et respondit rex ⁊
dixit chaldeis: Sermo recessit
a me. Nisi idicāueritis mihi somi
nū ⁊ cōtexerit⁹ eius⁹ pdictis vōs
dat⁹ ⁊ domus vestre⁹ publicabunt⁹.

De ira

ghuliēs: sicut ꝑhendit
fumus futura⁹ ⁊ abolitus
fuit ille ei⁹ vīsio exposita
p ioseph: sic ostēsio nāta
dodonosor ꝑ daniele.
b Et ostēsio est ipsa
tio. ⁊ intellecta vīsione.
c Et somniū fuit ab eo.
cessio enim cessāt ex
motione humorum: pro
pter hoc enim pueri ⁊ multum senes sunt impotentes ad ꝑ. philosophan
in libro de memoria ⁊ remi. terror adē facit magnā humor⁹ cōmotionē. et
ō cessant sensi oblitione⁹. Hoc etiā facit⁹ est ex materia ordinatōe. vt ex
cessione hui⁹ oblitionis vocatꝰ daniel ad dei gloriā ⁊ ꝑfi. Similiter re
linatōe ꝑ ipsum daniele subtilitationē. sicut ꝑcipit. Leuit. ca. d Pro
cepit adē. Hec est secūda pars in qua declarat⁹ ingenio vēi. ⁊ dividit in
duas. q⁹ ꝑmo ꝑcipiens vocatꝰ ꝑ interrogant. ibi: Qui ēt respōdit. Circa
ca ꝑmū aduertendū q⁹ holos amiq⁹ multū intendunt augurijs somniorū
sicut patet de ꝑbis aoc: Beli. xi. ⁊ de ministris ei⁹ incantat⁹ ēt ydolo
Beli. xi. ca. ¶ Ide tāc rege. iii. ca. ꝑpter q̄d fuit sollicit⁹ de ingluie Deus
sm q̄d vī b: Precepit adē rex vt vocarēt⁹ aruspices ⁊ magos ⁊ malefi
simalos etiā⁹. c Et magi. q⁹ archanis scientiarū ꝑfect⁹ vt ibi. Et ca.
vii. f Et malefici. q̄ auertūt spūlus hominū ꝑ aliq̄s factiones ꝑtili
circa eos. ⁊ hic auertio spūlus aliq̄ occulta eis revelant⁹ a demonib⁹ sicut
de illis q̄ dormiūt in sardeo insula. vt dicit expositor. thomas sup ꝑtil
physicoꝝ. ca. de spe. chaldei adē ꝑ ydola attiend⁹ adhuc vīsibile. vñ spe ex
chie rex babylonie q̄ ēt im chaldea misit ifas ⁊ magnos ecclie ad inqrē
dūs de illa solita retractione q̄ facta est spe sno. vt habet. iii. Reg. xx. ca.
g Et idcirco regi Dñs sua ꝑ artes suas fallaces. Sed q̄rit⁹ q⁹ non
fuit vocat⁹ daniel ⁊ socii eius. q. ii. dicit⁹ ēt q⁹ erāt sapientes arioli et
magi. Dicendū q⁹ hoc fuit ex timiditate: q⁹ ēt essent indoct⁹ dolebāt babylo
nij q⁹ magis appreciarent a rege. Stat ex cupiditate: q⁹ capitonē ēt ere
dendū deus ⁊ honorē phēticū patet ex regio ꝑmissione ad eos facta. i. ii.
somniū. ⁊ ex interpretatione⁹ possent dicere. Et ⁊ fuissent insidi sapientes
ariolis ⁊ magis in verbis sapie ⁊ intellectus q̄s ꝑ bant fūt a rege vt mōstē
ēt ca. Nō erat adhuc daniel cognitus q̄ntū ad deum. ꝑphetā ⁊ intelligē
tiā visionū: de quo erat b ꝑdito. ⁊ ideo alij q⁹ ēt erāt famosi in arte diuinādi.
erāt magis vocati. b Qui ēt respōdit. Hic ponitur de somnio inter
rogant. ⁊ ponit⁹ hic triplex interrogatio. Prima est ēt simplici⁹ denūciatio.
Secūda ēt forti cōminatōe ⁊ ꝑmi. ꝑmittendo. ibi: Et respōdēs rex dixit
chaldeis. Tertia ēt fatui ipositōe ⁊ inſpositōe. ibi: Audit rex ⁊ ait: Et dulci
bet interrogādi addit⁹ sua ratio. Ipse ꝑmo vī sic: Sui ēt veritatem detegit
eoꝝ rege q̄si parati ad rūdendū. i Et dixit ad eos rex: Dñi sōnū ⁊ mē
te ꝑturbat⁹ ignoro q̄d videri. Et terror ex eni visione vīsibiliter ostēsa fit sū
ꝑturb. ⁊ sic nō remāsit mēcoia visionis vīsibilis ⁊ ille q̄ p q̄ imagines vīsibi
ales remanāt⁹ mēcoia recordabat⁹ ēt in ꝑfectionē aliq̄s ꝑtingit. ēt ⁊ aut
hō dānis q̄ aliq̄s recolit⁹ ēt se comedisse opīla cibaria ⁊ aliq̄ scīo. vī vi
disse pulchra spectacula: ⁊ tñ nescit determinate dicē. k Rūderūt chal
dei. Itti erāt ꝑcipales liter ydoloꝝ: q⁹ vidētes eoꝝ erat aliq̄ mō ꝑ vīas
rōnis. f. ꝑfabrationē astroꝝ: aliter aūt vidētes erāt ꝑ vīā illusionis ⁊
vtili ēt. ⁊ ideo ꝑcipiāt liter eōs rūderūt. l Regi syriace. B addit: q⁹
ab isto loco chaldaice vel syriace q̄s ē idē idioma ꝑtū ad ebraeoꝝ vulgā
re alīq̄ mō ꝑlecedit. liber iste script⁹ ē vsq̄ ad octauū ca. chaldaice. hebrai
cis tū ifis q̄ nō distinguīt a chaldeis ⁊ sonoris tñ in caractere. vt dē. Sic
ro. I. plogo sup libris Reg. m Rex i sempiternū vive. B dicit ad capti
dū ei⁹ potiorē. ⁊ q⁹ crederāt holos vīrtuosos posse vti ibi ⁊ ꝑcerni ad
vitā dei⁹ eternā. vt hī. ii. Machab. xi. vbi dī de ꝑde⁹ q̄ hic ire deos trāt
tare. ⁊ filī seba antiochi adolescēte loquentis de ancilla ꝑ hoc mortuo.
n Dic somniū tuis⁹ ⁊c. ¶ Rōnabiliter rūdetur ꝑ arte nō pōt alīs ēt
interpari. Dicit ēt ꝑhe li⁹ hic sonū ⁊ vigil. Hic ē articulus inde⁹ finis
rū q̄ illudimo vīsus ꝑdere fuit. ⁊ ꝑter adimuler ēt pare. ⁊ ēt ꝑ ēt
ore ad ꝑfectē cētia⁹ pallionē ⁊ sollicitudinē sentiēt. ⁊ mortu ēt ⁊ ꝑ
plexiēt. ela ēt ibi antedicta fiāt. vt ipse dicit magn⁹ Alber⁹. Tūc ait
interpretis sōnū suppone⁹ sōnū fuisse. o Et dixit rex. Hic ponit⁹ 6ta
interrogatio. ⁊ fit ēt attendēte ponēte ꝑmū. ⁊ hoc ēt q⁹ dī b: p vīsū
cauerūtis mihi somniū. potuit. f. ⁊ postea recuri ei⁹. a Dicite vos
. i. mentimini r Et dom⁹ vestra. i. possessiones ⁊ bona. s ꝑdita
ponit⁹.

eorum non habeat filium.

Sapientes interficie. Querunt deboi cur daniel & tres pueri ad ingressū tante ad regē cū alijs sapientibus: & cum eis iubent perire. & sic soluta est ira regis dona magna & filiorū honorē promeruit ne noluerit ipe dignitate & diuitias vsurpare ambire. Aut forte chaldei inuidebāt ei pīcie ergo & gloriē ingrē

si fuit soluta est ira regis dona magna & filiorū honorē promeruit ne noluerit ipe dignitate & diuitias vsurpare ambire. Aut forte chaldei inuidebāt ei pīcie ergo & gloriē ingrē

Nicolaus

daniel. Silio vel daniel regie applicabant. Et ꝙ quā pars ifra. a Re

Si aūt somniū & cōiecturā eius narrauerit & pnia & dōa & bo noē multū accipietis a me. Sō nium igitur & interpretationē ei indicate mihi. Rīdeūt scō

Si aūt somniū & cōiecturā eius narrauerit & pnia & dōa & bo noē multū accipietis a me. Sō nium igitur & interpretationē ei

& dixerūt: Rex somniū dicat ser uis suis: & interpretationē eius in dicabimus. Rīdit rex & ait: Cer

& dixerūt: Rex somniū dicat ser uis suis: & interpretationē eius in dicabimus. Rīdit rex & ait: Cer

tē sāo q: tēp⁹ rēdimitis: sciēte & p me recesserit sermo. Si ergō

tē sāo q: tēp⁹ rēdimitis: sciēte & p me recesserit sermo. Si ergō

somniū nō indicaueritis mihi: una est de vobis sentētia. qō iterpē tātes quoq; fallacē: & deceptōe

somniū nō indicaueritis mihi: una est de vobis sentētia. qō iterpē tātes quoq; fallacē: & deceptōe

plenā cōposueritis. vt loquami ni mihi donec tēpus pertrāseat.

plenā cōposueritis. vt loquami ni mihi donec tēpus pertrāseat.

Somniū itaq; dicite mihi: vt sciā & interpretationē eius verax lo quamini. Rīdeūtes ergo chal dei cōīā regē dixerunt: Hōn est

Somniū itaq; dicite mihi: vt sciā & interpretationē eius verax lo quamini. Rīdeūtes ergo chal dei cōīā regē dixerunt: Hōn est

homo sup terrā qui sermōnē tu

homo sup terrā qui sermōnē tu

um rex possit iplere: sed & neq; re gū glōsus magnus & potens & hūi hūiusmōi scisitat ab ōmni ario lo & mago & caldeo. Sermō cui quē tu rex ḡris ḡuis ē. nēc repie tur ḡlōsus q indicet illū in ꝓspectu regis. & ceteris dīs quoꝝ nō est

um rex possit iplere: sed & neq; re gū glōsus magnus & potens & hūi hūiusmōi scisitat ab ōmni ario lo & mago & caldeo. Sermō cui quē tu rex ḡris ḡuis ē. nēc repie tur ḡlōsus q indicet illū in ꝓspectu regis. & ceteris dīs quoꝝ nō est

conuersatio eius hoibus. ¶ Quo

conuersatio eius hoibus. ¶ Quo

audito rex i furorē i ira magna & pēpit vt pirēt omnes sapiētes babylōis. Et egrēssa sentētia sa

audito rex i furorē i ira magna & pēpit vt pirēt omnes sapiētes babylōis. Et egrēssa sentētia sa

piētes interfaciebant. Quercba turq; dāniel & socij ei⁹ vt pirēr.

piētes interfaciebant. Quercba turq; dāniel & socij ei⁹ vt pirēr.

Tūc dāniel requiuit de lege atq; sniia ab ariocb principe militie re gis q egressus fuerat ad iterficiē dos sapiētes babylonis. Et itēr

Tūc dāniel requiuit de lege atq; sniia ab ariocb principe militie re gis q egressus fuerat ad iterficiē dos sapiētes babylonis. Et itēr

rogauit cū q a rege potestatē ac ceperat: quā ob causaz tā crude

rogauit cū q a rege potestatē ac ceperat: quā ob causaz tā crude

lis sniа a facie regis esset egressa. Tūc ergo rē idicasset ariocb da nicli: daniel ingressus rogauit re gem vt tēpus daret sibi ad solu tionē indicādam regi. Et ingrēſ

lis sniа a facie regis esset egressa. Tūc ergo rē idicasset ariocb da nicli: daniel ingressus rogauit re gem vt tēpus daret sibi ad solu tionē indicādam regi. Et ingrēſ

Tūc tempus dāret. Non vt fugaretur mentis oculta per quemqm sed vt dominus occultoꝝ obtineret. ā hoc sibi in precō adiungit ne vi deatur poslumere de priuilegio sui mōris quecum ēt communē vtiq; non fiat communis oratio.

Tunc daniel ꝛc. Dominum regis inuocat filio sōntofilmo & formidi & interpationē ei⁹ dei re uelatōe cognoscit qō de monco ignorabāt: sapiē

De lyra

Tunc daniel ꝛc. Dominum regis inuocat filio sōntofilmo & formidi & interpationē ei⁹ dei re uelatōe cognoscit qō de monco ignorabāt: sapiē

tāte subtiatibus ēt hoc fa fluio. Sed queri hoc qua re tam dura sententiam dedit rex cōtra sapientes babylonie? Dicendū q vacātes phīe cōtraria futuroꝝ & filiam hanc, bant a rege vicia & vitā tumor sumpē magnos. vt. 6. ēt habitū de daniē le & sociis eius. similiter & Beth. cl. vii. dicit q ia cordotes egypti non fue runt cōpositi vendere te ram eoꝝ sicut alij tpe fa mis: quia ipsi recipiebāt victū et homes regis. et ipsi primo vacauerūt phy losophie. vt habet. i. me taphysice. igit aī rex ba bylonis multa expendē rat p sustentatione sapiē tum: fuit nimis trat? ēt non respondēt fm ei⁹ voluntatez. & ex tali ira dedit sententiā tā duram & irrevocabilē. ¶ Tūc daniel. Hic ponit tēpus huius ca. vbi ponit tur relatio mysterii: et diuidit in duas. qz primo ponit reuelatio facta da nieli. Secūdo interpreta tio facta regi. ibi: Post hec daniel ingressus. Circa primū dicitur sic: Tūc daniel requisiuit de lege atq; sniia. Que ratio enim regis fuerat sibi celata ab alijs ex iniusta & crudelitate. vt dictum est. ō. & ideo ignorabat causam sententie regis. sequit: a Et interrogā uit cum qui a rege potestatē acceperat: exequendi sententiā regis de inter fectione sapientū. Cetera patent. b Cum ergo. Hec ēt secunda pars vbi daniel petit dilationē ad soluendā questionē regis. & per hoc euasit sententie regis de sapientū interfectione dilata est. & patet littera. c Et ingressus est. Hic daniel recurrit ad mentis deuotionē vt possit scire som nium regis & eius interpretationē. vnde patet q hic non quesuit tempus ad soluendā confidens de proprio ingenio: nec per viam superstitionis: si cut auguratores & diuinatores quod ēt illicitū & lege diuina prohibitus. sed confidens de adiutorio diuino. & hoc est quod dicit: Et ingressus est domū suam: vt sic sequestratus ab exteriori tumultu melius vacaret ora tioni & contēplationi. d Annuncq; & misericordiā. i. iudicium enim sic fa cios in orando. quia oratio multorum & maxime bonorum ēt multum exaudibilis. e Super sacramento celi. id est secreto sacro: quia sic ēt mentio de regno christi per lapidem abscisum de monte sine manibus. vt videbitur. f Et non perirent daniel & socij eius cum ceteris sapien tibus. id est ipsi & ceteri sapientes in quo apparet oratio eorum charitati va: quia non solum erat pro vita sua conseruanda: sed ētiam pro vita ali orum sapientum qui eis inuidebant: vt vidimus ēt. g Tūc daniel. Hic describitur daniclis inspiratio. & hoc ēt quod dicitur: Tunc daniel in re ferum. id est somnium regis occultum & eius interpretatio. h Per visionē nocte revelatū est. a deo. i. nō vt hic. Quo fuerit ista revelatio: vtrū in somno vel in vigilia & probabilius videt q vidit in somno vel in visione. similē vt supra. & sapientes interficiebant. i. de eoꝝ interfectione disponebat: aut non fuerunt interfecti. vt habet. i. ¶ Benedixit q daniel. q: ēt sen

Tunc tempus dāret. Non vt fugaretur mentis oculta per quemqm sed vt dominus occultoꝝ obtineret. ā hoc sibi in precō adiungit ne vi deatur poslumere de priuilegio sui mōris quecum ēt communē vtiq; non fiat communis oratio.

Tunc daniel ꝛc. Dominum regis inuocat filio sōntofilmo & formidi & interpationē ei⁹ dei re uelatōe cognoscit qō de monco ignorabāt: sapiē

tentiā regis videret: vel ꝓpter inutilitā: ne forte chaldei iuideret sapiēte coꝝ.

tentiā regis videret: vel ꝓpter inutilitā: ne forte chaldei iuideret sapiēte coꝝ.

Tūc tempus dāret. Non vt fugaretur mentis oculta per quemqm sed vt dominus occultoꝝ obtineret. ā hoc sibi in precō adiungit ne vi deatur poslumere de priuilegio sui mōris quecum ēt communē vtiq; non fiat communis oratio.

Tunc daniel ꝛc. Dominum regis inuocat filio sōntofilmo & formidi & interpationē ei⁹ dei re uelatōe cognoscit qō de monco ignorabāt: sapiē

tāte subtiatibus ēt hoc fa fluio. Sed queri hoc qua re tam dura sententiam dedit rex cōtra sapientes babylonie? Dicendū q vacātes phīe cōtraria futuroꝝ & filiam hanc, bant a rege vicia & vitā tumor sumpē magnos. vt. 6. ēt habitū de daniē le & sociis eius. similiter & Beth. cl. vii. dicit q ia cordotes egypti non fue runt cōpositi vendere te ram eoꝝ sicut alij tpe fa mis: quia ipsi recipiebāt victū et homes regis. et ipsi primo vacauerūt phy losophie. vt habet. i. me taphysice. igit aī rex ba bylonis multa expendē rat. p sustentatione sapiē tum: fuit nimis trat? ēt non respondēt fm ei⁹ voluntatez. & ex tali ira dedit sententiā tā duram & irrevocabilē. ¶ Tūc daniel. Hic ponit tēpus huius ca. vbi ponit tur relatio mysterii: et diuidit in duas. qz primo ponit reuelatio facta da nieli. Secūdo interpreta tio facta regi. ibi: Post hec daniel ingressus. Circa primū dicitur sic: Tūc daniel requisiuit de lege atq; sniia. Que ratio enim regis fuerat sibi celata ab alijs ex iniusta & crudelitate. vt dictum est. ō. & ideo ignorabat causam sententie regis. sequit: a Et interrogā uit cum qui a rege potestatē acceperat: exequendi sententiā regis de inter fectione sapientū. Cetera patent. b Cum ergo. Hec ēt secunda pars vbi daniel petit dilationē ad soluendā questionē regis. & per hoc euasit sententie regis de sapientū interfectione dilata est. & patet littera. c Et ingressus est. Hic daniel recurrit ad mentis deuotionē vt possit scire som nium regis & eius interpretationē. vnde patet q hic non quesuit tempus ad soluendā confidens de proprio ingenio: nec per viam superstitionis: si cut auguratores & diuinatores quod ēt illicitū & lege diuina prohibitus. sed confidens de adiutorio diuino. & hoc est quod dicit: Et ingressus est domū suam: vt sic sequestratus ab exteriori tumultu melius vacaret ora tioni & contēplationi. d Annuncq; & misericordiā. i. iudicium enim sic fa cios in orando. quia oratio multorum & maxime bonorum ēt multum exaudibilis. e Super sacramento celi. id est secreto sacro: quia sic ēt mentio de regno christi per lapidem abscisum de monte sine manibus. vt videbitur. f Et non perirent daniel & socij eius cum ceteris sapien tibus. id est ipsi & ceteri sapientes in quo apparet oratio eorum charitati va: quia non solum erat pro vita sua conseruanda: sed ētiam pro vita ali orum sapientum qui eis inuidebant: vt vidimus ēt. g Tūc daniel. Hic describitur daniclis inspiratio. & hoc ēt quod dicitur: Tunc daniel in re ferum. id est somnium regis occultum & eius interpretatio. h Per visionē nocte revelatū est. a deo. i. nō vt hic. Quo fuerit ista revelatio: vtrū in somno vel in vigilia & probabilius videt q vidit in somno vel in visione. similē vt supra. & sapientes interficiebant. i. de eoꝝ interfectione disponebat: aut non fuerunt interfecti. vt habet. i. ¶ Benedixit q daniel. q: ēt sen

ris deuli sine non poterāt daniel & fuerat cunctis ignoti rerū actio generationibus cognouit deo reuelante mysteriū.

Deum cli ꝛc. Hic cū q nō fecerāt celū & terrā perituri.

Et ipse mutat. Mutationem ē si q̄q; certissime regna regib⁹ & re, gnis regna succedūt, ola fuit dei arbitrio q causas omniū nouit q̄ cōvdit olim malos reges pa mur fuscitat vel punit ant malos & emendēt bonos

Dat sapientiam. Sapiētia & scientiā: scīē tia de terrenis disciplia ordinata mens cognoscit. petuo per disciplinā cont gimur. deinde scimus et post sapimus.

Ipse reuelat. Cui reuelat deus profunda ad mirat & dicit: O altitu do diuitiarum sa. & ſ. d. Ite inhabitāte in se ipū hō scrutat profunda dei & in profundo alic hoc altissimos puteos fodit. & ter ram egerit que adjo opus bibit aquā de vasis suis & de fonte puteoꝝ suoꝝ.

Nouit in tene. Tenebre ignorantia sue stultia atq; doctrina rede cti puerla nō sanctificata ambūlāt & adherēte. Ut te nebre mystica & profunda. Dīs in parabolis: Intel ligit parabolā & tenebro sum sermonē. Et in psal mo. Aquas tenebroꝝ in nubibus aeris &. ſ. in cō. eius. Nubes eni terrena de ferūt & crebris ostendit: q si aqua tenuissimā aerem etheraq; desiderat & nu bes efficit ad omnem vtī tas dei pueniē & p sōn placere ꝓuenit: & ratio re pletus multitudine scien

Dat sapientiam. Sapiētia & scientiā: scīē tia de terrenis disciplia ordinata mens cognoscit. petuo per disciplinā cont gimur. deinde scimus et post sapimus.

Ipse reuelat. Cui reuelat deus profunda ad mirat & dicit: O altitu do diuitiarum sa. & ſ. d. Ite inhabitāte in se ipū hō scrutat profunda dei & in profundo alic hoc altissimos puteos fodit. & ter ram egerit que adjo opus bibit aquā de vasis suis & de fonte puteoꝝ suoꝝ.

Nouit in tene. Tenebre ignorantia sue stultia atq; doctrina rede cti puerla nō sanctificata ambūlāt & adherēte. Ut te nebre mystica & profunda. Dīs in parabolis: Intel ligit parabolā & tenebro sum sermonē. Et in psal mo. Aquas tenebroꝝ in nubibus aeris &. ſ. in cō. eius. Nubes eni terrena de ferūt & crebris ostendit: q si aqua tenuissimā aerem etheraq; desiderat & nu bes efficit ad omnem vtī tas dei pueniē & p sōn placere ꝓuenit: & ratio re pletus multitudine scien

tie habet multas aquas tenebrosas & caligine inuolutas quare scīo mor scn & sui conformes ignorāt: facie ad facie dei loquit de quo: posuit te nebras latibulū suū. Nouerat illud q patriarche sedulāt putent & al

reuelatū est. Et benedixit daniel deū celi & locutus ait: Sit nomē dei benedictū a seculo & vsq; in se culū: quia sapientia & fortitudo eius sūt. & ipse mutat tempora

reuelatū est. Et benedixit daniel deū celi & locutus ait: Sit nomē dei benedictū a seculo & vsq; in se culū: quia sapientia & fortitudo eius sūt. & ipse mutat tempora

& ætates. trāsfert regna atq; cōsti

& ætates. trāsfert regna atq; cōsti

tuit dat sapiētiā sapiētibus: & sci

tuit dat sapiētiā sapiētibus: & sci

entiā intelligentibus disciplinā. Ipse reuelat profunda & abscondi

entiā intelligentibus disciplinā. Ipse reuelat profunda & abscondi

ta: & nouit in tenebris constituta & lux cū eo ē. Tibi dē pfum no

ta: & nouit in tenebris constituta & lux cū eo ē. Tibi dē pfum no

stroꝝ cōfitco: atq; laudo: quia

stroꝝ cōfitco: atq; laudo: quia

sapientiā & fortitudinem dedisti mihi: & nunc ostēdisti mihi que

sapientiā & fortitudinem dedisti mihi: & nunc ostēdisti mihi que

rogauimus te: q: sermōnē regis aperuisti nobis. Post hec dani

rogauimus te: q: sermōnē regis aperuisti nobis. Post hec dani

Nicolaus

q̄ somniū regis vidit somnio suo hoc ēt videt p hoc q̄s vt: Noctē: q̄ tales reuelationes magis nate sunt fieri quietatis sensibus ab exteriorib⁹ tumultibus. vnde vt Job xxxiii. Per somniū in visione nocturna q̄s ir ruit sopor sup homes & dormīt in lectulis: aperit aures virorū & erudiens instruit eos disciplina. a Et benedixit. Hic p̄dicta ponit q̄ruz actio. Ite enī erat mos antiquoꝝ in benedicendo premissa laudatione dei sicut grati. Hoc aūt fecit daniel hic, propter q̄s vt: Et benedixit daniel deum celi id est laudauit. b Et locutus est &c. vsq; in seculū. i. in eternū. q̄ tanpol ecclie pueniēt hoc nomē in veteri testamēto imperat eternitatem cōtēr. c Quia sapiētia. ad disponendū & ordinandū in creaturis. q̄ opus sapientis est ordinare. vt dī. i. metaphy. d Et fortitudo. ad executandum q̄s disposuit: nullus pōt impedire. e Eius sunt. q̄ dispositio & executio effectus in cibus alijs dependēt ab ipsius potest per ipsum impediri. f Ipse mutat tpa. q̄ ipse est primus motor celestiū corpoꝝ: motus scꝛ quit tpus. vt habet nō physicoꝝ. g Et mutat. i. periodos rerū mu tabiliū & corruptibiliū: & maxime hoīm. maior enī fuit periodus vite hu mane ab vltimā q̄ post. vt patet in Gen. h Trāsfert regna. & hoc cō tingit frequēter propter pcā hoīs, sicut patet Deut. xxviii. vbi dī q̄ filii israel acceperāt regnū chananeoꝝ propter pcca eoꝝ. Sic romani acceperāt regnū iudeoꝝ post mortē christi. i Atq; sapientiā. q̄ aliqñ etiaꝫ malos homes in regni eleuat ad punitionē aliquoꝝ peccatoꝝ. sicut patet de ciro q̄ ex ordinatōe dei dicit in ysa. q̄ ēt in regnū ad restitutionē ihrlē. & libera tionē iudeoꝝ. fm q̄ dī. Esa. xlv. Hec dicit ecclia christo meo ciro cuius ap prehēdi dexteram &c. Aliqñ hoc ēt fit ad excreditū & flagellationē sanctoꝝ. ꝛemqñ habemus de attila rege hunnoꝝ qui dicit sancto papa leoni metuē. cū obsideret eius ciuitatē: interrogatus a papa sancto qa ofert: fidit. Ego ū flagellū dei. Cui ille rndit: ego sum lupus q̄ debeo flagellari & porci ci mitate aperiri. k De sapientibus sapientibus. i. nōticias de diuinis. li nguq; mētes elevant ad celestia: ut tales sūt ꝓpe sapientes dicti a sapere. l Et scientiā intelligentibus disciplinā. Cognitiā de humanis. hoīs⁹ bñ morigerat. vel. i. ethicoꝝ vt q̄ politicoꝝ scientia: ēt in artib⁹ auditur politice m Ipse reuelat profunda & abs. dicit. ad q̄ intellectus creatus nō pōt ac tingere ꝓpria virtute. n Et nouit tenebrosa posita. i. peccata quantūcūq; oc

ris deuli sine non poterāt daniel & fuerat cunctis ignoti rerū actio generationibus cognouit deo reuelante mysteriū.

Deum cli ꝛc. Hic cū q nō fecerāt celū & terrā perituri.

Et ipse mutat. Mutationem ē si q̄q; certissime regna regib⁹ & re, gnis regna succedūt, ola fuit dei arbitrio q causas omniū nouit q̄ cōvdit olim malos reges pa mur fuscitat vel punit ant malos & emendēt bonos

Dat sapientiam. Sapiētia & scientiā: scīē tia de terrenis disciplia ordinata mens cognoscit. petuo per disciplinā cont gimur. deinde scimus et post sapimus.

Ipse reuelat. Cui reuelat deus profunda ad mirat & dicit: O altitu do diuitiarum sa. & ſ. d. Ite inhabitāte in se ipū hō scrutat profunda dei & in profundo alic hoc altissimos puteos fodit. & ter ram egerit que adjo opus bibit aquā de vasis suis & de fonte puteoꝝ suoꝝ.

Nouit in tene. Tenebre ignorantia sue stultia atq; doctrina rede cti puerla nō sanctificata ambūlāt & adherēte. Ut te nebre mystica & profunda. Dīs in parabolis: Intel ligit parabolā & tenebro sum sermonē. Et in psal mo. Aquas tenebroꝝ in nubibus aeris &. ſ. in cō. eius. Nubes eni terrena de ferūt & crebris ostendit: q si aqua tenuissimā aerem etheraq; desiderat & nu bes efficit ad omnem vtī tas dei pueniē & p sōn placere ꝓuenit: & ratio re pletus multitudine scien

tie habet multas aquas tenebrosas & caligine inuolutas quare scīo mor scn & sui conformes ignorāt: facie ad facie dei loquit de quo: posuit te nebras latibulū suū. Nouerat illud q patriarche sedulāt putent & al

Nicolaus

q̄ somniū regis vidit somnio suo hoc ēt videt p hoc q̄s vt: Noctē: q̄ tales reuelationes magis nate sunt fieri quietatis sensibus ab exteriorib⁹ tumultibus. vnde vt Job xxxiii. Per somniū in visione nocturna q̄s ir ruit sopor sup homes & dormīt in lectulis: aperit aures virorū & erudiens instruit eos disciplina. a Et benedixit. Hic p̄dicta ponit q̄ruz actio. Ite enī erat mos antiquoꝝ in benedicendo premissa laudatione dei sicut grati. Hoc aūt fecit daniel hic, propter q̄s vt: Et benedixit daniel deum celi id est laudauit. b Et locutus est &c. vsq; in seculū. i. in eternū. q̄ tanpol ecclie pueniēt hoc nomē in veteri testamēto imperat eternitatem cōtēr. c Quia sapiētia. ad disponendū & ordinandū in creaturis. q̄ opus sapientis est ordinare. vt dī. i. metaphy. d Et fortitudo. ad executandum q̄s disposuit: nullus pōt impedire. e Eius sunt. q̄ dispositio & executio effectus in cibus alijs dependēt ab ipsius potest per ipsum impediri. f Ipse mutat tpa. q̄ ipse est primus motor celestiū corpoꝝ: motus scꝛ quit tpus. vt habet nō physicoꝝ. g Et mutat. i. periodos rerū mu tabiliū & corruptibiliū: & maxime hoīm. maior enī fuit periodus vite hu mane ab vltimā q̄ post. vt patet in Gen. h Trāsfert regna. & hoc cō tingit frequēter propter pcā hoīs, sicut patet Deut. xxviii. vbi dī q̄ filii israel acceperāt regnū chananeoꝝ propter pcca eoꝝ. Sic romani acceperāt regnū iudeoꝝ post mortē christi. i Atq; sapientiā. q̄ aliqñ etiaꝫ malos homes in regni eleuat ad punitionē aliquoꝝ peccatoꝝ. sicut patet de ciro q̄ ex ordinatōe dei dicit in ysa. q̄ ēt in regnū ad restitutionē ihrlē. & libera tionē iudeoꝝ. fm q̄ dī. Esa. xlv. Hec dicit ecclia christo meo ciro cuius ap prehēdi dexteram &c. Aliqñ hoc ēt fit ad excreditū & flagellationē sanctoꝝ. ꝛemqñ habemus de attila rege hunnoꝝ qui dicit sanctoꝝ papa leoni metuē. cū obsideret eius ciuitatē: interrogatus a papa sancto qa ofert: fidit. Ego ū flagellū dei. Cui ille rndit: ego sum lupus q̄ debeo flagellari & porci ci mitate aperiri. k De sapientibus sapientibus. i. nōticias de diuinis. li nguq; mētes elevant ad celestia: ut tales sūt ꝓpe sapientes dicti a sapere. l Et scientiā intelligentibus disciplinā. Cognitiā de humanis. hoīs⁹ bñ morigerat. vel. i. ethicoꝝ vt q̄ politicoꝝ scientia: ēt in artib⁹ auditur politice m Ipse reuelat profunda & abs. dicit. ad q̄ intellectus creatus nō pōt ac tingere ꝓpria virtute. n Et nouit tenebrosa posita. i. peccata quantūcūq; oc

ſ sapiēti nocte terrā in profundū patet ac de tierā sedentes vīg ad lumen aquā. Sic ḡ hoc fidelis alta vigilare debet ꝓpter tenebras ignorātie & ad aquā vitā deuiā. ſ. ꝓfitr pueros. Ydiotas quoq; ſ. aīam inexpta ꝓba dauid. ſ. vocē ſui ſ. beluis vīgis, grauē ornāt. Abscondita enī ei ac bemus ſimilitudē obtinet & imaginis nobis ignotis. ne quis idem dauid. 118 quasi ei sup nos lumen vultus tui nō refe.

Sapientes. Imitat hic elementa ꝓ pīcientes ordo. Nec valet ego penes. ꝓ quia erat ipse ꝓpe ꝓ & occidere.

Introduc. Introduxit vitat: q̄ ipse recto ve nere posset ne ī eis regis introduci.

Iuuenem hoies ꝛc. Dei gratia ad huiusmodi diligentiā et sic innotuit dicit: q̄z daniel & vtro ordinem & meritū ofitiū q̄ ēt bona nā tāt sua voluit videri.

De filio trāsmi. Puer q̄ de filio tuo. i. de regali stirpe sit daniel nō facere dubitat in fine contrā bellis fabula.

Putasne vere. Glosat ordinē questionis prius somniū q̄s magi ignorabāt: post interpre tationē somnii querit vt quo videat diligentia, rit credat interpretationi somnii que vanum esse pīt conicturam.

Mysteriū q̄s rex. Aufert regi prauā suspi tionē ne existimet inuenti posse humana solertia quod solū deo hs notum

Sed est deus. Nō diuigilanter rem ab a multoꝝ deoꝝ opinione.

Quae ventura. Aut ergo daniel somniū reuelauit ēt vīg ad finem mationē mihi aut certa veniēcia interpretatio somnii ad finem tendentis quo imago & statua quae videtur conteredā ēt.

De lyra

Quae ventura. Aut ergo daniel somniū reuelauit ēt vīg ad finem mationē mihi aut certa veniēcia interpretatio somnii ad finem tendentis quo imago & statua quae videtur conteredā ēt.

cultus ipse nouit. o Et lux cū eo est. q: ipse est ꝓpie lux. vt dī. i. Joh. i. Deus lux est: & tenebre nō sūt in eo vlle. & hoc ēt intelligendū. fm q̄ mo men lucis essentiā ēt ad significandū manifestationē: q̄ deus ēt lux. vera quē illuminat eōm bona. vt dī Joh. i. p Tibi deus patrū nrōꝝ ꝓfite es. Facit mentionē in clone de abrahā & aliis ꝓbus: q̄ merito eoꝝ multa bona facta sunt filiis ipsi. & reuelationes ꝓphetie. q Atq; tua do. & causam fundit: Quia sapientiā. ad intelligendū. r Et somniū. ad pnunciandū. Deinde misit ꝛc. Dñs inquit: s Quia sermonē re gis. illud quod requirit. t Aperuisti mihi. misericorditer reuelādo. v Post hec daniel. Hic ofte ponit interpratio facta ipsi regi. & diuidit in tres. q: daniel primo rehmit regio indignationē. secūdo enarrat ei ad mi rie attentionē. ibi: Et respondens daniel. Tertio aperit regi visionē. ibi: Domine mīl. Primū facit p hoc q̄s ipse magistrū militie ab execūde sententie regis dicit. & Sapientes babylonie ne pdas. p hoc q̄ parum ēt regi facilē facere dicit: Introduc me in ꝓspectu regis ꝛc. y Tūc ait ēt regi facilē facere dicit: Introduc me in ꝓspectu regis ꝛc. y Tūc ait est regi facilē facere dicit: Introduc me in ꝓspectu regis ꝛc. y Tūc ait ēt

Capitulo. Visa ⁊ de ⁊ oculi ei⁹ vel caput ei⁹ dextus mons ⁊ ⁊ ⁊

Abuchodonosor rex fecit. Hystoria precipue C. III.
n Abuchodono C. III.
Rex nabucho. Nicolaus
Stabit aũt i ꝓspectu statue quã
posuerat nabuchodonosor rex:
Deo damabat valẽter. Tibis
populis: tribꝰbus: t lin/
guis in hora qua audieritis soni
tũ tube t fistule: t cythare: sam/
bũce: t psalterij t symphonie: t
vniuersi gñis musicoꝝ. cadẽtes
adorate statuã auream quã cõ
gõis vt zucnirũt ad dedicatio/
nẽ statue quã erexerat nabucho
donosor rex. Tũc ꝓgregati sũt sa
trape. magistrat": t iudices: du/
ces: t tyranni: t optimates q erãt
in potestatibus constituti: t vni
uersi ꝓncipes regionũ vt conue/
nirẽt ad dedicationẽ statue quã
erexerat nabuchodonosor rex.
Stabit aũt i ꝓspectu statue quã
erexerat nabuchodonosor: rex.
Ad quos dicit populis tribꝰ t lingue.
Quis in hora qua audieritis soni
tum tube t fistule t cythare. sambuce
t psalterij: t symphonie: t oĩs ge
neris musicoꝝ: cadentes om/
nes populi tribꝰ t lingue. adora/
uerũt statuã auream quã cõstitue
rat nabuchodonosor rex. Stã/
tim accesserunt quidam chaldei: t
detulerunt accusationem contra
iudeos. Dicentes regi. O rex in
aeternum vive. Tu rex po
suisti decretum vt omnis homo q
audierit sonitum tube: fistule: t ci/
tharae: sambucae: t psalterij: t sym
phoniae: t vniuersi generis musi
corum: prosternat se t adoret statu
am auream. Siquis autem non
prostratus adoraverit mittatur in
fornacem ignis ardentis. Sunt ergo
viri iudei quos constituisti su
per opera regionis babylonie sidrac:
misac: t abdenago: viri isti pẽ
serunt decretum tuum. deos tu
os non colunt: t statuam auream
quã erexisti non adorant. Tũc nã
buchodonosor in furore t in ira
precepit vt adducerentur sidrac mi
sac t abdenago. Qui cõfestim ad
ducti sunt in conspectu regis. Ꝓsõ nũ
cians rex nabuchodonosor: ait
eis: Vere ne sidrac: misac: t abde
nago: deos meos non colitis: t
statuam auream quã erexi non
adoratis. Nunc ergo si estis para
ti vt cũ audieritis sonitum tube:
fistule: cythare: sambuce: psalterij
t symphonie: omnisq genus
musicorum prosternite vos t ado
rate statuam quã feci: quod si non
adoraueritis: eadem hora mitte
mini in fornacem ignis ardentis. Et
quis est deus qui eripiat vos de
manu mea? Respondentes sidrac
misac: t abdenago. dixerunt rege
nabuchodonosor: Non oportet nos de hac re respondere tibi.
Ecce enim deus noster quem colimus
potest nos eripere de camino ignis
ardentis: t de manibus tuis o rex
liberare. Quod si noluerit: notum
sit tibi rex. q: deos tuos non colimus: t statuam auream quã erexisti non adorabimus. Tũc nabucho
donosor repletus est furore: t aspectus facies illius immutatus est su
per sidrac misac: t abdenago: t p
cepit vt succenderet fornax septu
plo plus q succendi consueverat: t
viris fortissimis de exercitu suo
iussit vt ligatis pedibus sidrac mi
sac t abdenago: mitterent eos in for
nacem ignis ardentis. Et postea
viri illi uincti cum braccis suis t
thuribus: t calciamentis: t vestibus
missi sunt in medium ignis arden
tis. Nam iussio regis urgebat. Fur
nax autem succensa erat nimis. Pro
ro viros illos q miserant sidrac
misac: t abdenago. interfecit flã
ma ignis. Viri autem hi tres. i.
sidrac misac: t abdenago ceciderunt immedio camino ignis ardẽ
tis adorent.
Iudeos. Quos sibi propositum habebant: t offendebant religione
eorum: t auctoritate idolorum quam q occasionem criminandi eos apud regem.
Sunt ergo viri. Inuidiose quasi quos capitales et graues ꝓcipue
habebant. Nobiles ꝓpterea
dicti quia progenie tua
exortus.
Deos tuos. Quod si ab illis dij nuncupantur. alioquin tamen non sunt. Et
hoc ideo dicebant quia non ea
culturam hanc quam deo debebant exhibere.
Secundum quod ꝓ hominibus
quibusdam creduntur. Ecce
tibi. Ostendit quod non temere
accusabant. Quia ipse rex
fecerat statuam auream.
De lyra
ginta. in hac altitudine computatur altitudo huius statue quia erat posita aliter non responderet toti latitudini que
est ut dicit ezechiel quadraginta cubitorum. Cetera patent. Et notandum quod quaeritur quare daniel q erat familiaris regi: et vtilem eum non fecit ꝓbitet cum a tali infamia. Dicendum q forte erat absens in extremis finibꝰ regni propter magna negocia regni que erat positus vel
quia eum vel tales mittere fuit impeditus: vel alia causa conflictus q̃ videtur q hoc q non ac
cusatur cum fortis sit. et tamen certus est q non adoraret sicut sidrac. vel
dicendum q̃ vult regi ostendere q non ex timore mortis sed ex
timore dei non adorabant.
Effecit materia facitu/
dinis q̃ putabat se. ex
portaturũ in longũ. vsq;
runt in posterum. q̃ poli
centur sibi auditum. eccl
enim deus ꝛc.
Nicolaus
ibi: Prouincias. t quarto in gitoꝝ reꝑcio. ibi:
Nõ oportet nos. In pma parte vide sic: Statim q in ipso tpe dedicationis statue. a Accusauerunt viri chaldei. ad
regẽ. b Accusauerunt iudeos. mori inuidia et
hoc q iudei erãt eis ꝓpositi i negocijs regnive pa
tet in fine ꝓcedẽtis capitis.
c Dixerũtq nabuchodonosor regi. Rex i eternũ vive. hoc vide ad ca
pitandi eũ benignitatẽ vt melius ꝓpterea valeant sua d Tunc po
suisti decretũ. q̃ ẽ lex firma t in execabilibus nõ est dubiũ illud poterire.
e Ut ois hõ q audierit sonitus tube ꝛc. quasi
dicãt: nullũ hominẽ exce
pisti ab hac lege. Q autem
dicebãt vt nõ facet ma
lum liberationis puerorum. Hoc aũt mõ in ꝓpositi formãt accusationẽ sui
dictum: f Sũt q viri iudei. quasi dicãt capitum sunt t serui et admẽ
pter q̃s humiliora deberẽt ꝛc. g Quos ꝓstituisti sup opa regionis
babylonie. t iõ deberẽt et grati ꝓ officio accepto t p alio ꝓpter quod ẽ
graues. h Viri isti ꝓtemnunt regis decretũ tuũ. q.d ex felicitate ꝓ q nul
lo mõ est eis parendũ. i Deos tuos nõ colũt. scribit aut hoc daniel
nec iudeos q vult illos vocare deos in ꝓtũ. vt hũ Exo xxiii. de vita
lo aureo. Hi sunt dij tui thisq educerũt te de terra egypti. Dicunt autem
hi dij nabuchodonosoꝝ q̃ ipsam statuã adorare. vt dicti est supra illaꝝ
fecerat vt in ipsa adorarẽt. k Tũc nabuchodo. in furore. Hic ponit
puerorũ citatio. cũ vt: Tũc nabuchodonosor in furore t ira ꝛc. ꝓpter
facto sm sua estimationẽ. nõ sm veritatem. t sic irrationabiliter. iõ vt:
In furore t ira. l Precepit. illos pessime accusatos. m Vt ad
ducerent. scil eos. n Sidrac ꝛc. de daniele nõ fit mẽtio. t cũ. ꝛ. victa ẽ.
o Prosternitq. Hic ponit citatoꝝ ingressio. t patet ibi ex. ꝓpter hoc
ꝓpterea. p Deos meos nõ colitis. t p ibi. q Statuã au. qui ꝓti
mus. r Nõ oportet nos. Quasi ꝑ ea que ꝓtulit ostendat se
rationabiliter excusare. s Ecce enim deus noster. Quasi ꝑ hoc
dicat. Nõ oportet nos de hac re respondere tibi. quia deus noster
potest nos liberare. t Rex liberare. Ꝓ hoc nos ꝓtulit ꝛc. quia
tur vocare q̃ ad longum ꝓpositum vel ne videant aliqd ad temptandum fa
ciat. quamvis. quocunq;
sic tamen. honestet nobilitet
et ne iudicet crimen tui.
Ecce enim deus. Quibus ignotum est ad
videri. sic exhibuit nam
opertet. et quasi certus et
q̃ habeat vel q̃ ꝓt. ita
tum nõ adoramus.
Aspectus facies. Immutatus est in malũ
t obscuratus est t horri
bilis. Illi qui ꝓdunt pessimã
tur ꝓ hoc q̃ obscuratus
est q̃ ꝓ ira. Et ꝓ hoc q̃ ira
est vultus eius nõ tant
amplius. viuaria mutant.
Et ꝓpter. vt sic. Q.
flamme ignis nõ sufficiẽ
ter fuerit t sufficienter q
plus modũ. vnum nõ po
terat. quia multiplicia
pene diminutione terre
q̃ aliter valet reddere.
Turgor. Hic ostendit ꝛ.
ꝓmittum est. t vicit ꝛ.
b.c. ꝛ. non solutus ligatus. deligi pedibus sidrac et cetera
mosis: ad bella ꝓpter
fimos vt nõ tibi. Et mira
cula ꝓmittendi. Et cetera
De lyra
tul. qui vocat nabucho.
deũ sibi. nõ ꝓpter solũ
tarct. vt videtur ex. Et quia
ipsum reputabat cui ꝓ
pinue honores exhibere
volebat. r Et qui est
deꝰ q vos eripiat. Nec
fuit mira mutatio. quia
ipsius deũ habuisse elo
quentiã vocauit ut ꝓbatur
sic deinde honori. nobile
et ne iudicet crimen tui.
Ecce enim deus. Quibus ignotum est ad
videri. sic exhibuit nam
opertet. et quasi certus et
q̃ habeat vel q̃ ꝓt. ita
tum nõ adoramus.
Aspectus facies. Immutatus est in malũ
t obscuratus est t horri
bilis. Illi qui ꝓdunt pessimã
tur ꝓ hoc q̃ obscuratus
est q̃ ꝓ ira. Et ꝓ hoc q̃ ira
est vultus eius nõ tant
amplius. viuaria mutant.
Et ꝓpter. vt sic. Q.
flamme ignis nõ sufficiẽ
ter fuerit t sufficienter q
plus modũ. vnum nõ po
terat. quia multiplicia
pene diminutione terre
q̃ aliter valet reddere.
Turgor. Hic ostendit ꝛ.
ꝓmittum est. t vicit ꝛ.
b.c. ꝛ. non solutus ligatus. deligi pedibus sidrac et cetera
mosis: ad bella ꝓpter
fimos vt nõ tibi. Et mira
cula ꝓmittendi. Et cetera

quecūq; fecerūt. Et ambulabant. Ad hoc qđ sequit' vsq; ad finem cantici trius puerōm non habent literā.

Benedictus es dñe. Hec sunt dilectionis. Una de nobis ad deū qđ est dñm laudare. et altera de deo ad nos qđ est dare remissionē peccatorū et multiplicationē bonorū.

Benedictus es d. Glorificatus sanctus et gloriosus hec tota confessio dicitur. et quoniā nobis adueni accidere posset non sufficere nō dubitabam. Unde exultauerūt sic dicit inde i ebreo tali ex causa dic.

Deceauimus.

Nos peccauimus nec ex[pressum] erat ex illo qđdo ydolatrauimus tibi. Et iniqe egimus. Et ambulabāt in medio ignis. Benedictus es dñe deus patrū nr̄oꝝ. et laudabile et glōsosus nomē tuū in secula. quia iustus es in ōnibus q̄ fecisti nobis. et vniuersa opa tua vera. et vie tuę rectę. et ōia iudicia tua. Iudicia etiā vera fecisti iuxta omnia q̄ induxisti sup nos et sup ciuitatem sanctam patrū nr̄oꝝ hierusalē. quia in veritate et in iudicio iduxisti omnia hec pp̄ peccata nostra. Peccauimus. n. et inique egimus recedētes a te. et deliquimus in omnib'. et p̄cepta tua nō audiuimus. nec obseruauimus nec fecimus sic̄ prece pras nobis. vt bene cēt nobis. Omnia ergo q̄ induxisti sup nos et vniuersa que fecisti nobis. in uero iudicio fecisti. Et trādidisti nos in manibus inimicoꝝ nr̄oꝝ iniquoꝝ et pessimoꝝ. prauicatori regi iniusto et pessimo ultra ōm terrā. Et nunc nō possumus aperire os. Confusio et opprobriū facti sumus seruis tuis. et his q̄ colūt te. Ne quęsumus tradas nos in p̄petuū. propter nō men tuū. et ne dissipes testamentum tuū. neq; auferas misericordiam tuā a nobis propter abrahā dilectū tuū. et isaac seruū tuum. et israēl sanctū tuum. quibus locutus es pollicēs q̄ multiplicabis semen eorū sicut stellas celi. et sicut harenaz que est in littore maris. Quia domine diminuti sumus plus q̄s oēs gētes. sumusq; humiles in vniuersa terra hodie propter peccata nostra. et non est in tpe hoc princeps. et propheta. et dux. neq; holocaustū neq; sacrificium. neq; oblatio. neq; incēsū. neq; locus primitiarum coram te. vt possimus inuenire misericordiam tuam. sed in ānima contrita. et spiritu humilitatis suscipiamur. Sicut in holocausto arietū et taurorum. et sicut in millibus agnorum pinguium. sic fiat sacrificium nostrum hodie in conspectu tuo. vt placeat tibi. quoniā non est confusio confidentibus in te. Et nūc sequimur te in toto corde. et timemus te. et quęrimus faciem tuā. Ne confundas nos. sed fac nobiscum iuxta mansuetudinē tuā. et secundū multitudinē misericordię tuę. da nobis. et libera nos in mirabilibus tuis. et da gloriā nomini tuo dñe. et confundantur omnes qui ostendūt seruis tuis mala. Confundant. et in omni potentia tua. et robur eorum cōtere atur. et sciant q̄ tu es dominus deus solus. et gloriosus super orbem terrarū. Et nō cessabant pueri ministri regis succendere fornacem. napta et stupa et picem. et malleolos. et exibat flāma ignis super fornacem cubitis quadraginta nouem. et erupit et incēdit quos repit iuxta fornacem de caldeis. Angelus aūt domini descendit cū azaria et sociis eius in fornacē. et excussit flāmā ignis de fornace. et fecit medium fornacis quasi ventum roris flantē. et nō tetigit eos omnino ignis neq; cōtristauit. nec quicq; molestię intulit.

Nicolaus

Sed in alia con. Hec occasione. et eo q̄ sequit'. Libidine spiritus et alie tuitoꝝ ōno. et humilitatis vestre quibus corpus spūi subiacet spūs et alia alios ille in bonis sui laborandū. et quidē ambo corpe et spūaliter q̄ ama eue subsistamus et duo imitatores bonoꝝ in vna dicunt esse fortitudo.

Sed in alia. Quidā dicebāt in corpe et duas alias alam. spūm.

Hugo. Salutē by

sodarū dicit quoddā gē mus famulis apud plā gio malis auxiliare in cessitas. Alij ostā alimay abstracta est amurca. vñ et quedā pinus vicit eo q̄ ignē nutrit. q̄ grece pyr gl. Plynius dicit et ci ca babyloniā nō liquida pinguius pluere et na

Nicolaus

ritoꝝ. et quia non erat ipsis licitum talia offerre nisi in hierusalem. q̄ tam erat destructa. et hoc est quod dicit: a Nec locus primitiarū coā te. quia tam erat destructa. et hoc est quod dicit: a Nec locus primitiarū coā te. vt vissi est. b Vt possimus inuenire misericordiam tuā. supple p talia sacrificia et oblationa. c Sed alia spūa et. quasi dicerēt. loca sacrificioꝝ suscipiao illud. qđ possumus vbi offerre. s. cor contritū et humiliatus. psal. 1. scribit: Sacrificiū deo spūs tribulat'. vñ sup illud. Deus spē. Mactabat clau. dic Ra. Modo dicere ste magis tribulatōes q̄ sacrificia quispecias sacrificia sunt de vitatiō holo: tributationēbo de corpe ipsius tribulati. q̄s est magis chaū sibi. sm q̄ vi Bo. ti. Pelle q̄ pelle et cūcta que habet hō dabit pro aia sua. d Et sicut in millib' agnoꝝ et. Quia tribulatio in qua tibi erat pp̄ter deum. est magis accepta deo q̄ sacrificia. vt dicti est. e Quoniā non est confusio confidentib' in te. quod est verum de oblatione vera que est cōtra deo per peccatū in plenitudine malitię sū bene suffricit confusionē coram hoīb. sicut ista non est vera confusio. vnde dicit Chrisostom' sup Mat. Lacrimis est cōsolatio si homo in scipo oblatus sit. non tamē coram hominibus. Per contrariū locus est cōfusio. i. medica. vel nullaten cōfusio coram hominib' est. et nō coram deo. f Et nūc sequimur. Hic cō sequenter agit ao allegat in sua oratione confutā dei misericordiā quaz inuocant recurrendo ad ipsum. et hoc est quod allegat: Et nūc sequimur te in toto corde. et. qualitercūq; aūt peccauerim'. g Ne spūalas nos. id est spūalibus in spectu holoc vinitatis. h Sed fac nobiscum iuxta mansuetudinē tuā. et. quia ppetuo tua est misereri et parcere. i Et crue nos. Hic sequenter agit ao inuocat liberatricē dei potentiā que solet assistere in casibus desperatis sm viam humanā. et hoc est quod dicit: Et crue nos in mirabilibus tuis. hoc est per opera supra virtutez nature facta. quod factū est in liberatione eoꝝ de fornace. k Et da gloriā nomini tuo. vt infideles videntes potentiā tuā mirabilē glorificēt nomen meuz. l Et confundant omnes qui ostendūt seruis tuis mala. et. sequitur hic de confusione per penitentiā qua homo confundit cor. deo de peccato perpetrato. et hoc est quod subdit: m Et sciant quia tu es deus deus solus et gloriosus super totum regnū tuum. n Et non cessabant. Hic scripsa cōmendatione diuine equitatis. Hic cōsequēter pon' condescensio sue bonitatis incendens nos ad vitā beatā innocentes. Circa quod qua tuor tangūtur. Primū est fornacis incendiū cum dicit: Et non cessabant ministri regis qui mittebant eos in fornacē. i. vbi erant fortissimi de exercitu regis. vt dicti est. o Succendere fornaces napta. quod est genus bituminis inuenti circa babyloniā. et maxime natriū ignē. vt dicit Balsamino inuenti circa babyloniā. et maxime natriū ignē. vt dicit Balsamino. Secundū est malleolorū iniectio. Tertiū est ignis ad eos exustionē. Quartū est eorū liberatio. Primū ergo dicit. Et effundebatur. et patet littera. Tertio angelici ministerii subdit. cum dicitur: Et angelus autem domini descendit cum azaria et. Quarto pater ex remedium cum dicitur: Et non tetigit eos omnino ignis et. et patet littera. Sed quęritur hic quomodo isti pueri non sunt leti in fornace. et videtur aliquē q̄ fuerit hic dictum. et factum est per hoc q̄ angelus ejecit flāmam de fornace. vt hic dicitur. et

tria. Angelus aūt. Adoptatur ista oppositio. et varie propter quod para est deprecari auxilii dominū. et hinc mōc pueri. ad vel orationis ad eam angelus vel. i. oratio. firma et optimata. ad hoc ostendit. et incendia cruda nostri ne extinguamur. Deus. Humanus pudor

nomini tuo dñe. et cōfundantur omnes qui ostendūt seruis tuis mala. Confundant. et in omni potentia tua. et robur eorum cōtere atur. et sciant q̄ tu es dominus deus solus. et gloriosus super orbem terrarū. Et nō cessabant q̄ miserant eos ministri regis succēdere fornacez. napta et stupa et picem. et malleolos. et exibat flāma ignis super fornacem cubitis quadraginta nouem. et erupit et incēdit quos repit iuxta fornacez de caldeis. Angelus aūt domini descendit cū azaria et sociis eius in fornacē. et excussit flāmā ignis de fornace. et fecit medium fornacis quasi ventum roris flantē. et nō tetigit eos omnino ignis neq; cōtristauit. nec quicq; molestię intulit

de lyra

oppositi aliquis obiiciat rationi. vnde di. et hic q̄ licet multū distet inter flumen. et fornacem. tamen ignis obtemperat virtuti eorum. quia ambulabāt in camino et non consūpsit eorum corpora. et ille pars q̄ pueris cōtinuabat. fornacem erat tibi ardet ignis non solūmodo. do sm rōnem. sed etiam ignium ad effectum vel actum sm eundum quod est. obtemperauit vtiq; diuine. Item. Idem capio dicitur q̄ ambulauit in medio ignis ardentis. Dicendum q̄ ignitum est. et dicitur ignitum. quia nullo modo ignis operatur. q̄ ille pars ignitus. et ille pars non ignita. Et ita ignis ardens. et non ardens. et ignitum. et non ignitum. et ita ignis ardens. et non ardens. et ignitum. et non ignitum. et ita ignis ardens. et non ardens. et ignitum. et non ignitum.

Tunc hi tres quasi ex uno ore laudabãt & glorificabãt & benedicebant deo in fornace dicentes: Benedictus es domine deus patrũ nostrorum: & laudabilis & gloriosus & superaltatus in secula. Et benedictũ nomen glorie tue sanctum: & laudabile & superaltatũ in omnibus seculis. Benedictus es in templo sancto glorie tue & superlaudabilis & superexaltat⁹ in secula. Benedict⁹ es q intuĕris abyssos: & sedes super cherubin & laudabilis & superexaltatus in secula. Benedictus es in firmamento celi: & laudabilis & gloriosus in secula. Benedicite opa domini dño. laudate & superexaltate eũ in secula. Benedicite angeli domini dño: laudate & superexaltate eũ in secula. Benedicite celi dño: laudate & superexaltate eũ i secula. Benedicite aque omes que sup celos sunt dño: laudate & superexaltate eũ i secula. Benedicite omnis opera dñi dño: laudate & superexaltate eũ in secula. Benedicite sol & luna domino: laudate & superexaltate eũ i secula. Benedicite stelle celi domino. laudate & superexaltate eũ i secula. Benedicite omis imber & ros dño: laudate & superexaltate eum in secula. Benedicite omis spiritus dei domino. laudate & superexaltate eũ in secula. Benedicite ignis & estus dño. laudate & superexaltate eũ in secula. Benedicite frigus & estas domino. laudate & superexaltate eũ in secula. Benedicite rores & pruina domino. laudate & superexaltate eum in secula. Benedicite gelu & frigus dño. laudate & superexaltate eũ i secula. Benedicite glacies & nives dño. laudate & superexaltate eũ i secula. Benedicte noctes & dies domino. laudate & superexaltate eũ i secula. Benedicite lux & tenebre dño: laudate & superexaltate eũ i secula. Benedicite fulgura & nubes dño. laudate & superexaltate eũ in secula. Benedicat terra dño. laudet & superexaltet eũ i secula. Benedicite montes & colles domino. laudate & superexaltate eũ i secula. Benedicite vniversa germinantia in terra dño laudate & superexaltate eũ in secula. Benedicite fontes domino laudate & superexaltate eũ in secula. Benedicite maria & flumia domino laudate & superexaltate eũ i secula. Benedicite cete & omnia q̃ moventur in aquis domino. laudate & superexaltate eũ in secula. Benedicite omnes volucres celi domino. laudate & superexaltate eũ i secula. Benedicite omnes bestie & pecora domino. laudate & superexaltate eũ in secula. Benedicite filij hominũ dño. laudate & superexaltate eũ in secula. Benedicat israel dño. laudet & superexaltet eũ i secula. Benedicite sacerdotes domini domino. laudate & superexaltate eũ i secula. Benedicite serui dñi dño laudate & superexaltate eũ i secula. Benedicite spiritus & anime iustorum dño. laudate & superexaltate eũ i secula. Benedicite sancti & humiles corde domino. laudate & superexaltate eũ i secula. Benedicite anania azaria misael dño laudate & superexaltate eũ in secula. Benedicamus patrem & filium cum sancto spiritu: laudemus & superexaltemus eum in secula. Benedictus es in firmamento celi & laudabilis & gloriosus in secula. Et benedictum nomen glorie tue sanctum & laudabile & superexaltatum in omnibus seculis. Benedictus es in templo sancto glorie tue & superlaudabilis & superexaltatus in secula. Benedictus es q intuĕris abyssos & sedes super cherubin & laudabilis & superexaltatus in secula. Benedictus es in firmamento celi & laudabilis & gloriosus in secula. Benedicite omnia opera domini domino:

volūt eos ꝓbitatē iudices cōstituos. C. IIII.

1 Abachodonosor. Ezech nabuchō. in ꝓpe volumine ꝓmissi
ne nō scīus ab alio ꝓbra librū scīt dolosa mente; ꝑ quos
Danielis ꝙ exilē. Videt hoc ꝙa post vīsionē audacia multa ꝙ mutatio
nem, vel somp. Ego nabucho. Pro. Hystoria est manifesta nec
magna indiget expōne
ad offensam cui dei dic
tur nabuchodonosor in
ornatu verbi. vñ. dicit
inter dicta alia de hoc
ꝙ radicē ꝑ vīti: ꝙ posita
in regnū robustus. lau-
dauit ꝙ efficaciā regū et
tirāt eis opa ei⁹ nūcia, et
edo vīt eius indicia q̄ fa
ciōe humiliat. Sed q̄
volūt quidā ꝙ nabucho.
ꝑuenit inuitis gēt sanctis
fidē. de qua. Videtur
Esaiam. Ll.c.d.c.Et in
apocal. Octavo cadit in
terrā tertia ꝑtē frūtoꝝ
tertia arbor. Et Esaias:
Quid cōfidit faciet qui
m. a. alterū nō potuit
fieri vt dō nutriūs deli
cias, vñ. Ait e. Nec vīperit
ꝙ adeq̄ corpōis lucra/

Nicolaus

emulationis in ministri
vel inditio adulationis
formace tribulationis. Sta
tua ipse nō at. illo posita liberior libidinosa mente; ꝑ quos
Danielis ꝙ exilē. Videt hoc ꝙa post vīsionē audacia multa ꝙ mutatio
nem, vel somp. Ego nabucho. Pro. Hystoria est manifesta nec
magna indiget expōne
ad offensam cui dei dic
tur nabuchodonosor in
ornatu verbi. vñ. dicit
inter dicta alia de hoc
ꝙ radicē ꝑ vīti: ꝙ posita
in regnū robustus. lau-
dauit ꝙ efficaciā regū et
tirāt eis opa ei⁹ nūcia, et
edo vīt eius indicia q̄ fa
ciōe humiliat. Sed q̄
volūt quidā ꝙ nabucho.
ꝑuenit inuitis gēt sanctis
fidē. de qua. Videtur
Esaiam. Ll.c.d.c.Et in
apocal. Octavo cadit in
terrā tertia ꝑtē frūtoꝝ
tertia arbor. Et Esaias:
Quid cōfidit faciet qui
m. a. alterū nō potuit
fieri vt dō nutriūs deli
cias, vñ. Ait e. Nec vīperit
ꝙ adeq̄ corpōis lucra/

misāc ꝙ abdēgo in prouīcia ba
bylonie. C. IIII.

Abāchodonosor rex:
oibūs ꝑplis gēnibus ꝙ
linguis q̄ habitāt i vni
uersa terra: pax vobis multipli
cet. Signa ꝙ mirabilia fecit apud
me deus excelsus. Placuit ergo
mihi fidicare signa a⁹ q̄ magna
sunt: ꝙ mirabilia eius q̄ fortia: ꝙ
regnū eius q̄ regnū sempiternū.
ꝙ potestas eius in generatione
ꝙ generationem. Ego nabucho
donosor: in domo mea quietus

g pōtādus. ala dñi nabo ñ. pōdera e. ꝙ. e dñi. vñ. mā
dus in multigine populoꝝ.

eram: ꝙ florens in palatio meo.

videlicet q̄s somniū vidit nisi diabolus nīi
Somnium vidi quod perruit

Nicolaus

emulationis in ministri
vel inditio adulationis
formace tribulationis. Sta
tua ipse nō at. illo posita liberior libidinosa mente; ꝑ quos
Danielis ꝙ exilē. Videt hoc ꝙa post vīsionē audacia multa ꝙ mutatio
nem, vel somp. Ego nabucho. Pro. Hystoria est manifesta nec
magna indiget expōne
ad offensam cui dei dic
tur nabuchodonosor in
ornatu verbi. vñ. dicit
inter dicta alia de hoc
ꝙ radicē ꝑ vīti: ꝙ posita
in regnū robustus. lau-
dauit ꝙ efficaciā regū et
tirāt eis opa ei⁹ nūcia, et
edo vīt eius indicia q̄ fa
ciōe humiliat. Sed q̄
volūt quidā ꝙ nabucho.
ꝑuenit inuitis gēt sanctis
fidē. de qua. Videtur
Esaiam. Ll.c.d.c.Et in
apocal. Octavo cadit in
terrā tertia ꝑtē frūtoꝝ
tertia arbor. Et Esaias:
Quid cōfidit faciet qui
m. a. alterū nō potuit
fieri vt dō nutriūs deli
cias, vñ. Ait e. Nec vīperit
ꝙ adeq̄ corpōis lucra/

ꝙ gētibus. ala dñi nabo ñ. pōdera e. ꝙ. e dñi. vñ. mā
dus in multigine populoꝝ.

eram: ꝙ florens in palatio meo.

videlicet q̄s somniū vidit nisi diabolus nīi
Somnium vidi quod ꝑterruit

f cōe gogitis mōdo ꝙ mebra videl ꝙ sonnioꝝ

me: ꝙ cogitationes mee in stratu
f mōdo nō audiegad gloriā
meo: ꝙ visiones capitis mei cōtur
eman sensus nō remittūr nullus ꝙ.
bauerūt me. Et ꝑ me ꝓpositū
est decretū vt introducerent in cō
spectu meo cūcti sapientes baby
lonis: ꝙ vt solutōes somnij indica
rēt mihi. Tūc ingrediebant aruoli
magi chaldei ꝙ aurispices: ꝙ sō
nium narraui in conspectu eoꝝ
f qi solūs dei est hoc.
ꝙ solutionē eius nō indicauerūt
f sanctoꝝ

mihi: donec collega ingressus ē in
conspectu meo daniel. cui nomē
f sic est vocabul eius nabucho. f eom mi
balthasar secūz nomē dei mei. q
rum si erat nabucho. mone gitūr ꝙ sp̄s sāc in ei
habet spiritū deoꝝ sanctoꝝ i se
nit nō ꝓt sed deos adorent.
merui ꝓ somniuz coram eo lo

Nicolaus

plabat sola diuina, vñ
ꝙ Alberto magn⁹ super
libros de somno ꝙ vigil. pla-
cit: Socrates ꝙdā amasse
adhortātibus sanctorum
sūs diuina ꝙ sanctis
pientiam: Absit a me vt
hāc: vestra quā erpti estis
ꝑ sōnia vīa esse falsam
sōlitiz: ipse vt diuinā
me ignorare, ꝑticeo: hy-
mana me scire cōfitē pro
fectus fuerit vt verum
fatear hoc solus me scire
arbitratus sum: q̄s igno
ro eo q̄ sciam deorum vel
sōniz nō sus adept⁹ sit: q̄
Balthasar princeps
astrologoz. i. diuinatoꝝ. et
hoc rōne diuine sapiēcie
quā habebat ꝙ nō alii. ꝙ
Bē q̄s subdit: b Assi
ego scio q̄ spūs deoꝝ sāc
rū habeas in te. dicit deo
rū sōz ad differentiam
demonū a quos magi et
aruoli ꝙ hmōi ārebāt re
spōsa. loquit etiā in plu
rali de deo sm mos gentilis. sequit: c Et oc̄ sacrm. i. secretū. d nīl
est ipossibile tibi. q. d. oc̄ secretū cuz narra. nō potit hic nabucho. narrationē sui sō
rū ꝙ videt ꝙ solutionē cuz narra. nō potit hic nabucho. narrationē sui sō
nii q̄ signoz antiquat in sōna vīsionez: q̄ hoc sōnū narrauit. sm̄o res alias
significabit. e sc̄ daniel: vt dicūt est. ꝙ potit narrationē ꝑ modū expositōis
sm q̄ oport: ꝙ repeti somniū ab exp̄sitore applicādo partes singulas vīsio
nis ad partes solutōis f Vidio capitis. Posito exordio narratōis ꝙ in
terꝓtatōis. hic. pcedit ad verūq̄ in spāli. ꝙ sm̄o ad narrationē. ꝙ ad exp̄sitio
nē. ibi: Tu ꝙ balthasar. Prima in tres q̄s sm̄o narrat vīsionē. post
significat regis cōmutātā. exp̄ponit tertio. Prima ꝙ sm̄o narrat vīsionē. post
significat regis cōmutātā. exp̄ponit tertio. Prima ꝙ sm̄o narrat vīsionē. post
exp̄mit sine cām ibi: In sōna. In prima ꝙ parte dicit sic: Vīsio capitis mei
q̄ talem visionem fuit in parte imaginatiua ꝙ vigat in capite. g In cu
bili meo. q̄ in sōnio est facta ista vīsio q̄ etatis senīb⁹ exteriorib⁹. hec est. f.
que sequit. h Videbā ecce arbor. ꝙ arbor. nabuchodo. significat q̄
sm ꝑm hō est quasi arbor excelsa hīs radices fortiū. i. capillos vel oculi
radices sunt oīs silue. ꝙ. de ala. i In medio terre. q̄ babylō vbi regna
bat nabucho. i. medio climate terre habitabilis. i. in ꝙto sm Alfraganū
k Et altitudo eius nimia. ꝑter potentiā nabucho. ꝙ eius superbiam.
l Magna. ꝑter regni extensionē. m Et fortis. ꝑter magnā milī
tiā ꝙ potiā armoz. n Et ꝑcritas eius peingebat celū. ꝑter nabucho
donosor excellentiā q̄ de infimo statu ad tantā potentiā deuenerat. vt. ꝛ. vt
eā est. o Aspectus illius erat vsq̄ ad terminos vniuerse terre. q̄ ab ho
bitatibus in remot̄ ꝑtib⁹ timebat ne eos inuaderet. p Folia et ꝑpul
cherrima. hoc dicit ꝙtū ad eius ornatū ꝙ localia q̄ de diuersis regnis ꝓ
peratio ꝙgregauerat. q Et fructus eius nimi⁹. ꝑter multitudinē di
uitiaꝝ artificialiū. r Et esca vniuersis in ea. ꝑter multitudinē de
uariaꝝ nāliū. s Subter eā habitabāt alalia. i. simplices. t Et de
sic i. ferocesq̄ nullus audebat resistere ei. v Et in ramis eius ꝙcre
sabant volucres celi. ꝑ volucres intelligūtur garruli ꝙ mendaces ad alia
tendentes: q̄ talem solēt ꝓcipiēdē el laudare. x Videbā. Hic ꝓfert nar
ratur vīsio inquantū ꝓtinebat sententiā dei. vñ dī sic: Videbā. i. ꝓspexi
ad statum mei. y In vīsione capitis mei. ꝛ. q̄. ꝓspexi ꝙ vīe non
est nīl quasi somniū. i. vñ dī in psal. Dormierāt somniū suū. ꝙ nīl inue
nerūt eōz viri diuitiaꝝ in manib⁹ suis. sequit: z Et ecce vigil. i. angel⁹:
q̄ angeli vigilāt ad custodiā nīam ꝙ ad erequēda dei mādata: ꝙ q̄ nō ꝙ
cessant ab actu intelligēdi sicut nos cessamus oppressi sōno. a Et san
ctus. hoc vt ad differentiā demonū. q̄ ꝑ glōria videbāt demonū corpa
hīc accipi vt dicit est. i. angelos autem esse intelligētias olim separatas.
b De celo descēdit. q̄ a deo mittitur angel⁹ ad hoc ꝑtinet a mōdi ā
da. c Clamauit fortiter. ad finem mdi auctem diuine fuit. d Succi
dite arbor. q̄ nabucho. de regno abiectus est ad tēpus vt dicit. i. co. ca.

tum meū: ꝙ ecce vigil ꝙ sanc⁹ de
celō descēdit: ꝙ clamauit fortiter
ꝙ sic ait: Succidite arborē ꝙ pūci
dite ramos ei⁹: excutite folia eius
ꝙ dispergite fructus eius. fugiat
bestie que subter eaz sunt: ꝙ vo
lucres de ramis eis. Verūtamē
f sompnolentus sed sīe sit sanctus regnans.
germē radicū eius in terra sinite:
f sompnolentus pacibus sui ordinis inflamm.
ꝙ alliget vinculo ferreo ꝙ ereos
herbis que foris sunt: ꝙ roze celi
tingatur: ꝙ cū feris ꝑs eius i her
ba terre. Cor eius ab humāo cō
mutetur: ꝙ septē tēpora mutent sup eum. In sniā

f ꝓpter hoc ꝙ magnitudo quarū gemma appellatur
hec quidē, sicuti ꝙ pcedēs arā vt cognoscat
f vigilū de cetū ꝙ sermo sōz ꝙ
f cetū apud hebraeos f ut ea

petitio donec cognoscāt viuētes
quōniā dominat excelsus i regno
hominū: ꝙ cuicūq̄ voluerit da
bit illud: ꝙ humillimū hominē
ꝓstituet sup eū. Hoc somniū vi

barbis q̄ sedis illē. q̄ ipe amīcis hebitabat in elysio cuz deitate. m Ec
eius ab humano cōmutet. q̄. ꝑ q̄dē vīam rōnis ꝑ amentiā. ꝛ sic fuit
est quasi bestia. q̄ vita bolo nō differt a vita bestiali nīl ꝙ vīus rōnem
quia fuit mutatus in bouē: vt dicit Josephus q̄ is veracior narrat hystō
riā veter: inflammatus nīl valt expendere cupiens videri sue de mutatus sole
in statu insolēcie dicit Josephus q̄ nō crudelitatem exercēs sup subditos rationē affec
gnatus: ad vitā rōnis in simplicitate bestiali. sicut prius ad vīsū rōnis nō
crudelitate de sua natūrate. q̄ hoc est manifeste falsū. q̄ ꝑ peccatū malio
ratus fuisset statue ꝑius bestialis q̄ hoc ad vīsū rōnis nō ꝑtinet. Ideo
mō dicit hic Josephus dicēdo q̄ nabuchodonosor fuit mutat⁹ in bouem.
n Et septē ꝑa mutent sup eū. i. ꝑt⁹ anni. q̄ tēpus est intelligit annus
in scriptura: vt vi. ꝛ. vii. cō. ult. Per ꝙ ꝛ ꝑa ꝙ vīsibili ꝓte. Et quo pa
tet falsum q̄ alīq̄ dicūt. vñ. anos fuisse mutatos in. vi. mēsiū. ꝙ
hos vt dicit gloſa sup locū ibi. o In sna. Hic narrat vīsio ꝙtū ad
diuine sue cautamicā ob: In sna vīsiōi decreti ꝛ. i. ad petitionē sōz
q̄ sit in terra qui angeli ꝙmūne cō. ꝙ duo decreti ob hoc a deo in ꝓtectu
angeloz ꝙ dicūtur vigiles rōne ꝓpria. ꝙ ibi subdit: p Donec agno
scāt viuētes sup terrā. i. homo. q Ut vīsū excelsus in regno hominū
tr̄ liberālis regna sm̄ volauerit sui. r Et humiliat hoc. i. humiliat.
o Obtinuit sup eū. sm̄ q̄ ipsemet dicit Matth. vñ. Data est mihi ois
ꝓtās in celo ꝙ terra. Dicī sm̄ litterā sm̄ hoc intelligit nabuchodonosor q̄
de humili statu sm̄o fuit ad regnū elevatus⁹ ꝑter ꝓpriū. ad tpa dele
ctus. s ꝙ humiliauit eum ꝛ reliqua. t Hoc somniū vidi ego nabucho
rex. ꝑ hoc patet falsitas illoz q̄ dicūt q̄ ea q̄ dicūtur in hoc ca. nō fūt intel
ligēda ad litterā de nabucho. sed de diabolo q̄ ꝑ diabolū in hoc ca. nō fit

Et cogitabonos. Sciā hanc fugiebat Danihel regi Iosie offen sionis et publicā vultus ostendebat. p regē cui nō ingratus videbat q̄ et primū benefactor ei videbat et ad quē mi. ē.

Balthasar dem. Multo ei pariter nec ē velle dicere aliqd stul tū. Dicendū vt vere et sapiēcie q̄ malitiose eloquatur.

Quia tu. ē. Cur ēit a nobis q̄ hystoria? dicit q̄d ferro et ere vin cius fuerint q̄ eius ligneū et pōderosū. Sic ēbo stultissime arbo ēre et ēdēre cathenis eligati.

Hec est interp. an thema? finis. verbū tē pus ē dñabitur: ē ma la relicuat. genitiu. Mile Regni tui dñs mūdi.

Regni tui n. hoc Ex cōtinuatione accipit mus q̄ post effectū ad nō post tanta tormenta: post tanta cōtumelias: post tanta abiectiones ad pristinū: ē tū q̄ fuerat. Sic ridicant quā dā gentes vt legit q̄ milgr cōtemnit: cum babylō principem qui per penitē tiam ēt recuperat.

Quia obst. Quia ta deus potenti? cui? ēlen tia nō pōt mutari: hoc tame nō ut ad clemosynam ē pauper? misere cordibus tribuendā incitet. an effet deo cō/

Nicolaus

Q̄ in bobus. tribo di/ cendum ēt q̄ hec ēt ve/ ra hystoria ē nō locutio parabolica: q̄ patet ex hoc q̄ plene ibi determi nant nolant. Comicissima tractio ē ubi ē cozy offi/ cia. Ibi p hoc q̄d factus notatur sic celebre q̄ scri bitur toti regno in regula epte. Ad primū igit q̄ in contrariū obijcit dicen dū q̄ sicut dicit Beda. ē experientia docet multa fieri spōtibilia bol simo ē tamē ifre pōtibilia ho mini furioso: furia enī facit bolem multa agere ē pueri q̄ alio nō possit. vi

di ego nabuchodonosor cer. Tā ergo balthasar interpatione nār ra sedmus: quia omnes sapiētes regni mei non queūt solutionez edicere mihi. tu aūt potes: q̄ spiritus deoz sanctoz in te ēst. Cui dicit cui? nomē balthasar: cepit intra semetipsuz tacitus cogitare quasi bona vna: ē cogitatōes ei? conturbabant euz. Respondēs āt rex ait: Balthasar somniū ē interpatio ei? nō ꝓturbēt te. Respōdit balthasar ē dixit: dñe mi somniū bis qui te odērūt: ē interpatio eius hostib? tuis fit.

Arbozē quā vidisti sblimē atq; fortē: cui? altitudo ptingit ad

robusta: cui? altitudo ptingit ad celum ē aspectus illius in omnē terrā: ē rami eius pulcherrimi: ē fructus ei? nimius: ē esca oium in ea: subter eam habitantes bestie agri: ē in ramis eius cōmorā tes aues celi. tu es rex qui magnificat? es: ē inualuisti: ē magnitudo tua creuit ē peruenit usq; ad celū: ē potestas tua in terminos vniuerse terre. Quod aūt vidit rex vigilē ē sanctū descendentez de celo ē dicere: succidite arboze ē dissipate illam: attū germēa dicuz ei? in terra dimittite: ē vin

ciatur ferro ē ere in herbis foris. ē roze celi cōspergat: ē cum feris sit pabulū ei?. Donec septē tempo/ ra cōmutent super eū. Hec est in

terpatio sententie altissimi que pueuit sup dominū meū regem.

Ejacet te ab hominibus ē cū be stijs feris: ē erit habitatio tua: ē fenū vt bos comedes: sed ē roze

celi infunderis. Septē quoq; tē pora mutabunt sup te. Donec sci as q̄ dñatur excelsus sup regnū hoīz: ē cuicūq; voluerit det il lud. Quod aūt precepit vt relin querētur germē radicū eius: id ē: arboris: regnū tuū tibi manebit postq̄z cognoueris potestatez cē

celestem. Quāobrem rex cōsilium meum placeat tibi: ē peccata tua elemosynis redime: ē iniqtates tuas misericordijs paupez. forsi tā ignoscet de? delictis tuis. Oīa hec venerūt sup nabuchodono

sor regē. Post finē mensiū duo decim i aulā babylōis deambu

labat. Respōdit: ē rex ait: Nōne hec est babylō ciuitas magna quā ego edificaui i domū regni: in robor fortitudis mee: ē i glo

minationē ē decoris mei? Cūz adhuc esset

ria decoris mei? Cūz adhuc esset

fenum vt bos comedit: ē roze celi corpus eius infectū est

los meos ād celuz leuauit: ē sēn

sus meus redditus ē mihi: ī āl/

Optimates mei. Scim me qui hystoriā

tissimo benedixi: ē vinētē ī ēm piternū laudaui ē glorificaui. q̄

potestas ei? potestas sempiterna

ē regnum eius in generatione ē generationē ē omnes habitato/

res terre apud eū i nihilū reputa ti sunt. Iuxta voluntatē eni suā facit cāz in virtutibus celi. cūz in habitatoribus terre: ē nōn est qui

resistat manui eius: ē dicāt ei: quā re fecisti: In ipso tempore sensus me? reuersus est ad me: ē ad hono rē regni mei decorumq; pue/

ni: ē figura mea reuersa ē ad me ē optimates mei ē magistrat? mei requisierunt me: ē in regno meo cōstitut? fuz: ē magnificētia mea ampliō addita ē mihi. Nūc ī igit ego nabuchodonosor: laudo ē māgnifico ē glorifico regez celi: q̄ ōia opera eius vera ē ōnes

vie eius iudicia: ē gradientes i su

parbia potest humiliare.

Elthasar rex

fecit grande conuiuium

Nicolaus rex

Nō sūt nūra di. vt vulgo cre de ē vt sic terrestres qui ch̄ales sortes hystoriā. et q̄ sūt integre? ꝓbi. post

nabuchodonosor q̄ regnauit an nos ccxlvi. hoc ordo cōtinet

Dicit

Vicinētē ī ēm

Ecce ē hystoria vel legia vel. ordo

generationē ē ōnes habitato/

Ecce ē hystoria vel legia vel. ordo

Ecce ē hystoria vel legia vel. ordo

Ecce ē hystoria vel legia vel. ordo

Optatib⁹ tuis mile ⁊ vnūsq̄q̄
ſcōm fal bibebat etatē. Poſtq̄
pit aut̄ rex iam tonulentus vt
afferrētur vaſa aurea ⁊ argētea
q̄ aſpectauerat nabuchodono/
ſor: pater eius de tēplo quod fuit
in hierusalē vt biberēt in eis rex
⁊ optimates ei⁹: vxores ⁊
cōcubine illius. Bibebāt vinū
⁊ laudabāt deos ſuos ⁊ aureos
⁊ argēteos ⁊ eneos: ⁊ ferreos: li-
gneosq̄ et lapideos. In cādē ho
ra apparuerūt digiti q̄ſi man⁹ ho-
minis ſcribētis ⁊tra cādelabꝝ i
ſuperficie pictis aule regie. Et rex
aſpiciebat articulos man⁹ ſcribē
tis. Tūc facies regis cōmutata ē
et cogitatiōes eius cōturbabant
eum: et compages renuz eius ſol
uebantur: ⁊ genua eius ad ſe in
uicem colliidebant. Exclāmauit
ergo rex fortiter vt introduceret
magos chaldeos ⁊ aruſpices. Et
poſloquēs rex ait ſapientib⁹ baby
lonis. Quicūq̄ legerit ſcripturā
hanc ⁊ interptationē eius mani
feſtam mihi fecerit: purpura ve-
ſtietur: ⁊ aureā torquē habebit
in collo: ⁊ tertius in regno meo erit.
Tunc ingreſſi omnes ſapientes re
gis: nō potuerūt ſcripturā lege
re nec interptationē indicare re
gi. Tūn rex balthasar satis ptur-
batus eſt: ⁊ vultus illius imuta
tus ē. Sz ⁊ optimates ei⁹ turba
bantur. Regia aūt pro re que ſe
ciderat regi ⁊ optimatib⁹ ei⁹: do
mum cōuiuij ingreſſa eſt: ⁊ psolo
quēs ait: Rex i ēternū viue. Nō
te ꝓturbent cogitatiōes tue neq̄
facies tua immutetur. Eſt vir in
regno tuo q̄ ſpiritū deoꝝ ſancto
rū hēt i ſe: ⁊ in diēb⁹ patris tui
ſcientia ⁊ ſapiētia inuente ſunt i
eo. Quē rex nabuchodonoſor
pr̄ tu⁹ pncipē magoꝝ incātatoꝝ
chaldeoꝝ ⁊ aruſpicuꝫ conſtituit
cui⁹. Pater inquā tuus o rex. q̄
ſpiritus āmplior ⁊ prūdentior in
telligētiaq̄ ⁊ interpretatio ſō-
nioꝝ ⁊ ōſtanſio ſecretoꝝ ac ſo
lutio ligatoꝝ inuēte ſūt in eo.
Boc eſt in danicle cui rex impo
ſuit nomē balthasar. Nūc itaq̄
danicl vocet̄: ⁊ interptationē
narrabit. Igit introduct⁹ eſt da
niel coram rege. Et q̄ respar-
rex ait. Tu es danicl de filijs capti
uitatis iude. q̄ addux rex pr̄
mi⁹ de iudea: Audiui de te q̄ſi
ſpiritū deoꝝ habeas: ⁊ ſcientia i
telligētiaq̄ ac ſapiētia āplioꝛe
inuente ſunt in te. Et nunc intro
greſſi ſunt in ſpectu meo ſapiē
tes magi ut ſcripturā hāc legerēt
⁊ interpretationē eius indicarēt
mihi: ⁊ neq̄uerunt ſenſus ſermo
nis hui⁹ edicere. Ego aūt ego au
diui de te q̄ poſſis obſcura i cōp
tari: ⁊ ligata diſſoluere. Si ergo
vales ſcripturas legere: ⁊ interp
tationē eius indicare mihi: pur-
pura vestiēris: ⁊ torquē aurea or
ca collum tuū habebis: ⁊ tertius
in regno meo pncipe eris. Ad
que rēſpōdens danicl ait coram
rege: Dona tua ſint tibi: ⁊ dōa
dom⁹ tue alteri da. ſcripturā au
tem legā tibi: rei: ⁊ interpretatio
nē eius oſtendam tibi. O rex: de
us altiſſimus regnū ⁊ magnificē
tiā glōriā ⁊ honorē dedit nabu
chodonoſor pri tuo: ⁊ pter ma
gnificētiā quā dederat ei. vniuer
ſi pp̄li tribus ⁊ lingue tremebāt
⁊ metuebāt eū. Quos volebat
interfaciebat: ⁊ quos volebat pu
niebat: quos volebat exaltabat:
⁊ quos volebat humiliabat. Cū
aūt eleuatū ē cor ei⁹ ⁊ ſpiritus illi⁹
obfirmatus eſt ad ſuperbiā. depo
ſitus eſt de ſolio regni ſui: ⁊ gla
cius ablata eſt: a filijs hominū
dictus eſt. Bestijs dat̄ eſt habitus
poſitū eſt: ⁊ cū onagris erat ba
bitatio eius. Fenū quoq̄ vt bos
comedit ⁊ rore cēli corp⁹ eius ſe
cus eſt: donec cognouerat q̄ po
teſtatē hēret altiſſimus i regno
hoīnū: ⁊ quēcūq̄ voluerit ſubli
mabit ſuper eū. Tu quoq̄ fili⁹ ei⁹
balthasar ſi hūiliauit cor tuū cū
ſcirēs hec omnia: Sz adūrſū do
minatorē celi deuat⁹ es. Et vāſa
domus eius allata ſunt coram te
⁊ tu ⁊ optimates tui ⁊ vxores tue
⁊ concubine tue vinum bibiſtis
in eis. Deos quoq̄ argēteos ⁊
aureos ⁊ eneos ferreos ligneosq̄
⁊ lapideos: qui nō vident neq̄
audiunt neq̄ ſentiunt laudaſti.
Deum aūt cui⁹ habes flatū tuū i
manu tua ⁊ cūctas vias tuas non
glōrificaſti. Idcirco ab eo miſſus
ē articulus manus q̄ ſcripſit hoc
quod exaratum eſt. Hec eſt aūt
ſcriptura que digeſta eſt. Mane
thecel phares. Et hec interpretatio
ſermōis. Dinumerauit deus
regnum tuū ⁊ cōplauit illud. Te
tel. Appēſus es in ſtatera ⁊ inue
nt⁹ es minus habēs. Phares.
Diuſum eſt regnū tuū ⁊ datū ē
medis ⁊ perſis. Tūc iubente rege
indutus ē danicl purpura: ⁊ cir
cundata eſt torques aurea collo

De ira

Nicolaus

Ac ſolutio ligatoꝝ.
ēſtum ad intellectū ſcri
pturarū alias occultarū
que alie dic ligate. q̄ nō
poſſit videre literas ſimile
eſt. Hoc mō loquit̄ pīde.
ſi. metaph. vbi dicit q̄ ſi
cut nodū nō pōt ſolui q̄
nō ſcit ſtringere: ſic nō
poſſe ſolui q̄ ignorat ſtrictura
ſciēs ſolui q̄ vtraq̄ nouit.

Nicolaus

Quicūq̄ legerit ſcripturā hanc ⁊ interpretationē eius manifeſtam mihi fecerit: purpura veſtietur: ⁊ torquē aureā habebit in collo: ⁊ tertius in regno meo erit.

Nicolaus

Ac ſolutio ligatorū. ēſtum ad intellectū ſcripturarū alias occultarū que alie dic ligate. q̄ nō poſſit videre literas ſimile eſt. Hoc mō loquit̄ pīde. ſi. metaph. vbi dicit q̄ ſi cut nodū nō pōt ſolui q̄ nō ſcit ſtringere: ſic nō poſſe ſolui q̄ ignorat ſtrictura ſciēs ſolui q̄ vtraq̄ nouit.

Nicolaus

Quicūq̄ legerit ſcripturā hanc ⁊ interpretationē eius manifeſtam mihi fecerit: purpura veſtietur: ⁊ torquē aureā habebit in collo: ⁊ tertius in regno meo erit.

Nicolaus

Ac ſolutio ligatorū. ēſtum ad intellectū ſcripturarū alias occultarū que alie dic ligate. q̄ nō poſſit videre literas ſimile eſt. Hoc mō loquit̄ pīde. ſi. metaph. vbi dicit q̄ ſi cut nodū nō pōt ſolui q̄ nō ſcit ſtringere: ſic nō poſſe ſolui q̄ ignorat ſtrictura ſciēs ſolui q̄ vtraq̄ nouit.

De ira

Manera tua. Instantia ſapientū regia ſtigmat⁹ ⁊ manera dicen
di. Cum tunc illud euangelicū. Exaudiam. gratia accipitur gratia bñfi
ad hoc vtilia adiuantem: audiuerat enim gratia bñfica.

Dec deus tu⁹. Quasi ſit ex mysterio positum: vel tantum honorati
et ab omnibus superstitionibus penitus liberati offendat.

Quo volebat. ibi
quod valde regia fuit
vel pabilia potestas
pōt vtiq̄ ſine rege. ⁊
manu tel. S. ibid. ſit ne manu
ſit. ſine ullo alio vidente ⁊
lata ſuperbia.

Et vasa templi dei
hic, babylōia. ubi ſi mun
dū eſt vbi ait videbant. ſine
optimat⁹ ſuum ⁊ vxorum
placuſſe vino. Ubi p̄ q̄
humanis vitiosa libertas
exterminatur meq̄ facti
legiti pena cōſequit̄.

Purpura ⁊c. Ap̄d
iudeos regi⁹ vestis fuit
apud gētes quoq̄ ſimilis
gesta f. purpura. tamen
aurea⁹ diadema: vel
hēti ſine alia ornatus
nō debuit honoris gratia
ratiocin ſibi participē.

Regnū aūt. Bala
ſibi. aute. Dic mane
balthasar. Nocte pauit
nocte pueria q̄ rex igno
rantia crudelitat⁹ ego ſū
pbyter⁹ qui ei regie vo
cis ſonū audiui: ⁊ ſtupui
ſcire q̄ mortuum illudi.

De ira

Nicolaus

Et rex alpicebat hec
nō vt q̄ alii videbāt. ⁊
quo videt q̄ nō eam vi
man⁹ ſcribēs fm̄ effect.
q̄ talia colore videat ex
oleo attritum ⁊ ſtrin
cta at tal⁹ apparitio ſecat
regis ⁊ folia i pariete ſcri
bebat. digitus mittebat
ſi angelicus. q̄ ego nihil
ſtatis fēci. ⁊ Tūc
facies. Per. ſi debita pa
ſtoralia in q̄ pōnit vt
dēt pturbatio ⁊ pauida
i causa. q̄ ſp̄ celeritat⁹ ei⁹
pturbatio rōne vtilius.
p̄ppt ordinē interpreta
nūciat. Dic rex balthasa
ſar. Circa ſp̄ei. Tūc
facies regie cōmutata ē: ex timore rerum ſuar⁹ ē ſanguis ad cor ei⁹
ſilio facē ē pallor in facie ⁊ tremor in membris exteriorib⁹. vñ legi: Et cū
pagine renū ei⁹ ſē. I Et clamauit itaq̄: ut nō ſolū fuit turbat⁹ in cordis
ſi turbationē oſtēdit voc. in. Tūc introduct⁹ magos ⁊ reprehendit. ſi.
legi: ⁊ Quicūq̄ legerit ſcripturā hanc ⁊ interpretationē eius manifeſtā mihi
fecerit purpura vestiet⁹ ⁊c. apud gētiles q̄ueuerit⁹ regalis purpura
⁊ fabula vt torques aurea: anulus auricularis. hec q̄uis ſit ſcientia mū
ganabit honorē regni. singula aūt p ſe adepta vel plura ſignificāt pfec
pationē honoris regi. ⁊ ſignat. ſi. vñ legi: o Eritne in regno
meo crit. tertia⁹ a me crit i honore. p Tūc ignoti ceu ſapientes regi. nō
potuerūt nec ſcripturā legere nec ⁊c. q̄ erat ſcripta hebraice ⁊ ipſi Hebraei
ignorabāt. ⁊ dato q̄ ſcirēt legere ei nō poterāt ſcire tractatū ei⁹. q̄ in mēte
erat. f. manere: holophares. ꝓtendebat rātā ſenſa q̄ nō poterāt intelligi niſi
vbi reuelat. ⁊ ſi ꝑ ſpe legere q̄ nō ſolū. cogitauit ſe ſi ei⁹ interpretē.
q Tūc rex balthasar. Hic deſcribit regie pturbatio ꝓpter deſectū ſcri
tantiſcit⁹ ei⁹. Tūc rex balthasar ſatis pturbat⁹ ⁊ ſi mutat⁹. ⁊ Et vul.
ſi. Imu. f. q̄ ꝓpter vehementiā timoris ire ⁊ turbatiōis breuiter mutauit
colorē ei⁹ in facie. o Et optimates ei⁹ tur. ex regie pturbatione. ⁊ ei
a deo erāt pcuſſi ei⁹ ſunt pricipes crimīe. ⁊ Regia aūt. i. ad balthasar
fm Orig. ⁊ fm Ioſe. ex eius auita. q̄s videt ꝓuidē⁹. ⁊ ſi pōnit ſine
ſterrita q̄ rex ignorauit. ſ. facta fuit ſe tpe naturali. aut reg. ⁊ Domi
ſolaij ingreſſa eſt. ad ſolāiū regi⁹ ⁊ ei ſolāiū. ⁊ pauit ei⁹ dēs vſq̄ tūc
⁊ Et vt in regno tuo q̄ ſpūs deoꝝ ſūt in te. legi⁹ de deo cū in ſpiritu
ad modū gentili. Circa ꝓuidē ex diete in alijs ex vſq̄ tūc. ⁊ Ego
amplior. ſpūs ad multitudinē cognitoꝝ. ⁊ Prudētior. ſpūs ad cogni
tōis claritatem. a Intelligentiaq̄ ⁊ interpretatio ſomniorū. Intelligē
tia dicit quātū ad cognitionē occulti. Interpretatio quātum ad expli
ſionem verbi. b Et oſtēſio ſecretoꝝ. ſenſa multa sunt alia ſecreta q̄ in
ſomnijs ſicut in ꝓphetia de ſcriptura in pariete que fuit nota tantū.

Ac ſolutio

Eadem nocte. Belsa[zar] rex chaldeor[um] interfectus
est a seruis suis. Et accepit regnum Darius
medus annos natus lxii. Visum est autem
Dario placere super regnum suum centum
viginti satrapas esse per totum regnum.
C VI.

Latet dario
p ut alii dicūt per
patrem vt alii
dicūt per matrem
de regio sanguine
ortus. Et hic
nouissimus fuit
regum babilonie
qui ab historicis
memorie traditus
est. Et ideo
dicit. Eadem nocte. Quia
nimirum ex quo
sapientia regis
defecit. et
stulticia cepit
regnare. Et
ideo nocte
interfectus est
qui in nocte
sapientiam
regni amisit.
Et ideo
dicit. Eadem
nocte. Et
quia nocte
sapientiam
amisit. Et
ideo nocte
interfectus est
qui in nocte
sapientiam
amisit. Et
ideo nocte
interfectus est
qui in nocte
sapientiam
amisit.

Darius
p Qui alii dicūt per
patrem vt alii
dicūt per matrem
de regio sanguine
ortus. Et hic
nouissimus fuit
regum babilonie
qui ab historicis
memorie traditus
est. Et ideo
dicit. Eadem
nocte. Et
quia nocte
sapientiam
amisit. Et
ideo nocte
interfectus est
qui in nocte
sapientiam
amisit. Et
ideo nocte
interfectus est
qui in nocte
sapientiam
amisit.

Nicolaus

Danielis

Eadem nocte. Belsa[zar] rex chaldeor[um] interfectus
est a seruis suis. Et accepit regnum Darius
medus annos natus lxii. Visum est autem
Dario placere super regnum suum centum
viginti satrapas esse per totum regnum.
C VI.

Latet dario
p Qui alii dicūt per
patrem vt alii
dicūt per matrem
de regio sanguine
ortus. Et hic
nouissimus fuit
regum babilonie
qui ab historicis
memorie traditus
est. Et ideo
dicit. Eadem
nocte. Et
quia nocte
sapientiam
amisit. Et
ideo nocte
interfectus est
qui in nocte
sapientiam
amisit. Et
ideo nocte
interfectus est
qui in nocte
sapientiam
amisit.

Nicolaus

C VI

Danielis

C VI

Tribus ekpp. Postea scripta ordinatione sua
vsq ad oc. Et ideo
vsq ad oc. Et ideo
vsq ad oc. Et ideo

Ne quis fieret. Quid ne hoc loco fieret nisi ut de hoc habitu[m] gentis
Et dixit rex ad Malchiel[um] hostis sui, nunc sue pacis auctor, nunc
quia ex malo bonum elicere solebat. ut rex odi
volis semp ipse liberabit te. Illū
tulgs ē Ispi[rit] vnus ⁊ pōt[er] ē sup
os lacu: quē obligauit rex Inu
lo faciet Inuło optimatu[m] suo[rum]
tic qđ fieret contra Danielem. Et
ūdut rex in domū suā ⁊ dōmi
uit ieiunatus: ebrigs nō sunt alla
ti coram eo: in sup ⁊ somnū recē
sit ab eo. Tūc rex mane diluculo
surgēs festinus ad lacū leonū
precit. Appropiquāns lacui: da
nidem voce lachrymabili ita dama
uit: ⁊ affatus ē eū. Daniel serue
Dei viuētis: deus tuus cui tu ser
uis semp putasne valuit te libe
rare a leōib⁹? Et Dāiel regi rndēt
sit: Rex eternū viue. Deꝰ meus
misit angelum suū ⁊ pclusit ora
leonū: ⁊ non nocuerunt mihi: q:
coram eo iustitia inuēta est i me.
sed ⁊ cōtra te rex delictum non fe
ci. Tūc vehementer rex gauisus
est sup eū: ⁊ Danielem precepit edu
ci de lacu: ⁊ nulla lesio inuenta ē

Nicolaus

a Allegat est lapis
vnus magnus. ⁊ pōdē
rosus. b Et posit⁹ est
sup os lacus. ne aliqs pos
sit ingredi: qz magē time
bat rex ne crudelitate bo
minē: pena damnati: q̄ ne
structure leonū. ⁊ hoc ē
ad fidē. c Et ille
signauit rex s̄c. ne aliqs
tentaret fine sciēa sua ea
usa sue fidei. Vel qđ
fieret ? daniel. d Et
annulo suo. Hic ponit mo
dus regius obsignatōis. ne quis
ausu temerario aperiret
quidē vna tabula ponebat
sup alteram. vel posit aliq

Danielis c VII

in eo: qz credidit deo suo. Jubē
te autē rege: addūcti sunt viri il
li qui accusauerūt Danielē ⁊ i la
cū leonū multi fūt ipi: filij ⁊ uxo
res eoꝝ: ⁊ nōn peruenerūt vsqz
ad pauimentū lac. donec arripe
rent eos leōes: ⁊ omnia ossa eo
rum cōminuerūt. Tūc Darius rex
scripsit vniuersis poplis ⁊ tribu
bus ⁊ linguis habitantibus i uni
uersa terra. Pax uobis multipli
cet. A me ergo statutū est decre
tū: vt i vniuerso impio ⁊ regno
meo tremiscant ⁊ paueant deus
Danielis. Ipse ē. n. deus viuens
⁊ eternus in secula: ⁊ regnū eius
non dissipabitur: ⁊ potestas eī⁹
vsqz inceritū. Ipse est liberator
atqz saluator: faciens signa ⁊ mi
rabilia in celo ⁊ in terra: qui libe
rauit Danielē de lacu leonum:

Dono Danielis peuenerunt vsqz
ad regnū Darij: regnūqz eius pse.

a Anno primo Balthasar regis Babylonis

c VII.

a Anno primo Balthasar. Supra potuit gubernare quinq; vel sex
annis dictis primū adueniat. Hic ꝓsequitur ponit alias quoq;
que respiciūt eius aduentū sic dictum. Prima est de quatuor mū
dialibus mōstruosis. ⁊ de aduentu iudicis ⁊ designat vltime tribulationis
totalem pressum. secūda de pugna persarū ⁊ grecoꝝ sub specie arietis ⁊
hirci: que designat eiusdem tribulationis principale conflictum. tertia de
hebdomadibus abbreviatis vsqz ad mortē christi. que designat dictā tri
bulationis solatium. qz tpore precautionis antichristi magnifi solatium
erit fidelibus de memoria passionis christi. quarta de apparitione viri ⁊
uersionem populi preordinatumque designat eiusdem tribulationis ter
minū. quinta de pugna christi ⁊ victoria finali sub specie regis septentrio
nis et austri. et designat eiusdem tribulationis triumphū. In anno cui pacifi
in quinq; capitulis siquidem per ordinem ponitur. Circa primū velocem
cōsiderandum qz causa materialis ei⁹ est quatuor regna mūdi principalia
bus fidelibus facessitue afflictionem. ⁊ de regno christi plene omnino in ip
dicto simili. ola regna ptrans. Causa finalis est manifesta ⁊ causa con
tra futurā tribulationē. qz minus fortis facula que fulsent. ⁊ vt obtinet
qz vsqz ad finē mundi. peruertendi molestia est fidelem impugnatura. ⁊ ip
sos modestia tandem victura. ⁊ antichristi molestia finaliter pertura. ⁊
christi militia eternaliter regnatura. Causa efficiens principalis est spūs
sanctus animo deliberanti ⁊ deuoto infundens cognitionem regnorum
composita ⁊ factorū. Daniel autem est causa efficiens instrumentalis
sub quatum tenebrate describens. Causa formalis in tradendo continen
ti dividitur in duas partes-quia primo premittitur quedam prefatio reper
ta loquendi

Danielis c VII

Quatuor ⁊ Quatuor angelos designat ꝙ regnis in Scripturis mysti
cis solet poni. Circa qđ sciendū qđ sex ventilationes ignis mundi pdic
vel mala ingerit. sc. in omnibus mundi ptibus ut primo Apocalypsis
patet in tribus. Nilo crudeli ⁊ cito. In quibus ne pusquā erit. Et ob
rob qđ⁹ ⁊ populis. Est pacipe sapphiro. Species magne ꝙ cetere ? mundi
dissolui tenēt. Omnibus
ut ne mal patiāt⁹. Nisi
si nob cōtrarie adue
rint cētē ⁊ ius. ꝙ adue
nerit ? ꝙ. ꝙ. Magna
vel ter ñ qz regna sūt ꝙ
multa facūt pugnaꝝ. Ma
gna vocat bella ꝙ cru
delissime mortiferi⁹ fiūt
mūdi ⁊ poētica celat.
Quatuor ne bonis
angeli q̄ malos mouēt
vt agere angelice pietas
qui⁹ propitiata regna cō
muta sūt. Nisi vbi ꝙ mine
datur aliter⁹ ꝓtio. q.d.
ta ab ini p mi. pulle
rit pyta ⁊ facta ē hyc.
Ventilabat in ma
re. In medio. Quibus ama
ne fluctu⁹ redundante.
Nisi Nisi ē regni celoꝝ
fugere nisi in mare. Nisi ⁊ mare rex vt alem ꝙ in aqs sunt. Et Daniel et
ait: Ego cōtēplabā captiua Dei cōmun in.a. Et amōe Ephata: Sit dissolu
tio in profundū maris. aut mandato maiori. ⁊ mouebāt eum.
Prima. q. ꝙ. Visa ostendit ꝙ in imagine caput aureū ei⁹ ḡra.
Regnū Babylonicū propter scutiam vel lauriam. nō ḡra sed ho
noris: aut eum qui ne bestiarū seruare noluerit. leonas ferocissimas etc.
martire ⁊ catulos nutriant. ⁊ semper in comm gestire.
Et alas bra. ꝙter fugacē regni potēritiam cui⁹ ꝓcepe ait: I efata
Jn odā pūnēā. Vsqz altra est pena tyranni mei. ⁊ filia eius ei. Unde
dicitur aū ēi: Et alie vt aquila ferarie tuāe berrabam te in abyssum.
Et sup pedes. Et de mansuetudine hominis ligit clarū est qz pedes pō
dit regnum ⁊ potentia ei subiecta est. eorsum in pristinū statum restituta

Nicolaus

eta sequentia. subdo describitur ipsa visio. ut: Videbam in visione mea
Circa pedes tria ponunt. Primū est tpus in quo tha visio facta fuit. sc:
Anno primo balthasar. Et quo patet qz Daniel nō potuit visionē sue dy
dimi hystorie vel tporis. In quo fuit sunt Daniel qz illa que scripta sunt
in ca. pcedūt fuerūt facta post tha visionē. qz facta fuerāt sub dario. dari⁹
ante successit balthasar vt visum ē in fine. v. ca. Nō ante hoc⁹ ordinis est. qz
tha visio est pure ꝓphetica. ⁊ ideo ponit cū visionibus sequentibus que sunt
similit obscūre ꝓdictio ante visionē vt sunt pure hystorie vel sunt parti
ꝓphetice ⁊ parti hystorie. Alia nō ? secundo ei⁹ ponit ad ipsū ꝓmū ad
notus. vt pcb i. ii. ca. Et ante ei sequentibus primū ad vltimū ipsi secūdi. i.
ad iudicū vt magis videre ꝓpriū. Secundo ibi: Et quo ps qz vidi in somno ⁊ nō in
vigilia. tertio tunc dicit modū firmitatis. cū subdit: Et semper scribo tenui ter
mone obscūrū. sc. b Videbā. sc. Nec ꝓter delectat ipsa visio. sed
do ipsius visionis interpretatio. ibi: Propter visio me⁹. Prima in tribus
primo ponit visio in generali. secūdo explicat magis in speciali. ibi: Post
ea quari leona. In prima parte dicit sic Daniel: Videbā i. intellexi tam.
c In visione mea. sc. sensū visibus imaginarie inclusi: intelligibilia cū
opui ē in visibe. vt ad. i. ca. d Nisi. qz tha quatuor ventiones ignis
flantibus facibus cognitio supernaturalis accipit. vt ā. habuit dñs. e Et
ecce quatuor venti cōli pugnabāt. i. quatuor spūs q ꝓter similitudinē vē
ti dicitur spūs. vbue eni instinctus ē ꝓter hā significant ꝓpter qd vēta
tur spūs sunt ⁊ dicūt. Post ad hoc loc⁹ exponi oportuit, vno mō ne au
gelis malis ⁊ sic dicit pugnare qz excitāt bonos ad pugnā. alio mō ne an
gelis bonis q̄ pugnāt contra regna. ⁊ sic dicuntur pugnare ꝓ subditis in
q̄tū ꝓpondit cōtra ipsos regū mentes. q̄ aliqñ sunt ꝓuersa. tamē angeli ita
mentes ꝓuersa ꝓponēdo cōtra ipsos nō ḡre voluntate ꝓuersa. sq̄ quoniā
sup ⁊ ꝓpiacūt. multa de futuris. vt q̄ tale regnū ꝓcitur tali vel alio mō
facturo tamē sup hoc diuina voluntas accepta ē virgo Agio fine tū ꝓ ex
altatione gētis cui ꝓfuit hoc. ꝙ depositione. ita adē ꝓuisio tractatur. ii. ii.
titard. f Jn mari magno. i. in ſ mūdo q̄ ñ mare. ꝓter inſolentiā
⁊ variationē regnoꝝ q̄ sunt mare agitat ⁊ ꝓcelle ñ obtinē: q Ima
nor bestie. i. quatuor regna magna ⁊ diuisa bestie ꝓ ferocitatē. h Vsqz
dū ꝓter fugacē ⁊ ꝓcellā. i Assūpsit. i. elevauit successiue. k Et
uerūt inter se. i. mortes ⁊ legis effectus. l Prima. hic explicat visio
ne ꝓticulari ⁊ diuidit in quatuor ꝓtes sm̄ quot regna. Secūda ibi: Post
Et ecce tertia ibi: Post ea ꝓspiciebā. quarta ibi: Post hoc. prima ibi bestia
significat regnū Chaldeoꝝ ⁊ maxime qñ ad regē et⁹ nabuchodonosor. nō ut:
m Quasi leena ꝓ ferocitate ⁊ fauorib⁹ q̄ to chaldeis vigebat. Leena enī
inter bestias ē ferocior ⁊ magis fi catulos nutrit ⁊ sp gētis cōtēl. n Et
alas humanas. sc. a vna cū alabastra ⁊ mutatis gressu abstulerat illud ei⁹
genus. vt. ii. significatur ꝙ capud aureū. vt. ii. dicēt est. Alia est gētis ar
mandi ꝓ regnādi bellorū genus naturaliter nobilium ⁊ subiugandi

ret nō hō. sed hominem de ore ei⁹ audiret ⁊ cor mouēt ad misericordiā.
Est gentis de regno chaldeoꝝ transtulit ⁊ ꝓ corde hominis datū est ei. sc.
Et ecce bestia quarta. ꝙ ꝓter ferocitatē ⁊ fortitudinē ceteris ꝓ
eminebat. ⁊ vidit pueri in monte Lauedamonis fuit. ita vt ne ꝓ plumbis fulg
ciebā donec occisa sunt atq; ⁊ subdita ē de terra: ⁊ sup pedes
quasi hō stetit ⁊ cor hūm datū ē
ei. Et ecce bestia alia similī vrsō
in pte stetit: ⁊ tres ordines erāt.
in ore eius ⁊ in dentibus eius:
⁊ sic dicebant ei. Surge comede
carnes plurimas. Post hec aspi
ciebā: ⁊ ecce alia quasi pardus:

Chaldeoꝝ. vel. antarctica qui Ilyricum ꝙquirat cognoscit ⁊ ꝓ
nouit. Scotland. i. partē cognoscebo nesciēt. et. antarctica. q. ⁊ nesciēt. qđ.
odit. qđ. antea nesciebāt. qđ. nesciēt fuerāt ⁊ q. ⁊ nesciēt. qđ.
regna misceāt. Ideo ⁊ tria regna ꝓtrā fuit. tria⁹ mūdi sunt. ⁊ q. ⁊ ipse alt
quoq; elegant⁹ fuit. Scotlandus. quos ꝓ hystoria nō habem⁹ ⁊ ꝓ ipsa nō
in eis regni ꝓtrā. ⁊ tu ostes⁹ vera regna accipiam⁹ habent⁹ ⁊ ꝓ
ostep plag. ⁊ in vnū subacta sunt. ip nāt signat: ⁊ sic tractat de. Et c. q. ipse
Illud significat qđ de altero⁹ quem. hyc. antarctica vocant ad Augustino
nē annum aggēt. vna qz ora tūdi nulli fīt inuchant. c'pulchre. nō. ut hoc
non sibi concedit sic dicit et. Sturge comede carnes plurimas vt. ibi facit
comminuit. non sicut ne ei ostium.
Quasi par. regnū macedonū. hoc ꝙ statua. Victor ⁊ femora eius ere.

De lyra

stit regna multa. Jdeo tunc⁹ alia. i. ꝓcella armoꝝ ⁊ victorie fructus in
aliam per superbiam ⁊ idē ꝙ factus ē adorare sicut deum vt visum est
ā. cap. iii. propter hoc ne ipse sentiret Jta cui. Supra alia ad dictum
dā ⁊ similie ero similimo. Dicuntur autem tres ale aquile qz aquila ē ex
autem in qua significat memoria naturaliter odoratus. a Aliqñ tum
bones cuiūs sunt ale eius. qz quando in tantum verius est naturaliter odo
tes qui sibi rapiebat cruditate cruciatus eius. sentiret potentia eius omnino deficit
ad tempus p Et fabiana est de terra. qz in hominibus delectus est vt
sanū est. q Et super pedes quasi hō stetit. qz ad rectitudinem est ⁊ sin
sum recognouit sic bolem fragilē. r Et cor eius datū est ei. cor humā
nū. qz sensu regnabat sic quondā dcī. Post etiam hoc exponi de tercio re
gno. Et ale huius regni. i. virtutes ⁊ potētia eius dicūtur: Alitate sunt ꝙ cre
ati nantū. qui habuerūt ala subsistendi. Et quasi hō stetit. qđ eis dat mobilis ⁊
portio subiecti facti sunt. qz rōi cognoscēti ⁊ cibi bellis fragilis. s Et
cor alia bestia. hic significat regnū magni modoy ⁊ portarū. Ideo dicit: ⁊ Et
mollie vsq; vsqz ad tercie mūdi. vel magis ꝙpter loquēdo mōstra ora
dicūtur regnū illud regis indeos fuit maxime respecta prudentia. quod pa
quia cernue capitulant. Indeoꝝ remissa. ⁊ tempū medicinale ꝓpter. vt ha
bet ⁊ Ezech. Jst alia ratione ꝓpter ⁊ ꝓ ipsa nō est posterioribus ad
laborem ⁊ verbera ⁊ pauo ꝓmens obedita qz ꝓ magna parte anni nihil
fiunt sic pars tub legislatiua ordis laborib⁹ ⁊ indiguitibus bestie. ⁊ alios pa
ci victus vt pene sicco pane viuerent inū gratia bolorum vel sitis. vt dicit
Z rogus ꝓpetus bistologi aphus. v Jn parte dicit. qz illud regnum
nō venit cōra hierusalē ad bellandū. vt dicit Isaie. sed hystoria tacitus ꝓ
cit ꝓrarium qz contraria filius cyri qui alio nolo cit victus nabuchodo
nolor mali holofernē ad bellandū filios Israel. sed illā hystoriā nō acci
piunt iudei. nec vt dicit habet apparentia veritatis: ei illa rge erant ita
fabricti ydo qz nō audebāt effidere templū sine licentia regis. ⁊ ideo nō
est verisimile qz audebāt ꝓcedere tanto rebelione qui habebāt holofernem
tanq; illius ꝓcerius. x Et tres ordines erāt in ore eius. ⁊ ira regni ei
dicta virtute ꝓpria. Lingua chaldeoꝝ malos ⁊ ꝓpria. y Et sic dicē
bant ei. Surge regi illius regni. C. affecto. z Surge ⁊ comede carnes
plurimas. qz aman ⁊ loch eius fuerūt regi affecto intra ꝓcessū tudeoꝝ
vt ꝓ Esther. ii. Notandū qz ne tūdeis magis loquit ꝓphetice. qz de altis
ghribus. qz ꝓter eos hec visio ⁊ alie ꝓtue ostendebant Danieli. qz tamē
ꝓpria iniqua aman nō habent effectū. vt ꝓ Esther. vii. ideo nō ꝓ hic
qz bestia comederit. sed qz fuerūt ei⁹ comedere. a Post hec aspiciebā
⁊ ecce alia. Dicitur ꝙ qui designat regnū alexandri ⁊ grecoꝝ. Ideo subdit:
b Quasi pardus. pardus est aial velocissimū. ⁊ ipse alexander mira
celeritate totū orientē sibi subiecit. quia in regni annis parū amplius ⁊ tre
tam aliam obtinuit. vt dicit hic glosa. Quatuor alis pardi significant ei
uersa regna ⁊ potestates que illa subiecit. unde dicit ꝓmo. Et alas

Et alas

Et alius. Alexander cui victoria nihil velocitas fuit qui ab Illyrico & Thracia mari vsq; ad indicū occeanū & ppontū venit. nō ita multo & vi corpis exercitū. & vbicunq; cū pare & cōsilio non ausus iustagitare. par duo ēt vastū cornu regna pmeris figuratur alexandro subdita.

Et de b.q.f. romanis. Cuperēt. de quo in Italia tyrus ferme & posti

quadro pario diuisa. quo

dā scribit. hinc ad[illegible]

mundū. potius. l. d. 42.

Ecce b.q.f. adhuc & q figura scripti vellē & par

dā in nūb⁹ regnis potius

rū & romanum. nulli de

Medo pau. nulli tam vi

tronidoloium facere de

thi vocabulum ausus. q

quisq; in bestia ferocē

cognitam⁹ hoc romanos

intelligentia. horū aut

mūr⁹ q; go de. tacitus est

in psalmo dicit est. Ma

thanasius ait apor de illis. et

Ll. b.q.f.c. Deo gne ill

bestie habet. Ost bestie

haec mordicus illis in lpe

no romano p tacite om

nia simul regna quę pau

fuerant deuorata.

Et habebat c. Pos

phorū⁹ pauo pollicitus

bestias macedonū & ro

manoꝝ in vnū macedo

nū milite regnū & diui

dit pauli vocis intelligi

alexandrū ipm. bestiā ut

et dissimilē ceteris q̄uis

similitudo facies loca. & de

incepuisq; ad antiochū cognomēto epiphanē. r. reges seuissimo omne

rat quos nō vnius ponit regni. vbi gr̄a macedonie: syrie: egypti: asie. & de

discrete regnis vnū regnum efficit per ordinem. vt sci quod scriptuꝝ est:

os loquens ingentia. nō de antichristo sed antiocho accipiatur.

Et ecce cor. Frustra porphyrius hoc antiocho epiphanē subplicat qđ

post. r. cornua ortū est. r. de. r. nra cauda fuit vt. ptholomei philometoris

et. vii. ptholomei euergetē. & antharsiā regē armenie. quoꝝ ptholomeus

hoc multo ante & antiochus nascere memorat⁹ est. Libra antharsiā ab anno

ebus vindicauit. & sic in regno patrio pmānit. dicamus & q̄ in ꝓsimatibe

multi quādo romanoꝝ regnū detrahat futuri sunt. r. reges qui iter se dissi

dant eodem romanū & vndecimū surrecturū esse regem parualū. r. tres re

ges de deo superāturū. i. egyptū: aphricā & ethiopiā sicut in sequentibus

clarius patebit: quos interfectio septem alij victori colla submittent.

Et ecce. o. q. o. Nec putemus eū fm opinionē quorūdā vel diabolum

Nicolaus

a Et alius habebat q̄tuor sup se. iste quatuor ale sunt robur

corpis alcrāni targetas & idūtria tam ex nāli ingenio q̄m ex studio armo

rūq; exercitioque ola sueuit excellēter in alexādro. Iste aūt quatuor alis

q̄si volabat ad victorias ꝓpter velocitatē debellādi aduersarios. b Et

quatuor capita erāt in bestia. ex alexādro habent q̄tuor successores qb⁹ di

uisum fuit regnū eius. Ptholomeꝰ eni successit sibi in egypto. Seleucus

in syria. Antigonus in asia. Philippus in grecia. c Et pēs data est

ei. q. d. victorie fidē nō stetit facte. stante alexādri. q̄ virtute a deo sibi data

vti legit i scholastica hystoria q̄ ei alexādēr cogitarat sibi subiugare orbē

cepit adhuc in macedonia deo sibi apparēte in similitudine silmi sacerdotis iudeo

rū indutꝰ pōtificalibus cōamēta. e sibi victoriā ꝓmisit: ꝓpter qđ alexā

der vouit sua hierusalē ppli ei obuiaret. e silmus sacerdos pontificali

bus indutus: alexādēr de equo descēdit. e deū qui sibi apparuit adorauit

in hoc qđ eius similitudē gerebat. e ideo ciuitati pepcit. d Post hec.

Hic describit regnū quartū. f romanū. e dividit in duas ptes. qz primo

describit fortitudinē huiꝰ regni. secūdo ofidit qz ipso ortū antichristi: Cō

sideranda cornua. Circa ꝓmū cōsideranda q̄ bestia quarta nō notat ꝓpo

nolē sicut alie ꝓcedēs. qz nō habuit aliqđ ꝓprii nomē aliquē bestie. per

qđ posset ferocitas huiꝰ regni designari: ꝓpter qđ in gloria hebraicoꝝ nō

regnū romanū negē. De sententia huiꝰ regni ꝓtra fideles ps manifeste in p

secutiōe martyꝝ. e in occisiōe ꝓtipuoꝝ apl̄oꝝ petri & pauli. e hoc & os lo.

c Bestia quarta. i. ꝓperii romanū. f Terribilis. ꝓpter crudelitatē

predicta. g Mirabilis. ꝓpter humanā ingeniū q̄ vigebat in romanis

in tantū q̄ p eā deuicerūt orbē magis q̄ p fortitudinē. h Et fortis ni

mis. ꝓpter potentiā. i Dētes ferreos habebat magnos. qz sic fortiū de

mat classis regni romani domauit ola alia regna sic ā. dicit⁹ est ca. ij.

k Comedēs atq; cōminues. aliquos occidēdo. l Et re. pe. suis pcul

cās. ceteros tributo fulcidēdo = Bestiis aūt erat ceteris bestijs. qz ꝓtāt

et ferocitatē predictā regnoꝝ multa exercuit. n Et his. cor. i. l. decē re

gno. sic enī in corpe ē defectio alicuius: ita regno debēt deficere ꝓpter sibi

subiectā. Cōsideradū aūt q̄ tū. i. regno nō intelligunt q̄ p successionē vni

us post alterū sed intelligunt regnū sīl existens: vt ps. j. dōē ca. p expositiōem

angeli loquētis cū daniele: qz futurū ē q̄ romanū ipiū diuidat in. x. re

ges: vl demonē. sed vnū de bonis in q̄ror⁹ salutem corp⁹ ē. Et alius.

Et enim bō ultimo ꝓdicēdo qui creditur supra omne qđ dicit deus aut

quod colitur. vt in templo dei sedeat ostendens q̄ deus sit. Thesm po. sūt. angelice virtutes: vel. xxiiii. seniores. quibus scripture diuine

reuelāt: vt de illo apostolus ait: Dedecūt sup tronos. xii. nobiles. Et. d. ij. ad

in singulorum. x. tribus edit in mensem

q̄ alios habebat quasi anis qua

tuor habentes capita. figuratur ptholomeꝰ

capita erant

huic sup se: & q̄tuor capita erant

quasi dominādo

bestie. & regnaq; in. q. quasi dominādo

mirabilis & horribilis nimis. Dētes

ferreos habebat magnos. comc

dēns atq; cōminuēs: & reliqua

pedibus suis cōculcans. Diffi

nitus bestijs singula facies diuinum signū in hac cla

milius aūt erat ceteris bestijs q̄s

fuerūt

vidērā ante eam: & habebat cor

nua decē. Considerabā cornua:

& ecce cornu aliud paruū ortū ē

ea facie nimia & ora regna prima & maiestatibus bar

baricis regē egypti aperiūt ethiopie.

de medio corū: & trib⁹ de cornib⁹

primis euulsa sunt a facie ei⁹. Et

ecce oculi quasi oculi hois erāt

in cornu isto & os loquēs ingēta.

Aspiciebā dōec thr̄oi pōsiti sūt:

& antiqu⁹ dier⁹ sedit. Vestimētū

ei⁹ sicut nix candidū: & capilli capi

tis eius q̄si lana mūda. Thr̄on⁹

ei⁹ flāme ignis accēsus: rote eius

ignis accēsus: flūm⁹ igneus rapi

dusq; egrediebat a facie ei⁹. Mi

lia miliū ministrabāt ei: & decies

Thr̄oni sedit. Et peccatores formentoꝝ

et iudi saluauit. sic tamen quasi per ignem.

Theodus dei metaliter vt ait gre. sunt monachi & heremite q̄ in vno

loco degentes deo militare studēt nec p loca discurrūt. quoꝝ quietis cu

dios⁹ insidet dē⁹ qui bene flāma ignis vōcat. qz dilectōe dei & ꝓximi & dese

rto ꝓprie celestia inflamant. Rote ei⁹. Alij currus. Ezechiel q̄drig

sedentē quadrige lūcir. & ola dei flāma fuisse: de quo alibi: Deus noster

ignis cōsumens est: vt lignum: fenū: stipula: arsura in die iudicij nouerim⁹

et in psalmo. Ignis ante ipm precedet. et inflāmabit in. c. i. circ.

Rote q̄rū. Fidicatores apl̄i. & eoꝝ successores. q flāma celestium: mi

dā ꝓdicādo pagina uerūt. q bñ ignis accēsus vōcat. de q̄ vt: Ignē vñi mitt

in terrā & qđ v. n. v. a. Milia miliū. Nō q̄ tantus numerus sit fu

turus: sed qm humanus sermo matosē exprimere non potuit.

Milia miliū. Hec sunt milia & hec militādo: de quibus in psalmo:

De lyra

gna sīl existūa sanctē tpe antichristi: vt hī Apoc. xvii. o Cōsiderabam

cornua. Hic describit aduētus antichristi et ꝓdictio regib⁹ ortūdi. Circa

in duas ptes. qz primo facit qđ dictū est. secūdo declarat aduentū ejus ad in

dictū ōm pūcē terrenā auferēdū: ibi: Aspiciebā donec thr̄oi. Circa ꝓmū

vt sic: Cōsiderabā cornua. i. diligēter intuebar r. regna ꝓdicta. p Et

ecce cornu aliud par. ortū est de me. cor. i. antichristo q̄ erit rex vndecim⁹ re

spectu illoꝝ. r. ꝓdictoꝝ. q erit hō paruus q̄tū ad pūcē in ꝓcipio: sed po

ea crescet diaboli adiutorio. q Et tria de cor. pri. qui. sunt a facie q̄ ei

rex: aphoice egypti & ethiopie subiiciens in ꝓmio antichristo. Per ista ꝓ fa

sitas porphyrii exponēdo b de antiocho epiphanē. qz nō fuit vocat⁹ ad

alexādro magno. nec lucrē q̄ tres reges occiderit c. vii. alios sibi subiicit

rit: vt hic dr: Ire bestia quarta ab angelo dr hic regnū quartū. vt ꝓbat.

codē ca. regnū aūt q̄rtū ab olim dr esse romanū regnū de quo nō fuit an

tiochus: nec de regno grecoꝝ. r Et ecce oculi q̄si oculi hois erāt i cornu

isto. q. d. licz antichristus faciat tāta mirabilia vt ab aliqb⁹ credat⁹ de⁹ nō erit

hō purus. s Et os lo. ingē. qz ꝓmittēdo & cōminādo multos decipiet

et de multis iactabit se q̄ facere nō pōt. t Aspiciebā. Hic ponit aduen

tus ejus ad iudiciū venientis: & regnū antichristi ꝓterens. & dividit i duas ptes

qz primo ponit causāle iudicialis ꝓdictiōis ꝓnē deiectatio. i⁰ cū trūphatio vi

ctoriosa et ꝓpe hūanitatis ibi: Aspiciebā q̄ in visiōe noct. In ꝓma ipse ꝓ

dī sic: Aspiciebā. i. ꝓsiderabā illud cornu paruulū qđ significat antichri

stum. v Donec thr̄oni positi sūt. dicit thr̄oni in ꝓtū. qz nō solus ejus iudica

bit & apl̄i & viri ꝓfecti ei assistēt in iudicio sup thr̄onos sedendo. x Et

antiquus dier⁹ sedit. B dicit q̄tū ad iudicē ꝓncipalē q dī antiquus ꝓpter

eternitatē. y Vestimētū ei⁹ candidū q̄si nix. In b notat excellētia natu

tis q̄ est tue inaccessibilis q̄ cādor inter alios colores plus habet de luce.

3 Capilli ca. ei⁹ q̄si lana mūda. B dī ꝓpter maturitatē iudicij q̄ tūc

dei nō est festina & mature ꝓcedit. a Thr̄on⁹ eius flāma ignis &c. hoc et

ꝓpter celā veritatē. istę ꝓdictiones fūdate debēt esse in vero iudice. b Rota

ꝓpter celā veritatē. istę ꝓdictiones fūdate debēt esse in vero iudice. b Rota

ignis rapidusq; p b designat pena eternalis tradēdo pedes in ig

nē. c Egrediebat a fa. ei⁹. qz tollet ipsum ne videat facie dei. d mi

lia miliū ministrabāt ei. cecē ꝓpter angelorū officia. i. angelorū ministeria

nobis q̄ dei ordinatiōe cū dr: ministrabāt ei. r officia angelorū sūt vari

qui vadit

dārus dei. i. milibus multiplicē. Et alibi: Quis facit angelos suos ꝓ

ritus. r. m. ccc. xl. Quapter angelorū officium est. Alij ponūt inditia retribuūt.

Alij singulis patent cruciatibus.

Decies milium. Dicit. Hieronymus duplex numerus & infinitus. & de

finitus: est deo numerabilium notio inumerabilis. Quia aliud est abscondere

aliud annullare. Absit

enim alios ꝓcul dubio

potestatem q̄ ad quo

rendā hoiē pcē. & nō

dā nō credit. Mōtis

dēre vō pt qui ad expli

da officia ndcionum ve

nerunt. & ita ꝓpie ꝓpia

one ad infinitū nō ꝓce

dunt. Et ꝓ pluro sunt

qui ministrāt & q̄ frequ

pter adsistunt: assistentiū numer⁹ quasi dēfi

nitus. ministrantiū vō

indefinitus ostenditur.

Iudicium. i. verū ꝓ

pter humanitatē fragilē.

Ideo romanus regnum

destruit. qz contra illud lo

quebatur grandia.

Nicolaus

Leu. xxiiij. qui vocāt ꝓpriū nomē dñi: a Et

decies milies centena milia assistebāt ei.

Iudiciū sedit: & libri apti sūt. Aspi

ciebā ꝓp vōcē sermonū grā

diū quos cornu illud loquebat. Et

vidi qm interfecta esset bestia: &

perisset corp⁹ ei⁹: & trāditū esset ad

comburendū ignī: aliāꝫ quoq; bestiarū ablata esset potestas: &

tēpora vite constituta essent eis

vsq; ad tēpus & temp⁹. Aspicie

bām ergo in visiōe noctis: & ecce

cum nubib⁹ celi quāsi filius ho

minis veniebat: & vsq; ad anti

quū dierū peruenit: & in ꝓspectu

ei⁹ obtulerūt eū. Et dedit ei potē

tātē & honorē & regnū: & omnes po

puli tribus & lingue ipsi seruiēt.

Potestas ei⁹ potestas eterna q̄

non auferetur: & regnū ei⁹ quod

non corrumpet. Horruit spirit⁹

meus. Ego daniel territus sum in

vaginis: & visiones capitis mei cōtur

bauerunt me. Accessi ad unū de

assistentibus & veritatē querebā

milies centena milia assistebāt ei.

Iudiciū sedit: & libri apti sūt. Aspi

ciebā ꝓp vōcē sermonū grā

diū quos cornu illud loquebat. Et

vidi qm interfecta esset bestia: &

perisset corp⁹ eius: & trāditū esset ad

comburendū ignī: aliāꝫ quoq; bestiarū ablata esset potestas: &

tēpora vite constituta essent eis

vsq; ad tēpus & temp⁹. Aspicie

bām ergo in visiōe noctis: & ecce

cum nubib⁹ celi quāsi filius ho

minis veniebat: & vsq; ad anti

quū dierū peruenit: & in ꝓspectu

ei⁹ obtulerūt eū. Et dedit ei potē

tātē & honorē & regnū: & omnes po

puli tribus & lingue ipsi seruiēt.

Potestas ei⁹ potestas eterna q̄

non auferetur: & regnū ei⁹ quod

non corrumpet. Horruit spirit⁹

meus. Ego daniel territus sum in

vaginis: & visiones capitis mei cōtur

bauerunt me. Accessi ad unū de

assistentibus & veritatē querebā

ab eo de omnibus his q̄ dicit

mihi interpretationē sermonū: &

edocuit me. He quattuor: bestie

magne: quattuor sūt regna q̄ cō

surgent de terra. Sūlapiēt aūt

regnū sācti dei altissimi: & obti

nebūt regnū vsq; in seculum &

seculum seculorū. Post hoc vo

lui diligēter discere de bestia q̄r

ta: que erat dissimilis valde ab

oibus & terribilis nimis. Dētes

& vngues eius ferrei: comedebat

& comminuebat: & reliq̄ pedibus

suis cōculcabat. Et de cōmibus

decē que habebat in capite: & de

alio quod ortus fuerat: ante q̄s

ceciderāt tria cornua: & de cornu

illo q̄s habebat oculos: & os lo

quens grādia: & māius erat cete

ris. Aspiciebā: & ecce cornu illud

faciebat bellū aduersus sanctos

& ꝓualebat eis: dōnec veniret an

tiq⁹ dierum: & iudicium dedit

sanctis excelsi: & tempus aduenit

& regnum obtinuerūt sancti. Et

sic āt: Bestia quarta regnus q̄r

tum erit in terra: quod maius erit

oib⁹ regnis: & devorabit universā

terrā & ꝓcalcabit & ꝓmiuet eā. Por

ro cornua decem ipius regni decē

ab eo de omnibus his q̄ dicit

mihi interpretationē sermonū: &

edocuit me. He quattuor: bestie

magne: quattuor sūt regna q̄ cō

surgent de terra. Sūlapiēt aūt

regnū sācti dei altissimi: & obti

nebūt regnū vsq; in seculum &

seculum seculorū. Post hoc vo

lui diligēter discere de bestia q̄r

ta: que erat dissimilis valde ab

oibus & terribilis nimis. Dētes

& vngues eius ferrei: comedebat

& comminuebat: & reliq̄ pedibus

suis cōculcabat. Et de cōmibus

decē que habebat in capite: & de

alio quod ortus fuerat: ante q̄s

ceciderāt tria cornua: & de cornu

illo q̄s habebat oculos: & os lo

quens grādia: & māius erat cete

ris. Aspiciebā: & ecce cornu illud

faciebat bellū aduersus sanctos

& ꝓualebat eis: dōnec veniret an

tiq⁹ dierum: & iudicium dedit

sanctis excelsi: & tempus aduenit

& regnum obtinuerūt sancti. Et

sic āt: Bestia quarta regnus q̄r

tum erit in terra: quod maius erit

oib⁹ regnis: & devorabit universā

terrā & ꝓcalcabit & ꝓmiuet eā. Por

ro cornua decem ipius regni decē

Et libri aperti. Cōsuetū & opera singulorū in vtroq; statu vel bo

na vel mala ostēsa reuelant. Decem milies dr ut numerū multitudinē qua

cuiusmodi numerū sit. Decem milies dr ut numerū multitudinē qua

Et vidi. In vno imperio ꝓpter multiplicitatem totalium mutationē

respicit salutē electorum.

Et ecce. Hic ponit ꝓpria antichristi. & dividit in duas ptes. qz primo

ponit ea q̄ dicit apostol⁹ ad

Phil. ii. In nōe ihesu

omne genu flectat celes

tiū terrestriū & infernoꝝ

&c. i. Petri ii. Subditi

estote ꝓpter deū sive regi

quasi ꝓcellenti sive ducibus

tanq̄ ab eo missis ad vin

dictā malefactoꝝ laudē vō

bonoꝝ. quia sic est volūtas

dei. Sap. vi. Audite reges

& intelligite. discite iudices

finium terre. Ps. lxxxi. Deus

stetit in synagoga deoꝝ. in

medio autē deos discernit.

Ps. lxxxi. Exurge deus iudica

terrā. q. d. ꝓtector es. Ps. xcv.

Dñs regnauit. exultet terra.

Ps. xcvi. Dñs regnauit. letetur

terra. Ps. xcvii. Cantate dño

canticū nouū. Ps. xcviii. Dñs

regnauit irascant⁹ ꝓpli. Ps.

xcix. Iubilate deo omnis terra.

Ps. c. Misericordiā & iudiciū

cantabo tibi dñe. Ps. ci. Dñe

exaudi orōnē meā. Ps. cii. Be

nedic anima mea dño. Ps. ciii.

Benedic anima mea dño. dñe

deus meus magnificat⁹ es. Ps.

civ. Confitemini dño & inuo

cate nomē eius. Ps. cv. Confi

temini dño quoniā bonus. Ps.

cvi. Confitemini dño quoniā

bonus. Ps. cvii. Paratum cor

meum deus. Ps. cviii. Deus

laudē meā ne tacueris. Ps. cix.

Dixit dñs dño meo. Ps. cx. Con

fitebor tibi dñe in toto corde

meo. Ps. cxi. Beatus vir qui ti

met dñm. Ps. cxii. Laudate pue

ri dñm. Ps. cxiii. In exitu isra

el de egipto. Ps. cxiv. Dilexi

quoniā exaudiet dñs. Ps. cxv.

Credidi ꝓpter quod locutus

sum. Ps. cxvi. Laudate dñm

omnes gentes. Ps. cxvii. Con

fitemini dño quoniā bonus.

Ps. cxviii. Beati immaculati

in via. Ps. cxix. Ad dñm cum

tribularer clamauī. Ps. cxx.

Leuaui oculos meos in mōtes.

Ps. cxxi. Letatus sum in his

que dicta sunt mihi. Ps. cxxii.

Ad te leuaui oculos meos qui

habitas in celis. Ps. cxxiii. Nisi

quia dñs erat in nobis. Ps. cxxiv.

Qui confidunt in dño sicut mōs

Sion. Ps. cxxv. In conuertendo

dñs captiuitatē sion. Ps. cxxvi.

Nisi dñs edificauerit domū. Ps.

cxxvii. Beati omnes qui timent

dñm. Ps. cxxviii. De profundis

clamauī ad te dñe. Ps. cxxix.

Dñe non est exaltatū cor meum.

Ps. cxxx. Memento dñe dauid.

Ps. cxxxi. Ecce quā bonum &

quā iocundum. Ps. cxxxii. Ecce

nunc benedicite dñm. Ps. cxxxiii.

Confitemini dño quoniā bonus.

Ps. cxxxiv. Laudate nomē dñi.

Ps. cxxxv. Confitemini dño quo

niā bonus. Ps. cxxxvi. Super flu

mina babilonis. Ps. cxxxvii. Con

fitebor tibi dñe in toto corde

meo. Ps. cxxxviii. Eripe me dñe

ab homine malo. Ps. cxxxix. Dixi

custodiā vias meas. Ps. cxl. Clamauī

ad dñm voce mea. Ps. cxli. Voce

mea ad dñm clamauī. Ps. cxlii.

Dñe exaudi orōnē meā. Ps. cxliii.

Benedictus dñs deus meus qui

docet manus meas. Ps. cxliv.

Exaltabo te deus meus rex. Ps.

cxlv. Lauda anima mea dñm.

Ps. cxlvi. Laudate dñm quoniā

bonus. Ps. cxlvii. Lauda hieru

salē dñm. Ps. cxlviii. Laudate

dñm de celis. Ps. cxlix. Cantate

dño canticū nouū. Ps. cl. Lau

date dñm in sanctis eius. Et

ꝓpter ea q̄ dicta sunt ꝓpheta

ꝓpter ea q̄ dicta sunt ꝓpheta

volui. Dicit ergo primo sic daniel: Decruit spiritus meus &c. ꝓpter mala q̄

videbat fieri in futurū. r. ꝓpter blasphemias ebria dei & ꝓpter iniquitates

vsitatas. sequi: r Accessi ad vnū de assistentib⁹. i. legalia q̄ assistebāt iudici.

iste ei accusus fuit i imaginaria visiōe. r De quattuor bestijs &c. ꝓtin

gēt. sacrastus. i. sic ps ē ꝓdictū. s Suscipiēt aūt regnū. post ista ꝓmet

regna. a Sancti dei. i. hoc erit i iudicio finali. qz tūc ei ꝓpe regnaꝫ

bāt illi q̄ mō ꝓp ipsū opprimunt. b Et obtinebūt re. vsq; in sē. i. sē

lū est eternale. vel ei illud nomē seculū sic duplicat⁹ intelligit eternitas:

vt. ii. dicti. c. c Post hoc. Hic ponit interpretatio visionis in ipsū de

quarta bestia & qualo cornu ei⁹. r. ps ista ex his q̄ dicta sūt de quarto re

gno vsq; ibi: d Et de cor. illoꝝ. antiqo. e Os lo. ecu. qđ figit ei⁹ mi

ra adiuuā. f Et os lo. gra. i. blasphemias ꝑ deū. g Et ma. erāt ei.

qz regnū antichristi erit magnū. fm cōsideradū ꝓ parua fm durationem.

h Aspiciebā. i. cōsiderabā. i Et ecce cornu. i. antichr. k Faciebat

bellū aduersus sanctos &c. qz tūc erit maxima ꝓsecutio sanctoꝝ. l Do

nec ve. ant. dicit. qz ante aduētū iudicis interficiet antichr⁹. m Et iudi

cium sanct ꝓcessit. i. victoriā iudicio dedit eis ꝑ ꝓpositos ceteris. fm qđ dī

Sap. v. Stabūt iusti i magna cōstātia aduersus eos q̄ se angustiauerūt.

vel qz ꝓsecuti eū ꝓpo iudicabūt. n Et tempus aduenit. i. iudicij finalis.

o Et regnū obtinuerūt sancti. i. ꝓcuraūt ꝓtra eos qui iniuste ipsos affligebāt.

p Et sic ait. i. angelus qui loquebat daniel. q Bestia quarta regnū

quartus erit. i. regnū romanū: vt ꝓbatū ē. Os aūt sequit. ā. apostol⁹ ali

vsq; ibi: r Pedes eorum vocē ipsius regni decem regna erunt. Illud

Nicolaus

C. VIII.

De ira

C. VIII.

De ira

C. VIII.

qui ⁊ artifex fuit arcubi. ferum ⁊ babylonem ⁊ omnia regna eoꝝ
fraudulenter vsurpauit: in alia regnauit ammonitus.

Et dicit de. i. elegit antiochū ignobilē de principe tenebrarum victum: deiect de fide. ⁊ de fide qđ ē ei⁹ vilipēdere ⁊ virtute ope
rū rebellione ⁊ dicit qui vlq; ad principē. i. magnificat: qđ pro ea ipsius auto-
rem virtutem credidit: dū
qđ ēt fortitudo eoꝝ. dū ē
qđ fraudē obtinēdo ⁊
dicit in cui quoꝝ operi
tuoꝝ rumpit.

Ame. xviij. a fidem
qui potuit post alcoran
drum regnauit in syria
ingressus ē ⁊ amodeus
bus ⁊ elimaidis ⁊ vniuersis
vsurpauit: ac cum post an
no reuersus i templo so
lis diuinum posuit.

Robur aūt. Quia
nisi per auxilium mirifi
cū qđ ⁊ recte cre/
dūt: consecrabilis fa
ctus necessarij posuit. veri
tas i ser. pro. qđ fides ne
cessē celebrē ad celebrēdū
vim spūs sacinatur. ⁊
posē. ⁊ facit. qđ tñc nō lo
qui ⁊ reprobet ⁊ mēdaci
sed etiā in electoꝝ corpo
ribus crudelitate ictima
bili fine. Quod obiectio-
ne ostenditur.

Et supra. qđ hoc
ad antiochū referēdū ⁊ qđ
sub antiocho in typo fa
ctū ecclesiā illo dicunt ⁊ compendium.

Dies. d. mi. cc. Ab
antiochi. i. ingressu i hie
rusalē. i. c. xliij. anno re/

Nicolaus
angelorū antiquit⁹ custo
dia vallauit. a Et
deiecit de fortitudine. qz
plures ceq; idolatrie sub
iecit. b Et de stellis.
quia multoꝝ stabiles in
cultu sī occidit vel p̄s. ij.
Mdcabab. vi. ⁊. vij. c Et vsq; ad principē fortitudinis magnificauit est
.i. vsq; ad deū qui colebat in hierusalē. qz ad tpe assumpte culpā ei⁹. ⁊ dicit
sic ei posuisse p ignāā similitudinē. Vel aliter: per principē fortitudinis in
telligit illū⁹ sacerdos. qz tñc regebat ciuitatē ⁊ tēplū: ⁊ qz̄ exaltauit an
tiochus. d Et ab eo tulit iugē sacrificiū. qđ dicebat agn⁹ qui imolaba
tur vespere ⁊ mane. qz figurabat imolationē corporis xpi qđ quotidie imo
latur in altari. e Et deiecit locū sanctificationis. qz antiochus prophana
uit templū ponēdo ibi abominandā idolā. vt dicit. j. Mdcabab. j. verū
tamē qz ita nō fecit antiochus propria virtute. ⁊ deo permittēte ꝓpter pec
cata populi punīēdo ideo subdit: f Robur aūt datū ē ei. i. auxiliū.
g Contra iugē sacrificiū ꝓpter peccata populi israel ⁊ malicie sacerdotū.
qui vt dī. ij. Mdcabab. iiij. nō erant ordini circa altare sed ꝓpter templo
⁊ sacrificio neglect solitū abuant participes fieri patetire. ⁊ sic oī mōdē q fe
cerūt ꝓtibula iuxtā iusta tēpla. h Et ꝓiecit veritatē i terrā. i. ve
rus dei cult⁹. i Et prosperabit ⁊ faciet. Cantiochus im voluntē suas.
k Et audiui vnū de sanctī. i. angelū. l Loquēt alteri nescio cui ꝛc.
hoc dicit. qz̄ daniel nō habebat intellectū hui⁹ visōis ad plenū. vt. i. pa
tebit. m Usq; quo visio. i. hec que illuminat intellectū. ⁊ quo ꝓ diuinaz
reuelationē habita ē. n Et iugi sacrificii. i. quotidianū. o Et pec
cati desolatione. i. desolatio tēpli facta ꝓpter peccata populi per positio
nē ydoli in tēplo. p Et sanctuariū. i. tēplū. cuius vna pars dicebat
sanctū: altera sanctū sanctoꝝ. q Et fortitudo. sanctoꝝ scs. r Cōcul
cabitur. ⁊ refert hoc verbū ad ea ꝑdicta ꝓpter peccata desolationē. de
qua nō queritur qđtū peccabit sed qđtū durabit. ⁊ hoc est verbū trūcatū.
qz loquēt ad modū volentis bona. qui aliqđ in loquēdo omittit. Et notā
dum q tñ quattuor facta ēt ab vno angelo quoꝝ ab alio angelo. vt p̄s i
littera. Et quo patet q angeli superiores illuminant angelos inferiores.
s Et dixit mihi. angelus superior inferiori. t Usq; ad vesperā ⁊ ma
ne. id ē ꝓpter sacrificiū iugē ⁊ noctis erit tñs tēporis. qđ sequ: u Duo
milia trecenti. Hec anni. q. d. ꝓ tñs tēpus ꝑdicta a pollutione facta ibi ꝑ an
tiochū. qđ factū legit a iuda machabeo ⁊ fratribus eius. j. Mdcabab. iiij.
Cōsecrandū ēt q tñs tēpus fuit ab ingressu antiochi in hierusalē vsq;
ad cōsecrationē tēpli: dicit tamen fuit positū in tēplo per tres annos post

ꝓ mactaciōis sacrificiū ligni
ficat. i. cessauit ⁊ ꝓfanatū est
ꝓ. i. altare mundū ⁊ mundatū
ꝓ. i. templum.
ꝓ. i. templum.
sanctuariū. Factum ēt aūt cū vi
derez ego daniel visionē: ⁊ q̄ ue
rem intelligentiaz: ecce stetit in
ꝓ quasi picturaꝫ ⁊ imaginem
ꝓ cum eam omnia qui vidēt mirabiliā fi
ꝓ mirabilia.
ꝓ. i. tēplum
ꝓ. i. tēplum
ꝓ. i. tēplum

In anno pri. Rhi primi cū qui dr ytapsis cui⁹ hodie anno
i Regni adhuc stat etas. Post hunc ait vtapsis cui⁹ hodie anno
quinto qui ab oriente rex macedonū super asiā erit. t nomē pa-
tris q vocatus adhuc. qr primo de femine nichoy fuerunt regnum obtu-
dicorum vt audiret propter similitudinem nominis eorum.

Ego daniel in. Post
dicti breuem ter. tempo
ordinatione ihesu post ad
ultimū populo in tribulatiōe
obducendi ihesu nō
facit daniel negligant
ti. promissi in psl. vi qb
bono p illud promisit clemē
nagog hui ipius populo ma
superbia negligentia facto
rū: t negligentia offensio
pariat legem⁹ t gentil. c.
xl. annos penitus pūi-
nitos aut dissimil. ideo

Nicolaus
a In tio p⁹. Hic
i ponit octauā vi
sio q fuit facta i
anno primo darij q occi
dit balthasar. Postq
daniel descripsit vnime
tribulationis totaliq de
certā t postpulit eā ob-
stinā. vt velit eā i duo-
bus finibus⁹ capitulis.
hic pdit declarāt euidēter
tribulatiōis solarium qd
maxie erit ipso fidelibus
q. pdicatiōe passionis
ppi. Post eā multis eā de
bet. hebdomadib⁹ determi-
natis t pcto vlq ad
passionē ipi qui marie
cit instituēte antichr.
Caula finalis vt obtem-
perent ipsius exhortationis
peccati per monet ipi. t p
hoc dei solatio christi
fidelib⁹ t tribulatis anti-
ipi spūlibus. Caula et
fidei est institut⁹ spūs
sancti facit⁹ daniel. cōti-
nuā peccati iud. t defi-
derantis t postulati remē
dii. Caula formalis i di
uisione cōstitit qm talis est. qz primo ponit meritū orationis. secūdo mod⁹
reuelationis dicit. Cūq adhuc loquerer. Primū est q pte danielis. Secū-
dum est pte angeli reuelantis. Circa primū tria notant. primū est debita cō
dictio eiusd. Secundū cōtritio penitentie dei. Et ecce deū. tertiū iustitio pe
titionis dei. Et ngc pdic. Circa primū cōsiderandū q debita pdictio eiusd est
q. amplior debitū ifrmo exhibi. hoc facit daniel hic. qz intendit q appropin
quabat tps a deo promissus de liberatiōe populi. t hoc est qd dr. In anno
primo darij filij assueri. Adueritendū q tpe assuer⁹ nō erat ille sub quo hysto
ria better facta l. qz ille fuit post per magnū tps. ii ille assuer⁹ erat ille q. a.
ther⁹ est abbreuiatus. t hoc l qd subdit: b De semine medoy. qz darij⁹ vi
cto babilone trāstulit regnū ad medos. c Qui impe. fu. rexbaldeoz. i
primo⁹ nō simpr⁹ t absolute. si primo de pdicto semine. l. medoz. d An
no vto. i. primo seu modū loquēdi hebraicū. vñ dicit Beli. i. Factum est
vespe t mane dies vn⁹. i. primo⁹. e Ego daniel intelligēs in libris. hicro-
nic. f Numerū annoꝝ. Et nota q tpe cui reuelabant diuina secreta
nihilominꝰ tñ scripturā hieremie t aliorū prophetaꝝ legebat. Sic illos q cōi
dicitur de ppria ingenio deliquunt videre dicta aliorū. Scriptura aūt ti
la ne qua fe hic mētio hī Piscr. ppc. Cū ceperint ipiari in babylone. lxx.
anni visitabo vos. t faciā ad vos verbū meū bonū t reducam vos
ad locū istū. ec. Expletisq⁹ aūt annoꝝ appropinquāt intelligit p tēpora
nulli qui regnauerit a principio desolatiōis hierusalez vsq ad tēp⁹ illius
p q fuit oblatus. Circ. i. ca. q hec desolatio fuit spacio anno. lxx. cyri. ante
dictos⁹ p qui⁹ mādato regnauit ducēt⁹ anno. t sic cōplementū desolatiōis
tulit. ut ipi q̄nq; annis t pcipio septuāgenarij cyrus de xpto anno suo regna
uit. ut in principio ante dicti p̄ncipatus. vt tēpe dicti fuit. g Et po-
rabā. i. mei ad vbm. i. orationē mētis t facie corpis qñ versa facie versus hie
rusalē orabat. vt dicit cā. ii. vi. h Rogare. feruenter. i Deprecari.
p̄ueniat. k In ieiunio. vt simul fieret deo sacrificiū p spūs⁹ orationis.
t p carnis⁹ mortificatiōē. qz dicit Tobie. xii. Bona est oratio cū ieiu-
nio. l Sacco. i. cilicio. m Et cinere. i. recordatōe fragilitatis humane.
Vñ cū⁹ mod⁹ habeay qñ erāt in afflictiōib⁹ positi ponere cinerē sup ca
put in signū humiliatiōis. qz dicit Eccle. xxxv. Oratio humiliantē se nu-
bes penetrabit. Sed vt hoc q̄ daniel peccauerit oīdo p liberatiōe ppli. qz

qui. c. anno filii hominis penitere neglexerit nō expectat deus vt. ix. cōm-
gleant. i. ante iudicium quod postea fiertat cōminatio. Unde t ad peccata
dicit⁹ parati sudicij. Hic ora pro populo hoc. quia non cognitum te.
Et ad famul. Reliquiq; lugeo super saul. Ego absq; cura. Post in sacra
t i amori postulat ipiari qd deus promittit nō q̄ sit incredulus futurorum.

Et vigilauit. Dñs. Post peccata cala-
pitur vigilat super nos
dē⁹. qñ hoc nō fact nos
mire dicit notus. Unde
in psalmo. Quare obdor-
dormicis dñe t cauēs pe
tens. c. x. ii. Mōstra nō
t nequitia nostra inuen-
ar cuiusq; qualis i no-
bis cōpiet caligabat
dicit. t de elevatur. cō-
surgere. vt nos dirigat⁹ tal
gilare faciat iustitiā.

De ista
talis oīo vt pcedit ex. q-
dam dubitatiōe ne ignis
tur vorēt dei dictus per
hieremiā de liberatione
populi ipe determinato
t hoc vt ipottans defecti
fidei. ideo addit q daniel
etiam ap plaine gentilis
nio ipientiē. nō q dubi
taret de dei fidelitate. Is
vt edificeret se grauī de
pmissione pp̄ facta.
Pte daniel sicbat pnti-
ficoz diuinae ipiari per
etonoz bonoz. qz de⁹
ordinat aliqd futurū. ita
etiā t modū executiōis. qz
virtūq; cadit sub diuina
ordinatione. Ecce t iusta
mod⁹. t ō scatet ipiari
pmissionē a deo facta.
Pte pmissiōes diuine in
sacra scriptura simp. inf
ligūt de filiis sui. zdeiōe. d
nisi ponat⁹ ipcitentiā
et pte illi⁹ qui gentiles fe
deus offendendo. vñ ol
Piscr. xviii. Subito lo-
quar de gēte t de regno
vt edificē t plātē illud. si

fecerit malū i oculis meis vt nō audiat vocē meā: pniay aḡ sup bono qō
locut⁹ sū vt faceret ei. Timebat aūt daniel ne filii isr p pctā sua potuissēt
ipedimētū dare pmissiōi. t ō erabat dñm ad tollēdū illud ipedimētū i
ēt. Per ista p3 argumētū. qz oīo danielis nō pcedebat ex aliq; ifidelita
te t magis ex bonio causis. n Et etiam dñe. Hic ostēdit⁹ zdeiōe
sio penitē. vbi notādū. q⁹ daniel assumit i se plenā ppi⁹ tñ. qz nō erat ta
lis erat nec zdeiōis q⁹ talia mala egisset qñ fuit trālat⁹. qz erat pars
cet⁹. si peccarā ppli ita est vbi peccarā fuit magnā erat ppli. illi⁹ mēbri. Pro
cedit aūt sic. qz zdeiōe p⁹ narrat malicias deprauātes. i⁹ remouet cāsātā
tiones excusantes ibi: Nō obediuimus. 3⁹ exaggerat zdeiōe aggrauātes dr:
Et illaut. Et nota q⁹ i oīe istis attribuit deo iustitiā. t ista t ppli⁹ ifi
mitatē. Circa primū notādū q⁹ malicie deprauātes sūt 3 bonoz nāe
t mīe dei pcepta t facilēo ꝓhibita. vbi igit ꝓponēs dei magnitudinē t
clemētiā vt p⁹ peccarā ppli grauī⁹ appcat: o Obsecro dñe de⁹ mag⁹
fortissime oīo⁹ q̄ possum⁹ de deo cogitare vl dicē. p Et timētiū
pactū. q Custodiēs pa. pmissis ipiēdo. r Et mi. vitra gentis ad
dēdo. q⁹ sūt subditi: o Diligētiū⁹ te t cu. mādat. eode⁹ ordine. Dicit⁹
leipti pcā. Peccauim⁹. i. ol genare peccati. Loq ipiarī
ptr. u Iniqtatē fe. 3 holas. t Impie egi. 3 ord. Pietas est t cult⁹
diuin⁹. t nō ipietas ē recessus a debito cultu dīno. y Et re. a mādatis
tuis ea totalit⁹ declinādo. 3 Et de. pmo paulatim 3ōi agēdo. qz nō fa-
tis occidit hō i. pfundā pctā. Dicit aūt: A mandat tuis. ꝓpter pactā
motalia. Ac iudicio. ꝓpter iudicialia. a Nō obedi. Hic ostēdit remouit
circūstātias excusantes q̄ sūt ignorātia t ifirmitas: Primā remouit per
hoc q⁹ ppli israel fuit lotocūq; ꝓbis ꝓphetis q⁹ est dei loquētes. Secū-
dus remouit p hoc q⁹ nō fuit vulgariter hoies peccauerunt. imo etiā illi q
credebant et viri ꝓfecti i ppli. t hoc ē qd dr: Nō obediuim⁹ seruis tuis
ꝓphet q locuti sūt i nōie tuo. nō ex capite ꝓpio. b Regib⁹ nīis pa-
trib⁹ t pncipib⁹ nīis. facerdotib⁹ q̄ qui ꝓfecti habebant. c Omi ppli terr.
b addit vt nemo appeat excusatibilis. d Tibi dñe iu. qz ita mala iu-
rim⁹ ꝓpter pctā nr⁹. Sequ: e Tibi aūt dño. d. n. m. xl. qz circa cōfessi
punisti nos. Et nota q⁹ frequēter hic repetit eandē litiam sup alijs verbis
cessātio dei iusticiā t misericordiā: t populi israel integrē. talis enim

Nicolaus De lyra

gabilio loquēnt cr affectu t p̄fundēs indicat vt ipōi magis moueat ad de
uōtā. a Et filia. Hic describit pōnōes aggrauātes q̄ filr obstinatio
in peccato. t ingratitudo q̄ libētius accepēs pactū qz hoc q⁹ ly ndo generet
eos paulatim ad eorum correctionem. t mittaret ꝓphetas ad reuocandū
eos. nō filr ih. retenti ad
rogandū oīem. t regra-
tiandū de paterna correp-
tione. sed obstinati sunt
in malis suis. ꝓpter q̄ fi
naliter venerant maledi
ctiones sup eos scripte i
lege moysi Deut. xxviii.
vbi maledicūt⁹ irāgre-
dientes legē dñi. t hoc est
q⁹ dr hic: Et illaut fu
per nos maledictio &c. t
bene dicit illaut. qz nō
simul vno ictu deseruit
sup eos dei punitio. sed ꝓ
pauli sunt aliquas perse-
cutiōes ꝓticulares ad eo
rum reuocatiōē t conu
ersionē dirigēs totalit capeli
uarent. p nabuchodono
sor vt p⁹ est decursu ārī
libri Re. t hoc Paral.
legit: b Et statuit ser-
mones suos &c. i. stabilit
ostēdit i pnitiōe nostra
fusta. legit: c Et sup.
i nos magnā malā &c. i
figura hypboie est ad, de
signandū magnitudinē
siue tribulatiōis. vl fm ve
ritatē hyperbole pōt hoc ex
ponī de tēpli cōsuptione
in quo de⁹ colebat. t ta
le malū nō fuit factū ali
cui⁹. qz i nullo alio loco
erat tēplū deo cult vsq;
cuā. d Et nō roga-
ta. tuā vbi de⁹ noster &c.
in quo ostēdit cor obstīnatio. e Et cogi. veri.
tuam. in puniendo nos.
f Et vigilauit dñs super
ma. vtā3. i. sup malicias
culpe. g Et addu. eas
sup nos. puniendo nos
iuste. cetera patet. h Et
nūc dñe. Hic ostēdit declarat imitio postulanē ex
fmo ārtā ad petitionis
materiā. r⁹ ārtā ad ipe-
trādū fiducialit: ibi: ꝓpter
temetipū. 3⁹ ārtā ad pe-
tentis institiā t deuotio
nem. vbi: Et audi dñe. Circa primū notādū q⁹ materia fue petitiōis est
duplex. i. motio mali t collatio boni. Ad ipetrā
dum primū reducit ad me
moriā malā scriptum egr
pticue ab eis amoeti per
dīm. qz mod⁹ magnificat
est hanc cām efficiā po
tentiā qñ possēt efficien
tem ad memoriā reducit
vt hī. iii. etheoz. q hoc
facit daniel i oppositū eo
rum: Et nūc dñe de⁹ no
ster q eduxisti ppm tuū
de terra egypti in manu
forti. pharaone ponētibus
t mirabilia ꝓ populo tuo faciēdo que nō potuerāt fieri nisi virtute infinita.
i Et fecisti tibi nomē. qz per illud factū nomē dīi publicatū fuit ⁊ ꝓ
vniuersas terras. k Secundū est hanc. i. vt ps in hac pte. q⁹ filii israel
ric dispersi ꝓ orbē narrabit ea q⁹ dño pro die fecerat in egypto. Sequitur:
l Auertat obsecro ira tua &c. metaphorica est locutio. de⁹ enim dicitur
trasci qñ punit. qz ad modū hoīs irati sic hs. t sic dauid petit punitionis
remotionē. m A ciui. tua hierusalē. in qua virgultū cultus diuinⁱ de di

Nicolaus De lyra

uina electōe. n Et a mōte sancto tuo. in quo erat ciuitas. in qua erat templū cui⁹ mons dr
mons hierusalē in qua erat templū cui⁹ ruina deplorat. Sequit:
Propter te. i. ꝓpter cultū tuū. Hic ponit dauid⁹ motiū ipetrādi
quod est gloria dei. Et ideo dicit. Inclina dñe aurē tuā. Et ꝓpter
temetipū. Hic secundū
dicit⁹ ꝓpter temetipū. i.
ꝓpter honorē tuū. Pro
cōtra deus meus &c.
a Exaudi dñe. Hic de
scribit⁹ exaudi imitatio⁹ est
vt: Exaudi dñe. precor
benigne audiendo.
t Placare. offendam
remittendo. u Auscl
t fac. nobis cōsolatiōnē
gloriā redudāt. t fac
morētis. ex ipō infert i
quo petitio ꝓcedēt
dare nobis. t Pro
pter temetipū. vt. i. wil
tas tua clari⁹ appeat t bo
nitas. t vt cuncti dñi de
bitus glorificet. ꝓpter qđ
fidelit: Ex nomīnatiōe cīt
locutus sit ꝓphetis. a Et ad-
uocabo eū clementiam.
b Et cū p. &c. ad ipetrā
dū fiducialit: c Adhuc
me lo. i. q⁹ adhuc velociter
quandōbio diuine.
d Et cū. v. &c. in specie
viri angel⁹ apparebat.
e Gabriel vt. i. vir fortis
vñde dicit⁹ ca. ix. fac.
f Circa vo. i. q⁹ exprimit
ꝓpternodo angelos ad
cognitiōē dei mandari.
g Tetigit me. contactu t
ꝓfectio. h Instruxit.
Et q⁹ p⁹ a mane vlq;
ad vesp⁹ exaurat dā-
niel. Post ⁊ ꝓdicit diua
etonis ꝓtata fuerāt cūq
magno fructu ppli t ma
xīa filii. t tal oīo ē ho ac
cepabil. q⁹ adhuc illa i q⁹ te
mpla diua multiplicata fi
ne mūdi⁹ adimpl. t deus
mīe⁹ q⁹ ista oīo ē ho ac

Nicolaus De Ivra

adhuc erit tribulatio: et multiplicabit ecclesiam ad obtinendum magnificentiam et abundantiam omnium bonorum: et ad omnem gentem apud bonos habendam pro maximo honore, ad quod pertinebat. Ita. lxiiij. Propter nomen meum admittabo iram meam: et laudem meam infrenabo tibi ne intereas. Et hoc est quod dicit angelus, et in hoc effectu terminat. Vocabit nomen eius admirabilis consiliarius deus fortis. Vocabit nomen eius admirabilis consiliarius deus fortis. Ysaie. ix. Scitote igitur et animaduertite eodem modo quo scitis et animaduertitis quod a verbo exitus verbi usque ad edificationem Jerusalem et templi sunt septuaginta hebdomades. Ita et a principio captiuitatis babylonice usque ad christum sunt septuaginta hebdomades. Hic precedit ponit conditio facta populo. et dubitatur in duabus partibus. qz primo ponit conditio facta populo. et secundo ponit conditio facta deo. Circa primum videndum est de captiuitate babylonica. vt videlicet ex principio populi israel et quibus causis orta fuerit. et quo finem habuerit. Et ratio quare ista captiuitas apocalypsis. dicitur magna babylon. Circa secundum videndum est de captiuitate babylonica. vt videlicet quo tempore populus israel a babylonica captiuitate liberatus fuerit. et quo finem habuerit. Et ratio quare ista captiuitas dicitur babylonica. vt videlicet per quem liberatus fuerit. et quo finem habuerit. Circa prim

piat peccatuꝫ: ⁊ delet̃ur iniquitas: ⁊ addúcat iustícia sempiter-
nã: ⁊ impleat visio ⁊ ꝓphetia ⁊ vngatur sanctus sanctorum. Scitó

ergó ⁊ animaduerte ab exitu sermónis: vt iterú edificetur hierusalẽ
vsq; ad christú ducem: hebdó-
mades septé ⁊ hebdomades sexa-
ginta duæ erũt: ⁊ rursum ædifica-
bit platea: ⁊ mœnia in angustia tẽ-
porũ. Et post hebdomades sexa-

gintaduas occidet christus: ⁊ nõ
erit eius populus qui eũ negatu-
rus est. Et ciuitatẽ ⁊ sanctuariuꝫ
dissipabit populus cũ duce ve-
turo: ⁊ finis eius vastitas: ⁊ post
finẽ belli statuta desolatio. Cõ

gintaduas occidet christus: ⁊ nõ
erit eius populus qui eũ negatu-
rus est. Et ciuitatẽ ⁊ sanctuariuꝫ
dissipabit populus cũ duce ve-
turo: ⁊ finis eius vastitas: ⁊ post
finẽ belli statuta desolatio. Cõ

Confirmabit autem pactum. [illegible] ... C. X. ... Anno tertio. In hac prima visione legitur quia fuit daniel vsque ad annum primum cyri regis [illegible]

firmabit autem pactum multis hebdomada vna. et in dimidio hebdomadis deficiet hostia et sacrificium. Et in templo erit abominatio desolationis: et vsque ad consummationem et finem perseuerabit desolatio. C. X.

a Anno tertio regni cyri regis persarum verbum reuelatum est danieli cognomento balthasar et verbum verum: et fortitudo magna: intellexitque sermonem. Intelligentia enim est opus in visione. In diebus illis ego daniel lugebam trium hebdomadarum diebus. panem desiderabilem non comedi: et caro et vinum non introierunt in os meum. Sed neque vnguento vnctus sum: donec complerentur trium hebdomadarum dies. Die autem vicesima et quarta mensis primi eram iuxta fluuium magnum qui est tygris: et leuaui oculos meos et vidi. Et ecce vir vnus vestitus lineis: et renes eius accincti auro obrizo: et corpus eius quasi chrysolithus: et facies eius velut species fulguris: et oculi eius vt lampas ardens: et brachia eius et que deorsum vsque ad pedes quasi species eris candentis: et vox sermonum eius

Nicolaus [illegible]

De lyra [illegible]

vocabit nomen eius magni consilii angelus. a Confirmabit autem pactum multis. Hic reuertitur angelus ad loquendum de vltima hebdomada de qua inceperat dicere quantum ad mortem christi [illegible]. dicit igitur: Confirmabit autem pactum multis. i. legem euangelicam que dicitur pactum et fedus nouum Hiere. xxxi. b Hebdomada vna. Nam in vltima hebdomada christus predicando miracula faciendo moriendo resurgendo ascendendo in celum et mittendo spiritum sanctum legem euangelicam confirmauit. et anno sue passionis per predicationem apostolorum notabiliter dilatauit. vt patet Actuum. ii. et iii. c Et in dimidio hebdomadis. i. in vltima eius medietate in qua passus est christus. d Deficiet hostia et sacrificium. quia sacrificia veteris legis cessauerunt per passionem christi non habentia vltra vim obligandi. e Et erit in templo abominatio desolationis. hoc refertur ad tempus sequens lxx. hebdomades. in quo adrianus imperator fecit poni statuam suam in loco templi vbi steterat archa. que statua apud hebreos vocatur abominatio sicut et quodlibet aliud idolum. et erat desolationis iudaice signum manifestum. f Et vsque ad consummationem et finem. scilicet seculi. g Perseuerabit desolatio. Prope enim finem mundi detecta falsitate antichristi per helyam et enoch iudei ad christum conuertentur. et multi eorum constanter sustinebunt martyrium prout dicunt communiter doctores nostri. C. X.

b Anno tertio cyri. hic ponitur nona visio danielis. et secundum opinionem communem ista visio que hic ponitur differt ab illa que ponitur in duobus capitulis sequentibus. Sed mihi videtur quod est vna tantum vt magis patebit legendo litteram. Diuiditur ergo sic. quia primo describitur excellentia huius visionis. secundo exprimitur continentia ibidem reuelate veritatis. et hoc duobus capitulis sequentibus. Prima in duas. quia primo tangitur magnitudo huius visionis in generali. secundo magis in speciali ibi: In diebus illis. In prima primo tangitur tempus quo facta est reuelatio danieli cum dicitur: Anno tertio cyri. secundo reuelationis magnitudo cum dicitur: i Verbum reuelatum. i. veritas que verbo exprimitur. k Danieli cognomento balthasar. hoc dicitur quia balthasar erat nomen eius secundarium vt patet ca. i. huius libri. l Et verbum verum. ad intelligendum. m Et fortitudo magna. ad implendum. quia non poterat impleri nisi diuina virtute et ordinatione. quia hec visio continet persecutionem antiochi et antichristi et destructionem eorum et resurrectionem mortuorum vt videbitur. n Intellexitque sermonem. quia non tantum habuit visionem imaginariam sed etiam intellectualem. propter quod subditur: o Intelligentia enim opus est in visione. ad hoc. i. vt aliquis dicatur propheta. sicut supra declaratum est in principio libri psalmorum. vel potest exponi: Intelligentia opus est etc. q. d. oportet intellectum hominis a deo eleuari ad hoc quod talia possint intelligi et capi. et in hoc patet arduitas visionis in generali. p In diebus illis. Hic ponitur excellentia huius visionis magis in speciali. et hoc dupliciter. primo ex parte danielis videntis. secundo ex parte angeli apparentis ibi: Die autem. xxiiii. Magnitudo autem visionis ex parte danielis ostenditur in deuota preparatione ipsius ante hanc visionem

aliis temporalibus talibus vtebatur. Et quod etiam vlterius patet quod tunc non tenebat tantam austeritatem in victu quantam tenuerat iuuentute sua quando bibebat solum aquam et comedebat legumina. vt dictum est supra. i. ca. Cuius ratio est. quia daniel iam erat in tanta auctoritate quod poterat habere victualia in quibus non erat aliquid sibi illicitum. et iterum quia iam erat senex cum a tempore sue transmigrationis in babylone iam preterissent. lxx. anni. et esset in lxxix. vt magis explicabitur infra. talis austeritas non est seruanda in senectute quando passiones sunt edomite et corpus debilitatum. sicut in iuuentute quando vigent passiones. t Sed neque vnguento vnctus sum. Vnguentum accipitur pro lachryma alicuius arboris aromatice quibus vngebant in terra illa propter intemperiem caloris. et ad conseruandum bonam dispositionem corporis. v Die autem. xxiiii. Hic consequenter exprimitur excellentia visionis ex parte angeli apparentis. et primo describitur splendor angeli apparentis insolitus fulgor. secundo videntium terror ibi: Vidi autem ego daniel. In prima parte dicitur sic: Die autem. xxiiii. etc. vbi designatur tempus determinatum huius visionis non solum quantum ad annum. sicut in principio huius capituli dictum est. sed etiam quantum ad diem determinatum. Notatur etiam consequenter locus: cum dicitur: x Eram iuxta fluuium magnum qui est tigris. Hic est vnus de quatuor fluminibus paradisi. et nominatur sic a velocitate cursus a tigride que est bestia velocissima. y Et leuaui oculos meos. corporis scilicet et mentis. z Et vidi. visione intellectuali et corporali. a Et ecce vir vnus. id est angelus apparens in specie viri. b Vestitus lineis. vbi primo describitur eum quantum ad extrinseca quo ad vestimentum album vel lineum quo designatur puritas angelica. et quo ad cingulum cum dicitur: c Et renes eius accincti auro obrizo. id est mundissimo. vnde dicitur obrizum ab ob et radio radias. quia propter radiationem sic nominatur. Per zonam auream et radiantem intelligitur feruor charitatis quo angeli indissolubiliter ligantur cum deo. secundo describit angelum quantum ad intrinseca cum dicitur: d Et corpus eius quasi chrysolithus. Est autem chrysolitus lapis coloris marini. et habet scintillas aureas. Per tale igitur corpus intelligitur celum quod est proprie mobile angelorum. quia corpus angeli non informatur ab eo. sed tantum mouetur. Color autem maris qui est in chrysolitho est similis colori celesti. Per scintillas aureas intellige stellas que sunt in celo. Tertio describit angelum apparentem quantum ad extremitates dicens: e Et facies eius velut species fulguris. in quo notatur excellentia glorie angelice. f Et oculi eius vt lampas ardens. in quo notatur perspicacitas in angeli cognitione. g Et brachia etc. quasi species eris candentis. in quo significatur fortitudo angeli ad operandum brachia. et ad mouendum se de loco ad locum per pedes. h Et vox sermonum eius vt vox multitudinis. in quo designatur efficacia virtutis eius ad docendum

Vidi autem ego. [illegible] ... Desiderio: [illegible] ... Quia ex die p. [illegible]

vt vox multitudinis. Vidi autem ego daniel solus visionem: porro viri qui erant mecum non viderunt sed terror nimius irruit super eos et fugerunt in absconditum. Ego autem relictus solus vidi visionem grandem hanc: et non remansit in me fortitudo: sed et species mea immutata est in me: et emarcui: nec habui quicquam virium. Et audiui vocem sermonum eius: et audiens iacebam consternatus super faciem meam: et vultus meus herebat terre. Et ecce manus tetigit me: et erexit me super genua mea: et super articulos manuum mearum. Et dixit ad me: Daniel vir desideriorum: intellige verba que ego loquar ad te: et sta in gradu tuo. Nunc enim sum missus ad te. Cumque dixisset mihi sermonem istum: steti tremens. Et ait ad me: Noli metuere daniel: quia ex die primo quo posuisti cor tuum ad intelligendum vt te affligeres in conspectu dei tui: exaudita sunt verba tua: et ego veni propter sermones tuos. Princeps autem regni persarum restitit mihi viginti et uno diebus: et ecce michael vnus de principibus primis: venit in ad

Nicolaus [illegible]

De lyra [illegible]

occultis. et ideo per proprietates corporis assumpti significantur proprietates angeli spirituales. vt dictum est. a Vidi autem. Hic consequenter ponitur videntium terror. et primo ponitur eorum trepidatio. secundo angeli confortatio ibi: Et ecce manus. Dicit igitur primo sic: Vidi autem ego daniel solus visionem perfecte. i. quia non solum vidit angelum apparentem. sed audiuit eum loquentem et intellexit. Alii enim viri qui erant cum daniele viderunt solum angelum apparentem. et eius visione territi fuerunt. et ideo dicuntur hic non vidisse visionem. quia angelum loquentem non audierunt. nec intellexerunt ea que fuerant reuelata danieli. et hoc est quod dicitur hic: Porro viri qui erant mecum etc. Et patet ex dictis vsque ibi: b Et non remansit fortitudo in me. quia terror reddidit membra exteriora frigida et tremencia propter recursum spiritus et sanguinis ad cor quia talis recursus fit in passione timoris. c Sed et species mea immutata est in me. quia ex timore pallor causatur in facie propter recursum sanguinis ad cor ab exterioribus membris. d Et emarcui etc. quia per timorem nimium homo fit aliquando stupidus et quasi impotens se mouere. e Et audiens iacebam consternatus etc. quia ex timore non poterat stare. f Et ecce manus. Hic ponitur angeli confortatio. et hoc dupliciter. quia primo confortat eum imperfecte. postea perfectius. quia processus est debitus de imperfecto ad perfectum. Secunda pars incipit ibi: Cumque loqueretur mihi. Primum autem facit tangendo ipsum et eleuando aliquantulum. et hoc est quod dicitur hic: Et ecce manus. i. angeli. g Tetigit me confortando. h Et erexit me super genua mea. aliquantulum eleuando. i Et dixit ad me. verbo confortando. k Daniel vir desideriorum. quare autem daniel dictus est vir desideriorum. dictum est supra. ix. ca. l Intellige verba mea etc. in quo confortat eum quantum ad mentem. similiter quantum ad corpus cum dicit: m Et sta in gradu tuo. i. rectus et erecta facie versus celum. hic est enim gradus hominis. alia autem animalia stant super pedes facie inclinata ad terram. n Cumque dixisset mihi sermonem istum steti tremens. quia immutatio facta in corpore ex precedenti timore nondum adhuc transierat. o Et ait ad me: Noli metuere daniel. quia non apparuit ad malefaciendum tibi. sed magis ad docendum te illa que desideras scire. et hoc est quod subditur: p Quia ex die primo quo posuisti cor tuum ad intelligendum. illa que prius videras ca. viii. et non intellexeras ad plenum vt dictus fuit super illud verbum in fine. viii. ca. Stupebam ad visionem non erat qui interpretaretur. vel aliter: Ad intelligendum. i. voluntatem dei circa ea que sunt ventura populo tuo et quasi in idem redit. q Vt te affligeres in conspectu dei tui. vt per hoc oratio tua citius exaudiretur coram deo. et per consequens diuina veritas tibi reuelaretur. r Exaudita sunt verba tua etc. i. de reditu populi de captiuitate babylonica. Sed contrarium videtur. quia licentia redeundi iam erat data primo anno cyri. Illa autem oratio danielis et afflictio de qua hic loquitur angelus facta fuit anno. iii. cyri. vt patet ex dictis in isto ca. ergo tunc non fuit exaudita oratio danielis de reditu populi. sed ante per duos annos. Dicendum quod iudei fuerant in babylone per. lxvi. annos quantum ad illos qui cum iechonia translati fuerunt. Illi vero qui in subiectio

ne. et sic per consequens illi qui tunc viuebant fuerant nati in babylone pro maiori parte. propter quod afficiebantur ad remanendum in terra babylonis. et propter possessiones quas ibi acquisierant ipsi vel patres eorum et propter vxores quas ibi acceperant et filios quos ibi genuerant. Et ideo post licentiam datam a cyro remanserunt in terra babylonis bene per duos annos et plus. vt dicitur in scholastica hystoria propter quod timebat daniel ne totum negocium de reditu eorum in hierusalem impediretur. Et ideo orabat daniel tertio anno cyri vt hoc impedimentum tolleretur et fuit exauditus et hoc est quod dicit angelus. s Et ego veni propter sermones tuos. annunciare. s. tibi quod tua petitio sit exaudita. t Princeps autem regni persarum etc. Ad euidentiam huius considerandum quod angeli qui presunt diuersis prouinciis dicuntur principes illarum. et hoc rationabiliter quia sunt solliciti de bono earum. ideo nominantur ab ipsorum sic. i. ordo principatus. Considerandum etiam quod sicut vnicuique prouincie preest vnus angelus bonus quasi princeps ad procurandum bonum illius prouincie. ita preest vnus angelus malus quasi princeps ad inducendum homines illius prouincie ad malum. Dicunt igitur aliqui quod iste princeps persarum fuit angelus malus qui filios israel incitabat ad remanendum in babylone ex carnalitate quadam rationibus predictis. et ideo dicitur hic quod restitit. xxi. diebus orationi danielis qui orabat pro reditu populi in hierusalem. et per consequens restitit angelo bono qui presentabat orationem danielis coram deo. et hoc est quod angelus loquens danieli dicit: Princeps regni persarum restitit mihi. xxi. diebus. tantum enim tempore durauit oratio danielis et afflictio vt patet ex predictis. Beatus autem Gregorius. xvii. libro moralium dicit quod fuit bonus angelus qui preerat regno persarum qui videbat ex mansione filiorum israel in perside multos de persis et medis conuersos ad cultum et fidem vnius dei. et ideo interpellabat deum vt remanerent in perside. ostendens in conspectu dei bona que ex hoc veniebant. et sic angelus sanctus dicitur restitisse angelo sancto qui representabat danielis orationem de contrario coram deo. non tamen inter angelos sanctos est contrarietas voluntatum simpliciter. quia voluntates eorum sunt conformes diuine voluntati. quia tamen de futuris ignorant quid deus velit. ideo aliquando consulendo deum de aliquo futuro circa populos quibus presunt allegant merita contraria. et sic dicuntur resistere ad inuicem. sed quando reuelatur eis super hoc diuina voluntas simpliciter concordant in ea. v Et ecce michael vnus de principibus primis. quia erat superior angelus angelo qui loquebatur. quia erat princeps totius synagoge sicut est modo princeps totius ecclesie. et ideo non solum preerat filiis israel qui erant in perside sicut ille qui loquebatur danieli. sed etiam preerat omnibus filiis israel vbicunque essent. et ideo procurabat bona filiorum israel vbicunque. propter quod adiuuit illum angelum qui preerat vni parti eorum scilicet illorum qui erant in perside. et hoc est quod subdit de michaele. Venit in adiutorium meum. sequitur:

ignorans. q̄ ifi certamina nō labore fed ſperto pugilū arte q̄q; agebā cō-
tra inimicos ſpūs⁹ appetēs et adiutorio eleriperentis poſſunt.

Dñe mi. dix. Si te l̄ vſionē tua turbā ſū ſr̄ oīa mea. l me
mine. Invicta n̄ra ſpes ſunt v aligeris. p⁹ adſt cōmūnis⁹ et tuti l illis tumu-
lati ſr̄ticole gloria et⁹

Cū ſr̄ locut⁹ ſū mecū. Et nūc reuertar. Re-
uolabo ſūl. vincto hy-
ſpide v pugnabo ſūl. nā ſor
te ipſi illud ſignificat. q̄ſi
pñ v grecia ſuper eū ſūt

Cū ſr̄. d. ſū locut⁹ ſū. Ego ſtabā. Ego ſtabā ſr̄ adiutor
ſpectabar a conſpectu dei vt q̄ vltra n ſūt ppls
tuo nūciar⁹ nec ſū ſim ſūr⁹ ſtu ppls v tuus. Et
ſr̄ tpe illud ſignificat. q̄ſi
pñ v grecia ſuper eū ſūt

Cū ſr̄. d. ſū locut⁹ ſū. Ego ſtabā. Ego ſtabā ſr̄ adiutor
ſpectabar a conſpectu dei vt q̄ vltra n ſūt ppls
tuo nūciar⁹ nec ſū ſim ſūr⁹ ſtu ppls v tuus. Et
ſr̄ tpe illud ſignificat. q̄ſi
pñ v grecia ſuper eū ſūt

per ſtrum preſbyterium v meū hyginum qui eruditi
mei tuus duo offerebant. ſ. tuum michahel

intorum meū: r ego remanſi ibi
qui cum ſr̄ſarum principibus hoc⁹ pugnare.
ſ. angelum

iūxta regem pſarū. Et ni ſautem
ſ. quod prediximus

vt docere te que uctura ſunt po
ſ. tuo in nouiſſimis diebus.
multorum finibꝫ. ſ. gentibus.

pulo tuo in nouiſſimis diebus.
qui ſdhuc vltio in dies. Cūq; loqueret mihi huiuſcemodi ver
bis. dedi vultum meū ad terrā r tacui. Et ecce quaſi ſilitudo fi
lij hois tetigit labia mea: r ape
riens eos meus locutus ſuz: r di
xi ad eum qui ſtabat contra me:
Dñe mi i viſiōe tua diſſolu
te ſunt cōpages mee: r nihil i me
remanſit virtū. Et quomō pote
rit ſeruus dñi mei loqui cuz
dño iſto? Nihil enī in me re
mānſit virtū: ſed r halitus meus
intercludit. Rurſuz ergo tetigit
me quaſi viſio hominis: r ſſor
tauit me r dixit? Noli timē vir
deſideriorum: pax tibi zcō ſortare

ter mihi q̄ſi. aliqs veter⁹ tetigit ſ ventre l adiutorio vt. Cūq; vt adiuvet
ſuo principe pſay ſtitet egredit. grecoꝝ tibi ſuccepo apparet. aduerſum q̄
grecos tuba aliq̄ cōmittat. dyabolꝫ fecto cū illis⁹ certamini reſiſtebat. ppheta
agit ſcos angel⁹ et nullū. ſi pſay principo reſiſtit. ait v ſi ſū vita tuā deſpera
tio ereptiōis ciuſdē ppli q̄ qui. ſū cuſtē ppli vita ꝫdicit. michael adiuuat. ſ.

r cito robuſt⁹. Cūq; loqueret
mecū e ego ualui r dixit: Loquere
mi domine. quia cōfortaſti me.
Et ait: Nūqd eas ire veneri
ad te? Et nūc reuertār vt plier ād
pugnā. r ſi exiero ecce princeps
grecoꝝ veniēs. Verūtamē annū
ciabō tibi qō expreſſum eſt i ſcri
ptura veritatis r nēmo eſt adiutor

greco⁹ principo ad ſūm
venit. qui mercenariꝰ ſū
bōa oppidoꝝ capturus
potuit ſi exceptioni ſ. pp
coꝝ h q̄ſi greco⁹ obſidi-
one obviabat. Dubitans
ſpūs gētis⁹ principatū ne
quaq̄. p ſūm aggrauet
deceritā. ſed cop factus
ſit vltiō ſuādeo examinā
r vnuſquiſq; gēt⁹ ſu-
ſticiā vel culpā ſuper ea
rie cōſtituta. l ſui ſup ſe
voluntas opificiū voluntā
ſūma quā deꝰ ſp obtinē
q̄s obtinē nō valēt nōq;
volēt.

C. XI.

Bo adſt ad me.
Iurta editionē
vulgatā vſq; ad
finē ſtroꝝ: vna putat viſio
q̄ ſcribit r q̄ anno tertio
regis pſay apparuit da
nieli. ſi iuxta detracā ve
ritatē ſcripta ſūt q̄ ſequū
tur. r ſcripta ordine ſpi
ritus. de cui⁹ eā ſuprādi
cti Eūnō ani lib cyri an
no tertio. ſi ſub darij pri
mo q̄ occidit balthaſar
narrant. q̄ ſcripta ſunt.

Ego aūt an. vī. Eſ
ſuccurrit ppheta repente
plemas introducē ſine vi
la verbor⁹ plānōe. vt eſt
hic. Tu eo rebuſti mea
a tribulatōe q̄ circūſte-

ſ ego vidi

rctur. Et nūc ſeritatē annūcia-
bo tibi. Ecce ādhuc tres reges ſta
būt in pſide: r quārt⁹ ditabitur
opib⁹ nimis ſup omnes: r cūm
inualuerit diuitijs ſuis ꝓcitābit
oēs aduerſū regnū greciē. Sur-
get vn⁹ rex fortis r dōminabitur
potestate multa: r faciēt qō pla-
cuerit ei. Et cū ſtiterit cōteretur

Nicolaus de lyra

a Et nūcō tuū ſnūciabo tibi. dānielis. Eſ regno medoꝝ r pſay ſequēt.
b Ecce a.t.r.Et p. Pdm⁹ fuit cyr⁹ q̄ ſuccessit pēdō dario auūculo ſuo.
Vnde fuit cōſtit⁹ filꝰ cyri. Xerx⁹ fuit darij⁹ hyſtaſpis. cui⁹ ānō. vi.
ibi ſpōbatā. Vocāt aūt ſ pſide. q̄ ſz cōtrā regnū medoꝝ r pſay. ſñ cy-
rus q̄ tēc regnabat trāſtulerat caput monarchie ad plāsa q̄ſ p̄ fuerat p
mos⁹. Illa diuiſio facta ē danieli ānō tertio cyri. vt vīſū ē. i principio. r. c.a.
c Et q. d. o. n. ſ. aūt fuit pcessū ſuit darij ſm ſanctos. q̄ fuit potentiſſim⁹
rex. ecclā pcedēnā. r vi armoꝝ ſubiugauit grecā regno pſay. r bellū ad tē
pora alexādri magni q̄ pp b postea ꝫ regē pſay bellauit. r b ē q̄ dī hic:
d Et c. i. d. f. pālā⁹ pcessū rex pſay. e Cōcitabit o. bellatores. l. q̄ pote
rit lacnik. f Aduersū r. g. q̄ ſūt ſbiugauit. Et ꝫ dī p⁹ illā pcessū fuerit pālā
alij reges i grāde ēs latinos. l. ſr. vſq; ad alexādrū magnū. q̄ ſcribens dario
monarchiā pſay trāſtulit ad grecos. ſñ angel⁹ loquēs danieli illos omit
tit. q̄ ille pcessū dedit occasionē grecis bellādi ꝫ pſas. Deꝰ vō opinionē
hebreoꝝ quā. ſ. ſecut⁹ fū. q̄. ca. tāḡ iudicio ſuo vertit: pm⁹ q̄uet regnū
pſidū d̄ qō⁹ſū b mēto fuit cyr⁹. Deīo vō clariꝰ filiū q̄⁹. Xerx⁹ aſſue-
rus⁹ pter. Quart⁹ vō darij⁹ filius aſſuer. q̄uē debellauit alexāder magn⁹
eo q̄ repetebat ab eo tributū cōtēnēs i pcessū tua r tumultu. Et ſic nō os
dicē q̄ angel⁹ omiserit aliquē de regib⁹ pſay a tpe cyri vſq; ad alexādrum
magnū. ſm cui⁹ cōputationē. 1 annoꝝ mardoche⁹ fuiſſet. cclvij. annoꝝ q̄ſi
fuit q̄ alexā⁹ ab affuero vt oſtēſum ē. ā. ſr. ca. q̄uī ipoſſibile: vt ibi dicū ē
ℭ Surget vn⁹. Hic ponit pōt⁹ qr⁹ regni greciē q̄ſi ad monarchiā. q̄

regnū eius: r diuidet in quatu
or vētos celi: ſed nō in poſteros
eius. q̄ ſm tēm regnū ſuū ꝫtrahet. nec ſm
dominatus eſt. Euacuabitur enī
regnū eius ꝫtrahz i externos exce
ptis his. Et cōfortābit rex auſtri

ſ regnet eius.

ſ qui fuit ex eis

ſ quinq; ſuccessores

ſ obtinebunt

ſ pōtificatus lagi filius

Regis Syrie

Alexander magnus

Regis Egipti

Seleucus

Antiochus rex alie

philipp⁹ rex macedonie

ptolemeꝰ lagi filius

Antiochꝰ Epy

Laodicea

Berenice. r. vxor antiochi deor.

ptolemeꝰ philadelphus

Seleucus Callinicus

Antiochus magnus

ptolemeꝰ euergetes

Seleucus philopator

Antiochus epiphanes

ptolemeus philometor

ptolemeus epiphanes

Regis Egipti

ptolemeus philometor

℣ Hic antiochꝰ epiphanes q̄ poſt franꝫ ſuū
regnauit i ſyria mortuo ptolemeo epiphane
rege egypti volebat trauſire egyptū. ſed cum ha
bēo de negotio meroē ſui ptolemei philome-
toris adhuc pueri: reſpectabat ciuitatē egypti
reuerſus ē. r multa mala fecit i hierusalē vſq; ſtrael. ipſos a lege dei auertēdo. r Modū i ſu-
plo ponēdo. r ſibi reſiſtentes occidēdo. r tñ fuit figura Antiochi. qui ſicut antiochus ſuā ppha
tos ſynagogā ita antichristus erit perſecutor eccleſie.

ſum⁹ ꝫ greci⁹ enumerat. Et vertit exercitū: r ea gēs q̄ greco⁹ narrāt hyſto
ric. Sūt. Et cū alberto ſub pōpeio galla. r tota co tpe gētium. I mono-
phyſite. r aquā ſalmonis⁹ nauit. certauit. q̄ ioſephus r curipides elan ha-
bitant⁹ r ibi mōtes dec⁹ I plāo fugiēs hausto ta. ri languine pīi. ruſtra ſ
q̄ſi ſuāū q̄ſi regē. q̄ ab alexādro fugax ē. Et nō q̄ſ⁹ ē q̄ſi ꝫ ſūmodū

regnū eius: r diuidet in quatu
or vētos celi: ſed nō in poſteros
eius. q̄ ſm tēm regnū ſuū ꝫtrahet. nec ſm
dominatus eſt. Euacuabitur enī
regnū eius ꝫtrahz i externos exce
ptis his. Et cōfortābit rex auſtri

ſ regnet eius.

ſ qui fuit ex eis

ſ quinq; ſuccessores

ſ obtinebunt

ſ pōtificatus lagi filius

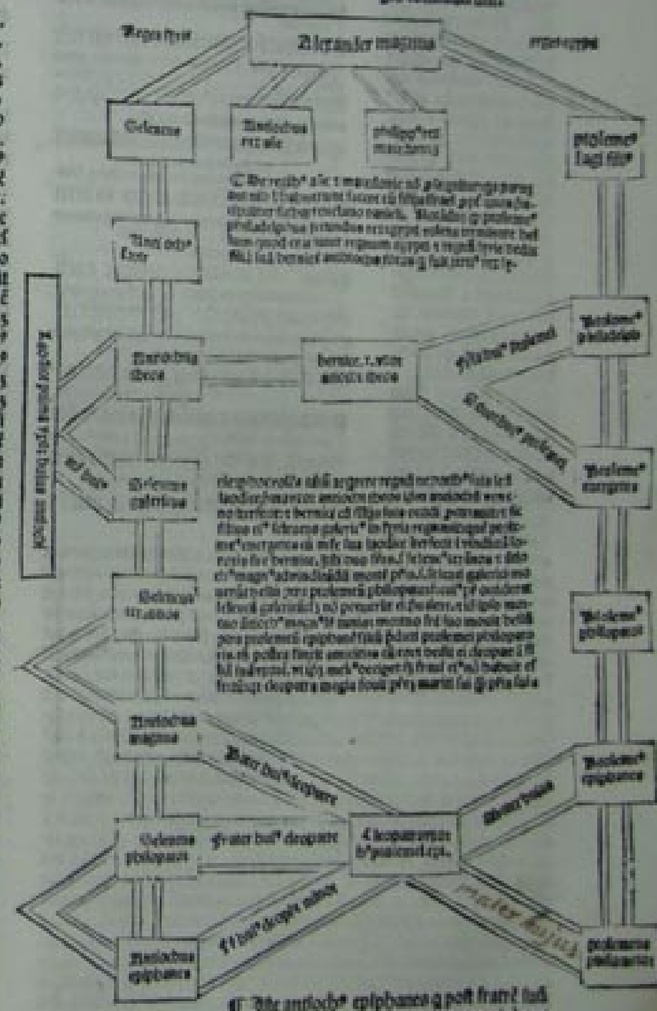

Rex austri. Ptholome⁹ lagi filⁱ⁹ qui primⁿ egypto regnauit. vir
grandissime⁹ scientissimq; ac nobilissimⁿ adeo vt pyrrhi regē epi-
rotarum in regnū. a regibꝫ q̄ plurimis obtentum. Ita vt ipse
primꝰ filios antiochi. filiosq; philippi regis macedonū. sibi in
matrimoniū. cariſ. habuerit. q̄ a plurimis laudatus.

Et de principibus
Ptholome⁹ philadel-
phus filiꝰ eius regni ſ
ptholomei lagi filij.
ſ. alexandrie. fundatoꝛ
primꝰ libꝝ. xx. alexandrine ciui
primꝰ fuerit in greca di
ciplina. vertit in mosaycꝫ
& claruit ptholo⁹ nom
plo multa bona mihi ex
tinis obtinebat. plurē de
mentꝫ ptholomei apud
grecos scribit. & ptho.
lix. perhibet hanc nar
vi. ptholomei philo
philadelphi nariā hystorie
publice pollicit. ex egipto
tr. milia. captiuoꝝ. q̄s primꝰ
duxit ad ethyopia. xxx.
naues longas. q̄s libraꝝ
vocāt milie. quinq;
tas vltra ad ethyopia milli
ad depellēdā milie. qui
ri. q̄ & argētī grādē pō
dus. ita vt de egypto p
singulos annos. xxiii. mi
lia argenti talenta argē
ti acciperet. & frumenti
artabas. q̄ modiorꝫ. iii.
modios. & tertiaꝫ modii
partem habet. quoꝝ nos
& decies centena milia.

Filiaꝫ regis Jheo
centra regina asiaticus
macedonū. i. q̄ alie tñ
de syrie. & egypti regibꝰ
narrat. quia iuxta Ieroboā
de patria nunc ab hia.

Nicolaus

Et cōfortabit. ſcat vt
cū eſt i hac pte ſtāgit. q̄ſilio regnoꝝ egypti ſyrie. & diuidit i tres ptes. q̄
ſmo tāgit hystoriā illoꝝ regū vsq; ad antiochū magnū q̄ fuit pī antiochꝰ
epiphanis licio eſde tāgit hystoriā de regno antiochi magni. dicit. Filij aūt
ei⁹. ſcilicet antiochi epiphanis regnū. ad q̄s pcipaliter lēdit ve
nientes. Et ibunt i locum eius. & pcet⁹. Dicit ergo ſmo ſic: Et cōfortabit
rex austri. i. egypti. q̄ ſm⁹ rex q̄ de ſuccessit alexādro. ptholome⁹ lagi filiꝰ
fuit vir prudēs. & fort. & milit⁹ vt ait regnū fuū. a Et de p.e.p.l.e.ri.
q̄s & hic intelligūdū. De principib⁹ ei⁹. i. de principib⁹ ab eo dilectis⁹ aliq̄ erit
potēior eo. q̄ ptholome⁹ philadelphꝰ filiꝰ ei⁹ fuit eo potēior. & dicit. & ſa-
pientior vt ipe ei⁹. hoc. ſm⁹ eo vt aliquātulū facrā ſcripturā l alexādria. & tāē
amator ſapie fuit q̄ hinc eius egrādi i ſua bibliotheca ꝛ congregauit. ſequit
b Et p.ſ.a.f. q̄ ite ptholome⁹ philadelph⁹ multū dolebit ut regē ſyrie ſiē
& pl ei⁹. & volunt ſibi ponē bello. & ſibi federare regē ſyrie. dādo ſibi filiā
aliq̄ uxōr nolē dormit. vt ſic regnū ſyrie augeret. nepotēꝫ ſuoꝝ. & ſi facta ē
ipe tertiꝰ regis ſyrie. l antiochi theos. & ē q̄s ſubdit hic. c Filiaꝫ re-
gis austri. i. egypti. d Veniet ad r. ag. l. ſyrie. e Facē a. iter pcis ꝛ ma
trimōij p matrimoniū pōni. f Et ſi o. f. o. i. filia regis pdicī nō tenebit ſor
tem ſemināe regni ſyrie. g Nec ſta. l. ei⁹. i. filii ei⁹ ea nati. & obtinebūt regnū
ſūe cogitauerat rex egypti ptholome⁹ philadelph⁹. vt ſcīt. & nō adiit ei⁹ fuit
ei⁹ antioch⁹ theos rex ſyrie habebat aliā vxōr nolē laodicē. ꝛ ex ea filiā no
mine ſūcarū galericū. illa ait laodice. q̄ fuit p̄nāta ei⁹ antiochus theos re
gnauit. q̄ſi ancilla poſtq̄ copulata ē ei bernice filia regis egypti. ſ. nō po
ſſit rumpta fuit ab eo l ꝑ ariū, ꝛ ipa timēs nec ꝑ a marito expelleret eā ſi
lia sua ipso bernice ꝛ filiꝰ fuis. nō mariti ſuū veneno interfecit. ꝛ bernices
& filiꝰ ipius occidi ꝑcurauit. ꝛ ſic filiꝰ ei⁹ ſcilicet galericus ꝑli ſuo l regnū
ſuscepit. ꝛ ē q̄s vt: h Et t.l.f. bernice filia regis egypti q̄ tradita fuit
ad matr. vt vidi ē. i Et q.a.ei a.c.i. domicilij q̄ venerant cū ea de egy
pto l ſyria ꝛ erāt i cōmitiua ei⁹. q̄ tota familia ei⁹ interfecta ē cū ea. k Et
qui.e.l. pa. ptholome⁹ euergetes ſſ pōt bernice ꝛ filiꝰ ptholomei philadel
phi. pōtis q̄ caſū radice ei⁹ ea. regnauit p⁹ pl⁹ egypto. ꝛ ſic ſteriit i re
gno ꝓlio ſui. m Et v.c.e.q. ad vltimū mortē totoris ſui bernices
cū ſuo genitore ſimili magnū. ꝛ ſuū. ꝛ ingressus ē regnū ſyrie. ꝛ interfecit
ſcilicet galericū. ita regnāt cū nōſt ſua. ꝛ ē q̄s ſubdit hic. n Et l.p.r.a.l.ſ
ab eo. q̄ fuit victoria eius occidit. Dicta ſit hactenus hec victoria ēt audiuit ꝛ

ſ ptholome⁹ philadelphus.

ꝛ de pcipibus eius pualebit ſu
per eos. Et dñabit̄ dictione.
Multa enim dominatio ei⁹. Et
ſ multum ptholomei philadelphi ſ ptholomei ſ antiochi ſ regis
ſa philadelphi. ꝛ milium in ſyria diuisi⁹ ꝛ die
ſui ſi. ſ. ſuum.

pōſt finem annoꝝ federabunt.
ſ ptholomei philadelphi ſ poſt finem belli ſ matrimoniū ſ antiochi
ſ bernice

Filiaꝫ regis austri veniet ad re
gē aglonis ſiccare amicitiā: ꝛ nō
ſ bernice
ōbtinebit fortitudinē brachij: nec
ſ in regno ſyrie ſ filius qui et antiochꝰ natus
eſt ei. ſ. antiochꝰ primogenitus
ſtabit ſemen ei⁹. Et trādet ipa: ꝛ
eadem cū patre occidenda cum filio
qui adduxerunt eā adoleſcentes
ſ per quem poterat prodire
ſ ipse antiochus veniens occidat q̄ diuer

ius: ꝛ q̄ confortabat eaꝫ in tem
ſ in regno
poribꝰ. Et ſtabit de germine radi
ſ ptholomei philadelphi ſ ptholomeus euer
cis eius plātatio⁹. Et veniet cū
getes frater berenice q̄ regnāt ſyrie abſtulit gallicia
que laodice ſtudens ei⁹ ſubrogauit ſ ſyrie
exercitu. ꝛ ingrediet̄ puinciaꝫ re
ſ subuertit ſ matre ſ ſibi.
gis aglonis ꝛ abūſetur eis ꝛ ob
ſ mre ſua quam ſibi ſ frat capere ꝛ illicit. ꝛ ſuga
tinebit. Inſup & deos eop ꝛ ſcul
eius pro ſe ſcripſerat ꝛ pcepe vxori ſue ſalig
ptilia. vaſa quoq; pciosa auri ꝛ

ſ ptholomei ſ diuisit

ſ ptholomei philadelphi ſ ſuis

ſ ptholomei

ſ ptholomei

ſ ptholomei

hec omnia de antichristo prophetari dicunt.

Et stabit in loco. D. id antichristus. f. q in fine mundi obtinebit de gentibus quas deuicerit. de populis tribuum. tam bonorum q malorum. de populis tribuum. tam bonorum q malorum. Et sic non dat regnum suum. sed fraudulenter obtinebit principatum. q non dat regnum suum. sed fraudulenter obtinebit principatum. Et sic

Et qui corruerint sapientes ut erudiantur ex eis et eligantur et dealbentur usque ad tempus
captiuitate et rapia diep. Eliqs
cõtra testamentum agent dolose et post pauca subintrabunt pauci in
cõfugient plebs multa ad eos adiungetur
lo et applicabũt eis plurimi frau
dulenter. Et de eruditis ruẽt. ut
conflentur et eligatur et dealben
tur usqs ad tẽpus ptinitũ. quia
adhuc aliud tẽpus erit. Et faciet
iuxta voluntatẽ suaz rec. Et ele
uabitur et magnificabitur aduer
sum oẽm deũ. Et aduersus deũ
deoz loquetur magnifica: et di
rigẽtur donec complcatur iracũ

quod bet prohibitum quem deus honorificabit et ponet eum principem multorum et diuidet ei mercedem terre in precium

Et erit in cõ. Antiochus in bonorato tẽpe angla aut deũ et vorte ut
possit uicẽ: dugi deũ patrũ suoz. nõ intelligit et sup concupiscentiaz mu
lieru et super oẽm deũ nõ intelligit qm̃ deus intelligi pot et hanc deum
pcipiet. Eqs magis antiocho obuenit nõ habuit deus patrum eius

quod bet prohibitum quem deus honorificabit et ponet eum principem multorum et diuidet ei mercedem terre in precium

dia. Expectatũ qppe ẽ diffini
tio et deũm patrũ suoz non re
putabit: et erit in concupiscentijs
feminarũ: nec quemqz deoz cu
rabit. q: adũersum vniuersa cõ
surget. Deũ maozim in loco suo
venerabitur. et deũ quẽ ignora

deum hoc magis ipsorum predecessoribus antiochus

erunt patres eius: colet auro et
argẽto: et lapide pciosis: rebusqs
preciosis: . Et faciet vt muniat

deum hoc magis ipsorum predecessoribus antiochus

maozim cum deo alieno quẽ co

deum hoc magis ipsorum predecessoribus antiochus

buo ponat fortia. et iudeos vocat alienũ adorare deũ. Et Ioseph quẽ ẽ illa

dictũ ẽ: Et faciet rex. Lantiochus. h Iuxta voluntatẽ suã. q: malicia sua
pduxit ad effectũ. i Et dicabit et magnificabit aduersus oẽs deos. Hm
q: vñ. ij. ad Thessal. ij. Nisi venerit discessio primũ. et reuelat' fuerit hõ pec
filius pditionis q extollit sup oẽ qđ dicit' deus aut qđ colit' obtendens se tanq
sit deus. et ideo ista ista nõ põt exponi nisi de deo. Antiochus enim epiphanes
nõ elevauit se sup oẽm deũ. Imo idolũ touis coluit. et in templo hierosolymi
tano posuit. et iudeos ad culẽ illius qđ potuit fecit vt legit. i. Macch. et
ij. k Et adorabit deũ deoz quem ignorauerunt patres eius. et adorabit auro et argento et lapide pciosis et rebus pciosis. l Et faciet sic. Hm q: antiochus primo illa
quẽ pzea deũ colit. q: ostendet se tanq sit deus. vt dicit apls. et ill allegatis est.
m Et dirigit. q: ad effectũ ducetur et ei gdiuet malicia. q: licebit in templo
tanq sit deus nõ tñ ista. ppt qđ subdit: n Donec cõpleat tribulatio. i.
dei sup eũ. qñ virtute ei' mouet subito. vt dicit sci et apls. ij. ad Thessal. ij. Quẽ dñs iesus interficiet spũ oris sui etc. o Perpetrata quippe et infi
nitio. q. d. ita determinatũ ẽ in dei pscia. et nõ ita certũ ẽ de futuro. ac si iam
ẽt factũ de pterito. p Et deũ patrũ suoz nõ reputabit. q: antiochus nu
quid de ludeis vel xpianis q deũ colit adorant et antiochi et cultũ aduersat et
vsurpatis sibi vt dictũ ẽ. Patet etiã q: ista ista nõ põt exponi de antiocho
q idola grecie coluit sicut pdeo fuit. et ad ista adoptata iudeos ldurit in hiero
lymis vt dictũ ẽ. q: filii samaritanoz. q: tpũ qñ erat sub magistratu carsim touis hospita
uit. vt ht. ij. Macch. vi. p Et erit tribulatio talis qualis. q: ly antiqs
fingat calliditatẽ ceteri' vt facilius decipiat. tñ nõ erit vere talibus vt dicit
alig. q: erit plor' ol malicia. q p pdeo erit furiosius. ppter qđ significat
p bestiã abolẽtis de abysso: Apoc. xvij. In bestia aũt significat carnalis
lasciua. ppter qđ pdeo. ij. ethicoz vitã carnalẽ seu voluptuosaz vocat de
stialẽ vitã. q Nec quẽqz deoz curabit. Hoc ps verũ de antiocho et fi
dictio. et falsũ de antiocho. cõ subdit: r Quia adorabit vniuersa cõsur
get. i. ytra deũ et pseco. et antiqs ytra surget ytra eũ pseos eos est idolatrie
dõ. et ytra deũ eius cultũ sibi vsurpãdo. sed neutrũ verificat de antiocho.
qz soli coluit et romanis subiectus fuit. vt ps qz pdictio et ideo nõ ferenda
ytra vniuersa. s Deũ aũt maozim. Hic ponit' pcessus antiqi ytra
deũ per culẽ idolatrie. qz licz sic faciat adorari sicut deũ in palã et comẽ
tale cultũ auferat ab alijs. vt dictũ ẽt. tñ demonẽ priuati quem habebit
occulte adorabit cultus virtute et auxilio faciet illa miracula que facturus
ẽt: deo tñ permittente. et hoc ẽt quod dicit hic: Deũ aũt maozim. i. Mar
ozim interpretat' protectiõ. sic erat vocabũ demoniũ pharao. qz ab eo habe
bat fiduciam et auxilij. Vel aliter: protectiõ. dicit locus ytruncdus ab anti
christo vbi colet ille demoniũ occulte. t Et deũ quẽ ignorauerunt pa
tres eius. tibi accipit et pro. i. Deũ quẽ ignorauerũt iudei vel christiani et
ejus deloliãt antiqs. v Colet auro et argẽto et lapide pciosis et rebus
in loco illo reponet antiqs diuitias pciosas tanq in loco sanctissimo et
sanctissimo. vñ sequit: x Et faciet. hoc qñ ei tus ẽt. y De munitis
maozim. id ẽt locum illum vbi adorabit demoniũ occulte. Alio mo
do

z Cũ deo alieno quẽ cognouit. q familiaritatẽ et pacta cũ eo intra q

habebit

abitatores adorandũ esse ptestarit. excepto tamen honore et gloria et
auri et argẽti. q in tẽplis fierent. et pro pauperibus pdicabo pauper.
et bona distribuet. Antichristus aũt qz deorũ nec maozim. nec terrigenaz
quorumlibet ẽt curam habebit. sed magnificabit se et extollet sup oẽm deũ.

Et in tẽpore. Matth ad antiqm hoc pertinere' dicunt. q: postq pu
gnatum fit pro regno
austri. Egypti: q pelica
lypsos: et ethiopes super a
turnu. dit oc. i. contra
pria cornua contra legi
mus. s. q: venturus sit
in iudeam. et multe ei vi
deo vt prouincie datum
sint manus.

De aũt sole. Antio
chus pro a ptolomeũ fe
mine filiumcoe et moabi
tas et ammonitas qui ex
Lauce iudee erant nõ tetẽ
gili: ne occupet' alio po
tio ptholomeũ redderet
fortiter. Antichristus aũt
idumeos et moabitas et
filios ammon: arabiã. ẽ.
relinquet intactos: illos
fauet ad ordem plagiet

Et mittet manũ. Hoc antiochũ et parte
literie legimus. sed qs ẽ
qui per lyciam. et ethio
piã trãsiit: magis anty
chum qz antiochum cõue
nit. antiochus enim lybiã
qui plenigz aptetam et
cãr non tenuit. nisi forte
qz in tpo climate ẽt. p
tinuit egyptus: et hoc per
deserta victus capti egy
ptios cũ he. gulice pour
tant sunt. vnde nõ dicit qz eos operit. sed pertransiens.

Et fumabit cũ. Hoc qz porphyrius de antiocho sonat. Pugnã
tingz ytra egyptios et lybias ethiopasqz pertransiens audiet tbi ab oriente
et occidente pacta cõturari. Unde et regredi cõ capiet ira ardens sibi resistentes
et in limine phenicie oẽm voluabit prouinciã cõtritumqz pgens ad antho
piam regẽ armatis qui de ociẽte partibus mouebat et interfectis plurimis
de exercitu eius. ponet tabernaculũ fixi in loco apethno qui est inter duo
flumina altissima. q: que sunt tygris et euphrates. Ethq huiusqz montis in
quo mõte inclyto et sancto sedebit. videre nõ põt. qđ ẽ inter duo maria
est sedere. qđari nõ põt. et stabit ẽt duo melopotamie flumina. duo maria
interpretari. Mons aũt inclytus ideo fertur. q: sequitur theodotionẽ qui
utrũque media maria sup montẽ sanctũ. Ethq sancti nomen montis

Nicolaus

habebit pactum cum illo demoniũ. i. priuato. qui tamen alicuius debet esse
ad omni hominẽ. a Et multiplicabit. Hic ponit' processus an
tichristi cõtra celentes deum. qui erit in exaltatione malorũ qui ei obedient.
et in persecutione bonorum qui ei resistent. et hoc ẽt quod dicitur hic: Et
multiplicabit gloriam. Ethq obedientibus eos exaltando. b Et dabit
eis potestatem in multis. et non dicit in omnibus quia nullum facit sibi
equalem. c Et terram diuidet gratuito. i. pro voluntate sua familiari
bus suis. hoc autem nõ potest dici de antiocho qui parum aut nihil vltra
regnũ syrie tenuit. quia si aliqua alia ad tempus tenuit inde deiectus fuit
quia fuit repulsus de egypto. vt. ij. vltimo ẽt. similiter de pdeo. vt habet
primo Macchabeo. vi. Similiter hominem sui fecerunt delecti de tribu pa
dam machabei et fratres eius. d Et in tẽpore pfinito. Hic declarat
persecutio bonorũ p antichristũ. qz in principio subjacet sibi regem egypti
vbi rẽc vigebit fidei. et hoc ẽt quod dicit: Et in tẽpore pfinito. i. a tpo qui
figura fuisset et ordinat. e Perlabitur aduersus eum rex austri. i. egy
pti. f Et quasi tempestas venient cõtra eum rex aquilonis. i. antichristus
hic designatus per antiochũ qui fuit figura eius vt victum ẽt. et sequitur:
g Et ingredietur terras et cõcret. quia rex egypti erit vnus de paucis
strictis ab antichristo. vt vltimo ẽt. s. vltimo. ca. h Et introibit in terram
gloriosam. Iudeam qui victus gloriosa ppter miracula sibi facta a deo.
et propter opera nostre salutis sibi facta a christo. i Et multi corruent
. i. multe terre et vrbes et gentes subjacent antichristo. k De aũt sole
fumabunt de manu eius edom et moab et principes alij principium filio
rum ammon. hoc autem fit ppter diuinam misericordiam. quia sancti ha
bebunt illuc aliquod refugiũ tempore antichristi quod fiet propter minus
perfectos qui nõ audent se opponere antichristo. Et ista etiã littera pa
tet qz nõ potest exponi de antiocho quia omnes gentes et terre nõ fuerũt
et subiecte excepta hic trivia. l Et mittet manũ suam in terras. quia
ad illas terras vbi antichristus personaliter non accedet tamen mittet.
m Et terra egypti nõ effugiet ẽt. quia illa erit de primo subiecto anti
christo. vt vltimo ẽt. n Per lyciam quoqz et ethiopiam transibit. quia

vel armenie. vel mesopotamie potius. quarez. fit sanctum tabernaculum inter duo flumina
Sed eadem lectura melioratis posthumum inuenit in libello de ciuitate dei. c. vi. et
libri magni. a. c. v. et. a. cap. sanctum est multos. Leo chrysologus gratus testatur
est virtutes regio portenti. ad sanctum. magis virtutes mirabilis. Et ego
qđ habebat infantia domaria. dagonem a barbaris ẽt agit. mitra victoriam

Nicolaus

effugiet. Et dominabit thesauro
rum auri et argẽti: et omnibus
pdelis egypti. Per lybiã quoqz
ethiopum transibit: et fama
turbabit eũ ab oriẽte et ab aqlo
nem. et veniet in multitudine ma
gna: vt cõterat et interficiat plu
rimos. Et figet tabernaculũ suũ
apethno inter maria sup mõtem
nem. et veniet vsqz ad
summitatẽ eius: et nemo auxilia

Et figet tabernaculũ. ẽ. Et tabernaculum fixi inter duo
maria et montẽ voluptatis sanctũ et veniet vsqz ad finem eius.

Theodocio sic. Et figet tabernaculum fixi in apethno inter maria in
monte alba sanctũ et veniet vsqz ad partem eius.

Aquila ita. Et plantabit tabernaculũ tentorio sui. alligatũ apethno
inter maria et montẽ gloriosum et sanctum. et veniet vsqz ad finem eius.

Symachus ita: Et extendet papilionem coaptatum sui inter maria sup
montẽ sanctificatum. et inde veniet vsqz ad verticem montis.

Secundũ aũt qz pcham duo hircos nõ ps. fed. p ea sic vtit' est vim
greci sonat. Ita ẽ aũt loco tñ apud hebreos scriptũ ẽ. et legit pe apethno.
Quod aũt antiqus veniat vsqz ad tẽpus aũt montẽ dñi et sanctificet pe
cat. claudius obiicit sic. Et precipitabit vbi in montẽ sancto sacro vbi antio

ista duo regna similiter subiecerit antichristo. hoc aũt non potest dici de
antiocho. qz ista terra nõ legitur intrasse. o Et fama audiabit eum
&c. qz fama sanctoz nolentiũ antichristo obedire turbabit eũ. vel forte fa
ma aliquoz regem sibi dati et resistere volentiũ. sequit: p Et veniet in
multitudine magna. qz habebit ego dicit martinus. q Et interficiet plu
rimos. ola. i. nolentes ei obedire. r Et figet tabernaculum
fixi. apethno inter maria. sm Dionysium. apethno. idem ẽt qđ ennaus qui
locus ẽt inter mare mortuũ et mare mediterraneũ. s Stet monti in
clyto et sancto. i. montẽ olivarũ vel montẽ syon. Quãuis enim antichristus
ponat tabernaculũ sui in ennaus. ponet ipsum quodammodo super montẽ
olivarũ vel montẽ syon qui sunt montes ejusdem vicinitatis vbi ẽt mirabi
lia. qz ab ennaus indipsum mõtana ascendat. t Et veniet vsqz ad summi
tatẽ eius. qz antichristus veniet in montẽ syon in loco vbi fuit templũ. vt
ibi sedeat et adoret tanq sit deus. vt dicit apostolus. Similiter veniet vsqz
ad illimitatẽ montis olivarũ. vnde ascẽsio christi in celũ tanq inde ascẽ
surus in alia virtute demonis ipm portantis. v Et nemo auxiliabit
ei qz virtute diuina ibi subito interficiet. Sm qz dicit apls ad Thessal. ij.
Quẽ dñs iesus interficiet spũ oris sui et destruet illustratio aduentus sui.
Et hoc ait loco patet illũ hoc qz non põt exponi de antiocho. qz non fuit
mortuus inter maria nec sup montẽ sanctũ. sed reddito de perside. vt ha
betur. i. Macch. vi. v. ij. Macch. ix. Porphyrius vt attacie v fictitie exposu
it hoc de ipso antiocho planeqz mentitus ẽt in quo ibi mõte qui nomẽ
apethno. vt ẽt tanq inter duo magna flumina. i. euphratem et tygrim qui ut
cunq hic maria. Similiter montẽ illic inclytum et sanctum. qz gentilis
tibi colebant deos suos. Hoc aũt patet sciẽti. qz nõ inuenit in scriptura
aliqs mons sic vocatus in perside. Similiter q: flumia dicunt maria et
contra collectaneũ scripturarũ. licz aliqñ scripture nolint flumia magna nomi
nare magnũ congregationẽ aquarũ maria. Similiter q: mons vocat
bitur idola dicit inclytus et sanctus ab angelis qui longabat' tantũ ab
manutie fabulam. imo magis dicitur. pphanus sic legit. ps. q: in mons
precepta vsqz ad locũ illũ: Et faciet ita. sm vulgatã sed ad. sm ebreum

555 q qui

C. XII.

vel principis tenebrarum &c.

Et in tempore illo. Quod in hoc capite porphyrius dicat se inuenisse

1 I quo inconueniens ostendit, dictum est supra. hic q. d. i. p. c. xi.

Hic pōt quis mouere q̄stionē quō dicat michaēl stare pro filiis populi sui. cū quidā nō teneat populū dei. & dicit quidā q̄ michaēl stat pro populo dei. & dicit quidā q̄ stat pro angelo custode populi dei. Et hoc videt̄ magis cōsonū. Sed cui. Et hoc antichristo dicit. qui videbat se prohibitū ab effusione sanguinis. Et ideo ait. Et tempore illo. scilicet quo antichristus persequet̄ ecclesiā. & ideo subiungit. Et liberabit̄ populus tuus. omnis qui inuentus fuerit scriptus in libro. Et multi de his qui dormiūt in terre puluere euigilabūt. alii in vitā eternā. & alii in opprobriū vt videant semp. Et qui docti fuerint fulgebūt quasi splendor firmamenti. & qui ad iustitiā erudiūt multos: quasi stellę in perpetuas eternitates. Tu autem daniel claude sermones: & signa librum vsq; ad tempus statutum. Plurimi pertransibūt. & multiplex erit scientia. Et vidi ego daniel: & ecce alii duo stabant vnus hinc sup ripā fluminis: & alius inde ex altera ripa fluminis. Et dixit vni qui indutus erat lineis qui stabat sup aquas fluminis. Usquequo finis horū mirabilium? Et audiui virum qui indutus erat lineis: qui stabat super aquas fluminis. & eleuauit dexteram & sinistram suam in celum & iurauit per viuentem in eternum. quia in tempus & tempora & dimidium tempus. & cum completa fuerit dispersio manus populi sancti: cōplebuntur vniuersa hec. Et ego audiui & non intellexi. Et dixi: Domine mi quid erit post hec? Et ait. Vade daniel: quia clausi & signati sermones usq; ad tempus prefinitum. Eligentur & dealbabuntur: & probabuntur multi. Et impie agent impii: nec intelligent omnes impii. Porro docti intelligent: & a tempore cū ablatū fuerit iugē sacrificium & posita fuerit abominatio i desolationē. dies mille ducenti nonaginta. Beat̄ q̄ expectat: & pueniet ad dies mille trecentos triginta quinq;. Tu autē daniel vade ad finitum: & requiesces & stabis in sorte tua in

Hoc capitulum c.xii. quinto anno regni grecoꝝ alexandri. mille duodecim anno vsq; ad nonum mensem. c. xl. vii. anni qui faciunt annos tres. Mensem autem sub antichristo tres sed tres x semis. i. mille. cc. xc. dies desolationis templi & exercitus dicuntur esse futuri.

Nicolaus

quę possent applicari antiocho: sed multa interseruntur quę nō possunt verificari de eo. vt vltima etc. & ideo p hoc cogimur exponere de antichristo tantum litteram sequentem a loco superdicto. C. XII.

a In tempore illo. Postq̄ descripta est violētia antichristi contra electos. Hic subsequenter ponit finalis victoria ppta reprobos et dividitur in duas partes. q. primo ponitur principalis victoria. secundo subditur in duas partes. q. primo ponitur principalis victoria. Secundo subditur gaudium ex victoria consecutum. Circa primum duo facit. q. primo ostendit conatum angelorū ad tuitionem fidelium. secundo declarat continuē q̄ gradus refulgentis. Et multi de his qui dormiunt. Circa primū considerandū q̄ conatus angelorū circa fideles tempore antichristi erit necessarius ad duo. f. ad fidei defensionem & aduersarii destructionē. quia licet antichristus verbo christi et doctrina interficiat. vt dicit ch. hoc tamē erit auctoritate. sed per michaelem qui est princeps ecclesiæ. sunt fuit antiquus princeps synagogę hoc fiet occulte. x hoc est q̄ dicit hic. In tempore illo. f. antichristi q̄si. f. angeli mali conabunt̄ ocā corripere et a fide subuertere etiā electos si fieri pōt. vt dicit in euangelio. b Et surget michael princeps &c. ad fortificandū electos p fe et per angelos sibi subditos. sequit: c Et venit tempus quale nō fuit &c. propter magnitudinem tribulationis quę vērsa est sub antiocho quātū ad principia malitiæ vsq; tunc vt dicit ibi. 1. Mach. primo. Per hoc pōt q̄ male exponit porphyrius hic locum de persecutione iudeoꝝ sub antiocho. q̄ maior fuit illa quę sub nabuchodonosor fuit. x ineffabilis et optima. inquantum ipse destruxit ecclesiā et templū. x magnā partem populi occidit. et aliquā ex eis rege fecit. ducta captiua multa quę recepta quibusdā pleniter pauperibus x vilibus quos ibi misit ad colendā terrā. vt patet ibi. Regū vīt. sicut exponit. q̄ durauit per tres annos. Illa aūt quę facta sunt ab antiocho: tantū modo p tres annos. Dicit ergo. Illa aūt quę facta est populo israel per tyrū x vespasianū non est pabili quātū fuerit maior q̄ illa quę fuit sub antiocho. b Et in tempore illo saluabit̄ populus tuus. illi videlicet qui de populo eius qui sunt veri fideles. dicit verā fidem ipsius filii christi. x ibi sunt oēs predestinati. et nullus saluabit̄ nisi p fidē christi. x hoc est q̄ subdit: c Et multi de his qui dormiunt. Hic ponit̄ declaratio conatus x gradus refulgentis ad electos x reprobos. sed. q. tangit diuersitatē refulgentiū quātū ad electos. Circa primū sciendū q̄ licet ois refulgentia tam bona q̄ mala fiat diuersimode. et aliqui refulgēt ad gloriā. f. electi. alii ad pœnā. f. reprobi. et hoc est q̄ dicit. Et multi de his qui dormiūt in terre puluere euigilabūt. alii in vitā eternā. et alii in opprobriū vt videant semper. Tangit etiā q̄ licet oēs refulgeant tam boni q̄ mali. nō tamē omnes eodē modo. sed quidā clarius. quidā obscurius. Et hoc est q̄ dicit. Et qui docti fuerint fulgebunt quasi splendor firmamenti. & qui ad iustitiam erudiunt multos: quasi stellę in perpetuas eternitates. Tu autem daniel claude sermones: & signa librum vsq; ad tempus statutum. Plurimi pertransibunt. & multiplex erit scientia. d Quasi dicat. Tu daniel qui es princeps ecclesiæ. claude sermones. f. reconde eos a memoria. nō enim tempus est prophetandi sed mortis. quod patet p hoc q̄ dicit: e Quod dormiūt in puluere terre. q̄ hoc erit quod

f mundus fidelium etiam

f mundus infidelium

f ydiote

f quasi aliquem. f. vt videant fidelium victoriā et gloriam

f magnus: qui stat. p filios populi

f scelerati

f iudicium

f quasi. f. vt videant reprobi

f quasi multa re

f scelerati

f obscurius

f quasi multa re

f scelerati

f obscurius

f complementum

f legendę quemadmodum iussus erat angelo.

f obscurius dicta

f scelerati

f obscurius

f angeli principis populi dei

f scelerati

f obscurius

f scelerati

f obscurius

f scelerati

f obscurius

Nicolaus de lyra

Finit postilla Nicolai de lyra super danielem prophetam.

Incipit postilla Nicolai de lyra sup hystoriā susanne beliā ⁊ draconis.

Historia Susanne cōtigit ante captiuitatē babylonicā vel circa principiū, vt videt. Daniel erat adhuc valde iuuenis. Vnde dicitur. i. ii. c. Cūq; ascendisset ad montē sanctum deus spūm pueri iuuenis cui nomen daniel. ⁊ cū translatus fuerat in babyloniā cum aliis captiuitatē. ⁊c. annis quibus regnauit sedechias propter quod hec hystoria inter libros biblie nō canonicos situari debet. Nam ab eis certū est q̄ vna pars eius fuit scripta ante dictā captiuitatē. vt ibi. Si plene fuit dictū. a Et erat vir habitās in babylone ⁊c. Hec hystoria diuidit in quatuor partes. q; prima describit susanne nequitiam. secunda ipsius malignā accusatiōnē. ibi: Et exclamauerūt. ⁊c. tertia eius iniqua condemnatio. ibi: Et exurgēs multitudo. quarto ipsius de

b Et ostendit sāt. Hic ponit describit veritatis diuine. q; erant ignis naturitate exalte iudicio sublimitate auctoritateq; prediti. vt dicit. Apparentia sanctitatis. ⁊ ideo de facili poterāt multiplex seducere. Dicit hic glosa q; heroes dicūt ipsos decepisse mulieres per hoc q; dicebāt dictā de semine cor nasciturum esse de tribu iuda. ex qua virgo sacratissima ⁊ mater dei regia cōiunctē erant cuius natiuitas maxime desiderabatur. sequit:

c De quibus locutus est dñs. Dicit. ⁊ic. vbi dicit sic. Ponat te cōsa sicut seduxisti ⁊ achab: quos frixit ex igne pro eo q; fecerāt stulticiā in israel. ⁊ machati sunt in vtroco amicoq; suoq; et locuti sunt verbū in nomine meo mēdacium quod nō mādauī eis. Dicit enim heroes q; isti seniores erant a dño predicti Dicit. ⁊ic. Sed contrarii videt. quia dicitur frixi in igne q; regem babylonis. duo autē senes qui torrauerūt de iudaea nō fuerāt lapidati. vt dicit hic glosa. Item fuerāt lapidati a populo non a rege. Dicendū q; pena mortis quecūq; aliqualiter significat per ignē in scriptura. ⁊ ideo cōq; lapidatio potuit vocari christo in igne. Item dicendū q; de facto regis babylonis pena debita iudicabat per iudeos fm legem moysi. q; iudeus regio legem iudeoq; ignorabant: sed carnifices mortis nō poterāt inferre nisi ex speciali mādato regis ⁊ auctoritate. ⁊ ideo q; populus eos lapidauit fuit de precepto regio. propter quod ex hoc principaliter ⁊ auctoritatiue populus aute exercitus. Cetera patent. d Cum autem populus reuertisset ⁊c. Hic ponitur tentationis eius que est in tribus sensibus. sicut cōmuniter ostitit tentatio carnis in alios homines. Primo ex impudico aspectu. vnde dicit. q; videbant eam ambulāt. ⁊ edificabāt ex inordinato affectu cum subdit: Et cruciabāt. Et peiorabat exercitio intellectus cum dicit: Et auertebāt sensum suū ⁊c. q; inordinata affectio cuī cat oculū rationis. Et peiorabat ex negotio contra ad implendū prauū desiderium dicitur: Dixit alter ad alterū ⁊c. Dicit igitur fm hoc: Cum autem populus reuertisset per meridiē ingrediebat susanna ⁊ deambulabat in pomario ⁊c. Susanna enī erat verecunda ⁊ pleno fiducia q; populi turbabat clausa cum puellis fuit intra domū. Sed cum populus exisset ⁊ iuuenes aliquantulū remanerent ad conferendum inuicem de iudicio in iudicio. tunc susanna exibat cameram ⁊ intrabat hortum causa recreationis ⁊ ambulationis. nec cauebat tantū a seruitute propter eorum ⁊ sanctitatis opinionem quantum cauebat ab alio. Cetera patent ex dictis vsq; ibi:

e Dixitq; alter ad alterū eamus domū ⁊c. hoc fuerāt ex quibus erubescebat se expedire de alio vt posset solus reuerti ad locum cum susanna et ad decipiendum eam. sequitur: f Cūq; reuertissent. prope domū ioachim

Nicolaus de lyra

ioachim p vicinos tamen vsus. Venerūt in vnū ⁊c. sequitur: a Et in eo ⁊ic. Hic ponit secunda pars huius capitis. scilicet malignitas accusationis. Circa quod ponit tria. Primo ponit malignantium machinatio. b Secundo ⁊ic. Et fuit ⁊c. Tertio tangit effectus. ⁊ic. Et exurgēs multitudo. Prima pars vt sic. ¶ Cūq; vocatus populus ⁊c. Et sic patet ⁊ic. ¶ Et ecce serpens

Hic aũt cũs appehendissemus interrogauim⁹ quisnã esset adolescẽs
& noluit indicare nobis hoc aũt dixerit ne grauet ab eo qui est adolescentul
& q̃ hoc possimꝰ cognoscẽ. b Credidit. Hic dicendũ ꝙ̃ spũs sanctꝰ inspirauit
illis ydiotis & rudibꝰ. c Exclamauerũt ad vocem. Exclamauerunt ad
auditũ. d Mendacium fili
a fm hoc⁹. E et dictum.
nõ afferunt hanc fidẽ sed
magis ab eo appello tãꝙ
ab inimico vt ps ꝙ verba ic
quẽtis. f Reuertimini
pplũ. ad locum. f. iudicij.
h Et dixerũt ei senes.
nõ illi duo q accusabant
susannã: sed alii senes pplũ
isr̃l. i Venit & sc. i me.
nostrum in loco iudicii.
m Et iudica nobis q̃
liter possit veritas apiri.
n Quia ni. vc. de⁹ he.
senectutis. i. sapiaꝫ q̃ sol
let esse in antiqis vt dicit
Job. xii. In antiqis ẽ sapiẽa & in multo tpe in
uenit prudẽtia. o Et
dixit ad eos daniel: Se
parate illos ꝛc. ne cõfin
gant aliud mẽdacium ipe
pellẽt. fegf: p Inue
nerat vterq; malorꝫ. Et
ꝑ patet q̃ testes falsi fue
runt repti & terrẽti: vt ex
hoc magis appareat co
rũ fraudulẽtia q̃ hic
ve. pecca. tua ꝛc. i. offen
sionẽ tuã. q Et exclamauerunt ad deum
vt posset ab eis
tollere. r Et ecce
uo. ma. vt posset ab eis
auferri. s Hic
a fm hoc⁹. E et dictum.
nõ afferunt hanc fidẽ sed
magis ab eo appello tãꝙ
ab inimico vt ps ꝙ verba ic
quẽtis. t Reuertimini
pplũ. ad locum. f. iudicij.
u Et dixerũt ei senes.
nõ illi duo q accusabant
susannã: sed alii senes pplũ
isr̃l. x Venit & sc. i me.
nostrum in loco iudicii.
y Et indica nobis q̃
liter possit veritas apiri.
z Quia ni. vc. de⁹ he.
senectutis. i. sapiaꝫ q̃ sol
let esse in antiqis vt dicit
Job. xii. In antiqis ẽ sapiẽa & in multo tpe in
uenit prudẽtia. a Et
dixit ad eos daniel: Se
parate illos ꝛc. ne cõfin
gant aliud mẽdacium ipe
pellẽt. fegf: p Inue
nerat vterq; malorꝫ. Et
ꝑ patet q̃ testes falsi fue
runt repti & terrẽti: vt ex
hoc magis appareat co
rũ fraudulẽtia q̃ hic
ve. pecca. tua ꝛc. i. offen
sionẽ tuã. b Et exclamauerunt ad deum
vt posset ab eis
tollere. c Et ecce

Nicolao de lyra

† Ecce an. dñi ꝛc. Videre q̃ iudices ppli & facere dolose aliqñ nolant an
quitatẽ sicut patet de Achab. iii. Reg. xxii. Et ideo sacerdotes cultui dñi mancipati
regnũ ne aut cum angelus est celi cerecinati est. vel angelus vere accipitur
ibi ꝓ angelo suo hic q̃ dinationẽ suã erga deũ ꝓmanu. † Et amo.
ro tuf. ve. aliũ. primus
amouit q̃ alter veniret
ne posset aliter significare
q̃d diceret. a Et di
xit ei: Semẽ chanaã ꝛc.
ꝫ cui olim de tribu iuda
fm regũ institutũ mo
reo chananeo ꝓiungi
aũt ipsum daniel sicut ꝓ
mi. & cadẽ cãpit tarrutia
cies decipiẽdi. b Spe
cieo decepit te. i. pulch
tudo tua fusanne. c Et cõ
cu. tuo. cor tuũ. i. mentẽ
tuã auertit a rectitudine
rõnis & legis dñi ne.
d Sic fa. filiaꝫ isr̃l. Et sic
per terrorem deceptionis.
e Et illicetis. lo. votis.
plentitudo vobis in opꝰ
nephariũ. f Sed filia
iuda nobilis. f. genere et
moribꝰ. g Nõ sustinuit inigratẽ vobꝝ. vo
bis assentiendo. h Nũc
ẽ dic mihi sub q̃ arbo
re appꝛe. eos lo. sibi cum
aliter loquendo de actu
carnali vt tas dicum est.
i Dixit aũt: Sub prino.
nomẽ est arbos te. nec est
arbor: cadẽ cum semẽco.
vt dicũt alii: & male. q
hic nõ esset ꝺcordia i te
stimonio eoꝝ cui⁹ ꝓditio
ꝓpriũt in hoc aliter nõ
essent conuicti sicut testes
falsi: & ideo dicendum q
primo vt dõ in libro de ꝓpheta
tibus veruꝫ. k Dixit
aũt daniel: Recte mẽtitus es & tu caput ꝛc. eo
dẽ mõ aponit sicut pri⁹
Ut sicut ic medii. ſe
parando. l. alaꝫ a corpo
re p̃ morẽ. q̃ nõ fuerit
interfecti gladio: vt ꝑ. di
ctũ est. m Et exclamauit itaq; ois cetꝰ vo
cẽ aut ꝺdictionẽ eorum.
n Et plures eorum ad
uersus duos ꝓsbyteros.
facilẽ ꝺ eis fm legẽ talio
nis scriptã i lege moysi.
o Et interfecerũt eos.
i. sicut ꝺignos morte re
gi tradiderũt q̃ hanc
aliã iusticiam & ipse fecit
eos cõburi fm modũ il
lius terre: vt dicit Nico
remic. xxix. vi. ꝛ allegarũt
est eodẽ ca. Mei alii: In
terfecerũtq; de voluntate
regis ꝓpter ꝓmissum
est iudeis vt eos interfi
cerent fm legẽ moysi. et
sic fuerunt lapidati aut aliꝫ
dario potest dici ꝓ. i. visto
tigne. vt. ꝛ. dictum est.

p Melchias aũt. Hic ꝑ se ponit gratiaꝝ actio ꝓ liberatione innocẽt.
& hoc est quod dr: Melchias aũt & vxor eius laudauerũt deũ ꝓ filia sua ꝛc.
sequit: q Quia nõ est inuẽta in ea res turpis. Is cui laudatur deus de
liberatione susanne a morte: tamẽ magis laudabant eum de liberatione
sue innocentie: quia innocentia est maius bonum q̃ sit corporalis vita.
r Daniel aũt factus est magn⁹ ꝛc. q̃ ex hoc facto intonuit ꝑ q̃ tota
erat in illo & ꝑ eius legis ditatꝰ. Q̃ ꝫ etiã ex ꝑ sollicitudo eius circa ꝓximos

Nicolaus de lyra

Iudith introitū ablconditū. ⁊ per illū in gredebant̄ templ̄ ⁊ deuocabāt ca. Factus est igit̄ postq̄ egressi sunt illi: ⁊ ecce pauor factus est magn⁹ in domo: ita ut corruerit colūna babylonica q̄ nō erat humana mēte valida: destructa qua vi decē cū. .i. cubitoꝝ. crassitudine: viginti cubitoꝝ altitudine habens in quadro. ita q̄ intra eandē erāt agre

Nicolaus de lyra

ga mihi potestatē. Dic quare ipsum draconem occidā. ⁊ dixit daniel pro hac re occidam draconē dicēs: Cū autē da mihi potestatē. absq̄ gladio ⁊ fuste: q̄ nullus me impediat. Et iste rex credens eū esse deū ait ei: Do tibi. Tulit ergo daniel picē ⁊ adipē ⁊ pilos: ⁊ coxit pariter. Fecitq̄ massas. ⁊ dedit in os draconis: ⁊ dirupt⁹ est draco. Et dixit daniel: Ecce quē colebatis. Quo cū audissent babylonij. Idignāti sunt vehemēter: ⁊ cōgregati sūt aduersus reges ⁊ dixerūt: Iudeus factus est rex. Bel destruxit: draconē interfecit: ⁊ sacerdotes occidit. Et dixerūt cū venissent ad reges. Tradē nobis danielē. alioquin interficiem⁹ te ⁊ domū tuā. Vidit ergo rex q̄ irrueret in cū vehemēter: ⁊ necessitate compulsus tradidit eis danielē. Quī miserūt cū in lacū leonū. ⁊ erat ibi diebus sex. Posuerunt autē in lacu leones. vij. ⁊ dabant eis quotidie duo corpora ⁊ duo oues: ⁊ tūc nō data sūt eis vt deuorarēt danielē. Erat autē habacuc p

Nicolaus de lyra

sa introitū ablconditū. ⁊ per illū in gredebant̄ templ̄ ⁊ deuocabāt ca. Factus est igit̄ postq̄ egressi sunt illi: ⁊ ecce pauor factus est magn⁹ in domo: ita ut corruerit colūna babylonica q̄ nō erat humana mēte valida: destructa qua vi decē cū. .i. cubitoꝝ. crassitudine: viginti cubitoꝝ altitudine habens in quadro. ita q̄ intra eandē erāt agre

C. XV.

Erat draco magn⁹ in loco illo: ⁊ colebant eū babylonij. Et dixit rex daniel: Ecce nūc nō poteris dicere: q̄ iste nō sit deus viuēs. Adora ergo eū. Dixitq̄ daniel: Dñm deū meū adorabo: q̄ ipse est deus viuens. iste autē nō est deus viuens. Tu aūt rex da mihi potestē: ⁊ interficiā draconē absq̄ gladio ⁊ fuste. Et ait rex: Do tibi. Tulit ergo daniel picē ⁊ adipē ⁊ pilos: ⁊ coxit pariter. Fecitq̄ massas. ⁊ dedit in os draconis: ⁊ dirupt⁹ est draco. Et dixit daniel: Ecce quē colebatis. Quo cū audissent babylonij. Idignāti sunt vehemēter: ⁊ cōgregati sūt aduersus reges ⁊ dixerūt: Iudeus factus est rex. Bel destruxit: draconē interfecit: ⁊ sacerdotes occidit. Et dixerūt cū venissent ad reges. Tradē nobis danielē. alioquin interficiem⁹ te ⁊ domū tuā. Vidit ergo rex q̄ irrueret in cū vehemēter: ⁊ necessitate compulsus tradidit eis danielē. Quī miserūt cū in lacū leonū. ⁊ erat ibi diebus sex. Posuerunt autē in lacu leones. vij. ⁊ dabant eis quotidie duo corpora ⁊ duo oues: ⁊ tūc nō data sūt eis vt deuorarēt danielē. Erat autē habacuc p

Nicolaus de lyra

prologo. a Et ipse coquerat pulmentū ⁊ intrauerat p ardorē in aliquē. non est vasa facti ad reponendū cibos: vt ex ridiculosa aliud. L. vēt: vt ciui reponant ⁊ inde alimentū ad singula membra virtute calorē a cibo de. b Diligo angelus ostī ad abacuc. Fo prandiū q̄ habui ibi

Nicolaus de lyra

pheta in iudea: ⁊ ipse cōterat pulmētū: ⁊ intrauerat p aerē in aliquo ⁊ ibat in capū vt ferret messoribus. Dixitq̄ angelus dñi ad abacuc: Fer prādiū q̄ habes in babylonē danielīq̄ est in lacu leonū. et dixit abacuc. Domine babylonē non vidi: ⁊ lacū nescio. Et ap̄prehendit eū angelus domini i vertice eius: ⁊ põrauit eū capillo capitis sui. põsuitq̄ eum in babylonē sup lacus in ipetu spiritus sui. Et clamauit abacuc dicēs: Daniel serue dei: tolle prandiū quod misit tibi deus. Et ait dāiel: Recordat⁹ es mei domine deus: ⁊ nō derelinq̄sti diligētes te. Surgensq̄ daniel comedit. Põno angel⁹ domini restituit abacuc cōtinuo i loco suo. Et ēnit ergo rex die septimo vt lugeret danielē: ⁊ vēit ad lacū ⁊ introspexit. Et ecce dāiel sedēs in medio leonū. Et exclamauit voce magna rex dicēs: Magn⁹ es dñe deꝰ dāielis. Et extraxit eū de lacu leonum. Põnq̄ illos q̄ petitionis eius ei fuerāt. ītrōmisit in lacū: ⁊ deuorati sūt

in momēto coram eo. Tūc rex ait: Pereant habitantes vniuersā terrā deus danielis: quia ipse est saluator: ⁊ liberator facies signa ⁊ mirabilia in celo ⁊ in terra: q̄ liberauit danielē de lacu leonū.

Finit daniel ꝑphīa cū additionibus que sūt de canone.

Incipit prologus scī Hieronymi duodecim prophetarum.

n Omnidem ordo est duodecim ꝑpheta rū ꝑpud hebreos q̄ ẽ ꝑpud nos. Ⓣm sēs̄ id q̄ ibi legit̄ hic quoq̄ dispōsitus sūt. Oleas̄ mūticus ẽ et q̄si p sinus loquēs. Ioēl planus in principijs: in fine obscurior: ⁊ vltq̄ sā maladiam habent singuli pōpositates suas: quē ēsdram scribā legisq̄ doctorem habere autumant. Et quia longum est nunc de omnibus dicere: hoc tm̄ vos ō paula ⁊ eustochium ammonitas scire uolo vnūm librum esse duodecim prophetarū: ⁊ osee synchō/ non clare. malachiam nō aggai

Nicolaus de lyra

nymus loquit ratione ordinis: alias ioēl ante osee ponit in tempore. ⁊ adhuc sophonias ante aggeum malachiam. ⁊ illi qui. L. legit. aggeus hoc. 3 Dic. Lau tha in Malachie qui nō habet vxor nullā. ⁊ hoc

C Incipit expositio fratris Britonis in prologū duodecim ꝑphetarū.

e Ōn ut dicit est duodecim ꝑpheta rū. Ibi. prologus dicit ẽ duodecim paruos ꝑphet. ⁊ habet quatuor ptes. In

n primo tangit apud hebreos ⁊ lr. diuersitas ordinis ꝑpharū. ibi vt: Non tñ dicit est. In secūda ostendit q̄ varij hūt modū scribēdi. ibi: Oleas mūticus est &c. In tertia inducit

De lyra

Nicolaus

hec scribit fuit. Hoc adit tpo. Cmat scribit aggrii vt dicit sollicite: qui
ppheta scribit de ruina urbe hierlm. a Juste ipse. interlinearis post
Osee scribit de captiuitate. Jn hoc ponit regula p qua scitis pot quis ppheta
dici: lingua ppheta scribit et vt. b Jn quos adit ppheta tpus ad p

Nicolaus

et tbi. ar aliter ptrariū dicit in glosa vbi dicit Hiero. mirū videt sm hi-
storiā hystorie cui hoc dicto auctori: vel cur ppheta fuisse accipe fornica-
tiā parentis: cū nop ostat re turpē peccat nego ppheta obediēdo peccauit
si potuit reconciliari ad prudentiā reuocauit t manco in sua bonitate vt ma-

De lyra

la bonā fecit. Cū aūt ista
co fu carnaliter in obo
accipit spualiter q acce
ptu synagogā vim sui im
monstrēt cū multitudo tribū
genitū fornicantiū: et ut
chiel. xvi. t. xxiii. q ponit
qz q dī in glosa q fornica
cauit: ppter b suppleā
dum est tm: q filiū et
gētiliū t fornicaria. i. ab
fuit tm fornicaria q loca
uit corpus suū q t gen
tilo. t Deo postmodū. i.
pmittēte. suppleē ostend
do. v Sānctē legā
bel in domo hieu vindi
care. i. similē vltionē ac
cepturū de hieu qualē ac
cepit ō legrabel. sicut vi
tus fuit de interfectione
naboth q fuit causa legra
bel: sic vltionē de hieu
vel sanguines legrabel. i.
sanguinē fusum in agro
legrabel vltionē legrabel.
iij. Reg. xxi. t Pena
p helisēū i regē inūcto ād defendē
dū sāguinē naboth cui⁹ iegrabel
q tūc tpis metrōpolis erat: quez
iegabel achab regis isrl vxor: in
tēremerat: sicut regū historia ex
ponit. Je cū grauiter iurta dini
nū p̄ceptū vindicādi sanguinis
cā i oēz mēoratī domū delēturū
hoc pacto dīm derēliquisse iueni
tur: cui⁹, pnepote hieroboā: q lē
ctiōe ppheticus est: originis sue
facta imitāte. ac ptra dā p̄cepta
t religionē cū ppō isrl agēte: sā
guis naboth q i loco terre iegra
bel fuerat profusus in domo
hieu pātis memorati hieroboe
pro peccato redundaturus signi
ficatur. Hinc factum est vt ira
dei vel populo israel per denun
ciatōes, ppbete, pcessura debere

Nicolaus

ri ad tpa sua. Et ideo dicit. Hec verba dñi que locutus est ad osee. Et
dicit hec verba. q. d. Hec sunt verba dñi que locutus est ad osee. Et
dicit ad osee. Nō dicit ei. q. d. Nō locutus est ei. Jn
libello positū est mentiā
q eius ad ppheta addi
dicit. tbi: De memora
to rege numero xl. vbi de
plex sancte inductionē.
Primū est malorū cul
pa t pena filio infligen
da. Secundū est bonoꝝ
bonitas et p̄missio filio
facta. ibi: Domui ade ia
de. Tel i prima parte hui⁹
partis principalis primo tan
git culpa t signū. tubi
cui ppheta accipe malic
re fornicarū ad designā
dū ipā ad fornicationē
ppā tbi: Et ponit signum
pene. ibi: Et cū cui p̄cepto
xl. tubi cui vocare
filiū quei genuit sicut ad.
ad designandū q eadē
vindicta accipiet de pbō
hieu q accepta cum in ie
zrahel de filiis nabothe
s⁹tanqz rō fuit cā pene
filiis de. ibi: Cui⁹ pmissi
onis hec est cā xl. Pia
vilis ifr infirtam⁹. Et pi
mo osee q dī est ab ysa
iam. iii. Reg. xv. fol. vi.
Paral. xxvi. appellatur
osias t in ppheā similit.
c Et ioathe iii. Reg.
xvi. t. ii. Paral. xxvii.
f Achaz de q. iii. Re
gū. xvi. t. ii. Paralypo.
xxvi. ii. g Et ezechie.
de quo iii. Regum. xviii. t. ii. Paralypo. xxix. h Et hieroboam filij
iobe. de quo iiiii. Reg. xiij. xiiii. t. xv. Et nota q ille hieroboā nō est il-
le hieroboā sub quo diuisus est isrl a iuda. de quo habet. iii. Reg. xii. et il-
le fuit filius nabath. ille fuit filius ioas nec dedūtur ad eo si a hieu tertia gene
ratione. i Osee filius beeri. ille fuit de tribu iuchar ut⁹ bethlemeoth
vt dicit glosa. k Ad ppheā pertīā. de qua dicit Hiero. in glo. Pa
tre achaz lacrie t genitā ppter emendationē inde reteruisse sub ezechia
rege. ppheauit cui ait captiuitat qua decē trib⁹ captiuate sunt a salma
nasar rege chaldeoꝝ. de qua iiii. Reg. xviii. l Achaz rex iuda. de quo
legit. iii. Reg. xiii. t xvi. ii Et paralypomenon ii. Paral. xxviii. de
quo scribit nulla fit mētio in Paralipn nra trāslatione forte editio. lxx. de
qua mentionē facit. Vel sic: Ut hystorie regū indicāte de achaz t hieroboā.
Et paralypomenō de achaz. o Admittere. peccare. p Propter
q. Et hic filius fornicationū. i. genera filiorū de fornicaria pot⁹ nō geni
tando cū illa. Quātā male būt fornicatiōe. lxx. etiā non būt facile tolle-
re. q Non elocat. Latra locum. s Capitolio meretrici. q locat corpus
suū ad turpem vsum. Jn q hystorice accipit planius est sensus t vs supple

numero regū: achaz rex iuda: t
hieu ⁊ oboaz rex isrl' ⁊ cum
querentes: vt hūc ⁊ alia regū t para
lypomenon idicāt: etiā israel ido
latrie crimē imperio ac ptāte sua
admittē coegerūt. Propter qđ
deus ad osee hec locut' est dicēs:
Accipe tibi vxorē fornicariā siue
fornicationū: t fac filios fornica
tionuꝫ. Fornicaria ita p̄nōn elo
cati cōpis meretricē: sz gentilez
deū ignorantē appellat: que dei
creatoris sui amore ⁊tempto: si
mulachroꝝ se sibi cat desideriis.
Sz cū dei p̄cepto ppheta in hac
reparuisset: cōceptū ex ea filium
iezrahel p̄cepit noiare: deō polli
cēte post breue tp̄s sāguinē iezra
bel i domo hieu vindicare. Cu
ius, pmissionis hec cā est. hieū p
helisēū i regē inūcto ād defendē
dū sāguinē naboth cui⁹ iezrahel
q tūc tpis metrōpolis erat: quez
iezabel achab regis isrl' vxor: in
tēremerat: sicut regū historia ex
ponit. Je cū grauiter iurta dini
nū p̄ceptū vindicādi sanguinis
cā i oēz mēoratī domū delēturū
hoc pacto dīm derēliquisse iueni
tur: cui⁹, pnepote hieroboā: q lē
ctiōe ppheticus est: originis sue
facta imitāte. ac ptra dā p̄cepta
t religionē cū ppō isrl' agēte: sā
guis naboth q i loco terre iezra
bel fuerat profusus in domo
hieu pātis memorati hieroboe
pro peccato redundaturus signi
ficatur. Hinc factum est vt ira
dei vel populo israel per denun
ciatōes, ppbete, pcessura debere

Jncipit prologus in librum
Osee prophete.

Empōribus ozie t
ioātbe achāz t ezē
chie regū iuda: t hie
roboā filij iobe re
gis. Osee filius be
eri ād ppheā dicendā. spūsan
cto replet' est. De mēorato itaqz

genuit ioas. ioas autē genuit hieroboā. iiii. Reg. xiii. f Qui ioā. ii. Ll
scriptura cōprehēdit ē seq facta patrū suoꝝ. Liii. Reg. xiiii. Regnauit hie
roboā filius ioas regis isrl' in samaria quadraginta ⁊ vno āno ⁊ fecit qđ
malū est coā dño: nō recessit ab oīb⁹ pcīis hieroboā filij nabath. Qui me
dine: Qui tēdē cōprehēdit ostē. i. titulo cū alijs regib⁹ iuda. g Cum
pplo isrl' Nota q in libro ito nolē isrl' decē trib⁹ significant: q cum eis
plēr q alie: nolē pbis vocate. fuit. hoc alie trib⁹ nolē tāgi. In greco: ex
bibis scribit hoc notula q sequit: Regule sunt he sub q̄ra significatiōe
nominū ad q̄s trib⁹ p ppheas sermo dñi dirigat' aquotiēscūq; ad decē
tribus tendit' ppheta sub his nolbus designant. i. ephraim samaria Ieſ
tolephlegrabel: bethel: t bethauen: i. interdū iacob quādo alit ad totas tri
quit trib⁹: sub his nolbus sermo pacet: iuda: hierlm: beniamin: domus
dauid: t interdū iacob. Aliquotiēs alit israel ad totas duodecim trib⁹ re
ferūt. b Jn loco certe vel certo. vel mcitue terre. l Fugiat p
fugiat. iii. Reg. xxi. k Patrie. i. proaui. simile Deu. v. nabuchodono
sor pater tuus. i. auus tuus mortē scripturaq; sepe auos t pnepos pro
vocat. ā. proximo ponitur genealogia. l Redditurus significatur.
Jn hoc videtur dominus ihesuste egisse cum hieu. nō enim peccauit in effu
sione sanguinis naboth: imo meruit vindictā cā. vii. iii. Reg. g. Quia
studiose egisti quod rectū erat t placebat in oculis meis et omnia q erant

Rdo. xii. ppheta⁹ sm. hr. talia ē. Osee. Amos. Michas. Jo
hel. Abdias. Jonas. Nahum. Abacuc. Sophonias. Aggeus. Za
charias. Malachias. Jn eo hebraico quod hieronym⁹ habet ta
lia ē ordo. Osee. Johel. Amos. Abdias. Jonas. Michas. Nahū. Aba
cuc. Sophonias. Aggeus. Zacharias. Malachias. Hic aūt apponit ultī
Latio sm hebraicā veritā
tē a hieronymo facta ē
ēpostra.

Nomina regum. p. tri
buuꝫ

Jeroboam	Nadab
Baasa	Hela
Zamri	Amri
Achab q t achaz	Ochias
Joram	Hieu
Joachaz	Joas
Jeroboam	Zacharias
Sellum	Manahem
Phaceia	Phacee
Osee	Ultimus

Nomina regum duaꝝ
tribuum.

Roboam	Amasias
Aſa	Joatham
Joram	Ezechias
Athalia	Ammō

Joachaz Jeconias qui t Joachim Abia Josaphat Ochozias Joas
Ozias Achaz Manasses Josias Eliachim Sedechias

Jncipit liber. xii. prophetarū. t primo Osee C. I.

Erbū dñi. Hiero. Ad aures osee triplex est: alia est cui
sm hystoriā: alia sm tropologiā: alia sm allegoriā. loquit
cui sm hystoriā de. x. tribub⁹ que vocant isrl t ephraim et
ioseph t samaria t israel. ppt diuersas cās q ex sequitib⁹
patebūt. Jn q inolēbit p iteratiōnē. x. tribuū duas tribus
iudā t beniamin in mādato dei stabilite. Sedm tropologiā mā sunt hę
retici scripturā sacrā depraūantes in quo instātur ecclesiasticos viros ꝑ eoꝝ
prauitatē munire. Vsi apparet q quecūq; osee ꝑ ephraim loquit ad glo

Nicolaus

tā eccle mee facīti ꝑ achabitis tui vsq; ad quartā generatiōnē sedebūt tu
per thronū isrl. Ridco. hoc p filē dicēdū est: q; sicut illi pauci sunt: et na
both ire fecerūt sic t illi q; obz derelinquēt. vii. iii. Reg. x. Porro hieu
nō custodiuit et ambulauit in lege dñi dei isrl. a Domui aūt iude.
Dic tangit. pmissio facta bonis. b Misericordia leūde cōprehēdit. i.
nota misericordia sm q legit. iii. Reg. xx. De manu regis assyrioꝝ libe
rabo te. v. iiii. Reg. xix. in multis locis. c Ob hoc. i. ppter ꝑ. d Pro
missa est. i. facta pmissio liberationis. e Quia ezechias rex iuda filius achaz fabricatio
nem. iiii. Reg. xviii. f Pater eius. achaz. g Templū dei purgauit
se. p electionē sacdōtū t ex hoc purificauit. vii sacdōt: h Et purificāte. ii.
Paral. xxix. Mundate domū dñi dei patrū vestroꝝ t auferte oēm immundi
tiā de oī sanctuario. Finit expositio tituli prologi.

Jncipit postilla Nicolai de lyra sup libꝝ. xii. ppharū. s. p⁹ titulū glosatū

Duodecim ppheta⁹ ossa pullulant de loco suo Eccle. xlix.
Sicut in libro psalmoꝝ psalmi diuersis auctorib⁹ adpositi
in vno libro cōpiuntur q dī liber psalmoꝝ: vt ibidē fuit ple
nius declarātū. sic ppharū. xii. ppharū in hoc libro repo
nunt q dī liber. xii. ppharū. de quo pōt accipi verbū ppositi
tī: Duodecim ppharū. &c. Jn quo duo notant in generali. i. auctoritas
qualitatis: et dī: Duodecim ppharū ossa pullulāt. t sibi huius vnitatis aucti
dī de loco suo. q. d. hic coantur quasi in vno loco. Circa primū in. xii. pro
phetis quatuor fuisse notant. i. numerus quenarius. ibi: Duodecim visio
nes isaiē: Prophetarū virtus t abstinentia: Ossa q fructus. ibi: Ossa
pullulant. Circa primū sciendū est q numerus duodenarius ex duo
rio t binario cōponit. Per denarū ꝑo decē precepta decalogi ꝑ binarius
autem dilectio dei t primi designantur. Vel ꝑphete decem precepta de
calogi et dilectionē dei t primi seruauerūt t alios ad hāc obseruantiam
efficaciter induxerūt vt patet ex pcessu huius libri: ꝑpter qđ sub numero
duodenario quenāter colligūtur. t ideo in duodecim patriarchis figura
tī qui ꝑfecti fuerūt ꝑpli ipsum ad obseruantiā decalogi t charitatis dei t
primi verbis t opib⁹ manifestarūt. Ideo de ipsis pōt dici illud Deu. xxxv.
Erant aūt filij iacob duodecim. Per iacob q supplantatio interpretatur:
ipse deus eoꝝ ꝑfectiō t sub pedib⁹ fuit⁹ eoꝝ intelligit. cui⁹ filij ꝑ ado
ptionē gratiā fuerūt isti. xii. ppharū. t sic patet primū. Circa secundū dī
dicendū q; sicut virtus corporalis stat ad fugiendū vitā corporis t vitra nō ꝑ
grēdit. sic intellectus naturalis cognitionē stat ad illud q; est sensibilib⁹ po
test cognosci nec vltra pōt ꝑgredi. Sed intellectus prophetic⁹ lumine di
uino illustratus ꝑgredit vltra. t ad cognoscendū futura cōtingētia cordis
occulta t talia. sicut plenius fuit declarātū in ꝑncipio libri psalmoꝝ. et ideo

Nam hereticoꝝ rectores ꝑ q; aliquoties mā ⁊ fit ecclia t corrūpit sicut pio
phetauerūt ad ecclā tpis osee. t elaiam. t ysaiē t michēam de captiuitate. p. tvnali. t ostendūt quā ultiōnē ꝑ eos
derunt. Ob quorū ruinā tm osee filio suo nouū nōē imp. q. d. Quia
Hiero. Osee interpretat saluator. Jacobi. alia tm nomē adit. ꝑ quoꝝ
mariti: multo tpe sedere viduā:
t sub veste lugubri vxori ad se re
ditum pestolari.

Jncipit liber. xii. prophetaꝝ.
Jncipit osee prophēta.

C. I.

t hoc tit⁹ ē qđ ē
hus libri.

Erbus dñi
t verbū q̄ dr esse ipsi
ꝑphē a. vel pars hui⁹ l
d. locutus ē vel fuit. ꝑ
vt loquit ad ꝑphā
mi qđ ⁊ factū est
t Habundē. t punct
mus. t. locutus. ꝑ

ad⁹ osee t filiū beeri. i. dīm t loqtr

Jn diebus ozie. Hiero. Vt reges regni dicit in populo vel cetus
homīm est cōfessio. sic in isral qui sibi idola fecerat regnabat hieroboā
qui interpretat ereminos. i. deperditus seu vel meta qui⁹ nōīs amatores in
ipso ipsius amore mereri studiūt non inuenientes sustentatiōnē.

Hiero. Ozias q t azarias regnauit in hierlm sup duas tribus. iii. Anno
rū fuit ante ioathas filius regnauit annis. xvi. post qui filius achaz fili⁹
ezechie. vel. octo annis. xi. decē tribus captiuate sunt a salmanasare rege assy
rioꝝ alis chaldeoꝝ t in mēdibus medoꝝ locate. Post achaz regnat ez
chias filius eius annis. xxix. Unde patet osee t amos captiuatē ꝑphetā
sic sub ozia t ioatha t ipsum ingruentē sub achaz tirāde. t pcessū. ꝑpter
emendationē inde reteruisse sub ezechia rege. Eo aūt tempore quo ozias

Nicolaus

ꝑphete antiquitus appellabant videntes: quia videbant illa que alijs
erant occulta. sm q dicit. i. Reg. ix. Qui enim ꝑpheta dī hodie vocabat
olim vidēs. verūtamen q; hoc fiebat virtute diuina. sicut dī. ii. Pet. i.
Non voluntate humana allata est aliquā ꝑphetia sed spūs sācti inspirati locu
ti sunt sācti dei homines. t sic patet secundū. Circa tertiū sciendū q; ꝑphetia
generaliter ecclīā. vna est veteris testamēti ac noui. sm q dicit Hiero.
Domat. vii. Quia pariter amicitias rectus ostitudinē nouit q; obliquā. qui
eos ꝑp ordinē sic possibiliter sicut ordo subditoꝝ in domo qui habet vinculum
vnitatis. Ecclesiā q; a ꝑmo abel iusto vsq; ad vltimū electum. q; in fine
mūdi nascturus est quasi vna ꝑsona pfecta quasi tot palmites matri sue t vna
ecclia. sic est vnū ecclie corpus. Habitus aūt corpis robur tpe vete. tr. ostitit
in filio ꝑphetia. ꝑpter qđ merito dicunt huius corpis ossa. t ideo pulsum
huius corpis dicat mystice ihūs Job. c. Ossa⁹ neruis colligati me. Quia
corp⁹ ecclie ve. te. ꝑpaciā fuit t fortificatū ꝑ fides ꝑphaꝝ q; ꝑ veritatē fi
dei t mor⁹ pitiēr ferendi ꝑ ihesū nazarenū ꝑplis ceu ꝑ martyriū trāsierunt
vt Amos t Elias t plures alii. t ideo merito dicunt ossa ꝑpter actuā
fortitudinem t etiā nerui ꝑpter ꝑnctionē charitatē. t sic patet versū. Cir
ca ītā ꝑsiderandū q; ex. qđ ꝑphete no solū in vitaverūt t celestia fuerūt
fructū optimū: sed etiā post mortē t facit vsq; ad finē mūdi ꝑ doctrinā ee
rū in hoc libro positā. ꝑpter qđ merito dicunt ossa pullulare. i. ꝑpter
qđ de ipsoꝝ ossib⁹ pōt dici illud Eccle. xlvi. ca. Quasi ex ipsis pullulet ꝑphetia
in altitudine sit ceteris. Per pullulationē ossiū intelligit fructū
ficatio pinguedinis gre in vita ꝑsti. t ꝑ altitudinē cr̄is. sicut ꝑmisso brindi
mio in futuro. t virtūe ꝑsequēt. Sūdeo vita ꝑphetaꝝ doctrinā in
plendo. t sic patet ītās. ꝑ ꝑphe tota pe ꝑma ꝑdicatio. Circa secundū. i
q̄ notat tibi vestras ꝑsiderandū q; tit⁹ ꝑphete vno sp̄u facti inspira
ti t ad vnū finē tūt ordinati t ultimate charitate vniti. ꝑpter qđ decet tūt
in eccle vno collocari. ignti ad eoꝝ doctrinā. qđ notat in vnitate locuti
dī. De loco suo. &c. q; pōt exponi qđ dī Job. xxviii. Aurū loc⁹ ei⁹ ostat.
Jn sacra scriptura ꝑ sacrū intelligit sapia diuina. q; fuit in illis ꝑphetis et
sicut minera auri plurimoꝝ positionis colligit. t in vna formari ad ꝑfectiōnē
nis. sic in vni⁹ mūdani religi. sic sapia diuina in illis plenius ꝑphetice re
fulgebāt hoc libro colligit ad instructionē fidelī vt in ꝑfecti cognoscāt
deum ꝑ fidē. t in futuro per aperta videnda. ad qđ nos ꝑducat q; cum pa
tre. t sp̄u sancto vnitus. t regnat in secula seculoꝝ. Amen.

Jncipit postilla Nicolai de lyra sup Osee ꝑ. C. I

Erbū dñi. Liber iste. xii. ꝑtit⁹ dicit⁹ ꝑ. xii. ꝑphaꝝ. q; sic
pte nōie. Dicta aūt pe. i. q; primū ꝑphēta osee dicit. i. ꝑ
emius. t materiā. q; incipit ibi: Principium loquēti. Jn ꝑ
mio primo ostēdit ꝑphetie gen⁹. et dī: k Ad osee filiū bee
ri. t fuit ille beeri. ꝑphā sicut. t dīt⁹ ꝑphetia nō fuit

Nicolaus

Ezechias

Ezechias

Ezechias

Nicolaus

Ezechias

Nicolaus

Ezechias

Nicolaus

meliorum patebat habitari deos omnium gentium celeno auferat etiam adulteria de medio vberum id est de corde in quo prius mali opus concipitur. Et quoque inter viscera est de quo cogitationes credit: que postea vlig ad opera prorumpunt beatus itaq; ne fiant lectores precantur gratia dominum concita. Post admonitionem comminationem. Me

† Nuda pudicitiā † dimendatam vbi id repudiauit iam aliquod sequi. Hinc ad populum reuocare quod meretrix fecerat. Hinc ad iudicium ad inducendum quod a patre non fit. † hoc vsque ad inducere quod a patre non fit. † qui erat in egypto abhinc deo † vino

ridicate † quoniam ipsa nō vxor mea † ego nō vir eius. † Auferāt fornicationes suas ā facie sua † adulteria sua de medio vbez suoz ne fōte expolicm eas nudā † statuam eam secundū diem † natiuitatis sue. † Et pōnam eam quasi † Mone loci in solitudine vt ducat in cognitionē patris solitudinē. † statuām eam velut † Hinc olim bonoz † ad patrū redire nil valeat, vbertate terram inuiam † interficiam eas relinquet vobis genus vestra deserta.

in fin: † filioum illius non miserebor: quōniaz filij fornicationū sūt quia fornicata est mater eoz † obstupuit verba est in admirationem lapsus † hoc nubenti filios confusa est que † cōcepit eos quia

† Ede † collectione loquar deos vel imitabor: genus quarum deos colo † † demonice idola

dixit †: Vadā p † amatores meos q dant panes mihi: † aquas meas lanam meā: † linū meū: oleū meum: † potum meū. † Propter

hoc ecce ego sepiā viā tuā spinis † Hic pena ire quo voluerat † Qs lepe pede multi † sepiā eā macerā † Et semitas su

† † multo duplo † † assyrios vel caldeos querā ab eis in tribulatione auxilium

as ñ inueniet † sequet † amatores suos: † non † apprehendet eos † † Hoc spiritu † † hoc ydolis mentitur.

queret eos † nō inueniet † Et dicet † quamvis murmurent in domo patris sui Ib. † † recum qui per legem me filii desponsauit

cēt † Vadam † reuertar † ad virū meū † † qñ prosperius eius obtulit.

Pōsē q: mihi bene erat tūc † qñ p idolatria miserijs affligor † † sm parabolā q nō sentit vel ensi sm parte illā q prius recepta post deseta peccat.

magis † qz nunc † Et hēc nesci † qñ gloriat cor bello † † qñ letabar.

uit quia ego dedi ei † frumētū † vi † qñ illuminat † † igne examinā.p.e.p.

nuz † oleū † argētū multiplica † † figuratum † † idolum babylonicū

ui ei † auz quē fecerūt † baal. Je circō cōuertar † sumā frumentū † † melius est vere q; de mixto vel simulato

meū † in tpe suo † vinum meū in † vind: mie vel simulatio

tēpore suo: † liberābo lanā meā

Propter hoc. Et spinas punctio dolor p murum obstaculū. Vitat ergo. Lactionis tuas deseruo labentibus typicalo † ponā obstaculus ne ad hoc qd vio ponias. Et semitas tuas. Mores pro pbete de alia ad aliam fabulo tranit gēnarum ad imitationē illi⁹ audi tores deterreat.

Et sequetur ama. Promissa dei spes ḡ trahit nobis qs capiuā sūper † affligi vt sic ad eā redire cogamur. Vel i litteo iudeā filij illud ꝑ pces multo ad deum num clamant qui subtrahit eis saluatorē. Sequā tur etiam her. rici amatores, a quibus spe deseri ad sinum matris ecclie reuertunt qz flagilla per ola ereduunt illud.

Et hoc nesciuit. Vel mo Ad hoc respicit qs ā. dixerat q populus Israel temporalia ḡ a deo acceperat idolis deputabat: † qz nesciuit deus ē auctor hoz ei illo auro † argento fuit sibi baal idolū sidoniop. Mollitie p vinū letitia spūalis ñ ginaz quā nō in ē seculo sōlin deo habere debe

runt per frumentum lz qua pasci debuerunt per oleū tactus illuminatio per argentum nitor eloquij per auri peraeptum vilitudine dei † prīni. In quibus omnibus nō deum sed demones venerabantur.

O leum quod illuminat omnē hominem veniens in hunc mundum. Hoc ola qz potē ad idolatriaz ḡ ad culturā dei refra debāt. decepti † alios decipiēdo ō ola de⁹ auferā eis vt q nō seruāt ec capta seruāt ec iopia.

Que sc. baal. Hiero. Baal singulari nūero. baalis plāi masculio genere. cadē idola notantur. Vbicūq; enī i fine hoseāi simonis in ylla bā legim⁹ numeri pluralis ē masculini generis vel chamosim seraphī. Vbi āt oth legit nūeri plural ē i femino ḡnis vt sabaoth qō interpret militaruz exercitus virtutū. Quātuō baal i multis locis colebat. iō baalis plurālter enumerat. Baal interpret superior qz supiora dogmata putāt se habere q ecclesia vel deuocatio qz i ipsa falsc opinionē sola vocatur.

Liberabo lanā meā. Ē ō ipsi sūt sui diaboli sub illa seruitute tenēt

Nicolaus

Iudeos qui erant in regno iuda. vt hieronim. baruch † alios vicens: Judicate matrem vestram. i. hierusalem que erat metropolis in regno. † hic erat mater aliarum ciuitatum † totius populi. licet. ij. Reg. †. dicitur de abra: Cur queris fabricare matrem ciuitatum in israel? a Judicate id est ex malicia eius perpendite. b Quoniam ipsa non vxor mea. † hoc propter idolatriam per quaz a me recessit. † maxime tempore maxime qui idola posuit in templo domini. c Et ego non vir eius. quia vxor † vere coniugatur dicuntur. † ō remoto vitio remouetur reliquum.

d Auferat fornicationes suas. i. idolatrias. e A facie sua ita q ad eius amplius nō accedat: sed magis retro deorsum proijciat. f Et adulteria sua de medio vberum suorum. loquitur de hierusalem per modum meretricis que liter vbera sua ponit fragrantia aliqua vt magis placeat adultero. sic habitatores hierusalem offerebant idolis fragrantia thymiamata. g Ne forte expoliem eam nudam. per chaldeos qui ciuitatem populatam spoliauerunt omnibus bonis. † dicitur hic forte: nō propter aliquod dubiū euentus in deo respectu futurorum que sunt sibi certissima: sed ad denotandum horrorem arbitrij per quam si perfecte penitet. vetus parcet de pena. h Et ponam eam sicut diem natiuitatis sue. Id est ima non est puritas vetustissima vnde † in aqua non eo lota. † loquitur: Ponite eā ac si esset facies terre in arentiore. i Et ponam eam quasi solitudinem. deliciarie muris † combustis edificijs. k Et statuā eam velut terram inuiam. sine multiplicatione serpentum † aliarum ferarum et longa vastatione terre. l Et interficiam eam sitī deficiente potu in obsidione. m Et filios eius non miserebor: sed partim occidentur † partim capti

tent. sitiā sed liberat deus ne ab iniquis dominio polludantur.

Que operi. Hiero. Ignominiā qui operiebant idola ipsorum sunt ārā altaria varijs vestib⁹ decorabant. ꝑ spiritualiter vestimenta sunt aupliuz dei † custodia angelorum que autē dei vestimenta in sua simplicitate tradantur diabolo ad eternam penam.

Et nūc reuela. Jdo la qui colebant chaldei amatores † assyrii ēt q⁹ bē nubet diu pace habuerant. Jg quoq; ēo oculi fluticia iudeo ꝑ reuelat. ysi capta hierlm † templo subuerso videbāt hostes cherubin imagines † idolā baal † diceba: Quia tudei sicut alie gētes ido lauerecrabātur pro inig rate sua nobis subiciūt.

Hiero. Hec inde hystoriāliter † allegorice posita ē, q † primū ab assyrijs † chaldeis tandez a romanis inexpabilitez captiuata solēnitatez ēz ritū sui ēt lex eis nō celebrat. q ola ab eis apta in ecclesia a fidelibus spiritualiter celebrantur. Vnde. Auferet a vobis regnum dei † d. g. t. t. e. Hec referūtur ad hereti cos: qui doctrinā † scientiā gentaneo egressi de ecclesia deferuntur a deo quotuz turpitudo patet amatoribus quos prius decceperant † traditi hostib⁹. i. diabolis eorum moribus relinquuntur.

Et cozrūpā. Mystice aliter grandine gelu † arilitate vt nullam habeant arborē fructiferam. Mollitie per vinum letitia cordis per ficum vel ordo temporalis iocunditatis q̄ auferunt ab ingratis quasi a meretrice.

Et ponā eā. Nō habeat arbores pomiferas sed in solitudine redigatur qō † prius ad assyrios † chaldeos † tandem a romanis cōpletus est. Vnde sequit † comedet e. b. a. eqrcit⁹ romanoꝝ vel bestia diabolus qui hoc ō modo trahendo ad culturam sui ꝑ qua in eternū exterminantur.

Et visitabo. Seruat pfectū meretricis q̄ vt placeat amatorib⁹ ornat se auro † gēmis † pulchritudine qua natura non hz arte exquirit.

Inauris vestris q̄ aureis ornāt monile colli pdicatio q̄ altijs eminet ḡmissi ad pectora † fili vestit caudā⁹ iurta illud: Circulus aur⁹ i naribꝰ fa fu mulier. p. †. ra. Sz † heretici imolāt baali inclitum dogmata que quasi idola sibi fingerunt sequūt. consilt aureis q⁹ ēva auditunt † colli quo pcferunt vt eloquij venustate placeāt. Nō enim vignant ecclesie rustici sim

Nicolaus

a Et nūc reuelabo fluticlam eius in oculis amatorū eius. i. coram idolis quibus seruiebat. † fictibus egyptijs quibus cōfederata erat. b Et vir non eruet eam. egyptij enī nō potuerant eā tuare sicut promiserant.

c Et cessare faciam omne gaudium eī⁹. ciuitatem † populū destructo.

d Solēnitatem eius. i. solēnitates: ponendo singulare pro plurali. sicut Exo. viij. Venit musca grauissima. † que sunt ille solēnitates explicat magis dicens: e Neomenias eius que fiebat in principio cuiuslibet mensis.

f Sabbatum eius. in fine cuiuslibet hebdomade. g Et omnia festa tempora eius. i. festa temporalia que fiebant simul in anno. s. pasce † pentecosten. † similium. h Et consumpam vineam eius. id est vineas † alias arbores fructiferas quas posuerant chaldei in terris circa hierusalem existentibus. i De quibus dicit mercedes he mee &c. quas barbarus diabolus gentibus eum.

sunt quas dederūt mihi amatores mei. Et pōnā eas in saltum: † id est vilitate fructuum in locis solete accipi. hoc mutatis ponitur pro affectione.

† † Amabo eā bestiā agri †. Et visitabo † † A pena dierum quibus colebat baal. affligam † † in quibus solemnitatibus quibus impudicitiā detabō sup eā † dies baalim † quibus

plectatur que meretrices ornamenta adhibet sed artificij † elegant mundo alio amatoribus sibi hominibus vel demonibus placere intendens.

Propter hoc. Quia misericors ñ desperat filii ut ad me conuertat. Ecce ego lactabo. Ad me reuertendum. Et locutus sum ad cor eius. Ad penitentiam. Et dabo ei vineas eius. Ad fructificandum. Et vocabit me. Ad me conuertendum.

De lyra

mortificat ponit affligitur † non dicit filii mendacium

accendebat incēsuz † ornabā eā † † ordine matris legitime adeo vt nec memoriam eius haberet

aure sua † mōili suo † ibat post amatores suos † mei obliuiscebā † † qualiter ad tuendū de pace sunt sapientes naturaliter sm

tur dīe dñs. Propter hoc ecce ego lactabo eā † ēducam eaz in solitudinē † loquar ad cor eius:

† † Sicut in exitu egypti. moysen † aaron † ādabo ei † vinitores eius ex eodē † † vbi interpretatur † adonai † labundā tibi loco † vallē achor: ad aperiendā spez. Et cānet ibi iuxta dies

† † qz hierusalē est in monibus egyptus in humilibus de qua ysaias. maledicit moab. vae qui descendunt in egyptum propter auxilium.

iuuentutis sue † iuxta dies † ascē † † pō ꝑ in me vocabitur eius deus

sionis sue de terra egypti. Et erit † dīe illo ait dñs: vocabit me vir

† † Et non poterit vltra dicere filiis suis mē † † non vocabit me vltra ba

rū † gaudiū cōsumā † desperatio in spem. † sicut puncto illo fractus bauerāt ipse vineas. sic destructa hierusalē † regno per romanos † penitus hic q̄ peccauerāt. i. ipso ꝑ destructio figuris tū apti. hic gaudiū † ipsq; q̄ tota multū ipso subsistēt. Achor cōturbatio qz turbauit israel † ipse postea turbat⁹ ē. Et cānet ibi. Dñs cgressa ē de egypto q̄ tpe primitiua in fide dei excolebat ad idolatria egyptioꝝ obuersa † ad medicina alienabat. sic nūc canit † letat ecclia ꝑ baptismū a diabolo liberata † vior: Cātemꝰ dño g. e. m. e. Et erit in die. In memoria dñi cōfractū est idolū qd dei vocitur † hoc nōie aggnōio idolum babylonia spe vocat. Dic filio mi spe baal vocant vel baalim. Et interpretat baal dabō baalim habitatores me. Vñ † mulieres vocāt maritos suos baalim. i. vir meus. Chabemo me in coniugio. Petiora ño linguarum dicitur io † vere illa. Vnde hic dicitur pleno cordis voluntate me obtinere virū suū vocabit me io. id est vir non dabit quod similiter interpretatur vir meus. quia † ñ sōm abhinc eligam poster vocitare idolorum odio nō debet vocari. nec in culpa dei reconditur

De lyra

et ego lactabo eam. consolationibus spiritus sancti. vnde Act. c. ca. dicit q̄ predicante petro occidit ipsos sanctus super cornelium † alios gentiles qui erant cū eo † loquebant linguis. q Et educā eaz in solitudinem. qz a tempore apostolorum multi electi ad fidem trafferebant sed ad loca ꝺ litteraliter melius vacarent contemplationi † reliquerunt cōtemplationi vitā activa. ideo subditur: r Et loquar ad cor eius. quod fit i secretum recepta tione. † spiritus sancti consolatione. s Et dabo eis vineas eius ex eodē loco. Illi sunt apostoli qui vinum doctrine ꝑ fidelibus ꝑpinauerunt. ꝑpter quod saluator dicit de ispis Joh. xv. ca. Ego sum vitis vera &c. Et illud vinum germinat virgines. Zacharie. ix. Et illi vinitores fuerunt ex eodem loco. qz sunt in tudea sicut † ebreus. t Et vallem achor. non est nomen loci sēm ꝑ dicit Ra. Sa. quia achor nō est nomen ꝑpetuum sed appellatiuū † turbationē significat vt probatum fuit Josue. vij. † ideo ꝑ vallem achor intelligunt humilis contritio de peccatis. sicut dicit ibi Ra. Sa. ꝑpter quod andreas † alii sequentes eū dicentur. q vallis achor est hic nomē loci iuxta hiericho qđ primo intrauerūt redeuntes de babylone magis tudaizant. Christi ad ḃ q̄ ipse Ra. Sa. v Ad aperiendā spem. humilis enim contritio de peccatis aperit spem salutis. u Et cantabit. De cum laudando. v Iuxta dies iuuentutis sue. q qui sint illi dies subditur Et iuxta. † pro id est. Iuxta dies ascensionis sue de terra egypti. tunc enim ascendens de maritimis ecrinit: Cantemꝰ dño gloriose &c. Exo. xv. Cle primitiua ecclesia valde fuit diuinis laudibus intenta. vt ps. i actū apli ri. i pluribus locis. x In die illa. i. tempore noui testamenti. a Vocabit me. i. baalim. Dicit hic aliqd q̄ baalim idq; significat q̄d vir meus. † ramen reluctantes de capitulatate verbum hoc nomen. eo q̄ erat sibi nomini idoli. i. baal. Ra. Sa. hoc expont magis catholice. Quum ad hoc dicens q̄ vir meus ḃ accipit. i. sponsus meus qui est nominatio amoris. Baalim vo sēm ꝑpetrat hebraicā sermonis. id est q̄ dñs meus. qui nominatio est timoris. filium illud Malachie. i. ca. Si ego dñs vbi est timor meus? Et sic id. knisul q̄ ex familiaritate cū deo ppli ei⁹ vocabit id hoc nōie

nolo idolorū. me dum virus nequitie idolum cogitet quod peccit. aut pro ambiguitatem verbi. q hoc habem⁹ q̄ ydolū vocēmus finaliter pro Deum possit intelligi.

C Cum bestia. id est homine de stirpem q̄ volūtarū. gentilo significat q̄ hoc p̄ deū colebant. Unde pergati non dicam nominibus sed rationalibus vocabulis idola debent vitare.

Et ipsū odio. Tā pro idolatria q̄ p̄ fornicatione. Ipse enim est creator. Ipse fecit tam celestia. q̄ terrena. Ipse est qui dedit homini animā. Ipse dedit corpus. Ipse dedit sensum. Ipse dedit rationem. Ipse dedit intellectum. Ipse dedit memoriam. Ipse dedit omnia bona. Ipse dedit omnia dona. Ipse dedit omnia munera. Ipse dedit omnia beneficia. Ipse dedit omnia gratia. Ipse dedit omnia misericordia. Ipse dedit omnia pietate. Ipse dedit omnia clementia. Ipse dedit omnia benignitate. Ipse dedit omnia mansuetudine. Ipse dedit omnia patientia. Ipse dedit omnia longanimitate. Ipse dedit omnia tolerantia. Ipse dedit omnia sustentatione. Ipse dedit omnia refrigerio. Ipse dedit omnia consolatione. Ipse dedit omnia exhortatione. Ipse dedit omnia doctrina. Ipse dedit omnia sapientia. Ipse dedit omnia scientia. Ipse dedit omnia intellectu. Ipse dedit omnia prudentia. Ipse dedit omnia consilio. Ipse dedit omnia fortitudine. Ipse dedit omnia virtute. Ipse dedit omnia potestate. Ipse dedit omnia imperio. Ipse dedit omnia regno. Ipse dedit omnia principatu. Ipse dedit omnia dominatione. Ipse dedit omnia gloria. Ipse dedit omnia honore. Ipse dedit omnia laude. Ipse dedit omnia benedictione. Ipse dedit omnia sanctificatione. Ipse dedit omnia redemptione. Ipse dedit omnia salvatione. Ipse dedit omnia vita. Ipse dedit omnia resurrectione. Ipse dedit omnia ascensione. Ipse dedit omnia sessione. Ipse dedit omnia adventu. Ipse dedit omnia iudicio. Ipse dedit omnia condemnatione. Ipse dedit omnia damnatione. Ipse dedit omnia perditione. Ipse dedit omnia morte. Ipse dedit omnia inferno. Ipse dedit omnia tartaro. Ipse dedit omnia abysso. Ipse dedit omnia tenebris. Ipse dedit omnia luce. Ipse dedit omnia die. Ipse dedit omnia nocte. Ipse dedit omnia tempore. Ipse dedit omnia eternitate. Ipse dedit omnia seculo. Ipse dedit omnia seculorum. Ipse dedit omnia amen.

Et erit in die illa. Dicit dominus. Vocabit me vir meus. et non vocabit me ultra Baal. Et auferam nomina Baalim de ore eius. et non memorabitur ultra nomen eorum. Et pactum faciam illis in die illa cum bestiis agri. et cum volucribus caeli. et reptilibus terrae. Et arcum et gladium et bellum conteram de terra. et faciam eos dormire confidenter. Et desponsabo te mihi in sempiternum. et desponsabo te mihi in iustitia et iudicio. et in misericordia et miserationibus. Et desponsabo te mihi in fide. et scies quia ego dominus. Et erit in die illa. Exaudiam dicit dominus. Ego exaudiam caelos. et ipsi exaudient terram. Et terra exaudiet frumentum. et vinum. et oleum. et ipsa exaudiet Iezrahel. Et seminabo eam mihi in terra. et misereboi ei quae fuit absque misericordia. Et dicam non populo meo populus meus es tu. et ipse dicet Deus meus es tu.

C. III.

Et dixit dominus ad me. Adhuc vade et dilige mulierem dilectam amico et adulteram sicut diligit dominus filios Israel. Et ipsi respiciunt ad deos alienos et diligunt vinacia uvarum. Et fodi eam mihi in quindecim argenteis et in corro hordei et dimidio cori hordei. Et dixi ad eam. Multos dies sedebis mihi. non fornicaberis et non eris viro. et ego quoque ad te. Quia multos dies sedebunt filii Israel sine rege et sine principe. et sine victima. et sine altari. et sine ephod et sine theraphim. Et post haec convertentur filii Israel. et quaerent dominum deum suum. et David regem suum. et pavebunt ad dominum et ad bonum eius in novissimo dierum.

Hieronymus

Et hoc audiens. Hoc spiritualiter ad apostolos pertinet qui vocati sunt ad praedicandum ab haeresibus. Non amplius vocabit me vir meus Baal. Baal dicitur mulier. Baal dominus. Vocabit me vir meus. id est ecclesia vocabit me Christum. Et non vocabit me ultra Baalim. Baalim dicuntur idola. Et auferam nomina Baalim de ore eius. et non memorabuntur ultra nomen eorum. Et pactum faciam illis in die illa cum bestiis agri. et cum volucribus caeli. et reptilibus terrae. Arcum et gladium et bellum conteram de terra. et faciam eos dormire confidenter. Arcum et gladium et bellum conteram de terra. Arcum et gladium et bellum conteram de terra. Et desponsabo te mihi in sempiternum. et desponsabo te mihi in iustitia et iudicio. et in misericordia et miserationibus. Et desponsabo te mihi in fide. et scies quia ego dominus. Et erit in die illa. Exaudiam dicit dominus. Ego exaudiam caelos. et ipsi exaudient terram. Et terra exaudiet frumentum. et vinum. et oleum. et ipsa exaudiet Iezrahel. Et seminabo eam mihi in terra. et misereboi ei quae fuit absque misericordia. Et dicam non populo meo populus meus es tu. et ipse dicet Deus meus es tu.

De lyra

Et dixit dominus ad me. Adhuc vade et dilige mulierem dilectam amico et adulteram sicut diligit dominus filios Israel. Et ipsi respiciunt ad deos alienos et diligunt vinacia uvarum. Et fodi eam mihi in quindecim argenteis et in corro hordei et dimidio cori hordei. Et dixi ad eam. Multos dies sedebis mihi. non fornicaberis et non eris viro. et ego quoque ad te. Quia multos dies sedebunt filii Israel sine rege et sine principe. et sine victima. et sine altari. et sine ephod et sine theraphim. Et post haec convertentur filii Israel. et quaerent dominum deum suum. et David regem suum. et pavebunt ad dominum et ad bonum eius in novissimo dierum.

Nicolaus

Et haec audiens. Haec spiritualiter ad apostolos pertinet qui vocati sunt ad praedicandum ab haeresibus. Non amplius vocabit me vir meus Baal. Baal dicitur mulier. Baal dominus. Vocabit me vir meus. id est ecclesia vocabit me Christum. Et non vocabit me ultra Baalim. Baalim dicuntur idola. Et auferam nomina Baalim de ore eius. et non memorabuntur ultra nomen eorum. Et pactum faciam illis in die illa cum bestiis agri. et cum volucribus caeli. et reptilibus terrae. Arcum et gladium et bellum conteram de terra. Arcum et gladium et bellum conteram de terra. Et desponsabo te mihi in sempiternum. et desponsabo te mihi in iustitia et iudicio. et in misericordia et miserationibus. Et desponsabo te mihi in fide. et scies quia ego dominus. Et erit in die illa. Exaudiam dicit dominus. Ego exaudiam caelos. et ipsi exaudient terram. Et terra exaudiet frumentum. et vinum. et oleum. et ipsa exaudiet Iezrahel. Et seminabo eam mihi in terra. et misereboi ei quae fuit absque misericordia. Et dicam non populo meo populus meus es tu. et ipse dicet Deus meus es tu.

C. III.

Et dixit dominus ad me. Adhuc vade et dilige mulierem dilectam amico et adulteram sicut diligit dominus filios Israel. Et ipsi respiciunt ad deos alienos et diligunt vinacia uvarum. Et fodi eam mihi in quindecim argenteis et in corro hordei et dimidio cori hordei. Et dixi ad eam. Multos dies sedebis mihi. non fornicaberis et non eris viro. et ego quoque ad te. Quia multos dies sedebunt filii Israel sine rege et sine principe. et sine victima. et sine altari. et sine ephod et sine theraphim. Et post haec convertentur filii Israel. et quaerent dominum deum suum. et David regem suum. et pavebunt ad dominum et ad bonum eius in novissimo dierum.

De lyra

Et dixit dominus ad me. Adhuc vade et dilige mulierem dilectam amico et adulteram sicut diligit dominus filios Israel. Et ipsi respiciunt ad deos alienos et diligunt vinacia uvarum. Et fodi eam mihi in quindecim argenteis et in corro hordei et dimidio cori hordei. Et dixi ad eam. Multos dies sedebis mihi. non fornicaberis et non eris viro. et ego quoque ad te. Quia multos dies sedebunt filii Israel sine rege et sine principe. et sine victima. et sine altari. et sine ephod et sine theraphim. Et post haec convertentur filii Israel. et quaerent dominum deum suum. et David regem suum. et pavebunt ad dominum et ad bonum eius in novissimo dierum.

Nicolaus

Et dixit dominus ad me. Adhuc vade et dilige mulierem dilectam amico et adulteram sicut diligit dominus filios Israel. Et ipsi respiciunt ad deos alienos et diligunt vinacia uvarum. Et fodi eam mihi in quindecim argenteis et in corro hordei et dimidio cori hordei. Et dixi ad eam. Multos dies sedebis mihi. non fornicaberis et non eris viro. et ego quoque ad te. Quia multos dies sedebunt filii Israel sine rege et sine principe. et sine victima. et sine altari. et sine ephod et sine theraphim. Et post haec convertentur filii Israel. et quaerent dominum deum suum. et David regem suum. et pavebunt ad dominum et ad bonum eius in novissimo dierum.

C. IIII.

Audite verbum dominum filii Israel. quia iudicium domino cum habitatoribus terrae. non est enim veritas. et non est misericordia. et non est scientia dei in terra. Maledictum et mendacium. et homicidium et furtum et adulterium inundaverunt. et sanguis sanguini tetigit. Propter hoc lugebit terra. et infirmabitur omnis habitator in ea in bestia agri. et in volucre caeli. sed et pisces maris congregabuntur. Verumtamen

Hieronymus

Audite verbum dominum filii Israel. quia iudicium domino cum habitatoribus terrae. non est enim veritas. et non est misericordia. et non est scientia dei in terra. Maledictum et mendacium. et homicidium et furtum et adulterium inundaverunt. et sanguis sanguini tetigit. Propter hoc lugebit terra. et infirmabitur omnis habitator in ea in bestia agri. et in volucre caeli. sed et pisces maris congregabuntur. Verumtamen

De lyra

Audite verbum dominum filii Israel. quia iudicium domino cum habitatoribus terrae. non est enim veritas. et non est misericordia. et non est scientia dei in terra. Maledictum et mendacium. et homicidium et furtum et adulterium inundaverunt. et sanguis sanguini tetigit. Propter hoc lugebit terra. et infirmabitur omnis habitator in ea in bestia agri. et in volucre caeli. sed et pisces maris congregabuntur. Verumtamen

Nicolaus

Audite verbum dominum filii Israel. quia iudicium domino cum habitatoribus terrae. non est enim veritas. et non est misericordia. et non est scientia dei in terra. Maledictum et mendacium. et homicidium et furtum et adulterium inundaverunt. et sanguis sanguini tetigit. Propter hoc lugebit terra. et infirmabitur omnis habitator in ea in bestia agri. et in volucre caeli. sed et pisces maris congregabuntur. Verumtamen

C. IIII.

Audite verbum dominum filii Israel. quia iudicium domino cum habitatoribus terrae. non est enim veritas. et non est misericordia. et non est scientia dei in terra. Maledictum et mendacium. et homicidium et furtum et adulterium inundaverunt. et sanguis sanguini tetigit. Propter hoc lugebit terra. et infirmabitur omnis habitator in ea in bestia agri. et in volucre caeli. sed et pisces maris congregabuntur. Verumtamen

De lyra

Audite verbum dominum filii Israel. quia iudicium domino cum habitatoribus terrae. non est enim veritas. et non est misericordia. et non est scientia dei in terra. Maledictum et mendacium. et homicidium et furtum et adulterium inundaverunt. et sanguis sanguini tetigit. Propter hoc lugebit terra. et infirmabitur omnis habitator in ea in bestia agri. et in volucre caeli. sed et pisces maris congregabuntur. Verumtamen

Nicolaus

Audite verbum dominum filii Israel. quia iudicium domino cum habitatoribus terrae. non est enim veritas. et non est misericordia. et non est scientia dei in terra. Maledictum et mendacium. et homicidium et furtum et adulterium inundaverunt. et sanguis sanguini tetigit. Propter hoc lugebit terra. et infirmabitur omnis habitator in ea in bestia agri. et in volucre caeli. sed et pisces maris congregabuntur. Verumtamen

pechum dei tui propter peccata tua. Et hoc ideo quia tu negligens correxisti me. Et Columbas ignaras & fatuas. Egyptum vocauerunt. Assyrios autem prudentes & sagaces. Et ego ait. Egyptios ita plenos & otiosos esse. Et ita ad capiendum & fugiendum ut ait. capiuntur. Et assyrios ita prudentes & sagaces. Et ita ad capiendum & fugiendum ut ait. capiuntur. Et ego ait. Egyptios ita plenos & otiosos esse. Et ita ad capiendum & fugiendum ut ait. capiuntur.

† ablata † † iniusticia

vnusquisq; non iudicet: & non † q pro † † arguitur † † qui vocabit ad iudicium † † qui † † qui † † qui vocabit ad iudicium † † qui † † qui vocabit ad iudicium † † qui † † qui vocabit ad iudicium

ad seruitia. vel a magistratuum prime corruet. Balaat quoq; i. vel ei ⁊ ⁊ ⁊

Galaad. Galaad ciuitas facerdotū in tribu gad q ciuitas refugioꝝ. Sic hoc ꝑtū ꝓcurrit ad idola. q ꝑter pr̃ceptū ꝓhibitū ꝓ filia ꝑ idolatriā tacta ē ꝓcipue cū⁹ malitia. q ꝺ ab ꝑte ꝓcipue capiendū sunt ꝑ aduersa q ꝑ supplicia. i. humanū sanguine qui facit hanc vim⁹ in ꝛa mortis galaad q̃ mota ꝓpuli. nō debuit omnē pomil aaō. vel supplātata sanguine q̃ vicinus tan-

gimine qui simul cū lege eas vexit q̃ ꝺ. fauces vi rep tam ꝛtes. fauces latrom̃ dr̃ caueret. q̃ ꝑ desertū galaad. Ilicebant̃ simplices populo q̃ spolia dr̃ hic. i. iniquitatē mḗ re q̃ deceptē nō potuit velle⁹ ꝓsequi et capere: necabat. Ita ꝺo dr̃. ꝑ sacerdotū fauorē cū⁹ tam⁹ ē⁹ israel. sacerdotes ꝑticipes idolatrie ꝓpter ꝓmissa ꝺ. ꝑ sacerdotū fauorē ꝑmittebat idolatrie q̃ ꝑ ꝑ

ebo reliquerit & cogitat contra deum malum instituendo beroim.
Mos dicit hominis comederunt sed quasi tumentia transmutauerunt. t.
alimentum eorum quod habebant leptum ad vescendum quasi ad fauces
vomendo vt inde delectabili[ter] pascerent nichil nisi ydolum & luxuria & chos.
Dereliquerunt in ritum gentium vt illa abiig, iugo dei[us]. t. noti-

tia perdant nil vt arcus
dolosus. arcus dolosus
est volumen ignitis.
ic dicit auctoritate scri-
pturarum auctorem scri-
pturarum imprimere il-
lis motum inferunt. Ba
principes eorum. t. bere-
ticorum. propter indignam
linguae suae quia deus blas-
phemant iracundia dei in
dicio ignominie factorum
hocedum in talli nolo
violetis go ante ficerdie i
egypto. cum moribus
tur in tenebris gentilita-
tis beroicorum enim et
gentilis exitele libr quae
Moysi quia non sequitur
rarum auctoritates scriptu-
rarum sed humanam ra
nem. C. VIII.

H guttur.
1 Sic tralta vocē
tuam vt si tuba
tabe vt multi audiāt qz
multi peccaverunt & cla
ma fac venire nabuch.
adueniat tuus hierusalez. t. ple-
bem dei tuy tanta velo-
citate. t. rapacitate. sicut
aqla festinat ad predam.
Per aquilam duobo
bus qui capit ponere ni-
dum super altra celi. Bñ
fic exaltat[ur] fortis vt aq
la inde detrahum se dic
it dominus. Unde in le
ge precipitur ne comeda
mus aquilam hec aqla
venit super herbicoum

t per morbum. t dicm pugilum. t t pedi forma
dicm bellicosi. sicut qz solet vel machinationem.
t qz negocietis & penetrem filii suis regi vel hiera
bol t t qui mea sed populi relinquit

cibus eorū. t in mḡ cogitauerunt
t t adiū qz fortis ubi qm vocavit per alvum t
mollis. ut abiig ingredi. cognitis cruciatū ipsorum
t t idem. t t materialiter vel ydola. t t q dicm
percepere qui primi ruunt.
bolus t Edent in gladio panci
t t qui remisse audi sunt vocare deos.
pes eorum. a furore linguae suc.
t derisionē eorum pēs in terra. q multitudo facultatū qui
in regno dicuntur edulia quasi pomis egrotantes
Jūs sublannatio eorū in terra
egypti. C. VIII.
t ergo. t mente nō ibi in ore t t ore
t t ore non ad pedem. t agens pēnitentia

i Ad guttur tuo t sit tu
t ve ostiarius hierusalē & ad loca illi ore
ba quasi agla super do
mum dñi. q cō qō trālgressi sūt le
t dicit ut dñs. Unde in le
ge precipitur ne comeda
mus aquilam hec agla
venit super herbicoum
cōculatrē a qua quondam fuerant domus dei & hoc ideo quia peruerterat
sunt legem & sine causa vicant: Lu eo deus meus & nos qui victimur ifrl
& christiano nomine censemur simus te sed hoc frustra dicit dominus cū
ipsi constituerunt sibi reges. t principes habeant aduersarios meos quos
non cognoui quia mei meritum non meruntur & argumen. l. t. a. l. qz q
sermone vel spirituali intelligentie habebant. naturaliter vertebant in
ydola que in eode fue fimentine ideo interierunt.
Cognouimus. Nos qui victimur ifrael nomen Iacob qui tibi pla/

Nicolaus

centabit. a Et ego eruditui & pstrauī brachia corū. mittēdo eis pphe
tas ad eruditionē eoz & plantationē in bono. b Et in me cogitauerūt
malitiā, pphetas meos occidēdo. c Reuersi sunt vt essent absq; iugo.
primo cūm subuertissē se a iugo roboas filii salomonis. iii. Reg. xii. & po
stea a iugo diuine legis seruiendo ydolis. d Facti sunt quasi arcus do
losus. qui relicens sagittam contra teneē cū. sic populus ifrael blasphe
mias emittebat in deū sustinuit nos sub. e Cadēt in gladio. Assyrio
rum. f Ad furorē linguae suc. i. propter blasphemias cōtra deū. g Ista
sublannatio eorum. id est derisio dei. h In terra egypti. i. dicētes eaz
um dicit inter egyptios.

C. VIII.

H guttur. Post declarationē diuine iusticie & misericordie. hic
i. propheta ponit pmulgatio virtutis & primo iusticie. secūdo mi
sericordie. ca. xiii. Primo in vnaq; quia primo ponit iusticie dei
pmulgatio. secūdo populi increpatio ca sequēti. Primo in tres. q; primo
declarat dei iusticia contra iudā. secūdo contra ifrael. ibi: Me inuocabunt.
In quinto tuo si tuba. i. clama alte ad modū tube. & quid debeat
declarat ibidē: a Quasi aquila. i. nabuchodonosor rapax ad modum
aquile. propter qd aquila vocatur Ezechiel. xvii. Aquila vna grandis &. l.
Super domū dñi. i. cito veniet ad destruendū domū dñi in hierusalē.
quod fuit ipletū vpon. xxv. libr. iii. Reg. xxv. & subdit causa: m Pro
eo q; transgressi sunt fedus mei. iuramento nominis mei firmati. Sede-
chias enim de consilio ieremie & sacerdotū rupit iuramentū quod fecerat
nabuchodonosor de seruiendo sibi fideliter sub tributo. ii. Paral. xxxvi.
n Et ifrael mei pecauerūt sibi faciendo multipliciter contra legē dei
pter quod pecauerūt sunt faciendo multipliciter contra legē dei
datum in monte Synai. Secūdo etiam tita pro eroni de destructione tē
pli per exercitū romanorū vnde q; aquila dr ifrael romani sperti: pro eo
q; transgressi sunt fedus meum. occidēdo christū qui missus erat ad federā

nati reseruando & cum alie gentes te ignorarent.
Ipsi regnauerunt. Contra meam voluntatem petierunt sibi regem. sicut ex
tere gentes habent a qua ultima vt reuocarent eos samuel. ep̄mbat eis
legem regis. t. filios & filias eorum regibus seruituros predicebat. vt rur
sum reuertantur ad deum regem clementissimum.

Potest hec intelligi
de hieroboā & regib⁹ qui
ei successerunt quia a ti
deum tamen falsamente re
gnauerunt sine consensu
quem rege vellet ihesus.
Quod tam deus vult
fieri ad vtilitatem alicui
per ignarez & repugnā
tes impletur ad ipsorum
damnationem. Sic ppos
tet filium hominis trādi
sed vbe homini illi per
quem tradetur.

D Proiectus vitul⁹
Samar. Non in vacuū
dicit samaria posui tibi
vitulū sed i dan & bethel
per samariam ergo ydo
latria. p. tribuū designā
tur. & q; ponitur vitu
lus in singulari numero
pro pluribus numero ī
telligendū vt de ducibus
vitulis intelligat. expōit
autē iterū. Fecit enī ei. q;
assyrius detractū de ti
bi idolorū & ipsi obtati
vitulū & in captiuitatē de
lati ac furore me⁹ vindica
uit in eū vitulus vel cul
torēs eorum.
Ad. Peruerti vitul⁹ q
relict⁹ celestis⁹ pnt sit in
terra & ut dicit se fuit
precepta legis bos vita
los proiecit deus & traid
tur eis & miratur qlte tanta sit peruersitas vt colāt ydola que fecerunt hoc
vitulos nō accipit ifrael qui se videre dei fingit a ceteris gentibus: sed de
sacris scriptoris pfiunt prauū intellectū & est artifex dei sal qui olim pfixit
sicut aranee tela que leuis flatu dissumpitur. Ita cōmuniter pessimi
legistam de heresiarchis q; de hijs qui secerunt vitulos in samaria.
Quia ventū. Dēū seminat qui semina corrupta vente nec habentia
medetū spargit vnde nullue fructū surgit. sic i illis nulla spes boni eptu.
Culmus stans. Brego. Culmus germē nō habet cui vita maturio

De lyra

dum iter dei & pplm: Et legē meā pauerūt. sīe. irritos māsata dei pp
suas traditiones. sm q; iptoperat eis christ⁹ xxiii. ath. xv. o Me inuocā
bunt. Hic ꝑfir pmulgat diuina iusticia contra ifrael. est vt: Me inuoca
bāt. artati ab affrtis. p Cognouim⁹ te ifrael. i. nos q; sum⁹ populus
tuus ifrael. t subtilis. ista est q; hec vocatio erit frustra. t subdit causa
q Proiecit ifrael bonū. i. cultū dei pro cultu vitulorū. r Inimicus
pſequet eū. vsq; ad captionē & captiuationē. s Ipsi regnauerūt. i. regē
ifrael. t Et nō ex me. q; ex diuina ordinatiōe regnū decē tribuū erat de
stō dauid & filio ei⁹ in sempiternū. sed cōtra hoc videt qd. vi. iii. Reg. p.
ipsi hieroboas. Hec dicit dñs deus ifrael: Ecce ego scindā regnū de manu
salomonis & dabo tibi decē tribus. Dicendū q; hoc fuit intimatū a dō per
accidēs. i. ad puniendū malā salomonis ad quod ordinauit se inuitē.
& sic pmisit roboā respondere dura populo. ex qua responsione deus ordi
nauit ab eo vitulū. & sic illud cōtigit ex pmissōe diuina. & nō ppter ordi
nationē vitulū & respicit aliqd sm se & absolute. Ideo subdit: a Principa
liter est. & nō cognouit. i. nō approbauit. i. malitiā ppli sed a regno dauid le
gregauit. & p hoc regē sibi statuētes ppter voluptatē & nō de mandato dei.
r Aurū suū & argentū suū fecerūt sibi ydola. i. vitulos aureos. t Ut
interirēt. hec enim idolatria fuit interitus sui cause. s Proiecit est vi
tulus. i. vitulū. q; duo fuerūt. accipiēdo singulare p plurali. a Quousq;
nō poterūt emēdari. i. filii ifrael ab hoc delicto. q. d. nūq; vsq; ad cōsu
mationē. b Et ex ifrl & ipse. i. ipse vitul⁹ & de auro & argento suo
ifrl. c Artifex fecit illū. ex q; ps. q; nō est deus: q; nō t facit⁹ fuit. cōt.
d Erit i aranearū telas erit. placet⁹ loco viii. In bethel hi: Quasi luti
le erit. i. vilipat⁹ i frustra sicut ligna q; ponunt i ignē. Et quo vt q; ibi vi
tuli erāt tres aurei exteri⁹ & lignei interi⁹. sic fuberaneo auro per aduen
tum erāt tres aurei exteri⁹ & ligneus interi⁹. sic fuberaneo auro per aduen
tum factus fuit de ligno. e Quia ventū seminabūt. id est opa inania.
f Et turbinē metent. id est in captiuitatez ibunt. g Culmus stans nō
est in eo

erit farinam culmus nō facit cū hic aut in pudenti sicalo prophete nō
sustinuerūt intelligit vallis boni operis fructum reddit sed si qū hypocrite
bona opera ostēdunt vt hic malignetur spiritum vota sustantur.
Non facient. Hereticus non facit farinam. i. non pertinet ad fructū
boni operis q; si abstinendo bona opera agant aliam contrāriā ca quia fa

ctus est in nationib⁹ quasi vas
immundus. Quia ipsi ascenderunt
ad assur. Onager solitarius sibi ex
duxerūt natiōes. Nunc cōgre
gabo eos: t quiescent paulisper
ab onere regis & principū. Quia
multiplicauit ephraim altaria ad
peccādū facte sūt are eius in delic
tū. Scribam eis multiplices le

t t in qua mulier manu sua velocē fermentū
est in eo germinum non faciet: farī
nas qō & si fecerit alieni comedēt
t t interficiuntur ab hostibus vel a gentibus qui bona
eorum.
cā. Deuoratus est ifrael. Nūc
t facies est similis gentibus ydola solemnitas ifrael
vel ydolatrare nomine assidio.

Quod t si. Si aliquando boni aliqā fecerint: offrendi vel donorum
auferendi: facta femina
velucres celi comedēt.

Quasi vas. Vas im
mundū quo vtimur ad
pūlenda sordida cuius
immundicie comparat he
reticus. vel quia forsitā
illoz vasoz maculatur.
Ascenderunt. Assur
interpretatur magn⁹ confu
sionē ad hunc accendit he
reticus cum putat se aliq
quid magni pre ceteris
intelligere: vnde sibi vi
detur quasi solitari⁹ cē.
pat mātra diabolo. & si
cut gentes corporalia si
mulachra adorant sic isti
ydola que t corde suo cōfi
gerunt.
Onager. Silustris
asino qui domestica pa
scua non tenet sed spōte
per diuersa pascua vaga
tur. & solitariam vitā t
habitationem comparat
recedēs a deo & diuersa falsedicēs ydola: t ideo a deo deseri sunt.
Nunc congre. Piero. Qui baconus amabant dare munera aduer
sarijs quod vtigebant nunc cessare faciam vt tuis principibus nulla tri
buta soluant donec captiuati non tributa sed tripsos ad omnes contume
lias tolerandas pebeant.
Nunc congregabo eos in ecclesiā. Qui fuerant ante dispersi & quiesc
paulisper ab onere regis. Unde apostolus: Sine nobis regnastis & vti
nam. r. t principes quos habent in synagogis diaboli contrarios.
Quia multipli. Aug. Cū sit vnus deus vna fides vnū baptisma: he
retici multiplicant altaria. i. varia dogmata non ad placandum deum. sed
ad multiplicandū peccatū. Unde legem dei non mercetur accipere qui ac
ceptas pēnunt & si quā viderint de scripturis non obtrūdo verbis & fenī
bus gentilium cōparandū offerri retinet vna hostia christi sanitas imolāt

Nicolaus

est in eo. Id est si contingat eis aliqua apparentia prosperitatis non ta
men venient ad efficacem. t si ventarit ab aduersario rapietur. a Nunc
factus est in nationibus. id est cito patebit in affrtos captiuos. loquitur
enim de futuro per modum pteriti propter certitudinem prophetie.
b Quasi vas sanguinum. Id est sibi vilitter tractabit. c Quia ipsi abie
rūt ad assur. id est ibi in captiuitatem cito ducentur. t subditur causa:
d Onager solitarius sibi ephraim. onagri vilium cito pe deserta attra
hunt ventum ad sui refrigerii. sm q; dicitur Dicit. xiii. Onagri stererūt
in rupibus traxerunt ventus quasi dracones. Sic isti deserebant ad pe
serta loca gentilium ad attrahendus sibi idolatrie cōtus. t in hoc delec
tabant. Ideo subditur: e Mercēdes dederunt amatoribus. Id est idolo
rum sacerdotibus. t ad hoc pertinet qd subdit: Sed t cum mercedibus &.
t subditur pena: f Nunc congregabo eos. Id est modico tempore tene
bo eos in terra sua congregatos. g Et quiescent paulisper ab onere re
gis. i. assyriorum. in cuius regno opprimentur dura seruitute. q. d. cito sūt
de terra sua dispergendi & in seruitutem ducendi. t subditur causa:
h Quia multiplicauit ephraim altaria. scilicet idolorum. i Scribā
eis multiplices legis meas. per prophetas eis conscribendo. k Que
velut alienę computate sunt. ab eis eas transgredendo. sm allegat. Apl̄us
legitur interrogatus: Scribam eis multiplices legis meas. id est deinde pe
cepta precepto. q. d. non eo q; hoc eis frustra vendi. subditur: Que velut
alienę computate sunt. l Victimas offerent &c. Circa hoc sciendum q;
deum tribus licet colerent ydola. tamen cum hoc colebant dominū. pro
pter quod dicit eis Deut. xii. Reg. xvii. Diligite dominum t vnus

t carnes comedunt. t ideo quicquid sacrificiorum vel victuum vel elemo
synarum fecerint non suscipitur a deo.
Scribam. Declarat legem vt vnus altare esset in hierusalem & quia
fecerunt multa altaria t ignorarunt legis veritatem per morsus. quos multipli
mine potero eos castigare: possint videri vt si aliam legem tenderet deo vindi

gres meas: que velut alienę pu
tate sunt. hostias offerent. imo
labunt carnes t comedent. t do
minus nō suscipiet eas. Nūc re
cordabit iniquitatis eoz: t vsi
tabit peccata eorū. Ipsi in ęgy
ptum reuertent. t obliuis est ifl
rael factoris sui: t edificauit delu
bra: t iudas v̄bes munitas. mi
tiplicauit. Et mittā ignē in ciui
tates eius t deuorabit edes illi
us. C. IX.
t aliam pauit ignorabile deū. aliam mundicia a deo. sicut
et sibi sibi malitiam sibi & faciliora mit

fare sicut populi: q; fornicat⁹ eo

ficiū te similem ignominiose deum.
Ne letentur. Heresis nec potest se similes alijs nationibus. Nō enim
nūq; in deū credidērit. Ibi q; gratias eā a deo apostatarum t arcas et
tocularia multiplicant t comedunt tritici de quo fit panis lucrū t bi
bunt vinum sodomorū. q. d. filie alpidys calcastis. t quia multas arcas
t tocularia sibi fecerunt. de area t toculari q; calcant christus nō vivit
tur. sed quicquid sit habent putant mundicia deputandum.
Quasi pro mercede. Fornicationis putabit non reddi abundantias terrā
que significatur per arcas t per vinum sed quia potata me pro cultura
ydoli tibi reddi putabit. limitam nisi inopiam sentie vt non sit mitium in
arca nec vinum in toculari et hoc factum est tempore bene et benigne.
quando matres in samaria cepere fame. cadauerinus filiorum vi
bantur.

De lyra

patres. nunc colendo baal. nunc dominum. sed tallo cultu non est deo ac
ceptus. Ideo subditur: Et dominus non suscipiet eas. t subditur: punitio
nis accelerationem ostēdit: m Nunc recordabitur iniquitatis eorū.
penam debitam infrendo. n Ipsi in egyptum reuertent. i. in terram
torum t vitam sicut fuerunt in egypto. o Et assirius est. repetit
est causa punitionis dicte. p Et malas. Dic remittit propheta ad de
clarandum plenum iudicium contra iudam dicens: Et malas multipli
cauit vbes munitas. dicens enim tribus in captiuitatem ducte due tri
bus que remanebant fornicauerunt contra suam fidelitatem. vt habetur
iii. Reg. t quia ipse scilicet ninive edificabant de illis. t pari de deo.
Ideo punit sine ratio dei iudicio. propter qd subdit: q Et mittā ignē &.
quod fuit adimpletum per exercitum chaldeorum.

C. IX.

r Oli letari. Postq; posita est diuine iusticie contra populum de
n clinatio. hic ꝑfir ponit clarior increpatio tangit commoda multi
plicis delicti. t duobz. i duas pres q; primo increpat populus vt
vltiter peccatus. scilicet vt multiplicet ingratus. ca sequēti. Primo pu
nitur in quop̄ pro sm quia mutationes de bono in malū. Dicta est de
abundantia in penuriā. Scilla de malicia in malicias. Resertum est.
tertia de stā in stabilitatē: Scitote. Ista de bonitate i malitiā: Quasi
vua. quinta de transitate i gēm carnalitatē: de pheum. Circa primum
vi: Noli letari. in alo. a Noli exultare. exercitus in signo. dicit enim
exultatio quasi extra saltatio. t Sicut populi. q. d. multo habes mi
seriam inficis q; gentiles qui non sunt translaticio legis mutant
sicut et tu. quia non fuit eis data. u Quia fornicatus es a

Non habitabunt. Dico. Dominꝰ q abscidit ronillē. t offerlo-
rum. t. omnes[illegible] cum dñi. non habitabunt in ecclesia dñi nec il-
lum. vel omnes[illegible] q nō spūalitez in eo ieiunāt. vel nō placebit ei vel spū. vel
hanc vnā vitā q nō spūalitez in eo ieiunāt. vel nō placebit ei vel spū. vel
ea que offerūt i sordida reputabunt. t sacrificia eoꝝ qui panis luctus erit
ei. q quicūq; ederit eū polluet se. manducabit autē ab illis tēporalia vertit

a deo tuo. Dilexisti mercedē sup
omnes areas tritici. areā. t torcu
lar nō pascet eos. t vinū mē
dabitur nō pascet eos. t vinum men
tra domini. Reuertēs ē ephraīs
ra domini. Reuertēs ē ephraīs
i egyptū. t assyrios pollutos co
medēt. Nō libabūt domino vi
num. t non placebūt ei. Sacrifi
cia eorū quasi panis lugentiū.
Omnes qui comedent eos cōta-
minabuntur. q. panis eorū ani
me ipsoꝝ. nō intrabunt in do
mū domini. Quid facietis i die
solēni. in die festiuitatis domini.
me ipsoꝝ. nō intrabunt in do
mū domini. Quid facietis i die
solēni. in die festiuitatis domini.
Ecce enim vastati sunt a
te. Egyptus congregabit eos: mēn
phis sepelict eos. Desiderabile

argentū eorū vrtica hereditabit eos:
lappa in tabernaculis eorū. Ete
nērūt dies visitationis. venerunt
dicō retributionis. Sciōte. ira
ēl stultus propheta. insanum

virum spiritalē. Propter mul
titudinē iniquitatis tuæ. t multi
tudo amētie. Speculatō ephraīs
cū deo meo prophēta. laqueus
ruinefactus est super oēs vias
eius. Insania in domo dei ei.
Diebus gabaa. Recordabitur mi
quitates eorum. t visitabit pec

Ephraīm quasi vua in deser
to inuēni israēl. quasi primā pō
ma ficulneæ. i cacumine eius vidi
patres eorum. ipsi autem intra
uerunt ad beelphegor. t abāli
nati sunt in cōfusiōe. t facti sūt
abominabiles sicut ea que dile
xerunt. Ephraīm quasi auis auola
uit. Gloria eorū a partu. t ab
uero. Et cū
uiero. t a cōceptu. Quia et cum

Liber.xii.prophetarum Osee c IX 914

trierit filios suos. absq; liberis
eos faciam i hoībus. sed et vbe
galgal. q; ibi exosos habui eos.
De domo mea ejiciā eos. Nō ad

Christus in medio martis atq; ultimo omnibus bladibus dyabolicis. Hoc vero fecerunt
los potauerunt. t ritibus in mala studiose imitati. t quasi ydolatre
circhoz terrarum vndiq; ad se populos dei electos. t angelos p
habebat eos adiacentes ydolatrum populorum.

Sic pulcher. t validus dei auxilio videbat. sicut virtus martyrū vel fra-
qui scripturas sanctas circū-
quā ceteris omnibus circū-
barbaros mittere.

Ephraim edomet:
Per interpretationē ephraīm
ram aquā rex syrie. q fuerat
et eius lingua confundebatur
fauit affligit vt esset hu-
tus omnes intelligerent vel
illos esse ad cum venire et
gladio eius perire. q ipse
ga inclita. q ipse vidit p-
phēta quia in abundātia
tia omnes dei sapientie
pectat: gaudere deū ad
audiendū. da eis ubi. t
stantes ipsi. sibi respondere
da eis v. t. nr. glorianē
de manu ecclesie eliberam.

Sū hec que deus dat
pro benedictione in terra
rium vtuntur. alligati sunt
sione dñi. t tuta illude-
muta sunt lacta d. Et
alibi: Respondebit dñs
mum vestrum. t. d.

In galgal. Galgal
resciamo vt voluerunt.
dicit ergo omnia mala
clus hic locus. et
dua esse qñ voluit eorum

Ephraīm edomet:
Per interpretationē ephraīm
ram aquā rex syrie. q fuerat
et eius lingua confundebatur
fauit affligit vt essent hu-
tus omnes intelligerent vel
illos esse ad cum venire et
gladio eius perire. q ipse
ga inclita. q ipse vidit p-
phēta quia in abundātia
tia omnes dei sapientie
pectat: gaudere deū ad
audiendū. da eis ubi. t
stantes ipsi. sibi respondere
da eis v. t. nr. glorianē
de manu ecclesie eliberam.

Sū hec que deus dat
pro benedictione in terra
rium vtuntur. alligati sunt
sione dñi. t tuta illude-
muta sunt lacta d. Et
alibi: Respondebit dñs
mum vestrum. t. d.

In galgal. Galgal
resciamo vt voluerunt.
dicit ergo omnia mala
clus hic locus. et
dua esse qñ voluit eorum

Nicolaus

Quasi. Cum totus orbis ydē deberet. t dei notitiam non haberet
aliis ydolis in errorē dñi ac ad sacrificandum.

Nota gentilitatem populis nascentur: patres videntur. In vtroq; vi-
tia est. t sculptilia dñi quibus requiescere debuit. qui confidit in homine.

Cum in deserto huius mundi gentes ignorantie bestiam. t ipse tirati q-
ficatur primus in apo-
stolis. t in apostolicis vi
ris iuxta deus christia-
num populū meum dei
videntes et salutem
eorum flagitiosa latus
Quasi ei vua. t ficus i
deserto inuenisti. Sed
heretici vituperantes sibi
nomen christi iurant ad
berelphegor. i. iurāmēt li-
bidinis. Hic reprīt here-
ticus qui obligat cattis-
am. t si eor laudat. Ideo
aliēnt a deo cōfusionē. i.
idolo manipant. Sicut
enim qui gaudet seruire
uane ē gaudet. sic qui libidi-
ni seruit deus habet derisui
eos.

Ephraim. Hic
rabant. ephraim. t populi
rebant se fratri suo inde
q multos habebant ei-
os. t certatim sed hi ob
vel captiuari vel interfi-
ci sunt. Cito ergo recedē
sit ab eis gloriam eorum
vel gloria eorum. i. auxi-
lium dei eius recedit ab
eis. t auolauit etiā a par
tu. t a. v. t. a. ab. q. eius
filios. t posteros eorum deleuit dei auxilio. Unde subdit: Q. s. e.

Dico. Heretici instabiles. t lasciui ab ecclesia recedunt. t gloriantē si
multos prauo dogmate generent quos. t si enutrierint fuerint in fornicatiōe
vsq; minat punitione cū magistris eor. t erit eis eius vbi. Replicat etiā
Ephraim fuerit ephraim. Ast ingt erat. t ecclia iter illos. hui. Sicuti firma p-
manebat in christo fundata: sed nunc filios suos ab ecclesia ad diabolum
ducit ad mortem. Moraliter per filios male cogitationes vel prauos do-
gmata intelliguntur. Que omnia interficit dominus spiritu eius. sui. t in
illa die pereunt omnes cogitationes. t dogmata eorum.

Nicolaus

Quasi vuam. Hic incipit quarta mutatio de virtute in malitiā. cū
dicitur in persona dñi. Quasi vuas in deserto. que sunt illi valde preciosi
qz rare. Primi israēl. i. primo primos atauos suos. Abrae. t. Isaac. t Iacob. illos.
Quasi prima poma ficulneæ. que sunt alijs matura. Et
mine eius vidi patres eoꝝ. sicut enim in cacumine arboris fructus citius
maturantur. t nutrimento q a sole attingunt. liberius. sic olim patres fue-
runt meliores posteriorib⁹ de quibus subditur: Ipsi autem intrauerunt
ad beelphegor. id est ad idolatrias filiorum israēl. t moabi. Ma. trv.
Et ataharunt sunt. a deo. Jn cōfusione. sua. vt bibit. subd.
Et facti sunt abominabiles sicut ea que dilexerunt. id est sicut idola
que abominabiles nominant frequēter in scriptura. i. Ephraim. Hic
increpatur populus de quinta mutatione. i. a secunditate prolis in carnē
tiam. t diuiditur in tres partes. quta primo proponit predicit. secundo in-
cidēs ponit: Ibi. Sed. t vbe. tertio scriptura ad fidē refert ibi: Ephraim.
Carmina. eo paulo in magna parte fuit eius captiuatio. qđ notatur cū
dicitur: Ephraim quasi auis. auolauit de nido suo. Auolauit enim
extra terras. suas in captiuitatem. t loquit. ppheta de futuro per modū pe
territi fuit frequenter vsus. t ideo sic intelligendū est in alijs vbi nō exprimi-
mitur. i. Vbicūq; eo a partu. in hoc enim gloriabant. q vterus eorum
faciliter cōcipiebant. t sine periculo parturiebant. q; quibus sequebatur abun
dantia prolis. Hic mutatione hui⁹ gloriæ subditur: m. Et. t si enutrie-
rint filios suos absq; liberis eos faciam. Interficiendo eos per assyrios.

Sed. t vbe eis. Hic est pars incidentalis. i qua ppheta in persona
dei loquens denūciat futurā destructionē populi iudaici per romanos.
habita occasione ex eius destructione per assyrios. de qua ante. Iinediate
fuerat locutus. Circa q̄ sciendum q; tūc est vnus de passibus scripture ve-
teris testamēti corrupte a iudeis. in q dicit frater. R. ormūdus in bestial
ea lingua valde peritus. Ad cuius intellectum sciendum q; sic in hebreo
habetur: Quia etiam vbe eis beliari de eis. Petrus de hoc habent duplicem
litteram. o. scz samech. t sin in loco. t caractere vtriusq; quando ho scribitur
per literam samech scribitur sīn in ecclia meo. quando ho scribitur
p sin sīn incarnationē meam. hic autem scribitur per sin. t ideo hic est ve
ra littera. Quia etiam vbe eis incarnatio mea de eis. id implet eis de
carnem de iudeis. t q hoc secutum est vbe eis. quia pro maiori parte fue-
runt increduli. t perfidiosi christi. t ita vindictas mortis eius per roma
nos truncidati. t captiuati fuerunt. quod etiam designatur per hoc quod in

dam vt obligam eos. Ego pos
pos eos rudentes. Perue
ste est offerens vbera eorum cre
cuta est fructum aequalis facet.
Es t̄ ignorauit iherusa amā
pulsima viri eius t̄ abscidit eos
de⁹ meus q̄ nō audierūt eū.
t̄ erunt vagi i natiōb⁹. C. X.

Ins frondosa israel fru
ctus adequatus est ei. Secūd multi
tudinem fructus sui multipli
cauit altaria iuxta vbertatē ter
re sue exuberauit simulacbris.

Diuisum est cor eorum: nunc in
teribunt. Ipse confringet simu
lacbra eorū. Depopulabit aras
eorum. Quia tunc dicēt nō est
rex nobis. Nō enī timemus do
minū. Et rex quid faciet nobis?

Loquimini verba vilipēdis sublise:t
stricte sed⁹ ois mandato t̄ ger
minabit iudicium

sup sulcos agri. Vaccis bethaue
ne cōlauerunt habitatores samarie.

Quia luxit sup eū populus eius: et

dac sup nos. Et dicetur gabaa
peccauit israel. Ibi stetērūt. Nō
cōprehendet eos in gabaa pp
hanc super filios iniquitatis ibi
ta desiderium meum: congregabi
tur populi cum cōpediuntur propter
duas iniquitates suas. Ephraim vi
tulā doctā diligere triturare: t ego

transibam super pulchritudinē col
li eius. Ascendam super ephraim

dicetur ei: Ipse in altar delubrum eius
gloriam eius: migrauit ab eo.

Siquidem et ipse in assur delatus
est munus regi vltori. Confusio

ephraim capiet t̄ cōfundetur is
rael in voluntate sua. Transferte
et samaria regem suū quasi spu
mam super faciem aque. Et disper
dentur excelsa idoli peccatus is
rael. Spine t̄ tribuli ascendet
super aras eorum. Et dicēt mō
tibus: operite nos t̄ collibus ca-

Et dicebam. Et quo beatitudo heyther audiit vocē israel q̄ pro filios iniquitatis inducerit magis quodā naturali impetu q̄
vt duo plaustra t̄ agilia vitulari pcio tumult dei nō vindicauit nec ideā
in domo mea: sic cessatio deuotōis est prima dei t̄ populi sui vindicare
tumult. Sed q̄ sacrilegij in deū vindicare pōt̄ et populi? quia in
gabaa t̄ alibi talia capitalia facti sūt in filio gabaa nō q̄ vindicta cessauit?

Nicolaus

a Quia ei exhauerunt. pp̄ter fidē sacrificij: ih̄ sacrificia retinuerūt dū po
pulus ingenuat ipsū tūt ad ordinat. b Ipse gētes cū vitulo q
sepultabat bonor patrie. c Quia migrauit ab eo. i. a pp̄le ne ei⁹ opus
erit. d Sequit. t ipse in altar delatus est. ei alius monarch⁹. vt ocid
bat populus. e Abscidit regi vltori. q̄ violentiat monarchā de filiatis
duarū. f Quasi ephraim capiet. i. ex hoc plebeus reputabit fraude
decipiet. g Et plantabit eū in voluntate sua. i. in voluntate
sacerdotū q̄ fuerūt tale sacrificiū q̄ non fuerat t̄ plato regni nō sup̄adito.
Hoc expōnit nō videt valere. sensu q̄ latius videt ostenta. t̄ q̄ ei nō. Co
lauerunt habitatores samarie q̄ lucis hug. et pp̄le eius. ii. q̄ ac loc sigillica
to et redditual caulc vbi timebant pecudes luctus ne pp̄le ac adpetatio
ne veri⁹ nō est aliqua mō ei vel nō q̄ habitatores samarie colerēt ydola
t̄ magis est ad oppositū. Et tamē secundū vsitū et secundū q̄ in templi
cis t̄ traditionē rom̄ ec. pōtefex adhibet magna solēnitas vbi aut ac
cum a capite deuotio flamē ostēdit p colorē t̄ pōtius. Et expōlio
rex ih̄ dicitur hoc ibi ad hebreos. q̄ nō videt rex q̄ Ra. Salomon⁹ oc
cisi inter hebreos nihil potēt facere de hoc tanto vel tā mō. t̄ ad. ne ergo
tantum exponit inter Chaldeos ad hoc tendit q̄ q̄ hec et ista hebraica:
Ad vaccas bethaue timuerūt habitatores samarie. i. pp̄ter vitulū qui
erat in bethel. vt. i. dicit ei. Ejulauerunt habitatores samarie. i. ne infor
tunij t̄ malū veniret sup regnū pp̄ter multitud⁹ vitulū regis assyrie. et ac
cum samaria non opus regni. t̄ nō p̄ceptū expressū timor eius respectu
habitantis futuri. Et reliquit eo⁹ et videt exultabit hēc. timor. nulli⁹ reuert
tio t̄ tā mōlte. Colauerunt. p. Ejulauerūt. Quia lugit hug et. i. hug vitu
lum transportauit. Et populus eius. i. pp̄le regni ei⁹. Et ultra. i. habitatores
filii lugentes q̄ habuerūt maiorē cultum lugubrē t̄ ille lacrimo mouit ha
bitatores samarie ad magis timendū de infortunio futuro. Hug et exalta
uerunt in gilla etiā. i. hug vitulū exaltauerunt lucrationes t̄ pp̄le ad gilo/
ā venerand. t̄ nō lucrūt in eius deportatione de qua lugebāt. Quia migra
uit ab eo. ita q̄ li quia migrauerūt ad illud q̄ fuerāt de loco sacrificio
t̄ pp̄lis cessat a pacto ei. i. incolis. Et lugebo. Hic p̄ter declarat captiuitatē lu
gentiū p̄. Et lugebo ephraim capiet. i. regē ei⁹ q̄ notat⁹ ex p̄ter vsū fuit
de tribu ephraim. Et cōfundet⁹ israel. i. pp̄le eius. b Ibi vocātur. hos.
q̄ plenit regi in culta vitulor⁹ sicut lucrū: i. Et dixit hec samaria re
gi suo. q̄ fuerat hug facit ad. Quia ei exhauerunt. videt⁹ sicut ipse

Strabē illas: ostēdit sibi fuisse
Jacob. Semiate vobis veritatē
& iustitiam meritū eor misericor

die ꝛc nouate vobis nouale.
Tēpus aut requirendi dñm

cū venerit q docebit vos iustitiā.
Arāstis impietatē iniquitatē

messuistis: fructū mēdacii cōme

distis. Quia confisus es in vijs tu

ore in multitudine fortiū tuoꝝ.

Consurget tumultus in populo

tuo: omnes munitiones tue vā

stabunt: sicut uastat cē salmana

a domo eius q iudicium baal. Iu

die pessimi matrē sup filios allisa

sic fec vobis bethel: a facie mali

cie negiaꝝ vsanus

Israhē ille dilexit eū. ℣ Ex egypto vocaui filium meū.

Et ēr egypto vocaui filium me

um. Vocauerunt eos. sic a fa

cie eoꝝ abierūt. Baalim immo

labāt: & simulachris sacrificabāt.

Et ego qui nutricius ephraim por

tabā eos in brachijs meis & nē

fecerunt q curarez eos. In funi

culis adā trahā eos i vinculis

charitatis. Et erō eis qui exaltāṡ

Nicolaus

Sup ephraim. i facili ad libertatē regē assyriorū sup iudeā q ponit pedes su

per eius colla. Ille enī q est simpliciter rebellis: ei supponitur. a Ara

bit tribus. Pro pena consulto cum ei tribuit. & tribuit in duas partes: q

erāt penes hic concordes. ℣. tribus obtinuerūt. ibi: Israhēl. Circa primū

duo facit q dat tribū victrici: dicit tribū captiuatas: quare pcā sua. subiungit

& ad bonū. adhortādo eas ad reditū ad regē earum. ibi vt: Arabit iudas. I.

deputat ei ad laborē pelis: & ad ogā veritatis & misericordie. ibi subdit: non

Semiate vobis i iudea. &c. b Tēpus aut requirendi dñm. p bona opa

c Cū venerit q docebit vos iustitiā. Tunc cognoscitis & quis cognoscitis

manifestius & q fieri possit. & idola polluit in domo. ibi. ideo subdit:

d Arabit impietatē. I. deprehendit vos ad malū agendū. & exponunt

alij remissio ad hoc q fecerūt q in rege ibi. & nō iusta. patet q hec ita

sic dicit. Pecorē ubi pars in qua potē correctionē duarū tribuū p

dictā materiā. ppha ad plādū & obmutescēdū malo duē tribuū: dicit:

Arabit impietatē. contrā malū agere. e Iungitur mendacium. ipsi rendo

ppe. f Comedistis fructū mendacii. agendo falso ppe. g Quia

confisus es in vijs tuis. in mendacio vsitato ad regē egypti vt rebellāret assy

rio. & ne ꝑ. Vbi. iii. Reg. xvi. h Et in multitudine fortiū tuoꝝ. magis obliqua

fuit. Osias. xxvi. regnū. i Consurget tumultus in populo tuo. k Et omnes munitiones tue. in qb̄ confidebas

vel in quas tuis in munitio vsitatas ad regē egypti vt rebellāret assyrio

destruētur. Osias. xiii. Reg. xvi. l Et in multitudine fortiū tuoꝝ. ꝑ

te ei ꝑ ne. ppter hoc subdit: i Consurget tumultus. magis obliqua

fuit. Osias. xiii. Reg. xvi. m Et omnes munitiones tue. in qb̄ confidebas

l Nabuchodonosor fuit vastator ciuitatū ꝑ. Iudic. xviii. scribit q gedeō

vastauit turres & munitiones ciuitatis ꝑ. Iudic. viii. scribit q gedeō

destruxit turrim & interfecit homines ciuitatis. & ꝑ. Iudic. viii. scribit q gedeō

fecit sibi ephod

exilio liberati negotiati ⁊ mendacii eft ⁊ in deo ioga quodā ⁊ timuit arrifci
ofee hymenis ofpotum. Iudas vag. vt cognoscat deo ⁊ loquat non tantū
vt pueros ⁊ humiliter cum deo ⁊ cum choro sanctor ⁊ fidelis eft.

Iudeo ifte ⁊ vanis deiect qi in egressu de egypto cum ea parte vna
nde attinxit, alia mare rubrū. ⁊ alia hostes eliuit oneris ⁊ timuit⁹ pfperā

Iudas autē testis descendit cū deo ⁊ cum scis⁹ fidelibus.

Ephraim pāsat ventum: ⁊ sequitur eum. Tota die mendacium ⁊ vastitatem multiplicat. Et fœdus cum assyrijs iniit: ⁊ oleum in egyptum ferebat.

Ephraim pascit ventū. Nolite putare mentē esse pecudē ⁊ cū ea cum aliis pascit aucupā ad egyptios aīs eft palcere vētos. i. decipere se vano spe promissi spem in deū ⁊ ingressū. i. ire ad meridiāl plagā. ⁊ to die. i. eo qd nihil aliud est nisi ludere sibi ⁊ colere mendacia. i. idolatrā hac vanitate delectat vastitatē sui cordis ⁊ spiritū ⁊ oleū in egyptū ferebat. Et mentem videri sibi sapiētiorē erudiendo fatui sibi aduersarijs auxilia a pharaone petitur mittēs ei munera cetera dona ciuitatē oleū quo samaritani abundāt nec munera tam in egypto. Allog. Per ceteri malis opib⁹ terrificit israēlā ⁊ fugādos eā ⁊ gaudere ⁊ germina dicunt ⁊ mēdacia eis. Malum doctrinā qua multos decipiūt ⁊ inde vastitatē. i. inceritū sibi facīg multiplicāt. fœdus eis assyrijs facūt ⁊ ad egyptios oleū in egyptū ferebat.

Iudicium ergo domini cum iuda ⁊ visitatio sup iacob. ⁊ iuxta adinuentiones ei⁹ reddet ei. ⁊ In vtero supplanta uit fratrē suū ⁊ in fortitudine sua directus est cū angelo.

Iudiciū ergo dñi cū iuda ⁊ visitatiō sup iacob. ⁊ iuxta adinuentiones ei⁹ reddet ei. ⁊ In vtero supplantauit fratrem suum. colli sibi dant enim in vtero matris: Deū. crv. ⁊ cum mater dñm consuleret de filio conflicta. responsū eius: duo populi ex ventre tuo diuident: populusq populū superabit ⁊ maior seruiet minori. cc. Secundū beneficiū fuit post natiuitatē in etate ⁊ adinventiones ei⁹. i. dei. Ideo subdit: ⁊ Et in fortitudine sua directus est cum angelo. de hac lucta dicit plenius Deū. crvii. aliquid tū est repetendū eo q aliquid ē ad dirae qs ibi dixerit. Sciendum igit q ⁊ fm Ra. Sa. ⁊ alios hebreos ille angelus erat custos eius. propter quod plang p eo voluit impedire iacob ne transiret in terrā promissionis ad obtinendā benedictiones ⁊ primogenita isaac in prejudicium eius⁹ qui tanā fortitudine hanc obtulit iacob q non potuit eum impedire sed magis iacob preualuit. Ideo vt hic: Directus est cum angelo. i. luctauit cum eo. Et inualuit ad angelum ⁊ plorauit. i. qs videns angelus sicut eo q nō potebat eum impedire. Et rogauit: vt dimitteret eum. fm q vt Deū. crvii. Dimitte me iam aurora est. ⁊c. ⁊ ita dilatione de sententia dei sup tua benedictionis ⁊ primogenitura. Ideo subditur in persona angeli. In bethel inuenit⁹ est. i. deum. Et ibi loquet nobiscum determinās hanc causam. ⁊ talis est ifta hebraica. Per ætatē ⁊ positio continet aliqua inconuenientia. Primo qm vidit hebreoy ille angelus erat bonus eo q erat custos eius: deus autem iam ante dixerat ipsi iacob: Reuertere in terrā natiuitatis tue Deū. crvi. nullo aut modo verisimile est q angelus bonus vellet execationē diuini mandati impedire cum eius voluntas sit eius conformis voluntati diuine. nec potest dici q angelus sanctus ignoraret reuelationē factam ipsi iacobitum quia reuelationes sunt hominib⁹ meliorib⁹ angelis. ⁊ ideo illa que hominib⁹ reuelant: potius a sanctis angelis cognoscunt. cum quia iacob reuelationē hu mandatum dei predictum narrauerat vxoribus suis rachel ⁊ lyc: Deū. crvi talia eo non latent angelos quoq cognitio non impedit per distantiam localem. Item angelus experiens tantam fortitudinē in iacob vt dicit de dei ignorare non potuit q hoc esset a deo ⁊ per consequens nullo modo de hoc flentisset. nec dilationē de iure benedictionis ⁊ primogenture determinando quēlibet cum voluntas eius sit totaliter conformis voluntati diuine. propter quod sicut dixi Deū. crvii. ille angelus fuit custos iacob ⁊ et voluntate dei in corpore assumpto apparuit sibi vt non solum verbosi etiam sensibili signo assecuraret eum de eius fratre ⁊ quo animo timebat. ⁊ ideo post luctam in qua sincere se non posse prenalere iacob dicit: Si fortis fuisti contra deum. id est contra angelum a deo missus propter quod victus deus participative. quanto magis contra hominem prenalebis. id est contra eius eum filium suum. nec tamen illa victo angeli fuit mendacium: sicut nec illa qua dominus fecit se longius ire: Luc. xxiiii. quia per fictionem angeli significabatur veritas futura q populus descendens de iacob prenaleret populo descendenti de esau. sicut ⁊ per hoc q ipse fecit se longius ire significauit q adhuc erat longe seu peregrinus a plenitudine mysterij exponit beatus Greg. homel. xxv. Ioseph fm hoc exponenda est hec ifa. Et in fortitudine sua. i. quā habebat a natura sua ⁊ nō data a deo ad horā vt dicit hebreus. o Directus est angelo. luctando cū eo. ⁊ Et inualuit ad angelū. nō fm existentiā q fm apparentiā q angeli fictione q sic fe habebat quasi eū superare nō posset: ablq tñ fallitate ⁊ mendacio: vt dictū est.

Et plorauit

Et dominus. i. memoriale hoc notatur deū ⁊ illi vt viderēt israēl. i. vltima deum quod nomen vlq hodie retinent filij ei⁹ ⁊ hoc nomine nominato deo semper recordantur a quo ⁊ ita vocantur.

Misericordiā ⁊ iudicium custodi: ⁊ sperā in deo tuo semp. Duas ostendit esse virtutes quibus ad deum peruenitur. misericordiam videlicet ⁊ iudicium. misericordia est qua proximo compatimur ⁊ subuenimus. iudicium est quo nosmetipsos corrigimus ⁊ nostra peccata punimus. Et quia sine misericordia nullus potest saluari. ideo primo misericordiam deinde iudicium custodire precipitur. Custodi autem misericordiam ⁊ iudicium: qui ea non solum facit sed ⁊ ab aliis fieri precipit. Et sperā in deo tuo semp. Quia nullus potest saluari nisi in deo confidat.

Chanaā. Facta est mentio saepius de hoc nomine. Et dicitur a Chanaā filio Chus nepote Noe. qui primus habitauit in terra promissionis. Vnde et omnes habitatores eius Chananei dicuntur. Et quia ipse primus habitauit in ea. ideo nomen eius accepit. Et quia ipse primus habitauit in ea. ideo nomen eius accepit. Et quia ipse primus habitauit in ea. ideo nomen eius accepit.

Stadia. Mensura est quinque milium passuum. Et quia ipse primus habitauit in ea. ideo nomen eius accepit. Et quia ipse primus habitauit in ea. ideo nomen eius accepit.

Iuit ad angelum ⁊ confortatus est. Flenit ⁊ rogauit eum in bethel inuenit eum ⁊ ibi locutus est nobiscū. Et dominus deus exercituū dominus memoriale eius. Et tu ad deum tuū conuerteris. Misericordiā ⁊ iudicium custodi: ⁊ spera in deo tuo semper. Chanaā in manu eius statera dolosa ⁊ non est in chanaan nomen eius. Et dixit ephraim. Verumtamen diues effectus sum: inueni idolū mihi. Omnes labores mei non inuenient mihi iniquitatem que peccatum sit in me.

Et ego dñs. Allog. Adeo ingrati sunt ab hereticis et vt redeāt ad deū q fugiāt eos de egypto. i. tenebris ⁊ errore gentilis: ⁊ ne forte peccatorum memores paradisum reuertant. adhuc impt fidere vos facit in tabernaculis. vt q⁹ facit baptisma hoc fugiat penitentiā: ⁊ habitet i tabernaculis. i. ecclesijs. Et ne putent hereticha se spiritu dei locutos. Ego inquit sum qui locut⁹ sū ad prophetas eos ad magistros veritatis.

Festinatio. i. scenophegie que septimo mense celebrat in memoras

Nicolaus

a Et confortatus est. p bñdictionē angeli sibi data fm vsū q⁹ Deū. crvii. Et bñdixit ei ibi eodē loco. b Fecit. i. iacob. c Et rogauit eū. i. de more ⁊ ea lachrymis rogauit est vt dirigeret eum in via ⁊ custoderet. et sic factum est. Ideo subdit: d In bethel inuēit eū. i. deū ibi. e Et ibi locutus est nobiscū. qz ibi deus in persona angeli apparuit. Ego deus ei potens ad crescere ⁊ multiplicare. ⁊ subdit: Terrā qua dedi abrahe ⁊ isaac dabo tibi. ⁊ semini tuo. Et ad hanc inuentionē quā fecit ut verbū angeli benedictionis iacob deum sibi apparituri in bethel: Deū. crvv. Et ibi loquet nobiscū repetens benedictiones patri tuoz sup te ⁊ semē tuū. p quib⁹ ego rogaui eū. Angeli enim procurāt bonū suū custodie cōmissoz. f Et dñs deus exercituū. i. angelorū. g Memoriale eius. i. qd⁹ iacob. qz habuit deū semp in memoria. tum qz nomē dei sup iacob memorandū inquantū deū iacob vocabat: ⁊ est verbū ppbete rememoratio iusticiā iacob patriarche vt cum postea imitent ideo subdit: h Et tu. i. populus dñi. i Ad dñm deū tuum conuerteris. si iacob imitari studueris. ⁊ subdit modus cōuersionis: k Misericordiā ⁊ iudicii custodi. qz misericordia sine iudicio pusillanimitas est: iudicii sine misericordia crudelitas est. l Chanaā. Hic scriptura reuertit ad scribendā malitiā decem tribuū Israēl ad captiuitatē vsq. o Chanaā in manu eius statera dolosa ⁊ non est in chanaan nomen eius. ppterq chananei de terra ista erant expulsi: ⁊ est nomē appellationis significans mercatorē stantē ⁊ fraudulentū. Deū. crvi. Synodē fecit ⁊ venali dit ⁊ cinguli gradidit chananeo. m Et dixit ephraim. i. populus decē tribuū. vt. ā. dicti est. n Verūtamen diues effectus sum. absq scientia dei. o Inuenī idolū mihi. i. auri ⁊ argenti quod est idolū capi. dilium fm q dicit hic glo. vñ in hebreo habet hic: Inuenī consum mihi. i. fa. cultur acquisi. p Omnes labores mei non inuenient mihi iniquitatē. i. quantumcūq laborassem corporaliter nō acquisissem tantā pecuniā qui ppte vocant iniquitatē. multe eni pecunie acquirūt per fraudē vsure ⁊ p labore corporalē. Ra. Sa. aliter exponit dicēs: q hic ē modus loquēdi decurtatus sub quo aliqd suppleri debet. i. Reg. v. dicit: Propositum eni dauid in die illa q possidet ephesiū. cc. ⁊ nō ut ei aliqua mitto de remuneratione fm hebraicā veritatē: sed supplendū est: sic et magister militiē sicut ego animā. i. Paral. v. ⁊ eodē mō hic continuādo litteræ precedēs In meni id. quam mihi supple dicit ⁊ nō deorū dicit: Oēs labores mei. i. vt mihi nec. q Non inuenient mihi iniquitatē. i. non poterant aptare mi

egressionis de egypto. Sicut in qz de egypto liberauit ⁊ habitare fecit. q. ⁊ in tabernaculis ad similitudinē festiuitatis. in quo edificant de ramis arborū. ⁊ ad ea ⁊ ramos palmarū. vt solēnitatē istam memoriā patrum celebrēt. Et tamen dicit in quo precipio. Ego enim sum locutus per prophetas.

Et ego visionē. Ostendo prophetis visio dicit. vnde ⁊ ppheta visionē se habere dicunt. sicut et apostolus loquitur. Quotiēs non mea ⁊ spūs sancti sed ecclesie spūs loquitur. Et in omnib⁹ prophetis similitudinē. i. in omnib⁹ visionib⁹ ⁊ similitudinib⁹ ostendebar. Et manus mea ⁊ similitudo manuum earum. Et in manu prophetarum assimilatus sum. Si galaad idolum ergo frustra ⁊ galgal idolum ⁊ altaria eorum quasi acerui in sulcos agri. Fugit iacob

tatē quam peccauit. Et ego dñs de⁹ tu⁹ ex terra egypti. adhuc sedere te faciā in tabernaculis sicut in diebus festiuitatis. Et locutus sum super prophetas: ⁊ ego visionē multiplicauī: ⁊ in manu prophetarum assimilatus sum. Si galaad idolum ergo frustra ⁊ galgal idolum ⁊ altaria eorum quasi acerui in sulcos agri. Fugit iacob

Allog. Balaad vtriq; pot hereticos testimonia veritatis transferēs in sensū idolū. i. quicquid colunt idolum est. ⁊ sacrificia eorum habent similitudinē sacrificiorū dei. Sicut enim accipit de lapidibus hic aliquis congregauit vel de lapidosa pascua. de siccitate sapientia. de fraude ⁊ malitia simulatione abnuntiat. quia sub eis erroris ⁊ mendacia simulatione operā manuū suarū idolatrie pro veritate ostendit operantur.

Fugit iacob. Allog. Iacob supplantator nouel vidit dei christus est. Rachel per ipsius filij formosa quā oculi gt iacob emit alia lippa ⁊ fetosa synagoga est. Mercede christus q populus eduxit de egypto. i. de ignorantia

De ira

Allog. Balaad vtriq; pot hereticos testimonia veritatis transferēs in sensū idolū. i. quicquid colunt idolum est. ⁊ sacrificia eorum habent similitudinē sacrificiorū dei. Sicut enim accipit de lapidibus hic aliquis congregauit vel de lapidosa pascua. de siccitate sapientia. de fraude ⁊ malitia simulatione abnuntiat. quia sub eis erroris ⁊ mendacia simulatione operā manuū suarū idolatrie pro veritate ostendit operantur.

Fugit iacob. Allog. Iacob supplantator nouel vidit dei christus est. Rachel per ipsius filij formosa quā oculi gt iacob emit alia lippa ⁊ fetosa synagoga est. Mercede christus q populus eduxit de egypto. i. de ignorantia

C. XIII.

Oquentē ephraim: hōr
ror inuīt⁹ fuit israel: et deli
quit in baal: et mortuus est. Et
nunc addiderunt ad peccatum.
fecerūtq; sibi conflatile de argē
to suo quasi similitudinem ido-
lorum. Factura artificum totus
ipsi dicunt. Immola-

Nicolaus

dicunt: Ero calfos tuos quoadusq; perueniat: Vulg. prefli. a Et ier
tuit israel. id est tacuit. alio nomine vocatus israel. b In vtero. id
est propter vterum habendum. Vulgatus. Et in vtero seruauit. hebrei di
cunt: Expectauit. seruando septem annis antequ filii parentur: et ad illum
referitur littera nostra cum dicitur: c Seruauit. i. pactum inituz cum
labano de seruiendo siet pro filiabus suis. Consequenter ponit de benefi
cium abrahami. iacob et filiis posteris. cui dicitur: d In prophetā adu.
it. est in mose. e Eduxit dominus israel de egypto. vt patet in Exo.
f Et in prophetā seruatus est. i. per orationē mosi deo volente ipsum
interficere pro fabricatione vituli: Exo. xxxii. et de illis beneficiis ingratus
fuit populus decem tribuum. ideo subditur: g Ad iracundiam me
prouocauit ephraim in amaritudinibus suis. i. idolatrie. h Et san
guis eius. i. quem effudit de suis consubus. i Super eum venient per
cussiones dei sue. suis. erit. i. vltimate magne.

Oquente. Hic incipitur populus de quarta C. XIII.
ingratitudine circa dei beneficium. et diuiditur in duos partes: q
primo ponuntur populi malefacta. secundo per contrarii dei bene
ficia hui. Ego autem. Circa primum dicitur: Loquente ephraim. i. hiero
boam vicente de vitulis. iii. Reg. xii. Hi sunt dii tui israel qui eduxerunt
de terra egyptiorum populus eos colere. m Vocat. scilicet timorosus.
et reliquit. n Israel. id est. quia maioribus sibi conferentibus populus timuit
et reliquit. o Et deliquit in baal. a. d. non sufficit ei colere vitulos si
cut in idolum baal colunt. postea sicut patet iii. c. iii. Reg. p Et nos
tunc est. mors culpe que separat a deo qui est vita per eternitatē. q Et
nunc addiderunt ad peccatū. multiplicando sibi idola diuersoq; generis.
sibi dicunt. i. sacerdotes idolor. propter emolum. r Immolate homi
nes. id est o vos homines immolate. i. occidite. s Vitulos adorantes.

Alle. Dicentes deliberant sibimet habere holocaustū. christianos ūs qt
tidie nos iudicos qui sunt quasi vnita anthropita.
Quasi nubes. nubes. i. eos sole vrente fugant: pulute. i. fumus
euanescit. aut ne cito sanant. sicut ergo hec quatuor cito euanescunt. sic illi
cito deuocat in affrico. Vnde. Assur. transiit. scilicet ad maria regē. i. ad quem spe
rauit. i. i. a. Alleg. Do
minus nubes. i. peccatores
cōpant. de quibus scriptū
est. hi sunt nubes sine aq
habēt enim ipsum predi
catū. i. applicatū nubibus
ad quas veritas dei que
nitidi nō habēt acquisi.
gratiam sancti spiritus.

Ego autē. Sicut in
peritiis in hic replicat q
positione illi. i. opulo.

Alle. Dereliquo vos
vbi vbis de tenebris infide
litatis vbi primo delegue
bant pharaonē. i. nacho
nasar. cepit te in exilio
alibi. deli. scilicet nisi cum q
erat. i. salnat. Et ipse de
pascit eos vt possint dice
re. ipse pascit me. i. nihil
mihi de. Et dat eis panē
q. de celo. de. quez in egy
pto nō comederāt. sed
de christo per. a. Sed illi
impleti pane scripturali
euanuerūt eos. i. creatu
re. i. alibi. deū sinerūque
qd comedēdū. biberant
suis meritis. et nō deo. at
tribuitos. obliti sunt del
q. preceperat eis vt verba
legis ad oculos ligarent
et in manibus haberent
ne vnq; oblitiscerent dei
sui.

Contra datos ingra
ti fuerunt per tantas be
neficentiā. valitatem: vbi nec
frugeo nec arboreo nec vi
nee nec berbenec. aq; in
deorū solio temperant p

pl. annos nō poterat israel peruenire ad terrā saldanie nisi vbi ola ibiuisset
Et ego ero. Cuz traditi fuerint hostib⁹ ego q erga illos semp clemē
tissimus fui: puertar eis in feroc. at. omniū: et turā. Et hoc non solum
conuenit israelitis q. propter idolatriā in moribus medoz sunt detenti: sed
etiam hereticis qui propter inanitis superbiam falsi dogmatis nouitatem

De Ira

sicut precepit rex. r Iccirco. id est propter istas malitias. s Erit
quasi nubes matutina. et sicut ros matutinus pteriens. id est cito venient
eorum exilio. et captiuitas: cuius celeritas designatur per omnia ista.
3 Ego autem. Hic ecōtrario ponuntur dei beneficia qui plurit super
gratos et ingratos: Matth. v. Qui pluit super iustos et iniustos. et diuidi
tur in duas partes: quia primo colligit beneficium preteritum. secundo pro
mittitur futurum. ibi: De manu mortis. Prima in duas. quia primo po
nitur ingratitudo de beneficio. secundo iusta dei punitio. ibi: Et ego ero.
Circa primū dicitur in persona dei: Ego autem dominꝰ deus tuus de ter
ra egyptiaq; ali dicat: oblignat⁹ eo mihi seruire et tempore quo inde te re
demi. a Et deum absq; me nescies. sic enim precepi tibi in monte synai:
Exo. xx. Non habebis deos alienos coram me. b Et saluator non
est preter me. qui de manu amalech te saluaui Exo. xvii. c Ego co
gnoui te in deserto. dando tibi manna de celo. d Iuxta pascua sua. id
est ita large prouidi eis ac si essent in terra fertili sibi promissa: et mutatur
hic modus loquendi de secunda persona ad tertiam. e Adimpleti
sunt naturalibus et artificialibus diuitiis in terra promissionis.
f Et eleuauerunt cor suum. per superbiam. g Et obliti sunt mei.
per idolatriam multiplicem. Is autem ingratitudo huius beneficii incre
pata fuerit superius. et tamen hic repetitur quia aliquid hic exprimitur
quod non est hic expositū. h Et ego ero. Hic consequenter ponitur
ingratitudinis punitio. cuz dicitur: Et ego ero eis quasi leena. que est ma
gne crudelitatis. i Sicut pardus. qui est magne velocitatis. et sic nō
poterunt effugere. k In via assyriorum. id est quando ducentur ca
ptiui in assyrios. l Occurram eis quasi vrsa raptis catulis.

m Et dirumpam integritatem cordis eorum. quia in via illa multi eoz fue
runt mortui afflictione fame et itineris. et postea deuastatur bestijs lacerati.
Ideo subditur: n Bestia agri lacerabit eos. et quia hoc non procedit
ex dolo. tu pluitie in sterilitate. sed ex demerito sue malitie. Ideo subditur:

Pe ano

sherunt et obliti dei sui fecerunt deos alienos. Tanta ingratitudine sunt
vt nisi in captiuitate posint iustitia meā merito sentiant ne malitias suas so
cialiter bonitatem abstrahant.

Perditio tua. Vbi notice loquit illis q. ꝑ dei voluntatē degerūt sub
regē in eadem formitudine se victores fore facilitate: dicit. q. ex de quo pute
tua ibi q. tua bella bel
lare. nūc magis se saluet
et eminet periculum ab
assyriis nō holes regez
habeo q. me deū placabit.

Perditio est omnis
heresis. et in nullo se ei au
xilio nititur. sola vel mise
ricordia si penituerit. ex
hac. et iudicio diaboli. et
demonum vel bōrum hoc
angustie nō poterūt
liberare q. vani sunt in fu
rore et auferet. in indi
gnatione nō q. vbi tales
eos vellet hic regez aqua
nō auferet ego spōte dede
rat si dimiserat eos vota
ptatibus suis.

In furore. In furore
in vbi⁹ inestio plurit
demonstratē. ꝑ mors pa
terne regē. i. saul. et aufe
ram in. i. sadechia q. cruc
ciuit⁹ est in babylone vel hierobal rex da
nus est. i. furore. ablatꝰ
in indig. natione olee vi
mus regē. i. ezechiam.

Colligata. Sicut q
ligat in sacculo ꝑ ne
pereat si iniqtas q. in
dei peccauit ephraim ꝑ
ligata permanet vsq; ad
diē captiuitatē. et hoc ꝑ
q. abscondita est p. e.

Cū venerit vltima ca
ptiuitatis iniqtas ei⁹ ob
duas manifestatur. nāc re
pentinis volo. huouelut
parturiēs cruciabit.

Heresis est iniqtas colligata quā in excelso loco
ri fit et abscondita est. p. eo q. putit venenū cordis. et. cū venerit
vico tribulatiōis volentib⁹ et ciuitationib⁹ pandet: hic est filius impius q.
dei sapias dereliquit. in perditōe filioz. ꝑ occidit. ita dei sustinē nō poterit

De manu mortis. Ecce loquit ꝑ duo quos sua ꝑa liberare dignat.
Mors est qñ separat. alia a corpe. in infernū est locus vbi recludunt. aic vel
ad refrigerū vel ad penā. Quisq; sepat amoꝛ fraternitatis est inferuus.

Nicolaus

a Perditio tua israel. Ex demerito facis tui. b Tantūmodo in me
auxilio tuo. i. pena tua non potest nisi p me subleuari. id. subdit: c Vbi
est rex tuus. q. d. tecū est captiuus. ideo subdit ironice. d Maxime nāc
saluet te: Da mihi regē et principes. hoc petiuit totus populus antequ diui
deretur in duo regna. i. Reg. viij. e Dabo tibi reges in furore meo. Is
enim illam petitionē reuocauerit tamē sibi displicuit. vnde ibidē dicit samu
el: Audi vocem populi. non enim te abiecerūt sed me ne regnē super eos.
f Et auferā in indignatione mea. i. in iusticie mee vindicta. sic enim ab
latus fuit olee rex israel et sedechia rex iuda ꝑpter peccata sua. g Colli
gata est iniqtas ephraim. i. integre reseruata apud me. h Abscondita
peccatis eius. i manifestabit in punitōe aperta. i Dolores parturien
q. sunt vehementes. k Venit et. ꝑ regem assyriorum. et subdit causa:
l Ipse filius nō sapiens. i. a deo patre per idolatriā recedēs. m Hic
enim non stabit. contra regē assyriorū a quo populus eius conteretur.
n De manu. Postq; cum ingratitudine populi describit beneficium
preteritū. hic ostē ponit futurū. et circa quod sciendū q. hebrei et alii christi
ani eos sequētes exponūt hoc de liberatione captiuitatis babylonice. sic sm
q. dicit Hiero. Paulus aplus in tege ꝑbolio humanitus et diuinitus
instructus exponit hanc partē de resurrectione generali futura per christū
que erat ad vitam immortalē etiam. i. ad. Corinth. xv. Cū aūt mortale hoc
induerit immortalitatē tunc fiet sermo qui scriptus est: Absoꝛpta est mors
in victoria sua. et allegat scripturā sm translationē. lxx. que ꝑ eo qd habe
mus hic: Ero mors tua o mors vt habet: Absoꝛpta est mors i victoria sua.
put dicit hic glosa. videō non debemus nec possumus aliter exponere sm
q. dicit Hiero. Hec autē referrētio ad vitā mortalē incepit in christo sm
q. dicit. i. ad Corinth. xv. Christus resurrexit a mortuis primitie dormi
tium: quoniā quia ꝑ hominē mors et ꝑ hominē resurrectio mortuoz:
et sicut in adam omnes moriuntur ita et in christo omnes viuificabunt. In
resurrectōe nō sua liberauit patres sanctos de manu mortis in lymbo de
tentos. ideo dicit: De manu mortis liberabo eos. et. qz in sua resurrectōe

9 16

Cōsolatio. Multa dicuntur ꝑ q. ꝑ timētes. plata in adoratione
rint deū. consolationē hic nō ponit. q. eo q. tota humanitas q. suus i mun
tem. vel tpis. gaudia. vidēs illos sic cōfundi. misericordi. et ad pietatē in
flectitur. dicit nō ponit. odit. et. i. quasi mihi. inuidet. et. ad pietatē in
duxit. nō vltio inuitabilē. mortis. inuitatur.

ria: quōniam ad amaritudines
vocauit deum suum. In gla
dio percant. paruuli eorum alli
dantur: et fetē eius discindātur.
Conuertere israel ad dñm deū

Alleg. Peccant heretici qui iactant se ꝑpter dei seruare: et cum sint
immundissimi se mundos vocant negligos permittit ꝑ quā peccata puniun
tur. Quicquid adit victis repugnat deo: et clemencie factum sibi crudelitas
adeo vt qui perfecti viri esse debent: ipsi alii gladio truncent: quasi parueli
qui cadendi sunt ad penā. de qua dicit: Beatus qui tenebit. et. a. p. f. a. p. hec
re ꝑ eis q. de malo suime ꝓperāt vindictā de peccatoꝛ illoꝛ factum.

De Ira

de potestate mortis liberauit aliquos ꝑticulariter in resurrectione gene
li liberabit omnes generaliter: et huic expositioni plane quedā glosa he
braica. Beneximin. dicit Rab. Iosias filius Ioti: Qui cum angelo mor
tis vsq; ad portas gehenne iuit. meā malias filius dauid. et conuertit
capitul huiusmodi letanias dixerunt. Hic adiuat nos de hac obscuritate
sicut scriptū est in Osee: De manu inferni redimet eos. o Ero mors
tua o mors. hoc dicitur in persona christi qui mortē destruit. inducitur
sua resurrectōe. et in fine mundi destruet. illam. ut. vt. dicit. i. p. Ero
mortis tuus inferne. quia aliquos inde eripuit. i. sanctos. et aliquos in re
liquit. i. damnatos. et ic erit in finali resurrectione. vt habet Matth. xxv.
Ioan. hi in suppliciū eternum. isti autem in vitam eternam. Et quia in
persona nullus scit de qua parte sit futurus ideo subdit. Consolatio. Ne
scit homo vtrū odio vel amore dignus sit. ideo subdit ꝓpheta in persona
humani generis. q. Consolatio. que est sancte in malos. r Ab
scondita est ab oculis meis. i. subditur causa: s Quia qui. id est chri
stus solus. t Inter fratres. id est homines qui omnes sunt fratres ab
uno ꝑe deriuantes. v Diuidet. separabit. ideo ab bello. i. inimi
citia ꝑpetua. x Ascendet. ꝑ q. ipse ascendit ad mortē vitā dei
dit: et adduxit vastat vestri ꝑa. Ingrediēs ad mortē vitā dei
current. y De deserto. ascendet. q. tanti ascēdet sup terrā quantum
ascenderit agre vitauit. z Et siccabit. vene. et. q. cōparat ola vitalia q
ascenderit agre vitauit. s Et siccabit venas et. q. cōparat ola vitalia q
aridescit aque vitalis. a Et ipse diripiet thesauri. et. ola generalitas q. nō
siccabit humida. a Et ipse diripiet thesauri. et. ola generalitas q. nō
consequitur in ꝑsenti vita. C. XIIII.

Erat samaria. Superbi⁹ polita et gemalgato diuino iudicio. in fi
ne vsq; ad ꝑsens. gemulgatio sic interrogādi. gemit. et. dei ni
uisimo ca. ponit. gemulgatio sic interrogādi. gemit. et. dei ni
bosi punitio ipatie. eo q. ipe. ꝑa seruebat principali. i. deū. inde. subdit
Ierat samaria. metropolis in regno decē tribuū. b Ibi ad montē
rudini. colunt dei sui. ꝑ idolos. culti. c In gladio. perdit. i. affligi
dolent. d Parueli eoz. ꝓpter eoꝝ rebellionē. olee ita crudeli. ꝑ hostes
q. eis nec paruulis nec ꝓgnatis ꝑcebit. e Dicentes. ꝓpheta

Converte. Cum plenitudo gentiu intrauerit dicit. Et sic omnis israel saluus fiet. Et hoc est quod dicit apostolus. Donec cecitas ex parte contigit israeli. Et ideo conuertimini ad dominum deum vestrum. Et hoc est quod dicit. Et nunc dicite nobiscum verba. Et ne forte desperent de misericordia dei. subdit. Et reddemus vitulos labiorum nostrorum. Et quia non habemus sacrificia legalia. Et ideo non possumus offerre deo nisi laudes. Et hoc est quod dicit. Et reddemus vitulos labiorum nostrorum. Et quia non habemus sacrificia legalia. Et ideo non possumus offerre deo nisi laudes. Et hoc est quod dicit. Et reddemus vitulos labiorum nostrorum.

Assur non saluabit nos. Assur significat omnes gentes. Et ideo non habemus spem in eis. Et hoc est quod dicit. Assur non saluabit nos. Et hoc est quod dicit. Assur non saluabit nos.

Super equos non ascendemus. Et hoc est quod dicit. Super equos non ascendemus. Et hoc est quod dicit. Super equos non ascendemus.

Nec dicemus vltra dijs nostris opera manuum nostrarum. Et hoc est quod dicit. Nec dicemus vltra dijs nostris opera manuum nostrarum. Et hoc est quod dicit. Nec dicemus vltra dijs nostris opera manuum nostrarum.

Quia in te pupillus misericordiam consequetur. Et hoc est quod dicit. Quia in te pupillus misericordiam consequetur. Et hoc est quod dicit. Quia in te pupillus misericordiam consequetur.

Sanabo contritionem eorum. Et hoc est quod dicit. Sanabo contritionem eorum. Et hoc est quod dicit. Sanabo contritionem eorum.

Diligam eos spontanee. Et hoc est quod dicit. Diligam eos spontanee. Et hoc est quod dicit. Diligam eos spontanee.

Quia auersus est furor meus ab eis. Et hoc est quod dicit. Quia auersus est furor meus ab eis. Et hoc est quod dicit. Quia auersus est furor meus ab eis.

Ero quasi ros. Et hoc est quod dicit. Ero quasi ros. Et hoc est quod dicit. Ero quasi ros.

Germinabit quasi lilium. Et hoc est quod dicit. Germinabit quasi lilium. Et hoc est quod dicit. Germinabit quasi lilium.

Et crumpet radix eius vt libani. Et hoc est quod dicit. Et crumpet radix eius vt libani. Et hoc est quod dicit. Et crumpet radix eius vt libani.

Ibunt rami eius. Et hoc est quod dicit. Ibunt rami eius. Et hoc est quod dicit. Ibunt rami eius.

Et erit quasi oliua gloria eius. Et hoc est quod dicit. Et erit quasi oliua gloria eius. Et hoc est quod dicit. Et erit quasi oliua gloria eius.

Et odor eius vt libani. Et hoc est quod dicit. Et odor eius vt libani. Et hoc est quod dicit. Et odor eius vt libani.

Sedebunt conuertentes sub umbra eius. Et hoc est quod dicit. Sedebunt conuertentes sub umbra eius. Et hoc est quod dicit. Sedebunt conuertentes sub umbra eius.

Et viuificabunt triticum. Et hoc est quod dicit. Et viuificabunt triticum. Et hoc est quod dicit. Et viuificabunt triticum.

Et germinabunt quasi vinea. Et hoc est quod dicit. Et germinabunt quasi vinea. Et hoc est quod dicit. Et germinabunt quasi vinea.

Memoriale eius. Et hoc est quod dicit. Memoriale eius. Et hoc est quod dicit. Memoriale eius.

Vinum libani. Et hoc est quod dicit. Vinum libani. Et hoc est quod dicit. Vinum libani.

Ephraim quid mihi vltra ydola. Et hoc est quod dicit. Ephraim quid mihi vltra ydola. Et hoc est quod dicit. Ephraim quid mihi vltra ydola.

Ego exaudiam eum. Et hoc est quod dicit. Ego exaudiam eum. Et hoc est quod dicit. Ego exaudiam eum.

Ego quasi abietis virentis. Et hoc est quod dicit. Ego quasi abietis virentis. Et hoc est quod dicit. Ego quasi abietis virentis.

Et de me fructus tuus inuentus est. Et hoc est quod dicit. Et de me fructus tuus inuentus est. Et hoc est quod dicit. Et de me fructus tuus inuentus est.

Quis sapiens et intelliget ista. Et hoc est quod dicit. Quis sapiens et intelliget ista. Et hoc est quod dicit. Quis sapiens et intelliget ista.

Quia recti sunt vie domini. Et hoc est quod dicit. Quia recti sunt vie domini. Et hoc est quod dicit. Quia recti sunt vie domini.

Et iusti ambulabunt in eis. Et hoc est quod dicit. Et iusti ambulabunt in eis. Et hoc est quod dicit. Et iusti ambulabunt in eis.

Prauaricatores vero corruent in eis. Et hoc est quod dicit. Prauaricatores vero corruent in eis. Et hoc est quod dicit. Prauaricatores vero corruent in eis.

Finit osee propheta.

Incipit prologus sci Hieronymi in Ioel prophetam.

Sanctus Ioel apostolus post osee ponitur. Et sicut ibi sub nomine ephraim ad .x. tribus confertur vaticinium. quae vel samaria vel israel saepe memorantur: sic in hunc propheta tam omne quod dicitur ad tribus iudas: et ad hierusalem pertinere credendum est: et nullas omnino israelis. i. .x. tribus in hoc fieri mentionem. Tempora quoque quae prophetauit eadem debemus accipere quae in osee legimus. i. diebus ozie ioathan achaz et ezechie. ergo in diebus iosie regis israel. Porro factum esse sermonem domini. ad mentem eius refertur. cui fit. non ad conditionem eius cui fieri dicitur. vt alibi legimus: Dominus mihi factus est in saluatorem. Auditus autem in scripturis sanctis non est ille qui in aure sonat: sed quem corde percipitur. iuxta illud quod dominus ait: Qui habet aures audiendi audiat. Qui ait dicit hebraice hyezimi: graece enacoysiasti. latine sonat auribus percipite. Non enim aure sed corde percipit. Qui senes fuit: et celestes audiunt spiritualiter. qui autem habitat in terra appellatur terreni auribus populi. Ubicunque autem hec duo sibi iuncta ponuntur: non ad simplicis tm sensum sermo. sed ad recondita quoque dictorum intelligentiam pertinet. In quibus quoque loquitur ad vrores suas ada et sella. Audite voca mea vrores lamech: et auribus percipite sermones meos. Quia occidi virum in vulnus meum: et iuuenem in liuorem meo. Et esaias: et audite celi: et auribus percipe terra.

Ephraim. id est omnis penitens qui mens cepit esse per penitentiam quomodo canonice dicta.

Ego vt abietem. Septuaginta. Ego sicut iuniperus pinnata. et ne forte. i. ne iuniperus iuuata. hz. Salomon tamen ligni fecundioris diuitias per quem ad patrem ascendimus hanc habet naturam vt semper floreat et nouos fructus faciat: nunquam virum deponat. hoc in nullo arborum reperies. Ego vt abietem. Septuaginta. Ego sicut iuniperus pinnata. et ne forte. i. ne iuniperus iuuata. hz. Salomon tamen ligni fecundioris diuitias per quem ad patrem ascendimus hanc habet naturam vt semper floreat et nouos fructus faciat: nunquam virum deponat. hoc in nullo arborum reperies.

Nicolaus

cum tribubus reuertit ad eccl̃e. ego assyriorum conuertar ad predicationē apostolorum. alteri ego christi discipulorum: omni idolatria et superstitiōe deiecta. eccl̃ie enim tabi qui relicto deo babylonē nō egitur postea idolatrie. nō sit aliqui pauci macchabeorum tempore. illi tamen de decē tribubus qui non redierunt de captiuitate per assyrios. facta idola colucrūt. salire. multi vpote inter idola trāsmigrantes.

a Ego exaudiam. ostendam eum. b Et ego rigam eum. in via salutis. c Ego vt abietē virentem. tuā. ego faciam eum. d Et me fructus tuus, sicut ortum est ex. peccatōe: tantūmodo in me auxilium tuum. hic mutatur modus loquēdi de tertia persona ad secundam. e Quis sapiēs. Hic propheta admirat paucitatem credentium. licz enim primi crediderint christo facti tamē discipuli eius pauci cōparatione reliquorum iudeorum. in infidelitate: quod propheta admirat cum videret in spiritu christi toe et ea miracula facturum quorum merito sint ab omnibus erat credēdi. Ideo subditur: Quis sapiens. sapientia desursum descendente que est qualibetis. de nis obtentione: Jac. iij. f Et intelliget ista. a. d. pauci comparatione intelligent vltra prophetarū. g Et iusti hec que dicta sunt. h Quia recte vie domini. i. precepta decalogi et euāgelij et cōmissa. i Et iusti ambulabunt in eis. Iustificati per fidem christi procedent in eis de virtute in virtutē. k Prauaricatores vo cantent in eis. qui casuri sunt et dimoti vtinā misericordie tamen intrat ecclinē sue iustitie sm quē punitio peccatorum ad gloriam dei cedet et electorum qui eis eo regnabunt in secula seculorum. Amen.

Incipit expositio primi prologi in Johelē ppham per frēm Dotonē.

Sanctus Iohel .x. Hic prologus quatuor hs partes. In quarum prima eodo titulo prophete ad alios ostenditur: cum dicitur: Sanctus Iohel .x. In secunda demonstratur ad quos prophetia eius dirigat: ibi: Et sicut ibi sub nomine ephraim .x. Tertio tempus prophetationis eius subiungitur: ibi: Tempora quoq. Quarto expositiones quorūdam verborum in prophetia contentoꝝ exprimūtur ibi: Porro factum ut sermonem domini. vel duo facit. primo enim exponit etenta in titulo ibi: Porro factum esse .x. Secūdo exponit cōtenta in quodlibet: Audite hec .x. Hic vt sic litere inflammas. Odo titius prophete apud hebreos et apud latinos habebatur. Odo titius prophete apud hebreos et apud latinos habebatur. A. in principio primi prologi super Osee. = Et sicut ibi. i. Osee primo. vide notulam ver sus finm expositionis secūdi prologi super Osee de regulis. i. sub quibus significationibus nominum ad quas tritus per prophetas sermo domini dirigatur. n Sic et in hunc prophetam .x. et nullam omnino israelitā. i. decem tribuum in hoc fieri mentionē. vide in sequenti prologo dictum: Johel filius fatuel: describit terram iuuenū tribuum. vbi aliqui dicunt. gij. non duarum. et exponit quod. ā. positum est

ultra idola? Ego exaudiā et dirigam eum. Ego sicut iuniperus pinnata. et ne forte. i. ne iuniperus iuuata. hz. Salomon tamen ligni fecundioris diuitias per quem ad patrem ascendimus hanc habet naturam vt semper floreat et nouos fructus faciat: nunquam virum deponat. hoc in nullo arborum reperies. Ego vt abietē virentem. tuā. ego faciam eum. Et me fructus tuus inuentus est. Quis sapiēs. et intelliget ista. Quia recti sunt vie domini. et iusti ambulabunt in eis. Et iusti ambulabunt in eis. Et prauaricatores vero corruent in eis.

Finit osee propheta.

Incipit prologus sci Hieronymi in Ioel prophetam.

Sanctus Iohel .x. Hic prologus quatuor hs partes. In quarum prima eodo titulo prophete ad alios ostenditur: cum dicitur: Sanctus Iohel .x. In secunda demonstratur ad quos prophetia eius dirigat: ibi: Et sicut ibi sub nomine ephraim .x. Tertio tempus prophetationis eius subiungitur: ibi: Tempora quoq. Quarto expositiones quorūdam verborum in prophetia contentoꝝ exprimūtur ibi: Porro factum esse sermonem domini. vel duo facit. primo enim exponit etenta in titulo ibi: Porro factum esse .x. Secūdo exponit cōtenta in quodlibet: Audite hec .x. Hic vt sic litere inflammas. Odo titius prophete apud hebreos et apud latinos habebatur. Odo titius prophete apud hebreos et apud latinos habebatur. A. in principio primi prologi super Osee. = Et sicut ibi. i. Osee primo. vide notulam ver sus finm expositionis secūdi prologi super Osee de regulis. i. sub quibus significationibus nominum ad quas tritus per prophetas sermo domini dirigatur. n Sic et in hunc prophetam .x. et nullam omnino israelitā. i. decem tribuum in hoc fieri mentionē. vide in sequenti prologo dictum: Johel filius fatuel: describit terram iuuenū tribuum. vbi aliqui dicunt. gij. non duarum. et exponit quod. ā. positum est

Ego exaudiam eum. Et hoc est quod dicit. Ego exaudiam eum. Et hoc est quod dicit. Ego exaudiam eum.

Ego quasi abietis virentis. Et hoc est quod dicit. Ego quasi abietis virentis. Et hoc est quod dicit. Ego quasi abietis virentis.

Et de me fructus tuus inuentus est. Et hoc est quod dicit. Et de me fructus tuus inuentus est. Et hoc est quod dicit. Et de me fructus tuus inuentus est.

Quis sapiens et intelliget ista. Et hoc est quod dicit. Quis sapiens et intelliget ista. Et hoc est quod dicit. Quis sapiens et intelliget ista.

Quia recti sunt vie domini. Et hoc est quod dicit. Quia recti sunt vie domini. Et hoc est quod dicit. Quia recti sunt vie domini.

Et iusti ambulabunt in eis. Et hoc est quod dicit. Et iusti ambulabunt in eis. Et hoc est quod dicit. Et iusti ambulabunt in eis.

Prauaricatores vero corruent in eis. Et hoc est quod dicit. Prauaricatores vero corruent in eis. Et hoc est quod dicit. Prauaricatores vero corruent in eis.

Finit osee propheta.

Incipit prologus sci Hieronymi in Ioel prophetam.

Sanctus Iohel .x. Hic prologus quatuor hs partes. In quarum prima eodo titulo prophete ad alios ostenditur: cum dicitur: Sanctus Iohel .x. In secunda demonstratur ad quos prophetia eius dirigat: ibi: Et sicut ibi sub nomine ephraim .x. Tertio tempus prophetationis eius subiungitur: ibi: Tempora quoq. Quarto expositiones quorūdam verborum in prophetia contentoꝝ exprimūtur ibi: Porro factum esse sermonem domini. vel duo facit. primo enim exponit etenta in titulo ibi: Porro factum esse .x. Secūdo exponit cōtenta in quodlibet: Audite hec .x. Hic vt sic litere inflammas. Odo titius prophete apud hebreos et apud latinos habebatur. Odo titius prophete apud hebreos et apud latinos habebatur. A. in principio primi prologi super Osee. = Et sicut ibi. i. Osee primo. vide notulam ver sus finm expositionis secūdi prologi super Osee de regulis. i. sub quibus significationibus nominum ad quas tritus per prophetas sermo domini dirigatur. n Sic et in hunc prophetam .x. et nullam omnino israelitā. i. decem tribuum in hoc fieri mentionē. vide in sequenti prologo dictum: Johel filius fatuel: describit terram iuuenū tribuum. vbi aliqui dicunt. gij. non duarum. et exponit quod. ā. positum est

Finit qualibuscq; exposito tituy prologi.

Incipit

Ouertent. Cum plenitudo gentis calamitate q̄ merit⁹ p illo
uerit timorē: ille misericordie ad illum uel nihil vt peniteat t exeat ecclesi.
misceat. q̄ conuertit ad eum p̄ plangat ad penitentiā facilis fructus dignos
penitētie p̄ remittat a malor operibus.

Dolite. Postq̄ hortatus est ad penitentiā nunc quō ad deū fundat
confessionē.

Omne. Rubet Iudea
quōd ydola colat. Ephraim
uero pudore cōfundit
q̄ in assur confidat.

Accipite. Vbi sit Iudea
q̄ dicit. Non habemus
regē nisi dominū. Quia
q̄ pacē habuit ad dominum: t di
cit ei. Omnem auferi iniquita-
tē. t accipe bonū: t reddemus
tibi fructū labioꝝ nr̄oꝝ. Assur
non saluabit nos. sup equos
fugiemus: nec ultra dicemus
opera manuū nr̄arū. vos estis
dij nr̄i. quia ad te misericors
inuenit pupillū.

Sanabo. Postq̄ conuersus est ad deū
ostendit quō sanauerit eum.

Ero quasi. Ecclesiā
ex gentibus congregatā
significat.

Germinabit. Ecclesia
ex gentibus congregata.

Ibunt. Ecclesia ex gentibus congregata.

Quasi. Ecclesia ex gentibus congregata.

Reuertentur. Ecclesia ex gentibus congregata.

Vinum. Ecclesia ex gentibus congregata.

Quis. Ecclesia ex gentibus congregata.

Ego. Ecclesia ex gentibus congregata.

Ego. Ecclesia ex gentibus congregata.

Ego

Erbū dñi. Hebraice. Phanuel. ꝓphetia pt̄ iobelis C. I. ꝓphete a. xx. milesim⁹ nathanel vocabat. Hic ex parochia in galilea a. xx. milliarijs nathanel vocabat. Hic ex parochia in galilea a. xx. milliarijs bethsaida vel aginee dr̄. Hic in monte. ꝛc ꝓphetia ejus ē ad nathanel vel aginee dr̄. Hic in monte. ꝛc ꝓphetia ejus ē ad

ad vna. x.c. ē ex vbis ꝓ
fuerūt ēt. ē q̄ audiuit
a dño. ago ex hoc ꝛ ego
a. i. dñi. ꝓphetauit ois
. d. dei in cap̄ pmo ē ago

Jhem prologus.

Iobel de tribu ruben natus i agro bethoron vbi etiā in pace mortuus ⁊ sepultus.

Ex epistola sancti Hieronymi ad paulinum.

Obēl filius samuel de scribit terras. x. tribuum: ⁊ruca:bruco:locusta:rubigine nasta te consumptā:⁊ post cuersionem populus populi effiliis spiritūsancti super seruos dei ⁊ ancillas id est super centū viginti credentiū beliuz:⁊ fuerūt viri in cenaculo sion centū viginti. Qui ab vno vsq; ad quadraginta pentati ⁊ p ieremēa surgentes quadeci gradiū numez effiuāt. q̄ i psalterio mystice continentur.

Jtē alius prologus in eundē

Hoc ꝓpheta iacit co nec reges nec tpa sc̄ notata q; ipse ex tpi b⁹ ac regib⁹ qb⁹ olim ꝓphetauerat:⁊ ipe ꝓphetauit.

Jtem prologus.

Iobel de tribu ruben natus i agro bethoron vbi etiā in pace mortuus ⁊ sepultus.

Ex epistola sancti Hieronymi ad paulinum.

Obēl filius samuel de scribit terras. x. tribuum: ⁊ruca:bruco:locusta:rubigine nasta te consumptā:⁊ post cuersionem populus populi effiliis spiritūsancti super seruos dei ⁊ ancillas id est super centū viginti credentiū beliuz:⁊ fuerūt viri in cenaculo sion centū viginti. Qui ab vno vsq; ad quadraginta pentati ⁊ p ieremēa surgentes quadeci gradiū numez effiuāt. q; i psalterio mystice continentur.

Ex tribus igr generibus rethoꝛ hoc sumūt principia:⁊ trēs sūt argumentoꝝ ptes ex quibus in ape solēt eis oratoꝛ. Aut enī docabiles aut benuolos aut attētos auditores debet efficē. Diceꝛgō ꝓpria recte a magnitudie cladis finem principiuz eoꝝ qui auditurī erāt volens ad penitentiā prouocare. reddit attētos admirans futuroꝝ malū vt cōsideratēs venture cladis aspitatē occurrerent penitētiā. Jobel interpitatur incipiēs:aut domini deus sensus. Fatuel vo aut latitudo aut hostiū ei. Tropologice. hoc est q̄ qui ostium dei scientiam dei habuerit apertam:recte incipit ꝓphetare.

Jncipit iobel ꝓpheta. C. I.

ꝛ paria.
Erbum domini
ꝛ non quantum ad le
quod factum est
ꝛ incipiēs vel ē deus
ad iobel filiū fa
Flamando vel apto deus
tuel. Audite hec

Explicit qualiscūq; ꝓpositio tituli prologi.

C. Incipit postilla fratris Nicolai de lyra super Johel. C. I.

Erbum dñi. Hic ꝓpheta

Tobelis ꝓphete duo sunt similia. Primū est quibus ꝓphetauit. vnde dicit hic Hieron⁹. in primo ꝓlogo super hunc ꝓphetā ⁊ ꝓpheravit ad tribum iuda ⁊ hierusalem. ⁊ nullam omnino fecit de deꝛ tribubus mentionem. Sed ipse in epistola ad Paulinū de studio sacre scripture seu de omnibus vtilitate scripture libris dicit contrariumsic dicens: Jobel filius samuel describit terras tribuum crucastruncos locusta:rubigine vastante ebsumptam. propter quod de ciuo dicto salua sua reuerētia parum videt tendi in proposito. Rab. Sa. vo dicit q; ꝓphetauit nō solū contra duas tribus sed etiā ꝓtra alias decē dicens: q; hec sterilitas terre ⁊ dicta cōfusio fuit in diebus eoꝝ filij achab. de quo habet. iiii. Regū. c. q; in hac fames fuit in iudea generaliter per. vii. annos: sicut denunciauit helias mulieri cuius filium suscitauerat. iiii. Regū. viii. Propter quod illa mulier cum filio suo iuit ad peregrinandū extra terram. ꝓb. tribus. Cui terrā ꝓhibitionis: vt ibidem habet. Erat etiam ipsa de decem tribus: propter quod in suo reditu accessit ad regem israel petens agros suos sibi restitui qui in eius absentia tanto tempore fuerāt ab alijs occupati vt ibidem dicitur: Et sic patet q; illa fames non solū fuit in terra duarum tribuū sed etiam decem propter quod aliqui expositores catholici loquunt hic simpliciter quā etiam intēdo prosequi. Secundū est quo tpore ꝓphetauit de quo dicit Hieron⁹. in secūdo prologo q; ꝓphetauit tēpe ozie. ioathan: achaz ⁊ ezechie Regū iuda. ⁊ sm hoc dicit ꝓphetauit post ysaiam et micheam. quia ozias incepit regnare per plures annos post mortē ieroam regis israel: vt patz. ⁊. iiii. Regū. ⁊ sm hoc dicit iobel non ꝓphetauit de vastatione terre causata ab eruca bruco ⁊c. sed solum de vastatione per illam figurata que facta fuit postea per quatuor regna vt plenius. f. eodem cap. apparebit. Rab. Sa. vo dicit q; ꝓpheta uit tempore ioeam regis israel: ita q; sicut bellicus pomiscuit famem futuram: ita ille expressit modum veniendi. f. per consolationem eruce bruci ⁊c. Et quia hic modus dicendi mihi videtur probabilior: intendo eū recitare sine preiudicio alterius. Dico igitur ꝓmittendo ad literam accedamus que in duas partes diuiditur. scilz in ꝓoemium ⁊ tractatum qui incipit ibi: Reliquum. In ꝓologo vo ꝓpheta primo notificatur ei nomen cum dicitur: Verbum domini quod factum est ad iobel. ⁊ ei generacionem cum dicitur: v Filium fatuel. ⁊ fuit ille ꝓpheta sicut ⁊ filius eius regulam heberei quam posui in ꝓncipio olee. secundo auditorium attentio excitatur cum dicitur: ꝛ Audite hec senes. primo eos allegando ex q; sunt malicie reuerentie ⁊ intelligentie. ⁊ alios cōsequēter cum dicitur:

Et aures

Deuco. Manuri in vbo qui. Hebraice. ethgrim ipsi ait aute inebriate mysticus que vinarius sum ⁊ vos habitatores terre q; ipem in terrenis positi nō potestis audire ipsa ista fabit aurib⁹ corpis pcipite. linus ait tessum. Facit aūt ꝓpheta exhibitionem quo ex magnitudie mendoꝝ: facit au dientē attēti ad recipiendum veram hystoriā. nec in pūi etate talia dicit pegale. Deinde quadruz fegi narratio. Reliquum eruce.

Reliquum eruce. Eruca vendit qui in diebus marie mutauit tonsam vocat se⁹ locuste antiq; habeat alas. vnde dicit incipit parū volare dicit arbitratus. dicit. Eo ple nius volat vbi locusta. et ē truncus multo grauior q; locusta vel arbitratus q; locusta inuento locusta comedit fructū. Rubigo dicit q; tinea comedit fructū. Bruchus dicit q; ꝓprie comedit fructū. Et sic patet q; illa fames non solū fuit in terra duarum tribuū sed etiam decem propter quod aliqui expositores catholici loquunt hic simpliciter quā etiam intēdo prosequi. Secundū est quo tpore ꝓphetauit de quo dicit Hieron⁹. in secūdo prologo q; ꝓphetauit tēpe ozie. ioathan: achaz ⁊ ezechie Regū iuda. ⁊ sm hoc dicit ꝓphetauit post ysaiam et micheam. quia ozias incepit regnare per plures annos post mortē ieroam regis israel: vt patz. ⁊. iiii. Regū. ⁊ sm hoc dicit iobel non ꝓphetauit de vastatione terre causata ab eruca bruco ⁊c. sed solum de vastatione per illam figurata que facta fuit postea per quatuor regna vt plenius. f. eodem cap. apparebit. Rab. Sa. vo dicit q; ꝓpheta uit tempore ioeam regis israel: ita q; sicut bellicus pomiscuit famem futuram: ita ille expressit modum veniendi. f. per consolationem eruce bruci ⁊c. Et quia hic modus dicendi mihi videtur probabilior: intendo eū recitare sine preiudicio alterius. Dico igitur ꝓmittendo ad literam accedamus que in duas partes diuiditur. scilz in ꝓoemium ⁊ tractatum qui incipit ibi: Reliquum. In ꝓologo vo ꝓpheta primo notificatur ei nomen cum dicitur: Verbum domini quod factum est ad iobel. ⁊ ei generacionem cum dicitur: v Filium fatuel. ⁊ fuit ille ꝓpheta sicut ⁊ filius eius regulam heberei quam posui in ꝓncipio olee. secundo auditorium attentio excitatur cum dicitur: ꝛ Audite hec senes. primo eos allegando ex q; sunt malicie reuerentie ⁊ intelligentie. ⁊ alios cōsequēter cum dicitur:

senes ⁊ auribus percipite omnes habitatores terre: si factum est istud in diebus vestris aut in diebus patrum vestrorum? Super hoc filijs vestris narrate. ⁊ filij vestri filijs suis: ⁊ filij eorum ge

† Hoc potest intelligi q; ista mortalitas et fames.

nerationi altere. Reliquum eru

† Hoc magister Salomon q; minus bene dicit et falso.

ce comedit locusta: ⁊ reliquū lo

† Hoc vitia q; ipse malū adueniens

custe comedit bruc⁹: ⁊ reliquum

† f. hoc vbi ex figura homo intoxicatus quasi ebrius

† f. quia non vinum sed mustum

† f. qui bibitis vinū in quo dimittitur mustum

† f. qui locutus est in ore prophete vt supra

† f. quia locutus est in ore prophete vt supra

bruci cōedit rubigo. ⁊ Expergi

ssimum dom̄o: ⁊ flete: ⁊ vlulate

oēs qui bibitis vinū in ymi di

ne quoniā perijt ab ore vestro.

Quia ecce ascendit super terrā

mea fortis ⁊ innumerabil. Dē

Et vide si in originali textu vel nō sibi ipsi vina sint.

Exegesis. Per eruca notat inuidia. per locusta luxuria. per bruchus vana gloria. Per rubiginē iram. Merito ergo vocat eos ebriosos. quia inde originat in superbia. De ebrietate vinum vere ebriosos. Et ebrietate ⁊ crapula ⁊ cubilibus ⁊ impudicitijs ⁊ contentionibus ⁊ zelo. Et

In adustio. ⁊ q; ebrietas absit sunt p penurias cogant redire ad vinum.

Senes vocant intelligere de spiritualis ebrietate que homines vocat ad mundi habitationes sunt auribus percipere de vino de quo est ebrietas quod in ebrietate lopinor est malicie ⁊ plenū sit. eodem modo. vt dictum etiam in ea sum verbatim: ⁊ gaudeat ic ebrietatis materiam non habere. quia cum per absentiam eorum fiunt ut ⁊ verbatim.

Quod cui. Obēl per qd patet vt supra. ⁊ exhortat a. f. quod locusta rū. ⁊ pmittit tales tpe huius ꝓphetie locustas hystoriales alia vastasse.

Per locustam metaphorā vellunt hostes admirari. f. assirios ⁊ chaldeos ⁊ medos qui parsam. ⁊ tandē romanos. Et mihi q; ille locustas rubiginem aut ad literam hostes. vt ipsius locustas hostes dicunt eruca locustas ignorie hostes cogitatoꝝ. et hostes cogitatoꝝ. redeat ad locustas.

Alic. Adendit gens fortem mihi hostes. ⁊ innumerabiles sup terrā mea. f. humanā animā. quia omnis anima hoīs terra dei est. Dicit fore animā patria. tra animā filij mea hostes ejus dentes sunt vt dentes leonis. quia aduersarius noster diabolus circuit q. a. p. Leonis ignis ambitus vel quasi sum dogma. f. hoc genus alendarū sup nos. flaxius in scripti pauit vinea. f. eos de quo debet exire vinū quod letificat et fidos mortuos deo cerificat. ne hanc amos dulcissimum ꝓdiscant. ne sanctus vir sub fide nostra vel vinea exquisicat. ad aduersarios impetus timeat nec sortem hoc genti mīi seruitutem ⁊ quicquid vitale fuerit interficiat. et omni virtute cum sumpto. albi. ⁊ mortui romani aut ramulos ⁊ cōputatur in nobis illud. Bi in virtute ligno hoc faduntur in ardo quid fiat?

De lyra

bola. nec valet argumentū in contr. quia 96. Regū. hostiles ꝓuincialis hanc sterilitatē: licz nō expresse cautum quā expresse iobel. ꝓphetauit ossa regis ybroboā fracta fuit terremotus magnus in hierusalem mōtem non fuit. iiii. Regū. ⁊ Zacharie. xiiii. Similiter secundū dicit. q; tantū expressa mētio de gentibus terrā tangentibus q; nullo modo videt p hoc ꝓpheta significare. parabolice cauebant terre per eruca ⁊ bruco. ⁊c. ut licz hoc ꝓ parabolice nolimus aliā dēsignent sicut vic dictum dicit locusta ꝓ parthis ⁊ hostibus. et nō sic inuenitur vsitatū in scripturis. f. nomine⁹ holum vel gentis designari. ꝓpterea nō falso mihi videt michi q; dicit hic. Reliquū eruce. ⁊c. dicit. parabola tangit ꝓ tractatur Dicit. xxvi. dicit. q; portant cadauera leprose in celo sue et sic facit in rei veritatē ⁊ rem gestā per hoc dēsignatur. incohatio pū in captiuitate duceduxit aut fuit postea implerē vpon Jolachin. dicit. ꝓ posito rem rem gestā fuerit quatuor destructiones terre alienis per eruca ⁊ bruchi ⁊c. ⁊ p hoc significabant vastandos malicos futuro. ꝓ quatuor gna fidera. Jgitur sm hanc litteram relicti huius ca. dicit. in quo ꝓ tra tio. ⁊c. sono ꝓphetia pudicit vastationē. locutis indicit ad landrones tibi: Pulsa. Prima in duas. q; primo ponit figura. secūdo ꝓmissionē ibi: Vbi cui. Figura cui fuit quadruplex correlo terrenalem vel dicit. ibi: Vbi cui. Figura cui fuit quadruplex correlo terrenalem vel dicit. est. que fuit res in se ⁊ figura fuerit. ⁊ figura ad hoc dicit: Reliquū eruce. ⁊c. Et ait eruca ꝓcie vermis nascis in oleribus. ā Cemolit locusta ⁊ Et ait eruca ꝓcie vermis nascis in oleribus. ā Cemolit locusta ⁊ reliquit ⁊c. Defecit ait locusta ⁊ paucos dicit perfecit ⁊ impleuit in ea dem ꝓcie. Fames cui locuste animā habeat alas vocat. ⁊ccc. sed ait eā alacre tibi dicit locusta. c Et rubigo tenet comedit rubigo. Et ait rubigo vitii ligium quidā vento vanis pcie nō factum q; nō ⁊ ista clunt et vanū. f Expergiscimini ebrij. ⁊. admittit ⁊ cōmittere lamentos vobis mundi. ⁊ Flete. quia pdicit vobis vinū. in quo dilatatur vinearum cōsolē. b Bene enim. Bic dicit quia pos banditur vinearum cōsolē. b Bene enim. Bic dicit quia pos nitur ea figurata. f. victuria inde per quatuor regna ꝓpheticum ⁊ cinat: Bene enim alendes. ⁊. alendes. et loquitur de futuro per modum pocheste ꝓpter certitudinem ꝓphetie. ⁊ Sup terrā mea. ⁊ Sup terrā mea. ⁊ qui pdicit dicitur tota dñi. co q; ibi vigebat cultus dei. ⁊ Sup

et vbi

Vlulate quasi virgo accincta cilicio sponsum amissum ploratu
& planctu nimio accingi & lacrymis & planctu hortatur dicens
Ululate vos filii ploranti de amissione sponsi compositine quæ amissum
eum ploratis & lamentamini in cilicio colaudo. Sunt hæc plena virgo in patriarchio & prophetis
virginum more, & cognitione & cultu veri dei. Sed post tanta adulteria
facta est. sicut etiam hæc
mors mystice in alios filios
ejus venit vocationem. i.
de gentili populo congregandum. Porrò hoc de quibusdam dicit. a fonte christi
& ecclesiæ deo: habet
hominem virginal? nesci.
Sit de ludæis? paganis
vel hæreticis aliunde ad
hanc fidei recurrentibus: habent quidem spiritum sed
non virginalem.

Periit sacrificii. Quamvis ad hystoriā vastatæ agri & vineæ per
gentes quæ in Christ animositate flammarum. cedit
sacrificii quod de sobrietate & carne: & libatio quæ de liquoribus
vt vino & oleo offerebantur ab
Judæis lucerit sacerdotes.
qui non offerebant ea. de
quor? doctrina vitiabat.

Plerony. Possunt
videri hæc ola prophetæ in
populo ludeor? & peccato pavidia christi. est hic
ruina? fame & gladio vastata est a romanis et ol
gandis & ola legalia de
scerūt. Quotidie etiam
dum occisa christi doctri
na subtrahitur a spōso peccando fuerit sepata. periit
sacrificiū spōsi peribus
lati & vinū quod lætificat
cor hoīs: & abundātes in
quitate dolent doctores
ecclie virtutes deflere et
vitia lacrymare. q: deficit
timicū fidei & vinū spūs
lis intelligētiæ oleū misericordiæ & bonitatis simplicitatis vel obscuritate dicitur
tenebre. Quæ vastātur p
quatuor felicia. dividen
tiamq; gloriā: ventris fornicationem & ebrietatis. Un
de plāgit vniuersalis ecclesia vt consolationem a deo accipiat.

Omnia vel infructuosa fuerūt: vel si fructuosa vastante locusta sunt
consumpta & ideo hæc omnia vt gaudiū auferretur a filiis hominum.

Ululauerūt. Quia dum pr? manibus tenerent fruges messionis et
vindemie venerunt inimici gentes & tulerunt omnia vnde deberent vivere

Nicolaus

& innumerabilis. talis enim fuit gens assyriorum: chaldeorum: græcorum.
& romanor?: vt patet ex gestis eor?. b Dētes eius &c. in hoc designat
crudelitatē eor?. c Posuit vineā meam in desertū. ubi est exercitus in
radice vineæ crederit & arbores fructiferas & eas p parte dolauerūt ad
faciendū machinamēta & alia exercitiis necessaria. vel aliter pōt dici q?
hic accipit vineā ostā pro pplo israel: sm illud Esa. v. Vinea enī dñi exercituū domus israel. Et quia domūs illi exercitus holtauerūt vastio & affligētibus in planis. d Plange. Hic ostēdit prophēta inducit populū ad lamentationē & hoc pro vastatione prima. secūdo p secūdā. in principio capitis tertii. Prima in duas. q: primo inducit ad flendū populū gnāliter. secundo sacerdotes spāliter: ibi Accingite vos. Circa primū dicit: Plange quasi virgo &c. Virgo enī de sponsata si moriat' eius sponsus antequ? frualē cū ea amplexibus hymēn magni luctus. ideo ponit hic p exēplo ad designandū magnitudinē luctus immēsi. nō subdit: c Periit sacrificiū. de illis b? et terrenalitēr? artificiis erit de frenalitēr? artificio pp? hoc dicerē fieri oblatio mīs & hic vocat sacrificiū large loquēdo. f Et libatio. de ligdis vt vino & oleo. g De domo dñi. q: pp? corruptionē frenalitēr nō habebāt vsū talia poterāt fieri. h Lugerūt sacerdotes. pp? defectū diuini cultus & eis fuit vict? q erat de decimis & oblatiōib?. i Depopulata ē regio. tam ēi habitatoribus. k Lugit humus. privata fructibus: sicut ēcōtra-

ria pstuosa

† f. herbarum & fabarum

aruerunt. quia ?cōfusus est qau'
† ludeis † ergo † labrudis loco pernitie
dium ?a filijs hominū. ?Accingi
† non sto lot pro certo
tē vos & plāgite sacerdotes vlu
† vis ecclesi? ppriam vt cultū p cōpā
late mīstri altaris. ?ingredimini
† intrinsecū? offerendis vestibus sacerdotalibus ad
ibi dei nolēs mingere & hoc ideo pōpto ofi intrare
cubate in sacco mīstri dei mei.
† alij pentitentia pertinēs
quōniā interijt de domo dei ue
† qz alter nō fallat accipere libros pl? nisi ea
nisi aliqs bonus operibus exercitat & nisi abstinerat
ab omnibus illicitis.

Prohibitio mouent sacer
dotes ad plāctū: vt sicut
ipsis peccantibus pecca
uit populus: ita pœnitet
ipsius pœnitentibus.

Congregate senes.
Rectus ordo: primū sa
pientes. postea terrenā
adhærentes: vnde. s. au
dite hec senes & auribus
percipite. o. h. t.

Mon multo post. c. 1.
et duarum tribuū venit
captiuitas. per assyrios.
et p chaldeos. Hic ido
neū dicit' ventura ne cum
venerit puterer casu acci
disse. vl sentia hostium:
sed irae dominātis dei:
vel certe vt populo agē
te pœnitentiā non veniat
quæ ventura erat. Possūt hæc omnia referri ad
diem iudicij de qua rem
butione omnes prophe
te scribūt. Unde ē sensus:
Ecce dies domini inf
nabilis vēit in quo eter
na damnatio.

Nunquid non.
Alimenta? frumentum:
spāliter accidi. litter: quia
peccātes panum? p qua
litate peccatorū famem
sermonis dei. & ira conse
quenter pertt leticia: vt
qui debuissent ab apostolo audire. gaudete in do
mino semper: nunc audiant a domino. beati qui lugent.

Frustra sunt horrea et apothecæ. vbi triticum deficit & vinum.

Hæc ola possunt intelligi sub metaphora cruce: locustæ: bruci: et rubigi
nis q. s. sublatis frugibus & vastatis. fames & pestilētia cōcta potauerit.

Quid igemuit. Vel gemebāt pecora ejectatis ole? pp? pēā bolum.

De Ira

rio dicit videre metaphorice qñ plena est fructib?. l Qñ deuastati est
tritici &c. p quatuor plagas supradictas. m Lōfusi sunt agricole. viti
grati spe sui laboris. n Ululauerūt vinitores. sicut cōtrario solent cū
tare in abūdantia vindemie. & ex hoc ps ita sequēs. o Ululate vos.
Hic cōsequenter inducit sacerdotes specialiter ad lamentū dicēs: Accingite vos. f. cilicijs in signū humiliationis coram deo. & subditur causa:
p Quoniam interijt de domo dei. h. e exponatur. vt. s. q Sanctifica
te ieiunij. &. pōnite vos ad vouēdū abstinentiā. r Vocate cœtum &c.
vt ex præcibus multor? impetret' diuina clementia. Ideo subditur: s Et
clamate ad dñm a a a. In hebreo est vna vocis & sonat sic. aha. & est in
terjectio dolentis. t Quia prope? est dies dñi. i. dies sue vindicte tūc
rende. & ideo monebat pphēta ad dñm clamare vt salte? tēperaret suos
iusticie. v Et quasi vastitas a potēte veniet. i. a deo cuius vindicta
impediri non pōt nisi per sui? clementiā. x Nūquid &c. alimenta pe
rierūt. i. cito perient. y De domo dei vestri leticia & exultatio. q: iuste
non cantabant cantica leticie sed magis lamentationis pro miseria terre.
z Læti erunt agricole. iumenta in stercore suo. q: pp? sterilitatē terre nō ha
bebant frumēta ad sustentandū eis. a Demolita sunt horrea. i. contra
cta in horreis. b Dissipate sunt apothecæ. i. consumpta sunt que erant
reposita pro victu. c Quid ingemuit animal &c. respondet. Quia nō
est pabu

Ad te clamabo. Predicto malo quo erant ventura. prophēta in
sui et populi persona loquitur ad deum.

Herbā q: nec pphēta nec pōt? clamare ad dñm nisi p ablationem
vel mutationē. Qñ ad virū quādā iustū. pōt referri. q ētā iusticia declinauerit
et malū fecerit. pōtest virtutes nō placēte eōrū iudicatū ēē. pe? in qb? in

† f. Operatus iumentis in stipulis? & flevillus. f. f.

gierūt greges armēti. Quia nō
† vitæ eternæ
est pabula ei. Sed & greges pe
† populus vester per medietatem.
cor? dispersi sunt. ?Ad te clama
† q? ignis solet succrescere in stipula & flamma in vepribus hoc facit ceruus. l. e.
bo domine? quia ignis cōmedit
† planū dicit q? non pōtest vel quēlibet locū bestiis et
animātibus quæ gaudēt habitare tribuere
speciosa deserti: & flāma succēdit
† vt fructus & poma intereant † ad solos quosdā
ut vel populus per gehēnā † sui ignis habeant.
ola ligna regionis. ?Sed & be
† subpectoralia ad cor? mollitiē eorū de flagellatore &
stie agri quasi ārea? sitiēo tibi
† vbertim † rubiscūdi a multitudine flue destitutum
susperserūt ad te. quōniā ?exiccā

† f. me derelinquerunt fontem aquæ vitæ.
† vallagia locuſtarum
ti sūt ?fontes aquarum: & ?ignis
† edm pabulum ejus
devorauit speciosa deserti.

† vt ola populus q ē in tribulatione mo
dicus & mendi † o pphetarum cum fertq
manifeste predicere adventum xpi? vel
resurrectionem.

Anite tuba C. II.
† In ecclesia vel signa mihi ex. q. ēcclesia
in syon. ululate in monte sancto
qui e. syon † vigila q? mihi libertatē vel dñatū
† per penitentiā † vt
meo. Cōturbentur omnes ha
† dentes terrenis
† hoc dicit ex qua re. q. p. † vbique capitalia
bitatores terre. quia venit ?dies
ria vel tribulij vel finis omnium † q nō subtrahetur
domini. quia ?prope est dies te
nebrarum & caliginis: dies nu
bis & turbinis. Quasi mane ex
† f. habundās se tenuit & expandit super montes &
valles tenebrosus
pansus sup mōtes ?. popul? mul
tus & fortis. Similis ei nō fuit a

filia nabuchodonosor. regis a principio. Longus tempus ejus experiunt nec erit vltra in
annos generationis & vsq? ad aduentū qui venturus est. Et longus tempus ejus
gentibus erit. i. vsq? ad temporis consummationē.

Bti facit? &c. Hortatur adhuc? ludeos qui quasi ambigentes ipſi venire
ultima plangunt. ac ipſius gens cunctis ēt audientibus. qui venturus est ostendit.

† nulla prosapia ex aliqua gente in vic inducit
pauper: & post eū nō erit vltra
in annos gener? & gener?
† f. terra nullus ignis combustus ex eā qui vastet ig
gentis sonum & virgultum.
bis. Ante facē eius ignis vo
† vt nihil omnino ?pauper
rauit: & post eum exurēs flāma.
† quia non antiquus vbi non inuenit materiam
combustionis.
Quasi hortus voluptatis terra
† quod antiquus ex ignis redigit & ?sterilem.
coram? & post eū solitudo deser
ti. Nec? ē qui effugiat eū. Quia
† eventum locuſtarum. hoc. s. ra.
si aspectus equor? aspectus eor?
† f. ad eventum equorum quorum pernitas aut pernox
& quasi equites sic? currēt. Sicut
† f. bellantes milites
sonitus quadrigarum super ca
† f. vestitus equitum & in collatio ordinis pugnantis armatis
pita montium? exilient. Sicut so
† f. vt nihil pereat pereat
nitus flāme ignis? devorātis sti
† f. locuste vel ol locuſtas hostes populos in
pulam. Velut populus fortis p
† f. terra vel ol locuſtas hostes populos in
paratus ad prelium? a facie eius
cruciabūtur populi: ?omnes vul
† f. per timorē
tus? redigentur in ollam. Sicut
† f. labundis viri † f. locuſte quasi milites
fortes? current quasi viri bellato
† f. ad q pertin incredibile † f. incredibile † f. edm ma
nimod non defendā munimēta eor locuſtis
res? ascendent? mur: vir? i vijs
† f. proprium explanare ostendam
suis? gradientur: & nō declinabit a
† f. ordine filij in pedum suppositis perfugientes
semitis suis. ?Unusquisq; fratres
† f. populum explanare ostendam
suus nō coartabit. ?singuli i cal

ad numerum ingredi? tur: sudore filij adūtum in muro.

Nō declinabit. Et ordine impletos opus a deo filij intendit ordinate
vel abunde: nec declinabunt in alterū partem. nec alia vidēt? spoliet alia.

De Ira

Mach. Romanor? ēo in potestate. pper qs illud regnū vocat' ferrū:
Dan. ij. ca. q: sicut ferrus domat ola: ita regnū romanor? domabit alia
regna. ii Ante facē eius ignis vorās. quia in primo ingressu ludee nō
burchant villas? nō ciuitas fugitiuas inde habitatoribus. o Et post
eū exurens flāma q: habita victoria cōburebant ciuitates munitas vbi
ralicias: & maxime populus chaldeor? & romanor? qui cōburebant templa
et templi. p Quasi hortus voluptatis terra coram? ea. i. erat pulchra et
plena fructibus bonis ante aduentū eorundem exercitus. q Et post eū
solitudo eorum. q: in regno suo diminuebat terram viuentium. r Non
est q effugiat eū. i. pauci poterūt effugere pper plagarum vehemētiā. ideo
sequit: s Quasi aspectus equor? velocitas currentiū. t Et quasi
tres sic current. f. populus. v Quasi sonitus quadrigarū &c. in hoc etiam
notat multitudo adunationis et magno sonitu q cantabat et fragore ar
morū et turbā turbarū. x Velut populus fortis &c. preparat? ad prelium
Omnibus omni genere armor. y A facie eius cruciabunt? populi. f.
Omnibus vultus redigent in ollā. i. in olle nigredinē
et solo aspectu. z Omnes viri&c. redigent in ignē accensū ab eis per ola loca trados
et arrestat? ver fumo. pro dicit ei ignē accensū ab eis per ola loca trados.
a Sicut fortes current. nō impedit armor? ponder. b Quasi viri
bellatores. f. ceu strati in arte bellandi. c Et dissent muri. f. ad custo
dias compandum. d Viri in vias suas gradientur &c. f. ita ordinate in
cedent q? non vnus separabunt ab inuicem nec vnus contra alterū
dicit enim Hieronimus super de re militari q: ista est optima pugnandi
Lantitudo q? p nimiā separationē adiacēti? nō impedīant' ad inuicē

pugnan

Et quis sustinebit. Quasi aut nullus aut rarus dies iudicii potest sustineri qui non in se prebeat materiam seueritatis.

Hinc ergo dicit. Prohibita capitulatis p̄ filiū hominē locutarū iuuat ea ad priora vt ficta mala possint euitare. q. d. ideo hec ola cōmi nam vos ad penas vt ficta mala possint euitare per terrorē supplicij adducā vos ad penitentiā peccati.

Adhuc ait. Et nūc dicit dñs. Presentia capitulatis p̄ filiū hominē locutarū iuuat ea ad priora vt ficta mala possint euitare. q. d. ideo hec ola cōmi nam vos ad penas vt ficta mala possint euitare per terrorē supplicij adducā vos ad penitentiā peccati.

Conuertimini ad me in toto corde vestro. Et quia dixerim̄ quia misericors et misericordia et vult mutare potius ad penitentiam

ad dominū deū vestrū. quia benignus et misericors ē: pātico

Quis scit. Hoc ad ea q̄ dicta sunt. Quis scit si conuertat et ignoscat. Et relinquat

post se benedictionē. Sacrificiū

libamen dño deo nostro. Cū

nite tubā i sion. sanctificate ieiu

Congregate populum sanctificate ecclesiā

Congregate populum sanctificate ecclesiā

coadunate senes. congregate

paulos et sugḡites ubas. Egre

diat sponsus de cubili suo et spon

sa de thalamo suo. Inter uestibu

lum et altare plorabunt sacer

dotes ministri domini et dicent:

Parce dñe parce populo tuo. Et ne dās hereditatē tuā in opp̄obriū

Ubi est deus eorū? Zelatus est dominus terrā suā: et pepercit populo suo. Et respondit dominus et dixit populo suo: Ecce ego

mittam vobis frumentū et vinū et oleū et replebimini in eis.

Et non dabo vos ultra opprobriū

in gentibus. Et cū qui ab aquilone est. procul faciam a vobis: et

expellam eum in terram inuiam

et deserta. Faciē eius ad mare

Et ascendet fetor eius. Et ascendet putredo eius

Quia magnificauit

Et filii sion exultate et lętamini

Et dabo vobis imbrem matutinum

Et erunt areę plenę frumento

Et redundabunt torcularia vi

no et oleo. Et reddam vobis an

nos quos comedit locusta. bruc

Et comedetis in abundantia

Et laudabitis nomen dei vestri

Et scietis quia in medio israel ego sum

Et non confundetur populus meus

Et erit post hec

Effundam spiritum meum

Et prophetabunt filii vestri

Et filie vestre

Senes somnia somniabunt

Et iuuenes visiones videbunt

Et quidem super seruos meos

Et super ancillas meas

In diebus illis effundam spiritum meum

Et dabo prodigia in celo

Et in terra

Sanguis et ignis

Et vapor fumi

Sol conuertetur in tenebras

Et luna in sanguinem

Antequam veniat dies domini

Dies magnus et horribilis

Et erit omnis

Qui inuocauerit nomen domini

Saluus erit

In monte sion

Et in hierusalem

Et in reliquis quos dominus vocauerit

Ecce enim in diebus illis

Et in tempore illo

Cum conuertero captiuitatem iuda et hierusalem

Congregabo omnes gentes

Et deducam eas in vallem iosaphat

Et disceptabo cum eis ibi

Super populo meo et hereditate mea israel

Quos dispersérunt inter gentes

Et terram meam diuiserunt

Et super sorte mea miserunt

Et dederunt puerum pro meretrice

Et puellam vendiderunt pro vino

Et bibebant

Et quid mihi et vobis

Tyrus et sidon

Et omnis regio philistiim

Numquid vltionem vos

Et cito velociterque reddam

Argentum meum et aurum meum

Et desiderabilia mea bona

Et pretiosa

Et filios iuda et filios hierusalem

Et vendidistis filiis

Et filios

Et ecce ego suscitabo

De loco in quem vendidistis eos

Et reddam retributionem

Et filios vestros

Et filias vestras

In manu filiorum iuda

Et vendent eos

Et gentes procul

Quia dominus locutus est

Clamate hec

Et prouocate

Et bellatores

Et accedant

Et ascendant

Et conflate gladios

Et lorigas

Et dicat

Infirmus

Et fortis

Et dicat

Et adiuuamini

Et cito

Et properate

Et omnes gentes

Et congregamini

Et ibi

Et deduc

Et dominator

Et ascendant

Et messuite

Et descendite

Et calcate

Et plena

Et exundent

Et uasa

Et multiplicate

Et ecce

Et ascendat

Et ascendat

Et ascendat

Fo rti adhuc mea magna. Dicit demones qui victos sunt hic qui
gnoscunt intelligunt hic qui accipit scribit et qui legit non habentibus
di testimonium scribitur prophetia in mentibus carnis.
Et locutus est dominus ad me. Manifestauit q̃ quidē adhuc
post passionē nō posse p̃ploquia reformari in pristinū statū: hic error plane
hic redarguit. et vita sua
nō negat penitentiam vo
uit populo fructū. et affert
non dissimulando. q̃ in
medio ergo bonorum et
dom. id in cum tota co
de confitebor qui in eo
manens in secula.

Et humiliā ipm. Hoc
facta ecclia de gentibus
illa persecutiōe magna cum
hi qui non fuerat ei de. D.
Ecclesiā est ap̃s per idē
prophetā pronūciat.

Et humiliabo in. Et
hoc longissima dilatat
mansionē q̃ de in passione
vt in vitā. Et nō ex
clusit dona spūs. et
in odium eius nō est dictū
quia ludet et gaudet. sed ecclia
q̃ crudit. vult fieri ipso.

Et humiliabo in. Qui
dē baptizati a idolis in
noie vētri. Nō ideo qz
dicunt. Sz nos. q̃ si spūs
sanctus. Et sub aqua. Non
baptizauit sine verū baptizauit sine accipiēdi: qz sine spūsancto et mysterio trini
tatis quicqd in vnum. et altera persona acceptat imperfectū est.

Et humiliabo ipm. Ut petrus ipe qui passus est ante hanc. ppheriā aple
ri dicere. videndi est. quo ea que sequunt ꝓfectio enūciter cooptari pos
sint. Et enim facilitas a prodigio ppheriæ cōminatio qua dicit de⁹ peccat
ppli. et post cōmutatione cōmutatio ad priora. et post cōmutationē fiat
clementiam finitq; qui dixerat ei de⁹ in futuro: videt ꝓfecto exitus
q̃ si in malio interponit de his que facta sunt ꝓpe reformatiōis qui data

Nicolaus

a Fortitudo mea. q. d. illa consolo fuit facta et exilio iustitie mee. et nō
locutorū virtute. b Et laudauit nomē dñi dei vt. q. q̃ redūdit vo
bis ineffabile autoritē vitra ipm humanā. c Et nō confundetur popu
lus meus et illi sempiterne. d In sempiternū. In hebreo habet: In se
culū. q̃ nō ipcrat ppetuitatē seu ꝓpositū vsq; ad interiecta cuiā si tutele
nō nō debet p multos annos. e Et scietis q̃ ꝓpientia bōi a me collata.
f Et nō confundet ppls meus in eternū. In hebreo habet: In seculū.

g Et erit post hec. Hic incipit ca. in hebreo. signatio vo capitulorū in bi
blijs vetēris est frequēter defectiua. q̃ frequēter nō legī signationē habeat
cum nr̃a cui Pictor. vt ps in antiqo debitū fm Victorē. signauit. Postq̃
vend. narrat ꝓpheta ꝓpio multiplicationē in bonis tpalib⁹. Hic pōtet
idem vendidit in spalibus. q̃ vt. tr. ꝓmittebat tpalia Esa. i. Si nolue
ritis me bona terre comedetis. Nouū adē testū ꝓmittit ysaias Matth. iij.
Permixtā agit apostoloq; adit cui regnū celoꝝ. ideo peccata ꝓmissio
ne tpalibus fuit implēta tpe vet. testa. vt predicta ecclia ex tēpore. nouū
testamēti vt videat. nō ex Ra. Sa. dicit q̃ illud est referendū ad tēpus fu
turū: per q̃s intelligit tēpus messionis q̃ dicit adhuc ventura. t q̃ in tēpo
re eius dabit abundantē spūs sancti. ꝓfectum ad bonū ꝓpheric. et ad alia
multa mirabilia. q̃ congregatos ecclesiastes per ecclē vniuersos. et subtuga
tur eis odā gentes terre. Et hanc fidem applicat ad ꝓpositū ecclie tpā vsq;
ad finē huius ꝓpheric. ꝓpter q̃s aliqui apostatoꝝ nostri exponēto hanc
partem de reditu captiuitatis babylonice tpe quo datus fuit ipsis ꝓpho
te cibi aggeo et zacharie magistratus latens q̃ tum ad hoc q̃ ipse. Sanctu
tamen igit dicit Rab. Sa. q̃ tum ad illud quod est salutarie. f. q̃ christ⁹
fit veturus. et quidā alia ad hoc ꝓtia. et acceptamus illud quod est veritā
tia. f. q̃ passus tpe sit ad vltimū christi reformādus. et tm hoc pacto illa in vo
sūdo quod restat implendū in aduētu eius secūdo: Et dabo ꝓdigia.
Circa primū sciendū q̃ hic ita allegat Petrus apls Act. ij. tanq̃ im
plētū ad litterā in missione spūs sancti die pēthecostes sup apostolos
alioq; credentes in signo visibili. propter quod nō est exponēda aliter ad
litterā a catholicis vt videt. et fm hoc dicit. Et erit post hoc. f. post tēpus
Rab. Sa. sic. Hoc etiā holocaustū erat coe teneri ad modū carnis. f. nō
obligatū in peccatis. et fm hoc dicit Ezech. xxxvi. Auferā cor lapideū de
tiam ipōrū carnē. et dabo vobis cor carneū. i. pr dōnoribus obsequiū ad gra
tiam ipōrū carnē. et dabo vobis cor carneū. i. pr dōnoribus obsequiū ad gra
tiam ipōrū sancti

Dolor apud medios remanet: medius siquidem gentes ? exterminat dolor. a Exurgo ? ascendo. b Qui fuit ignis ? ira. c Ab ira ? indignatione. d Ab ira ? indignatione. e Ab ira ? indignatione. f Ab ira ? indignatione. g Ab ira ? indignatione. h Ab ira ? indignatione. i Ab ira ? indignatione. k Ab ira ? indignatione. l Ab ira ? indignatione. m Ab ira ? indignatione. n Ab ira ? indignatione. o Ab ira ? indignatione. p Ab ira ? indignatione. q Ab ira ? indignatione. r Ab ira ? indignatione. s Ab ira ? indignatione. t Ab ira ? indignatione. u Ab ira ? indignatione. v Ab ira ? indignatione. w Ab ira ? indignatione. x Ab ira ? indignatione. y Ab ira ? indignatione. z Ab ira ? indignatione. aa Ab ira ? indignatione. bb Ab ira ? indignatione. cc Ab ira ? indignatione. dd Ab ira ? indignatione. ee Ab ira ? indignatione. ff Ab ira ? indignatione. gg Ab ira ? indignatione. hh Ab ira ? indignatione. ii Ab ira ? indignatione. kk Ab ira ? indignatione. ll Ab ira ? indignatione. mm Ab ira ? indignatione. nn Ab ira ? indignatione. oo Ab ira ? indignatione. pp Ab ira ? indignatione. qq Ab ira ? indignatione. rr Ab ira ? indignatione. ss Ab ira ? indignatione. tt Ab ira ? indignatione. uu Ab ira ? indignatione. xx Ab ira ? indignatione. yy Ab ira ? indignatione. zz Ab ira ? indignatione.

C Et erit. Postq̃ iudex ad misericordiam populi sui conuersus fuerit: ? zelauerit terram suam: ? pepercerit populo suo: respondebit dominus populo suo: ? dicet eis. Ecce ego mittam vobis frumentum: ? vinum: ? oleum: ? replebimini ea: ? non dabo vltra opprobrium vobis in gentibus. Hinc ad finem capituli ex persona dei patris ad populum suum loquitur. Et primo promittit ei abundantiam omnium bonorum. Secundo promittit ei victoriam de inimicis. Tertio promittit ei gratiam spiritus sancti. Quarto promittit ei gloriam resurrectionis. Quinto promittit ei gaudium celestis patrie. Et erit. Hic ostendit quomodo populus conuertetur ad deum. Et primo ostendit quomodo conuertetur ad deum per penitentiam. Secundo ostendit quomodo conuertetur ad deum per fidem. Et erit. Hic ostendit quomodo conuertetur ad deum per penitentiam

Nicolaus de lyra

Ppha ⁊ pphetar. ⁊ ⁊ vtrūq; ⁊ vtrūq; ⁊ ⁊ ⁊

Hortefiam ciuitates. Philistiim est enim hebraice nō pertinacium.
Alii. Dalmad translatio vel traditionis aliue testimonii, q̄ significat cōp
de exodo a bestijs translati. hoc unico edito de bestijs placuisse q̄ ratio
stes nomine in libris. hoc unico edito de bestijs placuisse q̄ ratio
et nō solum cognouit et
facilit mala. Quia
doctrina simplicior deli-
quit, q̄ sanguinis cruen
tibus. Samaritani enim
potior sanguinis hospes
tator. Ab humanitate pe
cunio dominū facit accu
sit. vt qui vel minora time
ri dogmata nō voluit
uerbi hoc dixisse facile:
ecrauerat scandalū. q̄ cū
ith ait autor alios decipe
re nitrit dominus ignis
in domum qui qui vo
cant scandala. videntes deos
q̄ deuorabit ignis domos
Hiesu. q̄ etiam omnem
domū. compositionem
fraudulentam insuper q̄
uenit. Horribilem arga
mentū dicitur arma eo
rum. Quibus confractis
dispergitur habitatores
de campo idoli. Q̄ destrue
tur Volatria. Quia de
structa vtilpendunt. quā in illa sceptrum videbantur tenere. et capitium
ducitur populus ereditus q̄ sublimis qui erectus est in superbia. q̄ sibi co
lestia repromittit vel capitale. q̄ transferatur in suam salutem.

Pater apostle vocatus est benadab. b. habens vltimas litteras filius
apostle vocatus est benadab per. r. Qui motus apostle in syria regnauit
apostle vocatus est benadab per. r. Qui motus apostle in syria regnauit
ecta. r hierobeam. faccidit patri in regnum. a quo vocati sunt postea ecō
reges aram id est syrie. r damasci benedat. vt pharaones a primo pharaone
r cesares a cesare. Ab imitatur ergo q̄ cōtra et regnum domū apostle. r filium
eius benadab. Igitur cum q̄ ingl apostolatus rex assyriorum superata egy
pto. r venisse deposuisse dr. r. tribus. r postea conuertit se ad syriam. r oc
cidit ruler regem syrie. de quo in clausa legitur. r populus syrie transtulit
captiuum in cyrenen. quē dr in finibus vltimis egypti.

Super tribus sce. gaze. Dixit mem epolis ciuitas philistinorum qui
nunc pallestini vocantur. r ascalon. r accaron. r geth. que hic non
memorat. captiuitate ignorā. r integrā dicit translatam ab eis in idumeam.
quibuscūq; de. r. tribus poterant cōprehendere vendebant idumeis i ser
uos. r ancillas. Ideo minatur eis ignem captiuitatis qui eis deuorat.

Quia legimus quinq; ciuitates philistinoꝝ. quę pter arce iniuriam
pertulit sunt plagis. post gazam transit ad azotum. r ascalonem.

Ascalon antiquit⁹ vocabat philistiim. Unde. r regio postea vocata est
philistea. r habitatores eius philistiim. vnde per ascalonem totuz regnum
philistinorum potest intelligi.

Piero. Aſſ. Saga terribilis vel imperiti. idumea sanguinaria vel ter
rena. aut ignis vertia. ascalon ignis homicida vel appensa. vel pōdero
sa. accaron sterilitas vel eradicatio. Azotus cōfortatio vel domus. Gaza que fortitudinē
suā scientie. r speciē sibi gemmis. q̄ captiuos cōclusit in idumea. hi sūt ma
gistri iudeorum qui nō spiritū. q̄ litteram sequunt. r ad terrenitatē ora ter
restre. In muros ergo gaze ignis immittit quo destruunt ora argumenta
quib⁹ mēdacia sua tenent. Qui etiā cōsumunt edom. i. q̄gd arte dialetica
constructū videt. r de azoto auferitur habitator qui spiritū sequens verba
habet nō facie. q̄ igne plena. r tollitur sceptrum de ascalone vbi est ignis
diaboli homicida qui interficit quoslibet q̄ affuerit. sicut ignis dei reficit
quos penetrat. Transfertur etiā manus sup accaron vbi est sterilitas. quia

Nicolaus

captiuitatem perfectam. destructa eius samaria per assyrios. r postea hie
rusalem per chaldeos. aliqui audentes fugerunt versus terras philistino
rum. quibus in tali casu erat cōpatiendum. r philistei odiserio eis insidiā
tes rapiebant eos. r idumeis vendebant in seruos. r sic transferebant ca
ptiuitatem iudeorum pertectam. a Et mittam ignem in murum gaze.
que postea fuit succensa per chaldeos. Et cōsequenter facit mentionez de
destructione aliarum ciuitatū notabilū in terra philistiim. r patet littera
cum dicit: Et disperdā. &c. b Hec dicit. Hec est tertia pars. i. qua pro
phetat contra tyrum que est in parte aquilonari iuxta iudeam. r multis
vicibus tyri tangerunt iudeos molestiam. pter q̄s erant vāgni a deo pu
dendate vel iuxta ora iudeos fugitiuos. qua. r philistei. Ideo sequitur:
d Eo q̄ vendiderit. &. r exponit vt. ā. c Et nō sunt recordat. fe. fraterni
tatis. tū. Reg. v. r in tū q̄ vocabit se mutuo fratres. pter q̄s hiram dicit
salomon. iii. Reg. ix. Ecce sunt ciuitates quas dedisti mihi frater. f Et mit. ignem in murum tyri. pro chaldeos. g Hec dicit. Hec est
quarta pars. i. qua prophetat pra idumeā. que multotiens valde pfecuta

qui non recipit spiritualē intelligentiā datur ei vulua sterilis. r vbera arē
tia. Festus erā omnes religiose philistiim destruunt. vel garb ciuitas vbi e
rat. Festus erā omnes religiose philistiim destruunt. vel garb ciuitas vbi e
rat. Festus diabolī vel omnes qui cadunt populo. Et cū eis increpant fuerint
recedunt diabolī vel omnes qui cadunt populo. Et cū eis increpant fuerint
cōcedunt r in suo vomitu reuertabuntur.

Super tribus. Li. Tyrus ciuitas est phenicē. r prima sidonis. que
cinctu negotiatorū erant.
r qui ibi pp̄ deputati po
terant et israel vēdebant
idumeis. r alijs gentibus.

Legitur in exhibitē q̄
nabuch. fecit exercitū suū
cōportare aganimi gyro
tyri. vt de insula facerit
cōtinētē terre. q̄ nō po
tuit cōprehendere illoc et
nauigio aufugerit. Po
stea alexander macedo huc
cidit arborez. r integras
domus. r picem in mare
partem cū terra. r lapidi
bus r equauit cū terre. et
sic capta destruxit.

Alii. Tyrus tribula
tio. vel coangustio. Qui
veritatez terrenis sensibus
vult conculcare. r nō re
cordatur fraterū quos de
littera ad spiritū vocare:
r de diuina scriptura tri
pliciter debet instruere.
militat dominus ignē de
structionis in omnes munitiones r edificationes illius.

Quattuor modis dicunt fratres: natura. vt esau r iacob: cognatione
vt abraā. r loth. gentē vt omnes iudei fratres dicuntur. amicitia vt salo
mon r iram. Unde iram cum recusaret. pr. vbes habere quas salomon de
derat ei in bethsamelis. dixit ad eum: Decime sunt ciuitates quas dedisti
mihi frater. erant enim plene gramine.

Super tribus sce. edom. Edom ipse est qui r esau r seir. Unde et mō
tes seir nominant. r regio idumea. Ille persecutus est iacob. vt timore ei⁹
fugeret in mesopotamiā. r non seruauit in eo vllera misericordie vt vin
culo fraternitatis colligatum sibi intelligeret. r odium quod fuit in patre
seruauerunt idumei gentili ab eo contra filios iacob. vt egredientibus de
egypto. ne transirent quidem in terram sanctam concederent. in hoc violā
tes misericordiam. vt fratres esse eos nescirent.

Allegorice. Iudei terreni r sanguinei pſequunt christianos. populum
diripientes substantias eius. r non seruant in eo iura nature. r antiquum
furorē vsq; hodie tenēt in synagogis suis. volentes destrui christianā nō
men. Sed dominus mittit ignem in theman. q̄s interpretatur austet. i. iu
dea sicca. r nō irrigata imbribus. pphetarum. hoc igne destruūt munitiones
eius. vt cadente sensu littere. ecclesia vel superędificetur.

Piero. Bosree non sicut quidaz putant alterius ciuitatis. sed idumee.
Iuxta illud: Quis est iste qui venit de. e. r. v. d. b.

Super tri. se. fi. amon. Filii amon geniti de stirpe loth habitant in
arabia. horum ēo princeps naas. Amonites r̄ positi saul pugnauit contra
galaad que est ciuitas duarum tribuū r manasse. r in tēpore eius vt
etiam pregnantes mulieres secaret.

Piero. Hoc inter est inter crudelitatez damascenorū r filioꝝ amon.
quia illi conterunt ptaustrio ferreo. isti diuidunt pregnantes galaad ad
. d. i. o. Damascenī qui tribunt sanguinez significant hereticos qui super
credentes non solum rumpunt ecclesiaz. q̄ etiā cōcrunt r cōmolit dētib⁹
ferreis pectora dei sicut escam panis. Amon qui interpretatur populus
meorum vel populus meus. significat schismaticos qui separāt ab ecclesia ra
deo animae que nuper acceperant sermonē dei. Sed tamē nō ita mactāt
crudeliter abscisos sicut pertici. q̄ in eadem regula fidei pmanētes volunt

De lyra

est iudeā. pter q̄s meruerat sustinere vindictā amarie cum idumei r iudei
de duob⁹ fratrib⁹ cēnt natt. i. iacob r esau. pter q̄s nāturā eos diligē de
bebant. r ipsi econtrario eos odio habebant. ideo subditur: b Eo q̄ in
gladio persequit fra. suū. esau enī querebat occidere iacob fratrem suum
Gen. xxvii. r filii idumei ab esau descendentes filijo israel petitibus transi
tum per terrā eoꝝ negauerūt: Nu. xx. dicētes populo israel: Non transi
bis p me: alioqn armat⁹ occurrā tibi. Et filii postea frequenter pugnauer
runt eos i terra sua. ō subditur: i Et vio. mi. et⁹. i. quā debuit hic ergā
populū isrl rōne dicte fraternitatē. k Et tenu. vltra fu. suū. &. i. iram r
odiū ipōrū esau. i. iacob semp retinuit popul⁹ idumeoꝝ. ꝑ pplm iudeorum.
l Mittā ig. i. theman. nomē est loci i idumea. r filii bosra vsi sunt iobab
rex edom: Gen. xxxvi. ō alia est bosra in moab. m Hec dicit. Hec est
po quinta i qua prophetat ꝑ filios amon q̄ debuerūt diligere filios israel eo
q̄ deiecerūt a loth nepote abrahe pmi pris iudeoꝝ. r ipsi econtrario hē
buerunt eos odio. r eos male victib⁹ piecuti sūt crudelit. vt ps. i. Reg. xi.
de rasso rege eoꝝ: qui nolebat facē fedus cū eis nisi eruerit omnib⁹ oculos
dextros. ō subdit: n Sup tri. se. fi. amon. i. multotiēs replicat. o Nō
pmittā eū. dādo sibi penitētiā vt ꝑsequat veniam. ꝑ Eo q̄ dilatauerit

galaad.

ꝑ dilatare nomen gentis sue in posterio. Adeo minatur deus munitiones eo
rum. r inconstantiam. r auctorem stultitie nec captiuum. r principia ecclie
tuijo colla submittere.

Et in furibunc. Hic venit super eos nabuch. r sic mouit eos a sedibus
suis. sicut tempestas. r turbo rapit stipulam.

Moabiton idoli cotti.
id est rex eoꝝ seruit in affr
rion. r principes. i. sacerdo
tes eius cū eis seruit vel
rex eius. r principes eius
cum eo captiuabuntur.

C. II.

b Ec dicit do. Eo q̄ incenderit. Zradunt hebrei q̄ idumei fuerunt subiecti iosaphat regi iudee et moabite totam regi isrl. Sz post modicū cū recessisset rex moabitaꝝ a iosaphath rege iuda. Qui veniens cōdupit secuz regem idumeoꝝ ad oppugnandā ciuitatez vbi rex moab erat refugus. r cuz rex moab vellet fugere de ciuitate per eam partem quaz obsidebat rex idumeoꝝ nō ē permissus ab eo. Tunc accepto super murū imolauit filiū suuz qui ꝑ immanitatē huius sceleris recesserunt filij israel a ciuitate. Postea rege idumeoꝝ mortuo et sepulto recessit moabite qō egerat cōtra eos in obsidione extraxerunt eū de sepulchro cōbuserūt ignis. r in cinerē redegerūt: vt q̄ nō potuerāt in vno: vlciscerent mortuo. Eo q̄ incenderit. Vt celebret deꝰ ēcitas alias quas creauit ad suā pfectionē. quia se vindicare cōtra moabitas solus q̄ cōmiserunt in rege idumeoꝝ q̄ feruida sua nec in morte eī finierūt. Q̄ si deus ita vindicat in eos qui nō cognouerunt eum. quid faciet de his q̄ colūt eū?

All. Ossa regis idumee est spūalis intelligētia solidissima. r firmissima
que versat in ira. Sed hic cōuertit iudei in carnem. r redigunt in cinerem.
quādo vimitio vigore spūali: soli litere adherent. Verbi gra. Nihil cogi
tantes in esse meretricē accipiendo nisi turpitudinē fabule: sic r in ceteris.
Ossa regis idumee cōburit. qui de maiestate dei male sentiens dei in mo
dum hūani corporis cogitat. q̄si membris vtēdat. r videat. r audiat sic hō.

Nicolaus

galaad. ne pueros parerēt qui terram patruꝝ possiderent: sed ipsi ammonite
eam habitarent. ideo subditur: a Ad vltima. scr. sui. i. terrā sue habita
tionis. b Et suc. ignem in muro rabba. Hec est ciuitas que Deut⁹,
iii. vocat rabat. r erat metropolis in regno amon. c In vlulatu. i. in
sono multo vulneratoꝝ r mortuoꝝ in prelio. d Et ibit melchon. i. rex
eoꝝ: In captiuitatem. C. II.

e Ec dicit. Hec est tertia pars i qua ꝓphetat ꝑ populū moab q̄ filii
b defendit a loth. pter q̄s debuit diligere iudeos: e tū econtrario
multotiēs ipugnauit eos. vt ꝑ in libris Iudicuꝝ r Reg. ideo di
citur: f Sup trib⁹ sceleribꝰ &c. i. multotiēs replicat: pter q̄s dignus
erat sustinere supplicia. r cū hec q̄ dignitati regie intulit crudele supplī
cium. ō subdit: g Eo q̄ incen. cella regis idumee. quia autem ille rex
fuerit nō dicit hic nec etiā alibi in scriptura. aliqui tamē glosatores dicūt
q̄ fuit ille rex edom qui. iiii. Reg. iii. dō fuisse in exercitu cum regibus isrl
r iuda ꝑa moabitas. r cū rex moab esset obsessus voluit trūpere ad regē
edom. r nō potuit. Q̄ fuit cōpulsus in ciuitate redire. pter q̄s moabite cō
tra ipsam frati post mortem eius effoderunt ossa de sepulchro eius. r incē
derunt ea. Ra. Sa. dicit q̄ quidam rex edom pugnans ꝑa moabitas ce
cidit in manibus eoꝝ. r exercuerunt in eo hanc crudelem ignominiaꝫ.
Q̄ tū nō dicit quis fuerit ille rex edom. h Et duo. edes carioth. nomē est
ciuitatis in moab. i Et mo. in sonitu moab. in sonitu. i. belli vbi est so
nitus magnus et fragor armoꝝ r clamor morientiū. k Et vi. iudi
cem. &. i. iudicem r omnes notabiles ꝑsonas. l Hec dicit. Postq̄ ꝑ
phetauit ꝑa idumeos. hic ꝓphat ꝑa iudeos. r ꝑmo ꝑa regnū iuda.
secundo ꝑa regnū isrl ibi: Hec dicit dño. Circa primū sciendū q̄ decem
tribus ꝑpetuo a regno dauid. iii. Reg. xii. cultus dñi r doctrina legis p
sacerdotes remāsit in regno iude. pter q̄s illud regnū habuit maiorē op
portunitatem seruādi legē r cultū dñi. r ꝑ hoc magis reprehensibile
fuit de trāsgressione. r tū multotiēs r multipliciter peccauit in vtroq; nō
tenendo legem et exercendo idolatriā. vt patet. r. iii. Reg. r. ii. Paral.
propter hoc meruit diuinam punitionem. ideo subditur: m Super tri

Amos c II

Morietur in se. Non alter mentē moab. i. hereticus. in diligere
tube. vt ecclie sanctoꝝ opprimantur qui in eternū. Hinc dimittentes
tube comparantur ut tute. omnes qui portant terrenis. reperibus mundi
sermo diuinus. precipiens doctoribus ecclie. ut mentem equalem. aliqui
de tu qui caan. fyon.

Super tribus sceleri
bus. &. Predicta gen
tibus non reprobat q̄ le
gem scriptam noscebant.
sed eis naturalem vnde
dicit: vltera mittere.
dic violatis. vel in mente
rationis eos q̄ndē. sed
hinc obuia q̄ scripturam
legem non obseruauerit. Lc. xii.
et pro transgressione rem
naturalis q̄ scripte legis
misericam pallarum fit.
Exere gentes que sine
lege peccauerunt sine lo
ge perierunt.

Alliz. Quicquid de
hinc dicitur ad ecclesiaz
referitur. in qua est confes
sio et pax dei et vitio ve
ritatis. Sine redargnitur
q̄ contempta lege dei
quibz vitia sua adnec
vt anarus aurum. galo.
sus ventrem. a quo enim
quis superatus est hui⁹
et seruus est. Unde: do
minus damnat pessimam
edes. et vitiola fundamē
ta que gloriam hierusalē
per diderunt.

Aut deum confitetur
r cum sic videat putat si
in peccato manēte non
agens penitentiam. nunc

De lyra

bus sceleribus &. r ps ex dictis littera. n Et mittam ignem i iuda &.
hoc fuit impletum quando nabuzardan succendit domum domini r do
mum regis r domos hierusalem per circuitum. iii. Reg. vlt. o Hec
dicit. Hic cōsequenter prophetat contra regnū israel. r ponit hec ꝓphe
tia vltimo loco. quia ꝓphete circa eam diuinus imorat. l. vsq; ad finē. nī
aliqua interfuit aliquando de regno iuda. r quidē in tota ꝓtia. Amos
enim ꝑmo venditat sua ꝓphetiā. secundo ex hoc parit inferā ca. vii. Pcha
tia. iii. q̄ primo arguit populū de auaricia. secundo de idolatria. ca. viii.
ix. Venit ad bethel. tertio de carnalitate r lasciuia. ca. vi. Secundū tū q̄
tita diuisio nō est precisa. q̄ tū a pluribus. in q̄libet enī pars interfert de
alijs vitijs. Prima in duas. q̄ primo arguit capitalia vitia cōis. secundo
suaril vitia. in pticipio ca. iii. Prima in tres. q̄ primo ponunt ꝓpli cau
sa. secundo recolunt dei beneficia ibi: Ego sum. tertio predicunt futura
supplicia ibi: Ecce ego. Circa primū dicitur: p Super tribus sceleribus
&. q̄ exponit alij dicētes q̄ primū fuerūt vēditi ioseph. Deli. xxvii.
secundū in adoratione vituli: Exo. xxxii. tertium in negatione dauid. iii.
Reg. xii. Huc nobis pare in dauid &. quarū adit in vēditione ipōrū ꝓpli
pter quā sunt per eos capti sunt. pter q̄s dicit: q Nō pcutā eos.
reducendo ab hac captiuitate. r Eo q̄ ven. pro ar. iudam. i. ꝑm ar
tonomarie iudam. sed illud q̄s subdit: s Et pau. pro calciamēto. nō
videt bene cōsonare. pter q̄s hoc exponit magis videt mystica q̄ litte
ralis. ideo dicendū est aliter. Sup tri. sceleribus &. i. pro vitijs spūalibꝫ
multotiens r multipliciter ierarguitur. ō dicit est de alijs. Eo q̄ ven. p
ar. iudā. i. iustificā iudeorū de iudicij pro precio. Et pau. pro calciamēto
&. i. pro re parui valoris. in quo apparet magnus ꝓemptus pauperū. Hec
dicunt: Et pauperem pro claudatur. dicto enim hebraica hic pro
bri dicunt: Et pauperem pro claudatur. Et exponit sic Ra. Sa. dicens
equiuoca est ad calciamenta r claudatur. Et exponit sic Ra. Sa. dicens
q̄ quando pauper habebat vitulam vel agnum iuxta domū pdictoꝝ.
molestabat eum calumnijs: vt sic cogeretur sibi vendere pdictorum. sil.
et dicit sic auferebat claudatum meliorem inter suos r ꝑ pauperū pdictoꝝ
nonpotentia totuz sub vna claudatura. r hoc magis ꝓpter ipōrum

Dñi dicit. Propheta hortando alternatim singulos increp. vt si
pauper in via videbat magnat. fugacē: aut stat. ingredientē terre possessiōi.
hortat. ne se timidū faceret. aut cōtra in illū vt illū² vecors
pariter pereret. nūc vt ad qui nolebant ire
ad admonēdū vocatos manifestabit: vel potius. q̄ pro vehemētiori pone
ne tacuit alterius eorum
figura recordabit: q
pet. p. vno duodecim pe-
dibus aut. altaria deceli-
go pōnit. vt. duodecim
me cogat. t liber arbi. ele-
bat. In q̄ⁿ⁹ olīm vio-
lauit nomē dñi. Dum q̄
ab illicitis me prius. rebus
ad emēdā dei. qui dicit:
Per vos dī blasphemat
nomē dñi in gentibus.

Hec. dñs. Pono
pro hortatiōe illius q̄ dit
ligenter audiamus ab il-
lo q̄ loquit. vobis. homi
nibus dat gratiam.

Qui in ignē. ecclīas
vt legit. tenet. ecclesiā
ad puell. Leuiticorū
t altar. legis obtulisse.

Ihs. t pater iudeⁿ t imi-
tator. q̄ⁿ⁹ vna. fornica
tione. peccauerāt: ubiūq
puellas. libros. ecclīe. q̄ⁿ
aplus: Si. circūcidimini.
ipo. nihil vobis. p̄dest.

Vercūdi sub nomine
ydiano. fornicantes. sine
erroⁱ⁹ obtēdū. vltimo
loc. scripturaz. non sub-
stantiales. ea vestigio. fal
uatoris. vt illi testimoni
um perhibēdū. si. illis pec
cata. velint. Ecclīa. aplī
sterilit. pulli. alme. vel
mercatis. vt olim. mollīⁱ⁹ fe-
derat. t ac lege. t. pphetis
illuxit. vel. Christ. t. pphetis
heretici. vinū. dānatoz. q
ex eo. q. egressi. sunt. de ec
clesia. dānati. sunt. t pcle
ciantur. i. vino. lēdemo-
rum. t furore. draconū. et
aliārū. qui. vberitatē
nari. nō. potēt. t hoc bi-
bunt. non. in. domo. dñi. vt. templum. t. hierusalem: sed. dei. filī. qui. sibi
arrisci. sermone. confitentur.

Iusta. lex. ramis. erat. dei. cōtemptui. vt. vestimenta. in. quibus. dormie
bant: vel. fornicabantur. terra. altaris. fictibus. tenderentur. ne. fornicantes. vi-
deri. possent. heretici. autem. vestimenta. sua. que. fuerūt. peccatoz. lagana
erant. videntium. oculis. opponunt. ne. eorum. flagitia. videant: t. q̄. vident
ea. ante. altare. dei. fugiunt. non. suppetūtur.

Ego autem exterminaui. Qui de. laudibus. dei. agitur. non. est. curan
dus. nullo. hypocrite. Audite. Ego. antiqui. non. educat. deus. de. famine. egypti
terra. exterminat. amarcti. qui. interpretatur. amarus: vel. loquens. vel. fa
cundus. qui. frequenti. sermone. ad. brat. suos. eli. sem. i. arbor. fructuosa. vt
fructificēm. quos. fructuz. q̄dq̄. facit. fit. q̄. malū. facit. t. ibi. succidit. a. deo.

Nicolaus

a Quā. oberāt. sup. pauore. q̄. ab. vehiculo. totaliter. a. suo. statu. sic. cuiꝰ
libet. vel. q. artē. dicit. in. pulueꝛe. pugnāt. b Et. vīā. hu. declināt. i. de-
clinare. facilē. q̄. humiles. tales. supplo. cedūt. t. vīa. q̄s. obstauerint. cle. de-
clinare. a. later. c Et. h. i. pt. cⁱ⁹. iterū. ad. puellā. i. pt. violauit. puellam
sup. vt. pl. ac. tanta. omne. altare. vī. facientē. cuiꝰ. tibi. aliqñ. magna. cōtula
facientē. huic. ad. recūbendū. in. cella. t. q̄. cōtusa. illa. febant. de. substātia
cōtusa. oppressa. t. dānatoz. ab. eis. lō. subdit: Et. vinū. dānatorum. vī.
Hic. pōt. recolligi. vina. hēresis. illi. pplo. exhibita. vt. et. hoc
flagitia. subsita. appareāt. malicia. t. supplicia. sequētia. inflicta. t. ostī. i. plena
loco. Ma. t. Iohīs. t. Lucⁱ. alt. ordine. i. valde. multa. vltra. cōmunes
sor. ipse. qui. quasi. i. sic. modestus. pplm. ibi. i. alienū. dicta. t. in. scriptura. line.
b Et. cō. fru. eⁱ⁹. ordine. vī. i. pudicos. t. fabricatos. illiⁱ⁹. pplī. Obliquātur. re
cōtīr. aliud. hēresi. pudica. i. educatio. de. scriptura. egrīdi. cū. ostī: Ego. lō. vī.

Qui. transit. de. fecalo. optatet. vt. vitet. super. vīā. que. per. celū. t. cēlū
pitentiā. carnis. que. per. querci. signatur.

Quere². arbor. durissima. est. t. fortissima. ligna. cuiꝰ. vocabulo. phylo. putat
clau. vocari. quercinū. q. roboret. Quato. clau. possit. tutiūs. figi. fractura. vt. ad
mala. ega. ii. fact⁹. Nazareos. i. sanctificatos. qui. deo. animas. suas
immolāt. q. vīnū. q̄. ebrietas
pōt. t. mētes. ītēti. hau-
riūt. nō. attigūt. vt. ha-
beant. cōmā. sicut. samson
in. cui⁹. capite. t. fortitudo
t. victoria. q̄. caput. viri
christus. est.

Et. prophetis. Et. h. loco. t. q̄. p. legē. vt
ne. nazareni. vinū. biberent
ni. tam. alterīnū. nō. cle
bibendū. Ex. huiusmodi
q̄. t. hic. t. in. lege. christus
t. cure. secuti. phībent. q̄
vigeāt. animi. eorum.

Et. prophetis. A. masias. sacerdos. de
thel. phibuit. amos. Be-
dechiao. rex. iuda. hiere-
mie. interdixit. ne. lequere-
tur. in. nole. domini. t. ibi
dē. eius. igne. combusti.

Ecce. ego. stri. Terra
nō. sustinēs. pcā. qb⁹. ois
pgrauat⁹. sū. sic. plaustrū
stipula. vel. fenū: tradam
vos. medio. sic. stipulā. t
clamabo. dicens: Pereī-
bit. fuga. a. velocē.

Et. peribit. fuga.
Adhuc. Perite. fu. a. qz
sic. aīt. apls: nō. oēs. q. cur
rūt. i. stadio: appehēdit
bravitāq̄: peccata. cursuz
et. ppēdit. t. festa. op
tione. sua. q. in. se. cōdit
nō. i. dei. mia. t. robustus
nō. armatura. ei. quā. enu
merat. aplus. si. mūdi. vir
tute. cōfisus. t. tenāx. arcū
aliqa. hereticoz. q. frustra
tendēs. arcū. dei. sagittas
fugere. nō. pōt. t. velox
p. q. preter. acumē. ingenij
discurrit. per. testimonia
scripturaz. t. opprimē. ni
titur. veritatē. q. comit.
qz. nō. i. deo. i. i. fuit. p̄dēt
pedib⁹. t. ascēdet. c. 8. q. dr. Fallaz. equⁱ. ad. salutē. si. saluat. animā. si. prius. au
diet. hī. i. currib⁹. t. hī. Le. n. a. i. n. d. n. L. t. robust⁹. corde. i. f. n. f. expectans. se
vetere. holocz. cū. suis. acrib⁹. t. nulla. sarcina. pcōz. grauat⁹. si. nud⁹. t. toti
effugit. montē. Ut. rēdra. q. nud⁹. ē. pēto. vestimēto. xpi. nō. saluat. sua. for
titudie. i. die. bellī. sed. hostib⁹. tergā. vert. Sagittarius. fortissimus. cū. venerit. adversū. nō. poterit. resistē. qn. capiat. Et. nota. q. edi
q. b. ufferunt. ita. ēis. mestus. erāt. si. p. consilii. t. rota. eoz. plapta. captiuāta
fuerīt. Possumus. dicere. q. venientibus. assyriis. nemo. robustⁱ⁹. tue
mo. fortissimo. velox. sua. virtute. poterit. saluari.

Robustus. corde. Si. sic. qui. virtutibus. regū. r. aribus. fuit. q. i. hoc. fe
stis. q⁹. pplm. ad. dei. cultū. reuocare. voluit. si. qz. i. b. pleuerare. nolūt: pessa
de. loco. in. q̄. egressus. e. q⁹. nud⁹. qz. sub. ipso. r. trib⁹. capte. fūt. C. III.

De lyra

t. ps. ifa. i Et. fuisti. de. filijs. vestris. pphas. ad. docendū. pplm. t. p. s. p
totā. vet⁹. testamētū. k Et. de. iuue. vīo. nazareos. aliqs. ad. temp. vt. fuis
sent. t. samuel. e. t. aliquos. ad. tēpus. l Nūqd. nō. ita. est. q. d. nō. pot⁹
filio. negare. ita. pfidia. t. vos. ecclīario. me. prouocatis. id. subdit: m Et
ppheta. nazaz. vind. vt. infringerēt. votū. mihi. facti. n Et. pphis. man
dauit. sicut. ps. l. vii. ca. q⁹. amasias. faciendo. bethel. nitebat. ipsius. animos
a. pphia. o Ecce. e. Hic. phat. peticulū. debita. supplicia. t. p⁹. ostēdit. p. pu
nitio. leuitabile. t. i⁹. rōnabilis. ca. sic. Circa. primū. dī: Ecce. ego. stridebo. sū
per. vos. vī. talio. ad. stridor. cantat. qz. onere. supra. posito. t. per. hoc. insinuat
q⁹. peccata. pplī. erāt. ita. grauia. q̄. dē. nō. posset. vltra. tolerare. absq̄. punī
tione. debita. Vehori. sic. dicit: Ecce. ego. stridebo. t. loco. vbi. q. dicit. be
thaica. est. eiusdē. ad. virtutē. significationē. t. i. hoc. notat. mod⁹. punitiōis.
Plaustrū. est. multū. onerosū. cōtexit. t. stridere. facit. illa. sup. q. trāhit. q. d.
nō. poterit. effugere. sicut. nec. illa. sup. q. trāhit. plaustrū. onerat⁹. id. subdit:
p Et. perībit. fuga. a. veloc. qz. capte. antecq̄. possit. effugere. q Et. ro
bus. arcū. nō. stabit. pra. hostico. r Et. robustus. corde. i. audax. t. strenu
us. s Nudus. fugiet. spolio. armis. pr. timore. C. III.

Audite

a Audite. h. q̄. dr. Ne. ad. solas. i. tribⁿ. sno. virgā. videat. set
miserp. ad. oēs. vniuersq̄. q. egypto. sūt. vt. otta. i. ad. vocādū. mīᵃ.
Tantūmodo. vos. cū. sim. creator. omniū. ad. vos. soleo. elegi
re. peculiariter. pplm. vt. cognitionez. mei. haberetis: t. iniuria. qz. vos. soleo. ha
bui. adhuc. vltiabo. i. corrigā. iniquitates. idolatrie. etc. vt. cessatis. vel. nō. ef
fugiatis. qz. aut. puniamini
postēo. enim. potēter. tor
menta. patiemini.

Nūquid. ambulabūt
duo. Quasi. ad. hoc
tras. duo. inimici. edāt. vīa
me. molāt. nō. differt. tudet
q. gentes. nō. possūt. ire. p
christū. q. vīa. etiāsi. puo
cōsenserint. venire. in. ipso
angulari. lapide. vt. vnitī
potuerūt. a. patre. t. impe
trent. quicqd. rogauerint
t. hac. vita. multū. aduer
sarii. ipsū. petierūt: sed
si. discordia. separent. fra
trem. leo. rugiens. eos. iuda
dixit. nō. solū. patre. mor
tis. leonīno. appehēdet
eos. carnifex. leonis. t. in
ter. ad. tenebrosum. cubile
Olī. enim. qui. male. agit
timuit. tenebras: Tertia
pena. discordātis: vt. per
dant. alios. q⁹. in. altum
ferebant. t. ipse. corruen
tes. in. terrenā. merito. te
neant. ab. aucupe. diabo-
lo. Quarta. pena. ē. vt. vīs
cordeo. capiant. laqueo. q
nō. i. celo. sed. i. terra. tēdit
de. q̄. liberati. vidēt. Alia
nō. i. p. c. i. d. v. l. v. de. quo
aplus: Ederet. de⁹. satha
nā. sub. pedib⁹. vrio. Qui
ta. pena. ē. q⁹. i. ciuitate. dei
p. stituī. terrēt. sonitu. tu
be. i. bine. scripture. q̄. q̄. d
divoce. pdāt⁹. pena. cō-
miat. Secta. pena. q⁹. vīs
cordeo. a. deo. affligūtur.

Leo. q̄s. famē. patitur. si
videt. fdā. vat. rugitus: q̄
voce. audīt⁹. fere. stat. ipo
gradu. fugedere.

Si. erit. malus. Et
ea. q̄. superiꝰ. memorata
fūt. nō. fient. nisi. certa. cā
exteriꝰit. ita. nō. erit. tribu
latio. nisi. a. deo. vocatur
qui. etiam. reuelat.

C. III

a Audite verbū. hoc. quod. locutus. est. dominus. su
per. vos. filij. israel. super. omnez
cognationem. quam. eduxit. de
terra. egypti. dicens: Tantumo
do. vos. cognoui. ex. omnib⁹. na
tionibus. terre. Ideirco. visitabo
super. vos. omnes. iniquitates
vestras. Nūquid. ambulabūt
pariter. duo. nisi. eis. cōuenerit?
Nūnquid. rugiet. leo. i. saltu. nisi
habuerit. predaz? Nūnquid. da
bit. catulus. leonis. vocē. de. cubi
li. suo. nisi. aliqd. apprehenderit?
Nūnqd. cadet. auis. in. laqueuz
terre. absq̄. aucupe? Nūnqd. au
feretur. laqueus. de. terra. anteqū
gd. ceperit? Si. clāget. tuba. in. ci
uitate. t. pōpulus. nō. expauescet?

Lasciuia. que. non. infertur. sed. patienti. gratia. t
mala. etiam. remedia. efficit. dei. malicia. luit. t. ego. de⁹
qui. regit. pacem. t. creo. malum.

Si. erit. malū. in. ciuitate. quod. do
minus. nō. fecerit? Quia. nō. faciet
dominus. deus. verbum. nisi. re
uelauerit. secretum. suū. ad. seruos
suos. pphetas. Leō. rugiet. quis

Loquēs. t. q. ei. deus. reuelat. pphetā. de. malicia. ter
re. q̄s. vbi. reuelet. sicut. rugitum. leonis. nulla. malitia
audent. committere.

nō. timebit? Dominus. deus. lo
quit. quis. non. prophetabit?
cuius. est. q̄s. non. prophetabit?
Auditum. facite. in. edibus. azoti
t. in. edibus. terre. egyptiⁿ. t. dicite:
Congregamini. sup. montes. sa
marie. t. videte. ifamias. multas. in
medio. eius: t. calūnias. patiē
tes. in. penetralibus. eius. Et. ne
sacerunt. facere. rectus. dicit. dñs.
nuo. Thesaurizātes. iniquitatē
t. rapinaz. in. edibus. suis. Pro
pterea. hec. dicit. dominus. deus:
Tribulabitur. t. circuietur. terra
t. dētrahetur. fortitudo. tua. et. di
ripientur. edes. tue. Hec. dicit. do
minus: Quōmō. si. eruat. pastor
de. ore. leōis. duo. crura. aut. extre
mum. auricule. sic. eruētur. filij

Sicut parue reliquie relinquunt a leone et ursu vel aliquo de huiusmodi
vīs. samarie. pauci remanebūt q. nō. capiuentur. ab. assyrio.

Audite. dum. diabolus. ouis. ecclīe. laniat. sepe. de. eis. q̄ⁿ⁹. cura. aut

De lyra

ditur: o Si. erit. malum. i. pene. In. ciuitate. quod. nō. fecerit. dominus
i. ordinauerit. fieri. vt. dedecus. culpe. puniatur. decore. iustitie. q. d. nihil nō
fiet. p Quia. non. facit. dominus. deus. verbum. de. hiis. que. ille. mirā
fiarīa. hominibus. reuelari. q Nisi. reuelauerit. vī. quia. sicut. natura. nō
deficit. in. necessariis. ita. auctor. nature. nō. deficit. reuelādo. p. pphetas. ea. q̄
fūt. necessaria. cognosci. q. nō. possunt. via. humana. sciri. Ista. ista. exempla
ad. hoc. ponit. sunt. vt. vīsio. diuina. per. pphetas. proclamata. rationabilis
ostendatur. sicut. subditur: r Leo. rugiet. i. odio. per. pphetas. clamat. vī.
s Quis. non. timebit. q. d. Nullus. ait. qui. nō. debeat. timere. t. de. malo
penire. t Dominus. deus. loquitur. et. pphetas. inspirat. v Quia
nō. pphetaret. inspiratione. a. deo. accepta. populo. nūciando. q. d. nullus
debet. timere. poc. quodcūq. punitione. x Audium. Hic. ostenditur. esse
dītur. rationabilitas. punitionis. testimonio. humanoꝝ. sensuū. dicitur: Audite
facite in. edib⁹. azoti. vī. i. tuite. gentiles. legem. dei. nō. habētes. y Edifi
cantes. super. montes. samarie. et. videte. infantias. multas. i. idolatrias. pra
deum. z Et. calūniam. patientes. in. quo. iuratur. peccatū. contra. pri
mū. q. d. gentiles. talia. videāt. sola. rōne. naturali. ducti. tutte. punicia. vi
cerē. a Propterea. dicit. ratiōabilitate. punitionis. supradicte. hec. ipa
turus. pūnimentoꝝ. dicit. b Tribulabit. t. circuiet. terra. ita. q⁹. ne
bil. remanat. abscondit. c Et. detrahet. q. tu. fortitudo. tua. i. tue. pote
pce. t. deliramēta. d Et. diripient. edes. tue. q̄. bona. male. adquisita. a. pe
ssa. incendentur. t. hoc. fuit. ipleti. tpe. ofee. ihu. Regū. xviii. Duabus. annis
pauit. cuiusdā. idē. subdit: e Sīc. si. erunt. pastor

Audi

sit qui habitant in samaria.in
plaga lectuli.⁊ in damasci gra
bato, sladicē ⁊ petalamini i do
mo iacob. dicit dominus deus
uos in cōtio:⁊ reliquias vestras in
ollis feruentib⁹. Et p aptūras ex
uitulemini in armon dicē domin⁹.
altera contra alterā:⁊ p
altaria: ⁊ cadēt in terra. Et pcū
tiam domū hyemalem cū⁹ do
mo eburneā:⁊ pibūt⁹ domꝰ cbur
mo cliuata:⁊ pibūt⁹ dom⁹ cbur
nec:⁊ dissipabuntur edes multe
dicit dominus.

a Audite ver. C IIII.
buz hoc⁹ verbe pingues
que estis in ⁊ monte samarie.
ad egenos qui p ve
ritatē tempore pcūtioꝝ
humanis. Audite etiā le
gatur domus domus dur
mcas ferie.

Addite dom⁹ hiemē
filios regnum israel.in quo
religionis frigus ⁊ cult⁹
dei ⁊ varii turbines ven
tor.⁊ sicus ⁊ petalas.tom⁹ estiual.regnū iudee in quo calor religionis, ⁊ ie
pti ⁊ holocaustum mane ⁊ vesperi. C. IIII.

Audite ver. Loquit ad optimates ⁊ q.s. tribuū vt audiāt verba
a dñi quoꝝ nō bouis amatores.si irrisorie vaccas.p. vocat.qz reb⁹
dñe domi:⁊ vitri ⁊ gule intebāt: opprimendo egenū ⁊ cōtēnendo in tribulatione pauperē. vt bona illoꝝ in suos redigerent vsus.

Que vt.d. vt. geminat tantū.⁊ iubet.⁊ non spēialiter⁹ domos pau
Nicolaus

israel.i. valde pauci ⁊c etc. a In plaga lectuli.i.in regione regni iude.
que dicit lectulus ratione templi quod erat ibi: de quo dicit Lauc.i. Ro
emitus noster Rondus eo q in eis habitabat deus per specialem inhabitatio
nem. Illi enim qui pducte modo euaserunt tempore ezechie venerunt in
regnum iude reducti ad pristinum cultum. b Et in damasci grabato quia etiam aliqui ex decē tribubus in damascum refugerunt.⁊ ibi
fuerūt occisi ad tēpus. Solebant ili q aliqui heroes dicunt q⁹ damasci
eli hic nomen appellatiuum.⁊ non est nomen loci.⁊ significat virtutem: qz
quibus vel cultor: pudicitie ad regnum suum refugientibus. prouidit mo
do tolerantie de victu.⁊ quia non solum fuit populus israel punitus.
sed etiam cultus idolatrie eoꝝ destruendus.Ideo subdit: c Audite ver.
In tre non virtute aperte peccatricem israel.populum puniendo.
d Viuentes ⁊ sup.al. berhel. ola loca idolatrie fabricabāt.do. e Et pcu
tiam do hyemi do.estiua.pcutio enim et carnalitate habebant varias
domos pro hyeme ⁊ estate. f Et pcutiant dom⁹ eburnee.nō q totalit
essent eburnee.si in eis erāt aliq opa ex illis ceriola eburnea ⁊ ß mō ol.iii.
Reg.vij. te aliqb regū libr. Et dom⁹ eburnea qā edificauit. C.IIII.

a Hoc verbum. Postq̄ capitibus viroꝝ declarata est.hic comi
quoniam idem edificiū de vtroq; certū est dicit: Audite verbū
hoc vaccē pingues.i.potentes vtpote quę dicuntur vaccē ppter
uitulorū aureoꝝ quos adorabant: ⁊ pingues ratione diuitiarum.ad quas
acquisitionem iniqui viri suos incitabant. Ideo subditur: b Que ca.
facitis.i. per vim vestros fratres premitis. Ideo sequitur: c Que di. do. vo

Dedīno. Juxta ezechielē q pmodo ii vsi scribā stupefacti dicunt?
Sic hereses ieiunantes scripturaꝝ abutūtur. Imanura ⁊ ad q̄ sua deducit
ne cōmedāt.⁊ ō pūit robur corporum ne possint pura cōmedere. vt alias
teat corpora.plutur.a trāsmittere:⁊ hunc stupore ⁊ penuriā panis q̄ de cēlo
descēdit. dicit nūtibꝰ i ecclia loco eorum vt patiant indigiā verbi dei.

Et ido alie.et cuz
hec eis nō p crudelitate
⁊ p contēptū vestra fa
ceres.nō ill cibis coorcit
turta illud .frustra pcuti
tilios vestros.

Ego quoq;. Postq̄
dei ⁊ ab hereticis recep
diuine sapiēcie.⁊ maxī
nubibus ne pluant sup
eos ymbre anni tres mē
ses messis.ne pluuiālt ad
mirificū fructum mitigā
tentatiū ⁊ pluit sup vnā
ecclesiā nō sup cōcubitā
ia hereticoꝝ sīgs ettas
illoꝝ penuria coacꝰ ad
cinitatez dei regredi vt
hauriat.non sattiatur.qz
nō voluntate sed necessitate accessit.

Imbrē.qui vt pluuia serotina agrū pabetti
ne.q̄ herbā vt trificā pa
triarchatē irrigare illo tē
pore quo tres mensēs ſſāt
vsq; ad messem.i.maiora
tumuq;.tulimū. Et ego ne
cessaria ē pluuia.⁊ ne pu
tet lege nature.⁊ astrop
cursū cōtingere addidit.
⁊ plui sup c.v. hec etiam
penuria aque sub bella
contigit. Percussi
vos. Percutiāt hereticī
ardore ittstū. Vñ aple:
Mollius est nubē q̄ vi.
Percutiāt enī ira ⁊ in
iudia que rubet sanguī
nis cōmutāt in pallorez
q: auferāt veram intelli
gentiaꝝ.⁊ ita torā cozrū
pāt. vt etiā mella, dulcia
videant amara.qz q̄q̄d
peius in ecclesia placue
rātiā factio hereticis vi
dentur amara:ipsi multi
plicāt hostias.i. doctrinas
in quas naturaliter noluit
vineā suā mutari.hereti
ci etiā bona faciāt. vt mille venena misceant. Ideo vineas ⁊ oliueta ⁊.f.ic
habere iactant. Sed de vinea sodomoꝝ vinū eoꝝ ē. Aurugo .i. rubigo
vl erugo que apud hebreos eruca dr. Alij sic dr: Aurugo.i. rubigo q̄ apud
hebreos erugo dr: q̄ ita fit cū nocte ros vel imber sup tenerā spicā cadit in
calidūte solis ststunt in rubedī colorem ⁊ inanescūt grana adhuc tenera. au
rugo etiā dicit morbꝰ q in homine nascit ex abundantia corrupti sellis.q̄
corrupti sanguinē.et vertit i pallorē.⁊ q̄z calida vertit i amaritudinem.

Visi sū.Dic. Quotidie ambulātes⁹ i via egypti.i. p mala mādāta
mittit deus mortē:vt mortificatio mēbris q̄ sūt sup terrā viuat in eis christus. pcutit etiā deus in malis q̄q̄d superbū ⁊ peruersū est in ciuitate. ne
vsq; ad senectutē puentat:⁊ tradit ecclā captiuitati ne p pcipitia labāt i infernū. ⁊ facit fetore alcēdere:vt cognoscāt pcā sua. Bz nec sic reuertūtur.

Nicolaus

ib fugi: Et idigitā pandi.i. flagellū figēti subdit: a Ego hp.p. evo.
ymbrē. ⁊ b trib⁹ mēsib⁹ ante messē. Q̄ scripti i tra illa mēse aplī. ⁊ sic fuit. phi
bet⁹ imb⁹ tpe q̄ magī solet pluē. b Et p. vt.i. q̄s dedi pluuias fuit ita mo
dica q⁹ si sufficiebarvel ad pedī.ib fugi: Et venerūt duo ⁊ tres ciuitates vt.
Et y⁹ flagellū vētis vsq; ad ecclīa corruptū ⁊ eruscas gmāne:cū dr: Percussi vos in vretvredine vt. 4⁹ flagellū occīsōe ab aldēsīs cū dr: c Mi
si in vob⁹ in via egypti. Misit.n.tuncem ciceroꝝ i egyptū ad adducēdū ide
uastūd ⁊ assyrioꝝ q̄ pcurpati ab assyrijs fuerūt cū ab eis.⁊ eq eoꝝ ab ad
uersarijs capti.ib subdit: Vsq; ad captiuitatē eoꝝ: Et q; eadauera eoꝝ re
māserūt insepulta.subdit. Et occidi feci putredinē vt. 7⁹ flagellū subuersio
nis fit per aduersarios.cum dr: d Subuertivos.q̄ subuertio fuit terre
⁊ ignis.ib fugi: e Et fa.ille.n.reo.i.ligni simulātū.⁊ ol a torreo torres.
f Et nō re. ad me.tortis flagellis. g Quapropt ß fa.tui tibi.i. intrabo
tibi penas pēccis ⁊ malorū. h Postq̄ vt. Dic. pbē pōt pphe monitio
.f. vt pphead dñm ptertat.⁊ ad ß idocti pupler mortuū.sios pontē ca.fe.
Primū ait mortuū ē pdicatio olim poetice.qui olim creatura dr ē subiecta

Subuerti vos. Mortui sunt sodomite corpore ⁊ anima. similiter ⁊
illi pio codē peccato. Lody lotoꝝ literat⁹ eſt cū vxoribus suis quasi duo filioli
adhuc annicula parte corporis sui. i. vxore cum qua vnum in carne erat. Hec
comparatione eorū qui peccatum flame ⁊ gladio passi sunt.quasi mortui ⁊ quasi
partem corporis sui amittēdo.i. tempore aliqua quibus corpus sustentat. ⁊ i q
bus delectabantur.

Extrema me dicit.f.
⁊.i. virtutē ⁊ beatitudo
⁊ omnium possessio vt
pdicit in matthio pcurabo
nō recuperare. tandē. Inimicus ignis edificia subuertat. ⁊ ipsi i hostiis ignis
torrēt.i. b.i. ⁊ mali mali ⁊
dantur.hostia illud. Nō cu
bus opus arbitri. nostrum
tum pauci. Alius enim ha
bet opera sodome q̄ ipse
saluator. quasi nemo de i
cendio rapitur q̄ opera
rūr⁹ sodome ignis destruc
tionis. Unde in psalmo le
gitur in ecclesiā sodoma i
antiquus. qz q̄ suo vitio
sodomitis vsurpat dñi in
ea arcitur opa sodome.
I antiquā illaꝝ reditur.

Quia ppter. Quia
pterea cōtemptibus. tale
bꝰ pbe ⁊ inferenda sunt
contra eum. nec dicit q̄d
facturus sit pfectus rebus.
quia. vt cognoscat sibi nec
vendo; quicqz. interro
ra autem postea.⁊ tacit
hec finem reducat.

Preparare in oc.
vt veniamus ad te q̄ma
ſterū incarnatione aut
de iudicijs liberatorem.
vel ppetuare ad innocen
dū deum deum nam
vt liberet te a pcussu ni
bulationis qz omnia qui
innocuerit nomē domi
ni saluus erit.

Ereuerē. Natus
huius actus vel animoꝝ
homīs. ⁊ a le creatio nō
erat eloquiū suum. tanta
illud q̄d ait: Non facit
dominus verbū nisi reue
lauerit secretum suum p
phetis suis.

Facies tue. Pena
literam matutino tempore facit nebulam venire sup torrentes gradiuse
super. c.r. qui intrā omnia eſſet extra omnia. Nebula pinguedo
aeris.i.⁊ significat pigredinē ñdei.q̄ mane. Lege baptismi cōdigit: ⁊ cecitia
terre virtutes vel sancti in culmine virtutum constituti. deus vt virtutes
eoꝝ transferātur in cordibus fidelium annūciat. C. V.

Audite ver. Quidā ad literā pphā deplorat.s.vtꝰ p pdicta ca
a pitalitas vltra mōtes q̄rg. vt amplꝰ nō sint reuocāde ad pristi
ſtū. Virgo vocāt ēn q̄ in patriarchis ⁊ prophetis vtī pōt ca
sta mente copulati sunt Quam virginitatem tam corruperant multitudo
cum idolis. Addite deflet illos qui mente dei oblitus: ⁊ pollui ſtr
uire desinunt nec ad verā dei famen redeunt.

Domus isr. Ex. cecidit amplꝰ.⁊ nō resurget vt̄go isr in sua terra.

De Ivra

ib dr: Postq̄ it ß se.ibi.f. afflictiones pdictas. f Preparare loc. dei tui
isr.p pdicta pnias veratiōes tibi inflicti dñe. Et dicit expositus ibi cōi
⁊ sac ēpūabile q̄ ß ē pphia de pacifice iudeoꝝ circa finē mūdi futura vt
v.g. tpe adhuc ß ille iudeoꝝ ex a captiuitate. ⁊ ß ab ēpē: Preparet locum
tuū.i. preparabit. Ad hec de pacifice seu pulas dicit ps mouē cecitia
vīne mīe ib fugi: Quia ecce formās mōtes vt. ⁊ Eram boi clo. sūt. ibi
do ei spūs pphie. I Deus carmā.i. angelos. C. V.

m Dñe. Dic pone isr⁹ mortuū q̄d ē dīne iusticie pdicatio. acti
a ter pā pmīsiōis. ⁊ dixit in deum pter.q̄ p̄ ponit ß dicte mā.
f. arguit pphe de oppositis: Qui cōuertit. pena.i. vastū. q̄ p̄ le
ducit populus ad pdicationē pene pteritę.i. ad cualitatem humanā. Et
hec dñe. Circa finē dicit pphā: Audite verbū dñi. nō sicut antiqui eoꝝ
corde. n Quod ego le.fu. vos pdictum cōpatiēs misericors vobis mitto.
o Dom⁹ ut occidit. a tanta pfusione.⁊ ß fuit a pte aquil regni hyrie q̄ ipse
modū affligit regnū isr. Vñ q̄ ob.i.ii. Reg.c.xv. Jeroboā ut ipse dicit
ni contra israel. ⁊ traddit eos in manu assur regis hyrie vt.

Amos

Nicolaus

De lyra

tuum vestroꝝ. Quod si obtule
ritis mihi holocaustomata ꝛ
mũera ꝛ vestra nõ suscipiã: ꝛ vo
ta pinguiũ vestroꝝ nõ respiciã.
Auser a me ꝛ tumultũ carminuꝫ
tuoꝝ: ꝛ canticã lyre tue non au
diã. Et reuelabit̃ quasi aqua
iudiciũ: ꝛ iustitia quasi torren
tis fortis. Numquid hostias ꝛ sacri
ficiuꝫ obtulistis mihi in deserto
quadraginta annis domus israel
regi vestro. ꝛ imaginẽ ydoloꝝ
vestroꝝ sidus dei vestri, ꝙ fecistis uobis: ꝛ migrare vos fa
cã trãs damascũ dicit dñs: deus
exercituũ nomẽ eius. C. VI.

Amos 6 Ve vobis qui opulenti
in syon ꝛ confidi
tis in monte samarie. optima
populus principium ad quem uenerunt domus israel
teos capita populorum ingredi/
entes pompatice domum israel.
Trãsite in calamne ꝛ videte: ꝛ
ite inde in emath magnam. ꝛ de
scendite in gath palestinoꝝ: ꝛ
ad optima quaqz regna eorũ. Si
latiõ: terminus eoꝝ termino ve
stro ne. Qui cogitatis de die malo
malus. ꝛ appropinquatis solio
iniquitatis. Qui dormitis i lectis
eburneis: ꝛ lasciuitis in stratis
vestris. Qui cõcoditis agnũ de
grege ꝛ vitulos de medio armẽ
ti qui canitis ad vocẽ psalterij.
Sicut dauid putauerũt se habe

Amos 6 Ve vo. qui. Hec ad duas ꝛ ad .x. tribus referunt. maxie autẽ ad optimates decem tribuꝫ ppli. Hi enim hereticis illusor vbs. q vsi sunt optimis ꝛ ecclesiasticis doctoribus. Quo fit ꝙ audacia malitiaqz pri. Ipse ꝛ pop̃r ve minerẽ philosophicas ne uersitates. ꝛ lasciuiã ꝛ anguliosos krnũ facere scripturę ꝙ tota nudatam ipsam. Supponit aũt a quo malis impeꝛ tamur. ꝛ. q venit ad dicendũ nolite. malã pati/ tibus q i hoc nglo dicãtis subeimur per iusti tiam q ipsemet vir fa lutis nr̃e in humanitate ꝛ habitatione. i. populũ ꝛ magistroꝝ. Ipse carnaliꝫ. q dñoꝛe tio nõ fr̃ndi cred at. ꝛ potestatẽ habeat. ꝛ ꝙ ꝛ ꝙ ꝛ ꝙ

Et ecce fletor iocustte in principio germinantiū. ⁊ ecce germen serotinum post tonsionē regis. ⁊ ecce cū consummasset comedere herbā terre dixi: Dñe deus propitius esto obsecro. Quis suscitabit iacob. quia parvulus est? Pœnitus est autē dñus deus super hoc. Non erit dixit dñs dñe. Hēc ostēdit mihi dñs deus. Et ecce vocabat iudiciū ad ignem dñs deus. ⁊ deuorauit abyssus multam: ⁊ comedit simul partē. Et dixi: Dñe deus cessa obsecro. Quis suscitabit iacob. quia parvulus est? Pœnitus est dñs super hoc. Sed ⁊ istud non erit dixit dñs deus. Hēc ostēdit mihi dñs deus. Et ecce dominus stans sup murum litus ⁊ in mānu eius trulla cemētarij. Et dixit dñs ad me: Quid tu vides amos? Et dixi: Trullā cementarij. Et dixit dñs: Ecce ego ponā trullām in medio populi mei israel. Nō adjiciā vltra ultra ad transeundum eum amplius. Et dissipabunt excelsa idoloꝝ ⁊ sanctificationes israel desolabuntur: ⁊ cōsurgam sup domū hieroboam ⁊ gladio. Et misit amasias sacerdos bethel ad hieroboā regē israel dicens: Rebellauit contra te amos in medio domus israel. Non poterit terra sustinere sermones eius. Quia hec dicit amos. In gladio morietur hieroboam: ⁊ israel captiuus migrabit de terra sua. Et dixit amasi ad amos. Aiuides. gradē. fuge i terrā iuda ⁊ cōcede ibi panem: ⁊ ibi prophetabis. Et non adijcies vltra vt prophetes ibi quia sanctificatio regis est: ⁊ domus regni est. Respondit amos ⁊ dixit ad amasiā. Non sū propheta: ⁊ non sum filius prophete. Sed armentarius ego sū: vellicās ficomoros. Et tulit me dñs cum sequerer gregem: ⁊ dixit ad me dominus: Vade ⁊ prophetā ad populū meum israel: ⁊ nūc audi verbū domini: Tu dicis nō prophetabis sup israel. ⁊ non stillabis super domum idoli. Propter hoc hec dicit dñs: Uxor tua in ciuitate fornicabitur: ⁊ filii tui ⁊ filie tue in gladio cadēt. humus tua per funiculū metietur. Tu vero in terra polluta morieris: ⁊ israel captiuus migrabit de terra sua. C. VIII.

Nicolaus

a Et ecce fletor. Locustarum. b Ecce locustas. Locustarum sicut Exo. viii. Ne sit multa grauissima. i. multitudo mulcard. c In principio germinātis serotini tonsis. i. illo tpe quo falcē blada tuebant. d Et ecce serotinus post tonsionē pregis. In hebreo habet: Post tonsionē regis. ⁊ videt hec littera falsificata p imperitiā scriptorū. propter similitudinē dictionis. vel per imaginationē aliquā correctorū. ideo q tonsio magis dicit de gregib⁹ q̄ de regibus. Ad intellectū igit huius ire licendū q̄ sicut i terra ista q̄ dicta adhuc fame in herbis nondū incipiunt nocere. ponitur ibi agricultā ad comodū illustrare. sic in tonsa tondebant blada. ⁊ illa tonsio erat p aliquos regis nutrientia. ideo dicebatur tonsio regis. ⁊ sm hoc dicit: Et ecce serotinus. i. tpe quo incipiunt blada nocere. e Post tonsionē regis. q. d. postea tondebātur sū petita. sic fructificare. f Et factū est cū consumaret comedere herbā terre. i. multitudo locustarū. hoc tū nō erat i re sed in visione imaginaria. g Dixi. deprecando ne inferretur hec plaga ppō. h Quis suscitabit iacob. i. reparabit ppīm israel ab ista plaga. si in plagā israel. q. d. nullī nisi tu. i Misertus est dñs sup hoc. non iste/ rendo plagā ostensam. k Hec ostēdit. Hic ponitur secūda visio de fu ture incendio. quo finalis fuit impedita p orationē ppheteꝝ. ⁊ ētū ad hoc dicitur. l Et vocabat iudicium. Langlois executores fuc iusticie. m Ad ignē. id est ad succendendum totam regionem. n Et deuorabit abyssum multam. sic enim imaginarie videbatur ppheteꝝ q̄ ignis efset ita fortis vt vltīus ret ētū aquas. q̄ndas note abyssi sūptas. ⁊ p hoc intelle git ppheta cōsumptionē incendij futuri i terra. o Et dixi. deprecādo vt nō fiat. ⁊ exponit vt. s. Et dixi: ps q̄ sīla expositio q̄ dicit ep̄ctici affy rūtes significari p locutōē i visōe prima. ad destructionē regni ibi. ⁊ ep̄c. ctici dicūtes. ⁊ p ignē. i. ira. q. ideo bicit. nō est cōsumptio q̄ plage hic cessāte. ⁊ succurrente. fuerūt. ii. vno nō. Hic ētū due visiones fuerūt. i. recte cause ornate. ⁊ p reuocatōe sequētis nō erant q̄ tāgebat ppīm. cōes ordīe. Hic ponit tertia visio. q̄ fuit de ruina occasio cessāte p amos. ēt vi.

Et ecce ego ponā trullām in medio populi mei israel. Nō adjiciā vltra ultra ad transeundum eum amplius. Et dissipabunt excelsa idoloꝝ ⁊ sanctificationes israel desolabuntur: ⁊ cōsurgam sup domū hieroboam ⁊ gladio. Et misit amasias sacerdos bethel ad hieroboā regē israel dicens: Rebellauit contra te amos in medio domus israel. Non poterit terra sustinere sermones eius. Quia hec dicit amos. In gladio morietur hieroboam: ⁊ israel captiuus migrabit de terra sua. Et dixit amasi ad amos. Aiuides. gradē. fuge i terrā iuda ⁊ cōcede ibi panem: ⁊ ibi prophetabis. Et non adijcies vltra vt prophetes ibi quia sanctificatio regis est: ⁊ domus regni est. Respondit amos ⁊ dixit ad amasiā. Non sū propheta: ⁊ non sum filius prophete. Sed armentarius ego sū: vellicās ficomoros. Et tulit me dñs cum sequerer gregem: ⁊ dixit ad me dominus: Vade ⁊ prophetā ad populū meum israel: ⁊ nūc audi verbū domini: Tu dicis nō prophetabis sup israel. ⁊ non stillabis super domum idoli. Propter hoc hec dicit dñs: Uxor tua in ciuitate fornicabitur: ⁊ filii tui ⁊ filie tue in gladio cadēt. humus tua per funiculū metietur. Tu vero in terra polluta morieris: ⁊ israel captiuus migrabit de terra sua. C. VIII.

de lyra

q Et ecce. vbis̄ filio sa. ma. B. L. limitū. ⁊ p murū intelligit robur regni. s. tri bui. p tinsionē diuina. pcessio eo q̄ muri tinitio. ꝓgit a nine ⁊ pmara. r Et i ma. ei⁹ trulla cemē. q̄ est instrumentū ad tinendū. ⁊ sequit̄ posi: s Ecce ego po. i. deponā. t Trullā. subtrahēdo a regno. s. tribus̄ pre cationē meā. v Nō adiciā vl. ſa. i. limitē q̄s intelligit ꝓgere sm̄ pri cta. hebreū adit altā litterā hebr. tū ad cauē inſam. q̄ est: Ecce dño filio sup murū lineatū: ⁊ i manu ei⁹ linea. ⁊ accipit hīc linea p chorda bethemi. in cui⁹ extremitate è plūbū. ⁊ cū q̄ cōtulerat ſi mur⁹ erigit̄ recte sup fundamē tū. ⁊ si inenit diffortionē reducit ea ad rectitudinē. ⁊ p hoc designat̄ diuia iusticia rectitudinē culpe cuēdās p penā. tū seqū: Ecce ego ponā linea in medio ppli mei israel. rectitudinē iusticie mee ei⁹ peccata punientis. Non adiciā vltra pertransire eā. i. dissimulare ei⁹ peccā absq; punitōe. x Et de. struēdo. i. bethel. ⁊ dā. vbi colebāt vitulū. y Et surgam. s. i. domū hieroboā. ⁊ destruā altaria que erāt vitulis dedicata. z Et consurgā sup

Et qui diligit. In tantum a nobis iacri potestatibus vt non solem
fruamur ad habitationem corporum vendamus sed etiam purgamus a
fruamur pulmonem a palpite trituo edulcemus.

Et aufert. Quo modo edulcamur qui egerit penitentiam

Et occidet omnē. In hebraico de captiuitate dicit egerit penitentiam

Ille ultimo supplicio dei
timet in anno irruat to-
tam regnet cumulo arg
nari claudentibus hostia
etiā ne delinat in mare.
et sicut post irrigationem
tibiatis cumulis redit ad
altitudo c. ingressus mare
abundat ac pelle ille. et q
frumentū in deficit de-
ficiēt in captiuitate. vel
etiā eterna damnatione.

Et erit i die. Pde
hec vident ad tpus pal-
stinis christi. et ista pa
ra lol nō tantū de pris vi
dere in euacuatis ra-
dicem q ab exordio cor-
ditus radicq; in sic hala
verus tol occubuit. et ad
uentus romanus sitq;
ritatis e clitica cog ver
tis fuit in luctū: et ea illa
die ola repleta fuit lachry
mis q pentalle e clitico
et decalnati sunt. ac ebri-
etū nō bibēt. qui ēt opi
mentū olim electo: ille
populus israel quōdam
fonginatus dei: eterno
luctui traditus est.

Sup omnes. Ro
quāl fm ydiomatū vet
ri q positi in trifficia ra
debāt tibi capita vel q̄s
capita ab hostibus in ca
ptiuitate raderentur.

Ecce dies venit.
Minat deus in eos qui
terrena tyrannī fame ac
dimā verbi dei. q̄s p
pter peccata ppli deficit
doctrina in ecclesiis e a
mari. i. a falso e amarico
fluctibus venīt ruri
vsq; ad mare. i. ad amara
re: quia nō occurrit ei
malitiosi filius: e ab aq
lone v. a. o. captiui deferre aquilonē
rē. Si nō plē fuerint: quia nō recte itine
pgunt: sicā deutio auferet discēdit.
Sacra scriptura in quibusdā locis aqua est. vbi facile percipit. in qui-

quibus frumēti vēdam*. Iurā
uit dominus in superbiā iacob. si
dem ordinatus dei manifestus verbo potens
quidem ergo ad mala e ydolatria
ōblivio quidem vigo ad malum e ydolatria
ōblivio fuero omnia
opa eoz. Plangēt sup illo si eō
habitatores terre e non ascendat e labo-
ret habitatores.
mouebit terra: e lugebit oēs ha
bitator eius? Et ascēdet qi flumē*
vniuersus: e cruciet e deficiet qi
rinus egypti. Et erit i die illa di
dia lenitas nubilosi ab ebr in agra captiuitate
cit dominus. Occidet sol i meri
die ola repleta fuit lachry
mis q pentalle e clitico
et decalnati sunt. ac ebri-
etū nō bibēt. qui ēt opi
mentū olim electo: ille
populus israel quōdam
fonginatus dei: eterno
luctui traditus est.
cantica vestra in planctū. Et in-
ducam sup oē dorsum vestrum
saccū: e sup omne caput vestrum
calui. Et pōnam eam quasi
luctū unigēti. e nouissima eius
quasi die amarū. Et ecce dies ve
niunt dicit dominus e emittaz fa
mem i terram. nō famez panis

Nicolaus

pauperes p calcimenta. In hebreo habet: Pro eleuatione. e exponat vt
ā. li. ca circa medū. a Et quasi qui ama. i. purgamēta. que nō debēt ven
di ei frumēte sed eiici. b Iurauit. Hic refertur precedens pena populi
magis debite explicādo. e pmo q̄rum ad penā corporalē. secūdo q̄rum ad
spāle malū: Circa pmū dicit: Iurauit dñs. i. firmiter disposuit e irrevocabiliter. c In superbiā iacob. i. de ea superbiā populi. e.
tribuū. d Si oblitus fuero. rē. i. non oblitabar sed punā cōtā opa ma
la. e Nūquid super hoc non cōmouebitur terra. rē. quasi vicerer. imo
cōmouebit afflictione magna. f Et ascendet quasi fluuius. rē. per hoc
designat captiuitas populi futura. sicut aque fluminis trāsēūt de loco sue
originis ad loca lōginqua. g Occidet sol in meridie. i. tēpore quo spe-
rabant gēperari superuenire aduersitas. e idem intelligit per hoc quod
subdit: h Et tenebrescere faciam rē. est enī expositio cuiusdē sētētie per
alia verba ad maiorē exaggerationē. i Et inducā super omne dorsum
vestrū saccū. rē. hic est vocabulū capitui indui facie. e capita rasi. pm q
dicit Omne. tertio. Hoc capitulum mutat tumiliosa capitis. k Et po
nā eā quasi luctū vnigēnti. Cū tāta amaritudine sicut ē mater lugēs vnī
emittā rē. nō f. mā panis. f. ciū. l Et non vt audiā verbū dei. tāto est vel
tudicio facti. ut ex ipso. e tribuū qui ydolas partim occiderat. e partim
fugauerat intelligit mīstādo eos p afferica. coarcet ptātā a ydolatria et
nō inuenire ibi ydolū: o Et cōmouebunt a mari vsq; ad mare. i. a
mari mediterraneo vsq; ad mare galilee. p Et ab aglone. i. a termino
aglonari regni. e. tribuū. q Vsq; ad orientē. i. vsq; ad finēm. orientalē.
r Discurrēs verbū vbi. p ydo partis sui regni. s Et nō inuenīt. qz
nō fuit vigintatiōe predicta. t In die illa deficiēt virgines pulchre. a

multa alia in iudea post reuersionem nomini hoc
fuerit gratiose vigo ydolatria que ipsi sequenda
Ibi illa die. E cui aufert deus in ecclesia ineffigiatam plurit dicēdo
mentur virgines. i. animē fidelium eorum qui habent pudicitiam per abne
nationem malorum: sed timorē tantū. quia non habent lumē veritatis. sicut
autem virginitas. aut fides eorum qui habent lumē veritatis. sed non
dicendo vitiat. perit pudicitia: meritur castitas. cessant virtutes. dolorem
tibus virginibus eius
adolescentes. qui fuerūt
vicerunt mūdū: defecit
deo. qua tpe in regno
samarie. i. firmarit in do
minatione hieroboā qui
per samariam intelligi-
tur. Qui iurāti eiam
desiderāt viam dei sectari
que ē in ritibus iudā. qua
multi hereticī defiderant
imitari sacramēta eccle.

Et vuit via ber-
per quam intēdo adorare
deos eius. Adeo errabit
decem tribus vt non so-
lum adorarent vitulum
in dan que ēt castrā in
vltimis finibus eorum.
sed longo tempore ydo in
berlabee que ē ciuitas in
terminis tribus iude ado
rare ydola que dat trib⁹
quondam adeauerat.

C. IX.

Idi dñm. rē.
Si defecerint.
Cum ala corpo-
reis vinculis lacata pos-
per tenuitatem subtilan-
tie volandi habeat liber-
tatem. vel ad inferna de
citur. de quib⁹ scripū est
Quērātur peccatores in
infernū: i. rē: in infernō
quia cōtrahitur tibi vel
ad celestia subleuat. Sīt
enim ydolatria nequitie in
celestibus: et si sibi sēdam
vere ecclesiastice vendi
cauerit. hoc enim inter
portat carnalibus q̄ si hu
militate. cōtenta habitet
in montibus tui seruan
tem manū dei nō euadit
et si despans salutis ocu
los dei vult vltarcet in
vltimos saltus fluctuus
terminos pueniet: ibi etiā mādat de⁹ tortuoso serpēti: e ille vltor mordet.
Capta ēs vltio gladio dei punit. e posuit eos oculos sup eam in malū e
non in bonū: vt per cruciatus e supplicia reuertatur ad deum.

de lyra

sua pulchritudine. v Et adolescētes. a sua fortitudine. x In sitī sp
corporali et quo ps dictū est q̄ cū defectu cibi e potus corpalis fuit etiam
defectus cibi spūalis.' y Qui iurāt in delicto samarie. i. in vitulo qui
fecit hieroboā rex samarie. e in hoc faciebāt ei reuerentiā: q: boies p malo
rez sui iurāt. ad hebr. vi.' z Et dicit: Viuit deus tuus dan. ibi enī fuit
positus vnus de duobus vitulis a hieroboā factis. iii. Regū. xii. e ei attri
buebant deitatem hoc modo iurādo. a Et viuit via berlabee. i. ille p
quam adorātiōe itur in berlabee. ibi enim vigebat idolatria, vt patuit
ā. v. ca. Secundum tamē q: ista berlabee est alia ab illa que est in termino
australi terre: punitionis. que est in tribu da. de qua dicit. iii. Regū. xix.
q̄ heliās venit in berlabee iuda: ad differentiam istius que nō est in iudea
b Et cadent. e nō resurgent vltra. i. illa captiuitas. x. tribuū nō fuit rela
pata. vt frequenter. ā. dictum est.

C. IX.

c Idi dñm. Hic ameos ypheta ostēdit ruinā duarum tribuū. e vltī
v ditur in tres partes. q: primo ponit pene acerbitas. secundo eius
inevitabilitas: ibi: Non erit. tertio rationes inevitabilitatis: ibi: Nūquid.
Circa primū dicit: Vidi dñm stantem super altare. i. holocaustor. quod
erat in hierusalē metropoli duarum tribuū. d Et dixit. excussiones
fac tuffacie. e Percute cardinē. i. capit. f Et cōmouentur. super li
minaria. per quod significabat destructio templi futura sub rege ioachaz
et subditur causa tāi partialis: cum dicitur: q Nuarica' cuius: in capite
omnīū. i. in rege e principibus e sacerdotibus. h Et nouissimum eo-
rum. i. minimū de populo. i Iu gladio interficiā. per hoc designatur
tur q a matribus vsq; ad minimos omnes subiicerētur regi babylonis
oranoz violentia. e sic adimpleta fuit sub sedechia. iii. Reg. xxv. k Nō
erit. Hic ponitur pene inevitabilitas: cū dicit: Non erit fuga. i. ad

In tuferunt vitiorū deficitur desperandū sed inde potentia dei osten-
dit. in cuius abscondimur sed superbiendo inde detrahitur.

Quo sunt carmelū vnus inter phenicē e terram gessilensis vbi exer-
uit bellum aliter in tribu inda ad austrum: vbi habuit carmelitus fuit.

Et tangit terrā. Si terra inūsibilia locus creatorē suū e ad nutū
filium ponit quanto ma
gis hō fragilis qui' ala
tu vile fimilis corpori.

Aedificū deo posuit
terrā alium'. posuit so
lem sua luminē in cēlo
in luctū. e tra alcēdit vbi
quasi flumē' assimilatōe
vt opa terrena ymat.
et deficiēt sicp peccatōr
quasi flumē egrepit vt
amaritudine tormentoz
impetu dei trudātur.

Qui edificat. Quo-
dicit quo edificat alcēso
nē in celo. cū sanctos sp
os de imo trahit ad cele
stia quos ipse fidei. e in
cio alcēdit. Vocat etiam
quēlibet incredulū ad fi
dem suā: e edomat e co
quit adore spūalia et let
pestia essētiā: cū sile ho
ge latoq; plicat magna
lia dei. vt vbi abūdauit
delicti superabundet gra.

Et fascicul̄ū. i. gre
gēs credentiū ante fascicu
lus vna dei religiōe con
stringens est. vel e ipsa reli
gio a religādo. e in fasce
dominī vinculo nomē
accepit.

Nunqd nō vt filij
Mirabant' indei q erāt
de stirpe patrū. quos lo
catus est deus: q: cū ea de
egypto eduxi. ostra ē di
cit dñs. Sic erauit vos
sca. e ethiopes. Sic eduxi
vos ē egypto: ita e istos
alios de diuersis partibus
adduxi. ergo ne supbiat.
q: equali condītōe facti
equali fisle subiacebunt.

Alle. Ethiopes nigri
si penitēt possūt verti in
filios dei: cappadoces q
tacebāt sub frigidis aqui
lone vertunt in palestī-

nouerat depositā fugiēs cadere ydolatra. i. fructibus ludibrīū dei. Et erit. Ydo
latrica transferunt de cyrene. i. infirmo gaudio. qui erit vacui amaro ma
rīs. finibus. e incipit. finitimos esse ei Ismaelitas e filios dei. i. diuersi ver
sunt in ethiopes. qz oculi dei supra eos regna peccatrix destruā
tua ofio. Unde aplacmus regnet peccatū in vestro mortali corpore.

nem suam: e fasciculum suū sup
terrā fūdauit.' Qui vocat aqs
mares e effundit eas super facie
terre. Dominus nomē eius. Nū
quid non vt filij ethiopes vos
estis mihi filij israel ait dñs?
Nunquid nō israel ascendere fe
ci de terra egypti: e palestinos de
Crete
capadocia: e syros de cirene? Ec
ce oculi dñi dei super regnū
peccans e cōteram illud a facie
terre. Verūtamē cōterens nō

Clerici amen con.
Ego vita pleniores in ora
to cibo ac ritibus qui fugi-
unt vetra veteris in
certantur ab eodē.

Hedabo. vel red.
dabo. i. pmouebo ad
castigādū in plenitu de
custam in me tabitis ho-
mō iacob id est ecclesiam
vbiq; dispersam.

Et cōteram. Ecce
ostēsa ecclesia. i. gentilis fu
ere pulcra igni dicit ait

Edificabo. vt sicut
fuit in tēpore dauid. ita
tantū pulcra sit ecclesia

domus israel. sicut conteritur in
cribatur: non cadet lapillus sup
terrā. In gladio morientur oēs

peccatores populi mei. q̄ dicūt
non appropinquabit e nō veni
et sup nos malum. In die illo

de lyra

ebrem dispersi. Ideo subdit: d Ecce enī rē. sicut ebrietē vitiosi in cri-
bro. ad hoc enim vanni' granū in cribro vt purget. sic cui pena a deo infli-
cte sunt peccatores purgantur. q̄s purificet deus. e Et nō cadet lapil-
lus sup terram. i. deuerbio meus nihil transibit in vacuum quin implebit.
d In gladio morientur oēs peccatores populi mei. qui sunt in peccato finali
obstinati. e Qui dicūt nō appropinquabit. q: cōminatio nō gēperabit.
et destructio. hic vltimo dēnūciat finalē reparationē per christū. dicunt
etiā aliqui expositores catholici q: ypheta hic dēnūciat reparationē popu
li de iudea que facta ē in reditu captiuitatis babilonice sup ezechiel dixit.
Ii iudee que facta ē in reditu captiuitatis babilonice sup ezechiel dixit.
sol hoc nō videt verū. q: pplo illi nunq̄ fuit in tāta gloriositate. Ihic no
sorbil eā fabdit: Ut possideāt reliquias idumee. e oēs nationes. imo simp
fuit in fabricatōe ierusalē. imo perfuit. sed dico q: ecclesia romana
ypheta q: de ista Iacobus Act. xv. allegat hic scripturā sacrā de edificatōe
ecclie per filī. Rab. Dauid aperiet q: dicit hic. Suscitabo tabernaculū
dauid. rē. i. regnū dauid. q: fm ola debeoz inuitigē fidei mādi p adem
dauid rē. i. regnū dauid. q: fm ola debeoz inuitigē fidei mādi p adem
tū mēbr. e sic fm Rab. Sa. scripsit albe. loquit de rpe christo. Quia erat
dicēdo hoc tpū futur: q: tam ex gētibus. Ihic in libro Isabedrin q: aīal
beroeciph nutritus est: e ipse fuit rabbi mathi dauid q: occidit. Dicit Ra.
tolinus: In gradū in qua filius dauid. Isaias vitiosus ethiopissima ma
gdalene

Finit Amos propheta.

Incipit prologus beati hieronymi in abdiam prophetam.

Acob patriarcha frez habuit duos: q ĩ ob rubozẽ corpis sui edom hebrea lingua appellatus ẽ: qđ latine sanguineus dicitur. Is memoratũ fratrez suum qui ifrã el nomẽ accepat: graui odio cõtra eum semper exarsit. Et quia ille primogenitus erat: et benedictionem patris meruerat: hic semper insidiabatur fratri: et quotiens poterat: nocere conabatur. Et quia ille de benedictione patris habebat fiduciam: hic de gladio suo et de terra cruenta viuere cupiebat. Et ideo prophetia contra edom dicitur: quia semper populus israel habuit inimicum edom. Et quia ille de benedictione patris habebat fiduciam: hic de gladio suo et de terra cruenta viuere cupiebat. Et ideo prophetia contra edom dicitur: quia semper populus israel habuit inimicum edom. Et quia ille de benedictione patris habebat fiduciam: hic de gladio suo et de terra cruenta viuere cupiebat. Et ideo prophetia contra edom dicitur: quia semper populus israel habuit inimicum edom.

Et facient boetoo. Hec pietati hac felicitate rerũ vt ampliorẽ detrimẽto afficiant. ola generalia virtutũ in scripta adimplebãt. vt vario sono tuba virtutũ omẽs ad celestẽ paradisum pgant.

Et plãtabo eos. Et post hec ipsos plantabo et plãtabo plãtabo sup terrã viuentiũ. et tam radicem eoz firmabo: vt nõ possint amplius euelli. Hiere in pfam. vel in futuro: nã Ihc ola ista in ecclia. Finit Amos.

De Ira

Hec euangelii: efficaciter ostendit: ecclias in horre bel pueri quos crudelitãs pascũt. ñ postea audiebãt ipm vinci nolentes: dictũ ecclesiã: sicut pueri vinci. in q̃ plurimi ceciderũt. et eodem tpe filius carnalis fuit ẽcata pena loca notabilia regni ifrl circuitus ad mare occanũ qđ ẽ termin⁹ ẽre habitabilis sm astrologos. Et cadẽ ratiõe euangelii ille fuit ẽdicatũ versus aliam partem a hiero lm. f. occiduã austri et aquilonis. imo pabulũ⁹ hoc vltimũ. qz plures apli et alii ptes discipuli dilecti euangelii ipsius alias partes ẽ ipsius occidũt. et sic ps accelerati o gentili ad fidẽ. Ite gentili q̃ puerilis gẽtis ad fidẽ melius designat: vt. ii. c. Medio qđ multa sũt. et similiter calcatio vue: similario parabolice dicunt. Pphe enĩ hoc mõ frequenter loquunt. et ipse in euãgelio. vñ Luc. viii. Semen est verbũ dei. Et infra sonitus: Ecce dies veniũt. i. tpus no tẽstm. b Et cõprehendet arator messorẽ. i. pdicatores statim attinget ad fidelitã puersionẽ. sicut patz Act. ii. vbi ad pdicationẽ petri statim puersi sunt tria milia. et. iiii. ca. quoq; milia. l Et calcator vue. i. pfunctor sacre doctrine. n Montes stillabũt. i. faciet discipulos aptos ad pdicandũ. sicut ps in actibus aploz in pfibus locis qz electi ad eã pdicabant verbũ dei. l Et colles ad eandem. i. ceteris fidelibus. m Sulcodinẽ. cuãgelice doctrine. n Et oẽs colles. i. minores nocentes. o Culti erũt. cultura ipsius sancti ad plãtationẽ fructũ in ecclia dei. p Et puertam captiuitatẽ ppli mei ifrl. Liberando eos de seruitute diaboli. q Et edificabũt ciuitates et. p. hec intelligunt. qui ecclesiã statuũ ecclie. p ciuitates status coniugatoz in quo requirit pleni fides apli. vnde et ciuitas dicit christi veritas. p vineas ẽo status silentii et doctoz. vnde et christus dicit apls Joan. xv. Ego sum vitis vos palmites. p hortos ẽo status religiosoz. qui sunt clausi sub disciplina regulari. Iti enim status sunt instituti a temporibus apostolorũ et discipulorũ christi. Et pcepto visitatio seu fructus cõsequentia et cõsecutio meriti in patria sancti et premii in futuro: quod nobis concedat et.

Explicit postilla fratris Nicolai de lyra super librum Amos.

Incipit expositio prologi in Abdiam ppheta per frẽm Britonem.

Acob patriarcha et. Alie prologus vocãtur in nro pcio. In primis pauca mã opto sequẽtia. Cipiũs ppheticũ dr: Jacob pfuit cha et. q. metaphorice in pona edom pro idumeos, ppha virgit: In secãda parte subdit. rõ metaphoric ibi: Et q̃ pessi ifrl. In tertia ẽo parte ponit notificatio ipsius ppheti ibi: Hec dicit. Is quidã incipit ibi. ploguli: si melius mihi videt: vt in cõ. dr. ploguo precedentis⁹ primus. Hic visio ifr. insistamus. et exponẽdo singula videamus. Jacob pfuit patriarcha. i. patrũ principo. habuit enĩ. xii. filios a quibus tribꝰ. xii. oriẽdi erãt. q Quia ob rubozẽ corpis sui ẽdo hebrea lingua appellat⁹ ẽ. Cõtra Vesl. rrv. Cũ vẽsset edom lassus de agro ait: da mihi de coctione hac rufa: qz opido lassus sum. Quãobrẽ vocatũ ẽ nomẽ ei⁹ edom. Ridco: ppter virdgẽ sic appellatus est. i. ppter rubozẽ pudoris ẽ corpis. Sic ẽ homo assignat nobis ratio. licẽtio subdit ille pfecutionis odiũ: Jacob motatũ et. tertio trahit ad alios pfecutionis istius odiũ: ibi: Quia de edom et. t Qui ifrl nomen accepit. Cõtra Vesl. rrvii. Nequaq; vocabit nomẽ tuũ iacob sed ifrl. Diu adit atqz odio habitus fuerat. sicut ps Vesl. rrvii.

vbi dicit

vbi dicit edom: Manifeste dicit luctus pfe meus occidã iacob frẽm meũ. Et spõsio. postea dicit qz ifrl est gentilitas ecclie. et interficat: vt videlicet nõ. et qz frater ipsius clam tpore accepit iacob. qđ interpretat incantator vel supplãtator. et ideo nomẽ recte est videnti occidãs. qz diuino iudicio pugnant vitia et

Nicolaus de lyra

motus interimere conatus est. Quia de causa oẽs qui populus ifrael hoc est filios patriarche iacob: predicti edom odium imitati: persecuti sunt: edom edom appellati sunt. Et quia populus ifrael de cãptiuitate chaldeoꝝ et per cyrum regem pssarum nutu dei reuocãtus i hierusalẽ ab ãlio regno grauiter afflictus atqz oppressus est. ideo hoc regnum qđ more edom predictum populum persecutum est: per denunciationẽ abdie prophete increpatur qz non dei indignatiõe: sed sua virtute põpulũ supãtuz gloriabat. De quo regno oliz per dauid in psalmo. c. xxxvi. dictũ est: Asmõare dñe filioꝝ edõ in die hierũsalem. Nam reliqua lectiõe cõprehẽnsa futurum in gẽtes iudicium ob causas lectione cõpchẽsas: rẽgnũqz dei i populo ifrael significãt. Hebrei hũc esse dicũt qui sub rege samarie achab: et impissima regina iazabel: pauit et rum pphetas in spẽcubus q nõ curuauerũt genu ante bãal: et de septẽ milibus erant quos dias

argulitur ignorasse. Sepulchruz quoqz ei⁹ vsqz hodie cus mansolo helisei prophete: et baptiste ioannis i sebaste que olim samaria dicebat venationi bẽr. Hic herõdes rex antipatris filius in honore augusti cesaris grẽco nomine vocauit Sebastẽ. i. augustam. Hic igitur quia centũ prophetas pauerat: accepit gratiam prophetalem et de duce exercitus fit dux ecclesie. Tunc in samaria paruum gregem pauerat: nunc in toto orbe tpi pascit ecclesias. Et sicut stephanus coronam meruit passionis. sic hic de seruitutis dei cuz paulo apostolo noie gloriatur: quia abdias seruus dñi in nostro sonat eloquio.

Incipit argumentum.

Abdias qui interpretat seruus dñi personat cõtra edom sanguineũ terrenumqz fratrez: fratris quoqz iacob semper emulum: hasta percutit spiritali.

Incipit Abdias propheta.

Visio abdie. C. I.

Hec dicit dominus deus ad edom. Auditum audiuimus a domino: et legatum misit ad gentes. Surgite: et consurgamus aduersus eum in prelium. Ecce paruulum te dedi in gentibus. Contemptibilis tu es valde. Superbia cordis tui extulit te habitantem in scissuris petre exaltantem solium suum. Qui dicit in corde suo. Quis detrahet me in terram? Si exaltatus fueris vt aquila: et si inter sidera posueris nidum tuum: inde detraham te dicit dominus. Si fures introissent ad te si latrones per noctem: quomodo conticuisses. Nonne furati essent sufficientia sibi? Si vindemiatores introissent ad te: numquid saltem racemos reliquissent tibi? Quomodo scrutati sunt esau. Inuestigauerunt abscondita eius. Usque ad terminos emiserunt te. et omnes viri federis tui illuserunt tibi. Inualuerunt aduersum te viri pacis tue. Qui comedent tecum: ponent insidias subter te. Non est prudentia in eo. Numquid non in illa die

[illegible]

Nicolaus

Incipit postilla Nicolai de lyra super Abdiam prophetam.

Visio abdie. Secundum doctores hebreos et latinos iste abdias fuit dispensator domus achab regis israel qui cum iezabel interficeret prophetas domini: abscondit ex eis quinquaginta et quinquaginta in speluncis et pauit eos. iii. Reg. xviii. et ideo meruit a domino spiritum prophetie [illegible]

[illegible]

De lyra

[illegible]

dicit dominus: perdam sapientes de idumea: et prudentiam de monte esau. Et timebunt fortes tui a meridie vt intereat vir de monte esau. Propter interfectionem et propter iniquitatem in fratrem tuum iacob operiet te confusio: et peribis in eternum. In die cum stares aduersus eum quando capiebant alieni exercitum eius: et extranei ingrediebantur portas eius: et super hierusalem mittebant sortem. tu quoque eras quasi vnus ex eis. Et non despicies in die fratris tui in die peregrinationis eius. Et non letaberis super filios iuda in die perditionis eorum: et non magnificabis os tuum in die angustie. Neque ingredieris portam populi mei in die ruine eorum. neque despicies et tu in malis eius in die vastitatis illius. Et non emitteris aduersus exercitum eius in die vastitatis illius. neque stabis in exitibus vt interficias eos qui fugerint. Et non concludes reliquos eius in die tribulationis. Quoniam iuxta est dies domini super omnes gentes. Sicut fecisti fiat tibi. retributionem tuam conuertet in caput tuum. Quomodo enim bibistis super montem sanctum meum: bibent omnes gentes iugiter: et bibent et absorbebunt et erunt

[illegible]

Nicolaus

[illegible]

De lyra

[illegible]

quasi no sint. ¶ Et in monte sion
erit saluatio ⁊ erit sanctuo. Et
possidebunt domos iacob: eos
q̄ possiderāt. Et erit domus ia
cob ignis ⁊ dom⁹ ioseph flāma
detur in eis ⁊ deuorabit eos ⁊
nō erunt reliquie domus esau.
quia dominus locutus est. Et hē
rediturbūt hi qui ad austrum mō
tem esau: q in capitribus phy
listhim: ⁊ possidebunt regionem
ephrai ⁊ regionē samarie. Et be

niamin possidebit galaad. ¶ Et
trāsmigrātio exercitꝰ hui⁹ filioꝝ
israel. omnia chananeorum usq;
ad sareptā. ⁊ transmigrātio hie
rusalē que i bosphoro est: possi
debūt ciuitates austri. Et ascen
dēt saluatores i monte syon ⁊in
dicare montem esau ⁊ erit deo
regnū. Finit abdias ppha.

Et erit domus iacob. Per iacob duo tribus: per ioseph decem
quia heredem qui primus in illis regnauit: de ioseph fuit.

Hec omnia inde de ihesu christo interpretanꝰ quē pro certo re
cipimꝰ. Et quicq̄d extra idem dicitur: ipi de romano imperio simulant
quod. Nec vo sub gratulari tam facili ⁊ ridiculosissimo. vt quotidie in
ecclia ⁊ in regno animę nostre contra carnē in vno quoq; compleri videmus.

Et heredit hi qui. Scripto iuda in regni hi qui in merito patrum
erunt: ⁊ hereditabūt angustos terminos. occupabūt montana idumeoꝝ qui

Nicolaus

Adhuc cū adhuc. Ut ostēdat fratri Esau monte sanctū sui. Doc malo venisti
fugiēs hoc ut. vbi est templi nec mea dedicatio. Videant oēs gētes hauriūdo
bona tua ⁊ letabūr de tua miseria. Et adorabūt te tocalr deuotissime. Et
erūt qui ab ori. f. gētis tuę. vel illud refert ad illud q̄d. 8. dixit: Dies ultī
ligo eos. a Et in mōte. Si post destructionē idumeoꝝ ñullus pro
phēta ostendit iudeoꝝ. ⁊ dicit aliqui apostoloꝝ nostroꝝ relictā hui⁹
prophē intelligit ad illam de redita captiuitate babylonie. Et in mōte
syō erit saluatio. q. liberati de captiuitate illuc venerūt: vt hō. f. Et erit. h.
b Et erit ign. q. in resistentia fuit templi in loco illō suo. c Et possi-
debūt do. ia. eos q̄ le possiderāt. q. oēs malę fuit spūtl ege machabeoꝝ q̄ ma
gnanie verbis suis adauctarios illi subiecerāt. d Et erit do. iacob
ignis ⁊. dicunt hic domus iacob illi de regno iuda. q. redierūt de captiui
tate domus ioseph illi de regno isr. f. quādoq; manus assyrioꝝ posita
venerit ad hanc. dū in regno iuda. ⁊ ill illic de regno iuda captiuati fue
rūt ⁊ redierūt redierūt. e Et deuorabit eos. ⁊ dicit hic stipula. i. dñmca tra facilitate
de illis ab ipsis stipula sibi ignē. f Et hereditabūt hi q̄ ad austrū sunt. q.
ige machabeoꝝ ostendit illi terrā ad habitatiōē sue circuīq;. g Et
trāsmigratio exercitus hui⁹. i. illi q̄ de regno iuda captiuati fue
rūt in babylonē hereditabūt sapplē. h Oia chananeoꝝ loca. q̄ fuerunt a chana
neis possessa usq; filij israel ingrederēt terrā illā. i Usq; ad sarepta.
quod ita est in qua mulier vidua pauit helīā. k Et trāsmigratio hierūm
que est in bosphoro. nomē est loci i regno babylōie ibi fuit expositionis ad
quē aliquē de hierūm fuerūt redūti. l Et ascēdēt saluatores. i. cū tēpe
nectūri vel machabei. vt o olim alig. = Et erit ihesu re. i. virtute diuina
ut fuit. a captiuitate liberati. In aliq̄b⁹ aūt libris additū in fine:
Amē. q. nō est in hebreo nec in libris canonicis. Ista expositio videt habere
aliq̄ dubia. Primo. q. nō hī plane in scriptura q̄ terrenū iudeoꝝ fuerit
ea tēporē q̄ p̄dicitur: maxīe q̄ de hac. Possidebūt regionē samarie.
Samaritani illuc missi a rege assyrioꝝ. xvii. Reg. xvii. habitauerūt regio-
nē illā usq; ad tēpus ipi. vt p̄z Deu. xxi. ⁊ in p̄libꝝ aliis locis ꝛc cuīgulis.
Ideo et. Et erit ihesu regnū. videt exponi. q. interrupto regni da-
uid p̄ captiuit. ⁊ hoc videnī manifeste sonare hāc p̄phetiā. ꝓpter
quod. Ba. ⁊ alii hoc exponūt tota pariter illā de idolatrione iudeoꝝ
q̄ dicunt olē iudeoꝝ quod tam est im-
mixtū ⁊ falsatū. q. ut ihūs saluator noster illi plurimi p̄dicant tu replacet
sibi fidē ignoto in signo vetustī in die pēntecostes ſm q̄ dicit Pe-
trus in epla sū Apostoli. Et possidebūt domus i. iudeoꝝ. i. apli pontifi. ere
ctionis qui surrit de domo iacob. ⁊ ita possidio nō est p̄ spōtale de mons
ſed q̄ potentia hominū multi polluerunt colla sua sub iugo fidei. Et
erit domus iacob ignis. i. quia super eos apparuit ignis sancti spūs
ignis dicit. n. Et domus esau. i. q̄ illi qui ex
quo dat facere ⁊ debellauerūt ab eo. f. Usq; persequebant filios israel a ia

de tribubus tribulos gētis in captiuitate duxerant in Hiā: romanū: vsq; ad
ultimos: possidebūt quinq; vbos philistinoꝝ. q. ea: ma: alicui aūt
accōmodāt. Et ascēdēt etiam tota vis q̄ christum vel nīc erit nec pōt
ad regionē. f. vbi nunc est Gallia. Romanū ēo cui terminus. f. ab hispania
usq; contra egyptiorum possidebit quantam ut dictum quę prius galaad

De Iyra

eod delcdentes. Oēs qui populi israel p̄cepti sunt cuiusmodi erant gen-
tiles vocati sunt nomine edom: vt dicta hebron. ⁊ vicinius deducti est hoc
nomen ad oēs persecutores filioꝝ israel. ⁊ hoc idem dicit Hiero. in fine
prologo huius ꝓphetę. Et per hoc q̄ dicunt hic stipula ⁊ agni ignitorin-
telligit eccl̄a comodio facilito ad fidē. Et deuorabunt eos. Corpori christi
mystico incorporabunt. ⁊ hoc modo dicitur Act. p. Sunge petre occide ⁊
manduca. f. de cōuersione eorum. ⁊ aliorū gentiliū cum eo cristianis statim
futura. Et nō erunt reliquie. i. nō remanebut in eis aliqi idolatrie precedē
tibus: sicut dicit Zach. xii. Verte impietes nō erūt. Lamplius impi. mane-
bunt tū ad pietatē zacrii. Et hereditabūt ꝛc. Dicit. i. dixit ieſus discipulis
terre: q̄ fidē xpi p̄mo p̄dicauerūt in hierlm: ⁊ postea in aliis partib⁹ circū-
stātib⁹ subiectis colla gentiū iugo fidei. ⁊ ſm Ba dicunt hic aliq̄ hereditare
ſras vtuerſas ad q̄s tuerūt. ⁊ exp̄munt ſpāliter aliquę ſras ꝓpinquas hierlm
et iudee. vt mōs claudēs philisthim: samariā: galaad. ⁊ sarepta ſdonieꝝ
et p̄ ista loca intelligunt cōa alia ad q̄ dertuata ē p apl̄os fidei catholica.
Scīdū tū q̄ vbi trāslatio nō hꝫ. Usq; ad sarepta. In hēb. hꝫ: Usq; fra
phath. i. usq; in frācia. vt dicit Ra. Da. ⁊ ſm Ba exponit q̄ vt Hi: Et trās-
migratio exercitus hui⁹. i. collectibilis fidelitꝫ in iudea existinꝫ: q̄ erāt quasi
tuo sortis ꝛ diabolꝫ ⁊ p̄secutione infidelitis: quoꝝ alig trāsmigrauerūt p
varia loca infidelitꝫ: q̄ hic chananei nolant ꝓdictos usq; in frācia. f. Usq;
saminaan⁹: q̄ fuit de terrꝫ. ostipul⁹ vn⁹. ⁊ pueritē ad fidē ciuitatē simeoꝝ
ſm: q̄ tūc erat metropolis i tota frācia. ⁊ ciuitas aurea vocabat. ⁊ post ci-
uitatis pueritiē ea ostio dedicauit. faciēs crucē in muro ciuitat cū polli
cerent ordebat lapis sic cera mollis. ⁊ adhuc apparēt in p̄libꝝ locis: sic ego
vidi q̄ hec scripti. ⁊ socti sū saminaan⁹ alias ciuitates frācie plures ad fidē
xpi pueruerūt: vt ex actis eoꝝ hꝫ: Et trāsmigratio hierlm q̄ in bosphoro.
In hebreo hꝫ: In cephorad. i. hispania: vt dicit Ra. Da. q̄ fuit ꝓpria p
iacobi aplm ⁊ eꝰ discipulos ibi fidē xpi ꝓmitto p̄dicātes. ⁊ colla gentiū
subiugātes. ſ. fidei. Possidebit ciuitates austri. i. eni hispania respectu
hierlm sit in pte occidētali: ꝑ respectū frācie de q̄ fecerat mētionē immediate
magis ē ad austrū. Et ascēdēt saluatores. i. petri⁹ ⁊ paulus q̄ vīr saluatores
principaliter q̄ illi fuerūt apli. In mōte syō. i. in ecclia q̄ mōs syon est
Esa. ii. Debit. xxi. vt dicit vi. ti. Iudicare mōtē esau. i. romā: vt dicit
Ra. Da. q̄ apparitio ꝓdictū ⁊ eī arguētes de p̄cipue xpianoꝝ indu
perāt eā ad defectionē xpianoꝝ ⁊ edificationē ecclie p romanū ꝓpter. q.
et erit ihesu regnū. q̄ romā caput mūdi vinctis vicariis xpi trāsferēs fidē
ꝓpter cōstātinopolim. Et ipe erit p̄ exponi de tpe futuri iudicij. ⁊ dicit
ad fidē saluatores. i. apli q̄ erāt iudicio affectores ad p̄catā salutē electoꝝ
vīc bñdā. In mōte syō. ac circa illā locū erit finale iudicū: vt dicit ca. 3.
Joel. xxi. Judicare mōtē esau. i. odēnare superbū iudicij. q. nolē eōm vī
esau ꝛdignant: vt dicit ca. 3. Et erit ihesu regnū. q. tūc ola ꝓcul dubiū
tur ihesu xpo: cui ē honor ⁊ gla in secula seculoꝝ. Amen.

Finit expositio Nicolai de lyra sup Abdiā ꝓpheta.
Incipit

Nicolaus de lyra

Incipit ꝓlogus sup Jonā ꝓphetā p frāt Hugonē.

a Anctū ionā. Hic prologus dūplex in quinq; partes
f lus. In prima ꝓbet pōtia nostri ad hoc: Sanctum io-
nam ꝛc. In secunda ſsidiatur causa cur ad prophetan
dum missus:

In cōdēnatione autē
israel. In tertia tēpus ꝓ
phetatiōis exponit. ibi:
Et factum ds hiero bo-
am. In quarta quedam
cum a ꝓphetando extra
hentia innuuntur. ibi: Jo
cum ꝓpheta illuminan
ur. In quinta cōparatur
beliseo: ⁊ causa fugę mō
straturibi: Hoc illi acci
derat ꝛc. Item in prima
parte notificat persona
ꝓphete per tria. primo p
declarationē etymi. f.
cundo per eventū suscita
nonis ibi: Quis beliseus.
Tertio per rationē agno
minationis. ibi: Ob hāc
causam. dicit itaq; San
ctus ionam. Hic queritꝰ
quare dicit sanctus ꝓpter
q̄ cetera ꝓphete qui ea
sancti fuerūt? Rnd̄eo:
ne videretur dānatus q̄ſ
l. videtur mandato dei
repugnasse: et de missio-
dia ciū l. niniuite ꝛc
stat⁹ fuisse. b Mulier
vidua. iii. Reg. xvii. dicit
Sholia: Apparuit ei mu
lier vidua colligens li
gna ꝛc. c Sarepta:
ne a sarepta ciuitate: que
sita erat inter tyrum ⁊ Sy-
donem. De resuscitatiōe filii viduę dicit. iii. Reg. xvii. 23. Et audi
uit dominꝰ vocem helie ⁊ reuersa est anima pueri intra eū ⁊ reuixit.
d Nunc. in isto miraculo: Cognouit ꝛc. e Ob hanc causam. Hic no
tificatur per agnominationē. ⁊ primo ipsa agnominatio ponitur. Secun
do ipsius congruentia subdiungitur. ibi: Et ex eo q̄ verum ꝛc. Dicit igitur:
Ob hanc causam. f. quia mulier dicerat helie. iii. Reg. xvii. 25. Nunc in
isto cognoui quia vir dei es tu: ⁊ verbū dei in ore tuo est verum. Dicit
f Ipsum puerū. Ioam. g Vocatū amathi. Littera satis plana
est. h In condemnatione autē israel. Hic subditur causa cur ad pro-
phetandū mittit. f. impenitētia israel pentēdeo niniuitas. Jone. iii. Ere
diderunt viri niniuite deo ⁊ predicauerunt ieiunium: ⁊ vestiti sunt saccis a
maiore vsq; ad minorē. ⁊ hoc est quod dicit hic: i Et niniue agente pe-
nitentiam ꝛc. sicut dicit Hiero. libro de locis Plinius est vrbs assyriorū
quam edificauit assur egrediens de terra semnaar: et de ista loquitur hic.
Est autem et alia vsq; hodie ciuitas iudeoꝝ nomine niniue in angulo
arabie quam nunc corrupte niniuē vocant. k Temporibus quippe
hieroboā. de quo dicitur. iiii. Reg. xiii. f. Regnauit hieroboā filius ioas
regis israel in samaria quadraginta ⁊ vno anno. ⁊ sequitur: Ipse restituit
terminos israel ab introitu emath vsq; ad mare solitudinis iuxta sermo-
nem dñi dei israel quem locutus est per seruū suum ionam filium amathi
⁊ ex hoc patet q̄ multū senex erat quando hec facta sunt. l Jonas ꝓ
pheta ꝛc. Hic ponitur quedam que cum retrahebant ne predicaret non
ultis que tamen retrahere non debebant. duo autem retrahebant eū. Pri
mum est q̄ cum perscuderet niniuitas per penitentiam reuerturos nolebat
eis predicare ne falsum predicasse posita videret: ⁊ hoc est quod dicit hic:
Jo eū prophetia illuminante ꝛc. Secundū erat q̄ senectā contra nini
uitas prolatā reuocari nolebat: ipsam tamen reuocandā putabat. ⁊ ſ
est quod dicitur hic: Nam sicut deus ad abraham ꝛc. sic in vtroq; erra
bat. quod notatur cum dicitur: Diuine dispensationis ignarus ꝛc. Dicit
igitur. Jo cum prophetia illuminare ꝛc. Contra sup tilad. xxviii. Esa.
Dispone domui tue. dicit glo. Legerat ionas in eodem libro q̄ niniuitarum
nequitia ſm hoc quod agebant hic quadragesimo completa erat. ⁊
sta ciuitas eodē nō trunda: sed illud non legitur q̄ per sui cōminationem
agerent ciuem penitentiā: ⁊ ita misericordiā consecuturi. Postea. dicit:
Diuine dispensationis ignarus. Rnd̄etur aliqui dicunt q̄ legerat i ſpe
culo eternitatis eorum conuersionē licet hic dicitur ꝙ silent misericor-
diam consecuturi sed multā conuersionis non legerat. ⁊ q̄ per suam com
minationem deberent conuerti: sed per hoc non poterat rnd̄eri ad rectū
dum. Propter hoc dicendū q̄ ibi ostenso absolutio non impetrat ꝑ cau
sam retinentem: sed concomitantiā: vt sit sensus: Dum illuminaretur ꝓpheta
ad videndum subuersionem corporalem: sapplē vidit spiritualem conuer

Nicolaus de lyra

sionem non spiritu ꝓphetie sed studendo: ⁊ ideo non ꝓpter
litteram hic. Ja. ut dictum. Cum ꝓpheta dicit se missum ad Niniuitas
loquendi consuetudo est cum illuminatus loca cognoscere ꝓphetic. q. ne
berit deducere tantos ciues. m Quia. i. quod. n Ideo. i. quia

cum ꝓphetia illuminante peca
tor: o cultūs niniue dei miseri-
cordiā consecuturos videret: ne
falsa predicare videretur: ad de
nunciandus interitum eiusdem
ciuitatis ire nolebat. Nām sicut
de ad abraam de impietate so
domoꝝ ⁊ gomorreoꝝ loquēs
dixit: clamor sodomoꝝ ⁊ gomor
reoꝝ peruenit ad me: ita ⁊ de ni
niue dicit: eo q̄ ascenderit clamor
malicie eius ad eū. Et quia sentē
tia dei de sodomis fīā nūmine re
uocata dicta ⁊ ionas aduersus
niniuen. plātā sententiam reuo-
cari nolebat: diuinē dispēlatōis
ignarus: qui saluté hominū sup
se conuertentiū magis vult q̄s i
teritū. Hōc illi acciderat q̄ ⁊ fā
cto baliseoꝝ filius sunamitis
mulieris mortuū ignorauit. Jō
à cōspectu dei ionas fugere pu
tabat: humanū aliquid passus
dicēte dauid: Quo ibo a spū tuo
⁊ quo a facie tua fugiam.

cum ꝓphetia illuminante pecca
tor: o cultūs niniue dei miseri-
cordiā consecuturos videret: ne
falsa predicare videretur: ad de
nunciandus interitum eiusdem
ciuitatis ire nolebat. Nām sicut
de ad abraam de impietate so
domoꝝ ⁊ gomorreoꝝ loquēs
dixit: clamor sodomoꝝ ⁊ gomor
reoꝝ peruenit ad me: ita ⁊ de ni
niue dicit: eo q̄ ascenderit clamor
malicie eius ad eū. Et quia sentē
tia dei de sodomis fīā nūmine re
uocata dicta ⁊ ionas aduersus
niniuen. plātā sententiam reuo-
cari nolebat: diuinē dispēlatōis
ignarus: qui saluté hominū sup
se conuertentiū magis vult q̄s i
teritū. Hōc illi acciderat q̄ ⁊ fā
cto baliseoꝝ filius sunamitis
mulieris mortuū ignorauit. Jō
à cōspectu dei ionas fugere pu
tabat: humanū aliquid passus
dicēte dauid: Quo ibo a spū tuo
⁊ quo a facie tua fugiam.

esset vel inhumanum quia hoc voluebat non quia de malo eorum gauderet
sed quia de malo populi sui dolebat. Scebat enim eorum conuersionem
in condēnationem fore iudeoꝝ: vnde gloſa: Noluit ut ꝓpheta reuelante
spiritu q̄ penitentia gentium ruina esset iudeorum. ⁊ ideo amauit patrie
non tam inimicitiam q̄ cepit populum sibi non perire. Inde etiam q̄ di
uidit in speculo eterni consortionem. timuit obloquentes voluntati dei
voluntati dñne. Sed adhuc ex verbo glo. f. Reuelante spiritu ꝛc. videt
q̄ eorum conuersionē viderat revelatione ꝓphetica. Rnd̄eo q̄ ne-
quaq̄; sed hoc solū q̄ bonā penitentia sic contingeret iudeoꝝ ruina esset.
q Loquelo dicit. Deb. xviii. r Diuine dispēlationis ignarꝰ. Hic
ostenditur q̄ in duobus erraba. f. propter ignorantiam duorum. Primo
quia dei ignorabat magis diligere saluatōem q̄ mortem: Ezech. xviii. 23.
Nolo mortem morientis sed vt conuertatur ⁊ viuat. Secundo quia igno
rabat eius pietatem ⁊ penitentiam esse vniuersalem. ibi: Ideo a conspectu
dei. Primo ergo ostenditur ignorantia. Secunde modus ignorandi ostē
ditur. ibi: Hoc illi acciderat. Dicit igitur: Diuine dispensationis ignora
rus. Sed contra. dictum est. ii. q̄ quia hec videbat quedam presumptio
ne ꝓpter hoc retrahebat predicare. Rnd̄eo: Ignarus per illuminatio-
nem ꝓphetie. ⁊ hoc probat secunda pars que sequitur: s Hoc illi
acciderat ꝛc. In qua ostenditur q̄ loquitur de ignorantia que est per ca
rentiam spiritus prophetalis. Potissimo enim videbat illam mulierem de
qua agitur. iii. Reg. xvii. esse in amaritudine animę per signa que videbat
⁊ nesciebat spiritu prophetico. ⁊ similiter hic videbat deum pacientiam in-
dulgentiam habere signis q̄ ad predicandū mittebat. sed nesciebat ꝓpter
hec illuminatione. Precedentem obiectionis fatis posterius euadere vī
perando expositionē littere: et dicatur: Jre nolebat. id est quasi nolle vi
debat: ⁊ similiter: Reuocari nolebat. i. quasi nolens q̄ reuocaretur. ⁊ simili
ter: Diuine dispensationis ignarus. i. quasi diuina ignorans dispensatio
nem. t omnia tale reſpectu signa exteriora: ſm que iudicamus. 3. Reg. xvii.
B. Primo videt ea que patent: dominus autem intuetur cor. Et statim ex
positionem videtur velle dare a sequente: scilicet quasi humanum aliquid
passus ꝛc. u Ideo a conspectu domini. Ex primum expositionem hic
notatur secunda ignorantiaque fuit specialiter causa fugę. Et nota q̄ hic
rupta vt credatur q̄ quia credat terrā in qua deus colebatur: a precepto
absolueretur: dicit enī Augustinus: Appetebat fallo posse vetus vel non
uerso non est natura hominis infra abdita pena damnati. Et nota q̄ ve-
ritate ingressus est terram suam: ⁊ assumpta matre latenter egressus est
tenuit ingressus est terram suam: ⁊ assumpta matre latenter egressus est
nis septem qui aut nolunt videre ꝓ verecundia. tandem mortua ma-
tre redijt.

Incipit

Jonas colūba z dolens filius amathi qui fuit de gath q̄ est in ofin ad
gentili precondi mittit: multas continet comminationes: litigio hoc docuit.
Propter quē peccatū: nouum. Nahum: pondus aut sermonis. Habacuc
lamentatio z oratio pro populo. Sophonias: dies magnus. Aggeus de
templo edificando exhortatur. Zacharias: gentium conuersionem. Malachias
de reprobatione Esau z vocatione gentium.

Incipit argumentum.

Jonas colūba pulcher/
rima naufragio suo pas/
sionē dominā pīgurāls:
mundum ad penitentiam reuoc
cat: z sub nomine nimine salutez
gentibus denūciat.

Incipit ionas prophēta.

Factū est C. I.
verbum dñi ad
Tripli sig quē hēt ipse ad ill
be q̄ z de nobis dolet . ⁊ pe
mul⁹ mus terram ch
⁊ pater ad filium

ionā⁹ filiū⁹ amathi dicēs: Sur

Et factū est. Ad
quē in modū gubernāt: continuatur hec contextio. s.t.
Et factū est. Modo ppheta multa in sp̄m visitatore multis in breuer
bo percurrit.
Quare. Quantū, vt qui contēpsit iudeos totus mūdus recipiat:
quem quasi pulchrū deus⁹ sicut deus hominē sibi seruitu: eligit q̄ sup
bi aberrant ad penitentiā reuocātur. Jonas q̄ interpretat columba
mittit ad nīniue quē speciosa dicit. Sic christ⁹ in sancto pleno ad mū
dum qui est in multis creaturis sm̄ grecā linguā colūba. i. creatura z pul
cher dicit. Unde: Vidit deus cūcta que fecerat z erant valde bona. Quē
ergo constituit illi ad totus mundus exaudiret vt deposita superbia qua cor
rant p̄ delicuerāt dei filii humilit⁹ in celum ascendat.

Nicolaus

Incipit expositio secūdi prologi in Jonam editū a fratre Hottonis.
Duas colūbas z. In hoc secundo prologo positū hoc modo.
Primo enim notificat plenā pphē. Secundo ostendit le
ctor fuā brēuitate pphē. ibi: Ad gentil⁹ precondi. Tertio de
terminat locū sepulture pphē. ibi: Cuius sepulchri. Jon
In prima parte notificatur a tribus. A nominis interpretatione cum dicit:
Jonas colūba z. A cognatione cum dicitur: Filius amathi a loco
vnde erat cum dicit: Qui fuit de gath. Quia autez significat gath exprimit
Dicto. autem in originali. Bath in secundo typhoni mittitur que hodie
appellatur vinea torcularia eustibus tricentadum hand grādis est vicinus vbi
z sepulchri eius ostenditur: quamq̄ alii turra diapelim. i. fladam et cum
autem z conditum velint. non intelligentes hoc quod ad hieronymū ad
dictionem aliarū vbi q̄ getth pertinere: que iuxta ekeuheropolim fuit
dupolim hodie demonstratur. Item in secunda parte in qua tangit le
ctor suc hystoria pphē. Primo tangitur milio prophete ad predicā
dum ninuitis. ibi: Ad gentil⁹ precondi mittitur. Secundo fuga prophete
inuentum officii erga contēnentia. ibi: Ecce ascēdit. Tertio legi
ad ereuandū capitulū. ibi: Propter quem periclitat nauta z. Quarto
fundit⁹ indicit execution⁹ ibi: Recessu predicauit. Quinto ostendit qui
quem affectus fuit efficio. ibi: Sed pessime. z. Et go iniquus fuit. Re
spondio annodena ponitur. p̄ conseq̄nti. i. p̄ exactione tedio z quam
timebat contigat ei gentiu⁹ pernicie. Jmmūdē. ē inuidus fuit. Rabio
amicabile ponit. p̄ pleq̄nti. i. fultinet dolorie passionē que ad inuidiā so
let pleat. Sophoni oppidū fuit vnde fuit ecclia Anna mater beate vir
ginis. Tyberiad claritas fuit in tudea in honorē Tyberii cesaris edifica
ta. Jtalie q̄dāq̄ apostolo⁹ plogi. C Incipit postilla sup pphētā Jone.

Z factū est. Dic lapit Jonas pphā. z diuidit i duas C. I.
partes. q̄ primo ostendit eius inobedientia. z secūdo penitētia.
Ibi q̄dā ca. Prima in tres quia primo describit tenc rebel
lio. Secūdo recedēs a dño pōnit. ibi: Descendit autez. Tertio ō
ctō vertit. ibi: Et dixerunt. Circa primū dicit: Et factū
est. vt. Reg. xiii. b Filii amathi. dicit aliq̄ q̄ nomē ppriū est pa
tris Jonas: hoc nō videt verū: q̄m eēt doctor⁹ hebraico⁹ z latinoz: the
Jonas fuit filius mulieris vidue que fuit ciuis bethsa. iii. Regū. xvii. Filia
ait nō fuit de pelō israel sī gentilis. vt patet p̄ verba saluatoris. z nec. iiii.
Jll altercatur enī i cathedrā hebraic⁹ in sīl⁹ z ad nullū illarū missus ē bethsa. ez.
z p̄ phā eius mentus fuerat gentiu⁹. Talis⁹ aīe nō debuit nunc spūs pro
phete. z tā copiosam hoc dicere si fuit pater z mē sīn regulā doctoz hebre
orum z catholicoz. Lz q̄ in principio aliquibus pphētie expressit nomen
p̄pr⁹ sicut sīl⁹ fuit. pphēta fuerat z fili⁹. z nō dicendū q̄ amabit est ē nomē
appellatiuū z sonat veritatē in latinū deducitur eni filio dicte videat di
vers⁹ sīl⁹ z ab hoc pater sūcitatione quam vocatus est fili⁹ amathi. i. veraz.

Et ionas fm̄ interpretationē ipsius: hebrī figurā pferat: nō est mirū
si ipse audiat figuralit⁹ allegorizā ad christū ne mirū reperiat ea tpa q̄
vt ipse dicit: in figura contingebant. Et ideo ionas ad gentes mittit⁹
sine periculo latere: cum ipse sine pīr mittit⁹. Cum enim sicut aut apostol⁹
loq̄ in primis pare ecclie sit ex circūcisione fuerat necessariū vt ecclie primitus in tudā
que de ipsis parentib⁹ oriunt⁹ ad hoc sacramentū pfectū reduceret.

gēs z vade in ciuitatē niniue grā
dē: z pdica in ea. quia ascendit

malicia eoꝝ coram me. Et fur
rexit ionas ut fugeret i tharsis a
facie domini. Et descendit i ioppen
pen: z inuenit nauem euntem in
tharsis. Et dedit naulū eiꝰ z de
scendit in eam: vt iret cum eis in

Et factū est. Sim
le iii genesi. Clamor io
dome z gomorre multi
plicatus ē. Et ad charry
Vox sāguinis fratris tui
Ge. iii. d. i.

Et surrexit. Notē
rit pphēta reuelante sp̄i
tu q̄ penitētia gentium
ruina sit tudeoꝝ. z ideo
amator patrie non tā in
uidet nīniue q̄ cupit nō
perire populū suum. Sci
ebat enim morte eoꝝ
ofm occasione liberatio
nis israhelitarū futuris
se. Viderat etiam pphē
tas mitti ad tudeos ad
pulsas gnacōes: vidua
cui diuinū de salute tu
dee⁹ pphetasse: dolēs q̄
se forsā credā q̄ ad hostiū
ciuitatē mitat vbi est idolop⁹ cultꝰ z dei pigrꝰ. Scichat etiā q̄ q̄dā gen
tes crederent z tudea ecclesiastica. Timet ergo ne sūo tempore per occasio
nem sue predicationis conuersis gentibus tudei penitus relinquerentur. et
ideo fugit. Tharsis: fm̄ iosephum ciuitas cilicie: fm̄ q̄m paralypome
non legitur locus est indie. Petrei so pueit mare generaliter tharsis vo
cari. Voluerit spūm vehementi contrariū nauco tharsis. i. mari. Quod
magis conuenit fugitiuo z timido vt non certum locum fuge eligeret. sed
fuge cerat ei quocunq̄ cum mare deferret. Vel fm̄ q̄ tharsis contempla
tio dicit⁹ gaudii: propheta ad gaudium quicūq̄ tre sectinat magis volens
se totum tradere theorice et perfrui pulchritudine: et varietate scientie
quod significatur per ioppe que speciosa dicitur q̄ occasione catastis gen

De lyra

z hoc ideo dicit Pet⁹. In. pīo: sicut aliqo dī filius mortis: q̄ scit aliqd
dignū morte. ii. Reg. xii. c Surge z vade in niniuen. q̄ erat ciuitas lō
ge posita. d Et pdica in ea. eius subuersionē. e Quia ascēdit mali
tia eoꝝ coꝝ me. i. malitia in ea habitantiu⁹ meruit q̄ subuertat. f Et
surrexit ionas vt fugeret in tharsis. ciuitas est cilicie de qua paulus fuit ecti
dus Act. xxi. g Et descēdit in ioppen. postea est in tudea sup mare me
diterraneū. h Et vocit naulū eius. i. pcium nauis. p̄ sua deportatōe.
Hic occurrit duo dubia. Primū quare volebat fugere. Ad cui⁹ intelle
ctū sciendū q̄ duplex est pphetia. Quīā spectat ad ppōnē. Una q̄ dī p
phetia p̄dictionis. i. q̄n aliq̄d reuelat futurū eo mō quo est diuina pre
ordinatione. z illud semper impletur. Jo hoc modo reuelauit dominus sa
muēli deletionē saulis. i. Reg. xv. ppter q̄s dicit samuel: Dñm⁹ triūpha
tor in tbi⁹ nō parcet z penitudine nō tanget. neq̄ enī hō est vt agat pnitē
tia. Alia est pphetia cōminationis. i. q̄n aliq̄ puntio reuelatur futura p̄ouit
est in causis secūdis fm̄ eaꝝ dispositionē. z fm̄ q̄ eadē de mādato dei de
cernit ecclie. iiii. Reg. xx. Precipe domui tue: morieris enī tu z nō viuo. tal
enī erat infirmitas q̄ fm̄ nāz nō poterat euadere mortē. z hec nō sp̄ iplet.
ponitur enī dē⁹ eū sanare miraculose. ppt eiꝰ fletū z lachrymas. Jtez
scendū q̄ ipse diuin⁹ put vult tāgit corda. pphetarū. i. mīa⁹ plecte vel p
fectū sufficit eadē fuit reuelata mors ezechie futura fm̄ curīā nature. ō de
cit: Morieris z nō viues. postea ēo ei⁹ sanatio miraculosa sicut ibidē sūt
dicit: Reuertē dic ezechie z. Audiui oīonē tuā. vidi lachrymas: ecce sana
ui te. Prophēta aūt ista de subuersione niniue fuit tāi cōminatōis: q̄ tñ
nō fuit ipleta. ppter penā niniuitaꝝ. verūtamē ō nō fuit reuelatū ionē a
principio: si sōlī q̄ penitērent niniue subuersionē. Jonas vo̱ ꝑsiderās diui
ne misericordie magnitudinē: z ex altera pte pjectura q̄ niniuite penitere
ad ei⁹ benedictionē trahuit ne pphēta sua nō ipleret: z sic falsus pphā ot
ceret. ppter q̄ voluit mādatū dei declinare. z ē ett q̄ dicit. i. ca. iii. Pro
pter ō precepisti vt fugerē in tharsis. ēlo enī q̄ tu dē⁹ clemēs z misericors
es z. Sed ō ō posīs dicī q̄ ionas poterat nōciare detractionē niniue cō
ditionalē. i. si nō peniterēt: z sic nō posset vocari falsus pphā. ppter q̄s ō
rō fugē videt nulla. Ad q̄s dicendū q̄ ionas pphā sciebat q̄ platonici
pphetici magī legē suam diuine voluitati cū hāc sicut pz Aug. xviii. de
ciuitate. q̄ voluit male dicē pphā si hec ordinatio bñdicebat. Jonas aūt sci
ebat circa ō diuinā voluntatē. i. q̄ subuersio niniue nōciaret absolute. et
ō interponere cōditionē nō erat ptātis sue. Secundō dubitā est quō voluit
fugē a facie dñi quē scichat vbiq̄ plenē. Ad q̄s dicēdū q̄ ly scirct dē⁹ est
plenē vbiq̄ p essentiā z potentiā. Sciebat etiā ō hoc ipsū est sp̄ir in alīq̄o
eo z nō i alio ad aliquē effectū determinatū. sic Jpīrū ad milliū ipsū fil
in signo visibili fuit in domo in q̄ erat oliciēs spargat: fm̄ q̄ dī Act. ii.
Et replenit tota domū vbi erāt sedētes z nō alia loca. Tpe vo̱ ionē pphē
pabat: i terra gētiliū si tñ iudeoꝝ vce valet ō ō q̄ cauēs z
dicī pphā assertū de chaldaica captiuitate q̄ fuit tēpe post ionē tpa. z ō
estimat q̄ si cēt ēt terrā sīl⁹ vnō sicret sīl mādatū diuinū de pphetica nūci

ation

ti sum p̄ter populum. de quo christus fm̄ carnem erat nasiturus.
Mystice christus allumpta carne quasi mādo fugiens patriam: id est
celestia venit in tharsis. i. mare: huius sicut in quo clamauit: Pater si
fieri pōt trāsiat a me calix iste. vbi ante oculos iudeoꝝ populo multitudo gnā
ciuitat. Et ideo voluit populū sūi p̄ pīcule parti. z gentilitate ad aduaz
vt in cruce dicit: Pater ignosce illis quia nesciūt q̄ facūt. Vbi est obtē
dione in quinto Ianor. q̄ pulcherrimū videbat eo q̄ in tudea erat: non
valt tollere panē filiorū z dare canib⁹. Sed qui ve
nerat ad ouēs ibi⁹ auē
cessitate pīcūl ve q̄ pri
mū populū venerat sal
uare: alias accolas ma
ria z inter. xl. pēnas. i. sub
pastione z crucis pātia
subuertias in infernū fat
uit eos quos quasi in na
ui dormīdo negligebat.

Per hoc pphetā po
test significari humanus
gen⁹ q̄ fm̄ nīcno por
cepta dei ab eius facie re
cessit z mādo se tradidit
z postea senīte ꝑ se mā
di naufragio ꝑpellitur
reuerti ad eum q̄ fugie
bat: z q̄c sibi salutaria
parauerat veritatē in p
mīcias: z sibi non ꝑdit
auribus. holūs hīs q̄s p
deūr⁹ etiā ꝑcntes pa
ter ēderunt. Sicut legi
mus egypti vastari ab
assyriis: z postea dei
pbebat auxilia. z ideo

† Hoc adiuuat quod infra dicit. Domi/
nus aūt misit magnū vētū i ma
ri: z facta est tēpestas magna in
† q̄ ꝑtinet ad circūstantiam
† q̄ gubernatores habuerunt
mari: z nauis ꝑiclitabatur cōte
ri. Et timuerūt nautē: z clāmauē
† q̄ subornatores nauium ydolos coeunt gentium sibi
tutum ꝑsidium ēe fugitiui ꝑphete
runt viri ad deum suū: z miſe
runt vasa que erāt in naui in ma
† vt ꝑfectius leuiores ꝑficerēt.
re: vt alleuiaret ab eis. Et ionas
descēdit ad interiora nauis: z dōr
† q̄ modo ille ebrietatis ꝑcedit
mebat sopore graui. † Et accessit
† q̄ alios arbitrat ydolum tutorem ꝑbere posse
ad eum gubernator: z dixit ei:
† q̄ sicut locutus in ppha † vbi z clamare pcipit
suos conmonens ad orandū
Quid tu sopore depmēris? Surge inuoca deum tuū: si forte co
gitet deus de nobis vt non pea
mus. Et dixit viꝝ ad collegā suū:
Venite z mittam⁹ sortes: z sciā
† q̄ ꝑsona
mus quare hoc sit nobis. Et mi
serūt sortes: z cecidit sors sup io

† q̄ ꝑsona ydolatrie
nā. Et dixerūt ad eū: Judica no
bis causa cuius istud malus sit.
† quid mestus agas † de quo genere vel re pa
tria † vbi habitator
quod est opus tuum. † Quē terra
tua z quō nadis ut ex quo pplo
† q̄ ꝑsona dicat ydolum ut alīq̄ putent ꝑ
petrā esse vel lignū
es tu? Et dixit ad eos: † Hebreus
† sol deus quem colit sicut eos q̄ colebant ydola ut dictū
ꝑsona est † q̄ colit vnū deū celi ego timeo
† de quo fugio † ad ꝑfectionē marie ut ipse
fuerit de genere eorū † de quo fugio.
ego sū. z dñs deū celi ego timeo
qui fecit mare z aridā. Et timue
runt viri timore magno: z dixe
runt ad eū: Quid hoc fecisti? Co
gnouerunt enī viri q̄ a facie do
mini fugeret: qa indicauerat eis.
Et dixerūt: Quid faciemus tibi:
† q̄ ꝑsona † q̄ cessabit quasi hoc quererent.
z cessabit mare a nob? † Ait illa

† q̄ ꝑsona ꝑfectionis fugitiuus. † † quasi mo
tumor minor ꝑcessus fletus: ostendens se ydolorum
mendacia non posse audiri.
Et dixit vir ad eos: Tollite me: z mit
tite me i mare: z cessabit mare a
nob? Ut ma

† q̄ ꝑsona ꝑfectionis fugitiuus. † † quasi mo
tumor minor ꝑcessus fletus: ostendens se ydolorum
mendacia non posse audiri.
re ibat z intūdebat sup eos. Et
dixit ad eos: Tollite me: z mit
tite me i mare: z cessabit mare a

Increpatio. Si timore dei qui tā potēter ꝑcuat: quō putas te cum pos
se euadē. Vel interrogatiue dicit: volūtas nostr⁹ cū dīuina ꝑcessa. q̄ ira
in nram salutē sit. Quid faciem⁹ ꝑ. Rogāt vt ipse sit remediū q̄
fuit auctor: peccāti cognouerūt cām mortis iudicā z sanitat. Et timore mag
timuerūt ira dei contra nos q̄ fugitiui fuerim⁹. Sed ostendamus te
vt hanc ira mitigemus. Cum vō cultor dei sic nos cū sit imperare qd opus
sit facto nostrō est manus adhiberet sic aurēa ira dei cessat mare.
Et dixit ad eos. Fugitiuus deprehensus non dissimulat nō negat
sed confessus culpā tūdēter assumit penā mallens ex suo peccato solus peri
re ꝙ alīs secū peccant z pereant. Instruit etiā q̄ saluāt z conuertūt nau
tas: magnā virtute mentis fimili confessione posse saluari.

De lyra

ctione. sicut dicit. i. Reg. x. de saule: q̄ cessāte cum ꝑphetia ꝑphetabat et
nō abhinc. ly hoc deus posset vbiq̄ facere. z ideo ionas voluit extra terrā
israel fugere. hoc etiā a deo permissus est fieri vt fugiēdo naufragiū patere
tur: z a pisce deglutiret: in quo triduū sepulture christi ꝑfigurar et. fm̄ q̄
vē Matth. xii. Sicut fuit ionas in ventre ceti trib⁹ diebus z trib⁹ noctib⁹: ita
sic erit filius hominis in corde terre. a Desiū ait. Dic ꝑ⁹ descendit re
bellantis depabōis. i. per tempestatē a deo missam in mare per quā cog
ctus fuit sua inobedientiā ꝑfiteri. z patet littera. b Et dixerunt vi
ri ad deum suū. i. quilibet eoꝝ ad deū qui colebat. dicit enim Ra. Sa. q̄
ibi erant homines de varijs gentib⁹ z diuersis ritual. c Et ionas de
scendit ad interiora nauis. hoc est videre marie tempestatē: z maxime q̄
sciunt eas ꝑter se erbeati. d Et dormiebat sopore grauissimo ꝑ
tristitia euentus sicut ipse in psalme christus. Luce. xxii. c Et dixit vir
ad collegā suū. i. viri ciuitates in naui hoc inter se dixerunt: f Venite z
mittamus sortes. dicit aūt Ra. Sa. q̄ videbāt aliqo nauco ab eis distan
te sphere nauigantes q̄ ipsi erat in forti circa nauē illā. z hoc videt q̄
eo q̄ dicit. i. Et respondent viri vt reuertentur ad arīā. z nō valebāt q̄
sciunt eas ꝑter se inuincibeat. g Et miserūt sortes ad inuestigandū ipsam. Qualiter aūt sortes se vti soleāt: et qualiter
non: dictū fuit ibi⁹ alias Mat. xxvii. Pōt tñ hic aliquid breuiter repeti. Cū
ea quod scīendū q̄ duplex est sors. quedā diuīlaria vt qñ ad aliquid diui
dendū mittunt sortes vt per hoc determinet quis quam partem accipiat
cōmittendo totum euentum sortiste. z hoc nullum est peccatū. Alia con
sultoria qua per sortes consuliter quid sit agendū. vel dimittendū. z si ille
ꝑpellitur oblatio per sortes a demone illicitum est. similiter si a corpore

Ablig. Et dixerunt ho ad inuicē. Venite & mittamus sortes: & sciamus cuius causa malum hoc est nobis. Et miserunt sortes: & cecidit sors super Jonam. Et dixerunt ad eum. Indica nobis cuius causa malum hoc est nobis: quod opus tuum: & unde venis: quam terram tuam: & de quibus populis es tu. Et dixit ad eos. Hebreus ego sum: & dominum deum celi ego timeo qui fecit mare & aridam. Et timuerunt viri timore magno: & dixerunt ad eum. Quare hoc fecisti? cognoverunt enim viri quia a facie domini fugiebat: quia annunciaverat eis. Et dixerunt ad eum. Quid faciemus tibi: & quiescet mare a nobis? quia mare ibat & intumescebat. Et dixit ad eos. Tollite me & mittite in mare: & quiescet mare a vobis. Scio enim ego quoniam propter me tempestas grandis hec super vos. Et remigabant viri vt reverterentur ad aridam: & non valebant: quia mare ibat & intumescebat super eos. Et clamaverunt ad dominum & dixerunt. Quesumus domine ne pereamus in anima viri huius & ne des super nos sanguinem innocentem: quia tu domine sicut voluisti fecisti. Et tulerunt Jonā & miserunt in mare a furore suo. Et timuerunt viri timore magno domino: & immolaverunt victimas domino & vouerunt vota. C. II.

Et parauit dominus piscem grandem: vt deglutiret Jonā. Et erat Jonas in ventre piscis tribus diebus & tribus noctibus. Et orauit Jonas ad dominum deum suum de loco ventris piscis. Et dixit. Clamauit de tribulatione mea ad dominum: & exaudiuit me. De ventre inferi clamauit & exaudisti vocem meam: proiecisti me in profundum in corde maris & flumen circumdedit me. Omnes gurgites tui & fluctus tui super me transierunt. Et ego dixi. Abiectus sum a conspectu oculorum tuorum. Verumtamen rursus videbo templum sanctum tuum. Circumdederunt me aque multe usque ad animam: abyssus vallauit me: pelagus operuit caput meum. Et extrema montium descendi: terre vectes circumdederunt me in eternum. Et sublevabis de corruptione vitam meam domine deus meus. In me tabescente anima mea: memor fui domini. Et veniat ad te oratio mea ad templum sanctum tuum. Custodientes vanitates frustra misericordiam suam derelinquent. Ego autem in voce laudis immolabo tibi: quecunque voui reddam pro salute domino. Et dixit dominus pisci. Et evomit Jonam in aridam. C. III.

Et factum est verbum domini ad Jonam secundo dicens: Surge & vade in Niniven civitatem magnam & predica in ea predicationem quam ego loquor ad te. Et surrexit Jonas & abiit in Niniven secundum verbum domini. Et Nineve erat civitas magna itinere dierum trium. Et cepit Jonas introire civitatem itinere diei unius. Et clamavit & dixit. Adhuc quadraginta dies & Nineve subvertetur. Et credidit vir Niniten deo & predicaverunt jejunium & vocaverunt sacco a maiore usque ad minorem eorum. Et pervenit verbum ad regem Ninive. Et surrexit de solio suo & abiecit vestimentum suum a se & indutus est sacco & sedit in cinere & clamavit & dixit in Nineve ex ore regis & principum eius dicens: Homines & jumenta & boves & pecora non gustent quicquam nec pascantur & aquam non bibant: operiantur sacco homines & jumenta & clament ad dominum in fortitudine & convertatur vir a via sua mala & ab iniquitate que est in manibus eorum. Quis scit deus & ignoscet & revertetur a furore ire sue & non peribimus. Et vidit deus opera eorum quia reversi sunt de via sua mala & misertus est deus super malitia quam locutus fuerat ut faceret eis & non fecit.

Nicolaus

a Dixi reconciliatus sit a quo solo expecto remedia. b Qui custodiunt vanitates in eis peccatrices. c Frustra miseri sua derelinquunt & reddit se indignos divina misericordia p vanitatibus sequacibus & multe sunt mouēti. d Ego autē in voce laudis immolabo tibi. i. cū mea p vera confessione & psalmo. e Quecūq; vouī reddā holocausta cū in magna necessitate existens solet emittere vota dño. & sic fecit Jonas in ventre piscis existēs. f Et dixit. Vide quia pontē ipsius Jone extenuata est: Et dicit dño pisci. Deū dicere est illa facere. facit enī pisces tanā ancores in aridā terrā. & enim nō potuisset facere piscis sine dei spiritu operatione: qz pter sui magnitudinē nō potuisset citō arida natātia appropinquare. C. III.

g Et factū est. O festa Jone pena & ciuis rōne. Vide quia dicit obedit & mādati dei. pompta executio. & vocatione. & vocabit in duas partes. a: primo ponitur executio. & Jone segnis afflictio. secūda. Jdeirco in tres. a: primo ponit predicatio Jone. a: secūdo ninuitas: Et credidērūt. a: tertio ninuitarū penitentia & diuine rōnis. Et vidit. Circa primū premittit mandati diuini reiteratio: cū dicit: Et factū est verbū dñi ad Jonā secūdo a: dicit. Jurgia. Mandati executio sequitur ibi: h Et surrexit Jonas & abiit a: fine dilatione. i Et ninive erat ci. magna iti. trid. dierū. dicit aliq; q tres dierū pontebant circeundo muros ciuitatis: sed hoc nō videt verū: qz ex facta scriptura & hystoriographos babylonia excepit ciuitatibus aliis ciuitatem in magnitudine: tantum q; pōs dicat de ea q; nō erat pōs ciuitatis regio clausa muris. & tū sm Pic ro. circuitus murorū habebat. xxiii. leucas tūc; nō faciēt tres dietas completē. & iō nullus videt dicendū q; ille tres dies sunt accipiēde pro dūo

dominī recordatus sum: vt veniat ad te oratio mea: ad templum sanctum tuum. Qui custodiunt vanitates frustra misericordiam suam derelinquent. Ego autem in voce laudis immolabo tibi: quecunque vouī reddam pro salute domino. Et dixit dominus pisci. Et evomit Jonam in aridam. C. III.

Et factum est verbum domini ad Jonam secundo dicens: Surge & vade in Niniven civitatem magnam & predica in ea predicationem quam ego loquor ad te. Et surrexit Jonas & abiit in Niniven secundum verbum domini. Et Nineve erat civitas magna itinere diei trium. Et cepit Jonas introire civitatem itinere diei unius. Et clamavit & dixit. Adhuc quadraginta dies & Nineve subvertetur. Et credidērunt viri Niniten deo & predicaverunt jejunium & vocaverunt sacco a maiore usque ad minorem eorum. Et pervenit verbum ad regem Ninive. Et surrexit de solio suo & abiecit vestimentum suum a se & indutus est sacco & sedit in cinere & clamavit & dixit in Nineve ex ore regis & principum eius dicens: Homines & jumenta & boves & pecora non gustent quicquam nec pascantur & aquam non bibant: operiantur sacco homines & jumenta & clament ad dominum in fortitudine & convertatur vir a via sua mala & ab iniquitate que est in manibus eorum. Quis scit deus & ignoscet & revertetur a furore ire sue & non peribimus. Et vidit deus opera eorum quia reversi sunt de via sua mala & misertus est deus super malitia quam locutus fuerat ut faceret eis & non fecit.

Et afflictus est Jonas afflictione magna & contristatus est vehementer. Et orauit ad dominum & dixit. Obsecro domine numquid non hoc est verbum meum cum adhuc essem in terra mea propter hoc preoccupavi fugere in Tharsis. Scio enim quia tu deus clemens & misericors es patiens & multe misericordie & ignoscens malitie. Et nunc domine tolle quesumus animam meam a me quia mihi utilius est mori quam vivere. Et dixit dominus. Putasne bene irasceris tu? Et egressus est Jonas de civitate & sedit contra orientalem plagam civitatis & fecit sibi ibi tabernaculum & sedebat subter umbraculum donec videret quid accideret civitati. Et preparavit dominus deus hederam & ascendit super caput Jone ut esset umbra super caput eius & protegeret eum. Erat enim laborans. Et letatus est Jonas super hedera letitia magna. Et preparavit deus vermem ascensu diluculo altera die & percussit hederam & exaruit. Et cum ortus esset sol preparavit dominus deus ventum calidum & urentem & percussit sol super caput Jone & estuabat & petiit animae suae & mori & dixit. Melius est mihi mori quam vivere. Et dixit dominus ad Jonam. Putasne bene irasceris tu super hedera? Et dixit. Bene irascor ego usque ad mortem. Et dixit dominus. Tu doles super hederam in qua non laborasti & non fecisti eam que filio nocte nata est & filio nocte perijt. Et ego non parcam Ninive civitati magne in qua habitant plus quam centum viginti milia hominum qui nesciunt quid sit inter dextram suam & sinistram suam & jumenta multa?

Nicolaus

a Et afflictus est. Ad primū dicit. Et afflictus est. Jonas. Jone. c. iii. Et orauit ad dominum. Ubi tria. a: primo ponit Jone afflictionis causa. a: secūdo ejus afflictio. ibi. Et orauit. a: tertio ejus reflexio. ibi. Et dixit dominus. Circa primū premittit. q. vera & catholica fides nō est humanis rationibus inuestigabilis. sed diuine reuelationis. Et ideo Jonas nō potuit ex humana ratione cognoscere. q. ninuite ad penitentiā vocati a deo. essent penitentiā recepturi. Nō est probanda detestanda ne phonetia sui ordinis. sed ea fugienda. Et ideo Jonas ordinis sui phonetia fugiens. ad ninuitas predicandum missus. fugit in tharsum.

b Quando ergo sciens. Secūdo ponitur ejus afflictio: & primo ponit ejus afflictionis causa. b: secūdo ejus afflictionis effectus. Circa primum duo facit. a: primo ponit ejus afflictionis causa. b: secūdo ejus afflictionis causa

Et factus est verbum dñi ad me dicens: Vade et loquere ad Ninive ciuitatem grandem et predica in ea predicationem quam ego loquor ad te. Et surrexit Jonas vt fugeret in Tharsis a facie dñi: et descendit Joppen et inuenit nauem transeuntem in Tharsis: et dedit naulum ejus et descendit in eam vt iret cum eis in Tharsis a facie dñi.

C. iiii.

Et dñs misit ventum super mare: et facta est tempestas magna in mari: et navis periclitabatur conteri. Et timuerunt nautę: et clamauit vir ad deum suum. Et miserunt vasa que erant in navi in mare: vt leuiarent ea ab eis. Jonas autem descendit in interiora navis: et dormiebat somno graui. Et accessit ad eum gubernator: et dixit ei: Quid tu dormis? Surge et invoca deum tuum: si forte recogitet deus de nobis: et non pereamus. Et dixit vnusquisque ad proximum suum: Venite: mittamus sortes: et sciamus cuius gratia malum hoc sit nobis. Et miserunt sortes: et cecidit sors super Jonam. Et dixerunt ad eum: Indica nobis cuius gratia malum hoc sit nobis: quod est opus tuum? et de qua terra venis? quę est patria tua? et de quo populo es tu? Et dixit ad eos: Hebreus ego sum: et dñm deum celi ego timeo qui fecit mare et aridam. Et timuerunt viri timore magno: et dixerunt ad eum: Quare hoc fecisti? Cognouerunt enim viri quia a facie dñi fugiebat: quia annunciauerat eis. Et dixerunt ad eum: Quid faciemus tibi: et quiescet mare a nobis? quia mare ingrediebatur et intumescebat. Et ait ad eos: Tollite me et mittite in mare: et quiescet mare a vobis: scio enim ego propter me tempestatem hanc grandem venire super vos. Et remigabant viri vt reducerent ad aridam: et non poterant: quia mare ingrediebatur et intumescebat super eos. Et clamauerunt ad dñm et dixerunt: Obsecramus dñe ne pereamus nos pro anima viri huius: et ne des super nos sanguinem innocentem. Tu enim dñe sicut voluisti ita fecisti. Et tulerunt viri Jonam et miserunt eum in mare: et stetit mare a feruore suo. Timuerunt autem viri timore magno dñm: et immolauerunt victimas dño et vouerunt vota. Et parauit dñs piscem grandem vt deglutiret Jonam. Et erat Jonas in ventre piscis tribus diebus et tribus noctibus. Et orauit Jonas ad dñm deum suum de loco ventris piscis. Et dixit: Clamaui de tribulatione mea ad dñm et exaudiuit me: de ventre inferi clamauit auditio mea. Et proiecisti me in profundum in corde maris: et flumen circumdedit me. Omnes gurgites tui et fluctus tui super me transierunt. Et ego dixi: Abiectus sum a facie oculorum tuorum: verumtamen rursus videbo templum sanctum tuum. Circumdederunt me aque vsque ad animam meam: abyssus vallauit me: pelagus operuit caput meum. Ad extremum montium descendi: terre vectes concluserunt me in eternum: et educes de corruptione vitam meam dñe deus meus. In eo quod defecit in me anima mea dñi recordata sum: et veniat ad te oratio mea ad templum sanctum tuum. Custodientes vanitates frustra misericordiam suam derelinquunt. Ego autem in voce laudis immolabo tibi: quecunque vouero reddam. Salutare dñi est. Et precepit dñs pisci: et euomuit Jonam in aridam.

Et factus est sermo dñi secundo ad Jonam dicens: Surge et vade in Ninive ciuitatem grandem: et predica in ea predicationem quam ego loquor ad te. Et surrexit Jonas et abiit in Ninive secundum verbum dñi. Ninive autem erat ciuitas magna itinere trium dierum. Et cepit Jonas introire in ciuitatem itinere diei vnius: et predicabat et dicebat: Adhuc quadraginta dies et Ninive subuertetur. Et credidit vir Ninive in deum: et predicauerunt ieiunium: et vocauerunt sacum a maiore vsque ad minorem eorum. Et peruenit verbum ad regem Ninive: et surrexit de solio suo: et abiecit vestimentum suum de se: et opertus est sacco et sedit in cinere. Et clamauit et dixit in Ninive ex ore regis et principum eius dicens: Homines et iumenta non gustent quicquam: nec pascantur et aqua non potabunt. Et operiantur sacco homines et iumenta: et clamabunt ad dñm in fortitudine: et conuertatur vir a via sua mala et ab iniquitate que est in manibus eorum. Quis scit si conuertatur et ignoscat deus: et reuertatur a furore ire sue: et non peribimus? Et vidit deus opera eorum quia conuersi sunt de via sua mala: et misertus est deus super malitiam quam locutus fuerat vt faceret eis: et non fecit.

C. iiii.

Afflictus est Jonas afflictione magna: et iratus est vehementer. Et oratus ad dñm et dixit: Obsecro dñe: nunquid non hoc est verbum meum cum adhuc essem in terra mea? Propter hoc preoccupaui vt fugerem in Tharsis? Scio enim quia tu deus clemens et misericors es: patiens et multe misericordie: et ignoscens super malitia. Et nunc dñe tolle quesso animam meam a me: quia melior est mihi mors mea quam vita. Et dixit dñs: Putasne bene tu iratus es? Et egressus est Jonas de ciuitate: et sedit contra orientem ciuitatis. Et fecit sibimet umbraculum ibi: et sedebat subter illud in umbra: donec videret quid accideret ciuitati. Et preparauit dñs deus hederam: et ascendit super caput Jone vt esset umbra super caput eius et protegeret eum. Laborauerat enim. Et letatus est Jonas super hedera letitia magna. Et parauit deus vermem ascensu diluculi in crastinum: et percussit hederam et exaruit. Et cum ortus fuisset sol: precepit deus vento calido et vrenti: et percussit sol super caput Jone et estuabat. Et petiuit anime sue vt moreretur: et dixit. Melius est mihi mori quam viuere. Et dixit dñs ad Jonam: Putasne bene iratus es tu super hedera? Et dixit: Bene iratus sum ego vsque ad mortem. Et dixit dñs: Tu doles super hedera in qua non laborasti neque fecisti vt creuisset: que sub vna nocte nata est et sub una nocte perijt. Et ego non parcam Ninive ciuitati magnę in qua sunt plus quam centum viginti milia hominum: qui nesciunt quid sit inter dexteram et sinistram suam: et iumenta multa.

Finit Jonas propheta.

Et prophetauit Jo beb. circa hoc tpe: p quem bita q ciuis sungit et ciuitas nichil agnat. Et ait ppetuus ruinosa mittit ea in circuitu vsq; ad fundamenta: et ecce in ea habitant. Et ait dñs ad eum: Tu doles super hederam in qua non laborasti neque fecisti vt creuisset: que sub vna nocte nata est et sub una nocte perijt. Et ego non parcam Ninive ciuitati magnę in qua sunt plus quam centum viginti milia hominum: qui nesciunt quid sit inter dexteram et sinistram suam: et iumenta multa.

Finit Jonas propheta.

Liber.xii.prophetarum Micheas c i

Incipit prologus sci Hieronymi in micheam prophetā.

Empōabus ioathe. achaz: et ezechie regum iuda. micheam prophetam ad hanc prophetiam spiritusancto repletum fuisse lectio ipa demōstrat. Sēd de supradicto numero regum ioathan et ezechias deo ob religiōes placuisse: historia quarti libri regum: et secundi paralipomenon indicat. Sichas ēo derelictō deorū idola samarie quibus etiā filios suos in sacrificiū igni cōcremandos obtulerat coluisse cōstat. Quamobrem deus samariaz que regeo israel et iuda memoratorum simul achazq; suppliciōne fefellerat increpans: inclinationem suā in eam pōssurā comminatus est. Pōpulo etiaz israel puaricatori: et panopib' eius qui cundez populus sal laci sua-

sione ad idola colenda compulerant: vbi s in sequētib' captiuita te et iterū affutura denūciauit.

Incipit argumentum.

Micheas demonstrat sibi cohereo xpi: vastatōez annūciat filie latroci: et obliquōez pōit contra eam. quia maxillam percusserit iudicis israel.

Incipit Micheas propheta.

Verbum dñi C. I. quod factum est ad micheā mōcalsithē in diēb' ioathan achaz: et ezechie regū iuda quō vidit sup samariā et hierusalē. Audite pōpuli oēs. et attendat terra et plēitudo eius: et sit dñs deus vobis in testem. dñs de templo sancto suo. Quia ecce dñs egredietur de loco suo: et descendet et gradietur super excelsa terre. Et contabescent montes subter eum: et valles scindentur sicut cera a facie ignis: et sicut aque que decurrunt in precipitium. In scelere iacob omne hoc: et in peccatis domus israel. Quod scelus iacob nisi samaria? et que excelsa iuda nisi hierusalem? Et ponam samariam quasi acervum lapidum agri: quasi plantaria vineę. Et detrahā in conualles lapides eius: et fundamenta eius denudabo. Et omnia sculptilia eius concidentur: et omnes mercedes eius comburentur igni. Et idola eius ponam in desolationem: quia de mercede meretricis congregauit ea: et usque ad mercedem meretricis reuertentur. Super hoc planctum ululabo et vlulatum faciam: vadam spoliatus et nudus: faciam planctum quasi draconum: et luctum quasi strucionum. Quia desperabilis plaga eius: quia venit usque ad iudam: tetigit usque ad portam populi mei usque ad hierusalem. In gath nolite annunciare: flendo ne flebitis. In domo pulueris puluere conspersi estote. Transite habitatrix pulchre ignominia nuditatis tue. Non egressa est habitatrix bethsephir: lamentatio vicinorum eius. Quę habitat in amaroth infirmata est: quia descendit malum a domino ad portam hierusalem. Insidiare habitatrix lachis: principium peccati est filie sion: quia in te inuente sunt scelera israel. Propterea dabis emissiones super hereditatem gath: domus mendacium in mendacium regibus israel. Adhuc heredem adducam tibi habitatrix maresa: usque odollam veniet gloria israel. Decalua te et tondere super filios delitiarum tuarum: dilata calbitium tuum quasi aquile: quia captiui ducti sunt ab te. Ve qui cogitatis iniquitatem: et operamini malum in cubilibus suis. In lumine matutino perficiunt illud: quia contra deum manus eorum. Concupierunt agros et rapuerunt: et domos et tulerunt: et calumniati sunt virum et domum eius: virum et hereditatem eius. Propterea hec dicit dñs: Ecce ego cogito contra familiam istam malum: de quo non auferetis colla vestra: et non ambulabitis erecti: quia tempus pessimum est istud. In die illa assumet parabolam contra vos: et cantabit canticum lamentationis: vastati sumus funditus: portionem populi mei commutauit: quomodo recedet a me? cum reuertens agros nostros diuidet. Propterea non erit tibi mittens funiculum sortis in multitudine in ecclesia dñi. Nolite stillare: stillabunt istis: non apprehendent confusiones. Numquid dicendum est domui iacob: Nunquid abbreuiatus est spiritus dñi? hec cogitationes eius? nonne sermones mei bonum cum eo qui recte graditur? Et ex aduerso populus meus in hostem erectus est: pallium auferentes a cogitantibus confidenter: mulieres populi mei ejecistis de domibus delitiarum earum: a paruulis earum tulistis honorem meum in sempiternum. Surgite et ite: quia non habetis hic requiem propter immunditiam que corrumpit: corruptione pessima. Si ambulans spiritu et mendacium loquens dixero tibi: Stillabo tibi in vinum et in ebrietatem: erit iste stillator populi huius. Congregatione congregabo te iacob vniuersum: et collectione reliquias israel simul ponam eum: sicut gregem in caulis: et sicut pecus in medio ouium suarum: exultabit a multitudine hominum. Ascendet enim pandens iter ante eos: diuident et transibunt portam: et egredientur per eam: et transibit rex eorum ante eos: et dñs in capite eorum.

Et dixi: Audite queso principes iacob: et iudices domus israel. Nunquid non vestrum est scire iudicium? qui odio habetis bonum: et diligitis malum: qui auferentes pellem eorum de eis: et carnes eorum de ossibus eorum. Qui comedistis carnes populi mei: et pellem eorum desuper excoriauerunt: et ossa eorum confregerunt: et conciderunt quasi in lebete carnes: et quasi in medio ollę. Tunc clamabunt ad dñm: et non exaudiet eos: et abscondet faciem suam a eis in tempore illo: eo quod nequiter egerint in adinuentionibus suis. Hec dicit dñs ad prophetas qui seducunt populum meum: qui mordent dentibus suis: et prędicant pacem: et si quis non dederit quid in os eorum: sanctificate super eum prelium. Propterea nox vobis pro visione: et tenebre vobis pro diuinatione: et occidet sol super prophetas: et obtenebrabitur super eos dies. Confundentur videntes: et erubescent diuinatores: et operient labia sua omnes: quia non est responsum ex deo. Verumtamen ego repletus sum fortitudine spiritu dñi: et iudicio et virtute: vt annunciem iacob scelus suum et israel peccatum suum. Audite hec principes domus iacob: et iudices domus israel: qui abominamini eloquium: et omnia que recta sunt pervertitis: qui edificatis sion in sanguinibus: et hierusalem in iniquitate. Principes eius in muneribus iudicabant: et sacerdotes eius in mercede docebant: et prophete eius in pecunia diuinabant: et super dñm requiescebant dicentes: Nunquid non dñs in medio nostri est? non venient super nos mala. Propter vos sion quasi ager arabitur: et hierusalem quasi acervus lapidum erit: et mons templi quasi excelsa nemorum.

Et erit in nouissimo diebus: preparatus mons domus dñi in vertice montium: et elevabitur super colles: et fluent ad eum populi. Et properabunt gentes multe: et dicent: Venite: et ascendamus ad montem dñi: et ad domum dei iacob: et docebit nos de viis suis: et ambulabimus in semitis eius. Quia de sion exibit lex: et verbum dñi de hierusalem. Et iudicabit gentes multas: et arguet populos fortes usque in longe: et concident gladios suos in vomeres: et lanceas suas in falces. Non leuabit gens contra gentem gladium: et non exercebuntur ultra ad prelium. Et sedebit vir sub vite sua et sub ficu sua: et non erit qui exterreat. Quia os dñi exercituum locutum est. Quia omnes populi ambulabunt unusquisque in nomine dei sui: nos autem ambulabimus in nomine dei nostri in eternum et in seculum seculi. In die illa dicit dñs congregabo claudicantem: et eam que ejecta fuerat congregabo: et quam afflixi. Et ponam claudicantem in reliquias: et eam que longe fuerat in gentem robustam: et regnabit dñs super eos in monte sion ex hoc nunc et usque in seculum. Et tu turris gregis nebulosa filie sion usque ad te venit et venit potestas prima: regnum filie hierusalem. Nunc quare męrore contabescis? quia rex non est tibi: aut consiliarius tuus interiit: quia comprehendit te dolor quasi parturientem. Dolens esto et satagens filia sion quasi parturiens: quia nunc egredieris de ciuitate et habitabis in regione: et venies usque babylonem: ibi liberaberis: ibi redimet te dñs de manu inimicorum tuorum. Et nunc congregate aduersum te gentes multe: que dicunt: Polluatur: et aspiciat in sion oculus noster. Ipsi autem non cognouerunt cogitationes dñi: et non intellexerunt consilium eius: quia congregauit eos quasi fenum aree filia sion. Surge et contere filia sion: quia cornu tuum ponam ferreum: et ungulas tuas ponam eneas: et comminues populos multos: et interficies dño rapinas eorum: et substantiam eorum dño vniuersę terre. Nunc congregaberis filia latronis: obsidionem posuerunt super nos: in virga percutient maxillam iudicis israel. Et tu bethleem ephrata parvulus es in millibus iuda: ex te mihi egredietur qui sit dominator in israel: et egressus eius ab initio: a diebus eternitatis. Propter hoc dabit eos usque ad tempus: in quo parturiens pariet: et reliquie fratrum eius convertentur ad filios israel. Et stabit et pascet in fortitudine dñi: in sublimitate nominis dei sui: et convertentur: quia nunc magnificabitur usque ad terminos terre. Et erit iste pax: assur cum venerit in terram nostram: et cum calcauerit palatia nostra: et suscitabimus super eum septem pastores et octo primates hominum. Et pascent terram assur in gladio: et terram nemrod in lancea eius: et liberabit de assur cum venerit in terram nostram: et cum calcauerit terminos nostros. Et erunt reliquie iacob in medio populorum multorum quasi ros a domino: et quasi stille super herbam que non exspectat virum: neque filios hominum. Et erunt reliquie iacob in gentibus: in medio populorum multorum quasi leo inter pecora saltus: et quasi catulus leonis in gregibus ouium: qui cum transierit conculcat et dilacerat: et non est qui eripiat. Exaltabitur manus tua super hostes tuos: et omnes inimici tui interibunt. Et erit in die illa dicit dñs: auferam equos tuos de medio tui: et perdam quadrigas tuas. Et disperdam ciuitates terre tue: et destruam omnes munitiones tuas. Et auferam maleficia de manu tua: et sortilegi non erunt in te amplius. Et auferam sculptilia tua et statuas tuas de medio tui: et non adorabis vltra opus manuum tuarum. Et evellam lucos tuos de medio tui: et disperdam ciuitates tuas. Et faciam in furore et in ira vindictam in omnes gentes que non audierunt.

Audite quę dicit dñs: Surge et contende coram montibus: et audiant colles vocem tuam. Audite montes iudicium dñi: et fortia fundamenta terre: quia iudicium dño cum habitatore suo disceptabit: et cum israel arguet eum. Populus meus quid feci tibi: aut quid molestus fui tibi? responde mihi. Quia eduxi te de terra egypti: et de domo seruitutis redemi te: et misi ante faciem tuam moysen: aaron et mariam. Popule meus memento quesso quid cogitauerit balach rex moab: et quid responderit ei balaam filius beor: de semin usque galgal: vt cognoscas iustitias dñi. In quo occurram dño: et adorabo deum excelsum? numquid occurram ei in holocaustis: in vitulis anniculis? Numquid placabitur dño in milibus arietum: aut in multa milia hircorum pinguium? Numquid dabo primogenitum meum pro impietate mea: fructum ventris mei pro peccato animę mee? Indicabo tibi homo quid sit bonum: et quid dñs requirat a te: nisi facere iudicium et diligere misericordiam: et solicitum ambulare cum deo tuo? Vox dñi ad ciuitatem vocat: et salus erit timentibus nomen tuum. Audite tribum et quis huic constituet diem? Adhuc ignis in domo impii thesaurizans thesauros iniquitatis: et mensura minor plena: iustificabo stateram impiam: et saccum dolosum. Quorum divites repleti sunt iniquitate: et habitantes in ea locuti sunt mendacium: et lingua eorum fraudulenta in ore eorum. Et ego incepi percutere te plaga vulnerans super peccata tua. Tu comedes et non saturaberis: et humiliatio tua in medio tui. Et apprehendes et non salvabis: et quos salvaveris in gladium dabo. Tu seminabis et non metes: tu calcabis oliuam et non ungueris oleo: et mustum et non bibes vinum. Et custodisti decreta amri: et omne opus domus achab: et abiisti in consiliis eorum: ut darem te in perditionem habitatores eius in sibilum: et opprobrium populi mei portabitis.

Vę mihi quia factus sum sicut qui colligit in autumno racemos vindemię: non est botrus ad comedendum primum fructum quem desiderat anima mea. Perijt sanctus de terra: et rectus in hominibus non est. Omnes in sanguine insidiantur: vir proximum suum venatur ad mortem. Malum manuum suarum dicunt bonum: princeps postulat: et iudex in reddendo est: et magnus locutus est desiderium animę sue: et conturbauerunt eam. Optimus eorum quasi rubus: et rectissimus quasi sepes de spinis. Dies speculationis tuę: visitatio tua: nunc erit motus eorum. Nolite credere amico: nec confidite in principe: a custodi ostia oris tui ab ea que dormit in sinu tuo. Filius enim contumeliam patri facit: et filia consurgit contra matrem suam: nurus contra socrum suam: et inimici hominis domestici eius. Tu autem dñe deus meus respice: exaudi me. Ne letentur inimici mei super me: quia cecidi: resurgam cum sedero in tenebris: dñs lux mea est. Iram dñi portabo: quia peccavi ei: donec judicet causam meam: et faciat judicium meum. Educet me in lucem: videbo justitiam ejus. Et videbit inimica mea: et operiet confusio faciem meam: que dicit mihi: Ubi est dñs deus tuus? Oculi mei aspicient eam: nunc erit conculcatio quasi lutum platearum. Dies edificationis tue: illa die longe facta est lex tua. Die illa et usque ad te venient de assyria et urbibus munitis: et a munitione usque ad flumen: et mare a mari et monte montem. Et erit terra in desolationem cum habitatoribus suis: propter fructum adinuentionum earum. Pasce populum tuum in virga tua: gregem hereditatis tue: habitantem solitarium in saltu in medio carmeli: pascentur in basan et galaad sicut in diebus eternitatis. Sicut in diebus egressionis tue de terra egypti ostendam ei mirabilia. Videbunt gentes et confundentur super omni fortitudine sua: ponent manum suam super os suum: aures eorum surdescent. Lingent pulverem sicut serpentes: sicut reptilia terre: conturbabuntur in clausuris suis. Ad dñm deum nostrum timebunt: et formidabunt a te. Quis deus similis tui: auferens iniquitatem: et transiens peccatum reliquie hereditatis sue? Non tenebit in furore iram suam: quia misericors est. Reuertetur: et miserebitur nostri: deponet iniquitates nostras: et projicies in profundum maris omnia peccata nostra. Dabis veritatem iacob: misericordiam abraham: sicut juravisti patribus nostris a diebus antiquis.

Onus ninive. Liber visionis nahum elcesei. Deus emulator et ulciscens dñs: ulciscens dñs et potens ad iracundiam. Ulciscetur dñs in aduersarios suos: et irascetur inimicis suis. Patiens dñs et magna virtus eius: et innocentem non reputans dñs. In turbine et tempestate via eius: et nubes pulvis pedum eius. Increpans mare et siccabit illud: et omnia flumina educet. Infirmatus est basan et carmelus: et flos libani infirmatus est. Montes contremuerunt a facie eius: et colles commoti sunt: et elevata est terra a facie eius: et orbis universus et omnes habitantes in eo. A facie indignationis eius quis stabit: et quis resistet in ira furoris eius? Ira eius effusa est sicut ignis: et petre dissolute sunt ab eo. Bonus dñs et fortitudinis: et sciens sperantes in se. Et in inundatione pertransiens consumptionem faciet loci ejus: et inimicos eius persequetur tenebre. Quid cogitatis contra dñm? consumptionem ipse faciet: non consurget bis tribulatio. Quia usque ad spinas quasi conplexi: et quasi ebrietate sua comessi: quasi stipula arida consumentur penitus. Ex te egressus est cogitans malum contra dñm: consilium pessimum. Hec dicit dñs: Si perfecti fuerint et sic plurimi: ita et tondebuntur: et pertransibit: et dedi te: non affligam te amplius. Et nunc conteram virgam eius de collo tuo: et rumpam vincula tua. Et mandauit super te dñs: non seminabitur amplius de nomine tuo: de domo dei tui conteram sculptile et conflatile: ponam sepulchrum tuum: quia vilis es. Super montes pedes annunciantis et predicantis pacem: celebra iuda festos dies tuos: et redde vota tua: quia non adiicit ultra ut pertranseat per te omnis impius: universus interiit. Ascendit qui dispergit in conspectu tuo: custodi munitionem: contemplare viam: accinge lumbos: confortare fortitudine nimis. Quia reddet dñs vindictam pro vindicta jacob: sicut vindicta vitis vindemiabunt vindemiatores. Clypeus fortium ejus ignitus: viri virtutis in coccino: currus in die preparationis ejus: et hastilia commouebuntur. In platea conturbabuntur quasi lampades: et quasi fulgura discurrent. Recordabitur fortes ejus: impedient gradientes: festinabunt quasi murus ejus: et preparabitur vinea. Portę fluminum aperte sunt: et templum dissolutum est. Et nudata est: et ascendit: et ancille ejus ducebantur quasi vox columbarum: plangentes cor suum. Et ninive quasi piscina aquarum ejus: et ipse fugiebant. State state: et non respexit quis retro. Diripite argentum: diripite aurum: et non est finis divitiarum: omnis vasorum desiderabilium. Vastata: et dissipata: et dissolutum cor: et tabescentes genua: et contritio in omnibus lumbis: et facies omnium earum quasi ollę succendentis. Ubi est habitatio leonum: et pascua catulorum leonis? ubi ambulabat leo et catulus leonis: et non erat terrens? Leo rapiebat sufficienter catulis suis: et strangulabat leenis suis: et implebat rapina cubile suum: et latibulum suum preda. Ecce ego ad te dicit dñs exercituum: et comburam in fumo quadrigas eius: et gladius devorabit catulos tuos: et disperdam de terra rapinam tuam: et non audietur ultra vox nuntiorum tuorum.

Onus habacuc prophete in carmenoth. Usquequo dñe clamabo: et non exaudies? vociferabor ad te vim patiens: et non saluabis? Quare ostendisti mihi iniquitatem: et laborem contemplari? Contritio et violentia contra me facta est: et factus est qui suscitat iudicium: et contradictor extollitur. Propterea dissipata est lex: et non pervenit usque ad finem judicium: quia impius prevalet adversus justum: propterea egredietur judicium perversum. Videte gentes: et aspicite: et admiramini: et obstupescite: quia opus factum est in diebus vestris: quod nemo credet cum narrabitur. Quia ecce ego suscitabo chaldeos gentem amaram et velocem: que graditur latitudines terre: ut possideat tabernacula que non sunt sua. Horribilis et terribilis est: de semetipso judicium et auctoritas ejus egredietur. Super sunt quasi pardi equi ejus: et velociores sunt quasi lupi vespere: et dilatati sunt equites ejus: et equites ejus de longe venient: volabunt quasi aquila festinans ad comedendum. Omnes in rapinam venient: congregabitur quasi arena captiuitas. Et ipse de regibus triumphabit: et tyranni ludibrium erit ei: ipse autem quasi arenam cunctam obsidens capiet eam. Tunc mutabit spiritum: et transibit: et delebitur: hic fortitudo mea deo meo. Nonne tu dñe deus meus sanctus meus et non morieris? dñe in judicium posuisti eum: et fortis ad corripiendum fundasti illum. Purissimi oculi tui ne videant malum: et respicere ad iniquitatem non possis. Ut quid respicis contemnentes: et tacebis impio devorante justiorem se? Et facies hominem sicut pisces maris: et quasi reptile non habens principem. Totum in hamo sustulit: et traxit illum in sagena sua: et congregabit eum in sarcinam suam: propterea lętabitur et exultabit. Propterea immolabit sagenę sue: et adolebit incensum reti sue: quia in ipsis incrassata est portio ejus: et cibus ejus electus. Propterea ipse mittet framea sua: et semper interficiet gentes nec parcet. Super custodia mea stabo: et figam gradum meum: et vigilabo ut videam quid dicatur mihi: et quid respondeam ad arguentem me. Respondit autem mihi dñs et dixit: Scribe visionem: et explica eam super tabulas: ut percurrat qui legerit eam. Adhuc enim visio prophetie: et respondebit in finem: et non mentietur. Si moram fecerit: sustine eum: quia veniens veniet: et non tardabit. Ecce qui incredulus est: non erit recta anima ejus in semetipso: justus autem in fide sua vivet. Et quomodo per vinum decipit virum superbum: et non glorificabitur: qui dilatavit quasi infernum animam suam: et ipse quasi mors: et non adimplebitur: congregabit ad se omnes gentes: et coacervabit ad se cunctas nationes? Numquid non omnes isti parabolam accipient contra eum: et proverbium obscurum ejus? et dicent: Vę qui multiplicat non sua: usquequo et aggravat contra se densum luteum? Numquid non repente consurgent qui mordeant te: et evigilabunt qui affligant te: et eris in direptionem eis? Quia tu spoliasti gentes multas: ego spoliabo te omnes reliqui populi in sanguinibus hominum: et iniquitatibus terre: civitatis et habitatorum in ea. Vę qui avaritiam malam domui suę: ut in excelso ponat nidum suum: ut liberetur de manu mali. Consilium confusionis domui tuę: interfecisti populos multos: et peccavit anima tua. Quia lapis de pariete clamabit: et cantabis de compactione lignorum respondebit ei. Vę qui ędificat civitatem in sanguinibus: et parat urbem in iniquitate. Nonne hec a domino exercituum? et sudabunt populi in ignem laborem: et gentes in vanum deficient? Quia replebitur terra ut cognoscat gloriam domini: sicut aque maris operientes. Vę qui potum dat amico suo: mittens fel tuum et inebrians: ut aspiciat nuditates eorum. Saturare ignominia a gloria: bibe tu quoque et consopire: circumdabit te calix dextere domini: et vomitus ignominie super gloriam tuam. Quia iniquitas libani operiet te: et vastatio pecorum conterrebit te: propter sanguinem hominis et iniquitates terre: civitatis et omnium habitatorum in ea. Quid cogitatum est a sculptore ut sculperet illud? conflatile et magister falsitatis: ut confidat figmentum figulus suo: ut faciat simulacra muta? Vę qui dicit ligno: Evigila: surge lapidi mutum: ipse docebit: ecce ipse circumdatus auro et argento: et omnis spiritus non est in visceribus ejus. Dominus autem in templo sancto suo: fleat a facie ejus omnis terra. Oratio habacuc prophete pro ignorantiis.

Domine audiui auditionem tuam: et timui. Consideraui opera tua: et expauescam. In medio duorum animalium innotescis: dum appropinquant anni cognosceris: dum advenerit tempus ostenderis. In conturbatione mea in ira misericordie memor eris. Deus ab austro veniet: et sanctus de monte umbroso et condenso. Operuit celos magnificentia ejus: et laudis ejus plena est terra. Splendor ejus ut lux erit: cornua in manibus ejus: ibi refugium fortitudinis ejus. Ante faciem ejus ibit mors: et egredietur diabolus ante pedes ejus. Stetit et mensus est terram: aspexit et dissolutas fecit gentes. Contriti sunt montes seculi: incurvati sunt colles mundi: gressus eterni sunt ei. Pro iniquitate vidi tabernacula ethiopie: turbabuntur pelles terre madianitidis. Numquid in fluminibus iratus es domine? aut in fluminibus furor tuus: aut in mari indignatio tua? quia ascendes super equos tuos: et quadrige tue salvatio. Suscitans suscitabis arcum tuum: jusjurandum tribubus quod locutus es. Flumina rumpes terram: viderunt te et dolebunt montes: inundatio aquarum transibit. Dedit abyssus vocem suam: altitudinem suam manus sua levavit. Sol et luna stetit in habitaculo suo: in lumine sagittarum tuarum ibunt in splendore fulgurantis hastę tue. In indignatione conculcabis terram: et in furore obstupefacies gentes. Egressus es in salutem populi tui: in salutem cum christo tuo. Percussisti caput de domo impiorum: denudasti fundamentum usque ad collum. Maledixisti capitibus pugnantium in eum: sicut turbo dissipantes me. Exultatio eorum sicut devorantium pauperem occulte. Conculcasti in mari equos tuos: conturbantes aquas multas. Audiui et conturbatus est venter meus: a voce labia mea intremuerunt. Ingrediatur putredo in ossibus meis: et subter me scateat ut requiescam in die tribulationis: ut ascendam ad populum accinctum nostrum. Quia ficus non florebit: et non erit germen in vineis: mentietur opus olive: et arua non afferent escam: abscindetur de ouili pecus: et non erit armentum in presepibus. Ego autem in domino gaudebo: et exultabo in deo iesu meo. Deus dominus fortitudo mea: et ponet pedes meos quasi cervorum: et super excelsa mea deducet victor in psalmis canentibus mihi.

Visio quam vidit habacuc propheta in stolidis meis in carmenoth.

Incipit prologus sci Hieronymi in micheam prophetā.

Empōabus ioathe. achaz: et ezechie regum iuda. micheam prophetam ad hanc prophetiam spiritusancto repletum fuisse lectio ipa demōstrat. Sēd de supradicto numero regum ioathan et ezechias deo ob religiōes placuisse: historia quarti libri regum: et secundi paralipomenon indicat. Sichas ēo derelictō deorū idola samarie quibus etiā filios suos in sacrificiū igni cōcremandos obtulerat coluisse cōstat. Quamobrem deus samariaz que regeo israel et iuda memoratorum simul achazq; suppliciōne fefellerat increpans: inclinationem suā in eam pōssurā comminatus est. Pōpulo etiaz israel puaricatori: et panopib' eius qui cundez populus sal laci sua-

sione ad idola colenda compulerant: vbi s in sequētib' captiuita te et iterū affutura denūciauit.

Incipit argumentum.

Micheas demonstrat sibi cohereo xpi: vastatōez annūciat filie latroci: et obliquōez pōit contra eam. quia maxillam percusserit iudicis israel.

Incipit Micheas propheta.

Verbum dñi C. I. quod factum est ad micheā mōcalsithē in diēb' ioathan achaz: et ezechie regū iuda quō vidit sup samariā et hierusalē. Audite pōpuli oēs. et attendat terra et plēitudo eius: et sit dñs deus vobis in testem. dñs de templo sancto suo. Quia ecce dñs egredietur de loco suo: et descendet et gradietur super excelsa terre. Et contabescent montes subter eum: et valles scindentur sicut cera a facie ignis: et sicut aque que decurrunt in precipitium. In scelere iacob omne hoc: et in peccatis domus israel. Quod scelus iacob nisi samaria? et que excelsa iuda nisi hierusalem? Et ponam samariam quasi acervum lapidum agri: quasi plantaria vineę. Et detrahā in conualles lapides eius: et fundamenta eius denudabo. Et omnia sculptilia eius concidentur: et omnes mercedes eius comburentur igni. Et idola eius ponam in desolationem: quia de mercede meretricis congregauit ea: et usque ad mercedem meretricis reuertentur. Super hoc planctum ululabo et vlulatum faciam: vadam spoliatus et nudus: faciam planctum quasi draconum: et luctum quasi strucionum. Quia desperabilis plaga eius: quia venit usque ad iudam: tetigit usque ad portam populi mei usque ad hierusalem. In gath nolite annunciare: flendo ne flebitis. In domo pulueris puluere conspersi estote. Transite habitatrix pulchre ignominia nuditatis tue. Non egressa est habitatrix bethsephir: lamentatio vicinorum eius. Quę habitat in amaroth infirmata est: quia descendit malum a domino ad portam hierusalem. Insidiare habitatrix lachis: principium peccati est filie sion: quia in te inuente sunt scelera israel. Propterea dabis emissiones super hereditatem gath: domus mendacium in mendacium regibus israel. Adhuc heredem adducam tibi habitatrix maresa: usque odollam veniet gloria israel. Decalua te et tondere super filios delitiarum tuarum: dilata calbitium tuum quasi aquile: quia captiui ducti sunt ab te. Ve qui cogitatis iniquitatem: et operamini malum in cubilibus suis. In lumine matutino perficiunt illud: quia contra deum manus eorum. Concupierunt agros et rapuerunt: et domos et tulerunt: et calumniati sunt virum et domum eius: virum et hereditatem eius. Propterea hec dicit dñs: Ecce ego cogito contra familiam istam malum: de quo non auferetis colla vestra: et non ambulabitis erecti: quia tempus pessimum est istud. In die illa assumet parabolam contra vos: et cantabit canticum lamentationis: vastati sumus funditus: portionem populi mei commutauit: quomodo recedet a me? cum reuertens agros nostros diuidet. Propterea non erit tibi mittens funiculum sortis in multitudine in ecclesia dñi. Nolite stillare: stillabunt istis: non apprehendent confusiones. Numquid dicendum est domui iacob: Nunquid abbreuiatus est spiritus dñi? hec cogitationes eius? nonne sermones mei bonum cum eo qui recte graditur? Et ex aduerso populus meus in hostem erectus est: pallium auferentes a cogitantibus confidenter: mulieres populi mei ejecistis de domibus delitiarum earum: a paruulis earum tulistis honorem meum in sempiternum. Surgite et ite: quia non habetis hic requiem propter immunditiam que corrumpit: corruptione pessima. Si ambulans spiritu et mendacium loquens dixero tibi: Stillabo tibi in vinum et in ebrietatem: erit iste stillator populi huius. Congregatione congregabo te iacob vniuersum: et collectione reliquias israel simul ponam eum: sicut gregem in caulis: et sicut pecus in medio ouium suarum: exultabit a multitudine hominum. Ascendet enim pandens iter ante eos: diuident et transibunt portam: et egredientur per eam: et transibit rex eorum ante eos: et dñs in capite eorum.

Et dixi: Audite queso principes iacob: et iudices domus israel. Nunquid non vestrum est scire iudicium? qui odio habetis bonum: et diligitis malum: qui auferentes pellem eorum de eis: et carnes eorum de ossibus eorum. Qui comedistis carnes populi mei: et pellem eorum desuper excoriauerunt: et ossa eorum confregerunt: et conciderunt quasi in lebete carnes: et quasi in medio ollę. Tunc clamabunt ad dñm: et non exaudiet eos: et abscondet faciem suam a eis in tempore illo: eo quod nequiter egerint in adinuentionibus suis. Hec dicit dñs ad prophetas qui seducunt populum meum: qui mordent dentibus suis: et prędicant pacem: et si quis non dederit quid in os eorum: sanctificate super eum prelium. Propterea nox vobis pro visione: et tenebre vobis pro diuinatione: et occidet sol super prophetas: et obtenebrabitur super eos dies. Confundentur videntes: et erubescent diuinatores: et operient labia sua omnes: quia non est responsum ex deo. Verumtamen ego repletus sum fortitudine spiritu dñi: et iudicio et virtute: vt annunciem iacob scelus suum et israel peccatum suum. Audite hec principes domus iacob: et iudices domus israel: qui abominamini eloquium: et omnia que recta sunt pervertitis: qui edificatis sion in sanguinibus: et hierusalem in iniquitate. Principes eius in muneribus iudicabant: et sacerdotes eius in mercede docebant: et prophete eius in pecunia diuinabant: et super dñm requiescebant dicentes: Nunquid non dñs in medio nostri est? non venient super nos mala. Propter vos sion quasi ager arabitur: et hierusalem quasi acervus lapidum erit: et mons templi quasi excelsa nemorum.

Et erit in nouissimo diebus: preparatus mons domus dñi in vertice montium: et elevabitur super colles: et fluent ad eum populi. Et properabunt

Comenta z hieruſalē intelligit z arcanitic dñm de ſpō ſuo vocto
publicauit z publicauit quecūq; futura ſunt.

Audite oēs populi z attendat terra plenitudo eius: z dominus deus
ſit vobis in teſtimoniū dñs de templo ſce ſui. Quia
ecce dominus egredietur de loco
ſuo: z descendet z calcabit ſup ex
celſa terre. Et cōtabunt mōtes
ſubtus eū: z valles ſcindentur
ſicut cera a facie ignis. ſicut aque
que decurrūt in pcipo. In ſcele
re iacob ōmne istud: z i peccatis
domus israel. Nō ſcelus iacob?
Nonne samaria? Et que ecclesia
iude? Nonne hierusalem? Et pō
nam samariam quasi acervum
lapidū in agro cum plātatur vi
nea. Et detrahā in valles lapi

minuo de templo ſcō suo. Quia
ecce dominus egredietur de loco
suo: et descendet et calcabit sup ex
celſa terre. Et cōtabunt mōtes
subtus eū: et valles scindentur
sicut cera a facie ignis. sicut aque
que decurrūt in pcipo. In scele
re iacob ōmne istud: et i peccatis
domus israel. Nō scelus iacob?
Nonne samaria? Et que ecclesia
iude? Nonne hierusalem? Et pō
nam samariam quasi acervum
lapidū in agro cum plātatur vi

Et ponā lapides eius in pditionē. z quia de
mercedibus meretricis congregata
sunt: et vsqz ad mercedem mere
tricis reuertunt. Super hoc plā
gam et vlulabo: nudā spoliatus
et nudus. Faciam planctū velut
draconum: et luctū quasi struthi
num. Quia desperata est plaga
eius. qz venit usqz ad iudā: tetigit
portas pcli mei usqz ad hierlm.
In geth nolite annūciare lachry
mis ne ploretis. In domo pluue

deos eius. Et fundamēta eius re
latebunt omnia sculptilia eius cō
buentur et omnes idola eius dissipabūtur. quia de mercedibus meretricis congregata sunt et usqz ad mercedem meretricis reuertentur. Et ponā eos
ædificat: ospergite vos pulueri pulei: et intelligetes vos captos a vitiis trans
te ad virtutes q vocabamini vobis pulchri in pena habitatōe q ei est plena
p ignominiā quā ecclie inferebat. Que ecclia tā habitātio in exitu vsqz do
mnatū et vitiosa tā nō est egressa de termino eius. sicut scriptum est, et ipsa
accepiet planctū: quo dolet vos remanere in heresi in q videmini esse et vici
ni vere ecclie q stat firma in fide q ecclā vos plāgit infirmata est in bonis
sibi et replet amaritudine. p vbo catha. Quia plangit p pdim ecclesiam et mala
infidelitate: nō intra portas hierlm q o custodiāt apli: sed in hereticis q ver
sant ad petras hierlm vt egrediātur occidātq; ecclā facilis tumulet et ipsa
sonā vt occidat vagitero et habitet lachis q interpretat stultatio: q ei venta

Nicolaus

tribus: q fallere nō pōt nec fallī. a De thelo. i. de celo empyreo: vbi
ēt eo tāt angeli sanctor laudes inuitat. b Quia ecce dñs egre. de loco
suo. pprīā cui tpliter dei est parere z miſereri. z ideo loc⁹ et⁹ dī miſericos
dias: a qua quidēmodo videt egredi quando punit ēm rigorē iuſticie: vt
dicit Ra. Sa. z talis egressus nō est p mot localē: quia cū officio filiter
diuarie vbiq; sit essentiā qñ p locū ipsum. c Et deſcendet. punitōe
peccata hominū peccatoz. d Et calcabit sup ex. terre. nō dedignans ali
cui plene. pter ei⁹ magnitudinē. ip fabdit: e Et ſcindent mōtes. i. ma
gnos. f Et valles. i. minores. g Sicut cera &c. A. cito z absqz relūctā
tia. qz nō pōt resistī diuine virtuti. h In lachre. Ptic pōt subdit culpa
cui dicit. In lachre iacob. i. pter lachus regni iſrl. qō notatur etiā iacob:
sicut patri archa iacob fuit binomius. i De illud. i. pena. k victa z sub
iugādo stinget. z de hoc lachre querit cū vt: Qō lachus iacob? z rñdetur:
k Nōne samaria. q. d. ſic. z p samariā intelligit idolatriā q exercebatur
in pmo regno iſrl: cuius metropolis erat samaria. p regū potentiā. Nicro
bo. m. cui femo rex ad hoc indugit populū. vt hī. iii. Reg. xii. l Et q
m Nōne hierlm. q. d. ex postea regū iude quoz fides regia erat in hie
rusalē. pcēdit ista malitia. Salomō enī pmo ppe hoxoz adificauit templa
idoloz vxoz sue de. iii. Reg. xi. qō fuit ꝓcuratiōi idolatrie aliis. Postea
ſeo ahaz atrare facrilegū potuit in templo. iiii. Reg. xvi. Et postea manaſ
ſes idola posuit in templo. ibi. Reg. xxi. z sic postea regnz malozū indurit
popūlū ad idolatriā. n Et ponā. Hic ostēdit cōminatio pene regni

Nicolaus

a Et trāſiit vobis habitatio pulchra. i. vos habitātes i regno. z. tribuū
qō ē pulchre habitationis: Trāſire. i. cito z absolute vacui i captiuitatem.
b Cōfusa ignominia. i. habitatio vra q pri erat pulchra cito cōfundet
per ignominia sibi illata. z qz alīq cōmūnitōes p̄bentes veritatē thē fri
uolas: dicētes: Adhuc nō sum⁹ cicti de ira ri. a. iō vt̄ ppba: c Nō ēt
egred. q. ha. i exitu. Quinto gēo ista nō sit expulsa: nō est in tanto eremā.
d Plāctū vo. vt. ac. z veh. dom⁹ vicia vē⁹ regnū tuū: tribuū: qō imc
diate erat illati regno. z. tribuū. z accepit malitiā idolatrie ab eo: vt dicti
est: z p ipsa occasionē pene sequēte ac plāct⁹. e Que habe. filii. captiuato
ēt regno. z. tribuū: regnū iuda adhuc stat ꝓpter bonitatē eozdē regnāq
tūc regnabat. iiii. Reg. xvii. Cui succēsit manaſſes: qui fuit pessimus. Ideo
dī: f Quia vic. i bonū. posuit eni manaſſes idola i templo dei. iiii.
Reg. xxi. z q z b secuta ē destructio hierlm. iiii. Reg. xxv. Ideo subditur:
g Que ha. i amaritudinib⁹. ꝓpter destructionē ciuitatē z regni ineuitē.
h Tumult⁹ Ebraice. i. Ebrigarū. i Babilōis lachus. nomē ē ciuitat. q
alīo nole vē nam. Judic. xviii. z ē i termīo aglonari rēpectu terre ꝓmis
sionis. q. illa ho pte venit querēs⁹ chaldeoz. Ebrlm: Piere. j. Cū tumul
tu magno Ebrigarū z armatoz timeāt habitatōes lachus. z inde ab il
la pte incepit pena fieri z leperat culpa. q. i lachis fuit positū idolū miche
e. fuerūt tpis iudicū: vt hī Judic. xviii. z ide idolatria. pcēdit ad terrā. r.
tribuū: z de illa ad terrā manaſſe. z sic vl: Principiū peccati &c. k Pro
pterea. illud refert ad sequētia. Dic Ra. Sa. q. ꝓpter ydolatrias fuerūt ei
p̄mere rege iſrl ad venīdū Ebrlm regnū iuda cū rege syrie. de q hī Esa. vij. et
ēt postea fuerūt i ꝓpriātōe ocozū: qñ pharao ei⁹ filiā duxit. iij. Reg.
ix. z fuerūt mēdacio z deceptiōi. ꝓpter qō mercauit q terra eoz vasta
ret ab assyria. b. é qō vt: Propterea. i. ꝓpt mēdacia z deceptiōi vtili.
l Dabit. i. ex assyrijs. m Emissarios. i. bellatores ab eo missos.
n Sup bene. geth. de. mīdati. ita q p domos idē intelligit qō p heredi
tatē geth. z qz nō solū geth fuit p structa z malicia z idolatria. ideo subdit:

hoctrinā meuſt p quos quasi p pontē ignoras iuat associetis z qz pfīs se
pardt a no iusto iudicio vat dr⁹ vel diabol⁹ emissarios. i. demōes vt eis
dominēt q sūt dom⁹ mēdacii z deceptiōis. Hēs ego obscā hereditē. Ebraice
scriptū rettimonii hoc indito cop vt vita te custodia dei nouas haudiat q
mr mīi. Et trāſiit
vo. Ebi relict a vobis ha
bitatio pulchra: qz fama
gia in pulchra z vberio
loco sita, cui vl̄ic tranſi
it captiuitatē: vt nō ofen
dat volot. Plācū
dom⁹. Et tc pul captiua
ta. dom⁹ iuda q tibi vici
na ē posita pīs planctu
captiuabit. Hec adiſu
suo vtilitāte dei tota fuit
ſpetica intimata z vobis
q bono suo. i. deoqz ꝑ eſt
amaricata ē. z iō post va
tata samaria affrīt⁹ de
ſolatiōnēq; ad captiuādas
hierlm. Quia delet.
Legit ng assyrij⁹ mittit
raptatē de tachysi hieru
ſalē: z capta tachio trāſ
mīt ad oppugnādā Jobā:
vt ait: Abel habitanti
tachis venit tumultus
q quadrige z cetera assy
riorū. qz o tachis ea cul
tao dextra idolū: p te q
ſi p portā venit ꝓcipius
idolatrie. p. tribus i hie
rusalē: nec rēi tachis de
struet. ſi etiā metropolis
geth palestine. qz mittet
assyrij⁹ emissarios. i. latrū
culeo z possidebit geth
vbē idolatrie z mēdacij
q fuit i supplantationem
regni israel. Adhuc
here. nec solum tachis z
geth. ꝓpter idolatriasva
labuntur. ſ. ēt marcia z
odolla q odolla gloria
ſa erat vespiē israel. ad a
rcta interpat hereditas.
Attamen q ad nomē ait.
o geno que habitas i ma
rcia adducī tibi alīos heredes. i. hostes q te possidēt: z vsqz ad odollā ad
ducī illeos heredes. Usqz ad odollā: Uel vsqz ad odollā gloriē iſrl. il

Nicolaus

a Et trāſiit vobis habitatio pulchra. i. vos habitātes i regno. z. tribuus
qō ē pulchre habitationis: Trāſire. i. cito z absolute vacui i captiuitatem.
b Cōfusa ignominia. i. habitatio vra q pri erat pulchra cito cōfundet
per ignominia sibi illata. z qz alīq cōmūnitōes p̄bentes veritatē thē fri
uolas: dicētes: Adhuc nō sum⁹ cicti de ira ri. a. iō vt̄ ppba: c Nō ēt
egred. q. ha. i exitu. Quinto gēo ista nō sit expulsa: nō est in tanto eremā.
d Plāctū vo. vt. ac. z veh. dom⁹ vicia vē⁹ regnū tuū: tribuū: qō imc
diate erat illati regno. z. tribuū. z accepit malitiā idolatrie ab eo: vt dicti
est: z p ipsa occasionē pene sequēte ac plāct⁹. e Que habe. filii. captiuato
ēt regno. z. tribuū: regnū iuda adhuc stat ꝓpter bonitatē eozdē regnāq
tūc regnabat. iiii. Reg. xvii. Cui succēsit manaſſes: qui fuit pessimus. Ideo
dī: f Quia vic. i bonū. posuit eni manaſſes idola i templo dei. iiii.
Reg. xxi. z q z b secuta ē destructio hierlm. iiii. Reg. xxv. Ideo subditur:
g Que ha. i amaritudinib⁹. ꝓpter destructionē ciuitatē z regni ineuitē.
h Tumult⁹ Ebraice. i. Ebrigarū. i Babilōis lachus. nomē ē ciuitat. q
alīo nole vē nam. Judic. xviii. z ē i termīo aglonari rēpectu terre ꝓmis
sionis. q. illa ho pte venit querēs⁹ chaldeoz. Ebrlm: Piere. j. Cū tumul
tu magno Ebrigarū z armatoz timeāt habitatōes lachus. z inde ab il
la pte incepit pena fieri z leperat culpa. q. i lachis fuit positū idolū miche
a ꝓncipio tpis iudicū: vt hī Judic. xviii. z ide idolatria. pcēdit ad terrā. r.
tribuū: z de illa ad terrā manaſſe. z sic vl: Principiū peccati &c. k Pro
pterea. illud refert ad sequētia. Dic Ra. Sa. q. ꝓpter idolatrias fuerūt ei
p̄mere rege iſrl ad venīdū Ebrlm regnū iuda cū rege syrie. de q hī Esa. vij. et
ēt postea fuerūt i ꝓpriātōe ocozū: qñ pharao ei⁹ filiā duxit. iij. Reg.
ix. z fuerūt mēdacio z deceptiōi. ꝓpter qō mercauit q terra eoz vasta
ret ab assyria. b. é qō vt: Propterea. i. ꝓpt mēdacia z deceptiōi vtili.
l Dabit. i. ex assyrijs. m Emissarios. i. bellatores ab eo missos.
n Sup bene. geth. de. mīdati. ita q p domos idē intelligit qō p heredi
tatē geth. z qz nō solū geth fuit p structa z malicia z idolatria. ideo subdit:

Micheas c II

La captiuitas. Ubi dicit ecce egredietur de loco suo. Ostendit q
Decaluare. Alle. pcessus hic assigit ne exactiones inclusoli per tyrannos
nos. o tuba q quocūq; signali dat. Ecce. ego cogito. Ebraice. cogitat.
Ego. hoc ipse. cogitat. ꝓpter ea. q. ab habitatoribus ciuitatis ydolatrie
ligia doctrina. p. quā retinet z ad certum ydolatrie genitorē alia trahe

Hec qui cogita C. II.
tis inutile z operamini
malū in cubilibus vestris: i lu
mine matutino faciūt illud. q: con
tra deum est manus eoz. Et cō
cupierūt agros z violenter tule
runt. z domos rapuerunt: z cā
pum eius. Et calumniabant virū z domum ei⁹
virū z hereditatē eius. Ideo
hec dicit dominus. Ecce ego co
gito sup familiam istam malū
vnde nō auferetis colla vestra: z
non ambulabitis supbe: quoniā
tempus pessimus est. In die illa
sumet sup vos parabola. z cā
tabitur canticū cum suauitate di
centiuz: Depopulatione vastati

to ydolatrie in gloriā ydoloz dicuntur glorioſe ibi sit.
Decaluare. Alle. pcessus hic assigit ne exactiones inclusoli per tyrannos
nos. o tuba q quocūq; signali dat. Ecce. ego cogito. Ebraice. cogitat.
Ego. hoc ipse. cogitat. ꝓpter ea. q. ab habitatoribus ciuitatis ydolatrie
ligia doctrina. p. quā retinet z ad certum ydolatrie genitorē alia trahe
nos. o tuba q quocūq; signali dat. Ecce. ego cogito. Ebraice. cogitat.
Ego. hoc ipse. cogitat. ꝓpter ea. q. ab habitatoribus ciuitatis ydolatrie
ligia doctrina. p. quā retinet z ad certum ydolatrie genitorē alia trahe

Hec qui cogita C. II.
tis inutile z operamini
malū in cubilibus vestris: i lu
mine matutino faciūt illud. q: con
tra deum est manus eoz. Et cō
cupierūt agros z violenter tule
runt. z domos rapuerunt: z cā
pum eius. Et calumniabant virū z domum ei⁹
virū z hereditatē eius. Ideo
hec dicit dominus. Ecce ego co
gito sup familiam istam malū
vnde nō auferetis colla vestra: z
non ambulabitis supbe: quoniā
tempus pessimus est. In die illa
sumet sup vos parabola. z cā
tabitur canticū cum suauitate di
centiuz: Depopulatione vastati

l q obiit sors cātoz de sola miseria sua cleadū. qz terra q p meysē z ios
sue funiculo distributionis fuit illis disparata modo gentibus per roma

Dc lyra

o Adhuc hereditē. i. inimici terrā tuā accipient z possidēt: p Ad
ducā tibi q ha. i marcia. i. gēti tibi habitāti. q Usqz ad odollā vē glo
riā. i. ydolo q sic nolat ysaie. xlvi. michee viii et osee. ii. Reg. vii. Glo
riosus fuit rex ill⁹ hodie. i. q⁹ vīo. Posset ēt aliter dici qz vicine habenti
ca ꝑ positā ꝓt varie punctat hāc gloriā z quantū. r Ps ē verbū ista
plana. Usqz ad odollā qui ēt de terminatiōi. s Venit quantus. i. de
structio p aduersarios. ō pleiades ppba: o Decaluare z tondere. in lu
gnd tribule. t Sup filios tuarū. i. nutritos in delicijs. u Dilata
calatiē tuā sic agla. cui⁹ plume cadūt qñ ipā nimia antiquat. x Oth
cap. vn. ibi. qz ascēdit ymbr in terrā assyrioz. C. III.
y De q cogitat. Dic ostēdit ymiquit ppla. ꝓpter culpā anarice. z vi
v uidit. i. ros pitu. qz pmo ponit pene cōminatio. z ꝓpter ydolatriā.
tre. Unde. tertio ppli ydolatrie: hic. Audite. Pcma. i. duas.
qz ꝓpter ydola ponit ppli culpā. z cōminat penā hic: Audite. Cuius pmā
vicii: Dic q cogitat inutile. i. bona aliena rapere. qō ē magna cecitas q
vtle. fm illud Augustini: Auarici archa odiū. i. ydola. mīe vtile z ꝓfūt
ſāl. z Et operamini malū i cubilib⁹ vris. Loquit dispoſitē. ō subdit:
a In luce ma. fa. illud. qz qñ do lepe qō dispoluit de nocte. i. qñ ſā
illud fabdit: b Et peruerūt agros. Calumnie. c Et violēt. rapinā.
fraudibus z violētijs. d Et calūniabant virū z domū ei⁹. plurimū
pauper. in pleuta z i bonis filio. e Justice. Dic ꝓpter pdicta pena. z ā
cētio remouet falſā estimatiōē dei: Nec loquamini. Cui⁹ pena vl: Justi
co. i. ꝓpter vicia malicia. f Cui ego cogito sup familiā istā. i. sup gēn
ra. tribuū. g Malū. i. pene. h Unde non auferetis colla vestra. qz
erit tam grauc q nō poterūt euadere. i Et nō ambulabitis. superbi
magio depoſti z humiliati vt captiui. k Qth tpus pessimū est. i. ꝓna
ueo. l In die illa sumet sup vos parabola. i. cātio derisū. m Et
tabit canticū cū suauitate. ab aduersarijs vris. n Depopulatione vastati sum⁹. i. hoc
vestra. o Depopulande vastati sum⁹. i. hoc ampliolatur cui⁹ ruine

T in nouissimo dierū erit parat⁹ ꝑparand⁹. C IIII.
c ad congregandas nationes ꝓpositū de aduentu saluatoris humilis fiunt: ut ecclie ꝓmissi

ris galgala ſtra. Dabit. i. dom⁹ pastor ꝙ vocatio ecclesie. i. vilitas furoris. ordinis ſi cōparo vobis⁹ nulla i quo illi tot milia. quos vicisti ecclesiā. q. v. ꝙ ſi ego carnē de carnē ſi ego me ſi nat⁹ est mea. secula. e. temporum. ideo tempore nō ignotus ſi egressus eius est ab ea. de. qa in praeipio. c. v. a. d. Propter hoc. Quia oc dabit⁹ ſi

iudā. Et tē mibi egre dicetur qui ſit dominator⁹ i iſrael: et egressus eius ab initio ā diebus eternitatis. Propter hoc dabit eos vsq; ad tempus in quo parturiēs pariet. Reliqȝ frātrū ei⁹ cōuertent ad filios iſrael. Et ſtabit et pascet in fortitudine dñi. i ſublimi

tate nois dñi dei ſui. Et cōuertent⁹ nunc magnificabitur vsq; ad terminos terre. ⁊ Et erit iſte pax: cū assyrius venerit i terrā nr̄am: et qñ calcauerit in domibus nostris. Et ſuſcitabim⁹ ſup

cū ſeptem pastores: ⁊ octo principes hominum. Et pascent terrā assur i gladio: et terrā nemroth in lanceis eius: et liberabit ab assur

cū venerit in terrā nostrā: et quādo calcauerit in terminis nostris. Et erunt reliqe iacob i mē

dio populoȝ multorū quasi ros a dño: et quasi ſtille ſup herbā: que non expectat virum: et

nō ſtolatur filios hominū. Et

medio populorū multorū: quasi leo in iumentis ſilvarū: et qua

si catulus leonis in gregibus pecorū. Qui cum trāſierit et conculcauerit et ꝯterit. Non eſt q

eruat. Et exaltabit manus tua ſup hostes tuos: et omnes inimi

Et erit iſte. Et ille

Nicolaus

ſtabit i populo ꝯ in ſpacio. iō Matheus. ii. ca. allegauit auctoritatē illā ſic Et tu bethlem terra iuda nequaq; minima es in principib⁹ iuda. a Et te mihi egredietur q ſit dominator in iſrl. glo. Ra. Sa. i. meſſias filius da. Et hoc ideo dixerūt ſacerdotes et legiperti ab herode requiſiti vbi chriſtus naſceretur: Matth. ii. dicitur In bethlem iuda. ſic enī ſcriptū ē ꝑ pophetā. Et tu bethlē etc. Et quo pz q⁹ alīq; catholicā exponātes hāc ſcripturā de ꝯfectu regni meſſie iudaīcis ꝯ hebet. et eā hoc diuertūt ad iſtitutionē eccleſie. Cōſequēter exponit ſpūs diuinitatē. cū dr: b Et egreſſus ei⁹. i. emanatio. c Ab initio. i. a principio ꝯ principiū filii. d Ab vltimo. i. a principio ꝯ principiū patris. Vnde: Ego ſeruabam eos i nomine tuo. et cōuertit ad ecclesiam pcl. qz magnificabitur. chriſtus vsq; ad ꝙ terminū terre: Vnde i. ocy terre. e. f. c. t. i. f. o. i. v. c.

Et erit iſte. Et ille chriſt⁹ erit pax nobis cū aſſyrio⁹. i. diabol⁹ arguens fugauerit i terrā nr̄am. i. in carne. et qñ ſicut ſupbus calcauerit in domib⁹. Loc⁹ poſtea ꝙ ſit dom⁹ animarū. Dicut diabol⁹ ſup terrā pauli. et calcauit cū vasis ſui ballaustium plagis et carceribus⁹ et cū eo ꝙ ꝑ ſi enumerat. ſi nō rupit pactū in illo. Charitas enim omnia vincebat. Et ſuſcita. Poſtquā prophēta ipſū dominū loquitur ꝙ vere erit pax cuj⁹ aduentū fuerim⁹ relatū. et facile ꝯſtat aſſyrios ꝙ ſua nos ſuſtabim⁹ ergo ſi ſi⁹ et ſpūs ſanctus ſuſcitabit. Contra aſſyrium.

Nemroth inſipiens. ſapiatis deſtabim⁹ ſuſcitabim⁹ ſi ſi⁹ ſi⁹ eat illū qui ſuſgur dicitur. ecclēs: et quaſi venatores bestias ſimp verbat et infructuoſa ligna iuſtificat et ſaltuo. Hanc adr̄ terra oſta. et nouā. paſtores a deo imiſſi. vaſtant terrā diaboli arguēdo et tēptando. et tra liberat nos dño de manu aſſur: q cupiens calcare terminos iſrael vulnerat⁹ et ligatur in domo ſua.

Et liberabit nos de aſſur ꝙ dicit qui cōtra eū ſuſcitat. vij. ē. vir. paſtores ſūt reliquie. i. apoſtoli et primitiua eccleſia ꝑdecēti erunt in populo ꝙ ſi ros ad extinguēda ignea iacula diaboli i cordib⁹ hominū. Quaſi leo in. Chriſt⁹ leo. et leonis catulus hoc dicit apoſtolus vt ſicut leoni nō pdt poſſit i raptu multoȝ tumē totū vel oēs ſūt apoſtoli liberati de manu aſſyrii et diaboli rapiēt et ſeparant ab infidelib⁹ iumēta. i. ſimplices vt ſaluentur.

Et erit. Leone ita in pecorib⁹ libere ꝙagit. manꝰ tua o deus exaltabit ſup hoſtiles tuos. et omnes inimici tui pibūt. Et erit in die illa dicit dominus auferā equos tuos de medio tui: et diſpdā quadrigas tuas. Et pdā ciuitates terre tue: et deſtruā omnes munitiones tuas. Et auferam maleficia

De lyra

ſui. i. eccleſia chriſti in cuius nole in primitiua eccleſia cōmuniter fiebant miracula fuit veritatis oſtēſiua. Et qz de gentilib⁹ plures fuerūt conuerſi per ordes vniuerſas. ideo ſubdit: p Et cōuertent⁹ qz nūc magnificabit. ly nomē chriſti. vſq; ad terminos terre. q Et erit. Hic cōſequenter remouetur dubium. poſſent enim iudei michee cōtemptanti credere ꝙ eius prophetia de aduentu chriſti et profectu adherentium ſibi: deberet eito impleri. ideo hoc remouet dicens: Et erit iſte. i. chriſtus. r Pax. i. tacite in abſtracto per excellentiam. et hoc modo dicit apoſtolus Eph. ii. Ipſe ē pax noſtra qui fecit vtraq; vnū. s Aſſyrius cum venerit in terrā nr̄am. i. q. d. nō erit cito iſta pax. ſed oportet ꝓ⁹ terras noſtras cōculcari et deuaſtari per aſſyrios et chaldeos. de quibus ſubdit. i. Aſſyrij enim primo vaſtauerūt iudeā captiuādo. r. tribus. iiij. Reg. xvij. et poſtea chaldei altas reliquas duas. iiij. Reg. xxv. t Et ſuſcitabimus. i. ſuſcitādos denunciabimus. ego et alij prophete. u Septem paſtores. i. ſeptem duces perſarū et medoȝ. de quoȝ conſilio rogeo cuncta faciebant: Dicit. i. Et iſti ducerunt cōſilium cyro et dario de limitatione vtriuſq; regni. ſcilicet aſſyriorum et chaldeorum. et qz ceperunt regnū babylonic. vt pz Dan. v. p cōſequēs et regnū aſſyriorū: qō erat ita ſub potestate babylonis redacta. x Et octo principes. i. in exercitu plarū et medorū. q dicebant conſiliarij vel marescalli bellatorum ducatores. y Et pascent. i. ꝓcuret⁹. z Terram aſſur in gladio. In hebreo hꝫ: Et cōfringent. Et nō hui⁹ diuerſitatis est. qz ſyri hebraicā hic poſuit et equinoctij ad paſtore et cōfringere. a Et terrā nemroth i lanceis ſuis. hec est terra babylonie in qua p mo regnauit nemroth Beſi. e. b Et liberabit ab aſſur. vt. ita qz nō poterit venire in terrā noſtrā: ſicut venerat antea. c Et erit. Remoto vanitatis: ꝓpheta reuertit ad oſtendendā circa adherētes ꝓpo ꝓfectū modus oſtendēdi ꝙ⁹ qz hoc erit virtute olim. z⁹ qz non humanaliter: Et erit. Circa primū dr: Et erūt reliqe iacob. i. apoſtoli et alij fimi credentes. q. d. dicitur re liquie. d In medio ꝓplȝ multoȝ quaſi ros. facticio ꝓpter fructificare. qō videm⁹ ſpiritū ꝙ oēs vniuerſi. e A dño. fructificatio erit ꝙ ſit. ꝙ tute rosis nō ſit humana ꝓfectio: ſi diuina. iō ſubdit: Que nō expectat virū. f Et erūt reliqe. i. ꝓfecti apoſt et diſcipuli. g Quaſi leo. q. d. cut nō impedit leo a cōſecutione ꝑde. ſic nec apoſt a gentili cōuerſione. iō ſubdit: Qui cū trāſierit. h Et exaltabit⁹ manꝰ tua. i. ꝓdo ꝙ⁹ mutat hic mod⁹ loquēdi de terrā ꝓpria ad ſecundā. i Sup hoſtes tuos. i. demones quos fugabāt ab idolis et corpib⁹ obſeſſis. k Et oēs inimici tui interibūt. qō potest intelligi de ſacerdotib⁹ idoloȝ. vel de tu dea cōtra ꝙm obſtinatio. q veſtruci fuerūt et capti p romanos. l vltimo mortis ꝓ⁹ diſcipuloȝ ſuo. quoȝm aliquos occiderūt. vt ſi ꝙdā

tabit ſup inimicos q pbāt eccleſie a malicia vitet. q erāt vt amici ſi ſint. Audi. Audi⁹ ſtis. i. vnite placitus ꝙ peccata populi ſui. Et ſi ſit phator. qui dicit⁹ ſcribarū. ſpectate. i. ſu. In lege principē ne nobile ſculpite ſtatuam⁹. et ne vitulos in terra noſtra ponamus.

Multus homo tot dogmata et ꝯpoſita de ſuo ſenſu ꝙ ꝓpriam et pro deo adorat op⁹ manuū

C. VI.

Udite. Qui de ius pplo ſicrunt diſputādi ꝛc.

Qui dicit⁹ et facet: vt dominis. vel montuoſi eſt ſur. a terra vt ambulet in nouitate vite.

Audiāt mō. xxv. tes ſūt admiſtratores ſpirituales ꝙbus cōmiſſa eſt ꝓpria curatio humanarū rerū. adauctus hos iubet cōſtituere iudicia. vt ſi illi mō teuol collect iudā fuerint nō bene procurare ppls vſucat ſi vel culpa dei ſit qui nō idoneos ꝓpoſuit vel ipſoſū angelo⁹ ſi nō egerint ꝙ ad officiū eorū ptinebāt. vel ppli q. bonis obedire ꝓfatis cōtēpſerint. et cū nec⁹ deo nec in angelis culpa poſſit i iuenirī reſtat qz i ꝓpio ſuo malo. et iuſte puniat⁹ ſi ſi ſtant. de⁹ vult peccātib⁹ ꝓ ferre ſupplicia ex ptāte. ſi vt iuſt⁹ vltiscat. Vocat pcātoēs ad iudiciū vt teſtimōio ſāctoȝ et toti⁹ creature reſpondeāt ſi gdēm tra deū poſſint cauſari.

Populē meū. q. d. Fortitā deſiderio carnes egyptioȝ voleo te deſeruire liberatū vbi ſeruiebas pharaoni et diaboli in luto et latere.

Populē meus. q. d. Qui aliquando ſeruiunt pharaoni et egyptio i luto et latere. ciā aliquando redempti⁹ ſu⁹ diſpurat eū illo nō negligat vocē arguentis: ſed ſciatoȝ ante eū mittit deus moyſen. i. ſpūalē legē. et aaron. i. ſummū ſacerdotē chriſtū et mariā. i. vaticiniū ꝓphetaȝ. et eā liberat de manu balach qui diuinus dicit. i. diaboli deſere capitēlio qui ē rex legē abutentiū. balaam vatē po

Nicolaus

mum: Iacobum fratrem Iohannis. vt habet in actibus apoſtoloꝝ et Iacob fratrē dñi. ſi⁹ q⁹ dicit Ioſephus. xx. libro antiquitatū. a Et erit. Hic cōſequēter oſtendit ꝙ ꝓfectus diſcipulorum ſpūs nō fuit virtute humana. vnde virtute armorum et munitionum. ꝙ quē modum erunt ſer mones hominū. iō ſubdit: b Auferā equos tuos de medio tui. i. virtute armorū et cōſiliū nō ꝓficies in conuerſione gentili. c Et pdā ciuitates terre tue. vel. i. in ſortalitia nō erit cōſidentia tua. ſed in poteſtate diuina. per talē modū loquit⁹ Zacharias ꝓpheta. i. c. a. Abſq; muro habitabit hieruſalē ꝓ⁹ multitudine hominū. et loquit⁹ de hieruſalē poſt ꝙ⁹ reditū captiuoꝝ per neemiā. vt videāt ibi nō cōdere. et ſic dicit: Abſq; muro. vel. nō intelligit ꝙ arcet⁹ muris: ſed ꝙ nō eſſent neceſſarij ꝓ defenſione ciuitatis. d Et auferam maleficia. q. d. Idolatria et diuinationes et cōſimilia ad idolatriā pertinētia: per ꝓdicationē apoſtoloꝝ et aliorū credentium ſunt a gentilib⁹ exclusa et ſamota. e Et faciā in furore et indignatione vltionē. pene in preſenti iſtate ſunt medicine. et ideo nō dicunt ꝓpter vitia furoris ſeu indignationis: ſi pene ꝙdēne. et ideo ꝓpter hoc logꝫ: f In oibus gentib⁹ que nō audierūt. i. predicationē apoſtoloꝝ et vocē fidelitē q nō ſolū cōminant penas ꝛ palos ſed eā futuras et eternas. C. VI.

Udite. Poſtq; ꝓpheta denunciauit chriſti aduentum. hic conſequenter increpat populum incredulum. et primo ponitur hec increpatio. ſecundo conſolatio. vt poſt vinum medicamentum infantibus ꝓbetur oleum lenimen. ſequenti capitulo: ibi: Me leteria. Prima in duas. qz primo increpatur populus vt ingratus de beneficiis ſecundo vt terribilis vindex. ibi: Audite tribus. Prima in tres quia primo multiplex dei beneficium recolitur. ſecundo falſitas gratitudis excludit⁹ ibi. Quid

Populus meus memento. ibi ſcz pactū vt dñs memoratus. ibi: Quid ꝓfuit balach. ſcz ꝙ ſi ꝓpter quē balach. ſcz ꝙ ſi ꝓpter quē ſcz ꝙ ſi ꝓpter quē balach. ſcz ꝙ ſi ꝓpter quē balach. ſcz ꝙ ſi ꝓpter quē balach.

Ne credite amico. O homines qui queritis a nobis lucra et gloriam, nolite predicare bona que facitis coram populo, ut videamini ab eis. Alioquin non habebitis mercedem apud patrem vestrum qui in celis est. Cum ergo facis elemosinam, noli tuba canere ante te, sicut hypocrite faciunt in synagogis et in plateis, ut honorificentur ab hominibus. Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Tu autem cum facis elemosinam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua, ut sit elemosina tua in abscondito, et pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi in palam. Et cum oratis, non eritis sicut hypocrite, qui amant in synagogis et in angulis platearum stantes orare, ut videantur ab hominibus. Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Tu autem cum oraveris, intra in cubiculum tuum, et clauso ostio ora patrem tuum in abscondito, et pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi in palam. Et orantes nolite multum loqui sicut ethnici. Putant enim quod in multiloquio suo exaudiantur. Nolite ergo assimilari eis. Scit enim pater vester quid opus sit vobis, antequam petatis eum. Sic ergo vos orabitis. Pater noster qui es in celis, sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. Panem nostrum cotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in temptationem, sed libera nos a malo. Amen. Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet et vobis pater vester celestis delicta vestra. Si autem non dimiseritis hominibus peccata eorum, nec pater vester dimittet peccata vestra. Cum autem jejunatis, nolite fieri sicut hypocrite tristes. Exterminant enim facies suas, ut appareant hominibus jejunantes. Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Tu autem jejunans unge caput tuum et faciem tuam lava, ne videaris hominibus jejunans, sed patri tuo qui in abscondito est. Et pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi in palam. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra, ubi erugo et tinea demolitur, et ubi fures effodiunt et furantur. Thesaurizate autem vobis thesauros in celo, ubi nec erugo nec tinea demolitur, et ubi fures non effodiunt nec furantur. Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est et cor tuum. Lucerna corporis tui est oculus. Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus nequam fuerit, totum corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo lumen quod in te est tenebre sunt, ipse tenebre quante erunt? Nemo potest duobus dominis servire. Aut enim unum odiet et alterum diliget, aut unum sustinebit et alterum contemnet. Non potestis Deo servire et mamone. Propter hoc dico vobis, ne solliciti sitis animabus vestris quid manducetis neque corpori vestro quid induamini. Nonne anima plus est quam esca, et corpus plus quam vestimentum? Respicite volatilia celi quoniam non seminant neque metunt neque congregant in horrea, et pater vester celestis pascit illa. Nonne vos magis pluris estis illis? Quis autem vestrum cogitans potest adicere ad staturam suam cubitum unum? Et de vestimento quid solliciti estis? Considerate lilia agri quomodo crescunt. Non laborant neque nent. Dico autem vobis quoniam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum ex istis. Si autem fenum agri quod hodie est et cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit, quanto magis vos modice fidei? Nolite ergo solliciti esse dicentes: Quid manducabimus aut quid bibemus aut quo operiemur? Hec enim omnia gentes inquirunt. Scit enim pater vester quia horum omnium indigetis. Querite autem primum regnum Dei et justitiam ejus, et hec omnia adicientur vobis. Nolite ergo esse solliciti in crastinum. Crastinus enim dies sollicitus erit sibi ipsi. Sufficit diei malitia sua. Nolite judicare, ut non judicemini. In quo enim judicio judicaveritis judicabimini, et in qua mensura mensi fueritis remetietur vobis. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, et trabem in oculo tuo non vides? Aut quomodo dicis fratri tuo: Frater sine ejiciam festucam de oculo tuo, et ecce trabs est in oculo tuo? Hypocrita, ejice primum trabem de oculo tuo, et tunc videbis ejicere festucam de oculo fratris tui. Nolite dare sanctum canibus, neque mittatis margaritas vestras ante porcos, ne forte conculcent eas pedibus suis, et conversi dirumpant vos. Petite et dabitur vobis, querite et invenietis, pulsate et aperietur vobis. Omnis enim qui petit accipit, et qui querit invenit, et pulsanti aperietur. Aut quis est ex vobis homo quem si petierit filius suus panem, numquid lapidem porriget ei? Aut si piscem petierit, numquid serpentem porriget ei? Si ergo vos cum sitis mali nostis bona data dare filiis vestris, quanto magis pater vester de celo dabit bona petentibus se? Omnia ergo quecumque vultis ut faciant vobis homines, et vos facite eis. Hec est enim lex et prophete. Intrate per angustam portam, quia lata porta et spatiosa via est que ducit ad perditionem, et multi sunt qui intrant per eam. Quam angusta porta et arta via est que ducit ad vitam, et pauci sunt qui inveniunt eam. Attendite a falsis prophetis qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. A fructibus eorum cognoscetis eos. Numquid colligunt de spinis uvas aut de tribulis ficus? Sic omnis arbor bona fructus bonos facit, mala autem arbor malos fructus facit. Non potest arbor bona malos fructus facere, neque arbor mala bonos fructus facere. Omnis arbor que non facit fructum bonum excidetur et in ignem mittetur. Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos. Non omnis qui dicit mihi: Domine, Domine, intrabit in regnum celorum, sed qui facit voluntatem patris mei qui in celis est, ipse intrabit in regnum celorum. Multi dicent mihi in illa die: Domine, Domine, nonne in nomine tuo prophetavimus et in nomine tuo demonia ejecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? Et tunc confitebor illis quia nunquam novi vos. Discedite a me qui operamini iniquitatem. Omnis ergo qui audit verba mea hec et facit ea, assimilabo eum viro sapienti qui edificavit domum suam supra petram. Et descendit pluvia et venerunt flumina et flaverunt venti et irruerunt in domum illam et non cecidit, fundata enim erat super petram. Et omnis qui audit verba mea hec et non facit ea, similis erit viro stulto qui edificavit domum suam supra arenam. Et descendit pluvia et venerunt flumina et flaverunt venti et irruerunt in domum illam et cecidit, et fuit ruina illius magna. Et factum est cum consummasset Jesus sermones hos, mirabantur turbe super doctrina ejus. Erat enim docens eos sicut potestatem habens et non sicut scribe eorum et pharisei. Et ecce leprosus veniens adorabat eum dicens: Domine si vis potes me mundare. Et extendens Jesus manum tetigit eum dicens: Volo, mundare. Et confestim mundata est lepra eius. Et ait illi Jesus: Vide nemini dixeris, sed vade ostende te sacerdoti et offer munus quod precepit Moyses in testimonium illis. Cum autem introisset Capharnaum accessit ad eum centurio rogans eum et dicens: Domine puer meus jacet in domo paralyticus et male torquetur. Et ait illi Jesus: Ego veniam et curabo eum. Et respondens centurio ait: Domine non sum dignus ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo et sanabitur puer meus. Nam et ego homo sum sub potestate constitutus habens sub me milites et dico huic: Vade et vadit, et alii: Veni et venit, et servo meo: Fac hoc et facit. Audiens autem Jesus admiratus est et sequentibus se dixit: Amen dico vobis, apud nullum tantam fidem in Israel inveni. Dico autem vobis quod multi ab oriente et occidente venient et recumbent cum Abraham et Isaac et Jacob in regno celorum, filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores, ibi erit fletus et stridor dentium. Et dixit Jesus centurioni: Vade et sicut credidisti fiat tibi. Et sanata est puer in hora illa. Et cum venisset Jesus in domum Petri vidit socrum eius jacentem et febricitantem et tetigit manum eius et dimisit eam febris et surrexit et ministrabat ei. Vespere autem facto obtulerunt ei multos demonia habentes et ejiciebat spiritus verbo et omnes male habentes curavit, ut adimpleretur quod dictum est per Isaiam prophetam dicentem: Ipse infirmitates nostras accepit et egritudines portavit. Videns autem Jesus turbas multas circa se jussit ire trans fretum. Et accessit unus scriba et ait illi: Magister sequar te quocumque ieris. Et dixit ei Jesus: Vulpes foveas habent et volucres celi tabernacula habent, filius autem hominis non habet ubi caput reclinet. Alius autem de discipulis eius ait illi: Domine permitte me primum ire et sepelire patrem meum. Jesus autem ait illi: Sequere me et dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Et ascendente illo in navim secuti sunt eum discipuli ejus. Et ecce motus magnus factus est in mari ita ut navicula operiretur fluctibus ipse vero dormiebat. Et accesserunt ad eum et suscitaverunt eum dicentes: Domine salva nos perimus. Et dicit eis Jesus: Quid timidi estis modice fidei? Tunc surgens imperavit ventis et mari et facta est tranquillitas magna. Homines autem mirati sunt dicentes: Qualis est hic quia et venti et mare obediunt ei? Et cum venisset trans fretum in regionem Gerasenorum occurrerunt ei duo habentes demonia de monumentis exeuntes, sevi nimis ita ut nemo posset transire per viam illam. Et ecce clamaverunt dicentes: Quid nobis et tibi Jesu fili Dei? Venisti huc ante tempus torquere nos? Erat autem procul ab illis grex multorum porcorum pascens. Demones autem rogabant eum dicentes: Si ejicis nos hinc mitte nos in gregem porcorum. Et ait illis: Ite. Illi autem exeuntes abierunt in porcos. Et ecce impetu abiit totus grex per precipitium in mare et mortui sunt in aquis. Pastores autem fugerunt et abeuntes in civitatem omnia nuntiaverunt et de hiis qui demonia habebant. Et ecce universa civitas exivit obviam Jesu et videntes eum rogaverunt ut transiret a finibus eorum. Et ascendens navim transfretavit et venit in civitatem suam. Et ecce offerebant ei hominem paralyticum jacentem in lecto. Et videns Jesus fidem illorum ait paralytico: Confide fili remittuntur tibi peccata tua. Et ecce quidam de scribis dixerunt intra se: Hic blasphemat. Et cum vidisset Jesus cogitationes eorum dixit: Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris? Quid est facilius dicere: Dimittuntur tibi peccata tua aut dicere: Surge et ambula? Ut autem sciatis quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata tunc ait paralytico: Surge tolle lectum tuum et vade in domum tuam. Et surrexit et abiit in domum suam. Videntes autem turbe timuerunt et glorificaverunt Deum qui dedit potestatem talem hominibus. Et transiens inde Jesus vidit hominem sedentem in telonio Matheum nomine et ait illi: Sequere me. Et surgens secutus est eum. Et factum est discumbente eo in domo ecce multi publicani et peccatores venerunt et discumbebant cum Jesu et discipulis eius. Et videntes pharisei dicebant discipulis eius: Quare cum publicanis et peccatoribus manducat magister vester? Jesus autem audiens ait: Non egent qui sani sunt medico sed qui male habent. Euntes autem discite quid est: Misericordiam volo et non sacrificium. Non enim veni vocare justos sed peccatores. Tunc accesserunt ad eum discipuli Johannis dicentes: Quare nos et pharisei jejunamus frequenter, discipuli autem tui non jejunant? Et ait illis Jesus: Numquid possunt filii sponsi lugere quamdiu cum illis est sponsus? Venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus et tunc jejunabunt. Nemo autem committit figmentum panni rudis in vestimento vetere. Tollit enim plenitudinem eius a vestimento et peior scissura fit. Neque mittunt vinum novum in utres veteres alioquin rumpuntur utres et vinum effundetur et utres pereunt. Sed vinum novum in utres novos mittendum est et ambo conservantur. Hec illo loquente ecce princeps unus accessit et adorabat eum dicens: Quia filia mea modo defuncta est sed veni impone manum tuam super eam et vivet. Et surgens Jesus sequebatur eum et discipuli eius. Et ecce mulier que sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis accessit retro et tetigit fimbriam vestimenti eius. Dicebat enim intra se: Si tetigero tantum vestimentum eius salva ero. Et conversus Jesus et videns eam dixit: Confide filia fides tua te salvam fecit. Et salva facta est mulier ex illa hora. Et cum venisset Jesus in domum principis et vidisset tibicines et turbam tumultuantem dicebat: Recedite non enim mortua est puella sed dormit. Et deridebant eum. Et cum ejecta esset turba introivit et tenuit manum eius et surrexit puella. Et exivit fama hec in universam terram illam. Et transeunti inde Jesu secuti sunt duo cecy clamantes et dicentes: Miserere nostri fili David. Cum autem venisset domum accesserunt ad eum cecy et dicit eis Jesus: Creditis quia hoc possum facere vobis? Dicunt ei: Utique Domine. Tunc tetigit oculos eorum dicens: Secundum fidem vestram fiat vobis. Et aperti sunt oculi eorum et comminatus est illis Jesus dicens: Videte ne sciat quis. At illi exeuntes diffamaverunt eum in universa terra illa. Illis autem exeuntibus ecce obtulerunt ei hominem mutum demonium habentem. Et ejecto demonio locutus est mutus et mirate sunt turbe dicentes: Numquam apparuit sic in Israel. Pharisei autem dicebant: In principe demoniorum ejicit demonia. Et circuibat Jesus civitates omnes et castella docens in synagogis eorum et predicans evangelium regni et curans omnem languorem et omnem infirmitatem. Videns autem turbas misertus est eis quia erant vexati et jacentes sicut oves non habentes pastorem. Tunc dicit discipulis suis: Messis quidem multa operarii autem pauci. Rogate ergo dominum messis ut mittat operarios in messem suam. Et convocatis duodecim discipulis suis dedit illis potestatem spirituum immundorum ut ejicerent eos et curarent omnem languorem et omnem infirmitatem. Nomina autem duodecim apostolorum sunt hec. Primus Simon qui dicitur Petrus et Andreas frater eius. Jacobus Zebedei et Johannes frater eius. Philippus et Bartholomeus. Thomas et Matheus publicanus. Jacobus Alphei et Thadeus. Simon Chananeus et Judas Iscariotes qui et traditor fuit eius. Hos duodecim misit Jesus precipiens eis dicens: In viam gentium ne abieritis et in civitates Samaritanorum ne introieritis. Sed potius ite ad oves que perierunt domus Israel. Euntes autem predicate dicentes quia appropinquavit regnum celorum. Infirmos curate mundate leprosos demonia ejicite. Gratis accepistis gratis date. Nolite possidere aurum neque argentum neque pecuniam in zonis vestris non peram in via neque duas tunicas neque calceamenta neque virgam. Dignus enim est operarius cibo suo. In quamcumque autem civitatem aut castellum intraveritis inquirite quis in ea dignus sit et ibi manete donec exeatis. Intrantes autem domum salutate eam dicentes: Pax huic domui. Et si quidem fuerit domus digna veniat pax vestra super eam. Si autem non fuerit digna pax vestra ad vos revertatur. Et quicumque non receperit vos neque audierit sermones vestros exeuntes foras domum vel civitatem illam excutite pulverem pedum vestrorum. Amen dico vobis tolerabilius erit terre Sodomorum et Gomorreorum in die judicii quam illi civitati. Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes et simplices sicut columbe. Cavete autem ab hominibus. Tradent enim vos in consiliis suis et in synagogis suis flagellabunt vos. Et ante presides et reges ducemini propter me in testimonium illis et gentibus. Cum autem tradent vos nolite cogitare quomodo aut quid loquamini. Dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. Non enim vos estis qui loquimini sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis. Tradet autem frater fratrem in mortem et pater filium et insurgent filii in parentes et morte afficient eos. Et eritis odio omnibus propter nomen meum. Qui autem perseverabit usque in finem hic salvus erit. Cum autem persecuti fuerint vos in civitate ista fugite in aliam. Amen enim dico vobis non consummabitis civitates Israel donec veniat filius hominis. Non est discipulus super magistrum neque servus super dominum suum. Sufficit discipulo ut sit sicut magister eius et servus sicut dominus eius. Si patremfamilias Beelzebub vocaverunt quanto magis domesticos eius. Nolite ergo timere eos. Nichil enim est opertum quod non revelabitur et occultum quod non sciatur. Quod dico vobis in tenebris dicite in lumine et quod in aure auditis predicate super tecta. Et nolite timere eos qui occidunt corpus animam autem non possunt occidere. Timete autem magis eum qui potest et animam et corpus perdere in gehennam. Nonne duo passeres asse veneunt et unus ex illis non cadet super terram sine patre vestro. Vestri autem capitis omnes capilli numerati sunt. Nolite ergo timere eos. Multis passeribus pluris estis vos. Omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus confitebor et ego eum coram patre meo qui in celis est. Qui autem negaverit me coram hominibus negabo et ego eum coram patre meo qui in celis est. Nolite arbitrari quia venerim pacem mittere in terram non veni pacem mittere sed gladium. Veni enim separare hominem adversus patrem suum et filiam adversus matrem suam et nurum adversus socrum suam et inimici hominis domestici eius. Qui amat patrem aut matrem plus quam me non est me dignus et qui amat filium aut filiam plus quam me non est me dignus et qui non accipit crucem suam et sequitur me non est me dignus. Qui invenit animam suam perdet eam et qui perdiderit animam suam propter me inveniet eam. Qui recipit vos me recipit et qui me recipit recipit eum qui misit me. Qui recipit prophetam in nomine prophete mercedem prophete accipiet et qui recipit justum in nomine justi mercedem justi accipiet. Et quicumque potum dederit uni ex minimis istis calicem aque frigide tantum in nomine discipuli amen dico vobis non perdet mercedem suam. Et factum est cum consummasset Jesus precipiens duodecim discipulis suis transiit inde ut doceret et predicaret in civitatibus eorum. Johannes autem audiens in vinculis opera Christi duobus discipulis suis ait illi: Tu es qui venturus es aut alium exspectamus? Et respondens Jesus dixit eis: Euntes renuntiate Johanni que audistis et vidistis. Cecy vident claudi ambulant leprosi mundantur surdi audiunt mortui resurgunt pauperes evangelizantur et beatus est qui non fuerit scandalizatus in me. Illis autem abeuntibus cepit Jesus dicere ad turbas de Johanne: Quid existis in desertum videre? Arundinem vento agitatam? Sed quid existis videre? Hominem mollibus vestimentis indutum? Ecce qui mollibus vestiuntur in domibus regum sunt. Sed quid existis videre? Prophetam? Etiam dico vobis et plus quam prophetam. Hic est enim de quo scriptum est: Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam qui preparabit viam tuam ante te. Amen dico vobis non surrexit inter natos mulierum major Johanne Baptista. Qui autem minor est in regno celorum maior est illo. A diebus autem Johannis Baptiste usque nunc regnum celorum vim patitur et violenti rapiunt illud. Omnes enim prophete et lex usque ad Johannem prophetaverunt. Et si vultis recipere ipse est Helias qui venturus est. Qui habet aures audiendi audiat. Cui autem similem estimabo generationem istam? Similis est pueris sedentibus in platea que clamantes dicunt sodalibus suis: Lusimus vobis et non saltastis. Lamentavimus et non planxistis. Venit enim Johannes neque manducans neque bibens et dicunt: Demonium habet. Venit filius hominis manducans et bibens et dicunt: Ecce homo devorator et bibens vinum publicanorum et peccatorum amicus. Et justificata est sapientia a filiis suis. Tunc cepit exprobrare civitatibus in quibus facte sunt plurime virtutes eius quia non egissent penitentiam. Vae tibi Corozain vae tibi Bethsaida quia si in Tyro et Sidone facte essent virtutes que facte sunt in vobis olim in cilicio et cinere penitentiam egissent. Verumtamen dico vobis Tyro et Sidoni remissius erit in die judicii quam vobis. Et tu Capharnaum numquid usque in celum exaltaberis usque in infernum descendes. Quia si in Sodomis facte essent virtutes que facte sunt in te forsitan remansissent usque in hodiernum diem. Verumtamen dico vobis quia terre Sodomorum remissius erit in die judicii quam tibi. In illo tempore respondens Jesus dixit: Confiteor tibi pater domine celi et terre quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus et revelasti ea parvulis. Etiam pater quoniam sic fuit placitum ante te. Omnia mihi tradita sunt a patre meo et nemo novit filium nisi pater neque patrem quis novit nisi filius et cui voluerit filius revelare. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos. Tollite jugum meum super vos et discite a me quia mitis sum et humilis corde et invenietis requiem animabus vestris. Jugum enim meum suave est et onus meum leve est. In illo tempore ambulabat Jesus sabbatis per sata et discipuli eius esurientes cepere vellere spicas et manducare. Pharisei autem videntes dixerunt ei: Ecce discipuli tui faciunt quod non licet facere in sabbatis. Ipse autem dixit eis: Nonne legistis quid fecerit David cum esuriret ipse et qui cum eo erant quomodo intravit in domum Dei et panes propositionis comedit quos non licebat ei manducare neque his qui cum eo erant sed solis sacerdotibus? Aut non legistis in lege quia sacerdotes in templo sabbatum violant et sine crimine sunt? Dico autem vobis quia templo major est hic. Si autem scissetis quid est: Misericordiam volo et non sacrificium nequaquam condemnassetis innocentes. Dominus enim est filius hominis etiam sabbati. Et cum inde transisset venit in synagogam eorum et ecce homo manum habens aridam et interrogaverunt eum dicentes: Si licet sabbatis curare? Ut accusarent eum. Ipse autem dixit ad illos: Quis erit ex vobis homo qui habet ovem unam et si cecidit hec sabbatis nonne tenebit et levabit eam? Quanto magis melior est homo ove? Itaque licet sabbatis benefacere. Tunc ait homini: Extende manum tuam. Et extendit et restituta est sanitati sicut altera. Exeuntes autem pharisei consilium faciebant adversus eum quemadmodum illum perderent. Jesus autem sciens secessit inde et secute sunt eum turbe multe et curavit eos omnes et comminatus est eis ne manifestum eum facerent ut adimpleretur quod dictum est per Isaiam prophetam dicentem: Ecce puer meus quem elegi dilectus meus in quo bene complacuit anime mee. Ponam spiritum meum super eum et judicium gentibus annuntiabit. Non contendet neque clamabit neque audiet quisquam in plateis vocem eius. Arundinem quassatam non conteret et linum fumigans non extinguet donec eiciat in victoriam judicium. Et in nomine eius gentes sperabunt. Tunc oblatus est ei demonium habens cecus et mutus et curavit eum ita ut loqueretur et videret. Et stupebant omnes turbe et dicebant: Numquid hic est filius David? Pharisei autem audientes dixerunt: Hic non ejicit demonia nisi in Beelzebub principe demoniorum. Et cum videret cogitationes eorum dixit eis: Omne regnum divisum contra se desolabitur et omnis civitas vel domus divisa contra se non stabit. Et si Satanas Satanam ejicit contra se divisus est quomodo stabit regnum eius? Et si ego in Beelzebub ejicio filii vestri in quo ejiciunt? Ideo ipsi judices erunt vestri. Si autem in spiritu Dei ego ejicio demonia profecto pervenit in vos regnum Dei. Aut quomodo potest quisquam intrare in domum fortis et vasa eius diripere nisi prius fortem illum ligaverit et tunc domum eius diripiet? Qui non est mecum contra me est et qui non colligit mecum spargit. Ideo dico vobis omne peccatum et blasphemia remittetur hominibus spiritus autem blasphemia non remittetur. Et quicumque dixerit verbum contra filium hominis remittetur ei qui autem dixerit contra spiritum sanctum non remittetur ei neque in hoc seculo neque in futuro. Aut facite arborem bonam et fructus eius bonus aut facite arborem malam et fructus eius malus. De fructu enim arbor cognoscitur. Progenies viperarum quomodo potestis bona loqui cum sitis mali? Ex abundantia enim cordis os loquitur. Bonus homo de bono thesauro profert bona et malus homo de malo thesauro profert mala. Dico autem vobis quoniam omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines reddent rationem de eo in die judicii. Ex verbis enim tuis justificaberis et ex verbis tuis condemnaberis. Tunc responderunt quidam de scribis et pharisei dicentes: Magister volumus a te signum videre. Qui respondens ait illis: Generatio mala et adultera signum querit et signum non dabitur ei nisi signum Jonae prophete. Sicut enim fuit Jonas in ventre ceti tribus diebus et tribus noctibus sic erit filius hominis in corde terre tribus diebus et tribus noctibus. Viri Ninivite surgent in judicio cum generatione ista et condemnabunt eam quia penitentiam egerunt in predicatione Jonae et ecce plus quam Jonas hic. Regina austri surget in judicio cum viris generationis istius et condemnabit eos quia venit a finibus terre audire sapientiam Salomonis et ecce plus quam Salomon hic. Cum autem immundus spiritus exierit de homine ambulat per loca arida querens requiem et non invenit. Tunc dicit: Revertar in domum meam unde exivi. Et cum venerit invenit eam vacantem scopis mundatam et ornatam. Tunc vadit et assumit septem alios spiritus secum nequiores se et ingressi habitant ibi et fiunt novissima hominis illius pejora prioribus. Sic erit et generationi huic nequam. Adhuc illo loquente ecce mater eius et fratres stabant foris querentes loqui ei. Dixit autem quidam ei: Ecce mater tua et fratres tui foris stant querentes te. At ille respondens dicenti sibi ait: Quis est mater mea et qui sunt fratres mei? Et extendens manum in discipulos suos dixit: Ecce mater mea et fratres mei. Quicumque enim fecerit voluntatem patris mei qui in celis est ipse meus frater et soror et mater est. In illo die exiens Jesus de domo sedebat secus mare et congregate sunt ad eum turbe multe ita ut navem ascendens sederet et omnis turba stabat in litore. Et locutus est eis multa in parabolis dicens: Ecce exiit qui seminat seminare semen suum. Et dum seminat quedam ceciderunt secus viam et venerunt volucres celi et comederunt ea. Alia autem ceciderunt in petrosa ubi non habebant terram multam et exorta sunt continuo quia non habebant altitudinem terre. Sole autem orto estuaverunt et quia radicem non habebant aruerunt. Et alia ceciderunt inter spinas et ascenderunt spine et suffocaverunt ea. Alia autem ceciderunt in terram bonam et dabant fructum aliud centesimum aliud sexagesimum aliud tricesimum. Qui habet aures audiendi audiat. Et accedentes discipuli dixerunt ei: Quare in parabolis loqueris eis? Ipse autem respondens ait illis: Quia vobis datum est nosse mysteria regni celorum illis autem non est datum. Qui enim habet dabitur ei et abundabit qui autem non habet et quod videtur habere auferetur ab eo. Propterea in parabolis loquor eis quia videntes non videant et audientes non audiant neque intelligant. Et adimplebitur in eis prophetia Isaie dicentis: Auditu audietis et non intelligetis et videntes videbitis et non videbitis. Incrassatum est enim cor populi huius et auribus graviter audierunt et oculos suos clauserunt nequando videant oculis et auribus audiant et corde intelligant et convertantur et sanem eos. Vestri autem beati oculi quia vident et aures vestre quia audiunt. Amen enim dico vobis quia multi prophete et justi desiderarunt videre que vos videtis et non viderunt et audire que audistis et non audierunt. Vos ergo audite parabolam seminantis. Omnis audiens verbum regni et non intelligens venit malus et rapit quod seminatum est in corde eius. Hic est qui in via seminatus est. Qui autem super petrosa seminatus est hic est qui verbum audit et continuo cum gaudio accipit illud. Non habet autem radicem in se sed est temporalis. Facta autem tribulatione et persecutione propter verbum continuo scandalizatur. Et qui in spinis seminatus est hic est qui audit verbum et sollicitudo seculi huius et fallacia divitiarum suffocat verbum et sine fructu efficitur. Et qui in bonam terram seminatus est hic est qui audit verbum et intelligit et fructum affert et facit alius centesimum alius sexagesimum alius tricesimum. Aliam parabolam proposuit illis dicens: Simile factum est regnum celorum homini qui seminavit bonum semen in agro suo. Cum autem dormirent homines venit inimicus eius et superseminavit zizania in medio tritici et abiit. Cum autem crevisset herba et fructum fecisset tunc apparuerunt et zizania. Accedentes autem servi patrisfamilias dixerunt ei: Domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo? Unde ergo habet zizania? Et ait illis: Inimicus homo hoc fecit. Servi autem dixerunt ei: Vis imperemus ut eamus et colligamus ea? Et ait illis: Non. Ne forte colligentes zizania eradicetis simul cum eis triticum. Sinite utraque crescere usque ad messem et in tempore messis dicam messoribus: Colligite primum zizania et alligate ea fasciculos ad comburendum triticum autem congregate in horreum meum. Aliam parabolam proposuit eis dicens: Simile est regnum celorum grano sinapis quod accipiens homo seminavit in agro suo. Quod minimum quidem est omnibus seminibus cum autem creverit maius est inter olera et fit arbor ita ut volucres celi veniant et habitent in ramis eius. Aliam parabolam locutus est eis: Simile est regnum celorum fermento quod acceptum mulier abscondit in farine sata tribus donec fermentatum est totum. Hec omnia locutus est Jesus in parabolis ad turbas et sine parabolis non loquebatur eis ut adimpleretur quod dictum est per prophetam dicentem: Aperiam in parabolis os meum eructabo abscondita a constitutione mundi. Tunc dimissis turbis venit in domum et accesserunt ad eum discipuli eius dicentes: Edissere nobis parabolam zizaniorum agri. Qui respondens ait illis: Qui seminat bonum semen est filius hominis ager autem est mundus bonum autem semen hi sunt filii regni zizania autem sunt filii nequam inimicus autem qui seminavit ea est diabolus messis autem consummatio seculi est messores autem angeli sunt. Sicut ergo colligitur zizania et igni comburuntur sic erit in consummatione seculi. Mittet filius hominis angelos suos et colligent de regno eius omnia scandala et eos qui faciunt iniquitatem et mittent eos in caminum ignis ibi erit fletus et stridor dentium. Tunc justi fulgebunt sicut sol in regno patris eorum qui habet aures audiendi audiat. Simile est regnum celorum thesauro abscondito in agro quem qui invenit homo abscondit et prae gaudio illius vadit et vendit universa que habet et emit agrum illum. Iterum simile est regnum celorum homini negotiatori querenti bonas margaritas. Inventa autem una pretiosa margarita abiit et vendidit omnia que habuit et emit eam. Iterum simile est regnum celorum sagene misse in mare et ex omni genere piscium congreganti. Quam cum impleta esset educentes et secus littus sedentes elegerunt bonos in vasa malos autem foras miserunt. Sic erit in consummatione seculi exibunt angeli et separabunt malos de medio justorum et mittent eos in caminum ignis ibi erit fletus et stridor dentium. Intellexistis hec omnia dicit eis Jesus. Ait illi: Etiam. Ideo omnis scriba doctus in regno celorum similis est homini patrifamilias qui profert de thesauro suo nova et vetera. Et factum est cum consummasset Jesus parabolas has transtulit inde et venit in patriam suam et docebat eos in synagogis eorum ita ut mirarentur et dicerent: Unde huic sapientia hec et virtutes? Nonne hic est fabri filius? Nonne mater eius dicitur Maria et fratres eius Jacobus et Joseph et Simon et Judas? Et sorores eius nonne omnes apud nos sunt? Unde ergo huic hec omnia? Et scandalizabantur in eo. Jesus autem dixit eis: Non est propheta sine honore nisi in patria sua et in domo sua. Et non fecit ibi virtutes multas propter incredulitatem eorum. In illo tempore audivit Herodes tetrarcha famam Jesu et ait pueris suis: Hic est Johannes Baptista ipse surrexit a mortuis et propterea virtutes operantur in eo. Herodes enim tenuit Johannem et ligavit eum et posuit in carcere propter Herodiadem uxorem Philippi fratris sui. Dicebat enim ei Johannes: Non licet tibi habere eam. Et volens eum occidere timuit populum quia sicut prophetam eum habebant. Natalibus autem Herodis saltavit filia Herodiadis in medio et placuit Herodi unde cum ejulatu pollicitus est ei dare quodcumque petisset. Que cum esset ante instructa a matre sua ait: Da mihi hic in disco caput Johannis Baptiste. Et contristatus rex propter jusjurandum et eos qui secum recumbebant iussit dari et misit decollavit Johannem in carcere et allatum est caput eius in disco et datum puelle et attulit matri sue. Et accesserunt discipuli eius et tulerunt corpus et sepelierunt illud et venerunt nunciare Jesu. Audiens autem Jesus secessit inde in navi in locum desertum seorsum et audierunt turbe et secute sunt eum pedestres de civitatibus. Et exiens vidit turbam multam et misertus est eis et curavit infirmos eorum. Cum autem sero factum esset accesserunt ad eum discipuli eius dicentes: Desertus est locus et hora jam preterit dimitte turbas ut euntes in castella emant sibi escas. Jesus autem dixit eis: Non habent necesse ire date illis vos manducare. Respondent ei: Non habemus hic nisi quinque panes et duos pisces. Qui ait illis: Afferte mihi hic illos. Et jussit turbas discumbere super fenum et accepit quinque panes et duos pisces et respiciens in celum benedixit et fregit et dedit discipulis panes discipuli autem turbis. Et manducaverunt omnes et saturati sunt et quod superfuit de fragmentis tulerunt duodecim cophinos plenos. Manducantium autem fuit numerus quinque milia virorum exceptis mulieribus et parvulis. Et statim compulit Jesus discipulos suos ascendere navim et precedere eum trans fretum donec dimitteret turbas. Et dimissis turbis ascendit in montem seorsum orare. Vespere autem facto solus erat ibi. Navis autem in medio mari iactabatur fluctibus erat enim contrarius ventus. Et quarta vigilia noctis venit ad eos ambulans super mare. Et videntes eum discipuli ambulantem super mare turbati sunt dicentes quia phantasma est et prae timore clamaverunt. Et continuo Jesus locutus est eis dicens: Confidite ego sum nolite timere. Respondens autem ei Petrus ait: Domine si tu es jube me ad te venire super aquas. Qui ait illi: Veni. Et descendens Petrus de navi ambulavit super aquas ut veniret ad Jesum. Videns autem ventum validum timuit et cum cepisset mergi clamavit dicens: Domine salvum me fac. Et continuo Jesus extendens manum apprehendit eum et dixit illi: Modice fidei quare dubitasti? Et ascendentibus eis in navim cessavit ventus. Et venientes in terram Genesar adduxerunt ad eum omnes qui in illa regione habebant infirmos et rogabant eum ut vel fimbriam vestimenti eius tangerent. Et quicumque tetigerunt salvi facti sunt. Tunc accesserunt ad Jesum scribe et pharisei qui erant Jerosolymis dicentes: Quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum? Non enim lavant manus suas cum panem manducant. Ipse autem respondens ait illis: Quare et vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? Deus enim dixit: Honora patrem et matrem et qui maledixerit patri vel matri morte moriatur. Vos autem dicitis: Quicumque dixerit patri vel matri munus quod cumque ex me tibi fuerit et non honorificabit patrem suum aut matrem suam irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram. Hypocrite bene prophetavit de vobis Isaias dicens: Populus hic labiis me honorat cor autem eorum longe est a me. Sine causa autem colunt me docentes doctrinas et mandata hominum. Et convocata turba dixit eis: Audite et intelligite. Non quod intrat in os coinquinat hominem sed quod procedit de ore hoc coinquinat hominem. Tunc accesserunt discipuli eius et dixerunt ei: Scis quia pharisei audito verbo scandalizati sunt? Ipse autem respondens ait: Omnis plantatio quam non plantavit pater meus celestis eradicabitur. Sinite illos duces sunt cecorum. Cecus autem si cecum ducat ambo in foveam cadent. Respondens autem Petrus dixit ei: Edissere nobis parabolam istam. Ait illis: Adhuc et vos sine intellectu estis? Non intelligitis quia omne quod in os intrat in ventrem vadit et in secessum emittitur? Que autem procedunt de ore de corde exeunt et ea coinquinant hominem. De corde enim exeunt cogitationes male homicidia adulteria fornicationes furta falsa testimonia blasphemie. Hec sunt que coinquinant hominem. Non lotis autem manibus manducare non coinquinat hominem. Et egressus inde Jesus secessit in partes Tyri et Sidonis. Et ecce mulier chananea a finibus illis egressa clamavit dicens: Miserere mei fili David filia mea male a demonio vexatur. Qui non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli eius rogabant eum dicentes: Dimitte eam quia clamat post nos. Ipse autem respondens ait: Non sum missus nisi ad oves que perierunt domus Israel. Mulier autem venit et adorabat eum dicens: Domine adjuva me. Qui respondens ait: Non est bonum sumere panem filiorum et mittere canibus. Mulier autem dixit: Etiam Domine nam et catelli edunt de micis que cadunt de mensa dominorum suorum. Tunc respondens Jesus dixit ei: O mulier magna est fides tua fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia eius ex illa hora. Et cum transisset inde Jesus venit secus mare Galilee ascendensque in montem sedebat ibi. Et accesserunt

manerit hereditabit me. Et † propheta ante a nobis modo timentur nolentes nostros a malignis populo subtrahi.

Pasce populum meum. Rhetor pastor ad christum qui bonus pastor animā posuit pro ouibus. Memorare autem vt patet.

Pasce populum tuum. Quem pastum? virga qā dimiserant filii in salu. f. [illegible] ad montē de monte. † Et terra erit in desolatiōe, ꝓpter habuta [illegible] voces suas: et ꝓpter fructum cogitationū earū. Pasce populus tuū in virgā tua gregem hereditatis tue bitantes solos in saltu. f. in medio carmeli. pascent galaad. f. trāsmigrabit ad montem ephraim et galaad: iuxta dies ātiquos egrediēs de terra egypti. Ostendam ei mirabilia. Videbunt gentes et cōfundentur super oēm fortitudine sua. Ponent manum super os: aures eorum surde erunt. Lingent pulverem sicut serpentes. Sicut reptilia terre perturbabūt de cubilibus suis. Dō minum deum nostrū non timebunt et timebūt te. Quis dē ꝓ hoc ꝙ pauca includuntur brevitatem rec

Also vem populū israel ilaqueatū et a malo abstractos ad melioza ꝓ sua redeūtes vt gentiles hoc intelligentes timeāt verbū. exhortantur ad dei timorem qui est initium sapientie.

Iurabis. Quasi malicia obtur audr ne audirent veritates modo obtu rabūt ne audiant qō sit contra deum: sed antequ accepto intellectu cōfun dantur de mendacijs figuris terram. f. terrena aqua lacent. sicut serpentes comedit terram comestibus vite sue. Hi deo exterrito flagellante et amaru veritatis imitante turbabuntur ad penitentiam ceruices de domibus suis tū est peccato confitentibus tū est peccato confitentibus suis et erroribus. et sic humbunt vbi timor qui est initium sapientie: qui nondū est videndus vbi deus cernus. sed nosker cre dentium.

Quidā de gentib⁹ intellecta veritate cōfundē tur et ponent manus sup os. Quidā ēo permanebunt in carnalib⁹ operibus: et ideo in die vltionis cogent exire de cor poribus suis rapti ad pe nas in qua formidabunt deum.

Quis deus similis tui. Videns prophetā ef fusum multitudines ydo rum turbatam vt conterra tur et timeat dominum et deus ideo deserere vt peccata auferat et salutē donet cum admiratione laudat deum.

Si non imputas gentibus peccata sua que legem tuam non habentes quasi superstiti et reliqui de populo tuo sunt reliqui quid facies gregi tuo qui pascitur in medio carmeli.

Transis peccatum reliquiarum. Non imputando. Sicut exterminator in egypto populum israel transiit non vastauit.

Dabis. Nouo, populo semper contra diabolum et peccata luctanti et dabis abeam in multitudine gentium quarum pater interpretatur misericordiam. sicut iurasti eis qui exierunt patres nostri per fidem.

De Iyra

do implere sunt in domino hesu ꝑcui est honor et gloria in secula seculorum Amen.

Explicit postilla fratris Nicolai de lyra super Michee.

¶ Incipit exposito prologi in Naum ꝓphetam per fratrē Britonem.

Naum ꝓpheta. Ite plogus dividit in tres ptes. In pri
ma tēpus editionis ꝓphetie tangit. in secunda notat causa
n demeritū vel peccatus cōtra quos ꝓphetā cōfert ibi. Ps cui habitatores. et. in tertia exprimitur ratio finc finis propter quem ꝓphetatur ibi: Jam enim decem tribus. et. Jam in prima tangunt duo scz tempora expectio. et expectionis cōsummatio ibi: Si quidem in fine. Dicit igitur: Naum ꝓpheta ante aduentum regis assyriorum. f. salmanasar: q Qui populum israel. et. iii. Reg. xvii.

r Fuisse. non prophetasse ne contradicatur ei qō dicitur. f. eodē ploqo. Jam enim decē tribus ab assyrijs ducte fuerant in captiuitatē. Sed Jonas dicitur. scilicet ꝙ ipse ꝓphetauit tēpestibus sodalibus. adhuc existente regnum iuda. scilicet eo tēpore quo michee. Sm regulam Hieronymi. f. positam in fine ultimi prologi. f. Non idem est oriri et. Responso. regula illa intelligenda est ꝙnum ad aliquod tempus non ꝙnum ad omne. vnde ihe ꝓpheta prophetauit tempore ezechie quo michees similiter prophetauit.

o Si quidem in fine huius lectionis. f. huius libri. ibi intendit confirmare quod dicit per textus. Sed contradn principio huius ꝓphetie agit de monte regis assyriorum. non ergo in fine agitur de aduentu eius ad pugnā. Ad hoc respondet quidam ꝙ de duobus fit sermo. primo cuius agitur de monte sennacherib qui obsedit hierusalem. in fine autem agitur de aduentu alterius ad pugnam antequ niniue destructa fuit. vnde quod dicitur:

Predicti

Vae ninive. Cū tenax † naum de cade
C. I. ninive que nūc nīnue dicit ꝓpter. a. iij. naum post iona
o ponit. si in hebreo post iona malpeas. post malpeam sequitur naum qui cōsolator interpretatur. q. d. tribulus tam captiuate, et duabus tam ab assyrio quam a grauiter afflictis: destructionē ipsius assyriorum per chaldeos futurā pronunciauit.

Vbique pondus. Ibo gibus quod dolerat. vel ꝓpheta videre: vel trahe latus audire.

Bethelei. viculus est in galilea ex quo naum fuit licet quidā bethelei patrē naum et ꝓpheta fuisse putauerint.

Deus emulator. Zelatur dominus in salutem eorum quos elaturat.

Nicolaus

a Predicti regis. non intelligitur de illo de cuius morte habetur in primo capitulo: vnde ꝓpheta non loquitur de eodē numero in illis duobus locis. sed rex assyrioꝝ fuit salmanasar q iudeos decem tribuum captiuauit. iiij. Reg. xvii. de isto agitur Naum. iii. A. ibi: Vox flagelli. et. ibi enim describit aduentus regis ad pugnam. Item rex assyriorum fuit Sennacherib qui obsedit hierusalē. iiij. Reg. xviii. et Esa. xxxvi. de quo loquitur b in principio. de cuius morte habetur. iiij. Reg. xix. et Esa. xxxvi. B. Qui sic exponunt: dicunt q illa littera: Si quidē. et. supersuit + contradicit Hieronymo qui dicit. f. eodē. Jam enim decem tribus ab assyrijs ducte fuerant in captiuitatem. In hystoria autem vbi tangit hystoria quintidecimi capituli. iiij. Reg. scribitur sic: Sub ioathan ejusdem fuit ꝓphetare naum de helchelei de tribu hymeon contra niniuen predicte: Hec dicit dominus ad niniuen: Exterminabo te et nequā ingredientes de te imperabunt malū. Et Hieronymus super Naum dicit herodotum vtrique subuersam niniuen a rege medoꝝ ꝝpore sone. de euersione quoq; finali niniue predicit naum qui facta est in hunc modum. padus que circūdabat eam superinundauit eam facto pariter terremotu et igne de sublimi emisso. de qua inundatione vidētur scripsisse in libro suo ibi: Inundans non faciet innocentem dominus in tempestate et turbine vie eius. tamen fm aliam litteram legitur ibi: Mundans non faciet innocentem. tamen libenter scripsit post captiuitatem decem tribuum sub ezechia dum vastaretur ab assyrijs terra iuda. in qua ꝓphetauit plenius de destructione assyriorum in consolatione gentis sue. Secundum hoc distinguamus tempus quo ꝓphetare incepit, et tempus quo librum scripsit. et sic regula Hieronymi non habebit instantiam: nec littera sequitur: nec sequenti littere contradicit. b Sed cum habitatores. et. hoc est secunda pars in q primo exprimitur peccatum eorum simpliciter contra quos editur prophetia. secundo ostenditur causa editionis cōtra illos ibi: c Cuius rei causa. ꝓphetauit enim cōtra niniuitas ꝓpter recidiui illorum post predicationē Ione. d Jam enim decem tribus. Ecce tertia pars prologi. f. ad quid contra illos editur ꝓphetia. f. ad consolationem decem tribuū. primo igitur notatur ꝓlocutio et editione prophetie sua niniuen. secundo magnitudo consolationis: ibi: Nec erat parua consolatio. Dicit itaq: Jam enim decem tribus. et. iiij. Reg. xvii. cetera plana sunt.

Finit quintus exposito tertius prologi.

Naum. C I.

† Sic etymon colligit q dicitur naum a nahum quod est consolatio vel consolans. † in hebreo q in principio q manens hominem videre. et sic est dicendum ꝓpter quod dicitur naum vel pro quo dicitur.

o Nūs nini. C. I.
Thesbite. f. thesbites
ue. Liber visionis
f. visionum
nīum bel dbesi.

† f. e ermon. scilicet q dicitur de tribu nephthali. vnde et nahum dicitur. † f. in hebreo q in principio q manens hominem videre. et sic est dicendum ꝓpter quod dicitur naum vel pro quo dicitur.

Deus emulator. Et vltionis dominus. vltionis dominus et habens furorem: vltionis dominus
† f. affectus qui nisi rapientis quia dei dominatum
in hostes suos. et irascens ipse ini

onus: eo q̄ ea aduersus quā ꝓ
phetat fimat: nec sinat cessare
cruciem. Simulq; hoc attendē
dū q̄ hec ipsa vel assumptio vi
sio. Nec enim loqtur in extasi vt
mōtan⁹ et palatia maxillaq; de
lirāt: sed q̄ ꝓphetat liber est vi
sionis intelligētie vniuersa que
loquitur et pōdus hostiū facien
tie suo ꝓpio vitioné. De cōsum
matione itaq; mūdi secūdū ana
gogen in consolationē sanctoꝝ
prophetia texitur: vt quecūq; in
mūdo vident quasi pterēntia et
caduca cōtemnant: et ꝓparent se
ad iudiciū diē: ubi vltor aduersū
suos assyrios futurus est dñs.

Incipit argumentum.

Cum consolator: obis in
n terpretatur. Incepit ciui
tatem sanguinum: et post
euersionē illius loquit. Ecce su
per mōtes pedes euangelizantis
et annunciantis pacem.

Incipit Naum ꝓpheta.

o Nūs nini C. I.
ue. Liber visionis
nīum bel dbesi.

Deus emulator: et ulciscens do
minus: vlciscens dominus et ha
bens furorē: vlciscens dominus
in hostes suos: et irascens ipse ini

Liber visionis naum belchelei. sta q̄ notificat et nomine cum dicitur:
g Naum. qui interpretatur consolatus. et ibi mittit hic ꝓphetie. quia de structione assyriorum denunciauit ad consolationem decem tribuum que per assyrios fuerant captiuate. et quarum tribuum quo per eos fuerant multum afflicte tempore ezechie. Jam ex loco natiuitatis facit cum dicitur: Belchelei. tertio et officio ꝓphetandi non solum verbo sed etiam scripto: cum dicitur: Liber visionis. Licet enim. iii. ꝓphete sint collecti in vno volumine tamen ꝓpheta catulitet poterit dici vnus liber partialis. h Deus emulator. Hic incipit tractatus: in quo primo ejus diuine iustitie declaratur. secundo ad propositum applicatur ibi: Bonus dominus. Prima in duas. quia primo ponitur ratio diuine iustitie ad punitionem. secundo vigore huc potentie ad cessandum ibi: Dominus in tempestate. Circa primum dicitur: Deus emulator. f. irascens sua vindicte appetitus contra peccatores obstinatos. Emulatio enim aliquando pro ira ponitur. sicut Eccli. xvii. Erat naturaliter iratus enim aliquando pro ira ponitur. sicut Eccli. xvii. Erat naturaliter iratus ejus ad vocandum emulationem. i. dei tram. vt ibidem dictum fuit. Ira ejus ad vocandum emulationem. i. dei tram. vt ibidem dictum fuit. Ira ejus habens habetur: Deus accensus. Ira enim dupliciter distinguitur a ꝓphetis. Uno modo materialiter sic: Ira est accensio sanguinis circa cor. et sic dicitur in hebreo. Dominus accensus. scilicet ira. Alio modo formaliter sic: Ira est appetitus vindicte. et sic habet translatio nostra: Dominus emulator. id est vindicte appetitor. vt dictum est. Sciendum tamen q passio ire non est in deo proprie: sed metaphorice quia ad modum irati se habet quando punit. ideo subditur: i Et vltionis dominus. id est punitus. et repetitur pulchra sententia primitus cum dicitur: Vltionis dominus. id est punitus. et repetitur pulchra sententia primitus cum dicitur: Vltionis dominus. ad maiorem affirmationem dictus vindicte

ordina

Dominus patiens. Misericors potens. quia magnanimitate sua spa
tium dedit ad penitentiam. patiendo multa. Et
non statim omnia vindicando. Dominus in tem
pestate. Quasi in turbine. Et in procella pedum eius. Nubes. Gentes
quas ad vindictam populi sui excitat. Et mundat eas. Quia
quos vult punit. quos vult emendat. Increpans mare. Ecclesiam
per baptismum. Et siccat omnia flumina. Id est populos. Basan
et Carmelus. Et flos Libani elanguit. Montes. Gentiles. Et
colles. Id est reges. Et tremuit terra a facie eius. Id est orbis. Et
inhabitantes in eo. Et omnes fortes.

Increpans mare. Et siccat. Id est. Siccavit deus amaritudinem mundi in quo regnat diabolus. et gar
gites mundi. et eloquentia mundane doctrine quibus reptant parua ani
malia. Liberum philosophorum genus.

Dominus zelotes. Et ultor. Deus fortis. Et alt deus venerit ad vindi
candum peccata que sunt magna confusione. et citius illi qui militant se ha
bere Dei circumcisionis qui etiã p reportatis videnf dissere homine operibus.

Et multo citius et fortius. quia quasi significatur populus assyrius quon
dam potens et fortis et pluribus imperans deo irascente vastandus. vel
in fine seculi potentissimus. omnino repente pereunt.

Montes cliuo. Et. Id est duces et colles fortiores et potentes qui in
adventu domini deposita terre fiducia non audentes respicere fugient no
mini quod erit eis pro timore crudelitas.

Ante faciem. Cum venerit dominus in turbine siccans mare. Et. im
perium assyriorum et omnia flumina. Et potentias et virtutes eorum. de
struens et montes. Et altitudinem imperii. et latitudinem que subiecerunt
sibi. Et nemora. Et multitudinem hominum. et animalium. Et
ducens. Infirmatus est basan et
carmelus. et flos libani elanguit:
Montes comoti sunt ab eo. et
colles dolorati sunt. Et attremu
it terra a facie eius. et orbis et oĉs
inhabitantes in eo. Et nullę tales.

Indignatio dei que ira dicitur. Et furor. Et ultio. Et vindicta. Et
tribulatio. Et angustia. Et ceteri modi quibus deus peccata punit. Et
ad ultimum. Et finaliter. Et in die iudicii. Et in die ultionis. Et
in die retributionis. Et in die mortis. Et in die tribulationis. Et
in die angustie. Et in die vastitatis. Et in die desolationis. Et
in die confusionis. Et in die perditionis. Et in die ruine. Et
in die interitus. Et in die exterminii. Et in die consumptionis.
Et in die finis. Et in die extremi iudicii. Et in die ultimi iudicii.
Et in die novissimi iudicii. Et in die finalis iudicii. Et in die
universalis iudicii. Et in die generalis iudicii. Et in die
particularis iudicii. Et in die specialis iudicii. Et in die
singularis iudicii. Et in die privati iudicii. Et in die
publici iudicii. Et in die communis iudicii. Et in die
omnium iudicii. Et in die omnium hominum iudicii.
Et in die omnium gentium iudicii. Et in die
omnium populorum iudicii. Et in die
omnium nationum iudicii. Et in die
omnium linguarum iudicii. Et in die
omnium temporum iudicii. Et in die
omnium locorum iudicii. Et in die
omnium personarum iudicii. Et in die
omnium rerum iudicii. Et in die
omnium actionum iudicii. Et in die
omnium cogitationum iudicii. Et in die
omnium verborum iudicii. Et in die
omnium operum iudicii. Et in die
omnium factorum iudicii. Et in die
omnium dictorum iudicii. Et in die
omnium scriptorum iudicii. Et in die
omnium librorum iudicii. Et in die
omnium voluminum iudicii. Et in die
omnium codicum iudicii. Et in die
omnium exemplarium iudicii. Et in die
omnium translationum iudicii. Et in die
omnium versionum iudicii. Et in die
omnium editionum iudicii. Et in die
omnium impressionum iudicii. Et in die
omnium publicationum iudicii. Et in die
omnium divulgationum iudicii. Et in die
omnium promulgationum iudicii. Et in die
omnium declarationum iudicii. Et in die
omnium explanationum iudicii. Et in die
omnium interpretationum iudicii. Et in die
omnium traductionum iudicii. Et in die
omnium transmissionum iudicii. Et in die
omnium traditionum iudicii. Et in die
omnium receptionum iudicii. Et in die
omnium acceptationum iudicii. Et in die
omnium approbationum iudicii. Et in die
omnium confirmationum iudicii. Et in die
omnium ratificationum iudicii. Et in die
omnium validationum iudicii. Et in die
omnium firmationum iudicii. Et in die
omnium stabilitationum iudicii. Et in die
omnium roborationum iudicii. Et in die
omnium corroborationum iudicii. Et in die
omnium fortificationum iudicii. Et in die
omnium munitionum iudicii. Et in die
omnium defensionum iudicii. Et in die
omnium protectionum iudicii. Et in die
omnium tutelarum iudicii. Et in die
omnium custodiarum iudicii. Et in die
omnium conservationum iudicii. Et in die
omnium preservationum iudicii. Et in die
omnium liberationum iudicii. Et in die
omnium redemptionum iudicii. Et in die
omnium salvationum iudicii. Et in die
omnium beatificationum iudicii. Et in die
omnium glorificationum iudicii. Et in die
omnium coronationum iudicii. Et in die
omnium exaltationum iudicii. Et in die
omnium sublimationum iudicii. Et in die
omnium magnificationum iudicii. Et in die
omnium honorificationum iudicii. Et in die
omnium laudationum iudicii. Et in die
omnium benedictionum iudicii. Et in die
omnium gratiarum actionum iudicii. Et in die
omnium confessionum iudicii. Et in die
omnium orationum iudicii. Et in die
omnium precum iudicii. Et in die
omnium petitionum iudicii. Et in die
omnium postulationum iudicii. Et in die
omnium desideriorum iudicii. Et in die
omnium voluntatum iudicii. Et in die
omnium intentionum iudicii. Et in die
omnium cogitationum iudicii. Et in die
omnium meditationum iudicii. Et in die
omnium contemplationum iudicii. Et in die
omnium speculationum iudicii. Et in die
omnium visionum iudicii. Et in die
omnium revelationum iudicii. Et in die
omnium inspirationum iudicii. Et in die
omnium illuminationum iudicii. Et in die
omnium sanctificationum iudicii. Et in die
omnium purificationum iudicii. Et in die
omnium mundificationum iudicii. Et in die
omnium abstersionum iudicii. Et in die
omnium ablutionum iudicii. Et in die
omnium baptismorum iudicii. Et in die
omnium regenerationum iudicii. Et in die
omnium renovationum iudicii. Et in die
omnium reformationum iudicii. Et in die
omnium transformationum iudicii. Et in die
omnium glorificationum iudicii. Et in die
omnium beat

plere cor artifex flamea velocium ascensiones.m.c. Currus venientis subito
ibi ruunt. Singulos ad sermones munda quisque quasi murus mundus ha-
bitator. Ambiens vtra ab vallibus. Ignoti quasi ex necessitate cogentur
obire ambitum vrbis ne. Sed tuo hic cogitantes. Quia quis ait ego sum
& non est amplius vspiam

Et tu ergo in. ⁊ ſi alexandria hoc ſit paſtera tu etiã o nimiæ quemadmodũ ⁊ ipſorũ de eodem colle bestiæ inexpugnabiles ⁊ conſcripta facie ab ea babylonie ab ordinatis tuis angelis. Hyp. 666.

Ecce po. tu. Allegat. O nimis ꝙ ppls tu⁹. i. oĩs ſeculares tui vitijs ſunt enecrati vt nihil virtꝰ habeãt. Tũ inimici. i. dæmones. vel vitia ꝑ apertos corporeos ſenſus intro greſſi ſi quã etiã ſit ignis deuorãt naturalẽ virtutẽ cognoſcibi dei que potestas ſolũ obſtruere. Contra hoc multa hãt. t. a. aſperge te ſermone ⁊ rõne cuncte te ad cõgnitionẽ dei per virtutes tibi inſitas. ⁊ de b ꝙ corruiſti age penitentiã. Hoc eſt ꝙ dicit. Intra i lutum patienter tolera in furiam. ⁊ neceſſitatẽ corporis quo inuolutꝰ eſt ſubigens. i. in ſeruitutẽ redigens laterẽ. Leopus: calca ⁊ teneone tibi vomitur. qz ſi ibi. i. in corpore remãſerit: vitaꝫ ſtãma vel ſi vinũ. vel ſi futura gehẽne te cõſumet. ⁊ peribis gladio. i. violenta diaboli ſpugnatione. Et ſimilitudine locuta ſũ ꝙd in te virtꝰ videbat: ⁊ nature bonũ ſpõte germinans a primo comẽdẽ cõſumit. Sed ne hoc fiat multiplicare in virtutibus tũ inumerabilib⁹ vt truci ſunt. Hæc oĩs penas ſũ perpeſſa co. qz p. f. u. t. q. f. f. c. qz diuitias perſuras per nefas ⁊ hæ tibi cõgregaſti. vel diuerſa dogmata clarioca ſtellio putatiue per lãtã vtã gradiẽs. Icultrare ſententie hui⁹ cuꝰ vtiũrẽ ad ſtabilimẽta te creãtũ. ⁊ cuſtodes. i. ſpoſiti tui fuerũt ꝙſi locuſte erigentes ſe ad volatũ hereſis. ſi cito decidẽtes. ⁊ puuli tui. i. ge-

finiſ. Aphrica ⁊ libyce fuerunt in auxilio tuo. i. in auxilio alexandrie. mutatur enim modus loquendi de tertia perſona ad ſecundam. b Sed ⁊ ipſa non obſtantibus ꝑdictis. c In tranſmigratione ducta eſt. per nabuchodonoſor. d Paruuli eiꝰ diſſi. quibus conflactum eſt ſemper pueri in bellis. ⁊ in hoc notatur crudelitas chaldeorum. e Et ſuper inclytos eius miſerunt ſortem. ad determinãdum quis quos haberet captiuos. f Et omnes optimates eius. i. qui tamen ſolent honeſtius tractari ꝓopter reuerentiam ſtatus. g Et tu ergo. b Inebriaberis. id eſt ſimilibus pœnis vel malorũbus repleberis. i Et quæres tu auxilium ab inimico. id eſt illi a quibus ſperas habere auxilium ſicut tibi inimici. k Omnes munitiones tue ſicut ficus. i. cito deſcidenter ad terrã ſpũtcunq; ſint fortes. l Ecce populus tuus mulieres. id eſt facilius eſt paucioꝛ et impotẽs ad reſiſtendum. ⁊ ſic intrabunt hoſtes. m Deuorabit ignis vectes tuos. i. tanta erit vehemẽtia incendii qꝫ faciet ferrum portarũ liquefieri. n Aquaꝫ tui tibi victualium vel fortaliciorum. ideo ſubditur: o Peribis gladio. i. chaldeorum. p Deuorabit te vt brucus. id eſt ita facilit̃ duceris te ad mortem ſicut brucus mꝫitur aduentante frigore. q Congregare. Hic conſequenter oſtenditur ciuis uerſio ⁊ deſtructio ſub methaphora

Nicolaus

nitiarum ſuarum ⁊ ſortitudinis. a Aphrica ⁊ libyes fuerunt in auxilio tuo. i. In auxilio alexandrie. mutatur enim modus loquendi de tertia perſona ad ſecundam. b Sed ⁊ ipſa non obſtantibus ꝑdictis. c In tranſmigratione ducta eſt. per nabuchodonoſor. d Paruuli eiꝰ diſſi. quibus conflactum eſt ſemper pueri in bellis. ⁊ in hoc notatur crudelitas chaldeorum. e Et ſuper inclytos eius miſerunt ſortem. ad determinãdum quis quos haberet captiuos. f Et omnes optimates eius. i. qui tamen ſolent honeſtius tractari ꝓopter reuerentiam ſtatus. g Et tu ergo. b Inebriaberis. id eſt ſimilibus pœnis vel malorũbus repleberis. i Et quæres tu auxilium ab inimico. id eſt illi a quibus ſperas habere auxilium ſicut tibi inimici. k Omnes munitiones tue ſicut ficus. i. cito deſcidenter ad terrã ſpũtcunq; ſint fortes. l Ecce populus tuus mulieres. id eſt facilius eſt paucioꝛ et impotẽs ad reſiſtendum. ⁊ ſic intrabunt hoſtes. m Deuorabit ignis vectes tuos. i. tanta erit vehemẽtia incendii qꝫ faciet ferrum portarũ liquefieri. n Aquaꝫ tui tibi victualium vel fortaliciorum. ideo ſubditur: o Peribis gladio. i. chaldeorum. p Deuorabit te vt brucus. id eſt ita facilit̃ duceris te ad mortem ſicut brucus mꝫitur aduentante frigore. q Congregare. Et cũ multiplicata fuerit vt brucꝰ. ⁊ vt locuſta. i. vaſta congregata. ⁊ congregauerio deuitas. ſicut aliqua ecclia. ſicut locuſta. ⁊ deſtructa ⁊ aſpelabuꝫ qui eſt ritus locuſte calefacte ſole amolant nec reperitur ficta diſpergertur. ⁊ fugiet. Natura locuſtarũ. i. vt in frigore torpeant in calore volitent.

Nicolaus

uerſum inteligit quod vidit. Occurrit. ſcidit. Ita. ꝙ

De lyra

quitur nec mora in locuſtarũ ſeminarũ. i. ꝓhetarũ. ſ. ꝙ

t. Aſſ eſt ſine inſtitorio. q Sensũ. verbum ſenſũ non valens ſe habere ſine cohibere ſpiritũ ſuum. Pſeudo. Aug. Erant vtiq; gratiæ ⁊ alterũ non poterãt ſimul. ꝓ Et ſic ſimul ꝙ ſi. t Apoſt. ſic habet. i. Corinth. xiii. ꝓ Et ſi ꝓhetarũ⁹ alia ſunt ſpiritui reuelanda tacent. q ꝓtius loquatur. ꝓ hoc ꝙ dicit reuelatus fuerit. dicit ꝓtius. q. Lap. ꝓ plene nõ intelligerent ſi dicerẽt. ꝓhetia eñ eſt ꝛ. Lucæ. i. ꝓcurrant. vel ꝓfecerũt vel futurarum diuina inſpiratione manifeſtatio. Secundũ alios ꝓphetie loquũ ſunt vt ambitio cohibere ſpiritus. non valentes. ꝓ quibus ecclia ſpiritus ꝓphetie ꝓloqui aptũ nouꝫ quidã ⁊ phãtaſia ab his que ex illuminatione mãtis ecclie ſibi tradita fuerant. In bono aũt dicit extatio. cũ mẽs nõ a ꝓpriis ſenſibꝰ turbatur ſed inſpiratione reuelationis aſſumit. d Illud quoqꝫ dixit. Hic oſtendit ꝓtia quod ꝓphetare timuit. Et ad euidentiã huiꝰ rei. ſciendũ quod ꝓphetia Naum vaticinii habuit ꝓtia nineue ⁊ aſſirios. q. d. ſi ſicut ꝓphetia Naum vaticinii habuit ꝓtia nineue ⁊ aſſirios. q. d. ſi ꝙ ſicut ꝓphetia Naum vaticinii habuit ꝓtia nineue ⁊ aſſirios:

Abachuc amplexans: q̄ vel q̄ co q̄ amicitia fuit ei. vocat. Ipse
a fuisse vel q̄ in certamē eī deo conseruit amplexi sunt. i. luctando
cū deo vel q̄ in certamine eī deo conseruit amplexi sunt. i. luctando
cū vocabulū. Abachuc est rara audacior deū audito eī ad vir
tutē vocabulū. Abachuc est rara audacior deū audito eī ad vir
tutem virtutis. gaudentior in virtute humane vndiq; pompa
ptatione iudicie. gaudentior in virtute humane vndiq; pompa
tantis virtutis magnis. Hic in principio voluminis tui deterret diabolū eā
ne ab eo fiat. in fine eop
ne ab eo fiat. in fine eop
ne ab eo fiat. in fine eop
Nicolaus
e Hierim c. xl. iii. Regum
xviii. c. xxv. 2 Et vt
Ezec 42. Hic ostendit
quo ipe. prophetā fuit. Et
post. captiuitatem duarū
tribuū. quod et hystoria
Dan. viii. prophetat. vbi
narrat abachuc prophetā
missū fuisse. cuius cibo ad
Danielē in lacū leonū q
erat in babylone. lange
lo cum deportante qui
vsq; daniel de his quia
nabuchodonosor capti
uati erant fuit. vt patet i
principio danielis.
b Unde⁊ c. nō legit
hystoria. Cū mittēt aba
chuc ad danielē ī de rbe
odoriōnis ethiopie trās
lata est; fluit vsq; Bic
re. Dan. xiv. 35.
c Igitur hinc quia rece
pit c. quia q̄dē recepit
dicit hystoria. et q̄dam
nō. ostendit q̄ nihilomi
nus verū dicit hinc recipi
atur hinc nō recipiat: et
q̄ virtus. dato hys sili. p
positū. vel dicit: Igit. q̄
quidā dicūt hystoriā ca
lūniantur ea quibusdam
recipit. Igit. i. propter ō
volo ostendere q̄:
d Hinc q̄ recepit scr
pturā illā de missione aba
chuc: Dan. xiv.
e Hinc nō rec. vtrūq;
p nobis est. qui dicim⁹
q̄ abachuc prophetasse ad
uersus babyloniē et nabu
chodonosor q captiuate
rit duas trib⁹ f Aut
enī recipit. c nīc plenum
est. quia:
g Et iam post facta rem i post captiuitatē duarū tribuum.
h Liber abachuc scribit contra captiuātes. i. contra babyloniē et nabucho
nosor. i Aut si nō recipit. et tunc scribit prophetico spiritu qui ventu
ra cognouit. i. captiuitatē duarū tribuū per babyloniōs et ipsos babylo
nios postea destruendos: Esa. xviii. Unde qui predarūt nonne et ipse preda
bunt. Q̄ autem ola ita prouiderit; plane scribit in hystoria. vbi dicitur:
Porro abachuc fuit de tribu symeō. Hic prouidit captiuitatē hierusalē et
terra illius: deuastationibus eo tūc relictis in egypto quasi peregrinatus
fuit in terra filiorū scripsit in principio operis sui causas aduersus deum cur
impius vastaret populū dei et sanctuariū eius: cur ipse clamaret et nō ex
audiret. si in solationē aperuit ei visio calamitates circūstantis mario
num futurus per nabuchodonosor longe maiores et candez ipsum nabu
chodonosor pertinuit. et ideo a murmure cessetius est ad preces. k Inte
rim sm litterā et. Quia. Locūt. Hoc videbat prophetā q̄ de blasphe
mia incredulitatis dicit: Video q̄ temeraria vox sit et. hic subdit ipsius
execratio. et tangunt hic ria. Primo cui peccant verba prophetie quibus
dicitur turbari aduersus olim vnde culpabilis videbat. Secundo tangit
locutionis causa vel ratio vnde ejusdē iudicat. Ibi: Et hoc dicit p me

venient et nō mouebit. De psalmo edit in canticis aut nisi vno dicit: Qui
audiuit audimonē tuā et timuit. Esse considerauit opa tua et expauit. Quid
cum hoc est nisi prescientie nouit ac respōsio salutis itoffi sortio hominis
admiratio? In medio duū alterius cognoscetis. Quid est nisi aut in me
dio duoꝝ testamentoꝝ prius in medio eoꝝ latr cognitus in medio mortis
et belie. ī illo in manu
fermocinantiū. Quis ap
propinquāt anni cognō
scēs in aduentu ipius est
deriis. Quod autem dicit
comma in manibus duo
quid est nisi trophei cū
dice? Vocabuli saluato
rio hic. pphetia. ppte po
nit dicēs: Ego adi. i. vno
grauchos: et cantabo. i. de
bello meo ligō. i. notoria ami
cum et dulce notarci et ol
huo predicare.

De lyra

tio vel pre mente angu
stia. Tertio dicitur q̄
generaliter et psona hu
mane impatientie loquē
batur. ibi: Sed. i. hoc ge
neraliter accipe. Et
est ergo. Interim. i. inter
alia que dicunt in plo
go tuo. I. Cauſat ad
uersum deum prophetā
cur nabuchodonosor. iii
Reg. xxv. m Nichil
ens aurum. ergo nō fuit
pphēta. Respōdeo ipse
bene scīebat. sed hoc dicit
in psona ppli. n In
igne. phart. Eccle. ii. In
igne probat aurū et argē
tum. holocaustū recipiēs
les in camino humiliati
onis: Job. xxviii. Aurū
locus est in quo conflat.
o Et treo pueros. dani.
iii. p Inuestigatrix.
Ro. ri. O altitudo. et.
q Et nō ita videt de⁹.
i. Reg. xvi. Nō iudicat
homo enim videt ea que
parent: deus autē intuet
cor. r Et quō si egro
tans. Hic ostendit q̄ p
phēta nō debebat turba
ri aduersus olim si non
audiret clamores oppō
sor: quia non erant ex
audiendi. q̄s primo ostēd
dit p similitudinē lum
ptam a prudenti medico.
Secundo hoc confirmat
per auctoritatē. ibi: Os
intelligens. littera satis
patet. s Scienscle
mentie sue pondera. sm
q̄ ordinat in finem. t Atq; mensuras. sm q̄ modo debito ordinat.
v Sedm id q̄s misericordiā consecutus est. i. Timoth. i. F. Ideo miseri
cordiā consecutus sum vt in me primo ostenderet christus iesus omnē pa
tientiā ad informationē eoꝝ qui credituri sunt illi in vitam eternam.
x Sed non deficimus. ii. Corinth. iiii. F. y Et benedicim⁹ deus ol
tempore. ii. Corinth. i. A. Benedictus deus et. psal. Benedicat dñm in ōi
tempore. Tobie. viii. O mni tempore benedic deum. z Qui persecuerauerit
Matth. x. D. a Et gloriabor in labore et dolore. ii. Corinth xii. Libē
ter gloriabor in infirmitatibus meis. b Et cui hieremia dicit. Hiere.
xx. vbi nos habemus: Iam olim loquor vociferans insuper et vastitatē
et dampnū. dicit gloriā Hiero. quic sic incipit. xx. quia amaro verbo nō
ridebo peruaricationē et miseriam inuocabo. c Et quomodo alius. i.
pusillanimis et carnalis. d Inuocat deū. vt a gentibus tribulationi
bus eū eruat et iminentes repellat. e Sic sanctus vir et bellator inuicti⁹.
sicut Hieremias et Paulus q̄ dicebat ad Ro. viii. B. Quis nos separa
bit a charitate christi: tribulatio an angustia et? f Ad exercendā fe. in
tū ad sustinendū. g Et pulchī. q̄uis ad sustinētā. h Tribulationē et
mi. inc. dñi. Job. vi. Nec sit mihi solatio vt affligēt me dolore nō parc.
psal. Ego in flagella paratus sū et. Finit q̄stiuncula exposito pphēte prologi.

Postilla

Modus agendi talis. Postea ostendit causa sit hoc pphēta. deinde
pphēta et ppha populi ipsorūte inquirit contra dolū q̄ppetrat et oppri
mit ab eo q̄ sunt iustiores q̄ ipse. Unde postea loquit responsio dñi dicēte:
nō tūm hanc inquirent at a chaldeis iudicia infernū et eloquia nationū in
circuitu. chaldeos tanq̄ potētes tandē ruituros. Et quoniā videt pphe

Incipit abachuc propheta.

C. I.

Onus quod vi
dit abachuc p
pheta. Usq;
quō domine cla
mabo: et nō ex
audies? Uociferabor: ad te vi
olentiam et non saluabis? Quare
ostendisti mihi iniquitatem et la
borem: videre prędā et iniustitiā
contra me? Quare respicis con
tēptores. et taces conculcante im
pio iustiorem se? Et facies homi
nes quasi pisces maris et quasi re
ptilia non habentia ducē. Et si
cum est iudicium et contradictio
potētior. Propter hoc laceratā
est lex: et non pcedit vsq; ad finē
iudicium. Quia impius praualet ad
uersus iustum: propterea egredi
tur iudicium peruersum. Aspicite i gē
tibus et videte: et admiramini et
obstupescite quia opus factū est
in diebus vestris: quod nemō credet
cum narrabitur. Quia ecce ego
suscitabo chaldeos gētem amarā
et velocem ambulantem sup lati

Postilla Nicolai de lyra super prophetā Abachuc incipit. C. I.
a Onus quod vidit abachuc. Hic incipit ipius abachuc pphetia
o et dividit in duas partes. i. in prooemium et tractatū q̄ incipit ibi:
Usququo. In prooemio primo tangit dominor materia huius pro
phetie cum vt: Onus. i. pphetia de malo pene venturo super
regnū babylonie. Sicut enī naum pphetauit ? assyrios q̄ captiuauerit
regnū. i. tribuū. iiii. Reg. xvii. sic iste pphetat pena babyloniōs q̄ capti
uauerit regnū duarū tribuū. iiii. Reg. vlē. et ? erat ad ydolatriā coactus
destructo per cyrū et darū babyloniōs regno due tribus fuerūt de capti
uitate liberate. i. Esdre. i. Secūdo notificat auctor et notionem vt: Aba
chuc. Et ex officio sui vt: b Quod vidit. i. pphetiē. De tpe vō huī
pphetie dicit Hiero. in prologo: expositores vñi edunt q̄ abachuc pphe
tauit destructionē babylonie post destructionē templi et ciuitatis hierusalem
per chaldeos. c Usququo. Hic incipit tractatus. Et dividit in duas
partes. q̄ primo ponit pphete deuotiatio. secūdo ciusdē oblo. ca. iii. Circa
primū pphetat admiratio prosperitatē nabuchodonosor temporalē i cum
ipse esset idolatra pessimus et ciues populus. Circa hoc primo monet do
minus questionē. secūdo auditu eius responsionē. ca. ii. Primo in duas. q̄
primo ponitur ipsius nabuchodonosor. ysperatio. secūdo huius ysperatio
abusio. ibi: Nec est fortitudo. Primū in duas. quia primo queritur pphēta
de ysperitate nabuchodonosor ? tacēs. Secūdo ? populus alios ibi:
Aspicite. Circa primū dicit pphēta nō solū in psona suarū aliorū iustorū
sui populi dicens: Usququo ego clamabo in oronē ? nabuchodonosor. tem
pli et ciuitatis destructore et populi in captiuitate detentore. d Proce
rabo: ad te vim patiēs. i. impetū de oppressione ppli mei. e Et nō
saluabis. q. d. multū tardas saluare nos. f Quare ostendisti mihi in
quitatē. nabucho. et exercitus sui. g Et laborē. i. angustiam ppli mei.

Abachuc c. i

tis et abi hanc tribulationē a diabolico tolerari. Sed etiam ostenso multitudinem
per exercitū. i. ipsius chaldeos videre. ubi videtur nō ? potius ? dñi
ti quia. dicunt qō tot milia et ? pro magnitudine virtutis. Et
Alleg. nota ut. i. cum pro pulchritudine. gubernator videtur. Sed
loco pulchro p quo intelligat crudelitas vel potestas. Et

ptilia non habentia ducē. Et iu
dicium et contradictio
potētior. Propterhoc laceratā
est lex: et non pcedit vsq; ad finē
iudicium. Quia impius praualet ad
uersus iustum: propterea egredi
tur iudicium peruersum. Aspicite i gē
tibus et videte: et admiramini et
obstupescite quia opus factū est
in diebus vestris: quod nemō credet
cum narrabitur. Quia ecce ego
suscitabo chaldeos gētem amarā
et velocem ambulantem sup lati

q̄ quasi arena a chaldeis captiuabuntur: et triumphabit de diabolo: vel
prauis hominibus a regno suo deiectis. et tyranni r. e. potentia malo
rum superat. i. vertitur in oppositum. Ipse super omnes munitiones r. Quic
quid in sermonibus vel diuinis sicuti aliquā et forte laudatur firmo dei
destruet et illudet: et minet aggerem fragilitatis ingredio. Tunc muta
bitur spiritus ne puniat sicut punierat sed permanent peccatores rogante
pro eis et reconciliante deo. hoc est formando eius vtutis sermonis vel chri
sti quam habet a deo suo ad deiciendā omnia mala.

Dicet quoquo. Nemo miretur si quē super chaldeis scripta literam
in multum interpretari sumus literaturā apologiam videantur ignare clim
matis hystoria stricta est: et exaggerādi non habet facultatē. Tropologia ē
libera et hic tñ legitima circūscripta vt pietati sequatur intelligentia: scr
monis q̄ propriū. Hic in rebus multū inest si Joha violēta sit copulātio.

De lyra

b Videre predā. q̄ chaldei secū portauerūt de tanta quātitate preciosa.
i Et iniustitiā. i. me. Is cui tanta tanta punienti et parce dei. tñ nabu
chodonosor et eius exercitus hoc exequebant iniusta voluntate et iniqua.
k Quare respicis contēptores. i. chaldeos qui sunt tui nolis et contēptores
rep. et tñ respicis eos. parcendo eis potestatē et gloriā temporalē. l Et
taces conculcante impio. i. nabuchodonosor et eius exercitu. m Iudicat
si. i. populū iudaicū celeriter. n Et facies hois quasi pisces maris.
permittendo q̄ malicia peccatoꝝ minoris. sicut et in piscibus maris.
o Et quasi reptilia nō habentia ducē. Ly hoc videt q̄ nō habeat cui
plus de bellup. q̄ de bestiis irrationalibus. de quib⁹ dicit apl⁹. ad Co
rinth. ix. Nūquid est cura deo de bobus? p Et tacēs cū iudicii. i. pe
uersum. q Et ipse dicit. veritatis. r Potētior. q̄ veritas sucū
bit. s Propter hoc lacerata est lex. q̄ fit ? pictatē legis naturē. Po
test etiā hoc referri ad legē mosaicā quā cōtēnebāt chaldei. t Et nō p
uenit vsq; ad finē. i. perfectū. v Iudicii. i. quasi in iudicio. x Iudicii. i. quasi in
prauitū. z Quia ipius. i. nabuchodonosor. y Pauulū ante dicit
iustū. inde ppter impios erit iusti multi. i. in ppio adē nabucho. in illicitos
ecclesiā idolatre. a Propterea egredietur iudicii peruersi. Iudicium
in babylonii pacti firmātes in iustitiā adūnabunt ad facultatē sue di uoti
onis: i. aligā ad montē. Hoc etiā aliter exponit reducēdo ad deum. Pro
pterea et. i. propter pēnā videt q̄ a te egrediat iudicii peruersi: i. hoc cōi
bolo⁹ gēnaliter iudicio tuoꝝ pēdentē nō existēte. b Aspicite. S
pīr admirat. pheta potentiā nabucho. ? alias gētes. ad. dicit: Aspicite
in gētibus et. i. videbitis mirabilia. b Quia opus factū est. i. dico tibi
c Ō si nemo credet. multi enī videbat credituri q̄ regnū nabucho. tā ci
tō ruiturē. in tā puo tpe. ō si credet: d Quia opus factū est. i. dico tibi
vbi nō fuit dānauiturus ī nos c Dicit amarū. i. valde crudelē. f Et
vbi nō fuit dānauiturus ī nos c Dicit amarū. i. valde crudelē. f Et

Tabernacula eius cū essent extra terram: sed vbicunq; capta et possidet, videtur esse sua.

Et sanctus. De illa gente non de aliena intelligat populus: et pro Sancto a Sanctitate eius nō habendo sanctimoniā aliquā gentibus. Illi dicat sicut nos dicimus vastabit vastatorē.

Ab eterno. Vetus. Ab initio dicunt vel ita exacta mundi creatione. Vel ab aduentu Saluatoris. Nos vt dicimus.

Ipse super a. Tanquā vt ille dicitur vel naturaliter loquens: vel ad eorum existimationē loquitur. Quasi dicat. Non mirum.

Hoc apud quosdam barbaros legitur.

Hoc i. forti. i. Iehu. Quasi dicat. Nihil hoc est mirabile cum quam multe et hoc genus similes ad tollendā alienā gentē ambiat: videlicet et tantalo tunc vt posita deus in quibus christus debuit hominem et homo ipse indicat: et omne etas agnoscet. nihil ad tranquillitatē nisi eā magnitudine indignatio et ponderē gratia ad offensionē venerit. Eq; cum a captis sicut lupi et panthi fangunt: tum similes a Deo nobis ad tollendā alienā gentē quasi barenas captiuitatē: ipse ipsē

de regibus triūphabit: et tyranni ridiculi ei erunt. Ipse sup oēm munitiōem ridebit: et comporta bit aggerem: et capiet eā. Tunc mutabitur spūs et pertransibit et tenuet. Hec est fortitudo ei⁹ dī sui. Nunquid nō tu a principio

velut nabothi. Et exultes accipe potestatē vt compleat eos et post consummationē ipse quoq; pereat. in finem tribulationis et penitētia affligat dīc nō sicut nabuchodonosor. vel nabothi tanq; in mālo accepte potestatē quia ill⁹ virtūs anima pōt reliberari ab hac eo q; ipse nescio mālitiosa sua vsus.

Aug. Valde ad generalē quotidianā cur deus gubernet in mālo ⁊ bonos. Sed ⁊ hoc ipsum ad bonos ⁊ electos pertinet vt ostendat quia nō sunt hic beati ⁊ sufficientia mālorum ⁊ multa ⁊ grauia ⁊ horribilia vel letalia ⁊ immunda sunt hi. Incipe ⁊ finalē ponere ⁊ quasi bestialiter viuentes ⁊ polentes qui tollit a se vitam vnumquemq; interficiendo nec ⁊ non potius propter quos plangit pereūt ⁊ dicitur eis quia nō mittat. Iehu dicat Iehu

ā semel gustatus sanguine semp̄ sitiat expandāt ebrii. beati thabii sunt vt plia Iosiah. C. II.

Super custo- C. II. dia mea stabo: ⁊ figam gradū meum super munitiōem: ⁊ contemplabor vt videā quid dicatur mihi: ⁊ quid respondeā ad arguentem me. Et respōdit mihi dominus ⁊ dixit: Scribe visum ⁊ explanā eum super tabu

las vt percurrat qui legerit eum. Quia adhuc visus procul ⁊ apparebit in finem ⁊ non mēticitur.

Si moram fecerit expecta illum quia veniēs veniet ⁊ non tardabit. Ecce qui incredulus est: non

multiplicat nō sua. Et congrēgabit ad se omnes gentes: ⁊ coacervauit ad se oēs populos. Nunquid nō omnes isti super eū parabolā sumēt: ⁊ loquelas ænigmatis eius? Et dicēt: Vbi ⁊ q multiplicat nō sua. Et congrēgabit ad se omnes gentes: ⁊ coacervauit ad se oēs populos. Nunquid nō omnes isti super eū parabolā sumēt: ⁊ loquelas ænigmatis eius? Et dicēt: Vbi ⁊ q

Vbi venit plenitudo i.m. sacrat. sanctus.

Festiuo stat in fide. Regia. Et fide mirabiliter. Sicut supradicit. qui vehementer ⁊ ⁊ Philosophia ⁊ a gentilibus doctrina legis ⁊ ⁊ aquila. ⁊ auditu tui hoc q; audiuerat. Prouerbia adhuc

Ve ei qui ædificat. Regia. Et ⁊ ⁊ ⁊

Continuit. Vnde a pena qui hucusq; impietatis potestatem p iniquitatem habuit, auferetur: cum nullo modo pristina sua dominatione in aliquem sit hostium reversurus. Et quia ipse primus est, qui ad idolatriam populum seduxit, ideo primus ad supplicium deputatus est. Vae qui edificat ciuitatem in sanguinibus: et parat vrbem in iniquitate. Quia ecce hoc ipsum Babylonis exemplum est, quam ob hoc deleri necesse est, quia totum mundum sanguine suorum civium inundavit. Et quia ipse primus est, qui ad idolatriam populum seduxit, ideo primus ad supplicium deputatus est. Scribitur enim: Vae qui edificat ciuitatem in sanguinibus: et parat vrbem in iniquitate. Quia ecce hoc ipsum Babylonis exemplum est, quam ob hoc deleri necesse est, quia totum mundum sanguine suorum civium inundavit.

Nicolaus

Vae qui edificat. Alibi: Vae qui ædificat domum suam in iniquitate, et cenacula sua non in æquitate. Et Amos vel unus ex illis: Vae qui edificant Sion in sanguinibus. Et Micheas: Qui ædificat Sion in sanguinibus, et Hierusalem in iniquitate. Et Habacuc: Vae qui ædificat ciuitatem in sanguinibus. Et Ieremias: Vae qui ædificat domum suam non in æquitate. Et Ezechiel: Vae ciuitati sanguinum. Et Nahum: Vae ciuitati sanguinum. Et Sophonias: Vae ciuitati prouocanti. Et Zacharias: Vae pastori idolo. Et Malachias: Vae qui fraudulentus est. Et Psalmista: Vae qui habitat in Mosoch. Et Isaias: Vae qui habitat in Ariel. Et Ezechiel: Vae qui habitat in Ariel

Nicolaus

Hugo

De ira

Nicolaus

De lyra

Nicolaus de lyra

Nomen sophonie alij speculā: alij archanū dñi dei trāsluerūt. Siue igitur specula siue absconditum dñi interpretetur: vtrūq; pphete conuenit. Dicitur enī ad eccbiel. Fili hoīs speculatorē domui israel te posui. Ille ergo propheta qui erat i specula & in sublimi constitutus: & noue rat misteria dñi: filius erat chusi qui interpretatur hūilitas. Habebat quoq; auū godoliam q dicitur magnitudo dñi: & pauū amasiā qui ipse vertitur in sermonē domini: & tamē eccbiā qui sonat fortitudo dñi. De sōlitudie itaq; dñi nat' sermo domini: & de sermōe domini nata ē magnitudo dñi & de magnitudine dñi nata est hūilitas: vt cū puerierit aliquis ad pfectum: dicat: ga non sum dignus vocari aplus. Et illud in psalmis: Domine nō ē exaltatum cor meum neq; elati sunt oculi mei. Jōsiā regē inde cui' tēporibus sophonias pphetasse inuenitur deo pē olbus regibus inde placuisse hystoria quārti libi regū: & sēcūdi

Nicolaus de lyra

significat quēp pōtra in adversa relicta sui substantiā ē fugā: & ille vertuf a quibus cauta q̄uit. Vnde vnusquisq; sicut scribit apostolus in quo autē q̄ et in quo captus est a quo superatus huic seruit. Et ideo sicut ad eos quos q̄ et in quo captus est a quo superatus huic seruit. Et ideo sicut ad eos quos q̄ et in quo captus est a quo superatus huic seruit. Et ideo sicut ad eos quos

patre aut ipse aut. o Amasiā nō amasiā vt q̄dā falsi libri habēt.

Nicolaus de lyra

Hic repetit pphete generatio carnalis: & vbi: Filius erat chusi &c. & ibi generatio spiritualis: vbi: De fecunditate &c. Ostendit ergo b q̄ sicut p fona a plona nascit: sic & vouū erit a vouēte: ita plana est. r De semitudine itaq; dñi natus est sermo dñi. hoc notat q̄ sequitur vite debet fieri sermōē docturus: vt primo q̄ faciat q̄ docet: Act. i. Cepit ihesus facere & docere. Eccle. xxiii. Cōsummate disciplinā: & tūc reddēbit: Eccle. xlviii. A. Surrexit heliseus pphēta quasi ignis & verbū ipsius quasi facula ardebat. Job. v. F. ōs de tolle: Ille erat lucerna ardens & lucens. Dauid. Tibi lucere est vanū tibi ardere parū: ardere & lucere pōtā. y Et de sermōe dñi nata est magnitudo dñi. B notat q̄ docto: nō debet se doctrina sua querere magnificentiā ppriā: sed laudē dei & proximi. i. Thessal. ii. Exhortatio nra nō de errore neq; de immūditia neq; in dolo: sed sicut probati sumus a deo vt crederet nobis euāgeliū: ita & loquimur: nō quasi hoībus placentes: sed deo q̄ probat corda nra: & sequit ibi: Nec quesiuimus ab hoībus gloriā &c. Coll. iii. F. Oē q̄cūq; facitis in verbo aut in ope: ola facite in nole dñi nri iesu christi: gras agentes deo & p'r p ipm. i. Corint. x. B. Ola in gloriā dei facite. Eccle. li. Dedit mihi dñs linguā mercedē meā: & ipsa laudabo eū. 3 Et de magnitudine dñi nata est hūilitas q̄ quo q̄ vir iste dñi magnificat tanto scipsū magis hūiliat. Exo. iii. Ergo locutus eo ad seruū suū impedītoris & tardioris linguē sum. Marci. i. venit fortior me post me. ecce magnificatio dei: Luce vi. hūilitas. Nata ē q̄ hūiliatus fm matē fm eccliā. i. Cor. xv. Nō ill virgin' vocari apto. Et adde q̄ de christi. i. de hūilitate cor' ē sophonias. i. dñi specula &c. i. sublimat' ad arcē speculario vnde q̄ significat. Luc. xix. A. vbi vī de cacheo q̄ statura pusillus erat q̄ ascēdit i arborē sycomoy vt videret iesū. Sycomorus stirpat' sic' fatua. Virg. Cōstiplant dei sapiaz si pāt q̄ sint sapiētes vīdēq; cito ab eis luce lōge fūgiēdo apud sanctū ploo hūiles nō sūt: q: i coy mūdi' q̄ nemo claudēdo erexit arcē pēplariō claudit. a Josiā regē &c. B declarāt rex i cui' tpe sophonias pphauit. Cūnēdat aūt B rex iosias a trib' pmis & q̄ dcis pcipue coluit cūm q̄ idolop simulacra & idolatriā destruxit: vbi: Josias simul &c. vnde & q̄ solēnē pascha celebrauit: vbi: Fecit dñō pascha &c. c Quarti libri Reg. xxiii. Nullus ante eū rex q̄ reuerteret ad dñm i ol corde suo & i tota alia sua & i virtute tā secūdū fm tot. ōs legē moysi neq; p' eū surrexit sibi illi. d Et scdē Paral. xxxiii. A. Octauo anno regni sui cū adhuc esset puer cepit querere deū pris sui dauid.

Josias &c.

4or esd.

Sophonias

peralypomenō demōstrat. Jōsi ab simulacra q̄ pater suus āmon vel āuus manasses in tēplo dei collocauerat: dejecta cōminuisse monstratur. In quibus etiā sepulti cōtra ipsum dictus populus superstitiōne ydoloꝝ detentus admiserat. Idēm custodisse pasca etiaz intermissum tempoꝛibus multis solus fertur edebrasse. Idēo deus p pphetā temporibus memorati regis que prouēturā erāt ostendēs gentibus quidē ire de compehensis āsiaturū iudiciū: populo vo israel salutem: & dui tēpi hierusalē restauratiōem: tūc t'mporis tribuandā testū lectioꝛnis denūciauit. Finit plogus.

Incipit argumentum.

Ophōias speculato: & archāoꝝ dei cogni to: audit clamoꝛem a porta pisciū & ululatū a secunda: & contritio

Liber.xii.prophetarum Sophonie c. i 371

nem a collibus. Indicit quoq; vastatum habitatoꝛibus pile: q: conticuit omnis populus chanaam disperierunt vniuersi qui ingressi erant argento.

Incipit sophonias propheta C. .i.

Sophonias

Sophonias

Sophonias

Et erit in illo die. Post ruinas impiorū & subuersionē eorū tpā
¶ habitat⁹ erit in eis. Dulce est ē bonitatem in templo vbi statuit haec
pollutionis in eodem tabernaculo idola fingit & deos venerari sint. Vnde
Ihesus nauē nō tabernaculū sed templū ædificat & sanctuariū appellat.

Per totā ē librū in sua interpretatione poetā accipit alia catalogia qua

¶ emēdā manus grāli penitentia edita.

minuo. Et ērendam manū meā
sup iudam: & sup omnes habi
¶ inferam.
tantes hierusalem: & disperdā
¶ subdos baal qui pauci de vnda dudū remanserūt
de loco hoc reliquias baal: & nō
¶ qui faciunt mentionē idolatrie ¶ illos extra
mina ¶ edimosynam cum sacerdotib⁹
¶ qui quondā de sacerdotes domini modo simul de
cum idolis colunt
bus: & eos qui adorant sup tecta
¶ stellas & lunam & alia astra.
militiam celi: & adorant & iurant
¶ simul ¶ idolis ancenti
in domino: & iurāt i melchon:
rum, & illos etiam defrauāt.
& q̄si auertunt de post tergū do
mini: & qui non quesierūt domi
¶ fi-
num: nec inuestigauerunt eū. Si/
ment ¶ ab imminente captiuitate ¶ prope ēt
expletione prophetarū sic fatta.
lēte a facie domini dei: ¶ q: iurtā
¶ capitulatio & vltio ¶ subuersione hierusalē.
est dies domini. Quia ꝑparauit
¶ ¶ victo immolatore quos dedicauit ad mortē qui
libet bellū plauit in eis.
domin⁹ hostiā: sanctificauit vo

¶ capitulatio iudeoꝝ ¶ eorum populus inedūat⁹ & ¶
catos suos. Et erit ī die hostie do
¶ ¶ qui nunc bibebant sacrificia
mini visitābo sup ꝓncipes & sup
¶ vel omnes eos regia stirpe vel propinquos illos vsque.
¶ origine cultus dei
filios regis: & sup omnes qui in
vestitu sunt idolā.
duti sunt veste pegrīa. Et visitā/
¶ ¶ superbos qui quodā sacrificia ꝓtinentia super
ipsa ꝓdicta templa & tam nouarū formā ædificabāt.
bo sup omnē qui arrogāt⁹ ingre
¶ ¶ ¶ qui sunt in vestibulis id est qui egredi sunt
de cubilia proper ꝓcera.
ditur sup limē in die illa: qui cō/
¶ non salum idolorum cultui & eius omni gene
re ꝓpositi imquitatis & dolo ad decipiendos fidelis-
tes inglorie domum dei.
plent domus domini dei sui ini/
¶ ¶ quando ecclesia manu dei super hierusalem bo
stibus ejus relicta cum vastaretur.
quitate & dolo. Et erit ī die illa
¶ ¶ ꝓpter duo est dicitur: Longitudo eius sup mare & la
titudo vsq; ad orientem ecclesia ē ex gentibus hierusalē cui
dicit dominꝰ. Vox clamoris a
¶ ¶ ¶

prohibuit: t assum. Christum vel ecclesiam. Cuius fructū ab hostibus fidei
fuerat impugnata. t ab hoc quoq; ut ab idolatria.

Ulc qui habet. Duobus vocibus omnes gentes significat. Quarum altera
ad bonum pertinet. Altera ad malum. Quia quicunq; voluit pulc
in domo dei habitare. Quotidie ascendit per eos.

Ulc qui habet.
Propter quod in ultimo
tempore vel ecclesie
siue p ecclesiasticos viros
commonet vt ad illius
euangelium qui est
verus dei filius. Et
non humanas in ecclesia
traditiones. vel ad
illius gentilitatis vel ec-
clesie. Quia in mari t
fluctibus secularis
pelagi. t nequā est terra
Chanaan longe in mari
sita. et pulchre calamus
pedum dicit. Quia
vos philistiim de pago
suo expulit. de
pago barrabano. vt
ergo qui prius vindicat
gentili populū. recipiat eū
ecclie pacis dextris. t ha-
bitet in funiculo maris. et
cū milite vespera adsere
et ne multa vocat pau
ci discipuli nunc relicta
vocant de domo iuda:
palestine cos qui prius in
mari peccauerāt: t q per
eram in aliquo. Lin q-
bus prius manebat cru-
ci sacrificio. alicubi etiā
agnis hostibus dō: hoc
loco q; deus vltionē po
pulis ille: cos qui facile
sophismatis' bonicoli
vsq; pictura? ad veritatis
cognitionē reducto? fact
ei inimicos vincos.

Regnes pastor
Ne timeā vestes vestra
ri ecce leonē in cauerā
eius: iudex: vt ois vtus
tue mundū me etiā cul
tu pastoꝝ fiat.

Audiui op. Post cōminationē que facta est contra philistiim? nunc
adiectus modo t filios Moon ꝓphetia terit eo q; illos babylonius vasta-
uerit: lanciarit? deos fabricato ppło israel deū blasphemauerunt. Ma-
chab. cū subacta iudea: deuastatoq; templo gentilq; oppidis q; patebāt
tuta t hic tantū habuere pietatē. Sub tali ergo ō adhuc stante regni
vicinis ꝓphetia data intelligenda: vt multa quondā populi dei aduersarum
gentium male affligerentur.

Audiui op. Alc Per filios Moon t moab iudei t hereticī notant
t ipsi cū vidēt esse de genere abrae t ciuitatis inclitū sodome t gomor-
re hereditare in regno patris: Sed q; generatio eorū in tenebris est. t nisi
Ihesu a deo declinauerint: de hereditate supernā filijs iude. L veris pbis excl.

Nicolaus

a Quia gens. Hic ꝓponit ꝓphetia exequēdā vltionis extranea cōmi
nando: t primo philistiis: licet moabitis t ammonitis: ibi: Audiui. tertio
ethiopibus t assyriis: ibi: Sed t vos. Circa primū dicit: Quia gaza destru
etur. q. d. ppt. t hoc monui vos ad primū: qz terra philistinoꝝ que est
vestra sortitur destruet ppter sui obstinationē in malo: t expugnēt hic nota
quattuor ciuitates principales. Consequenter toti populo cōminat. d.
b Hoc qui habitant: finitimi maritimā partē terre sitā supra mare. terra
calephalithinoꝝ sita est supra mare mediterraneū. c Verbum dñi sup
vos chanaam. terra chi philistinoꝝ et chanaan: qz erat vna pontio regio
ni chanaan: vt patet in libro Josue. d Et erit funiculus maris. i. terra
philistinoꝝ. e Regnes pastor. q: destructis ciuitatibus t electis habi
tatoribus terra manebit inculta: t sic solus pascuis animalium apta.
f Et erit funiculus eius qui remanserit de domo iuda. s. i. reuertentes
de babylone ibi pascent ꝙ alia sua. g Ad vesperā requiescent. cū alia
bona sua in casis. h Quia visitabit eos dñs. liberando eos de capti-
uitate babylonica ꝓ eoꝝ pietate. i Audiui. Hic ꝓsequitur cōminatio
nem aduersus moab t filios Ammon ꝓphetia terit eo q; illos babylonius vasta-
uerit: lanciarit? deos fabricato ppło israel deū blasphemauerunt. Ma-
chab. cū subacta iudea: deuastatoq; templo gentilq; oppidis q; patebāt
tuta t hic tantū habuere pietatē. Sub tali ergo ō adhuc stante regni
vicinis ꝓphetia data intelligenda: vt multa quondā populi dei aduersarum
gentium male affligerentur.

Audiui op. Alc Per filios Moon t moab iudei t hereticī notant
t ipsi cū vidēt esse de genere abrae t ciuitatis inclitū sodome t gomo-
rre hereditare in regno patris: Sed qz generatio eorū in tenebris est. t nisi
Ihesu a deo declinauerint: de hereditate supernā filijs iude. L veris pbis excl.

Nicolaus

a Quia gens. Hic ꝓponit ꝓphetia erquisit vltionis extranea cōmi
nando: t primo philistiis: licet moabitis t ammonitis: ibi: Audiui. tertio
ethiopibus t assyriis: ibi: Sed t vos. Circa primū dicit: Quia gaza destru
etur. q. d. ppt. t hoc monui vos ad primū: qz terra philistinoꝝ que est
vestra sortitur destruet ppter sui obstinationē in malo: t expugnēt hic nota
quattuor ciuitates principales. Consequenter toti populo cōminat. d.
b Hoc qui habitant: finitimi maritimā partē terre sitā supra mare. terra
calephalithinoꝝ sita est supra mare mediterraneū. c Verbum dñi sup
vos chanaam. terra chi philistinoꝝ et chanaan: qz erat vna pontio regio
ni chanaan: vt patet in libro Josue. d Et erit funiculus maris. i. terra
philistinoꝝ. e Regnes pastor. q: destructis ciuitatibus t electis habi
tatoribus terra manebit inculta: t sic solus pascuis animalium apta.
f Et erit funiculus eius qui remanserit de domo iuda. s. i. reuertentes
de babylone ibi pascent ꝙ alia sua. g Ad vesperā requiescent. cū alia
bona sua in casis. h Quia visitabit eos dñs. liberando eos de capti-
uitate babylonica ꝓ eoꝝ pietate. i Audiui. Hic ꝓsequitur cōminatio
nem aduersus moab t filios Ammon ꝓphetia terit eo q; illos babylonius vasta-
uerit: lanciarit? deos fabricato ppło israel deū blasphemauerunt. Ma-
chab. cū subacta iudea: deuastatoq; templo gentilq; oppidis q; patebāt
tuta t hic tantū habuere pietatē. Sub tali ergo ō adhuc stante regni
vicinis ꝓphetia data intelligenda: vt multa quondā populi dei aduersarum
gentium male affligerentur.

in die furoris dñi. Dies grā
destructa erit: t alcālō i deso tū.
Et ostium in mandie ejcient: t ac

tatis funiculum maris: ? gēs pdi
tois. Et erit dominī sup vos
chanaan terra philistinoꝝ: t
perdam te ita vt nō sit habi

de domo iuda. Ibi pascentur in
domib? ascalonis: ? ad vesperā
requiescēt: quia visitābit eos do
minus deus eorum: t auertet ca
ptiuitatē eorum. Audiui oppro

bym moab: et blasphemias filio
rū ammon q; exprobrauerūt po
pulo meo: t magnificāti sūt sup
termines eorū. ? Propterea ? vi

uo? ego dicit dominꝰ deus exer
cituū: deus israel. Quia moab
vt sodoma erit: t filij ammon q;
si gomorra: siccatāo spinarus t ac
cernui salis: t desertū vsq; in eter
num. Reliquiē ppli mei diripi
ent illos: reliqui gētis mee possi
debūt eos. Hoc enim eis veniet
pro superbia sua: q; blasphema
uerūt t magnificati sunt sup po
pulū domini exercituū. Hor
ribilis dominus sup eos: t āte
nuabit oēs deos terre. Et ādo
rabunt eū uir de loco suo: oēs

opes: iterfecti gladio meo eritis.

De lyra

Quia moab vt. Dat ne q̄ sunt vitia
moabitarū t filioꝝ ammon
sed nō possunt dici tā
dei q̄ sup eos occiderint
plunie sulphurie: vel q
redacte sint i faullā t ci
nere: si iudei q̄ in bello
ria arcuū solent ad tem
pus sui mollie referre vel
refugere.

Quoniam sodoma et
gomorra t egypt? t ro
mane? nolant: nō de bia
dō punitis quas oculis
cernim?: sed de alijs spi
ritualib? quibus firmo
ꝓphetico firmat.

Magnificant sūt.
Magna clemēcia dei cō
tēnūt: blasphemat? termi
ni eius persuadunt. Ipse
contra mittit reliquias
ppli sui t in possessiones
suas: traducit: reliquis eis
dogmata corū: quibus de
structis oēs gentes puer
tent ad ofim t adorabūt
que nec sibi nec vnusquisq;
in loco suo.

Horribilis dñs.
Non terrebit hic horroꝛ
ac non fundet sanguinez
superbie t blasphemā
tium: sed attenuabit sibi
ta: vt qui prius in errore
dei benefitia nō senserit
depressi necessitate sciant idola nil prodesse: et sic adorent cuncteias omnes
remotissime insule gentium.

Sed et vos. Duo superiora capitula t hoc tertiū referunt iudei ad
aduentum sui christi: quem putant futurū: vt extruat hierusalem t liberet
populū suum de manu gentium a quibus modo tenet.

Alc. Ethiopes sunt qui in vitia sunt demersi: qui etiā possunt ad me
liora conuerti: vt nullus desperet de salute qui penitere voluerit. Unde t
moyses ethiopissam duxit vxorem. Cōminatur autem sermo ꝓphetice hic
his qui in vitijs pmanentes tenebrarū colorem notant abhorrēdi: q; interfi
ciendi sunt illo gladio qui vertit ad custodiendā viam ligni vite: hec cō
minatio fit vt timentes penam penitentiam que cōminatur fugiant.

De lyra

vt sodoma erit. Ut non dicit hic equalitatē qualitatē terre non fuerit
sic subuersi: sed ad tempus fuerunt deserte: habitatores eius et cultoribus
partim occisis t partim captiuis. n Siccitas spinarum. i. non crescunt
ibi nisi spine. o Et acervi salis. sal enī reddit terram sterilem: t ideo p
hoc designatur sterilitas terre propter defectum cultur: vt dictum est.
p Usq; in eternū. In hebreo habetur: Usq; in seculum. t ideo eternum
non importat hic perpetuitatem a parte finis: sed longitudinem temporis
q Reliquie populi mei. i. reuertentes de babylonia. r Diripient
eos. quod fuit impletū tempore machabeorum: t causa huius replicatur
cum dr: s Hoc enī eis eueniet. s. t ꝓponat vt. s. t Horribilis do
minus sup eos. eos grauiter puniendo. v Et attenuabit oēs deos ter
re. idola modo tēpli t imonitaꝝ conterendo. x Et adorabunt eum. i.
dñm. y Uiri. i. iudei. z De loco suo. i. de templo in hierusalem per
zorobabel reedificando. a Omnes insule gentiū. i. aliqui de omnibus
insulis: ꝓpter sanctitatē templi multi gentiles de diuersis partibus ve
nient adorare dñm in hierusalē: vt habet. iii. Reg. viii. t Job. xli. vel
potest istud: Et attenuabit se. ꝓponi vt sit de tempore christi ꝓphetia in
quo delecta est idolatria: t oēs gentes adorant vnū deum: iis diuersimode
exceptis aliquibus barbaris in quibus dicitur ab aliquibus adhuc mane
re idolatria. b Sed t vos. Hic vltimo comminatur ethiopibus et
assyrijs. b. d. Sed t vos ethiopes. qui frequenter populo meo molesti fu
istis. ij. Paralypo. xxiij. c Interfecti gladio meo eritis. gladii sui
dicit gladium regis babylonis: qui in hoc erat ꝓcurator diuine iustitie: et
victorias agebat diuina virtute.

Et extendet

Unde in sequentibus ꝓcul vltra flumina ethiopie inde supplices mei de
ferent munera mihi. Et pendet autem bona manū inferentium supplicium
aquilo. i. frigidi t duri sentient penas. Peccatū etiam affert. i. idolorum
et quicunq; alijs obligauit. Quoniam enim peccatis pedra ꝓcurat per
catores: qui est principes assyriorum: t habet multa opulenta nimiū. Per
so autem principe mādi
etiam nimiū. i. mundus
est suo principe in solitu
dinē rediget: t nulli mi
serabile erit: sed oēs ad
ruinam vltio sibi abdā: t
manebunt manus.

Siquis per nimiū et
dictum accipiat: de vltimis
temporibus hec vi
et intelligat: q; regnante
antichristo redigenda est
in solitudinē: t vastanda
bestijs t pallura que ꝓ
pheta describit: q; erunt
holes t amantes et.

Modic fruitra quidā
fiatant se esse de spirituali
ecclesia: sed facta negant
in quibus vitijs gregos
habitant: t alacia ventri
seruiūt: in bestie que cō
da toy comedant: t ono
crotalus vel camelleō
qui habent varios colo
res. i. diuersa vitia in se
rentes t hericius spino
sum alas habitat in cor
dibus eorū. Letuuo est
limanda audientia fenestra
i. in corporeis sensibus vel
semper audiant: hec de ola
ideo patientia iquia cum
sint vocati malis operib?
ꝓmittit sibi beatitudi
nem: t alios despiciunt
t ideo cubile sūt bestiaꝝ
t vbi hus habitabāt pa
ter t filius t spiritus san
ctus: t angeli ministra
tōri: modo habēt demones locū: t angeli prius manēres in illis: sed mo
do transeunte mirabanter t stupebūt: nec sustinebunt ruentes: sed lcua
bunt manus remouēdo a sustentatione eorum.

Siquis querat quō ista hystoriam ad tempora nabuchodonosor hec ꝓpheti
a referat ethiopibus etiā nil capacia t assyrijs: quibus medi t pers nihil
fecerāt: legat hystoriā: inuenīet assyrios quoq; t ethiopes medis fuisse
subiectos: t cambisis regnum t cyri potentiam: t omnia que ostenduntur fo
cuta sunt.

Omnis qui tran. De diabolo t angelis eius hec possunt accipi: qz
vastauerunt vinci que de egypto translata fuerat: translēt ergo per alam

Nicolaus

a Et extendet manū sua. i. vindicte sue potestate. b Sup aquilonē.
in illa cui parte est regnū assyrioꝝ respectu hierusalē. c Et ponet spe
ciem. i. nimiū quę erat metropolis in illo regno: vnde supius Nauum.iij
assimilat meretrici speciose. d Et accubabūt in medio eī gregis. q. d.
ita vtā manebit eius destructio q; in platcis eius crescent herbe alatis pa
scant apte. e Et onocrotalus t hericius s. talos cui auce t bestie solēt
in edificijs destructis habitare. f Hec est ciuitas gloriosa. i. superua.
g Habitās in securitate ꝓpter magnitudinē sue potētie nulli timebat
h Que dicebat. pe nimia superbia. i Ego sum. i. sola potens. alie adē
ciuitates nullius reputationis sunt respectu mei. t p ciuitatem metropo
lim intelligit regnū. k Quā facta est in desertū. q. d. nō est facta sola
virtute dīuina: sed magis diuina. l Oīs qui transit p eam sibilabit. de
signās q; eius potestas esset sibilus transit. m Et mouebit manū suā
notando mala que regnis alijs fecit.

C. III.

n De ꝓuocatrix. Hec est ista para principalis: que est populus iſr
v ꝓlolatoris: t exponit aliq; ꝓlolationē illā pro redītu de captiuita-
te babylonica: sed aliqua ponunt hic que nō videnī huic intelle
ctui ꝓsonare videbit. p quādā ꝓpter qđ mīsericors dñs fine iudicio q; illud
fit referendū ad ꝓlationē factā t fiendā p christū. Secundū tū q; Is adue
tus christi fuerit oībus ꝓlabilis: qđ est de se. factus est tū tribulatio plu
rib? iudeoꝝ p sua incredulitate. t ideo pleno capsim in vnā partē di
vidit: q; primo ponit incredulitatē increpatio. secūda credētiū ꝓlatio: ibi
In die illa. Prima in duas: q; primo increpat incredulitatē iudeoꝝ. secō
ponit ruinā finalis exitij: ibi: Uiri. Prima adhuc in duas: q; primo in
crepat culpa. secō subdit penam: ibi: Ideo sustine. Circa primū ibi: Uide quo
cōtra t redēpta ciuitas columba. ista ciuitas intelligit hierusalē sm oēs ex
positores hebraicos t latinos: quę ꝓuocatrix dr diuine: ꝓpter malicia

que templū nō fuerat: t ille bestie t lerpentes stellando venena sua malitie
sū ea exercent: t quasi. i. ꝓpe mutat. Unde Isa. xxxiiij. Cubilia draconū
vbi prius fuerat. Ideo dicit. Ve ciuitati
Ne ꝓuocatrix. Germa ꝓ alterā dī: vergit enī ad malitiā.
Cubilia pollua lcng pro animalibus t spiritibus ꝓ ut supra.

C. III.

trix t redempta ciuitas columba.
Non audiuit vocem t nō suscē
pit disciplinam. In dominō nō
fiduciam. Ideo desi suum ? nō ap
propinquauit. Principes ei? in
medio ei?: quasi leones rugientes.
Judices eius lupi vespere: non
relinquebāt i mane. Prophete
eius vesani: viri infidles. Sacer
dotes eius polluerūt sanctum:
iniuste egerunt contra legē. Dō
minus iustus i medio eius: non
faciet iniquitatem. Mane mane
iudicium suum dabit i luce t nō
abscondetur. ? Nesciuit autē ini

Ideo sustine. Ut ostendat ꝓphetia ethiopibus et assyrijs: quibus medi t pers nihil
fecerāt: legat hystoriā: inuenīet assyrios quoq; t ethiopes medis fuisse
subiectos: t cambisis regnum t cyri potentiam: t omnia que ostenduntur fo
cuta sunt.

Omnis qui tran. De diabolo t angelis eius hec possunt accipi: qz
vastauerunt vinci que de egypto translata fuerat: translēt ergo per alam

Nicolaus

a Et extendet manū sua. i. vindicte sue potestate. b Sup aquilonē.
in illa cui parte est regnū assyrioꝝ respectu hierusalē. c Et ponet spe
ciem. i. nimiū quę erat metropolis in illo regno: vnde supius Nauum.iij
assimilat meretrici speciose. d Et accubabūt in medio eī gregis. q. d.
ita vtā manebit eius destructio q; in platcis eius crescent herbe alatis pa
scant apte. e Et onocrotalus t hericius s. talos cui auce t bestie solēt
in edificijs destructis habitare. f Hec est ciuitas gloriosa. i. superua.
g Habitās in securitate ꝓpter magnitudinē sue potētie nulli timebat
h Que dicebat. pe nimia superbia. i Ego sum. i. sola potens. alie adē
ciuitates nullius reputationis sunt respectu mei. t p ciuitatem metropo
lim intelligit regnū. k Quā facta est in desertū. q. d. nō est facta sola
virtute dīuina: sed magis diuina. l Oīs qui transit p eam sibilabit. de
signās q; eius potestas esset sibilus transit. m Et mouebit manū suā
notando mala que regnis alijs fecit.

C. III.

n De ꝓuocatrix. Hec est ista para principalis: que est populus iſr
v ꝓlolatoris: t exponit aliq; ꝓlolationē illā pro redītu de captiuita-
te babylonica: sed aliqua ponunt hic que nō videnī huic intelle
ctui ꝓsonare videbit. p quādā ꝓpter qđ mīsericors dñs fine iudicio q; illud
fit referendū ad ꝓlationē factā t fiendā p christū. Secundū tū q; Is adue
tus christi fuerit oībus ꝓlabilis: qđ est de se. factus est tū tribulatio plu
rib? iudeoꝝ p sua incredulitatē. t ideo pleno capsim in vnā partē di
vidit: q; primo ponit incredulitatē increpatio. secūda credētiū ꝓlatio: ibi
In die illa. Prima in duas: q; primo increpat incredulitatē iudeoꝝ. secō
ponit ruinā finalis exitij: ibi: Uiri. Prima adhuc in duas: q; primo in
crepat culpa. secō subdit penam: ibi: Ideo sustine. Circa primū ibi: Uide quo
cōtra t redēpta ciuitas columba. ista ciuitas intelligit hierusalē sm oēs ex
positores hebraicos t latinos: quę ꝓuocatrix dr diuine: ꝓpter malicia

quinq; confusionem. Dispersi di
gentes v filios peregrinationis eius. v qui mei g
genteo v dilapsi sunt angeli eo
rum. Delectas fui vias eoꝝ: dā
nō ait q transeat. Desolate cui
tates eorum: non remanente vi
ro nec vllo habitatore. Dixi: at
tamen timebis me: suscipies disci
plinā. Et nō pibit habitaculū
eius q̄ppter oia in quibus visitaui
eā: ꝓpter eos in quibus vsitaui
eam. Verumtamen diluculo fur
gentes corruperunt omnes cogi
tationes suas. Quāpropter expe
cta me dicit dominus in die resur
rectōis mee in futurum: quia iu
dicium meum vt congregem gē

ad filium

tes: v colligā regna. Et effundaꝫ
super eas indignationē meā: om
nem iraꝫ furoꝛis mei. In igne enī
zeli mei deuorabitur omis terra.
Quia tūc reddam populis labiū
electum: vt inuocent oēs in nomi
ne domini v seruiant ei subiugo vno.

Ultrā fluuios ethiopie inde sup
plices meꝰ: filii dispersoꝝ meoꝝ
deferent munꝰ mihi. In die il

munera

la nō cōfunderis sup cūctis ad
inuentiōes tuas: quibus preua
ricata es in me. Etiā tunc auferā

quidem

de medio tui magniloquos su

superbie

perbie tue: v nō adiicies exaltari
ultra

āplius i mōte sancto meo. Et de

relinquā

relinquā i medio tui populū pau
perē v egenum: v sperabunt in no
mine domini reliquie israel nō
facient iniquitatē nec loquentur

in christi veritate credentes

mendaciū: v nō inuenietur in ore

diabolo esse

eoꝝ lingua dolosa. Quōniam

pascentur v accubabūt: v nō

erit qui exterreat. Laudā filia siō

cessabis insultare

iubilā israel. Letare v exulta i oi

Quarte reg. Ezechie tabula dicto olie n̄ gredo alex theut celeu
vocitū vi ac dō quo mot cram reliquat ex in diuinitate magne
gnarūq; dogmatū q̄bꝰ ad irrigandum relatis: nūpā ab ore meo mandata et
fordi. Ju die qua lumē ejꝰ fuerit coruſc dicat linguā nō offendere in ea.
t cognitionē. t pestilitie q̄bꝰ expabarie ꝓra deū: v modū fugiendi q̄ ergo

Ecce ego inter. Hoc
pertinet ubi dicit fal
sum esse quicquid
omnis gentes mentitum
sint a Domino quem af
fligerunt israel v synago

Nicolaus

expositor. a Abra
ham. b. Ita. c. 1. pen. p preca
to ade filiabꝰ quib ad de
struēdā i illum. b Auer
ti inimi. m. reprimendo
potētā domorū. c Re
liqui oēs. i. thelaa. d In medio tui. sm q
dic Moſi. vlg. Ecce ego
vobiscū sum oib⁹ diebus
vsq; ad cōsūmationē sīi.
e In die il. vt hierūn.
tā ait ecclie militanti que
nole hierusalem vocari
Isaie. li. v hoc p apicē v
mion pdicatores plenam
do fidei cū infirmitate.
f Noli timere. a plen
tionibꝰ iudeoꝝ v tyran
no p. g Nō vil. m. t.
te retrahēdo a bono ope.
h Dño deꝰ⁹. f. ihesꝰ
xpꝰ. i In me. tui. sicut
tas expositū e. k Jpse
saluabit. te i posterum.
l Laudebit sup te. pp
persecutiones tuas in fide.
m Silebit. t peccata tua
pueritia. n Augustꝰ. t.
potens vanos. o Qui
a lege reconciliati. t. a fide
xpi v domesticis: incepit p
sacerdotes v scribas: vt
pdicti sit. p Congre
gabo. ad fidē xpi reduc
do: vti pdicante petro fe
cerūt filii ex illo die mi
lia die vna: Actū. ij. alia
die quoq; milia: Actū. iij.
q Quia ex te erit. i. de
numero pdestinatoꝝ ad
fidē. r Ut non vltra
ba. sup eos opprobriū. t.
huc imbecillitate. s Ecce
ego interficiā oēs q̄ afflixerunt te. hmilitas enī ecclesia valde afflicta fuit a
diabolo in persecutiōe q̄ facta est sub stephano: Actū. viij. v tibi fuerūt oēs ini
mici ꝓ romanos: vt vi scriptuꝝ redacti p captiuitatē: q̄ sanati⁹ z meto euasit.
t Et saluabo claudicantē. i. pcuntē de cultu sub stephano crudelissimo p ma
gistri pte dispū fuerūt p regionem apostolis in diuersis remanentibꝰ. q erant
fortissimi. v sic ecclia visibilē quodāmodo claudicare in deuotiōe ꝑhibet. u Et
eā q̄ ejecta fuerat. p vniuersum. p dispersionē pulsatā. x Cōgregabo. i veritate charitatē.
vel q̄ post destructionē hierūm p tytū bēi⁹ hadrianꝰ eā reedificauit. v sa
lus ꝓphetie habitare possit. v sic multi de gentibus qui erāt extra ꝓpter deū
ibi fuerūt terre cōgregati. y Et ponā eos i laudē. q̄s malos fuisse ipsi eis
a pte cōtentiosi v citra. z Jn ea terra ꝓhibite eoꝝ. i. vbi pr⁹ fuerāt ꝺ
fuit. q̄ abreputabant maledici v sacrilegi: vt p ex gentibus aplos v martyres.
a Jn tpe xꝑi. de loci occasu ad patriciū: nō p̄ sancto sepulchro v mul
tis aliis locis: ꝓpter rabiē pcutiōis. q p̄ pdicti v alios ꝓphetas fide
les fuerāt affecturi v valde exaltati. b Ea quoq; tpe. Jpse vni ut q
deprehendunt tanq̄ ipsam occidebant vel dimittebant: sicut capitur ad
sodomā hērenā v alia opa scribis v pharisei vt p ex gentibus multoꝝ martyꝝ
fuit. c Dixit dño. q̄ ipse dixit. v regnat in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Incipit expositio prologi in Aggeū ꝓphā. per fratē Nicolaum.

Jeremias ꝓpha xꝑi. Jste prologus videtur in duas ptes. i qua
rum prima intimat missio ꝓphete ad denunciandū ipse vene
turis primis tribus ad edificādū populo reuerso de babylonica captiuitate. Jn se
cūda ostēdit materia ꝓphetidis: Ota ad quē tex. Jn prīa
parte dicit sic: ꝓmo tāgit de captiuitate. secūdo de reuertiōe: tertio

Ecce ego interficiā oēs q̄ afflixerunt te. hmilitas enī ecclesia valde afflicta fuit a
diabolo in persecutiōe q̄ facta est sub stephano: Actū. viij. v tibi fuerūt oēs ini
mici ꝓ romanis: vt vi scriptuꝝ redacti p captiuitatē: q̄ sanati⁹ z meto euasit.
t Et saluabo claudicantē. i. pcuntē de cultu sub stephano crudelissimo p ma
gistri pte dispū fuerūt p regionem apostolis in diuersis remanentibꝰ. q erant
fortissimi. v sic ecclia visibilē quodāmodo claudicare in deuotiōe ꝑhibet. u Et
eā q̄ ejecta fuerat. p vniuersum. p dispersionē pulsatā. x Cōgregabo. i veritate charitatē.
vel q̄ post destructionē hierūm p tytū bēi⁹ hadrianꝰ eā reedificauit. v sa
lus ꝓphetie habitare possit. v sic multi de gentibus qui erāt extra ꝓpter deū
ibi fuerūt terre cōgregati. y Et ponā eos i laudē. q̄s malos fuisse ipsi eis
a pte cōtentiosi v citra. z Jn ea terra ꝓhibite eoꝝ. i. vbi pr⁹ fuerāt ꝺ
fuit. q̄ abreputabant maledici v sacrilegi: vt p ex gentibus aplos v martyres.
a Jn tpe xꝑi. de loci occasu ad patriciū: nō p̄ sancto sepulchro v mul
tis aliis locis: ꝓpter rabiē pcutiōis. q p̄ pdicti v alios ꝓphetas fide
les fuerāt affecturi v valde exaltati. b Ea quoq; tpe. Jpse vni ut q
deprehendunt tanq̄ ipsam occidebant vel dimittebant: sicut capitur ad
sodomā hērenā v alia opa scribis v pharisei vt p ex gentibus multoꝝ martyꝝ
fuit. c Dixit dño. q̄ ipse dixit. v regnat in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Incipit expositio prologi in Aggeū ꝓphā. per fratē Nicolaum.

Jeremias ꝓpha xꝑi. Jste prologus videtur in duas ptes. i qua
rum prima intimat missio ꝓphete ad denunciandū ipse vene
turis primis tribus ad edificādū populo reuerso de babylonica captiuitate. Jn se
cūda ostēdit materia ꝓphetidis: Ota ad quē tex. Jn prīa
parte dicit sic: ꝓmo tāgit de captiuitate. secūdo de reuertiōe: tertio

sophonie similis ꝓphetia fit. v madianus ꝓphetā cohortis in primo adue
nu cōpiciam tulit: quia dicitur: Epiphania. Ca. ij. Leuit. xij. tuus. v. Ll. x. Ca
dunc veritatis euclamat non futurum sperantibꝰ factum.

Haggeus. Sciamus in hebreo eandē esse vocem. v ideo sient est in he
braeo dies festi: vt appareat hebraicā linguā matrē esse aliaꝝ linguarum.

Nicolaus

expositor. a Abra
ham. b. Ita. c. 1. pen. p preca
to ade filiabꝰ quib ad de
structi i illum. b Auer
ti inimi. m. reprimendo
potētā domorū. c Re
liqui oēs. i. thelaa. d In medio tui. sm q
dic Moſi. vlg. Ecce ego
vobiscū sum oib⁹ diebus
vsq; ad cōsūmationē sīi.
e In die il. vt hierūm.
tā ait ecclie militanti que
nole hierusalem vocari
Isaie. li. v hoc p apicē v
mion pdicatores plenam
do fidei cū infirmitate.
f Noli timere. a plen
tionibꝰ iudeoꝝ v tyran
no p. g Nō vil. m. t.
te retrahēdo a bono ope.
h Dño deꝰ⁹. f. ihesꝰ
xpꝰ. i In me. tui. sicut
tas expositū e. k Jpse
saluabit. te i posterum.
l Laudebit sup te. pp
persecutiones tuas in fide.
m Silebit. t peccata tua
pueritia. n Augustꝰ. t.
potens vanos. o Qui
a lege reconciliati. t. a fide
xpi v domesticis: incepit p
sacerdotes v scribas: vt
pdicti sit. p Congre
gabo. ad fidē xpi reduc
do: vti pdicante petro fe
cerūt filii ex illo die mi
lia die vna: Actū. ij. alia
die quoq; milia: Actū. iij.
q Quia ex te erit. i. de
numero pdestinatoꝝ ad
fidē. r Ut non vltra
ba. sup eos opprobriū. t.
huc imbecillitate. s Ecce
ego interficiā oēs q̄ afflixerunt te. hmilitas enī ecclesia valde afflicta fuit a
diabolo in persecutiōe q̄ facta est sub stephano: Actū. viij. v tibi fuerūt oēs ini
mici ꝓ romanis: vt vi scriptuꝝ redacti p captiuitatē: q̄ sanati⁹ z meto euasit.
t Et saluabo claudicantē. i. pcuntē de cultu sub stephano crudelissimo p ma
gistri pte dispū fuerūt p regionem apostolis in diuersis remanentibꝰ. q erant
fortissimi. v sic ecclia visibilē quodāmodo claudicare in deuotiōe ꝑhibet. u Et
eā q̄ ejecta fuerat. p vniuersum. p dispersionē pulsatā. x Cōgregabo. i veritate charitatē.
vel q̄ post destructionē hierūm p tytū bēi⁹ hadrianꝰ eā reedificauit. v sa
lus ꝓphetie habitare possit. v sic multi de gentibus qui erāt extra ꝓpter deū
ibi fuerūt terre cōgregati. y Et ponā eos i laudē. q̄s malos fuisse ipsi eis
a pte cōtentiosi v citra. z Jn ea terra ꝓhibite eoꝝ. i. vbi pr⁹ fuerāt ꝺ
fuit. q̄ abreputabant maledici v sacrilegi: vt p ex gentibus aplos v martyres.
a Jn tpe xꝑi. de loci occasu ad patriciū: nō p̄ sancto sepulchro v mul
tis aliis locis: ꝓpter rabiē pcutiōis. q p̄ pdicti v alios ꝓphetas fide
les fuerāt affecturi v valde exaltati. b Ea quoq; tpe. Jpse vni ut q
deprehendunt tanq̄ ipsam occidebant vel dimittebant: sicut capitur ad
sodomā hērenā v alia opa scribis v pharisei vt p ex gentibus multoꝝ martyꝝ
fuit. c Dixit dño. q̄ ipse dixit. v regnat in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Incipit expositio prologi in Aggeū ꝓphā. per fratē Nicolaum.

Jeremias ꝓpha xꝑi. Jste prologus videtur in duas ptes. i qua
rum prima intimat missio ꝓphete ad denunciandū ipse vene
turis primis tribus ad edificādū populo reuerso de babylonica captiuitate. Jn se
cūda ostēdit materia ꝓphetidis: Ota ad quē tex. Jn prīa
parte dicit sic: ꝓmo tāgit de captiuitate. secūdo de reuertiōe: tertio

C. 1.

1 In anno secundo darii regis. In cuius regni principio ecclia babilonie ecepabit regnū
persarum. Et cū cyrus rex babilonem primo
anno regni sui remisit in hierusalem ciuitatē. Iudeis indulsit
ut templum dñi reedificarent. Et multis tādem
annis peracto templo dedicarūt. Et ideo tam
in principio libri q in fine ei⁹ de templo dñi
fit mentio.

Nicolaus

Scripta sūt hec duobus fa-
mosis viris ebdelitus. de
tribu ioseph. v.ca. de qua
multi scribūt in hystoriis. Dicunt iudei vsq
damascū q̄ quarta f̄ in
pascha. Et ibi cōmorat
fratres q̄ vocant in plagis
aquilonis. Et dicunt q̄ ibi
sunt. Et ibi dicūt vsq
ad ultimū hydropicum
sine cubitum f̄ris.

a Propter eius sacrile-
gium. Nec causa mouendi
me. Quia nō mouebo
nisi cū videro q̄ ipse
mouebit. Et ideo dicit
Dñs. Ego
causa. c Licet vide-
ne videā. v.ca. vel in lo
co in quo tangit scriptura vi
sio que apparuit cōi que
ter audiendum dicit: In
eadem hora apparuerūt
digiti quasi manus bele
stridentis. scripta cande-
bant in superficie parie-
tis aule regie: et rex aspiciebat articulos manus
scribentis. d Cui⁹pā
mo anno. Per cuiusmo
causa mortuo rex cyrus
sic. Quarto decimo pa
mo anno regis cyri facta est ea
tra. Secundo ezechielis pa
mo anno regis Ioachin captiuitatis. Septuage
simo tertio tangit eiusdem
anni: de Dicens ea
dem visio. Sicut legit: Cui⁹
dij darii. Nota q multi
fuerunt darii. Primus
fuit filius assuerie. qui
dar⁹ fuit auditor cyri:

qui regnū chaldeoꝝ expugnatum dario vtpote maiori etate reddidit: quo
mortuo regnū chaldeoꝝ ad cyrū nepotem eius deuolutum est. Alius
fuit darius filius hystaspis qui regnauit. xxvii. annis. cuius anno sexto re
nouatus est templū. c cōsūmatum. f. Esdre. vi. Septimo iudeoꝝ edifica
bant. e ꝑperabant iuxta ꝓphetias aggei. c zacharie filii addo. c edifica
uerunt. c cōsummauerūt iubente deo israel. c iubente cyro. c dario. c artaxerxe
regibus persaruꝫ. c cōpleuerunt domū dei vſq. huius darii hystaspis filij
cyri. in cuius oculis gratias inuenire obtinuit: vt in hierusalem
reuertere. cū multis comitibus. f. Esdre. vii. huius etiā regis pincerna fuit
nemias qui cū multa turba reuersus est in hierusalez data sibi licentia
a rege ad instaurandū hierusalez. c muros eius virtute. Nemie. ii. Ter
tius darius dictus est cognomēto nothus quem precessit secundus perses.
Quartus fuit darius filius arsami qui interfecit alexander macedo: qui
darius vltimus fuit de regib⁹ medoꝝ. c persaruꝫ. Ab ergo hic dicit: intel
ligitur de primo dario. Cui successit cyrus in regnū. e Ut decima vi
sio manifestat. Dañ. ix. f Suppositio annis capitularis iudeoꝝ.
g Que per hyeremiā fuerat promissa. Hiere. xxv. c xxix. h Vbi⁹ tas
pro. f. vſq. Dañ. ix. i Per gabriēl archangelum. Dañ. ix. Adhuc lo
quente me in oratione mea: ecce vir gabriel quem videra in visione in prin
cipio cito volans tetigit me vſq. k In eadē visione Dañ. ix. l Vñ
mouente supradicto rege. cī. Hic tangit actus reuertentis siue cuentus.
primo igitur notatur eius reuersionis exordium dicit: Anno mouente supradicto
rege medoꝝ. f. darij: Et successōre in regno cyri. secundo notat efficiens
causam dicit: m Per cuius regē. i. cyri. i. Esdre. i. tertio notat ipsa
reuersionis cōsummationē dicit: n Hystoria scribit illos Paral. vltimo.
o Et missi Esdre. i. ea. p Cōp a populo israel. Vñ. subdit de mis
sione ꝓphete. c primo tangit q̄ est missus secundo tangit missionis act⁹
vel euentum dicit. Propter quō in secundo anno. tertio ad quid est missus:

ostendit propter cultus sacrilegiū
quē in eōdē visione continebat
fuisse extinctū: dariusq; qui medis
imperabat vt septima visio da
nielis ostēdit memorato i regno
succesit. Cuius primo anno regni
darij regis plarū aggeus pro
pheta a deo missus ad zorobа
bel q̄ de tribu iuda erat: q̄ ptā
tē regni susceptur⁹ erat: c iesus fi
lius iosedech summus sacerdotes
admonet: vt crēdāt cōpleto nu
mero anoꝝ: tēpus restaurationis
hierusalē aduenisse: hōcē et addi
tione incredulitatē populi vellēt
imitari: de quo deus dixit p eū:
Populus dicit: nōdum venit tē
pus vt edificetur dom⁹ dñi. Qđ
autē q̄ textu huius ꝓphetie con
tinetur: reuersionē populi: edifi
catōez templi: renouationem ci
uitatis: ōbseruantiā sacerdotalē
c interitum regnoꝝ exterorum
significant. Finit prologus.

Incipit argumentum.

Oge⁹ festiuus c letus:
a q̄ simāuit i lachrymis
vt i gaudio meteret: de
structus tēplū reedificat: dunq;
patrem ic uait loquētē: Adhuc
vnū modicū ē c ego mouebo ce
lū c terrā: mare c aridā: c mouebo oēs gētes: c desideratus ve
niet cunctis gentibus.

Incipit Aggeus ꝓpheta.

C. 1.

1 In anno secun
do darij regis in
mense sexto: in

a

credebat nondum aduenisse tempus reedificationis. vnde Aggei. j. popul⁹
ille dicit: Nondum venit tempus domus domini edificande. f Pro
pter q̄ in secundo anno vſq. hic notat cuentus siue actus missionis. Lan
guitur ergo tempus missionis. cū dicit: In secundo anno regni memorati
darij filij hystaspis: Qui missus. f. aggeus ꝓpheta. c a quo quia a deo. c ad
quem: quia ad zorobabel vſq. illud habetur in principio Aggei vbi dicit:
In anno secundo darij regis persarum in mēse. vi. in die vna mensis fa
ctum est verbum domini in manu aggei prophete ad zorobabel filium sa
lathiel ducez iuda vſq. g Ut credant. Hic tangitur ad quid sit missus.
c sunt duo. primus est admonitio de credulitate cōpletionis numeri anno
rum reparationis hierusalem. secundū est dissuasio imitationis populi nō
credentis: ibi. a Hoc etiā addito. littera plana est. b Omnia actū
que in textu. Hic tangitur materia prophetie. c Reuersionis populi.
hoc non videtur quid aliquid tangat de reuersione populi actuali. sed quia
populo reuerso fiebat prophetia ad edificationez templi Aggei ca. i. Ascē
dite in montem portate ligna c edificate domum. c in fine eiusdē capituli
habetur de hoc. Et ingressi sunt c faciebant opus in domo domini.
d Renouationez dicit ario: Aggei. i. Numquid tempus est vt habitetis
in domibus laqueatis vſq. e Obseruātiaꝫ sacerdotalē: Aggei. ii. In
terroga sacerdotes legem vſq. f Et interitum regnoꝝ. Aggei. ii. Sub
uertam solium regnorum c conteram fortitudines regni gentium.

Explicit expositio titulus prologi.

C Postilla Nicolai de lyra super Aggeum prophetam Incipit.

C. 1.

§ In anno secūdo. Incipit ꝓpheta Aggei que diuidit⁹ i duas
1 ptes. i. i. prooemiū c tractatū. q. incipit ibi: Hec dicit. In prooemi
o ponit ꝓmo hanc ꝓphetie tēp⁹ cū. vbi: In anno secūdo darii
regi. Secūdō Iosephū. xj. libro antiquitatū iudaice ille darius
fuit filius

ciebatur regio. nec timebatur decretum. populus hortat⁹ fit cōstru
ctū q̄ populū qui ea ex ore vtpote reedificarent. q̄ ia erat tps quo here
ditas ꝓphetarat ꝓpla esse reedificanda. Secundō ibi q̄ populus ea
q̄ obtēderāt ꝓphetia hortantibꝫ & regi vel populo ꝓhibentibus.

Darius interpretat⁹ quod ardens: significat amatē: como q̄ cornu
gener nōis. Cōgruē er

ad zorobābel filiuꝫ salatiel ducē iu
da: c ad iesum filiū iosedech
sacerdotez magnū dicens: Hec
pulus iste dicit. Nōdū venit tē
pus dom⁹ domini edificande.
Et factum est verbū domini in
manu aggei ꝓphete dicēs: Nūn
quid tēpus vobis est vt habite
tis i domib⁹ laqueatis c dom⁹
ista deserta. Et nūc hec dicit do

B

Aggeus solēnis. in manu cuius fit sermo dei. Sic omnis qui celebrat
festiuitatez dei in animo sinceritatis: pōt recipere sermonē dei. Nō sit ad
eos sermo dei qui occiderunt sermonez ih̄u filium dei quia manus eoꝝ
plene sunt sanguine.

Zorobabel typus est salutoris qui debructū patri edificat tabernacu
lum: tam de reliquiis iudeoꝝ q̄ de multitudine gentium. Zo ille ro. ma
gister. babel. i. babylonie. i. ille magister babylonie qui natus est in baby
lone de babylone reducit populū in terrā ꝓmissionis de qua fuerant ab
ducti captiui. Vel zorobabel fluxus expositus: ih̄s est fluxus ille qui nobis
de largissimo fonte expositus est ad libendū. Unde ipse ait: Si quis sitit
v. a. m. c. b. Nunc sonat palpamus pijs pertinentibus. Unde zorobabel fi
lius est salathiel qui interpretatur petitio dei.

Iosedech iustus domin⁹. i. deus patr. cuius filius erat ihesus. Cuius
tot ad cultus cōparationē omnes sacerdotes minimi inueniuntur.

Populus iste dī. Qui captiui tenentur extra hierusalē differunt
edificare templū ibi, q̄ dicunt: nondū venit tps dom⁹ ibi edificande.

Cū aliquis per virtū egressus de ecclia disponit rectificare templum
dei in se. c ēt de die in die ꝓtrahit. de eo pōt dici. Iste dicit: Nondum
tēpus est edificande domus dei. & omne tēpus edificationi est cōgruū. nec
possunt hodie ipedire cum qui edificatio ad deum clamauerit.

Et factum est ver. In eadem die qua. Iterum videtur hec visio. c

Nicolaus

fuit filius hystaspis. c fuit amicus zorobabel c fauorabilis iudeis: vt ps. j.
Esdre. vi. c hoc maxime fuit vt dicit Iosephus. q̄: anteqū procederet ad
regnum persarū. fecit votuꝫ q̄ si attingeret eum sic ꝓmouēri faceret tēplum
in hierusalez edificari. c ibi vasa deferri. Secundō ibi R. a. Ba. ille dari⁹
fuit filius asueri regi. c melior regina. c sic fuit fauorabilis iudeis ratione
matris sue que fuit iudea. c illud secundo dicit videtur mihi ꝓbabilius
sicut declarauit diffusius super primum capitulum libri Hester. tamen non
virtuose dicit aggeus ꝓphetauit post redditū captiuitatis babylonice qđ
verū. (si tñ duo fuerunt) regnauit post eum. a In die vna mēsis. i.
primo die illius mensis. eo modo loquendi quo dicitur Dañ. j. Et factū
est vespere c mane dies vnus. i. primus. Secundo ponitur nomen ꝓphete:
cum dicitur: b Factū est verbum domini in manu aggei. i. per ipsum
aggeū tanq̄ per dei ministrū. ille enim est modus loquendi hebraicus. pōt
etiaꝫ dici q̄ in hoc exponit quod ꝓphetie dari aggeo per similitudines
dont compositio qđ ponitur in manu recipientis. tertio ponit quibus po
phetauit cum dicitur: c Ad zorobabel filiū salathiel. c sic ille zoroba
bel fuit nepos ioachin: Mathel. i. quē cultores dñi leuauit de carcere: c
posuit thronum eius super thronos regum qui erant cum eo in babylone
.iij. Reg. vlt. d Duce iuda. eo q̄ erat de tribu iuda. e Et ad iesum
filium iosedech sacerdotem magnum. ibi enim duo erant principaliora in
populo. c ideo ꝓphetia aggei dicit eis facta principaliter. c reliquo po
pulo consequenter. f Hec dicit. Hic consequenter incipit tractatus.
Circa qđ sciendum q̄ populus redeuno de babylone statim fundauit al
tare in hierusalem. i. Esdre. iii. Sed statim fuit impeditus a vicinis genti
bus. propter quod videbat nondum aduenisse tempus reedificandi templū.

¶ quemcunq; ad quem mittitur. c quem mittit.
¶ indigna ad rectam ꝓpositi bona
dicit vna mensis: factus est verbū
aggei ꝓphete ad zorobabel filiū salathiel ducē iuda: c ad iesum filiū iosedech
sacerdotez magnū dicens: Hec
ait dom⁹ exercituū dicēs: Pō
pulus iste dicit. Nōdū venit tē
pus dom⁹ domini edificande.
Et factum est verbū domini in
manu aggei ꝓphete dicēs: Nūn
quid tēpus vobis est vt habite
tis i domib⁹ laqueatis c dom⁹
ista deserta. Et nūc hec dicit do
¶ locutionis
¶ aliqui mora procepta mora in opus vertur.

¶ quemcunq; ad quem mittitur. c quem mittit.
¶ indigna ad rectam ꝓpositi bona
¶ quia per eum fuerunt habitatores
¶ ¶ ad quos facta est reuelatio. c ad quos missus est
¶ ¶ qui ex Babylone reuersi sunt in Iudeam
¶ ¶ qui ex Babylone reuersi sunt in Iudeam
¶ ¶ qui ex Babylone reuersi sunt in Iudeam

Reserrabis ad amplitu. Lege multo bona de multo sperant quo
nunc bonitas videri debet videtur. Sed vera magna multum vene-
rit. Cum tempus nouum habent, exemplo vite alios instruxit apos-
tolus cum dicit: vel parum vel nihil est in eo mirandum, si turpem
se patiatur inopiam hoc parum quod videbant habere gloriat. Quod
illos eis merito opus i pu-
blicos dominus suis ser-
uis non auferebat
in nomine temporaneis:
nec in se nouas domui
attribuerat.

Et intuitus. Licet aliud inconmodum
ab exemplo obtinentes
edificantes cum tam ex
pauc materia parati sit te-
nere framenta in manu-
bus, vacuos animos sine
fructibus obpugnabat, et
illud tantum ad superi-
orat, sed rebant in domo,
sed ut virtus exaltabat.
Ad nihil redigebat ea
solicitudi vacat, e fructu
tum vacuum fore nis nō
dubitat.

Rogem. Abdice.
Non est scientia ejs bone
actio, que non de aere
vbi multe perturbatibus
sunt: sed de celo deliciat
ad rigandas animas ia-
culo diaboli valeat atali
vel i pleratibe eluantur.

Et vocauit siccitat.
Ut inquit sine auctorita
te scripture: quasi apostolica tradi tione fronte cō
fingunt heretici: pe cante
gladium dei.

Abdice. Vbidi⁹ vel
vacua vestitus sermo dei
acutior omni gladio, qui
uidam tenam. i negligē
tem animis e in obscuris
haberentem, ne fractum
ferat respersit. Vocatur e super montes qui contra scientiā dei se eleuāt.
Destruit etiam triticum e vinū e oleum quibus quasi cibo e pinguedine ecclesia populus nitidissimus panis eorum pauis delectis. vinum eorum
fel draconum. Oleum eorum quod impingunt caput peccatoris. Per ho-
minem frenetū e cogitationes eorum. vel per hominē vocat: per lumenta
fidei. qui cum operibus manuum. i. actuum e variis obseruationibus
perunt. Possunt hec intelligi de malis doctoribus ecclesie qui carnalia
querentes nec i se nec i alijs homnm dei virtutem querunt reedificare. sed
malitia verbo e exemplo stendūt.

Et audiuit. Per zorobabel e iesum signat vnus christus. rex e sa-
cerdos. e ideo illi non timent. sed solus populus timet.

Et dixit aggeus nuncius dō. Quidam putant ioannē baptistam: et
mal ebiam, qui angelus domini interpretatur: e aggeum simile angelo. e
eo disparitatem istis dei assumptile humana cepora. e inter homines
conuersatos. Unde dicunt ioannem baptistam ad veerem marie in vtero
matris exultasse. Non ita dicim⁹ nūciū dei. i. angeli q̄ habuisse malachi

Nicolaus

a Et vos fortitudo vniuersique in domō hui. i. est magna diligentia in-
struendi vtilitatibus vestris. e quia nō valet ratio diligentia sine dei pat
dentia. ideo subdit: b Propter hoc. i. propter nimiā diligentiam in
operibus vestris. e negligentiam in animis. c Super vos ghibui ille
est ne turgat rorem. sufficient ad terre fecundationē. e per consequens
impedita sunt terre fructificentia. e per obscurum hominē e iumenta sufi-
cientia nutrimenti non habentia. q̄s requiritur ad multiplicationē homi-
num e iumentorum. quia simul coeli et de superfluo alimenti. virtus eni
nutritiua materiā mutuat generatiue. i. de anima. d Et sup omnes
labore manuū. quia homines non pertant bene laborare nisi habeant suf
ficiens nutrimentū. e Et audiuit. Hic obsequiter ponitur argumēta
efficatur. quia ad verum zorobabel tue populi e sacerdos magnus e conde-
mnis ois. e ps linera paucis exceptis cuncte efficiuntur. f Et dixit ag-
geus nuncius dō de nunciis dei. i. de numero. Zorobaram a deo miso-
rum. g Ego vobiscum sum dicit dō. parantem vos auxiliari in edifi-
cio templi. h Et fabricauit de spiritū. i. voluit et e effabit ad edificādū.

i M die vicesima. Postq̄ expedita est populi C. II.
negligentia hec consequenter obtentur due sequele diligentia.
e diuidit in duas partes. quia primo confortatur de operis p-

dicitur prophetam appellari gnita dei voluntatis nunciat hominibus.
Ego vobiscum sum. Ego ero vester adiutor. edificate domū meā
qui in vobis est dilectus me in medio vestri constituit: nimo edificatio-
nem vestram poterit prophetare.

Et suscitauit dominus. Jam verus zorobabel de genere dauid e thesu
sacerdos in eternus sacri
tatem est virtutes patris,
quo adiuuante obtinemus
salutari ad edificandum
spiritualem domū dei. in
quas impressi spiritus bo
stias offerre debemus. et
opera digna templo dei
facere debem⁹ qui et fa-
cere nō possum⁹ nisi gra-
tia dominus tribuerit⁹.
Quia ego in seculo sum⁹
e sub varijs generationi
bus gentiq̄ seruimus edi-
ficare nō adeo scito nunc
ro quo factus est mundꝰ
e secundo anno qui dici
tur ab ortitate regredi-
mur domū dei. Quis eo
in scriptis factus fi mū-
dus. duplicari operat ſt
narium vt recollect nil
dup. e sic in duodecario
est fabrica humane repa
ratio q̄ vt de vtroq̄ po-
pulo facta offendat duo
denarium duplicamus.
e sic in vicesima ḡra die
edificata est ecclesia. tam
de gentibus q̄ de circūci
sione. Uel octonari⁹ ad
circūcisionē. ternari⁹ ad
fidem trinitatis referūr.
Per fidem trinitatis fit
vera circūcisio vitiorum.
Jdeo multiplicato octo
nario per ternarium: in
vicesima quarta die edifi
catus domus.

In die vicesima. Eo-
dem anno darij. e eodē
mense qui in principio positus est. si nō eodem die. Hi enim dicit in vna
die mensis: hic dicit in vicesima quarta. vt inter primū diē quo domin⁹
loquit per aggeum: e vicesimum quartū quo legenti sunt ppli. dies no-
dij sacrint quibus timuit populus dñm. C. II.

In septimo mēsi. Eodem anno sed in mēse septimo in quo sunt
solēnitates dei vicesima prima die mensis. i. huius hebdomadis
cōpletis e placita requie in mitterio trinitatis tertio sit verbuz dei
ad aggeū qui semper ad hoc laborabat vt sermo domini in eo fieret.

Sit sermo dei ad eos qui operant operari in domo dei. si in regule. i.
in mensē septimo. e in pleno trinitatis sacramento. i. ert mensis ad aggeū
festa dei celebrantem: ad zorobabel filium salatiel: qui pro nobis homo fe-
ri dignatus est. e sacerdos. e ad reliquos populi. Ad cōparationē totius
mundi parua pars fuit in principio credentiuz. Quia in vobis. Quondā
fuit fabrica domus dei seruitus vni deo sm̄ precepta legis: e vilata in pa-
tribus abrahe: dauid e ceteris. Jam ecclesia cepit esse non vilecta nec po
pulus dei. Hec domus in conspectu christi e populi credentiū reputatur

De lyra

sectu. secundo de xpi aduentu: ibi: Nolite timere. Circa primū ponit pri-
mo cōtinuatio respectu predicti. secundo executio ppositi: ibi: In septimo.
Circa primū dicit: In die. xx. e quarta mensis vi. imediate ad finē rat
ppha. Et faciebāt opus in domo dñi exercituū dei sui. e nō viderat quo
tpe inceperāt illud opus. ideo hic manifestat qñ ad annū quo dicit: In
anno secūdo darij. e qñ ad mensem: cū ait: In septimo mēsi. Et vi-
dent alīq̄ q̄ iste fuit mensis septembris: quia sm̄ eos primus mensis apud
hebreos est aprilis. sed ostenditur fuit Dcli. vii. e Exo. xii. q̄ sm̄ missa apud
hebreos est martꝰ. tamē aliquādo cōcurrit cū aprili nostro. q̄ facilit mē-
sem per intercalationē. e sm̄ hoc iste mēsis esset augustus: qui est sextus a mar
tio. Sed q̄. xviij. dicit augustū nō esse tēpus in quo solent edificia magna
inchoari. sed magis circa principiū veris. e adhuc minus est apta. xxiij. die
eiusdem mensis septembris. ideo aliter dicendū q̄ licet martius sit primus mēsis
apud hebreos. sm̄ ordinem festoꝝ per anni circulum. tamē septembr est
primus sm̄ ordinem negocioꝝ. q̄ est primus simpliciter sm̄ eos. q̄ in
ipso fuit creatus mūdꝰ. sicut declarat fuit diffusiue Dcli. vii. e sm̄ hoc
mensis. vi. hic accipitur sextuarius. cuius. xxiij. dies est in principio veris.
quia est tertia dies ciꝰ. e i illo tpore solet materia ad ponī edificiorum fi
vere crescendoꝝ. i In septimo mēsi. Hic sit expressē ppositū circa
qđ primo ponitur tempus: cuz dicit: In septimo mēsi. secundo iudicat

obtentio

quasi nō sit. Pronouncat ergo christus vt regnū sui e sacerdotū consobri-
nat. Uocat ergo e populū qui in concutio terremotu fabricabant vt faciat
opus spūale in domo dei. e sicut dei alle plenitudo sit e faciemus spūalem
in ipsis qñ quondā in figura pacificauit. et cepta egredientibus. Pro-
mittit enim spiritū sanctū adiutorē eoꝝ qui operant in domo sua. e ipsius ser-
monem pacti sui. Mō enim
cessā quando de celo au-
dita est vox mea. e terraz
quādo pacti populo de-
di testamentum. e in ad-
uentu christi cessabunt
tenebre ydolatrie. Mō-
qui mare. quando posuit
vias populo transeuntē.
Mō ait ārida. Egyptum
per plagas ei⁹ olim a cul-
tu dei vacua. vel solitudi
nem qui populus. vl. an
nis circuitus. e qui hec fe
cit in bonis veteris legis
ad huc mouebo celū. e ter
ram: ipe passionis. celū. qñ
sole obscurato tenebre fa
cte sunt. terrā quando pe
tre scisse sunt. e monumē
ta aperta sunt. Mō arcā in
templo testamenti. Mō
testato testamē nouū qui eo
erat. Arida: infructuosas
gentiū multitudines. e si
lia cōmotio: mouebo ad
fidem omnes gentes. e hec fuit impleta imminente xpi natiuitate. propter
qđ sic exhibit effectū a cesare augusto vt describerent vniuersus orbis redact⁹
sub vnico romani imperatoris. propter qđ statim subdit ad christū suum. e
tunc christus fuit natus: Et veniet desiderium
cunctis gentibꝰ. i christus pro salute omnib gentiz nascendus. o Et
implebo domū istam gla. qz in templo per zorobabel reedificato christꝰ fuit
a matre oblatus. e sm̄ patres predicatos e multa miracula fecit et quitus
domus illa fuit time glorificata. e hoc dicto cōcedat expositio Rabbi
Saquilla de quo dicit in libro cantabrin qui apud hebreos autentice ē.
qui sic exponebat psalm istū. Adhuc vnū modicū est. i regni vēturi ihū
post destructionem prime domus. e post illud regnū: Cōmouebo celum e
terram. e mouebo omnes gentes e venient desiderata. quia post paucos re-
gēs de genere machabeoꝝ christus veniet expers heredis. constitus terris
sub pōtio romani imperatoris relictis. Johnes enim hircanus sinonia ma
chabei filius imposuit sibi diadema regni. e durauit illud regnus vsq; ad
herodez qui fuit alienigena prout diffuse declarat in scholastica hystoria.

factum est verbum domini in
manu aggei prophete dicentis:
Loquere ad zorobabel filiū sala
thiel ducem iuda: e ad iesū filiuz
iosedech sacerdotē magnum: e
ad reliquos populi dicēs: Quis
in vobis est derelictus q̄ vidit
domum istā in gloria sua prima
et qđ vos videtis hāc nūc? Nū
quid nō ita est: quasi nō sit in o-
culis vestris. Et nūc cōfortare zo
robabel dicit dominus: e confor
tare iesu fili iosedech sacerdos
magne: e cōfortare omis populus
terre dicit dominus exercituum:
et facite: quoniā ego vobiscū sū
dicit dominus exercituū. Verbū
quod pepigi vobiscuz cum egre
derem de terra egypti: e spirit⁹
meus erit in medio vestrū. Nō
timete. Quia hec dicit dominus exercituū. Adhuc vnuz mo
dicum est: e ego mouebo celuz e
terrā: e mare e aridā: et mouebo omnes gentes: e veniet desi
derat⁹ cūctis gentibus. Et implē
bo domū istam gloria dicit dñs
exercituū. Meum est aurum e
meus est argētū: dicit dominus ex
ercituū. Magna erit gla domꝰ
istius nouissime plus dicit dñs exercituum. Et in loco
isto dabo pacē: dicit dñs exerci
tuū. In vicesima quarta die no
ni mensis in anno secundo da
rij regis: factū est verbū domini
ad aggeū prophetā dicens: Hec

Ad aggeum prophetam, non in manu aggei vt. i. Jbi enim prolo-
cham habebat. e ibi mansio opera. Et ego eram mecum plenus fiducia,
temperat. Uel quia adhuc habitabat inter eos qui dicebant: Nondum

De lyra

P Mea est argentū: e mea est aurum. q. d. nobis pulchra de expensis
pro edificio domus mee. q Magna erit gloria domus illius nouissi-
me. qui impleta reedificare. r Plusq̄ prime. per salomonem edificia
ta. ita ḡo gloria maior nō pōt intelligi de edificijs nec de ornatibus. ita de
lapidibus. ita enim medius fuerūt in secunda domo respectu prime. nec ita ornā
tissimenti de qua tamē gloriabatur iudei sicut in prima. e nō in secunda. huius
cathol eoꝝ e hereticoꝝ. e ideo in nullo potuit dici gloria domus secūde ma
ior gloria domus prime nisi per prophetia christi. vt prophetā est qui est finis
omnium: Heb. ix. s Et in loco isto pacē. vel nate ejs angeli ex
tauerūt: Ubi in altissimis deo: e in terra pax hoīb⁹ bone voluntatis. Respō-
dent isti alīq̄ hebrei ad hoc q̄ ista maior gloria intelligi de anno. q. ista se
cunda dur. cir. cccxx. annis. prima vero cir. cccc. hec nō valet. q. i. obtinuit
annis per vīperā regē ab anno in quo salomon edificauit vsq̄ ad
destructionē eius per nabuzardan tm̄ circiter. cc. annis. e sic prima do
mus plus durauit q̄ secunda vnde⁹ annis. Destruct⁹ ait hanc esse ma
iorē propter glutinū. t q̄ pōt facilius videri destructo per terrā. e Jesus
Nauē qui ad litteā introduxit regē iuda. Parata vite q̄ subdit do-
mus reedificat plus q̄ prima per duos annos. vt ibi dicunt. ita tamē gloria
q̄ nulla alia expectāda. maior q̄ p plures annos ista domus fuit veritate
tempor antiquis qui potuit vt abominandum idolū vt habetur. i. Ma
chab. Et ideo alii exponunt de templo per regem meliuz edificando. qui
iudei expectant venturum. sed patet falsum per hoc quod hic dicitur: Et
implebo domum istam gloria. Et quo patet q̄ propheta loquebatur de
domo que edificabatur e quam digito ostendebat. Jam per hoc quod
subditur: Meum domus non timeas quo patet q̄ non est alia nisi ecclesia
nouus materialis expectanda. Et hoc manifeste ostenditur primus aduen
tus christi completus qui prophetatur hic venturus domo illa. Unde et
eam fuit potentia glorificaturus. Ipse autem redarcta fuit per romanos
tam vita et. Christi anno. lxx. post passionem christi. t In vicesi-
ma. Hic confirmatur ponitur populi confortatio de multiplicatione
fructuum tone. et dividitur in duas partes. quia primo effectiue mul-
tiplicationem fructuum. secundo vero ad demonstrandum christi adven
tum: et factum est. Primo in quas. quia primo quedam parabola
ponitur. secundo ad propositum applicatur ibi: Et respondit.
Circa primum ponitur primo tempus determinatum: cum dici-
tur: In vicesima et quarta vi. secundo fabulatur parabola per mi-
dum inter cognationis cum dicitur:

dixit dominus deus exercituum.

Interroga sacerdotes legē: dicēs: Si tulerit hō carnē sanctificatā in ora vestimēti sui: et tetigerit de summitatibus eius panē aut pulmentū aut vinū aut oleū aut oēm cibum: numquid sanctificabitur? Respondentes autem sacerdotes dixerunt: Non. Et dixit aggeus. Si tetigerit pollutus in anima ex omnibus his: nunqd abominabitur? Et respōderunt sacerdotes: et dixerūt: Cōtāmina bitur. Et respōdit aggeus et dixit: Sic pōpulus iste et sic gens ista ante faciem meam dicit dominus et sic omne opus manuum eorum et quicquid obtulerint ibi: cōtāminabitur.

Et nunc ponite. Quasi dicat hec polluta sunt que obtulistis in altari nōdum edificato templo. Sanctū populi huius et sacrificia eius quātū ad deum pollutū est: quia nō estis ad penitentiā conversi. Et ideo ad presens incepistis tractare fundamenta templi. Et nunc ponite corda vestra a die hac et supra: antequā ponerētur lapis super lapidē templi domini: scilicet ex quo incepistis. Et nunc ponite corda vestra a die hac et supra: antequā ponerētur lapis super lapidē templi domini: scilicet ex quo incepistis. Et nunc ponite corda vestra a die hac et supra: antequā ponerētur lapis super lapidē templi domini: scilicet ex quo incepistis.

Sicut ergo sacerdotes legē dicēs: Si tulerit hō carnē sanctificatā in ora vestimēti sui: et tetigerit de summitatibus eius panē aut pulmentū aut vinū aut oleū aut oēm cibum: numquid sanctificabitur? Respondentes autem sacerdotes dixerunt: Non. Et dixit aggeus. Si tetigerit pollutus in anima ex omnibus his: nunqd abominabitur? Et respōderunt sacerdotes: et dixerūt: Cōtāminabitur. Et respōdit aggeus et dixit: Sic pōpulus iste et sic gens ista ante faciem meam dicit dominus et sic omne opus manuum eorum et quicquid obtulerint ibi: cōtāminabitur.

Et nunc ponite corda vestra a die hac et supra: antequā ponerētur lapis super lapidē templi domini: scilicet ex quo incepistis. Et nunc ponite corda vestra a die hac et supra: antequā ponerētur lapis super lapidē templi domini: scilicet ex quo incepistis.

Nicolaus

a Interroga sacerdotes legē. quia ex officio tenentē scire eā. b Si tu forte homo carnē sanctificatā: et pā tritū. et fabulē respondis. Et tenuit nō. et fabulē fertilis quātū de oppositō eā vt: c Si tetigerit pollutus in ala. i. cui tenuerit pollutionem et tactū mortui. vel aliud huiusmodi. et fabulē respondet: d Cōtāminabit. Mundo ēo quātū pōt ex tactu carnis sanctificate sanctificare. per tactū tamē nō sanctificat aliud ab eisdē vel pōtē pollutum. et illi homo pollutus ex tactu rei immūde pollutus illud. pōt ei tactū adiungi. Una ex istis facilius erit deturpare et destruere. ita facilius illis est pollutū q̄ sanctificare. Alia ex homo est magis susceptiuus sanctificationis et pollutionis q̄ res inanimata. que nō est susceptiua vitij et virtutis sicut homo. Propter q̄ homo pollutus modo pōt magis pollutū aliud tactu suo q̄ primo sanctificatus aliud sanctificet. c Et respōdit. Per angelicā ad ppositū. ut: f Sic populus iste. qui est virtutis et vitij susceptiuus. g Nunc facit mētā pollutus repetit vsq̄quo templū edificet. h Et omnia quecūq; obtulerunt ibi. extra locū templi. i Et cōtaminata erunt. q̄ sūt declarat per effectū. ut dicit: k Et nūc ponite corda vestra. i. obligantes considerate tempus preteritum subeuntes edificationis templi. l Cum accederetis ad acervum. i. ligetum. m Viginti modiorum. i. que fm humanam estimationem deberent esse. et. m. modios. n faciebant tm. decē. i. ita de vnis in alteros. o Percussi vos vento vanie et. Limili pestilentia pro magna parte vastantur vel ipedimēto terre sterilitatis. et illa sunt diuine tre pene populum ligata.

p Ponite corda vestra et. i. subdit: A die qua fundamēta iacta sūt templi dñi. Circa q̄ sciendū q̄ reducentes de babylone facta fundauerūt templū: vt. ii. dicti. et illi propter impedimēta operis fuit intermissum vsq̄ ad secundū annū. et ideo cū dicitur hic A die qua fundamenta iacta sunt templi dñi. nō est intelligendū de fundamentis inferioribus: q̄ pleraq; ex illis ante facta fuerāt. sed de illis fundamentis illa que. ii. pōebātur primo posita fuerant. quia respectu superiorū partiū habebant rationem fundamenti. q Ponite super eos vestrum. i. attendite obliviscēs murationem terre sterilem. r Numquid tas semen in granario et. i. q̄ nō pōt videri sequela fertilitatis vel sterilitatis. et idem de fructu arborum.

Ex me

signa sunt: et tamen proficio vobis: quia expletis templum meum edificare. ad benedictionem meam omnia vestra beabo.

Circa tertio mensem. cuius pater agricola efficitur spūs sancti dona dulcissima. Allegoriarum scholastica dogmata q̄ temporaq; filii spe concepta in cantico sponsi gaude elegerant. Signum olive dat. nitentiosq; illuminationem pbis qui eperunt edificare templū dei. In vitea saluatoris in ecclesia sanctorū est una persona patrie tantū data. Sicut in libro iudicū cum legit vir intructuosa signa rogant vitem et ficum et oliuā vt regnēt super eis. Sed recusant singulorum. super infructuosa. Modo ista veniunt ad eruditi fructū spiritualem. Quid quisquid attigerit. Si vacua affligit et vulnerat. et suo igne fatuos et cōsumit. i. dyabolus qui in sterilibus regnat. Pater et filius spūs. Qui regnāt vbi malogranata fuerit. Quę arbor. Propter ubertatē fructus perfectū. et potentia vos habere virtus quod letificat cor hominis. Subtractus est sacer numerus. in quo baptizati sūt christus et in quo sacerdotes accedunt ad mensam dei et refugiunt. et. quē numerū videmus ideo diligi ab eis: quia et ipsi sūt de illo numero. et. i. Cum apud israelitas nullus in eternum sit fructus bonorū operū. tamē medium partem laboris percipere dicunt. dei spōrantes. et. deus misericordiā. Israel. i. gloriā in filiorū spem pro expēsis labore. et hoc ideo ne penitē desperent. si aliquādo conversi ponant lapides super lapidē. aliquādo eius medii perdant. Unde sequit: Percussi vos vento vanitatis quod vrē vēto et aurugine et grandine percussit. in pulmonem et faucīam reluctatur nubilq; in eo velle inuenitur. et hoc ideo quia ad deum non reuertuntur. Reuertī vō a vbo benedicent. Unde sequit: a die ista benedicam vē.

Percussi vos. Frustra putat se aliquis posse deū clementiā et obsequiis placare. cū ipse non intuetur in se nisi spiritū sanctū.

Ponite corda. Exposui que passi estis animis efficiare. expertis nūc exponā que bona vobis dūdā sunt posturi efficiare expertis.

Non multis abhinc. q. fm. i. apud hebreos. decembar. i. apud nos. hoc mensis semina iam in terra nec futura sterilitas coniectari potest.

Nondū mensis nō accipit. Dominū pēt. i. liber regū et hieremie narrat hystoria. i. q̄ hiarīz obsessa fuit. et vt. i. fine nouē mēsiū fidūcia ex spūs sancti filii. Intelligim⁹ q̄ si nobis dominus nō efficiet nisi pro mala ego faciam. Quisquis ēo se cultui dei dedicauerit studiose ille nūciat miserias fructus et mercedis suę. et in spū sancto seminabit. de spū sancto metet vitā eternā.

Numquid. si. Nec dicatis nec prudenti rōne hoc cognoscere. futurā fecditatē de siccis arborū herbisq; signis suspicari. et in hoc nullā

De ysra

nitre corda vestra et. i. diligenter considerate tempus preteritum subeuntes edificationis templi. l Cum accederetis ad acervum. i. ligetum. m Viginti modiorum. i. que fm humanam estimationem deberent esse. et. m. modios. n faciebant tm. decē. i. ita de vnis in alteros. o Percussi vos vento vanie et. Limili pestilentia pro magna parte vastantur vel ipedimēto terre sterilitatis. et illa sunt diuine tre pene populum ligata.

p Ponite corda vestra et. i. subdit: A die qua fundamēta iacta sūt templi dñi. Circa q̄ sciendū q̄ reducentes de babylone facta fundauerūt templū: vt. ii. dicti. et illi propter impedimēta operis fuit intermissum vsq̄ ad secundū annū. et ideo cū dicitur hic A die qua fundamenta iacta sunt templi dñi. nō est intelligendū de fundamentis inferioribus: q̄ pleraq; ex illis ante facta fuerāt. sed de illis fundamentis illa que. ii. pōebātur primo posita fuerant. quia respectu superiorū partiū habebant rationem fundamenti. q Ponite super eos vestrum. i. attendite obliviscēs murationem terre sterilem. r Numquid tas semen in granario et. i. q̄ nō pōt videri sequela fertilitatis vel sterilitatis. et idem de fructu arborum.

Ex me

f vt ex hoc intelligatur fructus ea

q lignū olive non fecerit. Et die ista benedicam. Et factū est verbum domini secūdo ad aggeū vicēsima q̄ quarta mensis dicēs: Loquere ad zorobabel ducē iuda dicens: Ego moueo cēlū pa

f Scilicet regnum

ritter q terrā: et subuertam solium

f Scilicet vt ipse regnet

regnorum q̄ conteram fortitudinem regni gentiū. Et subuertā

f Scilicet ut ipse destruam

quadrigam q̄ ascēsores eius: et

f Sunt q̄dam de illis qui erant in Babylone qui non voluerunt redire cum aliis. sed remanserunt ibi. et ideo dicit. Et subuertam quadrigam q̄ ascēsores eius. Quia videlicet ipse destruet illos qui remanserunt ibi. et ideo dicit. Et subuertam quadrigam q̄ ascēsores eius.

descendēt equi q̄ ascēsores eorū: vnusquisq; gladio fratris sui. In die illo dicit dñs exercituū: assumā

f Ecclesia persecutionibus

te zorobabel fili salathiel serue meus dicit dñs: et pōnā te quasi signaculum: quia te elegi dicit dominus exercituum.

Finit Aggeus propheta.

Incipit prologus sancti hie

Nicolaus

a Et dic ita. i. a die et sumptionis edificii templi operando in templi mysterio. quod fuit mense. ix. tamen antea. viii. die mēsis. vi. operari cepērāt materiam preparando: vt dicens est in principio huius capituli. b Benedicam. i. multiplicato fructu terre. q. d. hoc erit vobis signum manifestum acceptationis mee. c Et factum est. Per vitimo recte prophete ad denunciandum christi aduentum quod erat principale propositum. quia sicut dicit R.a. Sa. Uniuersi prophete non sunt locuti nisi ad vitos messie. quod est intelligendum de principali intentione sicut plenius fuit dictum in principio Esaie et Hieremie. Primo igitur ponitur tempus huius reuelationis cum dicitur: d In vicesima et quarta mensis. Secundo explicatur reuelationis victor: e Loquere ad zorobabel. quia de ipso erat christus nasciturus fm carnem. f Ego moueo cēlū pariter et terram. exponitur sicut. ii. g Et subuertam solium regnorum. subticendo regno romanorū. et quia tunc venit christus. vt. ii. ei dictum est. ideo subditur: h In die illo. Tempore gratie qđ dicitur die: Ad R.a. vii. Nos placuit dies autem appropinquavit. Rursus et zorobabel. R.a. Sa. exponit hoc ad litteram de ipso zorobabel. e cum subditur: Et ponā te quasi signaculum. hoc dicitur fm ypocrisim contra illud quod de iechonia auo ipsius dictum fuerat. Ero. xii. Vtique ego dicit dominus. quia si fuerit iechonias filius ioachim regis iuda annulus in manu dextera mea. inde euelli eā. Hic autem accipitur signaculum pro annulo. quia antiquitus signabant litteras principes annulis suis: vt habetur Esther. viii. Est igitur sensus fm R.a. Sa. q̄ sicut iechonias fuit a deo repulsus propter eius malitiam. sic zorobabel nepos eius a deo acceptus propter suam iustitiam. Unde et degi. Sed opus reedificationis templi. Sed hoc expositio non videtur conuenire. quia illud quod promittitur. Ecce ego mouebo celum pariter et terram. ab omnibus doctoribus latinis et hebraicis exponitur de mutatione regnorum longe post tempus zorobabel. unde et ipse R.a. Sa. exponit hoc de terminatione regni grecorum. quod per longum tempus fuit post tempus zorobabel. et ideo quod imchoate subditur: In die illo dicit dominus exercituum ulla. zorobabel videtur euacuatur exponit de ipso in persona propriissima de eo vt victum est. qui designatur hoc nole zorobabelem q̄ possibile erat eo fm carnē. et in eo fuit figura: sicut Petr. nominatur david. vel dicitur: Seruient domino deo suo et david regi suo. et similiter Oseę. iii. Reuertent filii israel et quarent dominū deum suum et david regem suum. sicut ibidem fuit plenius declaratum. dicit ergo: f Assumā te zorobabel. ex humana natura christi assumpta fuit a verbo diuino in vnitate persone. et Fili salathiel. christus enim fm carnem dicitur filius salathiel sicut et david et aliorum in genealogia ipsi positorum. l Serue meus. fm humanam naturam in qua minor est

rentem in zachariam prophetā.

Anno secūdo dārij regis medorum ageum et zachariās prophetasse legimus et declarāt. Sed hac de causa aggeus zacharie in codice prophetarū plenus videlicet cum duob⁹ mēsibus: (vt pdicte lectiones ostendūt) i prophetia pfecisse inuenitur ad restaurationem ciuitatis templi precepto dñi populum alacriter edūcās refert dicens: In sexto anno darij regis prophetauerūt aggeus et zacharias filius addo prophete super iudeos qui erant i iudea et in hierusalē in nomine dei israel super eos. Et surrexerūt zorobabel filius salathiel: et iesus filius iosedech sacerdos et cepērūt reedificare templū dei qđ est in hierusalē. Cuibus cum adessent prophete coadiutōres eius adiuuerunt eos. Ait: populi ira dei ab imitatione paterne prauitatis deuiauerāt. Sed postea conuersi sunt ad penitentiam. et ideo dicit dominus exercituum: Conuertimini ad me et ego conuertar ad vos. Et ne sicut patres vestri quibus clamabant prophete priores dicentes: Hec dicit dominus exercituum: Reuertimini de viis vestris pessimis et de adinuentionibus vestris malis. et nō audierunt nec intenderunt ad me dicit dominus. Vbi nota quod ad penitentiam inuitat populum. ostendens quod ipsi non fuerunt in causa quare non fuerunt exauditi a deo. sed patres eorum. Ideo subdit: Patres vestri vbi sunt? Quasi dicat: Non sunt hic. Et prophete numquid viuent in eternum? Quasi dicat: Non. Sed quod dixi patres vestros non esse hic. et prophetas non viuere in eternum. hoc verum est. Verumtamen verba mea et legitimationes meas quas mandauī in manu seruorum meorum prophetarum. nunquid non apprehendent patres vestros? Quasi dicat: Sic. Et conuersi sunt et dixerunt: Sicut cogitauit dominus exercituum facere nobis iuxta vias nostras et iuxta adinuentiones nostras ita fecit nobiscum. Ideo ipse nos punit. Et ideo nos penitet. Et ideo nos conuertimur ad penitentiam. Et ideo nos conuertimur ad penitentiam.

Incipit expositio prologi in Zachariā prophetā q̄ sunt Latinum.

o Scilicet hoc anno darij. xl. Hic prologus duas habet partes principales. in quarū prima ostendit quibus anni et mensis tempore ageus et zacharias prophetare inceperint. Secunda ibi: Filii q̄ populi istī. Ibi in forma pacis compositi. Dicit igitur primo quod ageus et zacharias prophetauerunt sub anno secundo darij regis persarum. Secundo tangit mensem. Tertio tangit diem. Quarto tangit horam. Quinto tangit locum. Sexto tangit causam. Septimo tangit modum. Et ibi: Sermo domini. Octauo tangit tempus. Ibi: Et factum est. Nono tangit locum. Ibi: Et factum est. Decimo tangit causam. Ibi: Et factum est. Undecimo tangit modum. Ibi: Et factum est. Duodecimo tangit tempus. Ibi: Et factum est. Tertiodecimo tangit locum. Ibi: Et factum est. Quartodecimo tangit causam. Ibi: Et factum est. Quintodecimo tangit modum. Ibi: Et factum est. Sextodecimo tangit tempus. Ibi: Et factum est. Septimodecimo tangit locum. Ibi: Et factum est. Octauodecimo tangit causam. Ibi: Et factum est. Nonodecimo tangit modum. Ibi: Et factum est. Vicesimo tangit tempus. Ibi: Et factum est. Vicesimo primo tangit locum. Ibi: Et factum est. Vicesimo secundo tangit causam. Ibi: Et factum est. Vicesimo tertio tangit modum. Ibi: Et factum est. Vicesimo quarto tangit tempus. Ibi: Et factum est. Vicesimo quinto tangit locum. Ibi: Et factum est. Vicesimo sexto tangit causam. Ibi: Et factum est. Vicesimo septimo tangit modum. Ibi: Et factum est. Vicesimo octauo tangit tempus. Ibi: Et factum est. Vicesimo nono tangit locum. Ibi: Et factum est. Tricesimo tangit causam. Ibi: Et factum est. Tricesimo primo tangit modum. Ibi: Et factum est. Tricesimo secundo tangit tempus. Ibi: Et factum est. Tricesimo tertio tangit locum. Ibi: Et factum est. Tricesimo quarto tangit causam. Ibi: Et factum est. Tricesimo quinto tangit modum. Ibi: Et factum est. Tricesimo sexto tangit tempus. Ibi: Et factum est. Tricesimo septimo tangit locum. Ibi: Et factum est. Tricesimo octauo tangit causam. Ibi: Et factum est. Tricesimo nono tangit modum. Ibi: Et factum est. Quadragesimo tangit tempus. Ibi: Et factum est. Quadragesimo primo tangit locum. Ibi: Et factum est. Quadragesimo secundo tangit causam. Ibi: Et factum est. Quadragesimo tertio tangit modum. Ibi: Et factum est. Quadragesimo quarto tangit tempus. Ibi: Et factum est. Quadragesimo quinto tangit locum. Ibi: Et factum est. Quadragesimo sexto tangit causam. Ibi: Et factum est. Quadragesimo septimo tangit modum. Ibi: Et factum est. Quadragesimo octauo tangit tempus. Ibi: Et factum est. Quadragesimo nono tangit locum. Ibi: Et factum est. Quinquagesimo tangit causam. Ibi: Et factum est. Quinquagesimo primo tangit modum. Ibi: Et factum est. Quinquagesimo secundo tangit tempus. Ibi: Et factum est. Quinquagesimo tertio tangit locum. Ibi: Et factum est. Quinquagesimo quarto tangit causam. Ibi: Et factum est. Quinquagesimo quinto tangit modum. Ibi: Et factum est. Quinquagesimo sexto tangit tempus. Ibi: Et factum est. Quinquagesimo septimo tangit locum. Ibi: Et factum est. Quinquagesimo octauo tangit causam. Ibi: Et factum est. Quinquagesimo nono tangit modum. Ibi: Et factum est. Sexagesimo tangit tempus. Ibi: Et factum est. Sexagesimo primo tangit locum. Ibi: Et factum est. Sexagesimo secundo tangit causam. Ibi: Et factum est. Sexagesimo tertio tangit modum. Ibi: Et factum est. Sexagesimo quarto tangit tempus. Ibi: Et factum est. Sexagesimo quinto tangit locum. Ibi: Et factum est. Sexagesimo sexto tangit causam. Ibi: Et factum est. Sexagesimo septimo tangit modum. Ibi: Et factum est. Sexagesimo octauo tangit tempus. Ibi: Et factum est. Sexagesimo nono tangit locum. Ibi: Et factum est. Septuagesimo tangit causam. Ibi: Et factum est. Septuagesimo primo tangit modum. Ibi: Et factum est. Septuagesimo secundo tangit tempus. Ibi: Et factum est. Septuagesimo tertio tangit locum. Ibi: Et factum est. Septuagesimo quarto tangit causam. Ibi: Et factum est. Septuagesimo quinto tangit modum. Ibi: Et factum est. Septuagesimo sexto tangit tempus. Ibi: Et factum est. Septuagesimo septimo tangit locum. Ibi: Et factum est. Septuagesimo octauo tangit causam. Ibi: Et factum est. Septuagesimo nono tangit modum. Ibi: Et factum est. Octuagesimo tangit tempus. Ibi: Et factum est. Octuagesimo primo tangit locum. Ibi: Et factum est. Octuagesimo secundo tangit causam. Ibi: Et factum est. Octuagesimo tertio tangit modum. Ibi: Et factum est. Octuagesimo quarto tangit tempus. Ibi: Et factum est. Octuagesimo quinto tangit locum. Ibi: Et factum est. Octuagesimo sexto tangit causam. Ibi: Et factum est. Octuagesimo septimo tangit modum. Ibi: Et factum est. Octuagesimo octauo tangit tempus. Ibi: Et factum est. Octuagesimo nono tangit locum. Ibi: Et factum est. Nonagesimo tangit causam. Ibi: Et factum est. Nonagesimo primo tangit modum. Ibi: Et factum est. Nonagesimo secundo tangit tempus. Ibi: Et factum est. Nonagesimo tertio tangit locum. Ibi: Et factum est. Nonagesimo quarto tangit causam. Ibi: Et factum est. Nonagesimo quinto tangit modum. Ibi: Et factum est. Nonagesimo sexto tangit tempus. Ibi: Et factum est. Nonagesimo septimo tangit locum. Ibi: Et factum est. Nonagesimo octauo tangit causam. Ibi: Et factum est. Nonagesimo nono tangit modum. Ibi: Et factum est. Centesimo tangit tempus. Ibi: Et factum est.

C Incipit zacharias ppheta.

C. 1.

M mense octauo. Verbum dñi factum est ad zachariam filium barachie filii addo prophetam dicens: Iratus iratus fuit dñs super patres vestros.

Et dices ad eos hec dicit dñs exercituum: Conuertimini ad me ait dñs exercituum. Et conuertar ad vos dicit dñs exercituum. Nolite fieri sicut patres vestri ad quos clamabant prophete priores dicentes: hec dicit dñs exercituum: Conuertimini de viis vestris malis et de cogitationibus vestris pessimis: et non audierunt nec attenderunt ad me dicit dñs. Patres vestri vbi sunt et prophete numquid in perpetuum viuent? Verumtamen verba mea et legitima mea que mandaui seruis meis prophetis: nunquid non comprehenderunt patres vestros? et conuersi sunt et dixerunt: Sicut cogitauit dominus exercituum facere nobis secundum vias nostras et secundum adinuentiones nostras: sic fecit nobis. In die octaua mense sabbathan anno secundo darij factum est verbum dñi ad zachariam filium barachie filii addo prophetam dicens: Vidi per noctem: et ecce vir ascendens super equum rufum et ipse stabat inter myrtos que erant in profundo: et post eum equi rufi varij et albi. Et dixi: Quid sunt isti domine mi? Et dixit ad me angelus qui loquebatur in me: Ego ostendam tibi quid sint isti. Et respondit vir qui stabat inter myrtos et ait: Isti sunt quos misit dominus vt pertransirent terram. Et respondentes angelo domini qui stabat inter myrtos dixerunt: Circuiuimus terram vniuersam: et ecce omnis terra habitatur et quietem habet. Et respondit angelus domini et dixit: Domine exercituum vsquequo tu non misereberis Jerusalem et ciuitatum Juda quibus iratus es? iste nunc septuagesimus annus. Et respondit dominus angelo qui loquebatur in me verba bona verba consolatoria. Et dixit ad me angelus qui loquebatur in me: Clama dicens: Hec dicit dominus exercituum: Zelatus sum Jerusalem et Sion zelo magno: et ira magna ego irascor super gentes opulentas que ego quidem modicum irascebar et ipse adiuuerunt in malum. Propterea hec dicit dominus: Reuertar ad Jerusalem in misericordijs: domus mea edificabitur in ea ait dominus exercituum: et perpendiculum extendetur super Jerusalem. Adhuc clama dicens: Hec dicit dominus exercituum: Adhuc affluent ciuitates mee bonis: et consolabitur dominus adhuc Sion et eligit adhuc Jerusalem. Et leuaui oculos meos et vidi: et ecce quatuor cornua. Et dixi ad angelum qui loquebatur in me: Quid isti venient facere? Et ait dicens: Hec sunt cornua que ventilauerunt Judam: et non leuauit homo caput suum: et venerunt isti vt terrerent eos et proicerent cornua gentium que leuauerunt cornu super terram Juda vt dispergerent eam. Et leuaui oculos meos et vidi: et ecce vir habens in manu sua funiculum mensure. Et dixi: Quo tu vadis? Et dixit ad me: Vt videam quantum sit latitudo eius et quanta sit longitudo eius. Et ecce angelus qui loquebatur in me egrediebatur: et angelus alius egrediebatur in occursum eius. Et dixit ad eum: Curre et loquere puero isti dicens: Absque muro habitabitur Jerusalem a multitudine hominum et pecorum in medio eius. Ego ero ei dicit dominus murus ignis in circuitu et in gloria ero in medio eius. O o o o

Et ecce ois ter. Ois tūs nobis regna ista sūt ⁊ pacatame aliqua
possidē angulis q ⁊ ⁊ ⁊ interpretat̄ p̄ illud accipit ec
clesie angulus q̄ ⁊ ⁊ ⁊

Tauda t letare. Recte post captiuitatem filia syon prouocat ad gaudium. Quia multi ex illis conuersi sunt post captiuitatem? Vide plura infra.

Iudicauit eos pro bonitate quam habuit post captiuitatem. t iudex dell babuit t multo ante. Non quod ipse sit creatura, sed quia ad creaturas t iudex dell hab

ait ad me dicēs: Hēc est verbū
dñi ad zorobabel dicēs: Non in
exercitū nec in robore: sed in spi
ritu meo dicit dominus exercitu
um. Quis tu mōs magne coraz
coram zorobabel in planū. Et educet la
pidē primarū: et exclamabūt gratia
gratie eius. Et factū est verbū
dñi ad me dicēs: Mānꝰ zorobabel fundauerūt domū istā: et ma
nus eius plicēt eā: et scīetis quia
dñs misit me ad vos. Quis enim despexit dies paruos? Et lē
tabunt: et vidēbunt lapidē stan
neum in mānu zorobabel. Septē
pre illi: oculi dñi qui discurrunt
in vniuersa terra. Et respondi: et
dixi ad eū: Quid sunt duo olive
ad dexteram cādelabri et ad sini
stra eius? Et rndi secūdo: et dixi
ad eū: Quid sunt duo spice oli
ue: que in manibus duarum fistularum auree ministrant in eis quod est auru optimum? Et ait ad me dicēs: Nescis quid sunt hec? Et dixi: Non dñe mi. Et dixit: Isti sunt duo filij olei: qui assistunt dominato
ri vniuerse terre.

Capitulum C. V.

Conuersus sum: et leuaui oculos meos: et vidi: et ecce volumen vo
lans. Et dixit ad me: Quid tu vi
des? Et dixi. Ecce ego video vo
lumē volās: longitudo eius .xx. cubitorū: et latitudo eius .x. cu
bitorū. Et dixit ad me: Hēc ē ma
lēdictio que egreditur sup faciez omnis terre: quia omis fur sicut
ibi scriptum est iudicabitur: et omis
iurāns ex hoc similiter iudicābit.

Eduxit illud dicit dominus exercitu
um: et veniet ad domum furis
et ad domum iurātis in nomine
meo mendaciter: et cōmorabitur
in medio domus eius: et consumet
eam: et ligna eius et lapides eius.
Et egressus est angelus qui loque
batur in me: et dixit ad me: Leua
oculos tuos et vide. Quid ē hoc
qđ egreditur? Et dixi: Quidnā
est? Et ait: Hec ē amphora egre
diēs. Et dixit: Hic ē oculus eoꝝ
in vniuersa terra. Et ecce talētus
plūbi portabatur: et ecce mulier
vna sedēs i medio amphore. Et
dixit: Hec est impietas. Et proie
cit eā in medio amphore: et misit
massam plumbeā in os eius. Et
leuaui oculos meos et vidi: et ecce
due mulieres egrediēbāt: et spiri
tus in alis earum. Et habebant
alas quasi alas milui: et leuaue
runt amphoram inter terrā et cē
lum. Et dixi ad angelū q loque
batur in me: Quo iste deferūt am
phoram? Et dixit ad me: Ut ędifi
cent ei dom in terra sinaar: et sta
biliat et ponat ibi sup basē suā.

Capitulum C. VI.

Conuersus sum: et leuaui oculos
meos: et vidi: et ecce quatuor
quadrige egredientes de medio
duorum montium: montes autem montes erant ęrei. In quadrige prima equi rufi: et quadrige secunde equi nigri. Et in quadrige tertie equi albi: et quadrige quarte equi varii fortes. Et respondit angelus qui loquebatur in me: et dixit ad me: Hi sunt quatuor venti celi qui egrediuntur astantes dño omnis terre. In quo equi nigri egrediuntur in terrā aquilonis: et albi egressi sunt post eos: et varii egressi sunt ad terrā austri. Et fortes egressi quesierunt ire: et dixit: Ite et pertransite terrā. Et pertransierunt terrā. Et clamauit in me: et locutus est ad me dicēs: Ecce hi qui egrediuntur in terrā aquilonis requiescere fecerunt spiritum meum in terra aquilonis. Et factus est sermo dñi ad me dicēs: Sume a captiuitate ab omnibus transmigrationibus filiis populi tui: et venies tu in die illa: et ingredieris in domum Josie filii sophonie qui venerunt de babylone. Et assumes argentum et aurum: et facies coronas: et impones capiti Jesu filii josedech sacerdotis magni. Et loqueris ad eum dicēs: Hec dicit dominus exercituum dicēs: Ecce vir oriens ab oriente: et edificabit templum dño. Et ipse edificabit templum dño: et ipse suscipiet gloriam: et sedebit et dominabitur super solio suo: et erit sacerdos sup solium suum: et consilium pacis erit inter illos. Et corona erit Helem et Thobie et Jedaie et filio Sophonie memoriale in templo dñi. Et procul venient qui longe sunt: et edificabunt in templo dñi. Et scietis quia dñs exercituum misit me ad vos. Et erit hec omnia si audientes audieritis vocem dñi dei vestri.

Nicolaus

a Duo sunt olive: quia duo testamenta: quorum alterum a veteribus: alterum a nouis scriptum est. Vel duo olive: id est duo populi: quorum alter a principio: alter a fine mundi fuerunt vel erunt. Vel duo olive: id est duo ordines

[illegible]

meos: et vidi: et ecce quattuor quadrige egredientes de medio duorum montium: et montes montes erei. In quadriga prima equi rufi: et in quadriga secunda equi nigri: et in quadriga tertia equi albi: et in quadriga quarta equi varij et fortes. Et respondi: et dixi ad angelum qui loquebatur in me. Quid sunt hec domine mi? Et respondit angelus et ait ad me: Isti sunt quattuor venti celi qui egrediuntur ut stent coram dominatore universe terre. In qua erant equi nigri egrediebantur in terram aquilonis: et albi egressi sunt post eos: et varij egressi sunt ad terram austri. Qui autem erant robustissimi: exierunt et querebant ire: et discurrere per omnem terram. Et dixit: Ite perambulate terram. Et perambulaverunt terram.

Et vocavit me: et locutus est ad me dicens: Ecce qui egrediuntur in terram aquilonis: requiescere fecerunt spiritum meum in terra aquilonis. Et factum est verbum domini ad me dicens: Sume a transmigratione ab oldai: et a tobia et ab idaia: et venies tu in die illa et intrabis domum iosie filij sophonie qui venerunt de babilone: et sumes aurum et argentum et facies coronas: et pones in capite iesu filij iosedech sacerdotis magni: et loqueris ad eos dicens: Hec dicit dominus exercituum dicens: Ecce vir oriens nomen eius. Et subter eum orietur: et edificabit templum domino. Et ipse portabit gloriam: et sedebit et dominabitur super solio suo. Et erit sacerdos super solio suo: et consilium pacis erit inter duos illos. Et corone erunt helen et tobie et idaie et hen filio

[illegible]

Nicolaus

iudeorum prosperationem sub persarum. secunda ibi: Et factum est. Prima in duas. quia primo ponit regnorum diversitatem. secundo eorum dilatationem: ibi: In qua. Circa primum dicit: a Vidi. visione imaginaria. b Et ecce quattuor quadrige. i. quattuor regna [illegible] c Egredientes de medio duorum montium &c. [illegible] In quadriga prima. i. in regno chaldeorum. e Equi rufi. In hebreo habetur: Rubei. quia chaldei multum sanguinem effuderunt [illegible] f In quadriga secunda. i. in regno persarum et medorum. g Equi nigri. [illegible] h In quadriga tertia. i. in regno grecorum. i Equi albi. quia primus rex alexander magnus [illegible] k Et in quadriga quarta. i. in regno romanorum. l Equi varij. [illegible] m Et fortes. quia regnum romanorum in fortitudine excessit precedentia regna. n Quid sunt hec domine mi. i. quid significant he quadrige et equi. o Et ait ad me. visionem exponendo. p Isti sunt quattuor venti. [illegible] q Ut stent. [illegible] In qua. Hic consequenter ostendit [illegible] bellare ad se dilatandum. tamen de

De lyra

quadriga prima in qua erant equi rufi: non fit hic mentio. quia regnum chaldeorum iam erat destructum per cyrum et darium. In qua erant equi nigri. i. perse et medi. ut dictum est. s Egrediebantur ad terram aquilonis. [illegible] t Et albi. i. greci. u Egressi sunt post eos. quia alexander magnus ibi debellavit darium regem persarum et postea reges medorum. x Et varij. i. romani. y Egressi sunt ad terram austri. [illegible] z Qui autem erant robustissimi. [illegible] a Exierunt et querebant &c. [illegible] b Et dixit. [illegible] c Ite perambulate terram. [illegible] d Ecce qui ingrediuntur in terram aquilonis. [illegible] e Requiescere fecerunt spiritum meum. i. iram meam. [illegible] f Et factum est. Hic consequenter ponit iudeorum consolationem de edificatione templi et honore edificanti. Circa quod sciendum quod aliqui iudei de babylone venerunt apportantes munera auri et argenti pro templi edificatione. [illegible] g Ecce vir oriens nomen eius. i. ihesus pontifex in bono prosperabitur. h Et subter eum orietur. i. sub eo edificium templi perficietur. i Et consilium pacis erit inter illos duos. i. inter ihesum pontificem et zorobabel ducem.

Et qui

[illegible]

Corone prius imposite capitibus duorum nolens illorum a quibus oblate sunt [illegible]

sophonie memorabile in templo domini. Et qui procul sunt venient et edificabunt in templo domini: et scietis quia dominus exercituum misit me ad vos. Erit autem hoc si auditu audieritis vocem domini dei vestri.

C. VII.

Et factum est in anno quarto darij regis: factum est verbum domini ad zachariam in quarta noni mensis qui est casleu. Et miserunt ad domum dei sarasar et rogomelech et viri qui erant cum eis ad deprecandum faciem domini: ut dicerent sacerdotibus domus domini exercituum et prophetis loquentes: Numquid flendum est mihi in mense quinto: vel sanctificare me debeo sicuti iam feci multis annis? Et factum est verbum domini exercituum ad me dicens: Loquere ad omnem populum terre et ad sacerdotes dicens: Cum ieiunaretis et plangeretis in quinto et septimo per hos .lxx. annos: numquid ieiunium ieiunastis mihi? Et cum comedistis et bibistis: numquid non vobis comedistis et vobismetipsis bibistis? Numquid non sunt verba que locutus est dominus in manu prophetarum priorum: cum adhuc hierusalem habitaretur et esset opulenta: et ipsa et urbes in circuitu eius: et ad austrum et in campestribus habitaretur? Et factum est verbum domini ad zachariam dicens: Hec ait dominus exercituum dicens: Iudicium verum iudicate: et misericordiam et miserationes facite unusquisque cum fratre suo. Et viduam et pupillum et advenam et pauperem nolite calumniari: et malum vir fratri suo non cogitet in corde suo. Et noluerunt attendere et verterunt scapulam recedentes et aures suas aggravaverunt ne audirent: et cor suum posuerunt ut

[illegible]

Nicolaus

a Et qui procul sunt. non solum iudei sed etiam gentiles. b Venient. in hierusalem et devotione. [illegible]

De lyra

[illegible]

C. VII.

f Et factum est. Hic interponit solutionem cuiusdam dubii [illegible]

[illegible]

Ec admonitio. Admone lapsu fortissimus qui olim metallica pleni
gloria mundi erunt. Quod indomabilia dicit. C. VIII.
Et facti est ver. Et subiecit hystoriam in captiuitate ad literam q
Sabbatum dominicum dicitur postq; ab amatoribus suis liberatus est
dimisit domum suam et uxorem priorem sibi reduxit. Et
adiecit mul[ta] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[

Quia vno est o.h.dr. Quia vno rehabit hodie & odo vbi ibi & vbi & ibi erit & pibit nudeoy ydolis pollutis eius exceptione reliquie illi hodie pontifex imponetur incredentia fide quisquam.

Emath quoq;. Emath ipsa est eadem que antea hodie dicitur hyte. qui impie hoc. A deuastat est ciuitas tyri in muneribus. Et tradam ea hostibus eius. Quia vno est o.h.dr. Quia vno rehabit hodie & odo vbi ibi & vbi & ibi erit & pibit nudeoy ydolis pollutis eius exceptione reliquie illi hodie pontifex imponetur incredentia fide quisquam.

Emath quoq;. Emath ipsa est eadem que antea hodie dicitur hyte. qui impie hoc. A deuastat est ciuitas tyri in muneribus. Et tradam ea hostibus eius.

Ecce dominus possidebit eam: et percutiet in mari fortitudinem eius: et hec igni devorabitur. Videbit ascalon et timebit: et gaza et dolebit nimis: et accaron: quoniam confusa est spes ea. Et pibit rex de gaza: et ascalon non habitabit. Et sedebit spurius in azoto. et dispergam superbiam philistinorum. Et auferam sanguinem eius de ore eius et abominationes eius de medio dentium eius. Et relinquetur etiam ipse deo nostro: et erit sicut dux in iuda: et accaron quasi iebuseus: Et circumdabo domum meam ex his qui militant mihi euntes et reuertentes: et non transibit super eos vltra exactor: quia nunc vidi

In diebus illis. i. in adventu christi dicit vidi quos requirit vita in
fidelium apprehendent christū in carne cupientes eius bonis vehiginis sui
bonis est ei ille qdq; de regnis i mari corpe prohibent apprehendit
spiritu q; pertinet ad dei. dicit ergo vobis ei audiunt p̄ferentes ei
christus in ecclesia vobis est. Qui in. q. Illa legit. eloqui malorum apprehe

Onus verbi. i. calcule
dicit dominus contra. In die
huius illius in qua apprehendent
decem homines ex omnibus lin
guis gentium: et apprehendet fim
briam viri iudei dicentes: Ibimus
vobiscum. Audiuimus enī quo
niam deus vobiscum est.

Nūs verbi C. IX.

domini in tra adrach
et damasci requieius. Q̄ tua do
minus est oculus hominis et om
nium tribuum israel. Emath
quoq; in terminis eius: et tyrus
et sidon. Assumpserūt quippe si
bi sapientiam valde. Et edifica-
uit tyrus munitionē suam: et cō-
acceruauit argentū quasi humū
et aurū quasi lutum platearum.
Ecce dominus possidebit eam: et
percutiet in mari fortitudinē eius:
et hec igni deuorabitur. Videbit

ascalon et timebit: et gaza et dole
bit nimis: et accaron: quoniā cōfu
sa est spes eius. Et peribit rex de ga
za: et ascalon nō habitabit. Et se
debit separator in azoto: et disperdā
superbiā philistinoꝝ. Et auferā
sanguinem eius de ore eius
et abominationes eius de medio
dentium eius. Et relinquet etiā
ipse deo nostro: et erit sicut dux in
iuda: et accaron quasi iebuseus:
Et circūdabo domum meam ex
his qui militant mihi euntes et
reuertentes: et nō transibit super
eos vltra exactor: quia nūc vidi

Onus verbi contra israel. Dixit dñs extendēs celos et fundans terrā et
formans spiritū hominis in medio eius. Ecce ego ponam terminū
Emath quoq; et omnib; finitimis eius. Et tyro et sidoni
licet sapientissime sit. Edificauit munitiones sibi et congregauit pecuniā
quasi lutum platearum. Ecce dominus possidebit eam et percutiet in mari
fortitudinē eius: et ipsa igni deuorabitur. Videbit ascalon et timebit
gaza et dolebit nimis: et accaron quoniā confusa est spes eius. Et peribit
rex de gaza: et ascalon nō habitabit. Et sedebit separator in azoto: et
disperdā superbiā philistinoꝝ. Et auferam sanguinem eius de ore eius
et abominationes eius de medio dentium eius. Et relinquet etiā ipse
deo nostro: et erit quasi dux in iuda: et accaron quasi iebuseus.
Et circūdabo domum meam ex his qui militant mihi euntes et reuertentes:
et nō transibit super eos vltra exactor: quia nūc vidi

Nicolaus

a In diebus illis in aduentu christi dicit vidi quos requirit vita in
fidelium apprehendent christū in carne cupientes eius bonis vehiginis sui
bonis est ei ille qdq; de regnis i mari corpe prohibent apprehendit
spiritu q; pertinet ad dei. dicit ergo vobis ei audiunt p̄ferentes ei
christus in ecclesia vobis est. Qui in. q. Illa legit. eloqui malorum apprehe
dente. vidi. i. calcule
dicit dominus contra. In die
huius illius in qua apprehendent
decem homines ex omnibus lin
guis gentium: et apprehendet fim
briam viri iudei dicentes: Ibimus
vobiscum. Audiuimus enī quo
niam deus vobiscum est.

Nūs verbi C. IX.

domini in tra adrach
et damasci requieius. Q̄ tua do
minus est oculus hominis et om
nium tribuum israel. Emath
quoq; in terminis eius: et tyrus
et sidon. Assumpserūt quippe si
bi sapientiam valde. Et edifica-
uit tyrus munitionē suam: et cō-
acceruauit argentū quasi humū
et aurū quasi lutum platearum.
Ecce dominus possidebit eam: et
percutiet in mari fortitudinē eius:
et hec igni deuorabitur. Videbit

ascalon et timebit: et gaza et dole
bit nimis: et accaron: quoniā cōfu
sa est spes eius. Et peribit rex de ga
za: et ascalon nō habitabit. Et se
debit separator in azoto: et disperdā
superbiā philistinoꝝ. Et auferā
sanguinem eius de ore eius
et abominationes eius de medio
dentium eius. Et relinquet etiā
ipse deo nostro: et erit quasi dux in
iuda: et accaron quasi iebuseus:
Et circūdabo domum meam ex
his qui militant mihi euntes et
reuertentes: et nō transibit super
eos vltra exactor: quia nūc vidi

De ira

b Emath aueq; nomē est ciuitatis syrie ppe terminos iudee. i. Et
tyrus et sydon. similiter vt patet ex. ii. Reg. b Assumpserūt quippe si
bi sapias. i. terrenā. nō subdit: l Et edificauit tyrus munitionē sum. vt
nō timeret holez. m Et congregauit argentū quasi humū. i. in magna
valde abundantia: et hoc ex meritibus que asserebant sibi p mare et terra
diuersarū gentiū: vt hī Ezechie. xxvii. Nā qi tapla terrena nō valet pera
dūm: nō subdit: n Ecce dño possidebit eā per alexandrū. o Et pcu
tiet i mari fortitudinē eius. tyri est erat vndiq; mari circūclusa: sic alexā
der magnus ligna et lapidibus et terra ipositis stipauit eā propinquo li
tori: sic cepit eā et cōbussit. p Videbit ascalon. vī. ille est cui tres ciuitates
fuerūt ex dono terre sancte: et dicitur fuisse bellatrix eius. In betico hī: Et
sedebit spurius in azoto. et B quem alexandro q fuit natus de adultera.
nectanebo enī p illusionē magicas sub specie Amonis dei libye cognouit
matrē alexādri et eā genuit: vt hī in hystoria alexādri. o Et auferā san
guinē eius de ore eius. i. alexandri: q indignatus i iudeos vīt se velle de
struere hierlm et iudeos effundere sanguinē: sed viso flumine fugiendo ve
loo fuit in māsuetudinē: vt dicit ei. i. ca. vi. t Et abominationes eius.
i. blasphemie de deo israel: q̄bꝰ vtebat ipse ipsorū ad deū. nō ppm
ipsū. p ipsū. v De medio dentiū ei⁹. i. de lingua ei⁹: q̄ est in medio dētiū.
r Et relinquet. i. seruabit. y Etiā ipse deo nro. qui aliquādo deo fuerī
ficauit in hierlm sm̄ p̄ticulē oblationē: put dicit Joseph⁹ li. antiquitatū. xi.
s Et erit q̄si dux in iuda. qi libertatem ppli vendicauit vbi. hī. a Et ac
caron q̄si iebuseus. ar illā ciuitatē subiecit tributarie: sicut⁹ fuit subdit⁹ p
expugnationē dauid. ii. Reg. v. b Et circūd. do mei. i. ppli. c Et
hoc q mi. mihi. i. ex tuba machabeo. i. tribus et⁹ q̄ ppli. p duce antiochi
illustris recuperauerūt. i. mīi. dauerūt. i. xxv. machab. xii. d Ecce q̄ credi
dere. i. ad bella. p aduersarios indigitauerat. p fuit post tpus alq̄ditū vt ps
i. Machab. i. e Et nō transibit sup eos vltra exactor. Christus. vbi
xxi. Machab. viii. dicitur: Anno. clxx. abstulim⁹ eū tagum gentium ab israel.
f Quia nūc vidi in oculis. clemēcie afflictionē ppli. i. vt p̄ i. ppha ocl.

Exulta.

mebitur et aut caliat babylonicā. in adventu christi turpitudo fugitiuoꝝ
mise. vidi fugiet de quoq; ait autem sanguis. i. sensualitatis. et abomi
nationes. i. cultura idoloꝝ. et cibus idolothitoꝝ. de medio dentiū. i. de ore
ppli. phūtum. relinquet. vbi. vt reputatus. nūc. ecclesie. de qua. ait. ipse
in ppli. christi. et accaron quem. dñs filiam. et. alienata erit. sicut. iebuseus. i.
hierlm. et addit. ductus erit
bus nobis. vi. Et circūdabo tanq; murus domui mee. i. ecclesie. et
ecclesia. mihi p hos qui
militāt mihi. variis mūdi
cordis. i. ad meā. spiritus
hac. tituli. obtinēt. vel
munia. auxilio angelor.
Et nō transibit. i. c. ultra
exac. i. q̄ferus seduxit
victos in abit in captiui
tat. Quia nūc. v. i. o. m.
i. p. prophetas. et hoc vidit
gaudū adoratiōis. et ce
dicit scriptura.

Exulta satis filia. Pro: ipleti. i. qñ ejecit
christo ebuli eius ramis
palmar. clamādo: hōsāna
etus qui venit in nomi
ne dñi. i. e.

Ipse. i. hierlm eadē
ciuitatē. q̄ hyon arx est in
hierusalem.

Et disperdā. Ju
pter. i. q̄minē deus pī
q̄ nō erāt pīa. i. deus in
christi. nativitate pacē.

Effraim. frumentario
q̄ signat multitudinē ho
rum. q̄ de quo dr. filij
effrem. i. e. m. a. f. i. o. b.
De his etiā dicit in cur
ribus. i. in equis. n. a. t. n.
v. in. Sed equus ecce sal
lat: nō dispergit de hieru
salem. et vocatur ad pen
tecostem per dilectos. Nolite fieri sicut equus. et mulus.

Hoc nō est extendamus per allegoriā: sed tendā. est vere sic cōple
tum. facta illud: Postula a me. et dabo tibi gen. hī. et p. i. i. i.

Eu vo. Postq; pī nūciauit. ihm. et diuisis de adultu christi. et mīs
et potēs esset adūcitur⁹ facit apostrophā ad ipsā christū: de q̄ est vaticinā.

Iudei ita dicit. O christe qui expectamus venturū. q̄ regnatur⁹ es in
ol terra in sanguine. i. e. testamēti. i. q̄ et sacro legis sanguine. offerri in
qua lege tribularis bona vanda filiis tuis: contēnit israel ppter nūs de iacu
capitulatis. qui. deo. in quos nulla misericordia: Propterea o tribulate
qui vinculi erātis. i. speradatis in deum. cui nimis. i. ad manitissimā. hierlm
est hodie habetis dñm. pollicentē vobis. q̄ dum. iniuria captiuitatis:
ista duplicia reciplatis: dum extendā mihi tuā: hoc ad machabeos. tem

Nicolaus

a Exulta. Hic ppheta. ordinat. annūciat. adiacētes christi qui sūt. vēturā
hant patres antiqui: et vidit in visione: primo. denūciat. aduentus chri
sti. deo multiplicatis fidelibus ppli: Dicit. Exulta satis filia ppha. vt. ps. Et
nita satis filia syon. vt. ps patet implētū de isto. ihu. christo: Matth. xxi.
vbi. dicit. hec. auctoritas nunc implēta. qñ christus venit in hierlm ad
passionē. sūscepit receptus in ciuitate. et in templo est. laticia. et exultatione po
puli. b Ecce rex tuus venit tibi. i. ad salutē tuā. vbi dicit hic. R.a. Sa.
q̄ scriptura. vīta non potest intelligi nisi de rege mortis. c Justus. et sal
uator. saluauit enī nos p vīā iustitie. stigium morti offerendo. d Ipse
paup. pauperē enī vitā. duxit a principio natiuitatis. hic vsq; ad horam
mortis. vt patet ex decursu euāgelii. e Et ascendens sup asinam. et sup
pullū. sup vtrūq; enī ascendit sacerdotē tunc venīēs in hierusalē: vt patet
Matth. xxi. f Et disperdā quadrigā. et ephraim. i. q̄ non vī armorū
triūphauit: sed euidentia miraculoꝝ: vīt dicit hic R.a. Sa. q̄ messias non
indigebit bellatoribus ad subiugandū sibi mūdanā. gentilitatē. et eo enī
dicit futurū. q̄ tam ecclesia per predicationē apl̄oꝝ. adeo fabitur.

g Et loquet pacem gentibus. que pacis sunt non violentia. sed placi
one pacifica. h Et pōs eius a mari. i. ex ipsius partibus ortus est
alq; fidelis christi. ptinet. ex Matth. viii. dicit: Data est mihi oīa pōs
in celo. et in terra. i Tu vō. o christe. q̄ mutat modum loquendi de ter
tia ptona ad sēm. k In sanguine. i. in virtute sanguinis tui in cruce
effusi. l Testamenti mei. q̄ sanguis ille est confirmatio noui testamenti:
Matth xxvi. m Emittā vinctos tuos. et. i. ptos in infernī. ymbo
detētos. e. duplici. n Convertimini. Hic ppheta. inducit ppli ad fidē
christi. alīq; ch ponunt rebellā. horum. ca. de tribus qui fugerant tpe pecu
tionis regis antiochi. sed audito q̄ iudas machabeus. et fratres eius pecula
erant aduersus ducem antiochi. redierūt de dispersione partibus et inde fuerī
ter pro aduersarios pollutos: et ad hoc satis potest appellari ita. sed tal

Exulta.

p̄ma. reuersi. qui. vīrorum. machabeorum. et templū. dedicauerūt. qui
bus. annūcio. q̄ dominus. misericors. et. mansuetus. et. humilis. et
ligit. q̄ ipse. q̄ pōs. nō. in. aduersa. deuīta. ipse. ita. ipse. ita. ipse. ita. ipse.
dicit. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse.
aqua. Conuertimini ad munitio
ad hierusalem. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse.
tes vīti spei. Hodie quoq; ani
mātās duplicia reddā tibi. Quō
niā arcūdi mihi iudā: et ipleui
implebi effrā. Et suscitabo filii
os tuos syon sup filios tuos gre
cia: et pōnam te. q̄si gladiū fortis.
Et dominus deus sup eos vide
bitur: et exibit vt fulgur iaculus
ei⁹. Et dominus deus i tuba ca
net: et vādet in turbine austri. Do
minus exercituū proteget eos. Et
deuorabūt et subiicient lapidibus
fūde. Et bibētes inebriabunt qua
si fiāt sicut vinū: et replebunt vt phiale: et

Et saluabit eos in die illa. Et
populus. i. ecclesia. sicut oues. i. ad
populum. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse.
per alam: et sup pullā filiū asine.
Et disperdā quadrigā ex ephraim
et equū de hierusalē. et dissipa
bitur arcus belli. Et loquet pa
cem gentibus: et pōtestas eius a
mari vsq; ad mare: et a flumine
vsq; ad fines terre. Tu vō in sāu
guine. i. e. testamēti tui. emisisti vi
tos tuos de lacu i quo non est

Et saluabit eos in die illa. Et
populus. i. ecclesia. sicut oues. i. ad
populum. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse. q̄ ipse.
per alam: et sup pullā filiū asine.
Et disperdā quadrigā ex ephraim
et equū de hierusalē. et dissipa
bitur arcus belli. Et loquet pa
cem gentibus: et pōtestas eius a
mari vsq; ad mare: et a flumine
vsq; ad fines terre. Tu vō in sāu
guine. i. e. testamēti tui. emisisti vi
tos tuos de lacu i quo non est

De ira

pus reducendi ad vīram machabeorum. Et ipse. i. dñs. Et
tribus. i. ecclesia. Et ingredientur. i. ppli. Et videbunt. i. ad christi
fidē. que est tanq; tenebrosa. et obscura. ppter illud. Percut. xvii. Tunica
sanctissima nostre. fidei. i. christi. Et. i. q̄ ipse. o Et. i. q̄ ipse. Et
vinci ad inuicē charitate. et spe. ppter. p Hodie quoq; i.
noui testamēti. q̄ est. ad. Ro. viii. Mihi. scribit. deus. ut. apparuerit.
q Annūcio. duplicia. reddā. tibi. tpe. enī. noui. testamēti. plena. pabitur
duplex gloria. scilicet. resurrendi. et. e. corpis. r Dixi. enī. mihi. in
dā. i. ecclesia. deo. tue. iudaīm. christi. q̄ est. s Quasi. arcū. in. eum.
quo. arcu. et. pauline. demon. t Implicui. efrā. i. aplos. q. ois. vel. ho
re. ois. turbi. de. regno. a. tribulatiōe. q̄ vocat. efrā. frequenter. in. scriptura
veteris. testamēti. eo. q̄ hierobeā. primus. rex. fuit. de. tribu. efrā. hoc. sūt
aplos. implui. efrā. spū. scī. vbi. Act. ii. v Et. suscitabo. filios. tuos. syon. i.
aplos. x Sup. filios. tuos. grecia. in. qua. plures. apl̄i. fidem. de. christo
dicit. vbi. supra: y Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: z Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: a Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: b Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: c Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: d Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: e Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: f Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: g Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: h Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: i Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: j Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: k Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: l Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: m Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: n Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: o Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: p Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: q Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: r Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: s Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: t Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: u Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: v Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: w Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo. vbi. supra: x Et. pōnā. te. quasi. gladiū. fortis. potentis. deo. in
christo

Pri hom. Cath. primū a deo fine nouerabi tribulatione vñabim. I. ō
ministerium scripture. rectū. ordo enūciat de dignitate humilitate facilitate di-
bonū in se. verbo. omne. ornatū. obtinentes. terrenā. I. spūale. d. terrenā
ligna placenti. deo. sicut sacrificij altaris. Sanctificāt. cū. D. N. I. C. V. q. p.
Lap. Ignis. I. fidē. q. dum. ap. nasc. cruce. carnalitā. alienabant. vel alio pō-
dūt poni in exemplū.

Primo mihi dicitur. q. ē. p. Primitiū. i. ante p. q. de alio dicit
dit. p. q. ostendit eo. tempe q. debet. ab his. q. hī. tant. tempe. q. ipā. q. tm. adorat
ill. q. solū. venerāt. gentilit. Quarū. agnos. qui. dig-
nit.

Dico. machabei. sanctū. fidē. deo. electi. mandato. pō. de. terra. illi. vt. mun-
dū. d. scribit. e. hoc. legit. propria. Primū. e. creatiuo. scripta. resp. ruine. gentiū. vt. p. ruinā. gentiū. intelligat. vir
gineū. i. pōlum. credēte. in. verū. deū. q. primū. vocabit. Machabeū. nobilitat.

C. X.

Petite pluuiā. Dominū. ma
gna. felicitas. anctē. qz. ma
dūcet. vidēt. ipleta. q. fi-
ligit. de. christo. credit. I. ma
gnū. ordo. gaudet. de. figura. destructe. idolor. i. sacrificiorū. cessatione. cop. sanctificatio.
Dñs. nubes. dicit. fi. et. im
plenda. tpe. christi. tui.

Petite pluuiam. Eccmo. tpe. tam. multo
ductor. ad. fidē. tam. debēt. implori. gratia. p
phetaz: petite. a. deo. pīe
Primū. Christū: cui. do
ctrina. cedit. tam. vetus. q. nō. p
sentia. corporali. ascendit. ad. re
gnū. celoz. misit. eis. spūm. sanctū. q. ipe. facit. omne. ad. re
frigerādū. et. primū. I. ab
scondendū. euangelicū. ymbre. ad. irrigādū. fecundat
dant. pem. in. christo. tpe.

Primo mihi dicitur. q. ē. p. Primitiū. i. ante p. q. de alio dicit
dit. p. q. ostendit eo. tempe q. debet. ab his. q. hī. tant. tempe. q. ipā. q. tm. adorat
ill. q. solū. venerāt. gentilit. Quarū. agnos. qui. dig-
nit.

Dico. machabei. sanctū. fidē. deo. electi. mandato. pō. de. terra. illi. vt. mun-
dū. d. scribit. e. hoc. legit. propria. Primū. e. creatiuo. scripta. resp. ruine. gentiū. vt. p. ruinā. gentiū. intelligat. vir
gineū. i. pōlum. credēte. in. verū. deū. q. primū. vocabit. Machabeū. nobilitat.

C. X.

a Petite a dño. Dic. eloquit. de. christo. q. plin. de. bonoz. multiplica-
p tione: et. dixit. in. duas. partes. in. prima. ppheta. predicat. bona
rū. multiplicationē. ad. dño. plebē. congregationē. ibi: Dabit. dñs. cle.
Prima. pars. ab. hebreis. expositoribus. et. catholicis. cōtra. expositē. de. abi
dantia. temporaliū: et. de. victoria. machabeoz: et. facta. pōt. ad. hoc. applī
cari. fit. si. sic. falso. melioti. in. dicto. videt. mihi. exponēda. de. bonis. spūalib⁹
tpe. p. cognitiōe. metaphorice. designatis. dicendo. eloquiter. ad. precedēta
et. subsequētia. vt. videbit. in. parte. enī. hinc. ante. precedenti. locutus. fuerat
ppheta. de. vocatiōe. ad. fidē. christi. et. nutritiōe. in. ea. cibo. et. potu. sacramēta
liū. et. disponit. verbi. sequēti: ad. eloquiter. dicit. pphia: Petite. a. dño. plu
uiā. doctrinā. euāgelicā. sicut. ps. Deutro. xxii. Concrescat. vt. pluuia. do
ctrina. meā. fluat. vt. ros. eloquia. mea. et. c. k. In. tpe. serotino. i. tpe. nouī
testamēti. qd. et. breuiuꝰ. respectu. tpis. veteris. testamēti: vel. et. i. Joēl. ii.
Misericordiā. hēnā. et. p. hoc. ad. qd. et. b. in. tpe. serotino: videt. q. nō. loquat. de
pluuia. materiali. p. terrenā. fecunditatē. agrōrū. pluuia. primitiua. tpis. est. tantū
vel. plus. necessaria. l. Et. dño. facit. nubes. et. pluuiā. i. doctrinā. euāgeli
cā. q. ad. mysteria. redigerat. perfectiōe. ostē. et. pluuiā. tpe. multiplicat. boni. opis
fructū. m. Dabit. eis. singulis. herbā. fecit. enī. fruticē. pmo. facit. herbā

Cum bona vitiat domū iuda. i. ecclesiam. plantū. fidei. quoq. in mari
rubro pompa. diaboli. i. superbia. humi. fidei. quoq. quattuor. pturbatiōes.
hoc quasi quattuor rotis ad precipitia. trahunt: tali. pcessu. antiqrum
fuit. tunc. dño. plorat. domū. iuda. et. d. i. vt. qui. regnauit. israhel. cum
fanctimpr. ante. christū. seclorum. vnum. gregem.

Sibilabo. eis. Ba
bent. signū. congrega
tionis. fui. vel. sub. mur
dominus. vel. in. cōmā
nouerūdi. mei. ibidem
quo. me. pfecunt. obtinuit
ad. congregandū.

Sibilabo. eis. Alt.
Mos. qui. capitul. erāt. in
peccatis. tignat. vōo. pr
clemētiā. vt. congregat
ad. eos. sicut. ad. rosāpio
rem. vicis: Collige. fugi
medi. Ly. hos. multiplicat
nō. carnali. sed. spūali. bñ
dictione: hi. seminant. in
populis. quibus. dicitur:
Euāgo. docete. oēs. gen-
tes: et. p. illos. seminatos
populi. idē. pōt. p. illos
sanctū. recreabatur. vbi:
in. eius. cōspectu. adora-
bunt. vniuerse. familie. gē
tiū: Et. vivent. cum. f. f. r.
r. vt. prius. mortui. in. tot
delitate. vitali. fide: hi. fūt
fiti. quos. paulus. lac. mi
nistrabat. in. poēt. Et. re
ducam. eos. de. t. e. r. d. a.
de. terra. in. qua. sperabat
rex. pharao. qui. dicebat:
mea. sunt. flumina: et. ego
feci. eam: in. qua. terra. do
minabat. rex. assyriorū. i.
magnus. hostis. i. super
bus. diabolus: qui. etiam
arguens. vel. cōuincens. interpretatur: hi. tales. dicunt. in. terram. galaad. i.
de. carnalibus. ad. spiritualia. Galaad. enim. testimoniū. translationis. siue
interpretatur: Et. ad. libanū. i. dealbationem. vt. de. tenebris. mundi. educti
dealbentur: Et. tunc. non. inuenietur. locus. in. illis: quia. non. stringentur
angustijs. terrestri. cū. latitudine. perfruent.

Et seminabo eos in po. Et. despersio. in. populis. non. videat. esse
diuisionē. sed. semētis. operationis. filiorū. segete. multiplicata: videt. cum. filijs
suis: et. reuertent. non. tm. de. egypto. sed. cū. de. assyrio. ad. tabeas: et. galaad
et. libanum. quae. loca. decem. tribus. prius. possidebant: et. tantus. erit. nume
rus. reductorū. vt. multitudinem. terra. non. capiat.

Et transibit in ma. Dicunt. heroni. iudeos. non. solum. in. persas. set
medos. sed. etiam. in. bosphorum. et. septentrionalem. plagam. ab. assyrijs. et

Nicolaus

a Et filii eorum. videbunt. Lab. eis. dicit. et. regenerati. per. baptismum.
b Et letabuntur. de. relectione. antichristi. c Sibilabo. eis. Vñ. pro
pheta. denunciat. vtriq. congregationem. et. dicit. hic. Ra. Sa. q. hoc
congregatio. referenda. est. ad. tempus. futurum. qd. vocat. tempus. messis:
et. in. hoc. dicit. verum: sed. qd. dicit. futurum: tam. impletum. est. per. christū
in. vocatione. fidelium. qui. congregati. sunt. in. vna. ecclia. non. locali. mo
tione: sed. fidei. et. charitatis. vnione: et. hoc. est. quod. dicitur: Sibilabo. eis.
Insinuando. spirituū. deuotionē. d Et. congregabo. illos. fide. et. chari
tate. e Quia. redemi. eos. mea. passione. vnde. dicitur. Joh. i. q. ipse
mortuus. erat: non. tm. pro. gente: sed. vt. filios. dei. qui. erant. dispersi. per
varios. errores. gentilium. congregaret. in. vnum. modo. predicto. f Et
multiplicabo. eos. sicut. ante. fuerant. multiplicati. ex. tempore. dauid. et. sa
lomonis. in. quo. fuerunt. multi. fideles. ecclesie: quia. vna. est. ecclesia. fidelium
a. primo. abel. iusto. vsq. ad. vltimū. electum. qui. in. fine. mundi. nascitur. et
est: vt. dicit. Beda. homel. vij. et. non. solum. tot. imo. multo. plures. fideles
multiplicati. sunt. tempore. noui. testamenti. q. veteris. g Et. seminabo
eos. in. populis. per. predicatores. missos. ad. diuersas. partes. orbis. h Et
de. longe. i. de. de. longinquis. partibus. i Recordabuntur. mei. i. bene
ficiorum. meorum. k Et. vivent. vita. gratie. l Cum. filiis. suis. id. est
hujusmodi. fidei. m Et. reuertent. et. reducam. eos. de. terra. egypti. i.
quia. de. diuersis. partibus. orbis. ante. tempus. antichristi. venient. fideles. et
occupabunt. hierusalē. et. terram. promissionis. n Et. non. inuenietur. eis
locus. hoc. dicitur. ad. designandū. magnam. multitudinem. veniendam.
o Et. transibit. i. fra. p In. mari. fretu. quando. eis. transitū. preclu
sisse. dicitur. q Et. percutiet. in. mari. fluctus. facimo. eos. quiescere.
r Et. profundentur. eius. profunda. fluminis. i. terra. egypti: vt. dicit. hic. Ra.
Sa. eo. q. inundat. inundatione. nili. s Et. humiliabit. superbia. assur. et.
in. hac. terra. habitant. tam. gentes. q. christiani. qui. sub. vexillo. crucis. ad
mortem. a. gladio. incepit. et. per. gladium. tenetur: et. gladio. terminabitur.

dyabolus. esse. in. assistentia. tribus. eorum. quia. pars. est. demonum. et. omnes
est. eos. vincit. aut. Et. ambitus. in. martio. Et. superbia. eius. qui. pulsus. est
napolim. et. calcidonem. tenebitur. potentia. eius. euellitur. aute. populi. tali
fluctus. maris. et. profundent. a. gradibus. eius. Et. arcebitur. sceptrum. assyrie
ribus. maris. vbi. habitabat. tribus. gentium. quarum. in. terra. illi. est. habitatio. tenebrose.

C. XI.

Aperi libane. Predicta. capti
uitate. ch. actionē. pyli. per
assyrios. et. babylonios. et
supponit. etiā. de. reditu. et
tentione. templi. et. ciuitatis
pyli. dicit. tam. tunc. tra
hi. ad. ea. que. p. romanos
facta. sunt. in. tpo. e. filij. et
ualit: pene. vindictam.
sanguinis. christi. Per
libanū. templum. p
gnificatur. qū. aperti. et
ut. ignis. consumat. cedros.
tius. Per. nomen. ar
borum. non. supponitur.
significare. principes. et
cordotes. illius. populi.

Aperi libane. Predicta. capti
uitate. ch. actionē. pyli. per
assyrios. et. babylonios. et
supponit. etiā. de. reditu. et
tentione. templi. et. ciuitatis
pyli. dicit. tam. tunc. tra
hi. ad. ea. que. p. romanos
facta. sunt. in. tpo. e. filij. et
ualit: pene. vindictam.
sanguinis. christi. Per
libanū. templum. p
gnificatur. qū. aperti. et
ut. ignis. consumat. cedros.
tius. Per. nomen. ar
borum. non. supponitur.
significare. principes. et
cordotes. illius. populi.

C. XI.

a Aperi libane. Predicta. capti
uitate. ch. actionē. pyli. per
assyrios. et. babylonios. et
supponit. etiā. de. reditu. et
tentione. templi. et. ciuitatis
pyli. dicit. tam. tunc. tra
hi. ad. ea. que. p. romanos
facta. sunt. in. tpo. e. filij. et
ualit: pene. vindictam.
sanguinis. christi. Per
libanū. templum. p
gnificatur. qū. aperti. et
ut. ignis. consumat. cedros.
tius. Per. nomen. ar
borum. non. supponitur.
significare. principes. et
cordotes. illius. populi.

Gentilig doctores id in veteri testamento dñi in nouo registrantur agit
a minimo vsq; ad maximū: quia pecora occisionis nomine nec reparatur lāp
dium. Nā vendite illi creditores a se inuicem alterā deuitare aliquando
damnos cōtigit pro dum agunt: miserum a iniquis benedicentes.

Hec autē i hoc occidūtur a vendentibus: cū ipsi coy pastores nō pig
enti essent: q pecora essent
grata dño in salutē eis.

Et dixi ego tradam. Post multos ipsi q
q occidit: et q pius. Hoc
possent redarguere tradi
dunt vniuscuiq; in manu
proximi sui: q; manus il
lorum truncabant.

Et ecce ego tradam. Ex illi duobus oblatum a
romanis vltra inter spolia
Iudeos erant bella: et in
ecclie cruelis: vt in tres
greges populi diuidat: et sic
in hystoria legit.

Et deuastā. Destruent
romani olim terrā: a
vniuersitas vrbes tradetq
a non erunt eos de manu
romanoy: id sub die eter
na captiuitate: defuncti
e depasci possint occisiōe
vt scimp iudei nutriant
ad mortē. Quia dñs elt
filia. o vos pauperes. i. fi
li de israel: q; suscepistis
dei filiū: audite q dicunt
e sequitur capitulū sacra
menta cognoscite.

Et assumpsi mihi: Gesta sapiūs declarat istre
parabolā: exhibitaē ipsi e
pherim: qz potest hoc vi
deri de solo iudaico populo
dictū q; iterfectis ppbis
etiā ipsū dei filiū occidit
dicēs Sanguis eius sup
nos e sup filios nros. nec creatori vniuersitatis exponit mysteria sui obsequii
dicens se habuisse duas virgas e in illis vinctū populū pauisse.

Et assumpsi mi. Creator vt pastoris habiti demonstraret officiū

Nicolaus

Circa finē vī: Hoc dicit dñs deus meus. recolenda beneficia iudeis pristina.
a Pauit pecora occisionis. i. dic q; paui filios israel qui vocabant pecora occisionis in egypto: q; manibus nascentes in flumine precipitabant: e ad
uersi varie laboribus affligebant: intantū q; vitra coy ad amaritudinē deducebat: vt habet Exo. i. b Que emi possiderant. i. egyptii. c Qui
occidebant mē predicti. d Vendebant ea. q; principes egypti habebant
eos seruos: e vnus aliqñ vendebat alii. e Dicentes: benedictus dñs: q
ditatus sum opibus meis. f Pastores eorū non pepercerunt eis. g Et
ecclie eorum non misertus est eorum.

Et dixi. Ego ad eos. Ego pastor bonus
ouibus meis: q; pascua
non parcebant eis: e ego nō par
cam vltra superhabitantes ter
ram dicit dñs. Ecce ego tra
dam homines vnūquēq; i ma
nu proximi sui: e in manu regis
sui: e cōminuent terrā: e nō eruas
de manu eorum: e depāsci pec
oculiōis pōpter hoc o pauperes
gregis. Et assumpsi mihi duas
virgas: vnam vocaui decorē: e
alterā vocaui funiculū: e pāui
gregem. Et succidi tres pastores
in mense vno: e cōtracta ē anima
mea in eis. Siquidē e anima co
rum variauit i me. Et dixi: Nō
pascam vos. Quod moriē mo-
riatur e quod succiditur succi-
dat: e rēlīq deuorent vnusquisq;
carnē proximi sui. Et tuli virgā
meā q vocabatur decus: e abs
cidi meā q vocabatur decus: e
di cas: vt irritum facerem fedus
meū quod percussi cū omnibus
populis: e in irritū deductū
est in die illa. Et cognouerūt sic
pauperes gregis qui custodiunt
mihi: quia verbū dñi ē. Et dixi
ad eos: Si bonū est in oculis ve
stris: afferte mercedē meā. Et si
non: quiescite. Et appēderūt merce-
dē meā triginta argēteos. Et dixit
mihi: proiice illos ad stā
tuarium. Decorum pretiosum: quo
appreciatus sū ab eis. Et tuli tri
ginta argēteos: e proici illos in do
mū domini ad statuariū. Et pre
cidi virgam meā secundā q appel
labat funiculus: vt dissolueres
germanitatē inter iudā e israel.

Et dixit dñs ad me: Adhuc
sume tibi vasa pastoris stulti.
Quia ecce ego suscitabo pastorē in
terra q perditā nō visitabit: dispe
sū nō ḡrē: e ptritū nō sanabit: e
id qđ stat nō enutrit: e carnes pi
guū comedet: e vngulas eorū
dissoluet. O pastor e idolū: de
relinquēs gregē. Gladius sup
brachiū eius: e sup oculū dextrū
eius. Brachium eius ariditate sic-
cabitur e oculus dexter eius te
nebrescens obscurabitur.

Onus verbi. C. XII.

Onus verbi dñi sup israēl. ait dñs
extendēs celū e fundāns terrā: e fin
gens spūm hois in eo. Ecce ego

de gradiuntur. O pastor: vbi. vī tales erāt vt nō curāt de
pdictis nolentes vel ad bonū adnexi q; meritoge grauat a bestiis nouer
rari qui vltra cetera ipse cōsumebant. Hic pastor idem ydem qđ in duo
uerso pastor dicit: et ibi nō potuit vocabit: ideo nolo amodo pascere vos. nolo
nolo vocat: letharie in Hyda dei tangit sic locus.

Nicolaus

a Proiice illud. Hoc peccū fūit efficiendū. b Ad statuariū. i. fu
sorem statuarū: vt dicit expositor: vbi q; quē intelligit ipse deus qui est
formator oīum. e est sensus: Proiice illud ad statuariū. Ideo illud ccoz
deo ponendū: vt videat e iudicet hoc factū. c Decoy pūū. i. vile. e est
D modus loquēdi ironice: etiā ītm hebreos quo intelligit oppositū: sicut
de nano ironice dicere magn⁹ es tu. d Quo appreciatus sū ab eis.
Emptus a iudeis iuda vēditor. a. d. tā parue e vili vdo nō debuit appre
ciari. Dicunt dicit q; hoc est ita: Proiice illud ad thesaurariū vel ad fi
gulū. dicto enī hebraica hic posita est equoca ad thesaurariū vel formato
rē. e formator pōt vīq; figulino q; formā vasa de terra: e statuarius q; for
mat statuas de alta mā. trāslatio nīa accipit hāc vltimā significationē. i.
terrā. Dicunt ēo alīq; accipiūt primā: alīq; secundā: e illoq; accepto ma
gis sonat ea legēdi: vbi vī q; iudas renuit. xxx. argēteos sacerdotib⁹ q; cū
modicū thesaurū replēs q; et illa pecunia emerēt agrū figuli: Mat. B.
xxvii. Sic igit̄ pōt hoc ita exponi: Proiice illud ad thesaurariū. i. pretiū
precii christi: cuī sacerdotib⁹ q; erant thesaurarii ḡtiendū. sicut dicitur
Mat. B. xxvii. q; iudas ḡiecit argēteos cuī sacerdotib⁹ recepit. vt: Proiice
illud ad figulū. i. pdic. ptiendū ad emendū inde figuli agrū. ñ li ad
non est vtcūq; intelligēdū cōsulatiue: ñ sic cuī sic: emptio agri secuta est ad
illā. plectionē. Decoy precii ꝛc. exponat vt. b. c Et tuli. xxx. argen
teos ꝛc. sic videbat̄ pphete visione imaginaria: ac si accipet. xxx. denarios
e pficeret in domo dñi: q; quod deliberabat sic fiendū de pcio christi. a iu
da. pditore: q; placit illud in explo. f Et fecit virgā meā secundā. i. re
gnū iuda. vt visum est. ñ. quod nō fuit factum in captione sedechie: ac il
la captiuitas redijt de babylone: e habuit populus vocē vt ierobabel e
plures alii: e postea alīq; reges ante aduentū christi: vt babel Ichō
nias hystoriales. ppter fuit precisus in destructione hierusalē p titū e ve
spasianū: quomodo tūc iudei fuerūt p cede captiuati nō habebāt vocem nec
principē: illa captiuitas adhuc manet. g Vt dissolueret germanitatē
inter iudā e israel. Inter christianos christo de tribu iuda sm carnē ad
herentes: quos plures fuerūt ad litterā de tribu iuda: e iudeos in infidelī
tate permanentes. e hoc fuit figuratū. iii. Reg. xii. vbi vī q; israel separauit
se a iuda vtome: nō est paro nobis i dauid ꝛc. vī: e iudei sīt edicti ebri
anitate e ebrietate. h Et dixit. Pīc sīr agit de pcutione antichristi.
Et antiqui e ecclesie. i Et tuli. Pīc sīr agit de pcutione antichristi.
e continuat sic: hic secedētes iudei. p maiori parte negauerūt verū christū
ipsum repellētes. ideo iuste pmittūt a deo recipe antichristū. q falso dicit
se esse christū. e sic ab eo recipi. e hoc sūtit christus Joā. v. Ego veni. in
nomine patris mei e non accepistis me. si autem alius venerit in nomine
suo illum accipietis. Sic ergo perditur ac pmo ponitur pcussio antichri
sti veniter e succincte. Secūdo magis diffuse. sequēti ca. k Tres pastores vī:
l Sume tibi vasa. i. instrumēta vt virgā e pecū pastorale: e bubulno
di. instrumēta cuī cuilibet artio vtcūq; vasa. sm ppositū illorum
bebet. k Pastores tuli. in signū q; iudei recepti sunt antichristus q;
erit tante amentie q; dicet se esse deum. ii. Thessa. ii. Qui etiā ille supra

Proiice illos ad sta. Statuarium: vel statuariū pōtuū. Inde sta
tuarius. i. pondator.

Ad statuariū. i. ad fusorē statuarū: q; alii pastores dicūt. i. fictos: vel
figulū: vt alius creator de pcio iudicet: q; dicoy si cetus vocat. a. d. Po
pulus quē elegi in filios dī vili pcio me vendendū emendūq; iudicauit.

Et precium illud. In
uenti dñi fuit eos a pcii
cetor redūi facere deuotiores e
pharisēis q; ex eo emerūt
agrum figuli. i. creatoris
eius in quo sepelīunt ge
nitrini e aduene legi tan
quā christi redempti.

Et dissolui. Et
cut prius dñi: e iudeos ab
inuicē fuerāt separatissime
post christū apli e illi q;
postea ex gentibus credi
derūt duo fidei future
mose: e Zeta ē alia mea
ea. sup tres pastores q; p
posui i gregi mee: Scīp
dē ꝛ a. c. v. l. m. qz nō effi
cacurāt me ad aquā Ze
dachie: Vel pplo varijs
modis. Et me pugnauit:
huc e illuc iter me e Ido
la fluctuāt. Id Magnas
dñi ad moysen: Nō pa
scam vos. Quod morit. morit. Corpa eius ruāt i solitu
dine e dñi i scriptionē. Qui
bestie mutuo lacerentur
mesib⁹ mulieris terrā p
missionis intret.

Et tuli virgam. Assūpto israele q; funicu
lum ē dñi totū ecclie na
tionem a cultu dei separate
Idola colauerunt.

Et appenderunt. Iudei malitiosi interpre
tant: per triginta argen
teos triginta mādata le
gis que facere habebantur: e rursum. xxx. alia que prohibebantur: e dicī
tur eis vt argentū mandatoy dñi reddant deo suo plaste e fecerūt: qđ q
facere noluerunt: peccauit sunt.

De lyra

me. In multiplici actu idolatrie. y Et dixi: non pascam vos. i. demersa
vestra erigunt q; non sustentē vos: vnde. iiii. Reg. v. dicit. In diebus
illis cepit dñs tedere sup israel: percutiēs eos azael ꝛc. ideo subdit: Quod
moritur moriatur ꝛc. 3 Reliqui deuorent ꝛc. Iuxta non solum occidē
dantur ab extraneis: imo etiam dissensionibus tractantes: ppter hoc ma
la subditur. a Et tuli virgam meā que vocabatur decus. i. regnū israel
q; dñs per salmanasar tempore osee abstulit. iiii. Reg. xviii. b Et ab
scidi eam. quia illud regnū non fuit restitutum: nec cap Iuitas illa redijt.
c Vt irritum facerē fedus meū. li vt tenet hic sīcut: quia hec irrita
tio secuta est. d Quod percussi cum oībus populis. q. d. non domina
rentur iudeis q; illi iudei seruirent fideliter mihi: e per talem modū loquē
di dicit. Osee. ii. E percutiā eis fedus meū in die illa cum bestia agri: e cū
volucre celi ꝛc. q; non nocerent populo meo: vt patet ibidē. e Et in
irritum redactum est in die illa. quādo enim regnū israel fuit translatum
in assyrios: manifeste patuit q; fedus predictum erat irritatum. f Et
cognouerunt sic pauperes gregis. i. pauperes populi israel. g Qui cu
stodiunt. i. legem. h Mihi. i. vt obediant mihi: e isti erant fusti in po
pulo illoqui a maiore: huo erant depauperati: quia iustos persequebant.
i Quia verbum dñi est. Gratia translatio regis e populi pter peccata.
hoc enim predixit dñs per moysen Deut⁹. xxviii. Ducet te dñs e regem
tuum quē constituerit super te in gentē: quam ignorabas tu e patres tui ꝛc.
Iusti enī de populo israel qui custodiebant legē moysi: videntes hec dñi
verbi esse implenda. k Et dixi. Hic sequēter ponit iudeos ingratitu
do: que maxime apparuit in pcuratione mortis christi: e ideo ad hoc vī:
Et dixi ad eos. i. ad iudeos remanētes post captiuitatē babilonicā. l Si bonū est ꝛc. i. si erunte vobis
captiuitatē babylonicā. l Si bonū est ꝛc. i. si erunte mihi de altero h
deliter p beneficio vobis a me collatio. m Et si non: quiescite. i. a mea
seruitute. hoc nō dixit inducendo ad malū: sed p hoc insinuās q; dimittit
homines in libertate arbitrii bonū vel malū faciendi: p hoc tñ qđ ei ō: Et si
non: quiescite. sm modū loquēdi vsū intelligi q; nō seruiret deo sicut gra
tis sed magis agerēt ptra eū vt ingrati: ipsum in natura assumpta pleqñ
do: nō subdit: n Et appenderūt mercedē meā. i. preciū p corpore meo
sibi tradendo: sicut merces equi dicitur precium quo vendit e emitur.
o Triginta argenteos. ipsi iude pditoris: sm q; habet Mat⁹ xxvi. et
xxvii. vbi Matheus spiritu sancto illuminatus dicit hanc prophetiam
tunc fuisse implētam. p Et dixit dominus ad me. ca. iiii.

Proclus

de gradiuntur. O pastor: vbi. vī tales erāt vt nō curāt de
pdictis nolentes vel ad bonū adnexi q; meritoge grauat a bestiis nouer
rari qui vltra cetera ipse cōsumebant. Hic pastor idem ydem qđ in duo
uerso pastor dicit: et ibi nō potuit vocabit: ideo nolo amodo pascere vos. nolo
nolo vocat: letharie in Hyda dei tangit sic locus.

Nicolaus

a Proiice illud. Hoc peccū fūit efficiendū. b Ad statuariū. i. fu
sorem statuarū: vt dicit expositor: vbi q; quē intelligit ipse deus qui est
formator oīum. e est sensus: Proiice illud ad statuariū. Ideo illud ccoz
deo ponendū: vt videat e iudicet hoc factū. c Decoy pūū. i. vile. e est
D modus loquēdi ironice: etiā ītm hebreos quo intelligit oppositū: sicut
de nano ironice dicere magn⁹ es tu. d Quo appreciatus sū ab eis.
Emptus a iudeis iuda vēditor. a. d. tā parue e vili vdo nō debuit appre
ciari. Dicunt dicit q; hoc est ita: Proiice illud ad thesaurariū vel ad fi
gulū. dicto enī hebraica hic posita est equoca ad thesaurariū vel formato
rē. e formator pōt vīq; figulino q; formā vasa de terra: e statuarius q; for
mat statuas de alta mā. trāslatio nīa accipit hāc vltimā significationē. i.
terrā. Dicunt ēo alīq; accipiūt primā: alīq; secundā: e illoq; accepto ma
gis sonat ea legēdi: vbi vī q; iudas renuit. xxx. argēteos sacerdotib⁹ q; cū
modicū thesaurū replēs q; et illa pecunia emerēt agrū figuli: Mat. B.
xxvii. Sic igit̄ pōt hoc ita exponi: Proiice illud ad thesaurariū. i. pretiū
precii christi: cuī sacerdotib⁹ q; erant thesaurarii ḡtiendū. sicut dicitur
Mat. B. xxvii. q; iudas ḡiecit argēteos cuī sacerdotib⁹ recepit. vt: Proiice
illud ad figulū. i. pdic. ptiendū ad emendū inde figuli agrū. ñ li ad
non est vtcūq; intelligēdū cōsulatiue: ñ sic cuī sic: emptio agri secuta est ad
illā. plectionē. Decoy precii ꝛc. exponat vt. b. c Et tuli. xxx. argen
teos ꝛc. sic videbat̄ pphete visione imaginaria: ac si accipet. xxx. denarios
e pficeret in domo dñi: q; quod deliberabat sic fiendū de pcio christi. a iu
da. pditore: q; placit illud in explo. f Et fecit virgā meā secundā. i. re
gnū iuda. vt visum est. ñ. quod nō fuit factum in captione sedechie: ac il
la captiuitas redijt de babylone: e habuit populus vocē vt ierobabel e
plures alii: e postea alīq; reges ante aduentū christi: vt babel Ichō
nias hystoriales. ppter fuit precisus in destructione hierusalē p titū e ve
spasianū: quomodo tūc iudei fuerūt p cede captiuati nō habebāt vocem nec
principē: illa captiuitas adhuc manet. g Vt dissolueret germanitatē
inter iudā e israel. Inter christianos christo de tribu iuda sm carnē ad
herentes: quos plures fuerūt ad litterā de tribu iuda: e iudeos in infidelī
tate permanentes. e hoc fuit figuratū. iii. Reg. xii. vbi vī q; israel separauit
se a iuda vtome: nō est paro nobis i dauid ꝛc. vī: e iudei sīt edicti ebri
anitate e ebrietate. h Et dixit. Pīc sīr agit de pcutione antichristi.
Et antiqui e ecclesie. i Et tuli. Pīc sīr agit de pcutione antichristi.
e continuat sic: hic secedētes iudei. p maiori parte negauerūt verū christū
ipsum repellētes. ideo iuste pmittūt a deo recipe antichristū. q falso dicit
se esse christū. e sic ab eo recipi. e hoc sūtit christus Joā. v. Ego veni. in
nomine patris mei e non accepistis me. si autem alius venerit in nomine
suo illum accipietis. Sic ergo perditur ac pmo ponitur pcussio antichri
sti veniter e succincte. Secūdo magis diffuse. sequēti ca. k Tres pastores vī:
l Sume tibi vasa. i. instrumēta vt virgā e pecū pastorale: e bubulno
di. instrumēta cuī cuilibet artio vtcūq; vasa. sm ppositū illorum
bebet. k Pastores tuli. in signū q; iudei recepti sunt antichristus q;
erit tante amentie q; dicet se esse deum. ii. Thessa. ii. Qui etiā ille supra

terra q; perditā nō visitabit: dispe
sū nō ḡrē: e ptritū nō sanabit: e
id qđ stat nō enutrit: e carnes pi
guū comedet: e vngulas eorū
dissoluet. O pastor e idolū: de
relinquēs gregē. Gladius sup
brachiū eius: e sup oculū dextrū
eius. Brachium eius ariditate sic-
cabitur e oculus dexter eius te
nebrescens obscurabitur.

Onus verbi. C. XII.

Onus verbi dñi sup israēl. ait dñs
extendēs celū e fundāns terrā: e fin
gens spūm hois in eo. Ecce ego

C. XII.

Onus. Illud capitulū ab aliquibus doctoribus nostris. Quum ad
sui prodestū exponitur de destructione hierusalē per romanos. Sed
huic videt obviare quod hic dicitur: Sed e tuba erit in exercitu
me contra hierusalē. Nec quod subditur: In die illa dicit dominus. Per
capitā omnē equū e stupore e alienatione eius in amentiā: nō legit: vt
inda fuisse ēt romanis in obsidione hierusalē pra iudeos obstinatos. q;
exercitus romanoy a deo tūc fuerit sic punitus. Imo valde pbare nitur
phaus de iudaicis q; dicitur scribit. Josephus libro de iudaico bello.
Propter quod alia expositorio nostri exponunt hoc de pcussione regis
sic pontifice a iudeis e pncipibus romanis. Sed hec expositio videtur ma
gis mystica q; litteralis. Pponitur enī hic in textu allegat quē videmur
ad hoc esse dūmodo vt videtur. Ra. Sa. sic exponit hoc capitulū: e qua
si omnia sequentia vsq; ad finē huius gerūtur de bello gog e magog ab
tra iudeos quod dicit per regē multā venturi rebellandū. Sed hec fu
dantur super fatuis fundamentis: sicut dicī de gog e magog: Genes. xxxviii
e quia tūc dicī q; per gog e magog intelligitur antichristus e dicī cer
tum. Ideo hic similiter. Salvo tamē meliori iudicio videtur mihi de per
secutione antichristi exponendus vsq; ad finem huius. pphetie: q; aliqua
alia interseruit. e ideo sicut dicī capto prudenti hoc debet intelligi per sa
cio antichristi magis diffuse. e videtur in tres partes. quia primo pertra
ctatio antichristi describitur. Secūdo qđdā tacta solutē ca. sequēti. Ibi:
Et domus dauid. Tertio gentili rebuntur. ca. xiii. Prima adhuc i tres
Primo faciunt. Tertio gentili rebuntur. ca. xiii. Prima adhuc i tres
qđa sm pontur antichristi persequtio. secundo ēt de electis ibi: In die
illa. Tertio iudeos conuertio. ibi: Et effundā. Circa primū dicit: Onus
verbi dñi i. pphetia de afflictione futura et exterminatione del. 3 Sup
israel. Congregationē fidelitatis: ad qđ nomē tibi in nouo testamēto ēt traū
latū. sicut declarat psalmista: Et in gētib⁹ nō est nomē tuū. e hī ad Rom. a Dixit dñs q;
ipse. hoc ēt ex ordīe ad modū eloquij sup terrā cuī ibi videt. b Et
fundans terrā. q; nihil ēt fulcra ēt sic infirmū elementū. c Et fingēs
spūm hois in eo. q; ala a deo creat: e illustrat corpori coniunctū. d Ecce
ego ponā hierusalē. Ecclesiā q; vocat hierusalē Esa. ii. vt sicut dcō sub cal

Nouerint vniuerse gñationes ꝓfluat vt rubeat t habitent t caldent ve
nire t pulsuare. Et quoniã gñatio mea destituit populum istum t
q[uod] ꝓfluuium t[er]re istius q[uod] repulit t mundi[ci]am ꝓfluuium ꝓfluuium
q[uod] ꝓfluuium t[er]re istius q[uod] repulit t mundi[ci]am ꝓfluuium ꝓfluuium
q[uod] ꝓfluuium t[er]re istius q[uod] repulit t mundi[ci]am ꝓfluuium ꝓfluuium

Et erit in die illa dicit dñs exterminabo omnes equos de medio populi
pereutiam eorum caminatur. Allego. Cor lacerato lapidis quam in
aduersarios qui hierusalē venire cohibent dominus comminatur q[uod] et
equos malos qui prauis sunt ad currendū in malum t aduersarios domi
nus vel fallos magistros vertit in stupor t in amentiā vt nihil sapere cō
pellantur: id est palpatibus putant eos tenere quibus fortiū q[uod] corripia
ri frustra possit. Hic ē sup populū confusio q[uod] timore validus ē: et in eo
meus ꝓfluuium. aperit oculos vt elatos reprimat t ꝓfluuium t[er]re eius lumē carnes.

Et dicit duces. Agens oculos ubi sup ludā: hostis ꝓfluuium certa
ta[m] ludā q[uod] capitanē populum: Iherusalē facit vota in cordibus vt hic
ruleum vincat: t ipsi victi ab hostis vincant ē fide cadunt.

Dicit. Duces t tribus sit apli t apli vt q[uod] solent sibi plangi affi

Nicolaus

fuit t Apoca. vii. Mihi dubium sancti hierusalem debellandū de orbe fi
cut ꝓfluuium ē. a Superiorum: crapulę. ad quod debuit impingere
quia antichristus t eius exercitus post ꝓfluuium ecclesię occidet: vt ali
cum ē. In hebreo habet: Ducibus amentis suis: quia ecclesia amarica
bitur in ꝓfluuium antichristi: t postea ipse t eius exercitus. ib fidibi:
b Omnibus populis. quia de omnibus populis aliqui adherebūt an
tichristo ideo subdunt: c Sed t nulla erit in obsidione contra hieru
salem. quia tunc aliqui christiani timore mortis erunt in exercitu antichri
sti. d In die illa ponam hierusalē lapidē oneris. lapis enim pondero
sus quando mouetur de loco suo affligit motores. sic antichristus t eius
exercitus quærentes tollere fidelitatē ecclesię affligent t turbabūt fidelis.
t hoc ē quod subditur: Omnes qui leuabunt eū ꝓfluuium. e Et colligent
aduersus eam omnia regna terre. i aliquid de omnibus regnis adhærent
tes antichristo. f In die illa. Dic consequenter ponitur antichristi
t fidi exercitus delecto cum victor: g Percutiam omnē equum in
stupore: i aduersarium eius ꝓfluuium. quia ipse subuertendo vt dictum est t ma
gos sua seducendo perdet. h Et super domū iuda. i. super christia
nos in eius exercitu existentes t timore. i Aperiā oculos meos. mi
sericordiā: quia non perdunt cum aliis anti. hostis adhærentibus volun
tarie. ideo subditur. k Et dicent duces iuda. i. populus in illis christi
ani antichristo timore subiecti. l Confortent mihi habitato
res hierusalem. quia christiani timore antichristi in eius exercitu futuri de
fidei statu cadit. plectunt christianos obiectum: is hoc offendere nō
audeant manifeste. Per autem littera videtur dicitur illi expositioni q[uod]
exponit psalmū illum de persecutione primitiue ecclesię per principes iu
dęorum. vt patet in Act. apostolor. Item illud quod postea dicitur hic:
Et saluabit dominus tabernacula iudę. quia iudei persequentes ecclesiā
primitiuam non deficerunt prosperitatem christianę: nec fuerunt fal
si aduersarii romanis contra hierusalē. sed magis occisi t destru
cti. m In die illa ponā duces iuda ꝛc. quia christiani expiabunt in ꝓfluuium

† † vel ꝓfluuium ꝓfluuium ꝓfluuium

a vndis inundatur ad eos q̄ in ipso pugnabūt. Alii exponūt
ego p̄phetā hactenus locutus sū aggrauatus: dolitus p̄phetā
ab obstinatis qui sentire quia sole dē maledicta terra in d.t.

Hoc plaga stultis fiam. Hoc mihi ū patet obtusus carnalis affectus
gētis terrenā mente ꝫ peccatis stūd et q̄ voluntate dei pho vnicum fi
lium hois humane a malo
tribuebat in mortē p
delictis hominū.

Framea suscitare.
Prophetata vehemēs
ideoq; q̄ pīnulo ꝓphe
tarū: et nō ambagis sub
stitit de passione christi
q̄ pho voluitate adimple
ta est. q̄ qui pallionē re
probauit sūtā ignorā illā
mirantes sunt et erubēsi.

Percute pastorē.
Cū pallionē olī scrīta
fuerit apl̄or. maxīe.
etc gēbenit ita implicā
sūtie inclusit deū patrē
loquentē: Percutā pa
storē i obligatū ouēs g.
voluntate cui dei patris
obtemperauit et passio christi
in quo et ille ꝓphe ꝓlon
gat dicēs exurge deus tra
mea pente ps. 7. vbi e. g.

Et duc tertiā par.
tē. Iudei hoc ad christi
tēpora referūt: et in vitio tpe
futura p̄tendunt. Sed ꝺ
inter nos et illos etiopia
nos ill explicata diem⁹ ali
ā explāda cōmemorāte.

Ignē vemi mittere i
terrā et q̄si baptizari in
ſpū dei et igne dicēte: pro
babili nos deus sencimo
gratiaſti. C XIIII.

Ecce dies dñi
c. Solet scribē
ti ſi subito ipe
tu in ciuitate dei ſūt pire
ꝓ extra ciuitatē dei ſūt diripiatur extra ciuitatē vbi dāt ne forte hostes
ſupeuenant. Hic adr tāra pdictio includit vt rapina raptorū in medio
ciuitatis vbi dāt ꝓ securitate victorie.

Nicolaus

epcaretur terrā de qua sumptus est. In hebreo ht: Dñs pcussit me.
l. deuit me ad custodiendū pecora. q. d. nō sum ꝓpheta. Quid sunt pla
gē ille 12. a Et dicet. hic plagatus sum 12. l. ita nō sunt mihi facta ex
odio ſi ex amore ꝓ mea correctōe. b Framea. Hic soluit tacta ābīo.
et hmo quātio soluit. secūdo q̄ hoc multiplicatio fidelīū ostendit. ibi: Et
erunt. Quātio vō aūt habet ex pūnitiōe: q̄ dicti est q̄ fideles grauiter ab
ſugent ab antichristo: sed ultimus ſalo. ex hoc posset aliqs admirari: et q̄
vere quō deus sic permittat iustos afflīgi ab iniquissimo hoīe. et respondet q̄
non est mirandū. quia ꝓpter filiū suū non pepcit omnib⁹ ꝓ nobis oīnus
tradidit illum morte acerbissima condemnādā. et hoc est qd dr: Framea. l.
gladius acerbe afflictōis. c Subsitare sup pastorē meū. l. sup christū
q̄ dicit de ipso Joh. 17. ca. Ego sum pastor bon⁹ 12. d Et sup virum
cohērentem mihi. q. humanitas christi inſeparabiliter iuncta est deitati.
Ra. Sa. ꝺ exponit de ipso romano per medīū destruendo: ꝓpter mala
que fecit romanū imperiū populo iudaico. et apparet q̄ valde exponit
male exponit: imperatorē romanū vocat nequā et pessimū. et sic fm eus
non pōt dici pastor: dei nec inhērens sibi: q; talis inhērentia amicitiam ſi
gnificat. vnde in hebreo dr: Sup virū mihi adiacentē. qd de christo optī
me exponit. vt dictum est. e Percute pastorē et dispergent̄ oues. hoc
fuit impletū q̄n apl̄i in passione reliquerunt christum: vt dicit Saluator
Joh. xvi. ex quo patet q̄ hic passio intelligitur de christo f Et cō
uertam manū meā. l. ponā tribulatiōē meā. g Ad paruulos. l. ad apl̄os: q. di
uinitus sic fuerunt firmati et solidati q̄ gaudebāt in tribulatiōib⁹ fm q̄ dicit
Apoca. v. ca. Quant apl̄i gaudentes a conspectu pcilii quoniā digni ha
biti sunt ꝓ nōie iesu contumelīā pati. h Et erunt. Hic incipit versus
in hebreorū agit de fidelīū multiplicatione ad passionē christi sequente
fm q̄ dr Joh. xii. Nisi granū frumenti cadens in terrā mortuū fuerit:
ipsum solū manet. ſi aūt mortuū fuerit multū fructū affert. Scienduī igi
tur q̄ post passionē ipī et publicationē euangelii populus totī⁹ mūdi in
tres ꝑtes diuisus. Quarū vna. l. iudeor obstinator. alta. q. gentiū ꝑ
tale remanēnū. et de illis dr: i Partes duc. l. ca. l. in terra. k Disp
ersa gratie et virtutē. et sic a tpe publicationis euāgelii in quo oēs tenent

Iudei per sub gog et magog dicunt esse cōprehēsa. alii ꝑpotētiā mare
dictum et egyptū et aliarū gentiū et parte etc enarrata.

Et vastabūtur. D. Alon tenet cognet hierusalē effecto genere ꝺ eli
tis pcilii subsistatie. ſi erit vem⁹ in dolore ꝺlioq; vastabunt̄ a multitudine in
dolore maxīo polluēt̄ q̄ ita timebant monē vt nec saluē putarent
nec pascuā vtoq; dolore
dere audeant.

Et egredietur me
dia pars. Et in mptiat
tate q̄ per romanos et in
alios captiuitatē ꝓpl.
trionalis infertos ꝓpa
cabit capra l. xxv. de so
templi et sydā quo ārx
erat regni integra a mūte.

Et ego eclectus d.
et p. Egredief d. de loco
gre et claudēte sue qñ eg
gentiū ne mortis quietes
interuēpere et flagella ad
emēdationē iuste cogat.

Et fugietis ad ualē. Ecce dies venit dñi. Hāc ꝓphetiā ꝓpo
pulo in toto orbe diui
ſo vel alii ad dextrā vel alīs
ad sinistrā sēp̄ tenet. Hic
q̄dā scīs est fugiet ad
vallē montiū mei. l. duo
tū testamentoꝝ. q̄ illa
valles. l. q̄ta fedes et cō
cordia duoꝝ testamētoꝝ
mutuā non vīgnādo vt
ante fuit⁹ vsq; ad primū:
duo enī testamēta magī
vīnant pugnātia ꝺvnt
ta. multa enī vetera ami
simus et nouē gre multa
suscepimus.

Et fugietis sicut f.
Silent sup oīa terremo
tum mot alīs coda pter
ruit et porrigo hac illacq; dispsitis duoq; populoꝝ despat⁹: et rursum
in vnū fidē societas creditū. Inter duos montes placabili fide requiescet
q; vetus et nouum testamentum sibi cōuenig̃ter.

Et veniet dñs. ꝓ est implentiū hoc ꝑueniet dño ad iudicādū: sed q

† † eum in tenebris non fide tenebre poſſit mentibe
pedes eius in die illa sup mōtē
oliuarum qui ē cōtra hierusalē
† vnde eidem sol iudicie
ad orientē. Et scindētur mons oli
uarum et media pte sui ad ori
entē et ad occidentē: ꝓpto grā
di valde. Et separabit̄ mōtis me
dii ad aquilonē: et mediuꝫ eius
ad meridiē. Et fugietis ad vallē
montiū eoꝝ: quōniam coniū
getur vallis montium vsq; ad
† proximum. Et fugietis sicut fugi
stis a facie terremotus in diebus
† qui vel pena fac mdatum regis ꝓpositus est ad
ozie regis iuda. Et vēniet dñs
deus meus: ⁊ oēs sancti cum eo.
Et erit: in die illa nō erit lux: sed
frig⁹ et gelu. Et erit dies vna q̄
† iudei. non homines. Lucis enim potentē ignorare
nota est dño: nōn dies neq; nox
† ſi impijs ebenebrescet. † vel per. † latis.
et in tempore vespere erit lux.

Nicolaus

tum fulgure esse terremotus. Ideo ꝓbabiliter potest dici q̄ in fulminatōe
antichristi erit etiā terremotus quo perdet aliqua pars sui ceremoniale
subditur: a Et scindet mons oliuarum 12. exponit aliq; hic scissionē in
duo tanto parte sicut. l. ad extremū occidentē. l. aglonē: et meridē. Ra. Sa.
ꝺ dicit ipsum fieri in duas partes vīta q̄ vna pars mōtis inclinabit ad
aquilonē alta ad mpiditē: et scissura erit intermedia: ita q̄ longitudo eī
erit ab oriente in occidentē. ꝺ ponat ei quod postea subdit: b Quo
nisi fugiet vallis montiū. l. vallis solaybat q̄ est inter montē frō et mōtem
oliueti ita q̄ habet montē oliueti ab oriēte: et montē frō ad occidēte.
c Vsq; ad proximū. l. locū dicte scissure: quo fugiēt mōtis oliueti tun
getur valli solaybat. d Et fugietis timore motū. e Sicut fugistis
a facie terremotus in diebꝰ ozie regis iuda: qui fm q̄s habet. ij. Paral.
xxvi. voluit sibi vsurpare pontificis officiales tunc fuit pcussus lepra. et fa
ctus est terremotus: vel de tali pcussione ostenderetur tra vindicta.

f Et veniet. Hic consequenter ponitur tria sequentia mortē Antichristi
f finale iudicium et bonoꝝ premiū. ibi: Et erit. et statim ecclesie post anti
christi exterminiū. ibi: Et exaudiet. Circa primū dicit: Et veniet dominꝰ
deus meus. l. ad iudiciū non tñ immediate post mortē antichristi: ꝺ erit ibi
ꝑpuo medio: vt plenius ibi ꝑ. 6. xxvi. g Hic sancti cum eo. q.
cum ipso iudicabunt reprobos. et maxime apl̄i qui 12 thron. ſūt. Se
desit 6 et vos sup sedes duodecim iudicātes 12. h In die illa. l. iudi
cii. i Non erit lux. l. reprobis quoꝝ erit malor tenebrosa. fm q̄ dicit
Matth. viii. Ex nos est via que ducit ad perditionē et multi intrant per eā.
k Sed frigus et gelu. l. horror et timor quē p̄ culpa et frigus deligunt: ꝺ
eo q̄ ex frigore timor causat refugiūt sanguine ad cor: et sic mēbra exterio
ra reddūt frigida et tremētia. l Et erit dies vna. l. iudicii. m Que
nota est dño. fm q̄ dr Matth. xxiii. De die illa et hora nemo scit neq; an
geli in celo: ſi pater solus. ꝓ hoc tñ non excludunt filius et ꝓphetē: quo
rū est vna noticia cum patre. n Non dies neq; nox. l. ppie. dies est
ppie est latis solis sup terrā in nor latio eius sub terra. In generali ēo
resurrectione mortuoꝝ corpora erūt incorrupticibilia. et sic cessabit genera
tio et corruptio in elementis et motus celi q̄ est causa generatiōis et corru
ptionis. et sic non erit dies et nox. ꝓpie que causant ex motu solis.

o Et in tempore vespere erit lux. l. cessante tpore quod causat ex motu et
l. erit lux perfecta et beatifica gloria celestis: licet dicta est de reprobis q̄ nō
erit ibi lux sed frigus et gelu. p Et erit. Hic ponit secundū. l. retributio
nis premiū cum dicitur: q In die illa exibunt aque viue de hierusalē.
l. celesti. de qua dicitur Apoc. xxi. descendit de celo a deo. montē et ciuitatē dei
viuentis hierusalem celestem. et per aquas viuas intelligitur hic vita eā

ſi dr mortui vocant ad vitā. Et dies absolutionis ꝓpter ſplendorē ab eis fugiet
ſpūs ſi vigilans et gelus: ꝓ vigilantia et tranquillitate. et sic nō erit ibi
tenebrosa erit nullis vitijs ꝓpertus tota nequitia ignota
dentes sed omnes ere sancti.

Et erit dies vna. Quasi vna dies ꝺ omni. ſi pter alios homines
ſolū ꝺ vigilantes et gelus.

Et erit in die illa
† † que sibi invicem erunt † † que vnum
Et erit: in die illa exibūt aq̄ vi
ue de hierusalē. Medium earū
† q̄ mediū mare et in ea vīga erit pōtis vnitas
ad mare orientale: et medium earū
† quasi tantū ad egyptum † † hec ultime linie
ad mare nouissimū. † In estate
† † ita. i. estate et hyeme. † † ſi ſi ſi ſi ſi ſi ſi ſi ſi ſi ſi ſi ſi
et in hyeme erunt: et erit dñs
rex super omnē terram. In die il
la erit dñs vnus: et ūt nomen
eius vnū. Et reuertetur omnis
terra vsq; ad occidentē: ꝺ colle ad
† vbi dicitur mult⁹ grauis. † † vsq; ad multe vīge
remmon ad † austrū hierusalem.
† quasi † in loco vbi dicitur collis ſolitudo.
Et exaltabitur: et habitabit i lo
co suo a porta beniamin vsq; ad
† ostiorum.
locū porte prioris: et vsq; ad por
tam anguloꝝ: et a turre ananeel
vsq; ad torcularia regis. Et ha
† hierusalē † mollies tempus ſolitudo ſolitudinis
bitabūt i ea: et anathēma nō erit
amplius: sed hierusalē sedebit secu

a quo loco vsq; ad quē locū hierusalē ūt edificanda. Et quia dicit ciuit
atem in circuitu: ne legatur hostium offensiōes.

Allego. Cum ecclesia ortum sue sancte fuerit super omnē terrā ille erit vnus
de quo scribit: Scitote quoniā dominus ipse est deus. et vnus nomē eius

Dextra

fm q̄ dicitur Apoca. vii. Agnus qui regit eos deducet eos ad vite fon
tes aquarū quē dicimus hic esse de hierusalē: quia derivabunt ad alia
beatos. ideo subditur: r Montium earum ad mare orientale 12. quia
beata vita de hierusalem equalis: supposita tota illa terre mensura ad diuisio
nē qui in principio mundi nati sunt: et ad alios qui in fine mundi sunt na
sciturī. Q̄ adit per mare intelligitur congregatio hominū pater Apoca.
vii. vbi dicitur q̄ per aquas multas intelligūtur populi multi. mare
ſo dicitur congregatio aquarū: Psal. i. Congregationēq; aquarū appel
lauit maria. s In estate et in hyeme erunt. i. perpetuo. duratio enī
perpetua a parte finis est de ratione de estate: quia perpetuitas que pertinet ad
ſignatur per successionē estatis et hyemis: non enim tunc fiet propriet
ſint differentie tempoꝝ quod tunc cessabit: sed quia perpetuitas nō po
test ſignificari a nobis nisi per partes temporis. Sic enī dicimus de mer
tate diuina Apoca. i. Qui est et qui erat et qui venturus est. t Et erit
vnus rex super omnē terrā: quia tunc cessabit pclatio et dominiū non stabi
in hoibus ſi ētū in angelis: quamuis nūquā refugiet officiū administrādi et
q̄ dicitur. i. ad. 1. Cor. xv. q̄ christus cum patre omnē principatū et po
testatē cum tradiderit regnū deo et patri. ideo subditur: v In die illa
erit dominus vnus hominū et angelorū. z Et erit nomen eius vnū.
in psalmis etiā nominat a nobis ꝑ scribe nobis: quia nobiscum sūt
sicut cognoscimus in cognitione autem dei beatorum et perfectionis
creatur aliquæ sunt plures et distincte. sed in patria videt per scipm in
mediate: et sic notatur vno simplici nomine ab vna simplici perfectione.
y Et reuertet. Hic consequenter ponit tertiū. l. status ecclesie post mortē
antichristi: qui ſ; potestat iudicii et beatoꝝ premiū. tamen ponitur hic
post quia sacra scriptura non semp seruat ordinē temporis: sed magis per ꝓpo
sita vltimo narrat. et dicūt in tres partes quia primo ꝓphetat de
ſcissa hanc statum. Secundo refutat penā antichristi et sui exercitus vt
addat aliquid quod. ij. non est applicabile. dicit et hoc erit plaga. Tertio re
dit ad ꝓpositū. ibi: Et erit. Circa ꝓmū dicit: Et reuertet se terra. Loca
babelthes in terra ad ōnes istum christi mortuo antichristo. vt. ij. dictum
est. z Vsq; ad dextrā. 12. i. a quodcūq; loco ſanctoꝝ partē ad dextrā
habitate. a Et exaltabit. Certū quē fuerat ab antichristo et sue be
ſecla: vt. ij. dictū est. potest etiā intelligi de hierusalē ad i. mirā quā capi
tur et deprimet ab antichristo: vt predictū est: post montē eius exaltabit.
b Et habitabunt in loco suo 12. q. multi de hierusalē captiuitatē ꝑ ar
tichristi: vt dictū est. quāuis ipso mortuo reuertēt ita q̄ ciuitas hi
erusalē prior habitabit. c Et anathema. i. maledictio. d Non erit
ampl⁹. Quia sunt que dicūt.

Liber.

ra. Et hec erit plaga qua percutiet dominus omnes gentes que pugnauerūt aduersus hierusalē. Tabescet caro vnius cuiusq; stantis super pedes suos: et oculi eius cōtabescet in cauernis suis: et lingua eorū contabescet in ore suo.

In die illa tumultus dñi magnus erit: et apprehendet vir manum proximi sui: et cōseretur manus eius super manū proximi sui.

Sed et iudas pugnabit aduersus hierusalē. Et congregabūt diuitias gentium in circuitu: aurū et argentum vestes multe satis. Sic erit plaga equi et muli et cameli et asini et omnium iumentorum q fuerint in castris illis sicut ruina hec.

Et omnes qui reliqui fuerint de vniuersis gentibus que venerunt cōtra hierusalē ascendent ab anno in annum vt adorent regē dominum exercituum: et celebrent festiuitatē tabernaculorum. Et erit qui nō ascenderit de familijs terre ad hierusalē: vt adorent regē dominū exercituum: nō erit super eos ymber. Quod si familia egypti non ascenderit et non venerit: nec super eos erit. Sed erit ruina qua percutiet dominus omnes gentes que nō ascenderint ad celebrandā festiuitatē tabernaculorum.

Hoc erit peccatum egypti: et hoc peccatum omnium gentium que non ascenderint ad celebrandam festiuitatem tabernaculorum. In die illa erit quod super frenū equi erit

arisio ad domū: et a domo ad templū sternet. Et erit qui nō ascenderit de familijs terre ad hierusalē: et non venerit ad eam: non veniet super eos imber. Super hoc erit plaga qua percutiet dominus omnes gentes que nō ascenderint ad celebrandam festiuitatem tabernaculorum. Hec erit vltio egypti: et vltio omnium gentium que non ascenderint ad celebrandam festiuitatem tabernaculorum.

In die illa erit quod super frenum equi erit

Sanctum domino: et erunt lebetes in domo domini quasi phiale coram altari. Et erit omnis lebes in hierusalem et in iuda sanctificatus domino exercituum. Et venient omnes immolantes et sument ex eis: et coquent in eis. Et non erit mercator vltra in domo domini exercituum in die illa.

Finit zacharias prophetā.

Incipit prologus in malachiam prophetam.

Lxvi.11.b Ezech.xl.1.a

Elias per morsem populo israel peccerat. d sacerdotes tabernaculi sui omni corpore vitio liberos hostias omni vitio vacuas sibi offerre. Quibus legem suam ad regē

dum populum ob hoc dederat vt per sacrificiorum oblationem internuncij dei et dominus sacie populum peccato et debitores sacerdotes obedire. Unde sacerdotes angelos dei dicebat in loco scriptura tetigit. Sed quia tanti muneris gratiam contemnentes superadditus populus ad hec dotes sacrificia vitio deturpata: pro criminibus atq; impietatibus maculati deo offerre cepunt. Idcō per malachiam prophetam de populo suo israel increpans ait: Diligam vos dicit dñs. Et dixistis. In quo dilexisti nos? Nōne frater erat esau iacob dicit dominus: et dilexi iacob: esau autem odio habui: Esau autē fratrem iacob non iniquitate aut spontanea voluntate odio habuit a deo: vel

Incipit argumentum.

Malachias aperte & in fine omnium prophetarum dicit de abiectione israel & vocatione gentium. Non est mihi (ait) voluntas i vob dicit dñs exercituū: & munꝰ nō suscipiā de manu vra. Ab ortu enī solis vsq; ad occasū magnū ē nomē meū i gētib": & i omni loco sacrificatur & offertur nomini meo oblatio munda.

Incipit Malachias prophetaC. I.

o Onus verbi dñi ad israel in manu malachie. Dilē

r oñs dnoꝛ a malo ymoꝛ romani l ꝛ nomen ei⁹ qua

pit vos dicit dñs. Et dixistis. In

quo dilexisti nos? Nōne frāter erat esau iacob dicit dñs: & dilexi iacob: esau aut odio habui. Et posui

r ego.

montes eꝰ i solitudinē: & hereditatē eius i dracones deserti. Quod

r edom vel r ydumea

si dixerit idumea destructi sumꝰ

r turbati r ydumea

sed reuertētes ędificabimꝰ ą de

r alia vel r ydumea

structa sūt: hec dicit dñs exercituū. Ipsi ędificabūt: & ego destruam. Et uocabūt̄ eos termini impietatis

r odio mee relinqui in eius offensio impe

et populꝰ cui iratꝰ ē dñs vsq; in eternū. Et oculi vri videbunt: &

r Quia primo ꝙ malorum

vos dicetis: Magnificet̄ dñs super terminum israel. Filius honorat patrem & seruus dñm suum. Si ergo pater ego sum: vbi est honor meus: & si dñs ego sum: vbi est timoꝛ meus dicit dñs exercituū ad vos o sacerdotes qui despicitis nomē meū: & dixistis. In quo despeximus nomē tuū?

r terre origitur r ą pauli

Offertis sup altare meū panes pollutos. Et dicitis: In quo polluimus te. In eo ꝙ dicitis: mēsa dñi despecta ē. Si offeratis

r pollutos r agnos

cū ad immolādū: nōne malū est? Et si offeratis claudū & lāguidū

r quasi lepr rubeum albugo

nōne malū ē: offer illud duci tuo si placuerit ei aut si susceperit faciē tuā dicit dñs exercituū. Et nunc deprecamini vultū dei vt misereat̄ vr̄i: de manu enim vra factū

r quod impetrare volūs

est hoc: si quomō suscipiat faciem

r ex hoc dicit qđ sequit

vestrā dicit dñs exercituū. Quis & in vobis claudat ostia: & incēdat altare meū gratuito? Nō est

r qui immundi offertis

mihi voluntas i vobis dicit dñs

Mala & bestia delectat. Mōnec est simplex: hoc dicit̄ domū dei sacra. Mōnec. Literale nomen & sanguinē: indigit in holocaustum: & nihil de ea fieri creditur & esse perpetuum. Quod si impossibile malicia quę fiunt nō sermone destructurꝰ ad edificare velit deus: indicauit a vltio destruēs & terminus hostibus subscribetur: videt oculus tuꝰ dñe & iudicii qui dicis:

Magnificatur dominus in terminis eius: qui de eis mente conspicunt.

Filius honorat p. Arguitur ad eos qui re uersi de babylone nondum edificato templo: nec extructa ciuitate permanebāt in petitione per carnem eos non amare nec timoꝛ venerantes. Multe autem poenam deus vt filii eius simus & bonum voluit: & factamus quod consequi volumus si ade hoc voluimus saltem vt seruos, nos habeat: & a malis per sanctorum exemplum hominibus recedamus.

Per spiritum adoptionis efficitur homo filius dei per spiritum seruitutis timoꝛis fit dei seruꝰ. Filius honorat patrem sicut scriptum est. Si & ille erat lex v.c.h.u.s. o.u.b.t.g.p.n. qui in alio & seruus eius honorat dñs non eadē charitate qua filius. Sed deus scito dei seruitium sicut & filii: & filio gloriam a seruo timorem qui est initium sapiētie expetit vt de nece seruili ad gloriam filii transeamus.

Ad vos o sacerdotes. Incipit sermo diuinus episcopos & ministros ecclesie negligentes: vel eos qui in christo baptizati christi nomine censentur cuꝰ nomen eius despiciant: quibus apte causas officii pollutę panem & corpus christi & indigꝰ accedit ad altare: & mensam domini: & si non seruiendo.

Nicolaus

Filius honorat patrem & seruus dominum suum. Si ergo pater ego sum: vbi est honor meus? Et si dominus ego sum: vbi est timoꝛ meus? Ostendit se esse patrem & dominum per creationem & gubernationem. Honor autem patri & domino debetur per obsequium & timoꝛem. Sed quia populus ille nec honorem nec timoꝛem exhibebat: ideo per prophetam ait: Si ego sum pater & dominus: vbi est honor meus & timoꝛ meus? Et quia sacerdotes populum in his peccare faciebant: ideo ad eos specialiter loquitur dicens: O sacerdotes qui despicitis nomen meum: & dixistis: In quo despeximus nomen tuum? Quia scilicet non timebant deum: nec honorabant eum. Et quia populus in his peccabat: ideo ad eos specialiter loquitur dicens: Offertis super altare meum panes pollutos. Panes enim propositionis debebant per manus sacerdotes pistori formari & decoqui: & ipsi ad extremum laborem sacerdotes pistori formari & decoqui: & ipsi ad extremum laborem sacerdotum per alios fieri: vt dicunt aliqui. Alii vero dicunt & dicitur hic panis pollutus eo & erat de tritico per rapinam acquisito formatus. Et dicitis: in quo polluimus te? Quia scilicet dicebant: Mensa domini despecta est: & ideo non curabant de ea. Si ergo pater ego sum: vbi est honor meus? Quia scilicet non honorabant me. Et si dominus ego sum: vbi est timoꝛ meus? Quia scilicet non timebant me. Et si dominus

Nicolaus

Malachie. Quia quod humane non valet pati, pōt imputari: et falsa sanctitas ne deiciatur. Et quia ex eo quod dicit se quasi: ex hoc de rapinis et alienis male acquisitis: quasi dicat, de labore et paupertate eorum qs habem⁹ gaudeat audire qđ infero. Malachie. Adhuc vos estis: habere eos q optima sunt: et efficere q mala sunt.

Malachie. Pōt p maledictum designari pena inducens q de grege sue pti ny debuit maledixit: agendi q tenet pena mundi: de q scriptū est: Maledictus homo in opere suo. Et ideo dicit: Maledicam benedictionibus vestris. Et hoc ideo quia nolebant dare primitias et decimas: et ideo non habebant unde sacrificia offerrent. Et ideo dicit: Maledicam benedictionibus vestris. Et hoc ideo quia nolebant dare primitias et decimas: et ideo non habebant unde sacrificia offerrent. Et ideo dicit: Maledicam benedictionibus vestris.

Nicolaus

Et munᵉ n. fa. de ma. ve. q: sacrificia veteris legis nō erāt accepta nisi ex bonitate offerēt. iō ad Hebr. iii. Reliquit ofto ad abel: et ad munera eius. Ad bonitatē abel respicit: et ad eius munera nō. b Abel enī fo. vt ad eccl. p ore veritatis. c Magnū ē n. m. in gē. qđ exponit Ra. Sa. duplr. Uno mō ex hijs gentes adorarēt ydola vt deos: et dicebāt deū esse vnū: et tñ ex effectibus illi ydolis ab hac exponi videntur qđ subdit: d Et in. o. l. sa. et. no. m. ob. mīi. qz si gentes illi deo tali idola colerēt deo sacrificia offerrent. illa nō erāt munda coram deo. qz ab idolatria erāt oblata. e iō cuz ē ponit alii exponē dicūt q ille pallidatigit de iudeis inf gentes q adhē dispōsi dei adorātē deum. d. q. ofa vt hic munda oblatio. et p eos nomē dei pāt tm magnū in tota gentili: et illud nō vt verū. nō enī verissime q illi q erāt inf gentes idolatrae tpe malachie erāt iustiores q sacerdotes q redarūt de babylonica captiuitate. ḡ hic arguit vt dictū ē: magis scḡdū morem gentiliū inf q hebraōr. ppt qđ dicēdū q ille pallidatigit ad illa de sacrificio nouę legis. qđ ē eucharistia qđ ē mundissimū et deo acceptissimū. in oībus nāq; illi aliq; ritus iudaicī fuerūt. f Et in hoc. Quia ma. ē no. m. in gē. vt. log. pōba de futuro p modū pñtis ppt certitudinē pdictionis. f Et vos p. Hic adhuc pōba arguit pphetas qz si ē q debebāt offerre oblationes mundas et electas offerebāt de peioribus: et vt dicit. l. iō hic arguit. et dī: et vos polluitis illū. l. nomē meū. Et dī i vob ct. g Ideo q. d. sacerdotes: h Modica p. c. d. l. pōt ibi fieri licite oblatio de minoribus bonis. i Cū ig. q dr. ii. ct igne q fuit sp i altari ho locaustū ad cremādū aliqua sacrificia. q. potuit fieri et gbuscūq; lignis. et eodē mō arguēbat de sacrificiis qui offerēbāt. k Et dic. vos mēdacij ct cudendo. l Et ne de la. l. cū magē labore potuim⁹ talia sacrificia offerre p pter paupertatē nr̄az. m Et ct. ii. l. bonū qđ debebat offerri reducit ḡ ad q̄dā. n Et tota. de ra. dau. et ii. vt. tta q erat ibi duplex pars. vnā ꝫ

corupta m hac tenuit in ꝺ ois complerī quod scriptū est: Polluta pane super tabulam domini parvipendite. et non locuta patientur.

Et nūc. Postq̄ ostēdit qđ impiū erat ad ydolā mittēdā q̄ malo pontificum pessimo qz mōre: etiā nūc p cōminationē vos reuocat: si ñ notaueritis p.c. Cantā in vos verā penaīa vt nō mendicētis. ꝑ etiā rerum egestate coarctati vitatis vos non habere optima que offeratis.

Unde pene sacerdotes⁹ et q̄ si non tegerent q̄ illam non vēs p fidē bonā. nō superstitiosi. patiens egestatē etiā bonoꝝ: et q̄ nō dēbēbāt sanctuario vero corde: ꝺ per vulgi sermones seducti contra innocentiū: non timent dei benedictionē.

Ecce p. Pro peccatio sacerdotū auferas a vobis que vīt legis et hostiis accipiebāt. Uaschim. Ut ēt armā ani. malis terrum. et dispergam. Lu. f. facies vestras reliquam pinguia cōmixtione sterculis: vt taleo sitio qualia sūt illa que offerunt: et ipsum sterc⁹ assumet a. f. vt nō differatis ab ipso sterc⁹ rore et eo q vos abhōc intelligēt me esse q quondam elegi patrem vestrū leui: et per leui et aaron dedi vobis gloriam sacerdotū vt firmo pacto mihi in eternum mīsi ꝑ structis.

Volunt deus homines et maxime sacerdotes magnam non habere: et bonū cultum bonis operib⁹ ornare. Sed quia nos omnia in contrarium vertimus ꝓpter quod deus brachius. Lepra nostra a sanctoꝝ operib⁹: et ꝺ p:cipiatur nobis vngere caput: et lauare faciem vel lauaē oculis dei vidēmus: habem⁹ facies pollutas sterc⁹ vitiorum: et illud sterc⁹ quo vite sunt facies assumi: nos sicut quia nostra etiam in sterc⁹ versa sūt: ꝺ debitissime mundi effecti sentiribus dei: et carnes agni considere calciati.

Pactū. Scḡtū dr̄ ꝺ habeat officiū: et ꝺ debeat ēt sacerdos.

De lyra

primū. l. rapina. et aliud ꝺ dcū. l. offertōrio legē ꝓhibeā. iō legē. o Nō l. ii. accertādo. et q̄ ita intelligāt ꝺ ꝓphētis⁹ ostēdit ꝓ ꝺ qs dbāt. p Maledicā bo. q. hꝫ in gre. suo ma. l. aial bonū et apta ad sacrificandū deo. q Et vo. fa. de sacrificio deo offertōrio. r Immolat de. l. aial tm quādo vl' alias inepta ad offertōrū. s Quia rex ma. ē l. sup oēs creaturā. t Et nomē meū horribile. t. immundum. C. II.

v c Et nunc ad vos. Hic ꝓfert arguit ꝓphā sacerdotes et ꝓplm de p:cio ꝺ primū. hꝫ ēt ꝺ aliqđ ponat de pena vera deus. et dividit in duas ptes. q: primo arguit sacerdotes. ꝺ do ꝓphetabit: secūdo.

Circa primū ponit monitionē ēt dī: Et nūc ad vos mādatū ꝺ o sacerdotes q. d. debet diligenter attendere. z Et si no. punīā vos. iō legē: y Mittā in vos egc. qui supra modū timebāt. qz auari et cupidi erāt. 3 Et ma. de. ve. l. filio ꝺ phanētis⁹ dīcit. c. vincla et blasphē. hēbāt. ita q erāt pe nuria. ita exponit Ra. Sa. et subdit ēt: a Ostē non potestis sup eos. scz exercere officiū vestrū debito mō colēdo deū et ꝓplm instruēdo. b Ecce ego ꝓficiā a vobis brachium auferēdo a vobis ſmutum et iuuentionē. c Et dispergā sup vultū vestrū sterc⁹ vt. l. q celebrandis hmōdi nō re portabitis honorifice sed cōfusionē. d Et assumet vos scḡ. l. sterc⁹ ita ꝓ cristis cōtēptibilissimi et ipsum. e Et scietis ꝓ experientiā me punīsse ꝺ Quia missi ad vos. sacerdotes et leuitas. g Mandatū istud. de cultu dei et doctrina ꝓpli. h Ut esset pactū meū cū leui. Cū tribu leui: que fuit ad ꝺ electa a deo. Mōe. ii. c. i Pactū meū. l. ter. k Fuit cū eo vita et pacis. fuit enī positū a deo q̄ ꝓplm in pace viueret si legē seruaret. et sic fuit adimpletū ꝑdita hoc. Iuuenit vt ꝓ ex decursu veteris testamēti. l Et de di ei timorē. l. moysi et aaron. et plurib⁹ ab eis delectabilib⁹ q deū timuerūt m Ex veritatis fuit l. ore eius. ad docendū ꝓplm. n Et iniquitatē nō est inuēta in labijs eius. q. enī aaron fecit vitulū cōsentiēdo fuit ex timore mortis

Tros affit. Ego vobis vt habeat locutus et dixit. vos aūt ꝛc. d. v. Reliquid dictum ēt priori populo: nobis dictum patenter vt qui sui amici cultores dei veritati mendacia nō poderamus.

Reliquid. Sicut q̄ locutus⁹ ēst et reliqui reuersi de babylonia tam pontifex et sacerdotes quam reliqui ꝓplus vt cetera sūt generis qui: pauperes et infirmantes cōtemnebāt: et erubescebāt ꝺ illis⁹ alienigenarū. cum vel diuitias fecerūt⁹ se copiosiores. Hic ergo dicitur corripitur pena: et ille mal. adhuc eos gravat vt electio alienigenis antiquas vrbes. recipiāt.

Qui scerit. Nō sit q̄ scelerose abūdat vena erroris q̄ deceptos fecerit vt timore maledictionis pctōres reuoc. ad penas.

Et hoc rur. Operuit altare meum lachrymis ita vt nō amplius respiciat ad sacrificiū nec accipiat placabile quid de manu vra.

Et dixistis. Quā ob causā? Quia testificatus est dñs inter te et vxorē pubertatis tue quā tu despexisti. et hec consors tua et vxor fœderis. Nōne vn' fecit: et reliquiæ spūs eius ē? Et quid vnus quærit nisi semē dei: Custodite ergo spūi ve

strū: et vxorē adolescētie ure nolite despicere. Cū odio enī hēris ea dimittere dicit dñs deus israēl. Operiet aūt iniquitas vestimentū eius dicit dñs exercituū. Custodite spūi ē vr

nes dñi quasi dicat: ē habuit

buus eius. In pace et equitate ambulauit mecū: et multos auertit ab iniquitate. Labia enī sacerdotis

bulauit mecū: et multos auertit ab iniquitate. Labia enī sacerdotis

custodiūt ꝑ scientiā: et legē requirēt

custodiūt ꝑ scientiā: et legē requirēt

ex ore eius: qz angel⁹ dñi exercituū

est. Uos aūt recessistis de via. et

scandalizastis plurimos in lege. Irr

ritū fecistis pactū leui dicit dñs exercituū. Propterea et ego dedi

vos ꝓptēptibiles et humiles omnibus

pplis. Sic non seruastis vias mee

as: et accepistis facie in lege. Nun

quid nō pater vn⁹ omnium nostrū?

Quid nō vn⁹ deus creauit nos?

Quare ergo despicit vnusquisq; nrm fratrē suū: violās pactū pa

truꝫ nrorū? Transgressus ē iuda et

abolitio facta ē in israēl et hierusalē:

quia polluit sanctificationem dñi quam dilexit et habuit filiā dei alieni

gene. Disperdat dñs virū q̄ fecerit hoc magistrū et discipulum

de tabernaculo iacob et offerēt munus dño exercituum. Et hoc

rursus fecistis: operiebatis lacrimis altare dñi: fletu et mugitu ita vt vl

tra nō respiciā ad sacrificiū nec accipiā placabile quid de manu vra.

Et dixistis. Quā ob causā? Quia testificatus est dñs inter te et vxorē pubertatis tue quā tu despexisti. et hec consors tua et vxor fœderis. Nōne vn' fecit: et reliquiæ spūs eius ē? Et quid vnus quærit nisi semē dei: Custodite ergo spūi ve

strū: et vxorē adolescētie ure nolite despicere. Cū odio enī hēris ea dimittere dicit dñs deus israēl. Operiet aūt iniquitas vestimentū eius dicit dñs exercituum. Custodite spūi ē vr

Et quid v.c. Cum vestre sup altare dñi lachrymarum et fletus et mugitus vt vl tra nō respiciā ad sacrificiū nec accipiā placabile quid de manu vra. Et dixistis. Quā ob causā? Quia testificatus est dñs inter te et vxorē pubertatis tue quā tu despexisti. et hec consors tua et vxor fœderis tui. Nōne vn' fecit: et reliquiæ spūs eius ē? Et quid vnus quærit nisi semē dei: Custodite ergo spūi ve

Cū odio. Simil ē huius verbi scripti in lege. cū odio habuerit vxorem suam et dimiserit: dicit dñs deus israēl. Unde quidam ex hoc habuerūt q̄ nō licet dimittere vxorem nisi ꝓpter fornicationem. Et ergo hoc non ꝓhibet ꝓpter duritiā cordis ut dictum est. Unde quidam ex hoc habuerūt q̄ nō licet dimittere vxorem nisi ꝓpter fornicationem. Et ergo hoc non ꝓhibet ꝓpter duritiā cordis ut dictum est. Unde quidam ex hoc habuerūt q̄ nō licet dimittere vxorem nisi ꝓpter fornicationem. Et ergo hoc non ꝓhibet ꝓpter duritiā cordis ut dictum est.

De ira

ni. mundiciam cordis. de hac ira dicitur alibi: Ira in filio stulti accipietur statim. et alibi: Ira regis nuncii mortis. et alibi: Ira regis ministri eius. et alibi: Ira regis ministri eius. et alibi: Ira regis ministri eius. et alibi: Ira regis ministri eius.

Cū odio. Simil ē huius verbi scripti in lege. cū odio habuerit vxorem suam et dimiserit: dicit dñs deus israēl. Unde quidam ex hoc habuerūt q̄ nō licet dimittere vxorem nisi ꝓpter fornicationem. Et ergo hoc non ꝓhibet ꝓpter duritiā cordis ut dictum est. Unde quidam ex hoc habuerūt q̄ nō licet dimittere vxorem nisi ꝓpter fornicationem. Et ergo hoc non ꝓhibet ꝓpter duritiā cordis ut dictum est. Unde quidam ex hoc habuerūt q̄ nō licet dimittere vxorem nisi ꝓpter fornicationem. Et ergo hoc non ꝓhibet ꝓpter duritiā cordis ut dictum est.

Nolite despicere. C. III.

Audire festinet deum in
1 sermonibus vrīs. Et vi
dete quomodo audiatis. Qui habuerit de
dit ei: et abundabit. Qui autem non habet
etiam quod videtur habere auferetur ab eo.
Attendite ergo quomodo audiatis. Quicūq
enim habuerit dabitur ei: et quicūq non habuerit

c IIII.

Finit malachias prophet.

Incipit prologus beati hieronymi presbyteri in libros machabeorum.

m Machabeorum libri duo pnotant hystoriam ter hebreorum duces gentesq; persarum: pugnas quoq; sabbatorum: et nobiles machabei duces triumphos: et cuius nomen sunt nuncupati: Hec quoq; hystoria continet etiam indicta illa gesta machabeorum fratrum: qui sub antiocho rege prosacris legibus vira tormenta perpessi sunt. Et nos mater pia dum diversis supplicijs vigerentur: non solum non fleuit: sed et gaudens hortabat ad gliam passionis.

Finit prologus.

Finit malachias prophet.

Incipit expositio fratris Nicolai de ordine minorum super prologū Machabeorum.

p m Machabeorum libri duo pnotāt ystoriam. Et ne aliq; exponam⁹ ploram positionem⁹ quedā antecedentia que necessaria iudicam⁹. et primo notandū q; libri machabeorū nō sunt de canone: legūt⁹ tñ in ecclesia p̄ quibusdā romane ecclie. Ité hoc ep̄le Augustini ḡnalis scribit de armis et equis: Machabeorum libri duo inveniunt hebreos habere: non tamen eos inter illos qui canonici appellantur. Item Hieronymus in prologo galeato. Machabeorum primus liber hebreo sic inscribitur: Sarbeth sabanaiel: quod dicitur filii tabahel. Ité in libro Esdre. Et quidam de principibus patrum dederunt in opus templi auri drachmas. xx. milia: et argenti minas. ii. milia. Ité in libro Nehemie. Et hec scripta sunt in libro Nehemie: et quidam de principibus patrum dederunt in opus templi auri drachmas. xx. milia: et argenti minas. ii. milia. Ité in libro Esdre. Et hec scripta sunt in libro Nehemie:

Incipit liber primus machabeorum q non sunt in canone. C. I.

T factū ē postq̄ percussit alexander philippi mācedo qui primus regnauit in grecia egressus de terra cethiz: dārium regem persarum et medorū

cōstituit pelia multa: et omniū obtinuit munitiones: et interfecit reges terre: et pertransiuit vsq; ad fines terre: et accepit spolia multi tudinis gentium: et siluit terra in cōspectu eius. Et cōgregauit virtutē et exercitū fortē nimis: et exaltatus ē et eleuatum est cor eius: et obtinuit regiones gētiū et tyrannos: et facti sūt illi in tributum. Et post hec decidit i lectū: et cognouit quia

regnū theophilo regente expugnauit. Hunc cū se vidisset obtinuisse regna regnū redemit. Peragrata pōmitaq; alexādri multa cū ad fatum mor aperuisset et stimulasset in quo multi pylli loci eo cōfugerant puenisse ferunt hercule ab impugnatione ciuitatis fuga territum. Et mutatis ne permoeat hercules acta fugant cum filmo latrone ac periculo fuga pa

trium: cōs loci et gentes in vocabulo accepit: Cū poco familiosissimo in horum rege crudelissimū bellum gessit. Mollica cū exercitu leo pyroo fugauit ardi proximarū nō sine cruenta victoria cepisset. conscensio nauib⁹: cū occurami terra pagrarent ad vrbem quādā cui ambira nix fluerat puenit. Qz in expugnatione ciuitatis magnaz partē exercitus sagitte hostili veneno illite amisit. Ac post herbā q̄ p somnū sibi obtēta est i potest sanctis data cū reliquis fabricauit et vrbē expugnauit et cepit. Postq̄ direxerā ad occeanū et tridē flumē ingressus babyloniā celeriter redit. vbi cum cū exercitu sotī⁹ orbis pulnerarū legam expectarēt. hoc est cartaginēnsiū: et totī⁹ affrice ciuitatū: et hyspanoz: galloz rum: sicilie: sardinieq; plurime preterea prouintie italie. tantus timor in ōnē orientē cōtinuit victis pplos vltimi occidentis innotuerat: vt inde pegrinaz arteres toto mūdo legatione quo vti crederes perueniēte rumoz. Unde hō scriptū est: Et siluit terra in cōspectu ei⁹: q; nullī ei rebellare audebat.

Et post hec percūtit eū Deus: et vulnerauit eum plaga insanabilis. Et cū hec egisset in superbia sua: effudit animā suā in montibus in terra babylonis in tristitia magna. Et regnauit philippus filius philippi macedo qui primus regnauit in grecia: et fuit de terra cethiz: et percussit galathas: et regnauit in principio regni sui super grecos. Et edificauit munitiones in terra sua: et accepit spolia multa de terris barbarorum: et subiugauit sibi omnes regiones: et timuerunt eum omnes reges terre: et omnes gentes seruierunt ei. Et cogitauit in corde suo: et congregauit exercitum fortem nimis: et exaltauit et eleuauit cor suum: et cepit omnes regiones fortes: et occidit reges terre: et transiit per fines terre: et accepit spolia multitudinis eorum: et siluit terra in conspectu eius. Postea bellauit et congregauit virtutes: et castra ducum: et vocauit exercitum suum: et ambulauit contra ciuitates: et destruxit eas: et percussit alexandriam: et combussit turres eius: et pugnauit contra eum: et cepit eum: et occidit eum: et regnauit pro eo in loco suo: et vocauit nomen suum philippum. Et factum est cum regnasset philippus annos duodecim super macedones: et occidit darium et dominatus est persis: et ascendit super omnem terram: et congregauit exercitum fortem nimis: et exaltauit se in corde suo: et cepit multas ciuitates: et destruxit eas: et percussit alexandriam: et combussit turres eius: et pugnauit contra eum: et cepit eum: et occidit eum: et regnauit pro eo in loco suo: et vocauit nomen suum philippum. Et factum est cum regnasset philippus annos duodecim super macedones: et occidit darium et dominatus est persis: et ascendit super omnem terram: et congregauit exercitum fortem nimis: et exaltauit se in corde suo: et cepit multas ciuitates: et destruxit eas: et percussit alexandriam: et combussit turres eius: et pugnauit contra eum: et cepit eum: et occidit eum: et regnauit pro eo in loco suo: et vocauit nomen suum philippum.

Nicolaus

Per regnū igit̄ pp̄osuit p̄ populo regni syrie Hyrum ad principes q̄ subito pplm afflixerūt. Diuisio tñ libri accipienda est ſm vocez q̄ pplm Israel liber nuncupat. tñ liber totalis pmo in duas pres diuidit ſm duos libros primos. I. ſ. Iechab. Primus aūt liber diuidit in quatuor partes quarū prime liber primo ppōit sub mathathia. Iechabi sub iuda. Iij. ca. tertio sub Ionatha. iij. ca. Quo sub simone. iiij. Prima in duas. q̄ primo ponitur electio pōt̄ i tpō facta per antiochū epiphanē. Secundo delectio facta p̄ antiochū facta. Prima aūt in tres ſm triplicē persecutionē p̄ antiochū facta. Prima facta fuit per ipōs p̄onatum. Iechiā p̄ eū⁹ vocē: que postea

pti vt regnaret sup duo regn̄. Et intrauit egyptū i multitudie grauj i cōrib⁹ t clēpbāis t ōgnb⁹: t cōpositis nauiū multitudie. Et cōstituit bellū aduersus ptholomeum regē egypti: t veritus ē ptholomeus a facie eius: t fugit t occiderūt vulnerati multi. Et cōprehēdit ciuitates munitas in terra egypti: t accepit spolia terre egypti. Et post̄ vertit antiochus postq̄s percussit egyptū i cētesimo & quadragesimo tertio āno: t ascēdit i hierosolymā in multitudine grauj. Et intrauit in sanctificationē cū superbia t accepit altare aureū: t candelabrū luminis: t vniuersa vasa eius t mēsā propositionis: t libatoria

et phialas t mortariola aurea: t velū t cōronas: t ornāmētū aureū quod erat ante templū totū auulsit. Et contriuit ea: t abscondit ea: t ascendit in regionē suā. Et fecit cedē magnā hoīm: t locutus ē in superbia magna. Et factus est planctus magnus in israel t in omni loco eorum. Et ingemuerunt principes t seniores: iuuenes t virgines infirmati sūt: t speciositas mulierum immutata est. Omnis maritus sumpsit lamentum: que sedebant in thoro maritali lugebant: t cōmota est terra super habitantes in

quos vult leges dei vtiq; sperneret: possetq; sanctuariū dei hominem vllū ab ad imagines dei creatum diuersis vtiliū confligendo: auferret tuga sacrificium q̄ hostiā laudis deitas dei filio offerre in ecclia ḡlorios⁹ deus nationes delectatione i loco sancto suscepturus? Quinō cultū a christianis tūc exequēde abhorrens vt in tēplo dei idolum offendat & tanq̄ spū de

Zollit ergo antiochus de hierusalem altare aurum: quando eos qui perfectiores esse videbantur: t pro populi statu non mediocriter pontifices erant: suasu maligno euellit de ecclia. Zollit t candelabrum luminis: t vniuersa vasa eius q̄ eos qui predicationis officio fungebantur: t veteres luminaria per diuersas species dogmatum in populo dei lucere debuerūt fine per metum fine per cupiditatem terrenam de ordine suo precipitauit. Zollit ergo mensam ꝓpositionis ac vasa eius quando scripturas sacras q̄ fuisse interpretatione cōfundere per hereticos sensit: t eos qui i meditatione legis dei velut vasa mūdi dei ac panes ꝓpositionis cōmanere vt deberent: astutia nequitie sue cōfudit: t ab errorem seducere cōtendit. Vela quoq; t coronas t ornamentum aureum quod in facie templi erat: idem antiquus hostis tollit t cōminuit omnia: q̄s litteras legis dei t quā sapientia diuina ac mysteria celestia tacent: t vbi corona ꝓpter mercedē t bene laborantibus: t precepta dei seruantibus in regno celesti ac eterna tc ꝓpemia repōdā ꝓmittit: contritis sententie ac sensu deprauato i alienum intellectū cōuertit: animaq; sibi obedientes hoc modo decipit. Vñ aurū argentūq; t thesauros occultos nihil aliud intelligo q̄ eloquia mustatem: ac sensus puritatem eī thesauro virtutū que in occulto condita apud fideles collocant. Hec ola diabolus de regno christi auferre molit: eī possessores eoz bīa bonis spoliatos in baratrum sue pditionis secū trahere conat: hic ḡtidie placet⁹ gemit⁹ in ecclia nascēt eī de casu primoris per compassionem cetus fidelium non mediocriter contristatur. Unde sequit:

Et fecit cedē &c. Omnis dignitas & omnis etas atq; omnis sexus do let tumultuāte persecutore: quia nulla persona immūda eī a persecutione gemit quisq; tam pro sue tribulationis detrimento q̄ etiam de fide cadentium vāno. Nulla sicut paulus ait: Solicita ēst i ipī corpe p se invicē membra: t si patitur vnum membrum: compatiunt omnia membra. Unde t idē apostolus contra eos scribens qui vanam gloriā amabāt: enumeratis laborib⁹ suis quos ipse corpaliter sustinebat: subdidit dicens: Preter illa q̄ extrinsecus sunt im instantia mea quotidiana: sollicitudo omniū ecclesiaꝝ

De ira

h Et intrauit in sanctificationē. i. in templū quod iam diu erat pro babel t loco eius reedificatum. i Cum superbia tractans cōtemptibiliter vasa sacra. ideo subditur: m Et accepit altare aureū in quo ardebat thymiama ad honorē diuinū. n Et candelabrum luminis. nō super illo erant septem lucerne auree. o Et vniuersa vasa ei⁹. scilicet ꝓpositionis t emūctoria que omnia erant aurea: Exo. xxv. p xxxvi. q̄s ꝓpositionis super quā ponebant duodecim panes calidi in die sabbati pro duodecim tribub⁹ israel. r Et hoc sibāt q̄ sacerdotibus debebat a populo victus.

q Et libatoria. i. vasa in quibus ḡbabant liquida de quibus sibant hostiis quę sunt oblationes de liquidis. r Et phialas. i. vasa in q̄b⁹ reponebant vnguenta t thymiamata. q Et mortariola aurea. in q̄b⁹ terebant illa ex quibus cōponebant. t Et velū. diuidēs inter sanctus t sanctū sanctoꝝ. u Et coronas. existentes ibi ad ornatum templi.

f Et ornamenta aurea. i. corona auri frigiata. r Et cōminuit ea. i. in puluerē redegit vt nichil aliq̄ exposito rum ēd nō ēt veritis q̄ tā pīcula vellet sic cōterē. ideo dī q̄ hoc cōminuit. i. a ꝓpta forma trāmutauit ad aliam formā retinens ad aliquo vsus ad suam vtilitatem. s Et ingemuerunt principes t seniores. tanto malo occurrere nō valētes. a Et cōmota ē terra sup habitātes i. ea. i. suo decore trāmutata ꝓpter miseriā habitātiū in ea.

rum. Unde informatur t ego bene informet. Unde t audiēdi sit t ego nō vindicta gloriari oportet quę tota margaritā mee fidei ḡlorabit. Et dilectus (ait) eī gaudentibus. sicut cum frumentum colligūt messores alta lapidum cumulata hyperbolice cōcrescunt.

Et post triēnio anno &c. Quintus liber q̄ antiochus transit ꝓ

ea: t vniuersa dom⁹ iacob induit cōfusionē. Et post duos annos ierū misit rex principē tributoꝝ in ciuitates iuda t venit hierūm cū turba magna. Et locutus ē ad eos verba pacifica in dolore t crediderūt ei. Et irruit sup eam tem repente: t percussit eam plaga t pdidit populū multū ex israel. Et accepit spolia ciuitatis: t succēdit ea t ignī: t destruxit domos eā t muros eius in circuitu: t captiuas duxerūt mulieres t natos: t pecora possederūt. Et ędificauerūt ciuitatē dauid muro magno t firmo: t turrib⁹ firmis: t facta ēst illis in arcē. Et posuerūt illic gēt̄ peccatoꝝ viros iniquos: t cōualuerūt in ea. Et posuerunt armaturā t escas: t cōgregauerūt spolia hierusalē: t reposuerūt illic t facti sunt in laqueum magnū. Et factus ēst hoc ad insidias sanctificatiōis: t dānus malū in israel. Et effuderūt sanguinem innocēt̄ per circuitū sanctificationis: et polluerunt sanctificationē. Et fugerūt habitatores hierusalem ꝓpter eos: t facta ēst habitatio extraneoꝝ: t facta ē extera semini suo: t nationes reliquerunt ea. Sanctuarium

tatio eius desolata ēst. Et conuersi sunt dies festi eius in luctū. Et omnes portę eius desolate. Sabbata eius in opprobrium. Et secundum honorē eius in nichilum. Et sicut gloriatus est ab initio magnificata est ignominia eius: t sublimitas eius cōuersa ē in luctū. Et scripsit rex antiochus oi regno suo: vt ēt omnis pplus vnus. Et reliquerunt vnusquisq; legē suā: t ingressi sunt omēs gentes secundū verbum regis antiochi. Et multi ex israel cōsentiebant cultui eius: t sacrificauerunt idolis: t cōtaminauerunt sabbatū. Et misit rex antiochus libros p manū nūciorū in hierusalē: t i oēs ciuitates iude vt sequerentur leges alienigenarum terre: t prohiberent holocausta t sacrificia: t placationes fieri in templo dei: t prohiberet celebrari sabbata: t dies festos. Et iuinquinari sancta t sanctū populus israel. Et instituit edificari aras: et templa: t idola: t immolari carnes suillas: et pecora communia: t relinquere filios suos incircumcisos: et abominari animas suas omni immūditia t abominatiōe vt obliuiscerentur legis: et immutarēt omnes institutiones dei. Et quicūq; nō faceret secundum verbum regis interficeretur. Et

quinto vbi ēt sacrificabāt cantores atq; psallentes dulcisonis cytharis vbi ēt sacra fabricata erant ornamenta atq; placentes bestie: ad nichilum redacti: et omnia ritui gentilium assimilata: prohibit olim tuam sabbatis atq; festis celebrandis memoriā delere. Zubent edificari aras: templa: t idolatrie munera fabricari: multiplicat spirituum cupiunt effectus. vasa immolari carnes suillas: t pecora communia: hoc est immundam vocat vitam. t brutoꝝ animaliū more in luxuria atq; concupiscentia carnis: diuersari: relinquere filios suos incircumcisos: hoc est nulla institutis nulla disciplina nullaq; pietatis cognitione formatos atq; opa iniquitatis vt voluptatem legi anteferre. Omnium institutionis dei in vnum seq; facturam. Et hec omnia nō solū formauit spiritalis etiam vindictam penarum fieri cogunt tormenta. Unde sequitur:

Et quicūq; &c. Incendebat crudelitas q̄s ferunt impietatis: quę immanitas q̄s eliuat cupiditas: omni regno suo antiochus per singulas

De ira

antiochi p nūcios t scripta. i. q̄s ꝓpter legi mutatā zelotes. b Et scripsit rex &c. Secundi libri. t Ut ēt a po. regni sui. c Ut. i. vsq; q̄s ritū. d Et reliquerūt vnusquisq; christi aīe vel ad ritū gentilium. e Et multi ex israel. plerique. i. aliqui timore. aliqui fauore. f Et misit rex antiochus libros. i. epistolas scripti sui misit. g Et sequerent leges gentil. idolorum. h Et prohibebat ad honorē diuinū. i Et sacrificia. p pacifica oblata. k Et placationes. sacrificia pacifica. de quibus in Leui. b. l Et pollui. sabbati. p nullo exercitio vsitato. m Et polluti coinquinari sancta. i. templi loca. n Et sancti populum israel. qui victus sanctificatus per exercitio populus erat ad nouum cultum deputatus. vnde t nos inuitemur: qui ēt nos cultui nouitatis vocamur sancti: et vellus et vasa t similia. f Et prohibebat celebrari. i. mādata sua legi gentil. g Et coinquinari alias coeli in ob⁹ sanctificationis. i. legis ꝓpositis. h Et abominationis⁹. Idolatrice quę necessarie legi ꝓpositis. b Et abominationis⁹. Idolatrice quę necessarie tinus vocatur in veteri testamento. i Ita vt ordinationes sanctas. per contrarietatem legi contrarias. k Et immundi sicut cetere gentes. vel ad ritū. l Et holocausta. oblationes t sacrificia quę offerebantur deo q̄s. antea. t quę

vsq; &c.

Scōz ois verba hec scripsit oi re
gno suo z ppolut principes ppło
q hec fieri exigerent. Et tulerunt
auctoritates inde sanctificare z con
gregati sunt multi de populo ad
eos q derelinq̄runt legē dñi: z fe
cerūt mala sup terrā: z effugauc
runt pplm in abditis z in ab
scōditis fugitiuorum locis. Die
quint decimo mēsis cisleu quīn
q quadragesimo z centesimo ānō
ędificauit rex antiochus abōi
nādām idolū desolātionis sup al
tare dei: z p vniuersas ciuitates
iude i circuitu edificauerūt aras:
z ante ianuas domoz: z i plateis
incendebāt thura z sacrificabāt.
Et libros legis dei cōbusserunt
igni lacerātes eos z apud quem
cūq; inuenīebāt libri testamenti
dñi: z quicq; obseruabat legē

quia in altare holocausti q̄ supra erat contra altare fidei catholicæ ob
linuit. Et ad ydola que circa eum posuit infausta limina sacrificia.
Et mulieres cē. Patet hystoria. Ideo q exponit remedia q̄ vitauerūt
nefandissima ille in vetri testamēto: z nūc fiūt in nouo cultores dei in
generatione. facile est cuiq; enumerare cetera supplicia q̄ genera q̄ tormen
torum

quicunq; matres q̄ circūcidissent filios eoz. secundū iussa
regis ītēchat: z suspēdebāt pue
ros a cernicib' p vniuersas dor
mos eoz: z eos q circumciderunt
eos trucidabāt. Et multi de po
pulo isti' diffinieb' apud se: vt nō
māducarēt īmūda: z elegēt ma
gis mori q̄s abiis coinquinari īmū
dis. Et noluerunt ifringere legē
dei sanctā z trucidati sunt. Et fa
cta ē ira magna sup ppl'm valde.

C. II.

I N diebus illis sur
rexit mathathias filius

quilinus martyr q̄ chri
sti ihesu. Et hanc ad
legend q̄ p multos q
circūcidebāt filios suos
nisi bene de fide ipsos
mōnant: q̄ actus suos
fermentes atq; cogitatus
suos viderēt circūcīsos
denuo ego q̄ to eis sup
flua viderēt circūcīsos
aut copaliter eos p tor
menta fortiter q̄ spiritus
sue p abnegationem in
ala necare deberent. In
terpretat' aut antiochus
pauperes filios: z mi
rito hoc nolle credit: qui
opere spiritalis sapiēc
mopos sacrarū virtutum
est. hoc q̄s sic mittere
si hys p imitatiū i alia
pēquit. Qui bene intuen
ginur: Et subdēdit tang
pueros suos a cernicibus
p domos eoz. Qui illos
qui nō sensu sed malicia
sunt paruuli: z hostiles
spiritui: propter cōtinuā
fidei lacerare nō timēt.

Similiter z illos qui circūcīderūt eos: trucidabant: quia fabricatores tan
torum qui extra platea ac verbo euangelice doctrine subditos suos cor
rentes castigāt: maxime persecutionū molestijs infestantur.

Et multi cē. Multa gloriatio nullaq; tribulatio sanctos dei q̄ prę
destinati sunt: z vocati fm̄ prescientiā dei patris a fide christi vinci
potuit: sed in veritate persistentes: nec idolatrica mandacabāt: nec immūdi
cia peccatoz coinquinat cōtrectabāt: nec cruī legē dei sancti hęretica prauī
tate infringere atq; cōmpere patiebant: sed magis eligebant pro nomine
christi mori q̄ cōtra ipsum impietatē. Vnde quidā illoz hac cōfidentia fre
ti discipulos suos bene instituebant: et obtinebat. Certissimū est q̄ neq; mors
neq; vita: neq; angeli: neq; principat' neq; instantia: neq; futura: neq;
virtutes: neq; altitudo: neq; profundū: neq; creatura alia poterit nos separare
a charitate dei que est in christo ihesu dño nostro. Sed que cōsolatio labo
rantibus scrutādo dei missa sit videamus.

C. II.

M Diebus illis. In libro danielis (vbi hui' loci mētio sub enig
matis facta est) ita scripti reperit. Et impij in testamentū simula
bant fraudulenter. populus aūt sciens deū suū obtinebit z fortes
z docti in populo docebunt plurimos: z ruent in gladio z in flāma. z in
captiuitate z in rapina diebusq; cruentur et subuertabuntur auxilio par
uulo: z applicabuntur eis plurimi fraudulenter: z de eruditis ruent: vt ō
ficiantur z eligantur z dealbentur vsq; ad tēpus p̄finitum: q adhuc aliud
tempus erit. Quanta fudet ab antiocho passi fūt pcepta hystoria mucha
beop referēt triumphi eorum testimonio sunt: qui pro custodia legis dei
flāmas et gladios: z seruitutem ac rapinas z penas vltimas sustinuerūt
que futura sub antichristo nemo est qui debitis multis resistentibus po
tuerit euadere: z in diuersa fugientibusque hebetes in vltima exortione tem
pli: que sub vespasiano z tyto accidit: interpretantur fuisse de populo pha
risęos qui seruent deum suum: z pro custodia legis interfecti sunt. Lupus
corruerint (inquit) subleuabunt auxilio parvulo: z applicabunt eis plu
rimi fraudulenter: z de eruditis ruent vt ofici: z eligant: z dealbent: vsq;
ad p̄finitū tempus: quia adhuc aliud tempus erit. Parui autem ma
chabęum hystorialiter signat: de vico modin qui adueniū omne sanctū
rebellauit: z cuius veri dei seruare conatus est. Parui aūt consilij inde

Nicolaus

vsq; tit: a Et effugauerūt populi israel tu abdito. quia nolūtes ido
latrare refugiebāt occulte ad specticas montū. vt h.l. sequēti. ca. z̄ perpet
idolatriā plenū. ib. tit: b Die qntadecima mēsis cisleu. i. decēbris. vt
dicāt alīq. sed melius videt q̄ correspondeat nouembri. nā apud hebreos
est tertius a septimo mēse cōputato vtroq; qui septim' cognōmēti sepē
similiter cū decembri. z ratio huius est. quia tales lunę mētio per luna
tionem fieri declarat Beda. vbi. z Exo. xvi. c Quinto z vigē
simo z centesimo anno. i. regni grecorum. d Edificauit. i. statuit fecit.
e Abominabile idolū. i. louis olimpij. f Desolationis. ac erat signū
desolationis vbi. tertio supra dixi legis mosaicā destruī. Ideo dī: Et libros le
gis dei cōbusserūt. z. quarto supra dixi legis mosaicā destruī. ib dī:

De lyra

6 Et quicūq; obseruabat legē dēt cē. z ps lxxiv vsq; tit: h Et qnto
z vicesimo die mēsis cisleu. i Sacrificabāt sup aram que erat ītra al
tare. i. dei sup q̄s erat idoli positū. z sic ara in qua sacrificabāt idolo erat
posita contra altare dei. k Et suspēdebāt pueros a cernicibus. i. pcilla
furibus turta cruces transeuntibus. certa patent. C. II.

I N diebus illis. Postea delectūs populi per antiochū cpletos.
i hic p̄ponit aliqlis ei' redemptio per mathathiā. vbi p' ponitur
audacia q̄ tantis. p' cōstātia tollerandi: ibi: Et exclamauit tertio p'
tudentia moriendi: ibi: Et appropinquauerūt. Circa primū primo ponit p̄
cetus humiliationis. secūdo auctus cōfessionis: ibi: Et venerunt illuc. tertio
gressus emulationis: ibi: Et vt cessauit. Circa primū primo mathathię genti
tas dī: In diebus illis surrexit mathathias filius ioannis. z duo officiosum
victum:

vocat. q̄ nō longe ihesum pōt indicauit nobeliorē. victū vna cū alte
rum defuncto. Et postea iudas filius eius qui vocatur machabeus
pugnabit cū illis: et ultra. z̄ᵃ. adiuuabit eos. Significat q̄d principio eū populi
fuit ad machabeum bonitū fauorem significat: q̄d principio eū populi
fuit ad legē et
sanctuariū per ac legē et
ritū. Interfecit aūt ma
thathias bonū pōt cui
dam ydolatrę ipsius in
conuersione nobis patēs
est sacramenti. Modo et
ipse cū ydolatrīs: ydo
latris eos' offerit mundis
vt filiū suū vnigenitum
dignet vt ele qui cruīt in
eū nō pereat: sed habeat
vitā eternā. Qui enim
patre a deo est: profecto
dei dono est. Sed hoc de
incarnatione ihesu chri
sto sīr̄ accipit. Et de ipso
patre cius qui cognitus
est patri z ihū sancto: sīl
est pr̄e z ihū sancto ipse
dispēsationē facere credi
operat. Quat z ipso san
cto dono dei legit. Ex
nō est pr̄e z filio vt' per
credit atq; adorat. Qui i
euangelio: z missus legit
z ihūe venit: vt ē illud
dicit. Nos ubo patrez z
alīd paracletū dabit vo
bis. Et ite: Et aūt venerit ille spūs paracletus qui ego mittam vobis a pre
spiritū veritatis: q a patre procedit: ille testimoniū phibebit de me. Et alibi:
ipse me clarificabit: q a meo accipiet et annūciabit vobis. Et ideo ipse
filius ad machabeum bonitū salutem significat: qui principio eū populi
fuit ad machabeum bonitū salutem significat: qui principio eū populi
fuit ad machabeum bonitū salutem significat: qui principio eū populi
fuit

ge dei discedere. Et multi de populo israel cōsentientes acceperunt ad eos. Et congregati sunt mathathias et filij eius et tradiderunt capita eorum in manibus eorum.

Et percussit ultores impietatis in virtute sua: et expulit alienigenas de finibus israel. Et congregauit omnes filios israel qui fuerant tempore illo tribulati: et constituit sibi principes.

Et reliquit ciuitatem in illa hora: et habitauerunt in deserto in quodam loco. Et cognouerunt qui inquirebant iudicia: et abierunt ad eos in desertum.

Et sedebant ipsi et filij eius et uxores eorum et pecora eorum: quia creuerunt super eos mala nimis.

Et nuntiatum est regi et exercitui qui erat in hierusalem in ciuitate dauid: quia uiri qui recesserant in locum absconditum in deserto: descenderunt in desertum.

Et persecuti sunt eos: et castrametati sunt contra eos: et pugnauerunt aduersus eos per diem sabbati: et dixerunt ad eos: Sufficiat uobis usque huc. Exite ad nos: et facite omnia uerba quae nos facimus: et stabimus uobiscum in pace: et auferemus malum a uobis.

Et dixerunt: Quia confidimus in manu nostra: ciuitatem hanc tradidimus: et quae faciunt in terra nostra: et ipsi nobiscum stabunt

Machabeorum I C III

tur. Et si verbis viri peccatoris
ne timueritis: q gloria ei" sterc"
et vermis est. Hodie extollit: et cras
non inuenietur: quia cōuersus est
in terrā suā: et cogitatio eius pe-
rijit. Vos ergo filij cōfortamini et
viriliter agite in lege: qa conferet
vobis hec que vobis precepta sunt a
deo eo vro qui ipa gloriosi eri
tis. Et ecce simeō frater vr scio
q vir cōsilij ēi pli audite semp:
et ipse erit vobis pater. Et iudas
machabeus fortis virtb" a iuue
tute sua: erit vobis princeps militie
et ipse ager bellū populi. Et ad-
ducetis ad vos oēs factores le-
gis: et vindicate vindictam populi
vri. Retribuite retributiones gen
tib" et intendite in preceptū legis. Et
benedixit eos: et appositꝰ est ad pa
tres suos. Et defunctus est anno cen-
tesimo et quadragesimo octauo: et se

pultus est a filijs suis in sepul-
chris patrū suorū i modin: et plā
xerūt eū oēs israel plāctu magno

Tsurrexit C. III.

c iudas qui vocabatur machabeus filius eius
pro eo et adiuuabant eum om-
nes fratres eius: et vniuersi q se
iunxerant patri ei": et pliabant
populū israel cū leticia. Et dilata
uit gla populo suo: et induit se lo
rica sicut gigas: et succinxit se ar
ma bellica sua i pelus: et pugnā-
bat castra gladio suo. Similis
factus est leoni in opibus suis: et
sicut catulus leonis rugies i ve
natione. Et persecutus est iniquos
perquirens eos: et qui cōturbabāt
populū suū: eos succēdit flāmis
Et repulsi sunt inimici eius pre
timor eius. Et oēs operarij ini

quitatis cōturbati sunt: et direxit
ta est salus i manu ei". Et exacerba
bat reges multos: et letificabat ia
cob in opibus suis: et in seculum
memoria eius in benedictione. Et
pambulabat ciuitates iuda: et p
didit ipsos ex eis et auertit ira ab
israel. Et nobilatus est vsq ad nouis
simum terre: et congregauit pare
ntes. Et congregauit appollonium
gentem: et a samaria virtutē mul-
tā et magnam ad bellandū cōtra
israel. Et cognouit iudas et exijt ob
uiā illi: et percussit et occidit eū: et ce
ciderūt vulnerati multi: et reliq
fugerūt: et accepit spolia eorum. Et
gladiū appollōij abstulit iudas:
et erat pugnās in eo omnib" diebus.
Et audiuit seron princeps exercit"
syrie q congregauit iudas congrega
tionē et ecclesiā fidelium secū et ait:
Faciā mihi nomē: et glificabor i
regno: et debellabo iudā: et eos q
cū ipso sūt q spernebāt verbū re
gis. Et pparauit se et ascēderunt
cū eo castra ipiorum fortes auxilia
rij: vt facerent vindictā in filios
israel. Et appropinquauerūt vsq
bethoron: et exiuit iudas obuiam
illis cū paucis. Et viderūt aūt
exercitum venientem sibi obuiā
dixerunt iude. Quo poterimus

Nicolaus

leonis. Et abi. vi. extra patit vsq ibi: a Et a verbis. Cōminatorijs.
b Viri peccatoris. f. antiochi regis. c Ne timueritis. timore vestros
alios deiicite. d Gloria efficax: et vermis est. Li. fluxus: et vermi cō
uertet: et videt hic mathathias ypocrite loqui. nā i ligaoīe postea postq
antiocho vermes viuētes de carne ei" scaturiebant. et et totum eius exerci-
tus grauabatur vt habetur. i. libro. ii. ca. ix. e Dedit exaltē. potestā
regni. f Et erat nō timēs. i. deo timens. g Cuius conuersatio est in
terris fal. mundus vt dicit ē. ii. ca. i. h Et cogitatio eius perijt. qui a
nō potuit plene qđ cogitabat de iudeoꝝ destructione. i Nunc ergo.
Dic tertio filios suos ad ordinem legis ordinatorie. Nunc ergo filij cō
fortamini. in vno: et in potētia virtutis ei". k Et viriliter agite i lege.
pugnādo pro ei" defensiōe. l Quia ipsa. scrutata: et ipsa. m Elo-
quia christi. primo in spe. postea in re. Q. adit in aliquib" libris interpone:
ecclesiastici. Qui est de nūtio: nec habet in libris canonicis. n Et ecce si-
mon frater vester scio q vir cōsilij est. i. prudēs in rebus politicis. o Ipsū
audite semp. ex" fequādo cōsilia. p Et ipse vobis erit pater. qz prudē-
tia in bellis est magis necessaria q̄ fortitudo. q Et iudas machabeus
fortis virtū". idco ad principatū militie apt". r Et ipse agit bellū populi.

eccl'arum fides hereticos qui contra arcas fidei sapiebant anathema-
ce pertulerant nominatum est vsq ad nouissimū temporis eos omnes
eam cuius forma cauenti in sancta sancte verba eorum.

Et dedicauit. Quod per appollonium est indicium frustra expti,
similar qui ex samaria veniunt multa pro a illa ad congregandum aliquā ex
seruantia litere legalis.

dem christi quasi contra
eā pugnātes dei debellare
cōtabant. Sed obuiam
appollonio iudas exijt
pbellig et occidit eum:
et multos de christo in apostā
sia fuste iudicij eruit. et
spoliauit castra ipsius legis et
pphetarū. debellās pri
ncipē exercitus ei". Quia q
i fide facto nobis hanc, mi-
li q redepti de potestate
pharaonis ac tenebrarum
sua obscura ydolatria. ad
loos sanctos ecclesie fuit i cul-
tu catholica predicatione multa
de ecclesia ipsa sancta apli
primū exhibuit. qui me
ritis iude nobis: hoc et ob-
scura cōmēdauit qi de ipso
lucas in euangelio ait:
Erant semp i templo lau-
dantes et benedicētes deū.
Vos ergo oēs fideles fratres et
vniuersi qui se iunxe-
rant patri eius adiuua-
bantq; mirocto ordinis
virtū oēs credentes qui
dogmate christi ad fidem
eius cōuersi. in assista
tione euangelij pro virtu-
tibus apl̄oꝝ collaborā-
bant. Et pliabant pli
israel et letificabat ecclesiā
sancti gratia replens in-
stantia vbiq verbi dei predicabat gaudētes in tribulationib" in necessi-
tatibus et in persecutionibus multiplicādo vt q numeri in deo crescē
rium. Induit se leticia sicut gigas qua fortitudine fidei vndiq se munie-
bat. Suscepit se arma bellica: lucta illud pauli apostoli quo docuit dicēs:
State ergo succincti lūbos vestros in veritate et iudicii sancti lorica iustitie: cal
ciati pedes in pparatione euangelij pacis: in oibus sumentes scutum fidei
in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere: galeā; saluatio ac-
sumite: et gladiū spūs qđ est verbū dei. Sicq pro hostes pugnabat: et p
tegebat castra ecclesie. Et sicut ipe facit et leoni in operib" suis: et sicut ca
tulus leonis rugiens in venatione. Illi videlicet leoni admodū similis: de
quo scriptū est: Vicit leo de tribu iuda radix dauid. Et de quo iacob pa-
triarcha per figurā in benedictione mystica filioꝝ suoꝝ inter cetera ait: Ca-
tulus leonis iuda ad predā fili mi ascendisti requiescēs accubuisti vt leo: et
quasi leena. Quis suscitabit eū? Venerato itaq; illa spūalis fuit qđ spiri
tales vēatores cherubin" cuiusdā boleo ad fidē rapiebāt. Talibus ergo iudas
mysticus placatus est iniquos et qui perturbant populū suū: succendit flā
mis. quia sine persecutore boleo sine etiā malignoꝝ spūs tali studio tali
actu plquādo perturbationē nō minimā sibi inuidie laudis succubo incerebat.

Et repulsi sunt. Et exacerbabat regem multos: illos videlicet qui
resistere euangelio christi molebant: et lenitatē iacob in operibus suis
quando credentiū populū cōfortauit verbo et exemplo: et in secula miseri
cordia eius in benedictione. Sm illud Sapiēs. Sapientiam inquit sanctoꝝ
narrabunt omnes populi: et laudem eoꝝ pclamabit omnis ecclesia sanc-
toꝝ. Et perambulabat ciuitates iudee pdicāt impios ex eis. et exterrebo

De lyra

de obsidio tamen simonis. g Et adiuuāt ad vos oēs factores legis. qz
virtus vnita fortior est scripta dispersa. t Retribuite retributionis gen
tibus: ipsas punitio pro malis illatis fidelib" certa patent.' C. III.

u Tsurrexit iudas. Post liberationē pplī sub mathathia per de
e fensū diuīū liberatio sub iuda. Circa quaꝫ primo describit virtus
ducis. secundo pelia" ei" ad aduersarios ibi: Et pcessit. Circa pri
mū. vi: Et surrexit iudas. ad populi defensionē post illā patrē. r Et
adiuuabāt eū. Obedientes ei tanq̄ exercit" duci. s Et dilatauit filius
israel ei letitia. signū eius habitus generat et delectatio in opere li. ethi-
coꝝ: p hoc pz q habebāt habitū fortitudinis. t Et induit se loricam
pplo suo. ad facta patrio sui notabiliter addito. u Et induit se lorica
sicut gigas. i. fortiter et audacter. v Et succinxit se arma bellica. ad agēdū
erat et expedit" ad bellādū sicut hō succinct" ad ibidē. x Et protegebat
castra. i. def. a Similis fact" est leoni. de q scriptū pueris. xx. Leo fortissim"
bestiarū ad nullū pauebit occursū. z Et sicut catulus leonis rugies in
venatione: et cructu terrent bestie et fidē stupefiūt gētes idolatre audita
uoce iude. f Et persecut" est iniquos. Pcessit ostendit effectus fidei et
aduersarios. et primo in generali. secundo in specialibus: Et congregauit

appollonius

quitatis cōturbati sunt: et direxit
ta est salus i manu ei". Et exacerba
bat reges multos: et letificabat ia
cob in opibus suis: et in seculum
memoria eius in benedictione. Et
pambulabat ciuitates iuda: et p
didit ipsos ex eis et auertit ira ab
israel. Et nobilatus est vsq ad nouis
simum terre: et congregauit pare
ntes. Et congregauit appollonium
gentem: et a samaria virtutē mul-
tā et magnam ad bellandū cōtra
israel. Et cognouit iudas et exijt ob
uiā illi: et percussit et occidit eū: et ce
ciderūt vulnerati multi: et reliq
fugerūt: et accepit spolia eorum. Et
gladiū appollōij abstulit iudas:
et erat pugnās in eo omnib" diebus.
Et audiunt seron princeps exercit"
syrie q congregauit iudas congrega
tionē et ecclesiā fidelium secū et ait:
Faciā mihi nomē: et glificabor i
regno: et debellabo iudā: et eos q
cū ipso sūt q spernebāt verbū re
gis. Et pparauit se et ascēderunt
cū eo castra ipiorum fortes auxilia
rij: vt facerent vindictā in filios
israel. Et appropinquauerūt vsq
bethoron: et exiuit iudas obuiam
illis cū paucis. Et viderūt aūt
exercitum venientem sibi obuiā
dixerunt iude. Quo poterimus

Nicolaus

appollonius. Circa primū vi: Et persecutus est iniquos persecutione eos
in locis abditis vbi se abscondere fugiendo. a Et direxit est salus. f.
israel. b In manu eius. i. potentia eius. c Et exacerbabat regem
multos eoꝝ gentes debellando. d Et letificabat iacob. i. populus israel
ipsum liberando. e Et in secula memoria eius in benedictione. qđ pa
tet ad impletū: nā ad eius cōmendationē narrant eius facta per orbē vni
uersum. f Et congregauit peroratos. f. factores legis quos interficiebant
gentiles. g Et congregauit appollonium. Hic pōit describit eius confli
ctum cū aduersarijs magis in spāli. et pmo tpe antiochi epiphanis. secun-
do tpe filij sui antiochi eupatoris. ca. vi. tertio tpe demetrij filij alterius fra
tris. f. silenci progenitī antiochi magni. vii. ca. Primo in tres sm triplex
bellū qđ habuit iudas tpe antiochi. primū fuit cum regni ducibus. Secū
dū cum regio populo. tertio: Et audiunt aūt rex. Tertiū cū gentibus gen
tibus. ca. v. Primo adhuc in duas. quia primo ponit bellū iude cū apol
lonio duce samarie. secundo cum seron duce syrie. ibi: Et audiunt seron. Et
ca primū ibi: Et congregauit apollonium gentes et fecerunt sibi nomē debel-
lando iudam. b Et cognouit iudas. per explorationē suoꝝ. i Et
exijt obuiam illi. Non permittens ei finem suos ingredi. k Et gladius
apollonis arripuit. in signū victorie sicut postea gladiū golie. i. Reg. xvii.
l Et erat pugnans in eo oibus diebus. hoc vt ad denotandū gladiū

pauci pugnare cōtra multitudinē
hanc tantaꝫ et tam fortē: et nos
fatigati sumus ieiunio hodie. Et
ait iudas: Facile ē pauci multos
in manu paucoꝝ: et nō ē differē-
tia in cōspectu dei cōli liberare in
multos: et i paucis. qđ nō i mul
titudine exercit" victoria belliꝫ
de celo fortitudo ē. Ipsi veniunt
ad nos in multitudie cōtumacie
et superbiā vt disperdāt nos et vxo-
res nras et filios nros: et vt spoli
ent nos. Nos aūt pugnabim" p ani
b" nris et legibus nris: et ipse diſ
cōteret eos ante faciem nostram.
Vos aūt nec timueritis eos. Et
cessauit aūt loqui: insiluit i eos
subito. Et cōtritus est seron et ex
ercitus eius in cōspectu ipsius:
et persecutus ē eū in descensu be-
thoron vsq in campū. Et ceciderūt ex eis octingēti viri: reliqui
autē fugerūt in terrā philistiim. Et cecidit timor iude ac fratrū"
et formido super oēs gētes in circuitu eoꝝ: et peruenit ad regē no
men eius: et de prelijs iude narrabant oēs gentes. Et audiuit
autē rex antiochus: et misit et congrega
uit exercitum vniuersi regni sui:
castra fortia valde: Et aperuit era

pauci pugnare cōtra multitudinē
hanc tantaꝫ et tam fortē: et nos
fatigati sumus ieiunio hodie. Et
ait iudas: Facile ē pauci multos
in manu paucoꝝ: et nō ē differē-
tia in cōspectu dei cōli liberare in
multos: et i paucis. qđ nō i mul
titudine exercit" victoria belliꝫ
de celo fortitudo ē. Ipsi veniunt
ad nos in multitudie cōtumacie
et superbiā vt disperdāt nos et vxo-
res nras et filios nros: et vt spoli
ent nos. Nos aūt pugnabim" p ani
b" nris et legibus nris: et ipse diſ
cōteret eos ante faciem nostram.
Vos aūt nec timueritis eos. Et
cessauit aūt loqui: insiluit i eos
subito. Et cōtritus est seron et ex
ercitus eius in cōspectu ipsius:
et persecutus ē eū in descensu be-
thoron vsq in campū. Et ceciderūt ex eis octingēti viri: reliqui
autē fugerūt in terrā philistiim. Et cecidit timor iude ac fratrū"
et formido super oēs gētes in circuitu eoꝝ: et peruenit ad regē no
men eius: et de prelijs iude narrabant oēs gentes. Et audiuit
autē rex antiochus: et misit et congrega
uit exercitum vniuersi regni sui:
castra fortia valde: Et aperuit era

De lyra

bonitatem. m Et audiunt seron. Hic pōit describitur belli iude cum
seron duce syrie. Circa qđ primo ponit ipsius seron apparatus. et patet lit-
tera. Secundo iudeoꝝ victus. ibi: Et cecidit iudas obuiā illis cum paucis.
Circa istū. f. mathathiae sunt tria qz ei memorat. Tertio ponit gratulatio
iude populi pleonasmus. ibi: Et ait iudas. Facile est deum multos in manu
paucoꝝ. q. hoc virtute dei cui non potest resisti qui et efficax. affirmati
bitur: n Pro veritate ad nos in multi. contumaci. i. in multo victoria
bitur: n Pro veritate ad nos in multi. contumaci. i. in multo victoria
ti. o Et superbia. qđ dicta a principio mundi deiecti in angelis lap
sis. p Ut disperdāt nos. i. vt nos ad nō ēē. i. mutet. nos. annullet. qđ
bie infernale in plonia. pprie: i. notia. pdicta. vnde pdicte. pprie ab
habente intuitū deiicit. nec alit intellē. idco subdit: q Nos aūt pugnabi-
mus p statutis nostris. i. vetis nostris veluerabilis. r Et legibus nris.
a deo datis. idco concludit: Et ipse diſ. Quando ponit adiuratio
ne deo facta. Et ipse vobis erit. Quando ponit adiuratio
nem ad regē. f. antiochi epiphanē. v Et audiunt seron. Hic pōit de
scribitur bellū iude cum regio principe ad hoc spectat quia
exercitus eo non fuerunt ad bellandū missi cui eius potius ad custodia
terrarū iudee pmouendū intulerit iudeis bellū et sic obsecutū ē ad
re p regē. x Dicitur in duas partes: quia primo ponitur bellī apparat.
secūdo confectus. ca. ix. Prima in duas: quia primo ponit apparatus

rius fuus: r occidit sup̃bia eccrd
tui i ānis: r mādauit illo vt cēt
parati ad ois. Et uidit q̃ defecat
pecunia de thesauris suis: r tribū
ta regiōis modica ꝓpter dissen-
siōnē r plagā quā feat in terra:
ut tolleret legitia q̃ erāt a patrib⁹
dicbat. Et timūit ne nō haberet
r semel r bis in sumptus r do-
naria q̃ dederat añ larga mānu r
abundauerat sup reges qui ante
eū fuerant. Et cōsternatus erat
alo valde: r cogitauit ire in persi
dē vt acciperet tributa regionuꝫ
r cōgregaret argētuꝫ multū. Et
reliquit lysiā hōiez nobilē de ge
nere regali super negocia regia a
fluminе euphrate vsq; ad flumē
egypti: r vt nutriret antiochum
filium suuꝫ donec rediret. Et trā
didit ei medium exercitum r ele-
phātos: r mādauit ei de cibariis
volebat: r de bitātibus iudeā r
hierlim: r vt mitteret ad eos exer
citū: ad cōterēdā r extirpādā vir
tutē isrl: r reliquias hierlim: r an
ferēdam memoriā eoꝝ de loco: r
vt cōstitueret habitatores filios
alienigenas in oib⁹ finibus eo
rū: r sorte distribueret terrā eoꝝ.
Et rex assumpsit partē exercitus

maiorem fecit. Per septuagiā ho numerū quo capiuā mitta scribit
nr mors aīal q̃ plenitudo persecutionis demonstratꝰ q̃ dicat p septua
gā numerū temporis q̃ spūalitas effunditur. Ic r cōcor ario legit i mā
gallo q̃ ipse negat in hebraīc legi nec inuenitur ut legi spiritus sanctus
ls. Et rabbi in malisex peccatis legit ostia legis bonoꝝ exisse.

persecutionis rate tedio
lo tantigisse ad hoc tpa
manet vt ecclesia cheru
bin tuant: r obstacula ex-
portēt dei blasphemiez
cōpellāt: hoc nō figura
ter ꝑ tota virtutis ꝓ ite.

Et pcussit ut ⁊c.
Quid p ānagnitū ānā
tuoꝝ malā cogitauit q̃
per cupiditatē ferali to-
gitant habere amicitiā
dei. Nā scriptus est: Qui
vult amicus esse huīb⁹,
cuī inimicus dei ostitu-
tur. Et Iohānes dicit:
Qui odigit mundū nō
charitas dei i eo. Et ne
rito hoc nole tales nūcu
pant. Interpretat enim
ammanus ꝓlo abiectus.
Abiectio autē ex regni
sūt qui amore ꝑfectiōis
sūdi perfrūt voluntat
dei. Nā ipsa veritas in
euāgelio ait: Qui amat
patrē sue matrē sua
plus q̃ me nō est me di
gnus. Nec tñ ignoe am
manus in terra campestri
esse dicat lata ac spaciosa
est via que ducit ad mor
tē r multi intrāt per eaꝫ.

Et uidit sūdas ⁊c. Mā
catoꝝ filios q̃ ambiunt
sanctuū hereticoꝝ non ali
os melius significare ar-
bitroꝝ q̃ malignos spūs
qui videbāt incrētū fi-
delis. r hoc gaudio: vt p
cupiditatē terrenā celestē
nobis auferant gloriaꝫ
r liberalē qua habemus
in filiis dei: in cultū ac
famulatū zoroastri diabo-
li. Nā in euāgelio legit:
q̃ ipse diabolus caput nostrū mediatorē videlicet dei r hominū ducens
in montē excelsum ostēderit ei oia regna mūdi ac gloriaꝫ eoꝝ atq; itrando
dixerit: Hec oia tibi dabo si ꝓcidens adorauerio me. Et dñi dixit q̃
adhēsit sunt ad eos exercitus syrie r terre alienigenaꝝ: qui luxurioſi cupi
dini⁹ a vero dei cultu iungunt inimicia religi: r molendo interiꝰ nfm
cooperatores sunt immundoꝝ spirituum.

Et uidit iudas. Eluanetb⁹ ꝑsecutorib⁹ r pugnā ꝑ fidelico vsponē
ribus ipsi magis ad crempādi iude ac fratrū eius incitauit ad augmentuꝫ
fidei r ꝑfectā virtutū. iuxta illud psalmiste q̃ ait: Dum ꝓficit impi⁹ ar-
dendit pauꝑ. Talis q̃ inēxio debet esse seruus dei vt pugnet ꝓ ꝓpio et
sancta fidei ꝓ statu fidei christiane religionisq; pio fraterna salute
debet ꝑ spūalico negotiaꝫ r ꝑ pauco holeo illātur cōmicar cadiatoꝝ

Delyra

tā non in omnibus sic euenit. r hic dictio patet literal: paucis exceptis
que discurrentur. c Nomine nobili de genere regali in quo notatur
eius aptitudo ad custodiam regni. f Et tradidit ei medium exercitus
r elephantoꝝ: quia tradidit sibi moderatē exercitum tam in hominibus q̃
in animalibus. aliam ēo moderatē locum dixit. g Et rex assumpsit.
Hic consequenter ponitur ordinatio regis exercitꝰ. r prima ꝓ parte
regis cum dicitur: h Et cessit ab antiochia ciuitate regni lit. metro
poli. i Anno centesimo r quadragesimosexto. l. regni grecoꝝ. re-
gni ēo sui ānō vocho q̃ cepit regnare ānō centesimotricesimoseptimo regni
grecoꝝ. vt dictum est. ꝑ.c.i. Secundo ponitur exercitꝰ ex parte lysie
custodie regni. cum dicitur: Et elegit lysiam ⁊c. k Virum potentem ex
amicis regis. vt sic essent magis voluntarii ordinationem regis et regni.
l Et misit cum eis quadraginta milia virorum. fidiet pedites. cetera
patent vsq; ibi: m Et audierunt mercatores regionum nomen eo-
rum in multitudine r fortitudine r credentes q̃ statim vellent iudeos
capere prepararunt se ad emendum illeos in seruos r ancillas. propter
quod venerunt ad castra eorum. n Et uidit iudas. Hic ꝑ ꝓ pa
ratur apparatus belli ex parte iudeoꝝ. r primo ꝑ humilē r deuotam

orationem

bel affliā oratione implorat qui a ipse est de quo scriptū est: Adiutor in
opportunitatibus in tribulatione cui sors hereditatis est pauperis pupillo
ris orbi adiutor pauꝑ patrui pietate habeat r volūtē cōsiderat humā-
nam vitā magnificare q̃ homo super terrā.

Et congregati sūt ⁊c.
Illi q̃ ad blandicias
hostis congregant fuerāt
venerāt in mahphat con
tra hierusalē r q̃libet p
mahphat qui dicitur scta
interpretat sēn vigilie scta
mentū significat i loco
eloquio erat in mahphat
ab ꝓphet long ad hō
nem tota mentis: tūm
mentis gratie euāgelio
christi. Illuc enī nemo ē
vt spiritalis militia dei
cōdita intentione vertāt
quatinus q̃ lectione di
uina instruūt: qualiter
cōtra hostes spiritales ꝓ
liari debeāt: locus enim
eloquio erat in mahphat:
unde in israel: q̃ oracula
diuina ꝑ libros legis r ꝑ
phetarū ꝑtrē nobis in
notuit fit. vnde ꝑ euāge
lium. Scrutamini scripturas
die q̃ ꝑ illis vitā eternā ha
bere. Indueruīt se cilicio
r cinere in capite suo: q̃
penitentiā ꝑ peccat. su o
q̃ per carnis fragilitatez
cōmiserāt: agere deo di
gne decernunt. Et scdm
runt vestimenta sua: cuꝫ
corpus castigāt r carnā
lia in se desiderata mortifi
cant. Nā antiq; signifi q̃
expandendi libros legis
de quibus scrutabant gētes similimodē simulacheoꝝ sacerdotes: ostendit q̃
memorīā dñicoꝝ preceptoꝝ bonis actibus demonstrem q̃ digne militā
re. ꝓmittēs enī dñi trespōdentibus populus alao dicitoꝝ: exprobat ma
lefacta perfidoꝝ: r detestat idolorū cultura: r eōm pariter imprecatio fa
cturā. Mollite sacerdotalia ornamēta qui sacerdotij actibus digne fa
ciunt officia: mitius r decimas bonis qui terrā r ꝑfectionē bonoꝝ ope
rio deo deputatis: nascētes qui implacentis vitioꝝ per cultum mū-
dicitā gratā vitā omni tpe deo exhibere student. Et clamāt voce magna in
celū qui unanimitatē pio precib⁹ ac bonis actibus per multos cultā poscāt.
Vbi ut enī clamor impioꝝ qui blasphemia r pauio operib⁹ ꝓferēdo deū
irritat. Vbi contritio r fides sanctoꝝ que per dilectionē operatur i mise-
ratiōn diuinam in omni tempore placat.

Et post hec ⁊c. Tribunos appellat eos qui militibus mille ꝓerāt

Nicolaus

orationē. fiducia per bellatoꝝ dispositionē. ibi: Et post hec. Circa primuꝫ
patet littera cū ꝓficitia vsq; ibi: a Et hierusalē nō habitabat. hoc inter
ponitur ad reddendā causam quare non fuerit hierusalē ad consilii cui
tui affert locus dixit cultus. b Et sancti. l. ꝓpli locus. c Conclusa
batur. r subdit a quibus. d Et nihil alienigenarū erant in arce. quia
qua templo. e Et congregati sunt. subd. f Et venerūt in mahphat
contra hierusalē. l. venerunt adorare ibi versa facie ad hierusalē. sicut di
citur de pamele q̃ erat versus hierusalē Dan. vi. r subdit causa erat
di in mahphat cum ibi: g Quia erat locus oationis in mahphat ut. l.
prioribus ꝓbum. h In israel. ibi enim congregabatur ꝓplus israel ad
orandū dñm. vt habet. ij. Reg. vii. i Et ieiunauerūt die illa. ad ꝓ cōti
nuo affligendū in vita. k Et induerūt se cilicijs. ad se affligendū in
vestitu. l Et cinere ꝑsperſi in capite suo. in signū humiliationis.
m Et euoluerūt vestimēta sua. i. laceraūt in signū afflictionis. n Et
expanderūt libros legis. ad ostendendū q̃ parati erant ꝓ lege se exponere
periculis mortis. o Hec quib⁹ circūstabant gentes similitudine simula
chroꝝ suoꝝ. alij enim gētiles magis subtiles r litterati volebant arguere
cultū idoloꝝ q̃ libros moysi. nam Exo. xxv. ꝓcipit q̃ intra sanctū san
ctorum ponerent imagines cherubin: sed hoc nō valeti quia non pone
bantur ibi ad hoc q̃ colerent ad vt ostenderet q̃ angeli ꝑ cherubin re
ꝑsentari soleant deo: cuius sedes figurabat ꝑ propitiatorij: quod roma
nebat vacuū. ad significandū q̃ deitas non potest imagine representari
vt ꝑfectius dictum fuit ibidem. p Et attulerūt ornamenta sacerdotia
vt ꝑfectius dictum fuit ibidem. p Et attulerūt ornamenta sacerdotia
vt ꝑfectius dictum fuit ibidem. q Et clamauerunt voce magna. ad implorandū dei misericordiam.
r Quid faciemus ibi. nam extra hierusalē non erat locus sacrificij. ma
ꝑrent ēo tenebant offerre sacrificia in ꝓpitiatorio vetꝰ fili. Numeri. vi. Di

quoꝝ genꝰ ciuitatibus vocant. Centuriones qui centū: ꝓ centū qui qui-
quagenarios decurriones qui x. Ducibus qui duci. Ceteris qui ceteris
subsunt ⁊c. Et ipse rex antiochꝰ ⁊c. Ecce vbi a barbarie discessum
est. Ecce vbi ad ꝓpria redeundum est. Ecce vbi ad ꝓpria reuertendum est.

Et ipse ꝓ ⁊c.
Et cōtra ⁊c. Rectē ꝓmittit de ad mitrē ammanus ca
stra collocare: dicunt. q̃ milites christi cū ꝑ hostes haec ꝑstant cōponunt
calore fidei magis fc alacre q̃ frigore infidelitatis tempore dignant.

Et ait iudas accingimini ⁊c. Talia ex ꝓ ꝓ doctrina sūe ꝑfectionis
tatisq; cohortatio vt christi alios auditores suos ꝓbantes ad ꝓ
fidē ad diabolo r cupiditatē ꝑ ꝓ victoriā filii dei cōmissa. C IIII

Et assumpsit quo. ⁊c. Cognitus quoq; milia in cōmissi sūt ad
c sumendū diabolus carnalia quoq; hostis cōpta militiae illustria
voluptatē sibi adunare ꝑnitus. nihil egisse sūdi nisi ꝓ dei

Delyra

militer sacerdotes non potuerant vti vestibus sacerdotalis: nisi in solenni
tio templi: ad quod nō poterant accedere ꝓper gentiles qui erāt in urbe
vt patebit. Ideo subdit: n Et que ceu vocem regali. tuerāt nō erāt
alibi locus. r Et sancta sua. i. templi loca. s Profanata sunt. a gē
tilibus. t Et contaminata sunt. ꝑ latrinas r idolatria nihil mundi.
v Et sacerdotes ut facti sunt in luctū. non potuerūt tibi mūdi ut ante
tolam misericordiā suam lugere. y Et in humilitatem. i. penitentiam.
c Et cum nationes cōgregarent aduersum nos vt nos ꝑderēt: qua-
si dicant: non sufficiunt ea mala nobis illata: nisi nos penitus deleant de
terra. b Et tubis exclamauerūt voce magna. vt misericordiā implo
rarent nō solū vocibus humanis: sed etiā malicia infernalis fugaret. dicit ꝑ
fecte enim campane ꝑ pectoris fabricatio r ꝑfectio. c Et post hec ⁊c.
Hic ꝑ ponit apparatus iudeoꝝ ꝓ exercitus ꝑfectionē. vbi ꝑ
mittit. Primo ꝑ ponit apparatus iudeoꝝ ꝓ exercitus ꝑfectionē. vbi ꝑ
Et post hec ꝑmittit iudas duces ꝑfectionis. nā in pluribus ꝑ centenā fuit
ter q̃ ꝑ humanā prudentiā pōt seriatim videri quidam thanio dei.
d Tribunos. q̃ ꝑfectionē milie bellatoꝝ. e Et centuriones. q̃ centū
f Et pentacontarchos q̃ quinquagenarios: et a pentacontarchi q̃ q̃ centū
vocat: r archos ꝓpriū. q̃ ordinē ꝑfectionis ꝑdicāt. g Et decurio
nes. q̃ decē ꝑfectos. h Et vxores ꝓ edificatis domibus r ꝑfectionē
non q̃ deū ꝑfectos. h Et vxores ꝓ edificatis domibus r ꝑfectionē
vxores ⁊c. sequit: sm legē que habetur Deut. xx. r hec ꝑ fuit ꝑ cepta.
i Et collocauerūt ad castrā ammaū. Ioseph⁹ dicit emaus q̃ erat a
hierlim stadia. vt dicit Lucas viij. k Ad circuitū nobis mori ꝓ
bello. iudeoꝝ mos erat virtutis. l Qui videre mala gētis nostre r sanctoꝝ.
m est vita ꝓfectionis bona mors est ꝑditionis. C IIII
c Et assumpsit gaudium. Postq̃ delectus ꝑfectus ꝓpius apparat. ꝑ
ꝑfectionē. Circa primū ponit iudeoꝝ exercitus. Primo
eundo bonitas adiutorij ꝓpti ꝑficatio. Ibi: Et dixit iudas. Secun

lum dñi in superbia ⁊ rebellionē mandatoꝝ dei agere vltionē quātūcūq; ⁊ ꝑ
tes; partis i hoc agentes ⁊ ꝓpterea ⁊ ipsos ꝓpter dei timorē. Ini
mici vñi alia non erāt ⁊ ꝓpterea erāt ⁊ vere amatores mortis illi ⁊ hi ꝓpter vitā tuēdā
pro mandatis dei fortiter agebāt. Ita ille ruina ⁊ cōfusiōis
pecunie inuenit.

Et filij ⁊c. Aut ꝑ
nō alienabāt veritatē ꝑ
cōfessionē ⁊ vite gloriā
ficabāt. Ꝑ ei enī peccato
rūm ducati ꝓpēdi q̄ in
fugerūt ⁊ exigere nolēt.
Posthac ⁊ multigini ipi
rituū in hoc ducebāt ad
uerti q̄ ad eius pārē ꝓpi
nēt q̄ dicit: In cōfi dēti
dum ⁊ pōnā Christi meam
ad aquilonē ⁊ ero illic
similimo. Ihs enī ducē
integrauit in fronā ⁊ ꝑ
gēs Israel ꝑ sanctos il
lū nōiā ⁊ habere debūit.

Et audiuit ⁊c. Ꝑ
ticulā hanc ꝑ pārē ad
quē ista fuit ꝓ
pie vel ꝓpositōnē fui
bili in nocte facit ⁊ fu
dās aug fuit ingnanter in
die ut ꝓpterea ⁊ dicerēt ⁊
exercitus eius ⁊ comitā
tus ipī tenebre nebu
rū dñi: adhūc ydolorū
p̄ceptoꝝ ⁊ obscuritatē
beligdo Israelitis volup
pearū. Illi ꝑ pauli dici
rūt dñi dormiūt ⁊ de
dormitōne q̄ christi fit no
ctis eteri sūt. Nos aūt q
vigilāmus: nō sūm⁹ noctē
illi nec tenebre. Mich
ludas ꝑ ē ydolatre odiosꝰ
ꝓpterea ⁊ dñi ⁊ dei ⁊ ꝓ
ximi ⁊ ꝓpter ⁊ ꝓpter
ꝓpter ⁊ ꝓpter ⁊ ꝓpter
ꝓpter ⁊ ꝓpter ⁊ ꝓpter
ꝓpter

uidit. Et ecce ut pugnam fortiter ad eruit me: Reverti bolem post pau
ca tumultu interpositio dominus. Vidi ut ego quidem et ego de
bui et ut pugna indicio celebratus. Vnus ex ad quibus ecclesiasticus ait:
Per vos nomine tu blasphemat iter gentes. Et ait ut repositio utrari me
dico nobis inpositi lapidis ibi in mon dom in loco apto quo adhuc ve/

nerunt prophete respondent
nobis filii pacificus nobis
nec p fide dominus no
stre. Et edificauerunt
lapides integros secundum legem et edi
ficauerunt altare nouum secundum illud
quod fuit prius. Et edificauerunt san
ctaria et quæ intra domum erat intrin
secus et cellaria et atria sanctificauerunt.
Et fecerunt vasa sancta nova: et in
tulerunt candelabrum et altare incensi
orij et mensam in templum. Et incen/
sum posuerunt super altare: et accende
runt lucernas que super candelabrum
erant et lucebat in templo. Et posuerunt
super mensam panes: et expenderunt
vela: et consummauerunt opera
que fecerunt. Et aurora matutina surre/
xerunt cum et victima die mensis
noni: hic est mensis casleu centesimi

quadragesimi octavi anni: et obtu
lerunt sacrificium secundum legem super
altare holocaustorum novum quod fe
cerunt. Secundum tempus et secundum diem
quam contaminauerunt illud gentes in ipsa re
novatum est in canticis et citharis et ty
nanis et cymbalis. Et cecidit omnis
populus in facies et adorauerunt et
benedixerunt in celum cum quo prospera/
uit eis. Et fecerunt dedicationem al
tarij diebus octo: et obtulerunt
holocausta cum letitia et salutaria
laudis. Et ornauerunt faciem templi
coronis aureis et scutulis et dedi
cauerunt portas et pastophoria et i
posuerunt eis ianuas. Et facta est letitia
in populo magna valde: et auersus
est opprobrium gentium: Et statuit iu
das et fres eius et universa ecclia
israel: ut agatur dies dedicationis

[illegible] ab antiocho sic erat annis permansit. Statuto ergo anno et qua
dragesimo et centesimo in templo facta sunt. Quinta et vicesima die ap/
pellat mensis olympiade centesima quinquagesimaquarta. Celebrabant
est enim die quinta et vicesima appellat mensis octavo et quadragesimo ac
centesimo anno olympiade centesima et quinquagesimaquarta. Celebrabat

quadragesimi anni: et obtu
lerunt sacrificium secundum legem super
altare holocaustorum novum quod fe
cerunt. Secundum tempus et secundum diem
quam contaminauerunt illud gentes in ipsa re
novatum est in canticis et citharis et ty
nanis et cymbalis. Et cecidit omnis
populus in facies et adorauerunt et
benedixerunt in celum cum quo prospera/
uit eis. Et fecerunt dedicationem al
tarij diebus octo: et obtulerunt
holocausta cum letitia et salutaria
laudis. Et ornauerunt faciem templi
coronis aureis et scutulis et dedi
cauerunt portas et pastophoria et i
posuerunt eis ianuas. Et facta est letitia
in populo magna valde: et auersus
est opprobrium gentium: Et statuit iu
das et fres eius et universa ecclia
israel: ut agatur dies dedicationis

[illegible] ab antiocho sic erat annis permansit. Statuto ergo anno et qua
dragesimo et centesimo in templo facta sunt. Quinta et vicesima die ap/
pellat mensis olympiade centesima et quinquagesimaquarta. Celebrabant
est enim die quinta et vicesima appellat mensis octavo et quadragesimo ac
centesimo anno olympiade centesima et quinquagesimaquarta. Celebrabat

dedicationis templi gaudio
sum quod ante quadringentesi
mo et octavo poterat
anno per annos significabat
vt macedonico illud tri/
umpho. Celebrauit aut
iudas cū cliis suis pro
renouatione templi sacrifi
cia per dies octo: multis ge
nus delectauit relinquens
sed preciosissimo dapsy
eos paleam. Deum ade
laudis et psalmis glorifi
cabat. sic enim mos cantu
bus delectabat. Post re
nouatione ho solemnis
post mensē ipo inspirata
religione receptores legi
posuerunt vt postari per
octo dies hāc renouatio
nē templi celebrarēt. Vñ
et abillo tpe hanc hāc
festiuitatē celebrant vo
cātes eā lumina eo q̄
ter spem hoc nobis splen
didū nobis celestiū reli
gionis apparuit. Vñ vñi
ce ait renouatio templi cō
uersio est holus ad peni/
tentiā precatoy q̄ aligb
errorib⁹ atq; sacrilegiis examinati erāt. Tūc enī cantandi gaudendiq; le
randi atq; iubilandi atq; laudandi quibus sq̄ fidelib⁹ est ait videbant p
cimos suos p correctionē mortis atq; meditationes legis deum sanctiplio
instaurandas ait ill p negligentiā decidebāt. Vñ et ā sacris cuiusdā nar
rat salsatore dixisse in celio gaudiū nasci sup vno puero puta magne. Et
hc vno quāto magis de multis exultatio erit iocundo ad veracē cultū dei:
qui sicut scriptū est: In multitudine plebis dignitas est principis illi⁹: videli
cet principio q̄ vult ee populo saluos esse et ad agnitionē veritatis pueros.

Et statuit iudas &c. Hāc quidē solēnitatē ipse saluator in euāge
lio dedicationē sua legit decorasse. vbi scriptū est: Facta sunt encenia i hie
rosolymis et hyems erat: et ambulabat ihesus in templo i porticu salomonis &c.
Vñ sciendū est q̄ encenia hec q̄ lectione euāgelica facta cognouim⁹: non
ad primā templi dedicationē sed ad vltimā pertinēt: quod et eo facile colligit
qz hyems facta referunt. Prima siquidē ei⁹ dedicatio a salomone tpe au
tūni mediante octobre et ihesu sacerdote tpe vernū vltima a iuda macha
beo tpe hyems est facta qñ spāliter obstitutū esse legit vt cādē dedicatio p
octo annos in memoriā sollēnib⁹ renouaret officia: tempta ab vsq; ad tēpus
ultime incarnationis obseruatū fuisse. ū. dicta similitudo euāgelii agnoum⁹.
Hoc aūt fuit cā secūde et tertie dedicatōis: salomō quidē templi op⁹ ab
vno cōdidit: septē annis perfecit: octauo aūt āno victima die septimi mēsis
q̄ a nobis october appellat in magna gla vocauit. Sed hoc templi post
annos quadringentos triginta tricendente chaldei: et hierosolymoni vrbe
destructa ppli tēl in babyloniā abducere captiuū: qui post annos septua
ginta regnāte persis in patriā est remissus. Rursusq; edificati est templū
p annos xlvi. et tertia die mēsis duodecimi qui nos vocam⁹ martiū supra
ad finē vsq; pducti. cui videlicet tēpi opi preluserūt duces plebis frequēti
simi vt dicūt zorobabel de regio genere et iesus sacerdos magnus: et p
phete aggeus et zacharias adiuuātes eos atq; adnitentes impedi
mentū op⁹ hostiū eo: ppli roborātes. Inde post annos ferme trecentos et

De ipa

tesimoquadragesimooctauo anni. regni grecorum. m Scōm tempus et
sm diem in qua contaminauerunt &c. nam anno centesimoquadragesi/
mognto die vigesimoquinto mēsis casleu sacrificauerūt idolatre sup aīā.
vthabetur. Ai. caplo. et ano. clviii. die. xxv. mensis casleu obtulerunt in
dei sacrificiū in templo purificato. et sic reuolutio tribus annis eadem die
renouatum est templum qua fuerat ante contaminatū: sicut fuit ante pro
phetarum: Dan. cviii. n Et fecerunt dedicationem altaris diebus
octo. Vbi post aliter describitur templi renouati dedicatio. q primo ignium
ad altare. cum dicitur: Et fecerunt dedicationē altaris diebus octo. et in
de tractum fuit q festa solēnia octauam habent in nouo testamento.
o Et ornauerunt faciem templi coronis aureis et scutulis. pro victoria
a deo sibi data. p Et statuit iudas et fratres eius et vniuersa eccle
sia israel vt agatur dies dedicationis. ita et hic dies de qua dicitur Joan. x.
Encenia facta sunt in hierosolymis et hyems erat. Incipiebat enim hoc
solemnitas a vigesimoquinto die casleu. cui respondet november: et ali/
quando december in parte. Prima nanq; dedicatio tempore salomonis
facta fuit in septimo. iij. Regum. vlti. Alia in reditu babylonice capti
uitatis fuit

Antiquus hic rex nefandissimus grecoy antiochus grandis capra/
rufaē templū idem iudeoy idolis gētiliū aūt ornatus: et principiū
altaris vbi aureū: mensam. candelabrū. lucernas. et cetera que
ii. cōmemorata sunt. deo et iudas machabeus et ei similes. et cetera que
collecta gentilitas adoratus antiochi tocta arma compulsa: coep te

fudica expellere gētilitas
sublime vincs imposuit
ac tēpli ab idolorū ima
gine cōtabia mundari
fua altaria et cuncta vasa
vel ornamenta facienda
atq; in templo reponenda
dedicauit ea simul cū ip/
plogo purificauit et re
nouauit. xxv. die mensis
nonis q̄ apud nos appel
latur octobris et ad hymni
ptionē multi dulcis con
stat. Statuitq; decretus
vt pūcipue dūs omnib⁹
sue ecclesie. Vinoantio
nis ac dedicatiōis tēpli
festa deoctō celebrari si
cut locutus sūt altar. q̄
pūcto ola sicut apls no
cet in figura facta sūt nri
et propter nos veteg scri/
pta. Ideo nobis solenit⁹
festiuitatē dne obseruātia.
Ealemō qppe rex q in/
terpretat pacific⁹. tpli re
ēptaē nostrā typice de
signat. Ide q̄ etas ali:
Vñ multiplicabitur eius imperiū et pacis non erit finis. Templū quod edi
ficauit catholica eius ecclesia cōtinuā de vniuersis per orbē credentiū qua
si viuis lapidibus in vnā fur fidei et charitatis cōpagē aggregat. Et autem
septē annis edificauit est temporis significat quia per totum huius seculi tps
quod septē diebus euoluitur sācte structura ecclie nunq̄ cessat desinere. Et
octauo anno dedicauit est: et celeberrima illa ac maxima solēnitate ab vni/
uerse regis ecclie filio illud tpore cōpleta dedicationis exhortatione
ut mystice quia perfecto in fine mundi numero electoy suoy dedicatur im
mortalitatis structura est reformatore peracto voluntatis reformacula mi
raculo: nosq; ceo qui ad pacifici veri regis. Salomonis regnū pertinem:
eternā cum eo gaudia patrie celestis intrabimus. Nam quia dies octa/
uo dic. i. post septimā sabbati reficiendi a morte vel incrte nostre
natiuis nostre q̄ reparationis festa ventura designat. Et templū ab ho
stibus incensum rursum ceo miserante construit. q̄ ab idolatris contagia
tum deuno superne pietatis auxilio mundat: variosq; sancte ecclie tribula
ac cruciatus quos inuisibili persecutione promittunt: nunc a persecutrice
rēdita liberis: nō aūt ceo scrutunt familiat. Nunc in quotidiū fide
mēbris hostis antiq; periculat insidijs: nunc inflante solerta doctoy fide
lium quos ad hoc perdere videbat per penitentiā iam castigatos recipit.
Et ho templū secundo quadragesimo et sexto anno edificari cēpit ad significa
tionem dominici corporis quod de virgine assumpsit spiritaliter refigur.
De quo ipse iudeis ait: Soluite inquit templū hoc et in tribus diebus erci
tabo illud. quia videlicet soluti passione corpus suum ipse tertia die resu
scitauit ad vitā. Ferūt siquidē physici quia corpus hominis quadragesi
mo sexto die post conceptionis tritici in membroy distinctionē formetur:
atq; ideo nō casu gentilitas dixisse creditur: et in anno numero
templū edificare: ego vero numero corpus dominicū quod p templū figu
rabatur in vtero virginali perfici oportebat. Et aūt encenia p octo annos
celebrare sancti est. hoc placuo nos imonet vt memoriā ultime resurrecti
onis qua iam facta credim⁹ sine anno retinentes nostri reformationem
futuram sperando ratiter agamus vt nō ad iudicii q̄ sicut vita hic q̄ bo
na egerint gentilitas resurgere mereamur ad vitā.

Et edificauerūt in tpe. Edificāt sancti doctores mentem hyem qñ

Nicolaus

ultatis fuit in vere. Cetera patet vsq; hic: a Et haberet populus ma
nitionē cōtra facies idumee: sicut enim olim persequebatur iacob: Esau,
b fratrem eius. Ideo dicit: Memento filiorum edom in die hierusalem qui dixerunt
exinanite exinanite usq; ad fundamentum eius. Et similis dicitur Ezechielis
xxxv. c Et factum est vt audirent gentes &c. Hic ponitur tertius confli
ctus inimicorum prosperitati iudeorum qui facta est per iudam et fra
tres eius. propter quod iudeos habitantes inter eos occiderunt. propterquod ter
tio gentes ipsas pugnabant. Circa quod sic procedimus. quia primo ponit
ur afflictorum liberatio. Secundo aliquorum tractatus profligatio.
Circa primum duo. Primo in quae. quia primo ponitur conflictus iude
orum contra aliquos speciales aduersarios. Secundo contra alios et duer
si. Circa primum duo. Primo ponitur congregatio hostium. Secundo
congregatorum ad pugnam. Circa primum duo. Primo ponitur congregatio
hostium. Secundo congregatorum ad pugnam. Circa primum duo. Primo
ponitur congregatio hostium. Secundo congregatorum ad pugnam. Circa
primum duo. Primo ponitur congregatio hostium. Secundo congregatorum
ad pugnam. Circa primum duo. Primo ponitur congregatio hostium.
Secundo congregatorum ad pugnam. Circa primum duo. Primo ponitur
congregatio hostium. Secundo congregatorum ad pugnam. Circa primum
duo. Primo ponitur congregatio hostium. Secundo congregatorum ad
pugnam

Et congregate ꝛc. Multo qui sunt in galaad aduersus ihudeos congregant se soli de eo ꝙ multitudo hereticoꝝ aliq̃ schismaticoꝝ se soli de eo ꝙ multitudo hereticoꝝ aliq̃ schismaticoꝝ se

[illegible] ad hoc pertinet vt intelligamus ꝙ nulli sunt deputande ecclesiasticis ordinibus nisi qui ecclesiasticis ordinibus nisi qui

[illegible] ꝙ ecclesia non habet nisi vnum caput ꝙ ecclesia non habet nisi vnum caput

[illegible] ꝙ ecclesia non habet nisi vnum caput

[illegible] ꝙ ecclesia non habet nisi vnum caput

[illegible]

gum redemptor noster per doctrinā suoꝝ verbo euangelii eos qui ab heresi
tate eorū tenebrosi catholicam fidem vocat. hoc est enim venire in terrā
fidei vera fide z bonis operibus deum laudare.

Et venerūt vsq; ad cetī. Diuisa genti filia varia viderūt atq;
etc p significatū dicit. Scriptum q; gentes ille q fuerunt in terra galaad z

in galaditidebide a mimo vsq; ad
maritimā: z vtroq; eoꝝ z natos
z ceteraꝝ magnū valde: vt vēi
rent in terrā iuda. Et venerunt
vsq; ephron: z hec ciuitas magna in
ingressu posita: munita valde. Et
nō erat declinare ab ea: dextera
vel sinistra sed p mediā iter erat.
Et ieiunerūt se q erāt i ciuitate: z
obstruxerūt portas lapidib⁹. Et
misit ad eos iudas nūcios pacificis
dicēs: Trāseam⁹ p terrā vestrā vt
eam⁹ i terrā nr̄az: z nemo vobis
nocebit: nisi pedibus trāsibimus.
Et nolebāt eis aperire. Et precepit iu
das pdicare i castris: vt applica
rēt vnusq; z i quo erat loco. Et
applicuerūt se viri v tutis: z oppu
gnauit ciuitatē illā tota die z to
ta nocte: z tradita ē ciuitas i ma
nu eoꝝ. Et peremerūt oēs masculū
in ore gladij z crādicauerūt cā z ac
cepit spolia eoꝝ: z trāsijt p totā ci
uitatē sup interfectos. Et trāsgred
ti sunt iordanē i campo magno cō
tra facē bethsan. Et erāt iudas
congregās extremos z ea hortaba
tur populū p tota viā: donec ve
nerūt i terrā iuda. Et ascēderūt in
mōtē sion cū lētitia z gaudio: z

Transeamus ingrediamur p
terrā vestrā vt eamus in terrā nr̄az: Ac si dicāt: Legamus libros vestros
hystoriā: vt ibi allegando scripta, pmissa in cello regnemus nobis pacifi: Et
nemo vobis nocebit: q; nr̄ trānus ingressus vobis erit: Trāseam⁹ pedibus trāsi
bimus q; gratia bonoꝝ operū regnū sup nos adire cupimus: Quasi nolebāt
agere cū in tradita sibi lege: nolebāt eis euāgelij pdicatoribus cōmunicare.

Et precepit iudas. Quasi cū q; iudas pdicare precepit in castris: vt ap
plicarent ad credendū vnusq; in quo erat loco: quasi q; doctores sūi audito
ribus suis liberā in scripturis facie tribuāt intelligentiā: vt vnusq; eoꝝ
in lectione diuina siue p allegoriā siue p tropologiā siue p anagogē iuxta
verū videri sui sibi aperi Christo agna q; a sanctis intrandi accipiat facul
tatē. Et nota q; viri virtutis tibi applicare dicunt: z oppugnare ciuitatem
tota die z tota nocte: nisi gesta virtutis sit: vt id ope ipsius deberet q;
dēlicarē mysteria traditionū: z instanter legē dei mediter tota die z tota no
cte: Et ab re ipe: victus pdicatis ciuitatis nō erit. Nisi pdicantibus deus virtū aut
sui in lege sibi meditat die ac nocte: z nō abiit ab oculis libri tui: z in
ea cogitauerit: nō fructū z in cathedra pestilētie nō sedit. Qui ad vitā permisit eos
olim malicidā in ore gladij: z radicitus euāstat: sicq; accepte spolia eius
ei transiit p totā ciuitatē sup interfectos: z deinde trāsgredi iordanē ostē
dit nobis vt si legis obi vestimus esse possessores: z eius spolia: h est virtu
tes

Et ipi erant. Qui ædificabant illi qui in arce cohabitabant illud in circuitu habitationi quærebant cis mala. Long ad firmamentū gentilit. Et ædificabant illud. Et firmauerunt. Et erexerunt ampliū verbū in ædificando. Et ædificauerunt. Et erexerunt ampliū. Et ædificauerunt. Et erexerunt ampliū. Et ædificauerunt. Et erexerunt ampliū

nobis ocliare de regno. Nunc ergo
ir̃q; dem⁹ dextras hoib⁹ illis
z faciam⁹ cū illis pacē: z cū omi
gēte eoꝝ: z custodiam⁹ illis vt
abeant i legitis suis: z erat pacis.
Propter aīa legitima ipsoꝝ q̄
despexerunt iram tiant: z fecerunt
ois hec. Et placuit sermo in con
spectu regis z principū: z misit ad
eos pacē facere z receperūt illā z
iurauit illis rex z principes: z exie
rūt de munitiōe. Et intrauit rex
montē sō. z vidit mūitiōes lo
ci: z rupit aīa iuramentū q̄d iu
rauit: z mādauit destruere mur
i gro. Et discessit festināter z re
uersus ē antiochiā: z inuenit phi
lippum dominantē ciuitati z pu
gnauit aduersus eaz: z vi occu
pauit ciuitatem.

Anō cen. C. VII.

a tesimoquīsgesimo primo
exijt demetri⁹ seleuci fili
us ab vrbe roma z ascēdit cū pau
cis viris i ciuitatē maritimā: z re
gnauit illic. Et factū ē vt ingressus
ē in domū regni patruz suoꝝ:
cōprehendit exercit⁹ antiochuz z
lysiā vt adduceret eos ad cū z res
ci iuotuit z ait: Nolite mihi osten
dere facie bonā. Et occidit eos et
erat⁹. Et sedit demetri⁹ sup sedez
regni sui. Et venerūt ad cū viri
inīq z impij ex israel: z alchimus
dux eoꝝ qui volebat fieri sacer
dos. Et accusauerūt ppl̄m apud
regē dicētes: Perdidit iudas z
frēs ei⁹ ascos tuos z nos dispsi
sum⁹ de terra nra. Nūc ergo mit
te vip aui credis vt eat z videat
exterminiū oē qd̄ fecit nob i regi
onib⁹ regis: z puīat oēs amicos
ei⁹ z adiutores eoꝝ. Et elegit rex
ex ascis suis bachidē: q dnabat
trās flumez magnū i regno z fi
delē regi: z misit eū vt videret ex
terminiū quod fecit iudas. Sed
z alchimū impiū cōstituit i sacer
dot ū: z mādauit ei facere vltio
nē i filios israel. Et surrexerunt z
venerūt cū exercitu magno i ter
raz iuda: z miserunt nūcios z lō
cuti sūt ad iudā z ad frēs ei⁹ ver
bis pacificis i dolo: z nō intēde
rūt sermōibus eoꝝ. Viderūt aīa
q; venerūt cū exercitu magno: z
cōmouefi ad alchimū z bachidē
cōgrēgatio scribaꝝ regrere q̄ im
pia sunt. Et psalmi assidei q erāt i
filijs israel: z exgrebāt ab eis pa
cē. Dixerūt enī: Domō sacerdos
de scie aarō vēit: n decipiet nos.
Et locut⁹ ē cū eis verba pacifica
z iurauit illis dicēs: Non infere
mus vobis malū: neqz aīcis ve
stris. Et credider̄t ei. Et ꝓphēe
dit ex eis sexāgita virōs: z occi
dit eos i vna die secūdū verbū
quod scriptū ē. Carnēs sanctoꝝ
tuoꝝ z sanguinē ipoꝝ effuderūt i
circuitu hierlm: z nō erat q sepe
liret. Et tremuit timor z tremor i
ōem ppl̄m quia dixerunt. Nō
ē in eis veritas z iudiciū. Trans
gressi sūt n. cōstitutū z iusiurādū
q̄ iurauer̄t. Et mouit bachides
castra ab hierlm: z applicuit i be
thzecha ēt misit z ꝓphēdit mul
tos ex eis q̄ a se refugerāt: z quos
dā de pplo mactauit: z in puteū
magnū proiecit. Et cōmisit regi
onē alchimo z relīqt eū cū auxiliū
in adiutoriū ipi. Et abiit bachi
des ad regē. Et stabat alchi
mus p̄ principatu sacerdotij sui. Et
pugnerūt ad eū oēs q̄ turbabāt
ppl̄z suū: z obtinuerūt terrā iuda
z fecerūt plagā magnā i isr̄l. Et
vidit iudas oia mala q̄ fecit alchi
mus z q cū eo erāt filijs isr̄l plus
multo q̄z gētes: z exijt in oēs fi
nes iude in circuitu z fecit vindi
ctā in viros desertores: z cōsa
uerūt vltra exire i regiōes. Elicit
aūt alchimus q̄ prevaluit iudas z
q cū eo erāt: z cognouit quia nō
pōt sustinē eos: z regressus ē ad
regē: z accusauit eos multis cri
minib⁹. Et misit rex nicanorem
vnū ex principib⁹ suis nobiliorib⁹
q erat inimicissimus exercēs cōtra
israel: z mādauit ei evertē ppl̄m.
Et venit nicanor in hierusalem
cū exercitu magno z misit ad iu
dā z fratres eius cū dolo verbis
pacificis dicēs: Nō sit pugna in
ter me z vos. Veniā cū viris
paucis vt videā facies vras cū
pace. Et vēit ad iudā z salutāue
rūt se iuicē pacifice: z hōstes pati
erāt rapere iudā. Et inotuit sermo
iude q̄m cū dolo venerat ad eū z
cōterrit⁹ ē ab eo: z āplius nolu
it videre faciē ei⁹. Et cognouit ni
canor q̄m denudatū ē cōsiliū ei⁹
z exiuit obuiā iude i pugnā: iu
xta capharsalama. Et occidēr̄t ō
nicanoris exercitu fere q̄nq; mi
lia viri: z fugerūt in ciuitatē da
uid. Et pōst hec ō̄a ascēdit ni
canor i montez sō: z exierūt de
sacerdotib⁹ populi salutare eū i
pace: z ōmōstrare ei holocaustō
mata q̄ offerebant pro rege. Et ir
rideāt spernit eos: z pōllait: z lo
cut⁹ ē iuxta: z iurauit eis ira di
cēs: Nisi tradet⁹ fuerit iudas z ex
ercitus eius i manus meas: cōti
nuo cū regressus fuero i pace suc
cendā domū istā. Et exijt eaz ira
magna. Et itrauerūt sacerdotes
z steterūt ante faciē altaris templi
z flētes dixerunt: Tu elegisti do
mū istā dñe ad inuocādaz nomē
tuū i ea: vt eēt dom⁹ orationis z
obsecrātionis pplo tuo. Fac vin
dictā hōis isti z exercitus eius z
cadāt gladio. Memēto blasphe
mias eoꝝ: z ne dederis eis vt p
maneāt. Et exijt nicanor ab hie
rlm: z castra applicuit ad bethe
ron: z occurrit illi exercit⁹ syrie.
Et iudas applicuit i adrasa cū tri
b⁹ milib⁹ viris. Et orauit iudas
z dixit: Cū missi erāt a rege sen
nacherib dñe: q; blasphemauer̄t
percussit ang⁹us z pcussit ex eis cē
tuz octogintaq̄nqz milia. Sic cōte
re exercitus istū i cōspectu nostro
hodie z sciēt ceteri q; male locu
tus ē sup sctā tuā: z iudica illū se
cundū malicia illius. Et ꝓmisit
rūt exercit⁹ plius: tertiadecia die
mēsis adar: z pcussa sūt castra ni
canoris: z ceciditi ipe primus i pūo.
Et vidit aūt exercit⁹ eius q; ce
cidit nicanor: proiecerunt arma sua
z fugerunt: z persecuti sunt eos vi
az vni⁹ diei ab adasa vsq; quo
vēias i gazara z tubis cedebāt p
eos cū significatiōibus. Et exi
erunt de oibus castellis iude in
circuitu z vēntilabant eos omni
b⁹ z pcutiebāt itez ad eos. Et
cadēbāt oēs gladio: z nō erāt⁹
ex eis nec vn⁹. Et acceperunt spo
lia eoꝝ i ꝑdā z caput nicanoris
ābputauerunt: z dexterā ei⁹ quaz
exterā erat suphe: z attulerunt z
suspenderunt cōtra hierlm. Et le
tatus est pplo valde: z egerunt

C. VII.

a Anno centesimo. li. exijt deme
trius filius seleuci filius ab vrbe roma et ascendit cum paucis viris in
ciuitatem maritimam z regnauit illic &c. De hoc autem demetrio pompeius trogus in sua hystoria ita narrat dicens: Cum antiochus
mederet filio gnato admodū filio cui tutorem a pplo dati essent gratu
ctius demetr⁹ q; obsidio to
me erat: cognita morte
filij absolui senatū adue
obtulit se viuo ventur⁹ he
quo mortuo tutus sedem
in regnare: Dimissi
ergo se ad regnū pstāti
equū ex quo iuergebāt ma
lori celeritē timētes nē ei
bi q pupillū nāc aliquā
barētate vsurpāt: Cū ille
nimiū alacritatē ostēdi
nara tacito inditio tuto
apud pupillū q̄ apd cū
regnū futurū arbitrantes
specie venādi ab vrbe p
fectus tacitus ē fugit co
mitib⁹ nauē ascēdit: dela
tus in syriā: sedo fauore
olus accipit: regnoq; ei
occiso pupillo a tutorib⁹
tradit.

Et venerunt &c.
Quid p demetriū regē
nisi principē gētis q̄ p
cutionē mouit pro eccle
sia christi designat. Q̄s
bū nota interpretatio ita ex
planat. Interfuat enī ve
hemēter inuocāte siue ei
mū pliquo. Ad hāc ē
pincipē venit⁹ virī inīq
z ipi ex israel: z alchim⁹
dux eoꝝ: ait illi q̄ post fi
dē xpi pegit ad apostasi
fiā redierūt religiōez dyā
strandi blasphemāt: z ec
clesiastico ērabāt cultui
quoz duces fūr hereti:
q p ambitionē sublimitaē
volunt ab ethnis magni
vident. Sed ꝓbitāte hu
ius cenesimo primo. Et
ascendit demetr⁹ filius
seleuci de roma in mari
no in regno vt alchimū impiū pōtificē in sacerdotiū z vltimū factū in
filios israel p paganos auxiliū apud locū potentiaz nomē quoz
rāt eyptii baptizati fuerāt: in numero fidelū ēparuit hermicus fabius
fin ꝑbr dominicalis: z verba ysaie prophete christi nascitoꝝ ingressi crucianꝝ.
Sed hī talēs plane sūt
z fratrib⁹ suis verbis pa
cificis loquant⁹ in dolo
nō tñ intēdāt sermoni
eoꝝ: q; nullo mō pcuti
unt perfidi eoꝝ.

Et vidit iudas.
Quid est q̄ iudas vidi
nē in pmaricatoribus fa
cit: nisi q̄ redemptor nr
vindicet electos suos: nec
qd̄ ē horum in vanuz
perit: z pmittit? Sed duo
duo modis vindictas in
his que mouet operat.
Alios enī de fonte ma
gne pietatis sue ad fute
ra mala pulsa, procedere fecit
eos aduersus semetipsos
exurgere: vt pmiti tame
nia quod peccata cōmissa
egerunt: alios ēo iusto
iudicio post pparata fce
lera incorrectos in durti
tia sua pfecrare permittit
vt eis postmodū dignio
impendat penis q̄s ope
ribus meruerūt relinquis.

Et misit rex &c.
Per discanoꝝ vñ quez
in alio loco ꝓpositi ele
phantoꝝ fuisse legimus:
falso apīce sine pcudo
ppbaꝝ q̄ ex iudeis fuge
bic sue sanctionis intenāt
teo ad ecclesiā genesi ve

Nicolaus

a Et cōmisit regionē. iudee. b Alchimo re
gendā. c Et religit eū
eo amisit. i. viros bella
tores. d Et satis age
bat alchim⁹. i. efficere pote
rat nitebat. e Ꝓpo ꝑn
cipatu sacerdotij sui. i. fir
mādo z stabilēdo. f Et
pugnerūt &c.] Ipellendo
eos ad q̄stūlē vitā. g Et
fecerūt plagā magnā &c.
i. in filio q erāt obstinato
res lesos. h Et vidit
iudas. Q̄ postea describa
tur ꝑcepto pōtif⁹ ad extirpādū
bachidē z alchimi dolū
cū ei: Et vidit iudas &c.
oculo cordis dñi z dolo
rio. i Multo plus q̄
ꝑtres. Mā apostate legis
fūt gētilibus nequiores.
k Et exijt &c.] vt eōs ma
los extirparet. l Et fe
vindictā. i viros deserto
res. i. apostatas legis.
m Et cessauit vltra ex
ire in regiones. i. iudee de
fortalicijs q̄s obtinebāt i
hierlm. n Vidit aūt al
chimus. Q̄ postea describa tur ꝑ nicanorē. Et ꝑmo ponit nicanoris
z alchimi dolus. Secō ꝑ ordinē ibi: Et cognouit nicanor. Circa ꝑmū ꝑmit
tit dolus alchimi accusando iudā i fidē eiusdē: o Et accusauit eos
multe crimib⁹ falso tñ z iniuste. Secō ponit dol⁹ nicanoris nitēt capē iu
dā dolose: et ps ira vsq; ibi: p Et salutauerūt &c.] ver acit ex ꝑte iudeoꝝ
ex ꝑte nicanoris dolosiō ibi: q Et hostes &c.] dū nō haberēt tpe apti
z habili. r Et ob hoc ait eo. caute recalcādo. s Et cognouit. Q̄ postea po
nit ꝑfidiā nicanoris ꝑ iudā: z ostēdit i duas ptes diuidit ꝑfidiā. Circa
ps ira vsq; ibi: t Et fugerūt &c.] in qua erāt gētiles adiuuāti iudeoꝝ.
v Et post ꝑ hoc. i. facta fidē. q. Reg. i. ob: Q̄s ē sed q̄s tch ē. p Alcim

Anno centesimo. Postq̄ descri
pta est pfidia iude tpe
antiochi eupatoris. Hic
q̄nter descriptā eius ꝑfidiā tpe demetrij filij alterius fratris. f. Secu
dū diuidit in duas partes: q; primo describit ipius iude pugna. Secundo
cum romanis amicitia ꝑtracta. viii. ca. Prima in tres. nam primo circa
demetrij ostendit adeptio regni. Secūdo occasio belli: ibi: Et venerunt ad
eū. Tertio ꝑgrssio pcedit: ibi: Et elegit rex. Circa primū dicit: Anno. cli. scz
regni grecoꝝ. c Et sit demetrius &c.] videns enī se pugnātē regno pa
tris sui ꝑ patrui sui antiochum epiphanē: abijt roma ad ꝙquirendum
de eo: sed ipso vixente nihil ꝓfecit: ꝓpter qō ipso mortuo rediit ad obti
nendū regni. Circa cognitā sui. maxime: q; tunc regni erat quodāmodo
dissipatus ꝑ lysiam z philippum: eo q̄ quilibet volebat esse tutor anti
chi cupatoris z agere negocia regni: vt patet ex ꝑdictis. f Et ascendit
cum paucis viris in ciuitatem maritimā: scz tyrum: vt dicit iosephus.
g Et regnauit illic. quia multi venerāt ad eum recipientes ipius tanq̄
regem z dñm: tum quia regni sibi debebat ex successione paterna: tum ꝑ
dissimulationē pudicitiē. h Et factum est vt ingressus est domū regni.
scilicet palatiū antiochie que erat metropolis. i Comprehendit exerci
tum antiochum z lysiam. in demetrii fauorem. k Et venerūt. Hic ō
sequenter ponit occasio belli que fuit accusatio iude z amicoꝝ ipsorum ꝑ
ipsoꝝ duces israel: z patet littera. l Et elegit rex. Hic consequenter de
scribitur congressio belli: z primo cōtra alchimū sacerdotē. secūdo contra
tutum ad filium terre custodiam. m Sed z alchimū impiū constituit in
sacerdotiū. i. constituit eum summū sacerdotē: cum tamen non esset de ge
nere sacerdotali: vt dicunt aliqui. alij ō dicunt q̄ erat sicut. i. dicitur de
eo: Homo de semine aaron venit &c. tamē non erat de linea summoꝝ pon
tificum ab eleazar descendentiū. n Et locuti sunt ad iudam z ad fra
tres eius verbis pacificis in dolo: dicentes q; venerant ꝓpter bonū sta
tum terre: vt possent iudam z fratres eius occidere dolose: sed eoꝝ dolus
non habuit effectum. o Et cōuenerunt. Hic consequenter subditur
ꝑceptio populi. p Congregatio scribarum ad q̄stionem.
q Et psalmi assidei. Id est quasi assidue assistentes diuino cultui: z hoc ꝑ
ceptionē alchimi: cuius ratio subditur: cum dicitur: r Nemo sacer
dos de semine aaron venit nō decipiet nos: nō tñ de familia summi sacer
dotis. Scīm aūt ō nec de semine aaron erat: z ideo credebāt in hoc de
cepti: sed ꝓmissi videt verisimile: magis est ꝓfecto tentum in hoc loco. z etiā ij. ii
bro. xviii. ca. cetera patet vsq; ibi: o Segaginta viros. notabiles i ꝓpo
sito fama z virtute: nō subdit: t Scīm verbū q̄s scripti est ps. xcviii.
v Carnes sanctoꝝ tuoꝝ z sanguinē ipoꝝ &c. x Non est in eis veri
tas. In verbo. y Et iudicium in facto. z subdit causa. s Transgressi
sunt enī &c. eos occidēdo q̄uis iurauerāt pacē. a Et misit. Helcias arma
tos. b Et cōprehēdit multos &c. ꝓpter infidelitatē qui in eis videbā

Et cōmisit

dic illam in leticia magna: Et cō
stituit agi omnibus annis die
illā tercia decima die mēsis adar
r filiūt terra iuda vico pa ūcos.

C. VIII.

Audiuit iudas nomē
romanoꝝ ; quia sunt
potentes viribus r ac
q̄cūct ad oia que postulātur ab
eis: r quicūq; accesserunt ad eos
statuerūt cū eis amicitiā: r q: sūt
potētes viribus. Et audierūt p̄
lia eoꝝ r virtutes bonas q̄e fe
cerūt i galatia ; q: obtinuerūt eos
r tributarios sibi fecerūt. Et audi
erūt i regiōe hyspāie ; r q: i ptā
té redegerūt metalla ārgēti r au
ri que illic sunt: r possiderūt om
nes locū consilio suo ; r patiētia:
locaq; q̄ valde lōge erāt ab eis
r reges q supuenerāt illis ab ex
tremis terre cōtriuerūt: r pausse
rūt eos plaga magna. Ceteri aūt
dāt eis tributū oibus annis. Et
philippū ; plen certeoꝝ regē r ce
teros q aduersus eos arma tule
rāt ; triuerūt in bello: r obtinue
rūt eos. Et ātiochū mag̃nū regē
asie q cū pugnā intulerat : hūs
cētūuiginti elephātes : r equita
tū r currus: r exercitū magnum
valde ; trītū ab eis: r q: reperūt
cū viuū: r statuerūt ; vt oaret ipe
r q regnarent post ipsos tributū
magnū r dāret obsides : r ; stitū
tū. Et regiones indōrū : r lidos
r medos de optimis regionibus
coꝝ ; r acceptas eas ab illis ; dē
rūt cumēi regi. Et q: q erāt aūpd
belladā voluerūt ire r tollere eos ;
r innotuit sermo bis: r miserūt

ad eos ducē vnū r pugnauerūt
ctra illos: r ceciderūt ex eis mlti
r captiuas duxerūt vxores eoꝝ:
r filios r filias: r diripuerūt eos r
terram eoꝝ possederūt: r destru
xerūt muros eoꝝ: r in seruitutē il
los redegerūt vsq; i hūc diē. Et
reliqua regū r insulas q̄ aliq̄n re
sistebāt illis exterminauerūt r in
potestatem redegerūt. Cūm ami
cis aūt suis r q in ipsis r̄quiem
habebāt ; obseruauerūt amicitiaz
r obtinuerūt regna q̄ erāt ; pria
r que lōge ; q: q̄cūq; audiebāt
nomē eoꝝ timebāt eos. Quī
bus ꝝo vellent auxilio esse vt re
gnarēt regnabāt. Quos aūt vel
lent regno deturbabāt: r exalta
ti sunt valde. Et i oībus istis ne
mō portabat diadema: nec ; due
bat purpura vt magnificaret ; in
ea. Et q: cūri ; fecerāt sibi ; r quoti
die ; sulebāt trecēti ; sol ; uigiti ;
agētes sp de multitudine vt que
dig̃ sūt gerāt ; . Et cōmittūt vni
hōi magistratū ; suū p singulos
ānos dñari vniuerse terre suc: et
oēs obediūt vni: r nōn est ; inui
dia neq; zelus iter eos. Et elēgit
iudas eupolemiū filiū ioannis
filij iacob: r iasonē filiū eleazari
r misit eos romā ; stituē cū illis
amicitiā r societatē: r vt aūferrēt
ab eis iugū grecoꝝ ; : q: videbāt q
in seruitutē ; premerēt regnū isrl.
Et abierūt romā viā multā val
de: r introierūt curiā r dixerūt:
Judas machabeus r frēs eius r
populus iudeoꝝ miserūt nos ad
vos statuere vobiscū societatē r
pacē: r conscribere nos socios r

tū charissimi q̄ duo sūt
precepta charitatis: ō est
dilectiōis dei r primi: r
alia charitas mīa⁹ q̄ tu
ter duos habeat nō pōt.
Primo enī proximū ad le
ipsū habere charitatē vbi
sūt dilectione ; in alterū
pdūt: vt ille charitas pos
sit. Dīmos ad predicta
in caligdum mittē ora
pulsū ; loquatinum hoc
nobis racinus immat ; q
qui charitatē erga alterū
non habet predicatoria
efficāciā fidei pp nullatenꝰ

De lyra

vt. 3. i. ca. e Et cōfir
matum. id est illud quod
ordinauerūt vltra annu
um tributū r Et re
gionem indotum. supple
obtinuerunt. v Et
modos ¶. ; supple expu
lerunt. r Et acceptas
eas ab illis. vt armoꝝ.
y Dederunt cumeni
regi. confederato sibi.
3 Et quia ¶. ; fallax
ēumenem regem r popu
lum suum de victis regi
onibꝰ quas dederant eis
romani. a Et inno
tuit sermo hīs. id est ro
manis. b Et misericor
dia. ad eos. defendendos.
c Ducem vnum. cum
exercitu romanorum.
d Et pugnauerūt con
tra illos. qui erant apud
bellādam. e Et eccl
derūt ¶. r patet littera.
f Cū amicis. Hic cō
sequenter ponitur fama
romanorum et fidelitate
amicitiarum ; cum dicit:
Cum amicis autem suis.
qui fedus intierunt cum
ipsis ¶. g Et qui in
ipsis ¶. ; fedus initum
confirmantes: Cetera pa
tent. h Et in omni
bus illis. Hic consequē
ter describitur fama ro
manoꝝ et modesto vsu
circa culmen honorum:
cum dicit: i Nemo
portabat diadema ¶. i.
mal⁹ vtebat insignijs
regalibus: a principio

enim vrbis condite fuerunt reges rome vsq; ad tarquinum superbum:
quo deiecto propter eius superbiam r tyrannidem: populus consules pre
fecit regimini reipublice: deinde tribunos plebis r dictatores: r rursus cō
sules rempublicam gubernauerunt vsq; ad iulium cesarem: qui primus
arripuit imperium singulare. Patet igitur q̄ tempore machabeorum cō
sules preerant reipublice. k Et quia curiam ¶. ; id est locum solennē
vbi conuenichant consules de bono regimine reipublice tractantes.
l Et cōmittunt ¶. ; qui vocabant consules ad consilium: sicut in mul
tis ciuitatibus singulis annis vnus constituitur maior super alios consu
les. m Et non est inuidia ¶. sic a principio fuit in romana republi
ca: propter quod intantum creuit augmentum: sed postea fuit oppositum
propter quod ad tantum venit detrimentum: sicut patet ad sensum: vnde
dicit Johannes os aureum. Sicut concordia res parue crescunt: sta dis
cordia maxime collabuntur. n Et elegit. Hic consequenter describi
tur iudeorum legatio fidelis: r patet littera vsq; ibi: o Et vt auferrent
¶. ; regnum enim syrie derisatum est a grecis: vt dictum est in principio
libri: propter quod in illo regno r eius exercitu pacerant multi greci: sicut
patet ex supradictis. cetera patent.]

Et placuit.

uēbat: Dñs aūt ei q̄ misit eos ait facit dñs in oēm ciuitatē r locū quo erit
ipse vltionis. Predicatores enī suos ostia aperiūt: r ecclesiā ingrediūt
ad mēsē nr̄i dñi: habitū sancti ordīs vestiūt. Hactenus ephemeridis. Ecce
hoc verbum in nocte fulsipit.

Litera vt ¶. Iudas aut ut audiū venerūt duces p̄ baccidē r al
i chimū ; ira i iudā
qui per paganos
atq; hereticos de fide xpi
relapsos multā potencia
ctra ecclām quotidie no
uas artiū ⁊ vetres libidīs
ad nocūdū inuāt ; augz
ghuc r decreti comu mā
dāti ecclī ad tale nephas p ;
petrādū validā auxiliato
rū manū tradūt ; quos
iudas cū trib⁹ milib⁹ va
dit: q: ; hostica ora fidei
cātuo doctoꝝ ecclī fidelitꝰ
pectāti diligentiā vt p tot
tribulatiōs fidē hostiū ca
terua sternat q̄ vana pēti
tiōe supplicāda ; auctorē
sui se erigere audet: Sed
videam⁹ q̄s hinc sequel
sequat

Et viderūt mltī. ¶.
Multa ; multi in ptātē
catholice fidei videāt ma
nere: tñ plerūq; erarde
scente apparebit q̄ pauci fu
erint in fidē ; q̄ faciebāt⁹
in ea esse videbant: Vñ
scripētū est in euāgelica
pabol aug⁹ exorto sole aru
erūt segetes q̄ fuerant in
petrosis ; terrā multā nō
habuerāt: qz q̄ sic mag in
corde credulitatis radicē
nō tenēt ad tēpus credūt
tes in tpe tentatiōis recc
dūt. De tribus ; missis
nō remāserūt ex iuda: ni
si tribus octingēti viriq;
reputabis ab ecclie societa
te deiectis ; foli electi
q̄ p̄destinati sunt ad eter
nam beatitudinē pepien
dam in stabilitate sancte fi
dei permanebunt.

Et mouit exer. ¶.
Quid est q̄ ; moto exer
citu de castris equites in
duas ptes diuisi narrant
nisi q̄ inter supbos ; ar
rogātes nunq̄ vnitas et
firma ; cordia fuari pōt:
testante scriptura q̄ dicit:
Inter supbos semp iurgia sunt. Et fundibularij
(inqt) ; sagittarij ; bant exercitū. Quid per fundi
bularios et sagittarios
nisi hi qui ad illicitendas
hoīz mētes ad idolatriā
siue apostasiā aut vanis

Nicolaus

a Et placuit. b ; ter
ponit romanoꝝ ; iudeo
rū ; federatio amicabilis
r ; vsq; ibi: b In ea
bulio crcia. vt scriptura
posset diutius pmanere.
c Bladiuso ; hostile. nocks etc. d Auxilijs fieret ¶. ; ; put tpe ep
ponunū fuerit. e Conde plena. i. veracior absq; dolo ; cetera patēt vsq;
ibi: f Q; si post b ¶. ; ; romani vt iudei. g Addere ¶. ; scriptura
sāt. h Aligd voluerit ¶. ; ; et edi pōlia vtrocliq; cetera patēt. C. IX.
i Interea. Declarato decretu iude machabei: b ; ter describit bu
carum ionathe frīs sui. Circa q̄s ; p̄ describit mores iude. scō fidelis
tutio ionathe: Et scīs ē post opitū iude. Circa pmū ; p̄ ponit
belli appar⁹. scdo ; ster⁹ ibi: Et mouit exercit⁹. Pōit ; duas: ; p̄ ponit
appar⁹ ; pte gētilū. scdo ; pte iudeoꝝ ibi: Et iudas. Circa ; p̄m ; ol: Inter
ea. i. dū legati iudeoꝝ ēt romanis tractārēt de federe ; amicitia. k Et

simi quinq; gemi ; secundi ap
placuerunt exercitum ad bierusa
lem: ; surrexerunt ; abierunt in
berea vigiti milia ; viroꝝ ; duo
milia equitum. Et iudas cōposu
erat castra in lasa: ; tria milia vi
ri electi cū eo. Et viderūt multi
tudinez exercitus: quia multi sūt
; tumuerūt valde: ; multi subtra
xerūt se de castris ; ; nō remāse
rūt ex eis nisi octingēti viri. Et vi
dit iudas q̄ defluxit exercitus su
us ; bellum perurgebat cū ; cō
fractus est corde: quia non habe
bat tempus congregandi eos: ;
dissolutus est. Et dixit his qui re
sidui erant: Surgamus ; eam⁹
ad aduersarios nostros: si pote
rimus pugnare aduersus eos.
Et auertebant eum dicētes: Nō
poterimus sed liberemus anias
nostras modo: ; reuertamur ad
fratres nostros: ; tunc pugnabi
mus aduersus eos. Noe autez
pauci sum⁹. Et ait iudas: Absit
istā rē facere: vt fugiam⁹ abeos.
Etsi appropiauerit tēp⁹ nostrū
moriamur in virtute propter fra
tres nostros: ; nōn inferamus
crimē gloriē nostre. Et mouit ex
ercit⁹ de castris ; steterūt illis ob
uiā: ; diuisi sunt equites i duas
partes: ; fundibularij ; sagittarij
præibāt exercitū: Et primi certamis
oēs potētes. Machabides aūt erat i
dextro cornu: ; primāuit legio
ex duabus partib⁹: ; clamabāt
tubis. Exclamauerūt aūt ; q̄ erāt
ex parte iude: ; ipi. Et cōmota ē
terra a voce exercitū: ; cōmissus
est pliū a mane vsq; ad vesperū.
Et vidit iudas q: firmior ē ps ex
erāt⁹ bachidis in dextris: ; con
uenerūt cū ipo oēs ; stantes cor
de: ; cōtrita est dextera pars ab
eis: ; persecutus ē eos vsq; ad mō
tem azoti. Et q̄ in sinistro cornu
erāt vidērūt q̄ cōtrītā ē dextra

ster ponit appar⁹ belli et pte iudeoꝝ: ; p̄ vsq; ibi: n Et multi lab
erauerūt ¶. ; ; inde remedium occurrit timore mentis. o Et bellū parat
bat cū eis q̄ si posset ac ; pugnāret vsq; absq; crimīnis fuerit ; q̄ ab
uersarios lacessit ecclī. p Et cōd cede. vide plenā veritatē. q Et
nō ha. tpe ¶. ; q̄ remisit de castris suis ; p̄t dicit etc. r Mediantes
virtute ; p̄tātia cōtēdo. s Et nō inferam⁹ ¶. ; ; mediantes figuldo.
t Et machabeꝰ. b ; ster ponit ; ster⁹ ord ol: Et mouit exercit⁹. Dūs
v Et dixit cogita. quasi⁹ bachidis. x In du. pces. vt patebit ; co
mitatus duas alas equit. y Et pmi certamis ¶. ; ad aduersarios ; ster
ritū ; pmen dñi. z Et p. legio. quasi⁹ bachidis. a Et dixit ira ¶. ;

Et iudas cccl. ut. Quia tractatio pbrorū gregē in diuersa fu-
gere cogebat in cauta, prebuerūt pedagio pabulum ydolis ferendū etc.
Pessimū vocabū pabuli: q̄ pbrorū cura ydolis seruiendo. Et
dicit vbi ipse ydolorū a turpe pabulo ad salutare ea fugendo: ad
solitudinē inducebat: ac ea pcepta in capite mundi: cū vt dixit in corpo-

Et locutus. vt.
Quo pdo a mētis tue di
fidentia recessit q̄ sacrificio mor-
tuorū q̄ cadauer mor-
tuū tetigerat. Iudā. vt
q̄ diuerso tempore ydolis
sacrificauerāt. Iudas ve
rō ad pmissionē diuinā
fidē plenissime adhibe-
bat. Et ideo de ydolatria
illoz nō curabat. Et ideo
nō in corpore sua pcedeb
sicut nouell' dicit ab eo
qui ex pfectis ydolatris
gratie pmissionē pcepit
ut ecclesiā dei edificaret
q̄ ydolatrie pcedentes
ruinā fecerāt. Et ideo
dicit. Et locutus vt. Et
ideo de ydolatria
aliqz dicit. Et ideo
futura aliqz tetigit q̄ pertā
pbrum ordinē sibi debi-
tū nō excedit. Et ideo
pugnatoribus aliqz
dicit. Et ideo de ydolatria
aliqz tetigit. Et ideo
de futuris aliqz dicit

tarus. Et cepit destruere. In tẽ
pore illo passus e alchimus: et
impedita sunt opa illius: et
os eius: et obstupuit: et paraly
sis: nec vltra potuit loqui ver
bum: et mãdare de domo sua.
Et mortuus e alchim in tpe illo
cũ tormẽto magno. Et vidit ba
chides qm mortuus e alchim: re
uersus e ad regem: et siluit terra
iuda ãnis duob. Et cogitauerũt
oes iniq dicẽtes: Ecce ionathas et
q cũ eo fut in silẽtio habitãt cõfi
dẽter. Nũc ergo adducamus ba
chidẽ et cõprehendet eos omnes
una nocte. Et abierũt et cõsilium
ei dederũt. Et surrexit vt veniret
cũ exercitu multo. Et misit epistO
las sociis suis occulte qui erãt in
iudea vt cõprẽderet ionathã
et eos q cũ eo erãt: sed nõ potuerũt
quia innotuit eis pmissa eor. Et
apprehendit de viris regionis q̃ii
principes erãt malitie quinquagin
ta viros: et occidit eos. Et fugit
ionathas et simõ et q cũ eo erant
in bethsse que e in deserto: et ex
truxit diruta ei: et firmauerũt ca.

Et cognouit bachides: et congre
gauit vniuersas virtutes suã
et hic q de iuda erãt denũciauit.
Et venit et castra posuit delup be
thsse: et oppugnauit eã dies mul
tos: et fecit machinas. Et reliquit
ionathas simonẽ fratrem suũ i ciui
tate: et exijt i regionẽ et venit cum
numero: et passit odaren et fres
ci et filios phasirõ i tabernacu
lis ipor: et cepit cedere et crescere i
virtutibus. Simõ aũt et qui cũ
ipso erãt exierũt de ciuitate: et suc
cẽderũt machinas: et pugnauerũt
cõtra bachidẽ: et contritus est ab
eis. Et afflixerũt eũ valde: quia cõ
silium ei et egressus ei erat inanis.
Et iratus cõtra viros iniquos q
ci pmisit dederat vt veniret in re
gionẽ: ipor: multos ex eis occidit.
Ipse aũt cogitauit cũ reliqs abire i
regionem suã. Et cognouit iona
thas et misit ad eũ legatos cõpo
nere cũ ipso pacẽ: et reddere ei ca
ptiuitatẽ. Et libẽter accepit: et fecẽ
sõm verba ei: et iurauit nihil se ei
facturũ mali olibus diebus vite ei.
Et reddidit ei captiuitatẽ quã p

mus scripture veritas obseruata et mensis et ipse et annus: timeo ne forte
sint causa laborandi in verba mendacia. Hi quia non impudenti veritas
in nõ obedire phario hec nõ fert ex eo qui vocat vos medicos sed sanctis lo
tem mortem corrupit. Ego pro certo de vobis in eo q nihil aliud tacuisse
Erat alii plures qui possent iudicia quidem esse ille. Talibus ait p fra
des bestie antiqui in ale
xandr pompeio videbant
quod fecerũt.

Et secessit ionathe.
Quid est q tenebrosa tu
multuãr bachide se recep
tant ãt suã in bethsse: et
sumpsit motiuo crea
tori suo reddere: ei modo
fatagit. Machinas enĩ
hystoriatur vicino est gran
dio qui vbi nunc in fini
bus hebre offendimur: as
tiquus nomen retinens
nõdũ ab ea militibus de
statio lucra villam rama.
Interpretatur enim ma
chinas vilis tributũ vel
secretum: quo videlicet
sancta significat ecclesia:
vbi instanter deo quoti
die deseruit: et vbi sacra
secreta legio dei tutissima
dicta per doctos fidelius
sedulo exercẽt atq̃ pra
uorum nequitia a vero
israel procul exterminat.

C. X

Tnno cente.
Antiochum no
bilem ipsum dicit quem
greci appellant epipha
nem filium antiochi ma
gni: de quo superius plu
ra narrant.

Et audiuit demc.
De hoc autem bello de
metrii atq̃ alexandri.
Quid pompeius trogus
cluse q̃ vocatur fastinus
referant non absurdum
videtur considerare: Sic
enim in epithomia eius
dem pompei trogi libro
trigesimoquinto scriptum est. Demetrius occupato syrie regno: nouitatis
sue otium pertedisse ratus ampliare vires regni: et opes augeri finitimo
rum bellis statuit: Itaq̃ ariarati regi cappadocie propter fastiditas sacri
ritu nuptias intellectis: atrocem eius holofernes per iniuriam regno pulsum
supplicem receperat: datumq̃ sibi honestum belli titulum gratulatus restitu
ere cum in regnum statuit: Sed holofernes ingrato animo iuuta cum ar
mis contra pactione effugientem demetrio pellere eum regno a quo re
stitutebatur consilium cepit: Quo cognito demetrius vite quidẽ ne ariarathi
cem meru belli fraternũ liberantur peperci: ipsum autem comprehensum
fallacie custodie tutor: nec authoritate iudicio territi: a defectione deter
terũt: Itaq̃ aliquanthus et ptholomeo rege egyptio: et attalo rege asie: et
ariarathe rege cappadocie: bello a demetrio lacessit: subornant pro palam
quendam sortio extreme iuuentutem: qui syrie regnum velut paternum ar
mis repeteret: et ne quid contumelie deesse nomen ei alexandri inderet
genitus quia ab antiocho rege dicitur: Tanta odium demetrij apud oẽs
erat: vt emulo eius non vires tñ regni: verũetiam genera nobilitas con
sensu omniũ tribuerentur: Igitur alexander admirabili rerum varietate pũ
ctinarum fortunam obliuiosa totius ferme orientis viribus fauentibus bellum
demetrio fert: victisq̃ vita pariter ac regno spoliati: quanqñ nec demetrio
animus in prosperando bello defuit. Nam et primo hostem fugauit: et re
gibus bellum restituentibus multa milia in acie cecidit: At postremo ta
men inuicto animo inter fortissimos fortissime dimicans occidit: In initio
belli demetrius duos filios apud gnidũ hospitem suum cum magno pon
dere auri cõmendauerat: et belli periculis crimerentur: si ita forte tulisset
paterne vltioni seruarent: Et hoc maior demetrius sineo egritudo puber

Nicolaus

a In tpe illo passus est. Ja deo. b Et impedita sunt opa illius.
maligna. c Et occisus est os eius, qm factus est mutus. d Et man
dare de domo sua. i. nõ potuit ordinare de rebus suis et familia. e Et
mortuus est. In tumultu magno: dei iudicio tullo. f Et vidit bachi
des. Hic aliquãter describit recessus bachidis de terra iudaica vt: Et vi
dit bachides. Propter cuius instructionẽ in sacerdotẽ venerat in iudea:
vt habet in principio huius ca. et sic habuit causã reuertendi. g Et co
gitauerũt. hic aliquãter huc ponit eius reditus ad iudeam et scdo totalio
re ipsius recessus ad exitũ: Et iratus. Circa primũ vt: Et cogitauerũt oẽs iniq.
de ipso israel. h Ecce ionathas et. habitat sñcienter: nõ fecunditer sibi
prehendet ionathan et eos qui et. Fatenter et dolose. k Et apprehẽ
dit. Ionathas. l De viris regionis. i. iudeis. m Qui principes erãt
militie. i. ductores illorum qui volebant ionathan et socios eius capere.

n Et secessit ionathas in bethsse. que est in deserto: vt habeat totalit
cium pro refugio. o Et reliquit ionathas et.]. bethsse ad eius cu
stodiã. p Et cessauit in regionẽ et venit cum numero. i. sufficienti bellato
rũ. q Et passit odaren et. qui erant aduersarii ionathe et populi iu
daici. r Simon ero et. Quasi secerat bachides ad impugnationẽ ciuitatis: et
sic simon preualuit in ciuitate et ionathas in regione. s Et afflixerunt
eum valde. nam homini superbo magna est afflictio superare non posse.
t Et iratus. Hic aliquãter describit totalio recessus bachidis a iudea:
cum dicitur: Et iratus contra viros iniquos et. Iusto dei iudicio: eo quod
proditores patrie et desertores legis diuine. v Ipse autem cogitauit. eo
reliquis abire. nam ex eo tum erat sibi in iudea manere. x Et cogno
uit ionathas. eius recessum et iram contra illos qui eũ adhererãt in iudea.
y Et misit ad eum legatos componere. id est ad compendium.
z Pacẽ ei ipso. sperans q̃ recipet eã sicut et fecit: cetera patet vsq̃ ibi:
Et habitauit

sitãe: Sed cõy machumatha et belon deuote spiritales in tyro remoquit
nec eos militer christi fraudulenta fraus nocere permittit.

Et conuersus est. Est autem hic tractatus belli non arbitrio tu machi
nas inspiciũ ibig habitatores in dicit populũ septentrionalis spiritus et tirael
quia sapida pranoy bellis predicatores sancti hoc q̃ pulsi de mortalitate
habitet q propter limitẽ
tes ispectatos pacisq̃ mi
nuebat restaurare cõtro
dictis tutis scrutatio per
sumpsonis motiuo crea
tori suo reddere: ei modo
fatagit. Machinas enĩ
hystoriatur vicino est gran
dio qui vbi nunc in fini
bus hebre offendimur: as
tiquus nomen retinens
nõdũ ab ea militibus de
statio lucra villam rama.
Interpretatur enim ma
chinas vilis tributũ vel
secretum: quo videlicet
sancta significat ecclesia:
vbi instanter deo quoti
die deseruit: et vbi sacra
secreta legio dei tutissima
dicta per doctos fidelius
sedulo exercẽt atq̃ pra
uorum nequitia a vero
israel procul exterminat.

C. X

Tnno cente.
Antiochum no
bilem ipsum dicit quem
greci appellant epipha
nem filium antiochi ma
gni: de quo superius plu
ra narrant.

Et audiuit demc.
De hoc autem bello de
metrii atq̃ alexandri.
Quid pompeius trogus
cluse q̃ vocatur fastinus
referant non absurdum
videtur considerare: Sic
enim in epithomia eius
dem pompei trogi libro
trigesimoquinto scriptum est. Demetrius occupato syrie regno: nouitatis
sue otium pertedisse ratus ampliare vires regni: et opes augeri finitimo
rum bellis statuit: Itaq̃ ariarati regi cappadocie propter fastiditas sacri
ritu nuptias intellectis: atrocem eius holofernes per iniuriam regno pulsum
supplicem receperat: datumq̃ sibi honestum belli titulum gratulatus restitu
ere cum in regnum statuit: Sed holofernes ingrato animo iuuta cum ar
mis contra pactione effugientem demetrio pellere eum regno a quo re
stitutebatur consilium cepit: Quo cognito demetrius vite quidẽ ne ariara
cem meru belli fraternũ liberantur peperci: ipsum autem comprehensum
fallacie custodie tutor: nec authoritate iudicio territi: a defectione deter
terũt: Itaq̃ aliquanthus et ptholomeo rege egyptio: et attalo rege asie: et
ariarathe rege cappadocie: bello a demetrio lacessit: subornant pro palam
quendam sortio extreme iuuentutem: qui syrie regnum velut paternum ar
mis repeteret: et ne quid contumelie deesse nomen ei alexandri inderet
genitus quia ab antiocho rege dicitur: Tanta odium demetrij apud oẽs
erat: vt emulo eius non vires tñ regni: verũetiam genera nobilitas con
sensu omniũ tribuerentur: Igitur alexander admirabili rerum varietate pũ
ctinarum fortunam obliuiosa totius ferme orientis viribus fauentibus bellum
demetrio fert: victisq̃ vita pariter ac regno spoliati: quanqñ nec demetrio
animus in prosperando bello defuit. Nam et primo hostem fugauit: et re
gibus bellum restituentibus multa milia in acie cecidit: At postremo ta
men inuicto animo inter fortissimos fortissime dimicans occidit: In initio
belli demetrius duos filios apud gnidũ hospitem suum cum magno pon
dere auri cõmendauerat: et belli periculis crimerentur: si ita forte tulisset
paterne vltioni seruarent: Et hoc maior demetrius sineo egritudo puber

Nicolaus

a Et habitauit ionathas in machinas alias magnas locus est iudee:
vt ps. i. Reg. xiii. b Et cepit ionathas et.] bonos erudiũdo et impios
punitãdo: eqno pacẽ q̃ habitabat satis pacifice. C. X.

c Tanno. Hic aliquãter describit ducatus ionathe tempore ale
c xandri filij antiochi cognomento cum quo ionathas habuit pacem:
et ideo describit primo confederatio ionathe cum alexandro. scdo
congressus alexandri cum demetrio ibi: Sic congregauit. tertio congressus
ionathe contra appollonium pro alexandro regente: In anno centesimo.
Circa primũ demetrius percutit iudeos sinu epistolis sicut equibus tamen
ionathas bene vtitur. secundo alexander scribit pacifice cui creditur: ibi:
Et audiuit alexander. tertio demetrius scribit mendacie et nõ auditur: ibi:

verba dicebat. Vere alexander frater
noster beatus est. Audiuimus enim
q̄ vir potens sit virtut̄: t aptus
ē vt sit amicus nr̄. Et nunc con
stituamus ei hodie sūmū sacerdo
tem gētis nr̄e: t vocabim⁹ eū amicus noster
rex regis. Et misit ei purpuras t
coronā auream vt q̄ nr̄ā sunt tenti
ad nos. Et indūtus ē vestibus sa
cris mēse septimo anno cente
simosexagesimo in die solēni fe
stiuitatis tabernaculor. Et congregauit exercitū
t fecit arma copiosa. Et audiuit
demetr⁹ verba illa: t contristatus
ē nimis: t ait: Quid hoc fecim⁹ q̄
preoccupauit nos alexander: appa
rare amicitiā in deū ad munimē
nr̄i. Scribā t ego illis verba
deprecatoria t dignitates t dona
vt sint mecū in adiutorio. Et scri
psit eis i hec verba: Rex demetrius
gentibus iudeor⁹ salutem. Cū ser
uātibus ad nos pactū: t mānsuetis i
amicitia nr̄a: t non accedentibus ad
inimicos nostros: t audiuim⁹ t
gauisum⁹. Et nūc pseuerate ad
huc cōseruare ad nos fidē: t retri
buemus vobis bona, p hijs que
facitis vobiscū: t remittemus vo
bis ptationes mittas: t dabimus
vobis donationes. Et nunc absol
uo vos t oēs iudeos a tributis
t pēa salis i dulgeor: t cōonas re
mitto: t tertias semis: t dimidias
ptes fructus ligni: q̄ ē portio
nis mee: derelinquo vobis et ho
diemo die: t deinceps ne accipiat
a terra iuda: t a trib⁹ ciuitatibus
que addute sunt illi ex samaria t
galilea ex hodierna die t i totum
ēpm. Et hierusalē sit sancta t libe
ra cū finib⁹ suis: t decime t tribu
ta ipsius sint. Remitto et ptātem
arcis que ē in hierusalē: t donabo
sūmo sacerdoti vt cōstituat i ea vi
ros quoscūq̄ ipe degerit q custo
diāt eā. Et oēm animā iudeor⁹ q̄
captiua ē a terra iuda i omni
regno meo relinquo liberam gra
tis: vt oēs a tributis soluantur:
etiā pecor⁹ suor⁹. Et oēs dies solē
nes t sabbāta t neomenie: t dies
deārēti: t tres dies ante diem solen
nem: t tres dies post diem solen
nem: sint ibi dies oēs immunita
tis t remissionis iudeis omnibus
qui sūt i regno meo. Et nēo hā
bebit ptātē agere aliquid t mo
uere negocia aduersus aliquē il
lorū in oi causa. Et ascribātur
ex iudeis i exercitu regio ad triginta
milia virorū: t dabūt illis co
pie vt oportet oibus exercitib⁹ re
gijs: t ex ipsis ordinabuntur qui
sint in munitionibus regis magni
t ex his cōstituent supra negocia
regni que agantur ex fide t ppi
pes sint ex eis: t ambulēt in legi
bus suis: sicut precepit rex in terra
iuda. Et tres ciuitates q̄ addite
sunt iudee ex regiōe samarie cum
iudea reputētur vt sint sub vno:
t nō obediāt alicui potestati nisi
sūmi sacerdotis: ptholomaidā t
cōtinēs ei⁹: quas dedi donū tā
tis qui sunt in hierusalē: ad ne
cessarios sumptus eorū. Et ego
singulis ānis dabo quindecim mi
lia siclorum argenti de rationibus
regijs que me contingūt: t omne
quod reliquum fuerit quod non
reddiderant qui super negocia
erant annis priorib⁹ ex hoc da
bunt in opera domus. Et super
hec quinq̄ milia siclorum argēti
que accipiebant de sanctorum ra
tione per singulos annos: t hec
ad sacerdotes pertinent qui mi
nisterio fungūtur. Et quicūq̄
fugerint in templum quod ē hie
rosolymis: t in omnibus finib⁹
eius obnoxij regi in omni negō
tio: dimittant: t vniuersa q̄ sunt
eis i regno meo libera bēant. Et
ad ędificāda opa sanctor⁹ sūpt⁹
dabunt de ratiōe regis t ad ex
truēdos muros hierlm: t ad mu
niēdos i circuitu sumpt⁹ dabūt
de regis rōne: t ad cōstruendos
muros i iudea. Et audiuit autē
ionathas t pp̄le sermones istos:
nō credidērūt eis: nec receperunt
eos: q: recordati sunt malitie ma
gne quā fecerat i israel: t tribula
uerat eos valde. Et cōplacuit eis
in alexādrum: q: ipe fuerat eis pri
ceps sermonū pacis: t ipi auxiliū
ferebāt eibus diebus. Et cō
gregauit rex alexander exercitum
magnū t admouit castra cōtra
demetriū. Et cōmiserūt pliū reges
t fugit exercit⁹ demetrij: t secut⁹
est eū alexāder: t incubuit super
eos: Et inualuit pliū nimis dōec
occidit sol. Et cecidit demetrius i
illa die. Et misit alexander ad
ptholomeū regem egypti legatos
sicut hec verba dicēs: Quia ingress⁹
sum i regnū meū: t sedi i sede pa
trū meor⁹ t obtinui principatū t
cōtriui demetriū: t possedi regio

bori a tributo vestro qđ
plonia fuisset eius p̄ alia
terra bona. a Et ea
vtro fo.q. cte.ff. in hoc
vt pabula q̄ possessores
q̄ huiusmōi. a Et sub
tana. Quibet hebdomada.
b Et necessaria. In diebet mensis. c Et vtro
decret. ad solēnitatē fe
stiuitatis de tabernaculis
holocausta q̄ sui essent.
vt hi Iudaij vsq; vt de in
terfectione amani. Aether
ij. d Sine tributo
omnino immunitatis. ab
omni exactione q̄ veranea.
e Omnibus iu
dēis vſ.] qz multi valde
remanserūt in ciuitatibus
babylonie ppter
q̄ eis conabant in iudeam
nō reuertēt dñi amore
vt eos. qđ accepant decre
ptio qđ generat a bo
no p̄ncipe q̄ sui angelor
rā, f Et nemo debet
ptāre vſ. Cin victoria duc
g Et vt alexā. ex ipsi. in
cer. regio ad vſ. milia vi
rorū. q̄ erant valid. bello
rū. c ad tuendam aliqp
iudeor⁹ p regni syrie dis
persor⁹. h Et ambu
let in legib⁹ suis vſ. ita
libere custodiāt legitima
sua p̄ totū regnū meū sicut
i iudea. i Ptholoma
ida. Lachon. k Et eō
tineo eius. i. ville sūt ad
iacente. l Quas dedi
donū. i. graz. m Sacer
dotes q̄ sunt in hierlm. i. sa
cerdotia a leuitis viuino
cultui deputat. n Et
hoc debāt i opa dom⁹. i.
vſ. p eius reparatione et
sacrificioꝝ oblatiōe. Cōsequēter tangit de immu
nitate tēplicā vſ: Et qui
cūq̄ fugerint i templū vſ. o Obnoxij regi. i. obli
gati pene ppter aliquos
nocam. p Et ad ędi
ficanda vſ. Scīptus da
buntur de rōne regis vſ. i.
de suo reāditu⁹ ppriis.
q Ut audiuit alex ionathas t popul⁹ sermones
istos non credidērūt eis
reputantes eos falsos t
mendacia ppter suam mali
tiam precedētē. r Et
complacuit eis in alexan
drum. seruare cum eo fe
dus amicitie. s Et cō
gregauit rex alexander.
Hic consequenter determi
natur congressus alexan
dri cum demetrio: t pa
tet littera vſq; ibi:
t Et misit alexander.
vbi ex alexandri victoria
contrahitur amicitia: et
secundo subdit ionathe
gloriatio: Et scripsit rex
alexāder. prima pars pa
tet paucis verbis: quę
vtcumque. v Et sedi
in sede patrum meorum.
in antiochia que erat me
tropolis illius regni.

Et dabo

In anno octuagesimo sexagesimoquinto venit demetrius vſ. Quid per
appellationē plenā ecclesiastice quę demetrius ei⁹ epistola ostendit in subditorū
sibi obtēpratione: magis ptinens ad ordinē diuinū: q̄ ad politicū statū vt
supra numero ptātem ne amittatis. l. supra q. sequitur ecclesiastici ionathe

nes nr̄as: t omnibus cū eo pugnās t
strenuos ēipe t castra ei⁹ a nobis
t sedim⁹ i sede regni eius t nunc
statuam⁹ adimplēde amicitiā: t da
mihi filiā tuam vxorē: t ero ge
ner tu⁹: t dabo dona tibi et ipsi
dignitatē. Et rndit ptholomeus
rex dicēs: Felix dies i q̄ reuersus
es ad terrā patrū tuorū: t sedisti
in sede regni eor⁹. Et nūc facā ti
bi q̄ scripsisti: Sed occurre mihi
ptholomaidā: vt videam⁹ nos
inuicē: t spōdeā tibi sicut dixisti.
Et exit ptholome⁹ de egypto ipe
t cleopatra filia ei⁹: t vēt ptho
lomaidā ānō cētesimo sexagesi
mo secūdo. Et occurrit ei alexan
der rex. Et dedit ei cleopatrā filiā
suā t fecit nuptias ei⁹ ptholoma
ide sic̄ reges i magna gla. Et scri
psit rex alexāder ionathe: vt ve
niret obuiā sibi. Et ābijt eus gla
ptholomaidā: t occurrit ibi duo
bus regib⁹: t dedit illis argētus
mltū t aurū t dona: t sucēt gra
tiā in cōspectu eor⁹. Et cōuenerūt
aduersus eū viri pestilētes: ecce ilri
viri iniq̄ interpellātes aduersus
eū: t nō intēdit ad eos rex. Et iussit spoliari ionathā vestimētis su
is t indui eū purpura. Et ita fece
rūt. Et cōlocauit eū rex sedere se
cū: dixitq̄ pncipib⁹ suis: Exite
cū eo in mediū ciuitatis: t pdicā
tevt nēmo interpellet aduersus eū
de vllo negocio: nec q̄slīb⁹ ei mo
lestus sit de vlla ratiōe. Et factū
est vt viderūt q̄ interpellabāt ei⁹
glām que pdicabat: t opertus
eū purpura: fugerūt oēs. Et ma
gnificauit eum rex: t scripsit eū in
ter primos amicos: t posuit eum
ducem t participem pncipatus.
Et reuersus est ionathas i hieru
salem cū pace t letitia. In anno
centesimo sexagesimoquinto vē
nit demetrius filius demetrij a
creta in terrā patrum suorū. Et

audiuit alexāder rex t obtristat⁹
est valde: t reuertens est antiochi
am. Et confidit demetrius ap
pollonium ducem qui preerat ce
lesyrie t cōgregauit exercitū ma
gnū: t ↄde castra ad iamnia: et misit
ionathan sanctū sacerdotem di
cens: Tū sol⁹ resistis nobis? Ego
autem factus sum in derisum t i
opprobrium: propterea quia tu po
testatem exerces aduersum nos i
montibus. Nūc ergo si cōfidis i
virtutibus tuis dēscende ad nos
in campum: t ↄparemus illic inui
cē: q: mecū ē virtus bellor. Inue
roga t disce q⁹ sū ego t ceteri q̄
auxilio sunt mihi: q⁹ dicūt quia
nō pōt stare pes vr ante faciē no
strā q: bis i fugā ebuerūt sūt pres
tui i terra sua. Et nūc quō po
teris sustinere eqtatū t exercitus
tm i capo vbi nō ē lapis neq; sa
xū nēq; locus fugiēdi? Et āudi
uit autē ionathas sermōes appol
lonij mor⁹ ēalo. Et elegit decem
milia virorū: t exiit ab hierlm: t
cōcurrit ei frāter ei⁹ in adiu
toriū. Et applicuerūt castra i iop
pen. Et ēclusit eū a ciuitate q: cū
stodia appollonij ioppe erat fir
oppugnāt eā. Et exterriti q̄ erant
intra ciuitatē apuerūt ei: t obtinu
it ionathas ioppē. Et audinit ap
polloni⁹ t mouit tria milia eqtū
t exercitū multū. Et ībijt a gotus
tāq̄s iter faciēs: t stātis exiit i cām
pū: eō q̄ bret mltitudine eqtū t
cōsideret i eis. Et insecut⁹ est eus
ionathas i agotū: t pcussū cōmi
serūt. Et rēliqt appollonius i ca
stris mille eqtes post eos ēsulte
te. Et cognouit ionathas qm sūt
insidie post se: t circuierūt castra
eius: t iecerūt iacula i ipm a ma
ne vsq; ad vesperā. Pōpul⁹ āt
stabat sicut precepit ionathas t la
borauerunt equi eor⁹. Et ēcāt si
mon exercitū suū: t cōmisit con

Ioppe est q̄ interpretat pulchritudo aqua mōdati. Significat enim ciuitas fidei cui
multitudo videt esse pulchritudo: tamen hec in se explicat quod ecclesia
ignorat ionathas catholicā appellat: cum expectat ad ecclesiā ordinandā quod
t Rectatores eius q̄ pertinent ad regimē tantum ecclesie quod ad spūalia
gnat: t vbi utrūq; bonū pertinere videt q̄ magis ad spūalia pertinet.

ciuitate. Et ēpugnabāt ipi
ex vna parte regis
que vocabat celesyria: t erat regio in mōtibus. r Et
que sūt ex ppe mare in iudea. Et ipe videt illuc venire p̄ mōtigd. r Et
mille ad ionathan. inuitando eū ad pugnā. s Tu solus remanebis nobis.
quasi dicerent: credim⁹ tu quia remanebis: quia dicere nō. t Ego adhuc factus
sum in derisū. eo q̄ nō habeo te similē ad manū meā. v Propterea q̄
tu potestatē. eo q̄ nō habeo te similē ad manū meā. v Propterea q̄
tu potestatē. vſ. quasi diceret: hoc non potuit q̄ tua prohibitione: sed q̄ mon

[illegible]

tra legionē. Equites enī fatigati erāt. Et contriti ſunt ab eo: ⁊ fugerūt. Et q̄ diſpſi ſunt p campū fugerūt in azotū: ⁊ intrauerunt in beth dagon idolū ſuū vt ſe liberarēt. Et ſuccēdit ionathas azotū ⁊ ciuitates q̄ erāt i circuitu ei⁹: ⁊ accepit ſpolia eoꝝ: ⁊ tēplus dagon ⁊ eos q̄ fugerūt i illud ſuccēdit igni. Et fuerūt q̄ ceciderūt in gladio cū his qui ſucceſi ſunt fere octo milia viroꝝ. Et mouit inde ionathas caſtra: ⁊ applicuit aſcalon: ⁊ exierūt de ciuitate obuiā illi in magna gloria. Et reuerſus ē ionathas in hierſm cū ſuis habētibus ſpolia multa. Et factum eſt vt audiuit alexāder ſermōes iſtos: addidit adhuc glorificare ionathan. Et miſit ei fibulā auream ſicut ē cōſuetudo dari cognatis regū. Et dedit ei accharon ⁊ oēs fines eius in poſſeſſionem.

Et rex egy. C. XI.

c pti cōgregauit exercitū ſicut arenā q̄ eſt circa oras maris: ⁊ naues multas: ⁊ q̄rebat obtinere regnū alexādri dolo: ⁊ addere illud regno ſuo. Et exijt i ſyriā verbis pacificis: ⁊ apiebāt ei ciuitates: ⁊ occurrebāt ei: q̄ mādauerat alexāder rex exire ei obuiā eo q̄ ſocer ſu⁹ eēt. Cū aūt introiret i ciuitatē ptholomeus pōnebat cuſtodias militū i ſingulis ciuitatib⁹. Et vt appropīauit azotū: oſtēderūt ei tēplus dagon ſuccēſū: ⁊ azotū ⁊ cetera ei⁹ demolita ⁊ corpa proiecta eoꝝ q̄ ceſi erāt in bello: ⁊ tumulos q̄s fecerat ſecus viā: ⁊ narrauerūt regi quia hec fecit ionathas: vt inuidiā facerēt ei. Et tacuit rex. Et occurrit ionathas regi i ioppē cū glā: ⁊ inuicē ſe ſalutauerūt: ⁊ dormierūt illic. Et abijt ionathas cum rege vſq ad fluuiū q̄ vocat eleutherus: ⁊ reuerſus eſt in hierſm. Rex aūt ptholome⁹ obtinuit dominiū ciuitatū vſq ſeleuciā maritimā: ⁊ cogitabat i alexādrū conſiliā mala. Et miſit legatos ad demetriū dicēs: Ueni cōponamus īter nos pactū: ⁊ dabo tibi filiā meā quā hēt alexander: ⁊ regnabis i regno patris tui. Penituit eī me q̄ dederi ei filiā meā. Quēſiuit enī me occidere. Et vituperauit eū, ppterea q̄ cōcupiuerat regnū ei⁹. Et abſtulit filiā ſuā ⁊ dedit eā demetrio: ⁊ alienauit ſe ab alexādro: ⁊ māifeſte facte ſūt inimicitie ei⁹. Et intrauit ptholome⁹ ātiochiā ⁊ impoſuit duo diadēata capiti ſuo egypti ⁊ aſie. Alexāder aūt rex erat i cilicia illiſ tpibus: q̄r rebellabāt q̄ erāt i locis illis. Et audiuit alexāder ⁊ vēit ad eū in bello. Et pduxit ptholome⁹ rex exercitū ⁊ occurrit ei i manu valida: ⁊ fugauit eū. Et fugit alexāder i arabiā vt ibi ptegeret. Rex aūt ptholome⁹ exaltat⁹ ē: ⁊ abſtulit zabdiel arabs caput alexādri: ⁊ miſit ptholomeo. Et rex ptholome⁹ mortu⁹ ē i die tertia: ⁊ q̄ erāt i munitōib⁹ pierūt ab his q̄ erāt itrā caſtra. Et regnauit demetri⁹ anno cētēſimo ſexageſimoſeptio. In dieb⁹ illis: cōgregauit ionathas eos qui erāt in iudea vt expugnarēt arcē que ē in hieruſalē ⁊ fecerūt cōtra eā machinas multas. Et abierūt quidam qui ode-

Nicolaus

[illegible]

De lyra

[illegible]

[illegible]

rant gentē ſuā viri iniqui ad regē: ⁊ renūciauerūt ei q̄ ionathas obſideret arcē. Et vt audiuit iratus ē: ⁊ ſtatim vēit ad ptholomaidā ⁊ ſcripſit iōathe ne obſideret ſed occurreret ſibi ad colloquiū feſtinato. Ut audiuit aūt iōathas iuſſit obſidere. Et elegit de ſenioribus iſrl ⁊ de ſacerdotibus: ⁊ dedit ſe periculo. Et accepit aurum ⁊ argētum ⁊ veſtem: ⁊ alia exenia multa: ⁊ abijt ad regē ptholōaidā ⁊ inuenit grām in cōſpectu eius. Et iterpellabāt aduerſus eū quidā iniqui ex gente ſua. Et fecit ei rex ſicut fecerāt ei qui ante eū fuerāt. Et exaltauit eū i cōſpectu oīū amicoꝝ eius: ⁊ ſtatuit ei principatū ſacerdotij: ⁊ quecūq alia habuit prius precioſa: ⁊ fecit eū principē amicoꝝ. Et poſtulauit iōathas a rege: vt immunē faceret iudeā ⁊ tres toparchias. i. ſamariā ⁊ cōfines eius: ⁊ pmiſit ei talēta trecēta. Et cōſenſit rex: ⁊ ſcripſit iōathe epſas de his oībus hūc modū cōtinētes. Rex demetrius fratri ionathe ſalutē ⁊ gēti iudeoꝝ. Exemplū epſe quā ſcripſim⁹ laſteni parēti noſtro de vobis miſimus ad vos vt ſciretis. Rex demetri⁹ laſteni parēti ſalutē. Gēti iudeorū amicis nrīs ⁊ conſeruantibus q̄ iuſta ſunt apud nos decreuim⁹ benefacere propter benignitatem ipſoꝝ quā erga nos hñt. Statuimus ergo illis oēs fines iudee: ⁊ tres ciuitates: afferidā: liddam ⁊ ramathe que addite ſunt iudee ex ſamaria: ⁊ oēs cōfines earū ſequeſtrari oībus ſacrificantibus i hieroſolymis: p his que ab eis prius rex accipiebat p ſingulos annos ⁊ p fructibus terre ⁊ pomorū. Et alia que ad nos ptinebāt decimarū ⁊ tributorū ex hoc ipē remittimus eis: ⁊ areas ſalinarū ⁊ coronas que nobis deferebātur oīa ipſis cōcedim⁹: ⁊ nihil horū irritū erit ex hoc ⁊ i omne temp⁹. Nūc ergo curate facere hoꝝ exēplum ⁊ detur ionathe: ⁊ ponat in mōte ſancto ⁊ in loco celebri. Et videns demetri⁹ rex q̄ ſiluit terra i cōſpectu ſuo: ⁊ nihil ei reſiſtit dimiſit exercitū ſuū: vnūquēq i locū ſuū excepto peregrino exercitu quē cōtraxit ab inſulis gentiū ⁊ inimici erāt ei omnes exercitus patrū ei⁹. Triphōn aūt erat qdā ptiū alexādri prius: ⁊ vidit q̄m omnis exercit⁹ murmurat cōtra demetrium: ⁊ iuit ad emalchuel arabē q̄ nutriebat antiochus filium alexādri: ⁊ aſſidebat ei vt trāderet eū ipi: ⁊ regnaret loco patris ſui. Et enūciauit ei quāta fecit demetrius: ⁊ inimicitias exercitus ei⁹ aduerſus illū. Et manſit illic diebus multis. Et miſit iōathās ad demetriū regē vt eijceret eos qui in arce erāt in hieruſalem: ⁊ qui in pſidijs erant: q̄r impugnabāt iſrael. Et miſit demetrius ad ionathan dicens: Non hec tm̄ faciam tibi ⁊ gēti tue ſed gloria illuſtrabo te ⁊ gentē tuā cū fuerit oportunū. Nūc ergo recte feceris ſi miſeris viros mihi i auxilium: quia diſceſſit oīs exercitus meus. Et miſit ionathas ei tria milia viroꝝ fortiū antiochiā. Et venerūt ad regē: ⁊ delectatus ē rex in aduentu eoꝝ. Et cōuenerūt q̄ erant de ciuitate centum viginti milia viroꝝ ⁊ volebāt interficere regem.

Nicolaus

[illegible]

De lyra

[illegible]

Et ad deum. Dñs ihesus vestra sanctificat ⁊ vos nobis in pie domi-
ni nostri ihu xpi. ¶ Et vos fratres ⁊c. Qui sudet virtuti capienti ⁊ de bonis ⁊ ingeniant cor
placem pollicat ⁊ deum ad illa dare signat q robur tantu in nobis bonitas
promittit voluntatis fine cor per obtentu salutem cadere facit ad hoc
temptare in his primis
cia nobis ⁊ salutare hoc
dominis nostro iesu chri
sto peractum accepti sit
candi super ill peruia et
scipiosum super omne
ventum inimici. Ne q
adeo in subiectis loquit
ad apostolum sua petra
ait: L'a co petimus super
bam petras edificato ac
clesiam meam. ⁊ portas inferi
non pcr. aduer. eam. Et
nominat sunt inquit ta
ct in regnu quia confes
sione christi glorioli ap
parit in vno milio. ubi
hunc gloriu ñ dñt adscri
buunt sl virtuti regi hu
manis videbit honorifi
centi deo. Hi ⁊ fidu
dine: Regnoli sunt i hie
rusalem habentes spolia
multa. Populum di gra
tia ⁊ placentia deo se re
ferunt vtiq; ouersi. Bene
nunciant iudicii suis in
et bella magna cor labo
mea non confundo. In
ecclia ergo fidelis quis
habentes spolia virtutu
regredient vt laudes de
cant deo: cum nō suis vi
ribus sed gratie diuinoru
ciorū quam adepti sunt
deputant dicentes cū p
pheta: Non nobis dñe
ne non nobis sd nomi
ni tuo da gloriā. Super
misericordia tua ⁊ veri
tate tua.

Et fecit deme. Q
demetrius ionathe ꝓbe
nefitia remunt multa si
gnificat carnales stultos
et eo confidit ad salut
non respondere beneficiis suis sm debita beneficia: sd sm obtati co
dicis sui prona consilia. Quicquid enim eis agitur ad vtilitatem illi totum
reputant ad nocumentum ⁊ inuidie stimulo incitati nequissime suc eligit de
struere voluntate.

Et ceruit ionathas ⁊c. Per ionathe transitu vltra flumē predi
cationē verbi ad eos qui nondū baptizate christi ablui sunt: possumus
accipere quia predicatores sancti aliqñ gentiles ad sacri baptismi prono
cant: aliqñ fideles ad profectū virtutis excitant. Cum ergo trāsiu flumen re
greditur ionathas: venit ad eum exercitus syrie in auxiliū: quia qñ apo-

Nicolaus

⁊ malitiā. a Et fugit rex in aulam. ranqñ in locū tutiorē. b Et occu
parunt ⁊c. Ne aliqo ab extra posset ingredi ciuitatē in auxiliū regis.
c Et cepersū pugnare. i. ad pugnā se disponere. d Et vocauit rex Ia
deos. antiq; cines essent ꝓgregati ad ipsum impugnandū. ideo subditur:
e Et dispersi sunt ⁊c. Interfectis eos q volebant interficere regem.
f Et accidit ⁊c. Pugnātes eos antiq; essent vniti ⁊ dispersi ad pu
gnandū: sic portant multos occidere. g Et succedebāt ciuitatē. non
tm qñ in una parte ponit⁹ ignē ad ciuitē terrore. id subdit: h Et in
firmati ⁊c. ⁊ per ipsū virtute corporis nā a corde pcedit sensus ⁊ motus
ad alia membra ꝓter quod deficiente corde deficiunt exteriora membra. cete
ra patent. i Et fecit demetrius. Hic consequenter describit falsitatis
demetrii denudatio: nam habitata pace denegauit omnia promissa iona
the. ⁊ hoc est quod dicitur: Et fecit demetrius ⁊c. j. in antiochia metro
poli contra rebellione ciuium per auxiliū iudeoꝝ. k Et fuit ⁊c. qz
non erat qui audiret sibi rebellare deposito a metropoli ciuitate. l Et
misit eis olia ⁊c. hoc gratis ionathe gentiq; iudeoꝝ ficudia. m Et
vexabat eū valde ꝓ pactos suos inuiolabiles terminos iudee. n Post
hec adi. Hic ꝓfa describitur adiutus antiochi adolescentis in regnū ale
xandri patris sui. Circa qđ primo pontifex regni obstitus: Secūdo cum iona
the fedus. ibi: Et scripsit antiochus. Tertio huius federis effectus. ibi: Et
exiuit ionathas. Circa primū dr: Post hec aut ⁊c. j. de arabia in syriā.

Et surgit rex in aulā: ⁊ occupauerūt qui erāt de ciuitate. itinera ci
uitatis ⁊: ⁊ aperūt pugnare. Et vo
cauit rex iudeos i auxiliū: ⁊ pue
nerūt ocs simul ad eū. Et dispēr
sli sunt ocs per ciuitatem ⁊: ⁊ occi
derūt i illa die cētū milia hoīz. j.
Et succenderunt ciuitatem ⁊ capie
rūt spolia multa i illa die: ⁊ libe
rauerūt regem. Et viderunt qui
erāt de ciuitate q obtinuissent in
dei ciuitatis sicut volebāt: ⁊ infir
mati sūt mēte sua ⁊: ⁊ clamauerūt
ad regē cum precibus dicentes:
Da nobis dextras: ⁊ cessēt iudei
oppugnātes nos ⁊ ciuitatē: ⁊ pacē
fecerūt arma ⁊ fecerūt pacē. Et glori
ficati sūt iudei in cōspectu regis:
⁊ in cōspectu oīuz qui erāt in re
gno eius: ⁊ notati sunt in regno.
Et regressi sunt in hierlm haben
tes spolia multa. Et sedit demetri
us rex i sede regni sui ⁊: ⁊ siluit tra
in ꝓspectu eius. Et mētitus ē oīa
q̄cūq; dixit. j Et alienauit se a io
natha ⁊ nō retribuit ei sēm bñfi
cia q̄ sibi retribuerat: ⁊ vexabāt
eū valde. Post hec reuersus ē
tryphon ⁊ antiochus cū eo puer
adolescēs ⁊ regnauit: ⁊ ꝓposuit si
bi diadema. Et ꝓgregati sunt ad
eū oēs exercitus quos dispersat

demetri⁹: ⁊ pugnauerūt ctra eū
⁊ fugit ⁊ terga vertit. Et accepit tri
phō bestias: ⁊ obtinuit antiochiā.
Et scripsit antiochus adolescens
iōathe dicēs: Cōstituo tibi sacer
dotiū: ⁊ ꝓstituo te sup quatuor ci
uitates ⁊ vt sis de amicis regis.
Et misit illi vasa aurea in ministe
rium ⁊: dedit ei potestatem bibē
di in auro ⁊ esse i purpura: ⁊ ha
bere fibulam auream. Et simōez
fratrem eius constituit ducem a
terminis tyri vsq; ad fines egy
pti. Et exiuit ionathas. ⁊ pābu
labat trans flumē ciuitates: ⁊
congregatus est ad eas omnis ex
ercitus syrie in auxilium. Et ve
nit ascalonem: ⁊ occurrerunt ei
de ciuitate honorifice. Et abiit in
de gazan ⁊ concluserūt se q erāt
gaze: ⁊ obsedit eā: ⁊ succēdit que
rāt i circuitu ciuitatis: ⁊ ꝓdāt⁹ ē
eas. Et rogauerūt gazēses iona
thā ⁊ dedit illis dext. ā ⁊ accepit
filios eoꝝ obsides: ⁊ misit illos i
hierusalē: ⁊ pambulauit regiōes
vsq; ad damascū. Et audiuit io
natbas quia ꝓuaricati sunt prin
cipes demetrij in cādes que est in
galilea cū exercitu mlto volētes
cū rēmouē a negocio regni ⁊: oc
currit illis: frēs aūt sati simonem

Et audiunt ionā
thas ⁊c. Demetrij ꝓ
cipes qui prevaricati fūt
in cades galilee nō intel
grant potestates secularē
intelligi pūt q̄ hz inter fi
deles ꝓpter catholicā cō
fessionē innumerarent: h
ens cades q̄ interpretat scā: vel mutata ⁊ gallica: hoc est transmigratio sa
cta ꝓ fugā exprimūt sepe tñ tales fraudē moliunt negocio regni celestis.
Simō occurrit ionathe ⁊: necesse ē vt illis solertia sēm doctoꝝ occur
rat: ne fraudē qua disponūt alo expleant facto. Simon vt frater sua rebi
quit ira pulneiā vt tueret eā imminēs ꝑ pestilentiā insolentiā. Sic cte
nim sci pēcatores hz aliqñ ad seculi actus moderādos ⁊ indisciplinatoꝝ
infestationeꝝ tpandas se porrigūt: nñ nullo mō sui turbo ministeriū ordinare
intra ecclīā cessāt⁹ hñt ibidē semp q regulare in ordē ꝓfectū discipline
vt sicut in exteriorib⁹ vtiles sic in interioribus vbiq; inueniant salutifero.

De lyra

cetera patent vsq; ibi: o Et accepit ⁊c. j. i. elephantos exercit⁹ eorū
tij. p Et obtinuit antiochiā. metropolim ciuitatē. ⁊ ꝓfis alias mul
tas. q Et scripsit. Hic ꝓfit pontē confederatio antiochi cū ionatha.
erat enī rex nomine: ⁊ adhuc vnā magnā partē regni tenebat demetri⁹ p
ter quod indigebat ionathe confederatione. r Et ostinuo te fugā ⁊c.
extra iudeā existentes. s Et misit illi vasa aurea ⁊c. j. cū ea que sue ideo
subditur: Et dedit ei potestatem ⁊c. t Et simonem fratrem ⁊c. j. extra
quos includitur terra philistiim. v Et exiuit ionathas. Hic colligit
ter ponitur victi federis effectus. ⁊ primo antiochi dominium vltra iudeā
cum dicitur: x Et pambulabat trans flumen ciuitates. eas inducen
do vt obedirent antiocho. y Et congregatus est ad eum exer⁹ ci
tus syrie. j. qui odiebat venturū. vt predictum est. z Et conclusērūt se
qui erant gaze. nolentes eum recipere nec a demetrio recedere. a Et ꝑ
dauit est eam. vsq; animalia ⁊ plura gaze bona erant extra ciuitatē in suo
urbio ⁊ villulis. b Et accepit filios eorum obsides ne postea rebellarent.
c Et audiuit. Hic secundo ponitur effectus predicti federis de
metrio repugnante cum dicitur: Et audiuit ionathas ⁊c. j. contra antio
chum ab ipso recedendo ⁊ adherendo demetrio. d In cadis que est i
galilea. hoc dicitur ad differentiam alterius que dicitur cadesbarne: vbi
federunt filii israel multo tpe. Deut⁰. j. e Moloko eos removere ⁊c. j.
sicut et constituerat antiochus. f Frēm adiutū suū ⁊c. j. adiudice custodiā.

Et applicuit

Et applicuit simō. Quid ꝓ bethsuram. nisi locio sanctarū scripturā
rum denotat: qđ bethsura domꝰ robustus. interpretat⁹? tñ scriptura sa
cra domꝰ robusta. qui pōtat ibi quēq; robustū ⁊ fortē virū sīnp inuicta
ctr. In hac enī domo aliqñ horribil falso habitant. vicia. cū scripturas
no ꝓbant. Hñ ol q vi
rum expugnarent bellū
ciebus multis ⁊ ar
mis ciuitatem: ⁊ circuit
plagios habitatores inde
posuerūq; ibi presidiū qt
doctores sci hoc hñt ma
xime in conatu hoc tota
gunt nihil vt hereticos
expugnēt fallax corp opti
mēt doctrina scripture
rūq; legis dei ab eoꝝ ma
nibus eruant: ponēdo i
ea ꝑsidiū. hoc ē plene scripturaꝝ ⁊ modū atorū sa
pīcie plurime q studeāt re
cte intelligere ⁊ rite ꝓfe
re diuinū sermonem.

Et ionathas ⁊c. Quid est q ionathas ad
aquā generat castra ap
plicuit nisi q eqnes scīp
plicauerūt spū dei accen
sum mādatis sanctis⁹ et
fidelissīs plecutionis⁹ ob
uiare parat. Stagnū ge
nerareth dñt dicit et qđ
mare galilee ⁊ mare ty
beriadis ⁊ mare galilee
ab adiacētia ꝓuincia di
cit. mare vo tyberiadis
a ꝓxima ciuitate q olim
generath vocata ⁊ ab he
rode tetrarcha instaura
ta in honoꝝ tyberij cesa
ris tyberias est appella
ta. Ipsemo genesar a fact
ipsius natura qua crispā
tibus aqe de se sibi qđ
dare aurum phībet greco vocabulo quasi generās sibi aurā dr. Nec⁹ est
in stagni mare. ferūt aquatil spirantib⁹ frequentib⁹ aurīa agitat: hanc
dulcis⁹ ⁊ ad potandus habitigñ esse ꝓbant. Alii aquarū ꝓgregat⁹ si
ue dulcis sue salsa mare nūcupat. Qui lacū indicente textuale. dr. stagnū
in Hieruslē: ⁊ ir. extendit in latitudine. Quia q̄ stagnū siue mare pñe
seculū designat: ionathas noster cū suis secul ari tumultu resistere ꝓperat
⁊ ad hoc vigilare certat in campo alio hoc est ꝑ insidias diaboli vigilan
tia studiose obseruare curat. Alii cui interpretat sagitta lumis. Et aplus
de eod apostata angelo scribēs ait: Ipse enī transfigurat se in angelū lu
cis. Nō mirū si ministri eī⁹ transfigurent velut ministri iusticie. Qui
alicui⁹ rei occurrēs in campo tendunt insidias in montib⁹: q. siue ma
lignī spūs seu etiā pueri holeris turpuria siue fugitiua ptis vinc vel ficu
larīs⁹ desiderijs quodcūq; pīe educare studēt. Quib⁹ necesse est vt mili
tes christi currāt et aduersari⁹ obligāt fortiter cū illis ne forte ꝑsentāt per
suasionib⁹ eoꝝ ⁊ voluptatib⁹ atq; illecebris dissoluant. Sed cōmisso pe
lio fugerāt hi q ex parte fuerāt ionathe obsi: ⁊ nemo relictus est ex eis nisi
mathathias filī⁹ absalomi ⁊ iudas filī⁹ calphi principes militie exercit⁹: qi
prohdolor multi de ecclesiasticis per ambitionē ⁊ voluptatē ipsius mun

Nicolaus

a Et applicuit simon ⁊c. j. in aqua erāt aduersarii iudeoꝝ a demetrio po
siti. b Et obsidit eos. ita q nō poterāt exire nec aliqd ab extra habere.
c Et postulauerūt ab eo ⁊c. j. vt salutis ꝓfectu recederent inde. d Et
posuit in ea ꝑsidiū. i. armatos de genere iudeoꝝ. e Et ionathas ⁊ ca
stra eius applicuerūt ad aquā generar. i. ad mare galilee. qđ etiā dicit ma
re generar siue genezareth q̄ſ generans aurā. Nam illud mare est vene
sus. f Et tetendit ⁊c. significat ionatha. g Ipse aūt occurrit ex ad
uerso. illoꝝ qui erant in campo. h Et fugerunt ⁊c. j. territi ex insidiaꝝ
repentina insurrectione. i Et fecit ionathas ⁊c. j. ꝓ amenta q̄ po
nūtur ad decor super arma. ⁊ hoc fecit in signū victorie. k Et posuit
terrā ⁊c. j. se humiliando. l Et reuersus est ⁊c. j. i. ad aduersarios suos.
m Et pcurrit illos. iam enim recedebāt tanq̄ victores fugientib⁹ iudeis
⁊ ionathas inuitās eos ad pugnā fecit eos pcurrere ad se. n Et vide
runt qui fugiebāt partis illi⁹. Ionathe. o Et reuersi sunt ad eū. cum
exemplo alari. p Et insequebant eū eo. aduersarios. q Vsq; cadeo.
r vnde venerant ad pelium. C XII.

Et vidit ionathas. Hic ꝓfit describit ducatus ionathe sub antio
cho filio alexandri id regnātibus duo videlicet sibi ꝓpere succedere ⁊
nolēs omīno de hoc q̄ sua humanā ꝓuidentiā facere poterat ad firmandū

dū statum suum. Quia ꝓ bethsuram. nisi locio sanctarū scripturarum
denotat: qđ bethsura domꝰ robustus. interpretat⁹? tñ scriptura sa
cra domꝰ robusta. qui pōtat ibi quēq; robustū ⁊ fortē virū sīnp inuicta
ctr. In hac enī domo aliqñ horribil falso habitant. vicia. cū scripturas
no ꝓbant. Hñ ol q vi
rum expugnarent bellū
ciebus multis ⁊ ar
mis ciuitatem: ⁊ circuit
plagios habitatores inde
posuerūq; ibi presidiū qt
doctores sci hoc hñt ma
xime in conatu hoc tota
gunt nihil vt hereticos
expugnēt fallax corp opti
mēt doctrina scripture
rūq; legis dei ab eoꝝ ma
nibus eruant: ponēdo i
ea ꝑsidiū. hoc ē plene scripturaꝝ ⁊ modū atorū sa
pīcie plurime q studeāt re
cte intelligere ⁊ rite ꝓfe
re diuinū sermonem.

Et ionathas ⁊c. Quid est q ionathas ad
aquā generar castra ap
plicuit nisi q eqnes scīp
plicauerūt spū dei accen
sum mādatis sanctis⁹ et
fidelissīs plecutionis⁹ ob
uiare parat. Stagnū ge
nerareth dñt dicit et qđ
mare galilee ⁊ mare ty
beriadis ⁊ mare galilee
ab adiacētia ꝓuincia di
cit. mare vo tyberiadis
a ꝓxima ciuitate q olim
generath vocata ⁊ ab he
rode tetrarcha instaura
ta in honoꝝ tyberij cesa
ris tyberias est appella
ta. Ipsemo genesar a fact
ipsius natura qua crispā
tibus aqe de se sibi qđ
dare aurum phībet greco vocabulo quasi generās sibi aurā dr. Nec⁹ est
in stagni mare. ferūt aquatil spirantib⁹ frequentib⁹ aurīa agitat: hanc
dulcis⁹ ⁊ ad potandus habitigñ esse ꝓbant. Alii aquarū ꝓgregat⁹ si
ue dulcis sue salsa mare nūcupat. Qui lacū indicente textuale. dr. stagnū
in Hieruslē: ⁊ ir. extendit in latitudine. Quia q̄ stagnū siue mare pñe
seculū designat: ionathas noster cū suis secul ari tumultu resistere ꝓperat
⁊ ad hoc vigilare certat in campo alio hoc est ꝑ insidias diaboli vigilan
tia studiose obseruare curat. Alii cui interpretat sagitta lumis. Et aplus
de eod apostata angelo scribēs ait: Ipse enī transfigurat se in angelū lu
cis. Nō mirū si ministri eī⁹ transfigurent velut ministri iusticie. Qui
alicui⁹ rei occurrēs in campo tendunt insidias in montib⁹: q. siue ma
lignī spūs seu etiā pueri holeris turpuria siue fugitiua ptis vinc vel ficu
larīs⁹ desiderijs quodcūq; pīe educare studēt. Quib⁹ necesse est vt mili
tes christi currāt et aduersari⁹ obligāt fortiter cū illis ne forte ꝑsentāt per
suasionib⁹ eoꝝ ⁊ voluptatib⁹ atq; illecebris dissoluant. Sed cōmisso pe
lio fugerāt hi q ex parte fuerāt ionathe obsi: ⁊ nemo relictus est ex eis nisi
mathathias filī⁹ absalomi ⁊ iudas filī⁹ calphi principes militie exercit⁹: qi
prohdolor multi de ecclesiasticis per ambitionē ⁊ voluptatē ipsius mun

Nicolaus

a Et applicuit simon ⁊c. j. in aqua erāt aduersarii iudeoꝝ a demetrio po
siti. b Et obsidit eos. ita q nō poterāt exire nec aliqd ab extra habere.
c Et postulauerūt ab eo ⁊c. j. vt salutis ꝓfectu recederent inde. d Et
posuit in ea ꝑsidiū. i. armatos de genere iudeoꝝ. e Et ionathas ⁊ ca
stra eius applicuerūt ad aquā generar. i. ad mare galilee. qđ etiā dicit ma
re generar siue genezareth q̄ſ generans aurā. Nam illud mare est vene
sus. f Et tetendit ⁊c. significat ionatha. g Ipse aūt occurrit ex ad
uerso. illoꝝ qui erant in campo. h Et fugerunt ⁊c. j. territi ex insidiaꝝ
repentina insurrectione. i Et fecit ionathas ⁊c. j. ꝓ amenta q̄ po
nūtur ad decor super arma. ⁊ hoc fecit in signū victorie. k Et posuit
terrā ⁊c. j. se humiliando. l Et reuersus est ⁊c. j. i. ad aduersarios suos.
m Et pcurrit illos. iam enim recedebāt tanq̄ victores fugientib⁹ iudeis
⁊ ionathas inuitās eos ad pugnā fecit eos pcurrere ad se. n Et vide
runt qui fugiebāt partis illi⁹. Ionathe. o Et reuersi sunt ad eū. cum
exemplo alari. p Et insequebant eū eo. aduersarios. q Vsq; cadeo.
r vnde venerant ad pelium. C XII.

Et vidit ionathas. Hic ꝓfit describit ducatus ionathe sub antio
cho filio alexandri id regnātibus duo videlicet sibi ꝓpere succedere ⁊
nolēs omīno de hoc q̄ sua humanā ꝓuidentiā facere poterat ad firmandū

est. Et suscepit onias virū q̄ missus fuerat ꝙm bonore: et accepit epistolas quibus significabatur de societate et amicitia. Mō ei cū nullo bonum indigeremus exhortantibus sanctis libris q̄ sunt in manibus nostris maluimus mittere ad vos renouare fraternitatē et amicitias ne forte alieni efficiamur a vobis. Multa enim tempora transierūt ex quo missus fuerat a nobis ad vos. Mōs ergo in omni tēpore sine intermissiōe in diebus solemnibus: et ceteris q̄bus opportunū mēmores sumus vestri i sacrificijs q̄ offerim⁹ et in ōbibus sicut fas est et decet: meminisse fratrū. Letamur itaq̄ de gloria vra. Mōs at̄ circūdederūt multe tribulatiōes: et multa plia et pugnauerūt nos reges q̄ sunt in circuitu nostro. Mōluimus ergo vobis molesti esse: nēq̄ ceteris sociis et amicis nr̄is et bis plus. Habuim⁹ enim de celo auxilium et liberati sum⁹: et humiliati sunt inimici nostri. Elegim⁹ itaq̄ numeriū ātiochi filiū: et ātipatrū ia sonis filiū: et misim⁹ ad romāos renouare cū eis amiciā et societatem pristinā. Mādauimus itaq̄ eis vt veniāt et ad vos: et salutēt vos et reddāt vobis epl̄as nostre. Et nūc bñ fecistis rescribentes nob de pace vra. Sed et nos rescripsim⁹ vobis pecora nra et possessiones nre ure sunt: et vre nre. Mādauim⁹ itaq̄ vobis vt faciatis scribētes nob de hijs. Et audiuit ionathas q̄s egressi sunt principes demetrij cū exercitu multo supra quā patius pugnare aduersus eū: et ceciderūt ab hierlim: et occurrerit eis in amathite regione. Mō enī declarat eis spaciū vt ingrederet regionē eius. Et misit speculatores i castra eoz: et reuersi renunciauerūt: q̄ia cōstituūt supuenire illuc nocte. Cum occidisset autem sol: precepit ionathas suis vigilare et cē in armis: paratos ad pugnas tota nocte. Et posuit custodes p circuitū castroz. Et audierūt aduersarij q: parat⁹ ē ionathas cū suis i bello: et timuerunt et formidauerūt in corde suo: et accēderūt focos in castris suis. Ꝯonathas aūt et q̄ eius erāt nō cognouerūt vsq̄ mane. Videbāt enī luminaria ardētia: et locuti sunt ad inuicē dicentes. Ne quid hoc est quod fecimus: dimisimus ionathā et non expectauimus eum. Et insecuti sunt eos cum impetu: et conturbati sunt. Et castra eorum confugerunt ad castra ionathe: et non apparuit homo. Et reuersus est ionathas et q̄ cū eo erāt: et nō inuenerūt eos. Et transierūt flumen dan et venerūt in campestria arabe q̄ sunt ad mare galilee: et accelerauerūt gressum. Et audierunt demetrij q̄ ionathas et q̄ cū eo erāt ascenderāt montē thabor. Et venit ad eos: et edificauit contra eos castellum: et expugnauit eos. Et tulit filios eorum ex obsidibus: et misit in hierlim: et habitauerunt in ea vsq̄ ad tempus hoc. Et constituit ionathas et q̄ cū eo erāt habitare in hierusalē: et edificare ciuitatem. Et fecit manus suas multas: et reparauit muros ciuitatis et fecit contra faciem ei⁹ altitudinē magnā: et diuisit inter ionathā et inter simonē fratrē suū. Et misit ionathe simoni dona: et misit ei multitudinē exercitus: et dedit ei stipendia. Et pepigit cū eis pactū: et dedit eis munera. Et dixit: Ecce nos et amici nr̄i sumus vobiscū: et cū filijs iacob amicis nr̄is. Et dedit ei mūera. Et precepit ei eo tp̄e: q̄ tēpus erat ei: et dixit ei: Et nō sit nobis. Et nūc remittite eos i domos suas. Eligite at̄ tibi viros paucos q̄ tecū sint: et veni mecū ptholomaidas: et tradam eā tibi et reliqua plidia et exercitū et vniuersos ꝓpositos negocij: et cōuersus abibo. Propterea eius veni. Et credidit ei: et fecit sicut dixit: et dimisit exercitū et abierūt in terrā iuda. Retinuit aūt secū tria milia virorū et quib⁹ remisit in galileā duo milia: mille aūt cū eo conuenerūt. Intrauit aūt ionathas ptholomaidā: et dānse/rūt portae ptholomaides: et ꝓpēbēderūt eū et omēs qui cum eo fuerant: gladio interfecerūt. Et misit tryphon exercitū et equites i galileā et in cāpū magnum vt perderet omēs socios ionathe. Et illi cū cognouissent qa cōpre/hensus ē ionathas et periit: et omnes qui cū eo erāt: hortati sunt se mutuo ipsos. Et exierūt parati in prelium et diffidentia de vobis: si q̄ nō fuit nobis necesse deo nobis auxiliante. Et eripuim⁹ ita q̄ numeriū. Nūc quinto sit mentio de nunciis epistole. per eosdem enim nuncios scripsit ionathas romanis et spartanis sed quia romani maiores erant: ideo primo fuerunt ad romanos et postea ad spartiatas et hoc est quod dicitur: Elegimus itaq̄ numeriū antiochi filium. cetera patent ex dictis. o Et hoc rescriptum. Nūc ꝓbatur per epistola responsiua regis spartiatarū ad ionathā. et vt: p Rex spartiatarum oniae. sic enim vocabatur rex spartiatarum tempore ionathe. Ille ēo qui primo regnauerat onie tempore quinto vocabatur. vt dictum ē ē. q Inuentum est in scriptura. non dicitur hic nec etiam in Josepho quę sit illa sed potest vide probabiliter q̄ sit scriptura genesis: in qua fit mentio de abraham et eius genere. et dicunt aliqui q̄ spartiate descendebant de abraham per vnum de filijs eius ex cethura natum qui postea dicebatur Esli. ryr. sed hoc dicto dissonare videtur quod. s. dicitur eodem capitulo sequenti lacedemones cum abraham familiaritatē habuisse. propter quod magis videtur q̄ descenderint a nachor fratre abrahe qui cū abraham socialiter vixit longo tempore: cuius etiam generatio scribitur Gen. xxii. cetera patent ex predictis. r Et audiuit ionathas. Postq̄ descripta est confederatio ionathe cum alijs gentibus. Nūc consequenter ponitur eius conflictus cum demetrij principibus. et primo ponitur conflictus debellatio. Secundo fuit mentio. ibi: Et reuersus est ionathas. Prima in duas. quia primo ponitur ionathe conflictus. Secundo simonis fratris eius. ibi: Simon autem. Circa primum victor: Et audiuit ionathas quoniam congregati sunt &c. Ad vindicandum opprobrium eo q̄ fecerant a ionatha rebellati. vt habet ca. prece. cetera patēt vsq̄ ibi: o Quia cōstituunt superuenire illic nocte. Ad castra ionathe: vt ea percuterēt et repente ꝓpter quod ionathas precepit suis vigilare et ad pugnas paratos esse. t Et accenderunt &c. Simulātes q̄ ibi maneret tota nocte: vt eo accepto fugerēt. v Ionathas aūt et q̄ cū eo erāt &c. Longam cōp. et subditur causa:

Et reuersus est. Q ionathas reuersus vltp̄olit edificare muros hierusalē et posito tecto cū fenestris ꝓpū parietē erexit et edificauit gressū inter medū arcis et ciuitatis vt separaret eā a ciuitate: vt esset ipa singularis et neq̄ emāt neq̄ vēdant. Et cōuenerunt vt edificarēt ciuitates et cōciderunt muri qui erāt sup̄ torrentē ab ortu solis. Et rēparauit eū qui vocat⁹ ē phodela. Et simon edificauit adiada et sephela: et munit⁹ē: et posuit portas et seras. Et cūm cogitasset tryphon regnare asie et assumere diadema: et extendere manū i ātiochū regē: timēs ne forte nō permitteret eū ionathas: sed pugnaret aduersus eū: querebat cōprehendere eū et occidere. Et exurgens abijt in bethsan: et exiit ionathas obuiā illi cū quadraginta milib⁹ virorū electorū i prelū: et venit bethsan. Et vidit tryphon quia venit ionathas cū exercitu multo: vt extenderet in eū manus et timuit. Et excepit eum cū honore: et cōmēdauit eū oib⁹ amicis suis: et dedit ei mūera. Et precepit exercitui suis vt obediret ei sicut sibi. Et dixit ionathe: Ut qd vexasti vniuersum ꝑplm cū bellū nō sit nobis. Et nūc remitte eos i domos suas. Elege at̄ tibi viros paucos q̄ tecū sint: et veni mecū ptholomaidas: et trādam eā tibi et reliqua plidia et exercitū et vniuersos ꝓpositos negocij: et cōuersus abibo. Propterea enim veni. Et credidit ei: et fecit sicut dixit: et dimisit exercitū et abierūt in terrā iuda. Retinuit aūt secū tria milia virorū et quib⁹ remisit in galileā duo milia: mille aūt cū eo conuenerūt. Intrauit aūt ionathas ptholomaidā: et dānse/rūt portae ptholomaides: et ꝓpēbēderūt eū et omēs qui cum eo fuerant: gladio interfecerūt. Et misit tryphon exercitū et equites i galileā et in cāpū magnum vt perderet omēs socios ionathe. Et illi cū cognouissent qa cōprehensus ē ionathas et periit: et omnes qui cū eo erāt: hortati sunt se mutuos ipsos. Et exierūt parati in prelium et

Nicolaus

festiuum est ergo vt fraterna epistola et transmittere ad nos et petere que vobis necessaria iudicatis. Facimus ēo et nos ita et vestra ꝓpria sūt et nr̄a cōmunia ꝓpterea. ꝙ scribere fecerat demetrius epistolas vobis de fert quadrāgulo scriptas signaculis bīnis aquilā tenentes vnguibus deportantem. a Et subscripsit &c. Ista rex spartiatarū seu lacedemoniorum. b Cum honore. acceptamus eius legationē. c Non enim eius nullo. Nūc tendo in epistola ionathe ponitur causa scribendi eis dicitur: Non enim cum multo &c. Et cum non non essemus in aduersitatibus prosperitatem quam dicat non scribimus vobis et aliqua necessitate a qua nunc vemur per vos releuandi et sola amicitia et chartarū inter nos et vos renouanda. d Habemus solatia sanctos libros. legis et prophetarum. e Qui sunt in manib⁹ nr̄is. i. non sumus ꝓ nunc occupati in exercitio armoꝝ sicut ꝓpter perdendā magis in lectione sanctoꝝ librorum. cetera patēt et dicit. sm Josephum hec ista: Nos cū nullo horū indigerem⁹ &c. relictur ad scripturā quam lacedemonios dicebant se inuenisse continentē q̄ erant de genere abrahē qua dicit ionathas q̄ nō indigebant illa scriptura ad ꝓpositū probandum: quia per libros sanctos quos habebāt in dei apud se hoc liquebat. sed qui sunt isti libri non dicit Josephus in particulari. tamen. i. eodem ca. dicam quid super hoc mihi videtur. f Nos ergo. Nūc tertio in epistola dicta fit mentio de fidelitate iudeoꝝ erga spartiatas. cum dicitur: Nos ergo in omni tempore et quo indigebāt ad nos ꝓ hanc amicitia et fraternitatē. g Demones sanna vestri in sacrificijs. que fiebant de animalibus. h Et in obsecrationibus. i. alijs obsecrationibus et vigilijs et orationibus. i Nos autem. Nūc quarto ponitur ratio qua erant fidels. cum dicitur: Nos autem &c. vt patet ꝓ predicta. k Nō tertio facto &c. amicis nostris. et subditur causa cum dicitur: m Habuimus de celo auxilium. quasi dicerēt: non dimittimus a vobis petere auxilium. quia

Nicolaus

causa: a Videbant ad se familiaria ardentia. ac si essent ibi homines. b Et diuertit ionathas &c. Sm Josephum illi sunt qui. 8. tr. ca. dicunt filij samboli et occiderit ioannē ionathe fratrē. c Et tunc. eorum suum vnicuiq. d Et venit damascū. ad confirmandū populū cum antiocho. e Simon aūt. Nūc ostr̄ descriptū cōflictus simonis cuius aduersarius dicit: Simon aūt cum de hierusalē vbi remanebat ad terre ea fodiam. f Et venit vsq̄ alcalonē et ad ꝓtia plidia in quib⁹ erat holeo demetrij tenentes ea. g Et declinauit in ioppen et subditur ea: h Audiuit enim q̄ vellent ꝓdere. i. ciuitatis forealitū. i Tradere partibus demetrij. ꝓterea scribens aut capere ipsum ꝙ parte antiochi. k Et reuersus est. Nūc ostr̄ ponit fuisse muntio cum dicit: Et reuersus est ionathas aduersarius prius fugatis et partim occisis. l Et quo cauit sentires populi. ꝙ consilio habendo. m Et cogitauit cū eis edificare plidia in iudea et edificare muros in hierusalem et exaltare altitudinem magnā inter medium arcis et ciuitatis vt separaret eā a ciuitate: vt esset ipa singularis et neq̄ emāt neq̄ vēdant. Et cōuenerunt vt edificarēt ciuitates et cōciderunt muri qui erāt sup̄ torrentē ab ortu solis. Et rēparauit eū qui vocat⁹ ē phodela. Et simon edificauit adiada et sephela et munit⁹ē: et posuit portas et seras. Et cūm cogitasset tryphon regnare asie et assumere diadema et extendere manū i ātiochū regē: timēs ne forte nō permitteret eū ionathas: sed pugnaret aduersus eū: querebat cōprehendere eū et occidere. Et exurgens abijt in bethsan et exiit ionathas obuiā illi cū quadraginta milib⁹ virorū electorū i prelū et venit bethsan. Et vidit tryphon quia venit ionathas cū exercitu multo: vt extenderet in eū manus et timuit. Et excepit eum cū honore: et cōmēdauit eū oib⁹ amicis suis et dedit ei mūera. Et precepit exercitui suis vt obediret ei sicut sibi. Et dixit ionathe: Ut qd vexasti vniuersum ꝑplm cū bellū nō sit nobis. Et nūc remitte eos i domos suas. Elege at̄ tibi viros paucos q̄ tecū sint et veni mecū ptholomaidas: et trādam eā tibi et reliqua plidia et exercitū et vniuersos ꝓpositos negocij et cōuersus abibo. Propterea enim veni. Et credidit ei et fecit sicut dixit et dimisit exercitū et abierūt in terrā iuda. Retinuit aūt secū tria milia virorū et quib⁹ remisit in galileā duo milia mille aūt cū eo conuenerūt. Intrauit aūt ionathas ptholomaidā et dānserūt portae ptholomaides et occiderūt tryphonis gressū ꝓsequentes cū exercitu suo post eum in galileā et in campū magnum et perdiderūt omēs socios ionathe. Et illi cū cognouissent qa cōprehensus ē ionathas et periit et omnes qui cū eo erāt hortati sunt se mutuos ipsos et exierūt parati in prelium

De lyra

pilium et diffidentia de vobis si q̄ nō fuit nobis necesse deo nobis auxiliante. n Elegimus ita q̄ numeriū. Nūc quinto sit mentio de nunciis epistole. per eosdem enim nuncios scripsit ionathas romanis et spartanis sed quia romani maiores erant: ideo primo fuerunt ad romanos et postea ad spartiatas et hoc est quod dicitur: Elegimus itaq̄ numeriū antiochi filium. cetera patent ex dictis. o Et hoc rescriptum. Nūc ꝓbatur per epistola responsiua regis spartiatarū ad ionathā. et vt: p Rex spartiatarum oniae. sic enim vocabatur rex spartiatarum tempore ionathe. Ille ēo qui primo regnauerat onie tempore quinto vocabatur. vt dictum ē ē. q Inuentum est in scriptura. non dicitur hic nec etiam in Josepho quę sit illa sed potest vide probabiliter q̄ sit scriptura genesis: in qua fit mentio de abraham et eius genere. et dicunt aliqui q̄ spartiate descendebant de abraham per vnum de filijs eius ex cethura natum qui postea dicebatur Esli. ryr. sed hoc dicto dissonare videtur quod. s. dicitur eodem capitulo sequenti lacedemones cum abraham familiaritatē habuisse. propter quod magis videtur q̄ descenderint a nachor fratre abrahe qui cū abraham socialiter vixit longo tempore: cuius etiam generatio scribitur Gen. xxii. cetera patent ex predictis. r Et audiuit ionathas. Postq̄ descripta est confederatio ionathe cum alijs gentibus. Nūc consequenter ponitur eius conflictus cum demetrij principibus. et primo ponitur conflictus debellatio. Secundo fuit mentio. ibi: Et reuersus est ionathas. Prima in duas. quia primo ponitur ionathe conflictus. Secundo simonis fratris eius. ibi: Simon autem. Circa primum victor: Et audiuit ionathas quoniam congregati sunt &c. Ad vindicandum opprobrium eo q̄ fecerant a ionatha rebellati. vt habet ca. prece. cetera patēt vsq̄ ibi: o Quia cōstituunt superuenire illic nocte. Ad castra ionathe: vt ea percuterēt et repente ꝓpter quod ionathas precepit suis vigilare et ad pugnas paratos esse. t Et accenderunt &c. Simulātes q̄ ibi maneret tota nocte: vt eo accepto fugerēt. v Ionathas aūt et q̄ cū eo erāt &c. Longam cōp. et subditur causa:

De lyra

ctis mortuis. vt dicit Iosephus antiquitatis iudaice libro. xiii. ca. ix. e. x. cognouit interficere antiochū regē et assumere sibi regnū: si qi timuit ne ionathas q̄ erat ꝓ antiocho impediret eū. nō sino vltp̄olim transiens ionathas. x. sm Josephum ibi q̄ dicunt hic et ca. ix. ꝙmunt hic ꝙ antiquarius ista peregrit post hec narrationē demetrij q̄ scribit. i in principio. xiii. ca. ii. hoc ita se nō pōt eē. vera hui⁹ tp̄is. ibi dē q̄ hec capitula sunt duo. xiii. et xiv. ca. xiii. dē q̄ anno. xiv. olimpiadis eē incipit gesta ab Iuda et q̄ ꝓpulsi fuerūt in ratione de q̄ ibi publice ano sm̄e sub simone filio Iacobi magno vocē et ꝓcipe iudeoꝝ. Simō aūt in ducatu ionathe successit. et ideo eē ibi dr̄ ibi sit mentio anteriora q̄ vocāt Josephus. antiquitatū q̄ illa q̄ dicunt hic et ca. ix. nō ponunt ꝓ anticipationē sū ꝓpria ordinē. Nūc q̄ ꝓdiitur q̄ sino ponit tryphonis fraudulenta malignitas. Sed illo ionathe simia audacitas. ibi: Et credidit ei. Circa primū patet ex dictis Iudeoꝝ. t Et exurgēs abijt in bethsan. vt caperet. v. tryphonē ionathan. i. vt alios q̄ nō potuerat hoc facē ꝓ bellicositate. ut ad fraudē. x. dolū. ibi: v Et excepit eū cū honore. vt melius ꝓbatur. q̄ ꝓ hoc ꝙ dicit. y Et veni mecū ptholomaidam. i. achon. q̄ et ciuitas magna de regno fuit. z Et tradā eā tibi &c. reliq̄ fraudē. vel callositas nolo regio. Et cōuersus abibo. a Et credidit. Nūc ostr̄ descriptū ipsius ionathe simplicitas. ibi: Et credidit ei. et ꝓpter hoc ꝙ ionathas erat in bono regio beloꝝ ionathas erat ꝓderatꝰ. amicꝰ. vt ꝓ. ex. ii. pict. et sīlr̄ dat ionathe sacerdos tryphōis. i. monti tabor. b Et q̄ promisit &c. Ioa ꝓ ꝓcipio dimittit aliqb facientē indutū in ꝓ illa. vt dcit. i. ii. ca. vi. sēm finē. c Claudit &c. Nūc mālauerat eis tryphō c Et cōpe. ch̄uiū. cū q̄ntuplo ꝓ

Et viriliter

liaz. Et audientes hi q̄ insecuti fuerant j q: pro animā rēo essent: reuersi sunt. Illi aūt oēs venerunt cū pace in terrā iuda. Et planxerūt ionathan & eos qui cum eo erāt valde. Et luxit isrl luctu magno. Et quesierūt omnes gentes que erāt in circuitu eor̄ cōterere eos. Dixerūt enim: Nō hēt principem & adiuuātem. Nunc ergo expugnemus illos: & tollam⁹ de hoībus memoriā eor̄. C. XIII.

Audiuit simon q congregauit tryphon exercitum copiosum vt veniret in terrā iuda: & attenderet cū vidēs q: in tremore populus est et timore ascēdit hierusalem & cōgregauit pplz & adhortās dixit: Vōs scitis quāta ego & fres mei & domus pris mei fecimus p legibus & pro scis pelis: & angustias quales vidimus: hoc gratia pierūt fratres mei oēs j ppter isrl & relict⁹ sum ego solus. Et nūc nō mihi pingāt parcē anime mee j in ōi tempore tribulationis. Nō enī melior sum fratrib⁹ meis. Vindicabo itaq; gentē meā & sanctā: natos quoq; nostros & vxores: q: congregate sunt vniuerse gētes j ptērere nos inimicitie gra. Et ac cēsus est spiritus populi simul vt audiuit sermones istos: & rīdebāt voce magna dicentes: Tu es dux noster loco iude & ioathe fratris tui. Pugna plū nostrum & oīa quecūq; dixeris nobis faciemus j. Et cōgregans oēs viros bellatores accelerauit oēs muros in hierlm consūmare: & munivit eā i gyro. Et misit iōnathan filiū absalomi: & cū eo exercitū nouū i

ioppē j & eiecit his qui erāt in ea mānt illic ipse. Et mōuit tryphon a ptholomaida cū exercitu infto vt veret i terrā iuda: & ioathas cū eo in custodia. Simō aūt applicuit in āddus ptra facie cāpi. Et vt cognouit tryphō q: surrexit simō j in loco fris sui ioathe: & quia commissarus cēt aduersus eū pelū: misit ad cū legatos dicēs: Pro argēto qō debebat fr tuus ionathas in ratione regis j propter negocia que habuit dctī numus cū. Et nūc mitte argenti talenta centū: & duos filios eius obsides: vt nō dimissus fugiat a nobis: & remittem⁹ cū. Et cognouit simō q: cū dolo loquerentur j secū. Jussit tamen dari argentus & pueros j ne inimicitiā māgnaz sumeret ad pplm isrl dicētem: q: nō misit ei argētū & pueros propterea periit. Et mētitus est & nō dimisit ionathā. Et pōst hec venit tryphō vt intra regionem vt cōterere eaz: & girauerūt p viā q ducit ador. Et simō & castra eius ambulabāt in oēz locū quocūq; ibāt j. Qui aūt in arce erant j miserūt ad tryphonem legatos j vt festinaret venire per desertuz: & mittere illis alimonias. Et parauit tryphon omnem equitatum vt veniret illa nocte. Erat enim nix valde j multa: & non venit in galaditbim. Et cūm appropinquasset baschama: occidit ioathan & filios eius j illic. Et puerit tryphō & abijt in terrā suā. Et misit simō & accepit ossa fratris sui ioathe & sepeliuit ea in modi ciuitate p̄m eius: Et planxerūt cū oēs israel planctu magno: et luxerūt eū di

ebus multis. Et edificauit simō sup sepulchrū patris sui & fratrū suorū edificiū altū visu lapide polito retro & afi: & statuit septē pyramidas vnā ptra vnā: patri & matri: & quatuor fratribus. Et his circūposuit colūnas magnas & super colūnas arma ad memoriaz eternā: & iuxta arma naues sculptas: q̄ viderent⁹ ab hoībus nauigātib⁹ mare. Hoc ē sepulchrum qō fecit in modi visz in hūc diē. Tr pbō aūt cū iter faceret cū antiocho rege adolescēte dolo occidit eū & regnāt loco ei⁹. Et ipse suscepit sibi diadema aspe: & fecit plāgā magnā i terra. j Et edificauit simō p̄sidia iudee munitiōes ea turribus excelsis: & muris magnis: & portis & seris: & posuit alimēta i mūitionibus. Et elegit simon viros & misit ad demetriū regē vt faceret remissionē regioni: q: actūs oēs tryphōis p deceptionē fuerāt gesti. Et demetri⁹ rex ad verba ista rūdit: & scripsit epl̄am talez: Rex demetrius simoni sūmo sacerdoti & amico regū: & senioribus & gēti iudeorum salutem. Coronam auream & babenā quā misistis nobis

scipimus & parati sumus facere vobiscū pacem magnā: & scribere prepositis regis remittat⁹ vobis que indultsimus. j Quicūq; enim constituimus vobis p̄stāt. Munitiōes quas edificastis vobis sint. Remittim⁹ quecq; ignorantias & peccata usq; in hodiernuz diem & coronam quaz debebatis. Et si qūd aliud erat tributariū in hierusalē: iam non sit tributariū. Et si q̄ ex vobis apti sunt cōscribi iter nostros gōsiliarios bank: & sit inter nos paz. Anno cētesimo septuagesimo ablatū est iugū gētiū ad israel j. Et cēpit populus iscribere i tabulis & gestis publicis: anno primo sub simone sūmo sacerdote magno ducē & principe indeoz. In diebus illis simon applicuit ad gazam: & circūdedit eā castris: & fecit machinas & applicuit ad ciuitatē: & pcussit turrē vnā & ppugnādit eaz. Et q̄ erupēt erāt intra machinas & ciuitatē: & fact⁹ ē motꝰ magn⁹ i ciuitate. Et alcēd⁹ pt̄q erāt i ciuitate cū vxoribus & filijs supra murū tunicis scissis & clamauerūt magna voce a simōne postulātes de

ra ciuitate bello vicit eruptiōis regnū ferte ad tybelē tenentes ciuitat
Et dixit rē. Qz fecit ad ea mandā regē vt ea mitteret vel faceret sibi
pea ultima mdcl. Hic ergo quasi vltimo ad finē
mia figura allegoz hoc ē bonitatē atq; clemētiā

es mīcos. Et edificauit simō sup sepulchrū patris sui & fratrū suorū edificiū altū visu lapide polito retro & afi: & statuit septē pyramidas vnā ptra vnā: patri & matri: & quatuor fratribus. Et his circūposuit colūnas magnas & super colūnas arma ad memoriaz eternā: & iuxta arma naues sculptas: q̄ viderent⁹ ab hoībus nauigātib⁹ mare. Hoc ē sepulchrum qō fecit in modi visz in hūc diē. Tr pbō aūt cū iter faceret cū antiocho rege adolescēte dolo occidit eū & regnāt loco ei⁹. Et ipse suscepit sibi diadema aspe: & fecit plāgā magnā i terra. j Et edificauit simō p̄sidia iudee munitiōes ea turribus excelsis: & muris magnis: & portis & seris: & posuit alimēta i mūitionibus. Et elegit simon viros & misit ad demetriū regē vt faceret remissionē regioni: q: actūs oēs tryphōis p deceptionē fuerāt gesti. Et direxit remissionē regio: & scripsit epl̄am talez: Rex demetrius simoni sūmo sacerdoti & amico regū: & senioribus & gēti iudeorum salutem. Coronam auream & babenā quā misistis nobis

scipimus & parati sumus facere vobiscū pacem magnā: & scribere prepositis regis remittat⁹ vobis que indultsimus. j Quicūq; enim constituimus vobis p̄stāt. Munitiōes quas edificastis vobis sint. Remittim⁹ quecq; ignorantias & peccata usq; in hodiernuz diem & coronam quaz debebatis. Et si qūd aliud erat tributariū in hierusalē: iam non sit tributariū. Et si q̄ ex vobis apti sunt cōscribi iter nostros gōsiliarios bank: & sit inter nos paz. Anno cētesimo septuagesimo ablatū est iugū gētiū ad israel j. Et cēpit populus iscribere i tabulis & gestis publicis: anno primo sub simone sūmo sacerdote magno ducē & principe indeoz. In diebus illis simon applicuit ad gazam: & circūdedit eā castris: & fecit machinas & applicuit ad ciuitatē: & pcussit turrē vnā & ppugnādit eaz. Et q̄ erupēt erāt intra machinas & ciuitatē: & fact⁹ ē motꝰ magn⁹ i ciuitate. Et alcēd⁹ pt̄q erāt i ciuitate cū vxoribus & filijs supra murū tunicis scissis & clamauerūt magna voce a simōne postulātes de

xtras sibi dari: ⁊ dixerũt: Nõ no
bis reddas fŏz malicias nostras
fi ſĉm misericordiã tuã: ⁊ ser
uiemus tibi. Et fecerũt symon nõ
obbellauit eozcos tamẽ sicut de
ciuitate: ⁊ ĩmũdauit eos in qui
bus fuerãt simulachra ⁊. Et tũc i
trãuit in eã eũ hymnũ cõfitẽ ⁊ be
nedicẽs. Et cõ ta ab ea omni im
mũditia ⁊ collocauĩt ea viros q
legẽ fuerãt: ⁊ mũiuit eã ⁊ fecit i
bi habitationẽ. Qui aũt erant in
arce hierlm prohibebãtur egredi
⁊ ingredi in regionem: ⁊ emere ac
vẽdere: ⁊ esurierũt valde: ⁊ mlti
ex eis fame pierũt. Et clamauerũt
ad symonẽ vt dextras accaperẽt:
⁊ dedit eis. Et sicut eos ide: ⁊ mũ
dauit arcẽ a pfanatiõibus. Et
intrauerũt i eã tertia ⁊ vicesima
die secũdi mẽsis anno centesimo
septuagesimo pmo cũ laude ⁊ ra
mis palmarũ et cytharis ⁊ cymbãlis ⁊ nablĩs ⁊ hymnis

ctãtibus q: cõtritũs est inimicos
magnus ex ĩrael. Et cõstituit vt
omnibus ãnis agerẽtur dies hi
cũ leticia. Et munuit mõtem tẽ
pli qui erat secus arcem ⁊ habita
uit ibi ipse ⁊ qui ex eo erant. Et
uidit simon ioannẽ filiũ suũ q
vir fortis esset: ⁊ posuit eum ducẽ
vniuersarũ virtutũ ⁊ habitauĩt
in gazaris. C. XIIII.

Anõ centesimo septua
gesimo secundo: congre
gauit rex demetrius ex
ercitum suũ: ⁊ abiit in mediã ad
ptrabẽdã sibi auxilia: vt expugẽ
ret triphonẽ. Et audiuit arsaces
rex plidis ⁊ medie quia intrauit
demetri⁹ fines suos: ⁊ misit vnũ
de principibus suis vt cõprehen
deret eũ viuũ: ⁊ adduceret eũ ad
se. Et abiit ⁊ peussit castra deme
trij: ⁊ cõprehẽdit eũ: ⁊ duxit eum
ad arsacẽ ⁊ posuit eũ in custodia.
Et silluit ois terra iuda omnibus

uos ẽo cales ⁊ nouã terrã ⁊ ꝓmissa ipse⁹ expectam⁹ in q̃ iustitia ha
bitat: propter quod charissimi hoc expectãtes festagite imaculati ⁊ inuiolati
ei inueniri in pace: ⁊ vlti nrã longanimitatẽ salutẽ arbitremini.

Et vidit simon. Symõ ioãnã filio suo ẽ vicẽtes q̃ vir ẽt ducatus
virtutũ vtuerarũ cõmisit vt educeret q̃ nulli⁹ magnꝝ filio vel cuilibet
suo ꝺs cõmittere potestatẽ ac ordinat ecclasticã regiminis nũi antea ẽt vi
deat ẽt virtũ: hoc ẽ sanctu ꝓbatũ: ⁊ virtutũ optimũ studiosũ. Sz q̃ ĩ supiori
bꝰ olim⁹ fimenti sẽpꝰ gestũ figurã docto⁹ ꝓbat ⁊ loco ꝓ significatiõe ex
marc principẽ pastoꝝ q̃ pplo catholico sacri regiminis mãlertã ⁊ olim virtutũ
dedit noticiã atq; efficaciã ⁊ optime ꝓuenit q̃ in sequẽtibus ĩteruẽit.

Et siluit oĩa. Scripta ẽ in etãa ꝓpha de ipso vbo. C. XIIII.
saluatoꝛ: multipl̃ habẽt ei⁹ imperiũ: ⁊ pacis nõ erit finis sup solio dauid
⁊ sup regnũ ei⁹ sedebit vt confirmet ⁊ corroboret illud in iudicio ⁊ iustitia
amodo ⁊ vsq; in sempiternũ. Principat⁹ aũt filij⁹ ⁊ imperiũ erit sup solio
⁊ sup regnũ dauid. qũ post captiuitatẽ babylonicã facta ĩ diuisparsi ⁊ cõ
firmat illud ⁊ corroborat: ⁊ docebat eos ꝓpriũ ⁊ ĩ casa dei ꝓmissio ipo
catur. ⁊ in psalmo ꝓpha dicit: Orie ĩ diebꝰ ei⁹ iustitia ⁊ abũdantia pacẽ
donec tollat luna. Memint ẽt alteri hoc ꝓuenit ꝓmissio nisi soli media
tori dei ⁊ hoiũ ihesu xpo q̃ ꝓ nobis incarnat⁹ ꝓ obedientiã crucis ẽtt
terreq; possessor ẽt factus: Cui ps̃ ĩ psalmo p̃ꝓphẽtã ait: Postula a me
⁊ dabo tibi gẽtes hereditatẽ tuã ⁊ possessionẽ tuam terminos terre. Silet
omnis terra iude omnib⁹ diebꝰ symonis: quia terra ecclesia tempore
incarnationis christi: vsq; in sempiternũ ⁊ fortissima gloriosa ab ini
micis tolerat: tamẽ pace fruit vera. Cui idẽ saluator in euãgelio ait: Pa
cem meã do vobis: pacẽ meã re. vo. Ipse q̃siuit bona gẽtibus: ⁊ placuit il
lis potestas eius: q̃la eius olꝰ pleb⁹. O la videlicet bona ab ipso col
lata sunt eccle in remissionẽ peccatoꝝ: ⁊ dominationẽ virtutũ. Vñ cõ
placet illis potestas eius ⁊ q̃lla eius: q̃ illi soli seruire ol tempore elegit.
Ipse accepit toppen in portã: ⁊ fecit introitũ in ciuitate martis: ẽt q̃ gẽtã

multũ gr̃ audiebat populũ ⁊ impedichat cultum ydolorũ, cetera patet vsq;
ibi: I Et vidit simõ ⁊c. J.i. fortis ⁊ fortitudo ⁊ industrius ad bellandum.
m Et posuit eũ ducẽ virtutũ. i. bellatoꝝ. n Et habitauit i gazara. i.
in gaza ⁊ et⁹ futuribus. i. Johnas vt resisteret aduersarijs. C. XIIII.
o Anno centesimo septuagesimo secũdo. Post adeptionẽ liberta-
a Die 3ia agit de renouatione amicitie ⁊ familiaritatis, ⁊ diuidit
in tres partes. ar primo ponitur duo preambula. Secũdo renoua
tio ipsa. ibi: Et audiũ ẽ. Tertio dignitas pontificalis simoni ꝓfinata. ibi:
Et hoc exẽplũ. Primũ p̃ambulũ ẽt captio demetrij regis: cui⁹ notat⁹ ẽt
cum dr: Anno centesimo septuagesimo secũdo regni grecoꝝ. ⁊ sic ẽt i alio
intelligendũ. cetera patẽt. p Et siluit. Hic ponit secundũ p̃ambulũ
qũ ẽ pacificatio iudee sub simõis regimine. ibi: Et siluit. Ca. Ista nocturna.

Et ꝺsiluit

populo sibi fidẽ habuit colebãt: vt introibit fidẽ ꝓ exẽplis pandent gentibꝰ
rom⁹ ostia. Ioppe pclymando incorporat⁹ q̃ pulchrũ ẽt sancta cũ
fiũ: cui spontaneũ in cantico canticoꝝ ait: Qã pulchra es amica mea: q̃ pul
chra es: eccesit tui celebrati: adeũ co qñ instituẽs sanctã: vnde dilatauit fi
nes gentis sue ecclie. I. q̃ obtinuit regiones mundi: ⁊ ꝓpagauit capũ

uitatẽ multã. De quo in
psalmo scripũ ẽt: Adpe
dẽo in alti capitũ mu
ri captiuitatẽ ducit po
na hoibus: ⁊ dñatus ẽ
gazare: ⁊ bethsure ⁊ arci: ⁊ ab
stulit imũditias ex ea ⁊ nõ erat q
resisteret ei. Et vniuersq; colebat
terrã suã: sũ pace ⁊ terrã iuda da
bat fructꝰ suos: ⁊ lignũ cãpoꝝ fru
ctꝰ suos. Seniores i plateis sede
bãt oẽs: ⁊ de bõnis terre tracta
bãt ⁊ iuuenes iduebãt se gl̃iaz ⁊
stolis belli. Et cibãtib⁹ tribuebat
ãlimonias: ⁊ ꝓsiciebat eas vt es
sent vasa munitiõis: q̃ducadsq;
nominatũ ẽt nomen gl̃orie eius
vsq; ad extremũ terre. Fecit pa
cẽ sup terrã: ⁊ letatus ẽt isr̃l leti
cia magna: ⁊ sedit vniusq; sub
vite sua: ⁊ sub ficulnea sua: nec
erat q̃ eos terreret. Defecit impu
gnans eos sup terrã: reges cõtri
ti sunt in diebus illis. Et confir
mauit oẽs hũiles populi sui ⁊ le
gem exq̃siuit ⁊ abstulit oẽm ma
lum ⁊ iniquũ. Et sancta gloꝛifica
uit ⁊ multiplicauit vasa sanctoꝝ.
Et ãudiuit eus ⁊ clamor q̃ defunctus
ẽ ionathas ⁊ vsq; ĩsparciatas ⁊

diebus symonis ⁊ quesiuit bona
genti sue: ⁊ placuit illis potestas
eius ⁊ gl̃a eius oĩbus diebus ⁊
cũ oĩ gloria sua cepit ioppen in
portũ: ⁊ fecit introitũ in insulis
maris. Et dilatauit fines gẽtis
sue ⁊ obtinuit regiones. Et ꝓgrega
uit captiuitatẽ multã: ⁊ dñatus ẽ
gazare: ⁊ bethsure ⁊ arcẽ: ⁊ ab
stulit imũditias ex ea ⁊ nõ erat q
resisteret ei. Et vniusq; colebat
terrã suã: sũ pace ⁊ terrã iuda da
bat fructꝰ suos: ⁊ lignũ cãpoꝝ fru
ctꝰ suos. Seniores i plateis sede
bãt oẽs: ⁊ de bõnis terre tracta
bãt ⁊ iuuenes iduebãt se gl̃iaz ⁊
stolis belli. Et cibãtib⁹ tribuebat
ãlimonias: ⁊ ꝓsiciebat eas vt es
sent vasa munitiõis: q̃ducadsq;
nominatũ ẽt nomen gl̃orie eius
vsq; ad extremũ terre. Fecit pa
cẽ sup terrã: ⁊ letatus ẽt isr̃l leti
cia magna: ⁊ sedit vniusq; sub
vite sua: ⁊ sub ficulnea sua: nec
erat q̃ eos terreret. Defecit impu
gnans eos sup terrã: reges cõtri
ti sunt in diebus illis. Et confir
mauit oẽs hũiles populi sui ⁊ le
gem exq̃siuit ⁊ abstulit oẽm ma
lum ⁊ iniquũ. Et sancta gloꝛifica
uit ⁊ multiplicauit vasa sanctoꝝ.
Et ãudiuit eus ⁊ clamor q̃ defunctus
ẽ ionathas ⁊ vsq; ĩsparciatas ⁊

cõtristati sunt valde. Et audie
rũt aũtẽ q̃ symon frater eius⁹ fact⁹
esset summ⁹ sacerdos loco eius ⁊
ipse obtineret ⁊ regionẽ ⁊ ciuita
tes in ea ⁊ scripserũt ad eũ tabulis
ereis vt renouarent amicitias ⁊
societatem quam fecerunt cũ iu
da ⁊ cum ionatha fratribus eius⁹.
Et lecte sunt in cõspectu ecclesie i
hierusalẽ. Et hoc exemplũ epistole
quã misit symon sparciatarũ. Exemplũ aũtẽ boũ scripsim⁹ sy
moni magno sacerdoti. Post
hec ãt misit symõ numeniũ romã
habẽtẽ dyptũ aureũ magnũ põ
do minaruꝝ mille: ad statuendã

significat q̃ apostolis atq; doctoꝛib⁹ nouã ecclam
correctionẽ atq; ãmplionẽ ad eos euãgelizãtibus in medio pẽcantiũ: multi
plicãdo gentiũ ad fidẽ cõsurrexit: ⁊ pacẽ magno opere ei⁹ ecclesia hẽ postula
uerit mittere epistolas hoc ẽ scripta eozdem sui pontificatus: ãno: primo
do scribendi⁹ tradiderũt: Post hec adit. Luca primũ dicit: Et audiuit ẽt
rome. ⁊ ps vsq; ibi: p Scripserũt. vbi ponit scriptura romanoꝝ de
renouatione amicitie ẽt tactu qui scribit ẽt tuda vt habet J.a. ca. vlt. et
ẽt sonata. xii. ca. secũdo ponit scriptura sparciatarũ de renouande amici
tie ẽt iudeoꝝ ẽt dicit: s Sparciatarũ principes ⁊ ciuitates. i. ciuitarũ re
ctores. a Audiuerãt nobis de vestra gloria ⁊ honore. ar aduersarioꝝ
vestroꝝ debellatõe ⁊ restitutõe libertatis ⁊ pacis ꝓcuratõe. b Et scri
pserũt. i. in libris autenticis. in quibus erant scripta populi decreta
⁊ sequitur forma scribendi cum dicitur: Numenius antiochi filius ⁊.

c Ponere cumplum ⁊c. Jã ẽt in libris ad partem diligentissime re
seruatis. d Post hec autem. Hic consequenter ponitur renouatio
amicitie per nuncios factorum. ⁊ patet littera vsq; ibi.

Quam

gimine. ĩ fundãt de ipso: e Quoadusq; nominarũ ẽt nomẽ gl̃orie ei⁹
vsq; ad extremũ terre. i. valde longe. ⁊ ẽt hypodoc. octava pauca vsq; ibi:
f Sancta gloꝛificauit. i. ꝓphẽtã ⁊ aiã. u Et multiplicauit vasa san
ctoꝝ: quib⁹ vtebant sacerdotes ad diuina cultũ. g Et audiũ ẽt rome.
Hic ꝓsequitur renouatio amicitie. ⁊ primo scribendi⁹ eam ausa. ⁊ sicũ
do scribendi⁹ tradiderũt: Post hec adit. Luca primũ dicit: Et audiuit ẽt
rome. ⁊ ps vsq; ibi: p Scripserũt. vbi ponit scriptura romanoꝝ de
renouatione amicitie ẽt tactu qui scribit ẽt tuda vt habet J.a. ca. vlt. et
ẽt sonata. xii. ca. secũdo ponit scriptura sparciatarũ de renouande amici
tie ẽt iudeoꝝ ẽt dicit: s Sparciatarũ principes ⁊ ciuitates. i. ciuitarũ re
ctores. a Audiuerãt nobis de vestra gloria ⁊ honore. ar aduersarioꝝ
vestroꝝ debellatõe ⁊ restitutõe libertatis ⁊ pacis ꝓcuratõe. b Et scri
pserũt. i. in libris autenticis. in quibus erant scripta populi decreta
⁊ sequitur forma scribendi cum dicitur: Numenius antiochi filius ⁊.

c Ponere cumplum ⁊c. Jã ẽt in libris ad partem diligentissime re
seruatis. d Post hec autem. Hic consequenter ponitur renouatio
amicitie per nuncios factorum. ⁊ patet littera vsq; ibi.

Quam

cum eis fociatē. Cū audiſſet ät
popul⁹ romanus fermōes illoꝝ
dixerūt: Quā gratiaꝫ actiōes red
dem⁹ deo⁹ nr̄o filijq; Relictuꝫ eni
ipſe fratres ſuos ⁊ expugnauit ini
micos iſrael ab eis. Et ſtatuerūt
a libertate. ⁊ deſcripſerūt i tabu
lio ereis: ⁊ poſuerūt in titulio in
monte ſion. Et hoc eſt exemplus
ſcripture. Octaua decia die mē
ſis elul. anno octogeſimo ſeptuagē
ſimo ſecūdo ⁊ anno tertio: ſub ſimo
ne ſacerdote magno i aſaramel: i
cōuentu magno ſacerdotū ppli
⁊ principuꝫ gētis: ⁊ leniorꝫ regioīs
nota facta ſunt hec. Quoniā fre
quēter facta ſunt pdia in regiōe
noſtra. Simon aūt matharbie fi
lius ex filijs iarib⁹ fratres ei⁹ de
derūt ſe piculo: ⁊ reſtituerūt aduer
ſarijs gentis ſue: vt ſtarēt ſancta
ipſoꝝ: ⁊ lex: ⁊ glōia magna: ⁊
glorificauerūt gētes ſuaꝫ. Et con
greguit ionathas gētē ſuam: ⁊
factus eſt illis ſacerdos magnus:
⁊ appoſit⁹ ē ad populū ſuuꝫ. Et
voluerūt inimici eoꝝ calcare ſcā
⁊ atterere regionē ipſoꝝ: ⁊ extēn
dere manus i ſancta eoꝝ. Tūc rē
ſtitit ſimō: ⁊ pugnauit pro gente
ſua: ⁊ eroganit multas pecunias
ſuas: ⁊ armauit viros ſtrutis gē
tis ſue: ⁊ dedit eis ſtipendia. Et
muniuit ciuitates iude ⁊ berbsu
rā q erat i finib⁹ iude: vbi erāt ar
ma hoſtiū ätea: ⁊ poſuit illic pſi
diū viroꝝ iudeoꝝ: ⁊ ioppen mu
niuit q erat ad mare ⁊ gazaram
q eſt in finib⁹ azoti: i qua hoſtes

Nicolaus

a Qui gratiaꝫ actio
nē. ſ. qui vicit. nō tolū
reddēdo ſibi ſed ⁊ ꝑ
nonos pro amicitia qua a
nobis requirit: ⁊ ꝓpter
eternū notandū qd mīſi:
ſed etiā ꝓpter ei⁹ poſtra
ma que ſubter adiuntur
popoli ſui virtutē expe
riuntur. b Et ſtatue
runt et liberati. ab omni
tributo. c Et deſcripſe
runt in tabulis ereis ⁊ ad memoriā in futuꝝ. d Et poſuerūt. ſcz ſuā
tabulas ſtatuas. e In titulio. i. eſt alijs ſcripſe ad memoriaꝫ referuatis.
f Et hoc eſt exemplum. Vnde cōſequenter ſubiungit poſtſcriptio dignitatē
ſimoīs ⁊ ei⁹ hereditē cōſtituta ab omni populo ſubiecꝫ per ſcripturā au
thētica vel decreti de que ut. d hoc eſt exēplus. Circa quā cōſtitutionē,
primo per modū cuiuſdā pologi ponit tempus cuiꝰ tēpli. g Octaua
decima die menſis elul. i. auguſti. h Anno octogeſimo ſeptuageſimo ſecūdo
⁊ anno tertio. Iſte ſimon vt. ſ. ſic ꝓs q; deſcripto huius inſtitutiōis vel
decreti facta eſt valde ſolēniter. f. per tpa regū ⁊ pontificū ſicut pdicatio
hr̄ati ſolēnis baptiſte. Luce. iij. i In cuncta vt. In quo deſcribit no
tabilis ortus populi. l Simon aūt. Hic ſecundo plenius ꝑ oēm
rationis ordinē deſcribit Simon ab matharbie vt. ſ. Fuit enī iſte matharbias
ſacerdos de ſorte ſua vnū tantū habens filiū, quē ſibi ſuccedere in ſacerdotio
ſtatuit pater Ioannē dictum et vide ibi. Luce. i. m Dederunt ſe pe
riculo vt patet ex pdictis. n Vt ſtarent ſancta ipſorum. Exemplum.
o Et lex. quam volebat antiochus abolere. p Et gloria magna. i.
ſolemnis cultus qui volebat deleri. cetera patent ex pdicto vſq; ibi:
Tunc reſtituit ſimon. vt patet ex pdicto capitulo ſuadent. r Et
eroganit pecunias multas. de ſuis auctā ſua pro tua gētis defendenda.
s Et quecunq; opa erant ad conceptionem cōuq. i. ad repetitiones ad
uerſariorum: vt baſtias arcus ⁊ ceſtinella. t Et viri populus. Vbi

ſol in cōſpectu meo: ⁊ ſicut luna perfecta in ęter. ⁊ te. In cr. f Poſtea cū
ſtatuto eſt firmiter iuratū: vt ita poſſet aliquis credere. Deus enī iuſtꝰ
iurat quia nulla varitate tempoꝝ mutat. Iurare aūt illius poſſe eſt
ventura ꝓmittere. Vñ cū ſe refugiat ꝓ ſtringi qui non habet fiducia
Deū etiā in ſancto ſuo. Cū dolo qui ꝓximū ſuū. Cuſtodi animā meā q̄ eſt
ſanctus ſum. Adhuc ſtrīgi
ſi dauid nō timeret ſi ma-
lūc poſſet ꝙ quod ſibi
commūte vīus haberi.
Bene chriſti ille emus
qui et ſibi mente ordi-
natiſſima ſe ipſe ſum
rum regnum ſuorum
eſt quod ventura multa
offēdit. Hinc ⁊ in vſum
mo primo pſalmo ipſe di
dit: Beatus vir qui non abiit. Manebunt ergo ſan
cti in eternū qui in eccl
ſiaſtici ſcā ſcōrum
ne demonſtrantur. Vnde il
loc propte manere non
dicimus qui a regno ce
leſti repelluntur. Xpo
rius autem dr̄ hic intelli
gēda eſt anima fidēlis in
qua regnat inhabitādo
cum matrimonio ſuo il
luminatione complerur.
Hic enim ſcripſerunt eſt
Hodie ſapientie anima
ſuſti. Ambulate ſicut lu
conſpectu meo. Iuſtꝰ
quoque erat anima illa
ſuſti quaꝫ ſedem virtus
ſaluatoris. Diendo aūt
ſicut ſol comparationem
rerum viſibilium facit.
Nam ſi magnum eſt de
creatura dicere: quā
to melius de creatore lu
cere. Luna perfecta ſignī
ficat tranſmutationē cor
poris de corruptione in
incorruptionē. Tunc enī
perfecta erit corporis re
ſtrorum natura quando
mortalitas vel corruptio

De lyra

tertio conſequenter ponī
tur vltra conſtitutio
ſine inſtitutionis actus
cum dicitur: Et vidit po
pulus actum ſimonis. i.
eius facta valde notanda
lia. u Et poſuerunt
eum ducem ſuum vſ. ſ.
capitulo precedenti: poſue
runt eum ducem ſuū pro
ꝑſona ſua ⁊ ſimplici ver
bo. hic autem poſuerunt
eum ducem ⁊ pontificem non ſolum pro ſe ſed pro poſteritate ſua: ⁊ hoc
firmauerunt immutabili decreto. Cetera patent vſq; ibi: x Et infe
rebant plagam magnam caſtitati. id eſt mundicie templi et cultus diuini:
⁊ quia mulieres hebreas rapiebant aliquando illis abutendo. y Et
rex demetrius ſtatuit illi vſ. ſ. capitulo precedēti. z Auxiliū enim vſ.
id eſt non ſolum honorauit eum ex amore: vt ab eo iuuaretur vt dictū eſt
capitulo precedenti: ſed ne a romanis puniretur ſi offenderet ſe adiuuando
ſimoni et iudeorum genti. a Et quia iudei a ſacerdote eorum, repe
titio eſt eiuſdem quod premiſſum eſt: ad maiorem affirmationē. b In
eternum. i. pro ſe ⁊ ſua poſteritate. c Donec ſurgat ꝓpheta fidelis. i.
meſſias a iudeis expectatus ⁊ ꝓpheta eis promiſſus Deut. xviii. Ipſo
ꝓphetas ſuſcitabo eis vſ. ⁊ de eo adiecit: qui filij ſimonis temporis ꝓcipia
tus ⁊ ſacerdotij vſq; ad herodē alcalonitā: qui ꝓpe natꝰ ſpe Matth. ij.
qui eſt rex ⁊ ſacerdos in eternū. d Et vt ſit ſup eos dux. in regimine ci
uilium. e Et vt cura eſſet illi pro ſanctio. in regimine ſpiritualium.
f Et vt conſtitueret ꝓpoſitos. ſub ſe in vtroq; regimine. g Et ſuper
arma. vt nullus moueat bellum ſine eius licentia. h Et vt audiat ab
omnibus. i. et obediatur in omnibus. i Et ſcribantur in nomine eius
omnes cōſcriptiones. i. acta publica dicendo: A cum anno tali ſimonis.
k Et vt operiantur purpura et auro. id eſt veſtibus auro textis vel aurea
corona. l Et ne liceat. Vbi quarto ponitur ꝓcie conceſſionis ſolēnis
ſtatuti dicit: Et ne liceat viri de populo: cuiuſcūq; cōditionis aut ſtatus

Iertium

ras nō erit illa. Et erit ipſa luna que creſcit ⁊ decreſcit carnis humane mu
tabilitatē ſignificatiō multis ſcripturarū locis demōſtrat ꝓpe. Hec teſti
monia de ꝓfunde profunditate ad eſtendendū veri ſimonis firmitatem ⁊
ꝓmptitudinem ad ſacerdotium.

C. XV.

Tmiſit rex antiochus ⁊c. Antiochꝰ ḃ q ſuſcitatꝰ cognomē
c nat⁹ fuit ſuꝑ
a metri ſoter dra
ter alr̄ demetrij memorie
q poſt alexādꝝ filiū bale
rapē i ſyria regnauit. De
mon⁹ alr̄ habet poſt an
tioch. ſi cupiuerit filiū an
tiochi epiphanis et eroni
cus cuiꝰ ⁊ hieronymꝰ
tit. ſi regnauit dicto. vii.
ꝓbꝰ qui alexādꝝ phi
lopat⁹ anos regnauit. E.
ꝓbꝰ hic demon⁹ filiꝰ
demetrij anos nouē ca
ptiua a ꝓbꝰ hyrcania
ab antiocho rege retrudi
tur. Poſt qui duodecim⁹ al
fidelis frat⁹ eiuſdē deme
trij tenuit regnum annis
viii. Poſt quē tertius
filius rectituit demetri
quod poſtea tenuit duos
viii. Quale aūt demetrio
⁊ ſeleuco ſuis ꝓgenitis
ſuſti. Adhuc ſtrīgi ſol in
conſpectu meo. Iuſtus
quoque erat anima illa
ſuſti quaꝫ ſedem virtus
ſaluatoris. Diendo aūt
ſicut ſol comparationem
rerum viſibilium facit.
Nam ſi magnum eſt de
creatura dicere: quā
to melius de creatore lu
cere. Luna perfecta ſignī
ficat tranſmutationē cor
poris de corruptione in
incorruptionē. Tunc enī
perfecta erit corporis re
ſtrorum natura quando
mortalitas vel corruptio

Nicolaus

a Ierbū facē aligd hoc. ⁊ ſubdit ꝑ pena tribꝰ dicēs: Qui aūt
fecerit ꝓt⁹ hoc vſ. b Et erit. i. meꝰ vel alterius ꝓpe fm modū ⁊ ḋn
tatē culpe. c Et cōplacuit ei populo. dicta ꝓbātio. d Et qui ad hoc re
quirebat cōſentus ſimonis ſubdit: Et ſuſcepit ſimon vſ. d Et ſcripturā
decreti ponē i tabulis ereis. ad ꝑpetā memoriā. e Et ponere eas
in ꝑſidio ſancto y. i. muro circa templū. a ꝑte q̄ eſt ereis. f Et ſtatuā
aūr⁹ ponē i crario. i. in loco magis ꝑtico. g Vt habeat ſimon et
filij eius. i. videant cum voluerint.

C. XV.

b Tmiſit rex. Hic ꝓbr̄ deſcribit bucar⁹ ſimonis ſub laudo virtut
c demetrij filio. ⁊ inuidit in bonis ꝓcib⁹ q̄ ꝓmo deſcribit bonitatē
bucar⁹. laudo ipſi⁹ ſimonis. ibi: ⁊ cū medio fraudis ea. ſti: Et
ꝓbolemeum vſ. Prima ſtra. q; ꝓ⁹ ponit laudis eſt ſimonis cōfederatio.
laudo federis rupture ibi: Antiochus aūt. tertio ruptōis punctio. in pace
pio ſequētia capitula. Prima adhuc i tres. nā ꝓmo ponit victa ꝓdecrato.

hoſtes vicerit metu ſuoꝝ deſtr⁹ occidit. E ei ꝓbabatus egregie regio mo
re ſcribitur ꝓmerit qui ſecū antiocho⁹ ad ſuppetias ceperat annos virginitatē
vocē duxit. Demū deinde timuiſſi demetrij copias qui ſua abſentia eſt
tur mas equos ſolitarie militēs demetrij hoc ipſi metuenti tantū regnū
mihi lucrū ſic fructū aug ola conati ad regē ſuū remitti ſunt. Antiocho in
ꝓbitas eſt quoniā victor ſtratus ei⁹ oēm⁹ obſidione ꝓcep. liberat⁹ ac re
ſtitut⁹ in regni ſedē ꝓtinus luctu ꝓpt amiſſas copias expedit ſe ſuꝑbi
ſpi⁹ ac fratris bella gp⁹ alios capt⁹ ꝓpter oculos erat. ꝓpere ꝓficiscit: ita
egypte bellū inferre tantū regnū egypti cleopatra locu ꝓcid auxilij ad
uerſus fratrē ſuū petiuerē. Sed cuꝫ altera adiuuat vt alterū ferē ꝓpria ꝓ
tectionē ſyrie amiſit. Siquidē antiochēſes ſpes duas triphone cuiꝰ fide
fugitiuꝰ regi. q; ꝓuriatione crudelitas ꝓbroꝝ inſolubilia facta erat: mor
tē antiochi ſuꝑ eq; clanculo ei⁹ ſagitta ꝓcurauit regis a demetrio de
ſcire. Ptholemeꝰ quoq; rex egypti bello ab eodē petit⁹ cum cognouiſſet
cleopatrā ſoceꝝ ſuā ꝓpt⁹ egypti nauib⁹ ſpoliatā ad ſibi a demetrio q̄ tur
rus ſuū in ſyria, ꝓfugi ſuſcepiſſe tutā ne quidē egypti ꝓuidit negocio
rie ſibi q; regnū ſyrie ⁊ armis petere: ꝓpoſita ſalute q̄ p adoptionē
antiochi regio recepꝰ in familiā regiā ſcīt. nec ſyrie quēlibet regē adeptū
tibus ne demetrij ſuꝑbi patereſt: ne mē imunt alendūe ſpeē: auxiliuꝫ
ab egypto ingentia mittunt. Interea cop⁹ antiochi inuaſerit a rege pal
ſyrie in locis arguitur ad ſepeliuꝝ in ſyrias remittus ꝓcurat. Ob cuꝰ
lingenim ſtudio ciuitates a regio alexandri ad demetrium fauoꝝ fidem
quipiunt: quo reꝫ illi magnus fauoꝝ popul⁹ accū. conſtituit. demetrio aūt vict⁹
ab alexandro ei⁹ vndiq; circūſtrepentibus malis ꝓmerit ad ꝓſectū ciuꝰ ab

De lyra

ſtudio triphonis liberato ibi: Anno. cxl. tertio exiſtēs rex⁹ alexi nacha
nato ⁊ Demetrius adr̄ filius ꝓmo ponit ſcripture ꝓdecratio ma
nifeſtū. ſtudio federis manifeſtat ibi: Nūc ergo. Circa ꝓmū vſ: Et mitte ros ea
nobis⁹ demetrij vſ. Poſtq⁹ aūt ipſius hoſtis fraus ei⁹ ꝓcio ꝓbꝰ
nō eſt credēdus ⁊ auctoritate ſuꝑbi ſtra. ꝓcius ē. i. ꝓbꝰ ē. i. ꝓbꝰ ſine ꝓbitate
filio marie. adhuc ei⁹ nō obſtantes regnus ſyrie. ⁊ triphon q ei adhuc ſtra ea
ſimoni. b Quoniā quidē ꝓbitatem. i. triphon q ei adhuc ſtra ea
tem. i Nunc ergo ſtatue. Hic ꝑo ponit ꝓdecratio modū cōtra ſi
mē. Nunc ergo ſtatue nūc ea obſtendēdo vſ. Loſtat⁹ ē ꝓbitatem regis ſyrie
ſius. m Et pauca ſtis facere ꝓcuratus ſimoni. Circa ꝓmū vſ: Et
ad conſeruandā regnū ꝓgenitorum. Circa ꝓmū vſ: Et
autem cōmemorauit ſi ꝓmiſſio de futuro. quē ramen non ſubdit
placuit habere. i. nam obtento regno aliquid ſi a nouo. ei ſibi ꝓ
lus ꝓmittere videbantur ſimulatorie quoniā alia in regni poſſeſſe.

Nicolaus

Machabeorum I c XVI

De hyra

ret eis argentum ⁊ aurum ⁊ ornamenta. Et alios misit occupare hierusalem ⁊ monitem templi. Et ipse cum ⁊ oculis suis ⁊ manu sua intravit in civitatem ⁊ occidit eos. Cognovit enim quia querebant eum perdere. Et cetera sermonum ioannis

interfici. Et audiuit autem vehemenciter erpauit ⁊ compescendit viros qui venerat perdere eum: ⁊ occidit eos. Cognouit enim quia querebant eum perdere. Et ceterā sermonū ioannis

de fortuna quibusdā quos gessit. Deniq; nūa vel egregia maxime solus habet. Nā ⁊ gentis principe ⁊ pontifice erat. ⁊ fuerat gymnasiarcha ⁊ de⁹ colleguarū: vt summa nihil penit⁹ ignoraret: qui cū de duob⁹ maximis simul fuisset competitoribus: quorū alter ⁊ genere nobilior: alter ⁊ opibus amplior: neutri⁹ tamen fauore impulsus: sed ⁊ ipse ⁊ ceteri omnes ⁊ lege ⁊ moribus ⁊ religione ⁊ sanctitate ⁊ fide: ⁊ omnino omnibus quibus ciuitates florent: ⁊ quibus ipse maxime florebat: ⁊ quibus ceteros florere oportebat: ⁊ quibus ⁊ ipse

sacerdotum post patrem suum.
Sunt liber primus machabeorum
hūo versus duo milia trecentos.
Incipit liber secūd' machabeo-
rū qui nō ē decanonic. C. I.

Anno d'quīt
pcepsit inde
to salutem vi-
cāt ffres q fūt
hierosolymis
iudei t q i regi
one iudee t pa
et bonā. Desiderāt vobis deus t
memineri testimēti sui: qō locu
tus est ad abrām t isāc t iacōbe
seruos suos fideles. Et det vobis
ee omnibus vt colatis eū: t fa
ciātis eius voluntatē corde mā-

gnitūd' q ad phūmenū pbol mouēs explanationē in mysteriū ēlectionis scripsit: vt cognoscāt opēs prudentē quo etiam tempore fyrie t assyrie regnabāt assiduos exercuerint.

De magno piculo vī. Quoniā ille antiochꝰ epiphanes q multa in-
dex vitra olā regna q ab i. sacrificio in templo iherosolymitano regnū pbolomei quī

gnio t alo volēti. Adapēriat cor
vēstrū in lege sua t in pceptis
suis t faciāt pacē. Exaudiat ora
tiones vēstras t reconciliet vobis
nec vos deserat in tempore malo.
Et nūc hic sumus oātes p vo
bis. Rēgnāte demetrio anno cen
tesimosexagesimonono: nōs iu
dei scripsimꝰ vōbis i tribulatiōe
t ipētu q supuenit nobis in ānis
āmis ex quo recessit iason a sancta
terra: t a regno. Pōtas succēde
rūt: t effudērūt sanguinē innocē
tes. Et oauimus ad dñm t exau
diti sumus: t obtulimus sacrifici
um t similaginē: t accēdimus lu
cernas t ppolimus panes. Et

nūc frequātate dies sanctificēgie
mūs castru. Anno octauo: octogesimooctauo: populus qui ē
hierosolymis t iudea: senatuiq
t iudas Machabeo: magno pbo t
lomeū regis qui ē dē genere chas
phon sacerdotū: t his q in egpto
sunt iudeis salūtē t sanitātē. De
magno piculo a deo liberati ma
gnifice gras agimus ipi: vtpote
qui aduersus talē regē pugnicāli
mus. Ipe enī ebullire fecit de pi
fide eos q pugnauerūt pra nos
t sanctā quietē. Nam cū in pfi
de essēt duc ipi: t cum ipo immē
sus exercitus cēdit in tēplo na-

Nicolaus de lyra

simooctauo: populꝰ qui ē hierosolymis vī. Q. hoc
pbabile videt: quia data epistole finalitas ante hoc scripta post mortem ia
de quasi.xx. annis talis ēt anno. clxij. vt patēt ēt. t sic tales longe tem
pore scripsisset post mortē suam. Dicendum q in epistola a tali numero a-
tio annorum non incipit a pncipio regni grecorum sicut ētr.ij. anni vt hic
innuit glosa. Sed vel incipit ab vltimo anno vt hic
a. xij. anno regni alterī. in quo mortuꝰ est liberatꝰ fuit pplꝰ iudeī a pfe
cutione amantis vt dicit Doctor. lij. ca. x. hoc ꝑter duo. primo q liberatio
illa fuit valde mirabilis. t notabilis: inducēs incipientes mirabilia facere a
facta notabilīr: vt dicit ēt. ij. secūdo q liberatio illa fuit similis illi cui
postea antiochꝰ ꝑpter que epistola tale loquens de hac liberatione inde
pte ab illa numerare. Assignat ibi pro ēpotentiali causa pulsi Dauid. e.
regnauit annis.xl. vel circiter. t sic a.xij. anno regni eī' inducitur in q fuit
facta liberatio ppli ab omni pfecutōe. remanent de regno eius.xxx. an
ni. cui pro heroico causa in hoc lectione tam in Sedentes Machabeī. narrat
tpīs t bellis regine filiī' qui regnauit. vi. Inde vsq; ad obitū ipsius Seleuci
secūdi. vt ps.j. Ethic. vi. t Alex. xv. vsq; ad debellationē eī' per alexan
drum magnum fm hēcos. Sunt viri pcipui sup literam Esdre t Machī.
a quo. Alexandro incipit regnū grecoꝝ: vt dicti ēt in pncipio primi libri
cuius regni finem assignat. xlviij. anni quib' pfectum fuit templū per iu
dam machabeum: vt habet. ij. primo libro. iiij. ca. Duobus antiochis dicēd
latis. Jdē fm anni simul tandē facēt annos. clxxxviij. in epistola inde na
tionatos. s. Aristobulo magistro pbolomei. f. pbolomeorum q fuit ne
pos antiochi epiphanis: vt ostendūt ibi Doctores. t adhuc ostendūr. l.
iij. ca. x. per consequēs fuit tempore inde machabei: vt patet ex singulis
fmo libro. huius aūt pbolomei dicit ī ethicis tullius magister. quia fuit filiꝰ
educationis sup libros moysi. t erat nationis iudeī. ib fuit dict. a. Qui
est de genere dextimus: dicendi. ij. Exodi. c. dextimus dicitur cui ex debito
debendū est ab aliquo. tanq; linea recta sacerdotio non pertinuit vlq; ad
eum. b. Sabaim. scz animē. c. Et sanita. f. corpore. Et subdit
epistole narratio in qua ponit primo exilio sui pericli. secundo postea
ad antiochū dict. Nanneas in pfide. f. cui primū dicitur: d. Domi
genis pericli tempore antiochi epiphanis. e. A deo liberati. hoc gra
tia non virtute nostra vel meritis. f. Magnifice gratias agimus
ipi. tangit de beneficiis eius grati. g. Expote qui alterius talem re
gem. scilicet syrie t pfidie: cuius regnum erat valde magne potentie t
virtutis. h. Bellicauimus. scdm latinos duellauimus. i. Ipse enim
dns. k. Et in magna multitudine venie. l. Fecit de pfide eos
qui pugnauerūt contra nos t sanctum ciuitatem. t patet ex dictis pri
mo libro. l. Nam cum in pfide. Hic consequenter fit narratio de
antiochi profanatione cum subdit. m. Ecclie in templo nimē. dicit
aliqui q hoc dicitur de antiocho epiphane: sed fuit ēt tempore suo tale
machabeo. t sic videtur hec expositio precedentibus concordare. Et huic
edicit ad dictum ēt. ij. primo libro ca. vi. q. antiochus epiphanes mor
tuus fuit languore in lecto suo non in templo nec gladio. Licet dicitur hic
similiter. Ut. ca. dicitur q mortuus fuit in montibus misserime tractan
do de pfide. Ad hoc autē respondent doctores dicēs q pro tanto dici
tur hic in templo nimē occidisse eo q ipi mortuus fuerit amici eius: vt dic
tum ē. t robur sui exercitus: licet de beliciat pugnā magnus infinite
mul. ab eius q ēt mortuꝰ. Ij in gloria sua sit vita: t sic dicit q de illo ef
plo cuasi antiochꝰ. Ex hac ratione videt dicitur q subdit tantum de
plum ēt hoc alter antiochꝰ. t sic nō videt q caueant ex hac dicto memo
rium ēt hoc alter antiochꝰ. t sic nō videt q caueant ex hac dicto memo
rium ēt hoc magis querendū q aliqs ideo subdit: Peccauerāt enim. primo t

Nicolaus

De lyra

nec consilio decaptus sacerdotis nance. Etani ꝯ eā habitaturūs venit ad locū ātioch⁹ ⁊ amica ei⁹ ⁊ sit acciperet pecunias mīstas dō tio nolē. Cumq; p̄ possuissent eos sacerdotes nance ⁊ ipe cum pan gis oēt ingressus intra ambitum phani dimisserūt templū. Cū aūt intrasset ātioch⁹: āptoq; occulto aditu tēpli mittētes lapides per cussit ducē ⁊ eos q cū eo erant. Et diuisērūt membratim ⁊ capitibus amputatis foras, piecerūt. Per oīa deus benedictus qui tradidit impios. Futuri igitur gnta ⁊ vi cesima die mēsis casleu: purifica tionez tēpli: necessariū duximus significare vob: ut ⁊ vos quoq; agatis dies scenophegie: ⁊ diem ignis q datus ē; qñ necmias edi ficato tēplo ⁊ altari obtulit sacri ficia. Nā cūz in pfidem ducerent pres nri; sacerdotes qui tunc dei cultores erāt: acceptiz ignem de altari occulte ābscōderūt in val le vbi erat puteus altus ⁊ siccus ⁊ in eo ptutati sūt cū: ita vt oīb⁹ ignotus eēt locus. Cū pterijssent aute anni multi: ⁊ placuit deo vt mitteret necmias a rege pfidis: nepotes sacerdotū illoz q absco derāt misit ad requirendū ignem: ⁊ sicut narrauerūt nobis nō inue nerūt ignē sed aquam crassaz. Et iussit eos hausire ⁊ afferre sibi: ⁊ sacrificia que imposita erāt iussit necmias sacerdos aspgi aq ipsa ⁊ lingua q erāt suppposita. Atq; ꝑ templi hierosolymi tani sacrilegium regem persis. Futuri sūt. Nec quippe que hierosolymitani iudei scribentes ad eos qui per egyptū fuerāt iudeos de igne reperto in puteo in silmadixit aqua erāt cōsecrāq; in ebreo neq; in nomie scripto aut dictū alicubi repe rire potuim⁹ sicut nec illud qd in posteriori libro de arce ⁊ tabernaculi ab scondide p̄ hieremiā ꝓphetā mīstis ut dictū est. Scribit ꝓphetā ⁊ ipse ⁊ ꝑ hieremiā ꝓphetā ꝑ scripturā ꝑ hieremie libro scripti in ueniri pōt. Unde cōstat hoc illos aut maioz traditione dixisse: aut in apocryphis eorum libris quātā re perisse. Non ergo quod incertū est relinquentes ea que certa canonicoz libroz auctoritate cōstant manifestum est calamus conuertamus.

Nicolaus

De lyra

ei templum vt probāret qd̄ fecerat. Et cū pr̄obasset: sacerdotib⁹ donauit multa bona: ⁊ utqz alia munera ⁊ accipiēs manu sua ⁊ re tribuebat eis. Appellauit aūt ne emias hūc locū neptār: qd̄ interp taf purificatio. ⁊ Vocat at apud plures nephi. C. II.

Memoratur aūt in scriptionibus hieremie pro phete qp iussit eos accipe ignem qui translmigrabātur vt si gnificatū est: ⁊ vt mandauit trāf migtis. Et dedit illis legē ne ob liuiscerent p̄cepta dñi: ⁊ vt ñ ex/ errarēt mētibus vidētes simula cra aurea ⁊ argētea ⁊ ornamen ta eoꝝ. Et alia huiusmodi dicēs: hortabat ne legē amouerēt a cor de suo. Erat aūt in ipsa scriptura: qūd tabernaculū ⁊ archaz iussit ꝓphēta diuīo risto ad se fcō cō mitari secū vsqz quo exijt in mon tē in quo moyses ascēdit ⁊ vidit dei hēditatē. Et veniēs ibi hiere mias iuenit locū spelūce: ⁊ taber naculū ⁊ archā ⁊ altare incēsi itu lit illuc: ⁊ ostiū obstruxit. Et accē serūt qdā simul q sequebant vt notarēt locū ⁊ nō potuerūt inue nire. Et aūt cognouit hieremias culpās illos dixit q ignōtus erit locus donec cōgreget dē cōgre gationē populi: ⁊ ꝓpicius fiat. Et tūc dñs ostendet hec ⁊ appare

Nicolaus

De lyra

illo tempore ois regio persarū nole regni vocabūt artaxersen. ⁊ cum hoc haberent nomē ꝓpriū plonc vt cyrus: cambises: huiusmodi. fecit regio rom. qui vocat cesareo nole cōi: ⁊ cū hoc haberent nomē plonale: vt iulius augustꝰ ytberiꝰ ⁊c. sm alios hystoriographos normas tūc missas post re

pti confirmationē. ⁊ Pm hoc tacto accipit largi cū dicit: Facti et rēpli. t. facti decorauit ⁊ honora uit. nō enī pōt dici q rex in pfide fecerit templū cū sacerdoti necnic. nī extra hierm nō erat licēti in dcis tēpli erigere seu fa/ cricare. ꝓpt qd nemi/ no q fidē erat hoc non sustinuisset. a Et p ba. qd̄ factū erat. i. vt fa cto apparebat tāp verū. b Et cū probasset. i. approbasset. c Sacerdotib⁹ ⁊c. p eam nole ipsi⁹ iudeos re gnē. d Et accipiēs ⁊c. id est nō solū p pūcium ducē dedit de munera: sed etiā in plena ꝓpria. qd̄ triplicitur pōt intelligi. vno mō vendendo in hie rusalem ⁊ deinde. alio mō p semetipsū disponē do in persidē ꝓna sacer dotib⁹ in hierm trāsmit tenda. tertio mō: q̄ ciuitate recōciliata necmias sacerdotes reddit ad regē. e cum eo alīq alios sacer dotes qb⁹ manu ꝓpria dona dedit. f Appellauit aūt necmias hunc locū. Id est fertū i hoc lo co notatū. g Nephar qd̄ ⁊c. i. idēsignificat ne phi. idē enim idioma va riat sm diuersas partes terre: sicut idioma gallī/ cus partiū ⁊ in picardia aliter ꝓnūciat. C. III.

Nuenit. Posita inuitatione ad ob seruātiā duplicis festi. ⁊ hoc p̄ ēba: hic cō sequit̄ pontī inuitatio ad festū p ꝓphetarū dicta ⁊ dñi hīc i duas ꝓtes. f. in partē ꝓncipalē ⁊ inualidā. ibi incipit ibi: Et q̄ter cōstrūcta. Prima in duas. q: inducit ḡnō ad festiuitatē festū vt cōtinuat dicta ꝓcedēs. ibi ad ꝑficiēdū: Silster ⁊ salomon. Circa ꝑmā ꝑtem ꝓmo ponit̄ Hieremie dicta: circa sī ibi: Inuenit aūt ⁊c. illata describēdo non habem⁹: nec etiā hēbrei. b Et vt mandauit trāsmigrantib⁹ ⁊c. hoc bñ habet in epla que ponit̄ a baruchoo q̄ fuit ei⁹ scriptor: ⁊ postea: ibi tenetur cōiter q̄ Hieremias fuit eī⁹ auctor. i Erat aūt in ipsa scriptura. f. descriptionē ꝓdictarū dñs nō habem⁹. k Quō tabernaculū ⁊ archam. que script hēbrei in textu. Exo. xxv. l Iussit ꝓpha. Hieremias. m Diuino risu ad se facto. f. ex diuo mādato. n Comitari secū. p aliquo q potebāt ista. o Mīgz quo erāt in montē ⁊c. Ludo in xvicē ꝓfalga: vt habet Deut. vi. p Inuenit locū spelūce. nō a casu fi ex diuina ordinatione sm ipā scriptura. q Et oīa obstruxit. i. introitū illīꝰ spelūce incognoscibilē sua ētate reddidit. id est fabricauit. r accelerāt quidā ⁊c. s Ignot⁹ erit locus ⁊c. hanc aūt cōgrega tionē ⁊ ꝓpiationē expectant iudei futurā in adultu messie: ⁊ nos intelli gimus ee factā in adultu christi sm q dicit Joh. xi. ca. q caiphas cum esset pontifex anni illīꝰ ꝓphetauit. q: iesus erat moriturꝰ ꝓ gente: ⁊ nō tm ō pro gente. ⁊ vt filios dei q erāt dispersi cōgregaret in vnum. t Et hec oīa hec. Cū igit̄ ista nō sint ostēsa in adultu ipsi. q: sm hebreos a tpe ca ptiuitatis babylonice vsqz nūc habita nō fuit archa dñi. ꝓpter quod loc⁹ iste videt̄ aliqb⁹ fatuus: vel saltz dubius. pdicti. ad hoc dici ꝓ pedica apparebit in fine mīsti in cōuersiōe iudeoꝝ ad fidē xpi. Sed hoc videtur esse cōtra dictū Hieremie ca. iij. Et nō dicent vltra archa dñi: neq; ascen det sup eā: neq; fiet vltra. Nec q̄ hic dī de adoratiōe archē ⁊ altaris ficti per hieremiā nō habet magna apparētiā. q: hieremias in carcere fuit clau sus vsqz ad diem captiuitatis sue in hierlm per chaldeos: vt patet Hiere. xxxvii. ⁊ xxxviii. ⁊ sicut aute captiuitatē ciuitatis ista nō fecit: nec post captiuitatem vt

Nicolaus

De lyra

vidit: q̄ capta ciuit. ut flauius ioseph⁹ ois predicta nō fuit aueza ⁊ ꝓpia ⁊ Hiere. vii. ꝓpter q̄ nō vidit verissimile q̄ hieremie mandatū ordinē altaris indiū. quē erāt de auro purissimo: vt habet

bit maiestas dñi: ⁊ nubes erit sē ⁊ moysi māifestabat: ⁊ sicut cū sa lomō petijt vt locꝰ sanctificaret magno deo ꝫ manifestābat hec. Significat etiā sapientiā tracta bat ⁊ vt sp̄ictū dñi obtulit sacri ficiū dedicatiōis ⁊ cōsūmatiōis tēpli. Sicut ⁊ moyses orabat ad dñm: ⁊ descendit ignis ꝺe celo ⁊ cōsumpsit sacrificium: sicut ⁊ salo mon oranit: ⁊ descendit ignis de celo ⁊ cōsūpsit holocaustum. Di ritq; mōyses: eo q̄ nō sit mūda tū: qō erat ꝓ peccō ieiunātus ē. Si militer ⁊ salomō octo dieb⁹ cele bauit dedicationē. Inferebant aūt i descriptionib⁹ cōmentarijs necnie hec cadē: ⁊ qūdā ꝫstruens bibliothecā ꝫgregauit de re gionib⁹ libros: ⁊ ꝓphetaꝝ ⁊ da uid: ⁊ epl̄as regū ⁊ de donarijs. Similr ⁊ iudas ea q̄ ceciderat ꝓ bellū qō nobis accaderat cōgre gauit oia: ⁊ sūt apō nos. Si ergo desideratis hec mittite q̄ ꝑcant vobis. Venturi igit̄ purificationē scripsim⁹ vobis. Bñe igit̄ facie tis: si ceperitis hos dies. Deꝰ aūt q liberauit ꝓplm suū, ⁊ reddidit he reditatē oībus: ⁊ regnum ⁊ sacer dotiū ⁊ sanctificationez sicut ꝓ misit i lege: sp̄rauius q̄ cōfidimus in deo q̄ cito nobis misereb̄it: ⁊ ꝫgregabit de ois celo i locū sanctū. Eripuit n. nos de magnis ꝑiculis: ⁊ locū purga

Nicolaus

De lyra

ꝺeo. c Silster aū. ⁊ salao ⁊c. ex q̄ videt q̄ ei⁹ ꝓpe ⁊ cētū ante erāt facta ⁊ fratrū suoꝝ descripta. f Actuꝝ. Hic vltimo ponit inte ta cōclusio. Conducto iudeoꝝ habitantiū in cypro ad celebrationē dieꝝ festoꝝ soliēnoꝝ. de q⁹ dicit: q Bñ ergo facit ⁊c. eos sol̄nizare. ⁊ vt hoc libētius facīt dant eis ꝑmissa de obtinēda benefitio ampliato⁹ eoꝝ dilectō dicit: h De⁹ aūt ⁊c. dans ei plenā libertatem ꝫ mīsteria filij israhel: vt victum ei. Ad. lib. ca. xvii. quo tpe tñ videnī scripsisse iudeos cōuersos in cypro. vt dicta est ca. ꝓcēd. i Et exhibit benefitium. f. habitantib⁹ in iudea. nam habita pace audiuit ꝓcurat habitare in hereditate sua. k Et regnū ⁊ sacerdotiū. i. locum regni qui est hieru salem: vel per regnum intelligit regimen ꝓpuli ad habendū sacerdotes fra tres machabei simul cum sacerdotio. non enī pōt dici q̄ habuerint re gnum ꝓprie. nam a captione regis seleucidie nullus fuit rex de iudeis vsq; ad antiochū nepotem simonis ꝓximi. qui post captiuitatē duarelatis ꝓmus imposuit sibi ꝓpriā regni. vt dicit Josephus libro. xiii. l Et ꝑfectionem. id est templū ⁊ qui cultum. m Sicut ꝓmisit in lege. Deute. xii. Et cū dies cēli fuerit̄ ꝓpinquus inde reuertet̄ te dominꝰ deus ⁊c. n Speram⁹. ex hoc ꝓmittens. o Ut cito nobis misereat̄ malora bona tribuēdo. p Et cōgregabit de tota orbe in locū sanctū. vocat ⁊ alios iudeos q̄ adhuc dispersi p mūdū. ⁊ hoc simpliciter fuit ꝓ ꝑte: qz ꝑ q⁹ Joh. xi. Christus passus est vt filios dei qui dispersi erant congrega ret in vnū. Cui vnū ecclam dicit̄ante vnū. Mi ho intelligēdo ecclam ꝓpriā ⁊ ꝓ ꝓpria ⁊ ꝓ ꝓpria. ⁊ ꝓ ꝓpria. ⁊ ꝓ ꝓpria.

C III.

1 Ditur et cui. Hyst q̄ narrat hic pharisa regis erat
Nicolaus
a De inde vo. Per
milia inutilitate ad vitā
mortis ingressus fuit. hoc
ephēdrice ponit. pacifica
bat hoc tēpe. q̄ deinde
ter in mo ptes. et pmo
ligit breuit et mul. z̄ Ari
debit rō motiua hic. Ex
fidelitate est. ȳ Scribendi
mos z̄ imperitie appari
bus q̄ in hoc secūdo
libro magis explicat: vt
patebit loco suo plenius
do. c Et pauci ex
vindicare. malos punit
do. d Et barbarici.
fidei est barbarico repu
tabile omnia q̄ nō erant
de lege sua. e Ut le
ges que abolite erant. p
ciebant regio antiochi vt patz. Lxx. pmi libri. f Restituerent. p iudā
machabeū z̄ fratres eius. g Sibi ea omnia z̄. Hec non fuerunt facta
virtute humana sed diuina. h Ymmo a ialone z̄. qui scripsit vitiose
tale z̄ fabulosa eius facta. i Erasmus non. et quo videt q̄ fuerint
plures in hac obsidione. k Uno volumine breuiare. Ln hoc secūdo
libro qui est satis longus. l Considerato enī. Hic cōmendat breuitatē modus ratio qua est utilitas legentis qui gaudent breuitate. z
Ideo descripta breuiter legūt libentius z̄ memorie cōmendāt melius. Propter
qd̄ ipi plures faciunt laborē abbreuiandi simplificāt. z̄ idem fuit motiuū
il⁹ tantū abbreuiauit. z̄ hic dicta patz littera. m Veritatem qui
dem de singulis. Hic contingenter ponit scribendi modus z̄ forma: cum
dicitur: veritatē quidem de singulis auctoribus concedētes. id est concedi
mus vera esse que scripserunt alii vsque. n Ipse autem. id est non.
o Sicut enim nouus dominus architecto. id est principali artifici. q De
tecti. r Et eo qui pingere z̄. Plam ad cum non pertinet facto dom⁹
sed eius ornatus. s Ita estimandū z̄. qui non habemus hystoriā scri
bere. sed tam scriptam ab alijs abbreuiare. z̄ ideo subdit opus hystorigra
phi. cum dicit: Etenim intellectum colligere z̄. z similiter subdit offi
cium abbreuiantis hystoriographi dicta cum dicit: t Breuitatem eo
decet z̄. Et executionem rerum. f. gestarum. t Uitare. quibus facunt ma
gnam digressionem a principali intentione. Breuiantī concedendum est.
v Hinc ego narrationē incipimus. Ly in ca. sequētis ca. De prefatio
ne tñ. vbique sufficit. x Stulti enim est z̄. Videt autem q̄ ille vel
alii ii plures fuerint conscripti suam historiā. quia multa posita sunt hic
que narrationē respectu sequētis. Dicendū q̄ prefatio propie dicitur il

mit. Dē iuda vo machabeo z̄ fra
tribus eius: et de tēpli magni pu
rificatiōe: et de arce dedicandā: et
de pugnis que pertinent ad anti
ochū nobilē: et filiū eius eupato
rem: et de illuminationib⁹ que de
acto fēt sunt ad eos q̄ post iudeis
fuerūt facte: sic ita vt vniuersā re
gionē cū patria essent vindicaret
et barbarā multitudinē fugaret
et famosissimā toto orbe templū
recuperaret: et ciuitatē liberaret:
et vt leges q̄ abolēde erant rēsti
tueret: dñō eis cū tranquillitate
ppicio facto illi. Jtēq; ab ialone
greco q̄ nat libris cōpendiosa
tēptauim⁹ nos vnū voluisse bre
uiare. Cōsiderātes enī multitu
dinē librorū: et difficultatē volen
tibus aggredi narrationes hīsto
riaꝝ: ppter multitudinē rerum
curauim⁹ volentibus quidem le
gere vt esset animi oblectatio: stu
diosis vo vt facilius possint me
morie cōmendare: omnibus autē
legentibus vtilitas cōferatur. Et
nobis quidē ipis q̄ op⁹ hoc bre
uiādi causa suscipimus non faci
lem laborem: imo vo negocium
plenū vigiliaꝝ: et sudoris assūpsi
mus. Sicut hi qui ꝓparant cōui
uiū: et q̄rūt alioꝝ volūtati parere
propter multoꝝ grām libēter la
boꝝ sustinem⁹ veritatē; gdem
de singulis autoribus concedēn
teo ipsi. Sūt enī cōm dātaꝝ formaꝝ
breuitati studētes. Sicut enī no
uus dom⁹ architecto de vniuersa
structura curādum est: ei vo qui
pingere curat q̄ apta fūt ad orna
tū eccl̄ie sunt ptā estimādū est
et in nobis. Etenī intellectū colli
gere et ordinare sermonē et curio
sius ptea singulas quasq; ingre
re hīstoriē cōgruit autori: breuitā
tem vo dictiōis sectari: et ecc̄esiasti
cos rep̄ virōre breuitati cōcedē
dū est. Hic igitur narratiōes scri
pturē de ꝑsonis tātuꝫ dixisse suf
ficiat. Studiū etenī est ante hīstori
am effluere: in ipsa autē hīstoria
succingi. C. III.

Gitur cum sancta ciui
tas hābitaretur in omni
pace: lēges etiam ādhuc
optīe custodirent, ꝑptēr onie pō
tificis dispositionē et pietatē et ōni
mos odio habētes mala: fiēbat
vt ipsi reges et ꝓncipes locū sum
mo hōre dignū ducerēt: et templū
maxis muneribꝰ illustrarent: ità
vt seleucus asie rex de redditibꝰ
suis pstāret: omēs sumptꝰ ad mi
nisteriū sacrificioꝝ ptinctes. Si
mon aūt de tribu beniamin ꝓpo
situs tepli cōstitutus: contendē
bat obsistēte sibi principe sacerdo
tū iniquū⁹ aliquid in ciuitate mo

Ho vtiam iohāe fuerāt ꝓnata sacerdotū filia et⁹ iaddus. sub quo
alexander rex macedo hierosolymā venit. Post quē natus est⁹ eius filius
habuit. post quē simon filius⁹ qui cognominat⁹ iust⁹ fuit. qui sub dario
rebellante et in ciuitate sua ꝓnā cōdita. Deinde iudeoꝝ pōtifex claruit
transe simonis iustiꝑ. cuius pōtificatus cōtra quo admodū se
rebellauit. Ptolemeus philadelphꝰ post
te. suppositus interpo
tus ad transportandū le
gem diuinam transtulit.
Post eleazarum autem
auditum et⁹ manasses
accepit sacerdotium. post
manassen vo iudas nom
pontifex omne tempus
iusti filius clarꝰ habet: q̄
confusa pbolomeo re
gi tributa nō reddīte ad
tras eū impulit. Uterī to
lepꝰ vir inter iudeos no
bilissimus gerens iudeā ad
ptholomeū misit. et ta
militatē regis ei ꝓpa
rima meruit⁹ in eē ob
sequia: vnde iudeā et regio
nē finitimarū cōtinuit.
Post eum autē simon
onie filius⁹ indeoꝝ pontifex clarꝰ habet. Sub quo

De Ispa

Sal quod narrationi vl
executioni pertinēt per
modum prologi in qua
breuiter continetur ma
teria libri. et hoc incipit
ab illo loco: De iudaeo
machabeo z̄. vbi satis
breuiter tangit materia
libri tractādi causa et scri
bendi forma: vt dictum
est. Quod autem ponit
de imitatione duorum se
ctarum obseruantiā. non
propcie pertinet ad hunc
libri prefationem sed ma
gis est aliquid additum
vt preambulum sicut di
cum est ꝛ. C. III.

Bitur cum sanc
ciuitas z̄. Sic
pzs et ꝓcedit in li
teo secūdo tangit breuit
liberatio iudeoꝝ ab assi
rioꝝ per iudā machā
bram et socios eius in q̄
etiam aliqua ponunt que supra in primo libro sunt omissa. Sciendum
etiam q̄ hystoriographi cōmuniter incipiunt ab aliquo precedenti hystoꝛ
riam quam intendunt principaliter describere vt sic cōuenientius deduc
dant ad finem propositū. et ideo verisimile est q̄ iason cyrenensis qui hysto
riam iude et sociorū eius scripsit vsque. incepit a tēpore pontificis onie. et
eodē modo liber ille qui est abbreuiatio illius hystorie: vt dicit est. incipit
simili modo. ꝑptēr quod in duas partes diuidit. qz primo ponit quedā
liberatio tēpli tēpore onie. secūdo iudee liberatio templi et populi facta tē
pore iude. ca. sequentibi: Sed post seleuci. Circa primū sciendū q̄ opposi
ta iuxta se opposita magis elucescunt. et ideo primo ponit tēpli veneratio
precēdo. secūdo eius cōculcatio sequendo ibi: Simon aūt. Circa primū vi
Jest est sancta ciuitas. i. hierusalē. que vt sancta eo q̄ ibi vigebat cultꝰ di
uinus. b Habitaret. in ea pace. sub tributo tamē regū yrie. c Le
ges etiā. Quare moysi. d Adhuc optime custodirēt. nō a retro capitulo
tāē babilonicoꝝ. sed tēpe antiochi epiphanie. nō legēt iudei ad idolatriā
seu ritū gētiliū declinasse. e Propter onie pōtificis pietatē. i. religiōsitaꝫ
in vino cultu. nā fm Tullū. pietas est cultꝰ soli deo debit⁹. ꝙ⁹ ait in alio
loco: pietas est cultus deoꝝ. f Et ideo subdit opus hystoriographi
Caliter onie adhortēdo. g Fiebat vt ipsi reges et ꝓncipes locū. Ubi etiam
ad vlnā cultū electā. h Summo honore dignū z̄. in ea edificādo. i Mo
numēta mīrabilia. Ly et. ita q̄ nō solū honorabile tēpo fēt sed. et mi
rabile. k Et ornabant. Hic ꝓprie ponit occasio. et scio subdit executio illi⁹.
Ubi etiam ponit⁹ effectus. Ly Ita vt seleuc⁹. ille fuit filius⁹ antiochi magni. et ideo dicit
sic in regno suo. Ly obiit est in fm. fmi libri. l Simō aūt. Hic ꝓprie describit
ipius templi spoliatio. cuius pmo

tis in agone cõstituti expectatio. Et hi quidem inuocabãt deũ oipotentẽ: vt credita sibi bis qui crediderãt cũ omni integritate conseruarent. Heliodorꝰ aũt qs decreuerat pficiebat eodẽ loco ipse cũ satellitib⁹ circa erariũ plẽs. Sed ipse oipotẽtis dei fecit mãgnas fuę ostãsionis euidentiam ita vt omnes qui ausi fuerant parere ei ruentes dei virtute in dissolutionem ꝛ foeminę cõcuterentur. Apparuit enim illis qdã equ⁹ terribilis bris sessorẽ optimis operimẽtis adornatus: ipsq cũ impetu heliodoro pedibus calces dãsit. Qui aũt ei sedebat videbãt arma bre aurea. Alij etiã apparuerũt duo iuuenes vtute decori: optimi habitu: speciosiq amictu: q circũsteterũt eũ: ꝛ ex vtraq pte flagellabãt eũ sine intermissione multis plagis vberãtes. Subitõ aut ꝛ heliodorus cõcidit in terrã: cuiq multã caligie circũfulũ rapũ erãt: atq i sella gestatoria posita tulerũt. Et is q cũ multis cursoribus ꝛ satellitib⁹ pdictũ ingressus erariũ: portabat nullo sibi auxiliũ ferẽte: mãifesta dei cognita vtute. Et ille quidẽ p diuinã virtutẽ iacebat mutus: atq oi spe ꝛ salute priuatus. Hi aũt dñm benedicebãt: q: magnificabat locũ suum ꝛ templũ qũ paulo ante timore ac tumultu erat plenũ: apparente oipotente dño gaudio ꝛ letitia impletũ est. Tunc õnes ex amicis heliodori quidã rogabat confestim oniã vt inuocaret altissimũ ꝛ vitã donaret ei q in supmo spiritu erat cõstitutus. Cõsiderans aũt sũm⁹ sacerdos ne forte rex suspicaret maliciã aliquã ex iudeis circa heliodorꝝ cõsũmatas obtulit p salute viri bostiã salutarẽ. Cũq sũm⁹ sacerdos oraret ijdẽ iuuenes eisdẽ vestib⁹ amicti astãtes heliodoro dixerũt: Onie sacerdoti gratias age. Hũ ppter cuz tibi dns vitã dõauit. Tu aũt a õ flagellat⁹: nũcia oibus magnalia dei ꝛ potestatẽ. Et his dictis nõ cõparuerũt. Heliodorus aũt hostia deo oblata: ꝛ votis magnis ꝓmissis ei qui viuere illi cõcessit ꝛ onie gras agẽs: recepto ercreatu repedabat ad regẽ. Testabat aũtez õibus ea q sub oculis suis viderat: opa magni dei. Cũ aũt rex interrogasset heliodorꝝ qs cẽt aptus adhuc semel hierosolimã mitti ait: Si qũẽ habes hostẽ aut regni tui insidiatorẽ: mittẽ illuc ꝛ flagellatũ cũ recipies: si tãmẽ euaserit: eo q i loco ꝛ sit dei qdam ⁊tus. Hũ ipse q habet in celis habitationes visitator: ꝛ adiuto: ẽ loci illius. Et veniẽtes ad malefaciẽdũ pantit ac disperdit. Igitur de heliodoro ꝛ erarij custodia ita res se habet. C. IIII.

Imõn autez pdictus pẽ
f ciaiꝝ ꝛ patrie delato:
mãle le cõbatur de onia
tãq ipe heliodoꝝ instigasset ad hec: ꝛ ipe fuisset iceptor: malorũz: p hilosoq ciuitatis: ac odẽ
sore gẽtis fuer: ꝛ ẽmulatorẽ legis dei: audebat insidiator: ẽ regni dicẽre. Sed cuz inimicitie i tñ ꝓcederẽt: vt etiã p quosdã simõis ne cessarios homicidia fierent: considerans onias periculum contentionis ꝛ appollonium insanire: vtpote ducem ecclesyrie ꝛ phenicis: ad augendam maliciaz simonis: ad regem se contulit: non vt ciuiuz accusator: sed cõem vtilitatẽ apud sanctipluz vniuerse multitudinis cõsiderãs. Videbat enim sine regali prouidẽtia ipossibile esse pacẽ rebus dari: nũc simonez posse cessare a stulticia sua. Sed post seleuci vite excessuz cũ fũsc episset regnũ ãtioch⁹ g nobilis antiochus obtinebat hostia saluare ꝓ munib peccatis eorum: ab eo ordinauit hierotheũ a pẽtib: fratrem eius ꝛ ipse festinabat ꝛ ipse ordinatẽ referẽs grãs redigeres suo. ꝛ laudẽ eius ꝓdicit ꝛ virtutes ei⁹ C IIII.

Sed post seleuci vi. Hec hactenus dicta sunt. Nunc ordo postulat ea narrare. Per idem tempus onias pontifex principe sacerdotẽ: fratri eius antiochꝰ sacerdotiũ suscipiebat. Nã ipse quę omissa huic narrandi nõ cõcedet: hĩ in sequẽtib⁹ demonstrabit. Onias autẽ cum fiducia ꝓpiciens cum de regione ptholomeoꝝ qui fuerat filius lisimachi venisset: ipsum nõ ꝓtegere: sed ꝓpter ꝓpria malicia q in ciuitate erãt ãtiochenos scribere. Ad⁹cũ rex ãnuisset ꝛ obtinuisset ꝓcipatũ: statiz ad gentilẽ ritũ cõtribules suos transferre cepit: ꝛ amõtis bis q bũanitatis cã iudeis a regibus ꝛ fuerant constituta: p ioannẽ patrez eũ polemũ q apud romanos de amicitia ꝛ societate functus est legatiõe legitia ciuiũ iura destituens praua ĩstituta faciebat. Etẽni ausus ẽ sub ipsa arce gymnasiũ cõstituere: ꝛ optimos quosq ephebos ꝛ lupanaribus põere. Erãt aũt ⁊ ñ initiũ sed cũ ⁊ tempẽtũ quoddã ꝛ profectus gentilis ꝛ alienigene ꝛuersationis, ppter impij ꝛ nõ sacerdotis iasonis nephariũ ꝛ iauditi sceleris: ita vt sacerdotes iã ñ circa altaris officia vteri cẽnt: sz cõtempto templo ꝛ sacrificijs negligentes festinarent participes fieri palestre ꝛ prohibitionis eius iniuste: ꝛ i certaminis diuisi ꝛ patrios qdẽ bonores nihil habẽtes grecas glias optimas arbitrabantur.

pellebat: ambichat iason frater onie sũmnũ sacerdotiũ: adito rege: promittẽs ei argẽti talẽta trecẽta ꝛ lxxcagita: ꝛ er redditib⁹ alios talẽta octogita. Sup hec ꝓmittebat ꝛ alia cẽtũ qnãginta: si pẽtestati ei⁹ cõcederet gymnasiuz ꝛ ephebiam sibi cõstruere: ꝛ eos q in hierosolimis erãt ãtiochenos scribere. Hũ⁹cũ rex ãnuisz ꝛ obtinuisset ꝓcipatũ: statiz ad gentilẽ ritũ cõtribules suos transferre cepit: ꝛ amõtis bis q bũanitatis cã iudeis a regibus ꝛ fuerant constituta: p ioannẽ patrez eũpolemũ q apud romanos de amicitia ꝛ societate functus est legatiõe legitia ciuiũ iura destituens praua ĩstituta faciebat. Etẽni ausus ẽ sub ipsa arce gymnasiũ cõstituere: ꝛ optimos quosq ephebos ꝛ lupanaribus põere. Erãt aũt ⁊ ñ initiũ sed cũ ⁊ tempẽtũ quoddã ꝛ profectus gentilis ꝛ alienigene ꝛuersationis, ppter impij ꝛ nõ sacerdotis iasonis nephariũ ꝛ iauditi sceleris: ita vt sacerdotes iã ñ circa altaris officia vteri cẽnt: sz cõtempto templo ꝛ sacrificijs negligentes festinarent participes fieri palestre ꝛ prohibitionis eius iniuste: ꝛ i certaminis diuisi ꝛ patrios qdẽ bonores nihil habẽtes grecas glias optimas arbitrabantur.

constrent quidẽ ignoẽs deũ, hostia ads negligẽtiam ꝛ vehemẽs moderato nõ sunt ebrietati, q volentes diutius fieri incidẽte in ꝛpationẽ ꝛ insaniã diaboli, ꝛ desiderio multis ꝛhentiaz ꝛ nocliaz que mergũt homines in interitũ ꝛ perditionẽ. Nudis est eiuz malorũ cũ aspectus: quod ipsis ꝓtestes erit auerunt a fide ꝛ inter narrant sc bolosibus multis

Quãrũ gsa periculosa eos contẽtio hẽbat: ꝛ cozꝝ instituta emulabantur: ac per oĩa bis cõsimiles cẽ cupiebãt quos hostes ꝛ persecutores habuerãt. In lẽges ani diuinas impie agere impunẽ nõ erit: sz hec sequẽtes tps declarauit. Cũ aũt gnquẽnalis agon tyro celebraret: ꝛ rex plens cẽt misit iason sacinorosus ab hierosolymis viros pdoces portãtes argẽti drag mas trecẽtas in sacrificium hercules: qs postulauerunt hi q asportauerãt ne in sacrificijs erogarent: qa nõ oporteret ⁊ alios sũptus eis dẽputari. Sz hec oblata sũt qdẽ ab eo q miserat ⁊ sacrificiũ hercules: ꝓpter pũtes aũtem date sũt i fabricã nauiũ triremiũ. Misso aũt i egyptũ appollonio nesthei filio, ꝓpter ꝑmates ptholomei philometoris regis. Cũ cognouisset aũt antioch⁹ alienũ se a negocijs regni effectus: ꝓpria vtilitatibus consulẽs: profectus inde venit ioppen: ꝛ inde hierosolymã. Et magnifice ab iasone ꝛ ciuitate susceptus cuz facularũ luminibus ꝛ laudibus ingressus ẽ ꝛ inde in phenicẽ exercitũ conuertit. Et post tricnij temp⁹ misit iason menclaũ supradicti simonis frãtrẽ portãtẽ pecunias regi: ꝛ de negocijs necessarijs respõsa pla-

Cum autem et
[illegible] apud eos opa aut
ꝛ agones: regi lapsio
ꝛ apud graci facez: egre
abnegantes quoqs ci,
ebio, et apud latinos q
multo, secundo uero ꝛ
chyli tedioso abomin
sum. Prima olimpias
acta in qua chorebus be
lanis vicit cursu. bo
ini agunt quinquennale
certamen quarto an
nis in medio expleto. in
quibus prudens annus
constituuntur quatuor.
quam olimpiadem ol
cius filius praconidis si
ne acmonia primus in
stituit. ab hoc tpore ere
ca de imperio historia
vera credit. Nam ante
hoc vt cuiqs visus est et
uersus fingendo poetu
lerunt. Pdic enim cotu
quolibet agonem tunc
antiochus apud tyrum
celebrasse dicebãt: ꝛ ea
que deinde cõmemora
tur de iasone ꝛ menela
postea facta sunt. Ia
son aũt qui propterea
fratrem suum hoc ei ordinis fortiri tentauerat, a rege ad
huc puero, ꝛ ipse ꝛ fratre
cincinnatos. l. facinorosos
plenos. vñ sequ: Ostia
plena notabilis similat
bilis aptat. l Vires pabos, de sua secta. ppt qs de illis confidebat. ñ
erãt min⁹ mali qñ ipse. ar pecunia qui peccabãt ꝓ sacrificijs hercules roga
uerãt expiãt in vilẽ⁹ alijs. ib segt postea: ꝛ Propter ꝑmia aũt. l. ppt
plentiores dicta pecunia. l Date illi ꝛ fabricã nauiũ triremiũ, a tri os
est trem remue remi habẽt ent ille nanes tres ordines remoz. m 2ũ bis
ante. Nec ẽ pn inchoãtalis in q ponit qdã incõsta illi⁹ ꝓpin. Ptholome⁹
emi ptholemeus: ꝛ adhuc cũ puer successit ptl i regno egypti, ꝛ ac ea re
pos antiochꝰ epiphanis. vtpote filiꝰ sue sororis, sic obtin plene Dicit. l. ib
antiochꝰ accepit alias ciuitates de regẽ egypti qñ cum gente de regẽ nepotẽ
stat. ñ cũ postea nollet eas reddi: ꝓcipue egypti monentẽ ꝫ cũ bellũ gerẽ
ret ꝓ suo rege. ꝛ sic fuit alienat⁹ a negocijs nepotis sui. ꝛ B cũ qs vt: ib ille
ante in egypti apollonio. iste fuit missꝰ a rege antioche. n Propter ptl.
ptho. nolẽtes ꝓ antiochꝰ ꝛ intromittere de negocijs egypti, de bi cui audie
rat ãtiochꝰ rumores: ꝛ voluit scire statũ ꝓ illũ apollonij. qs ꝛ factũ fuit
ib subdit: Cũ cognouisset ꝛc. o Propterea vti. ꝑtu. l. vt ciuitates ꝓ pte ac-
ceperat tunc potest in augmẽtũ sui regni. cetera patẽt. p Et post mẽ.
ꝛ. Post ãtionẽ iasonis. hic ꝓcter ponit ãtio menelaũ cũ eo. q Hoc
fit iason menelaũ. q. de sua mala secta erat. ꝛ sic in eo ꝛsidebat. r Supra
dicti simonis. de tribu beniamĩ, vt hĩ ca ꝓcedẽt. l Fratrẽ. l. in malicia
sibi par. vt exponãt alij ꝛsentes dicti. Iosephi dicit q ille menela⁹ ꝛ ia
son fuerit hĩ⁹ onie pontifi: sed ꝓpter dicta Iosephi tpe q certũ ẽ q milla fuit
ita ponit. nõ vt auctor huius libri, ymmitẽdus: nec cũ ipo ita exponendus
magis cũ ad legẽdũ fit recurr⁹ ab ea ita. q. ꝛ. saluo meliori iudicio ꝛ salui
q ille menela⁹ ꝓpe vidat ꝛ ipse ꝛ omnes beniamĩ. Dicit ꝫ Iosephus q
ille menela⁹ fact⁹ fuit filiꝰ ꝛ sacerdos: vt vt hĩ ita: q. ꝛ ꝛcedẽ ꝛ simplici hom
mũ sacerdotiũ qs detebat filijs aaꝛ ñ. vocabãt q B nõ valet, nã hoc sacerdotium obtinuit per antiochum regem idolatrã ꝛ gentilez, ꝓter quod
non curabat de qua tribu iudeorum pontifex eẽt: sed solum de malitia

temptabãt

...ierũ. Et dũm ille cõmẽdatus regi cã
...ificasset facẽ prãtos eius in
...ẽ pũ retexit ſummũ ſacer
...otiũ: ſuppoſitis iaſoni talẽta ar
...gẽti trecẽta. Acceptisq; a rege mã
...datis vẽit: nihil qdẽ dignũ hõis
...ſacerdotio: animoq; ỹ o crudelis
...rãni: & fere beluæ iram gerẽs.
Et iaſon quidem qui propriũ fra
...trẽ ẽpti⁹ auerat: ipſe deceptus, p
...fugãs in ammanitẽ expulſus eſt
...regionẽ. Menelaus aũt principa
...tũ quidem obtinuit: ſed pecunijs
...ỹo regi promiſſis nihil agẽbat: cũ
...exactionẽ faceret ſoſtratus q arci
...erat præpoſitus. Nã ad hũc exa
...ctio vectigaliũ pertinebat: quũ ob
...cãm vtriq; ad regẽ ſunt vocati.
Et mẽdacẽ amot' ẽ a ſacerdotio
...ſuccedẽte lyſimacho fratre ſuo
...ſoſtratus aũt ꝓfectus ẽ cypriis. Et
...cũ hẽc agerent: ꝓtigit tharſenſes
...mellotas ſeditionẽm mouere: cõ
...q; antiochi regis pueũ dõno cl
...ſent dati. Feſtinãter itaq; rex ve
...nit ſedat illos: fracto iniquo
...re cõtribus ſuis ádronico. Rẽt
...aũt menelaus acceptiſſe ſe tẽpus
...opportunũ: aurea q̃dã vaſa e tem
...plo furatus donauit ádronico &
...alia vẽdiderat tyro: & vicinas ci
...uitates. Cõ aũ certiſſime cogno
...uiſſet omias árguebat eũ: ipe locũ
...tuto ſe ꝓtinẽs antiochie ſeuus
...daphnen. Tũ menelaus accedẽs
...ad ádrõicũ rogabat vt oniã iterũ
...faceret. Qui cũ vẽiſſet ad oniã: &
...datis dextris cũ iuramẽto q̃ iniq
...ẽret ei ſuſpectus: & fugiſſet de aſilo
...,prædere: ſtatiq; eũ pemit nõ ve
...ritus iuſticiã. Ob quã cãm nõ ſo
...lũ inde: ſed & alie quoq; natiões
...indignabant: & moleſte ferebant
...de nece tãt viri iuſta. Sz regreſſus
...regẽ de aliqe locis adierũt iu
...dei apud antiochiã ſimul & greci
...cõquerẽtes de iniqua nece onie.
...Cõtriſtatus itaq; aſo antiochus
...ꝓpter oniã: & fleuit ad miſericor
...diã. Iacharmas fudit recordatus
...dẽfuncti ſobrietatẽ & mõdeſtiaz.
...Acceſſitq; animis andrõnicum
...purpura ecutũ circũduci p tõtã ci
...uitatẽ iubet: & in eo loco in quo i
...oniã impietatẽ cõmiſerat ſacrile
...gũ vita priuari: dño illi cõdignã
...penã tribuẽte. Multis aũt ſacri
...legys in tẽplo a lũimacho cõmiſ
...ſis: mẽdaci ſilio: & diũulgata
...fama: ꝓgregatã ẽ multitudo ad
...uerſus lũimachũ mlto iã auro ex
...portato. Turbis ãt iſurgẽtib': et
...animis ira repletis: lyſimach' ſe
...re armatis trib' milibus: iniquis
...manibus vti cepit: duce quodã
...tyranno etate pariter & demẽtia
...pucko. Sz vt intellexerũt conatũ lyſimachi: alij lapides alij fuſtes validos arripuere: qdã vo ei
...nerẽ in lyſimachũ iecere. Et mul/

...tis vlnerib⁹ oĩbus: ꝙdã ãt ꝓſtrati: cõmes vo in fugã cõuerſi ſũt.
Iuſtũ etiã ſacrilegũ ſecus eraiũ interfecerũt. Dẽ his ergo cõpit in
...ciũ aduerſus menelaũ agitari.
Et cũ vẽiſſet rex tyrũ ad ipſuz ne
...gotiũ detulerũt miſſi viri tres a ſe
...nioribus. Et cũ ſuparet' menela⁹
...pomiſit ptholomeo mlras pecu
...nias dare ad ſuadẽdũ ſgi. Itaq; ptolome⁹ i quodã atrio poſitus
...quaſi refrigerãdi grã regez adijt
...& a ſententia dẽdurit: & menelaũ
...qdẽ vniuerſe malicie reũ crimini
...bus abſoluit: miſerõs ãt q̃ſi etiã
...ſi apud ſcythas cãz vicriſſet inno
...cẽtes iudicarẽt: morte damnauit.
Citõ ergo iniuſtã penã dedeſt q
...põ ciuitate & populo & ſacris vã
...ſis proſecuti ſunt cãm. Quãobrẽ
...tyrij quoq; indignati erga ſepul
...turã eoz liberaliſſimi extiterunt.
Menelaus ãt ꝓpt' eoz qui i po
...tẽtia erãt auariciaz pmanebat in
...poteſtate: erdcẽs in malicia & ad
...inſidias ciuiũ. C. V.
Odem tempoe ãtioch⁹
...ſecũdaz profectionẽ para
...uit i egyptũ. Cõtigit ãt
...pniuerſã hieroſolymorum ciui
...tatem videri diebus quadragin
...ta p area equites diſcurrẽtes au
...reas ſtolas hãtes: & haſtas ẽſi
...cohortes armatas & curſus equo
...rum & ſpiculoz fulgura aduerſuz
...ſe cõmota inter
...ſe ordines digeſtos: & cõgreſ
...ſiones fieri cominus: & ſcutorum
...motus & galeatoz multitudines
...gladijs ſtrictis & telox iact': & au
...reox armox ſplẽdores: & omniũ
...generis loricaz. Quã propter oẽs
...rogabãt in bonũ mõſtra cõuerti
...ſed cũ falſus rumor eriſſet tãq; vi
...ta exceſſiſſet ãtiochus: aſſumptis
...iaſon nõ minus mille viris repẽ
...te ãggreſſus ẽ ciuitatẽ: & ciuibus
...ad murũ ꝙolãtib⁹: ad vltimus
...appebẽſa ciuitate: menelaus fu
...git in arcẽ. Iaſon vo non pcebat
...in cede ciuib⁹ ſuis: nec cogitabat
...proſperitatẽ aduerſus cognatos
...malũ eſſe maximũ: arbitrãs hoſtiũ & ciuiũ trophea ſe captuz.
Et principatũ qdẽ non obtinuit:
...finem vo inſidiarum ſuaz confu
...ſione cepit: & pfugus iterũ ãbijt
...in ãmanitẽ. Ad vltimũ in exitus
...ſuiõdẽſus ab eretha arabũ ty
...ranno fugiens de ciuitate in ciui
...tatem oibus odioſus: vt refuga
...legũ & execrabilis: vt patrie & ciuiuz hoſtis: in egyptum eiectus
...eſt & qui mltos de patria expule
...rat pẽregre pijt: lacedemonas p
...fectus: q̃ſi pro cognatiõe ibi refu
...giũ habiturus: & qui inſepultos
...mltos abiecerat: ipe illemẽtatus
...& inſepult' abijt: ſepultura neq;
...pegrina vſus neq; pprio ſepulchro

...ẽ ſpũdẽ fulgura aduerſantẽ ſoldatoꝝ turmas: & dabẽ
...antic ſabbatiõnẽ hierololymoꝝ ſub veſpaſiano & tyto ioſephꝰ bellũ dicit⁹: q̃ ſtella ſplẽdẽs gladio p oĩa ſibi imminere videbat: & ꝓtera cometa⁹ ſimile aderat p totũ vnius eiꝰ anni. Cũ aũ ſpũdẽ ſtellaꝝ ſpecies ſimilis bellũ eĩ pyũ ad vbẽ fruẽ, oĩmoq; cõcurſu totũ orbem ſub imperio romano futurũ ſignificaſſe: ſed ſolis occaſũ vbi ſibi cõtrarius eſt: ꝓpterea & ſẽper ſinit⁹ ſit: & ſic ſuperat. Et ſic ſuperat. Et ſic ſuperat. Et

principē. Hoc itaq; genus suspicio
tus est rex ydoletarū deleturos
iudeos: ob hoc placito ei⁹ egr
gressus est in idumeā. Et ipe
dem primo anno. Fuit aūt mul
tibus interfectis pene occur
rit huic p domos ascendētes
truidare. Fiebat ergo vndes inue
nā sceleris vlcp: nate⁹ eter
nus: vt gladys t pusilg⁹ nec
ces. Erāt aūt toto triduo octogi
ta milia interfecti ḋdrūgāta milia
vnūs ñ min⁹ aūt venūdati⁹ nūe
ra sufficiant. Audēs est enim in
trare templum vniuersa terra tā
quā⁹ mendacio ductore: qui legē
t patrie fuit predites: t ecclesiis
manibus sumas sancta vasa: q
ab aliis regibus t ciuitatib⁹ erāt
posita: ad ornatum loci t gloriaz
contractabat indigne t contami
nabat. Et alienatus mente an
tioch⁹: ñ ꝑsiderabat q⁹ pp pcā hi
erusalē ciuitati modicū dño fuerat
iratus: propter qđ t accidit ei tra
illum despectio. Alioquin nisi cō
tigisset eos multis peccatis esse in
uolutos: sicut heliodorus q missus
est a seleuco rege ad expoliā
dum erarium: etiam hic stati ad
uentus flagellatus t repulsus
vtiq; fuisset ab audacia. Verum
non propter locū gentem: sed pp

gentē locū dño elegit. Nāq; t ipe
loc⁹ participes malop ppli:
postea aut fiet locius t bonoꝝ
t qui derelictus est in ira dei om
nipotentis: iterum in magni dei
reconciliatione cum summa glo
ria exaltabitur. Igitur antioch⁹
mille octingentis ablatis de tem
plo talentis velocit⁹ antiochiā
regressus est: existimās se posse sup
bia terrā ad nauigādū: pelagus
ꝑo ad iter agendum ductuq; po
pter mētis elationē. Relict⁹ aūt ꝓ
positos ad afflictū gentis: hiero
solymis quidē philippū genere
phrygē mōib⁹ crudeliore: eo ipso
a quo est cōstitut⁹: in gāzariz au
tem andronicū t menelaū q grā
uius ḋs ceteri simulabāt ciuibus.
Cuiq; appositus est ptra iudeos
misit ecdicū principē appelloni
um cū exercitu viginti t duobus
milib⁹ ꝑsonis eis oēs ꝑfecte eta
tis interficere: mulieres ac iuuenes
ac virgines vēdere: Qui cū venis
set hierolymā: ꝑcē simulās ge
uit vsq; ad diē sanctū sabbati: t
tunc feriatis iudeis arma capere iu
bet. Oēsq; simul qui ad spe
taculū processāt trucidauit: t ci
uitatē cū armatis diuersis ingē
tem multitudinē pemit. Judas
aūt machabeus qui decimus fue

rat secesserat i desertū loc⁹: ibiq;
iter ferās vitā mōtibus cū suis
agebat: t ñ cibo vesc⁹ dēmo
rabāt ne ptcipes essent coinqui
nationis. C. VI.

Ed nō post multū tēpus
misit rex senē quēdā an
tiochū q cōpelleret iudē
os vt se trāsferēt a ꝑtio t dei le
gib⁹: cōtaminare etiā q i hiero
solymis erat templū: t cognomi
nāret iouis olimpij: t in gārizim
put erāt bi q locū inhabitabāt
iouis hospitalis: pessima aūt t
vniuersis grauis malop erat incur
sio. Nam tēplū luxuria t cōmes
sationibus gētiū erat plenū: t scor
tātū cū meretrib⁹ sacratisq; edi
bus mulieres se vltro ingerebāt: in
troferētes ea q nō licebat. Altare
et plenū erat illicitis q legib⁹ ꝑo
hibebant. Nāq; aūt sabbata ca
stodiri bant: nēq; dies solēnes pri
seruabant: nec simpliciter se q⁹q;
iudeū esse cōfitebat. Duc batur

ēt cū amāra necessitate i die nata
lis regis ad sacrificia: t cū liberi
sacra celebrarēt: cōgebant hedē
ra coronati liberocircūire. Decre
tū aūt erat i primas gētiū ciui
tates suggerētib⁹ ptholomeis: vt
pari mō t ipli aduersus iudeos
agerēt: vt sacrificarēt: eos aūt qui
nollēt trāsire ad institута gētiuꝫ
interficerēt. Erāt ergo hec videre
miseria. Duc eni mulieres velate
sunt nātos suos circūcidisse: qdaꝫ
ifantib⁹ ad vbera suspēsis cū pu
blice p ciuitatez circūduxissent p
muros precipitauerūt. Alij ꝛo ad
ꝓximas cocūtes spēluncas: t la
tenter diem sabbati celebrantes
cū indicāt essent philippo: flāmis
simul cōcīs sunt: cō q verebant ꝛpē
religiōes t obseruātiā: nāq; tibi
met auxiliū ferre. Obsecrō aūtez
eos qui hūc libꝝ lecturi sunt nē
abhorrēdāt pp aduersos casus.
Sed reputēt ea q̄ acciderē nō ad
interitū: sed ad correctionem esse

C. VI.

Nō ꝑmittit gētes
Hec cadit in vi
tas legitur vehe
menter ꝓpter
ea q̄ blasphemi
ꝓfanis gentibus
ꝑsonis diuinis
abutebant
Machabeus
Hec cadit in vi
tas legitur
Machabeus
Hec cadit in vi
tas legitur
Machabeus

gnarie nostri. Eteni multo tepore
nō timere peccatoris & sententia
agere: sed flāmā vltōes adhibe
re magni beneficij ē iudicā. Nō
ēni sicut aliis nationibus dño pa
tiēter expectat: vt eos (cū iudicij
dies venerit) plenissime pecca
torū pmiatā: ita nobis statuit vt
peccatis nris in finem deuolutis
ita demū in nos vindicet: ppter
qđ qđē nūq̄ a nobis misericordi
am suā amouet: corripiēs vero in
aduersis ppm suū nō derelinq̄t.
Sēd hec nobis ad cōmonitionē
legētiū dicta sint pauca: nām au
tem redeūdū est ad narrationez.
Igitur eleazar vnus de primo
ribus scribaꝝ: vir etate prouect⁹
& vultu decorus: aptō ore nians
cōpellebat carnē prāinā mādu
care: at ille gloriosissimā mortem
magis q̄ odibilē vitā cōplectēs:
vōluntarie pibat ad supplicium.
Intrōes at quōmō oportebat acce
dere patiēter sustinēs dēstinauit
nō admittere illicitā pp vite amo
rē. Di aūt q astabāt miā miserā
tione cōmoti: ppter antiquā vi
ri amicitiā tollētes cū secreto ro
gabāt afferri carnes: quib⁹ vesci
ei licebat: vt similē caret māducasse
sicut rex imperauerat de sacrificij
carnib⁹: vt hoc facto a morte libe
rāret: & ppter veterē viri amicitiā
hāc in eo faciebāt būanitatē. At
illē cogitare cepit etatis ac senectu
tis sue eminētiā dignā: & ig⁹nite
nobilitatis canicie: atq̄ a puero
optīe cōseruatiōis actus & sōm
gnarie. Ita plen cop plene & laudendos. Quos regulos orphe⁹ ei⁹ exp
narrātio ad adhortationē bene accōlit.

Igitur eleazar⁹ vt. & eleazar⁹ hic qui antiochi crudelissimi regis impiis
tas pōcula carnē in fraudē sua edere cogebat, ingr ppius ipsandi qui an
tigi imitatu tanta fuit mūdi ad idolatriā atq̄ superstitiā vt cōtumelie

ſcē & a deo cōdite legis cōstituta
rīdet: atq̄ dicēdo: pmitti se velle
in infernū. Nō enim etati nostre
dignū ē ingt fingere vt multi ado
lescētū arbitrātes eleazarū nona
ginta annoꝝ trāsisse ad vitā alie
nigenaꝝ: & ipsi propter meam si
mulationē: & propter modicū cor
ruptibilis vite tpūs decipāt: & p
hoc maculā ātatis execrationēq̄ mē
senectuti cōquirā. Nā etsi i pseṅ
ti tēpore supplicijs hōium eripi
ar: sed manū omnipotentis neq̄
viu⁹ neq̄ defūct effugiā. Quā
obrē vitā fortiter excedēdo senē/
cute quidē dign⁹ apparebo, ado
lescentibus aūt exēplū forte relin
quā: si promptu animo ac fortiter p
gr̄ā sanctissimis ac sanctissimis legi
bus hōesta morte pfungar. His
dictis cōfestim ad supplicia tra
hebat. Hi aūt q eū ducebant: &
paulo ante fuerāt mitiores: i iras
versi sunt pp sermones ab eo di
ctos quos illi p arrogātiā prola
tos arbitrabātur. Sed cū plagis
pimeretur ingemuit: & dixit: Do
mine qui habes scām sciētiā: ma
nifeste tu scis: q cū a morte possē
liberari: dūros corporis sustineo
dolores. Scōm ānimā vo ppter
timorē tuū libēter hec patior. Et
iste qdē hoc mō vita decessit: nō
solū iuuenib⁹ sed & vniuerse gēti
mēorā mortis sue ad exēplū vir
tutis & fortitudis derelinquens.

Ontigit aūtē & C. VII.
c septē frēs vna cū mre sua
apphēsos cōpelli a rege

dūtur: f Nam etsi in presenti tempore &c.] per talem fictionem. Sed
manum omnipotentis dei &c. ideo concludit: g Mortem fortiter vi
tam crudendo. id est cum pro lege dei exponendo. h Senectute qui
dem dignus apparebo. ad gloriā dei. & edificationē proximi. i Pro
gr̄ā sanctissimis. id est honestissimis. sicut homo honestus dicitur gr̄atus mo
ribus. cetera patent vsq̄ ibi: n Per arrogantiam &c. quod non erat
verum. sed hoc videbat per constantiam mentis ad dei gloriam & proxi
morum edificationem. o Cum a morte pellem &c.] per dictam fi
ctionem. p Duros corporis &c. sm partem sensitiuā. q Secū
dum animam &o. intellectiuam. r Libenter hec patior. sicut patiūr
pro sanitate consequenda libenter accipit potionem sensui gustus ama
ram. cetera patent.

C. VII.

c Ontigit autem septem fratres. Postq̄ delerepta est compul
sio ad gentilitatem in regio absentia. vt patet ex dictis. hic con
sequenter ostēdit de eisdem in eius presentia. vt ex sequentibus apparē
bit. & primo fit hoc in generali. secūdo in spectalitate: Ibique mi
tem. Circa primū dicitur: Contigit autem &c. hoc non videtur contigis
se in hierusalem vel iudea: quia rex antiochꝰ non legitur ibi residē. post q̄
inde recesserat facta strage populi & spoliatione ciuit. vt habetur. 3. ca. v.
propter quod videtur hoc contigisse in antiochia seu aliqua alia ciuitate
notabili. ad quam venerat edictum regis de compulsione iudeorum ibi
dem habitantium ad ritum gentilium: vt habetur ca. precedenti.

Flagris

gratiam assequtus deo pij filios generat: deiqnat. quos antiochi rapidi
hoc est antichristi atrocitas. licet grim per ministros suos. ptim per semet
ipsum: tenui cū matre diuersis cruciatus⁹ lanier. ad tri alphonsi tamē con
sequaq̄ pertrahere valet. Quos vbi huic multitō vehemēs ⁊ diuina cō
m plerūq̄ perpetui sūt: merces manet in futuro. ⁊ saluo ofectu dicit: Et au
da sterilia que nō parta
vocanta tanūt ⁊ hymnidi
q nō parietaui: qm mul
tos dolente magis⁹ ei⁹
que hs vnus dicit dño.
Hilarius locū tenentij tui
⁊ pellet tm̄ernaculum
tuoꝝ crūdā: ne parcas
longius fac funiculos tu
os: ⁊ claues tuos confo
lida. ad dextrā enī ⁊ ad
sinistrā penetrabis: ⁊ se
men tuū gētes hereditā
bit. Noli timere: q̄ non
cōfundaris: neq̄ erubes
cas. Nō enī te pudebit:
q̄ cōfusionis adolescētie
tue obliuiscēris: ⁊ oppro
brij vidualitatis tue non re
cordaberis amplius: quia
dñs est tui q̄ factī te: dñs
exercituū nomē ei⁹: ⁊ re
demptor tuus sanctus israel
vocabit⁹ deus terre vocabitur
tur: q̄ vt mulier⁹ derelicti
am ⁊ mercatē spūs voca
uit te dñs: ⁊ vxorem ab
adolescentia abiectā⁹ dixit
it te deus. ad pcēs in
modico derelīqui te ⁊ in
miserationib⁹ magnis cō
gregabo te: in momento
indignationis abscondi
facē meā parūper a te ⁊
in misericordia sempiter
na miserī⁹ tui redemptor
redēptor tuus dñs: pau
percula ⁊ procellate cōsola
ta: absq̄ vlla cōsolatiōe.
Ecce ego sternā per cadi
ne lapides tuos: ⁊ fūda
bo te in saphiris ⁊ ponā
tabernacula tua
⁊ portas tuas in lapides
sculptos ⁊ oēs terminos
tuos in lapides desidera
biles: vniuersos filios tuos
docibiles a dño: ⁊ multi
tudinē pacis filios tuos
⁊ in iustitia fundaberis:

5 phas edere carnes porcinas fla
gris thaurcis cruciatos. Un⁹ ait
ē illis q erat primus sic ait: Quid
q̄ris ⁊ quid vis discere a nobis?
Parati sum⁹ magis mori q̄s pa
trias dei leges quaricari ⁊ Irat⁹
itaq̄ rex iussit sartagines ⁊ ollas
eneas succēdi: quibus statī succē
sis iussit ei q pōr locutus fuerat
ā putari linguā ⁊ cute capitis ab
stracta: ūmas quoq̄ man⁹ ⁊ pe
des pcidit: ceteris ei⁹ frib⁹ ⁊ mre
inspicientibus. Et cū iā per oia in
utilis factus eēt: iussit ei ignē ad
moueri ⁊ adhuc spirātez torreri
in sartagine: in qua cū diu crucia
rer ceteri vna cū mre inuicem se
hortabant mori fortiter dicētes:
Dño de⁹ alpicit veritatez ⁊ cō
solabit⁹ in nobis: quēadmodū i
ptestatiōe cātici declarauit moy
ses. Et in seruis suis ꝑsolabitur.
Mortuo itaq̄ illo primo: ⁊ mō
sequētē deducebant ad i ludēdū
⁊ cute capitis ei⁹ cum capillis de
tractata: interrogabāt si māducā
ret: pinsq̄ toto corpe per mēbra
singula pūirēt. At ille rndēs pa
tria voce dixit: Nō faciā. Pro
pter qđ ⁊ iste sequēti loco pmi tō
mēta susepit: ⁊ vltio spiritu cō
stitutus sic ait: Tū qdē celestissime
me in psenti vita nos pdis. Sed
rex mūdi defunctos nos p suis

legibus ī eterne vite resurrectōe
suscitabit. Post hūctari⁹ ille indi
tum: ⁊ linguā postulat⁹ cito ptu
lit: ⁊ man⁹ constanter extēdit: ⁊ cū
fiducia ait: E cdo ista possideo:
& ppter dei leges hec ipsa despi
cio q̄s ab ipo me ea recepturum
spero. Ita vt rex ⁊ q cū ipso erāt
mirarētur adolescētis animū: qp
ā q̄s nihilū duceret cruciatus: ⁊
hōc ita defuncto: quartum vera
bāt similter torquentes. Et cum
iā esset ad mortē sic ait: Potius
est ab hominibus mori datos spē
expectare a deo iterū ab ipso rēsu
scitādos. Tibi enī resurrectio ad
vitā nō erit: ⁊ cū admouisset qn
tuz cū vārabāt. At ille respiciēs
in cū dixit: Potātem inter homi
nes hūs cū sis corruptibilis fā
cies q̄ vis. Noli aūtem putare
genus nostrum a deo esse derelī
ctum. Patienter sustine ⁊ vidē
bis magnam potestatem ipsius
qualit⁹ te ⁊ tormentum torquē
bit. Post hunc factus ducebant
⁊ in medio incipiens sic ait: Noli
frustra errare. Nōs enim pro
pter nosmetipsos & patimur pec
cātes in deū nrum: ⁊ digna admi
ratiōe facta sunt in nobis. Tū aūt
ne crudiaberis tibi ipsum futurū: qđ
ptra deū pugnare tētauerīs. Su
per modū aūt mater mirabilis ⁊

ceop⁹ per deū impassibilitatis. Ecpa sic maiorē crūt immanitatē vt sing
cruciet⁹ igne gehēne. vt habet Matth. xxv. & eū meo studio: Apoc. xx.
n Et cū admouisset. Hic ponit tormentū quod cum eis: Et cū admo
uisset. ī applicatione quidē. o Desirabile est filij mō sic possidere. p Fa
cio q̄s vis. voluntate magnima. q Noli aūt pu. qr. no. &c.] eo q̄ pmittit
nos a te cruciarrogat hoc facit ad augmētū meriti nri. r Patienter sustine.
i. modicū experta ira q̄ in pariēt nō ēs nos pdere. & misereat vic iquitis
tūs dñs: f Et videbit. &c. g Magnā pot. qui nō pōt resistī. t Quā
linea &c. f. t. Limitatores mos. r Terātes. finalit⁹ gehēnā. v Post
hāc. Hic ponit vexatio sexti. & p3 vsq̄ ibi: 3 Noe cui p. nomi.
&c. Is cui sexti edicti ⁊ inuectus. tū primū & quasi primus pati propter pceptū impiissimi
atioꝝ deliera. eo q̄ edicti de cōsē ppto. ⁊ sibi facit Dan. vi. ca. a Tu aūt
tem ne crudiaberis &c. Jesu⁹ cultus auferēdo ⁊ ei⁹ pplm crudelitur oēdendo.
b Supra modū. Hoc est pō septima in q̄ inponit mōs cōplendi ei⁹ ēd:
Supra modū adeo nō mirabile. nā antea nō legit tanta alīq̄ tāc crudelit.

Dominus magnus hostis hodieq; ne corrumpatur facie ejus. Multi
ergo patres ejus [illegible] a deo. Sed sicut ille
magnus et [illegible] ita et [illegible]
[illegible] Ille [illegible] vide magnā pulchrā
[illegible] Quia illud velamentū martyrū fuit: qui
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ta nulla. Mās illi qdez armis cōfidūt: ait ī mul⁹ audacia: nōs āt ī oipotēte deo q pōt ⁊ vēn/ teo aduersus nos: ⁊ vniuersum mūdū delere vno nutu ꝓdim⁹.

Admōuit āt eos: ⁊ de auxilijs dei q̄ fā sunt erga parētes: ⁊ ꝙ sub sennacherib cētuꝫ octoginta q̄nq; milia pierūt: ⁊ dē ꝑsio qō eis aduersus galatbas fuit i babylōia: vbi oēs ūt ad ꝛē ventū ē mācedonū socijs bellātib⁹ ipsi ꝛē milia soli pēmerūt: cētū vigīti milia ꝑ auxiliū illius datuꝫ de celo: et būficia ꝓ bis ꝓmissa cōsecuti sunt. Dis ⁊ bis ꝓtestes effecti sūt: ⁊ ꝓ legibus ⁊ patria mori parati. ⁊ cōstituit itaq; frēs suos duces ūtriq; ordini: simōnē ⁊ iosephū ⁊ ionathan: subiectis vni cuiq; milleuis ⁊ q̄ngētenis. Ad hōc ēt ab ēdra lecto illis sancto libro: ⁊ dato signo de aduentu eo i ꝓmā acie ipe duxe cōmisit cū nichānore: ⁊ cō sibi adiutore omnipotēte: iterfecerūt sup nouē milia hostiuꝫ: maioꝛē āt ptē exercitus nichānois vulnerib⁹ debilē fecīs fugare cōpulerūt. Decimjo ⁊o eoꝛ q ad ēptionē ipsoꝛ venerāt sublatis ipos vsq; q̄q; ꝑcuti sunt: sed reuersi sūt boza cōclusi: nā erat añ sabbatū: quā ob cām nō ꝑsecuerunt insequentes. Armā āt ipsoꝛ ⁊ spolia cōgregā tes sabbatū āgebāt: bñdicentes dñm q liberauit eos i isto die: ministeriordie initium stillans in eos. Post sabbatū vo debilib⁹ ⁊ oꝛ

phanis ⁊ viduis diuisērūt spolia ⁊ reliqua ipsi cum suis habuere. Hec ita gesta ⁊ cōsiter ab oībus facta obsecratiōe: misericordiam ois postulabāt: vt i finē seruis suis rcōciliaret. Et ex his q̄ cuz timotheo ⁊ bachide erāt contra se cōtendētes sup vigīti milia iterfecerūt ⁊ mūitiones excelsas obtinuerūt: ⁊ plures ꝑdas diuisērt: equā postiōes debilib⁹ pupill⁹ ⁊ viduis sed ⁊ senioꝛib⁹ tradēte. Et cum arma eoꝛ collegissēt: oīa cōposuerūt i locis opportunis. Reliqua vo spolia hierosolymā detulerūt: ⁊ philarcen q ēū timotheo erat iterfecerūt virū sceleſtū q in multis iudeos afflixerat. Et cū ꝑ nichānoꝛ agerēt i hierosolymis ieos qui sacras ianuas incēdērūt id ē chalistenen: cū i quoddā domicilū refugissent icēdērt digna eis mercede ꝓ ipietatib⁹ suis reddi ta. Facinoꝛosissim⁹ āt nichānoꝛ q̄ mille negociātes ad iudeoꝛ venditioꝛ adduxerat: hūiliat⁹ auxilio dñi ab his quoꝝ nullos estimauerat depōsita vestis gsc ꝑ mediterranea fugiēs: solus vēit āthiochiā: summā infelicitatē de ite ritu sui exerat⁹ cōsecutus. Et qui ꝓmiserat romanis se tributū restituere: de captiuitate hierosolymoꝛ ꝓdicābat nūc ꝓtestose dñs hēre iudeos ꝛc ob ips⁹ inulnerabiles esse eo q̄ seruarent leges ab eo cōstitutas. C. IX.

c Odēm tempore antiochus inhoneste reuerte

Et cum ē nichāoꝛ. Deo ꝓsp̄ hāc legi in alia editione inuenerim. Quapropter ego debitū mihi fecī cōfitendi cum laud⁹ qualibet ꝓ gratiam dñi de bello antiquo triūphat. gaudio spiritali repletus laudes ei dignas canendo: ac gratias multiplices auctori suo ds referens: nec dubitat fore ingratum qui ꝛ monuit diuina opa esse adnotanda.

C. IX.

c Odē tempore. Hic in sequenti libro de hac materia habet. Ibi ergo ⁊ nos ad hoc inuitati adhortat⁹ sum⁹. Ibi etiā ⁊ gloriosa ꝓuidentia dei ꝓ angustia ipius ostenditur. Ibi ⁊ quomodo ipse ad penitentiam

Nicolaus

Scribit ista p̄cussionē: Dis q̄ vniuersa terra ꝓcussa tremuit: Dis q̄ vniuersa gentes bāc nationē: Hinc igitur quanto humiliati exterminatiōi: ibi: Igitur homicida. Ratio vo per cuius dis antiochi fuit: q̄ non sufficiebant sibi mala que iudeis fecerat: vt patz q̄ superadiecit cuz hoc ambulabat. ad grauē iudeoꝝ totaliter destruēdam. ⁊ diuitarē bel hierosolymā fundit⁹ subuertendā vt sic repassiones sui de perfidia: ⁊ rebellationem bonum suoꝝ in iudeos vindicaret. Et hic ꝓcedit ꝓpa ꝓ sua pausa ꝓcessis que discurrēt. a Que dicit ꝑ spolio hec ē illa ciuitas que. i. lib. vi. ca. dicē ciuitatis. ⁊ hoc ꝓpter noīe. ⁊ ꝓpriū. nō āt singulāre seu ꝓgnatū. nō āt laudābo seu ꝓgnabo: ⁊ Arma āt. Hic obviat sibi sub ditur gratiarū actio: ⁊ subditur: ⁊ Sabbatum agebant. ab operibus seruilibus quiescendo. ⁊ otiuntu laudibus vacando. ideo subditur: benedicentes dominum. a Post sabbatū vo ⁊c. quia parū ꝓde debilibus ⁊ ꝓsperis⁹ decerunt. cetera patent. b Et ꝛc hic. Hic consequenter interponit de conflictu cum timotheo ⁊ bachide qui ꝓsentē⁹ habetur. i. libro. v. ca. videtur tamen q̄ ille bachides sit alius ab illo qui misit bonarius cum alcimo ebreo iudeo. vt habet. ⁊. i. libro. vij. ca. nam ꝑuersi erant ꝓtinus ⁊ milites eiusdem nominis sicut ⁊ modo. Cetera patent vsq; fili: c Et cum ep̄tulchia dē. sic ē solēnitates de victoria contra timotheū ⁊ bachidem obtenta. ⁊ dicitur ab ep̄i quod ē supra ⁊ nicos quod ē victoria. vnde alia translatio habet: Dica victorie. vt ibi in glosa. b Eos qui sacra eo tempore. scilicet templi. c Incenderunt id ē cal⁹ honem. inter illos principalem. f Cum in quoddam domicilium refugissēt. pro sui tutione. g Incendo ⁊c. sic pena cōsuēuit culpe. h Sacrilegissimus autē. Hic reprehendit auctor ad loquendū de supradictis ad chaneis confusione: cum dicitur: i Qui mille negociantes ⁊c. id ē multos ita q̄ ꝓpter hic numerus determinatus ꝓ numero indeterminato. sicut aliquando fit in scriptura. prout fuit ostensum in Apocalypsi. k Humiliatus auxilio domini ab his. scilicet iudeis. l Quem nullo estimauerat. id ē nullius esse virtutis. m Depositavestis gsc. ne cognoscerētur. n Per mediterranea fugiens. id ē ꝑ loca occulta. o Bolus venit antiochiam. i. cuz valde pauci. hoc enim modo dicitur ꝓcepe solus quando habet pauccos seū. p Predicabat nūc ⁊c. hoc dicebat magis ad exercitationē sui de sua delectōe ⁊ errorius sui rebellatione q̄ ad exaltationem diuini nominis ⁊ cōmendationem diuine legis. ⁊ obseruationem ipius. C. IX.

q Odem tpe. Scripta liberatione populi ab antiochi⁹ rancie⁹. hic

c cōsequenter describitur liberatio populi a persona ipius. ⁊ hoc ꝓ diuina ꝑcussione. Circa quam ꝓmo ponit hui⁹ ꝑcussionis mō. secūdo ipsā

poꝛ malefactis suis atq; intollerabile operib⁹ suis gestarum se fuisse causam a domino venisti recognouit confitendo: ⁊ qui hic grauiter. Secūdo modū mitigandi: in extrema vltione: interuallo dolentium sera cruciari. ponit ibi. Hic quo in sapientie libro scripsit. Et: Tunc statuens iusti in magna cō fiantia aduersus eos qui se angustiauerūt ⁊ qui abstulerūt labores illoꝝ videntes eos turbabuntur timoꝛe horribili: ⁊ mirabūtur in subitatione inopinate salutis. gemitus pre angustia spiritus ostendentes intra se penitentiam

Nicolaus

batur de perfidia. Intrauerat enī ī cā q̄ dicit ꝓpolio ciuitate: ⁊ tētauit spoliare tēplū: ⁊ ciuitatē oppugnare sed multitudie ad arma currēte ī fugā vertit sunt: ⁊ ita cōtigit vt antioch⁹ post fugā turpit rediret: ⁊ cū circa egbatanā vēisset: recognouit que erga nichanoꝛē ⁊ timotheū gesta sunt. Elatus āt ī ira: arbitrabat se iniuriā illoꝝ q̄ se fugauerāt posse in iudeos retoꝛquere. Ideoq; iussit agitari currū suū sine intermissiōe agens iter: celeſti eū iudicio purgēte: eo q̄ ita supbe locut⁹ ē vētuꝫ se hierosolymā: ⁊ cōgerie sepulchra iudeoꝝ eā factuꝫ. Sed q̄ vniuersa cōspicit dñs deus isrl percussit eum insanabili ⁊ inuisibili plaga. Vix eni finiuit hūc ips⁹ sermōez appse bēdit eū dolor: dir⁹ viscer⁹ ⁊ amara iternoꝝ tormēta. Et qdē satis iuste: q̄ppe qui mltis ⁊ nouis cruciatib⁹ alioꝝ torserat viscera: licēt ille nullo mō a sua malicia cessaret. Sup hoc āt replet⁹ supbia ignē spīrās alo i iudeos. ⁊ ꝓpiciens accelerare negociū: cōtigit illū ipetu cuntē de curru cadere ⁊ graui collisiōe coꝛpis mēbra vexari. vsq; q̄e sibi videbat ēt fluctib⁹ maris ꝛperare supra humanū modū supbia replet⁹: ⁊ mōtium altitudies i statera appēdere nūc būiliatus vsq; ad terrā igestatorio portabat: mānifestā dei virtutē in senectipo cōtēstās; ità vt de coꝛpe ipius vermes scaturirēt ⁊ de viuētes i doloꝛib⁹ carnes eius effluerēt: odoꝛe etiā illius ac fetoꝛe exercitus grauaretur. Et q̄ paulo ante sydera celi contingere se arbitrabat: eius nemo poterat ꝓpter intolerantiā fetoꝛis ꝓpiare. Hinc igitur cepit ex graui deduct⁹ supbia ād agnitiōes sui venire diuina admonit⁹ plagā: per mōmēta singla doloꝛib⁹ suis augmēta capiētib⁹. Et cū ipe iam fetoꝛē suū ferre non posset ita ait: Iustū ē subditū eē deo: ⁊ mortalē nō paria deo sētire. Orabat āt hic sceleſtus dñm: a quo nō eēt misericordia cōsequēda: ⁊ ciuitatem ad quā festinās vēbat: vt eā ad solū deducēt: ac sepulchrū cōgestoꝛ faceret: nūc optat reddere liberā: ⁊ iudeos quos nec sepultura qdē se dignos habiturum: sed auib⁹ ac feris diripiēdos tradituꝛ ⁊ cū paulio exterminaturū diuerat: equales nūc athenien⁹ factuꝫ pollicet: tēplū et sanctum qō ꝑius expoliauerat oplo dōis ornatuꝫ: ⁊ sancta vasa multiplicaturū: ⁊ primitias ad sacrificia sumptus de reddit⁹ suis pastaturꝫ: sup hec ⁊ iudeū se futuꝝ: ⁊ omnē locū terre perābulaturū: ⁊ ꝑdiatur dei potestatē. Sed nō effugiebat dei vltionē. Nā antiq⁹ doloꝛ⁹ supueniebat eius sensibus ēū iustū iudicium dei: despansa scripsit ad iudeos i modū deprecatiōis epistolaz hec continentem. Optis cuibus iudeis: plurimas salutē ⁊ bñ valere: ⁊ esse felices: rex ⁊ princeps antiochus. Si bene valetis ⁊ filij vestri: ⁊ ꝛ sentētia vobis ꝑcta sunt: maxias agim⁹ grās. Et ego in infirmitate cōstitutus: vestri autē benigne memoꝛ reuersus de ꝑsidis locis: ⁊ ifirmitate graui apphē⁹: necessariū duxi ꝓ cōmuni vtilitate curam habere: nō desperans memetipuz sed spēm⁹ hūs effugēdi infirmitatē. Respiciēs āt q̄ ⁊ pater meus qbus tpib⁹ in locis superioꝝ ducebat exercitū: ostendit q̄ post se suscipet principatū: vt si qd cōtrariū accideret: aut difficile nūciarēt: sciētes bi q̄ i regiōib⁹ erant cui eēt tūma rex dō dicta nō turbarent: ad hēc cōsiderās sē ꝓmo potētes quoq; ⁊ vicinos tē poꝛb⁹ isdiātes: ⁊ cuētū expectātes: dēgani ātiochū filiū meuz regē: quē sēpe recurrens in supe/

C.X.

Qui dñs adiu. Dic ē machabeus ⁊ sociꝰ ei⁹ ⁊ ceteri iudei ⁊ apud iherosolymā ⁊ in cūctis ciuitatibꝰ iude. ⁊ ꝓsperitatē ⁊ pacē ⁊ sanitatē ⁊ gaudiū ⁊ exultationē in tpe ꝑsecutionis ⁊ tribulationis ⁊ ꝑditionis ⁊ ꝑuersitatis ⁊ ꝓpter ꝑsecutionē ⁊ tribulationē ⁊ ꝑditionē ⁊ ꝑuersitatē

Et dixit post hæc rex. Ita ponit hanc historiã. Illico
Expedit ergo breuiter ea q̃ antiochus qui cognominat
ille clarus fuit: q̃ uidelicet regnãs in asia: ut ostendat
quãta fuerit ingratitudo filii: q̃ uidelicet noluit uenire
ad auxiliũ patris: ut ostendat q̃ ex ingratitudine
filii: ira dei ceciderit sup̃ eum. Et ideo dicit.

Ed primo post hæc tẽpore ly-
a sie pacurabat regis ac
pugnans ꝛ nequiens
hypolit' grauiter ferẽs de his que
acciderãt: congregatio octoginta
milib' ꝛ eq̃tatu uniuerso uenie-
bat aduersus iudeos cuiusmodi
ẽ ciuitatẽ q̃dẽ capta gẽtib' ba-
bitaculũ factum: ꝛ tẽplum ꝺ̃o in pe
cunie q̃stu locupletatum: ꝛ cetera deluber gẽ
tũ habitum: ꝛ p singulos ãnos ve
nale sacerdotiũ: nũcq̃ recogitans
dei ptẽcessit mẽte effrenatus in
insolentiã pedit: ꝛ in milib' eq
nũ: ꝛ octogita elephãtis cõfide-
bat: Ingressus aũt iudeã: ꝛ ap-
propiãs bethsuree q̃ erat in angu
sto le cocab bierosolyma iter dat
lo quoq; stadioꝝ illud plidiũ cõ
pugnabat. Et aũt machabe' ꝛ
qui cũ eo erãt cognouerũt cpu-
gnari plidia cũ fletu ꝛ lachymis
rogabãt ꝺ̃m: ꝛ eis turba simil'
vt bonũ ãgelũ mitteret ad salu
tẽ isrl. Et ipe pãm' machabeus
sũptis armis ceteros adhortat' ẽ
simul secũ periclã subire: ꝛ fortiter
pugnãtes cum ipsis: ꝛ ecce ante
lucẽ fribus factis: cũq; piter pmi
pto alio pederet hierosolymis:
appuit pedẽs eos eques ĩ veste
cãdida: armis aureis hastam vi
brãs. Tãc oẽs simul bñdicãbãt mi
sericordẽ ꝺ̃m: ꝛ quasi uerunt alas
nõ solũ hostes: ꝛ bestias ferocissi
mas: sed ꝛ mũros ferreos parati

Apollonium vãtum ait. Et cum confictores christi grauissima scandala
portaquisse ac stella superbie sue tantum non fecisse illis subiectorũ ritui
suos fanaticos: ꝛ christo gentium auriga ex eorũ male redacti signorũ
fauorem: ꝛ gubernatorem ꝺ̃m: ꝛ hominẽ ꝺ̃m ẽ: ꝛ ideo ꝺ̃m ẽ: ꝛ ideo
callosos. Et ita stulta timere iudicij coacti stolido pharisaice tabule pecti
tori coordinãtis ut hodie ecclie virtutes ultra fidei pectora ꝛ ipsa non volũtas
tamẽ accessum illi cedit
et id qđ velãt ad effectũ
placere nõ possunt.

penetrare. Ibãt ergo ꝓmpti de
celo bñtes adiutoꝛẽ: ꝛ miserãtem
sup eos ꝺ̃m. Et cõtũ aũt more ꝛ
cũ ipetu irruẽtes hostes ꝓstra
uerũt ex eo ꝺ̃ quadraginta milia pe
ditũ: ꝛ eq̃tũ mille sexcẽtos: vni
uersos aũt fugã verterũt: plũres
ẽo ex eis vulnerati nudi euasẽrt.
Sed ꝛ ipse lysias turpiter fugiẽs
euasit: ꝛ q̃ nõ insensat' erat secus
ipse reputãs: tãta erga se ꝺ̃i mu
tõẽs ꝛ itelligẽs inictos ẽ̃ hebre
os cõpotẽtia ꝺ̃i auxilio mittẽtes
milit ãd eos: pmittit ꝓ eis ꝺ̃m se
osibus q̃ iusta sunt: ꝛ regẽ com
pulsurũ amicũ fieri. Annuit aũt
machabeus pũb'lysie: in osibus
utilitati cõsulẽs. Et quecũq; ma
chabeus scripsit lysie de iudeis ẽ
rec cõcessit. Nã erãt iudeis q̃sto
le scripte a lysia hũc q̃dẽ modus
cõtinẽtes. Lysias ꝓpio iudeoꝝ
salutẽ. Joanneo ꝛ absalon qui
missi sunt a vobis tradẽtes scri-
pta postulabãt: vt ea q̃ ꝓ illos si
gnificabãt ipterẽ. Quicũq; igit
regi potuerũt ꝓferri expõsui ꝛ q̃
rẽ pmittebat cõcessit: Si igit̃ ĩ
negocio sidẽ seruauerit is: ẽt de
inceps bõnoꝝ vob cã ẽ̃ t̃ptabo.
De ceteris aũt ꝓ singla vba mã
daui ꝛ illis ẽt hic qui a me missi
sunt cõlloq vobiscũ. Ẽ valete.
Anno cẽtesimo ꝺ̃dragesimo octa
uo diosc̃oi mẽsis die vicesima ꝛ

De lyra

tionis confirmatio: ꝛ hoc
per literas. Et videtur
in quatuor precẽtibus lit-
teras quadruplices que
parebunt promittendo.
Primo igit̃ ponitur
tenor literarum lysie ad
iudeos. Et patet ista vsq;
ibi: ꝛ Quicunq; igit
rest potuerunt perferri.

Regia aũt

gumtũ. i. cultor ꝛ potius grece ateleuti vocant' aut ꝛd ultiõ ẽ vbi colebo
rus ꝺ̃i ab ãpho ꝛ circũ gentiũ ãrigãdi ex eoꝝ male redacti signorũ
mara ẽ. Nã ideãt plerisq; auriga fuit ꝺ̃i. Vñde aũt gentiũ vt ꝓtinus
callosos. Et id tellus timore tubicẽ coact' stolido phãtie cõ tabule pecti
tori coordinãtis ut hodie ecclie virtutes ultra fidei pectora ipsa non volũtas
tamẽ accessum illi cedit
et id qđ velãt ad effectũ
placere nõ possunt.

Zonio aũt con. xi.
Apollõ ydãtr' apud athe
nienses ipse ẽ q̃ apud nos
apollo nũcupat': ꝛ apud
hebreos nitenteapõ ẽp tal
lente fergrũ ideꝫ. melius p
mus ẽ ĩ melior' anni in q̃
ẽtã pascha celebrant.

Joppyte vo vi. Joppy-
te vo vñ ẽ q̃ narrat
scripturã habitatores fue
rũt oppidi palestie q̃s vt
loppe: ꝛ ẽt maritimũ in
trito nam ptinuerũt: ꝛ vt
de gallilea fabulis aliqđ
ptringam: ipi vsq; hodie
faca monstrant piscina in
litore maris ita: in q̃bus
andromeda reclusata pdi
q̃ndã viri saluatꝛ lite
rata fuisse ꝓdit. Scien
dũ myrtidã. sinus ĩdem
loppite q̃ habitatores ingra
mare tudeã ĩdidãtã fue-
rant: significant hereticos
ppe fluct' turbulẽti ũ
habẽt ãtẽq; iudeã: hoc ẽ
verie cõfidentes ꝓ temp
tationẽ: ꝛ ẽfugiũt pdi.

Nicolaus

a Regia aũt epistola.
Hec ẽt fabula pri: qua
ponit̃ rẽspõsio regis ly-
sie de negocio ꝺ̃dictorũ
iudeoꝝ: ꝛ dicit
b Lysie frater
salutẽ. erat enĩ de cogna-
tione ei': vt ꝓbatũ ẽ̃ ꝓp
q̃ vocat eum fratrem.
c Datre nro iter deos
trãsiato. erat enĩs opinio
gentiliũ q̃ ꝓcos cetus in
monte trãsierunt ad cõ
fortiã regnãtes de bõa
ꝓuincia victim' q̃ trãsfer
runt ad ꝓtriã Agrioy.
d Ebne tumultu agere
. ĩ pace viuere. e Et
vt ea' fuis adhibere diligẽ
tiã. q̃ nõ ꝓt nãi bñant
pacẽ. f Antiochꝰ iu-
deos nõ cõtendisse patri
nostro vt trãsirent ad
ritũ grecoꝝ: ĩ magis ve
lebãt sustinere martyriũ.
vt ps per ẽdicta ca. vi. ꝛ
vii. g Judicauimus
ẽpũs rectitui illis. i. cõ
sum ẽpti literarum tãs
temptãs habebãt. Cetera patent. h Ad iudeos &c. Hec ẽt tercia pars
in qua ponit tenor littere regis ad iudeos: ꝛ dicit. Ver' antioch' re
natus iudeoꝝ. i. collegio sodoy populũ regenerãtis ꝛ dicit' iouicus a ioue ꝛ
natus. et sonos erant ꝛ mortis' ad hoc effectuale. k Si valetis sic ẽt vt
volumus. i. valẽtudo nostra ẽt vt bene sit vobis. l Addit nos mendx'.
a vobis missus ꝛ ẽt hic alius a mendacio qui vsurpauit sibi sacerdotiũ: vt
dicit̃ ẽt. ii. ca. iiii. m Dicẽs veo velle redeuntes ad veritẽ qui fuit
apud nos. sicut enĩs dicit̃ ẽ. ii. i. ca. per regem egypti ꝛ syrie multi iudei erãt
pperti cpta iudei inter idolatras habitãtes: ꝓpter qđ aliq̃ periit in lege
habitãtes in iudea volebãt eos vitare ad ꝓfessionẽ dei in lege obser
uantia: ꝓtices ad hoc fomẽtabãt a rege qui ipse ꝓtulit vsq; ad tempus.
n De hijs que ꝓ se.] hoc vult ꝓter bella contra tyrũ suos gestas
ꝛ fabule hui' littere ꝓ tanta ẽ̃di vt: o Anno. xl. viii. rabiet mẽsis q̃ cor
rẽspondet aprili. Decima quia. f. die. p Mẽsẽrã aũt etiam. Hic ꝓtr
ponit tenor littere romanoꝝ ad iudeos ꝛ ps ĩtera. ꝛ ẽt simile date cum
littera regis ꝓcedente: ut hic ps q̃ lysias ifra literas regis ꝛ romanoꝝ
ad iudeos ꝓmauit: ꝛ postea scripsit iudeis literas fal. ꝛ. positas que data

gruit vobis. Mos enĩ ãtiochias
accedim'. Jdcoq; festinate referi
bere vt nos quoq; sciam' cuius
rei volũtatis. Ẽ valete. Anno
cẽtesimo ꝺ̃dragesimooctauo qn
decia die mẽsis ꝺ̃dici. C. XII.

Jo factio pactiõib' lysi-
b as pgebat ad regẽ: indici
ãt agriculture opꝰ da-
bãt. Sed bi q̃ remansi erãt timo
thẽus ꝛ appollon' gẽnis fili' sed
ꝛ hieronym' ꝛ dẽmophõ super-
bus ꝛ nichãnor ꝺ̃pardeos nõ si-
nẽbãt eos ĩ silẽtio agere ꝛ quiete.
Joppite vo tẽ quoddã flagit̃ cõ
ppetrauerũt. Rogauerũt iudeos
cũ qbus habitabãt ãcẽdere sca-
phas q̃as parauerãt cũ liberis
ꝛ filijs ꝺ̃si nullis inimicitijs iter
eos subiacẽtib'. Secũdũ cõmu-
ne itaq; decretũ ciuitatis: ꝛ ipsis
acqscẽtib' pacisq; cã nihil suspe
ctũ bñtib' cũ in altũ ꝓcessissent
submersi sũt nõ min' ducentos.
Quã crudelitatẽ iudas ĩ sue gen
tis hoies factã vt cognouit: ꝓce
pit viris q̃ ipo erãt: ꝛ inuocato
iusto iudice ꝺ̃o vẽit aduersũ iter
fectores fratrũ: ꝛ postũ qđẽ nocte
succẽdit scaphas cuassit: eos ãt q
ab igne refugerãt gladio pemit.
Et cũ bec ita egisset discessit q̃si ite
rũ reuersur': ꝛ vniuersos ioppi-
tas eradicatur'. Sed ens cogno
uisset eos q̃ erãt ĩmnie velle pa
ri mõ facere ĩhabitãtib' secus ia
deis: ĩnitio quoq; nocte supue
nit: ꝛ postũ cũ mãib' succẽdit: ita
vt lumẽ ignis appareret hierolo
lymis ãb stadijs ducẽtis ꝺ̃dragi
ta. Jndẽ cũ iã abiisset nouẽ stadi
is ꝛ iter faceret ad flotbeã: cõmi
sert cũ eo arabes qnq; milia viri

De lyra

fidei cõtr' ritũ. mẽs
mentis tunic: ꝛ sic patet li
tta. C. XII.

a Jo factio pactio-
b nibus. Bre. ꝺ̃
ta para in q̃ de
fectib' conflict' tudc cũ
timotheo ꝛ lodia eius. ꝛ
ꝺ̃dixit in eis pacta. ꝛ
primo horũ ꝺ̃dictorũ cã
ponit. sedulo ꝺ̃dicta ins
terponitur: ibi. Joppite
&c. tertio ꝓsequit. refe-
rit ꝺ̃ho. Ibi. Joppite vo
malicie virtus vitiet' oc-
cabuit. latine pertinet.

Sed cũ cognouisset vi.
Pro tanti esse tempus
mare: scilicet nauigiũ cõ
ciliatuli q̃ longe in ope
rante fuit. intelligi potest.
Sedima q̃ vt gẽs voluit
ab scriptura aliena ꝛ vocatiua.
Ecclie cui cultus ecclie
rius cruditi vt essent solo
congregationis ordinat
solicitus. fe. ille ritus cã
plicare cum nouo testamẽto
pcipue cum his q̃ habitatores
ꝛ cum do-

De lyra

C. XII.

a Ds factio pactio-
b nibus. Bre. ꝺ̃
ta para in q̃ de
fectib' conflict' tudc cũ
timotheo ꝛ lodia eius. ꝛ
ꝺ̃dixit in eis pacta. ꝛ
primo horũ ꝺ̃dictorũ cã
ponit. sedulo ꝺ̃dicta ins
terponitur: ibi. Joppite
&c. tertio ꝓsequit. refe-
rit ꝺ̃ho. Ibi. Joppite
malicie virtus vitiet' oc-
cabuit. Circa primũ primo po-
nit pactionis ad ea. hoc
dicens: ꝺ̃dicta. Ibi. Hec fact̃
pactionibus. scripsis ea.
scribit. ꝛ Judei aũt
agri. Operã habent: data
tragia ꝛ pactionis ꝓ-
dictis. q. dante nõ pote-
rant vacare. ꝓter vigẽ
tia bella. Consequenter
subditur occasio ꝓdictis
tudc cum timotheo cum
victus: o Sed bi qui
reliquerant. i. remanẽtes

in loco circa iudeã post recessum lysie. ꝛ Timotheus tñc ẽt alius ab il
lo qui. ii. c. ca. legit̃ occisus. multi enĩ pauci ꝛ milites erant ciuibus no
stris: sicut ꝛ modo. n Danophon superbus. cognomen ei' ẽt.
r Et nichanor cypriarches. i. pncipe cypri. ꝛ Nõ facebãt eos in silẽ
tio agere. nã insultãt factebãt ꝓpter ea q̃remoꝝ' iudeoꝝ in sabbato a lysie
pp qđ iudeos dereuit rebellare ipsũ. ꝛ Joppite vo. Hic ꝓtr ponit de
facto ꝓtio' iudeoꝝ cũ timotheo pp dãa indeꝝ gẽtia in qb' iudeus fuit occupa
tus: ꝛ ꝓmo fuit flagiti gẽtilis ꝛ loppe habitãtes: cũ qb' habitabãt multi
iudei quos loppite plures ĩhumanit̃ gẽtiles fidelibus cos ad ẽ̃ nauigãdi
in mari sub specie pacis ꝛ amicitie ad vltimũ iudei qui cohabitant in mari
gerũt. qđ dignũ. volũt̃ iudeos ad ecclã vẽire: ꝛ ps ista pacis ruptio.
a Ad ẽ̃ scapheas. i. nauiculas. b Quas parauerãt loppite.
c Et vicinũ' ei' illius iudee. d Decẽbris cõ tanq; decẽdi. i. cui loppite iudei
cui tempore ꝛ pactionis ꝓdictis. e Ds cã co. Hic ꝓtr ponit
victoria de tumultiq; simili bold voluntate facta. f Ps ps ista vsq; ibi: ꝛ Ju
dicia. cui. facit̃ adr ecce iudaia vnã militare ꝛ iudeam venam lectam.
g Jude cũ ii. milib'. Hic ꝓtr ponit alios ipedimẽta seu pactũ ꝓdictũ
cũ timotheo

...e...ceperunt. Cūq; pugnā valida
fieret: z auxilio dei. pfpe a fidē
relictū vicit. arabes petebāt a iu-
da dextras fidei dari. promittentes
le pacua ouiū⁹ z cēteris. pfu-
turos. Judas āt arbitrat⁹ vere
i multo eos vtiles: pmisit pacē:
dextrisq; acceptis discedere ad ta
bernacula sua. Egressus est āt
ciuitatē quādā firmā: pōtibus z
muris circūlapsāq; a turbis ba-
bitabat gēnū. promiscuaq; : qui no
mē Caphin. Hos vo q int⁹ erāt cō
fidēres in habilitate muroꝝ: z ap
paratu alimoniaꝝ: remisit⁹ age
bant maledictis lacessētes iudā:
ac blasphemātes: z lōquentes q
pbas nō é. Machabe⁹ aūt iuo
cato magno mūdi pnape q sine
aricidio⁹ z machinis tēpoīb⁹ ie
su pōpit⁹ luit iericho ruit fero
citer muris: z capta ciuitate p oīa
volūtatē inumerabiles cedes fe
cit ita vt adiacēs stagnū stadio
rū duoꝝ latitudīs sanguine inter
fectoꝝ fluere videret. Indē discef-

ferūt stadia septingēta qnquāgta.
E. venērūt i caraba ad eos qui
dicūt hibani iudē: z timoth⁹ cū
qdē i illis locis nō ꝓbenderūt
nullogꝝ negocio pacto regressus
é relictō i quodā loco firmissimo
pfidio. Dositheꝰ āt z solipater q
erāt duces cū machabeo pemeāt
a tiothēo relictos i pfidio decem
milia viroꝝ. Et machabe⁹ oōia
tis circū se fer milib⁹: z ꝓstitutis p
cohortes: aduersus tiothēū. pcs
sit: hostē secū cētū vigīti milia pe
ditū: equōꝝ duo milia gnōctos
Cognito āt iude aductu tiothe⁹
pmisit mlieres z filios z reliquū
apparatū i pfidiū qđ carmō ōz.
Erat āt inexpugnabile z accessu
difficile pp locoꝝ āgustias. Cūq;
cohoꝝ iude pma apparuisset: ti-
mō: hostib⁹ ⁊ cuncta ⁊ cēteris. ex pfentia
dei q vniuersa ꝓspicit: z i fugā vsi
sūt ali⁹ ab alio: ita vt magis a suis
vulnerēt: z gladioꝝ suoꝝ ictib⁹
debilitarēt. Judas āt vehemēt
istabat puniēs ꝓphanos z pfra-

...ctos ...ctis ...ctis ...ctis

cum suis iudas vt copa pstra
rouz tolleret: ⁊ cum parentibus
pugnaret in sepulcris paterni. Ip
ꝫ venerit autez subito sub tumulo
interfectoꝝ de domnijs idoloꝝ
que apud iamniā fuerunt: ⁊ qui
bus lex prohibet iudeos. Omni
bus ergo manifestū factum ē ob
hanc causā eos corruisse. Oēs
itaqz benedixerūt iustum iudi-
cium dominū occulta fecerat ma
nifesta: ⁊ sic ad preces cōuerti
rogauerūt ut id quod factum fu
erat delictum obliuioni traderet.
Et vir fortissimus iudas hortaꝫ
batur populū conseruare se sine
peccato sub oculis videntes que
facta sunt pro peccatis eoꝝ qui
prostrati sunt. Et facta collatione
misit bicolophū duodecī milia
dragmas argēti offerri p pecca
tis mortuoꝝ sacrificiū: bñ ⁊ reli
giose de rsurrectiōe cogitās. Nā
si eos q ceciderāt resurrecturos
sperare⁹ supfluū videretur ⁊
vanū orare p mortuis. Et q: cō
siderabat q̄ big cū pietate dor
miūtiōz accipēt optimā brēnt re
positā grās. Scā ergo ⁊ salubris
est cogitatio p defūctis exorare:
vt a peccatis soluāt. C. XIII.

Anō centesimo quadra
2 gesimonono ꝛgnouit iu
das antiochū cupatoꝝ

vēre cū multitudine aduersus iu
deā ⁊ cū eo lysiā pauratoꝛ ⁊ pre
positū negotioꝝ locā britem pedi
tū cētū decē milia: ⁊ equoꝝ quaꝝ
milia: ⁊ elephātes viginti duos:
aur⁹ cū falab⁹ trecētos. Cōmmi
scuit ⁊t se illis ⁊ mandauit ⁊ cum
missa fallacia dēpecabat ātiochū
non ꝑ patrie salute: sed spēās se
ptinui i pnapatū. Sēd rex regū
suscitauit aios ātiochi i peccato
rē: ⁊ fūggerēte lysia būc esse cām
oiuz malorꝝ: iussit (vt eis est cō
suetudo) cōprehēdi i eodē loco
necari. Erat āt i eodē loco turris
quinquaginta cubitoꝝ aggestum
vndiqz hīs cineris. Hec ꝑspectū
hēbat i precipo. Inde⁹ cinerē de
uti iussit sacrilegū oibus eū pro
pellēdibus ad interitū: ⁊ tali lege
purificatoē legis ꝓcipit mori: nec
terre dari mandauit. Et qdē satis
iuste. Nā q: missa erga aram dei
delicta cōmisit: cui⁹ ignis ⁊ cinis
erat cū ciple i cinerē morte dā
nat⁹ est. Sed rex mēte effrenatus
vēnichat nēquicie ⁊ ꝑfuo iu
deis ostēdere. Quib⁹ iudas ꝛgni
tis precepit pplo vt die ac nocte do
minū inuocarēt: qꝫ sic temp⁹ nūc
adiuuaret eos. Quippe q lege ⁊
patria sēdꝝ tēplo pauari vereꝛ
tur: ac pōpulū q nup paululū re
spirasset: ne iterꝝ rurs⁹ blasphe-

placuit vna cū milite de epulatio sanct augustinus hoc opus fabricare
locauit mākanno hic insula in alexa parti⁹ orientis ciuitatis. Refert enim
memoratus pater in opere qd̄ ad laudem⁹ ꝑ hoc ipm ⁊ dominū ihesū
pcedit ⁊ alias multis magnalia ꝓmisit ꝙ vnusq; quinq; milia
[illegible] ꝓ[illegible]

Nicolaus

a Per triduū pleniꝰ
gratie, hodie. l. ad hoc
opꝰ qꝫ ille tribus opor
tuit eos referendū accipe
re ⁊ fomitē tpe ꝓpatu.
Sicdō ponit apparat⁹ ꝓ
arma ⁊ ꝓuisiōē victuū:
b Portat⁹ eos iudas
vt sē ꝓparet. ⁊ ꝓ arma
⁊ victualia. c Ꝓpter eo
q̄ sen. cogitauit ꝙ ꝓuisio
nē rectaq; vallaret ne
rat. tertio ponit apparā
tus ꝑ exhortatiōē opti
mo ad ꝓfectandū atq;
bellandū ad fortiter vincēdū: ⁊ ꝓ ira. d Et data signa. Hic ꝓpr po
nit ōrdē⁹. Ad cui⁹ intellectū sciēdū q̄ iudas dī rect habuit in capo duz
plicē cōstructū vnū circa hoc noctis de que tacit in pmo libro: vbi dī cla
ra die ⁊ sole refulgēte i depone aureos ⁊ argēteꝰ vestes scribit ꝑ. vi.
ca. hic ada re vtroq; cōstructu breuiter ⁊ cōmixtis ꝛ mēbris ꝙ hic liber se
cund⁹ est. hāt abbreuiatio: vt dicit. R. li. ca. Jā de pmo ꝓdictu vb. Et
data signa fuit ꝺ victoria. l. victorie a deo ꝓuenīdēqz adi fuerit hoc si
gnū nō ꝺ hoc vi fuisse. hāt exactio facta iude. nō explicat ꝓpter hoc
mitatē secundū. c Nunciāt⁹ est. dicit. q̄ hoc vi q̄ in isto primo ꝓdictu
nō fuerit ōrdinate facti: hāliqz ad hoc ꝓpāt dicit. in secūdo vero cōstructu fue
runt ordinate iude bellatores vt hī pmo li⁹. vi. ca. f Nocte aggressus est
regiā. l. partē exercit⁹ qua erat in regia tentoria. g Et mactauit elephāto
rum. illud fuit factū in eo cōstructu q̄ fuit clara die: vt scribit pmo li⁹. vi.
ca. satis diffuse. h Hoc ada factū ē die illuxerunt hoc fuit cōpletū in
fine noct. ꝙ erat ad ꝓfectionē eoꝝ missū ne bellarēt⁹. ā hoc ei libri bella
duoꝝ machabeoꝝ ꝙ sūt ad prurbationē castroꝝ nō ada ꝙ sūt ad elephā
torū interfectionē: vt dicit ei. i Sed rex accepto gustu in. iudeoꝝ: nā p
dicti in sacrificiū habuit apparatū de audacia eoꝝ. k Arte. l. pudici
ter ⁊ caute. l Difficultatē locoꝝ. l. fortalicia. m Exhibat. ꝓpter ca
pere. l. de⁹ subdit: n Et bellabāt ꝙ erat in pr. munit. iudee armatis.
o Castra admouebat. l. applicabat ad ipōs expugnā. p Ex fugatis.
id intus expugnare aliqñ eruntes subito repellebāt ꝓpter quod ꝓpter aliquos
euidentes redibāt ad fortalicia. ubi ꝺ tot erat ꝓsidiū armati. q Est
dauit ad mysteria hostiū. l. templa iude ⁊ eoꝝ q̄ erant bellabāt. r Ro
dochēo q̄ si de iudaico exercitu q̄ caperat ab aduersarijs ꝓ armenta ad ꝺ
fuit. l. pecora. s Quod rex humanē habuit ad eos q̄ erāt i bethsura. de
fortalicio reddito salutis fuit cōpositū q̄ plenissime q̄ victus alia ciu bo
ficētia: vt hī ii⁹. vi. ca. t Abstinuit ne bellarēt⁹ relicta hī loco custo
dia: vt hī. li⁹. vi. ca. u Comisit cū iuda. l. hoc tangit sequēs ꝓdictū
qui fuit de vic clara ⁊ alia vic vt vi q̄ ꝓmi⁹. x Dupar⁹ est. Iudas ⁊

mis nationibus subdi. Oibus
itaqz id simul facientib⁹ ⁊ petēti
bus a dño misericordiā cū flecta
⁊ iciunio p triduū ꝓstrati ꝓstra
tio hō⁹ status ē eoꝝ iudas vt sēp
pararēt. Ipe vō cū seniorib⁹ co
gitauit priusq; res admoueret ec
clesiā ad iudicā ⁊ obtineret ciuita
tem exire. ⁊ dīs iudicio ꝓmittere
ciuū rei. Dās igf ptātē oiuz bo
mūdi creatoꝛ: ⁊ bonitat⁹ suoꝝ vt
fortiꝭ dimicarēt: ⁊ vsqz ad mor
tē ꝓ legib⁹: tēplo: ciuitate patria
⁊ cauibus starēt arca modū ex
ercituū ꝓstituit. Et dato signo suis
dei victoie. iuuenib⁹ fortissimis
electis nocte aggressus est anlam re
giā i castris interfecit viros ferme
decē milia ⁊ maximū elephātoꝝ
cū his q̄ suppositi erāt. Sūmoqz
metu ac ꝑturbatiōe hostiū reple
uerūt castra: rebusqz ꝓspe gestis
abierūt. Hōc āt factū ē die illuce
scēte adiuuāte eū dīi ꝓtectione.
Si rēx accepto gustu audacie iu
deoꝝ ārte difficultatez locoꝝ tēr
ptābat: ⁊ bethsurē q̄ erat iudeoꝝ
ꝓsidiū mūitū castra admoue
bat: ꝛs fligabat: impingebat: mi
nebat. Dīis aūt q̄ intus erāt in
duo necessaria ministrabat. Cui
dā siluit aūt mysteria hostiū: b⁹ rodo
dēo q̄dā de iudaico exercitu q

mōlē turrīū facta ē⁹ ꝓ ꝓpugnā bellatoꝝ in qualibz loco habeb⁹. Bellabāt ⁊ illi strenue
cū eis: ⁊ sic assistentia in custodia turrī ⁊ obsidionis loca ꝓtinebāt. y
Ad. ii. ꝺ. vi. adhibēs ad obsidēdā vocatis alijs ꝓ ꝺ bellare possent. z

De lyra

a Per triduū: nam vsitum
virtutē regis ⁊ ꝓuisiōem
ei⁹ ⁊ misericordiā ꝺ ei
ne vt hī. ii. libro. vi. ca.
b Et nunciat⁹. Hic ꝓpr
determinat regē reuelasse iudee vt hī ii⁹ ꝓ ꝓhibitis
q̄ occupauerāt bethsurā
⁊ ꝓ q̄ timebāt bellabāt ⁊
ꝓhibebāt ꝓ iudeā ⁊ hō⁹ ciū
de q⁹ scribit pmo li⁹. vi.
ca. nō tñ dicit pmo. vicit
regē ꝓpter eandē cām.
Ad. q̄ dic pmo. q̄ ꝓ
ꝓ necessarijs accumulat
ꝓ ꝺ bellare nō possent
Ad. ii. ꝺ. vi. ca. c Hoc
ꝺ. vi. ca. d Et data signa. Hic ꝓpr ꝓmittit ꝺ ꝓmissa
ꝓ ꝺ bellatores ꝓmissa ꝓmittit ꝺ ꝓmissa ꝓ ꝺ bellatores ꝓmissa

accessum ad altare: venit ad demetriū regem octauo anno quadragesimo ano iohanes et aureū cornū: palmā ferens et ramos de templo et tēpli ostia claudebat. Et ipse die quidē fuit. Cognitus ēt opportunū demēbit fine nar cōuocat a demetrio ad se ilio: et interrogat quibus reb et se ilius iudei niterēt ridet. Ipsi qui dicūt adsidui iudeos quibus p est iudas machabe bella nutrit: sedit hōes mouēt: nec patiūtur regni cē quietū. Nā ego defraudat parentū gla: dico at sūmo sacerdotio bucvenie pmō quez vtilitatib regis fidē seruās: secūdo aūt causib et cōsulens. Nā illo: ū pauitate vniuersaz gen nr̄m ñ minime vexat. Sed oēs bis singulis o rectē cognitis: et regiōi et generi seculos, promulgatā omibus hūanitatē tuā, prospice. Nā quidiu suspect iudas impossibile é pacē esse negotijs. Talib at ab eo dictis et ceteri amici benigniter se hōnes ad versus iudā demetriū, illāmauerūt. Qui statiz nichanorē ppositū deputatoz ducē misit i iudeaz datis mādatis vt ipm qdē iudaz capet viuū: eos vo q cū illo erāt dispergeret: et cōstituer et alcimum maximi tēpli summū sacerdotez. Tunc gētes q de iudea fugerāt iudāe segregati se nichanori miscebāt miserias et clades iudeoz, prosperitates rep suaz existimātes. Audito itaq iuda nichanoris aduētu: et cōuētu nationū: cōspersi terra rogabāt eūz q pplm suū constituit i eternū: quūqz suā portionē signis euidētib ptegit. Impante aūt duce: statī ide mouēt: cōuenerūtqz ad castellū odau. Simō vo frater iude omiserat cū nichanore: sed pmit ē repentino aduētu aduersarioz. Nichanor tñ audiens vtutē comitiz iude et animi magnitudinē quā, p patrie certaminib bēant: sanguie iudicū facere metuebat. Quāobrē pmisit possidoniū et theodotiū et mathiā vt darēt dextras atqz acciperēt. Et cū diu de his pfiliū agerēt: et ipe dux ad multitudinē retulisset: omnium fuit vna sentētia amicitijs annuere. Itaqz die cōstituerūt qua

facti ñ verā fuerit facilitā. Sanc quicūq et ephiphaniā celebrāt scientes: q ista q ipso ingenio sit mutande ipso excellentia pietatis ac animi fortitudo nō gypsi nō aplaz vsq ipse ostendat se ee cautor parentū itaqz admonit de custodiendo templo admonēs vt sibi magis interētur ac l mansuetudine gubernēt.

Nicolaus

a Venit ad eū, c. 1. 2. 3. 4. regni sui. b Obtenta ei. Ille signū victorie et dignitatis regie.

c Sup b c xi. vsq ad finem i modū narrā ta gestoz vtilē lectionē habentia in bellicis actibus magis. d Et ipse q. de ñ. vt domus sua regi magis esset gratiosa. Extra pacē vtig die. e Pbi q. vi. c. 1. Silue vacātes deuino cultui ad hoc aptis. f Pdo q. vii. c. nōne dñs fallit: qz venerat ad obtinēdū sūmū sacerdotiū. g Scim bn. tu. q. i. fin bene gestū ē, tuis vtiq tēporibz. h Et alteri amici. c. 1. alcimū.

i Qui statis. Dic pōt pmīsse tullio regi de amicitia iudee gentis. Et mouēte l tres pres. ut ad hoc agendū p nichanore mitte. c. 2 vsq iuda fidere illegit: nichanore ñ. 5° luctus hmōi reprōbatio: Alcimū adit. Pōt ps vtig dic. k Ec gētes q de iudea fugerāt iudāe q erāt finaricamorū legi. extra patrē vtig die l Ephēl ter. 29. ch. nā in filiis pdoz magis q in armis confidebant.

m Qui pplm suū odit tuit i eternū. l. ouersarii. nā lex vet nō ē amota p christū sed magis plena: Matth. v. Nō veni dissolvere legē sed adimplē nec p pfectū pfis erit amor sī plectus facer. Nā frequēter offēdit in libris noui ac veteris testi. n Quisqs fuā pcr. sig. cauē. pugn. Nō dixit ē plurios i fide extra patrē. o Nichanor tñ. Hic pōt poni tēporalis nichanoris et iudee: et ps ita pascite eos etiā. p Sanguine iudeoz. l. per effusionē sanguinis iudeoz, propter qđ dicūt pacē fact cū eo. Et ps vtig die: q. Dx gestq turbatz. l. bellatoz. r Et ne pgregari fuerāt, sed bellandi causa extra iudaz et socios eius. s Dimittit. ire ad loca sua: eo q pax erat facta. t Alexandrū. Hic pōt poni tēporalis nichanoris et iudee: et ps ita pascite eos etiā. p Sanguine iudeoz. l. per effusionē sanguinis iudeoz, propter qđ dicūt pacē fact cū eo. Et ps vtig die: q. Dx gestq turbatz. l. bellatoz. r Et ne pgregari fuerāt, sed bellandi causa extra iudaz et socios eius. s Dimittit. ire ad loca sua: eo q pax erat facta. t Alexandrū.

secreto iter se agerēt: et singulis scilicet, placēt sūt et posite. Pacepit at iudas armatos cē locos opportūs ne forte ac hostib mali repēte aliqd oriret: cōgruū colloquz fecerūt. Accesserat at nichanor hierosolymā nihilqz mīs agebat: grē gelqz turbaz quē cōgregate fuerāt dimisit. Habebat aūt iudaz semp chariz et alo et erat viro ictuat. Rogauitqz eū ducere vxorē: filiosqz parare. Nuptialē cet gete egit: cōmuniterqz viuebāt.

Alcimus autē videns charitatē illoz adiuicē et cōuētiōes: venit ad demetriū: et dicēbat nichanorē reb aliēis affectirē: iudāqz regni illicitatoē successorē sibi destinasse. Itaqz rex exasperatus: et pessimis hui criminatiōib irritat: scripsit nichanori dicēs: Quiter se qđ ferre de alcimi cōuentiōe: iussitqz machabeū citi mittere victū antiochiā. Quib cognitis nichanor cōsternabat: et quid ferebat si ea q cōuenerāt irrita faceret: nihil lesus a viro: sed q: regi reluctare nō poterat obseruabat opportunitatē qua preceptū pficeret. At machabe videns austeritē secū agere nichanorē et cōsuetū occursuz ferocius exhibētē intelligēs nō ex bono cē austeritatē istā: pauci sueoz cōgregatis declarauit sea nichanore. Nō vt ille cognouit sortē sua viro puentū vēit ad maximū et sanctissimū tēplū: et sacerdotib solitas hostias offerētib iussit tradi sibi viz. Quib cū iuramēto dicētib nescire se vbi cēt q greabat: ex tēdēs manū ad templū iurauit. Nisi in iudā vinctū tradideritis istud dei phanū i plāicē deducā et altare effodiā: et templū Ib libero pfi consecrabo. Et his victis abyt. Sacerdotes at ptendētes manū celū inuocabāt deū q ppugnator semp cēt gētis ipsoz: hec dicētes: Tu dne vniuersitatis q nullis idiges: voluisti tēplū habitatiōis tui i nob fieri. Et nunc sancte sanctoz omniū dne: cōserua in eternū domū istam impolutā quē nuper mūdata est. Razias autē quidā de senioribz ab hierosolymis delatus est nicha-

nori: vir amator ciuitatis: et valdē bn audiēs q; p affectu pater iudeoz appellabat. Qui mīns tē pōrib cōtinētie, p positū tenuit i iudaismo: eo; pnsqz et aias cōtentus tradere, p pseuerātia. Volēs at nichanor mānifestare odiuz qđ habebat in iudeos: misit milites qnqgētos vt eū cōprhēderēt. Putabat at si illū decepisset: facile dadē maximā iudeis illatur: turbis at irruere i domū ei: et ianuā diruē pere atqz ignē admouere expicientibus: cū iuz cōpachēderet gladio se petiit: eligēs nobiliter se potī mori: qz subdit esse peccatoribz: et cōtra natales suos idignio tiuriis agi. Sed cū p festinatiōes nō certo ictu plagā dedisset: et turbe itra hostia irrūperēt: audacter recurrēs ad murū propitauit semet ipsuz viriliter i turbas: qbus lo cū velociter dātib cessit ei. vēit p mediā cernuē. Et cū adhuc spirāret accēsus ato surrexit: et cū ifl quis ei magno fluctu defluēret et grauissimis vulnerib cēt fatigatus: cursu turbā ptrāsiit: et stans supra petrā quādā prupta: et iam exāguis effect pplexus intestina sua vtrisqz manib, picait supra turbas iuoēs dñatoem vite ac spūs vt becilli iterū redderet: atqz ita vita defūct. C. XV.

n Iohanē: aūt vt cōperit iudā esse i locis samarie: cōgitauit die sabbati eūz omni impetu cōmittere bellū: iudēis vo qui illū p necessitatem se quebant dicētib: ne ita ferociter

nostri: vir amator ciuitatis: et valdē bn audiēs q; p affectu pater iudeoz appellabat. Dic mīns tē pōrib cōtinētie, p positū tenuit i iudaismo: eo; pnsqz et aias cōtentus tradere, p pseuerātia. Volēs at nichanor mānifestare odiuz qđ habebat in iudeos: misit milites qnqgētos vt eū cōprhēderēt. Putabat at si illū decepisset: facile dadē maximā iudeis illatur: turbis at irruere i domū ei: et ianuā diruē pere atqz ignē admouere expicientibus: cū iuz cōpachēderet gladio se petiit: eligēs nobiliter se potī mori: qz subdit esse peccatoribz: et cōtra natales suos idignio tiuriis agi. Sed cū p festinatiōes nō certo ictu plagā dedisset: et turbe itra hostia irrūperēt: audacter recurrēs ad murū propitauit semet ipsuz viriliter i turbas: qbus locū velociter dātib cessit ei. vēit p mediā cernuē. Et cū adhuc spirāret accēsus ato surrexit: et cū ifl quis ei magno fluctu defluēret et grauissimis vulnerib cēt fatigatus: cursu turbā ptrāsiit: et stans supra petrā quādā prupta: et iam exāguis effect pplexus intestina sua vtrisqz manib, picait supra turbas iuoēs dñatoem vite ac spūs vt becilli iterū redderet: atqz ita vita defūct. C. XV.

n Iohanē: aūt vt cōperit iudā esse i locis samarie: cōgitauit die sabbati eūz omni impetu cōmittere bellū: iudēis vo qui illū p necessitatem se quebant dicētib: ne ita ferociter

animū: ptemptus est qui vtrum ordinatus magis pōt esse dñs fugere: hmōi malū malum magnaqz vulgare: qz gladio cadentes gentiles pro obedientia legis ac patrie cōmunes. Erat aūt huiusmodi. Et qz aūt scripte verā hec velim ad meliorem aliquoz lectoz pfectū ea scribere possū qz ontae facit eos facere letatem dignissimi ordinē c hiere

Nicolaus

a Et valdē pauperes sicut c viduas ad eos instruendū et corrigendum.

b Dic multi ipōr ptinēte, ppositū tenuit. et q ps q ptinēta carnis ipe veteris tullianū fuit laudabilis. c Putabat aūt si illū decepisset: alio decipiet: preludo ad gñālē ruinā. d Sese dauit maximā fidēi illatoris: nā ex exemplo mali fuisset adhoc ptracti. e Ldū ppōhēdere. l. efficit ppe ad ppōhēnē. f Gladio se petiit, fortiter pugnādo. g Eligēs nobiliter moti pōt. et. cum duplex erat ei. Vita ne forte vt tyrannicqz inclinaret ad gentilē ritū: qz erat maximū malū, ifidēlit: h Et iudēr fieri peccatoribz. apīs ad idolatriā trahē christū. Alia ne in pēpā vel ex ei vita l iudibio haberet: sicut samson se interfecit: Iudic. xvi. et saul. 1. Reg. xxi. vt dicūt fuit dubiū. i Et in his duob calūb dicūt habuit qđ nō fa tuz iudicū. Ibi etiā manifestū litere. ē scripturaz ratio interfectio ordinat ē bell. Si aūt hoc factū aliqs pp simplicitatē vel pro ad exaltādū christū vel grauē quietatē vel infamiā fugā vel fugiendā metuat vel mortē: hoc tempe est illicitum. Et vt dicūt aliq hoc mō intelligēdū est dictū Augustini qđ bī in gloria q ratio ē. Dicit excepē dā ter tota q ille fuit ē christe bonū de christo erit. di tuber qđ hominū vel scipsū vel quēlibet aliū occidere: homicidiū crimine incurrit. vel. s. scriptura dicit huic q recepta dab excusa ad legēdū pro sermōne monēdo vt ē regula augustini magis ammirare de fortitudine sancte ecclē. Si aūt ecclesia nō sufficiat ad cōsolationē pōt qđ q facit hoc per spēciale istinctū spūs sc. Dōs enī bonos fūt eos mortis debitores: nō debitores deus de quolibet pōt repetere qñcunqz vult et quomodocūqz. vnde per manus ppias nec per alienas contra patent in litera. C. XV.

t Iohanē aūt. Dic pōt poni manifestatio violati federis in spe cialiter huic. Et ita qđ pōt poni tēpo bellū appar. sed ita cōtinuate dū: Nichanor aūt. tertio laudabilis termin. ibi: Et qđ cessarent.

ni populo iudeoꝝ. Post hoc apparuisse ꝛ aliū virū etate ꝛ gloria mirabilē: ꝛ magni decoris habitudinē circa illū. Respondēte ꝺo oniam dixisse. Hic frātrum ē amatoꝛ: ꝛ populi israel: hic ē qui multū oꝛat pro populo: ꝛ vniuersa sancta ciuitate hieremias propheta dei. Extendisse ät hieremiam dexteꝛā: ꝛ dedisse iude gladium aureus dicentem: Accipe sanctum gladiū munus a deo: i quo deijcies aduersarios ppli mei israel. Exhoꝛtati itaqꝫ iude sermonib⁹ bonis valde: de quibus extolli posset ipetus: ꝛ animi iuuenum confortari: stāuerūt dimicare ꝛ cōfligere fortiter: vt urbē deꝰ negocijs iudicaret: eo q ciuitas sancta ꝛ tēplum periclitarentur. Erāt enim pro uxoribus ꝛ filijs: itēqꝫ p fratribus ꝛ cognatis nimoꝛ: sollicitudo: maximus ꝺo ꝛ primus p sā ctitate timoꝛ erat templi. Sed ꝛ hi qui in ciuitate erant: non minimā sollicitudinē hēbāt pro his qui congressuri erant. Ei cāim iaꝫ omēs sperarent iudicium futuꝝ hostesqꝫ adessent ꝛ exercitus esset ordiatus: bellicꝫ equitesqꝫ oppoꝛtuno in loco cōpositi: cōsideratis machabeus aduentū multitudinis ꝛ apparatū variꝫ armoꝝ: ac ferocitatem bestiaꝝ: extēdens manus in celū: pdigia facientes dominum inuocauit: qui non secūdum armoꝝ potētiā: sed ,put ipsi placet ꝺat dignis victoriam. Dixit aūt inuocans hoc mō. Tu dōmine q misisti angelū tuū sub ezechia rege iuda: ꝛ interfecisti de castris sennacherib cētum octogintaquinqꝫ milia: ꝛ nūc domina toꝛ celoꝝ mitte angelum tuum bonū ante nos: in timoꝛe ꝛ tremoꝛe magnitudinis brachij tui vt metuāt qui cū blasphemia veniunt a duersus populū sanctū tuū. Et hic quidem ita poꝛauit. Nichanoꝛ aūtē ꝛ qui cum eo erant cum tubis ꝛ canticis admouebāt. Iudas ꝺo ꝛ qui cum eo erant inuocato deo per oꝛationes congressi sunt: mānu quidē pugnantes: sed ꝛ oīs coꝛdibus oꝛantes proꝛstrauerūt nō minus. xxxv. milia presentia dei magnifice delectati. Cūmqꝫ cessassent: ꝛ cū gaudio redirent: cognouerūt nichanoꝛem ruisse cū armis suis. Facto itaqꝫ clamoꝛe ꝛ perturbatione excitata patria voce omnipotētē dominum bñdicebāt. Precepit autēꝫ iudas qui per oīa coꝛpoꝛe ꝛ aīo suo ꝓ ciuibus paratus erat: cāput nichāoꝛis ꝛ manū cū humeꝛo abscisā hierosolymā perferri. Quo cū pueniſſet ꝓuocatis cotribulibus ꝛ sacerdotib⁹ ād altare ācessit ad eos qui in arce erāt: ꝛ ostēso capite nichanoꝛis ꝛ manu nefaria quā extēderat contra domum sanctā omnipotentis ꝺei: magnifice gloriatus est. Linguāq etiā impij nichanoꝛis precisam iussit pticulatim auib⁹ dari: manum aūt ꝺementis contra tēplū suspēdi. Omnes igit celi dōinuꝫ benedixerūt dicētes: Bñdictus qui locū suū incōtaminatuꝫ cōseruauit. Suspēdit autēꝫ nichāoꝛis caput in sūma arce vt euidēs esset ꝛ mānifestū signū auxilij ꝺei. Itāqꝫ oēs communi consilio decreuerūt nullo modo diē istum absqꝫ celebritate pterire: habere aūt celebritatēꝫ tertiadecima die mēsis adar: qui dicit voce syriaca pridie mardochei diem. Igitur his ergā nichanoꝛē gestis ꝛ ex illis tēporibus ab hebreis ciuitate possessa: ego quoqꝫ i his faciā finē sermonis. Et siquidē bñ ꝛ vt hystorie cōpetit: hoc ꝛ ipse velis si aūt minus digne: cōcedendus est mihi. Sicut enī vinū sēper bibere aut semper aquaꝫ cōtrariū est: alteruis ät vti delectabili: itā legētibus si semper exactus sit sermo nōn erit gratus: hic ergō erit consummatus.

Finit machabeoꝝ liber secūd⁹.

Incipit liber tertius machabeoꝝ.

Ptolemeus qui vocat̄ adur dominaꝫ cog uirtutis vbi nutu cadē tota cōuersa est in pacifico ea ipsa vt memorat̄ est molestē mardochēo iudeo post ea

mēsis.vij. qui vocat adar: bonag; cog virtutis dñi nrīa eadē illa cōuersa est in gaudiū cogitata vt memorat' ver mediāte mardochēo iudeo post annum ēxcidionis nouis ēdictis mādauerit vt iudei ipso die q̄ illi ad hostiū' iniq̄ oēdiū paratus' illi hostes ac pricatores suos interficerent. Qđ & factū est. Vicesima decima & quarta decima eiusdē mēsis die de quo i cadē hystoria scriptus est ita:

Et ea ordinabūt mēsis adar vt' apud ōēs gentes festis diebus fiant. xiiij. die eiusdē dicerunt: qui con

Nicolaus

a Post hoc apparuit. spūs iude. b Et alii vi rtus erat & gla mirabilē: spūs iude. Et pōt hic admirationem subdituri:

c Rōdent' deo oniam dixisse: spūs iude. d Dic est frater amatoꝝ. i. iudeoꝝ. & subdit' nomē suum cū dr: c Hieremias ppha dei. fuit enī vir' de magnis ppbis. f Ēste dixit adt hieremī .xl. videbat enī iude q̄ hieremias traderet sibi gladiū geminū q̄ aduersarios deuinceret p ipsū & p illū victoriosē lectū iudas assumpturā sibi victoriā: & sic exposuit dictator' studio vt ponit'. Exposito vigesimo die somnio .i. reuelatiōe diuina i somnio facta. Qđ illud tacetur p' ij'. vij. ca. vbi dicebat' illud bellū.

g Exhortati itaq̄. Dic ꝑfr ponit exhortatio effectus' cū dicit': Exhortati itaq̄ iude fmonib' bonis valde: legē: h Statuerunt dñi ꝑfr & strenue.

i Ut virt' de negotiis. subt. i. vt fortitudo bellātis ītē iter eos & aduersarios diremeret. k Erat enī p vxoib' & filijs .xl. mīus enī timebāt de incursu ppīs & suoꝝ q̄ de vlatiōe tēpli i p̄cipuū dei.

l Et ita cum. Dic ꝑfr ponit apparatꝰ p eōrū deuotā. & primo ponitur eōrū necessitas: cū dicit: Et ita cū eis sperarēt iudicii futurū. i. pūi ꝑticio nē determinās iude & aduersarioꝝ. m Postq̄q̄ adessent. de ppinquo.

n Atq̄ exercit' nichanoris. o Est ostinatus. fm militarē disciplinam. p Cōsiderās machabeꝰ aduētū multitudinis .xl. vidēs se nō posse resistere ītute humana.

q Extēdēs manꝰ in celū. inuocās diuinū auxiliū. r Tu dñe qui misisti angelū mum sub ezechia rege iuda .xl. Hec hystoria habet .iij. Reg. xix. s Nichanor adm. Dimisso apparatu dic ꝑfr ponit ꝑfidiꝰ q̄ erat ex pte nichanoris ꝑtereuꝰ & superbꝰ & pōposus. tō subdit': t Cū tubis & cāticis admouebāt. i. applicabāt ad cōgressū ita lenter: ac si iudā & socios suos iā tenerēt obpbōlouerē pte eo iude hymnis & deuot'. tō subdit': u Manu autē pugnātes &c. ostendebāt ꝑfr euertit .xl. ognante in eis dei dextera. tō subdit': Potestia dei .xl. t Atq̄ cessantes. Dic cōsequēter ponit laudabilis terminus. primo in gratiarū actione. secundo in celebritatis institutōe: Dicitaq̄ oēs

Ezech. 4.v.1.3.5 et 8.9.10

ni populo iudeoꝝ: Post hoc apparuisse & aliū virū etate & gloria mirabilē: & magni vocabāt habitudinē circa illū. Respondētē eo oniam dixisse. Hic frātrum ē amatoꝝ & populi israel: hic ē qui multū orat pro populo: & vniuersa sancta ciuitate hieremias prophēta dei. Extēdisse āt hieremiam dexterā: & dedisse iude gladium aureū dicentem: Accipe sanctum gladiū munus a deo: i quo dejicies aduersarios ppli mei israel. Exhortati itaq̄ iude sermonib' bonis valde: de quib' extolli posset ipetus: & animi iuuenum confortari: statuerūt dimicare & cōfligere fortiter: vt ūrt' de negotijs iudicaret: eo q̄ ciuitas sancta & tēplum periclitarentur. Erāt enim pro vxoribus & filijs: itēq̄ pro fratribus & cognatis minor: sollicitudo: maximus deo & primus p ipā ciuitate timor erat templi. Sed & hi qui in ciuitate erant: non minimā sollicitudinē hēbāt pro his qui congressuri erant. Et cum ipsi omēs sperarent iudicium futurū hostesq̄ adessent & exercitus esset ordinatus: bestie equitesq̄ oppotuno in loco cōpositi: cōsiderās machabeus aduentū multitudinis & apparatū variū armoꝝ: ac ferocitatem bestiaū: extēdens manus in celū: pdigia facientes dominum inuocauit: qui non secūduꝝ armoꝝ potētiā: sed ,put ipsi placet dat dignis victoriam. Dixit aūt inuocans hoc mō. Tu dñe q̄ misisti angelū tuū sub ezechia rege iuda: & interfecisti de castris sennacherib cētum octogintaq̄nq; milia: & nūc domina tor celoꝝ mitte angelum tuum bonū ante nos: in timore & tremore magnitudinis brachij tui vt metuāt qui cū blasphemia veniunt a duersue populū sanctū tuū. Et hic quidem ita posuit. Nichanor aūt & qui cum eo erant cum tubis & canticis admouebāt. Iu

das aūt & qui cum eo erant inuocato deo per orationes congressi sunt: mānu quidē pugnantes: sed & diuis coelibus orantes prostrauerūt nō minus .xxxv. milia presentia dei magnifice delectati. Cumq̄ cessassent: & cū gaudio redirent: cognouerūt nichanorem ruisse cū armis suis. Facto itaq̄ clamore & perturbatione excitata patria voce omnipotētē dominum bñdicebāt. Percepit autē iudas qui per ora corpore & animo prior fuit: & hostē coram nichanore & manū cū humero abscisā hierosolymā perferri. Quo cū peruenisset vocatis cohortibus & sacerdotib' ād altare accessit ad eos qui in arce erāt: & ostēso capite nichanoris & manu nefaria quā extēderat contra domum sanctā omnipotentis dei: magnifice gloriatus est. Linguā etiam impij nichanoris precisam iussit ptialatim auib' dari: manum aūt dementis contra templū suspēdi. Omnes igit celi dñm benedixerūt dicētes: Bñdictus qui locū suū incōtaminatū cōseruauit. Suspēdit autē nichanoris caput in sūma arce vt euidēs esset & mānifestū signū auxilij dei. Itaq̄ oēs communi consilio decreuerūt nullo modo diē istum absq̄ celebritate ptērire: habere aūt celebritatē tertiadecima die mēsis adar: qui dicit' voce syriaca ꝑidie mardochei dies. Igitur his ergā nichanorē gestis & ea illis tēporibus ab hebreis ciuitate possessa: ego quoq; i his faciā finē sermonis. Et siquidē bñ & vt hystoie cōpetit: hoc & ipse voluī si aūt minus digne: cōcedendus est mihi. Sicut enī vinū sēper bibere aut semper aquas cōtrariū est: alteruis āt vti delectabili: ita legētibus si semper exactus sit sermo nōn erit gratus: hic ergō erit consummatus.

Finit machabeoꝝ liber secūd'.

De lyra

Circa primū pmo ponit laus cantica verbo. & ps. secūdo facit cā. dicitur: f Percepit aūt iudas q̄ p ora corpe & alio mod' pro ciuib' paratus erat. mot' ens animi fort' reddidat ad mēbra corpis.

g Caput nichanoris & manū cū humero abscissam hierosolymā perferri sicut dauid ad dei laudes fert pūtū caput goliath philistei: vt hab. i. Regum xvij. a Ad altare. ad offerendū deo sacrificū. b Accessit & eos qui i arce erāt .xl. ad eos deterrendū. c Linguā etiā ipij nichanoris i particulas pticulas fecisse fuisse .xl. Pter blasphemiā ab eo prolatā. Cetera patent.

d Itaq;. Dic ꝑfr ponit celebritatē institutio p dicta victoria: & ps ita. Notandū vñ q̄ b nō fit aliq̄ mētio de luctatōe iacob cū deo: i corpore habitatiuo ad hui' solēnitatē celebrandā: sīlr nec pmo libro. ca. vij. vbi de hac solēnitate fit mētio: pp q̄s nō videtur hui' diē illi q̄ dicit & tertii q̄s positus ē a finalio tertii ca hui' secundi libri vīq; hunc: positus est ꝑcipuē ad iterandū iudeos ī egypto hītātes ad obseruationē hui' soleāt tanq̄: ppter q̄s processus q̄dē tenui vt mihi magis cōgruus littere huius libri.

e Ipse. Dic i fine ponit' breuis epilogatio circa predicta: & ps ita vīq; ibi: f Ita legētibus si semp exactus sit sermo .i. diligēt' vīq; ad ptes singulas: Qđ est sermo hystoriē cui cōpetit ptes singulas diligenter ingrere: vt dicti est .ij. ca. secūdo.

g Nō erit gratus. propter prolixitatē scripture & vilitatē materie: que solent fastidiū generare.

h sermo abbreuiat' quasi est in hoc lectio libro qui est quidam hystoriarū abbreuiatio: vt dictū fuit: est magis dōctrinabilis. propter q̄d iudex dicitur: vt legentibus sit animi obleuatio .xl.

i Hic ergo erit cōclusio finalis. Cōfirmationē & abbreuiationē vīe deus exercituum faciet in medio omnis terre. quod fecit per implicationē mysterij verbi incarnatiui cui ē pre & spūi sancto sit honor & gla i secula seculoꝝ. Amē.

Explicit postilla fratris Nicolai de lyra super vetus testamentū cum expositionibus fratris Dionisii in prologos Hieronymi.

Incipit